Sme.
1204

Guilelmus Durandus

Rationale divinorum officiorum.

[Guyomin? Guil. le Roy.]
1485-88

Pellechet 4485

~~Hain Cop 6468~~

07

[illegible] ipm inveniū
[illegible] ꝯmissa [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
natur[illegible]
manu[illegible] ꝑ [illegible]
cum [illegible] in nullo co[illegible]
[illegible]
[illegible] ab ira [illegible]
[illegible] retinetur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] potestate [illegible]
[illegible]
in cā[illegible]
[illegible] pe[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
in hac [illegible]
quo [illegible]
[illegible]
[illegible]
usura [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] car
dinalibus [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] magna [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] magna [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] magna [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ne [illegible] potestate [illegible]
[illegible]
[illegible] plene ac in
[illegible] sine fine [illegible]
ac toto [illegible]
[illegible] cardina
les [illegible] quam plur
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] clavo [illegible]
[illegible]
ad hec [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] non [illegible]

Inc. 1204

aut sententie incursis vel
circa eos commiserint quo-
modolibet sine premonitione
edictionis aut sententie aliis
de cessante privilegio
[illegible] suam [illegible] in-
currant, vel penitus sunt
infames nec unquam
eis porte dignitatis pate-
ant nec ad aliquod publicum of-
[illegible] admittantur
[illegible] feudis et alio-
[illegible] que ab eccle-
siam vel quibuslibet aliis
ecclesiis obtinent [illegible]
decernimus esse [illegible]
ita quod ad [illegible]
ne [illegible]
ad misericordiam [illegible]
ecclesie arbitrio [illegible]
dicti aliqua [illegible]
difficultas ne [illegible]
[illegible] instrumento [illegible]
[illegible] et pontificium dig-
nitate [illegible]
cum [illegible] vel inor-
dinatus [illegible]
ius vel [illegible]
obligationis cuiuscumque [illegible]
ad [illegible] cessat electio [illegible]
[illegible] admittantur
eligendi cardinales
[illegible] observantes [illegible]
[illegible] misericordie [illegible]
[illegible] passionis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

tur ecclesie [illegible]
Christi vicarii successoris uni-
versalis ecclesie gregis
dominici directoris.
omni privata affectionis
inordinate deposito
aut libere pactionis obli-
gationis nomine nec in-
[illegible] intendimus co-
templationi cessantibus in-
[illegible]
[illegible] vel
[illegible] non que sua sed
querant non commodo di-
visionis [illegible] vel
lo [illegible] ipsorum in eli-
gendo iudicium [illegible]
puris et liberis mentibus
nuda electionis
[illegible] utilitatem
publicam [illegible]
[illegible] omni conatu
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
toti mundo [illegible]
[illegible] celeriter eidem
ecclesie [illegible] dato. qui
aut secus egerit [illegible]
[illegible]
eorum culpa [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

recepto et collato pre-
dandum suis presenta-
uit litteras. Et aliquis in
canonicum sit recep-
tus sine eo necessario cor-
pus utrumque canonica-
tum [illegible] . aut
[illegible] magis sunt e-
quales [illegible] primo p-
[illegible] . et [illegible] in
[illegible] quod si forsan in
eo simul [illegible] con-
currentibus ad quos su-
[illegible] spectat et
[illegible] recepto et colla-
[illegible]
[illegible]
[illegible] esse in
[illegible]
[illegible]
[illegible] sunt
[illegible]
utrumque [illegible]
[illegible]

[illegible] illa primo beneficiosa
in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] suntibus
[illegible] suor. dist
[illegible]
[illegible] exceptus
sunt. in scolis esse si-
ue in ecclesie suae al-
tera residerit. aut in
eo. aut [illegible]
seu alio certo loco [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] esse
plerique [illegible] et
de suis [illegible]

Tabula

Iſte liber diuiditur in octo libꝛos

Primus liber habet nouem rubꝛicas.

De eccleſia ⁊ eius partibus. Folio.ij.
De altari in eccleſia.v.
De picturis ⁊ oꝛnamentis eccleſie.vij.
De campanis eccleſiarum.xj.
De cimiterio ⁊ alijs locis ſacris.xij.
De dedicatione eccleſie.xiij.
De altaris conſecatione.xvij.
De conſecrationibus ⁊ vnctionibus.xx.
De eccleſiaſticis ſacramentis.xxiij.

Secundus liber continet vndecim rubꝛicas.

De miniſtris ⁊ oꝛdinibus eccleſiaſticis ⁊ eoꝛum officijs.xxiiij.
De cantoꝛe.xxix.
De pſalmiſta.xxix.
De oſtiario.xxix.
De lectoꝛe.xxx.
De exoꝛciſta.xxx.
De acolito.xxx.
De ſubdyacono.xxx.
De dyacono.xxxj.
De ſacerdote.xxxij.
De epiſcopo.xxxiij.

Tercius liber habet decem ⁊ nouem rubꝛicas

De indumentis ſacerdotū atqꝫ pontificū et alioꝛum miniſtroꝛum.xxxiiij.
De amictu.xxxvj.
De alba.xxxvj.
De cingulo.xxxvj.
De ſtola.xxxvij.
De manipulo.xxxvij.
De caſula.xxxviij.
caligis ⁊ ſandalijs.xxxviij.
e ſuccinctoꝛio ⁊ oꝛali.xxxix.
De tunica.xxxix.
De dalmatica.xl.
De cyrothecis.xl.
De mitra.xlj.
De anulo.xlj.
De baculo paſtoꝛali.xlij.
De ſudario.xlij.
De pallio.xlij.
De coloꝛibus quibus eccleſia in eccleſiaſticis vtitur indumentis.xliiij.
De indumētis legalibus ſiue veteris teſtamenti.xlv.

Quartus liber habet quattuoꝛ partes.

Prima pars continet xxvj. rubꝛicas.

De miſſa ⁊ ſingulis que ī ea agūtur.xlvij.
De quinqꝫ pſalmis quos pontifex celebraturus dicit.lj.
De capitis cōpoſitione ⁊ manuū lotiōe.lj.
De aque bñdicte ꝯſecratōe ⁊ aſpſione.lj.
De officio ſeu introitu miſſe.lij.
De acceſſu ſacerdotis ac pōtificis ad altare ⁊ de ꝓceſſione.liij.
De confeſſione.lvj.
De incenſo benedicendo ⁊ in thuribulum mittendo.lvj.
De oſculo altaris ⁊ libꝛi.lvij.
De thurificatione.lvij.
Qualiter ſacerdos ⁊ miniſtri ad altare ſtare debent.lviij.
De Kyrie eleyſon.lix.
De Gloꝛia in excelſis.lix.
De ſalutatione ad populum.lx.
De oꝛatione ſeu collecta.lxj.
De epiſtola.lxiij.
De reuerētia poſt lectā ep̄laꝝ faciēda.lxiiij.
De ſeſſione ſacerdotis ⁊ pontificis ⁊ miniſtroꝛum.lxiiij.
De graduali.lxv.
De Alleluya.lxvj.
De tractu.lxvj.
De pꝛoſa ſeu ſequentia.lxvij.
De mutatione ſacerdotis.lxvij.
De euangelio.lxviij.
De ſimbolo.lxxj.
De pꝛedicatione.lxxiiij.

Secūda pars quarti li

BIBLIOTHECA NACIONAL DE LISBOA

Inc 1204

Tabula

bri habet decem rubricas.
De offertorio.lxxiiij.
De manuū ablutione.lxxv.
De pallis ſiue corporalibus.lxxv.
De oblatione ſacerdotis ⁊ officio miniſtrorum circa illam. ⁊ de patena. ⁊ de oblationibus populi ⁊ clericorum.lxxvj.
De ſancta thurificatione.lxxix.
De inclinatione ſacerdotis ⁊ oſculatōe altaris ⁊ oratione.lxxix.
De prefatione.lxxx.
De Sanctus.lxxxij.
De ſecreta ſeu canone miſſe.lxxxij.
De expoſitione canonis que habet duodecim particulas.lxxxiij.
Te igitur.lxxxiiij.
Memento domine.lxxxv.
Communicantes.lxxxvj.
Hanc igitur.lxxxvj.
Quam oblationem.lxxxvij.
Qui pridie.lxxxviij.
Simili modo.xciij.
Unde ⁊ memores.xcvij.
Supplices te rogamus.xcviij.
Memento etiam.xcix.
Nobis quoqꝫ.c.
De Pater noſter.cij.
Expoſitio dominice orationis.ciij.

Tertia pars quarti libri habet quinqꝫ rubricas

De ſilentio poſt dominicā orationem.cvj.
De reſumptione patene.cvj.
De fractione hoſtie.cvij.
De Agnus dei.cix.
De oſculo pacis.cx.

Quarta pars quarti libri habet ſex rubricas.

De communicatione ſacerdotis.cxj.
De ablutione ⁊ perfuſione.cxij.
De poſtcōmunione.cxij.
De orōne nouiſſima ⁊ de ite miſſa eſt.cxij.
Quare ſacerdos humerum pōtificis oſculatur.cxiij.
De benedictione nouiſſima.cxiij.

Quintus liber habet decem rubricas

De officijs nocturnis ⁊ diurnis in genere cxiiij.
De his que in officio cuiuſlibet hore dicūtur.cxvj.
De nocturnis.cxxiij.
De laudibus matutinis.cxxvij.
De prima.cxxxj.
De tertia.cxxxiij.
De ſexta.cxxxiiij.
De nona.cxxxiiij.
De veſperis.cxxxv.
De completorio.cxxxvj.

Sextus liber habet.lxxxiii. rubricas.

De officijs dominicarum ⁊ quarundam feriarum ⁊ feſtiuitatum domini ⁊ ieiuniorum quattuor temporum.cxxxviij.
De tempore aduentus.cxl.
De prima dominica aduentus.cxlij.
De ſecunda dominica aduentus.cxliiij.
De tertia dominica aduentus.cxlv.
De feria q̄rta ⁊ ieiunijs q̄ttuor tēpoꝝ.cxlv
De alijs ieiunijs.cxlvj.
De officio quarte ferie.cxlviij.
De ſexta feria.cxlviij.
De ſabbato.cxlviij.
De quarta dominica aduentus.cxlix.
De vigilia natiuitatis.cl.
De officio natalis domini.clj.
De dn̄ica infra octauas natalis dn̄i.cliij.
De feſto circūciſionis.cliiij.
De feſto epiphanie.clv.
De octaua epiphanie.clvij.
De prima dominica poſt epiphaniā.clvij
De dn̄ica ſecunda poſt epiphaniam.clvij.
De dominica tertia.clviij.
De dn̄ica quarta.clix.
De dn̄ica q̄nta.clx.
De dn̄ica ſexta poſt epiphaniam.clx.
De ſeptuageſima.clx.
De officio ſeptuageſime.clxij.
De ſexageſima.clxiij.

De q̄nquageſima.clxiiij.
De feria quarta in capite ieiuniorū.clxv.
De feria q̄nta ſexta ⁊ ſabbato.clxvij.
De p̄ma dñica q̄drageſime ⁊ ferijs.clxvij.
De ſecūda dñica q̄drageſime ⁊ ferijs.clxx.
De tertia dñica q̄drageſime ⁊ ferijs.clxxij.
De q̄rta dñica q̄drageſime ⁊ ferijs.clxxiij.
De quinta dominica in paſſione domini ⁊ ferijs.clxxviij.
De dñica ſexta palmaꝝ ⁊ ferijs.clxxx.
De cena dñi ⁊ officio triū dierum.clxxxiiij.
De officio q̄nte ferie.clxxxvj.
De lotione pedum.cxc.
De nudatione altarium.cxcj.
De ſexta feria paraſceue.cxcij.
De ſabbato ſancte paſche.cxcv.
De agno cereo huius diei.cxcvj.
De benedictione cerei huius diei.cxcvj.
De lectōibus ⁊ tractib' huius diei.cxcviij.
De benedictione fontis huius diei.cc.
De baptiſmo.ccj.
De confirmatōe.ccv.
De miſſa huius diei.ccvj.
De feſto paſche.ccvij.
De nocturno officio huius diei.ccix.
De diurno officio huius diei.ccx.
De ſeptem diebus poſt paſcha.ccxij.
De p̄ma dñica poſt paſcha.ccxix.
De dñica ſc̄da tertia ⁊ quarta poſt paſcha ccxx.
De dñica rogationū ⁊ rogatōibus.ccxx.
De vigilia aſcēſionis.ccxxij.
De feſto aſcēſionis dñi.ccxxij.
De dñica poſt aſcenſionem.ccxxiij.
De vigilia penthecoſtes.ccxxiiij.
De die ſancto penthecoſtes.ccxxv.
De feria ſecunda tertia ⁊ quarta poſt penthecoſtes.ccxxvij.
De feria quinta ſexta ⁊ ſabbato poſt penthecoſtes.ccxxviij.
De octaua penthecoſtes.ccxxix.
De p̄ma dñica poſt penthecoſtes.ccxxx.
De ſecūda dñica poſt pēthecoſtes.ccxxx.
De dñica tertia quarta ⁊ quinta poſt penthecoſtes.ccxxxj.
De dñica ſexta ſeptīa octaua ⁊ nona poſt penthecoſtes.ccxxxij.
De dominica decima vndecima ⁊ duodecima.ccxxxiij.
De dñica tredecima.xiiij.⁊.xv.poſt pēthecoſtes.ccxxxiiij.
De dñica.xvj.ccxxxv.
De dñica.xvij.ccxxxv.
De angaria.ccxxxv.
De dñica decima octaua decima nona ⁊ viceſima.ccxxxvj.
De dominica viceſima p̄ma ⁊ viceſima ſecunda.ccxxxvij.
De dñica viceſima tertia ⁊ viceſima quarta ⁊ viceſima quinta.ccxxxviij.
De lectionibus nocturnalium.ccxxxix.

Septimus liber habet xlix.rubricas.

De feſtiuitatibus ſanctoꝝ.ccxxxix.
De ſc̄tis fabiano ⁊ ſebaſtiano.ccxliiij.
De feſto ſancte agnetis.ccxliij.
De cōuerſione ſc̄ti pauli.ccxliij.
De ſancto iuliano.ccxliij.
De ſancta agatha.ccxlv.
De purificatōe beate marie v̄ginis.ccxlv.
De cathedra ſc̄ti petri.ccxlvj.
De annūciatōe bt̄e marie v̄ginis.ccxlvij.
De ſc̄tis philippo ⁊ iacobo ap̄lis.ccxlvij.
De inuentōe ſancte crucis.ccxlvij.
De reuelatōe ſc̄ti michaelis.ccxlviij.
De ſanctis geruaſio ⁊ ꝓthaſio.ccxlviij.
De ſancto iohanne baptiſta.ccxlviij.
De ſc̄tis petro ⁊ paulo ap̄lis.ccxlix.
De maria magdalena.ccl.
De ſeptem fratribus.ccl.
De feſto ſancti iacobi ap̄li.ccl.
De ſeptem dormientibus.ccl.
De feſto bt̄i petri ad vincula.ccl.
De feſto machabeorum.cclj.
De inuentione ſc̄ti ſtephani.cclj.
De trāſfiguratōe dñi.cclj.
De feſto ſc̄ti laurentij.cclj.
De aſſumptione beate marie.cclij.
De ſancto bartholomeo.cclij.
De feſto decollatōis ſancti iohānis.cclij.
De ſanctis felice ⁊ audacto.ccliij.

De natiuitate beate marie virginis.ccliij.
De exaltatione ſancte crucis.ccliij.
De ſctō matheo ap̄lo ꝛ euangeliſta.ccliij
De ſancto mauricio.ccliij.
De feſto luce euangeliſte.ccliiij.
De ſanctis ſimone ꝛ iuda.ccliiij.
De feſto omnium ſanctoꝛum.ccliiij.
De officio moꝛtuoꝝ.ccliiij.
De quattuoꝛ coꝛonatis.cclviij.
De beato martino.cclviij.
De ſancto andrea apoſtolo.cclviij.
De ſancto nicolao ep̄o.cclviij.
De venerabili beda.cclviij.
De ſancto thoma apoſtolo.cclviij.
De ſctīs infra feſtū natiuitatis dn̄i.cclviij
De apoſtolis in communi.cclx.
De euangeliſtis.cclx.
De martiribus.cclxj.
De confeſſoꝛibus.cclxij.
De virginibus.cclxij.
De feſto dedicationis eccleſiarum.cclxij.

Octauus liber habꝫ duas partes.

Prima pars octaui libri habet quattuoꝛ partes.

Prima pars habet tredecim rubricas.

De anno.cclxiij.
De initio anni.cclxiiij.
De multiplici anno.cclxiiij.
De duodecim ſignis.cclxiiij.
De biſexto.cclxiiij.
De quattuoꝛ anni tempoꝛibus ꝛ de ieiunijs illoꝛum.cclxv.
De ſolſticijs ꝛ equinoctijs.cclxv.
De magno anno.cclxv.
De era.cclxv.
De olimpiade.cclxv.
De luſtro.cclxv.
De etate.cclxv.
De ſeculo ꝛ euo.cclxv.

Secunda pars prime partis habet ſex rubricas.

De menſe.cclxv.
De kalendis.cclxvj.
De nonis.cclxvj.
De ydibus.cclxvj.
Unde ꝛ qualiter dies denominent.cclxvj.
De diebus egyptiacis ꝛ canicularibus cclxvj.ꝛ.cclxvij.

Tertia pars prime partis habet quattuoꝛ rubricas.

De ſeptimana ꝛ litteris kalendaꝝ.cclxvij.
De regularibus ſolaribus.cclxvij.
De concurrentibus.cclxviij.
De inditione.cclxviij.

Quarta pars prime partis octaui habet tres rubricas.

De die.cclxviij.
De momento.cclxviij.
De hoꝛa.cclxviij.

Secunda pars octaui libri habet ſeptem rubricas.

De anno lunari.cclxix.
De regularibus lunaribus.cclxix.
De epacta.cclxix.
De embolismo.cclxix.
De aureo numero.cclxx.
De termino paſchali.cclxxj.
De ciclis quid ſint ꝛ quot ſint.cclxxij.
De finali concluſione huius libri.cclxxij.

Incipit rationale diui norū officiorū Guilhelmi mimatensis ecclesie epi.

Qūecunqꝫ in
ecclesiasticis offici
is rebus ac ornamentis ꝯsistūt/di
uinis plena sunt
signis atqꝫ miste
rijs/ac singula ce
lesti sunt dulcedīe
redūdātia:si tñ diligentē habeāt inspecto
rem q̄ norit mel de petra sugere: oleūqꝫ de
durissimo saxo. q̄s tñ nouit ordinē celi: ⁊ ra
tiones ipsius ponet in terra. Scrutator q̄p
pe maiestatis opprimet̃ a glīa. Siquidē pu
teus altus est: ⁊ in quo aquā hauriā nō ha
beo nisi porrigat ille q̄ dat oībus affluēter
et nō īproperat vt īter mediū mōtiū trāseū
tem hauriā aquā in gaudio de fontib' sal
uatoris. Licꝫ igit̃ nō oīm q̄ a maiorib' tra
dita sunt/rō reddi possit: q2 tñ q̄d in his ra
tione caret extirpādū est: idcirco ego Guil
helmus scē mimatēsis ecclīe sola dei pati
entia dictus eps pulsans pulsabo ad osti
um si forte clauis dauid aperire dignet̃: vt
me introducat rex in cellā vinariaꝫ in qua
mihi supernū demōstret̃ exēplar q̄d moy
si fuit ī mōte mōstratū: quatenus de singu
lis q̄ ī ecclīasticis officijs rebus ac ornamē
tis ꝯsistūt/q̄d significēt ⁊ figurēt/eo valeā
reuelāte clare ⁊ apte disserere: ⁊ rōnes pone
re. q̄ linguas infantiū facit disertas: cuius
spiritus vbi vult spirat: diuidens singulis
ꝓut vult ad laudē ⁊ glīam trinitatis. Sa
ne hic sacr̄a ꝓ signis accipimus seu figuris
q̄ siquidē figure nō sunt virtutes sꝫ v̄tutū
signa. q̄bus tanq̄ꝫ scripturis vtētes docēt̃.
Signoꝝ aūt alia sunt naturalia. alia posi
tiua: de quo ⁊ q̄d sit sacr̄m dicet̃ in quarta
parte sub. vij. ꝑticula canōis sup v̄bo Mi
steriū fidei. Sacerdotes igit̃ ⁊ plati ecclīe

quibus datū est nosse misteria ꝓut in luca
habet̃: ⁊ sacroꝝ portitores ⁊ dispensatores
existūt: sacr̄a intelligere ⁊ virtutibus q̄ ꝑ il
la significant̃ fulgere debēt. vt ex eorū luce
ceteri silr̄iter illuminētur: alioq̄n ceci sunt ⁊
duces cecoꝝ iuxta illud ꝓpheticū. Obscu
rētur oculi eoꝝ ne videāt. Sꝫ ꝓh dolor ipsi
hodie vt plurimū d̄ his q̄ vsu quotidiano
in ecclīasticis ꝯtractāt rebus ⁊ ꝓferūt offi
cijs: q̄d significēt ⁊ quare īstituta sunt mo
dicū apprehēdūt/adeo vt impletū esse ad
lr̄am illud ꝓpheticū videat̃. Sicut pp̄ls sic
sacerdos. esa. xxiiij. Ferētes siquidē panes
ꝓpositiōis ad mēsam dn̄i atqꝫ misteria. q̄
neqꝫ ītelligūt neqꝫ vidēt: tantū inde nimiꝝ
iusto dei iudicio habituri quātū ⁊ iumen
ta panes ad vsuꝫ portātia alioꝝ: de q̄ igno
rātia rōnem reddituri sunt in die vindicte
⁊ ire. qn̄ quidē cedri paradisi tremebūt. q̄d
ergo faciet virga deserti: cū eis ꝑ ꝓphetā
dicit̃ Ipsi vero nō cognouerūt vias meas
q̄bus iuraui in ira mea si ītroibūt in reqēꝫ
meā/ Siquidē liberaliū atqꝫ quarūlibet ar
tium ꝓfessores nude forte atqꝫ incolorate ī
illis plerūqꝫ ꝯtēta satagūt causis ⁊ rōnib'
vestire/fulcire/atqꝫ colorare/pictores q̄ꝫ ac
q̄libet mechanici seu opifices in q̄buslibet
opeꝝ suoꝝ varietatibus studēt verisimiles
rōnes ⁊ causas ⁊ reddere ⁊ in prōptu hr̄e.
Sꝫ ⁊ ƀm ip̄as mūdanas leges turpe ē pa
tricio ⁊ causas tractāti ignorare ius in quo
versat̃. Veꝝ lꝫ sacerdotibus sciētia sit valdē
necessaria ad doctrinā: nō est tñ simplicib'
sacerdotibus etiā a scolasticis detrahēduꝫ:
iuxta illd̄ Dijs nō detrahes. Vn̄ ƀm Aug.
Nō irridebūt si forte aduerterint aliquos
antistites ⁊ ministros ecclīe vl̄ cū barbaris
mis ⁊ soloecismis deū īuocare vel eadē ver
ba q̄ ꝓnūciāt ītelligere: ꝑturbateqꝫ distin
guere. nō q2 talia corrigēda nō sint: sꝫ quia
sunt pie a sciētibus tolerāda. Que autē sa
cerdotes scire debeāt: in secūda pte sub tra
ctatu d̄ sacerdote dicet̃. Porro nō videt̃ q̄
ea q̄ in ecclīasticis fiūt rebus atqꝫ officijs fi
guraliter fiāt. tū q2 figure recesserūt ⁊ ē tp̄s
hodie ditatū. tū q2 nō debemus iudaisare.

LIVRARIA DE D. FRANC. MANUEL

Sed licet reuera figure quaꝝ hodie veritas
apparuit receſſerint: tñ adhuc mł̄tiplex ve-
ritas latet quã nõ videmus. ppter qđ vtit̄
eccl̄ia figuris. Verbi grã. p veſtiměta can-
dida intelligimus aliquo modo decorem
aïaꝝ nr̄aꝝ. ſ. gł̄iam ĩmortalitatꝭ nr̄e quã vi-
dere nõ poſſumus manifeſte. ⁊ in miſſa p̄-
fatione in antea xp̄i paſſio rep̄ſentat̄ vt te-
nacius ⁊ fidelius memorie teneat̄. Notã-
dum autẽ eſt ꝙ eoꝝ q̄ in lege cõtinent̄. alia
ſunt moralia. alia miſtica. Moralia ſunt q̄
mores informant: ⁊ ſic intelligẽda ſũt pꝫ
ipſa verba ſonant. vt diliges deũ. honora
patrẽ. nõ occides. ⁊ hmõi. Miſtica ſunt fi-
guralia q̄ aliud ſignificãt p̄ter id qđ lr̄a ſo-
nat. Hoꝝ aũt alia ſunt ſacramentalia. alia
ſunt cerimonialia. Sacraměntalia ſunt de
q̄bus reddi ratio poteſt quare ad lr̄am ſic
p̄cepta fuerũt. vt de circũciſione. ⁊ de obſer-
uantia ſabbati ⁊ hmõi. Cerimonialia ſunt
de q̄bus rõ reddi nõ põt quare ad lr̄am p̄-
cepta fuerũt. vt nõ arabis in boue ⁊ aſino.
nõ feres veſtẽ lino lanaqꝫ cõtextã. nõ ſeres
agrũ diuerſo ſemine. ⁊ hmõi. Siquidẽ q̄ꝫ-
tum ad moralia lex nõ recipit mutationeꝫ.
ſꝫ q̄ꝫtũ ad ſacramẽtalia ⁊ cerimonialia mu-
tata eſt quo ad ſup̄ficiẽ littere. miſticus tñ
eoꝝ intellectus mutatus nõ eſt. Vñ nõ dr̄
lex mutata q̄ꝫuis trãſlato ĩ nos ſacerdotio
ſit trãſlata. Sciendum q̄ꝫ eſt ꝙ in diuinis
ſcripturis ẽ ſenſus hiſtoricus. allegoricus.
tropologicus. ⁊ anagogicus. Vñ ſm̄ boe-
tiuꝫ. Oĩs diuina autoritas aut eſt ex hiſto-
riali. aut allegorico. aut ex vtroqꝫ cõpoſita
intellectu. Et ſm̄ hiero. debemus diuinaꝫ
ſcripturaꝫ in ethicã ſcrutari. Primo iuxta
litterã. Secũdo iuxta allegoriã. i. ſpũalem
intelligentiã. Tertio ſm̄ futuroꝝ beatitu-
dinem. Hiſtoria eſt ſignificatio vocum ad
res. videlicet qñ res quelibet quõ ſm̄ litte-
ram geſta ſit / plano ſermone refert̄: vt quõ
pp̄ł̄s iſraeliticus ex egypto ſaluatus taber-
naculũ dño feciſſe narrat̄. Et dr̄ hiſtoria ab
hiſtorin qđ eſt geſticulari. inde hiſtriones
geſticulatores vocant̄ quaſi hiſtoriones.
Allegoria eſt qñ aliud ſonat in lr̄a ⁊ aliud
in ſpiritu: vt qñ p vnũ factũ aliud intelligi-
tur. qđ ſi illud ſit viſibile eſt ſimpliciter al-
legoria. ſi inuiſibile ⁊ celeſte tũc dr̄ anago-
ge. Eſt etiã allegoria qñ per alienũ ſermo-
nem alienus ſtatus deſignat̄: vt cũ xp̄i pre-
ſentia vel eccl̄ie ſacr̄a verbis vel miſticis re-
bus deſignant̄. Verbi grã. vt ibi Egrediet̄
virga de radice ieſſe. qđ apte ſonat. Naſcet̄
virgo maria de ſtirpe dauid qui fuit filius
ieſſe. Miſticis vero rebus. vt pp̄ł̄s ab egy-
ptiaca ſeruitute per agni ſanguinem libe-
ratus: ſignificat eccl̄iam paſſione chriſti a
demoniaca ſeruitute ereptã. Et dr̄ allego-
ria ab aleon grece qđ eſt alienũ. ⁊ gore qđ
eſt ſenſus. quaſi alienus ſenſus. Tropolo-
gia eſt cõuerſio ad mores ſeu moralis locu-
tio ad correctõem ⁊ moꝝ inſtitutõem miſti-
ce vel apte reſpiciẽs. Miſtice vt ibi Oĩ tp̄e
veſtiměta tua ſint cãdida: ⁊ oleũ de capite
tuo nõ deficiat. i. op̄a tua ſint mũda: ⁊ cari-
tas de mẽte tua nunq̄ꝫ decidat. Et ibi Op-
tet vt dauid interficiat in nobis goliam. i.
humilitas ſuperbiã. Aperte vt ibi Frange
eſurienti panẽ tuũ. Et ibi Nõ diligamꝰ lin-
gua neqꝫ verbo: ſꝫ op̄e ⁊ veritate. Dr̄ autẽ
tropologia a tropos qđ eſt ꝯuerſio. ⁊ logos
qđ eſt ſermo. quaſi ꝯuerſus ſermo. Anago-
ge dr̄ ab ana qđ eſt ſurſum ⁊ goge qđ ẽ du-
ctio quaſi ſurſuꝫ ductio. Vñ ſenſus anago-
gicus dr̄ q̄ a viſibilibus ad inuiſibilia du-
cit. vt lux p̄ma die facta ſignificat rẽ inuiſi-
bilem. i. angelicã naturã a p̄ncipio factam
Anagoge ergo eſt ſenſus locutõem ad ſu-
periora ſiue celeſtia ducẽs. ſ. ad trinitatem
et ad ordines angeloꝝ. ⁊ de p̄mio futuro ⁊
de futura vita q̄ in celis eſt aptis vel miſti-
cis ſermonibus diſputãs. Aptis vt ibi Be-
ati mũdo corde: qm̄ ipi deũ videbũt. Mi-
ſticis vt ibi Beati q̄ lauãt ſtolas ſuas ⁊c̄. vt
illis ſit poteſtas ĩ ligno vite ⁊ p portas in-
trent in ciuitatẽ. qđ patẽter ſonat. Beati q̄
mundant cogitatões ſuas vt illis ſit pote-
ſtas vidẽdi deũ q̄ eſt via veritas ⁊ vita. ⁊ p
doctrinã. i. exemplo patrũ intrẽt in regnuꝫ
celoꝝ. Similiter hierl̄m intelligit̄ hiſtori-
ce ciuitas illa terreſtris quam peregrini pe

tunt allegorice eccl'ia militãs. tropologice
quelibet aĩa fidelis. anagogice celeſtis hie
ruſalem ſiue patria. De his etiã alis exem-
pla videri poſſunt in lectionibus q̃ dicunt
in ſabbato ſancto. prout ibi in ſexta parte
dicetur. In hoc aũt oꝑe plerũqꝫ circa idem
diuerſi ſenſus adhibentur: ⁊ de vno ſenſu
ad aliũ trãſit. queẽadmodũ lector ſedulus li
quido poterit intueri. Sicut eñ nemo pro
hibet diuerſis exceptionibus vel defenſio
nibus vti. ſic etiã nec diuerſis in laudẽ dei
expoſitionibus ſolua fide. Cõſiderari autẽ
oꝑtet ꝙ in diuino cultu multiplicis ritus
varietas reꝑit. Vnaqueqꝫ fere nãqꝫ eccl'ia
ꝓprias hꝫ obſeruãtias ⁊ in ſuo ſenſu abũ
dat. nec cẽſet repꝛhẽſibile vel abſurdũ deũ
et ſanctos eius varijs cõcentibus ſeu mo-
dulatõibus atqꝫ diuerſis obſeruãtijs vene
rari. cũ ⁊ ip̃a eccl'ia triũphans ſm ꝓphetã
circũdata ſit varietate. ⁊ in ipſoꝝ eccl'iaſti-
corum ſacroꝝ adminiſtratõe de iure ꝯſue-
tudinis varietas toleret. Vñ ſm augu. ec-
cleſiaſticaꝝ inſtitutionuꝫ in diuino officio
quaſdã ſcripturis accepimus. quaſdã ve-
ro ap'lica traditione ſiue ſcriptis confirma
tas ꝑ ſucceſſores. quaſdã etiã quarũ tñ in-
ſtitutio ignorat cõſuetudine roboratas ap
probat vſus: q̃bus par ritus ſeu obſeruan
tia debetur. Nõ igit lectoris moueat ani-
mus ſi fortaſſis in hoc opuſculo legeret q̃ ĩ
ſua nõ nouerit eccl'ia obſeruari. aut nõ in-
uenerit quicq̃d ibi ſeruat. Non eñ vniuſ-
cuiuſqꝫ loci ſpecialia: ſꝫ cões atqꝫ vſitatio-
res ritus hic ꝓſequimur q̃ cõem nõ parti-
cularem doctrinã tradere laboramuſ. Nec
ſit nobis poſſibile quorũlibet locorũ ſpeci-
alia perſcrutari. Decreuimus itaqꝫ pro aĩe
noſtre ſalute atqꝫ legentiũ vtilitate ſecreta
diuinoꝝ officiorum miſteria hic claro ſtilo
prout erit poſſibile exarare atqꝫ digerere. ⁊
que viris eccl'iaſticis pro quotidiani vſus
intelligẽtia neceſſaria viſa ſunt enucleare
⁊ medullitus explicare. queẽadmodũ ⁊ pro
illis q̃ circa iudicia verſant ſecularia. olim
in ſpeculo iudiciali fideliter egiſſe dinoſci-
mur in ſtatu diſſimili ꝯſtituti. Verũtamẽ

ſedulo pẽſandũ eſt ꝙ circa ip̃a diuina offi-
cia plures ſunt vſuales obſeruantie q̃ nec
ad moralẽ nec ad miſticũ ex inſtitutione re
ferũtur intellectũ. Sꝫ nõnulle propter ne-
ceſſitatẽ. q̃dã propter ꝯgruitatẽ. quedã pro
pter veteris ⁊ noue legis differentiã. q̃daꝫ
ꝓpter eaꝝ ꝯueniẽtiã. ⁊ quedã ꝓpter maio
rem ipſoꝝ officioꝝ celebritatẽ ⁊ reuerẽtiaꝫ
inolite eſſe cognoſcũtur. Vñ ſicut ait btũs
augu. Talis diuerſoꝝ locoꝝ diuerſis mori
bus ĩnumerabiliter variant: ita vt vix aut
nunq̃ oĩno inueniri poſſint cauſe quas in
eis ꝯſtituẽdis hoĩes ſũt ſecuti. Sane liber
iſte rationalis vocabulo deſcribit. Nã queẽ
admodũ in rõnali iudicij qđ legalis ponti
fex ferebat in pectore ſcriptuꝫ erat manife-
ſtatio ⁊ veritas. ſic ⁊ hic rõnes varietatum
in diuinis officijs ⁊ eoꝝ veritas deſcribun
tur ⁊ manifeſtantur: q̃s in ſcrinio pectoris
ſui eccleſiaꝝ p̃lati ⁊ ſacerdotes debẽt fide-
liter ꝯſeruare. ⁊ ſicut in illo erat lapis in cu
ius ſplẽdore filij iſrl' deũ ſibi fore ꝓpicium
agnoſcebãt: ſic et deuotus lector ex huius
lectionis ſplẽdore in diuinoꝝ officioꝝ mi-
ſterijs eruditus agnoſcit deuꝫ nobis fore
ꝓpiciũ: niſi forte eius indignatõem culpe
offendiculo improuide incurramus. Illđ
ꝙ̊ quattuor coloribus auroqꝫ cõtextũ erat
et hic vt p̃miſſum eſt rõnes varietatũ eccle
ſiaſticis rebus atqꝫ officijs quattuor ſenſi-
bus videlꝫ hiſtorico. allegorico. tropologi
co. ⁊ anagogico fide media colorãtur. Di-
ſtinguitur aũt in octo partes quas ſeriatiꝫ
fauẽte dño ꝓſequemur. In quaꝝ p̃ma age
tur de eccleſia ⁊ eccleſiaſticis locis ⁊ orna-
mẽtis. de ꝯſecratõibus ⁊ đ ſacramẽtis. In
ſecũda đ eccl'ie miniſtris ⁊ eoꝝ officijs. In
tertia de ſacerdotalibus ⁊ alijs indumẽtis
In quarta de miſſa ⁊ de ſingulis q̃ in ea
agũtur. In quĩta de alijs diuinis officijs
in genere. In ſexta ſpãliter de ſingulis do
minicis ⁊ ferijs ⁊ feſtiuitatibus ad dñm ꝑ
tinẽtibus. In ſeptĩa de feſtiuitatibus ſcto
rum. ⁊ de feſto ⁊ officio dedicatõis eccleſie
ac mortuoꝝ. In octaua de cõpoto ⁊ kalen
dario.

Incipit liber primus de eccleſia ⁊ eccleſiaſticis locis ⁊ ornamentis et de conſecrationibus ⁊ ſacramentis

In hac ergo p̄ma huius opis parte de q̄buſdā generalib' tractare ꝓuidimus vicȝ

De eccleſia ⁊ eius partibus
De altari.
De picturis ⁊ imaginibus ⁊ ornamētis et cortinis eccleſie
De campanis.
De cimiterio ⁊ aliȷ̃s ſacris locis
De eccleſie dedicatōe ⁊ ꝯſecratione
De altaris conſecratione
De conſecrationibus ⁊ vnctionibus.
De ſacramentis eccleſiaſticis

De eccleſia ⁊ eius partibus

PRius eſt vt de eccleſia ⁊ eius partibuſ videamus. Notandū eſt ergo q̄ eccleſiarum alia eſt corpalis. i. qua vicȝ diuina officia celebrantur. Alia ſpūalis q̄ eſt fideliū collectio. ſiue ppl's p miniſtros cōuocatus ⁊ in vnuȝ ꝯgregatus ab eo q̄ vnanimes habitare facit in domo. Sicut em̄ corpalis ex ꝯgregatis lapidibus ꝯſtruit̄: ſic ⁊ ſpūalis ex diuerſis hoībus ꝯgregat̄. Eccl'ia ergo grece dicitur cōuocatio latine: q2 om̄s ad ſe vocat. qd̄ nomē magis ꝓprie ꝯuenit eccl'ie ſpūali q̄ corpali: q2 hoīes nō lapides cōuocantur. ſepe tn̄ nomē ſignati attribuit̄ ſignāti. Eccleſia autē materialis ſpūalem deſignat vt dicet̄ vbi de eius ꝯſecratōe aget̄. Rurſus eccl'ia grece dr̄ catholica. i. vniuerſalis: q2 p totū mundū eſt cōſtituta ſeu diffuſa. quia vniuerſi in deū credētes in vna debēt eſſe cōgregatiōe. Vel q2 in ea eſt generalis doctrina ad inſtructōeȝ oīm fideliū. Sinagoga quoqȝ grece cōgregatio dr̄. qd̄ ꝓprium nomē iudeoꝝ ppl's tenuit: ipſoꝝ em̄ ꝓprie ſinagoga dici ſolet: q̄uis ⁊ eccl'ia dicta ſit. Apoſtoli tn̄ nunq̄ſ ſinagogā dixerūt ſȝ ſp eccleſiā: forte diſcernēdi cauſa. Dicitur etiā p̄ſens eccl'ia ſyon: eo q̄ ab hac pegrinatōe longe poſita promiſſionem rerum celeſtiū ſpeculatur. ⁊ ideo ſyon. i. ſpeculatio nomē accepit. Pro futura vero patrie pace hieruſalem vocatur. Nam hieruſalem pacis viſio interpretatur. Dicitur etiam eccleſia domus dei. ſic dicta a dogmate qd̄ grece dicitur rectū: quaſi dans manere vnanimes in ſe. Dicitur etiaȝ quandoqȝ kyriaca. i. dominicalis. Quandoqȝ baſilica quod verbum grece ſonat latine regia ſeu regalis a rege ſcȝ baſilio. Carnalium em̄ regum pallacia ſic dicta ſunt. Noſtra autem orationis domus regia dicitur: quia in ea regi regū ſeruitur. Quandoqȝ templum quaſi tectū amplum: in quo regi deo ſacrificia offeruntur Et quandoqȝ dei tabernaculū: quia in preſenti vita peregrina eſt: ⁊ in itinere ad patriam pergens vt iam dicetur. Vel dicitur tabernaculū q̄ſi taberna dei. ꝑut ſub eccl'ie dedicatōe dicet̄. Quare etiā dictū ē tabernaculum vel arca teſtimonij ſub titulo de altari dicetur. Qn̄qȝ vero martirū qd̄ ī honorem alicuius martiris ſancti fit. Qn̄qȝ capella. ꝑut in ſecūda parte ſub tractatu de ſacerdote dicet̄. Quandoqȝ cenobiū. Quādoqȝ ſacrariū. Quandoqȝ ſacellū. Quandoqȝ domus orationis. Quandoqȝ monaſterium. ⁊ quandoqȝ oratoriū. Generaliter tn̄ quilibet locus ad orandū ſtatutus oratorium dici poteſt. Rurſus eccl'ia quādoqȝ dicitur corpus xp̄i. Quandoqȝ etiā virgo vocatur. iuxta illud. Emulor em̄ vos ⁊c̄. Quādoqȝ ſpōſa quā xp̄s ſibi deſpōſauit in fide de qua in euangelio. Qui habet ſponſam ſponſus eſt. Quandoqȝ mater: q2 quotidie in baptiſmo ſpirituales filios deo parit. Quandoqȝ filia. iuxta illud prophete Pro pātribus tuis nati ſunt tibi filij. Itē quandoqȝ ponitur vidua: q2 ꝓpter preſſuras nigreſcit ⁊ vt rachel nō conſolat̄. Quandoqȝ meretrix figuratur ꝓpter eccl'iam de gentibus congregatā. Qn̄qȝ vocat̄ ciuitas ꝓpt̄ cōionem ſctōꝝ ciuiū. murata ꝓpter munitionem ſcripturaꝝ q̄bus heretici arcentur

habens lapides ⁊ ligna diuerſi generis. q2
diuerſa ſunt merita ſingulorꝝ. ꝓut iam di-
cetur. Quicq̄d autem ſynagoga per leges
accepit: hoc nunc eccl'ia a xpo cuius ſpōſa
eſt per grām recepit ⁊ ī melius cōmutauit
Sane non eſt noua oratorij ſiue eccl'ie īſti-
tutio. precepit nanqꝫ dn̄s moyſi in monte
ſynai vt faceret tabernaculum de cortinis
mirifice fabricatū. Diuiſum em̄ erat īterpo
ſito velo ī duas partes: cuius pars prior ſan
cta vbi ppl's ſacrificabat: interior vero ſan-
ctaſanctorꝝ vbi ſacerdotes ⁊ leuite miniſtra
bant dicebat̄. vt dicetur ī ꝓhemio quarte
partis. Qd poſtq̄ vetuſtate ꝯſumptū eſt/ iuſ
ſit dn̄s fieri templū qd ſalomon edificauit
opere mirifico/ duas habēs partes vt ⁊ ta
bernaculū. Regū. iij. c. viij. Ab vtroqꝫ ve
ro. ſ. a tabernaculo ⁊ a templo noſtra mate
rialis eccleſia formā ſumpſit. In cuius pte
anteriori ppl's audit ⁊ orat. ī ſanctuario ve
ro clerus predicat iubilat ⁊ miniſtrat/ Ta-
bernaculū aūt q2 ī itinere factū. q̄nqꝫ gerit
typum mundi q̄ trāſit ⁊ cōcupiſcētia eius
Vn̄ ꝯſtat ex quattuor cortinarꝝ coloribus ſi
cut ⁊ mūdus cōpactus eſt ex quattuor ele-
mentis. Deus igitur ī tabernaculo/ deus ē
in hoc mundo veluti ī templo xp̄i ſanguīe
rubricato. Expreſſe vero tabernaculū typū
gerit eccl'ie militantis/ que nō habet hic ma
nentē ciuitatē ſed futurā inq̄rit: ideoqꝫ dr̄
tabernaculū. tabernacula em̄ militantiū
ſunt. Deus eīm ī tabernaculo: deus eſt ī fi-
delibus ſuo noīe congregatis. Pars prīa ta
bernaculi ī qua pplus ſacrificabat/ vita eſt
actiua ī qua ppl's ī ꝓximi dilectōe laborat
pars vero altera in qua leuite miniſtrabāt
vita eſt contemplatiua in qua dilectioni et
ꝯtemplatōi dei religioſorꝝ virorꝝ ſincera cō
uerſatio vacat. Tabernaculū vertitur ī tē-
plum q2 de militia curri̇t ad triumphum.
Eſt autem eccleſia ſic edificanda. Parato
nanqꝫ fundamenti loco. iuxta illd. Bn̄ fun
data eſt domus dn̄i ſuper firmā petrā. de-
bet ep̄s vel ſacerdos de ei' licētia ibi aquā
aſpergere benedictā ad abigēdas inde de-
monum fantaſias: ⁊ p̄marium lapidem cui
impreſſa ſit crux in fundamento ponere.
Debꝫ quoqꝫ ſic fundari vt caput recte īſpi
ciat verſus orientē. de quo dicetur ī prohe
mio q̄nte partis: videlꝫ verſus ortū ſolis eq̄
noctialē/ ad denotandū q eccl'ia que ī ter-
ris militat tēperare ſe debet equanimiter
in ꝓſperis ⁊ in aduerſis: ⁊ nō verſus ſol-
ſticialem vt faciunt q̄dam. Ceterū ſi muri
hierl'm que edificat̄ vt ciuitas/ edificari ꝑ
iudeos iubent̄ ꝑm ꝓphetā: quāto magis ⁊
nos muros eccl'ie noſtre edificare debem'.
Siq̄dē eccl'ia materialis ī qua ppl's ad lau
dandum deū cōuenit/ ſanctā ſignificat ec-
cleſiam que in celis viuis ex lapidibus cō-
ſtruitur. Hec eſt domus dn̄i firmiter edifi-
cata: cuius fundamentum eſt angularis la
pis xp̄s: ſuper quo fundamento poſitū eſt
fundamentū ap'lorꝝ ⁊ ꝓphetarꝝ ſicut ſcri-
ptum eſt. Fundamēta eius ī mōtibus ſan-
ctis. Superedificati parietes iudei ſunt ⁊
gentiles de quattuor mūdi ꝑtibus ad xp̄ꝫ
veniētes. ⁊ q̄ per ipſum crediderūt ſeu cre
dunt ⁊ credent. Fideles autē ad vitā p̄de
ſtinati/ ſunt lapides ī ſtructura huius mu
ri q̄ ſemꝑ vſqꝫ ad finē huius mūdi edifica
bitur. Lapis vero ſuper lapidem ponitur
qn̄ magr̄i eccleſie iuniores ī ꝓpꝛium ſtudi
um aſſumunt ad docendū ⁊ corrigendū ⁊
ſtabiliendū ī ſancta eccl'ia. Habet lapides
ſuꝑ ſe ad ferendū ꝓ edificio/ q̄cunqꝫ labo-
rem fraternū portat. Groſſiores vero lapi-
des ⁊ politi ſeu quadrati q̄ ponūtur altrin
ſecus foris ī quorum medio minores lapi-
des iacent/ ſunt viri perfectiores q̄ ſuis me
ritis ⁊ oratōibus continent infirmiores in
ſancta eccleſia. Cementum autem ſine quo
muri ſtabilitas eſſe non poteſt/ fit ex calce
ſabulo ⁊ aqua. Calx feruens caritas eſt que
ſibi coniungit ſabulum. i. terrenum opus.
q2 vera caritas ſolicitudinem maximā ha
bet mixtam ꝓ viduis. ſenibus. pupillis. ⁊
debilibus. Et ideo ſtudet opari manibus
vt habeat vnde eis benefaciat Vt aūt calx
et terra ad edificiū muri valeāt/ aque com-

mixtione cōglutinantur. Siquidem aqua ſpūſſanctus eſt. Sicut em̄ ſine cemento lapides muri non ſimul iūguntur ad muri ſtabilitatem: ſic nec homines ad edificium celeſtis hierl'm poſſunt ſimul ſine caritate iungi quam ſpūſſanctus operatur. Om̄s muri lapides politi ſunt ꝛ quadrati. i. ſancti mūdi ꝛ firmi: q̄ videlꝫ per manus ſummi artificis diſponūtur in eccl'ia ꝑmāſuri: quoꝝ q̄dam feruntur ꝛ non ferunt vt ſimpliciores in eccl'ia. alij feruntur ꝛ ferunt vt medij. alij tm̄ ferunt ꝛ non feruntur niſi a ſolo xp̄o q̄ eſt ſingulare fundamentum vt perfecti. Om̄s q̄dem vna caritas more cementi coniungit/ dum viui lapides pacis compage colligantur. Chriſtus noſter murus fuit in conuerſatione. ꝛ antemurale in paſſione. Sane iudeis muros hierl'm edificantibus/ aderant inimici volentes illoꝝ opus īpedire: ita ꝙ ſicut in heſdra legitur adeo ab hoſtibus īfeſtabant' ꝙ vna manu ponebant lapides in muros: ꝛ alia manu ꝯtra hoſtes pugnabant. Et nobis muros eccl'ie edificantibus aſſunt ī circūitu inimici. ſ. vicia ſiue peruerſi hoīes opera noſtra impedire volentes. Vn̄ muros. i. virtutes edificando hoſtes īpugnemus. ꝛ iuxta morem iudaici ppl'i teneamus arma noſtra. i. ſcutum fidei. loricam iuſticie. galeam ſalutꝭ et gladium verbi dei ī manibus noſtris vt nos cōtra illos defendamus. Et opilio ſeu ſacerdos ſit nobiſcū vice xp̄i q̄ doceat nos per lectōem ꝛ muniat per orōnem. Porro ex q̄bus tabernaculum ī veteri teſtamento fieret/ oſtēdit dn̄s dicens ī exo. ad moyſen Sume ꝑmitias. i. precioſa queqꝫ a populo iſrl': ſed ab eo tm̄ q̄ vltro obtulerit aurū ꝛ argentum ꝛ es. iacinctum ꝛ purpurā. coccū qꝫ bis tinctum. i. ſetam iacinctini ꝛ purpurei ꝛ coccinei coloris ꝛ biſſini: quod ē genus lini egyptiaci molle ꝛ candidū. piloſqꝫ caprarum ꝛ pelles arietum rubricatas: quas parthicas dicimus: q̄ꝛ parthi ſic colorari eas excogitauerunt: ꝛ pelles iacincti neas ꝛ ligna ſethim. Eſt autem ſethim nomen montis ꝛ regionis ꝛ arboris que eſt ſimilis albe ſpine in folijs. ꝛ eſt leuiſſimum lignum ꝛ imputribile ꝛ incremabile. oleū quoqꝫ ad luminaria ꝛ aromata in vnguenta ꝛ thimiama boni odoris. ꝛ lapides onichinos: ita ꝙ ſardonices ꝛ gēmas ſanctuarium faciant mihi vt habitem in medio eorum/ ne ſit eis labor recurrere ad montem hunc. Hec plene magiſter in hiſtorijs proſequitur ſuper exo. Diſpoſitio autem eccleſie materialis modū humani corporis tenet. Cancellus ſiue locus vbi altare eſt/ caput repreſentat. crux ex vtraqꝫ parte/ brachia ꝛ manus. reliqua pars ab occidente quicquid corporis ſupereſſe videtur. ſacrificium altaris vota ſignificat cordis. Sed ꝛ ſcd'm Rich. de ſancto victore. diſpoſitio eccleſie triplicem ſtatum eccleſia ſaluandorum ſignificat. ſanctuarium enim ſignificat ordinem virginum. chorus continentium. corpus coniugatorum. Strictius eſt enim ſanctuariū q̄ chorus. ꝛ chorus q̄ corpus quia pauciores ſunt virgines q̄ continentes. ꝛ iſti q̄ coniugati. ſacratior quoqꝫ eſt locus ſanctuarij q̄ chorus. ꝛ chorus q̄ corpꝰ quia dignior eſt ordo virginum q̄ continētium. ꝛ illorum q̄ coniugatorum. Adhuc eccleſia ex quattuor parietibus id eſt ex doctrina quattuor euangeliſtarum longa lataqꝫ ſurgit in altum. id eſt in alta virtutū. longitudo eccleſie longanimitas eſt: que patienter aduerſa tolerat donec ad patriam perueniat. latitudo caritas eſt que dilatatione mentis amicos in deo: ꝛ inimicos diligit propter deū. altitudo vero ſpes eſt future retributionis: que proſpera ꝛ aduerſa contemnit donec videat bona domini in terra viuentium. Rurſus in templo dei ſeu gratie eſt fundamentum fides que eſt de re non viſa. tectum caritas que operit multitudinem peccatorum. oſtium obedientia de qua dominus inquit Si vis intrare in vitam ſerua mandata. pauimentum humilitas. de quo ps̄. Adheſit pauimento anima mea. quattuor laterales parietes ſunt quattuor principales virtutes. iuſticia. fortitudo. prudētia. ꝛ temperātia. Hec

ſunt in apoc. quattuor latera ciuitatꝭ equa
lia. feneſtre ſunt hoſpitalitas cū hilaritate
et miſericordia cū largitate. De hac domo
dn̄s ait Veniemus ad eū ⁊ māſionē apud
eum faciemus. Quedā tn̄ eccl'ie in modū
crucis formant' ad notandū nos mūdo cru
cifigi ſeu crucifixū ſequi debere. iuxta illud
Qui vult venire poſt me abneget ſemetip
ſum ⁊ tollat crucē ſuā ⁊ ſequat' me. Nōnul
le etiā in modū circuli rotūdi formant': que
ſignificāt eccl'iā dilatatā eſſe p circulū or
bis. Vn̄ illud Et in fines orbis terre verba
eorū. ſeu q' de circulo orbis perueniemus ad
circulū corone eternitatis. Sane chorus cle
ricorū eſt ꝯſenſio cantātiū vel multitudo in
ſacris collecta. Dictus eſt aūt chorus a cho
rea vel corona. olim em̄ in modū corone cir
cū aras ſtabāt ⁊ ita pſalmos ꝯcorditer cōci
nebant. Sed flauianus ⁊ theodorus alter
natī pſallere ꝯſtituerūt edocti ab ignatio
qui ſup hoc fuit diuinitus edoctus. Duo ergo
chori pſallētiū deſignāt āgelos ⁊ ſpiritus
iuſtorū quaſi reciproca volūtate laudantiū
et ſe ad bonā operatōem inuicē exhortan
tium. Alij chorū dixerūt a cōcordia q̄ in ca
ritate ꝯſiſtit: q2 q̄ caritatē nō habet/ cōueni
enter cantare nō poteſt. Quid autē chorus
iſte ſignificet ⁊ quare in illo maiores ſedēt
et potiores. dicet' in quarta parte ſub introi
tu. ⁊ ſub ti. de acceſſu pontificis ad altare.
Et nota q' cū vnus cātat dicit' grece monodia
latine ticiniū. cum vero duo cantant bici
nium appellat'. cū multi chorus. Exedra
eſt abſida ſiue volta quedā ſepata modicū
a templo vel a palatio. ſic dicta q2 extra he
ret muro. grece aūt ſidon vocat'. ⁊ ſignifi
cat fideles laicos xp̄o ⁊ eccl'ie inherentes.

Cripte ſiue ſpecus ſubterranee q̄ in qui
buſdam fiunt eccl'ijs/ ſunt heremite culto
res ſiquidē ſecretioris vite. Atriū eccl'ie ſi
gnificat xp̄m: p quē in celeſtē hierl'm patet
ingreſſus: qđ ⁊ porticus dicit'. ſic dicta a por
ta vel q' ſit apta. Turres eccl'ie p̄dicatores
ſunt ⁊ p̄lati eccl'ie: q̄ ſunt munimē ⁊ defen
ſio eius. Vn̄ ſpōſus ad ſpōſam in canticis
amoris ſic loquit'. Collū tuū ſicut turris da
uid edificata cū ppugnaculis. Pinnaculū
turris/ vitā vel mentē p̄lati q̄ ad alta tēdit
repſentat/ Gallus ſup eccl'iam poſitus pre
dicatores deſignat. Gallus em̄ pfunde no
ctis peruigil horas eius cantu diuidit. dor
mientes excitat. diem appropinquantē p̄ca
nit: ſ3 p̄us ſeipm alarū verbere ad cantan
dū excitat. Hec ſingula miſterio nō carēt.
Nox em̄ eſt hoc ſeculū. dormiētes ſunt filij
huius noctis in peccatis iacentes. Gallus
predicatores q̄ diſtincte p̄dicāt ⁊ dormien
tes excitāt vt abijciant opera tenebrarū cla
mātes Ve dormiētibus. Exurge q̄ dormis.
Lucē futurā p̄nūciāt dū diē iudicij ⁊ futu
ram gl'iam p̄dicāt: ⁊ prudēter anteq̄ alijs
virtutes p̄dicēt ſe a ſomno peccati excitan
tes/ corpus ſuū caſtigāt. Vn̄ ap'lo Caſtigo
corpus meū ⁊c. Hi etiā ſicut ⁊ gallus ꝯtra
ventū ſe vertūt qn̄ increpādo ⁊ arguendo
contra rebelles fortiter reſiſtūt/ ne lupo ve
niente fugiſſe arguantur/ Virga ferrea in
qua gallus ſedet/ rectū repſentat p̄dicantis
ſermonē: vt nō loquatur ex ſpiritu hoīs
ſed dei. iuxta illud. Si quis loquitur quaſi
ſermones dei ⁊c. Q' vero virga ipſa eſt ſup
crucem ſeu ſummitatē eccl'ie poſita/ innuit
ſermonē ſcripturarū cōſummatū eſſe ⁊ con
firmatum. Vn̄ dn̄s in paſſione ait Cōſum
matum eſt. ⁊ titulus eius ſuper eum inde
lebiliter ſcriptus eſt. Tolus. i. ſummitas tē
pli eminens ⁊ rotunda ſuper quē crux po
nitur ppter ſui rotunditatē/ ſignificat q̄ p
fecte ⁊ inuiolate catholica fides predicāda
ſit ⁊ tenenda. Quam niſi quiſq3 integram
inuiolatāq3 ſeruauerit/ abſq3 dubio in eter
num peribit. Feneſtre eccl'ie vitree ſūt ſcri
pture diuine q̄ ventū ⁊ pluuiā repellūt. i.
nociua phibēt. ⁊ dū claritatē veri ſolis. i.
dei. in eccl'iā. i. in corda fideliū trāſmittūt:
inhabitātes illumināt. He intus latiores
ſunt: q2 miſticus ſenſus amplior eſt ⁊ p̄ceſ
ſit litteralē. Itē per feneſtras q̄nq3 ſenſus
corporis ſignificant': q̄ extra ſtricti eſſe debēt
ne vanitates hauriāt: ⁊ intus patere ad do
na ſpūalia liberius capiēda. Per cācellos
vero q̄ ſunt an̄ feneſtras/ pphetas vel alios

doctores obſcuros intelligimus eccl'ie mi-
litātis: in quibus ob duo caritatis ꝑcepta
qn̄qꝫ due colūne duplicant̄: ſc̄m qd̄ ⁊ apl'i
bini ad p̄dicandū mittunt̄. Oſtiū eccl'ie eſt
xp̄s. Un̄ in euangelio Ego ſum oſtiū dicit
dn̄o. Apl'i etiā porte eius ſunt. Dictum eſt
aūt oſtiū ab obſiſtēdo his q̄ foris ſunt. vel
ab oſtēdendo aditu. Ualua vero dr̄ a vol-
uendo. Porta a portādo: q2 ꝑ eam portant̄
quecūqꝫ offerūtur. Colūne vero eccl'ie ep̄i
et doctores ſunt: q̄ templū dei ꝑ doctrinā
ſicut ⁊ euāgeliſte thronū dei ſpūaliter ſuſti
nēt. Hi nempe ꝓ ſonoritate diuini eloquij
argentee colūne dicunt̄. iuxta illud in can-
ticis canticoꝝ Colūnas fecit argēteas. Un̄
⁊ moyſes ī ingreſſu tabernaculi poſuit q̄n
qꝫ colūnas. ⁊ an̄ oraculū. i. ſctā ſctoꝝ. iiij. qd̄
exponet̄ in. vj. p̄te ſub ti. de t̄pe aduentus.
Licet aūt colūne plures ſint: tn̄ ſeptem eſſe
dicūtur. iuxta illud. Sapiētia edificauit ſi-
bi domū: ⁊ excidit colūnas ſeptē. Qm̄ ep̄i
eſſe d̄bēt ſeptiformi gr̄a ſpūſſcti repleti ⁊c̄.
Jacobus em̄ ⁊ iohānes vt ait apl's videbā
tur colūne. baſes colūnarū ſunt ap'lici ep̄i
vniuerſalis eccl'ie machinam ſupportātes
Capita colūnaꝝ ſunt mētes ep̄oꝝ ⁊ doctoꝝ
ſicut em̄ capite mēbra: ſic mente verba nr̄a
dirigunt̄ ⁊ opa. Capitella q̄ꝫ ſunt v̄ba ſacre
ſcripture quoꝝ meditatiōi ſubdimur ⁊ ob
ſeruātie. Pauimentū eccl'ie eſt fidei noſtre
fundamentū. In eccl'ia vero ſpūali paui-
mentū ſunt paupes xp̄i. ſ. paupes ſpū q̄ ſe
in oībus humiliāt: quare ꝓpter humilita-
tē pauimēto aſſimilant̄. Rurſus pauimē
tū qd̄ pedibus calcat̄ vulgus eſt: cuius la
boribus eccl'ia ſuſtētat̄. Trabes q̄ domum
ꝯiungūt ſūt p̄ncipes ſeculi vel p̄dicatores
qui eccl'ie muniūt vnitatē. Hi verbo. illi fa
cto. Reclinatoria in eccl'ia ſignāt ꝯtēplati-
uos ī q̄bus deus ſine offenſa quieſcit. qui
q2 ſummā diuinitatē ⁊ eterne vite clarita-
tem ꝯtēplant̄/ auro cōparant̄. Un̄ in canti
cis dr̄ Reclinatoriū fecit aureū. Tigna ī ec
cleſia ſunt p̄dicatores q̄ eā ſpūaliter ſuble-
uant. Laquearia ſiue celature ſunt predica
tores qui eam ornāt vl' roborāt. de quibus

quia per vicia non putreſcunt ſponſa glo-
riatur in eiſdē canticis dicens Tigna do-
moꝝ noſtraꝝ cedrina laquearia cipreſſina.
Deus em̄ eccl'iam ſibi ꝯſtruit viuis ex lapi-
dibus ⁊ lignis imputribilibus. iuxta illud
Ferculū ſibi fecit rex ſalomō de lignis liba
ni. i. xp̄s de ſanctis caſtitate cādidatis. De
hoc aliter ſub ti. de picturis dicet̄. Cācellus
id eſt caput eccl'ie hūilior reliquo corꝑe ec-
cleſie miſticat quāta humilitas debeat eē
in clero ſeu p̄lato. iuxta illd̄. Quāto maior
es humilia te in oībus. Cācelli vero q̄bus
altare a choro diuidit̄/ ſeparatōem celeſtiū
ſignificāt a terrenis. De cancello ſeu ꝑibu-
lo choꝝ circūeunte: dicet̄ ſub ti. de picturis
Stallus ad ſedendū in choro deſignat qꝛ
aliqn̄ corpus recreandū eſt. q2 qd̄ caret al-
terna requie/ durabile nō eſt. Pulpitū in
eccl'ia eſt vita ꝑfectoꝝ. ⁊ dr̄ quaſi publicū
ſiue in publico loco ꝯſtitutū. Nēpe legit̄. ij.
paralip̄. vj. qꝛ ſalomō fecit baſim eneā po-
nens eam in medio baſilice: ſtetitqꝫ ſuꝑ eā
et extendens manū ſuā loquebat̄ ꝑpl'o dei
Eſdras q̄ꝫ fecit gradū ligneū ad loquendū
in quo ſtās ſuꝑ vniuerſū ꝑpl'm eminebat
Analogiū etiā dr̄ q2 in ea verbū dei legit̄ ⁊
enūciat̄. logos em̄ grece verbū vel ratio dr̄
qd̄ dr̄ etiā ambo ab ambiēdo: q2 intrantē
ambit ⁊ cingit. de quo in quarta parte ſub
ti. de euāgelio dicet̄. Horologiū ꝑ qd̄ hore
legūtur. i. recolligunt̄/ ſignificat diligentiā
quā ſacerdotes in dicēdis canonicis horis
debito t̄pe h̄re debēt. iuxta illd̄ Septies in
die laudē dixi tibi. Tegule tecti q̄ imbrē a
domo repellūt/ ſunt milites q̄ eccl'iā a pa-
ganis ⁊ ab hoſtibus ꝓtegūt. Cochlee quaꝝ
exēplar a tēplo ſumit̄ ſalomonis/ ſunt vie
muris interuolute latēter ꝑ quas archana
cogitationū ſinguloꝝ accipimus: quas ſo-
li q̄ ad celeſtia gradiūtur agnoſcūt. De gra
dibus ꝑ quos ad altare aſcēdit̄/ in ſequēti
ti. dicet̄. Sacrariū ſiue locus ī quo ſacra re-
ponūt̄ ſiue ī quo ſacerdos ſacras veſtes in
duit/ vterū ſacratiſſime marie ſignificat ī q̄
xp̄s ſe ſacra veſte carnis veſtiuit. Sacerdos
a loco in q̄ veſtes induit ad publicū ꝓcedit

quia xp̄s ex vtero virginis ꝓcedēs in mū
dum venit. Locus ep̄i in eccl'ia altior eſt. ſi
cut in ſecūda parte ſub tractatu de ep̄o di
cetur. Prope altare etiā qḋ xp̄m ſignificat
collocatꝰ piſcina ſeu lauacrū. i. xp̄i mīa in q̄
manus lauantꝰ. ad notādū ꝙ in baptiſmo
et penitētia q̄ p illā ſignificantꝰ/a pctōrum
ſordibus diluimur. qḋ a veteri teſtamēto
tractū eſt. Legitꝰ eñi exo. xxx. xl. ꝙ moyſes
fecit labiū eneū cū baſi ſua in tabernaculo
in quo ſacerdos aaron ꝛ filij lauarentꝰ ac
ceſſuri ad altare vt in eo offerrēt timiama.
Lumē qḋ in eccl'ia accēditꝰ xp̄m ſignificat
iuxta illud Ego ſum lux mūdi. Et iohānes
Erat lux vera ꝛc. Uel lumīaria eccl'ie ſigni
ficāt apl'os ꝛ ceteros doctores quoꝝ doctri
na fulget eccl'ia vt ſol ꝛ luna. de q̄bus dñs
ait Uos eſtis lux mūdi. i. bonoꝝ operū exē
pla. Ūn ipe admonens eos ait Luceat lux
veſtra corā hoībus. Illuminatꝰ aūt eccl'ia
ex p̄cepto dñi. Ūn in exo. xxvij. legitꝰ. Pre
cipe filijs aarō vt offerāt oleū d arboribus
oliuarū puriſſimū vt ardeat lucerna ſemp
in tabernaculo teſtimonij. de quo in ſequē
ti parte ſub tractatu de acolito dicetꝰ. Fecit
quoqꝫ moyſes lucernas ſeptē q̄ ſunt ſeptē
dona ſpūſſctī q̄ in nocte huius ſeculi tene
bras noſtre cecitatis illuſtrant. q̄ ſup cādē
labra ponūtur. qꝛ requieuit ſup xp̄m ſpūs ſa
piētie ꝛ intellectus. ſpūs ꝯſilij ꝛ fortitudīs
ſpūs ſciētie ꝛ pietatis. ꝛ ſpūs timoris dñi.
quibus p̄dicauit captiuis indulgentiam.
Pluralitas in eccl'ia lucernaꝝ/pluralitatē
deſignat in fidelibus gratiaꝝ. Crux trium
phalis in pleriſqꝫ locis in medio eccl'ie po
nitur/ad notandū ꝙ de medio corde redē
ptorē noſtrū diligimus. q̄ iuxta ſalomonē
corpus ſuū media caritate cōſtrauit ꝓpter
filias hierl'm. ꝛ vt oēs ſignū victorie vidē
tes dicāt Aue ſalus totius ſeculi. arbor ſa
lutifera. ꝛ ne vnq̄ī nobis dilectio dei obli
uioni tradatꝰ: qui vt ſeruū redimeret tradi
dit vnicū filiū ſꝫ crucifixū imitemur. Crux
aūt in altū dirigitꝰ per qḋ xp̄i victoria deſi
gnatur. de hoc dicetur vbi de eccleſie con
ſecratione agetur. Quare eccl'ia intus ꝛ nō
extra ornetꝰ ſub tractatu d picturis dicetur.
Clauſtrū ſicut ait ſicardus ep̄s cremonen
ſis in mitrali ab excubijs ꝛ cuſtodijs leui
tarum circa tabernaculū. vl' ab atrio ſacer
dotum vel a porticu ſalomonis ad templū
ſumpſit exordiū. Precepit eñi dñs moyſi
ne leuitas cū plebeia multitudīe numera
ret: ſꝫ ꝯſtitueret eos ſup tabernaculū teſti
monij ad portandū ꝛ cuſtodiendū. ꝓpter
qḋ dñi p̄ceptū dū diuina peragūtur miſte
ria/clerici debēt ī eccl'ia ſtare a laicis ſegre
gati. Ūn ſtatuit cōciliū maguntiñ. ꝙ pars
illa q̄ cācellis diuiditꝰ ab altari/pſallētibus
tm̄ pateat clericis. Porro ſicut templū tri
umphantē deſignat eccl'iam. ſic clauſtrū
celeſtem ſignificat paradiſum. vbi erit cor
vnū ꝛ idē in dei dilectione ꝛ volūtate. vbi
oīa cōiter poſſidebuntur. qꝛ q̄ quis minus
habebit in ſe in alio ſe gaudebit habere.
qꝛ deus erit oīa in oībus. Ideoqꝫ regulari
ter vnanimiter in clauſtro degētes ad ſer
uicium dei ſurgunt: ꝛ ſecularia relinquen
tes in oībus vitam cōmunē ducūt. Diuer
ſitas autem officinaꝝ ꝛ officioꝝ in clauſtro
diuerſitas eſt manſionū cū diuerſitate pre
miorum in regno. Qm̄ in domo prīs mei
māſiones multe ſunt dicit dñs. Morali
ter vero clauſtrū eſt aīe ꝯtēplatio vbi ſe re
cipit dū a turba cogitationū carnalium ſe
paratur ꝛ ſola celeſtia meditatur. In hoc
clauſtro ſunt quattuor latera. ſ. ꝯtemptus
ſui. cōtemptus mūdi. amor ꝓximi. ꝛ amor
dei. Ūnūquodqꝫ aūt latus ſuū hꝫ ordinē
colūnaꝝ. Contēptus ſui habet mentis hu
miliatōem. carnis afflictōem. humilē ſer
monem ꝛ ſimilia. Baſis oīm colūnarū eſt
patiētia. In hoc clauſtro diuerſitas offici
narum eſt diuerſitas virtutū. Capitulū eſt
cordis ſecretū. de hoc tñ aliter dicetꝰ in q̄n
ta parte ſub titulo de prima. Refectorium
dilectio ſancte meditatōis. Celarium ſacra
ſcriptura. Dormitoriū mūda conſcientia.
Oratoriū vita īmaculata. Ortus arborū
et herbaꝝ ꝯgeries virtutū. Puteus aqua
rum viuentiū irrigatio donoꝝ: q̄ hic ſitim
mitigant ꝛ in futuro penitus extinguent.

Sedes autem epiſcopales que iuxta beati
petri diſpoſitionē ſunt in ſingulis ciuitati
bus antiquitus ꝯſecrate ꝓut dicetur in ꝓ
hemio ſecūde partis. nō in memoriā ꝯfeſ-
ſorum ſed ad honorē aploꝝ ac martiruꝫ. ⁊
precipue btē marie virginis veterū deuo-
tio dedicauit. Ceterū ideo in eccl'ia cōueni
mus vt ibi delictoꝝ veniam poſtulemus.
et diuinis laudibus inſiſtamus vt dicetur
in ꝓhemio q̄nte partis. ⁊ vt ibi bona ſiue
mala iudicia audiamus. ⁊ dei cognitionē
diſcamus ⁊ accipiamus. ⁊ vt dn̄icum cor-
pus ibi manducemus. In ꝯuentu eccleſie
mulieres ⁊ viri ſeorſum habitāt. qđ ſc̄m be-
dam a veteri cōſuetudine deriuatū accipi
mus. ⁊ inde fuit ꝙ ioſeph ⁊ maria pueruꝫ
dereliquerūt: qm̄ alter illū quē ſecū nō cer-
nebat cū altero eſſe putabat. Cauſa autem
diuiſionis eſt. qꝛ caro viri ⁊ mulieris ſi pro-
pius acceſſerint ad libidinem accendūtur
Unde cum ibi peccata deflere debeamus:
neceſſe eſt tunc eoꝝ fomenta ⁊ delectatōes
carnales vitari. Maſculi autē in auſtrali.
femine aūt in boreali ſiue ī aquilonari par
te manēt: vt oſtendatur firmiores ſanctos
debere ſtare cōtra maiores huius ſeculi tē
ptationes. Infirmiores vero cōtra mino-
res. ſeu fortiorē firmiorēqꝫ ſexū in apertiori
loco conſiſtere debere. qm̄ ſc̄m apl'm. Fide
lis eſt deus q̄ nō patietur vos temptari ſu
pra id quod poteſtis ſuſtinere. Ad hoc etiā
pertinet ꝙ iohānes vidit angelū fortē qui
poſuit ſuū pedē dextrū ſup mare. nā ⁊ for-
tiora mēbra maioribus periculis opponū-
tur. Scđꝫ alios vero viri in parte anterio-
ri. mulieres in poſteriori manent. qꝛ vir ca
put eſt mulieris: ideoqꝫ dux eius. Mulier
quoqꝫ velata capite eſſe debet in eccleſia: qꝛ
nō eſt imago dei. ⁊ qꝛ per illā preuaricatio
inchoata eſt: ideoqꝫ in eccleſia ꝓpter reue-
rentiā ſacerdotis qui eſt xp̄i vicarius corā
eo tanq̄ coram iudice ꝓpter reatus origi-
nem habeat caput velatū non liberuꝫ. nec
ꝓpter eandē reuerentiā habeat ptāteꝫ lo-
quendi in eccleſia corā eo. Olim auteꝫ viri
et mulieres comā ſibi nutriētes aſſiſtebāt
in eccl'ia nudo capite crinibus glorīantes
qđ inhoneſtū erat. Qualis locutio in eccl'a
habēda ſit/ apl's oſtēdit dicēs Loquentes
vobiſmetipſis in pſalmis ⁊ hymnis ⁊ cā-
ticis ſpūalibus. Un̄ ibi a verbis ſupfluis
abſtinēdū eſt. iuxta illđ chriſo. In aulā re-
giā ingreſſurus habitu ⁊ inceſſu te compo
nas. angeli em̄ dn̄i aſſunt. qꝛ dom' dei ple
na eſt virtutibus incorporeis. Et dn̄s ad
moyſen. ⁊ angelus ad ioſue. Solue calcia-
mētū de pedibus tuis. locus em̄ ī quo ſtas
ſanctus eſt Ultimo notandū eſt ꝙ eccl'ia
ꝯſecrata reos ſanguinis ad ſe ꝯfugiētes q̄
in illa vel ꝯtra illā nō deliquerūt/ defendit
ne vitā perdāt aut mēbra. Un̄ legit̄ ꝙ ioab
in tabernaculū fugit ⁊ cornu altaris appre
hēdit. Idē etiā priuilegiū habet nō ꝯſecra
ta in qua diuina officia celebrant̄. Corpus
aūt xp̄i a talibus ſumptū eos nō defendit.
nec ꝯfugiētes ad illđ. tū qꝛ illđ ꝑuilegium
eccl'ie ꝯceſſum eſt/ quare nō eſt ad alia pro
trahēdū. tū qꝛ illud eſt cibus aīe nō corpis
Un̄ aīam liberat ⁊ non corpus. Eccl'ie tri-
bus de cauſis de loco ad locū mutant̄. Pri
mo ꝓpter neceſſitatē perſecutoꝝ. Secūdo
ꝓpter difficultatē locoꝝ/ puta ꝓpter aeris
intemperiē. Tertio cū maloꝝ ſocietate gra
uantur: ⁊ tunc cum conſilio pape vel epi.
Quare eccl'iam ingrediēs ſigno crucis ſe
munit/ dicetur in prohemio quinte partis

De altari.

Altare in eccleſia pro
pter tria fit ꝓut ſub eius dedi-
catione dicetur. Sciendū auteꝫ
eſt ꝙ noe primus. deinde yſaac abraaꝫ ⁊ ia
cob altaria edificaſſe legunt̄. que nō aliud
q̄ lapides erecti intelligūtur. ſup quos ſa-
crificia mactabant que ſuppoſito igne cre-
mabant. Moyſes etiam fecit altare de li-
gnis ſethim ⁊ idem altare timiamatis. qđ
veſtiuit auro puriſſimo. prout legitur exo.
xxv. ⁊ xxvij. ⁊ xxix. capitulis. vbi etiam po
nitur forma ipſius altaris. Salomon quo
qꝫ ſicut legitur tertio Regum. vij. capitu-
lo prope finem. altare aureum fabricauit

Ab his quidez antiquis patribus. altaria modernoꝝ ſumpſerũt exordiũ: q̄ ĩ cornua quattuor erigũtur: quoꝝ quedã vnius ſũt lapidis. quedã ex pluribus cõponunt̃. Nẽpe altaria ꝛ are aliquotiẽs indifferẽter ĩue niũtur. Intereſt tñ. nã altare quaſi alta res vel alta ara dr̃: in quo ſacerdotes incẽſum adolebãt. Ara vero quaſi area. i. plana vel ab ardore dr̃ q: in ea ſacrificia ardebãt. Et nota ꝙ multiplex in ſcripturis legit̃ altare. vicꝫ ſupius ꝛ inferius. interius ꝛ exterius. quoꝝ etiã quodlibet duplex eſt. Altare ſuperius eſt deus trinitas. de quo legit̃ Non aſcẽdes ad altare meũ p gradus. Eſt ꝛ altare ſupius eccl'ia triũphãs: de quo dr̃ Tunc impones ſup altare tuũ vitulos. Altare autem inferius eſt eccl'ia militãs: de quo legitur Si altare lapideũ feceris mihi nõ edificabis illud de ſectis lapidibus. Eſt etiã altare inferiꝰ mẽſa tẽpli de qua dr̃ Cõſtituite diem ſolennẽ in cõdenſis vſqꝫ ad cornu altaris. Et in. iij. Reg. vij. dr̃ ꝙ ſalomon fecit altare aureum. Altare vero interius eſt cor mundũ ꝑut infra dicet̃. Eſt etiã altare interius fides incarnatõis. de qua iubetur in exo. Altare de terra facietis mihi. Altare aũt exterius eſt ara crucis. hoc eſt altare holocauſti ſup quo cremabat̃ ſacrificiũ veſptinum. vnde in canone miſſe dr̃ Iube hec in ſublime altare tuũ perferri ꝛc̃. Altare etiã exterius ſunt eccl'iaſtica ſacr̃a de q̈bus dicitum eſt Altaria tua dñe virtutũ ꝛc̃. Rurſus altare eſt mortificatio nr̃a ſeu cor nr̃m in quo carnales motus feruore ſpũſſancti ꝯſumũtur. Secũdo altare ſignificat etiam eccl'iam ſpũalez. Quattuor eius cornua ſignãt quattuor mũdi plagas p quas eccleſia dilatat̃. Tertio ſignificat xp̄m ſine quo munus nullũ acceptabile pr̃i offert̃. Unde eccleſia ſolet or̃ones ad pr̃em dirigere per xp̄m. Quarto ſignificat corpus dñi ꝑut in parte ſexta ſub ti. de paraſceue dicet̃. Quinto ſignificat mẽſam in qua cum diſcipulis cõuiuatus eſt xp̄s. Sane legit̃ in exodo. ꝙ in arca teſtamẽti ſiue teſtimonij repoſita ẽ teſtificatio. i. tabule in q̈bus ſcriptũ erat teſtimoniũ. ſꝫ ꝛ queqꝫ repoſita ibi teſtimõia dici poſſint. ꝛ hoc in teſtificatõem ꝙ legez naturalẽ in cordibus ſcriptã ſuſcitauerat in ſcriptis. Repoſita eſt etiã ibi vrna aurea plena mãna in teſtificatõem ꝙ panẽ dediſſet filijs iſrael de celo. Et virga aaron in teſtimoniũ ꝙ omĩs ptãs a deo eſt. Et deuteronomiũ in teſtimonium pacti quo dixerãt. oĩa q̄ dixerit nobis dñs faciemus. Et ob h' dicta eſt arca teſtimonij vel teſtamenti. ob hoc etiã dictũ eſt tabernaculũ teſtimonij. Sup arcã vero factũ eſt ꝓpiciatoriũ d' quo dicetur ĩ ꝓhemio quarte partis. In cuius rei imitatõem in q̈buſdã eccl'ijs ſup altare collocat̃ arca ſeu tabernaculũ ĩ quo corpus dñi ꝛ reliquie reponũtur. Precepit etiam dñs fieri cãdelabrũ ductile ex auro puriſſimo. Exo. xxv. Legit̃ in. iij. Regũ. viij. ꝙ in arca federis aliud nõ eſt niſi due tabule lapidee quas poſuerat in ea moyſes ĩ oreb qñ pepigit fedus dñs cũ filijs iſrl' cũ egrederẽtur de terra egypti. Et nota ꝙ tp̄e ſilueſtri pa. ꝯſtãtinus imꝑator ꝯſtruxit baſilicã lateranẽ. in qua poſuit arcã teſtamẽti quaz tytus imꝑator apportauerat de hierl'm. ꝛ cãdelabrũ aureũ cũ ſeptẽ infuſorijs lucernis: in qua arca ſunt hec. anuli ꝛ vectes auree. tabule teſtimonij. virga aarõ. manna. panes ordeacei. vrna aurea. veſtis incõſuta. ꝛ arũdo. ꝛ veſtimẽtũ ſctĩ iohãnis baptiſte. ꝛ forpices cũ q̈bus tonſus fuit ſctũs iohãnes euãgeliſta. Sane homo ſi hꝫ altare mẽſam cãdelabrũ ꝛ arcã templum dei eſt. Opꝫ ſiquidẽ eũ altare hr̃e vbi recte offerat ꝛ recte diuidat. Altare eſt cor noſtruz in quo debemus offerre. Unde in exo. p̃cepit dñs. In altari offeres holocauſta. q: d' corde debẽt ꝓcedere opa igne caritatꝭ accenſa. Holocauſta dicunt̃ ab olon qd' eſt totum ꝛ cauma qd' eſt incẽdiũ. vñ holocauſta quaſi ex toto incẽſa. In iſto igit̃ altari debemus recte offerre ꝛ recte diuidere. Recte offerimus qñ bonũ qd' cogitamus ad ꝑfectiõez ꝑducimus. ſꝫ nõ recte diuidimus ſi non diſcrete illud facimus. q: ſepe putat hõ facere bonũ ꝛ facit malũ: ꝛ ſepe ex vna pte facit

bonū ⁊ ex alia pte facit malū: ⁊ ita ipe edifi
cat ⁊ ipſe deſtruit. Sed tūc recte diuidimuſ
qñ bonū qđ facimus nō nobis ſed ſoli deo
attribuimus. Menſam ꝙ optet hoīem hr̄e
vt inde panes verbi dei ſumat. Per mēſā
ſacram ſcripturā intelligimus. de qua ps.
Paraſti in ꝯſpectu meo mēſam aduerſus
eos q̄ tribulāt me .i. dediſti mihi ſcripturā
ꝯtra tēptatōem demoniacā. optet vt hanc
habeamus .i. mente reponamus vt panes
verbi dei inde ſumamus. Pro defectu hu
ius panis dicit hieremias Paruuli petie
runt panē ⁊ nō erat q̄ frāgeret eis. Optet
etiā eū habere cādelabrū vt bonis opibus
luceat. Cādelabrū exterius illuminans eſt
opus bonū qđ alios p bonū exemplū accē
dit. de quo dr̄ Nemo accēdit lucernā ⁊ po
nit eā ſub modio ſꝫ ſup̄ candelabrū. Lucer
na iuxta verbū dn̄i eſt bona intētio. qꝛ ipſe
dicit Lucerna eſt oculus tuus. oculus vero
eſt intētio. Nō debem᷑ g̃ ponere lucernaꝫ
ſub modio ſꝫ ſup̄ cādelabrū. qm̄ ſi hēmus
bonā intētōem nō debemus abſcōdere: ſꝫ
bonū opus alijs i n lumē ⁊ exēplū manife
ſtare. Optet eū etiā hr̄e arcā q̄ dr̄ ab arcen
do. Arca g̃ pōt dici diſciplīa vel regularis
vita p quā crimina a nobis arcenť. In ar
ca aūt ſunt virga tabula ⁊ māna. qꝛ ī regu
lari vita dꝫ eſſe virga correctionis vt caro
caſtigeť. ⁊ tabula dilectōis vt deus diligať
In tabulis eñ ſcripta ſunt mādata q̄ pti
nent ad dilectioneꝫ dei. Debet etiā ibi eſſe
māna diuine ꝑlibationis vt ꝙ ſuauis ē de
us guſtemus ⁊ videamus. qꝛ bona ē nego
ciatio eius. iuxta illđ ꝓuer. De muliere for
ti guſtauit ⁊ vidit qꝛ bona eſt. Ut g̃ tēpluꝫ
dei ſimus habeam᷑ in nobis altare p obla
tionē ne appareamus in ꝯſpectu dei vacui
iuxta illud eccľ. Nō apparebis in ꝯſpectu
dei tui vacuus. Mēſam p refectōeꝫ ne de
ficiamus in via q̄ſi ieiuni. iuxta illđ euāge
lij Si dimiſerimus eos ieiunos deficiēt in
via. Cādelabrū p bonā opatōem ne ſimus
ocioſi. iuxta illđ eccľ. Multā maliciā docu
it ocioſitas. Arcā ne ſimus q̄ſi filij belial .i.
abſq₃ iugo indiſciplinati. diſciplina enim
neceſſaria eſt. iuxta illđ ps. Apprehēdite di
ſciplinā ne qñ iraſcať dn̄s ⁊c̄. De his etiaꝫ
et a lijs ornamētis in ſeqn̄. ti. diceť. Hoc al
tare ille edificat q̄ cor ſuū vera humilitate
alijs virtutibus exornat. Un̄ grego. Qui
virtutes ſine hūilitate ꝯgregat quaſi qui
puluerē in vētū portat. Per altare eñ cor
nr̄m intelligitur: vt diceť vbi de altaris de
dicatōe ageť. qđ eſt in medio corpis ſicut
altare in medio eccľie. De quo altari iube
tur a dn̄o in leuitico. Ignis ī altari meo ſp̄
ardebit. Ignis eſt caritas. altare eſt cor mū
dum. Ignis ſp̄ ardebit in altari: qꝛ caritas
ſp̄ feruebit in corde nr̄o. Un̄ ſalomō in can
ticis cāticoꝝ Aque multe nō poſſunt extin
guere caritatē. Quia eñ ſp̄ ardet extingui
nō pōt. Uos ergo ſcḋm ꝓphetā agite dieꝫ le
ticie in ꝯfreq̄ntatōibus ſeu in cōdēſis vſq₃
ad cornu altaris. qꝛ reliquie cogitationum
diem feſtū agēt tibi. De hac apľs excellen
tiorē viā nobis demōſtrat. excellētiorē viā
dixit caritatē: qꝛ ipā eſt ſup oīs virtutes.
et q̄cūq₃ ipam hꝫ oēs virtutes hꝫ. hoc eſt
verbū abbreuiatū qđ facit dn̄s ſup terram
qđ adeo breue eſt vt dicať Habe caritatem
et fac quicq̄d vis. Ex his nāq₃ duobus mā
datis tota lex pēdet ⁊ ꝓphete. Uel p altare
vniuſcuiuſq₃ aīam intelligimus q̄ edifica
tur dn̄o ex lapidibus viuis .ſ. ex virtutibus
varijs ⁊ diuerſis. Porro linteamina alba
q̄bus opitur altare / carnē ſiue humanita
tem ſaluatoris deſignāt q̄ multo labore cā
didant: ſicut ⁊ xp̄i caro ex terra .i. ex maria
orta p multas tribulatōes ad reſurrectōeꝫ
et cādorē ⁊ leticiā īmortalitatis ꝑuenit: de
qua filius exultat pr̄i dicēs Cōcidiſti ſaccū
meū ⁊ circūdediſti me leticia. Altare g̃ veſti
ri eſt aīam īmortali ⁊ incorruptibili corpi
ꝯiungi. Rurſus albis ⁊ mūdis pānis opiť
altare qñ cor mūdū bonis opib᷑ adornať
Un̄ apoc̄. iij. Ueſtimentis albis induaris
ne appareat ꝯfuſio nuditať tue. Et ſalomō
Oī tpe veſtimēta tua ſint cādida .i. opera
tua ſint munda. Modicū eñ ꝓdeſſet acce
dēti ad altare ſummā dignitatē ⁊ infimaꝫ
vitā hr̄e. Un̄ bern̄. Mōſtruoſa res ē fides

pꝛima ⁊ vita ima. gradus ſummus ⁊ ſta-
tus infimus. in gēs autoꝛitas ⁊ animi īſta-
bilitas ⁊c̄. Pallia vero ſerica ſup altare po
ſita ſunt diuerſaꝝ virtutū oꝛnamēta q̄bus
aīa decoꝛata eſt. Veſtimēta q̄ꝫ q̄bus altare
oꝛnaꝶ ſunt ſancti vt dicetꝶ in ti. ſeq̄nti/ Pꝛin
cipiū ⁊ finis miſſe fiunt in dextera pte alta
ris. mediū in ſiniſtra ꝓut in quarta parte
ſub ti. de mutatōe ſacerdotis dicetꝶ. Antiq̄
altaria cō caua faciebāt. ꝓpter illō qō legiꝶ
ezech. xliij. q̄ꝛ in altari dei foſſa erat. ⁊ hoc
ſꝫm grego. ne holocauſta ſuppoſita ventus
diſpgeret. Dī etiā in ca. xl. q̄ꝛ altare erat re-
flexū intrinſecus p circuitū. Ceteꝝ gradus
q̄bus ad altare aſcēdiꝶ/ ſpūaliter demon-
ſtrāt aplos ⁊ martires xp̄i: quotq̄ꝫ ꝓ eius
amoꝛe ſanguinē ſuū fuderūt. ſpōſa in cāti
cis amoꝛis vocat aſcēſum purpureū. Exp̄-
mūtur q̄ꝫ q̄ndecim virtutes q̄ ſignanꝶ per
q̄ndecim gradus q̄bus aſcēdebaꝶ in tem-
plū ſalomonis. ⁊ a ꝓpha in q̄ndecim pſal
mis ꝯtinue demōſtraꝶ: q̄s btūs vir aſcēſio
nes in coꝛde ſuo diſpoſuit. Hāc ſcalā vidit
iacob. ſummitas eius celos tāgebat. p hos
gradus cōpetēter virtutū gradus ītelligū
tur q̄bus ad altare. i. xp̄m aſcēdiꝶ. iuxta il-
lud pſal. Et ambulabūt de virtute ī v̄tutē.
Et iob. Per ſingulos g̃dus meos ꝓnūcia-
bo illū. Legiꝶ tñ ī exo. Nō aſcēdes ad alta-
re meū p gradus ne reueleꝶ turpitudo tua.
nōdū cū foꝛte antiq̄ femoꝛalibus vtebanꝶ
In ꝯcilio toletano caueꝶ q̄ꝛ clericus cā dō-
loꝛis ī alterius pniciē altare vl' imaginem
exuēs veſtibus vl' lugubꝛi veſte vel ſpinis
accingēs. vl' eccl'ia lumīaria extinguēs de-
ponaꝶ. Sꝫ ſi eccl'ia ſua iure ſuo īdebite ſpo
liaꝶ: h cā meroꝛis facere lꝫ ſꝫm q̄ſdā. quēad-
modū ⁊ ī die paſſionis dn̄i ī ſignū triſticie
altaria denudāꝶ: qō tñ hodie ꝯciliū repꝛo-
bat lugdun̄. Deniq̄ꝫ altaria q̄ p ſōnia ⁊ p ī
anes q̄ ī reuelatōes hoīꝫ ꝯſtruūꝶ/ repꝛobāꝶ
oīno.

De picturis ⁊ imaginibus ⁊ cortinis ⁊ oꝛnamētis eccleſie

PIcture et oꝛnamen
ta in eccl'ia ſunt laicoꝝ lectio et
ſcripture. Vñ grego. Aliō eſt picturā ado-
rare. aliō p picture hiſtoꝛiā q̄d ſit adoꝛādū
addiſcere. Nā qō legētibus ſcriptura: hoc
ideotis cernētibus p̄ſtat pictura: q̄ꝛ in ipſa
ignoꝛātes vidēt q̄d ſequi debeāt. in ipſa le
gūt q̄ litteras neſciūt. Sane caldei ignem
adoꝛāt ⁊ cogūt alios idē facere. alia ydola
cōburētes. Pagani vero imagines ſeu ico
nias ⁊ ydola adoꝛāt: qō ſaraceni nō faciūt
q̄ imagines nec hn̄e nec videre volūt: moti
ex verbo illo. Nō facies tibi oēm ſil'itudinē
eoꝝ q̄ in celo vel in terra vel ī aquis vl' ſub
terra ſunt. exo. xx. c. ⁊ ex alijs autoꝛitatibus
q̄ ſtatim ſequūtur nos valde ſup hoc increpātes.
Sꝫ nos illas nō adoꝛamus nec deos
appellamus nec ſpem ſaluti ī eis ponimus.
q̄ꝛ hoc eſſet ydolatrare: ſꝫ ad memoꝛiā ⁊ re-
coꝛdatōem reꝝ olim geſtaꝝ eas veneramur
Vñ verſus. Effigiē xp̄i q̄ trāſis ꝓnus ho-
noꝛa. Nō tñ effigiē ſꝫ quē deſignat adoꝛā.
Eſſe deū rōne caret cui ꝯtulit eſſe Materi-
ale lapis: effigiale manus. Nec deus ē nec
hō p̄ſens quā cernis imago. Sꝫ deus eſt ⁊
hō quē ſacra figurat imago. Greci etiā vtū
tur imaginibus/ pingētes illas vt dī ſolū
ab vmbilico ſup̄ ⁊ nō inferius: vt oīs ſtul-
te cogitatōis occaſio tollaꝶ. nullā etiā faci-
unt ſculptilē imaginē ꝓ eo q̄ꝛ legiꝶ exo. xx.
ca. Nō facies ſculptile neq̄ꝫ imagines. Itē
leuitici. xxvj. c. Nō facies ydolū neq̄ꝫ ſculp-
tile. Itē deutro. iiij. Ne foꝛte decepti faciatis
vobis ſculptā ſil'itudinē. Itē nō facietis vo
bis deos aureos ⁊ argēteos. Itē ꝓpheta.
Simulacra gētiū argētū ⁊ auꝝ: opa manu
um hoīm. Similes illis fiāt q̄ faciunt ea: ⁊
oēs q̄ ꝯfidūt ī eis. Cōfundanꝶ oēs q̄ ado
rāt ſculpti. ⁊ q̄ glo. in ſim. ſuis. Itē moyſes
ait pplo iſrl' Ne foꝛte erroꝛe deceptus ado-
res ea q̄ creauit dn̄s deus tuus. Hinc ē eti-
am q̄ꝛ ſerpentē eneū quē moyſes erexerat:
ezechias rex ꝯfregit. q̄ꝛ pp'ls illi ꝯtra legis
p̄ceptū thuris adolebat incenſum. Ex his
aūt ⁊ ſimilibus autoꝛitatibus repꝛobatur
nimius imaginū vſus. Ait eñ aplſ. j. coꝛ.
Scimus eñ q̄ꝛ ydolū nihil eſt in mundo ⁊
nullus deus niſi vnus. Poſſent naq̄ꝫ ſim-

plices τiſtirni p nimiū τ ī diſcretū vſuȝ faci
le ad ydolatriā trahi. vn̄ ſap̄. xiiij. c. Jdoliſ
nationū nō erit reſpectus qm̄ creature dei
in odiuȝ facte ſūt τ in tēptatōem aīe hoīm
et in muſcipulā pedibus inſipiētiū. Mo-
derate vero vti picturis ad rep̄ſentādum
mala vitāda τ bona imitāda rep̄hensibile
nō eſt. Vn̄ dn̄s ad ezech. Jngredere τ vide
abhoīatōes peſſimas quas iſti faciūt. Et
ingreſſus vidit oēm ſilitudinē reptiliuȝ et
aīaliū τ abhoīatōem τ vniuerſa ydola do
mus iſrael depicta in pariete. Nēpe greg.
hoc exponēs ī paſtorali li. ij. c. xx. dicit. Dū
exterioꝝ reꝝ intrinſecus ſpēa attrahuntur
quaſi in corde depingit̄ q̄cquid fictis ima-
ginibus deliberādo cogitat̄. Rurſus ad eū
dem ezechielē dī. Sume tibi laterem τ po
nes eū coraȝ te τ deſcribes in eo ciuitatem
hierl'm. Ei aūt qd̄ dictū eſt ꝙ imagines ſūt
laicoꝝ lr̄e obuiat illd̄ euāgelij. Habēt īquit
moyſen τ ꝓph̄as / audiāt eos. De hoc etiā
dicet̄ in quarta ꝑte ſub quarta ꝑticula ca-
nonis ſup̄ verbo Seruituti. Cōcilium aga
theū. inhibet picturas ī eccl'ijs fieri. τ qd̄ co
lit̄ τ adorat̄ ī parietibus depīgi. Sȝ greg.
dicit ꝙ picturas nō lȝ frāgere ea occaſione
ꝙ adorari nō debēt. pictura nāqȝ plus vide
tur mouere aīm q̄ȝ ſcriptura. ꝑ picturā qui
dem res geſta aū oculos ponit̄ q̄ſi ī p̄ſenti
geri videat̄. ſȝ ꝑ ſcripturā res geſta quaſi ꝑ
auditū q̄ minus aīm mouet ad memoriaȝ
reuocat̄. Hinc etiā eſt ꝙ ī eccl'ia nō tātaȝ re
uerentiā exhibemus libris quantā imagi-
nibus τ picturis. Picturaꝝ ſiue imagi-
nū alie ſunt ſup̄ eccl'iam vt gallus vel aq̄-
la. alie extra eccl'iam. ſ. foris ī frōte eccl'ie vt
bos τ leo. alie ītra vt ycone ſtatue τ diuerſa
picturaꝝ τ ſculptuꝛaꝝ genera. q̄ vel ī veſti
bus vel ī parietibus vel in vitrealibus de
pingūtur: de quoꝝ aliq̄bus ſub tractatu d̄
eccl'ia dictū eſt. qd̄ a tabernaculo moyſi et
tēplo ſalomonis ſumptū eſt. Sculpſit em̄
moyſes. ſculpſit τ pinxit τ ſalomō τ parie
tes celaturis τ picturis ornauit. Sciendū
aūt eſt ꝙ ſaluatoris imago tribus modis
ꝯuenientius ī eccleſia depingit̄. vicȝ aut vt

Imago ſaluatoris

reſidēs in throno. aut vt pēdens in crucis
patibulo. aut vt reſidēs in matris gremio
Quia vero iohānes baptiſta xp̄m digito
demōſtrauit dicēs Ecce agnus dei. ideo q̄-
dam depingebāt xp̄m ſub ſpecie agni. q̄a
tū vmbra trāſiuit τ xp̄s verus eſt hō. dicit
adrianus papa ꝙ ip̄m in forma humana
depingere debemus. Nō em̄ agnus dei in
cruce p̄ncipaliter depingi dȝ: ſȝ hoīe depi-
cto. nō obeſt agnū in parte inferiori vel po
ſteriori depingi. cū ip̄e ſit verus agnus qui
tollit pctā mūdi. His quidē τ alijs diuerſis
modis ſaluatoris imago depingit̄ ꝓpter
diuerſas ſignificatōes. Nā picta in p̄ſepio
rememorat natiuitateȝ. depicta in matris
gremio puerileȝ etatē. picta vel ſculpta in
cruce paſſionē. τ q̄nqȝ in ipſa cruce ſol τ lu
na quaſi eclipſim patiētia depingunt̄. de-
picta vero in ſcalaꝝ aſcēſu aſcēſionē. depi-
cta vt reſidēs in throno ſeu in ſolio excelſo
p̄ſentē indicat potētiā τ poteſtatē. q̄ſi dice
ret Data eſt ei oīs poteſtas in celo τ in terra
iuxta illd̄. Vidi dn̄m ſedētē ſup̄ ſoliū excel
ſum τ c. i. dei filiū ſup̄ angelos regnantem.
iuxta illud Qui ſedes ſup̄ cherubin. Q̄nqȝ
vero depingit̄ ſicut viderūt eum moyſes τ
aaron. nadab τ abiu. ſ. ſup̄ montē: τ ſub pe
dibus eius quaſi opus ſaphiricuȝ τ quaſi
celū ſerenū. Et qm̄ ſicut ait lucas. tūc vide-
bunt filiū hoīs venientē in nube cū poten
tia magna τ maieſtate. ideo q̄nqȝ ei circum
circa pingūtur angeli q̄ ei ſp̄ ſeruiūt τ aſſi
ſtunt. τ depingunt̄ cum ſex alis ſc̄m eſa. di.
Seraphin ſtabant iuxta illud ſex ale vni. τ
ſex ale alteri. duabus velabāt faciem eius.
duabus pedes. τ duabus volabāt. Depin
gunt̄ etiā angeli tanq̄ȝ in etate iuuenili flo
rentes. nūq̄ȝ em̄ ſeneſcūt. q̄nqȝ etiā circum
pīgitur archāgelus michael dracone ſup-
peditās. iuxta illud ioh. Factū eſt p̄liuȝ in
celo. michael cuȝ dracone pugnabat. Que
pugna eſt diſſidiū angeloꝝ. ꝯfirmatio bo-
norum. τ ruina maloꝝ. aut in p̄ſenti eccl'ia
perſecutio fideliū. Q̄nqȝ etiā circūpingun
tur. xxiiij. ſeniores ſc̄m viſionē ipius iohā-
nis ī veſtibus albis τ coronis aureis: per

quos ſignificãtur veteris ⁊ noue legis do
ctoꝛes qui ſunt.xij.ꝓpter fidẽ trinitatꝭ quã
annunciant per quattuoꝛ climata mundi.
aut.xxiiij.ꝓpter opa ⁊ obſeruantiã euãge-
lioꝝ.ſi lampades addũtur/dona ſpũſſcti
repñtantꝭ.ſi mare vitreũ/baptiſmus in-
nuitꝭ.Qñqꝫ etiã circũpigunt quattuoꝛ aĩa-
lia ſm viſionẽ ezechielis ⁊ eiuſdẽ iohãnis.
facies hoĩs ⁊ facies leonis a dextris.⁊ faci-
es bouis a ſiniſtris.⁊ facies aquile deſuper
ipſos.quattuoꝛ hi ſunt quattuoꝛ euangeli
ſte.Vñ pingunt cũ libꝛis in pedibus.qꝛ q̃
verbis ⁊ ſcriptura docuerũt/mẽte ⁊ opere
cõpleuerũt.Matheus figurã fortiꝭ huma
nam.Marcus figurã tenet leonis. Hi po
nũtur a dextris.qꝛ xp̃i natiuitas ⁊ reſurre-
ctio fuerũt oĩm leticia generalis.Vñ ĩ pſal
mo.Et ad matutinũ leticia.Lucas vero vi
tulus eſt.eo ꝙ a zacharia ſacerdote inchoa
uit:⁊ xp̃i paſſionẽ ⁊ hoſtiã ſpecialius ꝑtra
ctauit.Vitulus eñ eſt aĩal ſacerdotũ ſacri
ficijs aptũ.Cõparatur etiã vitulo ꝓpꝰ duo
coꝛnua quaſi duo ꝯtinẽs teſtamẽta. ⁊ ꝓpꝰ
quattuoꝛ pedum vngulas quaſi quattuoꝛ
euãgelioꝝ ſentẽtias. Per hũc qꝫ figuratur
xp̃s qui fuit ꝓ nobis vitulus ĩmolatus. iõ
qꝫ ponitꝭ a ſiniſtris qꝛ moꝛs xp̃i fuit aplis
triſtis.De hoc ⁊ qualiter btũs marcus pĩ-
gi debet/in ſeptima ꝑte ſub ti. de euangeli
ſtis dicetꝭ.Johãnes aũt figurã hꝫ aq̃le:qm̃
ad excelſa peruolãs ait.In pꝛincipio erat
verbũ.Hic quoqꝫ ſignificat xp̃m cuius iu-
uentus vt aquila renouatur.qꝛ reſurgẽs a
moꝛtuis floꝛet ⁊ in celũ ingreditur. Hic tñ
nõ iuxta ſꝫ ſuꝑeſſe depingitꝭ:qm̃ aſcẽſionẽ
deſignat:⁊ verbũ apud deũ ꝓnũciat.Sed
cum quodlibet ipſoꝝ aĩaliũ haberet quat-
tuoꝛ facies ⁊ quattuoꝛ alas.qualiꝭ poſſint
depingi dicetꝭ in ſeptima parte ſub titulo
de euãgeliſtis.vbi etiã latius de hoc agetꝭ.
Qñqꝫ etiã circũpingunt vel potius ſubpĩ
gũtur apoſtoli q̃ fuerũt teſtes eius verbo ⁊
opere vſqꝫ ad vltimũ terre.⁊ pingũtur cri-
niti quaſi nazarei.i.ſancti. Lex eñ fuit na-
zareoꝝ vt a tꝑe ſue ſeꝑatõis a cõi vita hoĩz
nouacula nõ trãſiret ſuꝑ caput eoꝝ. Pin-
guntur etiam quandoqꝫ ſub foꝛma duode
cim ouiũ:qꝛ tanqꝫ bidẽtes occiſi ſunt ꝓpꝰ
dñm.ſꝫ ⁊ duodecim tribus iſrꝭ quandoqꝫ
ſub foꝛma duodecim ouiũ depigũtur. Qñ
qꝫ tñ plures vel paucioꝛes oues circa ſedeꝫ
maieſtatis pingũtur:ſꝫ tũc aliud figurant.
iuxta illꝺ math.xxv.in fine. Cũ venerit fili
us hoĩs in maieſtate ſua tũc ſedebit ſuper
ſedẽ maieſtatis ſue:ſtatuẽs oues a dextris
et edos a ſiniſtris. Qualiter bartholome
us ⁊ andreas aplĩ depingi debẽt/in ſepti-
ma parte ſub eoꝛuꝫ feſtis dicetꝭ. Et aduerte
qꝛ patriarche ⁊ ꝓphete pingũtur cũ rotu-
lis in manibus. Quidã vero aplĩ cũ libꝛis
et quidã cum rotulis.Nẽpe qꝛ ante xp̃i ad
uentũ fides figuratiue oſtẽdebatꝭ:⁊ quo ad
multa in ſe implicita erat.ad qꝺ oſtenden-
dum patriarche ⁊ ꝓphete pinguntꝭ cuꝫ ro
tulis.ꝑ quos quaſi quedã imꝑfecta cogni-
tio deſignatꝭ. Quia vero aplĩ a xp̃o ꝑfecte
edocti ſunt:ideo libꝛis ꝑ quos deſignatꝭ cõ
grue ꝑfecta cognitio vti poſſunt.Sꝫ qꝛ qui
dam illoꝝ qꝺ didicerũt ad doctrinã alioꝛũ
in ſcriptis redegerũt:ideo illi ꝯgrue tanqꝫ
doctoꝛes cũ libꝛis in manibus depinguntꝭ
ſicut paulus.euãgeliſte.petrus.iacobus.⁊
iudas.Alij vero qui nihil ſtabile ſeu ab ec
cleſia approbatũ ſcripſerũt:nõ cũ libꝛis ſꝫ
cũ rotulis in ſignũ ſue p̃dicatõis pinguntꝭ
Vñ aplꝭ ad ephe.Dñs quoſdã dedit apo
ſtolos.quoſdã ꝓphetas.alios euãgeliſtas
alios paſtoꝛes ⁊ doctoꝛes in opus miniſte-
rij.Sed ⁊ diuina maieſtas depingitꝭ qñqꝫ
cum libꝛo clauſo in manibus.qꝛ nemo in-
uentus eſt dignus aperire illũ niſi leo ꝺ tri
bu iuda.Et qñqꝫ cũ libꝛo aꝑto vt in illo q̃ſ
qꝫ legat ꝙ ip̃e eſt lux mũdi:⁊ via veritas ⁊
vita ac liber vite.Quare aũt paulus ad de
xtram:⁊ petrus ad ſiniſtrã ſaluatoꝛis depĩ
guntur:dicetur in ſeptima parte ſub ti.de
euãgeliſtis.Johannes vero baptiſta qñqꝫ
depingitur vt heremita.Martires cũ acu
leis:vt laurẽtius cum craticula.ſtephanus
cum lapidibus.⁊ qñqꝫ cũ palmis q̃ victori
am ſignãt.iuxta illud Juſtus vt palma flo
rebit.vt ſicut palma viret:ſic eoꝝ memoꝛia.

ſeruet. Hinc eſt φ q̄ de hieroſolimis veni/unt/palmas in manibus ferũt in ſignũ φ illi regi militarũt q̄ hieroſolimis cum palmis honorifice receptus eſt. ⁊ poſtmodum ibidē cum dyabolo pugnās victor extitit. et celi pallatiũ cum angelis triũphans introiuit: vbi iuſti cũ palma florebunt ⁊ ſicut ſtelle fulgebũt. Cōfeſſores pingũtur cũ ſuis inſignijs. ⁊ epi mitrati. abbates capuciati. ⁊ q̄nq₃ cũ lilijs q̄ caſtitatē deſignāt. doctores cũ libris in manibus. virgines ſm̄ euangeliũ cum lampadibus. Paulus cu₃ libro ⁊ enſe. cũ libro quaſi doctor ſiue ꝓpt̄ ↄuerſionē ſua₃. cum enſe q₂ miles. Vñ verſus. Mucro furor ſauli. liber eſt conuerſio pauli. Generaliter autē ſanctoꝝ patrũ imagines. q̄nq₃ in parietibus eccl'ie. q̄nq₃ ĩ poſteriori altaris tabula. q̄nq₃ in veſtibus ſacris ⁊ alijs varijs locis pinguntur vt illoꝝ actus ⁊ ſanctitatē iugiter nō indiſcreta vl' inutilia meditemur. Vñ in exo. diuina voce p̄cipitur vt in aaron pectore rōnale iudicij vinctis ligantibus imp̄matur: quatenus ſacerdotale cor nequaq̄₃ fluxe cogitationes poſſideant: ſ₃ ratio ſola ↄſtringat. In quo etiā rationali vigilāter ſm̄ grego. xij. patriarchaꝝ noīa deſcribi iubētur. Nēpe aſcriptos patres ſemp̄ in pectore ferre/eſt antiquorum vitā ſine intermiſſione cogitare. Tunc autem ſacerdos irrep̄henſibilit̄ graditur/cũ exēpla patrũ p̄cedentiũ indeſinēter intuetur. cum ſanctoꝝ veſtigia ſine ceſſatione ↄſiderat: ⁊ illicitas cogitatōes dep̄mit: ne extra rationis limitē operis pedem tendat. Cōſiderandũ q̄₃ eſt φ x̄p̄us ſemp̄ coronatus depingitur. q. d. Egredimini filij hierl'm ⁊ videte regē ſalomonē in dyademate quo coronauit eũ mater ſua. Fuit em̄ x̄p̄s coronatus tripliciter. Pr̄io a matre corona miſericordie in die ↄceptionis. q̄ corona duplex eſt ꝓpter naturalia ⁊ gratuita. ideoq₃ ⁊ dyadema vocat̄ qd̄ eſt duplex corona. Secūdo a nouerca corona miſerie in die paſſionis/Tertio a patre corona glorie in die reſurrectōis. Vñ Gl'ia ⁊ honore coronaſti eum dñe. Demũ coronabit̄ a familia corona potētie in die vltime reuelatōis. veniet em̄ cũ ſenatoribus terre iudicās orbe₃ terre in equitate. Sic ⁊ oīs ſancti pinguntur coronati. quaſi diceret Filij hierl'm venite ⁊ videte martires cũ coronis aureis q̄bus coronauit eos dñs. Et ĩ libro ſapiētie. Iuſti accipiũt regnu₃ decoris ⁊ dyadema ſpeciei de manu dñi. Corona aũt hmōi depingitur in forma ſcuti rotũdi: q₂ ſancti de ꝓtectione diuina fruuntur. Vnde cantant gratulabũdi. Dñe vt ſcuto bonevolũtatis tue coronaſti nos. Veruntũ x̄p̄i corona ꝑ crucis figurā a ſanctoꝝ coronis diſtinguit̄. q₂ ꝑ crucis vexillũ ſibi carnis glorificatōe₃ et nobis meruit a captiuitate liberatione₃ et vite fruitōem. Cũ vero aliq̄s p̄latus aut ſanctus viuēs pingit̄/nō in formam ſcuti rotundi ſed quadrati corona ip̄a depingit̄ vt quattuor cardinalibus virtutibus vigere mōſtret̄. ꝑut in legenda btī gregorij habetur. Ruſus q̄nq₃ in eccl'ijs paradiſus d̄pingit̄: vt aſpiciētes ad delectatōe₃ p̄mioꝝ alliciat. Et q̄nq₃ infern⁹: vt eos a formidine penaꝝ deterreat. Q̄nq₃ flores ⁊ arbores cũ fructib⁹ ad rep̄ñtādũ fruct⁹ bonoꝝ operꝝ ex virtutum radicibus ꝓdeuntiũ. Picturaꝝ autē varietas virtutũ varietatē deſignat. Alij em̄ datur ꝑ ſp̄m ſermo ſapiētie. alij ſcientie ⁊c̄. Virtutes vero in mulieris ſpecie depingũtur: q₂ mulcent ⁊ nutriũt. Ruſus per celaturas que ⁊ laquearia nominātur que ſunt ad decorem domus/ſimpliciores x̄p̄i famuli intelligunt̄: qui eccl'iam nō doctrina ſed ſolis virtutibus ornāt. Ceterum ſculpture ꝓminētes de parietibus egredientes eſſe vident̄. q₂ cu₃ virtutes fidelibus in tantā ↄſuetudinē deueniũt vt eis naturaliter inſite videantur multipharijs eaꝝ operatōibus exercentur. Sinagoga vero qualiter depingitur/dicet̄ in quarta p̄te ſub ti. de reuerentia/Qualiter palliũ romanorum pontificum pingat̄/in tertia parte ſub ti. de pallio dicetur/Annus vero ⁊. xij. ſigna ⁊ mēſes qualiter depingātur/dicet̄ in p̄ncipio octaue partis. ⁊ vbi de menſe agetur. Sed ⁊ diuerſe hiſtorie tam noui q̄₃

veteris teſtamenti ꝓ voluntate pictoꝝ de‑ pinguntur. Nā pictoribus atqꝫ poetis. qli bet audiēdi ſꝑ fuit equalis ꝑtās. Porro or namenta eccleſie in tribus ꝯſiſtūt. ſ. in or natu eccl'ie chori ⁊ altaris. Ornatus eccl'ie cōſiſtit in cortinis ⁊ auleis ⁊ pallijs ſericis purpureis ⁊ ſimilibus. Ornatus chori in dorſalibus tapetis. ſubſtratorijs ⁊ bācali bus. Dorſalia ſunt pāni in choro penden‑ tes a dorſo clericoꝝ. Subſtratoria que pe‑ dibus ſubſternūtur. Tapeta etiā ſunt pan ni qui pedibus ſubſternūt̄ quaſi ſtatio pe‑ dum: ⁊ p̄cipue pedibus eṗorum qui mun dana pedibus calcare debēt. Bancalia ſūt panni qui ſuper ſedes vel bancas in choro ponūtur. Altaris vero ornatus conſiſtit in capſis ⁊ pallis philaterijs ⁊ candelabris ī crucibus. in aurifriſio. in vexillis. in codici bus. in velaminibus ⁊ in cortinis. Et nota ꝙ capſa in qua hoſtie cōſecrate ſeruant̄ ſi‑ gnificat corpus virginis glorioſe. de qua dicitur in pſalmo Surge dn̄e in requietu‑ am: tu ⁊ ar. ſ. t. Que qn̄qꝫ eſt de ligno. qn̄qꝫ de ebore candido. qn̄qꝫ de argento. qn̄qꝫ d̄ auro. ⁊ qn̄qꝫ de criſtallo. ⁊ ſm̄ varias ſui ꝓ prietates varias ipſius corꝑis xp̄i exp̄mit dignitates. Rurſus capſa ipſa cōtinēs ho ſtias ſiue conſecratas ſiue nō conſecratas memoriam deſignat humanā. Debet nā‑ qꝫ homo iugiter recordari acceptoꝝ benefi ciorum dei tam tēporalium que ꝑ hoſtias non ꝯſecratas: q̄ʒ ſpūaliū q̄ ꝑ ꝯſecratas de ſignantur: quod figuratū eſt in vrna ī qua deus iuſſit manna reponi: qḋ licet tempo‑ rale eſſet ꝓfigurabat tn̄ iſtud noſtrū ſacrifi cium ſpirituale: p̄cipiēs vt eſſet memoriale ſempiternū in futuras generationes. ſicut legitur in exo. Capſe aūt ſuper altare qḋ ē xp̄s poſite ſunt apl'i ⁊ martires. Palle ve‑ ro ⁊ veſtes ſunt ꝯfeſſores ⁊ virgines vl' oēs ſancti. de quibus ait ꝓpheta ad dn̄m. His ſicut veſtimēto veſtieris. Et de hoc dictum eſt ti. p̄cedenti. Aliud autē eſt philaterium aliud philateria. Philateriū eſt cartula in qua decē precepta legis ſcribuntur. Hmōi cartulam ſolebāt phariſei ante ſe in ſignū religiōnis portare. Vn̄ in euangelio Dila‑ tant philateria ſua ⁊c̄. Et dr̄ philaterium a philare qḋ eſt cuſtodire ⁊ torat quod eſt lex Philateria vero eſt vaſculum de argento vel auro vel criſtallo vel ebore ⁊ hmōi. in quo ſanctoꝝ cineres vel reliquie recōdūtur Cum em̄ elindius fideles cinericios voca‑ ret ꝓ eo ꝙ cineres ipſos ſeruabant contra eius deriſionem ſtatutuʒ fuit in eccleſia vt honorifice ⁊ in p̄cioſis vaſculis ſeruarētur Qḋ nomen eſt cōprehenſum a philare qḋ eſt ſeruare. ⁊ teron qḋ eſt extremitas: q2 ibi aliquid de extremitate corporis ſanctoruʒ puta dens vel digitus vel aliq̄d tale ſerua tur. Super altare etiam in quibuſdam ec‑ cleſijs collocatur tabernaculuʒ. de quo ſub ti. de altari dictum eſt. In cornibus altaris duo ſunt candelabra conſtituta ad ſignan dum gaudiū duoꝝ ꝑploꝝ de xp̄i natiuita‑ te letantiū: que candelabra mediante ſilice facultas ferunt accenſas. Angelus em̄ in‑ quit paſtoribus Annūcio vobis gaudium magnū qḋ erit oī ꝑplo: q2 natus eſt vobis hodie ſaluator mundi. Hic eſt verus yſaac qui riſus interpretatur. Lumen autē cāde labri fidēs eſt ꝑpli. Nam ad iudaicuʒ ꝑpl'm inquit ꝓpheta Surge illuminare hierl'm q2 venit lumen tuū ⁊ gloria dn̄i ſuꝑ te orta eſt. Ad ꝑpl'm vero gentilem dicit apl's Era tis aliqn̄ tenebre: nunc autem lux in dn̄o. Nam ⁊ in ortu xp̄i noua ſtella magis appa ruit ſm̄ vaticiniū balaam. Orietur inquit ſtella ex iacob: ⁊ conſurget virga ex iſrael. De hoc etiam dictū eſt in ti. de altari. Emū ctoria ſiue forcipes ad emungendū licinia ſunt verba diuina q̄bus l'ras legis amputamus: ⁊ lucentē ſpirituʒ reuelamus. iuxta illud. Vetuſtiſſima veterum comedetis: et nouis ſuperuenientibus vetera abijcietis Vaſa in quibus licinia emuncta extingun tur ſunt corda fideliū que obſeruantiaʒ le‑ galem ad litterā admittunt. Rurſus forci‑ pes quoꝝ gemino dente cōponitur ignis: ſunt p̄dicatores qui nos conſonis vtriuſqꝫ teſtamēti paginis inſtruūt. ⁊ moribus cō ponentes ad caritatem accendunt. Scuta

vero.i.vaſa equalis amplitudinis ī fundo
et in ore ad calefaciendū facta: ſunt illi do-
ctores qui theſaurū cordis nō celant: ſed ex
eo pferunt noua ⁊ vetera: lucernaꝫ quoqꝫ
non ponunt ſub modio ſed ſuper candela
brum: vt hi qui ſunt in domo dñi lumen ⁊
calorem accipiant ſpūſſancti. Crux quoqꝫ ſup
altare ponenda eſt ⁊ eam inde tollat baiu-
lus crucis in quo recolitur: qꝛ cruceꝫ de xp̄i
humeris ſublatam tulit ſymon cireneus.
Inter duo candelabra crux ī altari media
collocatur: qm̄ inter duos pplos xp̄s in ec-
cleſia mediator exiſtit. Ipſe em̄ eſt lapis an
gularis qui fecit vtraqꝫ vnū. ad quē paſto-
res a iudea ⁊ magi ab oriēte venerunt. De
hoc aliter dicetur in phemio quarte parti
ſub ti. de acceſſu ſacerdotis ad altare. Rur
ſus altaris frons aurifriſio ornatur. iuxta
illud exo. xxv. ⁊ xxviij. c. Cōſtrues mihi al-
tare facieſqꝫ illi coronā per giruꝫ ſeu circui
tum altam quattuor digitis. Nempe alta-
re qñqꝫ ſignificat cor hoīs in quo ſacrificiū
vere fidei per ꝯtritōem offerri debet. ⁊ tunc
aurifriſium conceptū bone operationis ſi
gnificat quo frontem noſtrū ornare debe-
mus vt ceteris luceamus. Quādoqꝫ altare
ſignificat xp̄m: ⁊ tūc per aurifriſiū cōgrue
ornamentum caritatis deſignatur. Sicut
em̄ auruꝫ p̄eminet oībus metallis: ſic ⁊ ca
ritas ceteris virtutibus. Vñ apl's. j. ad cor.
xiij. Maior autē hoꝝ eſt caritas. Frontem
em̄ noſtrū ſic aurifriſio caritatis debemus
ornare: vt parati ſimus p xp̄o aīas pone-
re. Vexilla etiam ſuper altare erigūtur: vt
triūphus xp̄i iugiter in eccl'ia memoretur:
per quē ⁊ nos de inimico triūphare ſpera-
mus. Codex etiā euangelicus ſup illud ad
aptatur: eo qꝫ euangelium ab ipſo. ſ. xp̄o ſit
editum: ⁊ ipſi perhibeat teſtimoniuꝫ. Qui
quare exterius ornetur/ dicet̄ in tertia par-
te ſub ti. de lega. indumētis. Deīde vaſa ⁊
vtēſilia ī domo dñi a moyſe ⁊ ſalomōe ori-
ginē habuerūt: q ī veteri teſtamēto plura ⁊
diuerſa fuerunt put in exo. legitur. diuer-
ſa habentia ſignificata. de quibus hic bre-
uitatis cauſa non agimus/ Sane oīa q ad
ornatum pertinent/ tempore quadrageſi-
me remoueri vel contegi debent: qd̄ fit ſm
aliquos in dñica de paſſione. qꝛ extūc diui
nitas fuit abſcōſa ⁊ velata in xp̄o. diuiſit
em̄ ſe capi ⁊ flagellari vt homo/ tanqꝫ non
haberet in ſe virtutem diuinitatis. Vñ in
euangelio huius diei dicitur Iheſus autē
abſcondit ſe ⁊ exiuit de templo. Tūc ergo
cooperiuntur cruces. i. virtus ſue diuinita
tis abſconditur. Alij hoc faciunt a prima
dñica quadrageſime: qꝛ extunc eccl'ia inci
pit de eius paſſione agere. Vñ eo tempore
crux ab eccl'ia non niſi cooperta portari de
bet. Et ſm morem quorundam locoꝝ duo
tm̄ velamina ſeu cortine tunc retinentur:
quorum vnū ponitur per circuitum chori
aliud ſuſpenditur inter altare ⁊ choruꝫ ne
appareāt que ſunt intra ſancta ſanctorum.
Qd̄ ſanctuariuꝫ ⁊ crux tunc velant̄/ ſignat
litteram legis. i. eius carnaleꝫ obſeruantiā
ſiue qd̄ in veteri teſtamento ante xp̄i paſſi
onem intelligentia ſacrarum ſcripturaruꝫ
velata operta ⁊ obſcura erat: ⁊ qui tempo-
re illo fuerunt/ velamen. i. obſcuram ſcien-
tiam ante oculos habuerunt. Signat etiā
rōpheam illam que fuit ante ianuaꝫ para-
diſi. Et qm̄ hmōi carnalis obſeruantia et
obſcuritas ⁊ rōphea in xp̄i paſſione ſubla
ta ſunt: ideo cortine vel velamina hmōi in
paraſceue remouentur. Sed ⁊ quia in vete
ri teſtamento fuerunt aīalia ruminantia ⁊
vngulas ſcindentia ⁊ boues arantes. i. ſcri
pturarum miſteria diſcernētes ⁊ ſpūaliter
intelligētes: ideo in quadrageſima poſt ve
lum ingrediuntur ſacerdotes pauci qbus
datum eſt noſſe miſteriuꝫ regni dei/ Circa
hoc autem notandum eſt qꝫ triplex genus
veli ſuſpenditur in eccleſia. videlicet quod
ſacra operit. quod ſanctuarium a clero di-
uidit. ⁊ quod cleruꝫ a populo ſecernit. Pri
mum eſt nota littere legis. Secunduꝫ nota
noſtre indignitatis: quia indigni ſumus
imo impotentes celeſtia intueri. Tertium
eſt coercio noſtre voluptatis carnalis. Pri
mum videlicet cortine que ab vtroqꝫ alta-
ris latere extenduntur/ ſacerdote ſecretum

ſntrante.ꝑut in quarta parte ſub titulo de
ſecreta dicetur:ſignificatum eſt in hoc ꝙ ſi
cut legitur exo.xxxiiij. Moyſes poſuit vela
men ſuper faciem ſuam: quia filij iſrael cla
ritatem vultus eius ſuſtinere non poterãt.
Et ſicut dicit apoſtolus/hoc velamẽ adhuc
hodie eſt ſuper corda iudeoꝝ. Secundum
videlicet cortina que in quadrageſima in
officio miſſe ante altare extenditur/ſignifi
catum eſt in hoc ꝙ velum infra tabernacu
lum erat ſuſpenſum quod diuidebat ſan-
cta ſanctorum ſanctis. vt dicetur in prohe
mio quarte partis: per quod arca populo
velabatur: ⁊ erat miro opere contextum ⁊
pulcra varietate diſtinctum: quod in paſſi
one domini ſciſſuz eſt: ⁊ illius exemplo ho
die cortine varia pulcritudine texunẗ. De
premiſſo velo ⁊ quales eſſe debent cortine
hebetur exo.xxv.⁊.xxxvj.c. Tertiũ inde tũc
habuit originem: quia in primitiua eccl'ia
peribolus.i. paries qui circuit chorum nõ
eleuabaẗ niſi vſqꝫ ad appodiationẽ: quod
adhuc in quibuſdam eccleſijs obſeruatur
quod ideo fiebat vt populus videns cle-
rum pſallentem/inde bonũ ſumeret exem
plum. Veruntamen hoc tempore quaſi cõ
muniter ſuſpenditur ſiue interponitur ve
lum aut murus inter clerum ⁊ populum
ne mutuo ſe conſpicere poſſint: quaſi ipſo
facto dicatur Auerte oculos tuos ne vide-
as vanitatem ⁊c̃. In paraſceue vero omne
tollitur velum. quia in paſſione domini ve
lum templi ſciſſum eſt: ⁊ per eam reuelata
eſt nobis legis ſpiritualis intelligẽtia que
antea latebat vt premiſſum eſt: ⁊ aperta eſt
celeſtis regni ianua: ⁊ data eſt nobis forti-
tudo vt vinci niſi velimus a carnali concu
piſcentia nequeamus/ Veruntamen velũ
quod diuidit ſanctuarium a clero retrabi-
tur vel eleuatur in veſpera cuiuſlibet ſab-
bati quadrageſime quando officium diei
dominice ĩchoatur. vt clerus poſſit in ſan-
ctuarium intueri: quia dominica recolit re
ſurrectionem. Hoc etiam ideo fit in ſex die
bus dñicis: ꝗ nulla fuit etas in qua nõ fue
rit gaudiũ eternũ. gaudiũ quidẽ figuratũ
qđ celo velaẗ: qđ per velum illđ ſignificaẗ.
Inde eſt ꝙ diebus dñicis non ieiunamus
et hoc ꝑpter gl'iam dñice reſurrectionis.
Nam prima dñica ſignat gaudium qđ ha
buerunt primi parentes in paradiſo ante
peccatum/Secunda dñica figurat gaudiũ
qđ pauci habuerunt in arca noe/alijs omĩ
bus diluuio ſubmerſis/Tertia qđ habue-
runt filij iſrael/alijs ſub ioſeph fame affli-
ctis/Quarta qđ habuerunt ſub ſalomone
in omni pace viuentes/Quinta qđ habue
runt redeuntes de captiuitate babilonie.
/Sexta qđ diſcipuli habuerũt a reſurrecti-
one vſqꝫ ad aſcenſionem: quando cum eis
preſentialiter fuit ſponſus./In feſtiuitati-
bus etiam nouem lectionũ quadrageſime
velũ ipſum eleuatur vel retrahiẗ. Sed hoc
non habetur de primaria eccleſie inſtituti-
one: quia tunc nullum feſtuz celebrabatur
in quadrageſima ſolenniter. Sed ſi aliqđ
feſtum occurrebat/quacũqꝫ die occurreret
in ſabbato ⁊ in dñica de eo cõmemoratio
fiebat.ꝑut in canone pape martini habeẗ
Et in burcardo.li.xiij.⁊ hoc totum ꝑpter
temporis illius triſticiam. poſtea vſus in
contrarium obtinuit: vt videlicet feſtũ no
uem lectionũ in ſuo die ſolenniter celebreẗ
et nihilominus ieiuneẗ. Rurſus cortine in
feſtiuitatibus extendũtur in eccl'ijs propẗ
ornatũ: vt ꝑ viſibiles ornatus ad inuiſibi-
les moueamur: q̃ ſunt qñqꝫ varijs colori-
bus colorate vt ꝑmiſſum eſt. vt ex diuerſi-
tate coloꝝ ipſoꝝ noteẗ ꝙ homo qui eſt dei
templũ ornatus eſſe debet varietate ſeu di
uerſitate virtutũ. Cortina alba ſignat vite
mundiciam. Rubea caritatem. Viridis
contemplationem. Nigra carnis morti-
ficationẽ. Liuida tribulationẽ. Adhuc ſuꝑ
cortinas cãdidas ſuſpenduntẗ quandoqꝫ
pãni varij coloris: ad notãdũ ꝙ cor noſtrũ
purgatũ eſſe dꝫ a vicijs. ⁊ in eo debent eſſe
cortine ꝟtutũ ⁊ varietas bonoꝝ opeꝝ/Por
ro ĩ feſto natiuitatꝭ dñi quedã eccl'ie nullos
ſuſpẽdũt pãnos. quedã viles. ⁊ quedaꝫ bo

ños. Que nullos ſuſpendunt/noſtrũ figu/
rant ruborem. ſi eñ maximũ ſit nobis gau
dium de nato ſaluatore: non tñ debemus
eſſe ſine rubore, ꝑ eo ꝙ tm̃ fuit noſtrũ pctm̃
ꝙ dei filius ſeipſum ꝓpter nos exinaniuit.
formã ſerui accipiẽs. Et ꝓpterea etiã ĩ ipſi/
us obitu nõ cũ leticia ſolẽniſamus: ſʒ acer/
rimũ ieiuniũ facimus. cũ tñ in alioꝝ ſctõrũ
obitu leti ſolẽniſemus: ⁊ aliq̃ȝtulũ lautius
in cibo ⁊ potu nobis indulgeamus. ꝓut ĩ
ſexta parte ſub paraſceue dicet̃. Rubor q̃p
pe nobis eſt ꝙ dñs mortuus eſt ꝓpter pctã
noſtra. ſancti vero nõ ꝓpter pctã nr̃a. ſʒ ꝓ/
pter xp̃m paſſi ſunt. Qui viles ſuſpẽdũt fi
gurãt ꝙ dñs ſeruilẽ induit formã. ⁊ ꝙ vili
bus pannis eo die inuolutus fuit. Qui bo
nos gaudiũ de rege nato habitũ attẽdunt
et quales eſſe debeamus in receptiõe tanti
hoſpitis oſtendũt. In q̃buſdã eccl'ijs alta
re in paſcha p̃cioſis ornat̃ pallijs: ⁊ ſuppo/
nuntur velamina triũ coloꝝ. rubeũ. ſubal/
bum. ⁊ nigrũ. que tria tp̃a deſignãt. Pri͂a
lectione ⁊ reſpõſorio finitis remouet̃ vela/
men nigrũ: qd' tp̃s añ legẽ ſignat. Secũda
lectione ⁊ reſpõſorio finitis remouet̃ ſubal
bum: qd' tp̃s ſub lege deſignat. Tertia fini
ta remouet̃ rubeũ: qd' tp̃s gr̃e ſignificat in
quo p̱ xp̃i paſſionẽ ad ſancta ſctõꝝ ⁊ ad eter
nam gl'iam nobis aditus patet. De pãnis
vero ⁊ veſtimẽtis altaris in tractatu de al/
tari dictum eſt. In p̃cipuis feſtiuitatibus
theſauri eccl'ie in publicũ deducũtur ꝓpt
tria. Primo ꝓpter ꝯſideratõem cautele vt
videlʒ appareat q̃ȝ cautus fuerit in ſeruan/
do qui illũ ſeruare tenet̃. Secũdo ꝓpter ſo
lennitatis veneratõeʒ. Tertio ꝓpter obla
tionis memoriã: videlʒ in memoriã illorũ
qui p̃us ea eccl'ie obtulerũt. Q' aũt eccl'ia in
tus ⁊ nõ extra feſtiue ornat̃/miſterialit̃ in/
nuit ꝙ oĩs gl'ia eius ab intus eſt. Licet eñ
exterius deſpicabilis ſit: in aĩa tñ q̃ ſedes
dei eſt radiat. iuxta illud Nigra ſum ſʒ for
moſa ⁊c̃. Et dñs p̱ ꝓphetam. Etem̃ heredi
tas mea p̃clara eſt mihi. Propheta etiam
cõſiderãs hoc ait dño Dilexi decorem do/
mus tue ⁊c̃. quã ſpũaliter fides ſpes ⁊ cari/
tas exornãt. Eccl'ia q̃ȝ materialis ⁊ etiã ſpi
ritualis mũdari debet. de quo in ſexta par/
te ſub ti. de paſcha ⁊ de q̃nta feria cene di/
cetur. In nõnullis eccleſijs oua ſtrutionũ
et hm̃õi q̃ admiratõem inducũt ⁊ q̃ raro vi
dentur conſueuerũt ſuſpẽdi: vt p̱ hoc ppl's
ad eccl'iaʒ trahat̃ ⁊ magis afficiat̃. Ruſus
aiũt quidã ꝙ ſtrutio tanq̃ȝ auis obliuioſa
derelinquit in ſabulo oua ſua: demũ qua/
dam ſtella viſa recordat̃ ⁊ redit ad illa aſpe
ctu ſuo fouens ea. Oua ergo in eccleſijs ſu
ſpendũtur ad notandũ ꝙ homo ꝓpter pec
catum a deo derelictus/ſi tandẽ diuino lu
mine illuſtratus/recordatus delictoꝝ ſuoꝝ
penituerit ⁊ ad ip̃m redierit/p̱ aſpectũ mi
ſericordie illius fouet̃. p̱ quẽ etiã modũ di/
citur in luca/ꝙ reſpexit deus petruʒ poſtq̃ȝ
negauit xp̃m. Suſpendunt̃ etiã vt in illis
vnuſquiſq̃ȝ ꝯtẽpletur ꝙ homo facile deuʒ
obliuiſcit̃/niſi p̱ ſtellã. i. ſpũ ſcti gr̃am ĩfluẽ
tem illuſtratus/ad eũ redire p̱ bona opa re
cordetur. Sane in p̃mitiua eccl'ia ſacrificiũ
fiebat in vaſis ligneis ⁊ veſtibus cõibus.
tunc eñ erãt lignei calices ⁊ aurei ſacerdo/
tes. nunc vero econtra eſt. Sed ſeuerinus
papa inſtituit ꝙ in vitreis fieret. quia vero
illa fragiliora erant ideo vrbanus papa et
etiam concilium remeñ. ſtatuit ꝙ in argen
teis vel aureis vaſis ſacrificetur. vel ꝓpter
paupertatem in ſtanneis qui non eruginã
tur: non tamen in ligneis. vel ex auricalco
Non ergo debet eſſe de vitro propter pe/
riculum effuſionis. non de ligno: q: cum
ſit poroſum ⁊ ſpongioſum corpus ſangui
nem abſorberet. non de ere vel de aurical/
co: quoniam ob vini virtutem eruginem ⁊
vomituʒ prouocaret. Et notã ꝙ calicis no/
men a veteri ⁊ nouo teſtamento originem
traxit. Unde hiere. Calix aureus babilon
inebrians omnem terram. Et paulo. Calix
in domo domini vini meri plenus mixto.
Et alibi. Calicẽ ſalutaris accipiã ⁊ nomen
dñi inuo. Itẽ in euãgelio. Poteſtis bibere
calicẽ quẽ ego bibiturus ſuʒ. Itẽ Accipiẽs
calicem gratias egit. Calix autem aureus
ſignificat theſauros ſapiẽtie in xp̃o abſcõ

ditos. Argenteus mundiciã culpe. Stan-
neus ĩnuit ſimilitudinẽ culpe ⁊ pene. Stã
num eñi eſt mediũ inter argentũ ⁊ plũbũ.
et caro xp̃i licet non fuerit plumbũ .i. pecca
trix: fuit tñ carni ſimilis peccatrici. ⁊ lʒ non
fuerit argentũ .i. paſſibilis ꝓpter ſuam cul
pam: fuit tñ paſſibilis ꝓpter noſtrã: q꞉ lan
guores noſtros ip̃e tulit ⁊ dolores noſtros
ipſe portauit. De calice ⁊ patena dicet̃ ſub
ti. de ꝯſecrationibus ⁊ vnctionibus. Nem
pe ſi q̃s tenui religione tẽtus dicat ꝙ dñs
p̃cepit moyſi vt cũcta vaſa tabernaculi in
om̃s vſus ⁊ cerimonias ex ere faceret. vt le
gitur exo. xxvij. ⁊. xxxviij. c. qꝫ hmõi p̃cio
ſa vaſa ⁊ ornamẽta poterãt venũdari ⁊ da
ri paupibus/ſimilis eſt iude/⁊ mulieri vn
guentarie ꝯtrarius. Hoc eñ agimus non
ꝙ deum minus vilia ornamẽta delectẽt qꝫ
aurea. ſʒ q꞉ cũ hoĩes q̃d diligũt deo libẽter
offerũt. per diuinã latriã ſuã vincũt auari
ciam. Preterea hec diuine pietatis officia
moralia ſunt ⁊ future glorie ſignificatiua.
Unde etiã in veteri lege ex auro. iacincto.
purpura. cocco bis tincto. ⁊ biſſo retorta. ⁊
alijs p̃cioſis ſupȝhumerale fieri precipitur.
vt quanta ſacerdos virtutũ diuerſitate cla
reſcere debeat demõſtret̃. ⁊ altare ⁊ ꝓpicia
toriũ ac cãdelabrũ ⁊ alia vaſa ⁊ ornamẽta
altaris ex auro fieri ⁊ argẽto. exo. xxv. ⁊. xxx
et. xxxviij. c. Tabernaculũ q̊ꝫ ex diuerſis p̃
cioſis fieri p̃ceptũ eſt. ꝑut dictũ eſt ſub ti. d̃
eccl̃a. Legalis etiã põtifex alijs diuerſis p̃
cioſis vtebat̃ ornamentis. ꝑut dicet̃ in ter
tia parte ſub ti. de legalibus indumẽtis. d̃
hoc etiã ſub ti. de eccleſie dedicatõe prope
p̃ncipiũ dicetur. Porro ꝓhibitũ eſt in ꝯci
lio aurelian̄. ne diuina miſteria preſtent̃ ad
nuptiarũ ornatum: ne improboꝝ tactu vel
pompa ſecularis luxurie polluantur. quo
nimirum oſtenditur ꝙ ex veſte cuiuſcunqꝫ
perſone fieri nõ debet caſula. vel aliq̃s ſa
cris miſterijs deputandus ornatus. Ste-
phanus quoqꝫ papa ſtatuit ne veſtimẽtis
eccl̃ie in alijs vſibus quis fruatur. qꝫqꝫ niſi
a ſacratis hoĩbus tangant̃: ne vltio q̃ bal-
thaſar regem babilonie percuſſit. ſupȝ hoc
tranſgredientes veniat. Clemens etiaʒ pa
pa ſtatuit ne mortui ſepeliãtur vl̃ inuoluã
tur ſeu operiant̃ vel etiã feretrũ cũ palla .i.
pãnis altaris. aut cũ mappa qua calix ĩuol
uitur ſeu cũ qua ſacerdos manus poſt con
ſecratõem tergit. Qñ vero palle .i. corpalia
et vela .i. ornamẽta altaris ſeu cortine ſupȝ
altare pẽdẽtes ſordidate fuerint: dyaconi
cum miniſtris humilibus illa lauẽt intra
ſacrariũ ⁊ nõ extra. Pro velis aũt lauãdis
que ad cultũ altaris pertinẽt/noua peluis
habeat̃. Palle vero .i. corpalia in alia pel-
ui lauent̃. Vela q̊ꝫ ianuaꝝ .i. cortine q̃ exten
duntur in eccl̃ijs in feſtis ⁊ in quadrageſi
ma/in alia pelui lauent̃. Hinc eſt ꝙ ſtatutũ
eſt in ꝯcilio ylerdeñ. ꝙ ad corpale lauandũ
et ad pallas altaris ꝓpria habeãtur vaſa
foris in q̃bus nihil aliud lauet̃. Sed ⁊ ꝑm
eundẽ clementẽ ſi altaris palla .i. veſtimen
ta altaris vel cathedra in qua ſedet ſacer-
dos ſacris veſtibus indutus. vel candela-
brum vel velũ .i. pãnus vel cortina ſupȝ al-
tare pẽdẽs fuerint vetuſtate ꝯſumpta/ cre
ment̃: ⁊ cineres vel in baptiſterio vel ĩ pa-
riete aut ĩ foſſis pauimẽtoꝝ vbi nõ fit trãſi
tus iactẽt̃. Et nota ꝙ eccl̃iaſtica ornamẽta
bñdicũt̃. vt dicet̃ ſb̃ ti. d̃ ꝯſecratõib⁹ ⁊ vncti
onibus.

De campanis

Campane ſunt vaſa
enea in nola ciuitate campanie
primo inuẽta. Maiora itaqꝫ va
ſa campane a cãpania regione. minora ve
ro nole a nola ciuitate dicũtur. Pulſat̃ au
tem ⁊ bñdicitur cãpana: vt ꝑ illius tactũ ⁊
ſonitũ fideles inuicẽ inuitent̃ ad premiuʒ.
et creſcat in eis deuotio fidei. fruges mẽtes
et corꝑa credentiũ ſeruẽtur. ꝓcul pellãtur
hoſtiles exercitus. ⁊ omẽs inſidie inimici
fragor grandinũ. ꝓcella turbinũ. impetuſ
tempeſtatũ ⁊ fulgurũ temperent̃. infeſtaqꝫ
tonitrua ⁊ ventoꝝ flãma ſuſpẽdatur. ſpiri
tus ꝓcellaꝝ ⁊ aere poteſtates proſternant̃
vt hoc audiẽtes confugiant ad ſancte ma-
tris eccleſie gremium ante ſancte crucis ve
xillum cui flectitur omne genu ⁊c̃. ſicut

hec ſingula in benedictionibus campane habētur. Sciendū aūt eſt ꝙ cāpane quarū ſonoritate cōuenit ppl's ad eccl'iam ad audiendū: ⁊ clerus ad annūciandū mane miſericordiā dñi: ⁊ veritatē eius ꝑ noctē: ſignificant tubas argēteas ꝗbus in veteri lege ppl's ad ſacrificandū accerſiebat᷑. de ꝗbus dicetur in ſexta parte ſub penthe. Queādmodum em̄ vigiles in caſtris tubis / ſic eccleſiarū miniſtri campanaꝝ ſonitu ſe excitant: vt ꝯtra inſidiantē dyabolū pernoctēt Signa igit᷑ noſtra en ea ſonoriora ſunt tubis veteris legis. q: tunc notus erat deus in iudea tm̄. nūc vero in oī terra. Sunt etiam durabiliora. ſignificāt em̄ predicatoꝝ noui teſtamēti fore amplius duraturaꝝ tubis ⁊ ſacrificijs veteris legis. quia vſq; ad mundi finem. Siquidē campane ꝑdicatores ſignificant ꝗ fideles ad ſimilitudinem campane ad fidē vocare debent: qđ ſignificatum eſt in eo ꝙ dñs precepit moyſi vt faceret veſteꝫ ſummo pōtifici habentē. lxxij. tintinabula q̄ ſonarēt cū pōtifex in ſancta ſanctoꝝ ingrederetur. Ipſum ergo vas os predicatoris deſignat. iuxta illud apl'i Factus ſum velut es ſonās ſiue cimbalū tinniens. Duricia metalli fortitudinem deſignat in mēte predicatoris. Vn̄ dñs. Dedi frontē tuā duriorē frontibus eoꝝ. Plectrū ſiue ferrū ꝙ interius ex vtraq; parte feriēs ſonū reddit / doctoris linguaꝫ qua ſcientia ornatur ⁊ que vtrūq; teſtamentū reſonare facit figurat. Prelatus ergo abſq; ſcientia ꝑdicatiōis eſt quaſi campana ſine plectro iuxta illud grego. Sacerdos ſi ꝑdicationiſ eſt inſcius / quā clamoris vocē daturus eſt. preco mutus. eſt em̄ quaſi canis mutus latrare nō valens. Ipſa vero percuſſio denotat ꝙ predicator primū debꝫ ꝑ correctōem in ſe vicia ferire: ⁊ poſtmodū ad aliena exprobranda accedere: ne ꝯtra doctrinā apl'i alijs predicans ipſe reprobus inueniatur. Vn̄ pſal. Peccatori autē dixit deus. quare tu enarras iuſticias meas ⁊ aſſumis teſtamentū meū ꝑ os tuū. Sue nāq; paſſionis exēplo plerūq; accēdit quos eruditōe ſ'monis mouere nequit. Vinculū vero quo plectrum vaſi ꝯiungit᷑ ſeu ligatur / eſt moderatio qua lingua temperatur q̄ ad tractū corde. i. ad autoritatē ſcripture linguā mouet predicatoris. Lignū in quo campana pendet / lignū dñice crucis ſignat. qđ ideo qñq; a ſuperioribus ꝯtinet᷑: q: crux ab antiquis patribus nūciatur. Inſtrumēta ꝗbus ipſum lignū alligatū ſeu affixum eſt / oracula ſunt ꝓphetarū. Ligatura vero ferrea qua campana ligno ꝯiūgitur / caritatē denotat per quā ꝑdicator indiſſolubiliter cruci affixus gloriat᷑ dicēs Mihi abſit gl'iari niſi in cruce dñi nr̄i. Cauilla ligno affixa qua mediāte campana pulſat᷑ / rectā predicatoris mētem ſignat qua diuinis mādatis inherenſ illa fideliū auribus per frequentē pulſationem inculcat. Funis autē ab illa pēdens qua campana pulſat᷑ / eſt humilitas ſeu vita predicatoris. Funis etiā ipſa vite noſtre menſurā oſtēdit. Adhuc cū funis initiū habeat a ligno in q̄ cāpana pendet ꝑ qđ crux dñica intelligit᷑ / recte ſacrā ſcp̄turā a ligno ſctē crucis deſcēdentē ſignat. Sicut etiā funis ex tribus ē funiculis: ita ⁊ ſcriptura ex trinitate ꝯſiſtit. ſ. ex hiſtoria. ex allegoria. ⁊ ex moralitate Funis ergo deſcēdēs a ligno in manu ſacerdotꝭ / eſt ſcriptura a miſterio crucis deſcēdens ī ore ꝑdicatoris. Rurſus ideo funis vſq; ad manus ꝗbus ꝯtinet᷑ extēditur: q: ſcriptura vſq; ad opa trāſire debet. Funis ꝙ̄ eleuatio ⁊ depſſio in pulſando denotat ꝙ ſacra ſcriptura aliqn̄ loquit᷑ de altis. aliqn̄ de inferioribus. ſeu ꝙ ꝑdicator qñq; ꝓpter aliquos alta dicit. qñq; ꝓpter alios cōdeſcēdit. iuxta illđ apl'i. Siue excedimus ꝓpter deū. ſiue cōdeſcēdimus ꝓpter vos. adhuc ſacerdos deorſum funē trahit dū ad actiuā vitā a ꝯtēplatōe deſcēdit. ipſe vero ſurſum trahitur dū ſcriptura docente in cōtemplationem erigitur. deorſum etiam trahit dū ſcripturā ad litteram que occidit intelligit. ſurſum trahitur duꝫ ſpiritualiter eam exponit. Rurſus ſm̄ grego. deorſum trahit ⁊ ſurſum trahitur: duꝫ in ea ſe metitur. quantū videlicet in prauis

iaceat. ⁊ q̄ꝫtum ad bona faciēda proficiat.
Sed ⁊ ex tractu funis cāpana reſonat. po-
pulus ad expoſitōeꝫ ſacre ſcripture aduna
tur. p̄dicator audit. ⁊ ꝑp'ls in vnitate fidei
et caritatis vnit. Sacerdos itaqꝫ q̄ ſe reco-
gnoſcit p̄dicatōis debitorē nō ſe ſbtrahat
a mouēdis ſignis: qm̄ ⁊ filij aarō clāgebāt
tubis. Funē ergo mouet qui fratres aut po
pulū ex officio cōuocat. Anulus in fine cor
de ꝑ quē in pleriſqꝫ locis corda trahit: ē co-
rona p̄mij ſeu ꝑſeuerātia in finē. vel eſt ip-
ſa diuina ſcriptura. Porro sauinianus pa
pa ſtatuit vt hore diei ꝑ eccl'ias pulſentur.
Et nota ꝙ ad diuina officia ꝑ duodeciꝫ di-
ei horas cāpane cōiter duodecies pulſant.
vicꝫ in p̄ma hora ſemel. ⁊ in vltima ſimilit
ſemel. q: ab vno deo oīa ⁊ idē vnus erit oīa
in oībus. In tertia pulſat ter ꝓ ſcd̄a tertia
et quarta horis q̄ ſub illa cantant. Simili-
ter ⁊ in ſexta ter ꝓ tribus vicꝫ ꝓ q̄nta ꝓ ſe
xta ⁊ ſeptima horis. Similiter in nona ter
ꝓ tribus. Ad veſp̄as vero q̄ eſt. xj. hora nō
ſolū ſemel: ſed etiā multipliciter. q: in tēpo
re grē multiplicata eſt p̄dicatio ap'lorum.
Itē in nocte ad matutinuꝫ ſepe: q: ſepe ex-
clamandū eſt Exurge q̄ dormis. ⁊ exurge
a mortuis. Cōiter tn̄ ter pulſat ī nocturnis
Primo cū ſquilla q̄ ſignificat paulū acute
p̄dicantē. Secūda pulſatio ſignificat bar-
nabam ſibi aſſociatū. Tertia innuit ꝙ iu-
deis repellentibus verbum dei: ap'li cōuer
terunt ſe ad gentes quas in fide trinitatis
quattuor euāgelioꝝ imbuerūt diſciplinis.
Vn̄ ⁊ quidā quater pulſant. Et nota ſex eſ
ſe genera tintīnabuloꝝ q̄bus in eccl'ia pul
ſatur. ſ. ſquilla. cimbalum. nola. nolula ſeu
dupla. campana. ⁊ ſignū. Squilla pulſat
in tridinio. i. in refectorio. Cimbalū in clau
ſtro. Nola in choro. Nolula ſeu dupla in
horologio. Cāpana in cāpanili. Signū in
turri. Quodlibet tn̄ hoꝝ poteſt generaliter
tintīnabulū nuncupari. Varijs ergo deſi-
gnantur vocabulis. q: p̄dicatores per illa
deſignati ad multa neceſſarij ſunt. Sane ī
tota ſeptuageſima ſub q̄ quadrageſima
ꝯtinetur: in diebus ꝓfeſtis nō debet ꝑpul

ſari nec cōpulſari nec dupulſari: ſed ſolum
ſimpulſari. i. ſimpliciter pulſari ad horas
diei vel matutinas. In eccl'ijs tn̄ bene or-
dinatis bis pulſatur ad primā. Primo ad
inuocandū. Secūdo ad inchoandum. In
tertia ter ſm̄ numerum horaꝝ que ſub illa
pulſantur vt p̄miſſum eſt. vna ad inuocan
dum. alia ad cōgregandū. tertia ad incho
andum. Similiter fit in ſexta ⁊ in nona. ⁊
eedem cāpane ⁊ eodē ordine pulſantur ad
matutinas ſimpliciter. Ad miſſam vero ⁊
ad veſperas duabus dūtaxat cāpanis pul
ſatur. In minoribus vero eccl'ijs ſimplici
ter tm̄ pulſandū eſt iuxta p̄miſſa. ⁊ hoc in
ferijs. In dn̄icis vero ⁊ ſolēnibus diebus
ꝓut in alijs tꝑibus cōpulſat. Quia ēm̄ pre
dicatores qui ꝑ cāpanas figurant / tempo
re gratie crebriuo abundant ⁊ oportune ⁊
importune inſtāt: idcirco in feſtis q̄ ad gra
tiam pertinent / cāpane tumultuoſius tin-
niunt ⁊ ꝓlixius cōcrepāt: vt dormientes ⁊
ebrioſos excitent ne dormiant vltra modū
Quid aūt ſignificet cōpulſatio qn̄ cātatur
Te deū laudamus. in q̄nta parte ſub ti. de
nocturnis dicet. Verū aliquo moriente cā
pane debēt pulſari vt ꝑp'lo h' audiēs oret ꝓ
illo. ꝓ muliere quidē bis: ꝓ eo ꝙ ipſa inue
nit alteritatem. primo em̄ fecit hoīem alie
num a deo: quare ſecunda dies nō habuit
benedictionē. Pro viro vero ter pulſatur.
q: p̄mo inuenta eſt in homīe trinitas. Pri
mo enim formatus eſt adam de terra. dein
de mulier ex adam. poſtea homo creatus
eſt ab vtroqꝫ. ⁊ ita eſt ibi trinitas. Si auteꝫ
clericus ſit: tot vicibus ſimpulſatur quot
ordines habuit ipſe. Ad vltimū vero com
pulſari debet cum omnibus campanis vt
ita ſciat populus pro quo ſit orandum. De
bet etiam compulſari quando funus ad ec
cleſiam: ⁊ quando de eccleſia ad tumulum
deportatur. Ceterum campane in proceſſi
onibus pulſantur: vt demones timentes
fugiant. prout in quarta parte ſub titulo
de acceſſu pontificis ad altare dicetur. Ti-
ment enim auditis tubis eccleſie militan-
tis ſcilicet campanis. ſicut aliquis tiran-

pulſatio campanarum

pro muliere

pro clerico

nus timet audiēs in terra ſua tubas alicu-
ius potētis regis inimici ſui. Et hec etiam
eſt cauſa quare eccl'ia vidēs ꝯcitari tēpeſta
tes cāpanas pulſat vt ſcʒ demones tubas
eterni regis .i. cāpanas audiētes / territi fu-
giant ⁊ a tēpeſtatis ꝯcitatione quieſcant.
et vt ad cāpane pulſatōem fideles admo-
neātur ⁊ ꝓuocent̃ ꝑ inſtāti periculo orōni
inſiſtere. Silēt āt cāpane triduo an̄ paſcha
vt dicet̃ in .vj. ꝑte ſub q̇nta feria cene. Rur
ſus cāpane tpe interdicti ſilēt: qꝛ ſepe ob d̕
lictū ſubditoꝝ īpedit̃ lingua p̄dicatoꝝ. iuxͣ
illd̕ ꝓphe Linguā tuā adherere faciā pala
to tuo. qꝛ domus .i. ppl's exaſperās .i. īobe-
diens eſt. Habet etiā eccl'ia organa de qui-
bus in quarta parte ſub ti. de ſanctis dicet̃

De cimiterio ⁊ alijs lo cis ſacris ⁊ religioſis.

Nunc de cimiterio et alijs ſacris ac religioſis locis di
camus. Sane venerabiliū loco
rum / alia ſunt humane neceſſitati deputa
ta / alia orōni dicata / Loca humane neceſſi
tati deputata ſunt ʒenodochiū. ʒenoſtoꝛiū
qḋ idē ē. vaſochomiū. gerōtecomiū. oꝛpha
notrophiū. ⁊ belphotrophiū. Sancti eteīn
patres ⁊ religioſi p̄ncipes hm̄ōi īſtituerūt
loca ī q̇bus paupes. ꝑegrini. ſenes. oꝛpha
ni. infantes. emeriti. infirmi. imbecilles. et
ſaucij reciperentur ⁊ fouerētur. Et nota ꝙ
cherōta grece dī ſenex l' anne / Locoꝝ autē
orōni dicatoꝝ / alia ſunt ſacra / alia ſunt ſctā
/ alia religioſa. Sacra ſunt q̄ ꝑ manus pon
tificū rite dedicata ⁊ deo ſanctificata ſunt,
q̄ varijs noībus appellant̃ ꝑut ſub ti. de ec
cleſia p̄miſſum eſt / Sancta ſunt loca emu-
nitatis ſiue p̄uilegiata ſeruitoꝛibus ⁊ mi-
niſtris eccl'iarū deputata. d̕ q̇bus vicʒ ſub
interminatione certe pene vel a iure vel ꝑ
ſpeciale p̄uilegiū interdicit̃: ne q̇s illa vio-
lare p̄ſumat. ſicut ſunt atria eccl'iaꝝ: ⁊ in q̇
buſdā locis clauſtra infra q̄ ſūt domus ca
nonicoꝝ. in q̇bus reis cuiuſcūqꝫ ſceleris cō
fugiētibus ſi ſe ibi receperint / ſecuritas p̄-
ſtat̃. Et ſ'm ſtatuta legalia poꝛte ⁊ theatra
ciuitatū / Religioſa ſunt vbi cadauer hoīs
integrū vel etiā caput tm̄ ſepelit̃: qꝛ nemo
poteſt duas ſepulturas hr̄e. Coꝛpus vͦo vl'
aliqḋ aliud mēbꝛū abſqꝫ capite ſepultum
non facit locū religioſum. Sʒ ⁊ ſ'm legalia
inſtituta / cadauer iudei vel gētilis vl' īfan
tis nondū baptiſati / locū in quo ſepultum
eſt religioſum facit / ſ'm religionē tn̄ xp̄ia-
nam ⁊ canonicā doctrinā ſolū xp̄iani cadā
uer locū facit religioſuʒ. Et nota ꝙ q̇cquid
eſt ſacrū eſt religioſum ⁊ nō ecōtra / Ceterū
locus iſte religioſus diuerſimode appellat̃.
vicʒ cimiteriū poliantrū ſiue andropolis.
qḋ idē eſt. Itē ſepulcrū mauſoleū qḋ etiaʒ
idem eſt. doꝛmitoꝛiū. tumulus. monumētū
ergaſtulū. ſarcofagus. piramis. buſtum. vꝛ
na. ⁊ ſpelūca / Cimiteriū dī a cimē qḋ ē dul
ce ⁊ ſterion qḋ eſt ſtatio. ibi em̄ dulciter de-
functoꝝ oſſa quieſcūt: ⁊ ſaluatoꝛis aduētū
expectāt. Vel qꝛ ibi ſunt cimites .i. vermes
vltra modū fetētes / Poliantrum dī quaſi
pollutū antrū ꝓpter cadauera hoīm ibi ſe
pultoꝝ. Vel poliantrū interp̄tat̃ multitu-
do viroꝝ. a polis qḋ ē pluralitas ⁊ antros
qḋ eſt vir. ⁊ ſ'm hoc ꝓprie dī cimiteriū ꝓpt̃
multitudinē hoīm ibi ſepultoꝝ / Similiter
et andropolis qḋ idē eſt / Sepulcrū dī qua
ſi ſine pulſu. qꝛ q̇ ibi ſepelit̃ pulſu caret. vel
eſt locus vbi oſſa cōdunt̃ / Mauſoleū dictū
eſt a quodā q̇ dictus eſt mauſoleus q̇ fuit
diues ⁊ potēs ⁊ ab arthemeſia eius vxoꝛe
valde dilectus: adeo ꝙ eo defuncto. ip̄a glo
rioſuʒ ei ꝯſtruxit ſepulcrū qḋ vocauit mau
ſoleū a noīe viri ſui. Exinde igit̃ mos inole
uit vt q̄libet p̄cioſa ſepultura mauſoleum
nuncupetur / Doꝛmitoꝛium dicitur a doꝛ-
miendo: quia ibi coꝛpora ſanctoꝛum quie-
ſcunt qui in domino doꝛmiunt / Tumulus
dicitur quaſi tumens tellus: qm̄ homīe in
terra ſepulto / terra aliq̄ntulū eleuatur / Mo
numentū dicit̃ quia monet mentē cuiuſli
bet inſpiciētis vt recoꝛdetur quia cinis eſt
et in cinerē reuertetur / Ergaſtulum dicitur
ab erge quod eſt opus. vel ab erga quod ē
laboꝛ ⁊ ſterion quod eſt ſtatio. ibi enim re-
quieſcunt coꝛpora eoꝛum qui in domino

moꝛtunt. Vñ Beati moꝛtui q̄ in dño. moꝛi
unt. amodo iã: dicit illis ſpũs vt re. a la. ſ.
Sarcofagus dicit a ſarcos qđ eſt caro ⁊ ſa
gin qđ eſt comedere: q2 caro ibi comedit. i.
ↄſumit. Piramis dr̄ a pir qđ eſt ignis. q̄a
coꝛpa igne cremata ⁊ incinerata ibi recon
debant. Vel q2 ſicut ignis a lato incipit et
tendit in acutũ ſic ⁊ piramis. Et eſt genus
altiſſime ſepl'ture. Tale eſt rome ĩ q̄ fuerũt
cineres iulij ceſaris collocati. ⁊ coꝛrupto vo
cabulo vulgariter vocat acus ſcĩ petri: q̄
tñ iulia dici deberet. Similẽ piramidẽ fie
ri fecit ceſar iuxta turonũ ꝓpe ripã ligeris
et recluſit ibi cineres cuiuſdã militis amici
ſui interfecti. Buſtũ ṽo a noĩe ↄſtẽti nomen
traxit ↄtinẽtis. locus vi℥ in quo buſta ſi
ue humana coꝛpa ſepeliebãt. Urna dicta
eſt eo ꝙ antiq̄s moꝛis fuit humana coꝛpa
rogo cõburere ⁊ cinerea ĩ terreis vrnis col
locatos ſeruare. Spelunca q̄nq3 dr̄ duplex
vt iam dicet. Cimiteriũ initiũ habuiſſe dr̄
ab abraã q̄ emit agrũ ab ebron in quo erat
duplex ſpelũca vbi ipſe ſepultus eſt ⁊ ſara
yſaac ⁊ iacob. ⁊ adã ⁊ eua. ꝓpterea eñ emit
vt ſibi ⁊ ſuis ſepultura eſſet. Duplex ſpelũ
ca ideo ibi erat: qm̄ ibi duo ſepeliebant cõ
tigue. ſ. vir ⁊ vxoꝛ. vel in vna viri ⁊ in alte
ra mulieres. vel q2 vnicuiq3 illic ſepeliẽdo
duplex ſpelũca in modu℥ cathedre fiebat.
Vñ dicit hiero. ꝙ tres ꝑiarche ſepl'ti ſunt
in ciuitate ebrõ ĩ ſpelũca duplici cũ tribus
vxoꝛibus ſuis. Sepeliebant aũt q̄ſi ſeden
tes. ⁊ ſupioꝛ ꝑs ſpelũce q̄ trũcum capiebat
a natibus ſup̄ dicebat vna ſpelũca. ꝑs ṽo
inferioꝛ q̄ capiebat pedes crura ⁊ femoꝛa
dicebat alia ſpelũca. Sane nõ debẽt paſſi℥
oĩs intra eccl'iam ſepeliri. videt eñ ꝙ lo
cus ſepulture nõ ꝓſit. Lucifer nãq3 de celo
fuit ꝓſtratus. ⁊ adã de ꝑadiſo eiectus. ⁊ q̄
loca his melioꝛa ſunt. Itẽ ioab in taberna
culo interfectus eſt. ⁊ iob in ſterq̄linio triũ
phauit. imo obeſſe videt ſi q̄s indignus ⁊
peccatoꝛ ĩ eccleſia ſepeliat. Legit eñ ĩ dya
logo btĩ grego. li. iiij. c. lvj. ꝙ cũ quidã flagi
cioſus in eccl'ia btĩ fauſtini brixieñ. ſepul
tus fuiſſet: eadẽ nocte btũs fauſtinus appa

ruit cuſtodi eiuſdẽ eccleſie dicens Dic ep̄o
vt ꝓijciat hinc carnes fetẽtes quas hic po
ſuit. alioq̄n ip̄e die triceſimo moꝛietur. Cu
ſtos vero timuit hec dicere ep̄o. Et ep̄s die
triceſima ſubito moꝛtuus eſt. Legit etiam
ibidẽ in ca. lvij. de quodã alio q̄ ſepultus
fuit in eccl'ia ꝙ cadauer eius poſtea inuen
tum eſt extra eccleſiã ⁊ lintheamina remã
ſerũt in loco ſuo. Et augu. inq̄t Quos pctã
grauioꝛa depmũt: ſi in locis ſacris ſepeliri
ſe faciũt: reſtat vt de ſua p̄ſumptione iudi
centur. q2 eos ſacra loca nõ liberãt: ſ3 culpa
temeritatis accuſat. Nullũ ergo coꝛpus d3
in eccleſia aut ꝓpe altare vbi coꝛpus dñi ⁊
ſanguis ↄficitur ſepeliri: niſi coꝛpa ſctõꝛu℥
patrũ q̄ dicunt patroni. i. defenſoꝛes: q̄ me
ritis ſuis totã defendũt patriã: ⁊ ep̄i. abba
tes. ⁊ digni p̄ſbiteri. ⁊ laici ſumme ſanctita
tis: ſ3 cũcti debẽt circa eccl'iam ſepeliri: pu
ta in atrio aut ĩ poꝛticu aut in exedris ſiue
voltis eccl'ie exterius adherẽtibus aut in
cimiterio. Dicunt eñ quida℥ ꝙ locus. xxx.
pedum circa eccleſiam debet ad hoc conſe
crari. Alij vero ſolam circuitionem quam
facit epiſcopus dedicans eccleſiam ad hoc
ſufficere dicunt. Auguſtinus dicit in libro
de cura pro moꝛtuis agenda in fine. ꝙ ſepe
liri apud martirum memoꝛias in hoc de
functo prodeſt. vt cõmendans eum etiam
in martirum patrocinio affectus pro illo
ſupplicationis augeatur. Antiquitus ſo
lebant homines in pꝛopꝛijs domibus ſe
peliri: ſed pꝛopter cadauerum fetoꝛem ſta
tutum fuit vt extra ciuitatem ſepelirentur
et quendam locum communem ſanctifica
tum ad hoc deputabant. Nobiles vero ſe
peliebantur ſuper montes ⁊ in medio mõ
tium ⁊ in radicibus eoꝛũ ⁊ in pꝛopꝛijs pꝛe
dijs. Ceterum ſi quis in obſidione interfi
ciatur nec poſſit cimiterium haberi: ſepeli
atur in loco vbi poteſt. Si vero negociatoꝛ
vel peregrinus moꝛiatur in equoꝛe ⁊ fue
rit terra vicina ſepeliat ibi. ꝙ ſi poꝛtus re
motus ſit in aliqua inſula ꝓpinqua ſepe
liat. Si aũt terrã nõ videãt fiat ei domũcu
la de lignis ſi haberi pñt: ⁊ ꝓijciat ĩ mari.

Jn cimiterio aūt xp̄ianoꝝ nō niſi xp̄ianuſ
baptiſatus ſepeliri debet: nec tn̄ omēs: qm̄
nullus in maleficio interfectus ſi malefici-
um ſit mortale pctm̄: vt ſi ſit interfectus in
adulterio vel latrocinio vel in ludis gētili-
um. Et nō vbi q̄s īuenit̄ mortuus ibi ſepe-
liatur ꝓpter dubiū cauſe mortis eius. Si
vō q̄s ſubito moriat̄ in ludis ꝯſuetis vt in
ludo pile / ſepeliri pōt in cimiterio: q2 nemi
ni nocere intēdebat. Sz q2 mūdialibus oc
cupabat̄ aiunt q̄dā ꝙ ſepeliri dz ſine pſal-
mis ⁊ ſine ceteris mortuoꝝ obſequijs. Sz
et ſi q̄s īpetēs aliū in rixa vel tumultu im-
penitēs moriat̄: nec ſacerdotē petijt / nō dz
ſepeliri in cimiterio vt quidā dicūt. nec is
q̄ manu propria mortē ſibi ꝯſciuit: ſecus ſi
vīz ad cautelā ſui vel ſuoꝝ repellebat ⁊ al's
in pn̄is remanebat. Si vō nō ꝓpt̄ aliquā
manifeſtā cauſam ſz ſolo dei iudicio q̄s ſu
bito morit̄ / pōt ī cimiterio ſepeliri. Juſtus
em̄ ī quacūqꝫ hora morit̄ / ſaluat̄: ꝑſertī ſi
dabat operā alicui rei licite. Defenſori iu-
ſticie ⁊ pugnāti in ꝑlio iuſto occiſis / cimite
rium ⁊ offm̄ libere ꝯcedūtur. interfecti tn̄ ī
eccl'iaz nō portētur ne pauimentū ſangui
ne polluat̄ / Sz ⁊ ſi aliq̄s rediēs de lupana
ri vl' de aliquo loco vbi fornicatus ſit / ī via
occidat̄ vel aliquo caſu incōfitēs moriatur
nō ſepeliat̄ in cōi cimiterio: ⁊ hoc ſi legitti-
me ꝓbari pōt eū fornicatū fuiſſe: nec ꝯſtat
eum poſtea ꝯfeſſum vel ꝯtritū fuiſſe: alio-
quin ſepeliri dz / Rurſus mulier moriēs in
partu nō dz in eccl'ia poni vt quidā dicūt
ne pauimētū eccl'ie ſanguine polluat̄: ſz ex
tra eccl'iam ei dicat̄ obſequiū ⁊ in cimiterio
ſepeliat̄: qđ nō placet: alioq̄n pena ſibi ver
teretur in culpā. Vn̄ licite in eccl'iam fert̄:
ita tn̄ ꝙ eccl'ia a maculis corpis ne polluat̄
diligēter caueat̄. partus tn̄ de vētre ipſius
extractus mortuus ⁊ nō baptiſatus: extra
cimiteriū ſepeliat̄. Sūt tn̄ quidā q̄ dicunt
ꝙ partus dz vna cū muliere in cimiterio ſe
peliri: eo ꝙ pars viſceꝝ eſſe cenſetur / Sane
vir ⁊ vxor in eodē ſepulcro ponēdi ſūt / exē
plo abrae ⁊ ſare vbi ſpecialē nō elegerint
ſepulturā. Vn̄ ⁊ thobias ꝑcepit filio vt cū
mater ipſius cōpleuiſſet dies ſuos / locaret
eam in eodē ſepulcro cū eo / Jtē q̄libet ī ſe-
pulcro parentū tumulādus eſt: niſi ex de-
uotione alibi elegerit ſepeliri. Ceteꝝ in ꝯci
lio magūtinēſi ſtatutū eſt ꝙ ſuſpēſi q̄ pro
ſuis pctīs penā extremā ꝑſoluūt: ex quo cō
feſſi ſūnt vel ꝯfiteri deſiderauerūt ⁊ cōica-
uerūt / in cimiterijs ſepeliri poſſint ⁊ obla-
tiones ⁊ miſſe fieri ꝓ eis. Qualiter huma-
num corpus ſepeliendū ſit / dicetur in ſep-
timo parte ſub titulo de officio mortuoꝝ

De eccleſie dedicatione ⁊ ꝯſecratione

Quia de eccleſia et al
tari in ſupioribus mentio facta
eſt: ꝯſequēs eſt vt aliqua de illo
rum dedicatōe ſubijciamus di. Pꝛīo vn̄
ꝯſecratio eccleſie ortū habuit / Secūdo per
quos / Tertio quare / Quarto qualiter eccle
ſia dedicetur. ⁊ q̄d ſignificet taz ipſa dedi-
catio ꝙ̄ ſingula q̄ in ea agunt̄ / De officio
vero feſti dedicatōis eccleſie in. vij. pte di-
cetur / Pꝛimo igitur dicēdū eſt vnde dedi
catio eccl'ie initiū habuit. Sup quo notan
dum eſt ꝙ moyſes dn̄o ꝑcipiēte fecit tem-
plum ⁊ ſacrauit illud cū mēſa ⁊ altari eius
et ereis vaſis ⁊ vtēſilibus ad diuinū cultū
explendū. Et nō ſolū diuinis ꝑcibus ea ſa
crauit: verūetiā ſancti olei vnctione dn̄o iu
bente liniuit. Legitur enī dn̄s ꝑcepiſſe ipſi
moyſi vt chriſma ꝯficeret quo vngeret ta-
bernaculū in dedicatione ⁊ arcā teſtamēti
Salomon q̄ꝫ filius dauid iubēte dn̄o ꝑfe-
cit templū cū altari ⁊ reliqua ad diuinum
cultū pagēdū ꝯſecrauit. ſicut in libro regū
habet / Nabuchodonoſor etiā rex vocauit
oīs ſatrapas optimates ⁊ tirānos ad de
dicatōem ſtatue auree quaz fecerat. Judei
ergo ſicut legitur in burcardo li. iij. c. iudei
loca in q̄bus dn̄o ſacrificabāt diuinis ha-
bebant ſupplicationibus cōſecrata: nec in
alijs ꝙ̄ deo dedicatis locis munera dn̄o of
ferebāt / Si igit̄ illi q̄ vmbre legis deſerui-
bant hoc faciebant: q̄ꝫto magis nos q̄bus
vitas patefacta eſt: ⁊ grā ⁊ veritas ꝑ ihm
xp̄m data eſt: templa dn̄o edificare. ⁊ put

melius possum⁹ ornare atq; eã diuinis ꝓcibus ꝛ sanctis vnctiõibus cũ altaribus ꝛ vasis: vestibus q̃ꝫ ꝛ reliq̃s ad diuinũ cultũ implẽdũ vtẽsilibus deuote ꝛ solenniter ex iſtõne felicis pape. iiij. sacrare debem⁹. Rursus cũ in siria ĩ ciuitate baruth iudei quãdã imaginẽ crucifixi pedibus ꝯculcarẽt ꝛ latus eius pforarent: mox inde sanguis ꝛ aqua exiuit. Judei aũt h̔ viso mirati sunt: ꝛ infirmi eoꝝ h̔ sanguine deliniti: ab oĩb⁹ ĩfirmitatibus suis liberati sunt. ꝓpter q̃d oẽs xp̄i fide suscepta baptizati sunt: ꝛ sinagogas eoꝝ in eccl'ias ꝯsecrauerunt. ꝛ inde mos inoleuit vt eccl'ie ꝯsecrarent᷑ cũ prius tm̃ altaria cõsecrarent᷑. Et ꝓpter h̔ etiã miraculũ ordinauit eccl'ia fieri memoriã dñice passiõis. v. ydus decẽbris. ꝛ rome ꝯsecrata est eccl'ia in honore saluatoris: vbi q̃dã ãpulla cũ illo sanguĩe reseruat᷑. ꝛ solẽne festũ tũc agit᷑. Scd̃o notãdũ ẽ q̇ solus põtifex põt eccl'ias ꝛ altaria dedicare: qm̃ gerit imaginẽ ꝛ figurã sũmi põtificis xp̄i spũaliter dedicãtis: sine q̃ nõ possumus in gra stabiliri. Vñ ipe ait. Sine me nihil potestis facere. Et ps. Nisi do. edi. do. ꝛc. Vñ ꝯsiliũ carthagineñ. ꝓhibet h̔ facẽ sacerdotẽ. nec põt h̔ alicui inferioris ordinis demandari. Sane eccl'ia vt sacri edocẽt canones dedicanda nõ est nisi ꝓus dotata sit: ꝛ ex licite acq̃sitis. Legit᷑ eñ q̇ dũ q̃dã eps. eccl'iam de vsuris ꝛ rapinis ꝯstructã ꝯsecraret: vidit post altare dyabolũ stantẽ in cathedra ĩ habitu põtificali: q̃ dixit epõ. Cessa ecclesiam ꝯsecrare: ad meã eñ iurisdictiõem ꝑtinet cũ sit ex vsuris ꝛ rapina fc̃ã. Epo v̓o ꝛ clero territis ꝛ inde fugientibus: dyabolus ꝯtinuo ipaꝫ eccl'iam cũ grãdi strepitu destruxit. Rursus eccl'ia q̃ ꝓ questu cupiditatis cõstructa est: ꝯsecrãda nõ ẽ. ꝛ cui dos sufficiẽs assignata nõ est. ꝛ in q̃ paganus vel infidelis sepultus ẽ donec inde fuerit eiectus. ꝛ eccl'ia abrasis ꝓus parietibus vl' tignis recõsiliata. Idẽ etiã ẽ de excõicato. Si v̓o mulier ꝑgnãs illic sepulta sit: ea nõ eiecta poterit ꝯsecrari: lꝫ ꝑtus baptizatus nõ sit quãq̃ꝫ q̃dã aliter scripserint sapiẽtes

Et põt eccl'ia ꝯsecrari diebus dñicis ꝛ ꝓuatis: ꝛ plures epi ꝛ plura altaria põt simul ab eodem in vna ecclesia consecrari. Tercio dicẽdũ est q̇re eccl'ia dedicat᷑. ꝛ q̇ dẽ ꝓpter q̇nq; cãs. Primo vt dyabolus ꝛ eius ptãs īde penitus expellat᷑. Vñ refert greg. in dialogo. li. iij. c. xxx. q̇ cum quedã eccl'ia arrianoꝝ fidelibus rẽddita ꝯsecraret᷑: ꝛ reliquiẽ sancti sebastiani et btẽ agathe illuc delate fuissent. ꝓp'ls ibidẽ ꝯgregatus porcũ repẽte inter pedes huc illucq; discurrere senserũt. q̇ fores eccl'ie repetens a nullo videri potuit. oẽsq; in ãmiratiõẽ ꝯmonit. Qd idcirco dñs ostendit vt cũctis pateſieret q̇ de loco eodẽ immũdus habitator exiret. Sequẽti aũt nocte magnus ĩ eiusdẽ eccl'ie tectis strepitus factus ẽ acsi in eis aliq̃s errando discurreret. Scd̃a vero nocte ĝuior sonus increuit. Tertia q̃ꝫ nocte tãtus strepitus insonuit acsi oĩs illa eccl'ia a fundamentis fuissꝫ euersa. statimq; recessit: nec vlterius apd illã antiq̇ hostis inq̇etudo apparuit. Scd̃o vt ad eã ꝯfugiẽtes saluent᷑. ꝓut legit᷑ in canone gregorij. Et ob h̔ ioab ĩ tabernaculũ fugit: ꝛ altaris cornua apprehendit. Tertio vt ibi orõnes exaudiantur. Vñ in orõe ad missaꝫ dr̃. Cõcede vt oẽs q̇ huc deꝑcaturi ꝯueniũt ex quacũq; tribl'atione ꝯsolationis tue bñficia ꝯsequantur. Sic etiã orauit salomon in tẽpli dei dedicatione. ꝓut legit᷑. iij. regũ. viij. c. Quarto vt ibi laudes deo soluant᷑. ꝓut sub ti. de ecclesia dictũ ẽ. Quĩto vt ibi sacra eccl'iastica ministrent᷑. Vñ ꝛ ipa eccl'ia dr̃ tabernaculum q̇i taberna dei in qua sacra diuina cõtinent᷑ ꝛ ministrant᷑. Quarto dicẽdũ ẽ qualiter eccl'ia ꝯsecrat᷑. ꝛ quidẽ oĩbus de ecclesia eiectis solo dyacono ibi remanẽte recluso: eps cũ clero añ fores eccl'ie aquã non sine sale bñdicit. ꝛ interim intrĩsecus ardẽt xij. luminaria añ. xij. cruces in eccl'ie parietibus depictas. Postmodũ v̓o clero ꝛ populo sequẽti ter circũeũdo eccl'iam exteri⁹ cũ fasciculo isopi parietes cũ aqua iã benedicta asꝑgit. ꝛ qualibet vice ad ianuã ecclesie veniens ꝑcutit superliminare cuꝫ baculo

paſtorali dicẽs. Tollite portas pn̄. ve. ⁊c. ⁊
diaconꝰ deītus rn̄det. Quis ē iſte rex glorie
Cui pōtifex. Dn̄s fortꝫ ⁊c. Tertia vō vice
reſerato oſtio īgreditur pōtifex eccl'iam cū
paucis ex miniſtris clero ⁊ ppl'o foris ma-
nētc dicens. Pax huic domui. ⁊ dicit leta
nias. deinde in pauimēto eccl'ie fit crux de
cinere ⁊ ſabulo. vbi lr̄is grecis et tinis to-
tum ſcribit alphabetū. Et iterū aliā aquā
ſanctificat cuꝫ ſale ⁊ cinere ⁊ vino. ⁊ altare
ꝯſecrat. Deinde. xij. cruces ī parietibus de
pictas chriſmate inungit/ Sane q̄cūqꝫ hic
viſibiliter fiūt: deus ꝑ inuiſibilē virtutem
in aīa opatur q̄ veri dei tēplū eſt vbi fides
facit fundamentū. ſpes erigit. caritas con
ſummat. Ipa em̄ eccl'ia catholica ex viuis
lapidibus adunata dei tēplū eſt. q̄r multa
tēpla vnū tēplū q̄ꝛū vnus ē deus ⁊ vna fi
des. Domꝰ igitur dedicāda eſt aīa ſancti-
ficāda/ Et eſt notandū q̄ ꝯſecratio duo ef-
ficit. Nā ipam eccl'iam materialē deo ap-
propiat. ⁊ nr̄am. ſ. tā eccl'ie q̄ꝫ fidelis aīe de-
ſponſatiōem inſinuat. domꝰ nāqꝫ nō cōſe
crata ē ſicut puella viro alicui deſtinata ū
tū dotata nec matrimoniali ꝯmercio ī vni
one carnis vnita. Sed in ꝯſecratiōe dotat
⁊ trāſit in ꝓpam ihū xp̄i ſpōſam quā ſa-
crilegiū eſt ꝑ adulteriū vlterius violari. de
ſinit em̄ lupanar eē demonū. vt pꝫ in cōſe
cratiōe illius tēpli qd̄ ātea pātheon voca-
batur/ Primo itaqꝫ dicēdū eſt de aq̄ bene-
dictione. ſup quo dn̄s dixit. Niſi q̄s rena-
tus fuerit ex aq̄ ⁊ ſpū ſancto nō intrabit in
regnū celoꝝ. Aqua em̄ q̄ lauādis corpibus
idonea eſt: tantā diuinitus v̄tutē accipere
meruit q̄ ſicut corpa lauat a ſordibus: ita
⁊ aīas mūdat a pctīs. Manifeſtū quidem
eſt q̄ hec aqua cuius aſperſiōe eccl'ia conſe
cratur: baptiſmū ſignificat. q̄r q̄ dāmō ipa
eccl'ia baptizatur. Ipſa vero eccleſia illaꝫ
vtiqꝫ eccl'iam deſignat q̄ in ea ꝯtinetur. ſ.
fideliū multitudinem. Vñ etiā eccl'ia vo-
catur eo q̄ eccl'iam ꝯtineat. ꝯtinēs videlꝫ
ꝓ ꝯtento./ Querēdū aūt eſt quare huic aq̄
ſal admiſceatur. cū ſaluator noſter de bap
tiſmo loquēs nullā de ſale fecerit mētionē

Non em̄ dixit. Niſi quis renatus fuerit ex
aqua ſalſa vel ſale mixta vl' aliquid huiōi.
ſꝫ dixit. Niſi q̄s renatus fuerit ex aq̄ ⁊ ſpū
ſctō. ⁊c./ Et idē pꝫ de oleo ⁊ chriſmate queri
pōt. Sed notādū q̄ ſal in diuino eloquio
ſepe ꝓ ſapientia ponit iuxta illd̄. Sermo ve
ſter ſit ſale ꝯditus. Et dn̄s inquit diſcipl'is.
Habete ſal in vobis ⁊ pacē inter vos. Itē
qꝫ. Vos eſtis ſal terre qd̄ ſi ſal infatuatum
fuerit ī q̄ cōdiet. Hinc ē etiā q̄ ſm legē nulla
hoſtia ſine ſale offerebat ſꝫ ī oī ſacrificio po
nebat. Ex q̄bꝰ oībꝰ ꝯuīcit q̄ ſal ꝑ ſapiā poit.
Eſt em̄ ſapiā ꝯdimentū oīm virtutū: ſicut
ſal oīm ciboꝝ. Hinc ergo ē q̄ nullus bap-
tizatur ꝑuſq̄ꝫ ſale cibet: etiā īfantes. vt qd̄
actu habere nō poſſunt/ habeant ſaltē ſi-
gnatione ſacramenti. nec ſine ſale benedi-
cetur aqua/ De alterius aque benedictiōe
in ſe tractatu dicetur/ Trina aūt interius ⁊
exterius cū iſopo ex aqua bñdicta aſperſio
trinā baptizandi immerſionē ſignificat. ⁊
fit ꝓpter tria/ Primo ꝓpter demonum ex
pulſionē. Nā aqua benedicta ꝓprie de ſui
virtute hꝫ demones expellere. Vñ in exor
ciſmo eius dr̄. vt fiat aqua exorcizata ad ef
fugandā oēm inimici ptātem: ⁊ ipm īimi
cū eradicare ⁊c./ Secundo ꝓpter ipſius ec-
cleſie purgationē. oīa nāqꝫ hec terrena ꝓ-
pter pctm̄ corrupta ſunt ⁊ fedata. Hinc eti
am eſt q̄ in lege oīa pene mūdabātur per
aquā/ Tertio ꝓpter remouendā oēm ma-
ledictionē ⁊ introducendā benedictioneꝫ.
terra em̄ ab initio cū fructu ſuo maledictio
nem accepit eo q̄ ex eius fructu deceptio
facta fuit. aqua vō nulli maledictioni ſub
iacuit. Hinc eſt q̄ dn̄s piſcem comedit. ſed
carnē non legit noīatim comediſſe niſi de
agno paſcali. ⁊ hoc ꝓpter legis preceptuꝫ
in exempluꝫ ſcꝫ abſtinendo aliqū a licitis
aliqn̄ eadem comedendi/ Rurſus aſperſio
in circūitu facta ſignat q̄ dn̄s curā ſuoꝝ
habens: mittit angelum ſuū in circūitu ti
mentium ſe/ Tria vero rēſponſaria que in
terim decantat: eſt hilaritas triū ordinum
fidē ſuſcipientiū. ſcꝫ noe. daniel. ⁊ iob. Et
qm̄ ad hanc inuocationē gr̄a fidei ſpei et

caritatis infunditur: iō ad pedē ꝛ ad medi
um ꝛ ad ptē parietꝭ ſupiorē aſpgitur. Dei
terior etiā aſpſione iā dicetur. De virtute
iſopi in ſe. ti. dicetur. Triplex vō circuitus
quē epūs aſpgēdo facit triplicē circuitū quē
xp̄s fecit ꝓpter eccl'ie ſanctificatōem deſi-
gnat. Prim⁹ fuit ꝙ venit de celo in mūdū.
Scđs quo de mūdo deſcēdit in libū. Ter-
cius quo de limbo rediēs ꝛ reſurgēs aſcen
dit in celū. Triplex ꝙ circuitus oñdit ꝙ ec
cl'ia illa ad honorē trinitatꝭ dedicaꝭ. Oſtē-
dit etiā triplicē ſtatū ſaluādoꝝ de eccl'ia. ꝙ
ſunt vgines. ꝯtinētes. ꝛ ꝯiugati. qđ etiā di
ſpoſitio ipſius eccl'ie materialis oñdit: ꝓut
ſub ti. de eccl'ia dctū ē. Porro trina ad ſup
liminare oſtij pcuſſio: ſignat triplex ius qđ
xp̄s hꝫ in eccl'ia ſua. ꝓpter qđ ſibi dꝫ ape-
riri. Eſt eñ ſua creatiōe. redētiōe. ꝛ glificā
tionis ꝓmiſſiōe. Nā pontifex xp̄m. virga
eius ptātem figurat. Rurſus p triplicē p-
cuſſionē ianue cū vga paſtorali p̄dicatio
euangelica ītelligitur. Quid eñ eſt virga
paſtoral' niſi ſermo diuinus. iux illđ eſaie.
Percutiet terrā virga. i. ſmōe oris ſui ꝛc.
Virga igitur ianuas pcutere: eſt aures au
dientiū p̄dicatōis voce pulſare. Aures eñ
porte ſunt p quas ad corda audientiū ſctē
p̄dicationis vba introducimus. Vñ p̄s.
Qui exaltas me de portis mortꝭ vt ānūciē
omnes laudes tuas in portis filie ſion:
quid enim ſunt porte filie ſion niſi aures
ꝛ auditus fidelium. Tertio triplex cum
virga pcuſſio ꝛ ianuarum aptio: ſignificat
ꝙ per p̄dicatiōem paſtoꝝ infideles veniēt
ad fidei ꝯſenſum. Per illā eñ porte iuſti-
cie apiūtur. et illas ingreſſi fidē cōfitētur.
Vñ p̄s. Aperite mihi portas iuſticie: ꝛ in
greſſus in eas confitebor dño. Hec porta
dñi: iuſti intrabunt per eā. Percutit igitur
ep̄s in superliminari. ſ. rōnis dicenſ. Sup
ple o vos p̄ncipes. i. demones ſeu potius
homines. tollite. i. auferte. portas. i. igno-
rantias veſtras. i. a cordibus veſtris. In-
terrogatio vero dyaconi incluſi reſpōdentꝭ
in perſona ppl'i. quis eſt iſte. rex glie. ē igno
rantia ppl'i neſcientis quis eſt qui debet

intrare. Apertio oſtij: euacuatio eſt peccati.
Recte ergo ep̄s ter pcutit: qꝛ numerus iſte
notiſſimus ꝛ ſacratiſſimus eſt. ꝛ in oī dedi
catiōe epo ter ianuas pcutere debet: quia
ſine inuocatōne trinitatis nullū fit ī eccl'ia
ſacrū. Tria vō ꝓclamatio. tollite portas ꝛc.
ſignificat triplicē xp̄i ptātem. videlꝫ quā
hꝫ ī celo. in mūdo. ꝛ ī īferno. Vñ ī hymno
aſcenſionis dī. Ut trina rerū machina ce-
leſtium terreſtriū ꝛ infernoꝝ ꝯdita flectant
genu iā ſubdita. Conſequēter oſtio aperto
intrat ep̄s ad notandū ꝙ ſi debite vtatur
officio ſuo nil ei reſiſtere pōt. iux illđ Dñe
quis reſiſtit potētatui tuo. Ingrediꝭ autē
cū duobus vel tribus: vt in ore duoꝝ vel
trium teſtiū ſtet ꝯſecratiōis vbū. Vel quia
paucis pñtibus dñs ſe trāſfigurans ꝓ ec-
cleſia orauit. Et ingrediēs dicit. Pax huic
domui: ꝛ oībus habitātibus in ea. qꝛ xp̄s
mundū ingrediens pacē ī ter deū ꝛ hoīem
fecit. Venit eñ vt nos deo patri recōſilia
ret. Poſt hꝭ dū dī letania ꝓſtratus orat ꝓ
ſanctificatiōe dom⁹. Nā ꝛ xp̄s huiliatus
añ paſſionē ꝓ diſcipl'is ꝛ crediturís oībuſ
orabat dicens. Pater ſctifica in noīe tuo.
Poſtꝙ vō ſurrexit orat ſine ſalutatiōe. qm̄
non dicit dñs vobiſcū: cū eccl'ia non dum
ſit q̄ſi baptizata. ꝛ ꝙ cathecumini tm̄ ſunt
ñ ſunt digni vt eis fiat applauſus cū nōdū
ſint ſanctificati. eſt tñ ꝓ eis orandū. Clerus
clamans ꝛ letaniā ꝯcinēs: apl'os repñtat
qui ꝓ eccl'ie ꝛ aīarum ſanctificatiōe ad de
um intercedebāt. In pauimēto eccl'ie ſcri-
bitur alphabetū hoc modo. Fit eñ crux
de cinere ꝛ ſabulo ex tranſuerſo eccl'ie ſup
quam crucē pulueris ſcribitur alphabetū
in modum crucis lr̄is grecis ꝛ latinis. nō
autem hebraicis. qꝛ iudei receſſerunt a fi-
de. ꝛ ſcribitur cum baculo paſtorali. Sane
alphabetum ſuper crucem ſcriptū tria re-
preſentat. Primo quidē ſcriptura ex gre-
cis ꝛ latinis litteris in modum crucis fctā
repreſentat ꝯiunctionem ſeu vnionē ī fi-
de vtriuſꝙ populi. iudei videlꝫ ꝛ gentilis
per crucem xp̄i factam. iux illud. Jacob
cancellatis manibus filijs benedixit. Ipa

vo crux ſiue v ſus ex trãſuerſo eccl'ie duct' videlʒ vnus a ſiniſtro angulo orietĩ ĩ dextrum occidentis. ⁊ alter a dextro orientis ĩ ſiniſtrũ occidẽtis: ſignificat q̃ pp'ls ille qui p̃us erat dexter factus ẽ ſiniſter. ⁊ qui erat in capite factus ẽ in cauda. ⁊ ecõuerſo. ⁊ h ppter crucis virtutez. Xp̃s eñ ab oriente tranſiens: reliquit iudeos in ſiniſtra q2 iñfideles. ⁊ venit ad gẽtes q̃bus lʒ in occidẽte fuiſſent dat eſſe in dextra. ⁊ tandẽ a gentibus in dextra orientis poſitis viſitabit iudeos in ſiniſtro angulo occidẽtis quos cõſtat deteriores eẽ q̃3 p̃us inuenerit gẽtiles. Ideo aũt in obliquũ ⁊ in modũ crucis et non in directũ he lr̃e ſcribũtur. q2 ad hanc ſanctã intelligentiã ptingere nõ valet: qui crucis miſteriũ non recipit. ⁊ xp̃i paſſione non ſe credit eẽ ſaluãdũ. In maliuolã eñ aĩam nõ introibit ſapĩa. ⁊ vbi xp̃s fundamẽtũ nõ eſt: ſupedificari nõ põt. Secũdo ſcriptura alphabeti repñtat paginã vtriuſq3 teſtamẽti qd per crucẽ xp̃i adimpletum ẽ. In paſſione nãq3 eius velũ templi ſciſſum eſt: q2 tũc ſcripture apte ſunt ⁊ reuelata ſunt ſancta ſanctoꝝ. Vñ ip̃e moriẽs dixit. Cõſummatũ ẽ. In his quidẽ paucis lr̃is oĩs ſcĩa ptinetur. ⁊ tũc crux ex trãſuerſo ducitur q2 vnũ teſtm̃ in alio cõtinet̃. rota eñ erat in rota. Tertio repñtat articulos fidei. Eccl'ie eñ pauimentũ ẽ nr̃e fidei fundamentũ. Elemẽta ibi ſcripta ſunt fidei articuli q̃bus rudes ac neophiti ĩ vtroq3 populo in eccl'ia erudiũtur qui ſe debent puluerem ⁊ cinerẽ reputare. iux̄ illud qd dixit abraã gen̄. xviij. Loquar ad dñm meũ cuz ſim puluis ⁊ cinis. Scriptura ḡ alphabeti in pauimento ẽ ſimplex doctrina fidei ĩ corde humano. Sambuca ſeu baculus q̃ alphabetũ ſcribit̃: mõſtrat ap'loꝝ doctrinam vel doctoꝝ miniſteriũ q̃ facta ẽ cõuerſio gentiũ. ⁊ pficiẽda iudeoꝝ. Conſequẽter ep̃s ad altare accedẽs incipit ſtans. deus ĩ adiutoriũ meũ intende. q2 tũc demũ ĩcipit qd eſt in h officio pncipale. Et dĩ. v'. Gl'ia patri ⁊c. q2 hec bñdictõ fit ad exhibẽdã gl'iam trinitati. nõ tñ di al'la. put in ſe. ti. dicetur. ⁊ ꝯſecrat altare. In qua quidẽ ꝯſecratione alia aq̃ bñdicitur, put in ſeq̄nti ti. dicetur: ex qua poſtq̃3 altare ſepties aſperſuz fuerit. aſpgit̃ etiã ter ĩterius tota eccl'ia ſic̄ p̃us abſq3 aliq̃ differẽtia. maioꝝ lapidum vel minorũ. qm̃ apud deũ nõ eſt acceptio pſonarũ. ideo interius ad notandũ q2 exterior ablutio ſine ĩteriori nil prodeſt. Ideo ter: qm̃ vt p̃miſſum ẽ aſpſio illa ſignificat aſpſionẽ ⁊ mundationẽ baptiſmi q̃ datur bñficio trinitatis. iux̄ illud. Ite docete oẽs gentes baptizãtes eos in no. pa. ⁊. fi. ⁊. ſ. ſ. q2 eñ eccl'ia nõ põt ĩ aqua ĩmergi ſicut immergit̃ baptizãdus. ideo ter aſpgitur aq̃ quaſi loco trine ĩmerſionis. Rurſus aſpgitur, pcedẽdo ab oriẽte in occidentẽ: ⁊ p mediũ ſemel in modũ crucis: q2 xp̃s totã iudeam aut oẽs gentes baptizari p̃cepit ĩ noĩe trinitatĩ. Cui baptiſmo tribuit efficaciaz in miniſterio paſſionis ĩcipiẽs a iudeis de q̃bus ortus ẽ. ⁊ reſiduũ aque ad baſim altaris fundit̃, put in ſe. ti. dicet̃. Quidã tñ aliam aquã nõ bñdicũt. ſed cuz p̃us bñdicta totũ officiũ implent. Interim autẽ cantat chorus. pſalmũ illũ. Exurgat deus ⁊ diſ. ini. e. ⁊c. Et illũ. Qui habitat in adiutorio. ⁊c. In q̃bus fit mentio de eccl'ia ⁊ eius cõſecratione vt patet ibi. Qui habitare facit vnius moris in domo. Ep̃s võ dicit. Domus mea dom' orõis vocabitur. Quia ei' officiũ eſt facere. vt eccl'ia dom' dei ſit: non negociationis. Sane chriſmato altari. xij. cruces in parietibus eccl'ie depicte criſmãtur. Depingũtur aũt ip̃e cruces. p̃mo, ppt demonũ terrorẽ: vt. ſ. demones q̃ ĩde expulſi ſunt videtes ſignũ crucis terreant̃: ⁊ illic regredi nõ p̃ſumãt. Scdo ppter triũphi oſtenſionẽ. cruces nãq3 ſunt vexilla xp̃i et ſigna triũphi ſui. Merito ergo vt oſtẽdat̃ q̃ locus ille xp̃i dñio ſubiugatus eſt: ibidẽ cruces depingũtur. Nã ⁊ apud imperialẽ magnificentiã obſeruatur vt aliqua ciuitate ſibi tradita: ĩpiale vexillũ in ea erigat̃ Et in hmõi figuratione dĩ gen̄. xxviij. q̃ iacob lapidem quem ſupponerat capiti ſuo erexit in titulũ vdelʒ in titulũ p̃conialem

memoꝛialem ⁊ triūphalem. Tertio vt ea-
rum inſpectoꝛes xp̄i paſſione qua ſuam ec
cleſiā ꝯſecrauit ⁊ paſſiōis fidē ad memoꝛi
am reducāt. Un̄ in cātic̄s. Pone me vt ſi-
gnaculū ſup̱ brachiū ⁊c. Duodecim vō lu
minaria an̄ cruces ip̄as poſita: ſignificant
xij. apl'os q̄ p̱ fidē crucifixi totū mūdū illu-
minauerūt ⁊ quoꝝ doctrina tenebꝛe fuga-
te ſunt. Un̄ dicit beatus Bern̄. Tota pꝛo-
phetia vera ē in fide crucifixi. Et apl's. Ni
hil me iudico ſcire īter vos niſi ihm̄ xp̄m
⁊ hūc crucifixū. Cruces igit̃ p̱ quattuoꝛ ec-
cl'ie parietes illuminātur ⁊ criſmate inun
gūtur. qm̄ apl'i ī crucis miſteriū ꝑdicātes
fide paſſionis xp̄i q̄ttuoꝛ mūdi climata il-
luminauerūt ad cognitōem. īflamauerūt
ad amoꝛē. vnxerūt ad ꝯſcīe nitoꝛē qḋ p̱ ole
um. ⁊ ad bone fame odoꝛē qḋ p̱ balſamū
deſignat̃. Adhuc poſt criſmationē altaris
ip̄m altare ⁊ eccl'ia oꝛnātur. lāpades accē-
dūtur. dī miſſa in qua pōtifex alijs veſtib⁹
vtitur q̄ꝫ fuerit ī aſp̱ſione vſus. ꝓut in ſe.
ti. dicet̃. Poſtremo notandū ē q̄ eccl'ia dꝫ ī
ſanguine alicuius ꝯſecrari. Un̄ ſcḋm pelagi
um ⁊ nicolaū papā in martirio aploꝝ pe-
tri ⁊ pauli eccl'ia romana ꝯſecratā ē. Conſe
craturitaq̄ꝫ eccl'ia vt pꝛemiſſum ē ⁊ altare
ꝓut in ti. ſe. ⁊ cimiteriū ac alia ꝓut ſub ti.
de ꝯſecrationibus dicetur. Et quāq̄ꝫ legat̃
in veteri teſtamento templū ter fuiſſe con
cratū. Pꝛimo in ſeptembꝛi. Scḋo in mar-
tio ſub dario. Tertio in decembꝛi ſub iuda
machabeo. Eccl'ia tn̄ ſemel ꝯſecrata nō eſt
iterum recōſecranda niſi fuerit execrata.
qḋ contingit. Pꝛmo ſi fuerit cōbuſta ita vt
parietes oēs vl' eoꝛū maioꝛ ps fuerīt deſtru
ſtrati. Leuit. ca. xiiij. ꝓpe finem. Si eī ſo-
lūmodo tectuꝫ vel aliqua eius ps parieti-
bus integris manētibus vel ſaltē in modi
ca parte deſtructis ꝯbuſta fuerit: recōſecrā
da non eſt. Secūdo ſi tota eccl'ia aut maioꝛ
eius pars ſimul funditus coꝛruerit. ⁊ ex to
to ſiue ex eiuſdē ſiue ex alijs fuerit lapidi-
bus reparata. Cōſecratio etenī eccl'ie maxi
me in exterioꝛi vnctione ⁊ in lapidum con
iunctione ⁊ diſpoſitione ꝯſiſtit. Si vero nō

ſimul ſed ſucceſſiue parietes oēs ruerint ⁊
repati fuerīt: eadē cēſetur eccl'ia. ideoq̄ꝫ nō
recōſecranda ſed dūtaxat cū aqua exoꝛci-
zata ⁊ miſſe ſolēnitate ē recōciliāda. quāq̄ꝫ
eā recōſecrandā quidā ſcripſerīt ſapiētes.
Tertio recōſecranda ē eccl'ia ſi dubium ſit
vtrū aliqū fuerit ꝯſecrata. eo q̄ ſup̱ h̓ nul-
la ſcriptura vel pictura aut ſculptura. nul-
luſq̄ꝫ etiā vnicus teſtis de viſu vel etiam
de auditu qui vt quidā dicūt ſufficeret ex-
tat. Altare quoq̄ꝫ ſemel ꝯſecratū: recōſecrā
dum nō ē niſi illḋ execrari ꝯtingat. qḋ fit
p̓mo ſi menſa id ē ſup̱ioꝛ tabula in qua fit
p̓ncipaliter ꝯſecratio mota vel ī ſui foꝛma
mutata. vel enoꝛmiter. puta vltra medieta
tem fracta ſit. Enoꝛmitas tn̄ hmōi iure va
let ad ep̄i arbitriū referri. Idē q̄ꝫ maxime ē
ſi tota altaris ſtructura mota ⁊ repata fue
rit. eccl'ia tn̄ ꝓpter altaris vl' ſtructure mo
tionem vel fractionē recōſecrāda nō ē. q̄a
alia eſt altaris ꝯſecratio. ⁊ alia eccl'ie. Sic
e conuerſo. ſi eccl'ia totaliter deſtructa alta-
re nō leditur eccl'ia ip̄a repata ſolū ⁊ non
altare recōſecrat̃. q̄uiſ tunc decēs ſit illud
aqua exoꝛcizata lauari. Cōſecrato tn̄ maio
ri altari: nihilominus alia minoꝛa altaria
eccl'ie ꝯſecrāda ſunt. q̄uis quidaꝫ dixerīt
ſufficere in illius ꝯſecratiōe alia digito de
monſtrari. Si vō altare modicā exterius
patiatur leſionē nō ob h̓ ē recōſecrandum
Scḋo recōſecātur altare ſi altaris ſigilluꝫ
id ē lapis p̱uus cū quo ſepulcrū ſiue foꝛa-
mē in quo reliquie recōdūtur claudit̃ ſeu
ſigillat̃: motū aut fractū ſit. Et fit foꝛamen
ip̄m qn̄q̄ꝫ in ſummitate ſtipit̄. ⁊ tunc qn̄q̄ꝫ
aliud ſigillū nō apponit̃. ſed p̓ncipal' men
ſa ſuppoſita loco ſigilli habetur. qn̄q̄ꝫ vō
fit in p̱te poſterioꝛi. ⁊ qn̄q̄ꝫ in anterioꝛi. ī q̄
etiā foꝛamē in teſtimoniū ꝯſecratiōis cau-
te includi ſolēt l'ře ꝯſecrantis ep̄i ꝯtinentes
nomē eius ⁊ alioꝝ ep̄oꝝ ī ꝯſecratōe p̄ñtiū.
⁊ in cuius ſancti honoꝛeꝫ ꝯſecrat̃ altare ⁊
etiā ip̄a eccl'ia qn̄ ſimul ꝯſecratur vtrūq̄ꝫ.
annū q̄ꝫ ⁊ diem ꝯſecratōis. Tertio recōſe-
cratur altare ſi iunctura qua ſigillum foꝛa
mini vel etiam qua mēſa ſtipiti vel aliud

ſigillũ qḋ menſa ipa non ē adheret mota vel aliqḋ ex lapidibus ipius iuncture ſeu ſtipitis mēſam vel ſigillū tāgēs motus vel fractus ſit. In ꝯiunctiōe etem̄ ſigilli et foraminis atqȝ mēſe ⁊ ſtipit̃ ſeu ſtructure iferioris ꝓcipue ꝯſecratio intelligit᷑. Quarto recōſecratur altare ſi ei vel ꝯiūctiōi mēſe ⁊ ſtructure inferioris tm̄ fiat augmētū ꝙ ꝓſtinā formā amittat. qm̄ forma eſt que dat eē rei. ꝓpter modicū tm̄ additamētum nō execratur: ſed tūc ſacrū trahit ad ſe nō ſacrū: dum tm̄ ꝯiūctio mēſe ⁊ ſtructure iferioris nō multū īmutetur. Quinto altare ſicut ⁊ eccl'ia ꝓpter dubiū recōſecrat᷑. Sexto altare viaticū ſi lapis de ligno in quo inſertus eſt. q̄ quodāmodo ſigillū repn̄tat remoueatur: ⁊ in eodē vel in alio ligno iterū reponat᷑. nōnulli recōſecrandū. alij vero ſolūmodo recōciliandū autumant. q̃uis aūt illḋ ſepe iuſſu epi de loco ad locū trāſferat᷑ ⁊ ꝑ viā portet᷑: ꝓpt̃ qḋ portabile ſeu viaticū appellatur. nō tm̄ ob h̾ reconſecrat᷑ aut reconciliatur. Quid ſi calix ꝯſecratus deauratur. nō quid ē recōſecrādus. Et videtur ꝙ ſic: qm̄ nouus calix eē videt᷑. Nouum em̄ opus videt᷑ facere q̄ ꝓſtinā opis faciē immutat. ⁊ reficit q̄ rei iā facte remedium facit. Siqdem ꝯſecratio in ſupficie ꝯſiſtit. Et hic ē ꝙ eccl'ie muris decruſtatis recōſecrandā eſſe ꝓdixi. Contrariū tm̄ veꝝ eſt qꝛ nec ꝓpter murorum dealbationem aut picturā: vel ꝓpter modicū additamētum eccl'ia reconſecranda eſt vt iam dixi. Cū em̄ ꝓpter h̾ forma calicis nō mutetur idē calix manet. quare recōſecrandus non eſt. ſicut ⁊ eccl'iam repatam qm̄ eadē manet: recōſecrandam nō eē ꝓmiſſum eſt. Si vero forma prior mutaretur: ſecus eēt. qm̄ forma dat eſſe rei vt dixi. Honeſtū tm̄ eſt ꝙ tū ꝓpter pollutarū manuū ꝯtactū. tū propter ꝓphane materie appoſitionem calix aqua exorcizata lauet᷑ ꝑuſqȝ ibi ſacroſanctū corpus ⁊ ſanguis dn̄i īmolet᷑. Premiſſo de ꝯſecratiōe: aliqua de recōciliatōe dicamus. Circa qḋ notandū ē ꝙ templū ſpirituale qḋ ē hō qn̄qȝ polluit᷑. Vn̄ ī leuitico xiiij. vir qui fluxū ſeminis patit᷑ īmūdus erit. ⁊ idē ī muliere fluxū ſanguīs mēſtrui vel alterius paciēte: vt ibidē in. c. xv. ⁊ ideo ibi pollutus eccl'iā ingredi ꝓhibebat᷑ donec aqua lauaretur ⁊ purificaret᷑. ⁊ numeri xix. c. q̄ cadauer mortui tetigerit īmundus eſt. vn̄ aſpgatur aqua: ⁊ ſic mundabit᷑. Et pp̄ha. Aſperges me dn̄e iſopo ⁊ mundabor. Materiale etiā templū qḋ ē eccl'ia teſtante papa grego. polluitur. Et leuiti. ca. xv. Vn̄ pp̄ha. Polluerunt templū ſanctū tuum. Et h̾ ſimiliter hodie aqua lauat᷑ ⁊ recōciliatur. Fit em̄ recōciliatio cū miſſe celebratione ⁊ aque cū vino ſale ⁊ cinere ſolenniter bn̄dicte aſpſione. Nempe ꝑ ſalem diſcretio. ꝑ aquā ppl's. ꝑ vinū diuinitas. per cinerē paſſionis xp̄i memoria. ꝑ vinū ⁊ aq̄ immixtū vnio deitatis ⁊ humanitat̃ ſignificatur. Hec ergo ſimul ponūtur ad notandum ꝙ ppl's diſcreta memoria paſſionis xp̄i mūdatus xp̄o adunat᷑. Fit etiā ꝑ ep̄m tm̄ ſi ſit eccl'ia cōſecrata. ⁊ quāqȝ ipe alteri eo ep̄o poſſit ſimul totū. ſ. aque bn̄dictiōē ⁊ recōciliationē. vel ſolū aque bn̄dictionē vel etiā tm̄ recōciliationē aqua ꝑus ꝑ ipm̄ benedicta cōmittere. ſimplici tm̄ ſacerdoti neutrū ꝯmittere valet. niſi forte h̾ ex ꝓuilegio ſibi ꝯpetat ſpāli. Si vō eccl'ia ꝯſecrata non ſit: dꝫ ſtatim ſ̄m ꝯſtitutionē grego. ix. aqua exorcizata lauari. quā lotionē quidā fieri poſſe aſtruunt. iuſſu tm̄ epi ꝑ ſimplicē ſacerdotē. cū fieri habeat cū aqua exorcizata q̄ fieri pōt ꝑ quēlibꝫ ſacerdotē. Nōnulli vō eximie autoritat̃ periti ſcripſerūt qḋ et tutius eſt h̾ dūtaxat ꝑ ep̄m fieri nec per cū ſacerdoti poſſe ꝯmitti. nā canones aquam exorcizatā vocāt aquā cū vino ⁊ cinere ſolēniter bn̄dictā. qḋ quidē verū ē de eccleſia nō ꝯſecrata: ad ꝯſecrandū tm̄ deo dedicata. ſec' ei ē ī ſimplici oratorio qḋ nec ſacerdos nec religioſus locus ē. vtpote ꝙ vnuſqſqȝ ꝑ velle vbi placet ordinat ſaltē ad orādū lꝫ forte nō ſine dyoceſani licētia ad celebrādum. ⁊ ꝑ velle ad aliū vſum deputare locum ipm̄. Eſt aūt eccl'ia recōciliāda ī ꝓmiſſo caſu. Itē ꝓpter adulteriū ibi ꝯmiſſum

9o

De reconciliatione

⁊ ꝓpter fornicationē. ⁊ gn̄aliter cuiuſcūq́ꝫ
ſemine. ſ. maris vel femine. clerici vel laici
heretici vel pagani. naturaliter ſiue ī natu
raliter. ſtudioſe ⁊ peccādi libidine ibi emiſ
ſo fuerit polluta. etiā ſi vir ibi vxorē cogno
ſcat. qm̄ lꝫ talis ꝯcubitus ſit alˀs legittimꝰ
⁊ ꝯceſſus. nō tñ q̄libet tp̄e ſiue loco. quāq̄ꝫ
multi in hᵒ ꝯtrariū ſentiant ſapientes. Se
cus aūt eē dicimus ſi q̄s forte ibi ī ſomnis
polluatur. nā tūc animus magis ꝑtuliſſe
q̄ꝫ feciſſe dolēdus ē. ⁊ etiā in cuiuſcūq́ꝫ bru
ti animalis ſemine ibi emiſſo: cū rōe care
at neq́ꝫ peccet. Recōciliatˀ etiā ecclˀia ꝓpter
homicidiū ſiue cū ſanguīs effuſiōe ſiue ſi
ne ibi quocūq́ꝫ mō ſtudioſe ꝯmiſſum. ⁊ eti
am circa homicidiū ꝓpter quālibet violē
tam ⁊ īiurioſam humani ſanguīs effuſio
nem. ſiue ex vulnere ſiue abſq́ꝫ vulnere ex
naſo, vel ore. nā in veteri teſtamēto Leuit.
xiiij. ⁊. xv. c. ꝓhibitū fuit ſanguinē ī tēplo
fundi ⁊ ſemē emitti. ⁊ talia agentē ⁊ paciē
tem illud īgredi. Si autē abſq́ꝫ violentia
vel iniuria ex naſo vel ore vel cicatrice vel
minutione aut etiam ex emorroidis vel
menſtrua vel aliter naturaliter in eccleſia
fluxerit. aut forte ludo vel caſu fortuito eli
citur. aut ſi quodcunq́ꝫ animal ibi occidi
tur. vl' ſi quis ſubito per ſe ibi moritur. aut
lapide vel ligno cadente aut fulgure occi
ditur. propter hec quidem ⁊ ſimilia nō re
conciliatur. nec etiam ſi alibi vulneratus
ad eccleſiam confugiēs illic ſanguine mul
to effuſo moritur. quoniam tunc non fuit
homicidium in eccleſia perpetratum. Si
vero econuerſo in eccleſia vulneratus ex
tra moritur vel etiā extra ſanguis ex vul
nere fluit ſecus eſt: etiam ſi intra eccleſiā
ex vulnere ſanguis minime fluxiſſet. quo
niam ictus vulnerum attenduntur. Sed
⁊ ſi ſupra tectum eccleſie ſanguis effundi
tur aut ſemen humanum emittitur. quia
hoc extra eccleſiam committitur: non recō
ciliatur. Ceterum ſi furtum aut rapina ī
eccleſia committitur: de cōſuetudine que
in talibus attenditur reconciliatur. Idē
q́ꝫ in qualibet violentia abſq́ꝫ ſanguinis
effuſione ibi ꝯmiſſa fieri debere quidam
affirmant. cum illa fornicationi equipare
tur in iure. vt ſi ad eam confugiens inde
per violentiā extrahatur: vel ibi effractio
committatur. vel etiam ſi preter ſanguinis
effuſionem rixa tumultuoſa agatur. vel ſi
quis fracto oſſe vel liuore ſecuto abſq́ꝫ ſan
guine ibi grauiter verberetur: vel ad mor
tem vel ad mutilationem ibi preſentiali
ter condēnatus inde extrahitur. vt ad lo
cum executionis ducatur. Sed cum caſus
iſti non ſint in iure expreſſi: neceſſe non ē
eccleſiam per epiſcopum ſolenniter recon
ciliari. honeſtum tamen fore putamus ꝑ
ſacerdotem cum aqua exorcizata epiſcopi
iuſſu lauari. Idemq́ꝫ dicendum videtur ſi
eccleſia diu abſq́ꝫ tecto ⁊ ianuis plena for
te letamine alijſq́ꝫ ſpurcicijs animalibus
⁊ naturali hominum vſui quaſi diuerſo
rij locus paſſim patuerit. nec eēt forte ma
lum eam in tali caſu ſolēniter ꝑ epiſcopū
reconciliari. Si autem aliquis extra eccle
ſiam occiſus mox infra eccleſiam infertur.
occiſor vero vel alius mortuū fore non cre
dens corpori adhuc calido plagam īfligit
ex qua ſanguis fluit: recōcilianda eſt. tum
propter horrorem ⁊ abhominationem. tū
propter violentiam ⁊ peccandi volunta
tem. q̄uis eīm homo mortuus non ſit ho
mo. humanus tamen ſanguis eius ꝑ vio
lentiam eſt ibi effuſſus. Nam ⁊ ipſi cada
ueri violentia horror ⁊ iniuria irrogantur.
Secus autem eſt ſi naturaliter mortuus ī
corporis obſequium ⁊ honorem in ecclˀia
demembretur vel euiſceretur: vt forte pˀs
ibi ⁊ pars alibi ſepeliatur. Reconciliatur
etiā eccleſia in qua infidelis vel etiam pu
blice excōmunicatus ſepultus eſt. ⁊ tūc pa
rietes ſunt abradendi. Sane ī p̄miſſis ca
ſibus ī q̄bus eccleſia recōciliatˀ requiritur
vt factum inducens recōciliationē publi
cum ſaltem ꝑ famā exiſtat. ſcādalum eīm ⁊
horror atq́ꝫ abhominatio de turpitudine
⁊ pctō atq́ꝫ de violentia in ſacro loco ſiue
ī ecclˀia ꝯmiſſis: vbi delictorꝫ venia poſtu
latˀ. vbi eſſe dꝫ tutela refugij. vbi īmolatˀ

ſalutaris hoſtia ꝓ peccatis. Leuit. xiiij. c.
vbi etiã ↄfugientes ſaluant᷑: ⁊ deo laudes
exoluũtur recõciliationẽ inducunt ⁊ etiam
ꝓpoſitũ ⁊ voluntas mortaliter ibi peccan
tis. Si vero occultũ ſit recõciliari non eſt.
qm̃ eccleſia cũ ſancta ſit coinq̃nari nõ põt.
imo ipſius loci ſanctitas infamiam loci
abolet. q̃uis in h̾ quidã ↄtrarium ſentiãt
vt ſaltem occulte. ita vt delinquentes non
ꝓdãtur: ſit recõcilianda. Fit etiã recõcilia-
tio ad exemplũ ⁊ terrorẽ vt videlꝫ vidẽtes
eccl'iam q̃ in nullo peccauit ꝓpter peccatũ
alterius lauari ⁊ purificari exiſtiment quã
tum ꝓpter ſuoꝝ delictorum expiationem
ſit laborandũ. Cimiteriũ q̃ꝫ in quo pagan⁹
vel infideles aut excõmunicatus ſepultus
eſt: recõcilliandũ ẽ. oſſibus tñ ſepulti ſi ab
oſſibus fideliũ diſcerni poterũt: inde ꝑus
eiectis: recõciliat᷑ etiã in p̃miſſis caſibus in
q̃bus eccl'ia recõciliat᷑. Cimiteriũ cũ eiſdẽ
ꝓuilegijs q̃bus ⁊ eccl'ia gaudet. ꝓut ſub t.
de vnctiõibus dicet᷑. Nã ex quo bñdictũ ẽ.
ſacer locus eſt. ⁊ recõciliat᷑ ꝑ epm ſicut ⁊ ec
cleſia ꝑ aſperſionẽ aque ſolẽniter cũ vino
⁊ cinere bñdicte. Illud aũt notandũ eſt q̃
in quacũqꝫ parte eccl'ie vel cimiterij violẽ-
tia ſeu pollutio ↄmittatur: vtrũqꝫ ⁊ etiam
q̃libet ipoꝝ ꝑtes ꝓpter connexitatẽ viola-
te intelliguntur. h̾ hodie in ꝑte correctũ eſt ꝑ
dñm bonifaciũ. de con. c. j. in. vj. li. Et ſi eñ
ↄſecratões eccl'ie altaris ⁊ cimiterij ſint di
uerſe: oĩm tñ vna ⁊ eadẽ ẽ emunitas q̃ nõ
eſt ad alterũ eoꝝ tm̃ vel ad alterius angu-
lum reſtringẽda. qd̾ verũ ẽ ſi eccl'ia ⁊ cimi
teriũ ſint ↄiuncta. Si eñ vnũ a reliq̃ diſtet
bene põt vnũ ſine reliquo violari. Si igit᷑
altero eoꝝ violato ſeu polluto etiã aliud vio
latũ ⁊ pollutũ eſt. pari rõe: altero eoꝝ tñ re
cõciliato vtrũqꝫ intelligit᷑ recõciliatũ. qm̃
nihil tã naturale eſt q̃ꝫ vnũqdqꝫ eo genere
diſſolui quo ligatũ eſt. ⁊ par ẽ eius ligandi
atqꝫ ſoluendi. ⁊ ſic violato vel polluto cimi
terio ſufficit eccl'iam recõciliari. Nonnulli
tñ ſimpliciter aſſerunt ꝑ vnius violationẽ
nequaq̃ꝫ alterũ violari. ⁊ ꝑ ↄſequens qd̾li
bet eoꝝ debere ſpãliter reconciliari. q̃bus
tñ pontificalis libri obuiat auctoritas. i q̃
ſpãlis forma recõciliationis cimiterij nõ
habetur. Deniqꝫ ſi eccl'ia vel cimiteriũ aut
aliud qdcũqꝫ ꝑ epm excõmunicatũ conſe-
cretur ſeu bñdicatur. talia recõciliatõe nõ
egent. qm̃ ſacramẽta a talibus in forma ec
cleſie collata vera q̃dem ſunt: vt dicet᷑ pro
hemio quarte ꝑtis. Verũ cũ ſicut p̃miſſuꝫ
eſt excõmunicati funus cimiteriũ ⁊ eccleſi
am ꝓphanet. multo quidẽ magis exterio
ra ſacrã ⁊ bñdictiões que ꝑ manus ⁊ os ex-
cõmunicati trãſeunt ⁊ ꝑficiũtur: quãtum
ad eoꝝ merita ꝑtinent ↄtaminari ⁊ coram
deo fetere videntur: idõ honeſtũ ẽ q̃ recõcilie
tur ꝓuſq̃ꝫ fideles talibus ſacris vtant᷑. ꝓut
ſacroꝝ canonũ lectio edocet euidẽter. Ait
eñ dominus per prophetam. Maledicã
benedictionibus veſtris.

De altaris conſecratione.

NOn ſolũ eccleſia: ve
rũ etiã altare ↄſecrat᷑. ⁊ h̾ ꝓpter
tria. Primo ad ſacrĩm deo ibi
offerendũ. Geñ. viij. Edificauit noe altare
dño ⁊ tollens de cunctis volucribus ⁊ pe-
coribus mundis obtulit ſuꝑ altare. Hoc
autẽ ſacrĩm eſt corpus ⁊ ſanguis xp̃i qd̾ in
memoriã paſſionis dñice imolamus. iuxͣ
illud. Hoc facite in meã ↄmemorationem
Scd̾o ad nomẽ dei ibi inuocãdũ. Vñ geñ.
xij. Edificauit abraã altare deo q̃ appuit
ei ⁊ inuocauit ibi nomẽ dñi. Hec autẽ inuo-
catio q̃ fit ſuꝑ altare proprie dr̄ miſſa. Ter-
tio ad cantandũ. Eccle. xlvij. Dedit illi cõ
tra inimicos potentiã ⁊ ſtare fecit cõtra al
tare cãtores. ⁊ in ſono eoꝝ fecit dulces mo
dulos. Sane hoc modo ⁊ ordine cõſecratõ
altaris fit. In primis nãqꝫ pontifex incipit
deus in adiutorium meũ intende. Poſt-
modũ benedicit aquã. deĩde quattuor cor
nibus altaris ↄfigurat quattuor cruces cũ
aqua bñdicta. Conſequenter circuit alta-
re ſepties: ⁊ ſepties menſam altaris cum
aſpſorio de iſopo aqua benedicta aſper-
git. Eccleſia quoqꝫ iterum aſpergitur et

aque reſiduum ad baſim altaris funditur
Deinde in q̄ttuoꝛ angulis ſepulcri ī quo
reliquie recōdi debēt: quattuoꝛ cū criſma-
te fiunt cruces. ⁊ ponūtur reliquie in cap-
ſella cū tribus granis thurio. ⁊ ſic recōdūt
in ſepulcro. Deinde ſupponit eis tabula
cū ſigno crucis facte in medio confirmata
. Poſtmodū lapis q̄ mēſa dr̄: ſup altare ad
aptatur. ⁊ adaptatus vngit cū oleo ī q̄nq̃
locis. ⁊ eodēmō ī ungit poſtea chriſmate. ſi
cut de oleo dictū eſt. Cōfirmatur etiā alta-
re in frōte cruce chriſmatis: ⁊ adolet incen
ſum in q̄nq̃ locis. Poſt h̄ altare tergitur
⁊ mūdis pānis induitur. ⁊ demū ſup illō
ſacrificium celebrat. Nunc ſeriatim ſingu
la p̄miſſa pſeq̄mur. Pꝛimo igitur notādū
eſt. q̄ altare criſmatio vnctōe ⁊ bn̄dictōne
interueniēte ꝯſecratur. ⁊ lapideū ſolū. Vn̄
pōtifex ſtans incipit Deus in adiutoriuz
meū intēde. q2 ip̄e dn̄s ait. Sine me nihil
poteſtis facere. ⁊ q2 hec dedicatio ſignifi-
cat baptizandos q̄ pcepta fide ad pugnaz
ſe p̄parant. ⁊ q̄ adhuc ſunt inter ſuſpiria ⁊
in certamine ꝯſtituti. ideo nō dr̄ all'a. q̄ eñ
baptizati nō ſunt: laudibus angeloꝝ di
gni nō ſunt. Vn̄ thobie pe. Et ī plateis eiꝰ
all'a cātabit. Poſt ꝯpletā vō eccl'ie vel al-
taris ꝯſecrationē cātatur all'a. qm̄ excluſa
demonū fantaſia: deus ibi laudabit. Naz
⁊ xp̄s ad arā crucis accedēs ad trinitatis
gl'iam manifeſtandā mortē ſoluit. ſed all'a
dūtaxat poſt reſurrectionē cātauit. Scd̄o
circa aque bn̄dictionē notandū ē q̄ huius
aque exoꝛcizatio fit ad effugandū inde ini
micum. In q̄ bn̄dictōe quattuor neceſſa-
ria ſunt. videlz aqua. vinū. ſal. ⁊ cinis. Et h̄
pp ter tria. Pꝛīo qm̄ q̄ttuoꝛ ſunt q̄ īimicū
expellūt. Pꝛimū ē lacrimarū effuſio que p
aquā. Scd̄m ē ſpūalis exultatio q̄ p vinū.
Tertiū matura diſcretō q̄ p ſal. Quartū p
funda huīlitas q̄ p cinerē ſignificat. Aqua
igit ē penitētia. vinū mētꝭ exultatio. ſal ſa-
pientia ſic ī p̄cedēti ti. pbatū ē. cinis pn̄e
humilitas. Vn̄ de niniuitꝭ dr̄. q2 rex ip̄e ſur
rexit de ſolio ſuo: ⁊ indutus ē ſacco ⁊ ſedit
ī cinere. Hic ⁊ dauid ī q̄t. Quia cinerē tāq̃

panē mādücabā ⁊c. Hic ⁊ abraā. Loquar
inq̄t ad dn̄m meū cū ſim puluis ⁊ cinis.
Scd̄o mō aqua ē pp'ls ſeu hūanitas: q2 aq̄
multe pp'li multi. Vinū deitas. Sal doctri
na diuine legis q̄ ē ſal federis. Cinis q̄ ꝯſū
mat memoriā dn̄ice paſſiōis. Vinū aque
mixtū. xp̄s deus ⁊ homo. Per fidē eñ do
minice paſſiōis q̄ p doctrinā diuine legis
habet pp'ls p aquā ſignificatꝰ p fidei vnio
nē ꝯiūgitur capiti ſuo deo ⁊ homini. Ter
tio mō pōt dici q̄ hec aqua bn̄dicta ſpm̄
ſanctū ſignificat ſine cuius flatione nihil
vnq̃ ſanctificat. ⁊ ſine cuius gr̄a nō fit re-
miſſio pctōꝝ. Q2 ſpūſſanctus aqua vocet
ip̄a veritas oñdit dicēs. Qui credit in me
flumina de vētre eius fluēt aque viue. Qd̄
euāgeliſta exponēs dixit. Hoc aūt dixit de
ſpūſancto quē accepturi erāt credētes ī eū
Et nota ordinē ſacri exterius aqua: īterius
ſpū eccl'ia ꝯſecrat. Hoc ē eñ quod dn̄s ait.
Niſi q̄s renatus fuerit ex aq̄ ⁊ ſpūſctō ⁊c.
Ecce aqua. ecce ſpūs. In baptiſmatio eñ
ſacrō nec aq̄ ſine ſpū: nec ſpūs ē ſine aqua
qd̄ q̄dē ip̄e ſpūs ſctificabat q̄ ī p̄ma mūdi
creatōe ferebat ſup aquas. Hac ḡ aqua et
ip̄m altare ⁊ totū interius tēplū qñ illud ſi
mul ⁊ altare dedicātur: aſpgitur. Licet igi
tur ſpū ⁊ aqua ad baptiſmi ⁊ ꝯſecratōis
eccl'ie pfectionē ſufficerēt: tū ſancti patres
q̄ hoc ꝯſtituerunt voluerūt nobis ſatiſfa-
cere. nō in his q̄ ad virtutē: verūetiā in his
q̄ ad ſanctificatonē ptinēt ſacramēn. Jdōq̃
appoſuerunt ſalē. vinū. oleum. cinerē ⁊ criſ
ma. Nō eñ criſma vel oleū habuit philip
pus qñ eunuchuz baptizauit. Act. viij. ca.
Alterum ergo hoꝝ deeſſe nō dz ⁊ ſimul cō
miſceri debent. q2 populus dei qui eſt ec-
cleſia ſine his ſimul iunctis neq̃ ſanctifi-
catur neq̃ a peccatis ſoluitur. De hoc eti-
am tangetur ſub ti. de conſecratione. De
aqua quidem manifeſtum eſt. quia niſi q̄s
renatus fuerit ⁊c. De ſale etiam: quia ſine
fidei condimento quod in ſale ſignificatur
nemo vnq̃ ſaluari poterit quantumcunq̃
aq̄ baptiſmatis aſpergatur. De vino q2 p
qd̄ ſpūal' diuine legis ītelligētia deſignat

Unde dn̄s in nuptijs aquā in vinum conuertit. Si q̄s aſperſus non fuerit. i. q̄cūqꝫ de eo nō biberit: vel ꝓpinātibus nō crediderit: ad vite eterne beatitudinē non perueniet. Cineris etiam aſpſio p quā penitētie humilitas intelligit: tam neceſſaria eſt vt ſine ea nō fiat in adult̄ remiſſio peccatoꝝ p iſtam eīn venit ad baptiſmū. ⁊ iſ a ē ſingulare refugiū pctōribus poſt baptiſmū. Vn̄ ⁊ nō īmerito baptiſm⁹ vocat. dicente dn̄o ī euāgelio de iohāne: q꞉ venit ī vniuerſam regionē galilee ꝑdicās baptiſmū penitētie ⁊ remiſſionē pctōꝝ. Et nota q̄ttuoꝛ eē gn̄a aq̄ bn̄dicte de q̄ in pte quarta dicet ſub ti. de aq̄ bn̄dicte aſpſione. His oībus pmixtis pōtifex q̄ttuoꝛ cruces cū aq̄ ipa ī q̄ttuoꝛ cornibus altaris ⁊ vnā in medio facit. Quattuoꝛ cruces repn̄tāt q̄druplicē caritatē quā hi q̄ ad altare accedūt hr̄e debēt ſcꝫ vt diligāt deū. ſeipos. amicos. ⁊ inimicos. De q̄bus q̄ttuoꝛ cornibus caritatꝭ dr̄ geñ. xxviij. Dilataberis ad oꝛientē. ⁊ occidentē. ſeptētrionē. ⁊ meridiē. Etiā q̄ttuoꝛ cruces ī q̄ttuoꝛ cornibus fiūt ad deſignandū q꞉ xp̄s p crucē q̄ttuoꝛ mūdi ptes ſaluauit. Scd̄o fiūt ad ſignificādū q꞉ q̄ttuoꝛ modis crucē dn̄i portare debem⁹. ſ. in corde p meditatōeꝫ. ī oꝛe p ꝯfeſſionē. ī corpe p mortificationē. ⁊ ī facie p aſſiduā īpreſſionem Crux ī medio altaris ſignificat paſſionem quā xp̄s ī medio tre ſubijt. p quā opatus ē ſalutē ī medio tre. ſ. ī ihr̄lm. Deinde ſepties altare pōtifex circuit. Primo ad ſignificandū q꞉ ipſe oꝫ curā ꝓ oībus īpendere ⁊ vigilantiā hr̄e. q̄ p circuitū deſignat. Vn̄ tūc cātatur. Inuenerūt me vigiles q̄ circuiebant ciuitatē. Oꝫ eīn ſolicite vigilare ſup greges ſibi ꝯmiſſos. Nā vt ait gilbertus. Ridiculoſa res ē ſpeculatoꝛ cecus. ꝑcurſoꝛ claudus. platus negligēs. doctoꝛ īſipidus. ⁊ ꝑco mutus. Scd̄o ſeptenus circūitus circa altare ſignificat ſeptē meditatōes quas circa ſeptēplicē ꝟtutē humilitatꝭ xp̄i habere debem⁹. ⁊ p iſpas circuire freq̄nter. Prima ꝟtus eſt q꞉ de diuite factus eſt pauper Scd̄a q꞉ in ꝑſepio poſitus. Tertia q꞉ parē tibus ſubditus. Quarta q꞉ ſub manu hm caput inclinauit. Quinta q꞉ diſcipulū furem ⁊ ꝓditorē ſuſtinuit. Sexta q꞉ an̄ iīquū iudicē māſuetus ſtetit. Septima q꞉ ꝓ crucifigētibus clemēter oꝛauit. Tertio p ſeptē circūitus ſeptē vie xp̄i ſignificātur. Prīa fuit de celo ī vterū. Secūda de vtero ī preſepium. Tertia de ꝑſepio in mūdū. Quarta de mundo in patibulū. Quinta de patibulo in ſepulcrum. Sexta de ſepulcro ī limbum. Septima de limbo in celū. Cōſeq̄nter ep̄s aſpergit altare. Quid autē altare in templo ſignificet ap̄ls dicit. Templuꝫ eīn dei ſanctū eſt: qd̄ eſtis vos. Si ergo templū dei ſumus. altare noſtrū eſt coꝛ noſtrū hoc eīn eſt coꝛ ī hoīe qd̄ altare in templo. In hoc altari fit ſacrificiū laudis ⁊ iubilationis. iux̄ illud p̄s. Sacrificiū deo ſp̄us contribulatus. In hoc altari fit ꝯmemoꝛatio corpis ⁊ ſanguīs xp̄i. Hinc p̄ces ad celum aſcendunt: q꞉ ad coꝛ reſpicit deus. Hoc igitur altare aqua aſpergitur: quādo coꝛda hoīm per euangelicam predicationem a peccatis mundātur. Nam ⁊ predicatio aqua eſt. iux̄ illud. Oēs ſitientes venite ad aquas. Hac igitur aqua. i. euāgelica ꝑdicatione ⁊ ſanctiſp̄us ſanctificatiōe. ⁊ altare coꝛdis ⁊ totus homo mundatur ⁊ ſanctificatur. Conſecratur etiaꝫ altare coꝛdis per conceptuꝫ timoꝛis vt initietur ad bonū. ⁊ per affectū amoꝛis vt confirmetur in melius. Nam initium ſapientie timoꝛ dn̄i. Septies autem altare aqua aſpergit: ad notādū q꞉ ī baptiſmo ſeptē dona ſp̄ūſ ſancti tribuuntur. Per h̄ etiā figuratur q꞉ habere debem⁹ memoꝛiā dn̄ice paſſiōis Septem nāqꝫ aque aſperſiones ſunt ſeptem ſanguinis xp̄i effuſiones. Prima fuit ī circūciſione. Scd̄a in oꝛōe qn̄ ſudoꝛ eius fuit ſicut gutte ſanguinis. Tertia in corpoꝛis flagellatōe. Quarta in capitis coꝛonatiōe. Quīta in manuū pfoꝛatione. Sexta in pedū crucifixione. Septima in lateris apertione. Quidam ꝟo ter aſpergunt. q꞉ ī ſancte trinitatis noīe baptizatur. vel quia eccl̄ia a pctīs cogitationis ⁊ locutionis ⁊

opis emūdat᷑. Vn̄ ⁊ tūc miſerere mei dicit᷑
Fiūt aūt huiōi aſpſioēs cū aſpſorio de iſo-
po facto ꝑ quā herbā q̄ humilis ē: xp̄i huī-
litas ꝯgrue deſignat᷑/ qm̄ p̄dicte ſanguīs
effuſiones facte fuerūt cū iſopo huīlitatis
xp̄i ⁊ inextīguibilis caritatꝭ: q̄ aſpſa eccl'ia
catholica mūdatur. hec etiā herba nāliter
creſcit ī petra. ⁊ huīlitas nature creuit in
xp̄o petra. Nā iuxta ap'lm. petra aūt erat
xp̄s. Calide etiā nature ē ⁊ xp̄i huīlitas cor
da frigida ad exercēda opa caritatis accen
dit. Itē eius radices ſaxa penetrāt ⁊ huī-
litas duricias abſtinētie ꝯfrīgit. Valet ad
pectus ⁊ ꝯtra tumorē. ⁊ hec ſupbie tumo-
rē ſanat. Itē illa naſcitur ⁊ renaſcitur ⁊ ra
dicatur in t̄ra. Vn̄ ⁊ ſi ꝑ eā tota fideliū mł
titudo ītelligi poſſit: p̄cipue tn̄ illi ꝑ iſopū
figurātur q̄ in xp̄i fide radicarī ⁊ fundati
ab eius amore euelli ⁊ ſepari nō pn̄t/ꝑ q̄s
q̄d melius q̄ꝫ ep̄os ⁊ p̄ſbiteros intelligere
poſſum⁹. q̄ quāto maiorē in eccl'ia obtīnēt
dignitatē: tanto firmius xp̄i fidei inherere
debēt. Per hos ſiq̄dē ſpargitur aq̄ ꝑ hos
⁊ ab his baptizātur xp̄i fideles. His datū
eſt ꝑficē baptiſmatꝭ ſacrā./ Duꝫ vero altare
aq̄ aſꝑgitur: ep̄s cātat. Dom⁹ mea domus
or̄ois ē ⁊c. Et iteꝝ. Narrabo nom̄ tuū fratri
bus meis. Et q: ſine deo nullū opus ꝑficit᷑
ī ꝯſummatōe orat vt exaudiātur īgrediē-
tes ibi bn̄ficia petituri. Cō ſq̄nt q̄n eccl'ia ſi
mul ⁊ altare ꝯſecrantur: tota eccl'ia illa aq̄
aſꝑgitur: ꝓut ī p̄cedēti ti. tactū fuit./ Quo
pacto pōtifex ad altare cū pſalmis accedit
⁊ reſiduū aq̄ īfunditur ad baſim altaris. ſi
cut ī vete. te. reſiduū ſanguīs fundebatur
ad crepidinē qđ idē ē qđ baſis ꝑ qđ ſigni-
ficatur q̄ reſiduū qđ excedit vires huma
nas ī tāto ſacro deo ꝯmēdatur q̄ ē ſumm⁹
ſacerdos. cui⁹ ē alioꝝ ſacerdotū ſupplē de-
fectū./ Sepulcrū vo ſiue foramē in q̄ reliq̄e
recōdi debēt: ſignificat vrnā aureā plenā
manna q̄ in arca teſtionij poſita erat. ꝓut
ſub ti. de altari dictū ē. Siquidē ſepulcrū
huiōi qđ a quibuſdā ꝯfeſſio nūcupatur: ē
cor noſtrū qđ quattuor crucibus de chriſ-
mate factꝭ ꝯſecratur. q: quattuor ſunt vir-
tutes in libro ſapiētie deſcripte. ſ. pruden-
tia. fortitudo. tēperātia. ⁊ iuſticia. q̄bus cor
nr̄m quaſi inūgitur/ dū ad ſupſcipiēda ſe
cretoꝝ celeſtiū miſteria ꝑ donū ſancti ſpūſ
p̄parātur. Fit aūt ſepulcrum hoc q̄nq̄ꝫ ex
ſupiori pte altaris. ⁊ q̄nq̄ꝫ ex latere āteriori
/ Sane ſine ſanctoꝝ reliquijs aut vbi ille ha
beri nō poſſunt: ſine corpe xp̄i nō fit conſe
cratio altaris fixi. ſed viatici vel portatilis
ſic. Reliquie ſiquidē ſunt exēpla vtriuſq̄ꝫ te
ſtamenti. auctoritates. paſſiones martirū.
⁊ vita confeſſorū. que nobis ſunt ad imita
tionem relicta. Hec in capſa recondimus:
cū ad imitanda ea in corde retinemus: q̄
ſi audim⁹ ⁊ intelligimus ⁊ opa nō facim⁹
magis eſt ad dānatiōem q̄ꝫ ad ſalutem. q:
nō auditores legis iuſti ſunt apud deum
ſed factores tn̄. Vn̄ ap'ls di. Imitatores
mei eſtote ſicut ⁊ ego xp̄i/ Solēnis vero re
liquiarum deportatio fit ad imitationem
eius. qđ ſicut legitur in exo. In arca teſta-
menti erant duo circuli aurei totū lignum
penetrātes. ⁊ ꝑ eos vectes de lignis ſethim
deaurati immittebātur quibus arca ſere-
batur. Et priuſq̄ꝫ pontifex intret eccleſiam
circuit eā cum reliquijs vt ſint illius ec-
cleſie ꝓtectores. Legitur quoq̄ꝫ. iij. regum
viij. c. q̄ in tēpli dedicatōne ꝯgregati ſunt
oēs maiores natu iſrł cum principibus tri
buū ⁊ duces familiarum ad regeꝫ ſalomo
nem in ihrłm vt deferrēt arcam federis do
mini. veneruntq̄ꝫ cuncti ſenes de iſrł. Sa-
cerdotes autem intulerunt arcam federis
dn̄i in locū ſuum in oraculū templi in ſan
cta ſanctorum ſubter alas cherubin. Siq̄-
dem cherubin expandebant alas ſuper lo
cum arce: ⁊ ꝓtegebant illā ⁊ vectes eius.
Rex autē ſalomon et omnis multitudo iſ-
rael que ad eum conuenerat gradiebatur
cum illo ante arcam. In cuius quideꝫ rei
teſtimonium prelati magnates ⁊ ppl'i ali-
cuius ꝓuincie hodie cōueniūt ad eccl'iarū
dedicatōem. ſequūtur ꝓceſſionaliter cōſe-
crantē. ⁊ reliquie per ſacerdotes ſub papi
lione ſeu vmbraculo ſolēniter deportātur
/ Deinde pōtifex priuſq̄ꝫ eccl'iam cum illis

ingrediat̃ ſmonẽ facit ad ppl'm. Nã ꝛ ſalo
mon arca deportata ꝯuertit faciẽ ſuã ꝛ bñ
dixit omi eccl'ie iſrl'. ꝛ ꝑ orãtibus in eccl'ia
orauit. Oĩs eñ eccl'ia iſrl' ſtabat. ꝛ ait ſalo
mon. Bñdictus dominus iſrl' ꝛc̃. ꝑut legi
tur ibidẽ. Recõdunt̃ aũt reliq̃e ſanctorum
cũ tribus granis thuris in capſula. q2 exẽ-
pla ſctõꝝ cũ fide trinitatꝭ .i. prĩs ꝛ filij ꝛ ſpi
ritusſcti debem' ĩ memoria retinẽ. Nã de-
bem' credẽ vnũ deũ vnã fidẽ ꝛ vnũ bap-
tiſma. q2 iuſtus ex fide viuit. ſine q̃ ſic̃ dicit
apoſtolus ĩpoſſibile ẽ placere deo. Super
ponit̃ ꝛ adaptat̃ ipſi ſepulcro q̃dã tabu-
la ſigno crucis ex chriſmate roborata. Si-
q̃dẽ ꝑ chriſma ĩtelligit̃ ſpũſſcti donũ q̃ ta
bula .i. caritas ſupinũgit̃. q2 cor nr̃m ad ob
ſeruãda ſecreta celeſtia ſpũſſcti grã robora
tur. Tabula ẽ h̃ ſigno roborata reliquijs
ſupponit̃. q2 ꝑ exempla ſanctoꝝ caritas ac
cendit̃ q̃ opit multitudinẽ pctõꝝ ſicut ꝛ
tabula reliq̃as opit. Vñ apl's. Caritas dei
diffuſa ẽ in cordibus nr̃is. ꝑ ſpũm ſanctuꝫ
qui datus ẽ nobis. Hec aũt tabula ſiue la-
pis cõtinet ſiue dr̃ ſigillũ ſepulcri ſicut ait
alexander papa .iij. Poſtea vo lapis qui
mẽſa altaris dr̃ ſup altare adaptat̃ ꝑ quẽ
ꝑfectionẽ ꝛ ſoliditatẽ noticie dei poſſum'
intelligere. q̃ nõ ꝑpter duriciẽ: ſed ꝑpter
ſoliditatẽ noticie dei poſſum' intelligere.
q̃ nõ ꝑpter duriciẽ ſed ꝑpter ſoliditatẽ fi-
dei lapidea eſſe dꝫ. ſicut dñs ait petro. Tu
es petrus ꝛ ſup hãc petrã .i. ſup hãc fidei
firmitatẽ edificabo eccl'iam meã. Sicut .n.
menſa cõfirmatio ꝛ ꝑfectio altaris eſt ita
ꝛ noticia dei ꝯfirmatio ꝛ ꝑfectio ẽ oĩm bo-
noꝝ. Vñ dr̃ in ſapientia ad deuꝫ. Noſcere
eñ te ꝯfirmata iuſticia eſt. ꝛ noſcere iuſti-
ciam tuã ꝛ virtutẽ tuã radix eſt immortal'.
Et dñs ꝑ hiere. In h̃ glorieť q̃ gloriat̃ ſci-
re ꝛ noſſe me. Vel ꝑ ipm lapidẽ xp̃s intelli
git̃. de q̃ dicit apl's. Ipo ſummo angulari
lapide xp̃o ihũ. Per lapidẽ q̃dẽ xp̃i hũa-
nitas deſignat̃. de quo in dañ. legit̃ ꝙ la-
pis abſciſus ẽ de monte ſine manibus. q2
xp̃s de beata v̓gine q̃ ꝑpter eminẽtiã vir
tutũ mons dr̃. ſine virili ſemine mirabilit̃
eſt natus. factus in montẽ magnũ toto re-
pleuit orbẽ nr̃aꝝ. de q̃ etiã ꝑ p̃s dr̃. Lapidẽ
quẽ reprobauerũt edificãtes: h̃ factus ẽ in
caput anguli. Qm̃ xp̃s quẽ edificãtes .i. iu
dei reprobauerũt dicẽtes. nolum' hunc re
gnare ſup nos. hic factus ẽ in caput ãguli
q2 ſicut ait apl's. exaltauit illũ deus ꝛ dedit
illi nomen ꝛc. Vel ꝑ lapidẽ caritas intelli-
gitur vt p̃miſſum ẽ. q̃ dꝫ eẽ magnus ꝛ la-
tus: qm̃ latũ eſt mandatũ caritatꝭ qđ etiaꝫ
ad inimicos extendit̃ iuxta p̃ceptum dñi.
Diligite inquit inimicos vr̃os. Nõ ẽ. vn-
gunt̃ altaria niſi lapidea. q2 xp̃s ꝑ altare ſi
gnificatus ẽ lapis excreſcẽs in montem vt
dictũ eſt. ipe ẽ mons pinguis oleo leticie p̃
ꝯſortibus vnctus. Verũtñ in exo. legit̃ do
minũ p̃cepiſſe fieri altaria de lignis ſethĩ
q̃ ſunt ĩputribilia. ꝛ altare laterani ligneũ
eſt. Salomon q̃ꝫ fecit altare aureũ ꝑut le-
git̃ .iij. regũ .vij. c. ſed illa facta ſunt in figu
ra. Et in comitatu ꝑuincie in caſtro ſancte
marie de mari eſt altare terreũ qđ ibi fece
runt maria magdalena ꝛ martha ꝛ maria
iacobi ꝛ maria ſalome. Poſt h̃ aſperſo al-
tari ꝛ cũ aq̃ baptizato reſtat vt oleo ꝛ chriſ
mate liniat̃. Ep̃s eñ ſupinfundit oleum ꝛ
chriſma ꝛ cantat̃ Erexit iacob lapidẽ in ti
tulũ fundẽs oleũ deſup. Illa eñ eccl'ia fu-
it titulus aliarũ. q2 de ſion exiuit lex: ꝛ ver
bum dñi de ihrl'm. Faciens p̓mo ſup illũ
quinqꝫ cruces ex oleo infirmoꝝ ſm̃ ordinẽ
romanũ. Scđm quaſdã vo alias eccl'ias
de vtroqꝫ oleo. vnã in medio ꝛ quattuor ĩ
cornibus. poſtea eodẽ mõ totidem ex chriſ
mate. Sane ꝑ oleũ ſpũſſancti grã intelli-
gitur. de quo dicit eſaias ꝑpheta. Cõputre-
ſcet iugũ a facie olei. q2 ſicut ep̃s oleum ef-
fũdit ſup altare ita xp̃s qui eſt ſumm' põ
tifex effundit grãm ſup altare noſtruꝫ qđ
eſt cor noſtrũ. q2 ipe ẽ diſtributor omnium
grãrũ ꝑ ſpũm ſanctũ. ſicut dicit apoſtolus
Alij datur ſermo ſapientie. alij ſmo ſcien
tie. alij fides. alij grã ſanitatũ ꝛc. Et ſicut ꝑ
oleũ ep̃s purificat mẽſam altaris. ita ꝛ ſpi
ritusſanctus purificat cor noſtrũ ab omni
bus vicijs ꝛ peccatis. Xp̃s quoqꝫ oleo fuit

vnctus nõ quidẽ viſibili ſ; inuiſibili.i.grã
ſpũſſancti. Vñ dauid. Vnxit te deus deuſ
tuus oleo leticie ꝑ ꝯſortibus tuis.i.pluſꝗ̃
oẽs ſanctos ꝗ fuerũt ꝑ͂ncipes grẽ ei⁹.i.xp̃i
Vñ vnctio excellẽtius ꝯuenit xp̃o ꝗ̃ aliȷ̃s.
q꞉ ꝑ oĩbuſ aliȷ̃s vnxit eũ deus ad hñdũ ple
nitudinẽ bonoꝝ.ideoꝗ̃ interp̃retaꝛ vnct⁹.
Vnctio ꝗ̃ ex oleo miſicordiã ſignificat. iu
xta illud euãgeliȷ̃. Vnge caput tuũ oleo et
faciẽ tuã laua.q꞉ ſicut oleũ in liq̃ribus:ita
⁊ miſericordia in bonis opibus ſupioꝛ eſt.
quecũꝗ̃ em̃ liq̃rez oleo ſupinfundas:illd̃
ſemꝑ deſuꝑ natat. De miſericordia v̂o ſcꝑ̃
tum eſt. Suauis dñs vniuerſis ⁊ mi.e.ſ.o
o.e.⁊ miſericordia ſuperexaltat iudiciũ. Hoc
igiꝛ oleo liniaꝛ altare cordis nr̃i:vt ſꝑ miſe
ricordie memores aſꝑſionis aque ⁊ gñati
onis baptiſmi effectũ nõ amittam⁹. Quin
ꝗ̃ cruces de oleo ſignificãt ꝗ memoriã ꝗ̃n
ꝗ̃ paſſionũ xp̃i quas pro nob in cruce ſu-
ſtinuit ſꝑ hr̃e debemus. Ip̃e namꝗ̃ ꝗ̃nꝗ̃
plagas ſuſtinuit.ſ.in manibus.ĩ pedibus
⁊ ĩ latere. Deſignãt ẽt ꝗ̃nꝗ̃ paſſiões miſe
ricordie ꝗ nobis ſũt neceſſarie. Neceſſe em̃
eſt vt homo miſereaꝛ xp̃o paſſioni eius cõ
patiẽdo. Vñ iob in ꝑſona xp̃i. Miſeremi-
ni mei miſeremini mei ⁊c̃. Oportet etiam
vt homo miſereaꝛ ꝓximo cuius mala vi-
det. Vñ in eccl'iaſtico. Miſeratio hoĩs
circa proximũ ſuũ ⁊ ſibi ipſi.⁊ hoc tripli-
citer.ſc; pro cõmiſſis plangendo illa. Vnde
hiere. Nullus eſt ꝗ agat pñiã; ſuper pecca
to ſuo.dicens ꝗ̃d feci. Pro omiſſis. Vnde
eſa. Ve mihi q꞉ tacui.i.q꞉ non ſum locut⁹
quaſi diceret q꞉ omiſi bonũ qđ facere po-
tui. Et pro bonis min⁹ pure factis. Vñ luc̃
Cu; bona oĩa fecerimus dicamus ꝗ ſerui
inutiles ſumus ⁊c̃.q̃ſi diceret bona fecim⁹
nõ bñ.nõ pure.⁊ ideo inutiliter fecimus.ſi
cut faciẽs elemoſinã ad vanã gl'iam bonũ
facit ſ; nõ bene.non pure. De hac triplici
miſeratione dic̃ eccle. Miſerẽ aĩe tue pla-
cens deo. Q꞉ vera cõpaſſio mẽꝰ debet eſſe
cũ exhibitõe opis.iõ bis fiũt cruces.ꝑ̃mo
de oleo poſtmodũ đ criſmate. Vñ ps. Bea
tus ꝗ miſereꝛ ⁊ cõmodat.ꝗ mente miſeꝛ:⁊

cõmodat ope. Et qm̃ nõ ſufficit hr̃e cõpaſ
ſionẽ in mẽte cũ boni opis exhibitiõe abſ
ꝗ̃ odore bone fame.iux̃ illud euãgeliȷ̃. Sic
luceãt opa vr̃a vt glorificeꝛ deus.⁊ iõ fiũt
cruces de chriſmate qđ ꝯſtat ex balſamo ⁊
oleo.balſamũ ꝗ̃dem ꝓpter.bonũ odorẽ ſi
gnificat bonã famã.oleũ ꝓpter claritate;
nitorẽ ꝯſciẽtie quẽ hr̃e debemus.iux̃ illud
apl'i. Gl'ia nr̃a hec eſt teſtimoniũ ꝯſcientie
noſtre. Tũc aũt balſamũ oleo recte ꝯiũgiꝛ
qñ bonus odoꝛ miſicordie additꝛ. Rurſus
ꝑ ꝗ̃nꝗ̃ cruces de oleo ⁊ chriſmate:quinꝗ̃
ſenſus corꝑis nr̃i intelliguntꝛ qui duplicã
tur ⁊ in denariũ ſurgũt.q꞉ ꝗ̃nꝗ̃ ſenſibus
corꝑis bñ vtẽdo ⁊ noſmetip̃os cuſtodim⁹
⁊ alios exẽplo ⁊ doctrina nr̃a in bono ope
confirmamus. Vñ ille bonus negociatoꝛ
gl'iabaꝛ dicẽs. Ecce alia ꝗ̃nꝗ̃ ſuꝑlucratus
ſu;. Dũ aũt fiũt ille p̃miſſe inũctiões cãtaꝛ
vnxit te deus deus tuus.qđ de xp̃o dictu;
eſt. Ter ergo altare inũgiꝛ.bis oleo.tercio
chriſmate.qm̃ eccleſia fide ſpe ⁊ caritate ꝗ̃
maioꝛ eſt ceteris inſigniꝛ. Et du; chriſma
infundiꝛ:cantaꝛ Ecce odoꝛ filiȷ̃ mei ſicut
odoꝛ agri pleni. Hic ager eſt eccl'ia que flo
ribus vernat virtutibus ſplendet.opibuſ
fragrat.vbi ſunt roſe martirũ.lilia v̂ginũ
viole confeſſorum.⁊ viroꝝ incipientium
Poſt vnctionem adoleꝛ incẽſum quod de
uotionẽ orationis ſignificat. Qui em̃ ha-
bet ſeptem dona ſpũſſancti ⁊ aſſimilatus
eſt deo:deuotã poteſt illi offerre oratione;
cuius habet ſimilitudine;. In ꝗ̃nꝗ̃ locis
adoleꝛ videlicet in ꝗ̃ttuoꝛ angulis ⁊ ĩ me-
dio.q꞉ ſic ꝗ̃nꝗ̃ ſenſus corꝑis exercere debe
mus:vt fama boni operis nr̃i vſꝗ̃ ad ꝓxi
mos extendaꝛ. De ꝗ̃ dicit apl's. Chriſti bo
nus odoꝛ ſumus in oĩ loco. Et in euãgelio
Sic luceat lux vr̃a ⁊c̃. Adhuc incẽſi freq̃n
tatio eſt ꝯtinua xp̃i ſacerdotis atꝗ̃ pontifi
cis pro nob apđ deũ ꝑ̃rem interpellatio.
Crucẽ cũ incenſo facere:eſt eius paſſione;
patri oñdere:⁊ ip̃m ꝓ nobis interpellare.
Incenſu; copioſe in medio ⁊ in angul' cõ
burere:eſt oĩones ꝑ hieroſolimã ⁊ ĩ vniuer
ſali eccl'ia multiplicare. Cõſequẽter altare

cum ſigno crucis ꝯfirmatur dicendo Confirma hoc deus ꝛc. que ꝯfirmatio ex chriſmate a pontifice in fronte lapidis facta/ ſignificat confirmationem que quotidie fit a ſpiritu ſancto per caritatem in altari cordis: vt nulla tribulatione cor noſtrum a caritate dei valeat ſeparari. Unde dicebat apoſtolus Quis ſeparabit nos a caritate chriſti tribulatio an anguſtia ꝛc. ꝛ ſubiungitur gloria patri. vt laus trinitati cantetur/ Ultima altaris benedictio ſignificat illam finalem benedictionem quando dicetur Venite benedicti patris mei ꝛc. Deinde altare linteo candido extergitur/ ad denotandum quod corpus noſtrum caſtitate vite debemus mundare. Deinde benedicuntur vaſa. veſtes. ꝛ linteamina diuino cultui deputanda. Nam ꝛ moyſes per .xl. dies edoctus eſt a domino facere linteamina ꝛ ornamenta in templo neceſſaria Nempe vtenſilia benedicere/ eſt opera noſtra ad deum referre. Poſt hoc altare albis ꝛ mundis pannis veſtitur/ de quo ſub ti. de altari dictum eſt. Poſtremo ornatur eccleſia ꝛ accenduntur luminaria. Tunc enim opera iuſtorum ſplendeſcent: tunc fulgebunt iuſti ꝛ tanquam ſcin. in arun. diſcurrent Et inde ſuper altare hoc ordine ꝯſecratio miſſa celebratur ꝛ ſacrificium altiſſimo offertur/ illud videlicet de quo propheta ait Sacrificium deo ſpiritus ꝯtri. ꝛc. prout dicetur in prohemio quarte partis/ Non enim fieri debet ꝯſecratio ſine miſſa ſecundum Gelaſium papam. quia tunc reuelatur ſacramentum quod etiam angelis ab initio fuit abſconditum/ Et attende quando in aſperſione baſilice pontifex lineis dumtaxat ꝛ minoribus vtitur indumentis: ſed in miſſa veſtibus ornatur pontificalibus ꝛ precioſis: recolens quod legalis pontifex in lineis ſanctuarium expiabat: ꝛ poſt lotus in pontificalibus in holocauſtum arietem offerebat. Sed quia in eiſdem lineis hircum emittebat poſt expiationem: ideo etiam in ꝯſecratione fontium ꝛ immerſione cathecuminorum vbi peccata eorum transferuntur/ quidam vtuntur ſimplicibus et lineis indumentis.

¶ De ꝯſecrationibus ꝛ vnctionibus

Legitur dominum precepiſſe moyſi vt conficeret chriſma quo vnguento vngeret tabernaculum in dedicatione ꝛ arcam teſtamenti menſamque cum vaſis: ꝛ quo ſimiliter ſacerdotes ꝛ reges inungerent/ Moyſes tamen non legitur fuiſſe vnctus niſi vnctione ſpirituali ſicut ꝛ chriſtus. Voluit itaque chriſtus nos vnctione materiali inungi vt in illa ꝯſequimur ſpiritualem: ꝛ ideo pia mater eccleſia diuerſas exhibet vnctiones/ de quibus hic aliqua perſtringamus dicentes/ Primo quid huiuſmodi ſignificent vnctiones. Secundo ex quibus fiant/ Tertio de vnctione baptiſandorum/ Quarto de vnctione baptiſatorum que per epiſcopum fit in fronte/ Quinto de vnctione ordinandorum Sexto de vnctione ꝯſecrandorum epiſcoporum ꝛ principum/ Septimo de vnctione eccleſie altaris calicis ꝛ aliorum miniſteriorum eccleſiaſticorum/ Octauo de extrema vnctione/ Nono de ꝯſecratione ꝛ benedictione cimiterij veſtium ꝛ aliorum ornamentorum eccleſiaſticorum/ Decimo de ꝯſecratione et benedictione virginum/ Circa primum igitur notandum eſt quod due ſunt ſpecies vnctionis. exterior que materialis ſiue corporalis ꝛ viſibilis eſt. et interior que ſpiritualis ꝛ inuiſibilis eſt. Exterior viſibiliter vngitur corpus. interiori ꝛ inuiſibiliter vngitur cor. De prima iacobus apoſtolus ait. Infirmatur quis in vobis inducat preſbiteros eccleſie et orent ſuper eum vngentes eum oleo in nomine domini: et oratio fidei ſaluabit infirmum. De ſecunda iohannes apoſtolus ait. Et vos vnctionem .i. vnctio quam ab eo accepiſtis maneat in vobis vt non neceſſe habeatis vt aliquis doceat vos: ſed ſicut vnctio eius doceat vos de omnibus. Unctio exterior ſignum eſt interioris. Interior vero non ſolum eſt ſignum .i. ſignatum: ſed etiam ſacramentum. quia ſi digne ſumitur vel agitur vel auget abſque dubio quod deſignat/ puta ſalutem: iuxta illud. Super egros manus imponent ꝛ bene habebunt/ Circa ſecundum ſciendum quod ad exhibendum exteriorem ꝛ viſibilem vnctionem duplex oleum benedicitur: videlicet oleum ſanctum ſeu cathecuminorum quo cathecumini vnguntur. ꝛ oleum infirmorum de quo infirmi vnguntur/ de qua vnctione loquitur dicta auctoritas Infirmatur quis ex vobis. Qualiter autem fiant benedictiones vtriuſque olei ꝛ chriſmatis: in ſexta parte ſub quinta feria cene domini dicetur/ Sed queritur quare infirmi ꝛ cathecumini oleo inunguntur. Reſpondeo/ vt ex viſibilibus inuiſibilia

facilius capiant̄. ſicut enī oleū fugādo in-
firmitatē recreat artus feſſoꝝ ⁊ de ſui natu
ra lumē p̄ſtat: ſic credēdū eſt ꝙ vnctio olei
ↄſecrati qꝺ eſt ſignū fidei pctā fugando ſa
nitatē aīe ↄfert ⁊ lumē ei p̄ſtat. Siqͥdē oleū
viſibile in ſigno: oleū īuiſibile ī ſacrō: ⁊ ole
um ſpūale intus eſt. De oleo infirmoꝝ au-
ctoritatē accepimus ab apl'is. ꝺ oleo cathe
cuminoꝝ ab apl'icis viris. ⁊ licꝫ deus poſſit
oleū ſpūale ſine corꝑali tribuere: qꝛ tñ apl'i
ꝓ īfirmis. apl'ici viri ꝓ cathecuminis hac
arte vſi ſunt: nō ſine pctō omitti pōt qꝺ eo
rum auctoritas ↄſecrauit: ꝓut ſub ti. de al
tari dictū eſt. Sicut ⁊ antiqͥtus iuſti ſine cir
cūciſiōe placuere deo: ſꝫ poſtq̄ꝫ eis p̄ceptū
fuit vt circūciderentur: hoc omittētes pctō
ſubijciebant̄. Tertio dicēdū eſt de vnctiōe
baptiſandoꝝ: ⁊ quidē in nouo teſtō nō ſo-
lum reges ⁊ ſacerdotes vngunt̄ ſicut iam
dicet̄: verūetiā qꝛ xp̄s in ſanguīe ſuo fecit
nos deo nr̄o regnū ⁊ ſacerdotes. i. regales
ſacerdotes: iuxta qꝺ petrus apl's ait Vos
eſtis genus electū. i. electi ex generibꝰ hoīꝫ.
regale ſacerdotiū. i. bn̄ vos regētes. Oīns
xp̄iani bis añ baptiſmū vngunt̄: ſed oleo
bn̄dicto. p̄mo in pectore: deinde īter ſcapu
las. ⁊ bis poſt baptiſmū: ſꝫ chriſmate ſacro
p̄mo in v̄tice. deinde ꝑ ep̄m in frōte. Et ſ̄m
aug. p̄me tres vnctōes introducte ſunt po
tius vſu q̄ꝫ ꝑ aliquā ſcripturā. In pectore
quidē in quo eſt locus cordis baptizādus
vngit̄ oleo. Primo vt ꝑ ſpūſſcī donū abij
ciat errorē ⁊ ignorantiā ⁊ ſuſcipiat fidē re-
ctam: qꝛ iuſtus ex fide viuit ⁊ corde credit̄
ad iuſticiā. Inter ſcapl'as v̄o vt ꝑ ſpūſſan
cti grām excutiat negligētiā ⁊ torporē: ⁊ ex
erceat bonā operatōem: qꝛ fides ſine operi
bus mortua ē: vt ꝑ fidei ſacrm̄ ſit mūdicia
cogitationū in pectore. ꝑ opis exercitiū ſit
fortitudo laboꝝ in ſcapulis: q̄tenus fides
per dilectionē ſ̄m apl'm opet̄. Oleū igit̄ a
corde ad ſcapulas trāſfert̄ qn̄ fides q̄ mēte
ↄcipit̄ / opere ꝑficit̄. In vertice v̄o baptiſa
tus chriſmate a ſacerdote inūgit̄ vt ſit pa-
ratus oī poſcēti de fide reddere rōnem. qꝛ
per caput mēs intelligit̄: iuxta qꝺ legitur

Oculi. i. intellectus ſapiētis ī capite. i. ī mē-
te eius. cuius. ſ. mētis ſuꝑior ps eſt ratio: ⁊
inferior ſenſualitas. Vn̄ bn̄ ꝑ verticē q̄ eſt
ſuꝑior ps capitꝭ intelligit̄ rō q̄ ē ſuꝑior ps
mētis. De hoc etiā in. vj. ꝑte. ſub ſabbato
ſancto vbi aget̄ de ↄfirmatōe dicet̄. Ideo
aūt añ baptiſmū vngit̄ oleo benedicto. ⁊
poſt baptiſmū chriſmate ſacro qꝛ chriſma
ſoli cōpetit xp̄iano. xp̄s enī a chriſmate dr̄
vel potius a xp̄o dr̄ chriſma / non ſ̄m noīs
formā ſꝫ ſ̄m fidei rōnem. A xp̄o v̄o xp̄iani
dicunt̄ tanq̄ꝫ vncti diriuent̄ ab vncto. ſcꝫ a
xp̄o: vt oēs occurrāt in odorē vnguēti illꝰ
ſcꝫ xp̄i: cuius nomē oleū eſt effuſum. ſꝫ ſ̄m
vim nomīs xp̄iani a chriſmate dicunt̄ ſ̄m
yſodoꝝ. de hoc dicetur in ꝓhemio ſecunde
partis. Rurſus ſ̄m aug. vnctio ex oleo oſtē
dit nos ad auditū plene fidei p̄paratos: et
ad bonū xp̄i odorē vocatos: ad renūciādū
qꝫ dyabolo eſſe cōmonitos. Secūdo vnctō
in pectore ⁊ inter ſcapulas fit ſ̄m Rabanū
vt ꝑ fidē vndiqꝫ muniamr̄ ⁊ ad bona opa ꝑ
ficiēda ꝑ dei grām roboremur. Nā ꝑ pectꝰ
fidei virtus: ꝑ ſcapulas v̄o in q̄bus onus
portat̄ / hoīs robur ⁊ opatio recte intelli
git̄: iuxta illud Alligāt onera īportabilia ⁊
imponūt hūeris hoīm ⁊c. Vngit̄ ergo in
pectore ⁊ int̄ ſcapulas vt mēte ⁊ actu opa
dyaboli poſtponat. ⁊ vt fit capax ad intel-
ligēdū v̄bū dei. ⁊ robuſtus ad portanduꝫ
iugū ip̄ius ⁊ onus legis. Vnctio v̄o q̄ fit ī
vertice. i. ſūmitate capitꝭ ſuꝑ cerebra fit ſ̄m
ip̄m: vt celeſtis regni particeps fiat in ūctꝰ
et qꝛ baptiſati aīa capiti. i. xp̄o deſpōſat̄: ⁊
p̄terea fit cuꝫ chriſmate ex oleo ⁊ balſamo
cōfecto. vt ſciamus ꝙ ſpiritusſanctus ei da
tur qui inuiſibiliter operat̄. oleū nanqꝫ feſ-
ſa membra fouet ⁊ lumen p̄ſtat: vt p̄miſſū
eſt. balſamus vero redolere facit. Siquidē
feſſa ſunt anime membra qn̄ penitet ſe con
tra deū egiſſe. ſpūſſanctus venit ad illā illu
minans eius intelligentiā: ⁊ demōſtrās ei
peccata ſibi eſſe dimiſſa vl' dimittenda: ⁊ p̄
ſtans illi bona opera que in alijs inſpirāt
bonū odorem / quod per fragrantem balſa
mum deſignat̄. Itē quia ſedes ſuꝑbie que

ſemꝑ iuxta ipſius nomīs ꝯſonantiā ſupio
ra appetit in vertice eſſe videtur. ideo rite
fit ibi hec vnctio ſub forma crucis ⁊ ſub no
mine hūilitatꝭ. Hanc vnctionē ſilueſter pa
pa fieri inſtituit ꝑ p̄ſbiteros propter occaſi
onē mortꝭ. Vn̄ credibile eſt ꝙ añ eius tp̄us
vtraqꝫ vnctio. ſ. ⁊ verticis ⁊ frōtis ep̄o reſ
nabat. Cum em̄ gremium dilataret eccle
ſie: nec oībus ep̄is valerēt ꝑ ꝯfirmationeꝫ
accurrere. ideo ne ſine chriſmatis vnctiōe
perirēt: inſtituit vt a ſacerdotib⁹ in vertice
ſup̄ cerebrum vbi eſt ſedes ſapientie vnge
rent ad robur ⁊ augmētū grē. Vn̄ ſi poſtea
deceſſerint dicit ſicardus in mitrali ꝙ ꝓ
rata grē augmentū ꝯſeqnt ⁊ glie. Verūtn̄
⁊ ſine vnctione credim⁹ ſolo baptiſmo ſal
uari. ⁊ ſine manus īpoſitione ſp̄m̄ ſctm̄ da
ri cui de⁹ dare voluerit prout ī actib⁹ aplo
ruꝫ legit. Arnoldiſte tn̄ ꝑfidi hētici aſſerūt
ꝙ nunq̄ꝫ ꝑ baptiſmū aque hoīes ſp̄m̄ ſctm̄
accipiūt. nec ſamaritani baptizati illū rece
perūt donec manus īpoſitiōeꝫ acceperūt.
Sane vtraqꝫ vnctio fit ſm̄ rabanū in mo
dū crucis vt ab eo tp̄e dyabolus ī vaſe ſuo
p̄ſtino cognoſcēs ſignū ſue īteremptiōis
i. ſctē crucis q̄ īterēptus eſt: iā ſibi deīceps
illō ſciat alienū. i. a ſe alienatū. Fit qꝫ ſcōm
cū vnctio in pectore cū īuocatiōe trinitatis
vt nulle reliquie latētis inimici ī eo reſide
ant. ſꝫ ī fide ſctē trinitatꝭ mēs eius ꝯfortet
et ſuſcipiat ⁊ habeat intelligētiā mādato
rum dei. Quiſqꝫ ergo fidelis bis inūgitur
bis oleo. poſtea ſimiliter bis chriſmate. p̄
mo in baptiſmo in vertice. ſcđo poſt bap
tiſmū in frōte. ſ. in ꝯfirmatiōe. qꝛ etiā ſpūſ
ſanctus bis fuit aplis datus. vt dicet ī ſex
ta parte ſub ſabbato ſctō. Quarto loco di
cendū eſſet de vnctiōe q̄ fit ꝑ ep̄m in frōte
baptizati. ſꝫ de hoc dicet in. vj. pte ſub ſab
bato ſancto. Quīto loco circa vnctōem or
dinādoꝝ notādū eſt ꝙ manus p̄ſbiteri ab
ep̄o vngunt vt cognoſcat hoc ſacrō ſe per
ſp̄m̄ ſctm̄ ſuſcipe v̄tutē ⁊ grām cōſecrādi.
Vn̄ ep̄s eas īungēs dicit Cōſecrare ⁊ ſan
ctificare digneris dn̄e manus iſtas ꝑ iſtaꝫ
vnctōem ⁊ nr̄am bn̄dictōem: vt q̄cūqꝫ ꝯſe

crauerint ꝯſecrent: ⁊ q̄cūqꝫ bn̄dixerint bn̄
dicant ī noīe dn̄i. Ideoqꝫ viri deuoti oſcu
lant manus ſacerdotū ſtatim poſt ordina
tōem / credētes ꝑ hoc oronū illoꝝ ꝑticipes
fieri ⁊ bonoꝝ. Et vngūt oleo ſacro vt opa
miſcdie ꝓ viribus ad oēs debeāt exercere
Per manus em̄ opa. per oleū miſicordia
deſignat. Vn̄ ſamaritanus ille appropiās
vulnerato vinū ſupinfudit ⁊ oleū vulneri
bus eius. Vngunt etiā oleo vt hūide ſint
ad offerēdū deo hoſtiā ꝓ pctīs ⁊ large ad
cetera officia pietatis: nō aride ⁊ curue ad
retinēdū. vtrūqꝫ eñ videlꝫ grā curationiſ
et caritas dilectōis ꝑ oleū deſignat. Rur
ſus ideo impoſitio manus cū oleo ſuꝑ ca
put ordinandi fit: qꝛ ꝑ manū opus: ꝑ digi
tos dona ſpūſctī: ⁊ ꝑ caput mēs ītelligit.
Manus ḡ imponit qꝛ donis ſpūſſctī mē
te imbutus ad opa xp̄i mittit. Sexto cir
ca ep̄oꝝ ⁊ p̄ncipū vnctōeꝫ ſciēdū ē ꝙ ep̄oꝝ
vnctio a veteri teſtō ſumpſit originē. Nā
leuitici. xxj. c. dr̄. Pōtifex ſuꝑ cuius caput
fuſuꝫ eſt vnctōis oleū ⁊ cuius manus ſūt
in ſacerdotio ꝯſecrate ⁊c. Sane ep̄s vngit
chriſmate: qđ ſicut p̄miſſuꝫ ē ꝯficit ex oleo
et balſamo: ⁊ vngit illotā in corpe q̄ꝫ ī cor
de: vt interius nitorē ꝯſciētie q̄ꝫtū ad deū
qđ ꝑ oleū: ⁊ exterius habeat odorē fame q̄
ad ꝓximū qđ ꝑ balſamū deſignat. De ni
tore ꝯſcīe dicit apls. Gloria nr̄a hec ē teſti
moniū ꝯſciētie nr̄e. Nā oīs glia filie regis
ab intus ſcꝫ ꝓcedit. De ore bone fame idē
apls ait. Chriſti bonus odor ſumus. i. exē
plū. ⁊ imitatio ſumus in oī loco: ⁊ aliȷ̈s ſu
mus odor vite in vitā: q̄ſi diceret. ſumus
exēplū dilectiōis ⁊ bone opinionis ducē
tis in vitā eternā. aliȷ̈s odor mortis ī mor
tem. i. īuidie ⁊ male opinionis ducētis in
mortē eternā. Debet em̄ ep̄s bonū ī ſe hr̄e
teſtimoniū ⁊ ab his q̄ ſunt intus: ⁊ ab his
q̄ ſūt foris. vt cortina. i. fidelis cortinā. i. in
fidelē trahat. ſ. ad fidē. ⁊ q̄ audit. ſ. addiſcē
do ⁊ credēdo dicat. Veni. ſ. p̄dicādo ⁊ do
cēdo. Hoc vnguēto caput ⁊ man⁹ ep̄i ꝯſe
crant. Per caput em̄ mēs intelligit: iuxta il
lud euāgeliȷ̈. vnge. i. humilia caput tuum

et faciem tuam.i.ꝯſcientiam:laua.ſcilicet
lacrimis. Per manus opa deſignant᷑: iuxͣ
illud in cāticis. Manus mee.i.bona opa.
diſtillauerūt mirrā.i.dederūt alijs bonum
exēplū. Caput igit᷑ vngit᷑ balſamo caritatꝭ
Primo vt eps diligat deū ex toto corde ⁊ ex
tota mēte ⁊ ex tota aīa ſua. ⁊ etiā xp̄i exem
plo ꝓximū ſuū ſicut.i.ad id qđ ſeip̄m. Ole
um em̄ in capite eſt caritas ī mēte ſc̄m gre
go. Secūdo caput vngit᷑ ꝓpter auctoritatē
et dignitatē: q: nō ſolū eps ſ; etiā rex cōſti
tuitur. Tertio vt oſtēdat᷑ illius.ſ.xp̄i tanq̄
eius vicarius repñtare pſonā: de quo di p
ꝓphetā. Sicut vnguētū in capite eius ⁊c.
Caput em̄ viri eſt xp̄s. caput xp̄i deus q̄ de
ſe dixit Spūs dñi ſup me eo q vnxerit me
euāgelizare pauperibus miſit me. Chriſt᷒
em̄ caput nr̄m vnctus eſt oleo iuiſibili. ipe
ꝑ vniuerſa interpellat eccl'ia. eps pro ſibi
cōmiſſa. Manus vō vngunt᷑ ꝓpter mini
ſteriū ⁊ officiū. Man᷒ quidē q̄ opa ſignāt
vngunt᷑ oleo.i.criſmate pietatis ⁊ miſcđie
Primo vt eps opet᷑ bonū ad oms: maxime
aūt ad domeſticos fidei nemini claudant᷑:
oībus aperiant᷑: iuxta illud. Manus ape
ruit inopi: ⁊ brachiū extēdit ad pauperem
Manus arida. manus auara. manus te
nacitate ꝯtracta apiri nō pōt. Vngat᷑ igit᷑
vt ſanet᷑ vt aperiat᷑ ⁊ vt īdigētibus elemo
ſinas largiat᷑. Secūdo vt oſtēdat᷑ accipere
ptātem bn̄dicēdi ⁊ ꝯſecrādi. Vn̄ cū eas cō
ſecrator inūgit Cōſecrare in q̄t ⁊ ſctificare
dñe digneris manus iſtas ⁊c. vt ſup. Ter
tio vt mūde ſint ad offerendū hoſtias pro
pctis Et nota q lȝ manus epi inūcte fuerit
oleo cū in pſbitez ordinaret᷑: itez chriſma
te vngunt᷑ cū in ep̄m ꝯſecrat᷑. Siquidē per
manus opa. p oleū ſpūſſctī vl' gr̄e copia. p
balſamū qđ oleo admiſcetur in chriſmate
odor bone fame deſignat᷑. eccl'. xxiiij. Qua
ſi balſamū nō mixtū odor meus. Quia er
go in opibus epoz ⁊ alioz ſupioz pluſq̄ ī
alijs inferioribus munus ſpūſſctī appare
re ⁊ odor fame ſentiri deb;: iuxta illđ. ij. ad
Cor. ij. xp̄i bonus odor ſumus deo. nā ⁊ in
celeſti gerarchia ſupiores angeli ſupiori
bus donis ⁊ grā eminēt: idcirco in eoz con
ſecratōe manus al's oleo inūcte chriſmate
rōnabiliter inūgunt᷑. Pollex etiā chriſma
te ꝯfirmat᷑: vt pollicis impoſitio cūctis pfi
ciat ad ſalutē. Nempe in veteri teſtō nō ſo
lum vngebat᷑ ſacerdos: verūetiā rex ⁊ pro
pheta ſicut in libris regū habet᷑. Vn̄ dñs
precepit helie. Vade ⁊ reuertere in domuȝ
tuā p deſertū in damaſcū: cūq; perueneris il
luc vnge aſael in regē ſup ſiriā: ⁊ yeu filiuȝ
nanſi vnges regē ſup iſrl'. heliſeū aūt filiū
ſaphat q̄ eſt de abel' vnges ꝓphetā pro te
Samuel q̄ vnxit dauid in regē. S; poſtq̄
ihūs nazarenus quē vnxit deus ſpūſctō ſi
cut in actibus apl'oz legit᷑ Vnctus eſt oleo
p̄ ꝯſortibus ſuis q̄ ſc̄m apl'; eſt caput ecl'ie
q̄ eſt corpus ipſius pͥncipis: vnctio a capi
te ad brachiū eſt trāſlata: vt pͥnceps a tem
pore xp̄i nō vngat᷑ in capite ſ; in brachio
ſiue in humero vel in armo in q̄bus pͥnci
patus cōgrue deſignat᷑: iuxta qđ legit᷑. Fa
ctus eſt pͥncipatus ſup humez eius ⁊c. Ad
qđ etiā ſignandū ſamuel fecit poni armuȝ
ante ſaul/ cui dederat locū in capite menſe
aū eos q̄ fuerāt ī uitati. In capite vō pōti
ficis ſacralis eſt delibutio obſeruata: q: p
ſonā capitis.ſ.xp̄i q̄ eſt caput eccl'ie in pōti
ficali officio repñtat. Refert aūt inter pōti
ficis ⁊ pͥncipis vnctōez: q: caput pōtificis
chriſmate ꝯſecrat᷑. brachium vō principis
oleo delinit᷑: vt oñdat᷑ quāta ſit drīa int᷑ au
toritatē pōtificis ⁊ pͥncipis ptātem. Et no
ta q ſicut in euāgelio legit᷑: quidā paterfa
milias vocauit ſuos ſuos ⁊ dedit illis de
cem mnas. Siquidē vocatio ſerui eſt cano
nica electio epi q̄ fit ſc̄m vocatōem dñi vo
cantis aaron. Mna dat᷑ ei qñ is q̄ ſibi ma
nus impoſuit dat ei textū euāgelij dicens
vade predica. Et ipſe cū pͥmo īgredit᷑ ciui
tatē ſuā prefert euāgeliū in pectore ſuo iu
xta morē quarūdā eccl'iaz/ oñdēs quaſi ne
gociator mnā ſuā. In q̄buſdā etiā ecl'ijs
cum archiepiſcopus dat illi virgā ⁊ dicit
Vade predica. ⁊ ille ſtatim bn̄dicit ppl'm
in quo ſignat᷑ q moyſes cū virga miſſus ē
in egyptū. Rurſus epi in die ſue ꝯſecratio

nis ꝯſueuerūt equitare equos albis pan-
nis cooꝑtos. repn̄tante eo illđ qđ legitur in
apoc. xix. c. Exercitus q̄ ſunt in celo ſequū
tur illū ī equis albis. Siquidē exercitus q̄
ſunt ī celo ſunt boni ꝛ iuſti viri ꝛ p̄lati qui
quotidie ſequūt̃ ꝑ celeſtibus deū in oībus
bonis opibus. qui ideo dicunt̃ eſſe in celo
q2 ſola celeſtia diligūt ꝛ querūt. Vn̄ ap̄ls.
Noſtra ꝯuerſatio in celis eſt. Ibi exercitus
i. iuſti ꝛ boni viri ꝛ p̄lati ſequunt̃ ibm̄. qn̄
ſcꝫ expugnāt in ſe vicia ꝑ correctionem. ꝛ
in ꝓximis ꝑ ammonitionē. Vn̄ iacobus.
Qui ꝯuerti fecerit peccatorē ab errore vie
ſue: liberabit aīam ſuā a morte ꝛc. Iſti ex
ercitus ſunt in equis albis. i. in corpibus
caſtis. Corpa bonoꝝ dicūt̃ equi. q2 ſicut eq̄
dirigūtur ſm̄ volūtatē ſeſſoris ita iuſtoꝝ
corpa regūt̃ ſꝫ volūtatē xp̄i. Iſti equi dn̄t
eſſe albi ſiue albis opti. i. corpora iuſtoꝝ ꝛ
p̄latorum debent eſſe caſta ꝛ mūda. Si eīn̄
caſta non fuerint: xp̄m ſeq̄ nō poterūt. Et
petrus. Chriſtus paſſus eſt pro nob vob
relinquēs exēplū vt ſeq̄mini veſtigia eius
ꝛc. Sꝫ ꝛ clerici ſc̄tē romane eccl̄ie ex ꝯceſſi
one cōſtantini impatoris equitant equos
decoratos linteaminibus candidiſſimi co-
loris. Qua die debeat ep̄o ꝯſecr̄i: ꝛ q̄re co
dex euāgelij ponit̃ ſuper hūeros ꝯſecrādi
dicet̃ in ſecunda parte ſub ti. de ep̄o. Sep
timo loco dicēdū eſt de vnctione eccl̄ie. al
taris. calicis. ꝛ alioꝝ miniſterioꝝ eccl̄ie. q̄
ſm̄ morē cū dedicant̃ inūgūt̃ nō ſolum ex
mādato legis diuine: verūetiā exēplo be
ati ſilueſtri q̄ qn̄ cōſecrabat altare illđ chriſ
mate pūgebat. Precepit ei dn̄s moyſi vt
facēt oleū vnctiōis de quo vngēt taberna
culū teſtionij. mēſam. arcā teſtamēti: ꝛ ꝯde
labrū. ꝛ ſuppellectilia. exo. xxx. ꝛ. xl. c. ꝛ alia
vt p̄miſſum eſt. Que vnctiōes fiūt vt rebus
inūctis maior reuerentia exhibeat̃: ꝛ ma-
ior illis gr̄a infundat̃. De his vnctionibꝫ
in ſuis locis dictū eſt ꝛ dicet̃. Verū vnctio
nis ſacr̄m alius q̄dē efficit ꝛ figurat in no
uo q̄3 in veteri teſtamēto. Vn̄ nō iudaizat
eccleſia cū vnctionis celebrat ſacr̄m ſicut
aliqui antiqui mētiunt̃: qui neq3 ſcpturas
neq3 dei nouere v̄tutē. De vnctionibus
ꝛ altaris eccleſie in ſuis titulis dictum eſt
Patena ſiquidē ꝯſecratur ꝛ inūgit̃ ad am
miniſtrationem corporis xp̄i qui ī ara cru
cis ꝑ oīm ſalute immolari elegit. Nam ꝛ
oīpotēs deus cōſperſam ſimilaginē in pa
tenis aureis ꝛ argēteis ad altare ſuū defer
ri iuſſit. Calix q̄3 ꝯſecrat̃ ꝛ inūgit̃ vt gratia
ſpūſſc̄ti ꝑficiat̃ nouū ſepulcrū corpi ꝛ ſan-
guini xp̄i: ꝛ ip̄e dignet̃ illū ſua virtute per
fundere qui calicem melchiſedech famuli
ſui perfudit. Octauo de extrema vnctione
que. ſ. ex inſtōne felicis pape quarti ꝛ ex p̄
cepto iacobi ap̄li dat̃ laborātibus in extre
mis dicendū eſt. De qua dicūt quidā q̄ il-
la nō eſt ita ꝓp̄e ſacr̄m ſicut criſmatio q̄ fit
in frōte vl̕ alꝫ: q2 ſicut aſſerūt iterari poteſt
cum ſit oīo ſup hoīem qđ in ſacris nō con-
tingit. Sane hec vnctio ꝑ ſolū ſacerdotem
fieri pōt ſi plures adeſſe non poſſunt. Per
quā quidē venialia remittunt̃. iuxta illud
iacobi. Infirmat̃ q̄s ex vobis vt. ſ. Fit aūt
vnctio hec in diuerſis corpis mēbris ꝓpt̃
cauſas que ex orōnibus que tūc dicunt̃ col
ligunt̃: ꝛ ſpāliter in illis in q̄bus q̄nq3 ſen
ſus hoīs vigēt: vt quicq̄d ꝑ illos infirmus
deliquit, ꝑ huius vnctōis v̄tutē aboleat̃.
In q̄buſdā ordinarijs legit̃ q̄ inūgendus
debet eſſe ad minus. xviij. annoꝝ. ꝛ q̄ egro
tans ſemel dūtaxat dꝫ ī anno iūngi, lꝫ plu
ries egrotet. ꝛ q̄ nullus inūgendus eſt niſi
quis ꝑus cōpos mētis exiſtēs v̄bis aut ſi-
gnis id poſtulauerit. ꝛ q̄ nō debēt ſcapule
inūgi q2 in baptiſmo fuerūt iuncte ꝛ amo-
do miſterio carēt: ꝛ q̄ ꝯfirmatus nō debet
inūgi ī frōte ſꝫ in timporibus. nec p̄ſbiteri
manus vngi debēt interius ſꝫ exterius: q2
in ordinatione eius interius inūcte fuerūt
ꝛ qđ ab ep̄o ſemel inūctus nō dꝫ ꝓpt̃ eius
reuerētiā vlterius ꝑ p̄ſbiterū ibi inungi: ꝛ
q̄ ſi eger inūctus cōualeſcit, loca inūcta la
uētur ꝛ aqua lotionis ī ignē ꝓiciat̃. Si ve
ro decedat nō lauetur corpus ꝓpt̃ recentē
vnctōem. Et q̄ ſi eger ī extremis laborat ci
to vngatur, ne inūctus decedat. Quidam
etiā penitētes ꝛ morituri cilicium induunt

ꝛ ſternutꝰ in cinere vt dicetur in .vj. pte ſub
quarta feria ī capite ieiunioꝝ. Nono cimi
teriū qḋ eiſdē gaudet ꝑuilegijs cū eccl'ia
ꝯſecratꝰ ꝛ bñdicitur. ſicut dñs bñdixit ꝑ ma-
nus ſeruoꝝ ſuoꝝ abraā yſaac ꝛ iacob terrā
a filijs ephron cauſa ſepulture cōparatā
Bñdicitur aūt vt vlterius deſignat illic im-
mundoꝝ ſpirituū habitatio eſſe: ꝛ fideliū
corpora ibi vſq₃ in diē iudicij requieſcāt in
pace. niſi paganoꝝ vel infidelū vel etiam
excōicatoꝝ corpora ibi fuerint humata do
nec inde fuerint eiecta. Illud etiā nota ꝙ
palle altaris. veſtimēta ſacerdotalia ꝛ hu
iuſmodi eccleſiaſtica ornamenta benedi-
cenda ſunt. Legimus eñ: moyſen ex p̄cep
to dñi tabernaculū diuinis p̄cibus ſacraſ
ſe cum mēſa ꝛ altari ꝛ vaſis ꝛ vtenſilibus
ad diuinū cultū explēdū. Si ergo iudei q̄
legis ꝛ futuroꝝ vmbre ſeruiebant: hec age
bant Hebre. viij. ꝛ .x. c. quāto magis nos q̄
bus veritas per xp̄m patefacta eſt: hoc age
re debemus. ꝛ hoc ꝑ ep̄os ſacratos ꝛ non
per coep̄os. Vñ legitur exo. penul. c. Cuncta
vaſa miniſterij benedixit moyſes. ꝛ ſi ſacre
veſti petia vel filū adiūgatur: nō iō benedi-
tionē iterari debere iuris teſtimonio cō-
probatur. q̄re aūt res hmōi ꝛ ſiles bndicantur
ex eaꝝ bñdictiōibus colligitur euidenter. De
veſtibus v̄o ſacris dicetur in ꝓhemio. iij. ꝑ
tis. Et attēde ꝙ bñdictio ſeu ꝯſec̄tio eccl'ie
ꝛ veſtiū ꝛ ornamētoꝝ eccl'iaſticoꝝ nō fit eo
ꝙ illa ſint grē ſuſceptiua cū ſint inaīata. ſ₃
hoc noſcitur introductū: q₂ ſicut ꝛ hōies ſic
ꝛ illa ꝑ bñdictōem ꝛ ꝯſecrationē diuino cul
tui habilitantur ꝛ idonea ꝛ maioris reuerē
tie efficiuntur. Perſonis v̄o per vnctionē ꝛ
bñdictionē maior grā infunditur. Quidā au
tē in ornamētoꝝ bñdictōe manus ſuſpen-
dūt de quo dicetur in .ij. ꝑte ſub. ti. de dyaco
no. Decio eſt₃ de virginū ꝯſecratione dicē
dū: ſ₃ de hoc in ꝓhemio ſcḋe ꝑtis dicetur

De eccleſiaſticis ſacramentis

Circa eccleſiaſtica
ſacramēta notandū eſt ꝙ ſm
Grego. Sacramentū eſt in aliqua celebra
tiōe cū res geſta ita fit vt aliḋ aliq̄d ſignifi
care rei accipiamus. qḋ ſancte. i. digne ac-
cipiendū eſt. Miſteriū v̄o eſt quod occul-
te ꝛ inuiſibiliter opatur ſpūſſctūs ita ꝙ opā
do ſignificat. ꝛ ſignificādo bñdicit. Miſte
riū eñ eſt ī ſacramētꝭ. miſteriū dꝛ ī ornamē
tis. ſ₃ ꝛ ſm Augu. Sacrm̄ eſt inuiſibil' gra
tie: viſibil' forma. Itē ſacrificiū viſibile. inui
ſibile ſacrm̄. Itē idē ſignū eſt res p̄ter ſpe-
cies quam ingerit ſenſibus. aliud aliq̄d ex
ſe faciens in cognitionē venire. Dicitur etiā
ſacramentū ſacre rei ſignū vel ſacrū ſecre-
tū. De hoc etiā ī q̄rta parte ſub. vij. ꝑticu
la canonis dicetur ſup v̄bo miſteriū fidei et
ſub. ti. de oblatione. Sane quedā ſunt ſac
mēta neceſſitatꝭ tm̄. q̄dā dignitatꝭ ꝛ neceſſi
tatꝭ. quedā ordinis ꝛ neceſſitatꝭ. q̄dā digni
tatꝭ ꝛ volūtatꝭ. quedā vero volūtatis tm̄.
Sacrm̄ neceſſitatꝭ tm̄ eſt baptiſmus qui ī
ſumma neceſſitate a quocūq₃ dū tm̄ in for-
ma eccl'ie collatus fuerit ꝓficit ad ſalutē.
ꝛ dꝛ neceſſitatꝭ: q₂ ſine eo nemo ſaluari pōt
ſi ex contēptu deſeratur. De hoc ſacro in .vj.
ꝑte ſub ſabbato ſancto dicetur. Sacrm̄ digni
tatꝭ ꝛ neceſſitatis eſt confirmatio. dignita-
tis q₂ a ſolo ep̄o cōfertur. neceſſitatis q₂ ex cō
tēptu illud dimittētes nō ſaluantur. ď hoc ēt
ſub dicto ſabbato dicetur. Sacra vero ordīs
ꝛ neceſſitatis ſunt penitētia. eucariſtia. ex
trema vnctio. ordinis: q₂ tm̄ a rite ordina-
tis ſm claues eccl'ie dari debēt: niſi in ne
ceſſitate ī q̄ q̄s pōt etiā laico cōfiteri neceſ
ſitatis: q₂ñ ex ꝯtēptu illa dimittēs ſaluari
nō pōt. De penitētia vide in .vj. ꝑte ſub. ti.
de q̄nta feria cene dñi. Et diximus ī repto
rio noſtro ſub ti. ď. pe. ꝛ. re. De eucariſtia ī
quarta parte ſub canone. dicetur. de extre
ma vnctiōe in p̄cedēti. ti. dictū eſt. Sacrm̄
vero dignitatis ꝛ volūtatis eſt ordo digni
tatis: quia a ſolis epiſcopis confertur/ vel
quia non niſi dignis ꝛ digne ad illū acce-
dendū eſt. volūtatis: quia ſine illo quis ſal
uari poteſt. ď hoc dicetur in ꝓhemio. ij. ꝑ
tis. Sacramentū volūtatis tm̄ eſt matrio-
nium ꝛ dicitur voluntatis q₂ ſine illo quis

ſaluari poteſt:nõ em̃ expedit homini ad re
gna celoꝝ tẽdere volenti nubere. Circa qḋ
notandũ eſt q̄ ſm̃ canones ſolẽnitas nup
tiaꝝ faciẽda nõ eſt a ſeptuageſima qḋ ẽ tẽ-
pus triſticie vſqꝫ in octauã paſche:nec tri
bus hebdomadis ante feſtũ iohãnis. ſed
ſm̃ ↄſuetudinẽ eccl'ie generalis/matrimo
nium publice ↄtrahit̃ in eccl'ia a craſtino
dominice in albis.videlicet ab octaua die
paſche vſqꝫ ad primũ diẽ rogationũ: ꝛ in
p̄ma die rogationũ in mane clauditur hec
ſolẽnitas:ꝛ durat ꝓhibitio vſqꝫ ad octauũ
diem poſt pẽthecoſtẽ/incluſiue:ꝛ ſic loqui
tur clemẽs papa in ſua ep'la decretali. A p̄
ma quoqꝫ dñica aduẽtus vſqꝫ ad epipha-
niam nõ debẽt nuptie celebrari. nec etiaꝫ
fierent vſqꝫ ad octauã epiphanie:niſi quia
dñs etiã nuptias/tũ ſui p̄ſentia/tum etiaꝫ
miraculo decorauit. Unde tunc cantatur
Hodie celeſti ſpõſo iuncta eſt eccleſia. Qui
dam tñ dicũt ſanctius eſſe q̄ hec ꝓhibitio
vſqꝫ ad octauã ipſius feſti extendat̃ ſicut ꝛ
officium cõuerſionis aque in vinũ ĩ nupti
is. In p̄miſſis ergo temporibus matrimo
nia nõ ↄtrahunt̃:qm̃ ipa tẽpora ſunt ora-
tioni deputata:ꝛ ideo debet tũc homo etiã
a lecto vxorio ſequeſtrari. Generaliter em̃
tẽpore quo abſtinet̃ a nuptijs abſtinendũ
eſt etiã a ↄiugali amplexu:niſi forte ob fra
gilitatẽ humanitatis vir ab vxore poſcat
cõiugale debitũ vel ecõuerſo:qm̃ poſcenti
ſoluendũ eſt:q2 ſm̃ ap'lm Uir nõ habꝫ po
teſtatẽ corpis ſui ſed mulier.ꝛ ecõuerſo. Li
cet aũt ſolẽnitas nuptiarũ p̄miſſis tẽpori-
bus interdicta ſit: quocunqꝫ tñ tẽpore ma-
trimoniũ legittime p verba de p̄ũti cõtra-
ctum fuerit/tenet. qḋ vero ſtatutũ fuit ĩ ca-
none q̄ tribus ſeptimanis p̄cedẽtibus fe-
ſtum beati iohãnis baptiſte nuptie nõ ce-
lebrarẽtur/ideo factũ fuit vt liberius orati
oni vacetur. Inſtituerat em̃ eccleſia prius
duas quadrageſimas preter maiorẽ: vnã
ante natale dñi q̃ cõiter vocat̃ ſancti mar-
tini ꝛ durabat vſqꝫ ad natale.aliã. ſ.xl. die
rum ante feſtũ beati iohãnis baptiſte:in q̃
bus vacandũ erat orõnibus elemoſinis ꝛ
ieiunijs. ſed ꝓpter hoĩm fragilitatem/ille
due ad vnã ſunt redacte:ꝛ iterũ illa diuiſa
eſt in tres hebdomadas aduentus:ꝛ tres
ante natiuitatẽ ſancti iohãnis/in quibus
eſt ieiunandũ:ꝛ a nuptijs abſtinendũ. Por
ro ſm̃ iſidoꝝ femine dũ maritant̃ ideo ve-
lantur vt nouerint ſe ſemp viris ſuis ſub-
ditas eſſe:ꝛ q2 rebecca viſo yſaac ſe velauit
Iteꝫ ideo nubentes poſt bñdictionẽ vitta
vno inuicẽ vinculo copulãtur:ne cõpageꝫ
id eſt fidẽ cõiugalis vnitatis dirũpãt. Ea-
dem vero vitta cãdida purpureo colore p-
miſcetur:q2 cãdor eſt mũdicia vite.purpu-
ra ad ſanguinis poſteritatẽ adhibetur: vt
hoc ſigno ꝛ ↄtinẽtia ꝛ lex cõtinẽdi ab vtriſ
qꝫ ad tẽpus ãmoneat̃:ꝛ poſt hoc reddẽdũ
debitũ nõ neget̃. Itẽ q̄ in p̄mis anulus a
ſponſo ſpõſe dat̃/fit nimiꝝ ꝓpter mutue
dilectionis ſignũ:vel propter id magis vt
pignore.i.ſigno corda eoꝝ iungant̃. Unde
etiã quarto digito anulus ideo inſerit̃:q̄a
in eo vena quedã vt fertur ſanguinis ad
cor vſqꝫ p̄ueniat. Itẽ ꝓmetheo quidã ſapi-
ens primũ ob amoris ſignũ ferreũ anuluꝫ
fecit ꝛ inibi adamantẽ incluſit:ꝛ inde ſub-
arrari ſpõſas inſtituit:q2 ſicut ferrũ oĩa do
mat/ſic amor oĩa vincit:qm̃ nihil amoris
feruore vehementius.ꝛ ſicut adamas ẽ in
frangibilis/ſic ꝛ amor eſt inſepabilis. For-
tis em̃ eſt vt mors dilectio.ideoqꝫ in digi-
to anulari in quẽ vena ꝓcedit a corde/illũ
portari inſtituit. poſtmodũ vero ꝓ ferreis
ſunt aurei cõſtituti:ꝛ ꝓ adamante gẽmis
ornati:q2 ſicut auꝝ cetera metalla/ſic amor
vniuerſa bona p̄cellit.ꝛ ſicut auꝝ gẽma de
coratur/ſic cõiugalis amor ceteris virtuti-
bus adornat̃. Nuptie aũt ſm̃ ambroſium
dicte ſunt ab obnubẽdo:ille em̃ q̃ nubunt
caput ꝓpter verecũdiã obnubere ſolẽt.vñ
et rebecca viſo yſaac cui deſponſari debe-
bat/caput obnubere cepit:verecũdia nãqꝫ
dꝫ p̄cedere nuptias quo ip̄m ↄiugiũ plus
verecũdia cõmẽdet. ꝛ magis expedita dꝫ
videri a viro qꝫ ip̄a virum expetiſſe.ſed ꝛ
ſm̃ hiero. Cõnubia legittima pctõ carent.
nõ tñ tp̄e illo quo actus ↄiugales gerunt̃

solempnitas nuptiarum

duas quadragesimas

p̄ſtia ſpūſſctī datur etiā ſi ꝓpheta eſſe vi-
deat̃ qui officio generationis obſequitur.
Notandū etiā ꝙ triplex ſpūale ſacr̄m ī car
nali matrimonio ꝯſummato deſignatur.
Primū ſacramentū eſt vnio fidelis ani-
me ad deū per fidem dilectionem ⁊ carita
tem. ſiue vnio volūtatis ſcilicꝫ caritas que
conſiſtit in ſpū inter deū ⁊ iuſtam animā.
vñ aplus. Qui adheret deo vnus ſpūs eſt
cū illo. Hoc ſacr̄m ſignificat̃ per ꝯiūctionē
aīoꝝ habitā ī p̄ma d̄ſponſatione carnalis
matrimonij/ Secundū eſt vnio humane
nature ad deū que facta eſt in vtero virgi
nali per incarnationē verbi dei. ſiue natu
re conformitas q̄ ꝯſiſtit in carne inter xp̄ꝫ
⁊ ſctā̄m eccl̄iam. ad quod ꝑtinet illd̄ Ver
bū caro factū eſt ⁊c. hoc ſacr̄m deſignat̃ in
matrimonio carnali ꝑ ꝯiunctionē corpoꝝ
ꝯſummato. nō ꝙ ip̄a ꝯiunctio in qua ſpi-
ritusſanctus non adeſt illud deſignet: ſꝫ ꝑ
ip̄m actū ꝯſummatū ſignificat̃/ Tertiū ſa
cramentū eſt eccl̄ie vnitas ex oībus gēti-
bus collecta ⁊ vni viro. ſ. xp̄o ſubiecta. hoc
ſacramentum ſignificatur in eo qui vnicā
tm̄ ⁊ virginem habuit vxorem: facto poſt
modū clerico ⁊ ordinato. Ubi vero q̄s ad
bigamiam ſiue ad ſecundū matrimoniū
tranſit: iā ab vnitate recedit: q2 carnē ſuā
in plures diuidit. ⁊ ſic huius tertij ſacr̄i ſi
gnatio in eo non cadit: q̄re ꝓmoueri non
poteſt. nā ꝓmotus vnitatē ſignare nō poſ
ſet. Preterea per ſecundum matrimoniū
recedit a p̄oris ꝯiūctione mr̄imonij. Eccle
ſia vero ex quo xp̄o ſe ꝯiunxit: nūq̄ꝫ ab eo
deceſſit: nec ip̄e ab ea. bigamus ergo taleꝫ
vnitatē ſignificare nō pōt. Un̄ merito ꝓ-
pter huius ſacr̄i defectū ꝓmoueri nō pōt.
Illd̄ etiā nota ꝙ ſicut ſtatutū ē ī ꝯſilio car
tagīn. ſpōſus ⁊ ſpōſa bn̄dicēdi a ꝑentibus
vl̄ a paranīphis offerant̃ eccl̄ie ſacerdoti
accepta aūt bn̄dictiōe eadē nocte ꝓ reuerē
tia bn̄dictionis in v̄gītate ꝑmaneāt/ Cete
rum nuptie benedicende ſunt a ſacerdote
cum precibus ⁊ oblationibus ex inſtitutio
ne euariſti pape. verūtamē vir vel mulier
ad bigamiā trāſiēs matrimoniū cōtrahen
do nō dꝫ a p̄ſbitero bn̄dici: q2 cū alia vice
benedicti ſint/ eoꝝ bn̄dictio iterari non dꝫ.
Non ergo debēt nuptie bn̄dici niſi vbi vir
go cū virgine ꝯtrahit/ ꝓpter rōnem q̄ po-
netur in ꝓhemio ſecūde partis: imo p̄ſbit̃
qui bn̄dictionē cū ſecūda vxore celebraue-
rit/ officio ⁊ bn̄ficio ſuſpēſus eſt/ ad ſedem
apoſtolicā mittendus: qd̄ quidē ad exhor
tationē ꝑtinētie noſcitur introductū. Scdꝫ
quorundā locorum cōſuetudinem ſi quis
contrahit cum ſecunda virgine benedictio
iterat̃: ⁊ hoc ſi dn̄s papa ſciat ⁊ tolerat/ alio
q̄n nō valꝫ. Dicūt etiā quidā ꝙ ſi aliq̄ virgi
nes ꝯtrahētes nō fuerint bn̄dicti/ facti bi-
gami iteꝝ ꝯtrahēdo poterūt bn̄dici. Sed ⁊
ſi qui cōtrahētes fuerint bn̄dicti/ lꝫ ſe non
cognouerint carnaliter: nō ideo iteꝝ cōtra
hentes bn̄dicent̃. De benedictione virgi-
nū dicetur in ꝓhemio ſecūde partis/ No-
tandū aūt eſt ꝙ vnū ſacramentū dignius
eſt alio quattuor modis. ſ. ratione efficatie
vt baptiſmus. ratione ſanctitatis vt euca-
riſtia. ratione ſignificatōis vt coniugium.
Quidam tamen non approbant iſtum mo
dum. ⁊ ratione conferentis vt confirma-
tio ⁊ ordo/ Sed querit̃ quare inſtituta ſunt
ſacramenta q2 ſine illis potuiſſet deus hu-
mano generi vitam eternam ⁊ gratiā do
naſſe. Reſponſio: propter tria/ Primo pro
pter humiliationem: vt dum homo ex dei
precepto ſe rebus inſenſibilibus ⁊ ſe infe-
rioribus reuerenter ſubijcit: ex hac obediē
tia magis apud deum mereatur/ Secūdo
propter eruditionem: vt per id quod foris
in ſpecie viſibili cernitur/ ad inuiſibilem
virtutem que interius eſt agnoſcendam
mens erudiatur/ Tertio propter exercitati
onem: quia cum homo ocioſus eſſe nō de-
beat/ proponitur ei vtilis ⁊ ſalubris exerci
tatio in ſacramentis/ qua vanam ⁊ noxiā
declinet occupationem: iuxta illud. Sēper
aliquid boni operis facito vt dyabolus in
ueniat te occupatū. Nō ergo debēt omitti
ꝓut in p̄cedēti titulo dictū eſt.

Incipit liber ſecundus de miniſtris ⁊ ordinibus eccleſiaſticis ⁊ de eorum officijs.

IN hac ſecunda
parte de miniſtris ⁊ or
dinibus eccl'iaſticis eo
rumq; officijs tractare
ꝓpoſuimus / p̄mittẽtes
ꝙ tres ſunt ſecte famo-
ſe videlz gẽtiliũ. hebre
orum. ⁊ xp̄ianoꝝ. Pri̇a
eſt erroris. Secũda veritatis. Tertia vitat̃
et ſalutis. In p̄ma naufragamur. In ſecũ
da a periculo eripimur. In tertia ſaluam̃.
Pri̇a ſecta dr̄ a ſecãdo: q2 ſecat. i. ſep̄at nos
a deo. Secũda ⁊ tertia a ſectãdo ⁊ tenendo
qm̃ illuminãt ſaluãt ⁊ liberãt. Chriſtianoꝝ
perſone tam ſeculares q̃3 eccl'iaſtice ab alijs
duabus ſectis ſumpte ſunt: hebrea videlz
et gẽtili. Sicut em̃ apud nos duo sũt gene
ra pſonaꝝ ſcz laicales ⁊ eccl'iaſtice: ſic ⁊ apō
gẽtiles ⁊ hebreos. Apō gẽtiles quidẽ ſecu
lares pſone erãt he. monarcha. ſ. imp̄ator
rõmanus. patricij q̃ ⁊ ſenatores dicebant̃
ad quoꝝ arbitriũ vniuerſa ordinabant̃. re-
ges. duces. comites. p̄ſides. p̄fecti. ſu ecti.
tribuni militũ. tribuni plebis. p̄tores. cen
turiones. decuriones. quaterniones. diui-
ni viri. queſtores. ediles. ⁊ aule ianitores.
Inter poetas vō erãt aduocati. carminuz
relatores. carminũ ſcriptores. comedi. tra-
gedi. ⁊ hiſtoriographi. Vates aũt qui a vi
mẽtio dictus eſt / modo ſacerdotẽ / mõ pro-
phetã / mõ poetã ſignificat ſ̃m Iſidoꝝ. In
ritu tẽploꝝ erãt apō gẽtiles archiflamines
ꝓthoflamines. flamines. ⁊ ſacerdotes. vt
iam dicet̃. Erãt quoq; apud eos viroruz ⁊
mulieꝝ religioſi ↄuẽtus. Apud hebreos q̃3
eadẽ erat diuerſitas pſonaꝝ. alie nãq; erãt
ſeculares. alie diuino cultui in tẽplo videlz
dedicate. In tẽplo erãt ſummus ſacerdos
vt melchiſedech. minores ſacerdotes. leui
te. nathinei. luminuz extinctores. exorciſte.
ianitores. ⁊ editui ſeu cãtores. Sup pp̄l'm
vero regẽdũ erat dux pp̄l'i moyſes. ⁊ ſub eo
quos ipe ↄſtituerat ad ↄſiliũ ietro ſoceri ſui.
Erãt etiã ciliarche. etacõtarche. pẽtacon-
tarche. ⁊ decacõtarche. i. millenarij. cẽtena
rij. q̃nquagenarij. ⁊ decani. Cilios em̃ iter
p̄tat̃ mille. ⁊ archos p̄nceps: ĩde ciliarcha
i. p̄nceps ſup mille. eta centũ: ĩde etacõtar-
cha q̃ ſup centũ ptãtẽ habebat. Pẽtacon-
tarcus dr̄ q̃ p̄eſt q̃nquagita. pẽta em̃ q̃nq;
ſonat. Decanus q̃ decẽ. deca em̃ decẽ ſonat.
Apud xp̄ianos q̃3 ſimilis diuerſitas rep̄it̃
Et nota ꝙ chriſtiani a chriſto dicti ſũt. chri
ſtus vō a chriſmate. De quo dictũ ẽ in p̄te
p̄ma ſub ti. de ↄſecratõibus. Nomẽ chriſti
anoꝝ p̄mo in antiochia inuẽtũ eſt. Antea
em̃ om̃s vocabant̃ diſcipuli ſeu fratres do
nec ap̄l'i in antiochia ↄſiliũ fecerũt. ⁊ dicũt̃
chriſtiãi orthodoxi. i. recte gloriãtes ⁊ vt cre
dunt viuẽtes. Nã orthos grece dr̄ recte la-
tine. ⁊ doxa gl'ia. Dr̄ ḡ chriſtus a chriſmate
quaſi vnctus. Ipe aũt vnctus eſt eternalit̃
a deo p̄ ↄſortibus ſuis: ꝓut legit̃ ĩ actibus
ap̄l'oꝝ. ⁊ hoc nomẽ eſt oleũ effuſuz. Hinc eſt
ꝙ in veteri teſtõ ſacerdotes ⁊ reges chriſti
nũcupãtur: q2 vncti erãt vnctiõe tẽporali.
iuxta illud. Nolite tangere chriſtos meos.
Hoc autem nomen chriſtus non eſt propri
um nomen ſaluatoris: ſed eſt cõmunis nũ
cupatio poteſtatis. Eſt em̃ cõmune nomẽ
dignitatis. Sed hoc nomen iheſus propri
um eſt vocabulum perſone ſaluatoris quo
ab angelo gabriele in cõceptione vocatus
eſt. Euangeliſta teſtante. Vocabis inq̃t no
men eius iheſum: ⁊ ab hominibus in cir-
cũciſione. Et nota ꝙ iheſus dicitur hebrai-
ce meſſias. grece chriſtus vel ſother vel ſo-
phir. latine vnctus vt premiſſum eſt: vel
ſaluator / eo ꝙ ipſe ſaluum faciet populum
ſuum a peccatis eorum. poteſtatem enim
habet dimittendi peccata ſicut ipſe dicit.
vel ſalutario quia ipſe nobis ſalutem de-
dit. Si enim precepta eius ſeruauerimus
vitã eternã poſſidebimus. Hoc aũt nomẽ
iheſus porphirius philoſophus greca ⁊
latina lingua peritus ſcribebat. latine ihe
ſus. grece vero per quã greci ꝓ i. lon

ga ſonāt:vñ ⁊ quidā pferunt giſus. latini
vero p e lōga. Rectius ǧ videt̃ ſic eſſe pin
gendum per greca abbreuiatōez/ q̃ꝫ
ihs p latinā aſpiratōem. Sꝫ ⁊ hoc nomen
chriſtus cū ſit grecū/ greca ſcribit̃ abbreui
atōe ſic Nā greci ponunt X p chi.
xo p r. ⁊ p s. Si aūt ſcribit per s
latina terminatiōe finit̃. Ergo ſi longo ſce
mate ſcribit̃:ſicꝫ aſpiratōem pingat̃ chri
ſtus/ Circa noīa aūt chriſti notandū eſt q̃
quedā ex ipis dicunt̃ de chriſto relatiue vl̃
quaſi relatiue:vt paſtor. ſpōſuſ. ⁊ mediator.
quedā nō relatiue vt hō. quedā trāſlatiue
vt agnus. ouis. vitulus. ſerpēs. aries. leo.
vermis. ⁊ quedā cum ſint in ſtōne relatiua
ſunt ei p̃rogatiua p̃uilegij appropriata. vt
chriſtus. Jheſus aūt eſt pprie pprium no
men eius vt p̃miſſum eſt. Uocat̃ etiā chri
ſtus alpha ⁊ o. i. p̃ncipiū ⁊ finis. ⁊ hebrai
ce emanuel:qđ interp̃tat̃ nobiſcū deus. no
biſcū em̄ eſt p p̄ntiā maieſtatis. per partici
patōem veritatis. p vinculū caritatꝭ. ⁊ per
adimpletōem veritatis. Uocat̃ p̃terea via
veritas. ⁊ vita. Uia in exēplo vl̃ p̄cepto. ve
ritas in pmiſſo. vita in p̄mio. Sabbaoth
vero. i. deus exercituū. adonay qđ eſt dn̄e.
athanatos. i. imortalis. kyrios. i. dn̄s. the
os. i. deus. pāthocrathon. i. pat̃ diſponēs
vl̃ pfectus. homoyſon. i. vnius eſſentie. no
mina ſunt dei nō tm̄ pſone chriſti. Uocat̃
preterea chriſtus ſm̄ eſaiā/ āmirabilis. cō
ſiliarius. deus. fortis. pater futuri ſecli. p̄n
ceps pacis. Ammirabilis in incarnatione
cōſiliarius in integra rez cognitiōe. deus
in rerū creatōe. fortis in rez diſpoſitiōe. pa
ter futuri ſeculi in meritoꝝ retributiōe. p̄n
ceps pacis dī:vl̃ q: fuit mediator dei ⁊ ho
minū:vel etiā hoīm ⁊ angeloꝝ:vel q: con
fert illis pacē q̄ exuperat oēm ſenſum/ cu
ius pacis nō erit finis. Uocat̃ etiā chriſtus
ineffabili noīe tetragrāmaton. i. quattuor
litteraꝝ q̄ ſunt ioth. hee. vau. heth. q̄ ſunt
apđ nos i. e. v. he. Eſt ergo nomē ieuhe qđ
dī ineffabile:nō q: nō valeat fari:ſꝫ q: non
eſt deus hoc noīe niſi in arduis īuocādus
vel q: eius ſnīa ſufficiēter nequeat explica
ri. Cuius iterp̃tatio eſt talis. ioth p̃ncipiū
hee iſte. vau paſſiōis. heth vite. quaſi iſte
eſt p̃ncipiū vite paſſionis. Genitiuus mo
re grecoꝝ ponit̃ p abltō. paſſionis p paſſi
one. i. p paſſionē. Quō aūt vita nr̄a ab ipſi
us morte depēdeat nō poſſumus intueri.
De hoc dicet̃ in tertia parte ſub ti. de indu
mētis legalibus/ Uocat aūt nomē deus ap
propat̃ p̄ri ⁊ filio ⁊ ſpūiſctō put in ſimbo
lo athanaſij legit̃:q̄uis etiā qn̄qꝫ ad alias
pſonas extēdat̃. iuxta illud Dijs nō detra
hes. Et alibi. Applica illū ad deoſ. Et apl̃s
Nā ⁊ ſi ſunt q̄ dicant̃ dij ſiue in celo ſiue
in terra:nobis tm̄ vnus deus pater ex quo
oīa. Et idē. Si nr̄m euāgeliū ē optū in his
qui pereūt eſt opertū:in q̄bus deus huiuſ
ſeculi excecauit mentes infideliū. Rurſus
ihs dictus eſt nazarenus a quodā vico ga
lilee. Deus dictus eſt pter vnicā cū patre
ſubſtātiā. Dn̄s vō dī pter ſeruientē crea
turā. deus ⁊ hō dī q: verbū ⁊ caro. Uerbū
dī q: p̄r p eū oīa ɔdidit ſiue iuſſit. Jmago
dī pter parē ſiītudinē p̄ris/ Siquidem
apud chriſtianos ſeculares pſone laici di
cunt̃. laos em̄ grece dī pp̄ls latine/ Clerica
les ſunt q̄ in eccl̃ia deſeruiūt vel ipam re
gūt. a cleros qđ eſt ſors put iam dicet̃/ Hi
aūt ſubdiuidunt̃ ī monachos. i. in ſingula
riter degētes. nā monos grece dī ſingula
ris latine. ⁊ alios religioſos. ſunt aūt quat
tuor gn̄a monachoꝝ. alij ſūt cenobite qui
vicꝫ in cōi mōaſterij regula ⁊ vita obediē
tie maiorū deſeruiūt. alij ſūt anachorite: q̄
videlꝫ edificāt ſolitudīes:⁊ q̄uis in cōi vi
ta poſiti/ p̄uate tm̄ ɔtemplationi vacāt. alij
ſunt heremite q̄ vicꝫ ſolitarie in deſertꝭ de
gūt. alij ſūt girouagi. i. vagabundi. ⁊ circū
celliones. Religio vō dicta eſt:q: p eaꝫ vni
deo religam̄ ad diuinū cultū vinculo ſuiē
di/ ⁊ i clericos ſecl̃ares q̄ vſurpato noīe ſe
culares dicunt̃ ad dr̄iam regulariū q̄ ppo
carēt:qđ nō ɔtigit ī iſtꝭ. Nā ⁊ ſm aug. bon⁹
mōach⁹ vix bonū clericū fac̄/ Sꝫ ⁊ eccl̃iaſti
caꝝ pſonaꝝ duo ſūt gn̄a. nā aliđ ē dignitatꝭ.
aliđ ordis. dignitatꝭ vt papa. p̄̄triarcha. pri
mas. archiep̄s ſiue metropolitan⁹ qđ idē ē

ep̄s.archidyaconus:archipreſbyter.⁊ p̄po
ſitus.q̄uis oēs qui preſunt prepoſiti gene
raliter rite vocēt̄. In choro vero pſone ſūt
decanus.ſubdecanus.cātor.ſiue precētor
ſuccētor.theſaurarius.ſiue ſacriſta.archio
colo ⁊ hmōi. Dignitates aūt ⁊ ordines a le
ge originē ⁊ exēpla traxerūt.iuxta illd̄. Cō
ſtitues eos p̄ncipes.ſup oēm terraz/ quāq̄
quidā dicūt dignitates a gētilitate ſūpſiſ
ſe inicium. Ordinis aūt pſone ſunt ſacerdos
dyaconus.⁊ ceteri q̄s inferius pſequemur
Qualiter a veteri ritu tā gētiliū q̄ hebreo
rū ad cultū p̄ntis eccl'ie tranſlatio pſonaꝝ
facta ſit.⁊ q̄liter ab illis perſone dignitatū
in eccl'ia originē habuerūt.breuiter videa
mus. Et quidē dn̄s papa q̄ pat̄ vel cuſtos
patrū eſt:vicē gerit ſūmi pōtificis. Roma
nus īpator monarche ſil'itudinē gerit. Se
natoria ⁊ patricioꝝ dignitas manet ī eccle
ſia in q̄ttuor p̄iarchis ⁊ ī eccl'ia romana ī
cardīalibus. Primates q̄ trib⁹ archiep̄is
p̄eſſe habent:regem exp̄imunt qui tribus
ducibus p̄eſt. Metropolitani ſeu archie-
piſcopi ducibus cōpant̄ q̄ pluribus comi
tibus p̄ſunt ſicut illi pluribus ep̄is. Pela
gius tn̄ papa dicit q̄ vna puīcia hʒ regem
⁊ metropolitanū. Ep̄i comituʒ ſil'itudineʒ
gerūt. Coep̄i q̄rū ptās ſublata eſt p̄ſidū et
pref-ctoꝝ. Prepoſiti v'oꝝ tribunos militū
imitātur.archip̄ſbyteri tribunos pleb̄.cā
cellarij pretores. archidyaconi cēturiōes.
decani decuriones.preſbyteri curati. ad-
uocatos. Perſone q̄ʒ ordinū ab illis origi-
nē hūerūt. Nā p̄ſbyteri vices gerūt ediliū
dyaconi quaternionū.ſubdyaconi duū vi
rorū. exorciſte q̄ſtores imitant̄.oſtiarij aule
ianitores.lectores carminū relatores.acoli
ti carminū ſcriptores. Sane ep̄al'ordo ſc̄m
yſidoꝝ q̄dripttitus eſt.videlʒ in p̄iarchis.
archiep̄is.metropolitanis.atq̄ ep̄is. Ap'li
ca aūt ſedes ſicut ait anaclet⁹ papa caput
⁊ cardo eſt aliaꝝ.qm̄ ſicut ⁊ oſtiū cardīe re
git̄.ſic illius auctoritate oēs eccl'ie regunt̄.
⁊ inde dicti ſunt cardinales per quos tota
eccleſia ſicut oſtiū per cardineʒ gubernat̄
Illius aūt p̄latus papa.i.pat̄ patrū vocat̄
i.vniuerſalis:q̄a vniuerſe eccl'ie p̄ncipat̄.
⁊ ap'licus:q̄ p̄ncipis ap'loꝝ vice fungitur
⁊ ſummus pōtifex:q̄ caput eſt oīm pōtifi
cū a quo illi tāq̄ a capite mēbra deſcendūt
⁊ de eius plenitudīe oēs accipiūt:q̄s ipſe
vocat ī ptē ſolicitudinis nō ī plenitudinē
ptāt̄. Hic eſt melchiſedech cuius ſacerdoti
um nō eſt ceteris cōpatū. Piiarcha vero
grēca lingua ſūmus p̄m ītērp̄tat̄.q̄ p̄mū.i.
ap'licū retinet locū.⁊ iō q̄ ſummo honore
fungit̄.tali noīe cēſet̄.ſicuti romanus ꝯſtā
tinopolitanus.anthiocenus.alexādrinus
hieroſolimitanus. Dr̄ ēt p̄iarcha q̄ſi pat̄
arche.i.eccl'ie.vel p̄m p̄nceps. Archos eī
grēce p̄nceps ītērp̄tat̄ latīe. Hic eſt moyſes
qui aarō in pōtificē oleo ꝯſecrauit.archi
ep̄s greco vocabulo dr̄ eo q̄ ſit ſūmus ſeu
p̄nceps ep̄oꝝ. Tenet.n.vicē ap'licā ⁊ preſi
det tā metropolitānis q̄ ceteris ep̄is. Me
tropolitani ſeu metropolite a mēſura ciui
tatū vocant̄.ſingul'.n.puīcijs preeminēt.
quoꝝ auctoritati ⁊ doctrīe ceteri ſac̄dotes
ſubiecti ſunt:ſine q̄bus nihil reliq̄s epiſco
pis agere licʒ.ſolicitudo eī totius puintie
ipſis commiſſa eſt. Vn̄ pelagius papa ait.
Scitote certā eſſe puīciā q̄ habʒ.x.aut.xj.
ciuitates ⁊ vnum regem ⁊ totidē minores
poteſtates ſub ſe.⁊ vnum metropolitanū
alioſq̄ ſuffraganeos.x.vl'.xj.epiſcopos.iu
dices ad quoꝝ iudiciū oēs cauſe epiſcopo
rū ⁊ reliquoꝝ ſacerdotū ac ciuitatū referā
tur. Oēs aūt ſupius deſignati ordīes ep̄o
rū ⁊ ſupioꝝ vno eodēq̄ vocabulo ep̄i no-
minant̄.ſʒ priuato noīe q̄dā vtūt̄ pp̄t di-
ſtinctionē ptātū quā ſingulārit̄ acceperūt
Ep̄atus vocabulū vn̄ dictum eſt ſub ti.de
ep̄o dicet̄. Porro ſc̄m anacletū papam pri
mates ⁊ p̄iarche diuerſoꝝ noīm:ſed eiuſ
dē forme atq̄ officij ſunt. Et ideo quidam
primates vſurpāt ſibi nomen patriarche
vt aquilegēn̄.⁊ grandēn̄. Primacia auteʒ
dicta eſt a primicijs ꝯuerſionis ad fidē. In
conſilio quoq̄ africanō ſtatutuʒ eſt ne pri-
me ſedis epiſcopus.princeps ſacerdotum
aut ſummus ſacerdos aut aliquid huiuſ-
modi.ſed tm̄ prime ſedis ep̄us appelletur

Pelagi⁹ etiã papa ſtatuit vt nullus patriarcharũ vniuerſalitatis vocabulo vnq̃ʒ vtatur: nec aliq̃s in ſuis ep̃l'is vniuerſalẽ nominet illũ. q: ſi vnus pr̃iarcha vniuerſalis dr̃/ pr̃iarcharũ nomẽ ceteris derogat̃ ⁊ ſubtrahit̃. Ad hoc ſummorũ põtificũ p̃ſulum atq; reliquorũ ſacerdotũ inſtitutio in ve. teſta. ſumpſit exordiũ: ⁊ in nouo eſt plenius ꝯſũmata/ Sũmi nãq; atq; minores ſacerdotes a deo p moyſen inſtituti ſunt vt perpetuus eſſet cultus tabernaculi p ſucceſſiones eorũ a filijs iſrl'. Exo. xxvij. Dauid aũt miniſteria domus dei ampliãs ianitores inſtituit ⁊ cãtores. ſalomõ exorciſtas inuenit: ſicut ſub ti. de ſacerdote dicet̃. Hec oĩs eccl'ia in nouo teſtõ imitata eſt vt iã dictũ eſt. Habʒ eñ ianitores quos oſtiarios appellamus. p cãtoribus vo lectores ſimul et cãtores inſtituit. exorciſtas etiã noĩe ⁊ officio antiquo manẽte recepit. p filijs aarõ oẽs infra ſummũ põtificẽ ſacerdotium adminiſtrãtes ꝯſecrati ſunt: inter quos q̃dã diſcretio ẽ exorta: vt alij appellent̃ ſimpliciter ſacerdotes. alij archip̃ſbiteri. alij epi alij archiepi ſeu metropolite. alij primates. alij pr̃iarche. alij ſũmi põtifices vt premiſſum eſt. Que diſcretio a gẽtilibus maxime introducta eſt q̃ ſuos flamines. alios ſimplicit̃ flamines. alios archiflamines. alios ꝓthoflamines. i. p̃mates appellabãt Hi in capite pilleũ habebant in quo erat breuis virga q̃ a carnib⁹ ſacrificiorũ aues arcebant. Pilleũ aũt ip̃m deſup aliq̃d lane habebat/ qd̃ cũ p eſtũ ferre nõ poſſẽt/ filũ tm̃ ĩ capite ferre ceperũt. Vñ a filo q̃ vtebant̃ flamines dicti ſunt: quaſi filamines Verũ feſtiuis diebus filo depoſito p ſacerdotij eminẽtia pilleũ imponebãt/ Maiorum q̃ʒ ⁊ minorũ ſacerdotũ diſcretio in nouo teſtõ ab ip̃o xp̃o ſũpſit exordiũ: q̃ ap̃lo's p maioribus. diſcipulos pro minoribus ſacerdotibus inſtituit. Petrũ vo in ſummũ ſacerdotẽ elegit. Ap̃l'i etiã eandẽ formam ſecuti in ſingulis ciuitatibus ep̃os et p̃ſbiteros ordinauerũt: ꝓut ſub ti. de ſacerdote dicet̃. Leuitas vo ab ap̃l'is legim⁹ ordinatos. Vñ ci. pan⁹ ait. Meminiſſe debẽt dyaconi qm̃ ep̃os ⁊ p̃poſitos dñs elegit. Dyacones aũt poſt aſcẽſum dñi in celum ap̃l'i ſibi ꝯſtituerũt. ſubdyaconos. et acolitos tp̃e ꝓcedẽte eccl'ia ſibi cõſtituit. Et ſicut canon clemẽtis pape teſtat̃. btũs petrus p̃mates vel pr̃iarchas in illis ciuitatibus poni p̃cepit: in q̃bus olim apud ethnicos ſiue gẽtiles erãt flamines eorũ atq; p̃me legis doctores: in q̃bus vo olim apud eos erãt eorũ archiflamines q̃s minores reputabãt q̃ʒ dictos p̃mates eorũ archiep̃os inſtitui p̃cepit. ⁊ in ſingulis reliq̃s ciuitatibus ſingulos ep̃os. Anacletus q̃ʒ papa inſtituit p̃ſbiteros p caſtella ⁊ villas poni ⁊ ordinari. Ceterũ in leuitico legit̃ voce ſupna ad moyſen dictũ eſſe. Loq̃re ad aarõ homo de ſemĩe tuo p familias q̃ habuerit maculã nõ offerat panes deo ſuo: nec accedat ad miniſteriũ eius ſi cecus fuerit. ſi claudus. ſi paruo vel grãdi vl' torto naſo. ſi fracto pede. ſi mãcus. ſi lippus. ſi albuginẽ hñs in oculo. ſi iugẽ ſcabiẽ. ſi impetiginẽ in corpe. ſi põderoſus. ſi lãguid⁹. q: indignũ eſt dare deo qd̃ dedignat̃ hõ. In quo ĩſtruimur q̃les a clericatu ſint repellẽdi. Dicunt̃ autẽ clerici a cleros grece qd̃ eſt ſors ſeu hereditas latine. quaſi ſint de ſorte dñi: vel quaſi dñs ſors eorum ſit: iuxta illud prophete Dominus pars hereditatis mee ⁊c. Ex quo patet q̄ nihil extra deum habere debẽt: ſʒ ſolum decimas p̃mitias ⁊ oblatiões q̃ ſunt hereditas dñi accipiant: ſiue quaſi ſint ſorte electi. In veteri nãq; teſtamẽto ⁊ apud gẽtiles clerici ⁊ ſacerdotes ſorte ex liberis eligebãtur: ⁊ in nouo teſtamẽto mathias ſorte electus eſt. Primus autẽ clericus factus ẽ petrus Iginus papa compoſuit clerum ⁊ diſtribuit gradus/ Circa coronam clericorũ tria attendẽda ſunt. ſcilicet capitis abraſio. capillorum detruncatio. ⁊ forme circulatio. Ad capitis abraſionem tria ſequuntur ſcilicet mundicie conſeruatio. denudatio ⁊ deformatio. Mundicie conſeruatio. q: ex capillis ſordes in capite congregantur

corona

Deformatio qꝛ capilli ad ornatū ſūt:ſigni
ficat ergo tonſura mundā ꝛ nō formabilē
vitā.i.ꝙ clerici debēt hīc mundiciā mētis
interius ꝛ nō formabilē vitā.i.nō exqſitū
habitū exterius ſm Dyo.in eccl'iaſtica ge
rarchia.Raſura qꝫ ꝛ tōſura capilloꝝ eſt de
poſitio oīm tpaliū.Clerici eni victu ꝛ veſti
tu ɔtēti oīa cōia hīe debēt.Vñ ɔtra apl'm
comā nō nutriāt:ſꝫ caput deſup ī modum
ſpere radāt.Denudatio aūt ipſa ſuperioris
partꝭ capitꝭ nullū obere eſſe mediū int' nos
ꝛ deū demōſtrat.vt reuelata facie gloriam
dñi libere ɔtemplemꝰ.Rurſus radimus ca
put relictis īferius ī modū corone capillis
qꝛ caput mentē ſignat.capilli vero ſecula-
res cogitationes Sicut ġ caput mūdat' ſu
perius a capillis.ita mēs nr̄a dū ſuperiora.i.
celeſtia cogitat:a ſecl'aribus cogitatiōib'
mūdari dꝫ.ſꝫ ps inferior capillos hꝫ.qꝛ nō
eſt ꝓhibitū aliqñ de ſecularibus cogitare
ſine qbus vita pſens duci nō pōt.Circa de
trūcationē capilloꝝ notādū eſt ꝙ illa ſigni
ficat ꝙ clerici oēs ſupfluas cogitatiōes de
bent a mēte abſcindere.Attōſo igit' capite
ꝛ patētibus auribus īcedere dñt.ne capil-
li creſcēdo aures operiāt ꝛ ocl'os īpediāt.
qm̄ ꝓuidēdū eſt ne ſecl'ares cogitatiōes au
res ꝛ ocl'os mētis īpediēdo nos ad ſcl'aria
trahāt.Vñ capillos ſup aures tōdeamus
vt qnqꝫ capitꝭ ſenſus expeditos ad dei ſer
uiciū habeamus.Bene igit' ad ezechielez
dicitur.xliiij.c.Sacerdotes caput ſuū non
radant neqꝫ comā nutriant.ſed tōdētes at
tondeāt capita ſua.Si quidē vt ait grego.
in paſtorali li.ij.c.xviij.Capilli in capite ex
teriores ſunt cogitatiōes in mēte.qui dum
ſuper cerebrum inſēſibiliter oriūtur:curas
vite pñtis exprimūt.q̄ qꝛ ex negligenti ſen
ſu īportune aliqñ ꝓdeūt.quaſi nobis non
ſentientibus prodeūt Quia ergo ſacerdo-
tes qui ſunt ſacri fideliū duces ſolicitudīes
exteriores hīe pñt:nec tñ eis vehemēter in
cūbere dñt.recte caput radere ꝛ comā nu-
trire ꝓhibent' vt cogitatiōes cordis de vi
ta ſubditoꝝ nec a ſe funditus āputent:nec
rurſus ad creſcendū nimis relaxent.Et be
ne ſubdit' tondētes attōdeāt capita ſua vt
videlꝫ cure tpalis ſolicitudīes ꝛ quātū ne
ceſſe eſt ꝓuideāt.ꝛ tñ reſcindātur citius ne
immoderatiꝰ excreſcāt.Dū ġ p admīſtran
tē exteriorū ꝓuidentiā corpoꝝ vita ꝓtergi
tur ꝛ rurſus p moderatā cordis intentionē
nō impedit'.capilli in capite ſacerdotꝭ reſer
uant' vt cutem coopiant:ꝛ reſecant' ne ocu
los claudant. Circa forme circulationem
ſeu coronaꝫ ſciendum eſt ꝙ fit propter mul
ta.Primo ī ſignū ꝙ xp̄us rex noſter ſeipꝫ
in ara crucis oblaturus:ſpineā coronā por
tauit.Vñ ꝛ nos q̄ p eādē paſſionē ſaluari
deſideramus dñice paſſiōis ſignū.i.formā
ſpinee corone.quā ipē vt ſpinas pcōꝝ no
ſtroꝝ auferret.in paſſiōe portauit ī capite.
In verticibus nr̄is portamꝰ.vt ſicut ille ꝓ
nob' ſic ꝛ nos pro illo irriſiōes ꝛ opprobria
paratos eſſe libenter ſufferre demōſtremꝰ.
Secūdo circulus capilloꝝ virtutē eq̄litatꝭ
vndiqꝫ rationi ɔſentientē deſignat.Tūc eī
tpales res bñ cogitant':ſi ɔueniant ratiōi
Tertio circl'aris figura fit:quia hec figura
nō hꝫ pncipiū neqꝫ finē.p quod dat' intelli
gi ꝙ clerici ſunt miniſtri dei qui nō habu-
it principium neqꝫ finē habebit. Quarto
hec figura nullū habet angulū.per quod
ſignificat' ꝙ clerici non debēt habere ſordē
in vita.qm̄ vbi angulus ibi ſordes.vt dic
Bern̄.ꝛ ꝙ debēt hīe veritatē in doctrina.
qm̄ veritas angulos nō amat vt dicit hie
ro. Quinto qꝛ hec figura oīm figuraruꝫ eſt
pulcerrima.vñ in hac deus celeſtes creatu
ras fecit.per qđ ſignificat' ꝙ clerici debent
hīe pulcritudinē interius in mente:ꝛ exte-
rius in ɔuerſatiōe. Sexto qꝛ hec figura eſt
oīm ſimpliciſſima.Nam ſm augu.Nulla
figura ex vna linea tm̄ ɔſiſtit niſi ſola circu
laris q̄ vnica linea claudit'.p qđ ſignificat'
ꝙ clerici debēt hīe ſimplicitatē colūbinam
iuxta illud.ꝛ ſimplices ſicut colūbe. Sep-
timo corona clericos eſſe ſpecialit' regnum
dei demōſtrat.ipi nāqꝫ ſm hiero.ſūt reges
ꝛ ſacerdotes.i.regales ſacerdotes ꝛ ſunt re
ges.i.ſe ꝛ alios in virtutibus regētes.ꝛ ita
in deo regnū hñt.Sane raſura capitꝭ cleri

corũ fit ſicut ait beda in hiſtoria anglorꝫ in
memoriã eius.qꝛ cũ btũs petrus in antio-
chia p̃dicaret:abraſerũt ſummitatẽ capitꝭ
eius in ꝯtumeliã noĩs xp̃iani ⁊ dñice paſſi
onis.qđ quidẽ hodie toti clero traditᷣ ĩ ho
norẽ. Fuerũt tñ qui dixerũt ꝙ tõſure eccle
ſiaſtice vſus a nazareis q̃ oĩa veteris legiſ
cuſtodiũt:exortus eſt. Hi eñ p̃us crine ſer
uato:denuo poſt magne vite ꝯtinentiam
caput radebãt:⁊ capillos ĩ ignez ſacrificij
mittebãt:vt ꝑfectionẽ deuotionis ſue dño
ꝯſecrarẽt.quorꝫ exemplo ab apl'is ĩtrodu-
ctũ eſt:vt ⁊ nazarei ac ſancti dei crine p̃ciſo
ĩnouẽt᷑. Quis olim xp̃iani a iudeis quaſi
in opprobrium nazarei vocarentur:ꝓ eo ꝙ
ſaluatoꝛ noſter a vico q̃daz galilee nazare
nus appellatus eſt. Põt etiã dici ꝙ vſus tõ
ſure a lege occaſionez traxit. Sac̃dos nãqꝫ
legis tyarã.i.pilleũ ex biſſo ĩ modũ medie
ſpere in capite:rex v̓o coronaz geſtabat.ps
ĝ capitis raſa tyaram:circl'us criniũ deſi-
gnat coronã.ad notandũ ꝙ inſtituit eos de
us gen⁹ electũ ⁊ regale ſacerdotiũ. Rurſuſ
lex coronã q̃ttuoꝛ digitorꝫ ſup mẽſã ⁊ d̓ſup
aureolã fieri iubebat. Ceterum ad ezechie
lẽ dñs dicit. Sume gladiũ acutũ ⁊ educ ꝑ
caput tuũ:⁊ barbã. Lõgitudo nãqꝫ capillo
rũ mł'titudinẽ ſigñcat pctõꝝ. Hĩc igit᷑ cleri
ci barbas ſibi radẽ ĩformãt᷑.raſio nãqꝫ pil
lorũ barbe q̃ ex ſupfluis ſtomachi ꝓueni
re dicũt᷑ hũoribus.deſignat ꝙ vicia ⁊ pec
cata que in nobiſ ſuperflua ſũt:reſecare de
bemus. Radimus ẽt barbas vt ꝑ ĩnocẽti
am ⁊ humilitatẽ puri videamur.⁊ ãgel'q̃
ſꝑ ĩ iuuenili etate florẽt coequemur. In ie
iunijs tñ q̃nqꝫ capillos creſcere ꝑmittim⁹
quia cogitationes que contra deũ nõ ſunt
vt eſt eccleſiam edificare.agrum colere.⁊ ſi
milia que tempore abſtinentie fieri ſolent:
prohiberi non debent. Conſiliũ cartagiñ.
ſtatuit vt clerici neqꝫ comã nutriant neqꝫ
barbã. Ordinãt᷑ aũt clerici vt deo ſeruiant
nec de cetero ſeruiãt mũdo nec glorie mũ-
di.debẽt ergo offerre corpa ſua hoſtiaz vi
uentem deo placentẽ. Vñ apl'us ad roma
nos. Cõfundantur oẽs qui gl'iant᷑ in ſtul
tilia.i.in gloria mundi q̃ nõ eſt vera gl'ia
ſꝫ imago gl'ie. Quare aũt ordinãdis man⁹
imponat᷑:dicet᷑ in tractatu d̓ dyacono. Or
dinãt᷑ in quattuoꝛ tp̃ibus iđ qꝛ ſacerdotes
⁊ alij clerici locũ in eccl'ia obtinẽt quẽ leui
tẽ ĩ ppl'o iſrl' obtinuerũt.q̃s ſicut ĩ libro nu
merorꝫ legit᷑:dñs pro p̃mogenitis recepit.
⁊ eos ĩ egipto dũ primogenita egiptiorũ
interficerent᷑ cuſtodiuit.p̃mogenita vero
quaſi q̃dã p̃micie ſunt. Vñ quaſi p̃micias
dño offerim⁹ cũ aliq̃s ad ſacros ordĩes of-
ferim⁹. Cõueniẽs igit᷑ ẽ vt in p̃micijs tp̃orꝫ
ſ.ĩ quattuoꝛ tp̃ibus p̃micias hoĩm offera
mus. Rurſus ideo ĩ quattuoꝛ tp̃ibus ⁊ vt
quattuoꝛ v̓tutibus exornẽt᷑.⁊ ſb̃ quattuoꝛ
euãgelijs v̓uire xp̃o ⁊ eccl'ie moneant᷑. In
vere vt v̓tutibus floreãt.ĩ eſtate vt fructus
afferant.in autũno vt fructus bonorꝫ ope
rũ metant.in hieme vt collectos ꝯſeruẽt ĩ
horreo ⁊ eis fruant᷑ in dño.⁊ vide in ſexta
ꝑte ſub ſabbato poſt dñicã.xvij. Ideo aũt
potius in ſabbatꝭ quattuoꝛ tpoꝝ q̃ ĩ quartꝭ
vel ſextꝭ ferijs fiũt ordinatiões.qꝛ illa dies
ſpũi ſctõ ꝯſecta eſt:cuius dona ĩ ordinibus
recipiũt᷑. Preceptũ eñ eſt p̃ori ppl'o ſabba-
tum celebrare ad hoc vt eſſet figura ſancti-
ficationis ſpũſ ſcti. Vñ exo.xvj. Reqes ſab
bati ſanctificata eſt dño. Et iterũ. Cuſtodite
ſabbatum meuz ſanctuz.eſt eñ mihi.qꝛ erit
ſignũ inter me ⁊ vos in gñationibus vr̃is
exo.xxxj.⁊.xxxv.ca. Preterea nunq̃ legi-
mus in geñ.ſanctificationem fieri per om
nes priores dies.ſed de ſabbato ſolũ dictũ
eſt. Sanctificauit deus diẽ ſabbati. Fiunt
etiã in ſabbato in ſignũ ꝙ ordinãdi debẽt
hr̃e ſabbatũ pectoris vt tandẽ trãſeant ad
ſabbatuz eternitatꝭ. Ordinatio aũt q̃ fit in
ſabbato ſeq̃ntis diei eſt. figurat eñ ſac̃do-
tes ordinatos eſſe miniſtros diuerſorꝫ dñi-
corꝫ ſacrorꝫ. Ideoqꝫ fit hora nona:qꝛ iaz illđ
tp̃s ad dñicã diez.ſ.reſurrectionis ĩtelligit᷑
ꝑtinere. Ordinãdi eñ ad xp̃i ſimilitudinez
ſabbato reſurrexiſſe ĩtelligũt᷑. Cõgrue igit᷑
in hac die.ſ.ĩ dñica celebrãt᷑ miniſteria ſac̃
dotaliũ benedictionũ.in qua ſunt collata
cariſmata gratiarꝫ In ea eñ dñs reſurrexit

in ea ap̄lis ſpūſanctū inſufflauit dicens.
Accipite ſpm̄ſanctū: quoꝝ remiſeritis pctā
remittunť eis. In hac ꝓmiſſus ſpūſſctūs
aduenit. Recte ḡ ad eā benedictiōes ſacer
dotales dirigimus. vt cū ap̄lis hilariť cā
tare poſſimus. Ueni ſancte ſpūs reple tuo
rum corda fidelium. ſ. ordinatoꝝ. Fiūt etiā
ordinatiōes ī ſabbato mediāte hebdomada
de quadrageſime qua cātať. Sitiētes ⁊ ēt
in ſabbato ſctō. Uerūtū vſqȝ ad tēpa ſim
plicij pape romani pōtifices dūr ſp in de
cēbri ordīes celebraſſe. vt diceť in. vj. par
te ſub ſabbato poſt. xvij. dn̄icā. Un̄ ⁊ tunc
officia plena inueniunť qđ in alijs nō con
tigit. In ſabbtō vo aū pētecoſtē ordīes ſa
cri non ꝯferūť. qꝛ in ſeq̄nti tūc ſeptimana
recepta ſpūſſancti grā celebratur. Sol⁹ au
tē roman⁹ pōtifex pōt ſubdyaconos facē ī
diebus dn̄icis. Alij prelati pn̄t in diebus
dn̄icis ſolū minores ordines ꝯferre ⁊ vir
gines ꝯſecrare. Si aūt vrgēte neceſſitate ī
die dn̄ica ordīatio fiat: qꝛ forte pſici nō po
tuit in ſabbato. dȝ hoc fieri ieiunio ꝯtinua
to tā ab ordinādo q̄ȝ ab ordinatore. qꝛ tūc
ꝓpter ꝯtinuationē ieiunij fingiť vna dies
Ceterū in q̄buſdā locis hn̄tes feſta ſuarū
eccl'iaꝝ in ſabbatis q̄ttuor tpm̄ trāſferre di
cunť ieiuniū in p̄cedētē ſeptimanā ob ho
norē ſuaꝝ feſtiuitatū. ſed dicimus nec hoc
eis licē nec tūc poſſe ordīes celebrari. Me
lius igiť eſſȝ feſtiuitates ipſas trāſferri. de
hoc diceť in. vj. pte ſub quarta feria tercie
hebdomade aduentus. Quā die ⁊ hora fi
at epiſcopoꝝ ꝯſecratio: ſub ti. de epiſcopo
diceť. Illđ etiā ꝯſiderādū eſt ꝙ ſacerdotes
⁊ dyaconi tm̄ nominanť ab ap̄lo in ep̄la:
eo ꝙ ipi p̄cipue in miniſterio altaris neceſ
ſarij ſunt. Ceteri vo ordines poſtea adiecti
ſunt pro vtilitate miniſterij quod propter
multitudinē credētium rite ꝑ illos nō po
terat adimpleri. Un̄ ⁊ ſcḿ ambroſium. il
loꝝ ordinatio p̄cipue circa altaria celebra
tur ⁊ pro eis ep̄s ante altare proſternitur.
Alij vero nequaq̄ȝ ad altare ordināť eo
ꝙ nec ad altaris miniſteria ſtatuūť: ſȝ alia
officia implēt ſiue cātādo ſiue legēdo ſiue
alia ſeruicia faciendo. Om̄es tn̄ querāt fa
ciē p̄lati. i. p̄ntiā dn̄i vt valeāt p̄mogenitꝫ
hereditare ad inſtar iacob q̄ ſibi ſui fratris
p̄mogenita vendicauit. Et attēde qꝛ in q̄
buſdā eccl'ijs īmediate poſt collationē eu
iuſlibȝ ordinis cantať rn̄ſoriū vel tractus.
⁊ bn̄. ad denotādū ꝙ ordinati ad ſolicitu
dinē ⁊ laborē q̄ ꝑ illa deſignāť: vocanť. De
vo de v̄ginū ꝯſecratiōe mētio facta eſt. vi
dendū eſt p̄mo quibus diebus bn̄dicanť.
Scđo q̄d ſignificent q̄ in earū bn̄dictione
aguntur. Bn̄dicūť aūt in dn̄icis diebus ⁊
in diebus epyphaniaꝝ ⁊ in albis paſchali
bus. ⁊ in feſtis ap̄loꝝ vt ſpūſſctūs ſup eas
ſimplices vt colūbas deſcēdere videať. et
vt ꝑ ap̄los q̄ minorē v̄ginitatē eccl'ie p̄us
tradiderūt quaſi ꝑ paranīphos ſpōſe dn̄o
ꝯſecrent. Seq̄ť videre q̄d ſignificēt q̄ ī eaꝝ
bn̄dictiōe agūť. ⁊ lȝ oīs aīa deo deſpōſeť ꝑ
fidē. Un̄ oſee. ij. Spōſabo te mi ī fidē. v̄gīes
tn̄ ſpālius xp̄o d̄ſpōſari dicūť: qꝛ eaꝝ caro
carni xp̄i familiarius ſe ꝯformat. ꝑ eo ꝙ il
la ſicut nec caro xp̄i corruptionē nō ſenſit.
Et inde eſt ꝙ v̄gines ſequūť agnū q̄cunq̄ȝ
ierit. Apoc. xiiij. Sane v̄gines bn̄dicende
ſub papilione vel aliquo alio loco ſtātin
cluſe que archipreſbytero vel alio aū euā
geliū alta voce cātante. Prudentes virgi
nes ⁊c. cū cereis ardentibus in manibus
nudis capitibus exeunt obuiam ep̄o ⁊ ec
cleſiā ingrediūť. Siq̄dē cereos accēſos fe
rūt ī manibus iuxta illđ Luc. xij. Sīt lūbi
vr̄i p̄cicti: ⁊ lucerne ardētes ī manib⁹ vr̄is
vt oñdant ſe imitari prudētes v̄gīes q̄ or
nauerūt lāpades ſuas ⁊ exiuerūt obuiam
ſpōſo. Spōſus nāq̄ȝ eaꝝ xp̄s eſt quē pōti
fex eius vicarius repn̄tat. Lucernas q̄dē
ardētes ī manibus tenere: eſt ꝑ bona op̄a
exēplū ꝓximis mōſtrare. iuxta illud Luc.
xv. Sic luceat lux veſtra corā hominibus
vt videāt opera veſtra bona ⁊c. Egreſſus
vero earum de papilione ⁊ ingreſſus in ec
cleſiam: deſignat ꝙ per ſuſcipiendā bene
dictionem: xp̄o deſponſationē. de erga
ſtulo ⁊ erūnis ac tenebris p̄ntis mūdi fal
lacis ad celeſtis regni libertatē. gaudiū ac

claritatē ⁊ ad ſuꝑni regis thalamū trāſducunt. vñ ī cāticis. Ueni electa mea et ponā in te thronuӡ meū. Nudis capitib⁹ obuiā veniūt ⁊ pōtifex cātādo dicit ilľ. venite. et īpe ſiľiter cātando rńdēt. ⁊ nūc ſeqmur ad repñtandū qđ in cāticis legiť. Surge amica mea ſpōſa mea oſtēde mihi faciē tuaӡ ⁊ ſonet vox tua in auribus meis. Rurſus denudatio capitū. depoſitionē ⁊ abrenūciationē mundanoꝝ ꝯgrue deſignat. Nudato etiā capite eccľiam īgrediunť ad notandū ꝙ velut formoſe ⁊ ſpōſo placide in ipiuo ſpōſi tabernaculū ītroducūť. iux illđ cātic. Nigra ſum ſed formoſa. Et introduxit me rex ī tabernaculū ſuū. Ter aūt dī eis veīte. ad notandū ꝙ ad h̄ tripliciť debēt venire. ſcӡ ꝑ abdicatōnē ꝓꝑetatis. ꝑ votū caſtitatꝭ ⁊ ꝑ ſpōſionē obediētie. Debēt quidē venire. Primo ꝑ abdicationē ꝓꝑetatꝭ de ꝯuerſatione mūdana. de ſeruitute egiptiaca. de carcere. de laqueis ⁊ de retibus. vñ p̄s. Cadēt in retiaculo ei⁹ pctōres. ⁊ ſapieñ. xiiij. b Creature dei facte ſunt in tēptationeӡ aīe hoīm. ⁊ in muſcipulā pedibus inſipiētiū. Scđo debēt venire ꝑ votū caſtitatꝭ de delectatōe carnali. de īmundicia ⁊ de loco toxicato. de q̄ ſi q̄d aīa ſumit ⁊ ꝑ pñiaӡ nō reijcit morieť morte eterna. Tertio ꝑ ſpōſiōeӡ obediētie de ꝓpria voluntate. ſicut de corruptione de clibano accēſo. ⁊ de babilonica fornace. ⁊ ideo cū pueris q̄ erāt in fornaᷓ illa dicūt. Et nūc ſeqmur in toto corde ⁊ timemus te ⁊ q̄rim⁹ faciē tuā. danieľ. iij. p arū añ cāticū bñdicite. De quolibet añt iſtorum exeūdū ē firmo cordis ꝓpoſito ſolenniotis voto ⁊ totius vite ꝑſeuerātia. Et he ſunt quaſi tres diete. exo. iij. g. Uiā triū dierum ibimus in ſolitudine. Quas tres dietas p̄miſſe tres vocatōes tripliciter facte deſignāt. Quia v̄o poſt ſuſceptū tā laudabile ꝓpoſitū reſtāť inſidie. ⁊ tēptatōes demonū atq̧ accerrima ꝯtra mūdū carneӡ ⁊ demones certamina. ⁊ inſuꝑ reglaris obſeruātie difficultas. q̄ muliebris īfirmitas ſufficiēter ꝑ ſe ſuſtinere nō pōt. iō diuinuӡ auxiliū ⁊ ſanctoꝝ ſuffragia ꝑ letaniaӡ que ſubijciť implorātur. Cōſeq̄nter deponunt veſtes veteres ⁊ induunt nouas bñdictas. ad notādū ꝙ in h̄ ꝓpoſito vetus homo exuitur ⁊ nouus īduiť. q̄ ſicut legiť ep h. iiij. f. Creatus ē ī iuſticia ⁊ ſctītate v̄itatꝭ. Et debēt eſſe veſtes mūde ⁊ cādide ad deſignādum ꝙ q2 dei filio deſpōſanť. debēt de cetero ſe ſanctas ⁊ mūdas abſq̧ macula preſeruare vel ꝯſeruare iux illud apľi. Deſpōdi eñ vos vni viro v̄ginē caſtā exhibere xp̄o. Hec eñ cādor ſeu mūdicia veſtis oſtēdit. Uñ eccľ. ix. ca. Oī tp̄e veſtimenta tua ſint cādida. Et h̄ ſumptū ē a btā Cecilia q̄ exterius veſte fulgebat ītus caſtitate nitebat. ⁊ ab āgeľ q̄ in xp̄i reſurrectiōe viſi ſunt in veſtibus albis. Uel ſi ſit niger habitus ſignificat carnis mortificationē. q2 eñ xp̄s ſpōſus ſuus mortuus ē ꝓ ipis. debēt ⁊ ipe ꝯmori ꝓ illo. vñ gala. v. Qui xp̄i ſunt carnē ſuā crucifixerūt cū vicijs ⁊ ꝯcupiſcētijs ⁊ ad ro. vi. Si ꝯplātati facti ſum⁹ ſimilitudini mortꝭ xp̄i ſimul ⁊ reſurrectōis erim⁹. Rurſus nigredo habitus ē ꝯtēptus viriľ āplexus. Subſeq̄nter īdute veſtibus bñdictis v̄ſus epm veniūt q̄ſi ipo actu dicāt Regnū mūdi ⁊ oēm ornatū ſcľi ꝯtēpſim⁹ ꝓpter amorem dñi nr̄i ihū xp̄i ⁊c. Uela q̧ ſuꝑ ſcapulas ⁊ pectora depēdētia ex inſtitutione ſotheri pape cū ſigno crucis earū capitibus īponūtur. Primo ad ſignificandū ꝙ ꝑ xp̄o debēt mūdū huiliter corde ⁊ opere ꝯtēnere. ⁊ ſenſus velare. ac memoria paſſionis xp̄i munire. ne ad mundana laſciuiēdo exeāt. vel illa ad earū ſenſus intrent iux illud gaľ. v. Mihi mūdus crucifixus ē ⁊ ego mūdo. Scđo velāť. q2 nō ſunt imago dei. Tertio vt oñdantur ſubiecte. Quarto. ſ. vt illicite cūctꝭ viris appareant: Quinto ne ſpēs earū occaſio inſpectoribus ſit peccandi. q2 p̄s. ait. Dñe delectaſti me ī factura tua. Et creature dei facte ſunt in tēptationē vt p̄miſſum ē. Uelū q̄ eſt ſignū pudoris ⁊ futuri honoris. Deinde q2 xp̄o deſpōſanť q̄ ē alpha ⁊ o. i. p̄ncipiuӡ ⁊ finis. iō dať eis anulus q̄ rotūdus ē. p̄ncipio ⁊ fine carēs. ⁊ poniť ī q̄rto digito ex q̄

vena quedā ſanguīs ad coꝛ ꝓtenditur vt
ſciāt ſe ſpōſum ſuū xp̄m toto coꝛde debere
diligere ⁊ ei īſepabilr̄ adherere. poſtremo
v̄o coꝛone capitibus eaꝝ īponūtur. iux̄ illd̄
in cāticis. Ueni ſpōſa xp̄i accipe coꝛonam
⁊c. Ad notādū ꝙ qñ v̄go ꝑ ꝯſecratōez ſum
mo regi deſpōſatur. regina efficit̄. i. ſe ⁊ ali
os ī virtutibus regēs. vñ ꝓuer. j. Ut adda
tur grā capiti tuo ⁊ toꝛques collo tuo. In
qua coꝛonatōe pōtifex cātat illd̄ cāticū le
ticie. Ueni electa mea ⁊c. tāꝙ̄ celeſtis ſpōſi
panimphus. Et hic ē ꝙ illarū amici ⁊ con
ſanguinei ī hac ꝯſecratōe letāt̄. Leo papa
p̄m⁹ īſtituit in ꝯſilio calcedoñ. qd̄ ip̄e cele
bꝛauit. ſolas v̄gines debere velari. Quia
v̄o in p̄miſſis de velo mētio facta ē. iō no
tandū ē ꝙ velū alid̄ ē ꝯuerſionis. alid̄ cōſe
cratiōis. alid̄ ꝓfeſſiōis. aliud oꝛdinatiōis:
aliud p̄latōis. Uelū ꝯuerſionis aliq̄ de ſe
culari vita ad regionē trāſiēs aſſumit. ⁊ tc̄
ſi ꝑ annū īter velatas ſteterit vlterius exire
nō poterit. Uelū ꝯſecratōis a ſolis ep̄is ſo
lis v̄ginibus ⁊ ſolū ī feſtiuis ⁊ dñicis die
bus dat̄. vrgēte tñ neceſſitate ſicut ⁊ bap
tiſm⁹ oī die dari poſſet. nō dat̄ etiā niſi in
xxv. āno illd̄ recipiētꝫ niſi foꝛte diſpēſatiue
Uelū aūt ꝓfeſſiōis ſuſcipit̄ a v̄gine qñ cō
tinētiā ꝓfitet̄. nō tñ añ. xij. ānū. qm̄ nec añ
illud tp̄s bñdicet̄. Et datur velū hmōi cū
bñdictōe ſolēni. ⁊ cū letania. Hoc velum
nullus ep̄o dat viduis vel coꝛruptꝭ. ſꝫ ip̄a ꝫ
⁊ de altari vt dicūt quidā aſſumit. Sane
v̄go ⁊ nō vidua iō ab ep̄o velat̄. q̄ꝛ v̄go in
hac deſpōſatione typū gerit eccl̄ie q̄ pura
⁊ v̄go vni nupſit viro. i. xp̄o. Et in ſignuꝫ
huius rei velatur ab ep̄o. q̄ꝛ a xp̄o recipit̄ ī
ꝯiugiū. In cui⁹ ꝑſona dictū ē. Anulo ſuo
ſubarꝛauit me dñs. Sed vidua nō gerit ī
tali facto typū eccl̄ie ſicut virgo cū nō ſit ī
tegra mente ⁊ coꝛꝑe ſicut illa. vñ nō ſic cō
iūgit̄ xp̄o vt rep̄ñtet eccl̄ie ꝯiūctōez q̄re nō
velat̄. Preterea ſacerdos ꝓhibet̄ ſecūdis
nuptijs īteree ⁊ ſuꝑ ſecūdo nubētes bñdi
ctionē īfundere. ꝑut dictū ē ī p̄ma ꝑte ſub
ti. de ſacr̄is. Sed hec vidua q̄ſi ſcd̄o nubit
p̄mo homini. poſtea ī ꝓfeſſione xp̄o. iōq̄ꝫ
ei quaſi celebrāti ſecūdas nuptias nō poꝛ
rigitur velū ꝯſecrationis. nec etiā ꝓfeſſio
nis. ſed ip̄a illud ſuſcipit de altari. Aiūt tñ
quidā ꝙ lꝫ nō ab ep̄o. pōt tñ a ſacerdote ꝓ
feſſionis vel ꝯuerſionis velari a quo ſeu a
cuius miniſterio habitū ſeu veſtē religio
ſam aſſumit. In libꝛo tamen pōtificali ſcḋm
oꝛdinē romanū habet̄ bñdictio vidue ꝯti
nētiā ꝓfitentis ⁊ veli eius. Nā ⁊ dñs ſare
ptanam viduā ꝑ heliā ꝓphām ꝯſolatus
eſt. Et vidim⁹ in vrbe ep̄m hoſtiēſem inter
v̄gines bñdicere duas viduas moniales.
Uelū oꝛdinatōis olim dyaconiſſe in q̄dra
geſimo anno dabat̄ vt poſſet legere euan
geliū ī nocturnis. In cōſilio tñ laudiceñ.
ſtatutū ē vt mulieres q̄ apd̄ grecos p̄ſbi
tere appellātur. apud nos v̄o vidue aut ſe
nioꝛes vniuiuere aut matricurie appellant̄
in eccl̄ia tanꝙ̄ oꝛdinatas ꝯſtitui nō debe
re. Uelū. p̄latōnis olim abatiſſis ī q̄drage
ſimo āno dabat̄. Illud aūt ſciēdū eſt ꝙ ſa
croſancta mater eccl̄ia gradus ⁊ oꝛdines
hꝫ diſtinctos. ⁊ romanus pōtifex celebꝛit̄
miſſarū ſolēnia agens ſex hꝫ ſecū oꝛdines
clericoꝛū. ſ. ep̄os. p̄ſbiteros. dyaconos. ſub
dyaconos: acolitos. ⁊ cātoꝛes. ip̄o numeri
ſacramento ꝑfectionē hmōi officij mani
feſtans. Senarius nāꝗ numerus ꝑfectus
ē. ꝑut ī ꝓhemio tertie ꝑtis dicetur. Sed ⁊
ſex oꝛdines miniſtroꝝ fuiſſe in veteri legi
m⁹ teſtamēto videlꝫ. pōtifices. ſacerdotes
leuitas. nathineos. ianitoꝛes. ⁊ pſallentes
quos ex maioꝛi ꝑte diſtinxit arthaxerſes ī
ep̄l'a quā heſdꝛe ſcribe dixerit dicēs. No
tum facim⁹ de ſacerdotibus vniuerſis ⁊ le
uitis cātoꝛibus ⁊ ianitoꝛibus nathineis ⁊
miniſtris dom⁹ dei. vt cis vetigal tributuꝫ
⁊ annona nullatenus īponātur. Oꝛdines
v̄o eccleſiaſticos ſilueſter papa enumerat
dicēs. Pōtifici p̄ſbiter. p̄ſbitero dyacon⁹.
dyacono ſubdyacon⁹. ſubdyacono acolit⁹
acolito exoꝛciſta. exoꝛciſte lectoꝛ. lectoꝛi oſti
arius. oſtiario abbas. abbati monachus ī
omni loco obſequiū rep̄ñtent. Beatus q̄ꝫ
yſidoꝛ⁹ ita dicit. Generalit̄ clerici nūcupā
tur omnes qui ī eccl̄ia xp̄o deſeruiūt quoꝝ

de velo

gradus ⁊ noīa ſunt hec. oſtiarius. pſalmi-
ſta. lector. exorciſta. ⁊c. mentionē etiā faci
ciens poſt alia de cantore. ⁊ hi oēs gaudēt
ꝑuilegio clericali. verūtñ quidā pfidi here
tici ſacrm̄ ordinis ↄdēnantes falſo mētiū
tur ꝙ eccl'ia xp̄i nō habebat pſonas. quas
exorciſtas ceroferarios lectores vel ſub-
dyaconos appellaret. ſꝫ ſolū exorciſtas de-
monū. qui aduerſabant̄ paulo. nec ea que
xp̄s fecit vel apl's dixit. ꝓ tā vilibus ſigni
ficatiōibus q̄ infra ſequūtur fecit vel dixit
ſed altiora ⁊ p̄ciosiora q̄ romana neſcit ec
cleſia demōſtrauit. Hoꝝ aūt ordinū q̄daꝫ
ſunt nō ſacri. q̄dā ſacri. Nō ſacri ſeu mino
res ordines ſunt hi. Cātoratus. pſalmiſta
tus. oſtiariat⁹. lectoratus. exorciſtatus. aco-
litatus. Sacri vō ſeu maiores ſunt iſti. ſub
dyaconatus. dyaconat⁹. p̄ſbiterat⁹. ep̄alis
ordo. Coīter aūt aſſerit̄ ſeptē ordines fore.
quoꝝ oſtiari⁹ ē p̄m⁹. ⁊ ſacerdos vltim⁹. ꝓ-
pter ſeptiformē ſpūſſcti grām. cuius mu-
nere ſua officia exequūtur. Si auteꝫ velis
ad ſingulos ordines ſingula dona referre
a timore incipiēs illū oſtiario deputabis.
⁊ exinde ſingula ſingl'is referēs ſapiētiaꝫ
p̄ſbitero adaptabis. Hec aūt ſunt ſeptem
mulieres in q̄bus ſpūſſanctus hꝫ hoſpici
um. ⁊ vnaq̄qꝫ illaꝝ ſuū parat ↄuiuiū. Rur
ſus ſpūaliter oſtiarius ē q̄cunqꝫ ſpūaliter
alios ī eccl'iam ītroducit. i. q̄ fidē p̄dicādo
docet. lector ē q̄libet mores docēdo. exorci-
ſta orādo. acolitus illuminādo. ſubdyaco-
nus hūilitatē mōſtrādo. dyacon⁹ alios ex
ortādo. ſacerdos ſeip̄m hoſtiā ſctāꝫ deo of
ferēdo. ep̄s ſacramenta miniſtrando. De
quolibet tñ ſeriatim ſpāliter ꝓſequamur.

De cantore.

NOnnulli cecitate
ignorātie ducti cantoratum de
minoribus eē autumāt ordini
bus ꝓ eo ꝙ vt iā p̄miſſum ē ī q̄buſdā ca-
nonibus īter minores ordīes fit mētio de
cātore. fallūtur tñ qm̄ nomē ē officij ⁊ non
ordo. q̄ aūt ī veteri teſtamēto cātores dcī
ſunt. hodie lectores vel pſalmiſte vocant̄.

Cantor itaqꝫ vocat̄ q̄ vocē modulat̄ ī cātu
cuius duo ſunt ī arte muſica genera. ſ. p̄cē
tor ⁊ ſuccētor. p̄cētor vocē p̄mittit ī cantu.
ſuccētor canēdo ſubſeq̄nter r̄ñdet. Cōcētor
vō dr̄ q̄ ↄſonat. Vñ qui nō ↄſonat nō cōci
nit nec ↄcētor erit. Sane dauid ꝓpheta ex
imius cultū dei volēs ſolēnius āpliare cā
tores īſtituit q̄. corā arca federis dñi muſi
cis inſtrīs ⁊ modulatis vocibus decātarent.
īter quos p̄cipui fuerūt heman. aſaph. et
ethan. ſꝫ oīm p̄mus heman cui⁹ vicē nūc
ī eccl'ia p̄miceri⁹ obtinet vl' p̄cētor. q̄ cāto
ribus ē p̄latus. Vñ legit̄ ī paralipomenō
Iſti ſunt q̄s ↄſtituit dauid ſup cātores do
mus dñi ſtātes iux ordinē ſuū ī miniſterio
de filijs caphat hemā cātor filius iohel. ⁊
a dextris ei⁹ aſaph fili⁹ barachie. ad ſini-
ſtrā aūt ethan fili⁹ cuſi. Porro debēt cāto-
res ↄſonis vocibus ⁊ ſuaui modulatōe cō
cinere. q̄tin⁹ aīos audiētiū ad deuotioneꝫ
dei valeant excitare. Verūtñ ſc̄m greg. ple
rūqꝫ in ſacro miniſterio dū blanda vox q̄ri
tur ↄgrua vita negligit̄. ⁊ cātor deū morib⁹
ſtimulat cū vocibus pp̄l'm delectat. Iōqꝫ
in eccl'ia romana altaris miniſtri cantare
nō debent ſolūqꝫ euāgelice lectōis officiū
intra miſſarū ſolēnia exoluant. ⁊ apl's ait.
Cantātes ⁊ pſallētes ī cordibus vr̄is dño.
⁊ hieronim⁹. Audiant inq̄t adoleſcētuli:
audiāt hi q̄bus ē officiū in eccl'ia pſallēdi
deo. nō voce tm̄ ſed corde eſſe cantandum
nec in tragediarū modū guttur ⁊ fauces
medicamine liniēde ſunt. vt in eccl'ia thea
trales moduli ⁊ cātica audiant̄. Cātās igi
tur corde ⁊ in caritate cantet in choro. qm̄
magis deuotiōe cordis q̄ꝫ iubilatōe vocis
cantandū ē nō tenens in manibus cimba
la vel aliquid hmōi ꝓut in veteri teſtamē
to fiebat. Ceterū ꝓpter carnales nō ꝓpter
ſpūales cātandi vſus ī eccl'ia inſtitutus ē.
vt q̄ verbis nō ↄpūgūtur ſuauitate modu
laminis moueant̄. Vñ aug. in libro cōfeſ-
ſionū. Conſuetudinē canendi ꝓbat eccl'ia
vt p oblectamenta auriū infirmior anim⁹
ad effectū pietatis aſſurgat. Antiqui p̄die
q̄ꝫ cantanduꝫ erat cibis alijs abſtinebant

preterea q leguminibus causa vocis. Vñ ⁊ cantores vulgo fabarij dicti sunt. Cantores aũt q̃ sunt dei laudatores repñtant p̃dicatores alios ad dei laudẽ excitãtes. eorum nãqꝫ ſimphonia plebẽ ammonet in vnitate cultus vnius dei pſeuerare. p cantorio qꝫ officium: paterfamilias intellgit q̃ de theſauro ſuo noua ⁊ vetera profert. Nec ẽ p̃tereundũ q cãtores tenent baculos in choro ad repñtandũ illud qđ ĩ lege p̃cipiebat. vt videlꝫ edẽtes agnũ baculos in manibus haberẽt. ſignificãtes q q̃ ad patriã feſtinant eſu celeſtis agni ⁊ baculis id eſt ſcripturaꝝ ſentẽtijs indigẽt ꝯtra demones. p baculos em̃ cãtoꝝ ſnĩas ſcripturanĩ vel doctrinas p̃dicatoꝝ intelligun᷑. vñ cũ legitur euãgeliũ: deponũtur qꝛ per euãgelicã p̃dicationẽ legales depoſuim᷑ obſeruãtias. De choro dictũ ẽ in pte p̃ma ſub tractatu de eccl'ia. De cantu vero in fine prohemij quinte partis dicetur

De pſalmiſta.

Psalmiſtatus quandoqꝫ tonſoratus vocat᷑ ſicut cõſtitutio innocẽtij. iij. euidẽter oñdit qñqꝫ etiã clericat᷑. Vñ ⁊ ĩ alia eiuſdẽ innocẽ. ep'la dĩ q abbas bñdictus ⁊ ſacerdos põt ĩ ſuo monaſterio clericalẽ dare tonſurã p quã ordo clericalis ꝯfert. q̃ ordo ſic collatus pſalmiſtatus vocat᷑. In canone qꝫ leonis pape ſic inter cetera ꝯtinetur ſeriatim ⁊ a pte pſequamur q ſancta romana eccl'ia in gradibus clericoꝝ ait clericos oſtiarios lectores ⁊c. ac noĩe clericoꝝ pſalmiſtas ibi ĩtelligi indubitatũ ẽ. Vocatur etiã qñqꝫ cãtoratus. vñ in tholetano ꝯſilio ita legit᷑. Pſalmiſta. i. cantor poteſt abſqꝫ cõſcia epĩ ſola iuſſione p̃ſbiteri officiũ ſuſcipe cãtandi. dicẽte ſibi p̃ſbitero. vide vt qđ ore cãtas corde credas. ⁊ qđ corde credis opibus ꝯprobes. Sane q ĩ pleriſqꝫ ſacris canonibus facta de alijs ordinibus mẽtõe. nihil de h᷑ ordine tãgit᷑ ex eo ꝯtĩgit qm̃ alij oẽs cũ ſolẽnitate ⁊ a ſolis epĩs dãtur. Iſte vero etiam a ſacerdote ꝯferri põt Ideoqꝫ hunc nõ ordinem ſed officiũ fore plurimi aſſeuerant: quãqꝫ in eo ab epõ collato q̃s clericale p̃uilegiũ aſſequat᷑. Dict᷑ ẽ aũt pſalmiſta a pſalmio dicẽdis ſiue ab officio canendi, put ſub lectore dicet᷑. Ad ip̃m nanqꝫ ptinet ſm yſidoꝝ officiũ canendi. dicere bñdictiones. i. bñdicamus dño. laudes. i. all'a vel xp̃s vicit vel xp̃s regnat ⁊c. ſacrificiũ. i. offertoriũ. reſpõſoriũ. i. officiũ miſſe ⁊ q̃cq̃d ad canẽdi periciã ſpectat

De oſtiario.

Oſtiarii ſecundũ iſidorum dicti ſunt eo q oſtijs tẽpli p̃ſunt. Ipi em̃ claues eccl'ie tenentes oĩa intus extraqꝫ cuſtodiũt: atqꝫ inter bonos ⁊ malos habẽtes iudiciũ. fideles recipiũt: infideles reſpuũt ⁊ excõicatos expellũt. Oſtiarij idem ſunt qđ ianitores q̃ in veteri teſtamẽto in cuſtodiã tẽpli electi ſunt ne ĩgrederet᷑ in illđ ĩmũdũ in oĩ re. i. aliquid de oĩbus rebus. Stabãt em̃ p ut legit᷑ in paralipo. in q̃ttuor tẽpli ptibus videlꝫ in oriẽte. in occidẽte. aquilone. ⁊ auſtro. portas templi ſingulas ita obſeruantes vt nec in pũcto diſcederẽt a miniſterio. Leuite em̃ q̃bus numerus ianitoꝝ credit᷑ erat eis cibos parabãt. Hi autẽ imitãtur edituos qui apud gentiles erant. ⁊ edem tuebantur ⁊ cuſtodiebant. Sane iuxta decretum toletani conſilij oſtiarius cum ordinatur poſtqꝫ ab archidyacono ĩſtruct᷑ fuerit qualiter in domo dei debeat cõuerſari ad ſuggeſtionem archidyaconi tradat ei epĩs claues eccl'ie de altari dicens ei. Sic age ſic viue redditurus deo rationẽ p his rebus que his clauibus recluduntur. Clauiũ g̃ traditio ⁊ v̾ba premiſſa ſunt huius ſacri ſubſtantialia: cetera ſunt ſolennitatis. Hoc officiũ implem᷑ dum per fidem in eccl'iam aliquẽ introducim᷑ vl' docem᷑ Xp̃s h᷑ officium ĩpleuit qñ dixit. Tollite portas p̃ncipes vr̃as: ⁊ eleuamini porte eternales ⁊c. Et quãdo emẽtes ⁊ vendentes de templo eiecit qđ ĩ eccl'ia ſpũaliter agit. vñ in euangelio dicit. Ego ſum oſtium

¶ De lectore.

Lector ſecūdū Iſido
rum a legēdo. pſalmiſta a pſal
mis canēdis vocati ſūt. Lector
enī predicat. i. legit ſiue recitat pplis q̄d ſe
quātur. pſalmiſta vō canit vt exitet ad cō-
pūctionē aīos audiētiū: lʒ q̄dā lectores ita
miſerabiliter pnūciēt. ſ. alte ⁊ p vocē ſono
rā. vt quoſdā ad luctū lamētationēq; com
pellāt. Lectores etiā pnūciatores vocātur
p eo q̄ pcul ſiue a lōge pnūciant. tāta enī
⁊ tā clara dʒ eē eoꝝ vox. vt quoꝝuis lōge
poſitoꝝ aures īpleat. Ad lectores ēt ptinʒ
lectiōes ⁊ legēdas ī matutinis pnūciare ⁊
ea q̄ pphe vaticinauerūt ⁊ apl'i dixerunt
pplis p̄dicare. i. legere. ad h̄ eīn ordinātur.
vt libros dei diſtincte ⁊ apte ad intelligē-
dum legant. ſicut ī veteri teſtō accepimus
heſdrā feciſſe. neemie. viij. Ad eius ēt offi-
ciū ptinet panē ⁊ oēs nouos fructus bene
dicere. Lectores aūt idē ſunt qd̄ carminuʒ
relatores q̄ erant apud gētiles. Martin⁹
pa. ſtatuit vt nullis liceat ī publico pſalle-
re aut legere. niſi q̄ ab epō fuerint ordina
ti lectores. Sane iux̄ decretū tholetanū. cō
ſilij. lector cū ordinat̄. faciet de illo vbū epſ
ad plebē īdicās ei⁹ fidē ac vitā atq; īgeniū
Poſt h̄ ſpectāte plebe tradat ei codicē ī q̄
lectur⁹ ē dicēſ. Accipe ⁊ eſto relator vbi dei
habitur⁹ ſi fidelit̄ ⁊ vtilit̄ īpleueris officiū
ptē cū eis q̄ vbū dei miſtrauerīt. Codicis
g̊ traditio ⁊ vba p̄miſſa ſūt de ſubſtantia
hui⁹ ordinis. cetera ſūt ſolēnitas. h̄ officiū
īplem⁹ dū male viuētes ī eccl'ia corrigim⁹
⁊ aliquē bonis morib⁹ īſtruim⁹. xp̄s h̄ offi
ciū īpleuit qñ ī medio ſenioꝝ librū eſaie p
phete aperiēs legit diſtincte ad intelligēdū
dicēs. Sp̄s dn̄i ſup me eo q̄ vnxerit me ⁊c.

¶ De exorciſta.

Exorciſta ſecūduʒ Iſi
doꝝ grece latine adiurās ſiue ī
crepās vocat̄. Inuocat enī ſu-
per cathecuminos ſeu ſup eos q̄ habēt ſpi
ritū īmūdū. nomē dn̄i ih̄u adiurās p illū
vt egrediat̄ ab eis. de quo in ſexta pte ſub
ſabbato ſctō dicet̄. Decet igit̄ vt mūdū
habeat ſpm̄ q̄ dʒ īmūdis ſpiritib⁹ īpera-
re. Ad eū itaq; ptinet exorciſmos memori
ter retinere. manus ſup energuminos et
cathecuminos exorcizādo īponere. ⁊ ſcđʒ
ɔſiliū carthaginēn. ipiſ energuminis ī do
mo dei aſſiſtētib⁹ victū quotidianū opor
tuno tpe miniſtrare. Refert Joſephus re
gē ſalomonē modos exorciſmi. i. ɔiuratiō
nis adinueniſſe. q̄bus īmūdi ſpūs ab ho-
mine obſeſſo p elezearū exorciſtā expelle-
bātur. ita vt reuerti vlterius nō auderent.
Huic officio mācipati exorciſte vocati ſūt
de q̄bus ī euāgelio legit̄. Si ego ī beelze-
bub eijcio demoīa: filij vr̄i exorciſte videlʒ
in quo eijciūt. Et imitātur q̄ſtores q̄ erant
apud gētiles. Sane iuxta decretū tholeta
ni ɔſilij exorciſta cū ordīat̄ accipiat de ma
nu epī librū ī q̄ ſcripti ſunt exorciſmi ſiue
adiuratiōes dicēte ſibi epō. Accipe ⁊ ɔmē
da memorie. ⁊ habeto ptātē īponēdi ma-
nus ſup energuminū ſiue baptizatū ſiue
cathecuminū. Libri g̊ acceptio ⁊ vba pre
miſſa ſunt de ſubſtātia huius ordinis. ce-
tera ſunt ſolēnitat̄. Energumini ſunt q̄ a
demonibus obſeſſi ſunt. vl' lunatici ſiue
morbū caducū patientes: ſic dicti ab erge
qd̄ ē labor. ⁊ mene qd̄ eſt defectus. ⁊ mors
qd̄ amēs. q. ſ. defectū mēt̄ in defectu lune
maxime patiūtur. Cathecumini dicūtur ī
fidei articulis añ baptiſmū inſtructi. Hoc
officiū īplem⁹ dū p noſtras oratōes viciū
dyaboli de homine expellimus. Xp̄s hoc
officium exercuit quando de maria mag-
dalena ſeptem demonia eiecit.

¶ De acolito.

Acoliti grece latine ce
roferarij vl' accēſores luminū
nūcupāt̄. Hi ab aaron ⁊ filijs
eius miniſterij ſui ſumpſerunt exēplū: iux̄
illd̄ exo. Precipe filijs aaron vt offerāt ole
um de arborib⁹ oliuarū puriſſimū piloq;
ɔtuſum vt ardeat lucerna ſemper ī taber
naculo teſtimonij. ⁊ collocabūt eā aaron ⁊

filij eius vt vſq₃ mane luceat coram dño
Nõ ꝙ tūc ſacerdotes agebāt. ħ nūc acoliti
faciūt in miniſterio lucernaꝝ qm̄ p̄parant
lu̅iaria in ſacrario. Multa q̄ppe nõ ſolum
ī nouo: verū etiā ī vete. te. legi moſaice ſuꝑ
addita legim᷒ ⁊ mutata. vñ dauid ī li. pa-
ralipo. dixiſſe ꝓhibet. Nõ erit offm̄ leuita
rum: vt portēt vltra tabernaculū ⁊ oīa va
ſa ei᷒ ad miniſtrādū. Acoliti aūt ſcḋm yſido
rū cereos ferūt accēſos dū legiť euāgeliū
aut offerť ſacrificiū nõ vt tenebras aeris ſʒ
coīdis illuminēt cū ſol forte eodē tpe ruti-
let ⁊ vt ꝓxim᷒ opa lucis oñdāt. atq₃ ad ſi-
gnū leticie demõſtrādū. vt ſub typo lumi
nis corpaľ illa lux oñdať. de q̄ in euāgelio
legiť. Erat lux vera: q̄ illu̅iat oēm hoīeʒ ve
niētē in hūc mūdū. Ipi etiā p̄parāt ꝓ eu-
cariſtia ſuggeſta. i. vinum ⁊ aquā ſeu vaſa
in q̄b᷒ poniť aq̄ ⁊ vinū. Acoliti imittātur
carminū ſcriptores q̄ erāt apꝺ gētiles. ſeu
verius emūctores ſiue luminū extinctores
q̄ lucernas emūgebāt. ⁊ lumīaria ꝯtinua-
bant vt nadab ⁊ abiu. Sane iuxta decre-
tū ꝯſilij tholetani acolitus cū ordinať. ab
ep̄o q̄dē doceať q̄liť ī officio ſuo agere dēat
Sed ab archidiacono accipiat ceroferari-
um. i. cādelabrū cū cereo. vt ſciat ſe ad accē
dēda eccľie lumīaria. i. cereos dū euāgeliū
legiť mācipari. Accipiat ⁊ vrceoliū vacuū
ad ſuggerēdū. i. ad miniſtrādū vinū ī eu-
cariſtiā. i. in calicē ī q̄ ē eucariſtia ſanguis
xp̄i. Premiſſa igiť v̄ba ⁊ vtēſilia ſunt hu
ius ordinis ſubſtātialia. cetera ſunt de ſo-
lēnitate. Hoc offm̄ īplem᷒ dū ignē v̄bi ce
leſtis q̄ fr̄es ad cognoſcēdū deū illuminēť
⁊ īflāmenť p̄dicādo miniſtram᷒ ⁊ dū lucē
boni opis alijs miniſtram᷒. Dñs aūt hoc
offm̄ ſe hr̄e teſtať cū dic. Ego ſuʒ lux mūdi
q̄ ſequiť me nõ ābulat ī tenebris. ſʒ hēbit
lumē vite.

De ſubdyacono.

PRemiſimus de non ſacris ⁊ minoribus ordinibus. nūc de ſacris ⁊ maiorib᷒ q̄ an-
thonomaſice ſacri dicūť ſubijciam᷒ ⁊ p̄-
mo de ſubdyacono. Ordo eñ ſubdyacona
tus ſacer hodie ſcḋm innocētiū. iij. reputať
Sic q̄dē ſubdyaconi nathineoꝝ vices in ec
cleſia repñtāt. de q̄bus ī heſdra legiť q: da
uid dederat nathineos ad miniſteria leui
tarū. vñ grece ypodyacones dicūť. q: offi-
cijs ⁊ p̄ceptiſ leuitaꝝ ſubiacēt ⁊ eis aminiſtrāt
ex q̄ꝝ ordine fuit ille nathanael quē dñs ī
euāgelio ꝯmēdauit dicēs. Ecce ver᷒ iſraeli
ta in q̄ dolus nõ ē. Nathinei aūt hebraice
dicūtur latine ī hūilitate dño ſeruiētes vľ
deo oblati. Subdyacones debēt ſcḋm yſido
rū oblatōes in tēplo dñi a fidelib᷒ ſuſcipe
⁊ leuitiſ ſupponēdas altarib᷒ deferre. calicē
⁊ patenā ad altare xp̄i deferre ⁊ leuitiſ tra
dere. eiſq₃ miniſtrare. vrceolū q̄₃ cū vino ⁊
aq̄ manile ⁊ manutergiū tenē ep̄o ⁊ p̄ſbi-
tero ⁊ leuitiſ ꝓ lauādis añ altare manibus
aquā p̄bere corꝑalia ⁊ ſubſtratoria lauare
De q̄bus recte placuit patrib᷒ vt q̄ mini-
ſteria ſacra ꝯtractāt legē ꝯtinētie debeant
obſeruare. ſicut ſcriptū ē in ꝓpħa. Mun
damini q̄ ferťiſ vaſa dñi. Tenēt aūt locum
duū viroꝝ q̄ erāt apud gētiles. Sane iux
decretū tholetani ꝯſilij ſubdyacon᷒ cū or
dinať q: manus īpoſitionē ꝯſecretoriā nõ
accipit: patenā de manu ep̄i vacuā ⁊ cali-
cē vacuū accipiat. dicēte ſibi ep̄o. vide cu-
ius miniſteriū tibi tradiť. De manu vero
archidyaconi ꝓ eo q: ī eius adiutoriū ꝯſe-
crať accipiat vrceū. ſ. cū vino ⁊ aqua. mani
le. i. bacile ⁊ manutergiū. Premiſſa igitur
v̄ba ⁊ vtēſilia ſunt huius ſacri ſubſtantia
lia. cetera ſunt de ſolēnitate. Queriť aūt q̄
re ſubdyaconus legit lectiōes ad miſſam
cū nõ reperiať ħ ſibi ꝯpetere. vel ex noīe vľ
ex miſterio ſibi ꝯceſſo. Rñdeo in p̄mitiua
eccľia dyaconus nõ legebat euāgeliū. q: ħ
ſtatutū nõ erat. poſtq₃ v̄o illud ſtatutū fu
it: p̄ceptū ē etiā vt ſubdyaconus q̄ dyaco-
no ſubē ep̄ľam ſiue lectionē legat. Subdy
aconus autē vtiť amictu alba ⁊ baltheo ſi
cut ⁊ oſtiarius lector exorciſta ⁊ acolitus ⁊
inſuꝑ tunica ⁊ ſudario. tunicā ſtrictā por-
tat vt ſe iuſticia quaſi lorica induat. ſuda-
riū vt ſordes a vaſis extergat. de quo ī ꝑte
ſe. ſub ti. de tunica ⁊ manipulo dicet. Hoc
officio vtitur q̄ tante mūdicie ē q: ipſi᷒ exē

plo ⁊ conſilio ceteri a ſordibus criminum
lauēt. Xp̄s hoc offm̄ exercuit qn̄ in chana
galilee de aqua vinū fecit. ⁊ qn̄ cena facta
mittēs aquā in peluī pedes diſcipulorum
lauit. Canon adriani pape videt innuere
q̄ imꝑator dȝ ordinē ſudyaconatꝰ habere
vbi dī. Adiutor ⁊ defenſor tuus vt meū or
dinē decet ſemꝑ exiſtā. ſed non ē ita. Gerit
tn̄ illud officium. qm̄ in die ordinationis
ſue receptꝰ p̄mo in canonicū a canonicis
ſancti petri miniſtrat dn̄o pape in miſſa
in officio ſubdyaconatus. parādo calicem
⁊ hmōi faciēdo. Quidā etiā dicūt q̄ ſit p̄ſ
biter. iux illd. cuius merito d̄s nos ſacer/
dotes appellat. Imꝑator etiā pontifex di/
ctus eſt. put in tractatu de ep̄o dicetur.

De dyacono.

Dyaconi grece dicun
tur. hebraice leuite. latine vo
miniſtri ſiue aſſumpti ſiue offe
rētes ſm̄ yſidor. Dyaconoꝝ q̄dē ordo ī li/
bro numeroꝝ a tribu leui filiꝫ iacob ſum/
pſiſſe legit exordiū. ⁊ īde leuite. i. aſſumpti
vocabātur qm̄ aſſumpti ſunt ad auxiliuꝫ
ſecerdotū. vt eleazar ⁊ ythamar. dn̄s eniꝫ
ad moyſen locutus ē dicēs. Applica tribū
leui. ⁊ faceā ſtare ī ꝯſpectu aaron ſacerdo
tis ⁊ miniſtrēt ei. vt excubēt ⁊ obſeruēt q̄d
q̄d ad cultū ꝑtinet multitudinis coraꝫ ta/
bernaculo teſtimoniꝫ vt cuſtodiāt vaſa ta
bernaculi ſeruiētes ī miniſterio. Sicut em̄
ī ſacerdote ꝯſecratio ita ī dyacono miniſte
riꝫ diſpenſatio habet. vt iā dicet. A quīq̄/
geſimo aūt āno iuſſi ſunt leuite vaſa cuſto
dire. ⁊ a. xxv. anniſ ⁊ ſup̄ iuſſi ſunt in taber
naculo deſeruire tāq̄ꝫ etatis ad onera por
tāda robuſte: q̄ poſſent arcā federis mēſaꝫ
ꝓpoſitiōis ⁊ vaſa tabernaculi deportare.
Vñ ⁊ ī nouo teſtō recolit cū dyaconibꝰ ſu/
pra ſiniſtrū humerū ſtola īponit. ⁊ ī diebꝰ
ieiunioꝝ ſuꝑ eūdē humerū caſula ꝯplicat.
q: quicq̄d laboris ī hac vita ſufferimꝰ tāq̄ꝫ
in ſiniſtra portamꝰ. donec a ſiniſtra trāſea
mꝰ in dextra in qua requiē habeamꝰ. Hīc
etiā dyaconi cardinales mēſaꝫ lateranen̄.

altaris humeris ſuis in die cene ad ſacra/
rium deportant. ⁊ in ſabbato ſancto ad al/
tare reportant. Ip̄i quoqꝫ ſemꝑ ſummum
pontificem velut arcam federis deportāt.
Non ergo dyaconus dalmaticam nec ſub
dyaconꝰ tunicellā in diebus ieiunioꝝ ī of
ficio miſſe portāt ꝓpter rationē ī tertia ꝑte
ſub ti. de dyacono. ⁊ in ſexta ꝑte ſub ti. de
ſeptuageſima ſcriptam. Sed caſulas ſeu
planetas ſuꝑ humeꝝ ꝯplicatas geſtāt nō
replicatas a dextris ⁊ a ſiniſtris ſic facit ſa
cerdos. ſed ab anteriori ꝑte ſuꝑ brachia ele
uatas. Subdyaconꝰ tn̄ ep̄lam lecturus il/
lam deponit: qua lecta eā reſumit. Et dya
conus euangeliū lecturus illā exuit. ⁊ eam
decenter plicatam ſuꝑ ſiniſtruꝫ hūeꝝ īpo
nit ⁊ ſub brachio dextro ligat ita q̄ ab hūe
ro ſiniſtro ad latus dextrū ī modū ſtole de
ſcēdat ſicqꝫ circūcinctus eā tenet donec di/
cat vltīa orō poſtcōionē. tūc. n. illā induit ſi
cut p̄us. Miſſa vo finita tā ſubdyaconus
q̄ꝫ dyaconus illas deponit. Sane hec diui
noꝝ plena ſunt miſterio. Planetas vo repli
catas his temporibus portāt. Primo ꝓpter
iā ſup̄ poſitā rōnem. Scdo eas portāt ad
oſtēdēdū q̄ ipi ad tātā ꝑfectionē in illis te/
nent. ad q̄ntaꝫ ſacdos ī aliꝫs diebus ⁊ ad
nōndū q̄ ex caritate q̄ ꝑ planetā ſignificat
miſtrāt. ⁊ n̄ ex tiore. put ī ve. le. fiebat q̄ erat
lex timoris ⁊ nō amoris ſicut noua. ꝓſerti
tp̄e ieiuniꝫ qd ſine caritate fctm̄ meritoriū
nō eſt. Ferūt aūt illas ab āteriori ꝑte eleua
tas vt liberius valeāt miniſtrare. ⁊ ad oſtē
dendū q̄ ipſi iuxta ap̄lm ad hebreos. que
retro ſunt obliuiſcētes ad anteriora ferunt
Portāt etiā illas ſuper brachia eleuatas
ad ſignificandum q̄ opere debent carita
tem oſtendere quam gerunt in mente: per
manus em̄ ⁊ brachia caritas congrue deſi
gnat. Non aūt replicatas a dextris ⁊ a ſi/
niſtris prout facit ſacerdos ad inſinuā duꝫ
diſſimilitudinē poteſtatis ⁊ officiorum ſu
orum. Subdyaconus tn̄ epiſtolā lecturus
tanq̄ꝫ officio ſuo functurus illam deponit
Ip̄e nāqꝫ ex officio ſuo veterē legē repn̄tat
Unde ⁊ ep̄le q̄nqꝫ de veteri lege ſumunt

ſub qua nō ex amore vt p̄miſſum ē. ſed ex
timore ſeruiebant. q2 q̊ illō durauit q̄ꝺiu
lex durauit iō ad hoc figurādū donec epi-
ſtola finiat̄ nō tenet planeta q̄ amorē deſi-
gnat. Dyaconus vō euāgeliū legens eam
nō deponit. ſed iuxta modū ſtole ſuo offi-
cio ꝯpetentis illā ſibi coaptat. q2 eius offi-
ciū ē doctrinā euāgelicā q̄ ē lex amoris pre
dicare. ⁊ h̄ ex amore q̄ facit iugū dn̄i ſuaue
qđ iugū quo oīa mūdana p̄muūt̄ p ſtolam
ſup ſiniſtrū humerū ſignificat̄. Cīgit̄ aūt
planeta. i. caritate ab hūero ſiniſtro ī latus
dextrū. vt ſit ei ſuaue iugū dn̄i ī ꝓſpis ⁊ ī
aduerſis q̄ p leuā ⁊ dextrā deſignant̄. tāq̄
armatus ī hūeris ꝯtra aduerſa. ⁊ ſuccīctus
ī latere ꝯtra mundi ſuauia ſeu ꝓſpa. Rur-
ſus dyacon⁹ duplex gerit officiū. ſ. p̄dicā-
di ꝑplo. vñ lecturus euāgeliū dic̄ ꝑplo. dn̄s
vobiſcū: ⁊ miniſtrādi ſacerdoti. Nēpe pro
pter p̄dicādi officiū caſulā ſup hūex por-
tat. q2 p̄dicator ī pūti vita oꝑa ꝑpl'i portare
dꝫ. Qđ a legali ſacerdote tractū ē: q̄ dū ſa-
crificabat ſūmitates baltei ſup hūex refle
ctebat. Pro eo vō ſacerdoti miniſtrat. ⁊ q2
ꝓpter īſtātes neceſſitates ire atq̧ redire hꝫ
dextrā hr̄e dꝫ expeditā ⁊ liberā. Vñ ī tho-
lethano ꝯſilio ita legit̄. vnū orariū oportet
leuitā geſtare ī ſiniſtro hūero ꝓpt̄ qđ orat
id ē ꝓ eo qđ p̄dicat. p̄terea ſubdyacon⁹ et
dyacon⁹ lecturi deponūt caſulas q̄ſi ꝓfitē
tes nō eē veſtē ꝓpriā. ſꝫ ob reuerētiā tēpo-
ris recipe cōmodatā. Deniq̧ circa finē miſſe
dyacon⁹ planetā īduit. ad notādum q̄ nō
ſufficit opus ex caritate īchoare niſi ⁊ ī ca
ritate ꝑficiat̄. Tertio etiā dici pōt q̄ dyaco
nus caſulā īduēs innuit ſe eē p̄dicatorē
q̄ ī dilectiōe feruēat ⁊ vite ꝯtēplatiue ī hiet
Vñ vō ſeilla p̄cingit ⁊ hūero duplicatā ī-
ponit: opus p̄dicatōis orōis ⁊ lectōis īter
mittit ⁊ ꝓximo in neceſſitatibus ſubuenit
quā reflectit ī dextrā cū oīa refert ad ſum-
mū bonū. Et ſic dū caſulā īduit mariā dū
ſ. eligit reputat ī miniſterio marthā. Quar
to dū dyacon⁹ ieiuniox tēpa caſulā ſup hūe
rum replicat. q̄ſi gladiū ꝯtra hoſtē vibrat.
vt dicet̄ ī ꝓhemio tertie ꝑtis. In nouo t̄o
teſtō ordo iſte ab apl'is ſūpſit initiū q̄ ſep-
tē viros boni teſtimoniū plenos ſpū ſancto
dyaconos elegerūt. vt iā dicetur. Vñ ⁊ ſcti
patres decreuerūt vt ī matrice eccl'ia ſeptē
dyaconi circa altare pōtifici ī celebratione
miſſe aſſiſtant. Ubi in apoca. dicūtur ſeptē
āgeli tuba canētes: q2 illox ē alta miſteria
de ſuperna inſpiratione foris reſonare. hi
ſunt ſeptē cādelabra aurea q2 xp̄i lucē euā
gelij alijs oſ̄dere dn̄t. Ubi dicūtur ſeptē to
nitrua q2 terribiliter ꝯminari debēt q̄ oīs
arbor q̄ nō facit fructū bonū ⁊c. Ubi p̄conis
more palā admonēt ad orādū ⁊ genua fle
ctendū. Ad eos q̄ dē ꝑtinet aſſiſtere ſacer-
dotibus ⁊ miniſtrare ī oībus q̄ agūtur in
ſacris xp̄i. ī baptiſmo. ſ. in criſmate. in pa-
tena. in calice. oblatōnes. i. hoſtias inferre
et diſponere in altari. componere etiam
id eſt ornare menſam domini. id ē altare.
atq̧ veſtire. crucē ferre puta in ꝓceſſioni-
bus ⁊ p̄dicare. i. legere euāgeliū ⁊ aplm. i.
epl'am. puta ſi dyacono deficiēte. Nā ſicut
lectoribus vetus teſtm̄. ita dyaconib⁹ no-
uū p̄dicare. i. legere p̄ceptū ē. Sicut eī dn̄s
donec euāgeliū p̄dicauit miniſter fuit. iux
illud nō veni miniſtrari ſꝫ miniſtrare. ita
nulli alij magis ꝯuenit euāgeliū legere q̄
dyacono q̄ miniſter īterpretat̄. Vñ cū ordi
nat̄ iō ſtolā p quā xp̄i iugū ſignificat̄ acci-
pit. q2 euāgeliū ī quo de ipo iugo ꝯtinetur
lecturus ē. Ad ipm̄ in quo ꝑtinet officiū p̄cū
id eſt dicere letanias ⁊ recitatio noīm eorū
q̄ ordinādi vel baptizādi ſunt. Ipe p̄mo-
net aures adhibere ad deū cū dicit. Humi
liate capita vr̄a deo. vel humiliate vos ad
bn̄dictionē. Ipe hortat̄ clamare dicendo
kyrieleiſon in rogatiōibus. Ipe donat pa
cē. ſ. ſubdyacono. vel ſaltē cū dicit. dn̄s vo
biſcū. ⁊ annunciat feſtiuitates. Hec ſiq̄dē
⁊ alia plura ad eius ꝑtinēt officiū q̄ ī cano
nibus hiero. pleni⁹ ꝯtinent̄. debēt etiā tāq̄
oculi ep̄i cuncta circūluſtare. ⁊ ep̄o referre.
Non tn̄ debēt baptizare nec dn̄icū corpus
diſpēſare. niſi in neceſſitate. ſ. ep̄o vel p̄ſbi
tero abſentibus ⁊ iubentibus. nec pūt ca-
licē bn̄dicere. nō dn̄t etiam īter ſacerdotes

vel corã eis vel ſupra ipõs niſi eoꝝ iuſſu ſe
dere. pñt in ↄnctu p̃ſbiteroꝝ rogati p̃dica-
re. Dyacones tenẽt loca q̃tternionũ q̄ apd̾
gentiles erãt. Sane ſicut in canone legiť.
dyaconus cũ ordinať: ſolus ep̃s q̄ eũ bñdi
cit: man⁹ ſup̱ caput illius ĩponit. q꜠ nõ ad
ſacerdotiũ: ſed ad miniſteriuꝫ. i. ad dyaco-
natũ ↄſecrať. i. ordinať. In actibus tamẽ
apl̾oꝝ ita legiť. Hos ſtatuerũt añ ↄſpectũ
apl̾oꝝ ⁊ orãtes impoſuerũt man⁹ ſup̱ eos
In quo oñdiť nõ ſolũ ep̃m verũetiã p̃ſbi-
teros tũc aſtãtes debere manũ ſup̱ dyaco-
nũ dũ ordinať ĩponere. Nũquid eñ plus
põt p̃cari ſolus ep̃s q̃ꝫ pl̾es apl̾i. ĩponẽtes
eñ manũ nõ dant ſpm̃ ſanctũ. ſed orãt vt
ſup̱ eos veniat. Cũ igiť vſus oĩm donoruꝫ
nõ ſit in vno ſed in pl̾ibus. merito plures
man⁹ ĩponũt. vt vnuſquiſq꜠ diũm dep̃cetur.
vt p̱tem de ſpũ ſctõ tribuat ordinando ad
inſtar moyſi de cuius ſpũ dñs dedit ſeptu-
aginta viris. Ideo aũt fit manus ĩpoſitio
ſup̱ ordinandos: q꜠ p̱ manũ opa. p̱ digitos
ſancti ſpũs dona. p̱ caput v̾o mentẽ intel-
ligimus. Recte g̊ manus ĩponiť. q꜠ donis
ſpũs ſancti in mẽte imbuti ad opa xp̃i ↄmit
tunť. De manus ĩpoſitione sub ti. ve ep̃o
diceť. Sed cũ dyacono manus ĩponať q̃ri
tur q̃re q̃ñ poſtea fit p̃ſbiter ei man⁹ ĩponi
tur iterato. Rñdeo q꜠ p̱ ↄſecrationẽ tranſit
de ope ad opus. i. de miniſterio ad dei im-
molationeꝫ. qđ ſicut nec illud niſi gr̃a dei
adiuti agere nõ valem⁹. Suſpẽſio v̾o ma-
nuũ fit dũ oratio ſup̱ caput effundiť ordi-
nandi. Et nota q̃m tunc ⁊ ſup̱ ↄfirmatos
ĩ frõtibus ⁊ cũ ſal ⁊ aqua. palle altaris. ve
ſtes ſacerdotales ⁊ hmõi bñdicũtur iõ hec
manuũ ſuſpenſio fit: q꜠ v̾tus quedã mani
bus ↄſecratĩ ineſt. q̄ quaſi ſuſcitať dũ bene
dictio cũ hmõi manuũ ſuſpẽſione ſup̱ res
effunditur bñdicendas. vñ apl̾s monens
diſcipulũ ĩq̄t. Moneo te vt reſuſcites gra
tiã dei q̄ ẽ in te p̱ ĩpoſitionẽ manuũ meaꝝ
ij. ad thimoth. j. c. Ut ſicut corde p̱ affectũ
ſic corpe p̱ ſuſpẽſionẽ manuũ deuotio exci
teť. Nõ eñ ſolũ ĩ rebus aĩatis. verũetiã ĩ
inaĩatis v̾tus ↄſiſtit. vñ nõnulli aſſerũt q꜠

virtute tẽpli ſi quis illđ ex deuotione ĩgre-
ditur: venalia ĩ eo deleñť. Rurſus ſuſpen
ſio hmõi in ꝓlatiõe exorciſmoꝝ potiſſime
fit q̄ſi ſacerdos ipõ corpis actu fugãdo dy
abolos v̾tute ↄſecratõis manuũ ↄmineť.
Tertio põt dici q꜠ diſpẽſatio ſacramẽtorũ
ſoli deo p̾ncipaliter. miniſtris v̾o eccl̾ie mi
niſtraliter ↄpetit. ipĩ eñ nihil a ſe ſꝫ a xp̃o
p̾ncipaliter agente habẽt. q꜠ ergo in ſacra
mẽtoꝝ diſpẽſatione veſtiũ vel aq̃ ⁊ hmõi
bñdictione ſeu ↄſecratione aliqua ſpũalis
ſanctificatio ↄfertur. quã miniſtri de ſuis
meritis confiſi debent ab ipõ deo corde ⁊
ope poſtulare. ↄgruũ eſt h̊ p̱ eleuationem
ſeu ſuſpenſionẽ manuũ p̱ quas opa intel-
ligũtur exp̾imi. vñ treno. iij. Leuemus cor
da noſtra cũ manibus. Dyacon⁹ dalmati
ca vtitur vt diſcat occultã rõem ſublimiũ
indagare. Uñ in q̄buſdã eccl̾ijs ea nõ niſi
in feſtis vtiť: q꜠ diſcipuli ſublimia nõ ĩtel-
lexerũt. niſi poſtq̃ꝫ dñs ẽ glorificatus. Et
vtitur ea ſine alba tp̱e oblationis ⁊ lectio-
nis tm̃. ſicut ſtatuit zozimus papa. Ad h̊
dyacono cũ ordinatur. traditur ſub certis
verbis ſtola ⁊ codex euangelij: q̄ res ⁊ v̾ba
ſunt huius ſacri ſubſtantialia. cetera ſunt
de ſolẽnitate. Ideo aũt ſtolã accipit. quia
euangeliũ qđ p̱ xp̃i iugũ figurať lecturus
eſt. Hoc officio vtitur q̄ corpus ⁊ ſanguĩeꝫ
xp̃i diſcrete diſpenſat. ⁊ q̄ ad orandũ ⁊ vi
gilandũ ſui exemplo alios hortatur. Xp̃s
vero hoc officiuꝫ exercuit quando poſt ce
nam ſacramentum corporis ⁊ ſanguinis
ſui ꝓprijs manibus ſuis diſcipulis diſpẽ
ſauit ⁊ iterum quando apl̾os hortat⁹ eſt
ad orandum dicens. Uigilate ⁊ orate ⁊c.
Et quando euangelium predicauit.

¶ De ſacerdote.

Sacerdotalis ordi
nis iſtõ a veteri lege exordiũ
ſumpſit. Dñs nãq꜠ legiť p̃ce
piſſe moyſi. Applica ĩq̄t fratrẽ tuũ aaron
ad te cum filijs ſuis de medio filiorũ iſrl̾:
vt ſacerdotio mihi fungantur. Unxit er-
go moyſes aaron in maiorem ſacerdotem

filios vō illius in minores. vñ ꝓpheta īquit
Moyſes ⁊ aarō ī ſacerdotibus eiꝰ. i. pmi
⁊ ſūmi īter ſacerdotes fuerūt. Ipe tñ moy
ſes potior fuit ꝙ̃ aarō ordine. ⁊ maior admini
ſtratōe. hinc ē ꝙ moyſes illū̃ inſtruebat et
tanꝙ̃ minorē redarguebat: ſed quoad ꝯſe
cratōez ſacerdotalē pares fuerūt. Moyſes
aūt nō offerebat hoſtias ſed ſolū vota pro
ꝑplo. Añ legē etiā ſacerdotes fuiſſe legūt.
Vñ melchiſedech iuſtꝰ ſacerdos dei altiſ-
ſimi legit̃ extitiſſe. cui decias oī̃b' ſpolijs
abraā tāꝙ̃ ſacerdoti pſoluit. Erāt aūt mlti
minores ſacerdotes q̃s cananeos cōit̃ ap
pellabāt. ⁊ vnꝰ erat ſummꝰ ſacerdos quez
vocabāt ſpālit̃ arabarchū. Sed ⁊ dauid
xxiiij. ſūmos ſacerdotes īſtituit. xvj. de ele
aſar. ⁊ viij. de ythamar. q̃bus tñ oīb' vnū
ꝑfecit quē ſtatuit p̃ncipē ſacerdotū. ⁊ ſin-
gulis p ſortē vicis ſue diuiſit ebdomadas
q̃rū octaua ꝑuenit abie. de cuiꝰ gñe zacha
rias pr̄ iohānis baptiſte deſcēdit. In nouo
q̃z teſtamēto xp̄s maiores ⁊ minores ſacer
dotes ꝯſtituit. videlz. xij. apl'os. ⁊. lxxij di-
ſcipl'os. p apl'os electos q̃s p̃mittebat bi-
nos ⁊ binos ī oēz ciuitatē ⁊ locū q̃ ip̄e erat
vēturus. Sicut eñ deꝰ p moyſen ſummoſ
pōtifices regēdis pl'is ī lege p̄ſec. ⁊ ad eoꝝ
ſocietatē ⁊ opis adiumētū ſeq̄ntis ordīs vi-
roſ ⁊ ſcd̄e dignitatis elegit. Nā in eleazaro
⁊ ythamar filijs aaron paterne tranſfudit
plenitudinis abūdātiā. vt ad hoſtias ſalu
tares ⁊ freq̄ntiores officij ſacra miniſteriū
ſufficeret ſacerdotū. ⁊ ſicut in heremo per
lxx. viroꝝ prudētiū mētes moyſi ſpm̄ ꝓpa
gauit. q̃bus ille vſus ī ꝑpl'o innūerabiles
multitudines facile gubernaret. ſic ⁊ xp̄o
apl'is ſuis diſcipl'os addidit q̃bus illi to-
tū orbē ſcd̄is p̄dicatōibus repleuerūt. ſicut
hec ⁊ alia in pōtificali ſub ordīatōe ſacer-
dotis habētur. Apl'oꝝ itaq̧ vices maioreſ
obtinēt ſacerdotes. i. ep̄i. q̄ dicūtur ſummi
diſcipl'oꝝ vō minores. i. p̄ſbiteri. Petruz
aūt q̄ſi ī ſummū ſacerdotē elegit ei p̄ oīb'
claues regni celoꝝ tradēs ⁊ ip̄m p̄ ceteris
ponēs caput. ⁊ fidei fundamētū inquiens
Tu es petrus: ⁊ ſup hāc petrā edificabo ec
cleſiā meā. iuxͣ illō ꝓphe. Pro pr̄ibus tuis
nati ſunt tibi filij ⁊c. Apl'i vero ep̄os p̄ſbi
teros ⁊ leuitas ordinauerūt. ſicut in ꝓhe-
mio huius ptis dictū ē. Sacerdotes ergo
ſunt ſucceſſores. lxx. viroꝝ q̃bus dñs moy
ſi ſpm̄ ꝓpagauit. ⁊. lxx. diſcipl'oꝝ. ſicut ep̄i
ſunt vicarij moyſi ⁊ apl'oꝝ. Ceterū ſm yſi
doꝝ p̄ſbiter grece latine ſenior īterp̄tatur.
nō modo ꝓ etate vel decrepita ſenectute.
ſed ꝓpter honorē ⁊ dignitatē quā accepe-
runt. Senectus eñ venerabilis eſt. ⁊ cani
ſunt ſenſus hoīs. vñ ⁊ dñs īquit ad moy
ſen. Cōgrega mihi. lxx. viros de ſenioribuſ
iſrl'. quos tu noſti ꝙ ſenes ſint ꝑpl'i ⁊ mgr̄i
Preſbiter q̃z ſm hiero. nomē ē etatis. ep̄s
vō dignitatis. Porro ſicut in libro nūero.
legit̃ moyſi p̄cipitur vt eligat p̄ſbiteros. i.
ſeniores. vñ in ꝓuer. dr̄. Glīa ſenū ē canici
es ſapiētiā deſignat. de qua ſcriptū ē. Ca-
nicies hoīm prudētia ē. Cunq̧ nōgentis ⁊
eo amplius annis ab adā vſq̧ ad abraaz
vixiſſe hoīes legimꝰ: nullus alius p̄mꝰ ap
pellatus eſt p̄ſbiter. i. ſenior niſi abraā: qui
multo paucioribus annis vixiſſe ꝯuincit̃.
Non ergo ꝓpter decrepitā etatem. ſed ꝓ-
pter ſapiētiam preſbiteri nominātur. Hinc ē
ꝙ illi duo iudices qui falſo iudicauerūt ſu
ſannam: preſbiteri vocati ſunt. Qui autez
preſbiteri nunc nūcupātur: olim p̃ncipes
populi: ⁊ chore. dathan ⁊ abyron. vel ma-
giſtratus aut magiſtri templi vt nichode
mus ⁊ gamaliel dicebantur. Dicitur autē
preſbiter quaſi alijs viuendi prebens iter
vel prebens beatum iter videlicet populo
de exilio mundi ad patriam paradiſi.
De preſbitero etiam dicetur ſub titulo de
epiſcopo. Sacerdos vero antiſtes dictus
eſt quia ante ſtat et ſupra ſe nullum in ec-
cleſia habet. Dicitur quoq̧ ſacerdos a ſa-
crificando q̄ conſecrat ⁊ ſanctificat. Unde
etiam dicitur ſacerdos quaſi ſacra dans.
vel ſacer dux. vt ait beda. ⁊ gregorius ī pa
ſtorali libro ſcd̄o capitulo. xviij. Sacerdoſ
etiam dr̄ iuſticie cultor. iuxta illud. Cuius
merito quis nos ſacerdotes appellat. In
plerisq̧ locis ſacerdotes capellani vocant̃

Nam antiquitus reges frācie ad bella ꝓ-
cedentes capā beati martini ſecum porta
bant q̄ ſub quodā tētorio ſeruabat̃. qꝺ ab
ip̄a capa dictū ē capella. ⁊ clerici in quorū
cuſtodia ip̄a capella erat. īde capellani di-
cebāt̃ ⁊ ꝯſeq̄nter ab illꝭ ad cūctos ſacerdo-
tes nomē illꝺ ī q̄buſdā regionibus ē trāſ-
fuſum. Sūt etiā q̄ dicūt ꝙ antiq̄tus in ex-
peditionibus ī tētorijs fiebant domūcule
de pellibꝰ capraꝝ ſupꝑtecte ī q̄bꝰ miſſe cele
brabāt̃. ⁊ īde capelle nomē tractū ē. Sacer
dotes vͦ gētiliū flamines dicebātur. ſicut
ī ꝓhemio huius ꝑtis dictū eſt. Preſbiteri
vices gerūt ediliū q̄ apud gētiles fuiſſe no
ſcuntur. Sane ſꝫm canonicā traditionē p̄ſ-
biter cū ordinat̃ ep̄o eū bn̄dicēte ⁊ manuꝫ
bn̄dictoriā ſup̄ caput eiꝰ tenēte etiā oēs p̄ſ
biteri q̄ p̄ſn̄tes ſunt manꝰ ſuas iuxͣ manus
ep̄i teneāt ſup̄ caput illius ſp̄m ſanctū īuo
cāteo. Que manus īpoſitio opum ſancti-
ſpūs exercitatōem ſignificat. Nā ꝑ caput
mēſ accipit̃. ꝑ digitos ſpūſſcti dona. ꝑ ma
nus oꝑa figuratus. Quare aūt fit manꝰ ī-
poſitio cū fc̄tā fuerit cū ī dyaconū ordina-
ret̃. dictū ē ſub ti. de dyacono. vngūt̃. etiaꝫ
manꝰ p̄ſbiteri oleo ī ſui ordinatōe. de quo ī
ꝑte p̄ma ſub ti. de vnctōibꝰ dictū ē. Sacer
dotes vicē gerūt xp̄i dn̄i ꝓ p̄ctīs obſecrāt ⁊
ꝑ p̄niam recōſiliāt pc̄tōres. mediatores eī
ſunt īter deū ⁊ hoīes. ꝓut ſub t. ſeq̄nti ple
nius oñdet̃. Hi ſtolā ſuꝑ vtrūq3 hūerū ac-
cipiūt vt ex hͦ ſe ꝑ arma iuſticie eē munitoſ
ītelligāt. ꝓut ī ſe. ꝑte ſub ti. de ſtola dicet̃.
Accipiūt q3 de manu pōtificis calicē cū vi
no ⁊ patenā cū hoſtia. q̄ten ꝰ his īſtr̄is ptā-
tē ſe accepiſſe cognoſcāt placablꝭes hoſtiaſ
⁊ corpus ⁊ ſanguīe3 xp̄i offerēdi. Vn̄ ep̄s
hec tribuens dic̄. Accipe ptātem offerre
ſacrificiū deo miſſamq3 celebrādi tā ꝓ vi-
uis q3 ꝓ defunctis ī noīe dn̄i. Hoc ordine
nullus ī ecclꝭia celſior ē ep̄is tn̄ q̄dā ſuꝑad
dita ē ptās ſicut ī ꝓxīo ti. dicet̃. ⁊ ī huiꝰ ꝑtꝭ
ꝓhemio tactū ē. ne ſi ꝫ eadē ptās ipaſſim pe
nes omnes ſit obediētia ſolu atur ⁊ ſcan-
dalum generetur. Non autē vacat a mi-
ſterio ꝙ ordinator ordinatū in ſacerdotem

cōmunicans oſculatur. dyaconus ꝟo vel
ſubdyaconus ordinati cōicantes oſculan
tur manū ordinatoris. Ratio diuerſitatꝭ ē
p̄mo vt ꝑ hͦ ordinū notetur diſtinctio. ꝓut
in q̄rta ꝑte ſub ti. de cōicatione ſaramenti
dicetur. Secūdo q2 pōtifex oſculādo ſacer-
dotē denotat ꝙ ille ad equalitatē ordinis
recipitur quātum ad ſacramentū eukari-
ſtie ꝯſecrande. qꝺ ē ſacramētū amoris qui
ꝑ oſculū ſignificatur. Dyaconus vͦ ⁊ ſub
dyaconus nō recipiūt̃ ad talē equalitatē:
ſed ad imitationē bone operationis q̄ ex
caritate ꝓcedit. ꝑ que ſꝫm grego. per ma-
nus oſculū deſignatur. Sane ei q̄ in p̄ſbi-
terū ordinatur tradunt̃ ſub certis verbis
ſtola ⁊ caſula calix cū patena. ⁊ etiaꝫ īniū-
gitur que res ⁊ ꝟba ſunt hm̄oī ſacramēti
ſubſtantia. cetera vero p̄cedētia ⁊ ſequen-
tia de ſolēnitate ſunt. Porro ſicut ait bea-
tus aug. ſacerdotes ſcire debent libruꝫ ſa-
cramētoꝝ ſiue miſſale. lectionariū. ātipho
nariū. baptiſteriū. cōpotū. canones pn̄ia-
les. pſalteriū. omelias ꝑ circulū āni diebꝰ
dn̄icis ⁊ feſtiuis aptas. ex q̄bꝰ oībꝰ ſi vnuꝫ
defuerit ſacerdotis nomē vix in eo ꝯſtabit
Magnus etiā dyoniſius inquit. Subſtā-
tia ſummi ſacerdocij ſunt eloq̄a diuinitus
tradita. i. vͣa diſciplina ſeu ſcīa diuinaruꝫ
ſcripturaꝝ. Et ꝓpha. Tu ſcīaꝫ repuliſti et
ego te repellā ne ſacerdotio m̄ fūgariſ. Nō
debēt eī diſcē q̄ ex officio alios debēt docē
De p̄miſſis vero libris ⁊ omelijs in ꝓhe
mio ſexte ꝑtis dicetur. Item qui ſint cano
nes penitētiales. ⁊ vtrū ſacerdos pn̄ia ſin
illꝭ diffinitas valeat moderare. ⁊ que ſacer
dotes ſcire oportet diximus ī aureo reꝑto
rio nr̄o ſub ti. de pe. ⁊ re. De ꝯpoto: ī finali
ꝑte dicemꝰ. Hoc officium xp̄s exercuit q̄n
poſtcenā panē ⁊ vinū in corpus ⁊ ſangui
nem ſuū diuina ꝟtute cōuertit dicēs apo
ſtolis. Accipite ⁊ comedite hoc ē corpꝰ meū
⁊c. Excellētius quoq3 hoc officio viſus eſt
cū pro peccatis humani generis ſeipſum
in ara crucis obtulit patri. Ideꝫ epiſcopꝰ
ſacerdos ⁊ hoſtia ⁊ adhuc glorioſus īplet
dū ſedē ad dexterā p̄ris īterpellat ꝓ nobiſ

De epiſcopo

PRopterea que ſpeci
aliter officio ep̄ali īcūbūt. epi-
ſcopatus inter ordines ī ſacris
canonibus ꝯnūerat᷑. Epi aūt nomē pl' ſo-
natoneris q̄ꝫ honorio. Nā ep̄s grece ſup-
intedēs interp̄tat᷑ latine. ſpeculatoris offi
cium gerēs. Nā p̄poſitus in eccl'ia ſpecu-
lator dictus ē. ⁊ qḋ dn̄s inq̄t ꝑ ꝓphe. fili
hoīs ſpeculatorē dedi te domui iſrl'. vt ple
bi ſibi ꝯmiſſe nō negligēter incūbat. ſꝫ vi
tam ⁊ mores eoꝝ ⁊ cūcta diligēter ꝓſpici-
ot. Quia g̊ ep̄o ſpeculator ē. iō ex īſtitutōe
clementꝭ p̄mi. cathedra ſiue locus eius ī ec
cleſia altior ē vt ſupintēdat ⁊ ꝑpl'm cuſto-
diat. oēſqꝫ ꝯſpiciat ⁊ illū cūcti. ſicut ⁊ vini
tori altior locus ē ꝓ vinea cuſtodiēda. Ob
h̄ īquit apl's. q̄ ep̄atū deſiderat: bonū op'
deſiderat. nō dixit honorē ſꝫ opus. qm̄ ep̄s
nō tam vt preſit q̄ꝫ vt ꝓſit eligit᷑. Rurſus
faldiſtoriū ep̄i ſpūalē iuriſdictionē ānexā
pōtificali dignitati deſignat. quā exercere
diffiniēdo nō dꝫ. niſi ꝓ tribunali ſedēſ qḋ
ꝓbatur ex v̄bis dn̄i dicentis in euāgelio.
Sup̄ cathedrā moyſi ſedēt ſcribe ⁊ phari
ſei. q̄ dixerint facite ⁊c. Per ſcabellū vero
tpal'ptās ſignificat᷑ q̄ ſubiecta eē dꝫ ſpūa
li. ſicut ꝓbāt gelaſius papa ⁊ innocētius.
iij. in ſua epl'a decretali. ⁊ a ſpūali ꝑ diſci-
plinā correctōiſ ꝯculcat᷑. qn̄ a v̄o exorbitat
ꝑ pcm̄. Vn̄ p̄s. Donec ponā inimicos tu-
os ſcabellū pedū tuoꝝ. Pontifex v̄o prin
ceps ſacerdotū ē. q̄ſi pōs ⁊ via ſequentiū
factus. Ipſe etiā ſummus ſacerdos ipſe
etiā pōtifex maximus nūcupat᷑ vt premiſ-
ſum ē. Ipſe nāqꝫ efficit ſacerdotes atqꝫ le-
uitas. ipſe officia ⁊ eccleſiaſticos ordīes di
ſtribuit ⁊ diſponit. ⁊ preordinator ē ī cūctꝭ
Ipſe qḋ vnuſq̄ſqꝫ facere debeat oſtendit
Antea aūt pōtifices ⁊ reges erāt ꝓut tactū
eſt in p̄ma p̄te ſub ti. de cōſecrationibus.
Maioꝝ eīm hec erat ꝯſuetudo. vt rex ⁊ ſa-
cerdos ⁊ pōtifex eſſet. Vn̄ ⁊ romani impa
tores pōtifices dicebātur. Dicitur etiam
p̄ſul. qm̄ in ꝯſilio preſidet. Dicitur etiā an
tiſtes q̄r an̄ alios ſtans p̄eminet ꝑpl'o. Vel
ab anti qḋ eſt ꝯtra. qm̄ hereticis ꝯtradicit
vt paſtor lupis. Ordo ep̄alis vn̄ proceſſit.
dictū ē in ꝓhemio huius ꝑtis. Sane cōſe
cratio ep̄alis ī q̄ ſpūſſanctus digne ſumē
di datur ſemꝑ ī die dn̄ica ⁊ hora tertia fit.
qm̄ ep̄i vicē apl'oꝝ obtinēt. q̄bus in die pē
thecoſtes ⁊ hora tertia ſpūſſanctus datus
eſt. Nō tn̄ pōt quis in ep̄m ꝯſecrari die il-
la que in p̄ſbiterū ordinatur. Sed ⁊ iuxͣ ca
nonū ſtatuta ep̄s cū ordinatur ꝯprouincia
les ep̄i ꝯuenire debēt cū metropolitano. ⁊
duo ep̄i ponāt ⁊ teneant euāgelioꝝ codicē
ſuꝑ caput ⁊ ceruicē eius ſiue ſuꝑ humeros
vno ſuꝑ eum fundente bn̄dictionē. reliq̄
vero omnes ep̄i q̄ aſſunt manibus ſuis ſu
per caput eius tangunt. Siquidē tenet᷑ li-
ber ſuper caput eius. p̄mo vt dominus fir
met euangeliū in corde ipſius. Scd̄o vt ꝑ
h̄ intelligat cui labori ⁊ oneri ſubijciatur.
q̄r om̄e qḋ hic eminet. i. oīs prelatus plus
meroribus afficit᷑ q̄ꝫ honoribus gaudeat.
Tertio ad notandū q̄ pondus euangelice
predicatōis cū circūquaqꝫ ferre pigere nō
debet. Quarto ad monendū illum vt ma-
gis ſolito iugo ſubiaceat ⁊ obediat euāge
lico. Trium autē ep̄orum adminus cōpu
tato metropolitano pn̄tia req̄ritur rōe ⁊ ex
ēplo. Ratione ne tātū bn̄ficiū videat᷑ fur
tiue preſtitū. ⁊ vt ꝓ illo pariter preces ad
deum effundant. Exemplo q̄r ⁊ iacobus
frater dn̄i a petro ⁊ iacobo ⁊ iohanne apo
ſtolis ordinatus eſt ep̄s hieroſolimitan'.
Manus v̄o impoſitio ſumpſit exordiū
ab yſaac qui dū iacob bn̄dixit impoſuit ſi
bi manū. ⁊ moyſes ioſue cū eum ꝑpl'o pre
fecit. ⁊ dn̄s apl'is cum eos p̄ncipes mūdi
conſtituit. Sed ⁊ ipſi apl'i ꝑ manus impo
ſitionem ſpiritūſanctū dederunt. De ma
nus impoſitione dictū eſt ſub ti. de dyaco-
no. Ceterum circa ep̄i ordinationē ſciēdū
eſt. q̄ ipſe ſabbato hora veſpertina exami
natur de moribus ⁊ ſtatu preterite vite.
vbi ter bn̄dictio petitur. vt ſancta trinitas
in ordinatione preeſſe monſtretur. Mane
vero ſequēti examinatur de futura cōuer-

ſatione ꝛ fide ex ꝑmitiue eccl̃ie inſtitutõne ꝓpter ſuſpectos ꝛ in fide moribus ꝛ ꝯditione ꝛ vngũtur caput eius ꝛ man⁹ de quo dictũ ẽ in ꝑma pte ſub ti. de ꝯſecratõibus. deinde vngũtur man⁹ eius ꝛ daẽ ei mitra in capite in ſignũ q̈ bñdictõez oĩm gẽtiuz dedit illi ꝛ teſtĩi ſuũ ꝯfirmauit ſup caputẽ eius. Danẽ etiã ei baculus ꝛ anulus. de q̃bus in ſeq̃nti pte diceẽ. Singula aũt cum ꝓprijs vbis tradũtur ꝛ ſiũt q̃ verba ꝛ capitis ꝛ manuũ vnctio ꝛ pollicũ ꝯfirmatio baculi ꝛ anuli atq; euangelij traditio ſunt huius ſacri ſubſtãtia. cetera ſunt ſolẽnitatẽ De euãgelij ꝛ baculi traditõe ꝛ q̃re ꝯſecratus equũ albũ ſeu albis cooptũ equitat dictũ ẽ in p̃dicto ti. de ꝯſe. Cõſecraẽ aũt eps̃ ĩter ep̃lam ꝛ euãgeliũ nec põt die ſue cõſecratõis ordines celebrare. q2 ip̃e tũc nõ celebrat. ſ3 ꝯcelebrat ꝑncipalit̃ celebrãti. ꝑpa. tamẽ q̃ añ hĩnnũ angelicũ ꝯſecraẽ h̃ poſſet q2 ip̃e miſſaꝝ ſolẽnia pficit cõſecratus. differt aũt inter ep̃os ꝛ ſacerdotes q2 l3 ſex ſint q̃ cõiter ptinẽt ad oẽs ſacerdotes videlicet cathecizare. baptizare. p̃dicare. ꝯficere. ſoluere. aligare. tñ ad põtificẽ nouẽ ſpãliter ſpectãt. ſ. clericos ordinare. virgines bñdicere. põtifices ꝯſecrare. manus ĩponere. baſilicas dedicare. degradãdos deponere. ſinodoſ celebrare. chriſma ꝯficere. veſtes ꝛ vaſa ſacrare. ſunt ꝛ alia que ad offĩm ep̃ale ꝑtinẽt. puta ĩ frõte chriſmare. bñdictionẽ ſolẽnẽ añ pacẽ dare. ꝛ ſimilia. verũtamẽ ꝛ maiores ꝛ minores ſacerdotes cõiter in q̃buſdã vicẽ gerũt ſummi põtificis. id eſt xp̃i. dũ videl3 ꝓ pctĩs obſecrãt. ꝛ per pniã3 recõſiliãt pctõres. vñ ap̃ls. De⁹ erat in xp̃o mũdũ ſibi recõſiliãs ꝛ poſuit in nobis vbũ recõſiliatõis. obſecram⁹ ḡ ꝓ xp̃o recõſiliamini deo. Mediatores eñ ſunt ſacerdotes ĩter deũ ꝛ hoĩes. dũ ꝛ ꝑcepta dei pp̃lo deferũt p̃dicãdo ꝛ vota pp̃li deo porrigunt ſupplicãdo. quo circa tales debent exiſtere vt ꝛ deo grati ꝛ hoĩbus ſint accepti. Nã vt ait alexãder papa. Xp̃i ſacerdotes q̃to digniores fuerint. tanto facilius in neceſſitatibus pp̃li ꝓ quibus clamant exaudiũẽ. ꝛ ſicut dicit ap̃ls. Mediator nõ eſt vnius ꝛ diſcordes recõſiliare nõ põt q̃ ſimul vtriuſq; ſocietatis ꝛ amicitie vinculo nõ eſt ꝯcors. Si eñ is qui diſplicet ad intercedendũ mittiẽ irati animus ad deteriora ꝓuocaẽ. Ep̃s q̃ ꝛ ſacerdos noĩe p̃ſbiteri intelligunẽ. ſicut pat3 ex his q̃ ad titum ap̃ls ſcripſit. qui eũdẽ ꝛ ep̃m ꝛ p̃ſbiterum nominauit. Q2 aũt idẽ ſit epiſcop⁹ ꝛ p̃ſbiẽ mltis rõnibus cõprobaẽ. Preſbiteri a filijs aaron in veteri teſtõ ſumpſerũt exordium. ep̃i vo ab ip̃o aarõ. q̃ vo tunc vocabanẽ ſacerdotes. nũc p̃ſbiteri dicũtẽ. q̃ tũc ꝑncipes ſacerdotũ nũc ep̃i noĩanẽ. Hodie aũt ideo diuerſa ſunt vocabula vt ep̃s nõ dicaẽ p̃ſbiter vel ecõtra. qñ antiq̃tus qñ pietati ſtudebãt p̃ſbiteri. in oĩ loco ordinabãtur. ꝛ apud iudeos q̃ pp̃lo ꝑerãt preſbiteri dicebãẽ hoc noĩe honoris accipiẽtes. vocabanẽ etiã ep̃i ab illo opere q̃d ĩplere videbanẽ eo q̈ ꝯſiderare habebãt quecunq; ad pietatis cultu3 fuerant conſtituta. Hic etiam hieronimus ſic ait. Olim idẽ p̃ſbiẽ q̃ ꝛ ep̃us. ꝛ añq̃ dyaboli inſtinctu ſtudia ſiue diſſenſiones in religione fierent. ꝛ diceretur ĩ pp̃lis ego ſum pauli ꝛ ego ſu3 apollo. ego cephe. cõmuni p̃ſbiteroꝝ conſilio eccleſie gubernabanẽ. Poſtq̃ autem vnuſquiſq; eos quos baptizauerat ſuos eſſe putabat. nõ xp̃i. in toto orbe decretu3 eſt vt vnus de p̃ſbiteris ſpponereẽ. Ep̃i ḡ nouerint ſe magis conſuetudĩe q̃ diſpenſatione dominice veritatis p̃ſbiteris eſſe maiores. Auguſtinus vo dicit q̈ quãq̃ ſecundũ vocabula que vſus obtinuit ep̃s ſit p̃ſbitero maior. Auguſtinus tamẽ hieronimo minor eſt. Hoc officiũ chriſtus exercuit. qñ manus ſup capita diſcipuloꝝ leuans eis bñdixit. dicens. Accipite ſpiritũ ſanctũ quorũ remiſeritis peccata remittũtur eis ꝛc.

Incipit liber tertius

de indumentis ſeu ornamentis ſacerdotum atq; pontificum et aliorum miniſtrorũ

IN quotidiano
vſu nõ eſt veſtibus ſa
cris vtendũ: ad notan
duz ꝙ ſicut mutationẽ
habitus ſm litteram
facim⁹. ita ⁊ ſm ſpũm
agamus. Nõ ergo cuz
veſtibus cõmunis vi-
te vſu pollutis in ſancta ſctõꝝ ingrediamur.
ſed cum ↄſciẽtia mũda ⁊ veſtibus mũdis
⁊ ſacris dñi ſacramẽta tractemus. Vñ ſte
phanus papa ſtatuit ſacris veſtibus non
niſi in eccleſiaſticis. ⁊ deo dignis officijs
vti. ⁊ ezechiel. xliiij. Non ſctificabũt pplm
in veſtibus ſuis. Habet ergo ſm hiero. re
ligio diuina alteꝝ habitũ in eccl'iaſticis of
ficijs / aliũ in cõi vſu vt cũcto pplo xpiano
exemplũ p̃beat bone ↄuerſatiõis quaten⁹
loti prius ſordes noui xpo fiant homines
Exuit em̃ tũc ſacerdos veterẽ hoĩem cũ ac
tibus ſuis ⁊ ĩduit nouũ qui ſcƺ ſm deũ cre
atus eſt. Per veſtes q̊ꝫ quibus in ſacris tm̃
vtimur. nõ oĩa ſacramenta fore pplo reue-
landa intelligimus. Et nota ꝙ tempore lu
douici imꝑatoris filij karoli magni epi et
clerici ſingl'a auro texta ⁊ exquiſitas veſteſ
⁊ alia ornamenta ſecularia depoſuerunt.
Sacre aũt veſtes a veteri lege videntur
aſſumpte. p̃cepit em̃ dñs moyſi vt faceret
aaron ſacerdoti ⁊ filijs eius veſtes ſanctas
in gloriã ⁊ decorẽ vt loti ⁊ ſacris veſtibus
induti fungerẽt officio ĩ ſacris. Exo. xxviij
xxxi. xxxv. ⁊ xl. ca. Docuit em̃ dñs moyſen
p. xl. dies facere põtificalia ⁊ ſacerdotalia
veſtimenta ſacerdotibus ⁊ leuitis ſuis or-
namẽta q̊ꝫ ⁊ linteamina ſed ⁊ maria texuit
⁊ fecit illa in vſum miniſterij tabernaculi
federis. Quedã tñ ab apl'is ſumpſerũt ſed taz
ille q̃ꝫ iſte virtutes deſignant / vel miſteri
um incarnatiõis / Sane põtifex celebratu
rus exuit veſtes quotidianas ⁊ induit mũ
das ⁊ ſacras. Et p̃mo ſandalia calciat vt ſit
memor dñice incarnatiõis. Secundo ſibi
impõit amictũ vt motus ⁊ cogitatus. fau
ces ⁊ linguã cohibeat vt fiat cor mundum
ſpũm rectũ ꝑcipiẽs in viſceribus innoua
tum. Tertio albã talarẽ vt habeat mundi
ciam carnis perſeuerãtẽ. Quarto cingl'm
vt ĩpetus luxurie refrenet. Quĩto ſtolã in
ſignũ obedientie. Sexto tunicã iacinctinã
i. celeſtẽ ↄuerſationẽ. Septimo ſupinduit
dalmaticã. i. ſanctã religionẽ ⁊ carnis mor
tificationẽ. Octauo cirothecas. vt d̃clinet
vanã gloriaz. Nono anulũ vt diligat ſpõ
ſaz ſicut ſe Decimo caſulã. i. caritatẽ. Unde
cio ſudariũ vt quicq̃d fragilitate vel igno
rantia peccat pñia tergat. Duodecĩo palli
um ſupponit vt oñdat ſe imitatorẽ xpi q̃
lãguores noſtros tulit. Tredecĩo mitrã vt
ſic agat ꝙ coronã mereat̃ ꝑcipere eternam.
Decioq̃rto baculũ. i. auctoritatẽ ptãtiꝫ do-
ctrine. Et poſtea tapeta calcat vt terrã d̃ſpi
cere ⁊ amare celeſtia diſcat. Oĩbus aũt p̃-
miſſis veſtibus induit̃ a miniſtris. quia ei
vt veſtes ſpirituales induat. ãgeli ſuffra-
gant̃. vel q2 vicarius eſt xpi cui ãgeli mini
ſtrant ⁊ oĩa ſeruiũt. Rurſus põtifex tanq̃ꝫ
aduocatus ⁊ pugil cũ hoſte pugnaturus
antiquo veſtibus ſacris q̃ſi armis indui-
tur. iuxta apl'm vt iam dicetur. Primo
ſandalia ꝓ ocreis habet ne q̃d macule vel
pulueris affectionũ ihereat. Scḋo amict⁹
ꝓ galea caput ꝓtegit. Tertio alba ꝓ lorica
totũ corpus cooperit Quarto cingulũ pro
arcu ſubcingulũ ꝓ pharetra aſſumit. ⁊ eſt
ſubcingulũ illḋ qḋ depẽdet a cingulo quo
ſtola põtificis cũ ipõ cingulo colligatur.
Quĩto ſtola collum circũdat q̃ſi haſtã ↄtra
hoſtẽ vibrãs. Sexto maĩpulo ꝓ claua vtit̃
Septimo caſula q̃ſi clipeo tegit̃. manus li
bro ꝓ gladio armat̃. De ſingl'is etiã alit̃
dicet̃ infra. Hec itaq̃ꝫ ſunt arma q̃bus põ-
tifex vel ſacerdos armari dꝫ ↄtra ſpũales
neq̃cias pugnaturus. Nã vt inquit apl's.
Arma milicie nr̃e nõ ſunt carnalia ſed ad
deſtructionẽ muniminũ potẽtia. Et ĩ alia
epl'a ad eph. vj. Induite vos ĩquit arma-
tura dei vt poſſitis ſtare aduerſus ĩſidias
dyaboli. State ḡ ſuccincti lũbos veſtros ĩ
veritate ⁊ ĩduti loricã iuſticie ⁊ calciati pe
des ĩ p̃paratione euãgelij pacis in oĩbus

ſumētes ſcutum fidei in quo poſſitis oīa
tela neq̄ſſimi ignea extinguere. ⁊ galeā ſa
lutis aſſumite ⁊ gladiū ſpūs qḋ ē v̄bū dei
Hec q̄dē armatura ē p̄miſſa ſeptuplex ve
ſtis ſacerdotalis ſignificatiua ſeptēplicis
v̄tutis ſacerdotis. ⁊ rep̄ſentatiua xp̄i veſti
um q̄bus īdutus fuit tp̄e paſſionis vt īfra
dicet̃. ꝓuideat ḡ diligēter ep̄s ⁊ attēdat ſtu
dioſe ſacerdos vt ſignū ſine ſignificato nō
ferat. i. vt veſtē ſine v̄tute nō portet. ne ſor/
te ſimilis ſit ſepulcro a foris dealbato. īt᷒
v̄o oī ſpurcitia pleno. q̄ſq̄s eñ ſacris īdu/
mētis ornat̃ ⁊ honeſtis moribus nō īduit̃
q̄̄to venerabilior appet hoībus: tāto red/
ditur īdignior apḋ deū. Pontificale ē itaq̧
gl'iam nō iā honor ꝯmēdat veſtiū ſꝫ ſplen
dor aīarū. qm̄ ⁊ illa q̄ quondā carnalibus
blādiebātur obtulib᷒. ea potius q̄ in ipis
erāt intelligēda poſcebāt. vt q̄cquid illa ve
lamina in fulgore auri. in nitore gēmarū
⁊ in multimodi opis varietate ſignabant
h̄ iā in morib᷒ actibuſq̧ clareſcat. cū ⁊ apḋ
veteres reuerētiā ipa ſignationū ſpēs ob/
tineret. ⁊ apḋ nos certiora ſint exp̄imenta
rerū q̄̄ enigmata figurarꝫ. ꝓut hec ⁊ alia
in pōtificali vbi agit̃ de ep̄i ꝯſecratōe legū
tur. Sic itaq̧ munitus ad certamē contra
ſpūalia neq̄cie in celeſtibus ⁊ ꝓ ſedēda in
ſubditos iudicis ira ad altare ꝓcedit. ⁊ p̄
ꝯfeſſionē diaboli renūciat dn̄o ⁊ ſeip̄ꝫ ac/
cuſat. Populus v̄o q̄ſi ꝓ ſuo pugile ora/
turus in ꝓfeſtis diebus terre ꝓſternitur.
Dū aūt ille orōes ⁊ alia recitat q̄ ſi totis vi
ribus ꝯtra diabolū pugnat. Dū dyacon᷒ ī
ieiunijs añ euāgeliū caſulā ſuper humerꝫ
replicat q̄ſi gladiū ꝯtra hoſtē vibrat. Dū
ep̄l'a legit̃. voce p̄conis īp̄atoris edita dāt̃.
Cant᷒ ſunt tubicīe p̄cētores chorꝫ. regētes
ſunt duces exercitū ad pugnā inſtruētes.
q̄bus laceſcētibus alij ſubueniūt. Cantus
aūt ſequētie eſt plauſus ſeu laus victorie.
Dū euāgeliū legit̃ hoſtis q̄ſi gladio vulne
rat̃. aut exercitus poſt victoriā diſp̄ſus ad
ūnat̃. Ep̄o p̄dicāſ ē īp̄ator victores laudāſ
Oblatōes ſūt ſpolia q̄ victorib᷒ diuidunt̃
Cantus offertorij ē triūphus q̄ debet̃ īp̄a/
tori. Pax aūt in fine dāt̃. vt ꝑ p̄l'i q̄es hoſte
ꝓſtrato inſinuet̃. Et deī de ꝑp̄l's data licen
tia p̄ ite miſſa ē. cū gaudio de victoria ⁊ pa
ce obtēta ad ꝓp̄a redit. Celebratur᷒ itaq̧
miſſaꝫ ep̄s aut p̄ſbit̃ indumentī ſuo ordini
ꝯgruētibus ſe exornat ⁊ veſtiū cultui actō
nis q̄̄ ꝯueniāt ornamēta. Circa qḋ notan/
dū ē. q̄ ſex ſunt īdumēta ſacerdotib᷒ ⁊ ep̄iſ
cōia. q̄ꝛ ⁊ ſex ſunt in q̄bus cōis p̄ſbterorꝫ ⁊
ep̄orꝫ ptās ꝯſiſtit. Nouē v̄o ſunt ornamen
ta pōtificibus ſpecialia. q̄ꝛ ⁊ nouē ſūt in q̄
bus ſp̄alis ep̄orꝫ ptās ꝯſiſtit. Per hūc ḡ cō
uiuiū ⁊ ſp̄aliū īdumētorꝫ nūerꝫ cōitas ⁊ ſpā
litas ptātū inter ep̄os ⁊ ſacerdotes ſigni/
ficat̃. de q̄ in p̄te p̄cedēti dcm̄ ē ſub titu. de
ep̄o. h̄ etēm tam in nouo q̄̄ in veteri teſtā/
mēto legit̃ ꝯſtitutū vt pōtifices p̄ter cōes
veſtes hēant ſpāles: ſꝫ ibi quattuor erant
cōes ⁊ quattuor ſpāles ꝓut dicet̃ ſub ti. de
lega. indumentis. Qḋ ſi q̄dē ratio miſtica
poſtulabat. nā ille date ſunt carnalibus ⁊
mūdanis. qm̄ quaternarius numerus cō/
uenit carni propt̃ quattuor hūores. ⁊ mū
do ꝓpter quattuor elemēta. He aūt ſpūa/
libus ⁊ p̄fectis date ſunt. Nā ſenarius nu
merus q̄ p̄fectus eſt. q̄ꝛ reddit̃ ex ſuis p̄ti/
bus aggregatꝭ p̄fectis ꝯuenit. Vñ ⁊ ſexto
die p̄fecit deus celū ⁊ terrā ⁊ oēm ornatū
eorꝫ. ſꝫ ⁊ cū in plenitudine tp̄is ſexta veniſ
ſet etate: ſexto die ſub hora ſexta redemit
genus humanū. Senarius ḡ nūerus per
fectus ē q̄ꝛ ſuo ordine nūeratus p̄ficit̃. Nā
cū vnū duo ⁊ tres dicūtur. ſenarius nume
rus īplet̃. vel q̄ꝛ ī tribus p̄tibus diuidit̃. i.
in ſexta tertia ⁊ dimidia. videlꝫ ī vno duo
bus ⁊ tribus. Nouenarius etiā ſpūalib᷒
ꝯuenit. q̄ꝛ nouē ſunt ordines angelorꝫ qui
ſ̄m ꝓph̄am p̄ nouē gēmarꝫ ſpēs deſignāt̃
Quidecim ḡ ſunt ornamēta pōtificis. quī
decim v̄tutū gradū ipo nūero deſignātia
quos p̄ q̄ndecim cātica graduū pſalmiſta
diſtīxit. Veſtes eñ ſacerdotales virtutes
ſignificāt q̄bus debēt ſacerdotes ornari.
ſc̄d̄m illḋ ꝓpheticū. Sacerdotes tui īduā
iuſti. ⁊c. Que talares dicūtur q̄ꝛ talus ē fi/
nis corp̄is p̄ qḋ oſtēdit̃ q̄ nō ſufficit opus

ſex indumenta ſac.

ix. pontificis

bonū inchoare niſi ſtudeat pſeuerāti fine
ↄpleri ꝓut ſub t. de tunica dicet. Sic ergo
noſter pōtifex plura q̄3 .viij. induit veſtimē
ta q̄uis aaron nō niſi octo habuiſſe legat
q̄b⁹ moderni ſuccedūt. qđ iđ ē qm̄ opoꝛtet
iuſtitiā nr̄a3 magis abūdare q̄3 ſcribarū et
phariſeoꝝ vt intrare poſſim⁹ in regnū ce
loꝝ. Poteſt etiā dici q nr̄ pōtifex .viij. h3 a
capite vſq3 a pedes exceptis veſtimentis
pedū ⁊ manuū. ſ. amictū. alba3. cingulum
ſtolā. duas tunicas. caſulā. ⁊ palliū. Veſti
mentū eñ pedū potius ꝑtinet ad noſtru3
q̄3 ad aaron. q2 nr̄is dictū ē. Euntes in oēs
gentes ⁊c. Deniq3 ꝑter ꝓmiſſas veſtes ſa
cris oꝛdinibus ⁊ miniſtris deputatas. ē ⁊
alia q̄dā veſtis linea q ſuppelleciū dr̄ quo
q̄buſlibet ſeruicijs altaris ⁊ ſacroꝝ vacan
tes ſup veſtes cōes vti debēt. ꝓut in ſeq̄n
ti titu. dicetur. Suppelliciū aūt ꝓpter ſui
cādoꝛē mūdiciā ſeu puritatē caſtitatis deſi
gnat iuxta illđ. Omni tp̄e veſtimēta id eſt
opa tua ſint candida. i. munda. ꝓpter no
mē v̄o ſuū carnis moꝛtificatione3 figurat
Dictū ē eñ ſuppelliciū eo q antiq̄tus ſup
tunicas pellicias de pellibus moꝛtuoꝛum
aīaliū factas induebat. qđ adhuc in q̄buſ
dā eccleſijs obſeruat repn̄tantes q adam
poſt pctm̄ talibus veſtitus ē pellitijs. Ter
tio denotat innocētiam ⁊ iđ aū oēs alias
veſtes ſacras ſepe induit. q2 diuino cultui
deputati innocentiā vite cūctis v̄tutū acti
bus ſupponere debēt. iuxta illud p̄s. In
nocētes ⁊ recti adheſerūt mihi. Quarto ꝓ
pter ſui latitudinē ↄgrue caritatē deſignat
vñ ſup ꝓphanas ⁊ cōes veſtes induit ad
notandū q caritas operit multitudinem
pctōꝝ. Quīto ꝓpter ſui foꝛmā. q2 ī modu3
crucis foꝛmatur. paſſionē dn̄i figurat. qđ
q3 illud gerētes crucifigi debēt vitijs ⁊ cō
cupiſcētijs. Fiunt aūt ſuppellicia in q̄buſ
dam locis de criſmalibus lineis q ponun
tur ſup īfantulos baptizatos exēplo moy
ſi q de purpura ⁊ biſſo ⁊ alijs a populo in
tabernaculo oblatis fecit veſtes q̄b⁹ aaron
⁊ filij eius īduerētur. qñ miniſtrabāt ī ſan
ctis. Exo. xxxix. c. Eſt etiā ⁊ alia veſtis q plu
male vel capa vocat. q creditur a legali tu
nica mutuata. Unde ſicut illa tītīnabulis
ſic iſta fimbrijs inſignit. q ſunt laboꝛes et
hm̄ōi ſolicitudines. Habet etia3 capuciu3
qđ eſt ſupnū gaudiū. ꝓlixa ē vſq3 ad pedes
p qđ pſeuerātia vſq3 in finē ſignificatur. ī
anterioꝛi pte apta ē. ad notandū q ſancte
ↄuerſantibus vita patet eterna. ſeu q eoꝝ
vita patere debet alijs in exēplū. Rurſus
p capā glīoſa coꝛpoꝝ immoꝛtalitas intel
ligit. Vñ illa nō niſi in maioꝛibus feſtiui
tatibus induimus. aſpiciētes vt in futurā
reſurrectionem qñ electi depoſita carne bi
nas ſtolas accipient. videl3 requiē aīaꝝ et
glīam coꝛpoꝝ. Que capa recte interius pa
tula eſt. ⁊ niſi ſola neceſſaria fibula īcōſuta
q2 coꝛpa ia3 ſpūalia facta nullis aīam ob
turbabūt ↄguſtijs. Fimbrijs etiā ſuboꝛnat
q2 nr̄e nihil deerit ꝑfectiōi. ſ3 qđ nc̄ ex pte
cognoſcim⁹ tunc cognoſcem⁹. ſic̄ ⁊ cogniti
ſum⁹. Quidā aūt heretici garriūt nuſq3 re
piri in nouo teſtamēto q xp̄s vel diſcipuli
eius ꝓmiſſis veſtibus induerētur repħen
dētes nos temere. q2 talibus oꝛnamur. qm̄
ſicut iohēs ait. Dn̄s reſurgēs de cena po
ſuit veſtimenta ſua ⁊ poſtea alia nūq3 acce
pit niſi ſua. nos v̄o vt dicūt plura alia q̄3 ve
ſtimus reueſtimus in miſſa in qua cenam
ipam imitamur. ⁊ dn̄s ab his q volūt am
bulare in ſtolis nos cauere precepit dicēs.
Cauete a ſcribis q volunt ambulare in ſto
lis. Dicūt eñ h̄ facimus vt iuſtioꝛes ⁊ ex
cellentioꝛes ppl̄is appareamus. contra illđ
Vos eſtis q iuſtificatis vos corā hoībus.
deus aūt nouit coꝛda veſtra. q2 qđ hoībus
altū eſt abhominatio eſt apud deū. Erroꝛ
aūt iſte ex ꝓmiſſis aptiſſime ↄfutat. Legit
q̄3 ezechiel. xlij. ⁊ xliiij. Cū īgredientur ſan
ctuariū meū ⁊ accedent ad menſam vt mi
hi miniſtrent ⁊ cuſtodiant cerimonias me
as. veſtibus vtantur lineis nec aſcēdet ſup
eos q̄cq3 laneū. Cūq3 egredient atriū exte
rius ad ppl̄m exuent ſe veſtibus in q̄b⁹ mi
niſtrauerūt ⁊ nō ſanctificabūt ppl̄m in ve
ſtib⁹ ſuis. Et nota q oſtiarij. lectoꝛes. exoꝛ
ciſte. ⁊ acoliti veſtibus albis vtūtur. videl3

ſuperpellicio. amicto. ⁊ alba ⁊ baltheo. vt
angelos dei miniſtros p̱ caſtitatꝭ mūdiciā
imittent. ⁊ eis ī carne gl'ioſa effecta ſpūali
q̄ſi in albis veſtibus ſocient. Inde ē ꝙ po
tius lineis veſtibus vtūtur. q2 ſicut linum
multo labore ad cādorē p̱ducit. ſic neceſſe
ē p̱ multas tribulatōes ad regnū celoꝝ p̱-
uenire. In ꝯſilio magūtinēſi. ſtatutuꝫ ē ꝙ
ep̄s ī ordinatōe ſua recipiat orariū. bacu-
lum ⁊ anulū. p̄ſbiter orariū. ⁊ planetā. dya
conus orariū. ⁊ dalmaticā. ſubdyaconus
patenā ⁊ calicē ⁊ cū degradātur ea p̱dunt
Et ī ꝯſilio tholeta. ſtatutū ē ꝙ dyacon⁹ tp̱e
oblatōis tm̄. ſ. qn̄ legit euāgeliū vtat' alba
id ē dalmatica. Notādū q̄ꝫ ē ꝙ veſtes euā-
gelici ſacerdotꝭ aliꝺ deſignāt in capite. ſ. in
xp̄o: aliꝺq̄ꝫ figurāt in mēbris. q̄ꝫq̄ꝫ ⁊ caput
⁊ mēbra ſacerdotꝭ noīe nūcupētur. Ad ca-
put dicit pſalmigraph⁹. tu es ſacer. ī eter.
ſcd̄m or. melchi. Ad mēbra vō dicit apl's.
Vos eſtis genus electū regale ſacerdotiū
Exponēda ergo ſunt eoꝝ miſteria. Primo
ſcd̄m qꝺ mēbris ꝯſeq̄nt' ſcd̄m qꝺ capiti. ſ.
xp̄o ꝯueniūt. put ī q̄libet capi. diſtiguetur
De ornamētꝭ aūt ⁊ palleis ⁊ veſtib⁹ eccl'ie
vel altaris ī p̄ma p̱te dctm̄ eſt vbi agit' de
picturis. Porro ſex īdumēta ſacerdotibuſ
⁊ ep̄is cōia ſunt hec. amictus. alba. zona
ſeu cīgulū. ſtola. manipulus. planeta. No
uem vō pōtificibus ſpālia ſunt hec. cali-
ge. ſandalia. ſuccītoriū. tunica. dalmatica.
cirothece. mitra. anulus. baculus paſtora-
lis. De q̄bus oībus ſingulatim ꝓſeq̄mur
⁊ etiā de ſudario ⁊ de palleo ⁊ de colorib⁹
q̄bus eccl'ia ī eccl'iaſticis vtit' īdumētꝭ ⁊ de
legalibus īdumētis.

De amictu.

Ptio de ſex ornamen-
tis ep̄is ⁊ ſacerdotibus cōmu-
nibus ē ſc̄m p̄miſſa dicēdū. Lo
tis itaq̄ꝫ manibus: ep̄s ſeu ſacerdos cele-
braturus aſſumit amictū q̄ caput tegitur
quē pōtifex loco ephot ſiue ſup̱humeraliſ
⁊ rōnalis hꝫ ⁊ nūc etiā ſup̱humerale voca
ri pōt ſignificāſ ſalutē q̄ p̱ fidē tribuit. De
q̄ apl's ad eph. vi. Galeaꝫ ſalutꝭ aſſumite.

ſignificat etiā caſtitatē cordis ⁊ corp̄is. q̄a
⁊ renes ⁊ pectus ambit ⁊ tegit ⁊ oīb⁹ ſacris
veſtibus ſup̱ponit'. ſꝫ oībus ſup̱emīet. q2
caſtitas. ⁊ dꝫ eē ītus ī pectore. ⁊ ſoris nitere
op̱e. vn̄ ī renibus ſtringit' q2 ibi p̄cipue lu-
xuria dn̄at'. Per amictū q̄ꝫ q2 ſup̱ hūeros
circūquaq̄ꝫ diffundit' opꝭ fortitudo deſi-
gnat'. Humeri nāq̄ꝫ fortes ſunt ad op̱a p̱a
gēda. iuxta illꝺ p̄riarche iacob. Suppoſuit
hūeꝝ ad portādū ⁊ factus ē tributꝭ ſeruiēſ
Due faſciole ſiue due cordule q̄bus ami-
ctus an̄ pectus ligat'. ſignificāt ītētioneꝫ ⁊
finē q̄bus īformādū ē opus ne fiat ī fermē
to malicie ⁊ neq̄cie: ſed ī azimis ſinceritatꝭ
⁊ veritatꝭ. Sacerdos igit' nō dꝫ ocioſus exi
ſtere ſꝫ bonis op̱ibus īſudare ſc̄m illꝺ apl'i
ad thimo. Labora ſic̄ bon⁹ miles ihū xp̄i
Laudāda tm̄ quorūdā locoꝝ hꝫ ꝯſuetudo
vt linea camiſia alba aut ſup̱pelliciuꝫ ſup̱
cōes veſtes īduat' p̄uſq̄ꝫ amict⁹ īponat'. p̱
qꝺ fides q̄ p̄mo adeē dꝫ ſignificat'. Porro
amictus ſup̱ os planete reuoluit'. de q̄ ſub
ti. de planeta dicet'. Amictu q̄ꝫ collū ſtrīgit'
p̱ qꝺ vocis caſtigatio intelligit'. q̄m p̱ col-
lum ī quo vox ē vſus loq̄ndi exp̄mit'. Strī
git' ḡ collū ne īde ad līguā mēdatiū trāſi-
re poſſit. Leuiter tm̄ cū eo pectus ⁊ fauces
ſtrīgūtur. put ſub ti. de cīgulo dicet'. Illo
etiā caput op̱imus ne circūquaq̄ꝫ libere ꝓ
ſpiciēdo illicita cogitem⁹. Pectus ſeu cor
eo tegit'. q2 animus ſacerdotꝭ ad ea q̄ īcum
būt dꝫ totus eē ītentus nec dꝫ tūc ad vani-
tates vel ad aliqua mūdana libere medi-
tāda diſſolui. Porro amictus q̄ ſacerdos
caput obnubit. ſcd̄m ꝙ capiti. ſ. xp̄o ꝯuenit
ſignificat id qꝺ ī apocal'. deſcribit'. videlicꝫ
angelū dei fortē deſcēdiſſe de celo amictū
nube. Et ī eſaia. Ecce dn̄s aſcēdet ſup̱ nu-
bē cādidā. veniēs eñ ad ſaluationē mūdi
ſaluator mūdi dei filius. ā geluſ magni ꝯſi
lij. amictus ē nube dū diuinitatē abſcōdit
ī carne. Nā caput viri xp̄s. caput xp̄i deuſ
hoc ḡ carnis latibulū ſignificat ſacerdotiſ
amict⁹. Qꝺ etiā p̱ illā ſindonē exp̄ſſius ſi-
gnificat' qua ſumm⁹ pōtifex caput obdu-
cit. de qua in ti. de ſuccīctorio dicet'. ⁊ pul-

cre quidē qđ ꝑ calciamētū pedū hoc ipꝫ ꝑ amictū capitis deſignat᷑. qꝛ diuinitas ī carne latuit: ꝛ ꝑ carnē innotuit. Nā cū notus eēt in iudea deus ꝛ in iſrael magnū nomē eius. In ydumeā extēdit calciamētū ſuū ꝛ oīm ꝯſpectū gentiū reuelauit iuſticiā ſuam. Amictus etiā repn̄tat opimētū quo iudei velabāt faciē xp̄i dicētes. mathei. xj. Propheti za nobis xp̄e q̄s eſt qui te ꝑcuſſit.

De alba.

POſt amictū ꝫ camiſiam ſiue albā: ſacerdos induit. q̄ mēbris corpis ꝯueniēter aptata nihil ſupfluū aut diſſolutū in vita ſacerdotū aut ī eius mēbris eē debere demonſtrat: ſ᷑m qđ legit᷑. Omni tp̄e veſtimēta tua ſint candida. Fit aūt de biſſo vel lino. ꝓpt᷑ qđ ſcriptū eſt. Biſſinū ſunt iuſtificationes ſanctoꝝ. Eſt aūt biſſus linū egyptiacū. Sicut eīm biſſus vel linū cādorē quē ex natura nō hꝫ multiſ tonſionibus attritū acq̄rit ꝑ artē. ſic ꝛ hoīs caro mūdiciā. quā nō obtinet ꝑ naturā ꝑ exercitia bonoꝝ operum multiſ caſtigatōibus macerata ſortit᷑ ꝑ gratiam. Sacerdos ḡ ſ᷑m apl̄m. Caſtiget corpus ſuū ꝛ ī ſeruitutē redigat. ne forte cum aliis p̄dicauerit: ipe reprobus fiat. hꝫ aūt alba capiciū qđ ē ꝓfeſſio caſtitatiſ. hꝫ etiā ligulā q̄ ſignificat liguā ſacerdotalē q̄ ligat ꝯtumaces ꝛ abſoluit penitentes. Rurſus hec veſtis q̄ ī veteri ſacerdotio linea vł podoris grece ſeu tunica talaris dicebat᷑ ſtricta fuiſſe deſcribit᷑ ꝓpt᷑ ſpm̄ ſeruitutis iudeoꝝ ī timore. In nouo ꝟo larga ē ꝓpter ſpm̄ adoptōis ī libertate q̄ nos xp̄s liberauit. Qđ aūt aurifriſiū ꝛ grāmata diuerſis in locis ac variis opibus ad decorē hꝫ illđ īſinnat. qđ ꝓphā dicit ī pſal. Aſtitit regina a dextris. t. ī veſti. de au. circū. varie. Rurſus alba cingulo ſtringit᷑. vt oīs voluptas carnalis āſtricta ītelligat᷑ dicēte dn̄o. Sint lūbi ve. p̄cin. Manice q̄ꝫ tā albe q̄ꝫ etiā tunicelle ꝯueniēter eē debēt ſtricte nō nimis laxe vt labātur ꝛ brachia nudētur hn̄tes ī ſummitatibus aurifriſia ad deſignādū aureos torques q̄ brachia nuda beati martini miſſam celebrātis miraculoſe decenter operuerūt. ꝓut in. vij. pte ſub eius feſto dicetur. Per albā etiā q̄ corpus ad ſurſum vſq̄ deorſum tegit᷑: ſpes q̄ ex grā ꝓuenit eccl̄ie de ſurſū ꝛ ex meritis eccl̄ie deorſum figuratur. De hac apl̄s ad roma. viij. Spe ſalui facti ſumus. qꝛ ꝟo vſq̄ ad talos deſcēdit: ꝑſeuerantiā deſignat. ꝓut tactū ē ꝓpe finē in ꝓhemio huius ptis. Porro ſ᷑m q̄ capiti. ſ. xp̄o ꝯuenit alba q̄ ē lineū veſtimētum lōgiſſime diſtās a tunicis pelliceis q̄ de mortuis aīalibus fiūt. q̄bus adā veſtit᷒ eſt poſt pctm̄ nouitatē vite ſignificat quā xp̄s ꝛ hūit ꝛ docuit ꝛ tribuit ī baptiſmo. de q̄ dicit apl̄s. Exuite veterē hoīeꝫ cū actibus ſuis ꝛ īduite nouū q̄ ſcd̄ꝫ deū creatus ē. nam ꝛ transfiguratōe reſplēduit facies eius ſicut ſol. ꝛ veſtimenta eius facta ſunt alba ſicut nix. Sēper eīm veſtimēta xp̄i mūda fuerūt ꝛ candida qꝛ pctm̄ nō fecit nec īuētus ē dolus ī ore eius. Hec etiā veſtis repn̄tat albā veſtē ī qua herodes illuſit xp̄o. Luc. xxiij.

De zona ſeu cingulo.

DEbet autē ꝫ alba circa lūbos ſacerdotis ſeu pōtificis zona ſeu cingulo qđ ī lege ꝛ apud grecos baltheū dicebatur p̄cingi. ne deflue̅do greſſū ꝫ īpediat. vt caſtitas ſacerdotiſ ꝑ albā ſignificata nullius īcētiuoꝝ ſtimulis diſſoluat᷑. Cīgulū nāq̄ꝫ ꝯtinētiā ꝫ ſignificat. Vn̄ ſint lūbi veſtri p̄cīcti ꝛc̄. In lūbis q̄dē luxuria dn̄at᷑ ſicut dn̄s loquens de dyabolo maīfeſtat. Virt᷒ ei᷒ ī lūbis ei᷒ ꝛ fortitudo ei᷒ ī vmbilico vētris ei᷒. Sane a ſiniſtro latere pōtificis ex cīgulo duplex depēdet ſuccinctoriū. qꝛ duo ſunt q̄bus caſtitas roborat᷑. ꝛ ſine q̄bus difficile ꝯſeruatur. ſ. orō ꝛ ieiuniū. Vn̄ dn̄s ait. Hoc gen᷒ demoniū nō eicit᷑ niſi ī orōe ꝛ ieiunio. Debent ḡ lūbi ꝑ cōtinentiam p̄cingi ꝛ ꝑ abſtinentiam ſubcingi. vn̄ apl̄s. State ſuccīcti lūbos veſtros in veritate. Verū ſuccinctoriū qđ vel pizoma vel ſubcingulum vocatur. inter indumenta legalia fuiſſe nō le

gitꝛ. q̄꞉ ꝛ ſi legales ſacerdotes accincti tp̄e
ſacrificiȷ̈ abſtinere deberent. alio tū̄ tp̄e lici
te vacabāt āplexibus. hodie aūt additur
cingulo. q̄꞉ moderni miniſtri iugē hr̄e debēt
ꝯtinētiā. ꝛ ić nō ſolum cingi. ſed etiā ſuccin
gi debēt. Jdeo aūt duplex ē ſuccinctoriuꝫ
vt duplex caſtitas denotetꝛ. videlꝫ mētis q̄
ꝑ cingulū. ꝛ corꝑis q̄ ꝑ ſubcīgulū ſignifica
tur. A ꝑte ſiniſtra depēdet q̄꞉ potior ē caſti
tas mētis quā corꝑis. ꝛ dextra ꝑs potior ē
q̄ꝫ ſiniſtra. vñ greg. Lūbis p̄cingimur cuꝫ
carnis luxuriā ꝑ carnis ꝯtinentiā coarta-
mus. Cingulū q̄ꝫ ꝯuenīēter tēꝑerātiā deſi
gnat. De ſubcīgulo etiā dctm̄ ē ī ꝓhemio
huius ꝑtis. Et aduerte q̄ pectus ꝛ fauces
leniter cū amictu ſtringuntur: q̄꞉ motus in
noſtra ptāte nō ſunt. Helias ꝑ̄us clauſit ce
lū qñ petiȷ̈t q̄ nō plueret q̄ꝫ aīm qñ deſide
rabat vindictā de morte ꝓphārū. Lingua
etiā in humido ſedet ꝛ in madido ꝛ facile
lubricatur. Vñ ꝓ̄nceps aplo̅ꝝ ad vocē an
cille magiſtruꝫ negauit. ſed renes fortiter
cingulo ſtringūtur vt caſtigetꝛ corpus. ꝛ in
ſeruitutē redigatꝛ. ꝛ impetus luxurie refre
netur. Porro ſcd̄m q̄d capiti. ſ. xp̄o ꝯueīt
zona ſacerdotalis ſignificat illd̄ q̄d iohēs
aplꝰs ait. Cōuerſus vidi ſimilem filio hoīs
p̄cinctū ad māmillas zona aurea. Per zo-
naꝫ aureā ꝑfecta xp̄i caritas deſignatꝛ. q̄m
dicit aplꝰs. Supeminētē ſcientie caritateꝫ
xp̄i feruentē in corde radiantē in oꝑe cuiꝰ
ſuccinctoriū illud ſignificat q̄d yſai. xj. de
xp̄o loquens p̄dixit. Erit iuſticia cingulꝫ
lūboꝝ eius. ꝛ fides cīctoriū renū eius. Nā
iuſtus dñs iuſticiā dilexit. equitatem vidit
vultus eius. Et fidelis dñs in verbis ſuis
ꝛ ſanctus in oībus oꝑibus ſuis. Due ſum
mitates ipſius due ſunt ꝑtes naturalis iu
ſticie quā xp̄s fecit ꝛ docuit. ſ. q̄d tibi non
vis fieri alteri ne feceris. ꝛ q̄cūq̄ꝫ vultis vt
faciant vobis hoīes ꝛ vos eadem facite il
lis. Cingulū ḡ iuſticiā ſignificat cuius duo
ſunt brachia ſeſe cōſtringentia. ſ. declina-
re a malo. ꝛ oꝑari bonū. Repūtat etiā fla
gellum quo pilatus cecidit ihm̄ Joh. xix.

De ſtola.

Poſt cingulum ſacer
dos orariū ſiue ſtolā q̄ leue dñi
iugum ſignificat ſiue q̄ ē iuguꝫ
p̄ceptoriū dñi ſuꝑ collū ſibi imponit vt iu
gum dñi ſe ſuſcepiſſe demōſtret. Quā cuꝫ
oſculo ſibi īponit ꝛ deponit ad notanduꝫ
aſſenſuꝫ ꝛ deſideriū quo ſe ſubiȷ̈cit huic iu
go. Jlla aūt a collo ꝑ anteriora deſcēdens
dextrū ꝛ ſiniſtrū latus adornat. q̄꞉ ꝑ arma
iuſticie a dextris ꝛ a ſiniſtris. i. in ꝓſperis
ꝛ in aduerſis ſacerdos dꝫ eē munitus. qua
tenus nec aduerſis frangatur nec ꝓſperis
eleuetur. Vñ ꝛ cū ſacerdos ī ordinatōe ſto
lam accipit dicit illi ep̄s. Accipe iugū dei.
Jugū em̄ eius ſuaue ē ꝛ onꝰ eius leue. ſua-
ue in ꝓſperis leue in aduerſis. Stola q̄ꝑ-
pe vſq̄ꝫ ad genua q̄ curuātur ꝓtenditur vt
nos mittes corde ꝛ hūiles inſinuet. Signi
ficat em̄ patiētiā de qua ſcriptū ē. Patien
tia vobis neceſſaria ē vt reportetis ꝓmiſ-
ſiones. Et iterū. Jn patientia ve. poſ. ani.
ve. hinc ē q̄ ſtola cū zona ſeu cīgulo a dex-
tris ꝛ a ſiniſtris q̄buſdā nexibus colligatꝛ
q̄꞉ v̇tutes v̇tutibus ſociātur ꝛ iuuātur. ne
aliquo moueātur temptatōis impulſu. Et
ad deſignandū q̄ tā in ꝓſperis q̄ꝫ ī aduer
ſis dꝫ xp̄i iugū patiēter ferri faciente gluti
no caritatis. A q̄buſdam v̇o pontificibus
additur p̄miſſis verbis. Stola innocentie
induat te dñs. Q̄d ſtolaꝫ reſpicit ꝓ̄mitiuā
que fuit innocentie ſignificatiua. Rurſus
ſtola ab hūero ſiniſtro ſacerdotis ī dextrū
dum ordinatur reflectitur. q̄꞉ cū obediētia
īcipiat ab actiua ꝑ dilectionē ꝓximi. trāſit
in ꝯtemplatiuā vitā ꝑ dilectioneꝫ dei. Lō-
gitudo aūt ſtole ꝑſeuerātiā ſignificat: duo
brachia ſtole dependētia ſignificāt prudē
tiam ꝛ tēꝑerantiaꝫ. Vñ aplꝰs ad thimo. iȷ̈.
Sobrie ꝛ iuſte ꝛ pie viuamus ꝛc. ſed ꝛ ſcd̄m
decretum bracareñ. conſiliȷ̈ dꝫ ſacerdos de
vno eodēq̄ꝫ orario ceruicē pariter ꝛ vtrūq̄ꝫ
humerū p̄mens ſignū crucis in ſuo pecto
re p̄parare vt q̄ ī ꝑturbatus p̄cipitꝛ īter
ꝓſpera ꝛ aduerſa ꝯſiſtere virtutū ſemꝑ or
namento vtroq̄ꝫ circūſeptus appareat hu-

mero. Si quis aũt aliter egerit excõicatiõi
debite ſubiacebit. niſi forte q̃s dixerit hoc
decretũ per cõtrariaȝ general' eccl'ie ↄſue-
tudinẽ abrogatũ. Nam nõ vbiq3 ptes ſto-
le reducũtur añ pectus in modum crucis.
Crucẽ aũt gerit dñi xp̃i paſſionẽ cuiꝰ mini
ſter eſt imitatur ĩ mẽte. Orariũ itaq3 iuguȝ
ſimul ⁊ onus eſt. Iugũ ſacerdotibus. onꝰ
dyaconibus. vñ fit vt ſacerdotibꝰ circa col
lũ. ⁊ dyaconibus ſup ſiniſtrum humerum
ponatur. ſicut eñi iugũ collo portatur. ſic ⁊
humeris onera ferũtur. Lege in leuitico ⁊
videbis ſolos leuitas ferẽdis oneribꝰ de-
ſtinatos. In dyacono etiã ſtola iugũ ſigni
ficat. put in pte. ij. dictũ ẽ: vbi de dyacono
agitur. Adhuc ſtola ſiniſtro hũero dyaco-
ni ĩponitur. q2 decet tp̃alia ſpũalibus de-
ſeruire. vel q2 dextrã dyaconi oportet eẽ li-
beram vt expeditus ad miniſterium ſacer-
dotis diſcurrat. de quo etiã ibi dictũ ẽ. Ad
lũbos ſtola ſuccĩgit' vt ſit fortis ⁊ expedi-
tus ↄtra pugnas libidinuȝ. Añq3 tñ ſoluȝ
ſup ſiniſtrũ brachiuȝ ps anterior ſtole cõ-
plicat' qð tractũ ẽ a legalibus ſacerdotibꝰ
q̃ dũ ſacrificabãt ſummitates balthei ſu-
per humeꝝ reflectebãt. In ep̃o võ vel ſa-
cerdote ab vtraq3 pte eq̃liter depẽdet ante
rius. q2 xp̃s cuius typũ gerunt q̃ equani-
miter ſe hũit ĩ ꝓſperis ⁊ ĩ aduerſis q̃ p le-
uam ⁊ dextrã ſignificãtur: habitatores ter
re ad celeſtia ducere deſiderabat. q̃s ſemp
añ oculos ſue mẽtis gerebat. Dictũ ẽ autẽ
orariũ: q2 q̃uis ſine alijs ĩdumẽtis ſacerdo
talibꝰ baptizare ↄſignare ⁊ alia plura orã
do facere liceat. ſine orario tamen niſi ma
gna neceſſitate cogẽte nihil hoꝝ facere licȝ
In ↄſilio triburen̄ ĩ burcardo li. v. ca. p̃ſbi
teri. legit' vt p̃ſbiteri non vadant niſi ſtola
orario veĩduti. Notandũ aũt ẽ q antiqui
tus ſtola erat veſtis cãdida ptingẽs vſq3
ad veſtigia q̃ patriarche vtebãtur añ legẽ
quã p̃mogeniti cũ bñdictionẽ p̃ris accipe
rent induebãt. ⁊ dño victimas vt põtifices
offerebant. Sed poſtq̃ alba cepit portari
mutata ẽ in torquẽ. Per p̃mã ſtolã inno-
centia ĩtelligitur q̃ fuit in p̃mo hoĩe. Sed
cuȝ eã pdidit ppter pctũ oportuit eã recu
perare p vitulũ ſaginatũ. q2 igitur ſupeſt
vt q̃ per inobediẽtiaȝ cecidimus per obe-
dientiã reſurgamus. recte p veſte innocẽ-
tie recuperãda ſubimus torquẽ obediẽtie
Nam per ſtolam qua nũc vtimur obediẽ
tiam accipimus euangelij crucifixi. Por-
ro ſcðm qð capiti. ſ. xp̃o ↄuenit ſtola q̃ ſup
amictũ collo ſacerdotis incũbit. obedien-
tiaȝ ⁊ ſeruitutẽ ſignificat quã dñs oĩm p-
pter ſuoꝝ ſalutẽ ſubijt. Nã cũ in forma dei
eſſet nõ rapinã arbitratus ẽ eẽ ſe equalem
deo. Exinaniuit eñi ſemetipm: formã ſer-
ui accipiẽs factus obediens vſq3 ad mortẽ
mortẽ aũt crucis. Cũm quippe mortalitatẽ
nec traxit origine nec ↄmiſit in ope. Sto-
la etiã repũtat ligaturã qua ihũs ligatꝰ fu
it ad colũnã. Statutũ ẽ ĩ canonibus ne ſub
dyaconi lectores ⁊ pſalmiſte orarijs ſiue
ſtolis vtantur.

¶ De manipulo.

Quia vero mentibus
bene ↄpoſitis ⁊ diuino cultui
mancipatis ſepe ſubrepit acci-
dia q̃ quodã torpore reddit aĩm dormien
teȝ dicẽte pſalmiſta. Dormitauit aĩa mea
p̄ tedio. iõ in ſiniſtra manu miniſtri ad al-
taris miſteriũ accedẽtis quedã apponitur
manipula q̃ fanon vel manipulus vel ſu-
dariũ appellat' q̃tenꝰ ſudorẽ mẽtis abſter
gat ⁊ ſoporẽ cordis excutiat. vt bõis opibꝰ
inuigilet: depulſo tedio vl' torpore. Per ma
nipulũ ei bõa opa vl' vigilãtia deſignat'. d
qua dñs ait. Uigilate q2 neſcitis qua ho-
ra filius hoĩs venturus ſit. Uñ ſponſa dic
in cãti. Ego dormio ⁊ cor meũ vigilat. Per
ſudariũ etiã penitẽtia deſignat' qua labes
quotidiani exceſſus ⁊ tediũ mũdane ↄuer
ſatõnis extergit'. de quo dicit'. Dormitauit
aĩa mea pre tedio. tedet eñi aĩam peccato-
rum ↄſciẽtie ⁊ infirmitatis corporee. Si-
gnificat etiã futuroꝝ bonoꝝ retributionẽ
Unde in q̃buſdã locis quotiẽs in feſtis al
bis vtũtur: manipulos portant. ex eo q in
illa vita vnuſquiſq3 ppam mercedẽ acci-
piet. ⁊ venientes veniẽt cũ exultatione por

tantes manipulos ſuos. Item q̃r manipu-
lus penitentiam deſignat. inde eſt q̃ ſuda
rium ſubdyaconi maius fanone ſacerdo-
tali formatur. q̃r ubi maior exceſſus maior
exigit̃ penitentie fructus. De ſudario etiã
infra dicetur. Sane miniſtri manipulũ in
brachio ſiniſtro ferunt. ad notandũ q̃ ſtri-
cti debent eẽ ad terrena. ſed ad celeſtia ex-
pediti. antiqui aũt nõ erant aſtricti ad h:
q̃r deo etiam p̱ temporalibus ſeruiebant.
7 ad ſignificandũ nos in hac vita q̃ per ſi-
niſtrũ ſignificatur pati tedium ſupflui hu-
mori id eſt delectationis 7 alia ſuperflua
mẽtis. Adhuc manipulus in ſiniſtra fidẽ
ĩ hac vita deſignat. Manipuli vſus ſum
ptus ẽ nõ ab aaron. ſed ab antiquis patri
bus. q̃r ſicut legit̃ in martilogio bede. arſe
nius ſemp ſudarium ferebat ĩ ſinu vl̃ ma
nu ad tergendũ effluentiã lacrimar̃. Por
ro ſcd̃m q̃ capiti. ſ. xp̃o ꝯuenit q̃ ſacerdos
mãipulũ portat ĩ leua deſignat q̃ xp̃s bra
uiũ obtinebat in via. Per manipulũ etiã
p̃miũ deſignat̃. iuxta qd̃ legit̃. Venientes
aũt ve. cũ exul. por. ma. ſu. Per leuã vita
p̃ſens accipitur. iuxta illud. Leua eius ſub
capite meo 7 dextra eius amplexabit̃ me.
Xp̃s aũt ſimul fruebatur 7 merebat̃. frue
batur in patria 7 merebat̃ in via. Nam ſi
mul 7 brauiũ ꝯprehendebat 7 ſtadium p̱
currebat. q̃r ſimul erat in patria 7 in via.
Nemo inquit aſcẽdit in celum niſi q̃ de ce
lo deſcẽdit filius hoĩs qui eſt in celo. Ma
nipulus etiã repñtat funẽ quo ihũs ꝯpre
hẽſus a iudeis ligat' fuit. Vñ io. xviij.
Cõprehenderũt ihm̃ 7 ligauerũt eũ. Ma
nipulus tñ p̱ oſt indutã planetã ꝯſucuit
romano põtifici immitti qd̃ etiam a pluri
bus obſeruatur. de quo in quarta p̱te ſub
ti. de ꝓfeſſione dicet̃. Notandũ aũt q̃ dya
conus 7 ſubdyaconus põtifici induenti 7
exuẽti ſe ſacris veſtib' ſine mãipul' ſeruiũt
Primo vt expediti' 7 liberi' adminiſtrẽt. Scd̃o
ad notandũ q̃ in tali obſeq̃o nõ debẽt fru-
ctũ querere tp̃alem. qui q̃nq̃z per manipu-
lum ſignificat̃. iuxta illud pſal̃. Veniẽtes
aũt veni 7c̃. Rurſus dũ põtifex ſe ĩduit vel
exuit dyaconus ſtat a dextris. 7 ſubdyaco
nus a ſiniſtris. q̃r dyaconus ex ordine ſuo
ad fortiora 7 p̱fectiora que p̱ dextrã ſignifi
cantur aſſumitur q̃z ſubdyaconus.

De caſula ſeu planeta.

Poſtremo ſuper om
nes veſtes induitur caſula que
quaſi parua caſa dicit̃. 7 a gre-
cis planota vocatur. a planon quod eſt er
ror quoniam errabundus eius limbus ſu
per brachia eleuatur: ſignificans caritatẽ
ſine qua ſacerdos eſt ſicut es ſonans aut
cymbalum tinniẽs. Sicut eñ caritas ope
rit multitudinem peccatorum. 7 omnia le
gis 7 prophetarum mandata continet di
cente ap̃lo. Plenitudo legis eſt caritas.
ſic 7 hec veſtis cuncta planat 7 omnia alia
indumenta intra ſe claudit 7 continet. de
caritate dicit apoſtolus. adhuc excellẽtio-
rem viam vobis oſtendo. Si linguis ho-
minum loquar 7 angelorũ: caritatem au-
tem non habeam nihil ſum. 7 iterum. Si
fidem habeam vt mõtes trãſferam: carita
tem autem non habeam nihil ſum Hec ſi
quidem eſt veſtis nuptialis. de qua domi
nus inquit in euangelio. Amice quomo-
do huc intraſti non habens veſtem nup-
tialem. Sine hac autẽ nunq̃ ſacerdos d3
ſuum officiũ exercere. quia ſemper eũ de-
cet in caritatis vinculo permanere. Per
hoc aũt q̃ amictus ſup̱ os planete reuol-
uitur innuitur q̃ opus bonũ debet ad ca-
ritatem referri. Nam finis p̃cepti eſt cari-
tas de corde puro 7 conſcientia bona 7 fi
de non ficta. Quod vero caſula in extenſi-
one manuum in anteriorem 7 poſteriorẽ
partem diuiditur. ſignificat duo brachia
caritatis ſcilicet ad deum 7 ad p̱ximum.
Diliges inquit deum tuũ 7c̃. In his duo-
bus mãdatis pẽdet tota lex 7 p̱ph̃e. Rur
ſus latitudo planete latitudinẽ ſignificat
caritatiſ q̃ 7 vſq3 ad inimicos extẽditur. vñ
Latũ man. t. nimis. Due q̃z plicature ſi-

niſtre videlꝫ ꝛ dextre ſunt duo pcepta cari-
tatis. ſ. amor dei ꝛ ꝓximi. Duplicat᷑ etiam
añ pectus p qđ cor. ꝛ īter humeros p quoſ
opa exp̄mūtur. ꝛ ī eis veſtimentū ip̄m du-
plex efficitur. qꝛ ſic debemus bona opa fo-
ris oñdere ꝓximis vt ea dē intus ī corde
corā dño ītegra ſeruemus. Caritatē eñ de
bemus hr̄e ī corde. ꝛ ope ītus ꝛ foris. Rur-
ſus añ pectus duplicatur. qm̄ p caritatem
bona volūtas ꝛ ſancta cogitatio generat᷑.
duplicatur etiā īter hūeros. qꝛ p illā aduer
ſa a ꝓximis ꝛ ab aduerſarijs ſupportātur.
Ad brachia aūt eleuat᷑ dū bona opa cari-
tatis opamur. Ad dextrū dū opamur bo-
num ad domeſticos fidei. Ad ſiniſtrū duz
extēditur etiā ad īimicos adhuc triplicat᷑. ī
brachijs. ī dextro qñdē dū fidelibus mona
chis clericis ꝛ laicis ſubuenimus. In ſini
ſtro dū īfidelibus. ſ. malis xp̄ianis iudeis
ꝛ pagani neceſſaria miniſtramus. Per ca
ſulam qꝫ recte opa iuſticie deſignātur. iux
illud. Sacer. t. īduan. iuſti. Sane ſacerdos
ſuū agens offm̄ nō dꝫ caſulā exuere. qꝛ pre
cipiēte dño. Leuiti. xxi. Nō lꝫ ei egredi de
ſanctis. ſ. rebus vel pceptis. Porro ſcōm
qđ capiti. ſ. xp̄o ꝯuenit. caſula magni ſacer
dotꝫ ē eccl'ia vniuerſal᷑. de qua dicit apl's.
Quotquot ī xp̄o baptizati eſtis xp̄m īdui
ſtis. Hec illđ aaron veſtimētū cui9 ī orā de
ſcendit vnguentum. ſed a capite deſcēdit
in barbā. ꝛ a barba deſcendit ī oram. qm̄
de plenitudine ſpūs eius nos oēs accepi-
mus. p̄mo apl'i. poſtmodū ceteri. qꝛ aūt ca
ſula vnica ꝛ ītegra ꝛ vndiqꝫ clauſa ē ſigni
ficat fidei vnitatē ꝛ ītegritatē. Uerūtñ ī ex
tēſione manuū ī āteriorē ꝛ poſteriorē ptē
qđāmō diuidit᷑. deſignās ꝛ ātiquā eccl'iā q̄
paſſionē xp̄i pceſſit. ꝛ nouā q̄ paſſionē xp̄i
ſubſeq̄t᷑. nā ꝛ q̄ p̄ibāt ꝛ q̄ ſeqbātur clama
bāt dicētes. Oſanna filio da. be. q̄ ve. ī no.
dñi. Hec ēt veſtis repn̄tat purpureū veſti-
mētū q̄ milites circūdederunt ihū. Joh.
xix. a.

De caligis ꝛ ſandalijs

Superius de ſex or
namentis tā ſacerdotibus q̄
ep̄is cōibus dictū ē. nunc aūt de nouē pō-
tificum ſpālibus dicendū reſtat. ꝛ p̄us de
caligis ꝛ ſandalijs videamus. Ueſtimen
tum aūt pedū nō hūit originē ab aaron q̄
dūtaxat ī iudea ꝯuerſabat᷑. iōqꝫ neceſſe nō
habuit. ſꝫ ab apl'is q̄bus dictū ē. Eūtes do
cete omnes gentes niſi forte q̄s dixerit qꝛ
caligę ꝛ ſandalia in locū femoraliū ſucce-
dunt. Celebraturi igitur pontificis pedes
interea dum dicuntur quinqꝫ pſalmi in
preparatōe euangelij pacis caligis ꝛ ſan-
dalijs calceātur. quoꝝ pulcritudinē āmira
bat᷑ ꝓph̄a dicēs. Quā ſpecioſi pedes euā-
gelizātiū pacē euāgelizātiū bona. vñ apl's
ad ephe. Calciati pedes calciamētis ſꝫ tutū
Et ī euāgelio legit᷑ dñz miſiſſe diſcipl'os ſu
os ſandalijs calciatos vtiqꝫ ī p̄paratione
euāgelij pacis. Si eī calciati nō eſſent quo
modo ſup ſerpētes ꝛ ſcorpiōes calcare po
tuiſſent. Cogitēt igit᷑ ep̄i cur ita calciati ſūt.
imitētur eoꝝ exēpla quoꝝ imitātur calcia-
mēta. Siqđē per pedes ꝯueniēter affectuſ
intelligūtur. Debent nanqꝫ hr̄e affectus ꝛ
deſideria calciata ne puluere terrenoꝝ ſeu
tēporaliū maculētur. Per hmōi qꝫ calcia-
mentū ꝓhibitio pedū cōgrue ītelligit᷑: ne
videlꝫ ad illicita feſtinent. Quia vō affect9
facilius inficiūtur ꝛ maculātur tēpore pro
ſperitatis qđ per dextrū qꝫ tpe aduerſitatꝫ
qđ p ſiniſtrū ītelligitur. iō vt maiori picu-
lo citius occurendū oſtēdatur a dextro pe
de pōtifex incipit calciari. Prius tñ qꝫ ſan
dalia pedibus īponātur caligis induūtur
vſqꝫ ad genua ꝓtenſis ibiqꝫ conſtrictis: qꝛ
predicator pedibuſ ſuis rectos debꝫ facere
greſſus ſuos. ꝛ genua debilia roborare.
Nam q̄ fecerit ꝛ docuerit hic magnus vo
cabitur in regno celorum. Caligę quoqꝫ ia
cinctini. id ē aerei ſeu celeſtis coloris deno-
tant qꝛ celeſtes debet habere pedes. id eſt
affectus ꝛ firmos ne claudicet: Sed dicat
Confortamini puſillanimes ꝛ cetera. Et
ꝯſequenter ſandalia pedibus imponunt᷑
que ſic vocantur ab herba vel ſandarico
colore quo depingūtur. Habēt aūt de ſub
ter integrā ſoleā. deſup vō coreū feneſtra

tum. q2 greſſus p̄dicatoris ⁊ ſubtus debēt eē muniti ne polluant̄ terrenis. iuxta illd dn̄icū. Excutite puluerē de pedibus vr̄is. ⁊ ſurſum apti quatenus ad cognoſcenda miſteria ſeu celeſtia reuelent̄. iuxta illd ꝓpheticuꝫ. Reuela oculos meos ⁊ cōſi. de le. tua. In h̄ q̄ꝫ deſup aperta ſunt ꝙ corda ſemꝑ ad deū erecta habere ⁊ oculos mentꝭ ad ea q̄ ſurſum ſunt apire debemus ſignificatur. Qd̄ etiā ſubtus ſolida ſunt, ſignificat ꝙ mentē in terreniſ obtuſā ꝫ hr̄e debem⁹ nec debemus q̄rere bn̄dictionē eſau q̄ in terris ē. ſed iacob q̄ ē ī celis. Rurſus ꝙ ſandalia in q̄buſdā locis apta. ⁊ ī q̄buſdā īte gra ſeu clauſa ſunt. deſignat ꝙ euāgelica p̄dicatio nec oībus reuelari nec oībus abſcōdi dꝫ. iuxta illd. Uobis datū ē noſſe miſteriū regni dei. ceteris aūt in pabolis. Et nolite ſanctū dare canibus. neqꝫ margaritas ſpargere an̄ porcoſ. Sādalia q̄ꝫ īteriuſ q̄n̄qꝫ ex corio albo fiūt. q2 neceſſe ē intētionē candidā ⁊ ꝯſciam purā corā deo hr̄e. ⁊ exterius nigrū apꝫ. q2 p̄dicatoꝝ vita ꝑpt̄ tribulationē hui⁹ mūdi nigra. ⁊ deſpecta ſecularibus videt̄. q̄n̄qꝫ etiā rubeū ad votū martirij deſignādū. ⁊ q̄n̄qꝫ diuerſis coloribus variatū. ī quo v̄tutū varietas q̄buſ ornatus eſſe dꝫ ſignificat̄. Lingula vero a corio ſepata ſup̄ pedē ꝯſurgēs linguas eorum q̄ p̄dicatori bonū ꝑhibēt teſtimoniū ſignificat. q̄ qd̄ amodo a ſp̄ualiū ꝯuerſatione ſepati ſunt. Scd̄o lingula ip̄a ſp̄ualium lingua ē q̄ p̄dicatorē in opus p̄dicatōnis introduxit. Tertio etiā ipſius p̄dicatoris linguā deſignat. Linea v̄o ab ip̄a lingula vſqꝫ ad fīnē ſandalij ꝑ mediū eius ꝓcedēs euāgelicā ꝑfectionē deſignat. Linee v̄o ab vtroqꝫ latere ꝓcedētes q̄ ī fine ſandalij ad ip̄am lineā mediam referūt̄ ibiqꝫ terminant̄. legē figurāt ꝓpheticā q̄ ī euāgelio recapitulat̄ ⁊ ī eo termiat̄ Supioꝝ q̄ꝫ ps ſandalioꝝ ꝑ quā pes introducit̄ varijs cōſuitur funiculis. ne duo eius cornua defluāt ſeu ab īuicē diſiūgātur ad notādū ꝙ p̄dicatoꝛ ſeip̄m varijs alligare dꝫ v̄tutib⁹ atqꝫ ſcripture ſentētijs. ne ip̄ius ītrinſeca ab his q̄ exteriuſ lucēt corā altiſſimo diſiūgāt̄. Ip̄a q̄ꝫ ſandalioꝝ ligatura ſignificat ꝙ p̄latus q̄ huc illucqꝫ diſcurrere hꝫ greſſus mētꝭ firmare dꝫ cū in turpis v̄ſatur. q2 v̄o corrigē huc atqꝫ illuc manibus ducūt̄ vt ſandalia firmētur ⁊ ligentur ſignificat ꝙ p̄dicatoꝛ ſic firmo greſſu incedere dꝫ. vt nulli oneroſus exiſtat. ⁊ ne ī via miniſtrando deficiat. Nā fruſtra velociter currit qui p̄uſq̄ꝫ ad metā ꝑueniat deficit. Miſtice eī ſandalia curſuꝫ p̄dicatoris ſignificāt q̄n̄qꝫ tū ſandalia nō ligātur: q2 xp̄i īcarnatio aliq̄n̄ hūanis ſenſibus apta ē: vt ē pānis inuolui ⁊ ī p̄ſepio poni. aliq̄n̄ vero corrigia ſandalijs ſuperogāt̄ q2 ſcriptū ē. qd̄cunqꝫ ſuperogaueris ego cū rediero reddā ꝫ tibi. Pōt etiā dici ꝙ calige ſignificāt illā lotionē de qua dn̄s ait. Qui lotus ē nō indiget niſi vt pedes lauet. ſed q2 nō ſufficit mūdicia cordis abſqꝫ patiētia pſecutōis. iō ſequūtur cētones rubei q̄ martyriū figurāt q̄ aūt ī corde mūdiciā ⁊ ī volūtate ſi opus fuerit hūerit patiētiā. ſecurus accedet ad p̄dicationē quā ſandalia deſignāt ap̄lica Porro ſcd̄m ꝙ capiti. ſ. xp̄o ꝯueiūt ſandalia alid deſignāt pontifex eī̄ in altaris officio capitis ſui. ſ. xp̄i cuius eſt mēbrū rep̄ſentans pſonam dn̄i pedibus aſſumit ſandalia. illud incarnationis dn̄ice calciamētum inſinuat: de quo dn̄s ait ī pſalmo. In ydumeā extendam calciamentum meum. id ē ī gētibus notā faciā īcarnationē meā Uenit eī̄ ad nos calciata diuinitas vt ꝓ nobis dei filius ſacerdotio fungeret̄. Per ligulas autē q̄bus pedibus ip̄a ſandalia cōſtringūtur idē accipimus qd̄ ꝑ calciamēti corrigiā ioh̄es bap. ſignificauit cū ait. Cuius nō ſum dignus cor. cal. ſolue. vnioneꝫ videlꝫ ī effabilē ⁊ copulā corporalē īſolubilem q̄bus verbi diuinitas noſtre ſe carni ꝯiūxit. Sane mediantibus caligis pedes ſandalijs ꝯiūgūtur. q̄n̄ anima mediante carne diuinitati eſt vnitā. ſicut eī̄ pes corpus ſuſtentat. ita diuinitas mūdū gubernat. vn̄. Adorate ſcabellū pedū ei⁹ q̄n̄ ſanctū eſt. Uerū ſcd̄m decretū grego. Dyaco-

nl nõ debent vti ꝯpagis.i.ſandalijs neqꝫ
mapulis.i.calciamẽtis epalibus abſqꝫ in
dulgẽtia ſe.ap.ſpali. Olim eñ vtebãtur.
qꝛ eoꝝ erat diſcurrere ꝑ comitatũ. Hodie ğ
neci pĩ nec ſacerdotes vtũtur ſed epi ſoluꝫ
vt ꝑ varietateꝫ ſandalioꝝ noteť varietas
officioꝝ. Preterea epi hñt ꝑ plebes diſcur
rere. ſacerdotes ꝟo domi hoſtias ĩmolare.
clerici aũt romane eccłie ex ꝯceſſione ꝯſtã
tini ĩꝑatoris vti poſſent calciamẽtis cum
vtonibus.i.candido linteamine.

De ſuccinctorio ⁊ oꝛali.

De ſuccinctorio nil ali
ud dicimus ꝗ̃ qđ ſub zona ⁊ ci
gulo vt in ꝓhemio huius ꝑtis
dctm ẽ. Sane roman⁹ põtifex poſt albã ⁊
cĩgulũ aſſumit oꝛale ꝗdã videlꝫ ſindonẽ
qđ capiti q̃ ĩ modũ veli ĩpoit. ⁊ replicat ſu
per hũeros ⁊ añ pectus legalis põtificis oꝛ
dinẽ ſequẽs. q̃ poſt lineã ſtrictã ⁊ zonã ĩdu
ebat ephot.i.ſupꝑhũerale cuius locũ modo
tenet amictus. Aſſumit etiã crucẽ ꝗdã ca
tenulĩ ĩſertã quã a collo ſuſpẽſaꝫ ſibi ſtatu
it añ pectus. qm̃ ⁊ legał põtifex laminam
aureã gerebat in frõte. ꝓ qua pontifex iſte
crucẽ gerit ĩ pectore ⁊ ſic ſigno crucis aurea
lamĩa ceſſit. Nã miſteriũ qđ ĩ quatuoꝛ lit
teris auri lamina ꝯtinebat ĩ q̃ttuoꝛ ꝑtib⁹
forma crucis explicuit iuxta qđ inq̃t apłs
Vt ꝯꝑhẽdatis cũ oĩbus sctĩs q̃ ſit latitudo
⁊ lõgitudo. q̃ ſublimitas ⁊ ꝓfundũ. Sacra
mẽtũ ğ qđ ille tũc ꝑ laminã ꝑferebat ĩ frõ
te h̃ iſte iã recõdit ĩ mẽte. nã corde creditur
ad iuſticiã. oꝛe aũt ꝯfeſ. fit ad ſa. ⁊ ſm hier.
Auro legis ſanguis euangelij p̃cioſioꝛ eſt.
Crucẽ quoqꝫ ſtatuit ſibi añ pectus ad deſi
gnãdũ qđ ait apłs. glificate deũ ⁊ portate
ĩ corꝑe vr̃o. Imponẽdo aũt ſibi ⁊ deponẽ
do crucẽ illã oſculať. ad notãdũ ꝙ xp̄i paſ
ſionẽ q̃ ꝑ illã ſignificať credit ⁊ cõfiteť ad
quã repñtandam in officio miſſe ſeparat.

De tunica.

Poſt appoſitaꝫ ſtolã
põtifex ĩduit tunicã q̃ alibi ſub
tile ĩ lege ꝟo poderio.i. talaris dicebať ſi
gnificatẽ ꝑſeuerãtiã. Vñ ioſeph inter fr̃es
ſuos talarẽ veſtẽ deſcribiť hũiſſe. Cũ eñ
cetere ꝟtutes in ſtadio currant. ꝑſeuerãtia
tãtũ brauiũ accipit. qm̃ q̃ ꝑſeuerauerit vſ
qꝫ in finẽ hic ſaluus erit. vñ p̃cipiť. Eſto fi
delis vſqꝫ ad mortẽ ⁊ dabo tibi coronã vi
te. Rurſus ideo poſt albã tunica ĩduiť. q̃a
ſicut ꝑ albam caſtigatio corꝑis. ita ꝑ tuni
cam ꝟtutes intime intelligũtur quas ſem
per debet habere ꝑfectus. Porro tunica
nõ cingiť. qm̃ ſcđm ſui formã iter nõ impe
dit. ſic ⁊ ꝟtutes ꝑ illã deſignate liberũ iter
ad ꝯtemplationẽ dei p̄bent. ſed alba cin
gitur ꝓut ſub cingulo dictũ eſt. In veteri
teſtamento erant due tunice videlꝫ biſſina
⁊ iacintina. Exo.xxxix.capi. Et hodie etiaꝫ
quidã pontifices duabus vtũtur ad notã
dum ꝙ ꝓpriũ eſt eoꝝ habere ſciam duorũ
teſtamentoꝝ vt ſciant de thezauro dñi pro
ferre noua ⁊ vetera ſiue vt ſe oſtendãt dya
cones ⁊ ſacerdotes. Preterea vnaqueqꝫ
earum tipum ꝓprium gerit. qm̃ alba que
biſſina ſiue linea eſt. caſtitatem ſignificat.
vt ſub ti. de alba dictum eſt. Prima etiam
tunica ſi ſerica eſt. quia originem traducit
ex vermibus qui ſine coitu creanť: caſtita
tem ⁊ humilitatẽ demonſtrat. Secũda tu
nica que iacinctina eſſe debet ſicut ⁊ oliꝫ
erat. id eſt coloris lapidis iacincti qui ethe
ris ſerenitatem imitatur. ſanctos ſignifi
cat celeſtia cogitãtes ⁊ imitantes ſiue cele
ſtem cõuerſationẽ. Sicut eñ lapis ille co
loꝛẽ cũ aere mutat. nã in ſereno aere ſeren⁹
⁊ in obſcuro pallidus eſt. ſic ſpãliter decet
epm gaudere cum gaudentibus. ⁊ flere cũ
flentibus. Si autem illa alterius coloris
fuerit: ſit ⁊ alterius ſignificatõis. Ceterũ
põtifex vnã tunicã ſub alia ĩduit. ad notã
dũ ꝙ ſicut coopta tunica a ꝑpłō non videť
ſed tantũ a clericis ſcitur. ita ⁊ ratio ſubli
mium ⁊ virtutes quas perfectus ſemper
habere debet q̃ ꝑ illam ſignificanť patere
nõ debẽt oĩbus ſed maioꝛibus ⁊ perfectis.
Porro ſcđm ꝙ capiti.i. xp̄o ꝯuenit hec ve
ſtis q̄ in veteri ſacerdoti iacintini coloris

erat ꝛ habebat ꝑ fimbrijs malapunica cū
tintīnabulis aureis ab inferiori ꝑte depen
dentia. vt pōtifex totus vocalis incederet
ꝓut dicet̄ ſub ti. de leg. indu. celeſtē xp̄i do
ctrinā īſinuat. cuius noticiā habuerūt oēs
q̄bus dī ꝑ ꝓphām. in mōtē excelſum aſcē
de tu q̄ euāgelizas ſyon. Precipue tñ hāc
tunicā habuit euangelice textrix doctrine
ſapīa dei ihūs xp̄s ꝛ dedit illā ap̄lis ſuis.
Oīa īquit q̄ audiui a pr̄e meo nota feci vo
bis. Hāc ḡ ſignificauit illa tunica dñi quā
milites ſcidere noluerūt eo ꝙ eēt īcōſutil'
deſuꝑ ꝯtexta ꝑ totū. dānū fore maximū exi
ſtimātes. In quo ſignificatū ē ꝙ̄ dānoſuꝫ
ſit ſi q̄ doctrinā euangelicā hereſibus ſcin
dere moliant̄. Subdyaconus ꝙ̄ vtitur tu
nica de qua ī ſe. tractatu dicetur.

¶ De dalmatica.

Pontifex immediate ſuꝑ tunicā dalmaticā veſtit ſe
cūdū inſtitutionē ſilueſtri pa
pe. q̄ ab īcōſutili dñi tūica ꝛ ap̄loꝝ colobio
credit̄ mutuata. Eſt aūt colobiū veſtis ſine
maīcas ꝓut ī cucula moāchali appet. ſꝫ ſil
ueſter pa. ī dalmaticā vertit lataſ manicaſ
addēdo ꝛ in ſacrificijs altaris portādam
inſtituit. Dicta eſt autē dalmatica eo ꝙ in
dalmatica ꝛ poſt oīa alia īdumenta ſacer
dotalia ſit reꝑta hec ſui forma ſignificat
largitatem eo ꝙ largas hꝫ manicas ꝛ pro
tenſas. Vñ ſcḋm ap̄lm oꝑtet ep̄m eē nō tur
pis lucri cupidū ſed hoſpitalē. nō ḡ manū
hēat ad dandū collectā. ꝛ ad recipiēdū por
rectā. ſꝫ illō̄ efficiat qḋ ꝓph̄a ſuadꝫ. Frāge
eſurienti panē tu. ꝛc. Et ob h̄ forte dyaconi
ſpāliter vtūtur dalmaticis. q꞉ p̄ncipaliter
electi ſunt ab ap̄lis vt mēſis ex officio mi
niſtrēt. Ceteꝝ dalmatica dyaconi āpliores
hꝫ manicas ꝙ̄ tunicella ſubdyaconi q̄ ali
cubi ſubtile vocat̄. q꞉ ip̄e āpliorem hr̄e dꝫ
caritatē ꝙ̄ ſubdyacon⁹ ꝓpt̄ maius donuꝫ
Pōtificis etiā dalmatica latiores hꝫ ma
nicas ꝙ̄ dyaconi ad notādū ꝙ ip̄e magis ē
expeditus nihil h̄ñs qḋ ip̄ius man⁹ ꝯſtri
gat. q꞉ ꝑ celeſtibus oīa dꝫ largiri. caritas
eī̄ eius extēdit̄ etiā vſqꝫ ad īimicos. Nē
pe tunicella ſubdyaconi. dalmatica dyaco
ni. ꝛ caſula p̄ſbiteri ſuccedūt in locū tuni
ce iacītine q̄ erat coloris celeſtis. i. aerei. ad
notādū ꝙ oēs miſtri altaris celeſtē debēt
hr̄e cōuerſatōem lꝫ ſcḋm maius ꝛ minus
qḋ notat latitudo vl' ſtrictura maīcaꝝ dal
maticeꝝ tunicelle vt p̄miſſum ē. q꞉ igit̄ ſa
cerdos maxīe dꝫ eē ad celeſtia expedit⁹ iō
hec ornamēta gerit nec aliq̄d gerit brachia
ſtrīgēs. ep̄s aūt ſimil' vtit̄ ꝛ dalmatica ꝛ tu
nicella ꝛ oīꝫ ornamētꝭ vt oñdat ſe ꝑfecte oēſ
hr̄e ordines tāꝙ̄ q̄ eos alijs ꝯfert. minores
ſacerdotes eos nō ꝯferūt ꝛ iō illa non por
tāt q̄bus ſufficiūt vnū qḋ celeſtē ſignificat
ꝯuerſatōeꝫ. Preterea pōtifex ī ornamētis
atqꝫ ī officio magis exp̄ſſe gerit ſimilitudi
nē ſaluatoris ꝙ̄ ſimplex ſacerdos ꝛ magiſ
ſibi ꝯueniūt ornamentoꝝ ſignificata. iōqꝫ
pluribus vtit̄ ornamentꝭ. dꝫ aūt dalmati
ca habere duas lineas coccineas hīc īn
de aī ꝛ retro a ſummo vſqꝫ deorſū vt pōti
fex oñdat̄ hr̄e feruorē caritatꝭ ad deū ꝛ ad
ꝓximū in ꝓſꝑis ꝛ ī aduerſis iux̄ veteris ct
no. te. p̄ceptū qḋ ē. Diliges do. de. tu. ex to.
cor. t. ꝛ ꝓxi. t. ſicut te ip̄m. vñ ioh. Cariſſimi
nō mādatū nouū ſcribo vobis ſed manda
tum vetus qḋ ab initio hūiſtis. ꝛ iteꝝ man.
no. ſcri. vobis ꝛc. Añqꝫ linee purpuree ſūt
ſignificātes fidē ſanguīs xp̄i in vtroqꝫ po
pulo neceſſariam. In ſiniſtro ꝙ̄ latere dal
matica fimbrias ſolet hr̄e ſolicitudīes acti
ue vite ſignificātes q̄s ep̄s ꝑ ſubditis ſuis
dꝫ hr̄e. iuxta qḋ dicit ap̄ls. Pret̄ illa q̄ ex
trīſecus ſunt īſtātia mea q̄tidiana ſolicitu
do oīm ecclīaꝝ. Per dextrū vō lat⁹ qḋ fim
brijs caret notat̄ ꝯtēplatio celeſtiū ſine ſo
licitudinib⁹ ꝛ q̄eta a mlt̄iplicitate ꝑturbati
onū. Adhuc q̄dā dalmatice. xv. hñt fimbri
as aī ꝛ retro. q꞉. xv. pſal'i ī ve. te. q̄ſi. xv. gra
dus exeūt de tramite caritatꝭ. ꝛ. xv. rami ſi
milit̄ ī nouo teſtō excreſcūt de oꝑe caritatꝭ.
vbi gr̄a. Caritaſ patiēs ē bēigna ꝛc. vſqꝫ ca
ritaſ nūꝙ̄ excidit. Aliq̄ vō hūt. xxviij. aīī ꝛ
totidē retro vbi ſeptiformis ſp̄s ē octieſ re
petit⁹ q̄ repletocto maneries laudātiū deū

ſcꝫ reges ꝛ ppl'os. pncipes ꝛ iudices. iuue
nes. ꝛ vgines. ſeniores ꝛ minores. Rurſuſ
in dalmatica varietas eſt ſine ſciſſura. q2 lꝫ
varia religionis opa apud deũ agãtur: tñ
in votis nõ diſcrepant. Itẽ apta ẽ a lateri-
bus ſub aſcellis. inſinuãs illi q̄ eã induit.
vt xp̄i q̄ in latere lãcea pforatus ẽ veſtigia
imitetur. Adhuc dalmatica formã crucis
ptẽdit. Vñ per eã xp̄i paſſio figurat. Ioq3
in miſſe officio portatur vbi xp̄i paſſio rep
ſentatur. Significat etiã dalmatica ſctãm
religionẽ ꝛ carnis mortificationẽ atq3 ſub
limiũ rationẽ. Alba dalmatica ſctãm ꝛ im
maculatã ſignificat vitaꝫ. rubea martyriũ
alba vo ope polimitico variata notat mũ
diciã ꝛ virtutũ varietatẽ ꝛ ẽ aurifriſio ad-
ornata iux illd Aſiſtit regina a dextris tuis
ꝛc. Porro ſcõm q capiti. ſ. xp̄o ↄuenit dal
matica ſui forma latã ꝛ largã xp̄i miam ſi
gnificat quã ip̄e pre ceteris docuit ꝛ impẽ
dit. Eſtote inquit miſericordes ſicut ꝛ pa-
ter veſter miſericors ẽ Beati nãq3 miſeri-
cordes qm̄ ip̄i miam ↄſequẽtur. Hic eſt er
go ſamaritanus ille pximus noſter q̄ fecit
nobiſcũ miam ſupinfundẽs vulnerib' no
ſtris vinũ ꝛ oleũ. Nam p viſcera mie dñi
dei noſtri viſitauit nos oriens ex alto. qui
nõ ex opibus iuſticie noſtre q̄ feci mus nos
ſed ſcõm ſuã miam ſaluos nos fecit. Pro
pctõribus venit vt de peccatis veniã ĩdul
geret. Miam inquit volo ꝛ nõ ſacrificiuꝫ
Legit in canone greg. q in pmitiua eccl'ia
nõ licebat ep̄o vel dyacono vti dalmatica
abſq3 indulgentia ſedis apl'ice ſpãli. Sa-
ne dalmatice tpe aduẽt' dñi a dyaconib'
intermittũtur qm̄ qñ aliqua claritas ſacri
ordinis ad tempus ĩtermittit clari' reſplẽ
det ꝛ auidius ſumit qñ reſumit in animiſ
deuotorum. q2 qđ rarũ ẽ magis appetitur
Rurſus in aduentu dyaconus nõ vtit dal
matica. nec ſubdyacon' tunica. q2 lex quã
ſubdyaconus ſignificat añ incarnationeꝫ
dñi euãgelij ornatu carebat. ꝛ caritas euã
gelij quã dyaconus ſignificat nondũ ap-
paruerat. Vel q2 nondũ venerat q̄ veſtem
innocẽtie ꝛ immortalitatis nos ĩduere de-
bebat. ideo veſtes leticie dimittũtur. Vtũ-
tur tunc autem caſulis de quo in. ij. parte
ſub titu. de dyacono dictum eſt. In ieiu-
nijs tamen penthecoſt. poteſt dyaconus
dalmatica vti.

De cirothecis.

Quia plerique bonum
opus qđ faciunt inani fauore
corrũpunt. ideo ſtatim poſt ĩ-
dutã dalmaticã põtifex iux ritũ apl'oꝝ ma
nus opit cirothecis vt neſciat ſiniſtra ſua
q̄d faciet ei' dextra. Per cirothecã g cautẽ
la ↄgr ue deſignat q̄ ſic facit opus ĩ publi
co q ĩ ẽtionẽ ptinet ĩ occulto. Nã ꝛ ſi dñs
dixerit: Luceat lux vr̄a corã hoĩb' vt vide-
ant opa vr̄a bona ꝛ glorificent patrem ve
ſtrum qui in celis eſt. ad quod etiam deſi-
gnandũ cirotheca circulũ deſup habet au
reum: ip̄e tamẽ pcipit. Attendite ne iuſtici
am vr̄aꝫ faciatis corã hoĩbus vt videami-
ni ab eis alioq̄n mercedẽ nõ habebitis apđ
patrem veſtrũ qui in celis eſt. Manus g
qñq3 velantur cirothecis. ꝛ quandoq3 de-
nudãtur. quia bona opera interdũ ad vi-
tãdum vanam gl'iam occultantur. ꝛ inter
dum ad edificandum pximos ppalãtur.
Sunt autẽ inconſutiles: qm̄ actiones põ
tificis fidei recte debẽt eſſe concordes. Per
cirothecas quoq3 ĩ manibus exempla ſan
ctorum q̄ in opibus habenda ſunt intelli
guntur. que opa ab omni inquinamento
mundata ſunt ne modicum fermentũ to-
tam maſſam corrũpat. Per ip̄as vero ci-
rothecas albas: caſtitas ꝛ mundicia deno
tat. vt manus id eſt opationes ſint mũde.
ꝛ ab omni ſorde immunes. Porro ſecũdũ
quod capiti id eſt xp̄o conueniunt cirothe
ce ſunt edoꝝ pellicule quas manib' iacob
rebecca circũdedit. vt piloſe manus ſimili
tudinẽ maioris exprimerent. Sane pellis
edi ẽ ſimilitudo peccati quam rebecca ma
ter id ẽ ſpũſſancti gratia manibus veri ia
cob id eſt opibus xp̄i circundedit. vt ſimi-
litudinẽ maioris id ẽ prioris adẽ ſecũdus
exprimeret. Xp̄s enim ſimilitudineꝫ pec-

cati ſine peccato ſuſcipit vt incarnationis
miſterium diabolo celaretur. Nam ad ſi-
militudinē pctōꝝ meſuijt ⁊ ſitiuit. doluit
⁊ expauit. dormiuit. ⁊ laborauit. Vñ cū ie-
iunaſſet. xl. diebus ⁊. xl. noctib⁹ ac poſtea
eſuriſſet: accedēs ad illū diabolus eū ad ſi
militudinē p̄oris ade tēptare temptauit. ſꝫ
q̄ p̄mū vicerat eiſdē modis vict⁹ ē a ſcđo.

De mitra.

Poſtquaꝫ epiſcopus
planetā induit mitra loco ci da
ris ſeu tiare ſeu infule capiti ei⁹
īponit̄ iuxta illđ. Glia ⁊ honore coronaſti eū
dñe. Sed ⁊ pa. coronā frigiā lorum ſup hu
merale. clamidē purpureā. ⁊ tunicā iacin-
ctineam hꝫ ex ꝯceſſione ꝯſtantini īpatoris
Mitra aūt ſciam vtriuſqꝫ teſtamēti deſi-
gnat. Duo nāqꝫ illius cornua duo ſunt te
ſtamenta. anterius nouū. poſterius vetus.
que duo ep̄s memorit̄ dꝫ ſcire. ⁊ illis tāqꝫ
duplici cornu: fidei inimicos ferire. Videri
dꝫ quidem ſubditis eps cornutus. ſicut ⁊
moyſes de mōte ſinay deſcendens ⁊ duas
tabulas teſtimonij tenens. apparebat cor-
nutus aaron ⁊ filijs iſrl̄ ex ꝯſortio ſermōis
dei. ꝓut legit̄ exo. xxxiiij. c. Quidā aūt he
retici mitrā ⁊ eius cornua ⁊ ep̄m illā feren
tem cōdēpnant. inducētes in fomentū ſui
erroris ꝙ iohēs ait in apoc. Vidi aliā beſti
am aſcēdētē de terra. ⁊ hēbat cornua duo
ſimilia agno. ⁊ loq̄bat̄ ſicut draco. Due vo
fimbrie poſteri⁹ depēdentes ſpūs ⁊ lr̄a ſūt
Per duas qꝫ fimbrias ſeu lingulas notat̄
ꝙ perit⁹ eē dꝫ tā in miſtico q̄ꝫ in hiſtoriaco
ſacre ſcripture ītellectu. ī quaꝝ ſūmitatib⁹
ſunt fimbrie rubei coloris denotātes eius
ꝓmptitudinē ad fidei ⁊ ſacre ſcripture de
fenſionē etiā vſqꝫ ad ſanguis effuſionem.
Que ſup ſcapulas pēdēt ad notandū ꝙ id
qđ p̄dicat oreo ōndē dꝫ ope. qꝛ eñ ſcapulis
nulla ps altior ē ad opus ſiue onus feren-
dū iō recte p eas opus ītelligit̄. Circul⁹ au
reus q̄ poſteriorē ⁊ āteriorē mitre ꝯplectit̄
ptem indicat ꝙ oīs ſcriba doctus ī regno
celoꝝ de thezauro ſuo noua ⁊ vetera ꝓfer-
re dꝫ. Caueat ergo diligēter eps ne p̄us ve
lit eſſe magiſter q̄ꝫ nouerit eē diſcipulus.
ne ſi cecus cecum duxerit ambo in foueā
cadant. Scriptū ē eñ p ꝓpħam. Tu ſciē-
tiam repuliſti ⁊ ego te repellā ne ſacerdo-
tio fungaris mihi. Non incōpetēter etiaꝫ
mitra que in altū de ſui forma ꝓducit̄ alti
tudinē ſapientie deſignat. Debet eñ eps
ſic ſubditos ſcientia excellere vt ipſius cō-
paratione ceteri merito grex dicant̄. Due
pēdule ex poſteriori pte deſignāt duplicē
memoriā. Prima eſt actuū diuinoꝝ ne cele
brando ea cōtēnens puniatur. Unde ⁊ in
veteri teſtamento ſacrificium oblaturus
ambiebatur tintīnabulis vt p eorum ſoni
tum reciperetur dignus vel repelleretur
indignus ab angelo ad cuſtodiam templi
poſito. Secunda eſt peccatorum ſuorum
vt de illis cōpūgatur. Mitra etiā qꝛ qūqꝫ
linea eſt ⁊ alba caſtitatis candorem mūdi-
ciāqꝫ ſignat. Vñ hoc ornamentum multū
capiti neceſſarium erat in quo quinqꝫ ſen
ſus corporis vigent. quibus corruptis fa-
cile caſtitas violatur. Sunt etiam nonnul
li dicentes ꝙ mitra pontificis ſpineam co
ronam ſignat. ⁊ inde eſt ꝙ dyaconus in of
ficio miſſe in quo pontifex xp̄m in paſſio-
ne figurat. mitram illi imponit ⁊ deponit.
qꝛ ipſe ex officio ſuo habet euangelium le
gere in quo xp̄s ſpinis legitur coronatus.
Duo cornua ſunt duo caritatis precepta.
pontifex igitur mitram accipit intelligēs
ꝙ quinqꝫ ſenſus a mundi illecebris cuſto-
dire debet. duorum teſtamentorum pre-
cepta ſeruet. ⁊ duo caritatis precepta īple
at vt coronam percipere mereat̄ eternam
Ceteri vero ſacerdotes ⁊ clerici generalit̄
caput nullo contegunt ornamento. licet ī
feſtis ſint in toto alio corpore ſubornati. tū
quia nondum eſt plenum gaudiuꝫ noſtrū.
gaudeamus eñ non in repreſentiū ſed in
ſpe futuroꝝ. tum quia ad hoc tendimus
vt deum nuda facie cōtēplemur. Sane mi
tra aurifriſiata vtendū ē a paſcha vſqꝫ ad
aduētū ⁊ a natiuitate dñi vſqꝫ ad ſeptua
geſimā in oīb⁹ feſtis duplicibus ⁊ nouē

lectionū totius āni niſi in feſto Innocētū
ꝓut dicet̃ ſub ti. de coloribus ⁊ in dñicis ꝑ
dictoꝝ tēpoꝝ: ⁊ gñaliter qñcūq; glīa ī excel
ſis. ⁊ te deū laudam⁹ dicūtur. cū em̄ illa di
cātur in feſtiuis diebus in q̄bus v̄tutem ⁊
gaudiū generale vel ſpāle capitꝪ vl' mēbro
rum ad memoriā reducim⁹. vt dicet̃ ī ꝓhe
mio. vij ptis. merito tūc mitra aurifriſiata
vtimur. qꝛ auri ⁊ gēmarū nitor gaudiū re
pūtat. In diebus v̄o ieiunioꝝ nō ē ea vtē
dum vt ſeq̄tur. qꝛ cū dies illi ordinati ſint
ad delenda pctā. q̄ ſunt tūc ad memoriam
reducēda. nō ſunt tūc agēda vel ferenda q̄
gaudiū ſ; q̄ potius hūilitatē ⁊ afflictionē
deſignant. In alijs v̄o tpibus regl'ariter
nō aurifriſiata ſed ſimplici vtēdū ē. videlꝫ
ab aduētu vſq; ad natiuitatez: niſi qꝛ dñs
pa. vtit̃ aufriſiata ī dñica gaudete. ⁊ a. lxx.
vſq; ad paſcha: niſi qꝛ dñs pa. vtit̃ aufriſi
ata in dñica Letare ihrl'm. ꝓut dicet̃ ſub
ti. de colori. ⁊ etiā in. v. feria cene dñi. ī offi
cio miſſe tm̄. ⁊ in ſabbato ſctō ī officio miſ
ſe. Itē in feſtis triū lectionū illius tpis et
in oībus vigilijs q̄bus ieiuniū celebratur
⁊ in q̄ttuor tpibus ⁊ ī rogatōibus. dñs tū
pa. vtit̃ in feſto ſancti martini in miſſa tm̄
Itē in officio defunctoꝝ. Illud q; notādū ē
q romanus pōtifex in ſignū impij vtitur
regno. i. corōa īpiali. ⁊ ī ſignū pōtificij vtit̃
mitra. ſed mitra ſemp vtitur ⁊ vbiq;. re
gno v̄o nō ſemp nec vbiq;. qꝛ pōtificis au
toritas ⁊ p̄or eſt ⁊ dignior ⁊ diffuſior eſt q̄
imperialis ptās. ſacerdotiū em̄ in ppl'o dei
regnū ꝓceſſit. cū aaron p̄mus pōtifex ſau
lem p̄mū regē ꝓceſſerit. ⁊ noe nemroth. q̄a
ſicut legit̃ p̄ncipiū regni nemroth extitit
babilonis. noe v̄o edificauit altare dño ⁊
holocauſta obtulit ſup illud. Regno q̄dez
nō vtitur niſi certis diebus ⁊ locis ⁊ nūq;
intra eccl'iam ſed extra. Porro ſcd̄m q ca
piti. i. xp̄o ꝯuenit mitra pōtificis illd̄ ſigni
ficat qd̄ ꝓpha loquēs de filio dicit ad pa
trē Glīa ⁊ honore coronaſti eū dñe ⁊c. Heſt
itaq; nomē qd̄ ē ſup oē nomē vt in nomīe
ihū oē genu flectat̃ celeſtiū terre ⁊c. nā ⁊ ī
aurea lamina cidario pōtificalis ſculptuꝫ
erat nomē dñi tetragrāmaton cuius miſte
riū declarabimus in ti. de lega. indumentꝭ
Per mitrā g̊ capitis xp̄i ſummā illā hono
rificētiā intelligimus q̄ ꝓpter diuinitatez
debet̃ hūanitati. nā ꝓpter pedē adoratur
ſcabellū. adorate inq̄t ſcabellū pedū eius
qm̄ ſanctū eſt. Et nota q ſicut ait zacarias
pa. ep̄us ad altare oraturus accedens ſeu
altario aſſiſtēs vel orōes ad deū effundēs
mitrā deponit ⁊ baculum: qꝛ apl's ꝓhibet
viros capite velato in eccl'ia orare vt. reue
lata facie glīam dñi ꝯtēplentur qñ vero ſe
ad ppl'm ꝯuertit vt illi ꝑdicet inſignia cō
minationis ſue reſumit. vñ ⁊ moyſes cām
ppl'i ad deū ꝑcibus. cāz v̄o dei ad ppl'm gla
dijs allegebat. Ultimo nota q q̄dā epi ſo
lēniter bñdicūt in miſſa ⁊ altare thurificāt
depoſita mitra. alij v̄o cū mitra in capite.
Primi ea rōe monētur. qꝛ ſolenniter bñdi
cēdo vice dei fungūtur. ⁊ deus p eoꝝ mini
ſteriū bñdicit. Nume. vj. ī fine vbi dicitur.
Inuocabūt nomen meū ſup filios iſrael.
⁊ ego bñdicā eis. Altaris v̄o thurificatio
ſignat orōes. apoc. viij. Aſcēdit fumus icē
ſoꝝ de orōibus ſctōꝝ. qꝛ g̊ in orōibus cāz
plebis ad deū agit: iō cū reuerentia mitra
videlꝫ depoſita illud agere dꝫ. Secūdi v̄o
attēdūt q bñdictio ⁊ thurificatio nō ſunt
eſſentialia ad ꝯſecrationē corpis xp̄i ſ; ad
ſolēnitatē ptinent. ⁊ iō ea cū mitra agunt
vt p hoc a ſimplibus ſacerdotibus diſcer
nātur. Quis eñ plus hēat ep̄o q̄ ſimplex
ſacerdos in his q̄ ad ſolēnitatē ptinent vt
in ornamētis ⁊ alijs. nō tñ in his q̄ ad ꝯſe
crationē ipam ſpectant. Sed hec rō min⁹
ſufficiēs videt̃. qm̄ ſcd̄m hoc mitra in miſ
ſa deponeret̃. niſi qñ verba ad quoꝝ ꝓla
tionē fit ſpecieꝝ trāſſubſtāciatio ꝓferūtur

De anulo.

Anulus eſt fidei ſacra
mentū quo xp̄s ſponſam ſuā ſan
ctam eccl'iam ſubarrauit. vt ipa
de ſe dicere valeat. Anulo ſuo ſubarrauit
me dominus meus ihūs xp̄s cuius cuſto
des ⁊ pedagogi ſunt epiſcopi ⁊ prelati

anulos ꝑ ſigno in teſtimoniū huius rei fe
rētes. d̄ quibus ſponſa dicit̄ in cant. Inue
nerūt me vigiles q̄ cuſtodiūt ciuitatē. Hūc
anulū dedit pater filio reuertenti ſc̄m illud
euāgelij. Date anulū in manu ei⁹. Ex quo
euāgelio anuli vſus credit̄ acceptus. Anu
lus ergo pōtificis integritatē ſignat fidei:
vt vicȝ eccl'iaȝ dei ſpōſaȝ ſibi creditā ſicut
ſe diligat ꝛ ſobriā ꝛ caſtā celeſti ſpōſo cuſto
diat. iux̄ illd̄. Deſpōdi em̄ vos vni vi. d̄. ca
ꝛc. vt ſe meminerit nō dn̄m ſȝ paſtorē. d̄ h̄
ſponſo ꝛ ſponſa. Johānes euāgeliſta dic̄.
Qui hȝ ſpōſaȝ ſpōſus eſt. amicus aūt ſpō
ſi q̄ ſtat ꝛ audit eū gaudio gaudet ꝑpt̄ vo
cē ſpōſi. Ep̄s ḡ vicarius ꝛ amicus eſt ſpōſi
q̄ ſi vicarius eſt ꝛ ipe quodāmō ſpōſus eſt
Rurſus antiq̄ l'ras anulo ſigillabāt. vnd̄
ep̄s anulū portat: qm̄ ſcripture miſteria ꝛ
eccl'ie ſacra ꝑfidis ſigillare ꝛ hūilibus re
uelare dȝ. Porro ſc̄m qd̄ capiti. ſ. xp̄o ꝯue
nit anul⁹ digiti/ donū ſignificat ſpūſſci. di
git⁹ em̄ articularis atq; diſtictus ſpm̄ſctm̄
inſinuat. ſc̄m illud Digitus dei eſt hic. ꝛ ali
bi Si ego ī digito dei eijcio demonia/ filij
veſtri in quo eijciūt. Anulus aūt aureus ꝛ
rotūdus ꝑfectōem donoꝝ ſignat quam ſi
ne mēſura xp̄s accepit: qm̄ in eo plenitu
do diuinitatis corpaliter habitat. nā qui
deſurſum venit ſup oīs eſt: cui deus nō
dedit ſpm̄ ad mēſurā dicens Sup quē vi
deris ſpm̄ſctm̄ deſcendentē ꝛ manentem
ſup eū/ hic eſt qui baptiſat: naȝ requieſcet
ſup eū ſpūs ſapīe ꝛ intellectus: ipe vero d̄
plenitudine ſua ſc̄m differētes donatiōes
diſtribuit. alij ſc̄m apl'm dās ſermonē ſciē
tie. alij grām ſanitatū. alij opatōem virtu
tum ꝛc. Qd̄ ꝛ viſibilis pōtifex imitat̄: ali
os in eccl'ia ꝯſtituēs ſacerdotes. alios dya
cones. alios ſubdyacones ꝛ hmōi. Nō igi
tur abs re in ep̄i digito gēmatus fulget
anulus/ ꝑ cuius miniſteriū dātur fulgida
chriſmata gratiaꝝ. De anulo ſponſe ſatis
dictum eſt in p̄ma parte ſub titulo de ec
cleſiaſticis ſacramentis.

¶ De baculo paſtorali.

Baculus paſtoralis
correctionē paſtoralē ſignat: ꝓ
pter qd̄ a ꝯſecratore dicit̄ conſe
crato Accipe baculū paſtoralis officij vt
ſis in corrigēdis vicijs pie ſeuiēs ꝛc. De q̄
dicit apl's. In virga veniā ad vos. Virga
ergo paſtoralis ptās intelligit̄ ſacerdotal'
quā xp̄s eis ꝯtulit qn̄ apl'os ad p̄dicādū
miſit/ ꝑcipiēs eis vt baculos tollerent. ꝛ
moyſes cū virga miſſus eſt in egyptū. De
hoc in p̄ma pte dictū eſt in ti. de pſe. Bacu
lus ḡ a lege ꝛ euāgelio ſumit̄: q̄ ꝛ virga
paſtoralis ꝛ ſambuca ꝛ pedū ꝛ ferula nū
cupatur. Moyſes em̄ ex mādato dn̄i vir
gam habuit q̄ terribilia fecit in celo ꝛ ī ter
ra ꝛ in mari. q2 cibū de celo: potū de petra
ꝑduxit: ꝛ gregē ad terrā fluentem lacte ꝛ
melle minauit. Adhuc ꝑ baculū doctrine
auctoritas ītelligit̄. hac em̄ infirmi ſuſtētā
tur. inquieti corripiunt̄. errātes ad pn̄iam
trahunt̄. vn̄ ꝛ pedū vocat̄/ qd̄ eſt lignū re
curuū quo paſtores pedes retrahūt aīali
um. Sane qn̄q; baculus ex oſſe ꝛ ligno cō
ficit̄ q̄ criſtallina ꝛ deaurata ſperula ꝯiun
gunt̄. os ſupius recuruat̄. lignū inferius
ferro acuit̄: modice tn̄ recōdit̄. Siquidem
os eſt duricia legis. lignū māſuetudo euā
gelij: q̄ duo ꝯiūcta ſunt. ſperula diuinitatē
ihū xp̄i. vel os ſeueritas. lignū pōtificis ē
leuitas: quas iūgit in iudicio ꝑ caritatem
nā ſeueritas vel miſericordia multū deſti
tuitur ſi vna ſine altera teneat̄/ ad qd̄ deſi
gnandū ferrū obtūdit̄: q2 iudiciū miſcdia
tēperat̄. baculus recuruat̄ cum penitētes
ad pn̄iam reuocant̄. aliqn̄ in curuatura
caput format̄ qn̄ ad deū ꝯuerſis vita eter
na ꝑmittit̄. qn̄q; etiā in curuatura ſcribit̄
cū iratus fueris mīe recordaberis: ne ob
culpā gregis ira turbet in paſtore oculum
rōnis/ aliqn̄ in ſperula ſcribit̄ hō: vt pōti
fex ſe hoīem meminerit: ꝛ de ptāte collata
nō eleuet̄. aliqn̄ etiā iuxta ferrū ſcribit̄ par
ce: vt in diſciplina ſubditis parcat: ꝛ miſeri
cors a miſcdia miſicordiā ꝯſequat̄. q2 do
baculus ē acutus in fine/ rectus in medio

et retortus ī ſummo/ deſignat q̄ pontifex
debȝ pū gere pigros. regere debiles ſui re
ctitudine. ⁊ colligere vagos. Unde v̓ſus.
Collige ſuſtēta ſtimula vaga morbida len
ta. Et reddēdo ſingula ſingulis v̓ſus iſte
ɔtinet oīa p̄miſſa. vel ſic Attrahe p̄ p̄mu ȝ
medio rege. pū ge p̄ imū. Romanus autē
pōtifex paſtorali virga nō vtit̄/ tū ppt̄ hi
ſtoriā/ tū ppter miſticā rōnem. Hiſtoria ē
qm̄ btūs petrus apl̄s marcialē diſcipulū
ſuū quē dn̄s īter diſcipulos ɔſtituit cū di
xit. niſi efficiamini ſicut puulus iſte nō in-
tra. ⁊c. miſit cū q̄buſdā alijs ad p̄dicādu ȝ
germanis: quo ī via ad. xx. dictas defūcto
fronto collega eius redijt ad nūciādū hoc
petro: cui petrus ait. Accipe hūc baculū ⁊
tangēs illū dic. ſurge in noīe dn̄i ⁊ p̄dica.
ille v̓o in q̄dragesima die a tpe mortis illi
us tetigit eū ⁊ ſurrexit ⁊ p̄dicauit: ⁊ ita pe
trus baculū a ſe remouit ⁊ ſubditis dedit
nec recupauit. Inno. v̓o pa. iij: ſcripſit in
eccl̄ie ſpeculo q̄ btūs petrus miſit baculū
ſuū euchario p̄mo treuerorꝝ epō/ que ȝ vna
cū valerio ⁊ materno ad p̄dicandū euāge
lium gēti theutonice deſtinauit: cui ſucceſ
ſit in epātu maternus q̄ p̄ baculū petri de
morte fuerat ſuſcitatus: quē baculu ȝ vſq̄
hodie cū magna veneratōe treuereñ. eccle
ſia ſeruat: ⁊ ideo papa in illa dyoceſi vtit̄
baculo ⁊ nō alibi. Miſtica v̓o eſt rō: quia
baculus in ſummitate curuus ē quaſi ad
trahendū/ qd̄ in romano pōtifice neceſſe
nō ē: q: nullus ab eo finalit̄ diuertere pōt.
Preterea p̄ baculū deſignat̄ coercio quā
q: ceteri pōtifices ab hoīe recipiūt: iō a ſu
is ſupiorib⁹ bacl̄os recipiūt ⁊ hūt. Roma
nus v̓o pōtifex q: ptātem a ſolo deo acci-
pit/ baculū nō hȝ. Porro ſm̄ qd̄ capiti. ſ.
xp̄o ɔuenit virga pōtificis ptātem xp̄i ſi-
gnat de qua ps. Uirga recta ſiue directio
nis virga regni tui. q: dile. iuſti. ⁊ odi. ini.
ppter qd̄ alibi dicit. Reges eos in virga
ferrea. Duricia ferri vigorē ſignat equi-
tatis: qua xp̄s tanq̄ vas figuli pctōres
ɔfringet. vel ptās xp̄i non ſolū eſt virga
ſ; baculus: q: nō ſolū corripit ſ; etiā ſuſtē-
tat. vnde ps. Uirga tua ⁊ baculus tuus ⁊c.

De ſudario

Expeditis nouc ȝ ſpe
cialibus pōtificum ornamētis
aliqua de q̄buſdā alijs ⁊ p̄mo
de ſudario videamus/ qd̄ ē lineus pānus
quē miniſtrās epō ſp̄ paratū hȝ: quo ille
ſudorē ⁊ oēm ſupfluū corpis tergat hūorē
ſignificās ſtudiū quo humanas contagi-
ones in hac vita extergimus p̄ exēpla ſā
ctorꝝ patrū/ q̄bus ad patiētiā corroboram̄.
ſicut em̄ ſudor eſt in corpe/ ſic etiā tediū eſt
in aīa: qn̄q̄ ex ɔſciētia pctōꝝ p̄mēs ɔſcien
tie frontē. habeamus igit̄ ſudariū ex lino
multis tūſionibus caſtigato ⁊ mundato
p̄ qd̄ mūdanos extergamus affectus. ⁊ eti
am cū dauid ⁊ iob triſticiā abijciēdo nos
tergamus. In q̄buſdā eccl̄ijs dyaconus
ſudariū hūs illud in dextro cornu altaris
deponit: vt ſi forte quicq̄ ſordidū acceſſe-
rit/ illo tergat̄ ⁊ ſudariū ſacerdotis mūdiſ
ſimū maneat. Manipuli quoq̄ pene ea-
dem eſt ſignificatio put ibi dictum eſt.

De pallio

Conſequenter aliqua
de pallio ſubijciamus/ qd̄ p̄riar-
charꝝ p̄matū ⁊ metropolitanorū
eſt pprium: vt p̄ illud a ceteris epīs diſcer
nantur ⁊ p̄uilegiatā obtinēt dignitatem:
quare ſub p̄miſſis cōibus vel ſpālibus or
namētis minime ɔtinet̄. Siquidē p̄ palli
um ſimul vtrunq̄ ⁊ ſuphūerale ⁊ rōnale
legalis pōtificis intelligimus: q: em̄ ſup
vtrūq̄ pōtificis humerꝝ iacet/ ſuphūerale
ſiue longion dr̄: q: v̓o inde deſcēdēs in ip
ſo pōtificis pectore iungit̄/ rōnale vocat̄.
Habebat em̄ aarō ſuphumerale ⁊ rōnale
q̄ catenulis aureis ſimul iūgebant̄. Sunt
tū q̄ dicūt q̄ rōnali nullū hodie ornamen
tum ſuccedit: de quo ſub ti. de le. indu. dice
tur. Alij dicūt q̄ palliū p aurea lamina in
ſtitutū eſt: Quis pbabilius videat̄ q̄ aurī
frigia mitre vice lamine gerāt. Sane pal-
liū quo maiores vtunt̄ ſignificat diſcipli-

nam q̃ ſeipſos ad exẽplũ ſubditoꝝ ⁊ etiã ip
ſos ſubditos regere ⁊ ꝯſtringere dñt. Per
hãc acq̃rit torques aurea quã legitime cer
tantes accipiũt: de q̃ dicit Salo. in ꝑabolis.
Audi fili mi diſciplinã patris tui: ⁊ ne di-
mittas legẽ matris tue vt addat̃ gr̃a capi-
ti tuo ⁊ torques collo tuo. ſicut aũt torques
ſeu brauiũ nõ dabat̃ niſi legitime certanti
iuxta illud ap̃li. Multi quidẽ currunt ſed
vnus accipit brauiũ: ita ⁊ ad honorẽ pallij
nemo aſcẽſurus eſt niſi q̃ i ſingulis honoꝝ
gradibus legitime p̃us deſudauerit. Nã
et officia ſecularia nõ deferunt p̃ncipalẽ lo
cum ingreſſis veſtibulũ actõis: ſꝫ examina
tis ꝑ plurimos gradus: ⁊ is gradus cete-
ros antecellat quẽ labor ꝓlixior ⁊ ſtipẽdia
lõgiora fecerũt anteire. Sup cũcta indumẽ
ta fertur vt ceteri hoc videtes ad legitimũ
certamẽ hortent̃. Põtifex vo palliũ duꝫ ſi
bi imponit̃ ⁊ detrahit̃ oſculat̃ / ad notãdũ
ſummũ legitime certãdi deſideriũ ⁊ braui
um ꝓmerẽdi. Eſt aũt palliũ d̃ cãdida lana
ꝯtextũ / habẽs circulũ hũeros ꝯſtringentẽ
et duas lineas ab vtraq̃ ꝑte videlꝫ ante ⁊
retro pendẽtes. A ſiniſtris eſt duplex. a de
xtris ſimplex. hꝫ q̃ttuor cruces purpureas
ſcꝫ añ ⁊ retro a dextris ⁊ a ſiniſtris. Inſigũ
tur in pallio tres acus. ⁊ quedã ſunt q̃ per
metropolitanũ ſine pallio agi nõ poſſunt:
quo etiã niſi certis dieb' vti nõ valet. Que
oĩa moralibus ſunt ĩbuta miſterijs ⁊ diui
nis grauida ſacñis. Nã vt ſcriptura teſtat̃
In theſauris ſapiẽtie ſignificatio diſcipli-
ne. In lana q̃ppe aſꝑitas. ĩ cãdore benigni
tas deſignat̃. Nã eccl'iaſtica diſciplina cõ-
tra rebelles ⁊ obſtinatos ſeueritatẽ exercet
ſꝫ erga penitẽtes ⁊ hũiles exhibet pietateꝫ
ꝓpter qd̃ de lana nõ cuiuſlibet aĩalis ſed
ouis dũtaxat efficit̃ / q̃ eſt aĩal mãſuetũ. vñ
ꝓpheta. Tanq̃ ouis ad occiſionẽ duct' eſt
et corã tõdente ſe nõ ape. os ſuũ. Hinc ẽ q̃
illius ſemiuiui vulneribus quẽ ſamarita-
nus duxit in ſtabulũ vinũ ⁊ oleũ infudit.
vt ꝑ vinũ mordeant̃ vulnera / ꝑ oleũ fouẽã
tur: q̃tenus q̃ ſanãdis vulneribus p̃eſt in
vino morſum ſeueritatĩ adhibeat. in oleo

mollicie m pietatis. hoc nimirum ⁊ perar
cam tabernaculi deſignat̃ / in q̃ cũ talibus
virga ꝯtinet̃ ⁊ mãna: qm̃ in mẽte rectoris
cũ ſcripture ſcĩa virga dꝫ eſſe directiõis. et
mãna dulcedinis. vt ſeueritas ĩmoderate
nõ ſeuiat. ⁊ pietas pluſq̃ꝫ expedit nõ ĩdul-
geat. Itẽ fit de vili materia. ſ. lana vt habe
at p̃ciũ nõ a ſe ſꝫ ab eo qd̃ ſignificat̃ ĩ ſc: vt
nõ oculis ſꝫ mẽti ſpectabile ſit: vt nõ ad or
nandũ ſꝫ ad ſignificandũ indui intelligat̃
Circulus pallij ꝑ quẽ humeri ꝯſtringũtur
eſt timor dñi ꝑ quẽ opa coerceant̃: ne vel ad
illicita defluãt vel ad ſupflua relaxent̃: qm̃
diſciplina ſiniſtrã cohibet ab illicitĩ formi
dine pene. dextrã vo tẽperat a ſupfluis iu
ſticie amore. Beatus ẽ vir q̃ ſp eſt pauidus.
nam iuxta ſnĩam ſalo. Timor dñi p̃ctm̃ ex-
pellit. q̃ vo ſine timore exiſtit iuſtificari nõ
poterit: Idõ etiã circul' pallij ſub collo hũe
ros ꝯſtringit / ad notãdũ q̃ illũ ferẽs dꝫ eẽ
idẽ ope ⁊ ſermone. duas vo lineas quaruꝫ
vna poſt dorſum ⁊ altera ꝓgredit̃ añ pec
tus / huius vite curas ⁊ ſollicitudines ſigni
ficare putamus: q̃bus ⁊ cor ⁊ hũeri põtifi-
cis ſic ſepiſſime grauant̃ ⁊ impediũtur vt
a ꝓprio ſtatu eũ auertãt: ⁊ vana quedaꝫ ⁊
trãſitoria cogitare ⁊ portare cõpellãt. Hĩc
eſt q̃ palliũ añ ⁊ retro a dextris ⁊ a ſiniſtris
añ pectus ⁊ ſup hũeros freq̃nter aptat̃: vt
his poſthabitis in ſeipſꝫ redire intelligat̃.
Actiuã q̃ꝫ ⁊ ꝯtẽplatiuã vitã ſignificat / q̃s
ita dꝫ exercere p̃latus vt exẽplo moyſi nũc
in montẽ aſcẽdat vt ibi philoſophet̃ cum
dño: ⁊ nũc ad caſtra deſcẽdat vt ibi neceſſi
tatibus ꝓuideat p̃ploꝝ ꝓuiſurus: attẽtius
vt cũ ſepe ſe dederit alijs interdũ ſe ſibi re
ſtituat: q̃tenus ⁊ cũ martha circa frequens
miniſteriũ ſatagat: ⁊ cum maria v̓ba audiat
ſaluatoris. Utraq̃ tñ linea grauat infer'.
q: corpus qd̃ corrũpit̃ aggrauat aĩam: ⁊ d̃
p̃mit terrena inhabitatio ſenſuꝫ multa co
gitantẽ. Palliũ duplex eſt in ſiniſtra ſicut
et rõnale: ſꝫ ſimplex in dextra: q: vita p̃ñs
q̃ ꝑ ſiniſtrã accipit̃ multis ẽ ſubiecta mole
ſtijs: ⁊ in ea duplicate carere nõ poſſumus
q: nũc ꝓſpis extollimur / nũc aduerſis frã-

gimur.nunc terrena petimus.nunc celeſti
bus adheremus.nūc carni.nūc mēti ſerui-
uimus.ſ3 vita futura q̄ p dextrā ſignificat
in vna ſp eſt collecta q̄ete:qd veritas ipſa
deſignauit cū intulit Martha martha ſol
licita es τ turbaris erga plurima. porro v.
ē.n.m.o.p.e.q̄ nō auſe. ab ea. Rurſus palli
um duplex eſt in ſiniſtra:q̄tenus ad tolerā
das vite p̄ntis moleſtias p̄latus fortis exi
ſtat.ſimplex in dextera:q̄tenus ad obtinē-
das vite future quietē toto ſuſpiret affectu
iuxta verbū pſal.d. Unā pe.a do.hāc req.
vt inha.in do.dñi.o.d.vi.mee. Illic enim
nulla eſt duplicitas ſiue ruga:ſ3 pſpitas ſi
ne aduerſitate.gaudiū ſine triſticia.τ felici
tas ſine miſeria/ Quattuor cruces purpu-
ree ſunt quattuor virtutes pollitice.ſ.iuſti
cia.fortitudo.tēperātia τ prudētia:q̄ niſi i
crucis xp̄i ſanguine purpurent/ſalſu3 ſibi
virtutis nomē vſurpāt:τ ad verā b̄titudi
nis glīam nō pducūt. vñ dñs inq̄t aplis.
Niſi abūdauerit iuſticia vr̄a pluſq̄ ſcriba
rum τ pha. nō intra.in reg.ce.hec ē purpu
ra regijs tīcta canalibus:quā ſalomō com
memorat in can. Is ḡ q̄ pallij glīa decorat
ſi cupit eſſe qd dī in anteriori pte d3 hīe iu-
ſticiā vt reddat vni cuiq3 qd ſuū eſt. In po
ſteriori prudētiā vt caueat qd cuiq3 nociuū
eſt.fortitudinē a ſiniſtris vt eā aduerſa nō
depināt.tēperantiā a dextris vt eū pſpera
nō extollāt. Tres aūt acus in pallio infigū
tur.ſ.aū pectus.τ ſup ſiniſtrū humeru3.τ
poſt tergū.nō ad pūgēdū.i.nō ppt huius
vite cōpūctōes:ſ3 ad planetā palliūq3 iun-
gendū ſunt inuēte. vñ quedā anſule antiq̄
tus in planetis poſite erāt/q̄bus acus inſe
rebātur τ palliū ſimꝉ cū planeta firmabāt
ne a ſuo loco palliū moueret. Poſſum9 tñ
p tres acus fidē ſpē τ caritatē intelligere:ſi
ne q̄bus palliū ab epō rite teneri nō poteſt.
Rurſus tres acus cōpaſſionem pximi.ad
miniſtratōem officij.diſtinctōemq3 iudicij
ſignificāt:qua3 pm a pūgit aīam p dolorē
ſecūda p laborē.tertia p terrorē. Pria pun
gebat apꝉm cū dicebat Quis infirmat et
ego nō infir.q̄s ſcā.τ ego nō vror. Secūda
cū aiebat. Preter illa que extrinſecus ſunt
iſtātia mea q̄tidiana ſolicitudo oīm ecclīa
rū. Tertia pūgebat iob dicētē. Si iuſt9 vix
ſaluabit/ īpius τ pctōr vbi apparebūt. Su
p dextrū hūerū nō infigit acus qm in eter
na q̄ete nullus eſt afflictiōis aculeus null9
ſtimꝉus pūctiōis. Abſterget eī deus om-
nē la.ab.o.ſan.τ iā nō erit ampli9 neq3 luc
tus neq3 clamor ſ3 nec vl.do. qm pora trā
ſierūt. Acus vo aurea eſſe d3 ſ3 inferius eſt
acuta τ ſuperius rotūda lapidē ptinēs p̄ci
oſu3.q̄ nimirū bon9 paſtor ppt curā oui-
u3 in terris affligit:ſ3 in celꝉ eternalit corōa
bit vbi illā p̄cioſa3 margaritā hēbit de q̄
dñs inq̄t ī euāgelio. Sile eſt.re.ce.ho.q̄rē.
bo.mar.τc. Inuenta vna p̄cio.mar.de.oīa
ſua τ cō.eam. In pallio τ cum ipo confert
pōtificalꝉ officij plenitudo. Hīc eſt q̄ anq̄
metropolitan9 pallio decoret nō d3 pſiliu3
puocare.criſma pficē.clericos in ſua puin
cia ordinare.pōtifices pſecrare.vel ecclīas
dedicare.nec ſe archiep3 noīare. Aiūt tñ q̄
dā q̄ ex puīciā ſuā inuitatus poſſi3 ordies
tanq̄ ſimplex epō ſine pallio celebrare.ſūt
etiā q̄ dicūt q̄ epō etiā ſi ſit talis q̄ pallio
vtat non pōt dare lrām alieno archiepo
vtēdi pallio ī dioc. ſua:ñ dic9 epō palliat9
exēpt9 exiſtat.nec ēt archiepō ī puīcia ſua:
niſi forte inuitatus pūilegiū hēat q̄ poſſit
vti pallio ex ſuā puīciā ſi fuerit inuitatus.
ſ3 hec potius iuris τ rigoris ſunt q̄ curiali
tatis neq3 ſubtiliter intuenti aliud videt ī
epiſcopo palliato exēpto q̄ in nō exēpto.ſ3
τ vnus metropolitanus nō pōt cū alteri9
pallio celebrare:neq3 pari rōne ſepeliri:ſ3
cū ppo tm̄:palliatus tñ ad aliā ecclīa3 trāſ
latus cū pallio ſecūdo loco ſibi pceſſo ſepe
lit. Itē palliatus ad aliā trāſlatus ecclīa3
nō pōt ibi vti pallio in p̄ma ecclīa obtēto.
quia nō ſolū dat contemplatiōe pſone ve-
rūetiā loci. Hinc eſt q̄ nō pōt vti eo ex pro
uiciā ſibi decretā. ſ3 τ ſi q̄s renūciat archi
epātui neq̄t vlteri9 pallio vti:nec etiā pōt
q̄s pallio niſi infra ecclīa3 τ in diuinis offi
cijs vti:vñ ſi forte pceſſionalit vel ad pdi-
candū vel ad aliq̄d hmōi eū ecclīam exire

Quuor virtutes politice

contigerit/cū pallio nō exibit. Siquidē re
gulariter vſus pallij interdicit niſi in ſolē
nibus diebus. ⁊ q̄ in cuiuſq ecclie ꝑuilegi
is cōtinent/ puta in feſtiuitatibus natalis
dñi. ſcti ſtephani. ſcti iohānis. circūciſiōis
epyphanie. ramiſpalmaꝝ. cene dñi. ſabba
ti ſancti. i tribus diebus reſurrectōis. aſcē
ſionis. pēthe. ſcti ioh bapt. oīm apl'oꝝ. in
quattuor feſtiuitatibus btē marie. ſcti mi
chaelis. oīm ſctōꝝ. ſcti martini qui eſt par
apl'is. in feſtiuitatibus ꝑncipalibus ecclie
pallio decorate. in dedicatōibus eccl'iarū.
ꝯſecratōibus epoꝝ. ordīatōibus clericoꝝ
⁊ anniuerſario ꝯſecratōis palliati. Quidā
etiā addūt dies dñicas q̄ ad reſurrectionē
pertinēt: qḋ tñ in vſu nō eſt. Poſſet etiam
dici q ubicūq in ſua ꝓuīcia corpus alicu
ius ſancti q̄eſcit/ metropolitanus in feſto
eiuſdē ſancti ⁊ etiā in ꝑncipali feſto cuiuſ
libet loci ſue ꝓuincie/ ad locū illū declināſ
poterit pallio ⁊ ſandalijs vti. In exequijs
vero defunctoꝝ vel in bñdictionibus nu
bētiū: vti nō licet: niſi hoc in ꝑuilegio cōti
neat expſſuz. Eps hoſtieñ. q̄ papā ꝯſecrat
pallio vtit ex inſtitōe martini pape. ⁊ etiā
q̄dā epi ex ꝑuilegio ſpāli: vt aniciēñ. ⁊ qñ
q ecceñ. Poſtremo ſciendū eſt q romani
pōtifices q̄ btm̄ ſilueſtrū ꝑceſſerūt depin
gunt tāq gerētes lineas pallij circa hume
ros īuolutas. nā ⁊ legalis ſacerdos dñi ſa
crificabat/ ſummitates baltei ſup hūeros
reflectebāt: in quo ſignificat q illorū iuriſ
dictio ⁊ ptās p palliū ſignificata/ inuoluta
et implicata nō libera fuit. Ipe vō ⁊ eius
ſucceſſores liberā ⁊ explicatā habuerūt/ q̄
re lineę ipe in eis explicite ⁊ extēſe an̄ ⁊ re
tro depēdētes depingunt. Pōt etiā dici q
lineę ipe q̄ vt pmiſſum eſt/ ſolicitudines ⁊
curas ſignificāt: ideo a tpe ſilueſtri pape ex
plicite dependēt ꝓpter ꝯceſſa ſibi ⁊ ſucceſ
ſoribus tpalia/ q̄ abſq ſolicitudine ⁊ cura
nequeūt poſſideri. Deniq Bruno dixit q
ſummus pōtifex pter ꝑmiſſa ornamenta
et regnū portat ⁊ purpura vtit: ꝓut ſub ti
tu. de mitra dictū eſt. nō ꝓ ſignificatōe: ſed
q: Cōſtantinus impator olim btō ſilueſtro
oīa romani imperij īſignia tradidit. Vñ ⁊
in magnis ꝓceſſionibus oīs ille apparat'
romano pōtifici exhibet q̄ quōdā impato
ribus fieri ſolebat: ⁊ cū dyademate impia
li papa ipe coronatur.

De coloribus quibus eccleſia in eccle ſiaſticis vtitur indumentis.

Quattuor ſūt prin
cipales colores q̄bus ſm ꝓpe
tates dierū ſacras veſtes eccleſia
diſtingunt. albus. rubeus. niger
et viridis. Nā ⁊ in legalibus indumētis q̄t
tuor colores fuiſſe legunt. biſſus. purpura
iacīctus. ⁊ coccus. de q̄b' ī ſe. ti. dicet Eccl'ia
ēt rōana violaceo ⁊ croceo colore vtit. vt ſ.
dicet/ Albis īdumētis vtēdū ē ī feſtiuita
tib' ſctōꝝ ꝯfeſſoꝝ ⁊ virginū q̄ martires nō
ſunt/ ꝓpter integritatē ⁊ innocētiā. Nā cā
didi facti ſūt nazarei. ſ. eius ⁊ ambulabūt
mecū in albis: virgines eñ ſunt ⁊ ſequunt
agnū quocūq ierit. Propter eandē cauſā
vtendū eſt albis in ſolēnitatibus angeloꝝ
de quoꝝ nitore dñs loq̄tur ad luciferꝝ. vbi
eras cū me laudarēt aſtra matutina. Itez
in oībus feſtis ſctē dei genitricis marie. in
feſto oīm ſctōꝝ. quidā tñ tūc rubeis vtunt
vt infra dicet. In ꝑncipali feſto ſcti iohā.
euā. in ꝯuerſione ſcti pauli. ī cathedra ſcti
petri. de his etiā infra dicet. Itez a vigilia
natiuitatis dñi vſq ad octauā epiphanie
incluſiue: vt dicet ī ꝓhemio. vij. ptis. exce
ptis feſtiuitatibus martirꝝ īterınedijs. In
natiuitate ſaluatoris ⁊ etiā ꝑcurſoris: qm̄
vterq natus eſt mūdus. i. carēs originali
pctō. Aſcēdit eñ dñs ſup nubē leuem. i. aſ
ſumpſit carnē a pctis īmunem ⁊ intrauit
egyptū. i. venit in mūdū. iuxta illud qḋ an
gelus inq̄t ad virginē. Spūſſā. ſup. ī te ⁊
vir. al. ob. tibi. Iohānes aūt ⁊ſi fuerit ī pec
cato ꝯceptus: fuit tñ in vtero ſctificatus. iu
xta illḋ ꝓpheticū. Anteq exires de vulua
ſanctificaui te. Et angelus inq̄t ad zacha
riaz. Spūſctō replebit adhuc ex vtero ma
tris ſue. Item in epyphania propter ſplē
dorem ſtelle que magos duxit. ſm illud ꝓ

ꝓheticū. Ambulabūt gētes in lumine tuo
⁊ re. in ſplen. or. tui. In ipapanti ꝓpter pu-
ritatē marie q̄ iuxta canticū ſymeonis ob-
tulit lumē ad reuelatōem gentiū ⁊c. In ce
na dn̄i ꝓpter ꝯfectōem chriſmatis qḋ ad
mundatōem aīe ꝯſecrat̄. nā ⁊ euāgelica le
ctio mūditiā ꝑncipaliter in illa ſolēnitate
cōmendat. q̄ lotus eſt inq̄t nō indiget niſi
vt pedes lauet: ſed eſt mūdus totus. Et ite
rum. Si nō lauero te nō habebis partem
mecū. Itē a ſabbato ſancto in officio miſ-
ſe vſq̄ ad octauā aſcēſionis incluſiue: qn̄-
cunq̄ officiū de tp̄e agit̄ p̄ter dies rogatio
num ⁊ p̄terq̄ in feſtis martirū intermediis ſ
put infra dicet̄. In reſurrectiōe ꝓpter an-
gelū teſtē reſurrectōis ⁊ nunciū q̄ apparu-
it ſtola cādida cooptus: de quo dicit math.
q̄ erat aſpectus eius ſicut fulgur ⁊ veſtimē
ta eius ſicut nix. ⁊ qꝛ pueri tūc renati albas
habēt veſtes. In aſcēſione ꝓpter nubē lu
cidā in qua xp̄s aſcēdit: nā ⁊ duo viri aſti
terūt iuxta illos in veſtibus albis q̄ ⁊ dixe
runt Viri galilei q̄d ſtatis ⁊c. Illud autē
notandū eſt q̄ lꝫ in ꝯſecratōe pōtificis ta-
libus ſit indumētis vtendū / q̄lia ſcḋm diei
ꝓprietatē ꝯueniūt. in dedicatōe tn̄ eccl'ie ſp
eſt vtendū albis / quocūq̄ dierū dedicatio
celebret̄: qm̄ in ꝯſecratōe pōtificis cātatur
miſſa de die: ſꝫ in dedicatōe baſilice de de-
dicatōe miſſa cantat̄: nā ⁊ eccl'ia virginis
noīe nūcupat̄. iuxta illud ap̄li. Deſpondi
eñ vos vni viro virginem caſtā exhiberi
xp̄o. de qua ſpōſus inq̄t in can. Tota pul-
cra es amica mea ⁊c. Ip̄e tn̄ q̄ cōſecrat̄ dꝫ
eſſe albis ornatus ad notandū q̄ oī tp̄e ve
ſtimēta eius dn̄t eſſe cādida. i. vita eius im
maculata. Itē ꝑ octauas p̄miſſoꝝ feſtorū
octauas habētiū vtendū eſt colore albo qn̄
de ipſis agit̄ octaua. Rubeis aūt vtendum
eſt indumētis in ſolēnitatibus ap̄loꝝ euā
geliſtaꝝ ⁊ martirū: ꝓpter ſanguinē paſſio
nis quē ꝓ xp̄o fuderūt. Nā ipi ſunt q̄ ve-
nerūt ex magna tribulatōe ⁊c. p̄terq̄ in fe
ſto innocentiū vt iam dicet̄. Itē in feſto cru
cis in q̄ xp̄s ſanguinē ſuū fudit ꝓ nobis.
vn̄ ꝓpha. Quare rubrū eſt indumētū tuū

ſicut calcantiū in torculari. Sed ſcḋm alios
melius eſt tūc albis vti qm̄ nō paſſionis ſꝫ
inuētōis vel exaltatōis eſt feſtū. Itē a vigi
lia pēthe. in miſſa vſq̄ ad ſabbatū poſt ip
ſum feſtū incluſiue: ⁊ hoc ꝓpter ſp̄ūſcti fer
uorem q̄ ſup ap̄los ī igneis linguis appa-
ruit: nā apparuerūt illis diſpartite lingue
tanq̄ ignis. vn̄ ꝓpha. De celo miſit ignē
in oſſibus meis. Licet aūt in ap̄loꝝ petri ⁊
pauli martirio rubeis ſit vtendū. in ꝯuer-
ſione tn̄ ⁊ in cathedra vtendū eſt albis. licꝫ
in natiuitate ſancti iohānis ſit albis vten
dum: in decollatione tn̄ ipſius vtendū ē ru
beis. cū aūt illius feſtiuitas celebrat̄ qui ſi
mul eſt martir ⁊ virgo / martiriū virginita
ti prefertur qꝛ ſignū eſt ꝑfectiſſime caritatis
iuxta qḋ veritas ait. Maiorē caritatē ne-
mo habet ⁊c. Quapropter ⁊ in commemo
ratiōe oīm ſctōꝝ quidā rubeis indumētis
vtunt̄. alij vo vt eccl'ia romana candidis
cum nō tm̄ in eadē ſed etiā de eadē ſolenni
tate dicat eccl'ia q̄ ſancti ſcḋm apoc. iohan.
Stabāt ī ꝯſpectu agni amicti ſtolis albis
et palme in manibus eoꝝ. Hinc ſpōſa di-
cit in cantic. Dilectus meus cādidus ⁊ ru
bicundus electus ex milibus. Cādidus in
cōfeſſoribus ⁊ in virginibus. Rubicūdus
in martiribus ⁊ ap̄lis. Hi ſiquidē ⁊ illi ſūt
flores roſarū ⁊ lilia cōuallium. Rurſus q̄ in
feſto oīm ſanctorū rubeis vtunt̄ / ex eo mo
uent̄: qꝛ feſtū illḋ p̄mo in honorē martirum
tm̄ inſtitutū fuit: ſꝫ rn̄deri pōt q̄ nūc etiā
in honorē beate virginis. ⁊ hodie ex inſti
tutōe grego. vij. feſtat eccl'ia die illa etiam
pro cōfeſſoribus ⁊ virginibus: prout ī. vij.
parte ſub ip̄o feſto dicet̄. Item ꝑ octauas
p̄miſſoꝝ feſtoꝝ octauas habentiū vtendū
eſt colore rubeo qn̄ agit̄ de octaua. Nigris
vtendū eſt feria ſexta in paraſceue ⁊ dieb'
afflictionis ⁊ abſtinētie ꝓ pctīs. ⁊ etiā in
rogationibus ſicut ſub illo tractatu in. vj
parte dicetur. ⁊ ī ꝓceſſionibus quas roma
nus pontifex nudis pedibus facit. ⁊ ī miſ
ſis ꝓ defunctis. ⁊ ab aduētu vſq̄ ad vigi-
liam natiuitatis. ⁊ a ſeptuageſima vſq̄ ad
ſabbatū paſche. Spōſa q̄ppe dicit ī cant.

Nigra ſuȝ ſed formoſa filie hieruſalē ſicut
tabernacula cedar. Sicut pellis ſalomōis
nolite me conſiderare ꝙ fuſca ſim quia de
colorauit me ſol. In feſto aūt ſctōꝝ innocē
tuȝ quidā nigris. alij vero rubeis indumē
tis vtenduȝ eſſe ꝯtendūt. Illi ꝑpter triſtici
am: q꞉ vox in rama audita eſt. ploratus et
vlulatus multus rachel plorās filios ſuoſ
ꝛc. Nā ꝛ ꝑpter eādē cām cātica leticie ſub
ticent ꝛ ſine aurifriſio mitra deferꝰ. Iſti ꝑ
pter martiriū qḋ pricipaliter ꝯmemorās
inq̄t eccl'ia. Sub throno dei ſancti oēs cla
mant. vindica ſanguinē nr̄m q̄ effuſus eſt
dn̄e deus noſter ſicut ꝛ in Letare hierl'ȝ. ꝑ
pter letitiā quā aurea roſa dſignat. roma
nus pōtifex portat mitrā aurifriſio īſigni
tā: ſed ꝑpter abſtinētiā nigris vtitur indu
mentis. Sed eccleſia romana tūc vtiꝰ vio
laceo colore qn̄ illḋ occurrit extra domini
cā: ſȝ ī octaua rubeo. Reſtat ergo ꝙ ī dieb⁹
ferialibus ꝛ cōibus viridibus ſit indumē
tis vtendū. q꞉ viridis color medius eſt inꝰ
albedinem ꝛ nigredinē ꝛ rubore. Et ſpāli
ter inter octauaȝ epyphanie ꝛ ſeptuageſi
mā. ꝛ inter pēte. ꝛ aduentū qn̄ dominicale
agiꝰ officiū. Hic color exꝓmiꝰ vbi diciꝰ. cīp
ꝰum nardo. nardus ꝛ crocus. Ad hos q̄t
tuor colores ceteri referūꝰ. ſ. ad rubeū colo
reȝ coccineus. ad nigrū violaceus q̄ aliter
cocceus vocatur. ad albū biſſinus. ad viri
dē croceus. quāq̄ȝ nōnulli roſas ad marti
res. crocū ad confeſſores. ꝛ liliū ad ꝟgines
referāt. De coloribus etiā in fine ſequētis
tractatus dicetur. Violaceo aūt colore vti
in diebus q̄bus eſt vſus nigri coloris nō
eſt inconueniēs. Vn̄ eccl'ia romana vtitur
colore violaceo a prima dn̄ica aduentꝰ vſ
q̄ȝ ad miſſaȝ vigilie natiuitatis domini in
cluſiue. ꝛ a ſeptuageſima vſq̄ȝ ad officiuȝ
miſſe vigilie paſche excluſiue. qn̄cūq̄ȝ ī pre
dictis tꝑibus offīm de tꝑe agitur. exceptis
v. feria cene dn̄i: ꝛ feria. vj. in paraſceue.
In feſtiuitatibus ꝟo ſctōꝝ que ī ſeptuage
ſima ꝛ in aduentu occurrūt: nō eſt nigris
vel violaceis vtendum. Et eſt intelligēduȝ
ꝙ in ſabbato ſancto in toto officio qḋ agi
tur an̄ miſſam vtendū eſt violaceo colore.
hoc excepto ꝙ dyaconus q̄ bn̄dixit cereuȝ
indutus dalmatica. ꝛ ſubdya. miniſtrans in
dutus tunicella albis vtunꝰ. q꞉ bn̄dictio il
la ſicut ꝛ miſſa ad reſurrectionē ꝑtinet: ſȝ
bn̄dictione cerei expleta: dyaconus remo
ta dalmatica aſſumit planetā violacei co
loris ꝛ tenet eā vſq̄ȝ dū īchoaꝰ offīm miſſe.
ſubdya. ꝟo nō mutat veſtes. Quidā etiaȝ ī
dn̄ica ramiſpalmaꝝ vtūꝰ albis ī ꝓceſſiōe
ꝛ ī ramoꝝ bn̄dictōe dū legiꝰ euāgeliū ꝛ dū
cantaꝰ gl'ia laus. ꝑpter letitiā feſtiuitatis
xp̄o facte que ī ꝑmiſſis ꝯmemoraꝰ. ſȝ eccle
ſia romana tūc ſemꝑ vtiꝰ violaceo colore ꝛ
etiā in ꝓceſſione que fit ī purificatione an̄
miſſam: ꝑ eo ꝙ offīm illḋ eſt de anxia expe
ctatiōe ſimeonis. ꝛ ſapit ve. te. Vtiꝰ etiā ec
cleſia romana violaceo colore in quattuor
tꝑibus ſeptēbris: ꝛ ī vigilijs ſctōꝝ ī q̄bus
eſt ieiuniū qn̄ miſſa eſt de vigilia. ꝛ in die
bus rogationū ꝛ in miſſa q̄ dr̄ in die ſancti
marci de officio letanie. Cū eīm ieiunamus
carnē nr̄am crucifigentes maceramus vt
ſic facta liuida xp̄i liuoribus ꝯformeꝰ cui⁹
liuore ſanati ſumus. ad qḋ deſignādū tūc
colore violaceo vtimur q̄ pallidus ꝛ quaſi
liuidus eſt. Ceterū velamina triū coloꝝ po
nunꝰ in altari in feſto paſcatis ꝓut dictuȝ
ē in ꝑma ꝑte ſub tractatu de picturis.

De indumentis legalibus ſeu ve. te.

Qvoniaȝ minus ple
ne rem ſignificatam humana
fragilitas apprehendit ſi penit⁹
rē ſignificantem ignorat. Idcir
co de indumentis legalibus ad huius ce
citatis ignorantiam propellenduȝ. primo
ꝯm hiſtoriam. ſecundo ꝯm allegoriam. ter
tio vero ꝯm tropologiaȝ aliqua diſſerim⁹.
Primo igiꝰ ꝯm hiſtoriā notādū eſt ꝙ quattu
or erāt legalia īdumēta ꝯȝ moſaicā legē tā
minoribus ſacerdotib⁹ q̄ȝ ꝑncipi ſacerdotū
cōia ḋ q̄b⁹ legiꝰ exo. xxviij. Primū dicebaꝰ
manaſtaſim qḋ g̃ce. brace. latine ꝟo feīnā
lia linea pōt dici biſſo retorta ꝯtextū / quo

vtebant᷑: ꝓ eo qꝺ legit᷑ Exo. xx. c. i ſi. nō aſcē
des ad altare meū ꝑ gradus ne reuelet᷑ tur
pitudo tua. ⁊ ezech. xliiij. Feminalia linea
erunt in lumbis eoꝝ Scḋm iheronimū ſi
ue linea: qꝺ nos ſubunculā vel albam. ſed
moyſes abaneth appellauit: hebrei vero
diſcentes a babylonijs emiſſaneā vocaue
rūt. eratq; biſſinū ⁊ duplex. Tertiū balthe
us. i. zona vel cingulū latus q̄ſi digitis q̄t-
tuoꝛ ſic reticulatus vt quaſi pellis vi pere a
videret᷑. cōtextū de biſſo cocco purpura et
iacincto. per q̄ q̄ttuoꝛ elemēta ſignificātur
Quartū eſt thiara qꝺ hebrei māphie. nos
aūt infulā vl̓ mitrā appellam⁹: a cidari pō
tificali plurimū differēs q̄ſi formā rotūde
caſſidis repn̄tās. Sup hec q̄ttuoꝛ cōia q̄t-
tuoꝛ ꝓpꝛis indumētis pōtifex vtebat᷑. Pꝛi
mū erat tunica iacinctina quā hebreus dic
methil: grece dr̄ poderis: latīe talaris q̄ hē
bat ꝓ fimbrijs malogñata cū octuagīta ti
tīnabulis aureis īterſcalari mō diſpoſita
vt audiret᷑ ſonus cū pōtifex īgrederet᷑ ſan
ctuariū ne forte moreret᷑. Scḋz erat ephot
i. ſuphūerale de q̄ttuoꝛ p̄dictis coloꝛibus
auroq; cōtextū ſine manicis ad modū col-
lobij hn̄s apturā in pectoꝛe quādā ad ma
gnitudinē palmi in q̄ longiō eiuſdē mēſu
re inſerebatur. In cuius pte ſupioꝛi videlʒ
ſup hūeros infibulati erāt duo lapi-
des onichini q̄bus. xij. noīa filioꝝ iſrl̓ erāt
inſculpta. ſex in vno ⁊ ſex in altero. Aō. aūt
ſamuel ⁊ dauid induti legunt᷑ ephot. illud
erat lineū ⁊ ꝓpe q̄dē ephotar dicebatur.
Tertiū hebraice dicebat᷑ heſen grece logi
on. latine vo rōnale vocat᷑. qꝺ pōtifex fere
bat ī pectoꝛe. Dcm̄ ē āt rōnale iudicij q̄ ibi
erat lapis ī cuius ſplēdoꝛe ſibi deū eē ꝓpi
tiū cognoſcebāt. Erat aūt rōnale q̄drāgulū
duplex ī modū vnius palmi d̓ q̄ttuoꝛ p̄di
ctis coloꝛibus auroq; contextum habens
duodecim lapides per quattuoꝛ ordīnes.
In p̄mo ſardiū topaſiū ⁊ ſmaragdū. In
ſcḋo carbūculū ʒaphirū ⁊ iaſpidē. In ter
tio liguriū achātē ⁊ ametiſtū. In q̄rto cri-
ſolitū onichinū ⁊ berillū. in q̄bus erāt ſcꝑ
ta. xij. noīa filioꝝ iſrl̓. ī ſingul̓ ſingl̓a iuxta

ordinē ſue natiuitat᷑. Erāt etī eo ſcꝑta hec
duo noīa puriʒ ⁊ thumim. i. veritas ⁊ diſci
plina. Inſerebat᷑ aūt longiori ſuphūerali
a parte ſupioꝛi per duos anulos ⁊ duas ca
tenulas aureas īmiſſas duobus vncinis
q̄ ſub duobus predictis onichinis in ſup-
hūerali ꝯtinebant infixi: ab inferiori vero
parte per duos anulos aureos cū duabus
iuncturis ſine catenis iacinctinis colligabat᷑
ephot. Quartū ⁊ vltimū erat capitis orna-
mētū vicʒ tiara ſeu cidaris ī acutū ꝓcedēs
hn̄s circulū aureū cū malogñatis ⁊ floꝛib⁹
ex qua ſup frōtē pēdebāt aurea lamina quā
petalū dicūt. ad modū lune dimidie ī qua
ſcꝑtū erat anoth adonay. i. ſcm̄ nomē dn̄i
tetragrāmatō. i. quattuoꝛ lr̄aꝝ vt infra di-
cet᷑. ne vo cū mouebat᷑ pōtifex moueretur
⁊ lamina: ligabat᷑ vitta ſeu iunctura iacin-
ctina ꝑſpicua q̄ ſummitates poſterius dif
fundebat. Noſter ḡ pōtifex ꝓ feminalibus
hʒ ſandalia. ꝓ linea alba. ꝓ balteo cingu-
lū. ꝓ poderi tunicā. ꝓ ephot amictū vel ſto
lā. ꝓ lōgiō palliū. ꝓ cidari ſeu tiara mitrā
ꝓ lamina crucē. ⁊ q̄dā ex his diuerſaʒ hn̄t
formā ſ; eādē figurā. Scḋo dicam⁹
de typo dictoꝝ legaliū indumētoꝝ ſm̄ alle
gorā. Sane his veſtibus ornat⁹ pontifex
totius oꝛbis p̄ferebat imaginē. Feminalia
nanq; biſſina terrā ꝯgrue figurabāt: quia
biſſus de terra ꝓcedit. Eſt eī biſſus linūʒ
egiptiacū. Baltei cū vittis ⁊ vaſculis circū
uolutionē occeani deſignabāt. Tunica ia-
cinctina ipo coloꝛe aera preferebat. Per ti
tīnabula ſonit⁹ tonitruoꝝ. Per malogña
ta coruſcatiōes fulgoꝝ ſig̃bant᷑. Quattuoꝛ
minoꝛis ſacerdotis ⁊ quattuoꝛ ſummis pō
tificis indumenta quattuoꝛ microcoſmi ⁊
quattuoꝛ macrocoſmi partes ipſo hūero
d̓ſignabāt. i. quattuoꝛ hūoꝛes ⁊ q̄ttuoꝛ
elemēta. Ephot ſui varietate celū ſidereūʒ
oñdebat. Q̄ āt auꝝ erat ītextū coloꝛibus: fi
gurabat q̄ calor vitalis penetrat vniuer-
ſa. Duo lapides onichini ſolē ⁊ lunaʒ vel
duo emiſpia d̓ſig̃bāt. In rōnali vo. xij. ḡē
me pectoꝛales. xij. ſigna ī zodiaco p̄ferebāt
Rōnale q̄deʒ erat in medio: q̄ rōne plena

ſunt vniuerſa q̄ terrena celeſtibus herent:
imo rō terrenoꝝ ⁊ tpoꝝ caloris ⁊ frigoris ⁊
duplex iter vtrūq; tēpies ꝺ celi curſu ⁊ rōne
deſcēdit. Per anulos catenulas ⁊ vncinos
elemētoꝝ humoꝝ ⁊ tpoꝝ colligamenta ſi-
gnificabant̄. Cidaris celū empireū. lamīa
ſuppoſita deū figurabat oībus p̄ſidentē.
Hāc quidē allegoriā libri ſapīe. c. xviij. cō-
firmat auctoritas dicēs. In veſte poderis
quā habebat totus erat orbis terraꝝ ⁊ pa-
rentū magnalia in quattuor lapidū ordi-
nibus erāt ſculpta: ⁊ magnificētia tua in
dyademate capitis illius erat ſcripta. Ter
tio ſubijciēda eſt expoſitio indumētoꝝ le-
galiū ſm tropologiā: his ſiquidē indumē
tis legalis ſacerdos hoc ordine induebat̄.
Lotis nāq; p̄us manibus ⁊ pedibus p̄mo
induebat manaſtaſim. i. feminalia: ſignifi
cās ꝙ ſacerdos mūdatis opibus ⁊ affecti-
bus lacrimis pnīe dꝫ aſſumere ꝯtinentiaꝫ
vt offerat hoſtiā īmaculatā ſanctā deo pla
centē. Noſter tñ pōtifex q: iugē dꝫ hīe ꝯti-
nētiā nō induit in ſacrificio feminalia ſed
ſandalia. acſi dicat̄. q̄ lotus eſt nō indiget
niſi vt pe. la. ſꝫ eſt mūdus totus. Per ma-
nus em̄ opa deſignant̄. ſm illud. Bndict᷒
do. de. me. q̄ do. ma. me. ad pre. Per pedes
ſignificant̄ affectus ſm illud. Excunte pul
uerē de pedibus vr̄is. Et eſt notandū ꝙ ip
ſemet ſacerdos ſibi feminalia induebat: p
q̄ virginalis ꝯtinentia ſignificabat̄. q̄ qm̄
res eſt ꝯſilij nō p̄cepti: iō ipemet ſibi īpo-
nebat: iuxta illō apl̄i ad corinth. vij. c. De
virginibus p̄ceptū dn̄i nō habeo: ꝯſilium
autē do. ⁊ dn̄s in euāgelio. Qui pōt capere
capiat. Hoc indumētū alternatim indue-
bant ſacerdotes: qm̄ ad iugē ꝯtinentiā nō
ita tenebant̄ ſicut miniſtri noui te. ideoq;
ſm quoſdā huic indumēto nullū hodiern̄
det. Secūdo induebat cethemone. i. lineā
ſignificās ꝙ ſacerdos dꝫ induere īnocētiā
vt qō ſibi nō vult fieri ⁊c. Linū em̄ ꝓpt cā
dorē ſignificat innocētiā. ſm illud. Oī tpe
veſtimēta tua ſint cādida. Tertio cingebat
ſe balteo ſignificās caſtitatē: quo circa lum
bos dꝫ accingi vt reſtringat carnis cōcupi

ſcentiā. Vn̄ veritas ait. Sint lum. ve. pre.
Balteū aūt qō ꝯtextū erat ex q̄ttuor colori
bus ꝓut ſupius dictū eſt/ſignificabat ꝙ
oīs motus ſurgētes ex quattuor humori
bus ſiue ex quattuor elemētis dꝫ refrenare
ꝓuer. vlt. Et cingulum tradidit chananeo
et Eſa. ix. c. Erit iuſticia cingulū lūboꝝ eius
Per iuſticiā em̄ refrenāt̄ hm̄oi motus be
ſtiales. pēdebat aūt vſq; ad pedes: q: vſq;
ad finē vite debebat eſſe mūdus. Quarto
induebat tunicā poderim. i. talarē/ſignifi
cans ꝙ pōtifex dꝫ induere pſeuerānā. q: q̄
pſeuerauerit vſq; in finem hic ſaluus erit
Per talū em̄ ꝓpter extremitatē pſeueran
tia deſignat̄. ſm illud. Ip̄a conteret caput
tuū ⁊ tu inſidiaberis calcaneo eius. Depē
debāt aūt p fimbrijs malogranata cū tin
tinnabulis aureis. Per malogranatū itel
ligit̄ opatio. p tintinnabulū aureū accipit̄
p̄dicatio. q̄ duo debēt in ſacerdote ꝯiungi
ne ſine illis ingrediēs ſanctuariū in cōſpe
ctu dn̄i moriat̄. Cepit em̄ ihs facere ⁊ doce
re ſacerdotibus relinquēs exemplū vt ſe-
quant̄ veſtigia eius q̄ pctm̄ nō fecit: vt ſit
honeſtas ī ꝯuerſatōe nec inuē. eſt. do. ī ore
eius vt ſit veritas in p̄dicatiōe. Per tintin
nabula q̄ intelligit̄ vox p̄dicatoris: ne vi-
delꝫ ſacerdos p ſilentiū iudiciū ſupni īſpe
ctoris offendat. p malogranata exemplū
bone vite vl̄ volūtas martirij: q: hmōi gra
nis reficiuntur infirmi. Sacerdos aūt ſm
grego. ingrediēs vel egrediēs morit̄ ſi de
eo ſonit᷒ nō audiat̄: q: irā circa ſe occulti
iudicis exigit ſi ſine p̄dicatōis ſonitu ince
dit. apte ḡ tintīnabula veſtimentis illi᷒ ꝺſcri
bunt̄ īſerta. Per veſtimēta ⁊ em̄ ſacerdotū
q̄d aliō q̄ recta opa recipe dēmus. iux illō
ꝓphe. Sacerdotes tui idu. iuſti. Veſtimē
tio itaq; illius tintīnabula īherēt. vt vite
viā cū lingue ſonitu ip̄a q̄ ſacerdotū opa
clamēt. Iteꝝ tītīnabulis malapunica ꝯiū
gūt̄: q̄d p malapu. niſi fidei vnitas deſigt̄
nā ſic ī malopu. vno exteri᷒ cortice multa īte
ri᷒ gna vniūt̄: ſic īnūeros ſctē eccl̄ie pp̄los
vnitas fidei ꝯtegit: q̄o it᷒ diuerſitas meri-
toꝝ tꝫ: q̄nto īduebat ephot. i. ſuphūerale ſi

ꝫnificās q̄ pōtifex dȝ īduere patiētiā vt in
patiētia ſua poſſideat aīam ſuā:humeris
eñ onera portamus:ſm illud. Suppoſuit
humeꝝ ſuū ad ſupportandū ⁊ factus ē tri-
butis ſeruiēs.hēbat aūt duas oras cōiun-
ctas in vtroqȝ latere ſūmitatū:ſignificans
q̄ pōtifex dȝ hēre arma iuſticie a dextris ⁊ a
ſiniſtris vt nō erigat̄ ꝓſpis nec deꝑmatur
aduerſis.Habebat ⁊ duos lapides onichi
nos inſertos hūeris in q̄bus ſculpta erāt
xij.nomīa filioꝝ iſrl̄.ſex in vno ⁊ ſex ī alio.
Per duos onichinos ſignificant̄ veritas
et ſinceritas.veritas p claritatē.ſinceritas
per ſoliditatē.Per filios iſrl̄ ſignificantur
ſancta deſideria ⁊ iuſta opa.ſm illud Ma
ledictus hō q̄ nō reliq̄rit ſemē in iſrl̄.Per
ſenariū ſignificat̄ pfectio:eo q̄ dñs ī ſexta
die pfecit celū ⁊ terrā ⁊ oēm ornatū eorum
Qꝛ ergo ſex noīa filioꝝ iſrl̄ ſculpta erant in
vno lapide ⁊ ſex in alio/ſignificabat q̄ de-
ſideria ſacerdotis ⁊ opa ꝯfici dñt:nō in fer
mēto malicie ⁊ nequicie:ſȝ in azimis ſince
ritatis.⁊ veritatis.vt ſinceritas informet ī
tentionē.⁊ veritas finē. Grego.ait in paſto
rali.xiij.c.q̄ ſuphumerale ex auro.iacincto
purpura.cocco.bis tincto ⁊ biſſo retorta fie
ri p̄cipit̄:vt quāta ſacerdos clareſcere v̄tu
tum diuerſitate debeat demonſtret̄. In ſa
cerdotis quippe habitu añ oīa aurū fulget
vt in eo intellectus ſapīe p̄ncipalit̄ eniteat
Cui iacinctus aereo colore ſplēdēs adiūgi
tur:vt p oē qđ intelligēdo penetrat/nō ad
fauores infimos ſȝ ad amorē celeſtium ſur
gat:ne dū fauor incautis laudibus capit̄:
ipō etiā veritatꝪ intellectu vacuet̄. Auro qȝ
et iacincto purpura pmiſcet̄:vt ſacerdota
le cor cū ſumma q̄ p̄dicat ſpat. In ſemetip
ſo etiā ſuggeſtiones vicioꝝ reprimat:eiſqȝ
velut ex regia ptāte ꝯtradicat.Auro autē
iacincto biſſo aut purpure bis tinctus coc
cus adiungit̄:vt añ interni iudicis oculos
oīa virtutū bona ex caritate decorent̄ ⁊ cū
cta q̄ corā hoībus rutilāt:hec in ꝯſpectu oc
culti iudicis flāma intimi amoris accēdat
q̄.ſ.caritas q̄ deū ſimul ⁊ ꝓximum diligit
quaſi ex duplici tĭctura fulgeſcit:ſȝ cū mēs
ad caritatis p̄cepta accēdit̄/reſtat vt p ab-
ſtinentiā caro maceret̄. vñ ⁊ bis tincto coc
co torta biſſus adiungit̄.de terra cū biſſus
intēti ſpecie orit̄:⁊ quid p biſſum niſi can-
dens decore mūdicie corpalis caſtitas de-
ſignat̄.q̄ videlȝ torta pulcritudini ſuphu-
meralis inectitur:quia tūc caſtimonia ad
pfectū mundicie candorē ducit̄ cū p abſti-
nentiā caro fatigat̄.Cūqȝ inter virtutes ce
teras etiā afflicte carnis meritū ꝓficit q̄ſi
in diuerſa ſuphumeralis ſpē biſſus torta
cādeſcit. Sexto induebat longiō.i. rōnale
ſignās q̄ pōtifex dȝ induere diſcretōem p
quā diſcernat inter lucē ⁊ tenebras.int̄ de
xtram ⁊ ſiniſtrā:qꝛ nō eſt ꝯuētio lucis ad te
nebras:neqȝ xp̄i ad belial.Erat aūt rōnale
quadrāgulū/ſignās q̄ dȝ diſcernere inter
quattuor.ſ.inter verū ⁊ falſuȝ ne deuiet in
credēdis.inter bonū ⁊ malū ne deuiet in
agēdis.Erat ⁊ duplex qꝛ dȝ diſcernere pro
duobus.ꝓ ſe videlȝ ⁊ ꝓ plebe:ne ſi cecus cecū
duxerit/ambo in foueā cadāt. Habebat et
quattuor ordines lapidum:ſignās q̄ pōti
fex dȝ hēre quattuor p̄ncipales virtutes. iu
ſticiā.fortitudinē prudentiā.⁊ tēperantiā.
In ſingulis aūt ordinibus habebat tres
lapides/ſignās q̄ pōtifex in p̄mo dȝ habe
re fidē.ſpē.⁊ caritatē. In ſecūdo modeſtiā
manſuetudinē.⁊ benignitatem. In tertio
pacē.miam.⁊ largitatē. In quarto vigilā-
tiam.ſolicitudinē.⁊ lōganimitatē. Per la
pides eñ figurant̄ virtutes:ſm illď.alius
edificat auꝝ argētū ⁊ lapides p̄cioſos.Ha
bebat ⁊ duas catenulas auri puriſſimi ſi-
bi inuicē coherētes/q̄ duobus inſerebant̄
vncinis/ſignās q̄ pōtifex dȝ hēre duos ca-
ritatis affectus/ad deū.ſ.⁊ ad ꝓximū.de q̄
bus p̄cipit̄.diliges deū tuū ex to.cor.tu.⁊ p
xi.tu.ſicut teipȝ.Sicut eñ auꝝ p̄eminet vniuer
ſis metall̄/ita caritas p̄cellit vniuerſas v̄tu
tes de q̄ dic̄ apls.maior hoꝝ ē caritas.duo
vicini ſūt intētio ⁊ finis/q̄bus catenule in
ſerunt̄:vt tā deū q̄ȝ ꝓximū diligat ex corde
puro ⁊ ꝯſcīa bona ⁊ fide nō ficta.⁊ tā deū
q̄ȝ ꝓximū diligat ꝓpter btītudinē. deū ꝓ
pter ſeipm.⁊ ꝓximū diligat ꝓpter deum.

Portabat aūt aarō rōnale iudicij in quo deſcripta erāt noīa .xij. pphar. put dictū eſt in pma parte ſub ti. de picturis. Et ſcdm Grego. in paſtorali li. j. c. xij. bn̄ rōnale iudicij vocat: qz rector dz ſubtili ſemp examine bona malaqz diſcernere: ⁊ q̄ vel quibus qn̄ ⁊ qualiter cgruāt ſtudioſe cogitare: nihilqz pprium querere: ſz ſua cōmoda ppinquoz bona deputare. vn̄ in Exo. ſcriptū ē Pones aūt in rōnali iudicij doctrinā ⁊ veritatē q̄ erūt in pectore aarō qn̄ ingrediet corā dn̄o: ⁊ geſtabat iudiciū filioz iſrl' i pectore ſuo in cſpectu dn̄i ſp. Sacerdote q̄ppe iudiciū filioz iſrl' in pectore ſuo coram cōſpectu dn̄i geſtare/eſt ſubiectoz cauſas p ſola interni iudicis intētione diſcutere Quidā aūt dixerūt q rōnali nullus vtdet hodie ornamētū: qm̄ nō habemus copiā lapidū pcioſoz: ſz ad iſtar illius defert pōtifex in cſecratione ſua textū euāgelij āte pectus corā toto pplo. ibi eni ſcripta erat doctrina ⁊ veritas. ⁊ eps dz hre in corde veritatē euāgelij. ⁊ in ore doctrinā q̄tum ad manifeſtatōez. Et hec pōt eſſe cauſa q̄re in q̄buſdā ecclijs poſtes codicis euāgelici ex auro argēto ⁊ lapidibus pcioſis ornātur. Eſt etiam ⁊ alia rō: qz in illo rutilat aurū ſapiētie. argētū eloquētie ⁊ miraculoz lapides pcioſi. Hec ſunt ſponſe murenule auree argēto vermiculate. Septimū et ſupremū capitis ornamētū erat cidaris vel tiara quam vltimo pōtifex aſſumebat ſignificans hūilitatē. de qua dn̄s ait. Oīs qui ſe exaltat hūiliabit. Hāc aūt geſtabat i capite ſignificās q pōtifex dz gerere humilitatē in mēte exēplo capitis nr̄i dicent Diſcite a me qz mitis ſū ⁊ humilis corde Per caput eni mēs intelligit: ſcdm illō. vnge caput tuū ⁊ faciē tuā laua. Rurſus tiara in minoribus ſacerdotibus ſignificat ctinentiā q̄nqz ſenſuū. in maioribus vero ctēplatōem. debēt eni eſſe ctēplatiui. De cidari depēdebat a frōte lamina aurea ſignificās ſapiām: vel figurauit ſignū crucis qd fit in officio cfirmatōis: in qua ſcriptū erat nomē dn̄i tetragrāmaton. i. quattuor lraz q̄ ſunt he. ioth. heth. ⁊ vau. i. pncipiū vite paſſionis iſte: put dictū eſt in phemio .ij. ptis. acſi aptius diceret. Ille cuius pōtifex iſte gerit pſonā. ſ. xps / eſt pncipiū. i. autor vite paſſionis. i. vite reſtaurate p paſſionē: qz mortē nr̄am moriendo deſtruxit: ⁊ vitā nr̄am reſurgēdo reparauit. Erāt aūt hec indumēta p maiori parte cōtexta ope polimito. i. vario ppter varietatem virtutis: de qua dicit pſalmigraphꝰ. Aſtitit regina a dex. t. ⁊c. ⁊ ex quattuor pcioſis coloribus. ſ. purpura. cocco. biſſo. et iacincto. per purpurā regie dignitatis ſignificat pōtificalis ptās q̄ via regia debz incedere: ne declinet ad dexterā vel deuiet ad ſiniſtrā: ne liget dignos aut ſoluat idignos. Per purpurā q̄ aq̄ ſignificat: qz in cōchis marinis habitāt vermes q̄ eā egerunt. Per coccū coloris ignei ſignificatur pōtificalis doctrīa q̄ ſicut ignis lucere dz et vrere: ppter qd ⁊ bis tinctus fuiſſe narrat. lucere quidē dz p pmiſſionē: vt oīs q̄ reliq̄rit domū patrē ⁊ matrē ⁊c. cētuplum accipiet ⁊ vitā eternā poſſidebit. vrere debet p cōminatōem: vt oīs arbor q̄ nō fecerit fructū bonū excidet: ⁊ in ignē mittetur Hinc eſt q ſummus pōtifex capa rubea exterius ſp appet indutus cū iterius ſit indutus cādida veſte: qz iterius cādere dz p innocētiā ⁊ caritatē: ⁊ exterius rubere p paſſionē: vt videlz oſtdat ſe ſp paratū ponere aīam p ouibus ſuis: qz pſonā gerit illius q̄ p ouibus vniuerſis rubeū fecit indumētum ſuū. Ex ceſſione vo cſtātini imperatoris fere pōt clamidē purpureā atqz tunicam coccineā ⁊ oīa imperialia indumēta ſceptra ſigna ⁊ ornamēta. Crux quocunqz ierit eū pcedit/ad ſignificādū magis ei q̄ cuiq̄ alteri cuenire: iuxta illud apli. Mihi aūt abſit gl'ari niſi in cruce dn̄i nr̄i ihu xpi. vt ſe crucifixus imitari debere cognoſcat. Rurſus coccus bis tinctus i veſte pōtificali eſt caritas q̄ q̄ſi bis tingit / dn̄i dilectioni dei ⁊ pximi colorat. Per biſſuz vo cādoris eximij ſignificat pclaritas fame q̄ debet eſſe retorta: vt pōtifex bonū habeat

teſtimoniū ſm̄ apl'm:⁊ ab his q̄ ſunt itus et ab his q̄ foris ſunt. Periacinctū q̄ ē coloris aerij ſignificat̄ ſerenitas ꝯſcīe quam ītra ſe pōtifex dʒ hr̄e:ſʒ qđ dicit apl's Gloria noſtra hec eſt teſtimoniū ꝯſciētie nr̄e.

Liber quartus de miſſa et ſingulis que in miſſa aguntur

INter cuncta eccleſie ſacr̄a illud ꝯſtat eſſe p̄cipuū qđ in miſſe officio ſup̄ mēſaʒ ſacratiſſimi celebrat̄ altaris/illud eccl'ie rep̄ſentās cōuiuiū in quo filio reuertēti pater occidit vitulū ſaginatū panē vite ⁊ vinū qđ miſcuit ſapiētia ꝓponēs. Hoc aūt officiū xp̄s inſtituit cū nouū ꝯdidit teſtm̄ diſponēs heredibus ſuis regnū/ſicut pr̄ ſuus ſibi diſpoſuit:vt ſup̄ mēſam eius edāt ⁊ bibāt in regno qđ eccl'ia ꝯſecrauit. Cenātibꝰ eīn illis accepit ih̄s panē ⁊ grās agēs bn̄dixit ac fregit:deditq̄ꝫ diſcipl'is ſuis dicēs Accipite ⁊ comedite hoc ē corpus meū qđ ꝓ vobis tradet̄:hoc facite ī meā cōmemoratōem. Hac igit̄ inſtōne formati/ceperūt apl'i ſacroſctm̄ freq̄ntare miſteriū,ꝓpt̄ cauſaʒ quā xp̄s exp̄ſſerat ⁊ formā ſeruātes in v̄bis ⁊ materiā tenētes in rebꝰ ſicut apl's corinthijs ꝓteſtat̄ dicēs Ego accepi a dn̄o qđ ⁊ tradidi vobis. qm̄ dn̄s ih̄s in q̄ nocte tradebat̄ accepit panē ⁊c. Qr̄ igit̄ miſſe officiū ceteris diuinis officijs digniꝰ ⁊ ſolennius ē:iō d̄ ipſo p̄uſq̄ꝫ đ alijs officijs eſt in hac q̄rta p̄te dicēdū/in q̄ aliq̄bꝰ additiȝ ⁊ de tractꝰ ſpeculū Inno. pa. iij. ꝓſeq̄mur. Sane vt p̄miſſuʒ ē miſſaʒ īſtituit dn̄s ih̄s ſacerdos ſm̄ ordinē melchiſedech/qn̄ panē et vinū ī corpus ⁊ ſanguinē ſuū trāſmutauit dicēs Hoc eſt corpꝰ meū. hic ē ſanguis meus:ſubiūgēs. hoc facite ī meā cōmemoratōem/ Apl'i aūt hāc miſſaʒ adauxerunt dicētes ī miſſa nō ſolū v̄ba p̄miſſa:verūetiaʒ dn̄icā orōnē ſupaddētes. Vn̄ btūs petrus ſic miſſaʒ p̄mus dr̄ celebraſſe ī ꝑtibꝰ orietalibus:vbi poſt dn̄i paſſionē q̄ttuor ānis cathedrā tenuit ſacerdotalē. Deinde v̄o accepit cathedrā ātiochie vbi tres orōnes ad miſſam adiecit. In p̄mordio ḡ naſcētis eccl'ie miſſa aliter dicebat̄ q̄ꝫ mō:ſic̄ in. vj. ꝑte ſub ti. de paraſceue dicet̄. Seq̄nti v̄o tp̄e/epl'a tm̄,⁊ euāgelio recitat̄ miſſa celebrabat̄. Subſeq̄nter celeſtinus papa inſtituit introitū ad miſſaʒ cātari ꝓut ſub introitu dicet̄. Cetera diuerſis tp̄ibus ab apl'is ⁊ a gelaſio. celeſtino. gregorio:⁊ alijs diuerſis patribus legūt̄ adiecta ꝓut chriſtiane religionis cultu creſcēte viſa ſūt decētius ꝯuenire. de hoc dicet̄ ī ꝓhemio q̄nte partis. In canone legit̄ q̄ iacobus frat̄ dn̄i ep̄s hieroſolimitanus:⁊ baſilius ep̄s ceſariēſis addiderūt nobis in ſcripturis ordinē celebrādi miſſam. Itē iſte iacobus alphei dr̄ p̄mus īter apl'os miſſaʒ celebraſſe. Nā ꝓpter excelletiā ſctitatis eius apl'i hūc ſibi fecerūt honorē:vt poſt dn̄i aſcēſioneʒ p̄mus inter eos miſſaʒ hieroſolimis celebraret/etiā p̄uſq̄ꝫ eſſet in ep̄m ordinatus. vel forte iō dr̄ p̄mus celebraſſe qr̄ p̄mꝰ in pōtificalibus eam dixiſſe ꝑhibet̄. Sic ⁊ petrus poſtmodū p̄mus in antiochia miſſam celebrauit. ⁊ marcus in alexandria. Quidā aūt ꝑfidi heretici rep̄hēdūt nos qr̄ euāgelia ꝑ particulas lacerata in miſſa legimus. ⁊ qr̄ p̄mitiue miſſe videlʒ vltra dominicā orōnē aliq̄d ſupaddimus. Scriptum nāq̄ꝫ eſt. Si q̄s appoſuerit ad hec/apponet ſup illū deus plagas ſcriptas in libro iſto. Et qr̄ ſupra nouū teſtm̄ ⁊ p̄cepta apl'oꝝ alias inſtitutōes ⁊ nouā doctrinaʒ doctoꝝ inſtituimus ⁊ ſeruamus cōtra illđ qđ xp̄s ait. Vn̄ irritū feciſtis mādatuʒ dei vt veſtrā ſuet̄ traditōeʒ. Et alibi. Oīs plātatio quā nō plātauit pr̄ meus celeſtis eradicabit̄. Et apl's. Doctrinis varijs ⁊ ꝑegrinis noli te abduci. Itē. Fundamētū aliud nemo pōt ponere p̄ter id qđ poſitū ē qđ ē xp̄s. Dr̄ etiā q̄ eccl'ia xp̄i nec miſſā necnia

tutinas cātauit: nec xp̄s nec apl̄i eā inſtitu
erunt: nec in tp̄e apl̄oꝝ cātata fuit: nec no-
men miſſe tūc in mūdo audiebat̄ nec ſcrip
tum īueniebat̄: ſꝫ id qđ miſſa rep̄ſentat ab
euangeliſtis cena vocat̄: nec eccl̄ia in p̄nci
pio nec apl̄i cum muſicali organo nec alta
nec dulci voce eā cātabāt: rep̄hēdētes nos
q2 hec agimus: ⁊ q2 nocturnas ⁊ alias ca-
nonicas horas dicimus. falſo ꝯtra nos in-
ducētes illud amos ꝓph̄e. Cōuertā feſtiui
tates v̄ras in luctū: ⁊ oīa cātica v̄ra ī plāctū
Et illud ꝓpheticū. Audiūt ſmones tuos ⁊
nō faciūt eos: q2 in canticū oris ſui vertunt
eos ⁊ auaritiā ſequit̄ cor eoꝝ: ⁊ es illis qua
ſi carmen muſicū qđ ſuaui dulciq3 ſono ca
nit̄. Illoꝝ tñ error aptiſſime ꝯfutat̄ ex his
q̄ in ꝓhemio q̄nte partis dicent̄. Rurſus
in p̄mitiua eccl̄ia diuina miſteria hebraice
celebrabātur: ſꝫ tp̄e adriani p̄mi imꝑatoris
grece ī oriētali eccl̄a p̄rio celebrari ceperūt.
Porro miſſe officiū tā ꝓuida rep̄it̄ ordina
tione depoſitū: vt q̄ ꝑ xp̄m ⁊ in xp̄ꝫ ex quo
de celo deſcēdit vſq3 dū in celū aſcēdit ge-
ſta ſunt magna ex ꝑte ꝯtineat: ⁊ ea tā v̄bis
q̄3 ſignis ā mirabili quadā ſpecie rep̄ſentat
Ip̄m aūt officiū in q̄tuor ꝯſiſtit. videlꝫ in
ꝑſonis. in opibus. in v̄bis. ⁊ rebus. Perſo
narū tres ſunt ordines. ſ. celebrātes. mini
ſtrātes. ⁊ circūſtātes. Opeꝝ q̄3 tres ſūt ſp̄es
vic3 geſtus. actus. ⁊ motus. Verboꝝ etiaꝫ
tres ſunt diuerſitates. ſ. orōnes. modulati
ones. ⁊ lectiones. Rerum ſil̄r tres ſūt ma-
neries. ſ. ornamēta. inſtrumēta ⁊ elemēta.
Siquidē hec oīa plena ſunt diuinis miſte
rijs ſicut in ꝓhemio libri dictū fuit. Sane
olim tēplū erat in duas ꝑtes īterpoſito ve
lo diuiſuꝫ. ps p̄or vocabat̄ ſancta. interior
vero ſancta ſctōꝝ. Quicq̄d ḡ in officio miſ-
ſe aūt ſecretā agit̄ q̄ſi in ede p̄ori eſt. qđ aūt
in ſecreta agit̄: intra ſctā ſctōꝝ eſt. Erāt igit̄
intra ſctā ſctōꝝ ara incēſi. arca teſtamenti.
tabula ſuꝑ arcā. ꝓut in p̄ma ꝑte ſub ti. de
eccl̄ia ⁊ de altari dictū eſt. ⁊ in Exo. habet̄:
et ſuꝑ tabulam duo cherubin gl̄ie mutuo
vultu ſeſe reſpicientia. huc intrabat ſolus
pontifex ſemel ī anno / hñs noīa patrū in
rationali ⁊ ſuphumerali ſcripta / ferēs ſan
guinē ⁊ carbones quos cū thimiamā-
te in thuribulo orāos ponebat donec fum⁹
eū obumbraret. deinde tabulā ⁊ araꝫ. ſan
guīe aſꝑgebat. poſt exibat ad ꝑpl̄ꝫ ⁊ veſtes
lauabat. nō eñ iudicabat̄ mūd⁹ añ veſpe-
rā poſt īmolationē vitule rufe. Hec olim ſi
gna fuerūt: ſed receſſerūt poſtq̄3 ſignifica-
ta venerūt. Siq̄dē p̄or edes ſignificat p̄n-
teꝫ eccl̄iaꝫ. ſctā ſctōꝝ celū. pōtifex xp̄m. ſan
guis paſſionē. carbones caritatē xp̄i. thuri
bulū carnē ip̄ius. thus crematū p̄ces odo-
riferas. ara cohortes celi. arca xp̄i humani
tatem. tabula deū patrē. duo cherubī duo
teſtamenta q̄ ſe ſe adinuicē reſpiciūt q2 cō
cordant. veſtis q̄ lauat̄ hoīem: veſpa hoīs
veſtem ſignificat. Cōferas ergo q̄ olim fie
bant ⁊ q̄ xp̄s egit. ⁊ reſpice quō miniſter ec
cleſie illa in officio miſſe repreſentat ⁊ agit
Quid etiā hec ſignificēt: ſub canone miſſe
in p̄ncip̄ijs cuiuſlibꝫ ꝑticl̄e illi⁹ tāget̄. Per
arcā q̄3 xp̄i hūilitas intelligit̄ a qua nob̄ ꝑ
ip̄ſius miſericordiā oīe bonū aduenit. Et
nota q̄ ſicut in exo. xxv. ⁊ xxxvij legit̄. Fctm̄
eſt ſuꝑ arcā ꝓpitiatoriū aureū. i. tabula au
rea eiuſdē lōgitudīs ⁊ latitudīs cui⁹ ⁊ arca
vt eā tegere ſufficeret. ⁊ hec dicebat̄ oracu
lū: q2 dñs d̄ loco illo r̄nſa dabat orātib⁹ Di
cebat̄ etiā ꝓpitiatoriū: q2 exinde loquens
dñs ꝓpitiabat̄ ꝑpl̄o. vel quia die propitia
tionis dicebāt gloriā dñi ſemꝑ ibi deſcēde
re. Et inde tabernacl̄ꝫ ſiue locus ſuꝑ poſte
riorē ꝑtē altaris collocatus in q̄ xp̄s ꝓpi-
tiatio nr̄a. i. hoſtia cōſecrata ſeruat̄: hodie
ꝓpitiatoriū nūcupatur. Ex vtraq3 v̄o ꝑte
oracl̄i. ſ. in duobus angl̄is āterioribus po
ſita ſunt duo cherubī aurea. q̄ ſunt ſ̄m io
ſephū duo aīalia volatilia hñtia figurā. q̄
a nullo hoīm eſt iſpecta. Hec dicit moyſes
ſe in dei ſede ꝯſpexiſſe figurata. Unus che
rub alterū īſpiciebat verſis tñ vultibus in
ꝓpitiatoriū duabuſq3 alis ex oppoſito ex-
panſis ⁊ mutuo ſe tāgētibus velabāt ora-
culū ſiue tegebāt ꝓpitiatoriū. Siq̄deꝫ per
propitiatorium īcarnatus dñs figuratur.
de quo iohes. Ip̄e eſt propitiatio pro pec-

catio noſtris. Duo cherubĩ duo ſunt teſta
mẽta.ſ.vetus ⁊ nouũ. Dũ ḡ illa nõ diſcre-
pãt ſ; miſteriũ ĩcarnatõis xp̃i ꝯcordit̃ nar
rãt illõ ꝓphetãdo.iſtõ aſſeuerãdo.ĩ ꝓpici
atoriũ vultũ ſue intẽtõis dirigũt ⁊ ſe mu-
tuo reſpiciũt. Rurſus tria ſũt eccl'ie ſacrifi
cia q̃ ĩ veteri teſtõ p ꝓpiciatoriũ thuribulũ
⁊ altare ſignificata ſũt: vi; ſacrificiũ pñie
iuſticie.⁊ eucariſtie. De p̃mo.ſacrificiũ deo
ſpũs ꝯtribulatus. De ſecũdo.tũc accepta-
bis ſacrificiũ iuſticie. De tertio.tibi ſacrifi-
cabo hoſtiã laudis. Sup altare.ſ.corporis
caro mactat̃ p ꝯtritõe;.intra thuribulu;.ſ.
cordis thus adolet̃ p deuotõem. ad ꝓpi-
ciatoriũ.ſ.dei p̃ris.ſanguis infert̃ ꝓ redẽp
tione. Hec quidẽ tria ſacrificia ſacerdos of
fert in miſſa.p̃mũ in ꝯfeſſiõe.ſecũdũ ĩ p̃fa-
tione.tertiũ in actione. Nã hec tria ſunt q̃
ſm ꝓph'am deus reſpicit in hoĩe ⁊ req̃rit
ab hoĩe.diligere miſcdiam.facere iudiciu;
et ſolicite ambulare cũ deo. Diligat ḡ miſe
ricordiã q̃ vult offerre ſacrificiũ pñie.faciat
iudiciũ q̃ vult offerre ſacrificiũ iuſticie.cu;
deo ſolicit' ãbulet q̃ vult offerre ſacrificiũ
eucariſtie. Hĩc ẽ qꝫ ait btũs bernard'. Fra
tres mei ĩmolãtes hoſtiã laudis iũgamuſ
verbis ſenſum.ſenſui affectũ.affectui exul
tatiõem.exultatõi maturitatẽ.maturitati
humilitatẽ.humilitati libertatẽ. Celebra-
turus ergo miſſam offerat altiſſimo ſacrifi
ciũ illud de quo p̃s ait Sacrificiũ deo.ſpũſ
ꝯtribulatus. Et alibi. Immola deo ſacrifi
cium laudis ⁊c̃. Et ap'lo. Exhibete corpora
vr̃a hoſtiã viuentẽ ſc̃tãm deo placente; vt
ſit rõnabile obſequiũ vr̃m.mortificãtes in
altare cordis mẽbra vr̃a q̃ ſũt ſup terrã. vi
del; ĩmũdiciã.libidinẽ.ꝯcupiſcẽtiã mala;
et auaritiã: quatenus mundo corde ⁊ caſto
corp̃e ſctificetis dño voſmetip̃os. In ſacro
aũt corp̃is xp̃i ſm aug.nil a bono magis.
nil a malo minus p̃ficit̃ ſacerdote: dũmõ
ille cũ ceteris in arca ꝯſiſtat: ⁊ formã obſer
uet traditã a colũba: q2 nõ in merito ſacer-
dotis ſ; in v̾bo ꝯfici t̃ creatoris. Auru; eñ
eque verũ eſt in arca furis ſicut ĩ theſauro
regis.vñ ⁊ cayphas põtifex pſecutor vni-
us ⁊ veriſſimi ſacerdotĩ q̃uis ip̃e verax nõ
eſſ;: qđ dedit tñ verũ fuit ſi nõ ſuũ dedit ſ;
dei.i.in forma eccleſie. Non ergo ſacerdotĩ
iniq̃tas impedit effectũ ſacrĩ: ſicut nec me
dici infirmitas v̾tutẽ ĩpedit medicĩe. Quã
uis igit̃ opus operãs aliqñ ſit immũdu;:
opus tamẽ op̃atũ ſemp eſt mundũ. S; ſi-
cut oĩa ſunt munda mũdis.ſic oĩa ſunt im
mũda immũdis. Malus ḡ cũ vitã accipit
mortẽ incurrit.ſic ecõtra bonus cũ morte;
ſuſtinet vitã acquirit. Nã q̃ mãducat indi
gne iudiciũ ſibi manducat. Vñ v̾o de tali
bus ait ꝓph'a. Maledicã bñdictionibus
vr̃is.⁊ grego. Bñdictio eo⁊ vertit̃ in male
dictiõem.⁊ oratio in pctm̃.de p̃ciſis ab ec-
cleſia non toleratĩ ſeu notorijs intelligitur.
quo⁊ bñdictio q̃tũ ad ip̃os maledictio re
putat̃.qm̃ ſm augu. Mali inquãtũ in eis
eſt dicũtur ſacra polluere: cũ tñ illa perma
neant impolluta.ſunt eñ bonis ad p̃miũ.
reprob' ad iudiciũ.vñ Augu. Spũalis vir
tus ſacrĩ vt lux pura ab illuminandis exci
pit̃ ad ſalutem.ſ; per immũdos miniſtros
quaſi p carnale tranſiẽs nõ coinq̃nat̃. Ar-
naldiſte tñ p̃fidi heretici dicũt nuſq̃ legi
q̄ immũdis ⁊ luxurioſis miniſtris xp̃s ſpõ-
ſam ſuã eccl'iam tradiderit cuſtodiendam
vel ptãtẽ ſacro⁊.miniſterio⁊ peragere vel
claues regni vel ptãtem ligãdi ⁊ ſoluendi.
q2 illi ſoli vt ait greḡ.⁊ iuſti ĩ hac carne po
ſiti ptãtẽ hñt ligãdi atq; ſoluẽdi ſicut ap'li
q̃ vitã vel fidem illoru; cũ eorũ doctrina te
nẽt. Vñ vt dicũt a talib' ſacra p̃ſtita nec va
lẽt nec p̃ficiũt ad ſalute;. Legit̃ eñ ĩ libro
nũeri. Quicq̃d tetigerit ĩmũdus ĩmũdu;
faciet. Et xp̃s. Nõ põt arbor mala fructus
bonos facere. Et dauid. Peccatori aũt di
xit deus. Quare tu enarras iuſticias meas
⁊.a.t.m.per os tuũ. Et ap'ls. Oĩa mũda
mũdis: coinq̃natĩ aũt ⁊ infidelibus nihil
eſt mũdũ. Et grego.ĩ paſtorali li.j.c.x. Du;
is q̃ diſplicet ad intercedendũ mittit̃: irati
aĩmus ad deteriora prouocat̃. Itẽ ibidem
in.c.xij. Neceſſe eſt vt mũda debeat eẽ ma
nus q̃ diluere ſordes curat: ne tacta queq;
ip̃a ſordida deterius inquinet. Celebratur

autem miſſa hoꝛa tertia ſexta ⁊ nona. In
tertia qꝛ ſ̄m marcū hoꝛa illa xp̄s crucē aſcē
dit: ⁊ linguis iudeoꝝ crucifixus eſt claman
tiū / crucifige crucifige. Et qꝛ illa hoꝛa ſpūſ
ſctūs ſup aplos in igneis linguis deſcēdit
In ſexta qꝛ ī illa hoꝛa ſ̄m matheū vere cru
cifixus ⁊ īmolat⁹ eſt. Et ī nona qꝛ hoꝛa illa
in cruce pendens emiſit ſpm̄. Theleſpho
rus papa ſtatuit vt miſſa an̄ hoꝛā tertiā nō
dicat̃: qđ de publicis ⁊ popularibus miſ
ſio intelligendū eſt. Que ſicut aug. ait non
debēt in publico fieri: ne ꝑplꝭ a publicis q̄
hoꝛa tertia dicunt̃ retrahat̃. Cantat̃ autē
diebus dn̄icis ⁊ feſtiuis hoꝛa tertia. In ꝓ
feſtis hoꝛa ſexta. In quadrageſima hoꝛa
nona, ⁊ etiā ex inſtōne pelagij pape ⁊ alioꝝ
in diebus ieiunioꝝ: nō tn̄ oīm. In ſabbatꝭ
vō ieiunioꝝ quattuoꝛ tēpoꝝ ſero pōt cele
brari ꝓpter oꝛdīes ſacros q̄ ad dn̄icā ſeq̄n
tem ꝑtinere noſcūtur. Sꝫ qꝛ miſſa a ieiuno
dici dꝫ: ⁊ iō ne nimis ieiunet poſt veſperas
inchoat̃: ⁊ ſic vſqꝫ ad noctē ieiuniū ꝓtelat̃.
de quo in. vj. ꝑte ſub ſabbato paſchali di
dicet̃. Ex vō miſſa q̄nqꝫ ſummo mane can
tatur / ex ꝯſuetudīe nō ex oꝛdine eſt. Leo tn̄
papa diluculo ſiue p̄ma diei ꝑte ad miſſaꝫ
intrabat: neſcio an neceſſitate / an rōne / an
ſola vſus aplici ꝑtāte: vel de peculiari miſ
ſa intelligēdū eſt. Qui aūt neceſſitate p̄ue
niūt tertiā aut offerūt poſt ſextā aut nonaꝫ
amoꝛe diuino: ne vicꝫ eis dies abſqꝫ ſacrifi
cio p̄tereat excuſari pūt: cū diſciplꝭ q̄ euel
lebāt ſpicas in ſabbato. ⁊ cū dauid q̄ come
debat panes ꝓpoſitionis. Uel qꝛ in miſſa
fit memoꝛia paſſionis. moꝛtis. ſepulture.
reſurrectiōis. ⁊ aſcenſionis. ideo cantatur
tot varijs hoꝛis. In tertia in memoꝛiā paſ
ſionis ⁊ aſcēſionis. Poſt ſextā in memoꝛiā
moꝛtis. poſt nonā in memoꝛiaꝫ ſepulture.
In mane in memoꝛiā foꝛte reſurrectionis
Aſſerūt etiā quidā dn̄m ī meditullio hoꝛa
rum crucifixū. ⁊ iō nūc hāc nū c illaꝫ hoꝛaꝫ
poſitam. Un̄ eccleſia inter vnā hoꝛā ⁊ alte
rā celebrat miſſam. In die aūt natalis dn̄i
p̄ma miſſa de nocte cantat̃ ꝓut ſub ipo fe
ſto dicet̃. Ceteꝝ ſi in q̄dragesima occurrūt

duo officia q̄s dies duplices vocam⁹: miſ
ſa de feſto dr̄ in tertia ⁊ abſqꝫ genuflectiōe.
offm̄ vero de ieiunio dr̄ in nona ⁊ cū genu
flectiōe. Tp̄e etiā aduentus dꝫ miſſa ī ſan
ctoꝝ feſtiuitatibus hoꝛa tertia celebrari.
Uerū nullus dꝫ eadē die plures miſſas ce
lebrare regulariter. qꝛ xp̄s ſemel paſſus fu
it. ⁊ valde felix ē q̄ ēt vnā digne pōt celebra
re: nec pōt q̄s duas miſſas cū vna vel vnā
cū duobus ſacrificijs celebrare. Sub vno
tn̄ canone pn̄t plures hoſtie ꝯfici. Nā ⁊ p̄ſ
biteꝛ dꝫ ſemꝑ hoſtiā pro īfirmis hr̄e para
tā. Pōt qꝫ ſacerdos vnā miſſā cū ſacrificio.
⁊ aliaꝫ ſiccā. celebrare. miſſa ſicca dr̄: q̄n ſi
ſacerdos nō pōt ꝯficere qꝛ foꝛte iā celebra
uit vel ob aliā cām: pōt accepta ſtola eplaꝫ
⁊ euangeliū legere ⁊ dicere oꝛonē dn̄icam:
⁊ dare bn̄dictionem: q̄nimo ſi ex deuotiōe
nō ex ſuperſtitione. velit totū offm̄ miſſe ſi
ne ſacrificio dicere. accipiat oīs veſtes ſa
cerdotales ⁊ miſſaꝫ ſuo oꝛdīe celebret vſqꝫ
ad finē offerēde: dimittēs ſecretā q̄ ad ſacri
ficiū ꝑtiet. p̄fationē vero dicere pōt: lꝫ in ea
videāt̃ angeli īuocari ad ꝯfectionē coꝛꝑis ⁊
ſāguīs xp̄i. d̄ canōe vō nihil dicat ſꝫ oꝛonē
dn̄icā nō p̄termittat. ⁊ q̄ ibi ſequūt̃ ſub ſi
lētio dicenda nō dicat. calicē vel hoſtiā nō
hēat nec de his q̄ ſup calicē ſeu eucariſtiaꝫ
dicūtur vel fiūt aliq̄d dicat vel faciat. pōt
etiā dicere pax dn̄i ſit ſꝑ vo. ⁊c. ⁊ exīde miſ
ſe offm̄ ſuo oꝛdīe ꝑagat. melius eſt tn̄ talia
omittere. Uerū q̄daꝫ incipiūt miſſaꝫ d̄ die
celebrantes illaꝫ ſuo oꝛdine vſqꝫ ad offerē
daꝫ: poſtea incipiūt aliaꝫ miſſam ⁊ eaꝫ can
tant vſqꝫ ad eūdē locū. ⁊ idē faciūt pluries
ſi volūt. ⁊ incepta miſſa viuoꝝ īcipiūt q̄n
qꝫ miſſam moꝛtuoꝝ eaꝫ ꝓſequētes vſqꝫ ad
eūdē locū ⁊ exīde ꝓcedētes dicūt tot ſecre
tellas quot miſſas inceperūt: ſemel tn̄ ca
nonē dicentes ⁊ ꝯſecrantes. ⁊ ī fine tot oꝛo
nes dicūt q̄t officia miſſe inceperūt. ſꝫ hoc
tanq̄ deteſtabile reprobam⁹. Pōt tn̄ ſacer
dos q̄nqꝫ plures miſſas vna die celebrare.
p̄mo ī feſto natalis dn̄i ſicut in. vj. ꝑte ſub
illo feſto dicet̃. Scđo vbi neceſſitas exigit
puta ſi q̄s moꝛiat̃. Cōſiliū tn̄ carthagin̄. di

cit ꝙ ſi ep̄s vel alius poſt tertiā obierit: cō
memoratio ſolis orōnibus faciēda eſt ſine
miſſa. Tertio cā honeſtatis: vt ſi aliqua ma
gna pſona ſupueniēs velit miſſā audire
Quarto ſm̄ quoſdā cā vtilitatis, puta ꝓpt
pegrinos. ꝓpter hoſpites. ꝓpter cōmean
tes. ꝓpter infirmos. ꝓpter ſpōſos. ꝛ ꝓpt
raritatē clericoꝝ ꝛ pauptatē eccl'iaꝝ, ſacer
dotes ꝓpⁱos nō hn̄tiū. Quīto vt dicit ſicard'
ep̄s cremoneñ. in mitrali. cū due feſtiuita-
tes occurrūt: poſſunt etiā tres celebrari: tū
q: hoc fit licite ī natali: tū q: xp̄i paſſio tri-
partita eſt. Paſſus eſt em̄ linguis īſultan
tiū. manibus v̄berātiū. ꝛ clauis crucifigē
tium. Ipe etiā eſt a p̄riarchis geſtibus im
molatus. a ꝓphis v̄bis ſacrificatus. a p̄re
et a ſeip̄o realit̄ oblatus. Sexto pari rōne
ſi in die ieiunij occurrit aliqđ ſolēne feſtū
pōt vnā de feſto ꝛ aliā de ieiunio celebrare
ſi alius pſbiter nō aſſit. Legitur etiā ꝙ leo
papa ſepe ſepties ꝛ aliqñ n nies ī eadem
die miſſam celebrauit. Sacerdos tñ aliā
miſſam ī eadē die celebraturus, in vltima
tm̄ miſſa pfuſionē ſumat: qm̄ ſi in pⁱma ſu
meret, ieiunus nō eſſet: ꝛ ſic alia miſſa īpe
diretur: al's aūt quotiēs celebrat, totiens
corpus xp̄i ꝛ etiā pfuſionē ſumat. Sz nun
qđ p̄ſūſus ꝯficit. R̄ñdeo ſic: licz hoc facere
nō debeat. nō em̄ ieiuniū eſt de ſubſtātia
ꝓut in canone īnuit aug. al's dn̄s nō cōſe
ciſſet. Magr̄ tñ huguitio dicit ꝯtra. Sane
p̄ſcis tp̄ibus hereſibus pullulātibus ꝛ tri
nitatē impugnātibus: ex inſtōne alcuini
magiſtri karoli rogatu bonifacij archiep̄i
magūtini ſtatuētis: pⁱma feria miſſa de tri
nitate dicebat̄. Scđa feria đ ſapiētia. Ter
tia feria de ſpū ſctō. Quarta feria de carita
te. Quīta feria de angelis. Sexta de cruce.
Septima de btā v̄gine. Cauſa v̄o illa ceſ-
ſante illud ceſſauit: ꝛ dn̄icali officio ordīa
to ſtatutū fuit vt pⁱma feria ſuū hēret offm̄
ſcz de trinitate. Secūda de angelis: q: tūc
pⁱmo creati ſunt in bonis gratuitis. tūc eī
lux diuiſa fuit a tenebris id ē boni angeli
a malis. q: tūc ceciderūt mali. boni v̄o ꝯfir
mati ſunt. In pⁱma v̄o feria creati fuerunt
angeli in bonis naturalibus. Cātat̄ etiā ī
ſcđa feria ꝓ defunctis vt illis adhibeamus
ſuffragia angeloꝝ. Et q: vt dicūt q̄dā, in
pⁱma feria refrigeriū hn̄t illi q̄ ſunt in pur
gatorio: ꝛ ſtatim in ſcđa feria redeūt ad pe
nas, ꝛ laborē: q̄re vt eoꝝ ſubueniat̄ labori
bus, miſſa ꝓ illis in ſcđa feria celebratur.
In tertia v̄o ꝓ pctīs. In q̄rta ꝓ pace. In
q̄nta ꝓ tribulatōe. Vel in tertia feria dz re
peti introitus miſſe de dn̄ica. Inſtitutum
etiā fuit vt in q̄rta feria ieiunaret̄: ꝛ illa ſi-
militer die dz miſſa de dn̄ica dici: niſi feſti
uitas īpediat. In q̄nta feria dz ſil'r repe
ti officiū dn̄ice. ſ. itroitus. ep'la. ꝛ euāgeliū.
q: dies iouis dī cognata dn̄ice diei, ꝓut di
cet̄ ſub ti. de acceſſu. pō. ad al. In ſexta fe-
ria de cruce. illa em̄ dies appropⁱat̄ xp̄o in
cruce: q: ip̄e in ea mori ꝛ crucifigi voluit ꝓ
ſalute humani generis. In ſeptima feria
de btā virgine: qđ initiū habuit, qm̄ olim
in q̄dā eccl'ia ciuitatis ꝯſtātinopol' erat ima
go btē v̄ginis, corā q̄ depēdebat velū qđ
totā velabat imaginē: ſz hoc velū in ſexta
feria poſt veſperas recedebat ab imagine
nullo mouēte, ſolo dei miraculo q̄ſi defer
retur ī celū: vt ad plenum poſſet imago a
ꝑpl'o pſpici. Celebratis v̄o veſpis ī ſabbato
deſcēdebat ip̄m velū an̄ eādē yconā ſiue
imaginē: ꝛ ibi manebat vſqz ad ſextā feriā.
Hoc viſo miraculo ſancitū eſt vt ſp illa fe-
ria de btā v̄gine cātaret̄. Alia etiā rō eſt: q:
dn̄o crucifixo ꝛ mortuo ꝛ diſcipulis fugiē
tibus ꝛ đ reſurrectiōe deſperātibus, in ea
ſola tota fides ī ſabbato illo remāſit. ſcie-
bat em̄ quō portauerat eū ſine labore: ꝛ pe
perat ſine dolore: ꝛ iō certa erat ꝙ filius dī
eſſz: ꝛ a mortuis die tertia reſurgere debat
Et hec ē rō q̄re dies ſabbati magis q̄z alia
dies btē marie appropⁱat̄. Tertia rō eſt: q:
dies ſabbati eſt ianua ꝛ itroitus ad dn̄icā
diē. Vn̄ cū ſumus ī ſabbato ſumus iuxta
dn̄icā diez. dies aūt dn̄ica ē dies reqei ꝛ ſi
gnificat vitā eternā. Vn̄ cū ſumus in gr̄a
dn̄e nr̄e, ſumus q̄ſi ī ianua pdiſi. Ergit
ip̄a ē nobis porta ad regnū celoꝝ qđ ꝑ diē
dn̄icā figurat̄: iō de illa ſolēniſamus in ſe-

ꝯtima feria q̄ diē dñicā p̄cedit/ Quarto vt
ſolēnitas mr̄is ſolēnitati filij ꝯtinuet̄/ Quī
to vt feſtiuitas agat̄ in die in q̄ deus ab oī
ope req̄euit/ Notādū etiā eſt ꝙ ī miſſe offi-
cio vbi xp̄i paſſio rep̄ntat̄/ tribus linguaꝝ
generibus vtimur. ſ. greca. hebraica. ⁊ lati
na. ad ſignificādū ꝙ his trib⁹ linguis ſcri
ptus eſt titulus crucis xp̄i. iohan. xix. ⁊ ad
deſignādū ꝙ oīs lingua q̄ ꝑ hāc triplicē
intelligit̄/ deū laudare ⁊ ꝯfiteri dꝫ: qꝛ dñs
nr̄ ih̄s xp̄s ī glīa ē dei p̄ris. Licꝫ eñ multa
ſint gn̄a linguaꝝ/ iſte tñ ſūt p̄ncipales. he
brea ꝓpt̄ legē ⁊ qꝛ ē mr̄ aliaꝝ. greca ꝓpter
ſapiam. latina ꝓpt̄ nobilitatē ⁊ romani
impij dn̄iū. Verba latina ſunt epl̄e. euan
gelia. oīones. ⁊ cātus. greca ſunt: kyrieley-
ſon. chriſte eleyſon. ⁊ ymas. hebraica ſunt
alleluya. amē. ſabbaoth. ⁊ oſanna. Vñ ⁊ ī
miſſa romani pontificis ī p̄cipuis ſolēni-
tatibus legit̄ euāgeliū ⁊ epl̄a nō ſolū ī la-
tino/ verūetiā ī greco: ad deſignādū ꝯiun
ctōem vtriuſqꝫ ꝑpl̄i ſub vna fide. ſiue ꝙ ec-
cleſia ꝯſtat nō ſolū ex latinis: verūetiā ex
grecis. ⁊ vide in. vj. p̄te ſub ti. de paſceue.
Sꝫ q̄rit̄ vtrū ſacerdos minus q̄ȝ duobus
p̄ntibus d̄eat celebrare miſſaꝫ. Et videt̄ ꝙ
nō. Statuit nāqꝫ ſother papa vt null⁹ miſ
ſaꝝ ſolēnia celebrare p̄ſumat niſi duobus
p̄ntibus ſibiqꝫ rn̄dētibus/ ip̄e terti⁹ h̄eat̄.
Cū eñ ip̄e pl̄aliter dicat dñs vobiſcū. ⁊ in
ſecreta dicat. orate ꝓ me: ꝯuenit vt ipſius
ſalutatōi a pluribus rn̄deat̄. Vex aliō eſt
neceſſitatꝭ articulus/ ī q̄ pōt vno ſolo p̄nte
celebrare. ⁊ aliō religiōis ꝯtēptus. Pie q̄ȝ
credēdū eſt ⁊ ſacris auctoritatib⁹ cōprobat̄
ꝙ angeli dei comites aſſiſtūt orātibus. iux̄
illud ꝓpheticū. In ꝯſpectu angeloꝝ pſal
lam tibi. Et angel⁹ ad thobiā. Qñ orabas
cū lacrimis obtuli oīonē tuā dño. Sꝫ ⁊ in
canone miſſe ꝯtinet̄ Supplices te rogam⁹
oīpotēs de⁹: iube hec ꝑferri ꝑ man⁹ ſcti an
geli tui in ſublime altare tuū. Preterea q̄-
libet hō hꝫ ſuū ꝓpriū angelū ad cuſtodiā
Vñ dñs ī euāgelio loquens de puulis ait
Angeli eoꝝ ſꝑ vidēt faciē p̄ris. Illos igit̄
habemus ī oīone ꝑticipes q̄s hēbimus

in glīficatōe ꝯſortes/ Solus tñ p̄ſbiter nō
pōt diuinū offm̄ abſqꝫ miniſtri ſuffragio
celebrare: ꝑut in ꝯſtōne alexādri cauet̄. Ca
non q̄ȝ tholetañ. ꝯſilij ſtatuit vt vbi tp̄is vl̄
loci ſiue cleri copia ſuffragat̄/ habeat q̄ſqꝫ
deo ſacrificās poſt ſe vicini ſolaminis ad-
iutorē: vt ſi ex aliquo caſu ille q̄ ad officia
impletur⁹ accedit turbat⁹ vl̄ ad terrā eliſus
fuerit/ a tergo ſꝑ h̄eat q̄ eius vicē ītrepide
aſſequat̄. Siquidē copia tp̄is ſuffragat̄: ſi
nō fuerit guerra loci ſi eccl̄ia ſit diues. cle-
ri ſi ſit ibi copia clericoꝝ/ Generalit̄ aūt di-
cēdū eſt ꝙ illa ē legittima miſſa in q̄ ſunt
ſacerdos. rn̄dēs. offerēs. atqꝫ cōicās. Sicut
ip̄a p̄cū cōpoſitio euidēti rōne demōſtrat
Introitus ad choꝝ ꝓphaꝝ reſpicit: qm̄ ſꝫ
aug. moyſes miniſter fuit veteris teſtamē
ti. ꝓphete miſtri noui. kyrieleyſon ad eos
reſpicit ꝓphās q̄ circa dñi aduētū erāt: de
q̄b⁹ fuerūt zacharias ⁊ iohānes baptiſta
filius eius. Glīa ī excelſis ad cetuꝫ reſpicit
angeloꝝ/ gaudiū natiuitatꝭ dñi paſtoribus
annūciātiū. Prīa collecta reſpicit ad hoc
qđ dñs circa annū. xij. agebat: qñ. ſ. aſcen
dēs hieroſolimā ſedebat int̄ doctores au-
diēs ⁊ īterogās. Epl̄a ad iohis p̄dicatōeꝫ
ꝑtinet. Rn̄ſoriū ad beniuolentiā apl̄oꝝ re
ſpicit. ſ. quō a dño vocati ſecuti ſunt eū. Al
leluya ad leticiā mētis eoꝝ ꝑtinet/ quā hē-
bāt de ꝓmiſſionib⁹ ei⁹ vl̄ de miraclis q̄ ꝑ
eū vl̄ ꝑ nomē ei⁹ fiebāt. Euāgeliū reſpicit
tp̄s a ſua p̄dicatōe vſqꝫ ad p̄dictū tp̄s Qđ
v̄o deīceps ī miſſe officio agit̄/ ad illud re
ſpicit tp̄s qđ ē a dñica q̄ pueri hebreoꝝ ob
uiauerūt ei/ vſqꝫ ad diē aſcēſiōis eius ſiue
pēthecoſtes. Oīo v̄o ſecrete vſqꝫ nobis q̄ȝ
pctōribus. deſignat illā oīonē quā ih̄s in
mōte oliueti exercebat. Qđ āt poſtea agit̄
ſignificat tp̄s illđ q̄ dñs in ſepulcro iacuit
Qñ v̄o panis in vinū mittit̄/ aīam dei ad
corp⁹ redire demōſtrat̄. Salutatio ſequēs
ſignificat ſalutatiōes poſtea diſcipulis a
xp̄o factas. Fractio oblate ſignificat fractio
nē panis factā a dño diſcipl̄is in emaus.
Hec pleni⁹ ī ſuis locis dicēt̄. De miſſa pro
mortuis ⁊ ip̄oꝝ officio ī. vij. p̄te dicet̄. Ad

huc missa nõ nisi in sacratis deo locis .i. ĩ tabernaculis diuinis p̃cibus a põtificib᷒ dedicatis absq; magna necessitate dici dz. Nõ ergo in ꝓphanis domibus absq; epi licẽtia: q2 sanctius est missam non cantare vł audire q̃ in locis ĩ q̃bus hec fieri nõ oꝑtet. Vñ scriptũ ẽ. Uide ne offeras holocausta tua in oĩ loco quẽ videris: s3 in oĩ loco quẽ elegerit dñs deus tuus. De hoc dicet in ꝓhemio q̃nte ptis. Põt autẽ esse necessitas vt dicat in naui vel in exercitu sub papilione siue sub diuo si illud haberi non possit sed tũc cũ tabula seu altari viatico. Presbiter aũt nõ dz missam celebrare sine licẽtia epi in altari in quo eps ea die celebrauit. Sixtus aũt papa statuit missam non nisi sup altare celebrari. Felix pa. p̃mus statuit sup memorias martyꝝ missas celebrari. Bonifacius papa scd's statuit vt in misse celebratõe clerici a laicis sint diuisi. Martinus. papa statuit missam alta voce cãtari. Uirgilius papa statuit eã in ecclĩe oriẽtali parte dici. Illud q̃z notãdũ est q2 ĩ missa repñtat pugna z victoria sacerdotis cõtra hostẽ antiquũ. ꝓcessus ad hãc pugnã ponet sub ti. de acce. põ. ad al. ĩ fine. Arma vo. z pugna sacerdotis posita sunt in ꝓhemio .iij. partis. Rursus missam q̃si quoddam iudiciũ imitat. Vñ z canõ actio vocatur. Est eñ actio causa in iudiciũ deducta. In missa quidẽ cã nr̃a agit. oratoriũ est p̃torium. deus iudex. dyabolus accusator. ministri testes. sacerdos aduocatus z defensor: hic est moyses q̃ cãm ppl'i ad dñm allegabat / cuius patrocinio delatoris fallacia ꝯfutat: z nr̃a innocẽtia cõprobat z absoluit: z iudicis ira placat z ꝑ misc'diam culpa remittit. Ceteꝝ missa dĩ misteriũ qd' ꝓfertur. z sacrificiũ qd' offert. Misse aũt officiũ in duas p̃ncipaliter diuidit partes. vi3 in missam cathecuminoꝝ. z missam fideliũ. Missa cathecuminoꝝ est ab ĩtroitu vsq; post offertoriũ / q̃ missa ab emittendo dĩ: qm̃ q̃n sacerdos incipit ꝯsecrare eucaristiam / cathecumini foris d' ecclĩa mittunt. Vñ antiq̃tus ꝑlecto euãgelio / dyaconus supra pulpitũ acclamare solebat. Si quis cathecuminus adest exeat foris. ꝓut dicet in. vj. pte sub quarta feria q̃rte dñice quadragesime. Qd' iõ fiebat: qm̃ cathecumini l3 sint in fide instructi / nõdũ tñ sunt renati siue baptisati: z iõ nondũ sunt de corpore ecclĩe sicut nec iudei nec gẽtiles: quare sacris altaris misterijs interesse nõ dñt: que non nisi baptisatis fidelibus cõmittũtur. nec thesauri ecclĩe sũt inimicis oñdẽdi. Vñ d' q̃busdã q̃ cathecumĩoꝝ z nõdũ renatoꝝ tipũ seu figurã gerebãt / scriptũ ẽ. Jhesus aũt nõ credebat se illis sciẽs q̃d in homĩe esset. Hinc etiã in canone cartagineñ. ꝯsilij dĩ: q̃ nec gẽtilis nec hereticus nec iudeus ꝓhibeat eccl'iam ingredi z audire v̄bum dei vsq; ad finẽ misse cathecuminoꝝ: nec etiã incestuosi / Missa vo fideliũ est ab offertorio vsq; ad postcõionẽ. z dĩ missa illa a dimittẽdo: q2 ea expleta ad ꝓpria quisq; fidelis dimittit. Missa ergo aliq̃n ẽ nomẽ collectiuũ: q2 q̃nq; missa vocat qd' est ab introitu vsq; ad offertoriũ. Q̃nq; qd' est ab ĩtroitu sacrificij vsq; ad Ite missa est: z hoc verius q2 tũc hostia mittit. Q̃nq; qd' vsitatius est dĩ missa totũ offm̃ ab introitu vsq; ad Ite missa est: siue inuocatio noĩs dei q̃ fit a sacerdote sup altare: q̃si trãsmissa: eo q̃ ppl's fidelis ꝑ misteriũ sacerdotij q̃ vice mediatoris inter deũ z hoĩes. i. xp̃i fungit p̃ces supplicatões ac vota altissimo transmittit. Q̃nq; illud tm̃ officiũ qd' sub silẽtio dĩ. Q̃nq; solũ verba illa q̃bus dñicũ ꝯficitur corpus. Aliq̃n missa est nomẽ ꝓpriũ: q2 significat xp̃m q̃ missus est a p̃re in hũc mundũ. Significat etiã angelũ q̃ mittit vt ꝑ eius manus hostia offerat i sublime altare dñi. Xp̃m ergo sacrificiũ. i. hostia vocatur missa q̃i trãsmissa. p̃us siquidẽ a p̃re nobis vt. s. esset nobiscum. postea a nobis patri vt intercedat z sit ꝓ nobis apud deũ. Itẽ trãsmissa p̃mo nobis a p̃re ꝑ incarnationem xp̃i filij sui q̃ fuit missus celestis: z postea patri a nobis ꝑ passionẽ eius. Similiter in sacro trãsmissa p̃mo nobis a patre ꝑ sanctificatõem qua nobiscũ esse inci-

pit: poſtea patri a nobis p̱ oblatõem: qua
ꝑ nobis apud patrẽ intercedit. Hec enim
miſſio ſeu legatio ſola ſufficiẽs ꝛ idonea ẽ
ad ſoluẽdas inter deũ ꝛ hoĩes inimicitias
et offenſas. Cũ ergo dyaconus in fine miſ
ſe dicit Ite miſſa eſt. idẽ eſt ac ſi dicat̃. redi
te ad ꝓpria vl' ſequimini xp̃m: q2 miſſa ſi
ue oblata eſt hoſtia ſalutaris ꝓ nobis ad
deũ p̃rem placandũ. ¶ Põt etiã ꝛ aliter
miſſa diuidi in quattuor p̱tes ſ̃m ap̃lm. i.
ad titũ. ij. ꝛ habet̃ etiã in canone ꝯſilij tho
letañ. ſ. ĩ obſecratões. oĩones. poſtulatões.
et laudes ſiue grãrũ actões. Quoꝝ verboꝝ
expoſitio in q̃uta p̱te ſub ti. ð tertia ponet̃
Pars p̃ma ꝓtẽdit̃ ab introitu vſq3 ad of
fertoriũ. ꝛ dĩ obſecratões. i. p̃catões q̃ ſc3 fi
unt p̃uſq3 ſpecies incipiãt bñdici. Secun
da vſq3 ad finẽ dñice oĩonis. ibi vi3 Libe
ra nos q̃ſumus dñe ꝛc. Tertia vſq3 ad cõi
onẽ vi3 ſ̃m aug. oĩones q̃s ep̃s dicit poſt
cõionẽ. Quarta vſq3 in finẽ. ſ. ſ̃m augu. qñ
poſt Ite miſſa eſt. vel Bñdicamus domĩo
pp̃ls reddet Deo grãs. Scd̃3 alios vͦ p̃ma
pars ꝓtẽdit̃ ab introitu vſq3 ad Te igitur
Scd̃a vſq3 ad Oremus p̃ceptis ſalu. Ter
tia vſq3 ad collectas. Quarta vſq3 ad. Ite
miſſa eſt. Rurſus q2 q̃nq3 fuerũt ſanguĩs
xp̃i effuſiones: ĩõ miſſe officiũ ab offerto
rio in antea in q̃nq3 ſubdiuidit̃ p̱tes vt ibi
dicet̃. Sʒ ꝛ q2 in ſola cruce etiã q̃naria fuit
ſanguinis effuſio: ĩõ ꝛ ſolus canõ ſubdiui
dit̃ in q̃nq3 p̱tes. Prĩa vſq3 Qui p̃die. Se
cũda vſq3 ad memẽto. Tertia vſq3 ad Pre
ceptis. Quarta vſq3 ad emboliſmũ. Quin
ta vſq3 ad collectas.

¶ De q̃nq3 pſalmis quos põtifex cele
braturus dicit.

CElebraturus ponti
fex miſſaꝝ ſolẽnia quoſdã pſal
mos ꝛ oĩones ex inſtĩõne Celeſti
ni p̃mi p̃mittit: quos interim dũ caligis ꝛ
ſandalijs ornat̃ dicit: ſ̃m exhortatõe3 pſal
miſte dicẽtis. p̃occupemus faciẽ eius in cõ
feſſiõe: ꝛ in pſalmis iubilemus ei. Hi pſal
mi ſunt q̃nq3. vi3 Quã dilecta tabernacu
la. Bñdixiſti. Inclina. Credidi. ꝛ De pro
fundis. vt q̃cquid immũdũ q̃nq3 ſenſuu3
trãſgreſſiõe cõmiſit q̃nq3 pſalmoꝝ oĩone
detergat. Quedã eñ ꝯtinent̃ in quolibet
ipõꝝ q̃ recte ꝯueniũt celebraturis altaris
miſteriũ ꝛ eucariſtie ſacrm̃. Oĩones vero
q̃uas adĳcit manifeſte p̱tinẽt ad impetrã
dum cordis ꝛ corp̱is mũdiciã ꝛ munimen
Rurſus ĩõ dicit Quã dilecta ꝛ alios pſal
mos: vt in xp̃o cuius typũ gerit virtutu3
plenitudo notet̃. Et no. ꝙ religioſus ſ̃m
ordinis ſui ꝓfeſſionẽ diſcalciatus incedẽſ
miſſam celebraturus ſe calceat ex p̃cepto
ap̃li dicẽtis ad ephe: State calciati pedes
in p̃paratõe euãgelij pacis. Nẽpe p̱ calcia
mẽta q̃ fiũt de pellibus aĩaliũ mortuoꝝ ꝛ
calcãt terrã ꝛ ſunt clauſa deſubter ꝛ apta
deſup̱ ſignificat̃ ꝙ ſacerdos d3 eſſe mortu
us mũdo ꝛ d3 hr̃e cor clauſum ad terrena
et ip̃a tanq3 lubrica calcare ꝛ vilipẽdere. ꝛ
apertũ ad reſpiciẽdũ ꝛ deſiderãdũ celeſtia

¶ De capiũ ꝯpoſitiõe ꝛ manuũ lotione

CAligis et ſandaliis
impoſitis pontifex ꝛ ſacerdos
caput pectinat manus ꝛ faciẽ
lauat. Nã ꝛ legalis ſacerdos ſacrificatur'
lotis p̃us manibus ꝛ pedibus ĩduebat ma
naſtaſim cuius loco hodie ſandalia habẽ
tur ꝓut dictũ eſt in. iij. p̱te ſub ti. de lega.
indu. Pectinat igit̃ caput ꝛ faciẽ lauat p̃
mo exẽplo marie q̃ futurã xp̃i paſſione3 fi
gurãs vnxit oleo caput eius. Etẽĩ ĩ miſ
ſe officio xp̃i paſſio rep̃ntat̃. Scd̃o ex man
dato dñi dicẽtis in math. Tu aũt cũ ieiu
nas vnge caput tuũ ꝛ faciẽ tuã laua: per h̃
ſignificans ꝙ in ſanctis op̱ibus nr̃is oẽm
fictõem ꝛ ſimulatõe3 a nobis amouere de
bemus. Tertio pectinat̃ caput. nã p̱ capil
los ſup̱flue cogitatões ꝛ cura terrene ſoli
citudinis p̱ caput mẽs ꝛ intẽtio q̃ cũctĳ aĩe
actibus ſicut caput ceteris mẽbris ſupere
minet ſignificant̃. Cõgrue igit̃ pectine ca
pilli cõplanant̃ ꝛ ordinant̃: ꝛ euulſi ſepa
rant̃ ad notãdũ ꝙ tũc ſp̃aliter mores com
ponere ꝛ ſup̱fluas cogitatões a ſe repelle

re debet: iuxta illud ꝓpheticum. Auferte
malum cogitationũ veſtraꝝ: atqꝫ mẽs ip
ſius p̄euia diſcretiõe ſeparari: quietari ⁊
purgari a terrenis ſolicitudinibus ⁊ vtu
tibus ornari debet. Pecten em̃ ꝓpter ordi
natã in ſciſſionibus diuiſionẽ/diſcretiõeꝫ
ſignificat qua intẽtio aĩe adornat̃: ſicut ca
pilli capitis pectine adornãt̃. Manus q̄ꝫ
lauat ꝓpter reuerẽtiã tãti ſacri/quatenus
ad illud ꝯtractandũ mũdiſſimus accedat
Vñ grego. in paſtorali li. j. c. xij. Neceſſe ẽ
vt mũda ſtudeat eſſe manus q̄ diluere ſor
des curat. corꝑaliter lauat manus vt ſpũa
liter mũdet actus. iuxta illud p̃s. Lauabo
inter innocẽtes manus meas ⁊c. ne quaſi
illotis manibus ad mẽſaꝫ ꝯuenire videat̃.
nõ ꝗ lutũ manuũ diuina ſacr̃a ꝯtaminet.
ſed ſi q̄s indigne mãducat/⁊ bibit/iudiciũ
ſibi mãducat ⁊ bibit. Vñ ⁊ ĩ euãgelio ma
thei. Non lotis manibus mãducare nõ co
inq̄nat hoĩem. q̄ vo de ore ꝓcedũt ⁊ d̾ cor
de exeunt vꝫ cogitatões male. ⁊ homici
dia ⁊ adulteria ⁊ cetera huiõi: hec ſunt q̄
inquinãt hoĩem. Solicite ergo ſatagẽduꝫ
eſt vt nõ tam exteriora manuũ q̄ꝫ interiora
mentiũ inq̄namẽta purgẽtur. Manuum
aũt lotio a lege ſumpſit exordiũ vt premiſ
ſum eſt. Legit̃ em̃ exo. xxx. xxxviij. ⁊ lx. c. ꝙ
moyſes fecit labrũ eneũ de ſpeculis muli
erum/in quo lauabãt ſe ſacerdotes in in
greſſu tabernaculi teſtimonij: ⁊ qñ acceſſu
ri erãt ad altare. Siquidẽ in labro eneo ſo
noro ſignificat̃ ꝯfeſſio In altari aureo mẽ
tis amaritudo. In ſpeculis mulieruꝫ vite
ſanctoꝝ ꝯſideratio. Sacerdos g̊ p̃uſq̄ꝫ ad
altare veniat/ꝑ ꝯfeſſionẽ ſiue lacrimis pe
nitẽtie ſe abluat. ꝑ mẽtis amaritudineꝫ ſe
purget. ꝑ ꝯſideratõem vite ſanctoꝝ ſe in
formet. De p̃mo eſa. i. Mundamini qui
fertis vaſa dñi. De ſecũdo. j. cor. v. Expur
gate vetus fermentũ ⁊c. De tertio heb. xij
Habẽtes impoſitã nubẽ deponamus oẽ
pondus ⁊ circũſtans nos pctm̃: vt ſimus
in nũero innocentũ audacter dicẽtiũ. Iu
dica me dñe qm̃ e. inno. ⁊c. Itẽ Lauabo in
ter innocentes manus meas. ⁊ cir. al. t. d.

Deinde manus lotas manutergio tergit:
q: poſt lacrimas ꝯtritõis pctã abhorrere
et abolere ꝑ opa ſatiſfactõis debet. Linuꝫ
quidẽ ꝑ laborẽ ad cãdorẽ ꝑducit̃. ⁊ penitẽ
tes per ſatiſfactõeꝫ ad ꝑpetuã glificatõeꝫ.
Criniũ igit̃ manuũ ⁊ faciei ornamẽta nõ
ſunt voluptatis oblectamẽta: ſꝫ in figurã
a dño ſacerdotibus legis iniuncta.

De aque bñdicte ꝯſecratõe ⁊ aſpſiõe

Sacerdos in domini
cis diebus celebraturus/alba
et ſtola paratus: p̃uſq̄ꝫ plane
tã induat vt liberius vacare poſſit/aquã
ex inſtõne alexãdri pape p̃mi bñdicit: alta
re: eccl'iam ⁊ ꝑplm aqua bñdicta cõſpergit
vt oĩs ſpirituũ ĩmũdoꝝ ſpurcitia/taꝫ de
habitaculo q̄ꝫ d̾ cordib' fideliũ ꝓpellatur
hec em̃ virtus aque exorcizate ineſt. Et eti
am q: nouus xp̄ianoꝝ ꝑpl's baptiſmatis
ſacr̃o renatus/ita miniſterio aque lota re
natoꝝ corꝑa munit: ſicut ſanguis agni a
p̃ſco ꝑplo ad repellendũ ꝑcurſorẽ in poſti
bus ponebat̃. Vñ in canone alexãdri ita
legitur. Aquã ſale aſpſaꝫ ꝑplis bñdicim'
vt ea cũcti aſpſi ſanctificent̃ ⁊ purificẽtur
qđ ⁊ oĩbus ſacerdotibus faciendũ eẽ mã
damus. Nã ſi cinis vitule aſperſus ꝑplm
ſanctificabat atqꝫ mũdabat. ſ. a venialib'
multomagis aqua ſale aſpſa diuiniſqꝫ p̃
cibus ſacrata/ꝑplm ſctificat atqꝫ mundat
a venialibus. Et ſi ſale aſpſo ꝑ heliſeũ ſte
rilitas aque ſanata eſt: q̄ꝫtomagis diuinis
p̃cibus ſacratus/ſal ſterilitatẽ reꝝ aufert
humanaꝝ: ⁊ coinq̄natos ſanctificat ⁊ pur
gat ⁊ cetera bona multiplicat: ⁊ inſidias
dyaboli auertit: ⁊ a fantaſmatis verſutijs
hoĩes defendit. Rurſus tũc ſacerdos ĩtus
tabernaculũ aſpgit dũ dei miſericordiaꝫ
petit. Ciprianus q̄ꝫ papa ait ꝙ iõ homĩes
aqua bñdicta aſpergũtur q: valet ad ſan
ctificatõem. Vñ ſcriptura ꝑ ezechielẽ dicit
Aſpergã ſup vos aquã mundã ⁊ munda
bimini ab oĩbus immũdicijs veſtris: ⁊ da
bo vobis cor nouũ ⁊ ſpm̃ nouũ in vobis.

Item in numer. Qui tetigerit cadauer ho
minis ſiue humane aīe morticinū. id eſt a
morte cadens: ⁊ ꝓpter hoc ſeptē diebus
fuerit īmundus. aſpergatur ex hac aqua die
tertia ⁊ ſeptima ⁊ ſic mūdabitur a peccato.
Si eñ aſperſus die tertia non fuerit/ſepti
ma non poterit emūdari. Itē q̄ ex hac cō-
mixtione aſꝑſus non fuerit/polluet taber
naculū. i. tāq̄ pollutus nō ītrabit cū alijs ta
bernaculū. i. ſeipm̄ q̄ eſt pars tabernaculi
dñi. i. eccleſie: ⁊ peribit ex iſrael. Item qui
aqua expiationis non eſt aſperſus/īmun
dus erit ⁊ manebit ſpurcicia eius ſup eū.
Et iterum. Purificabis leuitas circūſper-
gēs eos aqua purificatiōis. Et iterū. Aqua
aſperſionis purificatio eſt. Ex q̄bus appa
ret aſperſionē aque inſtar ſalutaris laua-
cri obtinere. Quidā tñ p̄miſſa referunt ad
aquam baptiſmi. Aqua igitur in memoriā
baptiſmi omni dñica benedicitur: vt dice
tur in. vj. parte ſub aſcenſione: p̄terq̄ī pa
ſcha ⁊ penthecoſtē. q̄ in ſabbatis dñicas
illas p̄cedētibus benedictis fontibus añ
chriſmatis infuſionem aqua recipitur: ⁊ ad
aſpergēdū nos ⁊ domos reſeruatur ſicut in
canone cautū habetur. Ex aqua ergo bñ-
dicta nos ⁊ loca in ſignificatōem baptiſ-
mi aſperguntur: nec aſpergimur vt rebap
tiſemur: ſꝫ vt gratiā diuini noīs cū memo
ria baptiſmatis īuocemus. Et lꝫ in dictis
duabus dñicis aſpergatur altare: nō tñ tūc
cantatur antiphona Aſꝑges me dñe ⁊c. q̄a
tunc potius lugendum nobis eſt cū recoli
mus nos eſſe a xp̄o mūdatos ꝑ ſue ſuppli
ciū paſſionis. iuxta illud trenorū. iij. Me-
moria memor ero: ⁊ tabeſcet in me anima
mea. In dñicis ergo dieb⁹ añ miſſaꝫ/ma
ius altare tm̄ ⁊ totus pp̄ls aſꝑgunt: q̄uis
in nocturnis ⁊ veſperis oīa altaria vel ſal
tem precipua thurificētur. Circa qd̄ conſi
derandū q̄ huius aſperſio alia rōne fit ſu
per pp̄lm/⁊ alia ſup altaria. Quia enīꝫ con
cluſit deus oēs ſub pctō ſaltē veniali: q̄
ſepties in die cadit iuſtus. idcirco ip̄e po-
pulus eccl'iam ingrediens/diuinis inſiſte
re intendens/ip̄a aqua ſctificata aſpergit
que valet ad quotidiana delenda: ſicut et
cinis vitule ī veteri teſtamēto. ſm̄ qd̄ q̄ im
mundus erat prohibebatur eccleſiam in-
gredi donec aqua lauaretur. Altare aūt aſꝑ
gitur ꝓpter reuerentiā ſacri qd̄ ibidē con
ſecrandū eſt: vt inde oīm malignoꝝ ſpiri-
tuum preſentia arceatur. Et qm̄ xp̄s ꝑ al-
tare qd̄ eſſe debet lapideū ſignificatur: ſm̄ il
lud apl'i. Petra aūt erat xp̄s. ⁊ fides nr̄a d̄
vno xp̄o ⁊ nō de pluribus eſt. idcirco vt ſi
gnum ſignato rn̄deat/vnico altari aſꝑſo
vniuerſus aſpergitur pp̄ls: q̄ ip̄e ſolus eſt q̄
tollit peccata mūdi. Thurificatio v̄o q̄ñ-
q̄ rep̄ſentat diffuſionē diuerſaꝝ gratiarū
ſpūalium. ⁊ qm̄ gratia non ſolū in capite
verūetiā in alijs ſubiectis capiti inuenitur:
ideo cōuenienter poſt primuꝫ ſecundario
alia altaria per que diuerſi gradus ſctōꝝ
intelliguntur/thurificari ſolent. Rurſus
thus in thuribulo cor igne orōnis accēſuꝫ
ſignificat. q̄ ergo oratio noſtra ſolū ad de-
um ⁊ xp̄m mediatorē noſtrū debet princi
paliter applicari: adeo ⁊ altare ⁊ crucifixus
thurificari ſolent. In paſchali aūt tempo
re ad aſpergendū cantamus Uidi aquaꝫ
qd̄ ſumitur de ezechiele. cui dñs oſtendit ci-
uitatem edificatā ſup montē ⁊ vergenteꝫ
ad auſtrū/in qua erat mirabile templum.
Ciuitas eccl'ia eſt. de qua dr̄. Non pōt abſ
condi ciuitas ſupra montē poſita. Tēplū
eſt corpus xp̄i de quo dr̄. Soluite tēplum
hoc ⁊ poſt triduū exci. illud. Aqua de tem
plo egrediēs/fons eſt baptiſmi de latere
xp̄i ꝓcedens. Sꝫ cū fuerit in leuo lāceatus
cur hic dicitur a latere dextro. Reſpōdeo q̄
duo ſunt latera xp̄i. ſ. dextrū ⁊ leuum. De
xtrum eſt diuinitas. ⁊ leuum humanitas.
A latere igitur dextro exiuit: quia de diui
na chriſti natura ſpiritusſanctus aqua in
uiſibilis procedit: qui aque viſibili que de
latere leuo id eſt humanitate lanceata per
fluxit: ſaluandi virtutem tribuit. Recte
igitur hoc in proceſſione paſchali canta
mus in laudem fluminis huius cuius
mundatione per mortē chriſti reuiximus
Uerum poſt octauaꝫ pēthecoſtes cātatur

in dn̄icis ad aſpergēdū antiphona Aſper
ges me dn̄e. q̄ a paſcha vſqꝫ tūc intermitti
tur: qꝛ de fide paſſionis ⁊ humilitate bap‑
tiſmi ꝓpheta ꝑdixit. Porro aqua cū bene
dicit̄ ſal admiſcet̄/ qḋ ab heliſeo ſumpſit
exordiū. Et fit hoc ad notandū ꝙ ppl's per
aquā intellectus vt ſanctificari poſſit ꝑ ſa
cerdotis officiū v̄bo dei imbuit̄ qḋ ꝑ ſalē
ſignificatur. Fit ter crux ſuꝑ aquā ⁊ ſalem
qꝛ docet̄ ppl's ſancte trinitati gr̄as ꝓ ſua
eruditōe atqꝫ redēptiōe referre. Per aquā
ꝯfeſſio. ꝑ ſalē amaritudo ſignificat̄/ ex q̄
mixtura geminus ꝑtus procedit. ſ. diuiſio
ſeu ſeꝑatio delictoꝝ: ⁊ ortus virtutū ac bo
noꝝ operꝝ. Sꝫ quare p̄us ſal bn̄dicit̄ q̄ȝ aq̄
Rn̄deo. ꝑ ſal intelligit̄ amaritudo pn̄ie. ꝑ
aquā baptiſmus. qꝛ ꝗ cordis ꝯtritio debꝫ
ꝓcedere abſolutōem: ⁊ pn̄ia baptiſmum.
iō p̄us bn̄dicit̄ ſal q̄ȝ aqua. Et nota quattu
or eſſe genera aque bn̄dicte. Prima ē qua
fit iudiciū purgatōis q̄ in vſu nō eſt. Secū
da aqua q̄ ſctificat̄ in dedicatōe eccl'ie ⁊ al
taris. de q̄bus in p̄ma ꝑte dictū eſt ſub ti.
de ꝯſe. eccle. ⁊ al. Tertia eſt q̄ in eccl'ijs aſꝑ
gimur de qua hic agit̄. Quarta aq̄ baptiſ‑
mi de qua dicet̄ in. vj. ꝑte ſub ſabbato ſan
cto. ⁊ hac ſolebāt hoīes aſꝑgi p̄uſq̄ȝ chriſ‑
marent̄: ⁊ adhuc fit ī q̄buſdā locis: ſꝫ hodie
interdictū eſt. Putabāt eīn ſe iterꝝ a pctīs
huius aque aſꝑſione mūdari. cū tn̄ cōſtat
nullū bis baptiſari poſſe. Quia v̄o maius
dignū trahit ad ſe minus dignū: iō ſi aq̄
non bn̄dicta admiſcea᷑ bn̄dicte/ efficitur
benedicta.

De officio ſeu introitu miſſe

IN introitu p̄ria ꝑs
miſſe incipit. Sciendū autē ꝙ
ſancti p̄res ⁊ ꝓphete ante xp̄i
aduentū ſuſpirātes ⁊ ꝑconātes ꝓmiſerūt
deſideria. op̄a. laudēs ⁊ ꝑces: q̄ ſingula fi‑
gurantur in miſſa. Introitus nāqꝫ. ſ. ip̄a
antiphona vaticinia ꝓphetaꝝ ⁊ ſanctoꝝ
patrū deſideria cū ꝑconijs filij dei aduen
tum ⁊ incarnatōem dei expectātiū exꝓmit

In cuius rei ſignū in p̄ma dn̄ica aduētuſ
cātat eccl'ia introitū Ad te leuaui. Chorus
igitur pſallentiū clericoꝝ q̄ ſignificat cho‑
rum ꝓphetaꝝ ⁊ multitudinē ſctōꝝ xp̄i ad
uentū expectātiū/ aīam ſuā dilatat ⁊ ītroi
tum in iubilo cātat. qm̄ ꝓphete pr̄iarche
reges ⁊ ſacerdotes oīſqꝫ fideles aduentū
xp̄i cū deſiderio expectabāt/ clamantes ⁊
implorātes. Emitte agnū dn̄e dn̄atorē ter
re ⁊c. itē. Ueni dn̄e ⁊ noli tardere ⁊c. Hinc
etiā ille ſymeon iuſtus ⁊ ſenex bn̄dixit di‑
cens. Nūc dimittis ſeruū tuū dn̄e: ſ̄m ver
bum tuū ⁊c. Quia viderūt oculi mei ſalu‑
tare tuū ⁊c̄. Et xp̄s. Multi reges ⁊ ꝓphe‑
te voluerūt videre q̄ vos videtis: ⁊ non vi
derūt ⁊c̄. Ex eoꝝ ergo ꝑſona cātat̄ ītroitus
per quos xp̄s introiuit in mundū. iuxta il
lud apl'i. Et cū introducit p̄mogenitū in
orbē terre: ⁊ adorēt eū oīs angeli dei. Se
quitur verſiculus pſalmiſticus ſiue pſal‑
mus q̄ verſionē ad operatōem notat. Di‑
citur etiā verſus: qꝛ ꝑ eū reuertimur ad in
troitū ſignificās op̄a ⁊ vaticinia. Cōſeq̄nt̄
ex inſtōne damaſi pape dī Gl'ia pr̄i ⁊ filio
et ſpirituiſctō ⁊c. qḋ ſignificat laudē: quia
poſt oꝑatōem danda eſt gl'ia. Dicit̄ etiam
gl'ia/ vt oñdat̄ p̄rem ⁊ filiū ⁊ ſpm̄ ſctm̄ ha
bere equalē gloriā ⁊ coeternā maieſtatem
in p̄ncipio ⁊ nūc ⁊ ſꝑ ⁊ in ſecula ſeculoꝝ. i.
in p̄nti ꝑterito ⁊ futuro tꝑibus. Interpo
ſitio aūt gl'ie inter p̄mā cātatōez introitus
et ip̄ius repetitōem/ deſignat captationē
beniuolētie. Ut eīn qḋ expectabāt faciliuſ
obtinerēt/ ad totā trinitatē cordis ⁊ vocis
glorificatōe clamabāt dicētes. Oſtēde no
bis dn̄e miſericordiā tuā: ⁊ ſalutare tuum
da nobis q̄ ſedes ſuꝑ cherubin mani. corā
effra. b. ⁊ ma. Quorum tandē clamorē ſpi
ritusſctūs exaudiēs/ vnxit eū oleo leticie
ꝑ ꝯſortibus ſuis ⁊ ad euāgelizandū pau‑
peribus deſtinauit/ ſicut ip̄e dei filius per
ꝓphetā teſtatur dicēs. Spiritus dn̄i ſuꝑ
me eo ꝙ vnxit me: euāgelizare pauꝑibus
miſit me. Deinde antiphona ip̄a ſeu ītroi
tus repetit̄: vt deſideriū antiquoꝝ patrū
ſeu iteratio ⁊ multiplicatio ſuſpiriorum ⁊

clamoris ipſorum euidētius exprimatur.
Vñ ꝓpħa. Manda remāda. expecta reex
pecta. Modicū ibi ⁊ modicū ibi: ſi moraȝ
fecerit expecta eū: q꞉ veniens veniet ⁊ non
tardabit. Hoc aūt deſideriū antiquoꝝ nō
ſꝑ repñtat introitus: intellectu lr̄e ſȝ iubi-
lo cātilene. Verū in diebus ꝓfeſtis bis in
troitus cātat̄ in laudē diuine ⁊ hūane na
ture: q̄ in ꝑſona filij ſūt vnite. In q̄buſdā
vo eccl̄ijs ⁊ p̄cipuis feſtiuitatib' triplica-
tur: in laudē ⁊ honorē trinitatis: q̄ſi tripu-
diemus ei in cuius memoriā miſſam cāta
mus. ⁊ di꞉ ſemel cū Gl̄ia pr̄i ad laudē icar-
nationis. Qñq꞉ aūt inchoat̄ voce demiſſa
ad notādū humilitatē. ſubſeq̄nter alta vo
ce repetit̄: q̄ vocis exaltatio ſignificat exci-
tatōem a ſomno pcī / qūē vox ſuppreſſa de
mōſtrat. iuxta illud apl̄i. Hora iā eſt nos d̄
ſomno ſurgere. Pōt etiā ⁊ aliter dici ꝓut
de īuitatorio in. v. parte ſub nocturnis di-
cetur. Semꝑ tn̄ integre repetit̄ vt ꝑfectio
leticie denotet̄. Quedā vo eccl̄ie dicūt itro-
itum / p̄mo ꝑfecte: q꞉ eccl̄ia deū laude perfe
cta laudat. Scd̄o imꝑfecte: q꞉ imꝑfecta eſt
oīs laus vie. Tertio ꝑfecte q꞉ ꝑfecta ē lauſ
patrie. Di꞉ aūt introitus eo ꝙ dū ille canit̄
ſacerdos miniſtraturus ad altare intrat.
ſeu q꞉ ꝑ illā antiphonā ad officiū intratur
qui etiā vocat̄ officiū q̄ſi efficiū: ꝓut dicet̄
in ꝓhemio q̄nte ꝑtis. Celeſtinus pa. ſtatu
it vt pſalmi dauid centū q̄uiquaginta ad
introitū miſſe añ ſacrificiū antiphonatim
canerent̄ / qd̄ antea nō fiebat: ſȝ epl̄a pauli
⁊ euāgeliū tm̄ legebant̄ ⁊ poſtea miſſa ce-
lebrabat̄. De illis ḡ pſalmis excepti ſunt
oñs introitus regulares. gradualia. offer
toria. ⁊ cōiones. q̄ cū modulatōe p̄ma ce-
perūt ad miſſam in eccl̄ia romana cātari
Gregorius em̄ introitū miſſe cū cātu ordi-
nauit ⁊ vnū verſum de illo pſalmo q̄ cāta
batur retinuit. Irregulares vo introitus
ſunt q̄ ſm̄ varietates ſolēnitatū inſtituti
ſunt. vt Puer natus eſt nobis ⁊c̄. Spūs
dñi repleuit orbē terraꝝ ⁊c̄. Et hi hñt ver-
ſus de pſalmo / p̄terq̄ȝ illi Viri galilei ⁊c̄.
et Nūc ſcio vere ⁊c̄. Et alij quidē ſm̄ aliq̄s

eccleſias. Et eſt notandū ꝙ qñ introitus d̄
pſalmo ſumit̄ / ſi p̄mus vſus pſalmi ſit in
troitus / aliq̄s de ſeq̄ntibus verſibus eiuſ
dem pſalmi erit verſus illius introitus. ſi
cut patet in introitu tertie ferie p̄me heb-
domade quadrageſime q̄ incipit Dñe re-
fugiū. Verſus em̄ ē Priuſq̄ȝ mōtes fierēt
Si vo nō p̄mus verſus pſalmi ſȝ aliquis
alius de ſeq̄ntibus ſit introitus / tūc p̄m'
verſus pſalmi erit verſus ip̄ius introitus
vt in natali eſt introitus Dñs dixit ad me
⁊c̄. verſus vo eſt Quare fremuerūt genteſ
et ꝑpl̄i meditati ſunt inania. Et in feſto in-
nocentū introitus eſt. Ex ore infantiū ⁊ la
ctētiū ꝑfeciſti laudē ⁊c. vſus eſt Dñe dñs
nr̄ ⁊c. ⁊ ſic de alijs. Qd̄ fit ad ſignificandū
vnionē ⁊ ꝯnexitatē capitis ⁊ mēbrorum.
Rurſus verſus qñq꞉ ē duplex. qñq꞉ vnus
qñq꞉ dimidius. de quo dicet̄ in. vj. ꝑte ſub
ſabbato tertie hebdomade q̄drageſime.
Dum aūt introitus canit̄ nō ſedet̄. qm̄ ad
opus ⁊ p̄coniū xp̄i introitus refert̄: vt p̄de
ſtinati ad veꝝ cultū dei vocent̄. In q̄buſ-
daȝ eccl̄ijs trophi dicunt̄ ꝓ pſalmis ex in
ſtitutōe grego. pape: ad maius gaudiū de
xp̄i aduētu repñtandū. Eſt aūt ꝓprie tro-
phus q̄dā verſiculus q̄ in p̄cipuis feſtiui-
tatibus cantat̄ īmediate añ introitū / qua
ſi quoddā p̄ambulū ⁊ ꝯtinuatio ip̄ius in
troitus. vt verbigr̄a. In feſto natiuitatis
ante introitū illū Puer natus ē nobis ⁊c.
p̄cedit trophus iſte Ecce adeſt de quo pro
phete cecinerūt dicētes Puer natus ē no-
bis ⁊c. habuit aūt trophus originē a lege
Legit̄ em̄ nume. x. ꝙ dū eleuaret̄ arca can
tabat̄ exurge dñe. Cū vo deportabat̄ can
tabatur Reuertere dñe ad multitudinem
exercitus. Et di꞉ trophus a trophos qd̄ eſt
ꝯuerſio: qm̄ quedā ibi ſolēt fieri ꝯuerſiōes
ad introitū. Unde qñq꞉ prius dicitur ver
ſus ⁊ poſt heleyſon. Et inde etiam trophi
um dicitur zona. quia conuertitur ab vm
bilico ad vmbilicum circūeundo. Pōt eti
am ⁊ aliter dici: qm̄ introitus ē laus eccle
ſie de iudeis conuerſis. Unde tria con-
tinet. videlicet antiphonā. verſum. ⁊ gl̄ia.

nō ſedet

trophi

⁊ hoc propter tres ordines fideliū qui fue-
runt hebraice lingue. ſ. pr̄iarche. ꝓphete. ⁊
apl̄i. Introitus ſiue antiphona ē pr̄iarcha
rū. v̄ſus ꝓphaꝝ. gl̄ia v̄o aploꝝ. antipho-
ne repetitio eſt ꝑdicatōis identitas ⁊ ꝯfir
matio: q̄ſi qd̄ lōge pᷓus pr̄iarche geſtibus
figurauit. ꝓpha ꝑdixit. apl̄s euāgeliſauit
Ad quā etiā ꝯuerſionē notādū ſolēnes tro
phi alicubi inſerunt: q̄ ſūt laudes ad īntroi
tū ꝯuertibiles. Nā trophos grece ꝯuerſio
dr̄ latine vt p̄miſſuꝫ eſt.

¶ De acceſſu ſacerdotꝭ ac pōtificis ad al tare ⁊ de proceſſione.

Cum introitus cani
nitur / pōtifex ſeu ſacerdos pa-
ratus ⁊ ſacris indumētis orna
tus / de ſacra ede egredit̄ ⁊ ad altare acce-
dit: ſignificās ꝙ xp̄s expectatio gētiū car-
ne ſacroſctā aſſumpta ex v̄ginis carne in-
corrupta / de ſecreto habitacl̄o celoꝝ egreſ
ſus eſt in mundū. vl̄ de ſecreta ede vicꝫ de
virginali vtero egreſſus eſt tanq̄ ſpōſus
de thalamo ſuo. Porro ep̄s ſiue ſacerdos
egrediēs ꝓcedit inter duos / vicꝫ inter vnū
p̄ſbiteꝝ ⁊ dyaconū / quē ān̄cedit ſubdyaco
nus euāgelij codicē clauſum gerēs: illum
p̄cedūt duo ceroſerarij / quos etiā p̄cedit ſe
rēs thuribulū cū incēſo. Demū ep̄s vel ſa
cerdos ad altare ꝑueniēs mitrā deponit.
ꝯfeſſionē facit. codicē apit ⁊ oſculat̄ aptū.
Sacerdos itaqꝫ ſeu ep̄s illū magnū rep̄n
tat ſacerdotē. ſ. xp̄m de quo ait apl̄s. Chri-
ſtus aſſiſtēs pōtifex futuroꝝ bonoꝝ ⁊c. Sa
cerdos ⁊ leuita illū deducētes / legē ⁊ pro-
phetiā deſignāt: ſm̄ illud qd̄ ip̄e dn̄s pro
poſuit in parabola ſauciati: q2 ſacerdos q̄
dam deſcēdit eadē via: ⁊ viſo illo p̄terijt: ſi
militer ⁊ leuita. Moyſes q̄ꝫ ⁊ helyas in fi
gura legis ⁊ ꝓphetie apparuerūt in mōte
cū xp̄o loquētes. Sacerdos ergo ⁊ leuita
deducūt ep̄m: q2 lex ⁊ ꝓphetia xp̄m annū
ciauerūt ⁊ p̄miſerūt. Vn̄ moyſes inq̄t. ꝓ-
phetā ſuſcitauit vobis deus de fratribus
v̄ris: ip̄m tanq̄ me audietꝭ. Itē Eſaias Ec
ce veniet ꝓpheta magnus. ⁊ ip̄e renoua-
bit hierl̄z. Vel ep̄s ſeu ſacerdos int̄ duos
exiſtēs: ſignificat xp̄m inter duo teſtamen
ta. ip̄e eñ a duobus teſtamētis mūdo per
ꝓphetas ⁊ aplos p̄dicat̄. Quia v̄o ille in
mundū vēturus p̄miſit ꝓphetas ſapien
tes ⁊ ſcribas: in locū ſcribaꝝ p̄mittit pōti-
fex ſeu ſacerdos ſubdiaconū portantē ſcri
pturas / q̄ ſapiēs ſit dūica diſponere vaſa
Nn̄cqꝫ v̄o archidyaconus ⁊ ſacerdos pōti
ficē deducūt / quē immediate dyaconus et
ſubdyaconus ān̄cedūt: q̄ ſignificāt aplos
et diſcipulos quos xp̄s miſit ān̄ faciē ſuā
et adhuc quotidie mittunt̄ p̄dicatores ⁊ p̄
lati ecclie p̄parare viā dn̄o ſpūaliter ān̄ fa
ciem ſuā. Adhuc ſubdyaconus ān̄cedens
ſignificat iohannē baptiſtā q̄ p̄ceſſit ī ſpū
et virtute helye p̄parare dn̄o plebē pfectā.
et fert ān̄ pōtificē codicē euāgelij: q2 iohēs
ān̄ xp̄m p̄dicatōem euāgelicā inchoauit
dicēs. Penitentiā agite: appropinquabit
eñ regnū celoꝝ. Dyaconus v̄o rep̄ntat ꝓ
phetas qui annūciauerūt futurā ex euan-
gelio vitā. Ceterū ep̄s idō ſequit̄ euāgeliuꝫ
ad notandū qd̄ dꝫ ſꝑ illud ⁊ intueri ⁊ ī mē
te hr̄e. ⁊ ān̄ illū portat̄: q2 ꝑ doctrinā euan-
gelij ad xp̄m vitā via p̄parat̄. Pōt etiam
dici ꝙ ꝑ ſubdyaconū librū ferentē: ⁊ ꝑ dya
conū euāgelij p̄conē ſanctos noui teſtamē
ti. ꝑ librū v̄o euāgelij nouū intelligimꝰ te
ſtamentū. Per ceroſerarios v̄o ⁊ thuriſe-
rarū / ſanctos q̄ p̄ceſſerūt nouū teſtamētū
et ꝑ duo cādelabra cū cereis ardētibus / le
gem ⁊ ꝓphetiā que xp̄m mūdi lucē nūci-
abant cōmemoramus. Sine igne eñ non
dꝫ ſacrificari. iuxta illud Leuit. vj. c. Ignis
in altari meo ſꝑ ardebit. Quid lumen hu
iuſmodi ſignificet ⁊ de cādelabris dictuꝫ
eſt in p̄ma ꝑte ſub ti. de picturis. Cerei ferū
tur ſuꝑ cādelabra que fundamentum deſi
gnant: vt ſuꝑ fundamentū luceat coram
hoībus lux p̄dicatoꝝ. Pulcre ergo cande
labra dyaconus ⁊ ſubdyaconus ān̄ euāge
liū p̄cedūt: q2 lex ⁊ ꝓphetie legē gr̄e p̄ceſſe
runt. In q̄buſdā eccl̄ijs ſūt tres cerei / q̄rū
medius ſignificat illū qui ait. Vbicunqꝫ
ſunt duo vel tres. ⁊c. In alijs ſeptem: quia

gr̃a ſeptiformi tota eccl'ia illuminaẽ. De
hoc aliter ſub euãgelio diceẽ. Thuriferari
us võ ceroferarios ãncedit ⁊ alios: ad no/
tandũ ꝙ thuris ſignificatio ſanctꝫ vtriuſq̃
teſtamẽti cõis eſt. Per thuribulũ aũt cor
humanũ ꝯpetẽter notaẽ qd̃ dꝫ eſſe aptum
ſupius ad ſuſcipiẽdũ: ⁊ clauſum inferius
ad retinẽdũ: hñs ignẽ caritatꝫ ⁊ thus deuo
tionis ſiue ſuauiſſime orõnis: ſeu bonorũ
exẽploꝝ ſurſum tendẽtiũ: qd̃ ꝑ fumũ inde
reſultãtẽ notaẽ. Sicut em̃ thus ĩ igne thu
ribuli ſuauiter redolet ⁊ ſurſum aſcendit:
ita opus bonũ vel orõ ex caritate vltra oĩa
thimiamata fragrat. adhuc thuribulũ cũ
incẽſo corpus xp̃i ſuauitatis odore plenũ
carbones ſpm̃ ſctm̃. thus boni oꝑis odorẽ
deſignãt. De hoc etiã diceẽ in q̃nta ꝑte ſb
ti. de laudibus matutinis. ⁊ infra ſub ti. d̃
thurificatõe. Poſtq̃ ad altare ventũ ẽ ce/
rei q̃ p̃ceſſerãt poſtponũtur: vt oſtẽdatur
doctores fuiſſe añ natiuitatẽ ⁊ poſt illumi
nantes. Cãdelabra võ manib' ꝑ acolitos
tenẽtur / donec kyrieleyſon ĩcipiaẽ: ad no/
tandũ ꝙ doctor dꝫ exercere oꝑe qd̃ docet.
q̃q̃ nõ dꝫ rudẽ ꝑpl'ꝫ deſerere donec ſciat ꝯ
fiteri dñe miſerere. Illo võ incepto depo/
nunẽ q̃nq̃ ĩ pauimẽto. Tũ q: poſt acta bo
na oꝑa hũiliare ⁊ eſſe puluerẽ recognoſce
re nos debemus. Tũ q: doctores in bono
oꝑe ⁊ in p̃dicatiõe ſe terrã eſſe cognoſcere
debẽt. Sꝫ dũ officiũ inchoaẽ ſubleuari de
bẽt: q: quiſq̃ ⁊ p̃cipue p̃latus ſe erigere ꝑ
bona oꝑa dꝫ. vt ceteri hoc vidẽtes glĩficẽt
pr̃em q̃ eſt in celis. Adhuc põtifex ad alta
re ꝑueniẽſ / mitrã deponit. ꝓut dictũ ẽ ĩ. ij.
parte ſub ti. de mitra. Deinde ꝯfeſſionem
facit. Interea võ dũ ꝯfeſſio fit / ſubdyaco/
nus tenet librũ euãgelioꝝ clauſum añ fa/
cieꝫ eius a ꝑte ſiniſtra. Stat quidẽ ad ſini/
ſtram: q̃m ipe in aliq̃bus tenet locũ ꝓphe
tarũ quos ſepe in eccl'ia legit. tenet librũ
añ oculos põtificis vt ille iugẽ memoriã
habeat euãgelice p̃dicatõis: q̃ clauſus te
neẽ: q̃m lex euãgelica clauſa in ꝓphetꝫ mi/
ſtice ꝯtineẽ. Cõfeſſione aũt facta ſacerdos
librũ aperit ⁊ oſculaẽ ꝓut ſub ti. de oſculo
altaris diceẽ. Sane ſꝫm innocẽtiũ papam
tertiũ / romanus põtifex dũ ſtationalis ſo/
lẽnitas celebraẽ / cũ ſex ordinibus clericoꝝ
de q̃bus in ꝓhemio. ij. ꝑtis dictũ eſt / a ſa/
crario ſiue a loſo vbi ſe induit ⁊ parauit ꝓ
ceſſionaliter ꝓgrediẽ ad altare / deſignãs
ꝙ xp̃s exiuit a pr̃e ⁊ venit in mundũ. Hic
em̃ ꝓceſſionis ordo / generatõis xp̃i ſerieꝫ
repñtat / quã matheus euangeliſta deſcri
bit: in qua ſex inueniunẽ ordines pſonaꝝ
a quibus ſꝫm carnẽ xp̃s originẽ traxit ⁊ in
mundũ ꝓceſſit. videlꝫ pr̃iarche. ꝓphete.
reges. p̃ncipes. paſtores. ⁊ duces. Abraaꝫ
pr̃iarcha. dauid ꝓpha. ſalomõ rex. ſalmõ
p̃nceps. iudas paſtor. zorobabel dux. Duo
dyacõi põtificẽ deducẽtes ſignificãt abra
am ⁊ dauid / q̃bus incarnationis xp̃i facta
eſt repromiſſio. Nam illi repromiſſum eſt
in ſemine tuo bñdicẽtur oĩs gẽtes. iſti ve
ro pollicitũ eſt. de fructu vẽtris tui ponaꝫ
ſuꝑ ſedẽ tuã. Propter qd̃ euãgeliſta figu/
raliter hos duos in generatõe xp̃i p̃miſit
inquiẽs. Liber generatiõis dñi nr̃i iheſu
xp̃i filij dauid filij abraã. Iſti ſunt due co/
lũne quas verus ille pacificus in veſtibu/
lo tẽpli poſuit añ oſtiũ: quas ambit funi/
culus duodecim cubitoꝝ. i. quos fides. xij
apl'oꝝ amplectiẽ: de quarũ medio xp̃i oſti
um credẽtibus apiẽ. Quattuor autẽ mini
ſtri ſuꝑ põtificẽ mapulã ferũt in ſummita
tibus quattuor baculoꝝ colligatã: ⁊ inde
ipſi miniſtri manipularij nuncupantur.
Mapula illa que diuerſis figurata ẽ ima
ginibus / ſacrã deſignat ſcripturã / q̃ multꝫ
et varijs inſignita eſt miſterijs. Hec quat/
tuor baculis ſuꝑ pontificẽ portaẽ extenſa
q: ſacra ſcriptura quattuor modis ſuper
xp̃m fertur expoſita: videlꝫ hiſtorice. alle/
gorice. anagogice. ⁊ tropologice. prout di
ctum eſt in ꝓhemio libri. Hec eſt fluuius
paradiſi qui quattuor in capita diuiſus ꝓ
greditur. Hec eſt mẽſa ꝓpoſitiõis q̃ quat
tuor pedibus eleuata ſubſiſtit. Suꝑ pon/
tificẽ ergo portaẽ extẽſa vt is veniſſe mon
ſtretur quem lex ſcripſerat ⁊ prophete.
Nam ipſemet chriſtus incipiens a moyſe

ꝛ prophetis interpretabatur in omnibus ſcripturis q̄ de ipo erāt: ꝓpt̄ qđ alibi dicit Si crederetꝭ moyſi etiā crederetꝭ ꝛ mihi: de me em̄ ille ſcripſit. Quattuor miniſtri ma-pulā ferētes / q̄ttuor ſunt euāgeliſte ſacraꝝ ſcripturā declarātes ꝛ fidē exaltātes. Hinc eſt ꝙ in ſummitatibus baculoꝝ eoꝝ imagines collocant̄. Et ꝑferunt̄ duo lumīaria cū incēſo: qꝛ lex ꝛ ꝓphe cū pſalmis / xp̄i ꝓnū-ciauerūt aduentū: xp̄o atteſtāte q̄ ait. Ne-ceſſe eſt implere oīa illa q̄ in lege moyſi ꝛ ꝑphetis ꝛ pſalmis de me ſcp̄ta ſunt. In maioribus aūt ſolēnitatibus ſeptē cādelabra corā pōtifice deferūtur: ꝑ qđ illud oſtēdit̄ qđ iohēs in apoc̄. deſcribit. Cōuerſus inq̄t vidi ſeptē cādelabra aurea ꝛ in medio iporum ſimilē filio hoīs veſtitū podere. vt ille ꝑ hoc aduenisse mōſtret̄ ſup quē requieuit ſpūs grē ſeptiformis ſcḋm illud eſaie vatici-niū. Egredie̅t virga de radice yeſſe: ꝛ flos d̄ radice eius aſcēdet. e. r. ſ. e. ſ. d. ſ. ſ. ꝛ in. ſ. cō. ꝛ. f. ſ. ꝛ. p. et. r. ſ. e. ſ. t. d. In q̄buſdā etiā baſilicis circa mediū chori manipulus ſtupe appendit̄ / cui pōtifex trāſiēs ignē apponit vt in ꝓſpectu ꝓp̄li cito incineret̄: ꝑ hoc ſecūduꝫ aduētū cōmemorās / in quo xp̄s viuos et mortuos ꝛ ſeculū ꝑ ignē iudicabit. nam ignis in ꝓſpectu eius ſemꝑ ardebit: ꝛ in circuitu eius tēpeſtas valida. ne vicꝫ q̄s male ſecurus exiſtat: q̄m q̄ in pmo aduētu blanditur / ꝑ ſecūdū exterret: q̄ em̄ iudicādus venit in pmo: iudicaturus veniet in ſecundo Hoc etiā fit vt pōtifex ignē apponēs ꝯſideret ꝙ ipe in cinerē dꝫ redigi ꝛ ornatus eius in fauillā ꝯuerti: ꝛ ꝙ quēadmodū ſtupa facile cōburit̄: ſic etiā facile ꝛ q̄ſi in momēto ꝑſens trāſit mūdus ꝛ concupiſcētia eius. Quia ſcḋm iacobū aplm̄: vita nr̄a vapor eſt ad modicū parēs. Ne forte q̄ glorioſus incedit in tpali gl'ia delectet̄. Nā oīs caro fenū et oīs gl'ia eius q̄ſi flos feni. Cū aūt iā pōtifex appropinquat altari: primicerius ſcole cantoꝝ accedēs / dextrū ipius humeꝝ corā aſtātibus oſculat̄: qꝛ cū xp̄s naſceret̄ in mūdo angelus ille cū quo facta eſt celeſtis militie multitudo laudantiū deū / natiuitatē eius paſtorib' patefecit: de q̄ dicit ꝓpha Puer natus eſt nobis ꝛ filius datus eſt nobis: et factus ē pncipatus ſup humeꝝ eius. Porro tres ſacerdotes q̄ pōtifici venīēti corā altare reuerēter occurrūt: ꝛ inclinātes os eius oſculant̄ ꝛ pectus / ſignificat illos tres magos q̄ venerūt hieroſolimā dicētes Ubi ē q̄ natus ē rex iudeoꝝ: ꝛ ꝓcidētes adorauerūt eū: ꝛ apertis theſauris ſuis obtulerūt ei muneꝝ / auꝝ / thus / ꝛ mirrā. Per geminū q̄dē oſculū / geminā in xp̄o ꝯſitent̄ naturā. diuinā. ſ. ꝛ hūanā. diuinā q̄ſi latentē in pectore. hūanā q̄ſi patentē ī ore. quas etiaꝫ ꝑ oblata munera magi miſtice figurarunt. Oſculū em̄ ſignū eſt reuerētie. put ſub ti. d̄ pacis oſculo dicet̄. Diſponit̄ aūt iſta ꝓceſſio velut caſtroꝝ acies ordīata. Nā maiores ꝛ fortiores q̄ſi cuſtodes exercitus ꝑueniūt ꝛ ſequūtur. miores aūt q̄ſi debiliores in medio colligunt̄. Precedūt em̄ epi ꝛ pſbiteri. ſubſequūtur pōtifex ꝛ diaconi. colligūtur ī medio ſubdyaconi ꝛ acoliti. Cātores ꝟo q̄ſi tubicines exercitū p̄cedūt vt eū ad ꝓlia ꝯ deīn oēs excitēt ꝛ īuitēt: d̄ q̄ ꝓlio apl's ait. Nō ē nobis colluctatio aduerſus carnē ꝛ ſanguinē: ſꝫ aduerſus ſpūalia neq̄cie ī celeſtib'. vū. Buccīate ī neomēia tuba in die ī ſignis ſolēnitatꝭ vr̄e. Premiſimꝰ de ꝓceſſione ſummi pōtificis: inde etiā occaſione ſumpta ꝛ de aliis ꝓceſſionib' aliq̄ ſubiiciamus. Circa qđ generaliter notādū eſt ꝙ ſicut in miſſa legatio xp̄i ꝓ nobis in mundū figurat̄: ſic ꝛ in ꝓceſſionibus nr̄is reuerſio noſtra ad patriā noſtraꝫ denotat̄. quaꝝ ſolēnitas egreſſum ꝓp̄li de egipto pene in oībus imitat̄. Sicut em̄ ꝓp̄ls ille per moyſen ereptus ē de manibus pharaōis ſic ꝓp̄ls dei ꝑ xp̄m liberat̄ de ore leonis. Et ſicut tabule teſtamēti de mōte ſynai accepte ſunt a moyſe ꝛ corā ꝓp̄lo portate. Exod. xxxiiij. ꝛ. xxxv. c. ſic liber euāgelii ſumit̄ de altari ꝛ portat̄. Illos ꝟo colūna ignis p̄cedebat: ꝛ aū nos lumē cādele p̄cedit. Ante turmas illoꝝ ſigna ferebant̄: ꝛ aū nos cruces ꝛ vexilla portant̄. Ibi ꝓdigia fiebāt: ꝛ apud nos miracula nō ceſſant. Illic leuite

tabernaculũ federis portabãt. ⁊ nr̃i dyaco
nes ⁊ ſubdiacones planaria ⁊ capſas ferũt
Ibi arca dñi a ſacerdotibus portabatur: ⁊
apud nos ſcriniũ aut feretrũ cũ reliquijs a
p̃ſbiteris deportatᷣ. Apud illos aarõ ſum-
mus ſacerdos ſeq̃batᷣ ornatus. ⁊ apd̃ nos
ep̃s infulatus. Apud eos moyſes cũ virga.
apud nos rex cũ ſceptro vel ep̃s cũ cãbuca
Ibi clãgor tubaꝝ. hic ſtrepitus cãpanarũ
Ibi pp̃ls armatᷣ. hic clerus ſacris veſtibus
et pp̃ls ꝟtutibus adornatᷣ. Ibi pp̃ls aſp̃ge
batᷣ cũ ſanguine. hic aqua bñdicta cũ ſale.
Illis obuiat amalech ſanguinẽ ſitiens. no
bis turma demonũ nr̃e vite ſp̃ inſidiãs. Il
lic ſuis ioſue extitit victor. ⁊ nr̃is illis victoriã
nobis obtinuit. Cũ ãt ad aliquã eccl'iaꝫ ꝑ
ceſſionaliter tẽdimus: tũc q̃ſi ad terrã pro-
miſſionis accedimus. Cũ v̾o eccl'iam cãtã
tes intramus: q̃ſi gaudẽtes ad patriã ꝑue
nimus. Cũ circa eccl'iaꝫ feretrũ cũ cãpanaꝝ
pulſatõe portamus: q̃ſi cũ arca cũ ſono tu
barũ ⁊ cũ clãgore pp̃li hierico circuimus.
Hierico corruit ⁊ deſtruitᷣ: cũ in nobis ꝯcu
piſcẽtia vincitᷣ. Cũ v̾o de choro ad aliqd̃ al
tare imus / ibiq̃ꝫ ſtatõeꝫ facimus / ſignificat
ꝙ aĩe ad xp̃m tendẽt ⁊ ꝯcinentin cõſortijs
angeloꝝ. Scd̃o etiã dauid ⁊ ſalomon nos
ad ꝑceſſionẽ informauerũt: cũ dauid arcã
dei in tabernaculũ: ⁊ ſalomõ in tẽplũ cum
hymnis ⁊ cãticis portauerunt ⁊ ſub alis
cherubin locauerunt. Sic xp̃i humanitas
aſcẽdens celũ ingreditᷣ ⁊ ab angelis p̃enitᷣ
adoratᷣ: quẽ fidelis aĩa comitatᷣ. Tertio etiã
in ꝑceſſionibus rememoramus ꝙ xp̃s de ſi-
nu p̃ris venit in mundũ. de p̃ſepe ad tẽplũ
de bethania in hierl'm. ⁊ de hierl'ꝫ in mõtẽ
optãtes vt de mũdo reuertamur ad patriã
et de vna eccl'ia ad aliã. ſ. de militãte ad tri
umphantẽ. ſeq̃ntes crucẽ. i. veſtigia cruci-
fixi. ⁊ nos vicijs ⁊ ꝯcupiſcẽtijs crucifigẽtes
ſequẽtes etiã veſtigia ſctõꝝ. ꝑcepta euãge
lioꝝ. ⁊ ĩduti veſtes ſacras. ſ. loricã iuſticie.
cingulũ ꝯtinẽtie. ſcutũ fidei. ⁊ galeã ſalutis
eterne. Deĩde ſacerdos celebraturus q̃ſi cõ
tra ſpiritalia neq̃cie in celeſtibus pugñtur⁹
ſacris veſtibus q̃ſi armis ĩduitᷣ ꝑut dictũ
eſt in ꝑhemio. iij. partis. In nõnullis aũt
eccl'ijs ſic ꝑceſſio ordinatᷣ. Precedũt nãq̃ꝫ
ſeptem acoliti cũ luminaribus / ſignificãtes
oĩs q̃ p ſeptiformẽ ſpũſſcti gratiaꝫ lumẽ
ſciẽ fidelibus miſtrauerũt. Illos ſequuntᷣ
ſeptẽ ſubdiaconi cũ planarijs / ſignificãtes
illos q̃ p eandẽ gr̃am plenitudinẽ diuini-
tatis in xp̃o habitã corꝑaliter docuerunt.
Et poſt eos ſeptẽ dyaconi repñtantes vni
uerſaliť oĩs q̃ p eãdẽ gr̃aꝫ ſpũalẽ ĩtelligẽ-
tiã vicꝫ euãgelicã de xp̃o habuerũt. ⁊ poſt
eos. xij. ꝑores ſignificantes oĩs q̃ fide ſctẽ
trinitatis vel triũ vl' q̃ttuor ꝟtutũ opib⁹ cho
ruſcarũt: q̃s comitantᷣ tres acoliti cũ thuri
bulis ⁊ incẽſo / ſignificãtes tres magos q̃
xp̃o munera obtulerũt. Deĩde ſequitᷣ vnus
ſubdyaconus codicẽ euãgelij baiulãs / q̃ ſi
gnificat legẽ / q̃ iõ põtificẽ p̃cedit: q: lex ꝯti
nẽs in ſe paſſiõis euãgelicũ ſacr̃m p̃ceſſit
xp̃i aduentũ. ⁊ portat illũ clauſuꝫ ad notan
duꝫ qd̃ illd̃ ĩ lege fuit obſcuꝝ ꝑuſq̃ꝫ agnus
ſeptẽ libri ſignacula apiret. Deĩde põtifex
a duobus q̃ſi ĩ curru vehitᷣ quẽ turba comi
tatᷣ orãdo / in q̃ deſignatᷣ ꝙ pp̃ls ſequitᷣ xp̃ꝫ
in celũ. In q̃ comitatu decẽ ſunt ordĩes. ſ.
hoſtiarij. lectores. exorciſte. acoliti. ſubdya
coni. dyaconi. p̃ſbiteri. cãtores. laici. mares
et mulieres. q: currus dei decẽ milib⁹ mul-
tiplex. Milibus dr̃ ad inſinuãdũ coꝝ ꝑfe-
ctõem. Sꝫ dyaconos ſubdyaconos ⁊ acoli
tos p̃ſertim ſecũ ꝑatos adducit. iuxta illd̃.
Ecce ego mitto ad vos ꝑphas ſapiẽtes ⁊
ſcribas. ꝑphete ſũt dyaconi. ſapiẽtes ſub-
dyaconi. ſcribe acoliti. His ſiq̃dẽ xp̃i vica
rius ⁊ ip̃e xp̃s ĩ publicũ deducitᷣ in modũ
adoleſcẽtulaꝝ timpaniſtriaꝝ. Cũ aũt ꝑdu
ctũ cãtores ⁊ duo chori ſuſcipiũt gratulan
do cãtãtes ĩtroitũ cũ gl'ia ĩ excelſis. Nẽpe
cãtores ſiue clerici ĩ albis exultãtes / angeli
ſũt q̃ xp̃m aſcẽdẽtẽ cũ gl'ia ⁊ laudibus ĩ al
tiſſimis exceperũt. Duo chori q̃ laudes cõ
cinũt ſunt duo pp̃li / iudaicus / ⁊ gentilis / q̃
xp̃o veniẽti ad eũ laudibus occurrũt. Ip̃a
vero ꝑceſſio eſt via ad celeſtẽ patriã. Aqua
benedicta precedẽs mundicia vite eſt. Lu-
minaria miſericordie opera. iuxta illud

Sint lumbi veſtri p̄cincti ⁊ lucerne arden
tes in manib' vr̄is ⁊c. Si q̄d ē pōtifex ſeu ſa
cerdos q̄ medi' collocat̄ inf̄ clerū ⁊ crucē p̄
cedentē ⁊ p̄p̄lm ſubſeq̄ntē / tanq̄ȝ mediato
ris dei ⁊ hoīȝ vices gerēs. Preterea maio
res in choro ⁊ in p̄ceſſione poſteriores ſūt
q̄ȝ ſalus fit deſcēdēti. Vn̄ zacheus p̄nceps
publicanoꝝ q̄ȝ puſillus erat cuȝ aſcēdiſſet
ſicomoꝝ vt videret ih̄m trāſeuntem: ait ei
iheſus Zachee deſcēde q̄ȝ hodie optet me
manere in domo tua. At ille deſcēdit ⁊ ac
cepit illū gaudēs in domū ſuā. Iudei v̄o ī
ſublimi ſtātes erāt ⁊ maiores coꝝ p̄mas ca
thedras in ſinagogis habēt / Crux ḡ quaſi
regale vexillū ⁊ triūphale ſignū ī p̄ceſſio
nibus p̄mittit̄ / Pri° vt fugiāt q̄ oderunt
cum a facie eius. eſt eñ ſignū victorie xp̄i.
iuxta illd̄ Vexilla regis p̄deūt: fulget cru
cis ⁊c. quo demones victi ſunt. vn̄ illo viſo
timēt ⁊ fugiūt: ⁊ p̄pter hoc in q̄buſdā lo
cis tēpeſtatibus aeris opponit̄ vt demōes
fugiāt. ⁊ ab aeris ꝯcitatōe deſiſtāt. Sc̄do
ſancte crucis miſteriū eſt nr̄m ſignuȝ ⁊ ve
xillū. vn̄ Eſa. xi. Stat in ſignū p̄p̄loꝝ ipſuȝ
gētes dep̄cabunt̄ ⁊ erit ſepulcrū eius glo
rioſum / Scd̄o crucis vexillū p̄mittit̄: q̄ȝ ſicut
ait ap̄ls ad galatas. Abſit mihi gl'iari niſi
in cruce dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i: p̄ quē mundus no
bis ⁊ nos mūdo crucifigi debemus. De h̄
etiā ſub ti. de euāgelio dicet̄. Quinq̄ȝ etiā ve
xilla p̄mittunt̄: vt dicet̄ in. vi. parte ſub ti.
de rogatōibus / Sane vt p̄miſſum eſt / duȝ
fit p̄ceſſio cāpane pulſant̄. Nam ſicut rex
terrenus in exercitu ſuo regalia h̄ȝ īſignia
ſcȝ tubas ⁊ vexilla: ſic ⁊ rex eternus xp̄s in
eccl'ia ſua militāti cāpanas p̄ tubis. ⁊ cru
ces p̄ vexillis h̄ȝ: de quo in p̄ma parte ſub
ti. de cāpanis dictū eſt. Adhuc cāpanaruȝ
ſtrepitus / p̄phetas q̄ xp̄i aduētū p̄nūcia
uerūt figurat. pāni ⁊ alia ſubſternūtur in
loco vn̄ trāſire ⁊ ad cantandū p̄ceſſio ſtare
dȝ. iuxta illud Thob. pen̄l. Platee tue ſter
nētur auro mūdo ⁊ cādido: ⁊ in vijs eius
cantabit̄ all'a / Illud aūt ſciēdū eſt q̄ quat
tuor ſunt ſolēnes p̄ceſſiones. ſ. in purifica
tione b̄te virginis marie. in ramis palmaꝝ.

q̄re p̄mitt' crux

q̄re pulsat' campane

processiones

in paſcha: de q̄bus in locis ſuis dicet̄. ⁊ q̄r
ta q̄ fit in aſcēſione dn̄i ad rep̄ntatōem illi
us vltime p̄ceſſionis quam diſcipuli poſt
dn̄m in die aſcēſionis eius in celū fecerunt
veniētes ſimul cū eo ad montē oliueti vn̄
aſſumptus eſt vidētibus illis: in cuius pro
ceſſionis rep̄ntatōem fit p̄ceſſio in dn̄icis
diebus / Sciendū eſt eñ q̄ p̄mitiua eccl'ia
obſ'uabat diē dn̄icā ſolēnē vt ⁊ modo: ⁊ fie
bat in ea p̄ceſſio ī memoriā reſurrectōis: ⁊
obſeruabat etiā q̄ntā feriā ⁊ fiebat in ea p̄
ceſſio in memoriā dn̄ice aſcēſiōis. Sȝ mul
tiplicatis ſctōꝝ feſtiuitatibus ſublata ē ſo
lēnitas q̄nte ferie: ⁊ eius p̄ceſſio p̄ agapitū
papā in dn̄icā trāſlata eſt: vt a p̄p̄lo tūc ad
eccl'iaȝ ꝯueniēte ſimul ⁊ ſolēniter valeāt ce
lebrari. Et p̄pter hoc dies iouis dr̄ vulga
riter cognata diei dn̄ice: q̄ȝ vicȝ antiquitus
par ſolēnitas fuit vtriq̄ȝ. In diebus igitur
dn̄icis p̄ceſſionē faciētes / reſurrectōeȝ dn̄i
cam memoramus ⁊ p̄ceſſionē p̄ diſcip'los
poſt dn̄m factā rep̄ntamus: non q̄ illi eam
in dn̄ica die fecerit vt p̄miſſum eſt. Sc̄do
egrediēdo eccl'iam ⁊ regrediēdo ad eā / q̄ſi
de hierl'm redimus ad hierl'm p̄ut illi fece
rūt: ⁊ ſeq̄mur crucē ſicut illi crucifixū. Et licȝ
illi ſine ih̄u redierint / nos tn̄ cū cruce redi
mus p̄ eo q̄ ip̄e dixit. Vobiſcū ſuȝ vſq̄ȝ ad
cōſummatōem ſeculi: q̄ p̄ceſſio anteq̄ȝ ter
tia dicat̄ faciēda eſt. p̄ut in. vi. p̄te ſub aſcē
ſione dicet̄. Nō eſt etiā p̄termittendū q̄ in
dn̄icalibus proceſſionibus de nouo. dn̄ca
xpat teſtō cātare: ⁊ virginē ſalutare ⁊ aliq̄d
q̄d ad eius laudē p̄prie p̄tineat cātare de
bemus. Ex quo etiā ꝯſuetudo inoleuit vt ī
clauſtris oratoriū virginis ꝯſtruat̄: quā in
ſtatiōe p̄ma ex p̄ſtina ꝯſuetudīe ſalutam'.
Licȝ eñ dicat̄ q̄ xp̄s reſurgēs p̄us marie
magdalene appuerit: ver' tn̄ credit̄ q̄ m̄ri
ſue an̄ oēs appuerit. Sȝ ad euangeliſtas h̄
dicere nō p̄tinuit / q̄ꝝ offm̄ fuit teſtes reſur
rectōis īducere: nec decuit ad teſtificādū p̄
filio m̄rē ȝ īducere. Si eñ v̄ba eꝛ̄ neaꝝ feīaꝝ
viſa ſūt incredulis deliramēta: quō nō ma
gis m̄rem p̄ filij amore crederēt deliraſſe.
Et ſic romana ſentire videt̄ eccl'ia: q̄ ī p̄ma

die poſt reſurrectõem.ſ.in paſcha apᷘ be-
atam mariã maiorẽ celebrat ſtationẽ:qua
ſi ꝓponẽs hierl'm.i.virginẽ q̃ vidit pacez
pre alijs in ꝑncipio leticie ſue. Quocirca ſi
cut ꝑma die ad miſcd'iaz ſuã apud ſanctã
mariã maiorẽ ꝑcurrimus/ſic ⁊ ad eius ho
norem in dñicalibus ꝓceſſionibus ꝑma
ſtatio deputat᷑:vt eã laudibus extollẽtes
et ad eius oratoriũ feſtinãtes cũ ſponſo di
cere videamur. Vadã ad mõtẽ mirre ⁊ ad
collẽ thuris. Mõs quidẽ eſt ipa btã vgo
ad quã filius reſurgẽs vadit apparendo ⁊
nos adorãdo. Poſtremo notandũ eſt ꝙ in
q̇buſdã eccl'ijs poſt ꝓceſſionẽ/oms clerici
añ crucifixũ veniũt inclinãtes illi ⁊ dicen-
tes. Aue rex nr̃ bñdictus. Sz ⁊ q̇ plumalia
aut alias ſolẽnes veſtes portarũt/añ alta
re illas deponũt. Prĩo ad repñtandũ ꝙ fi
lij hebreoꝝ ſternebãt veſtimẽta ſua in via
añ xp̃m/in ꝓceſſione ſibi hierl'm venienti
facta. Scd'o ad oñdẽdũ ꝙ diuino vacaturi
officio/oĩa mũdana a mẽtib' abijcere dñt

De confeſſione

Riuſquaz ſacerdos
vl' ep̃s gradus altaris aſcẽdat
et añq̃ ſacrũ ordinat᷑ officium.
ad ſeip̃m reuertẽs inclinat ſe añ altare/ſi-
gnificãs xp̃i exinanitõem q̇ inclinauit ce-
los ⁊ deſcẽdit/cũ ſe formã ſerui accipiens
exinaniuit. Et ꝯſiderans ꝙ ſicut dicit ſalo
mon. iuſtus in ꝑncipio ſmonis accuſator
eſt ſui:ꝯfiſus etiã de illa ꝓphetica cõſola-
tione. Dixi ꝯfitebor ⁊ tu re.⁊c.de pctĩs ſu-
is cũ aſtãtibus generaliter ꝯfitet᷑:pſalmũ
illũ ꝑmittẽs ex inſtõne celeſtini pape ꝑmi
nte ad hoc ꝯuenientẽ Judica me deus ⁊c.
vt diſcretus a gẽte nõ ſctã ⁊ ab hoĩe libe-
ratus iniquo/ad altare dei dignus introe
at.petit eñi liberari a tẽptatõe ⁊ illumĩari
a gr̃a vt ptz in ip̃o pſalmo. Petit etiam a
deo vt det ei qᷘ offerat.ſ.filiũ ſuũ/quẽ niſi
ei daret ꝓut abrae dedit/nõ haberet quid
offerret. Fit ẽ ꝯfeſſio vt purior ſit ⁊ ſine ma
cula ingrediat᷑/in qua notandũ eſt q: non
vt quidã minus ꝓuide faciũt in ſpecie:ne

cauterizent᷑ ꝯſciẽtie auditoꝝ:ſed in genere
ſunt ꝯfitẽda pctã:qm̃ iſta ꝯfeſſio nõ eſt oc
culta ſed manifeſta. Et nota ꝙ cũ in tẽplo
ſalomonio dedicato ſacerdotes dicerent
Cõfitemini dño qm̃ bonus:qm̃ in ſeculuz
mĩa eius.nebula impleuit domũ dñi ⁊ ob
umbrauit facies ſacerdotũ/ita ꝙ ſe inuicẽ
videre nõ poterãt. Et ait ſalomon. Dixit
dñs ꝙ inhabitaret in nebula.dixit.i.ope-
re demõſtrauit:qm̃ in mõte ſinai apparu-
it in nebula.iſraeli ĩ nube ꝑceſſit ⁊ añ moy
ſen in cauerna poſitum trãſiuit in nebula
Percutimus ãt pectus cũ pctã ꝯfitemur:
exẽplo publicani q̇ pectus ſuũ ꝑcutiebat
dicens Dñe ꝓpitius eſto mihi pctõri. In
tũſione quidẽ pectoris tria ſunt.ictus.ſo-
nus.⁊ tactus.ꝑ q̃ ſignificant᷑ tria q̃ ſunt in
vera penitẽtia neceſſaria.vicz cordis cõtri
tio.oris ꝯfeſſio.⁊ operis ſatiffactio.q: ĩ tri
bus peccamus.ſ.corde.ore.⁊ ope. Deinde
ꝓ circũſtãtibus orat indulgẽtiã peccatoꝝ
implorãs. Naz xp̃s de ſecreto pr̃is in mũ-
dum veniẽs ⁊ de vtero virginali ꝓcedẽs
patribus ſuſpiria multiplicãtibus/ꝓ no-
bis paſſurus hierl'm ĩtroiuit:in mortez ſe
inclinauit:cauſam ſuã ꝯtra hoĩem doloſũ
et iniquũ deo cõmittẽs ⁊ patri ꝯfeſſionez
fecit dicẽs Cõfitebor tibi pater celi. Ipe q̃z
nobis indulgẽs/ꝓprio corꝑe pctã noſtra
portauit. Sane põtifici facturo ꝯfeſſionez
ſubdyaconus manipulũ corã altare ĩmit-
tit. Prĩo ad notandũ ꝙ cõceſſa tẽporalia
ꝑ manũ alienã/puta ſubdyaconi vel alte
rius/⁊ non ꝑ ꝓpriã recipe ⁊ adminiſtrare
debet. Secũdo ad deſignandũ ꝙ nõ ſuffi-
ciẽtis ꝯfeſſio niſi ⁊ boni opis fructus ꝑ
manipulũ deſignatus ſequat᷑. Tertio vt
vidẽs ſe inferioris miniſterij ornamẽto or
nari/aĩo humiliet᷑. Rurſus iõ põtifex poſt
acceptã caſulã ⁊ nõ añ/manipulũ recipit.
q: xp̃s cuius typũ gerit nõ ꝑus manipu-
los opeꝝ q̇ ꝑ manipulũ ip̃m deſignãt᷑ ob-
tulit/q̃z celeſtẽ haberet ꝯuerſatõem q̃ per
caſulã figurat᷑:ꝓut in ꝑte.iij.ſub dalmati
ca dictũ eſt. Sacerdos ṽo ecõtra/añ indu
tam caſulã manipulũ ſumit:qm̃ celeſtem

conuerſationē3 adipiſci nequit: niſi prius ſanctoꝝ operū manipulos portet. Adhuc pōtifex poſtq̄ ad altare puenit manipulū recipit / ad notādū q̄ tūc demū bonoꝝ operum effectiuū p̄miū pcipiemus cū ad eterni tribunal iudicis pueniem⁹. Sacerdos aūt dū facit pfeſſionē ⁊ etiā ſepe ī miſſe officio manus iūgit / q̄ manuū iūctões deuotionē ſignificāt. Et q̄r illa in aliquo eſt maior: ⁊ in aliquo minor. iō certus manuum iūctionū nō eſt nūerus determiātus. Rurſus ſacerdotiſ manuū iūctio ſignificat oīm bonoꝝ a deo fluentiū in ipō vnitatē ⁊ piūctōem. ⁊ q̄r infinita bona infinitio ⁊ indeterminatis mōis pn̄t a deo pcedere: ideo manuū iūctiōis ſacerdotis nūerus determinatus nō eſt / Inclinatões vō ſacerdotiſ in officio miſſe ſm morē quarūdā eccl'iarū ſub certo nūero pſtriugūtur: q̄m regulariter octo vicibus pfunde corā altare. ⁊ xiij. vicibus mediocriter ſup̄ altare inclinat. octo pfundas inclinatiōes añ altare facit ad referēdas grās ipi xpō de octo p̄ncipalibus q̄ egit añ ſui īmolatōem / quā ſacerdos in officio figurat altaris. Primū fuit admirabilis incarnatio. ſecūdū fuit diſcipuloꝝ gratuita vocatio. tertiū demonis ī teptatōibus ſupatio. quartū miraculorū operatio. quintū infirmoꝝ ſanatio. ſextū mortuoꝝ reſuſcitatio. ſeptimū oīm queſtionū ei ppoſitaꝝ p ſuā ſapiam determinatio. octauū ſalutaris p̄ploꝝ inſtructio. ⁊ q̄cunq; añ ſui immolatōe3 egit / ad hec octo ſm bern̄. reduci vident̄. Tredecim vō iclinatōes mediocriter facit ſup̄ altare: quia xpūs. xiij. p̄ncipalia fecit ī ara crucis: ſumēdo arā crucis p toto tpe ſue paſſionis: que quidē incepit in hora captiōis. Primū fuit iude pditorio diſcreta redargutio dicēs Juda oſculo filiū hoīs tradis. Secundū fuit ipz capturis ſui pbitio dicēs eis. Quē queritis. q̄ r̄nderunt: ihm̄ nazarenū. Quibus r̄ndit. ego ſum. Tertiū falſis teſtibus et regibus māſueta r̄ſio. Quartū ſputoꝝ et verboꝝ ſine murmuratōe toleratio. Quintū in his q̄ vidit ⁊ audiuit nulla ſibi data pturbatio. Sextū diſcipuli eū ter negantis culpe pdonatio. Alia vō ſeptē enumerat ambro. ab eo in ligno crucis facta dicēs. Actor pietatis in cruce pēdens officia diuidebat. pſecutōem apl'is. pacē diſcipulis. corpus iudeis. ſpm̄ p̄ri. paranimphū virgini. paradiſū latroni. ⁊ infernū peccatori. Oſcula q̄ ſub certo numero fiunt. put dicetur in quarta pticula canōis.

De icēſo bn̄dicēdo ⁊ ī thuribulū mittēdo

Poſt factam confeſſionē ⁊ datā abſolutōem / pontifex vl' ſacerdos p̄uſq̄ dicat Deus tu puerſus ⁊c. incēſum cū bn̄dictōe in thuribulo apponit / repn̄tans q̄ legalis ſacerdos ferēs ſanguinē ⁊ carbones cū thimiamate ī thuribulo orās pōebat / donec fumus eū obūbraret. put dictū eſt in phemio huius partis. Per hoc etiā illud inſinuās q̄ angelus venit ⁊ ante altare ſtetit hñs thuribulū aureū in manu ſua / qđ impleuit de igne altaris: ⁊ data ſunt ei incenſa multa vt daret de oꝛonibus ſctōꝝ. Sane angelus eſt xp̄s. thuribulū aureū corpus īmaculatū. altare eccl'ia. ignis caritas incēſum oꝛo. ſm illud pphēticū. Dirigat̄ oꝛo mea ſicut incēſu3 in pſpectu tuo. Uenit ergo angelus. i. xp̄s q̄ ſtetit añ altare. i. in pſpectu eccl'ie / hñs thuribulū aureū. i. corpus īmaculatū / plenū igne. i. caritate. et data ſunt ei. ſ. a fidelibus incēſa multa. id eſt oꝛones / vt daret. i. repn̄taret eas p̄ri de oꝛonibus ſctōꝝ. Et nota q̄r nō dicit oꝛones. xp̄s eñ nō oīs oꝛones exaudit: ſ3 dixit de oꝛonibus de illis vi3 q̄ ptinent ad ſalutē. vn̄ cū paulus ter dn̄z rogaſſz vt ab eo ſtimulum carnis auferret / r̄ndit ei dn̄s ſufficit tibi grā mea. nā virtus in infirmitate pficit̄. Epō ḡ vel ſacerdos thus ī thuribulo apponit: q̄r xp̄s oꝛones inſpirat in aīo vt p ipm̄ offerat̄ incēſum in odorē ſuauitatis. Sacerdos aūt miniſter incēſu3 repſentat epō vel dyaconus ſacerdoti: quia lex illud pcioſum thimiama pfecit: qđ in odorē ſuauitatis altiſſimo offerret: de quo

dn̄s ſubdit in exodo .xxx.c. Talē ꝯfectōem
nō facietis in vſus vr̄os: q2 ſctm̄ eſt dn̄o ⁊
homo q̄cunqȝ fecerit ſimile vt odore illius
ꝑfruaꝛ peribit de ꝑp̄lis ſuis. Et ex hoc ver-
bo fuerūt q̄ dicerēt q2 ſi oblato thure ⁊ bn̄
dicto ſup̄ altare thuribulū deſcēdat ab al
tari ad clericos vel laicos. tūc aliḋ ibi thuſ
ſine bn̄dictiōe apponendū eſt ⁊ oībus taȝ
clericis q̄ȝ laicis offerendū: tanq̄ȝ illud ſpe
ctet ad latriā. iſtḋ ad duliā. Melius tn̄ ſm
ſpm̄ q̄ȝ ſm litterā intelligitꝛ. nā littera occi-
dit. ſp̄us viuificat. Et ꝑpter p̄miſſam etiā
cauſam odoꝛ thuris bn̄dicti nō datꝛ ī eccl'a
ſpōſo ⁊ ſpōſe. Per ꝯcrematōeȝ v̄o thuris
ſignificatꝛ q2 ſacerdos oīonē feruentē ⁊ de
uotam dȝ habere. Thus em̄ virtutē habȝ
aſcēdendi ex fumi leuitate. ꝯſolidādi ex ſui
qualitate. ꝯſtringēdi ex glutinitate. cōfoꝛ-
tādi ex aromaticitate. Sic oīo aſcēdit ī dei
memoriā. aīaȝ ꝯſolidat q̄tū ad culpā p̄te-
ritā impetrādo medelā. ⁊ ꝯſtringit q̄tum
ad cōmittēdā īnīaȝ. ⁊ ꝯfoꝛtat q̄tū ad p̄ntē
impetrādo tutelā. De quo etiā dictū ē ſub
ti. de acceſ. pō. ad al. ⁊ dicetꝛ ſub ti. ḋ thurifi
catōe. Nauicula v̄o in qua incēſum repo-
nitur deſignat q2 ꝑ oīonē quā icēſuȝ ſigni
ficat/ de huius mūdi mari magno ⁊ ſpaci-
oſo ad celeſtē patriā ſatagimus nauigare.
vn̄ in ꝓuer. Facta ē quaſi nauis inſtitoris
poꝛtās de lōge panē ſuū. Pōt etiā dici q2
ꝑ thuribulū coꝛ hoīs. ꝑ ignē feruoꝛ deuoti
onis. ꝑ incēſum oīones. ꝑ nauiculā eccl'ia
in qua deuote oīones offeruntꝛ q̄ ꝑ angelū
ad deū ꝑferuntꝛ/ ſignatꝛ. Vaſcula q̄bꝰ ignis
recipitꝛ/ ſunt filij q̄ coꝛda patrū pietate flu-
entia imitātꝛ: ⁊ flāmā celeſtis ſacrificij quā
in ꝓximoꝝ mētibus aſpiciūt in ſuis accē-
dere ſatagūt. Inſtrumēta v̄o q̄bus ignis
ad altare poꝛtatꝛ ſunt p̄dicatores q̄ exēplo
ſanctoꝝ caritatis ignē poꝛtāt. ⁊ in coꝛda fi
deliū trāſferūt/ q̄ coꝛda patrū in filios con
uertūt. Thuribulū aūt q̄d ſignificet dicetꝛ
ſub ti. de thurificatione.

¶ De oſculo altaris ⁊ libri.

Poſt imiſſum in thu
ribulo incēſum/ ſacerdos ſeu ep̄s dicto De
us tu ꝯuerſus ⁊c. ſacrum oſculatꝛ altare vt
noteꝛ pacificatio cū iudeis: ⁊ ad deſignādū
q2 xp̄s ad nos veniēs/ ſctām ſibi copulauit
eccl'iam. iuxta illud epitalamicū. Oſculetꝛ
me oſculo oꝛis ſui. In oſculo ſiquidem os
oꝛi ꝯiūgitꝛ: ⁊ in xp̄o nō ſolū hūanitas ē vni
ta diuinitati/ verūtiā ſpōſa copl'ata ē ſpō
ſo. iuxta illud ꝓpheticū. Quaſi ſpōſam de
coꝛauit me coronā: ⁊ quaſi ſpōſaȝ oꝛnauit
me monilibus/ Rurſus qm̄ ꝓphetalis ver
ſus introitus a cātore incipitꝛ/ ſacerdos ad
altare aſcendēs illud oſculatꝛ: q2 ꝓphāruȝ
teſtimonio xp̄s venit in mūdū ⁊ ad paſſio
nem altaris/ Quotiēs aūt in officio miſſe
oſculetꝛ altare ⁊ in qua ꝑte eius oſcula fiāt
et quare manibus ſup̄ illud depoſitis: ⁊ q̄
re ſigno crucis ī locis oſculādis p̄us imp̄ſ
ſo/ dicetꝛ ſub quarta ꝑticula canonis. In h̄
aūt loco/ altare ſignificat ꝑp̄lm iudaicū. co
dex v̄o euāgelij ſiue euāgeliū/ ꝑp̄lm gētilē
qui ꝑ euāgeliū credidit. Ideo ḡ ep̄s vel ſa
cerdos euāgeliū ⁊ altare oſcl'atꝛ: q2 xp̄s vtri
qȝ dedit pacē/ qm̄ lapis āgularis factꝰ fecit
vtraqȝ vnū. Pōt etiā dici q2 ſubdyaconus
librū euāgelij q̄ clauſus poꝛtabatꝛ offert
ep̄o vl' ſacerdoti: ille v̄o ad altare ꝑueniēs
illū aperit/ ad inſinuandū illud qḋ in apo
cal. ḋſcribitꝛ/ q2 nemo dignus ē apire librū
q̄ intus erat ſcriptus ⁊ foꝛis ſigillis ſepteȝ
ſignatus/ niſi leo de tribu iuda clauis da-
uid/ q̄ librū aperuit ⁊ ſeptē eius ſignacula
ſoluit. Per altare v̄o eccl'ia ſignatꝛ. iuxta il
lud exo. Si altare lapideū feceris mihi/ nō
edificabis illud de ſectis lapidibus. Per
ſectionē lapidū in altari/ diuiſionē fideliū
reprobat in eccl'ia/ ne vicȝ ꝑ erroꝛes ⁊ ſciſ-
mata diuidantꝛ. Liber ḡ apitꝛ cū ep̄s ad al-
tare ꝑuenit: qm̄ vbi xp̄s p̄mitiuā apl'oꝝ
ꝯgregauit eccl'iam docēs ⁊ p̄dicās ſcp̄tu-
re miſteria reuelauit dicēs. Vobis datum
eſt noſce miſteriū regni dei: ceteris autē in
parabolis. vn̄ poſt reſurrectōeȝ apuit illis
ſenſum vt intelligerēt ſcripturas. Rectius
igitꝛ facit ep̄s cū ip̄emet apit librū euāgeli
oꝝ: lȝ ⁊ xp̄s ꝑ miniſtros ſuos patefecerit

miſteria ſcripturaꝝ. Libro vo̊ apto illum
oſculatur a pte ſiniſtra/ad ſignificādū ꝙ p̄-
dicatores recōſiliauerūt ⁊ obtulerūt gen
tes xp̄o: q̄bus ip̄e p ſe nō p̄dicauit: lꝫ ⁊ ip̄e
p ſe pacē in euāgelio p̄dicauerit dicēs. pa
cem meā do vobis ⁊c. Quia vo̊ ip̄e etiam
in cruce pēdēs pacē fecit: iō mox tn̄ſiturus
ad dextrū cornu altaris ſignat ſe ſigno cru
cis: q2 vt ait apl's ad ephe. xp̄s pax noſtra
vtraqꝫ fecit vnū: duos ⁊ diuerſos parietes
id eſt pp̄los copulās. Poſt hoc codex euā-
gelij ſup altare clauſus ponit: qḋ q̄ntū ad
hoc ſignificat hierl'z. ꝓut ſub euāgelio di
cetur. Deīde romanus pōtifex ⁊ etiā alij
quidā/ꝓuerſuo oſculat dyaconos: vt oſtē-
dat pacē illā/in aduētu xp̄i veniſſe quā ꝓ-
phete ꝓmiſerāt. vn̄ dauid. Orietur in dieb'
eius iuſticia ⁊ abūdantia pacis donec au
feratur luna. ⁊ alius ꝓpha. Pax erit in terra
nr̄a/cū venerit. Et iō xp̄o naſcēte vox itonu
it angeloꝝ Et ī terra pax hoībus bone vo
lūtatis. Oſculū enī q̄nqꝫ pacē ſignificat. ꝓ
ut dicet ſub ti. de oſculo pacis. Dyaconus
vo̊ ſtatim ſe inclinās oſculat pectus eius
deſignās ꝙ inſpiratōe diuina ꝓphete pa
cem p̄dixere futurā. Nam ⁊ iohēs ſup pe
ctus dn̄i recūbēs/euāgelij fluēta de ipſo
ſacro dn̄ici pectoris fonte potauit. In nō-
nullis vo̊ eccl'ijs ep̄s p̄mū oſculat miniſtros
poſtea altare. deinde euāgeliū. q2 xp̄s p̄-
mū recōſiliauit ſibi apl'os. poſtea iudeos
deīde gētiles. In q̄buſdā etiā locis offert
oſculū pacis cātoribus q̄ſi retrorſum: im-
plēs illud. Pacē meā do vobis. pacē meā
relin. vo. Dat quidē pn̄tibus. relīq̄t abſen
tibus. Nec an̄ oſculū cātores dicunt Glia
patri: q2 fides trinitatis nō ante claruit q̄ʒ ſe
dn̄s inclinauit ⁊ nos recōſiliauit: ⁊ trinita
tem p apl'os p̄dicari mādauit. Et iō oſcu-
lo dato ep̄s īſtuit eis vt dicāt Glia pr̄i ⁊ fi
lio ⁊ ſp̄uiſctō. Sicut erat in p̄nci. ⁊c. Ecce
q̄d cātor annūciat. ſ. ꝙ corda patrū cōuer-
tātur in filios. Abraā tres vidit ⁊ vnū ado
rauit. Sic oportet nos filios eius credere tri
nitatē in vnitate. Poſt datā ḡ pacē/cantor
dat ſctē trinitati gl'iam, q. d. Referim' glo
riā deo pr̄i ⁊ filio ⁊ ſp̄uiſctō: q2 pacē quā
ꝓphetauit p ſanctos ſuos ꝓphas/nobis
in nouiſſimis tp̄ibus dignatus ē oſtēdere
Qn̄ vo̊ dicit Sicut erat in p̄ncipio. dyaco
ni ad altare ꝓcedūt ⁊ iterū reuertunt ad
ep̄m. In quo figurat ꝙ iō apl'i ſe morti tra-
diderūt vt xp̄i corpi adunarent. Prius autē
ſteterūt cū ep̄o an̄ altare inclinati: ſꝫ cū ver
ſus ip̄e incipit ſe erigūt: q2 chorus ſctōꝝ
martirū an̄ nouiſſimā tribulatōem in cō-
ualle lacrimaꝝ manēt. Poſtea vo̊ marti-
rio coronati erecti ſtabūt liberati ⁊ ſecuri
ante dn̄m ſemp. Oſculo aūt dato rurſus
dyaconi cū pōtifice orant q̄ſi di. Dn̄e doce
nos orare. In q̄buſdā etiā eccl'ijs/dyaco-
ni bini ⁊ bini latera altaris altrinſecus ſi
ue alternatim oſculant: eo ꝙ dn̄s apl'os bi-
nos miſit ad p̄dicādū dicens eis. In quā
cunqꝫ domū intraueritis dicite. pax huic
domui. qui reuerſi ſunt ad xp̄m ſicut dya
cones reuertuntur ad ep̄m.

De thurificatione

Poſt datū oſculū epi
ſcopus ſeu ſacerdos accipiens
de manu dyaconi thuribulum
ſacrū īcēſat altare: q2 xp̄s corpus aſſumēs
de genere ꝓphaꝝ factus ex ſemine dauid
ſm̄ carnē/ſuis orōnibus fouet eccl'iaꝫ ſm̄
qḋ orat in euāgelio. pater ſctē ego ꝓ eis ro
go: ⁊ nō ꝓ eis tm̄ ſꝫ ⁊ ꝓ illis qui credituri
ſunt p verbū eoꝝ. Qꝫ aūt dyaconus poſtea
thuribulū accipit vt incēſet ep̄m vel ſacer
dotē/moraliter inſtruit ꝙ ſi digne volum'
incēſum orōnis offerre/thuribulū īcarna
tionis debemus tenere. Nā ſine fide medi
atoris hoīes deo placere nō poſſunt: ſꝫ iux
verbū ꝓmiſſionis ip̄ius: ſi q̄d petierint in
orōne credētes accipiēt. Per thuribulum
enī verbū accipit incarnatū: nā ſicut ī thu
ribulo pars ſupior ⁊ īferior tribus catenu
lis vniūt: ita in xp̄o tres ſunt vniones q̄
bus diuinitas ⁊ hūanitas vniūt: vnio car
nis ad aīam. vnio diuinitatis ad carnem. ⁊
vnio diuinitatis ad aīam. Quidā aūt quar
tam vnionē aſſignāt vicꝫ diuinitatis ad cō

poſitum ſimul ex aīa ⁊ carne. vn̄ ⁊ quedã thuribula quattuor catenulas hn̄t. De h̄ aūt thuribulo moyſes inqͥt ſpāliter ad aaron. Tolle thuribulū ⁊ hauſto igne de altari mitte incēſum deſuꝑ. Eſt ⁊ alia ī thuribulo ꝯſideratio. ꝓut in ti. de acceſſu pontificis ad altare tactū eſt. Rurſus iō thurificato altari/ep̄us vel ſacerdos thurificat᷑ ad ſignificādū ꝙ ſicut xp̄s eſt altare ⁊ hoſtia/ſic eſt pōtifex ⁊ ſacerdos/cui eſt oīs ſacrificiū offerendū. Quia vͦo adorat᷑ non ſolū inqͣtū deus ſed etiā inqͣtū hō: nō in q̄buſdā eccl'ijs pōtifice thurificato/altare a dyacono circūcirca thurificat᷑. vn̄ pſal. Circūdabo altare tuū dn̄e. Sane thuribulū aureū ſignificat ſapiētiā: q: oīs theſauri ſapiētie ⁊ ſciētie dei in ea fuerūt abſcōditi Vn̄. ſtetit angelus iuxta arā tēpli habens thuribulū aureū in manu ſua. i. xp̄s reſurgēs carnē habuit in ꝑtāte. Argenteū ſignificat xp̄i carnē ab oī labe mūdā ⁊ mūdicia renitentē. Cupreū fragilē ⁊ mortalē. Ferreū reſurgētis fortitudinē. Si quattuor hꝫ catenulas demōſtrat eā ex quattuor elemētis ꝯſtare vel quattuor virtutibus. ſ. iuſticia. prudētia. fortitudine. ⁊ tēperātia decorari. Quita q̄ partes diuidit aīaꝫ deſignat q̄ ſe in morte a carne in illo triduo ſeꝑauit Si vͦo tres hꝫ catenulas/figurat aīam carnem ⁊ vbū in vna ꝯuenire pſona. Quarta q̄ partes ſeꝑat/poteſtas eſt qua aīam ſuaꝫ poſuit ꝓ ouibus ſuis. Si vna tm̄ catenula ſuſtētat᷑/deſignat ꝙ ſolus de virgine generat᷑: ꝗꝛ ſolus eſt inter mortuos liber. Circulus cui hec oīa innectunt᷑/eſt deitas que nullo termino claudit᷑/a qua hec oīa cōtinent᷑ ⁊ operant᷑. Preter miſticā etiam rationem ob hoc altare incēſat᷑: vt omīs ab eo neq̄cia demonū ꝓpellat᷑. Fumus em̄ incēſi valere credit᷑ ad demones effugandos. Vn̄ cū thobias interrogaſſet angelū quot remedia haberēt ea q̄ de piſce juſſerat obſeruari/rn̄dit. cordis eius particulā ſi ſup carbones ponas/fumus eius oīe demoniorꝫ genus extricat. Sother papa ſtatuit ne moniales incēſum circa altaria ferant.

Qualiter ep̄s vel ſacerdos ⁊ miniſtri ad altare ſtare debent.

Thurificatiōe pacta ep̄s vel ſacerdos ad dextrā altaris ꝑtē ſe trāſfert/ibi vna cū miniſtris plane officiū ⁊ kyrieleyſon dicēs. Qui trāſitus de medio altaris ad dextraꝫ partē/ſignificat xp̄i trāſitū de paſſione ꝑ reſurrectōēꝫ ad vitā eternā. Itē a leua trāſiens in dextrā/imitat᷑ xp̄m īgredientē mūdum. leuā em̄ tetigit xp̄s qn̄ tꝑalē aſſumpſit vitā. ad dextrā iuit qn̄ carnē aſſūptaꝫ ad dei dextrā eleuauit. Rurſus ꝑ hoc ꝙ accedēs ad altare/ꝑus dextrā illius partem petit/innuit ꝙ emanuel in lege promiſſus ꝑus venit ad iudeos q̄ꝫ ad gētes. Iudei eī tūc ꝓpter legē in dextra ꝑte fuerūt. gētes vͦo quaſi in ſiniſtra q: ydola colebant. Sacerdos q̄ veſtibus ſacris ornatus/xp̄m carne nr̄e humanitatꝭ veſtitū ſignificat. veniens ad altare xp̄m de celis veniſſe ad ꝑpl'ꝫ vt eū ſaluaret deſignat. Deinde in dextrā trāſiēs deſignat ꝙ xp̄s in mundū veniēs venit ad iudeos/de quibus voluit naſci. Beata em̄ maria iudea fuit. De hoc trāſitu dicet᷑ ſub ti. de mutatione ſacerdotꝭ ⁊ de orone. Et nota ꝙ lꝫ dn̄o papa celebrāti vl' miſſam audiēti/legat᷑ a capellanis ſuis introitus. ⁊ kyrieleyſon. ⁊ gl'ia in excelſis. et credo. ⁊ ſanctus. ⁊ agnus. nō tn̄ graduale vel alleluya. vel tractus. vel offertoriū. vel poſtcōio. ꝓ eo ꝙ illa inſtructoria ſunt ⁊ introductoria/q̄bus ipe nō eget. Illud autē notandū eſt ꝙ ſacerdos ſtat erectus an̄ altare/ad notandū ꝙ xp̄s venit ſuos regere inuincibili doctrina. ⁊ reſpicit v̄ſus orientem: q: xp̄s nō ſuā ſꝫ pr̄is volūtatē q̄ſiuit. nec reſpicit retrorſum: tū q: xp̄s ſꝑ patris faciē intuet᷑. iuxta illud. ſcio vnde venio ⁊ quo vado: tum q: nemo mittēs manū ad aratrū ⁊ reſpiciēs retro/aptus ē regno dei. imo ad ꝑpl'm dorſuꝫ vertit/repn̄tās ꝙ dn̄s ait ad moyſen. videbis poſteriora mea: faciem aūt meā videre nō poteris. exo. xxxiij ca. Epi aūt ⁊ ſuꝑiores celebrātes/nō an̄ al

tare:ſed remoti ab illo ad dextruꝫ eius la
tus vſqꝫ poſt dictū offertoriū manent. Qđ
fit p̄mo ad repſentanduꝫ ꝙ ex latere xp̄i q̄
per altare ſignificat᷑/iniciū noſtre redēpti-
onis fuit/Secūdo fit hoc nō ſolū ad maio
rem ſolēnitatē vt ꝑ hoc a minoribus ſacer
dotibus decernant᷑/verūetiā fit hoc:qꝛ ip̄i
in miſſa rep̄ntāt/nō ſolū xp̄i dignitateꝫ ⁊
excellētiā an̄ eius oblatōem:verūetiā hūi
litatē ⁊ obedientiā in ip̄a ſui oblatōe ⁊ cō
ſecratiōe. Siquidē xp̄s ꝗtū ad ſui digni-
tatē eſt patri equalis ⁊ ſedet a dextris dei
patris ꝓut in ſimbolo legit᷑:qđ repſentat
p̄latus ſtās an̄ oblatōeꝫ ad dextrā altaris
In ſui vo oblatōe xp̄s ꝓ nobis factus eſt
hoſtia:⁊ iō p̄latus eius vices gerēs ex tūc
ip̄i altari/qđ arā crucis inſinuat/dꝫ totali
ter inherere/Tertio qm̄ p̄latoꝝ actus eſſe
debēt ſubditis ad doctrinā:iō vſqꝫ tūc ma
net ab altari ſepatus. ⁊ ex tūc ad manus la
uandū ⁊ thurificādū ⁊ ſacrificandū ad al
tare accedit:vt oſtēdat quecunqꝫ in miſſa
p̄cedūt/ſolēnitates ⁊ laudes eſſe. ſed tunc
demū ad eſſentialia ſeu ſubſtātialia pagē
da accedit/Quarto in hoc rep̄ntat ꝙ lega
lis pōtifex intrās ſctāſctōꝝ carbones ferē
bat ⁊ ſanguinē:ꝓut tactū eſt in ꝓhemio
huius partis/Quīto fit hoc ad rep̄ntāduꝫ
qđ ait ꝓpheta. Dixit dn̄s dn̄o meo ſede a
dextris meis. Donec ponā inimicos tuos
ſcabellū pedū tuoꝝ. Sacerdos q̄dē xp̄ꝫ re
p̄ſentās ſedet a dextris altaris/deū patrē
in hoc loco ſignātis. donec ad ꝯſecrandū
hoſtiā accedat/ꝑ quā fracta ſunt tartara.
et inimici demones deuicti ⁊ q̄ſi ſcabelluꝫ
pedū poſiti/Miniſtri vero.ſ.dyaconus et
ſubdyaconus retro illū ad altare ſtāt: qui
tn̄ in veniēdo p̄ceſſerūt:ſignātes martires
qui in veteri teſtamēto fuerunt:⁊ tn̄ poſt
dn̄i natiuitatē digne coronant᷑. Et ad quā
cunqꝫ altaris partē ille trāſierit/ip̄m retro
ſtātes ſequūtur vt oſtēdāt impletū eſſe qđ
dn̄s āmonuit dicens. Qui mihi miniſtrat
me ſequat᷑:⁊ vbi ego ſum ⁊c. Intēdentes
ſemꝑ atqꝫ ſolicite in illū/ad notādum ꝙ fi
deles:ꝗuis adhuc in hac vita poſiti:tamē

eternitati xp̄i ſemꝑ intēdūt In q̄buſdam
etiā ecclījs illo ſe vertēte ad ꝑplm/illi ſilr̄
ſe vertūt. ⁊ illo ſe ꝯuertēte ad altare/ſe ſili-
ter ꝯuertūt. Nā xp̄s ab orōne ad p̄dicatio
nem/aliqn̄ vo ecōuerſo dū viueret ſe con
uertit:qđ deſignat verſio ad ꝑplm ⁊ ꝯuer
ſio ad altare. In quo quidē imitādus eſt
a p̄dicatoribus q̄ ꝑ miniſtros ip̄os ꝯgrue
deſignant᷑. Anacletus papa ſtatuit ꝙ ep̄s
deo ſacrificās ſecū teſtes habeat diaconos
qui oculi eius dicunt᷑:⁊ ſubdyaconos reli-
quoſqꝫ miſtros:qui ſacris induti veſtibus
in fronte.i.ante ⁊ a tergo ⁊ p̄ſbiter e regio
ne.i.a parte dextra leuaqꝫ cōtrito corde et
humiliato ſpū ac ꝓno ſtent vultu:cuſtodi
entes eū a maliuolis hoībus:at ꝯſenſum
preſtantes ſacrificio. Et ſm luciū papam
eum nō deſerant:qꝛ ꝓpter maliuolos op-
tet illum habere bonū teſtimoniū ab his
qui foris ſunt. Statutum eſt etiam vt cele
brans miſſam habeat a tergo vicini ſola-
minis adiutorē ꝓut dictuꝫ eſt in ꝓhemio
huius partis. ⁊ ideo in quibuſdam eccleſi
is aliqui dyaconi ſtāt poſt ep̄m:quaſi orā
tes vt cū ſequant᷑ vſqꝫ ad mortē ⁊ cum eo
tranſeant ad vitam eternā. Maior tamē
pars in dextra parte morat᷑ altaris ⁊ mi-
nor in ſiniſtra. qꝛ vtrunqꝫ petit eccl̄ia.ſ.et
temporalē bn̄dictionem ⁊ eternam: vt ibi
ſic trāſeamus ꝑ bona temporalia vt non
amittamus eterna/Ceteruꝫ dicti miniſtri
retro ſtātes inclinati ante facies ſuas vſqꝫ
in finē dn̄ice orōnis ꝑſeuerāt:ſignificātes
illos ap̄ſtos qui in paſſione dn̄i magna tri
bulatione oppreſſi/non audebāt ſe erigere
vt xp̄i diſcipulos ſe eſſe ꝯfiterent᷑:ſtabant
tn̄ in facie fidei. ſed poſtea erigunt᷑ ſicut di
cetur ſub vndecima particula canonis ſu
per verbo. nobis quoqꝫ. ſignātes etiā cho
rum ſanctoꝝ martirū in cōualle lacrimaꝝ
ante nouiſſimā tribulationē manentium.
Poſtea erigunt᷑:qꝛ illi poſtea martirio co
ronati ſtāt erecti.i.ab oī tribulatiōe libera
ti Adhuc ſtātes facie īclinati ſignāt mulie
res que de cenaculo ad monumentū vulti
bus declinatis currebant/in xp̄i amore ar

dentes. Sane ſacerdos miniſter inter mo
ras puluinar molle miſſali ſupponit: ad
notandū q̄ deuotū ⁊ molle cor ⁊ qđ facile
diuinā impꝛeſſionē recipiat/ſupponi debet
iugo dñi ⁊ celeſtiū preceptoꝝ. iuxta illđ ſa
pientis. Suſcipiat verba mea cor tuū ⁊c.
vt in eo ſpiritus dñi requieſcat. De hoc eti
am ſub euangelio dicetur.

De kyrie eleyſon

Ranſlato in dextrā

altaris partē epō ſeu ſacerdote.
deinde q: tēpus plenitudinis
et annus benignitatis aduenit ſicut p̄di
ctum fuit a pſalmiſta. Tu exurgēs miſere
beris ſyon: q: ve. t. m. eius. cōgrue chorus
laudat ⁊ inuocat trinitatē triplicādo kyrie
eleyſon. Ideo aūt poſt introitū dicit̄ kyrie
eleyſon. q: ante oēm orationē ſacerdotum
neceſſe eſt miſericordiā dñi implorare. Si
quidē kyrie eleyſon grece interp̄tat̄ domi
ne miſerere. Naꝫ kyrie ſonat dñe. eleyſon
miſerere. Et inde xp̄e eleyſon .i. xp̄e miſere
re. Vl' kyri chriſte. el deus. eys miſere. ſon.
nobis. Inde kyrie eleyſon .i. o xp̄e deus mi
ſerere nobis. vn̄ ꝓpheta. Dñe miſerere no
bis. te eñi expectauimꝰ. Dicit̄ aūt nonies
Primo vt ordo decimus ex hoībus repa
tus nouē aſſociet̄ ordinibus angeloꝝ. Se
cūdo vt eccl'ia ꝑueniat ad ſocietatē nouēꝫ
ordinū angeloꝝ. Tertio cōtra nouē gene
ra peccatoꝝ. Eſt eñi pctm̄ originale. venia
le. ⁊ mortale. Item peccatū cogitationis.
locutionis. ⁊ perpetratōis. Itē peccatum
fragilitatis. ſimplicitatis. ⁊ malignitatis.
Fragilitatis per impotētiā. ſimplicitatis
per ignorantiā. malignitatis ꝑ inuidiam.
Hoc eſt peccatū in patrē. peccatū in filiuꝫ.
peccatū in ſpm̄ ſctm̄. Adhuc ideo dicit̄ ter
ad patrē kyrie eleyſon. ter ad filiū xp̄e eley
ſon. ⁊ ter ad ſpm̄ ſctm̄ kyrie eleyſon. Sꝫ ad
p̄rem ⁊ ſpm̄ ſctm̄ ſub eodē tm̄ vocabulo.
q: pater ⁊ ſpūſſctūs ſunt eiuſdē tm̄ nature
Ad filiū v̄o ſub alio: q: filius ⁊ ſi ſit eiuſdē
nature cū illis: eſt tn̄ etiā alterius: vt gemi
ne gigas ſubſtātie. Preterea id̄ dr̄ ter q̄ꝫtū
ad p̄rem. ter q̄ꝫtū ad filiū. ⁊ ter q̄ꝫtū ad ſpm̄
ſctm̄: vt notet̄ pater in filio. ⁊ filius in p̄re.
et ſpūſſctūs in vtroq̄ꝫ. De hoc dicet̄ in .v.
parte ſub ti. de p̄ma. Sꝫ in medio mutat̄
kyri in xp̄e: vt notet̄ duas eſſe in xp̄o natu
ras. Rurſus kyrie eleyſon ter triplicatum
ſignificat preces patrū veteris teſtamenti
multiplicatas ad hoc vt gr̄a ſūme trinita
tis ꝑ aduētū xp̄i eos ꝯſociaret nouē agmi
nibus angeloꝝ. Eſt aūt magna iſtoꝝ v̄bo
ruꝫ efficatia. Legit̄ eñi q̄ dū btūs baſilius
kyrie eleyſon clamaſſꝫ/porte ticine ſiue pa
pieñ. eccl'ie ſunt apte. Rurſus cū btūs ge
minianꝰ kyrie eleyſō clamaret/q̄nq̄ꝫ reges
ꝯuerſi dicunt̄ in fugā. Vñ forte ſignificat
aliđ q̄ꝫ dñe miſerere: qđ tm̄ nos ignoramus.
In q̄buſdā eccl'iis ſtatim poſt vltimū ky
rie eleyſon ſubijciūt ymas. qđ verbū grecum
ſonat latine nobis. Et eſt ſenſus. ky
rie eleyſon ymas .i. potētia diuina miſere
nobis. Et btūs gregoriꝰ īſtituit kyrie eley
ſo nonies ⁊ a clero tm̄ publice ī miſſa cāta
ri: qđ p̄us apđ grecos ſit̄ a clero ⁊ ppl'o cā
tabat̄. Silueſter v̄o pa. illđ đ gr̄cis aſſūpſit

De gloria in excelſis

Icto kirieeleiſon mox

ſacerdos vel pōtifex ex inſtitutōe
theleſphori pape inchoat hym
num Gloria in excelſis deo. quē angeli au
diti ſunt decātare ſicut legit̄ in euangelio
luce. qui angeloꝝ hymnus perhibet teſti
monium temporali xp̄i natiuitati. Sane
ſacerdos primus ⁊ ſolus illuꝫ inchoando
ꝓnunciat qui angelum magni conſilij re
preſentat. Nam ortuꝫ ſaluatoris ſolus an
gelus cuius perſonam ipſe gerit p̄mo nū
ciauit. Unde luce .ij. Ecce euāgeliſo vobis
gaudiuꝫ magnū quod erit omni populo.
quia hodie natus eſt vobis ſaluator ⁊c. Et
illum inchoādo ſtat ante medium altaris
in hoc cōmemorās q̄ dū mediū ſilentium
tenerent omnia: natus eſt in medio .i. pro
omnibus meſſias quē ꝓphete predixerāt
rep̄ſentans etiam q: angelus xp̄i natiuita
tem paſtoribus annūcians ſtetit in medio

cornu. Et incipiẽs eleuat manus ꝓpt̃ cau
ſas ſcriptas in ſeqnti ti. ad finẽ. Itẽ incipi
ens vertit ſe ad orientẽ: tũ q: angelus ab
oriẽte venit in bethleem: tũ q: ad orientez
dñm adorare ſolemus. Tertio inchoans
ſtat añ mediũ altaris/ad notanduz q xp̃s
mediator fuit inter nos ⁊ deũ/ p cuius me
diatõem deo pacificati ſumus/Chorus ve
ro ↄcinẽdo rñdẽs: gerit pſonã multitudĩs
de qua in euãgelio ſequit. ſubito facta eſt
cũ angelo multitudo ce. mi. lau. deũ: ⁊ di.
glia in altiſſimis deo: ⁊ in terra pax homi
nibus bone volũtatꝭ. Hymnus aũt iſte nõ
tñ eſt angeloꝝ/ſed etiã hoĩm ↄgratulãtiũ
ex eo q mulier iſta q̃ dragmã pdiderat de
cimã/iã lucernã accẽderat vt dragmã pdi
tam ĩueniret. ⁊ paſtor dimiſſis nonaginta
nouẽ ouibus in deſerto iam venerat vt q̃
reret cẽteſimã ouẽ amiſſam. Ante natiui/
tatẽ eñ xp̃i tres erãt inimicitiaꝝ parietes
Primus inter deũ ⁊ hoĩem/ſecũdus ĩter
angelũ ⁊ hoĩem/tertius inter hoĩem ⁊ ho
minẽ. Homo nãqꝫ p inobediẽtiã creatorẽ
offenderat. ⁊ p ſuũ caſum reſtauratõez an
geloꝝ impediuerat. atqꝫ p varios ritus ſe
ab hoĩe ſeparauerat. Iudeus nãqꝫ cerimo/
nias excolebat. gẽtilis ydolatriam exerce
bat. Sz veniẽs pax nr̃a fecit vtraqꝫ vnum
et hmõi parietes deſtruxit. Abſtulit enim
pctm̃ ⁊ recõciliauit hoĩem deo. reparauit
caſum ⁊ recõciliauit hoĩem angelo. deſtru
xit ritus ⁊ recõciliauit hoĩem hoĩ. Reſtau
rauit ḡ ſm aplm̃. ep̃h. j. q̃ in celis ⁊ ĩ terris
ſunt. ⁊ ob hoc illa celeſtis milicie multitu/
do pſallebat Glia in excelſis deo. id eſt. in
angelis q̃ nũqꝫ peccauerũt nec diſcordiaz
cum deo habuerũt: ⁊ in terra pax a xp̃o fa
cta hoĩbus: vicz iudeis ⁊ gentilibus bone
volũtatꝭ: q̃ vſqꝫ ad xp̃i natiuitatẽ ꝓpt̃ pctã
ſua cũ deo ⁊ cũ ãgelis diſcordiã habuerũt.
Hinc etiã ẽ q angelus loqtur ⁊ cõgaudet
paſtoribus: q: pax eſt int̃ angelos ⁊ hoĩes
reformata. naſcit̃ deus hõ: q: pax eſt inter
deũ ⁊ hoĩem reſtaurata. naſcit̃ in preſepio
bouis ⁊ aſini: q: pax eſt ĩter hoĩes ⁊ hoĩes
repata. p boue eñ iudaicus. p aſinũ genti
lis pp̃ls figurat̃. ſm illud. nõ arabis in bo
ue ⁊ aſino. iudeo. ſ. ⁊ gẽtili. ⁊ iterũ. Cogno/
uit bos poſſeſſorẽ ſuũ. ⁊ aſinus p̃ſepe dñi
ſui. Iõ ḡ canit̃ hymnus iſte. q: quẽ venerã
tur angeli in celis: hoĩes venerant ĩ terris
Per hoc qꝫ q dĩ Glia in excelſis ⁊c. repñta
tur meſticia antiquoꝝ patrũ ex tedio expe
ctãdi incarnatõem dñi. Eſaie. xxviij. Expe
ctate deũ ⁊c. Et iõ etiã cantat̃ all'a: q: habe
bant ſpẽ liberatõis. vñ p̃s. Sperauerũt ⁊
liberaſti eos. In hoc qꝫ hymno notat̃ ſpeſ
eccl'ie q̃ cũ angelis ſpat ſe canere. vñ iã illo
ruz cãticũ aſſumit/ſequit̃. Laudamus te. ſ.
inenarrabilia opa tua p̃dicãdo. Que ṽba
et ſeqntia a btõ hilario pictaueñ. aſſerunt̃
appoſita fuiſſe. ⁊ p̃cedẽtia ſolũ antiqtus di
cebant̃ in miſſa. Innocẽtius tñ tertius di
xit illa a theleſphoro pa. addita fore. Alij
v̇o q a ſimacho papa/Simachus pa. ↄſti
tuit tã in dñica die qꝫ in natalicijs martyꝝ
glia in excelſis ad miſſam cãtari: q: ſctõs
p dñicã reſurrectõez glie angeloꝝ ſociatoſ
eſſe recolit̃. Cãtat̃ etiã in feſtis aploꝝ ⁊ cõ/
feſſoꝝ: in quoꝝ honorẽ dedicata eſt q̃cũqꝫ
eccl'ia. ⁊ generaliter in feſtis q̃ nobis cele/
leſtẽ ſolẽnitatẽ repñtãt. In diebus v̇o lu/
ctus ⁊ ieiunioꝝ nõ dr̃: p̃terqꝫ in duob' ſab
batis ſpãlibus miſterijs adornatis. iuxta
illud. Cãtate dño can. no. ꝓut dictũ eſt ĩ p
hemio huius ptis. Dicit' qꝫ theleſphorus
pa. p̃cepit illũ cãtari ad miſſam nocturnã
natalis dñi: quã ⁊ ip̃e inſtituit. Quidã di
cũt nõ eſſe cãtãdũ in miſſa niſi in hora ter
tia: q: tũc ſpũſſctũs ſup aplos deſcẽdit: ⁊
eos glia ⁊ exultatõe repleuit. Innocẽtius
tertius ſtatuit: vt qñ in diebus ꝓfeſtis ce/
lebrat̃ ĩ honorẽ btẽ marie v̇ginis vl' ſpũſ
ſctĩ vel ſctẽ crucis. nec hymnus angelicus
nec ſimbolũ dicat̃. nec etiã Te deũ lauda/
mus ĩ laudibus matutinis. In aduẽtu v̇o
vl' ĩ ſeptuageſima nõ canit̃ ꝓut in. vij. pte
ſub ti. d ſeptẽ dieb' poſt paſcha dicet̃. Ep̃s
tñ bethleemitan' ex abuſu oĩ die ⁊ ĩ oĩ miſ
ſa ẽt p defunctꝭ. glia ĩ excelſ decãtat: ꝓeo
q hymnus ille luca teſtante: pmo in beth
leemitana regione cantatus eſt.

De salutatōe ad populū.

Angelico hymno fini-
to/ sacerdos ad pp̄l'm se voluēs
illū salutat dicēs Dn̄s vobiscū.
qđ sumptū est de libro ruth. ij. Sicem̄ le-
gitur booz salutasse messores suos. ꝛ ꝓba
in paralipo. aza regē ꝛ q̄ cū eo erāt: ꝛ ange
lus salutās gedeonē dixit Dn̄s tecū. Bo-
oz quidē figurā salutatōis exp̄ssit/ q̄ ruth
moabitē duxit vxorem. Et hec salutatio si
gnificat salutatōem quam xp̄s fecit apl'is
post resurrectōem. de quo in q̄nta pte sub
ti. de p̄ma dicet'. In oībus ḡ misse oōni-
bus sacerdos p̄mittit Dn̄s vobiscū/ nisi ī
oōnibus q̄ p̄cedūt ꝓphetias vel etiā oōo
nes sup pp̄l'm in quadragesima: ꝛ nisi in
oōnibus q̄ īmediate sequūtur post p̄mā
oōnem: ꝛ in illis q̄ dicunt' in parasceue. sꝫ
tūc missa nō dicit'/ sꝫ sacerdos cōicet. Cum
em̄ p dictā salutatōem optet dn̄m esse cū
pp̄l'o q̄ est in eo p spm̄ grē septiformis: ideo
eccl'ia ordinauit septies tm̄ in missa pp̄l'm
salutari vt iā dicet'. Ideoq; in p̄missis oōo
nibus tm̄ dicit'. Premittit' tm̄ alijs exhor-
tatio ad hūiliatōem p' Flectamus genua:
vel p' Hūiliate capita vr̄a deo: q2 oōo q̄ fci
enda est cū ieiunio ad malignū spm̄ eijciē
dum tūc demū valet si cū humilitate fiat
Rursus ī diebus ieiunioꝝ repn̄tat eccl'ia
tēpus babilonice captiuitatis. merito ḡ sa-
cerdos tūc pp̄l'z vtpote absentē nō salutat
nec se ad illū ꝯuertit. sꝫ absolute incipiēs
oremus/ insinuat ꝓ illo fore orandū. ꝛ q2 a
oōo fieri dꝫ cū effectu mox subijcit' Flecta-
mus genua. vel Hūiliate capita vr̄a deo.
Repn̄tat etiā tp̄s dn̄ice passionis/ qđ p̄ci-
pue post cenā cū discipulis factā incepit.
Quia ḡ tp̄e illo dn̄s discipulos nō saluta
uit: sꝫ eos ad orādū pluries excitauit: iō sa
cerdos tūc pp̄l'm nō salutat: sꝫ ei orare insi
nuat. Sꝫ ꝛ q2 tp̄e illo xp̄s in oōne genua
flexit: iō mox ad genus flectendū inuitat.
Dicit aūt flectamus genua in p̄sona vni-
uersitatis oīm fideliū q̄si oīm sindicus seip
sum includēs: ꝛ iō loquit' in p̄ma persona
excitās se ꝛ oēs ad orādū hūilit' ꝛ deuote
Sꝫ mox subijcit leuate in p̄sona alteri' s.
xp̄i/ cuius typū gerit in officio misse. ꝛ tūc
loquit' in scd̄a p̄sona ꝛ in dissimili cantu.
Quasi ip̄e xp̄s dicat Surgite q̄m viā ꝫ hu
militatē ꝛ deuotōem video. Et tūc vice. lo
quit' oīm siue orat. Que significēt collecte
q̄ dicunt' post flectamus ꝛ post humiliate
dicet' i. vj. pte sub q̄rta feria ī capite ieiuni
oꝝ. Alijs vero dieb' ꝛ tp̄ibus/ eccl'ia tp̄s ex
ultatōis ꝛ plenitudīs qđ p̄cipue fuit post
xp̄i resurrectōez repn̄tat. ꝛ tūc sacdos pp̄l'z
salutat repn̄tans vt p̄missuꝫ ē. q2 dn̄s post
resurrectōem discipulos salutauit. Sacer
dos ḡ oōnibus p̄mittit Dn̄s vobiscū. vt
pp̄l'm reddat attētū: q2 mēs eius ad deū di
rigat': ꝛ ei p intētōem sedulā piūgat'. Et est
sensus. Dn̄s vobiscū. i. in vobis maneat ꝛ
vos p̄mio vite eterne remuneret ꝛ petitōi
bus vr̄is effectū tribuat: seu grām dei īpe
tretis p̄seuerātes in illa. Chorus vō pp̄l's
rn̄det Et cū spū tuo. qđ sumptū est ex ep̄la
scd̄a ad thimo. vlti. vbi dī Dn̄s ihus xp̄s
cū spū tuo. Hm̄oi etem̄ mutue salutatiōes
notāt: q2 sacerdotū ꝛ pp̄l'i vn' dꝫ eē affectus
et ē sensus. Tu ꝓ nobis facturus eo p̄ces
ad dn̄z. ꝛ q2 dn̄o deus p̄ces illas tm̄ appro
bat ꝛ exaudit q̄ ex bono corde ꝓcedūt: ora
mus ꝛ nos sil'r ꝓ te: vt ille sine q̄ nullū est
bonū sit cū spū tuo: vt q̄ tecū ē ī ore sit ꝛ in
corde ꝛ ī te maneat. Et s'm hoc cessat hesi-
tatio q̄rētiū q̄re pp̄l's rn̄det Et cū spū tuo/
cū sacerdos dicendo dn̄s vobiscū optaue
rit dn̄z eē cū illis/ nō solū ī spū verū etiā in
corpe. Ratidipꝫ pp̄l's p hāc rn̄sionē optat
vt p̄missuꝫ ē. Pōt etiā dici q2 ī hac rn̄sione
pp̄l's se refert solū ad actōez īmolatōis ad
quā sacerdos ꝓcedit/ ī q̄ p spm̄ totalit' ele-
uatus ꝛ ab oī terrenitate p̄sus abstractus
esse dꝫ. Postq̄ vō chorus rn̄dit: ip̄e se ad
altare reuoluit. s. ad oriētē. vt dicet' in ꝓhe
mio. v. ptio. ꝛ q̄si paꝝ de sua bonitate ꝯfi-
dens/ vniuersalez ad se collegit ecclesiam
dicens quasi oīm sindicus Oremus. qua
si Orate oēs simil'r mecū: vt qđ postulam'
citius īpetrem': q̄m īpossibile est multitu

dinem nō exaudiri:⁊ ſic oīonē dicit. Dicē/
do ꝙ oremus hortaᵗ alios ad orādū. q: ipē
xp̄s monuit diſcipulos orare dicēs Orate
ne intretis in tēptatōem. Et poſtea orat: q:
et poſtea xp̄s orauit: ipē em̄ fecit ⁊ docuit.
Qꝫ aūt dicit oremus ab antiq̄s habemus
q̄ p̄miſſo oremus ſubiūgebāt cōiter orati
onem. Dicit aūt oremus ſtās aū mediū al
taris ꝓpter rōnes poſitas in p̄ncipio p̄ce/
dētis titu. Dīo aūt quā dicit ſignificat in/
dulgētiā quā dn̄s repromiſit:⁊ deīde trā/
ſit ad dextrā ptē altaris vt diceᵗ ſub ti. ſeq̄.
Oratione finita chorus rn̄det Amē/quod
eſt hebraicū v̄bū. q. d. fiat nobis ſicut ora/
ſti ſeu feliciter acta ſit oīo tua. Et eſt ſūptuꝫ
amen ex apoc. ioh̄. ambro. exponit amē. i.
verū eſt qđ ſermo ſonat affectus ſentiat.
Nōnq̄ ponitᵗ ꝓ vere: vt ibi. amē amē dico vo
bis. ꝓut ſub ti. de oīone diceᵗ. Et nota ꝙ p̄
miſſa ſalutatio. ſ. dn̄s vobiſcū ad miores
et impfectos ac ſimplices ꝑtinet ſacerdo/
tes. Ep̄s v̄o vel eius ſupior q̄ pfectus eſſe
dꝫ ⁊ expꝰſſam xp̄i ſilitudinē gerit: vt ſe vica
rium xp̄i oſtēdat oraturus prima vice vtiᵗ
verbo dn̄i dicētis. ioh̄. xx. Pax vobis q̄ fu
it prima vox dn̄i ad diſcipulos qn̄ eis poſt
reſurrectōem apparuit. q. d. In p̄nti detur
vobis pax pectoris ⁊ in futuro pax eterni
tatis. De vtraq; ioh̄. xiiij. Paceꝫ relinquo
vobis: pacē meā do vobis. Hoc etiā verbo
vſus eſt diſpēſator ioſeph ad fratres eius.
Poſtea v̄o ad inſtar ceteroꝝ ſacerdotū di/
cit Dn̄s vobiſcū vt ſe eſſe vnū ex ipis oſtē
dat. Et eſt aduertēdū ꝙ tūc demū pax vob
dr̄/ qn̄ gl̄ia in excelſis cātaᵗ:⁊ hoc iō vt cor
reſpōdeat ei qđ ibi diciᵗ/et in terra pax ho
minibus ⁊c. Preterea hec ſalutatio a xp̄o tē
pore gaudij ⁊ leticie. ſ. reſurrectiōis ad di/
ſciplos facta illi cātico leticie corrn̄dere dꝫ
Sunt etiā q̄ dicūt ꝙ pōtifex ſolēniter cele
brās in diebus q̄bus Gl̄ia ī excelſis diciᵗ
rep̄ntat xp̄m poſt reſurrectōem ſeu reſurre
ctōis gaudiū: quo tpe ſepe xp̄o dicta ſalu/
tatiōe ad diſcipulos vſus eſt. Ideoq; xp̄m
imitādo p̄miſſis diebus hoc dicit. In miſ
ſis v̄o quas alijs diebus vel tpibus dicit

vel etiā que ab īferioribus dicunᵗ/xp̄i paſ
ſio figuraᵗ. ⁊ planctus atq; afflictio cōfor/
maᵗ. ⁊ iō ī illis pax vobis nō dr̄ne gaudiū
cū dolore miſceaᵗ. Pōt etiā dici ꝙ ꝑ xp̄m
facta eſt pax inter deū ⁊ hoīem: ⁊ inter an/
gelos ⁊ hoīes: qđ manifeſtauit angelꝰ qn̄ ī
xp̄i natiuite cātauit. gl̄ia in excelſis deo: et
in terra pax hoībus. b. v. Pacē v̄o intᵗ deū
et hoīes manifeſtauit xp̄s qn̄ poſt reſurre
ctōem dixit aplīs pax vobis. Hec rep̄ntāᵗ
in miſſa. Primū ꝑ qūlibet ſacerdotē qui
pōt cātare gl̄ia in excelſis deo: angelū rep
ſentās. Scđm ꝑ ep̄m q̄ ſolus dicit/pax vo
bis rep̄ntans xp̄m q̄ in ꝑſona eccl̄ie dixit
apl̄is. pax vobis. Vtrūq; aūt dicit ep̄s ſo/
lēniter celebrās: q: vtrūq;. ſ. xp̄m ⁊ angelū
rep̄ntat. Ipſe cū ſpāliter eſt xp̄i vicariꝰ ꝙ̄
ſimplex ſacerdos. Ideoq; cū omittit offici
um angeli. ſ. tpibus q̄bus cātica leticie ſi/
ticenᵗ. ſ. te deū laudamus. ⁊ gl̄ia ī excelſis
omittit ſilr̄ ⁊ hoc officiū xp̄i nō dicēs. pax
vobis. ſꝫ dn̄s vobiſcū ſicut ſimplex ſacer/
dos. Nō em̄ ꝑ ep̄m q̄ rep̄ntat xp̄m ⁊ ange
luꝫ/vna pax ſine altera nunciaᵗ. Idē etiā
eſt in Ite miſſa eſt: qđ nō dr̄ niſi Gl̄ia in ex
celſis dicaᵗ/ Sane dyaconus nō dicit. dn̄s
vobiſcū ꝑ horas: eo ꝙ nō ita gerit tipū xp̄i,
q̄ ꝑ hoꝝ hac ſalutatōe vſus eſt. ſicut ſacer
dos q̄ ea in ꝑſona xp̄i vtiᵗ. Legēs tn̄ euan
geliū hoc dicit: q: tūc vtiᵗ officio p̄dicato/
rio ⁊ ꝓnūciat doctrinā ab ipo xp̄o īmedia
te ꝓlatā. ⁊ etiā cereū paſchalē bn̄dicēs: q:
tūc xp̄i reſurrectiōem rep̄ntat. Sūt tn̄ q̄dā
q̄ dicūt ꝙ in diuinis officijs q̄ dicere teneᵗ
licite poſſent hoc dicere/ cū ꝓhibitū nō le/
gaᵗ/ q̄bus generalis vſus eccl̄ie ꝯtradicit:
vt ſe īferiores ſacˀdotibus agnoſcāt. Notā
dum eſt aūt ꝙ ſeptē vicibus ppl̄s ſalutaᵗ
in miſſa q̄tenus exclusis ſeptē vicijs capi
talibus ſuſcipiat grām ſeptiformē. Miſte/
riū em̄ miſſe ad ſeptē dona ſpūſctī refert.
Primo ī ipo miſſe exordio an̄ collectā. Se
cūdo an̄ euāgeliū. Tertio poſt euāgeliū ſi/
ne dicto ſimbolo an̄ offertoriū. Quarto an̄
p̄fatōem cū dicit ſacerdos Per oīa ſecula
ſeculoꝝ. ⁊ ꝯſeqnᵗ Dn̄s vobiſcū. Quīto an̄

pacis oſculũ cũ dicit Pax dñi ſit ſp̃ vobiſ
cum. Sexto añ p̃mã orõnẽ. poſtcõionem.
Septimo finita finali poſtcõione vl' orõe
In p̃ma ſalutatõe ſpũs ſapiẽtie intelligit'
q: ſapiẽtia intrauit in hũc mũdũ vt ſalua
ret nos/ In ſecũda ſpũs intellectus: iõ enĩ
p̃dicauit vt doceret nos/ In tertia ſpũs cõ
ſilij. hic enĩ ſecreto dei ↄ̃ſilio ſe paſſioni ob
tulit vt redimeret nos/ In quarta ſpũs for
titudinis: q: pendẽs in cruce dyabolũ ex
pugnauit vt redimeret noſ/ In q̃nta ſpũſ
ſciẽtie: q: reſurgẽs diſcipulos ſalutauit et
eis ſenſuꝫ aperuit vt erudirẽt nos/ In ſex
ta ſpũs pietatis: q: ſola pietate humanaꝫ
naturã ſup̃ aſtra leuauit vt exaltaret nos.
In ſeptima ſpũs timoris: q: angeli treme
bunt dũ venerit ad iudiciũ vt glĩficet nos
Ceteꝝ in qualibet ſalutatõe mutat' officiũ
miſſe ꝛ de vno officio ad aliud trãſit'/ qua
re merito ſalutatio p̃mittit'. cũ enĩ ad opa
rios nouiter ingredimur/ eos ſalutare ſole
mus: ꝛ ẽm hoc octo officia ſunt in miſſa.
Rurſus ſalutat' etiã octauo vt quidaꝫ vo
lunt. ſ. poſt offertoriũ añ ſecreteliã. Nam
voluẽs ſe ad pp̃l'm dicturus Orate fratreſ
ꝛc. dꝫ p̃dicere ſub ſilẽtio Dñs vobiſcũ. Ve
rum lꝫ eis quos ſalutamus faciẽ regulari
ter repñtemus. tñ in q̃nq: dũtaxat ex pre
miſſis ſalutatõibus ſacerdos ad pp̃l'm ſe
cõuertit. Nã in illa ſalutatõe q̃ fit añ euã
geliũ ſe nõ ↄuertit: q: iã intẽtus eſt ad ver
ba dei annũciãda. nec etiã in illa q̃ fit ante
p̃fatõem: q: iã intẽtus eſt ad ſacrificiũ al
tario tractandũ. nec etiã in illa q̃ fit añ pa
cis oſculũ: q: iam tenet corpus xp̃i in ma
nibus ꝛ cor hꝫ ſurſum ad deũ ꝛ oĩno intẽ
tus eſt ad reuerẽter illud tractãdũ. Nemo
enĩ mittẽs manũ ad aratrũ ꝛ reſpiciens re
tro aptus eſt regno dei/ Ceterũ q̃na ad po
pulũ cũ dñs vobiſcũ facta ↄuerſio/ ſignifi
cat q̃nq: apparitiões quas xp̃s fecit diſci
pulis ſuis in die reſurrectõis. Prima fuit
marie magdalene. ioh. xx. ꝛ marc. vlti. Se
cũda eidẽ ꝛ alijs mulieribus redeũtibus
de ſepulcro/ qñ dixit eis auete. math. vlti.
Tertia petro. Quarta duobus diſcipulis
eũtibus ĩ emaus. Quĩta ĩ domo decẽ diſci
puloꝝ/ abſente thoma. ioh. xx. Sꝫ q: altera
illaꝝ manifeſta nõ fuit: q̃ã vicꝫ p̃mo appa
ruit marie magdalene: vl' ẽm alios qñ ap
paruit petro: q: neſcit' qñ aut vbi: iõ ſacer
dos añ ſecretellã dicturꝰ/ orate frẽs: p̃dicit
ſub ſilẽtio/ dñs vobiſcũ. ſed patẽter dicit
orate ꝛc. q: patẽter dixit ap'lis. orate ne in
tretis ĩ tẽptatõeꝫ. Fuerũt etiã ꝛ alie appariti
ones de q̃bus nil ad p̃ſens. Nõ ẽ ẽt omit
tẽdũ q ſacerdos ſp̃ voluit ſe ad pp̃l'm a de
xtra ꝛ p̃ eãdẽ ad ſe altare reuoluit/ q̃ſi ipo
facto dicẽs. Dextra dñi fecit v̓tutẽ: dextra
dñi ex. me: dex. d. fe. v. Scđo ad d̓ſignãdũ
q ĩ ſepulcro dñico angelus a dextris ſede
bat. Tertio vt ſacerdos p̃ hͦ inuat ſe rectaꝫ
et attẽtã hr̃e ĩtẽtõem p̃ ſe ꝛ pp̃l'o ad celeſtẽ
patriã q̃ p̃ dextrã ſignificat'. iux illð ĩ can.
Dextra eiꝰ ãplexabit' me. Quarto q: v̓ſus
ſalutãdo pp̃l'm ꝛ ↄuerſus dicẽdo oremus.
hortat' tã ſe q̃ꝫ pp̃l'ꝫ ad orãdũ: ꝛ oõ dꝫ fieri
p̃ eternis q̃ p̃ dextrã ſignificãt'. vñ xp̃s ſe
dere dĩ ad dextram p̃ris: merito a p̃te dex
tra fit vtrũq:. gerit q̃ppe ſacerdos tipũ xp̃i
qui p̃fectus ẽ in ſalutatõibus ꝛ orõnibus
q̃ a dextra fiũt/ Verũtñ poſtq̃ꝫ dixit orate
p̃ me fratres ꝛc. ſe reuoluit a ſiniſtra. iux
ta illð p̃s. Circuiui ꝛ imolaui ĩ taber. e. h.
v. ꝛc. p̃parãs enĩ ſe ad imolãdũ quẽdam
circuitũ facit. Se igit' ↄuertit tũc a ſiniſtra
q̃ imp̃fectior ꝛ infirmior eſt/ ad notãdũ im
p̃fectõem cuiuſlibet ſacerdotis p̃ter xp̃m.
Hinc eſt q p̃miſſa v̓ba dicẽdo obſecrat tã
q̃ꝫ imp̃fectus ꝛ p̃ctõr ꝛ indigẽs alioꝝ auxi
lio impẽdi ſibi ab alijs bñficiũ orõniſ. Se
cũdo q̃ꝫ reuoluit' tũc a ſiniſtra: vt p̃ hoc ſi
gnificet triſticiã de paſſione xp̃i/ ad quaꝫ
repñtandũ ſtatim ĩtẽdit. triſticia enĩ recte
p̃ ſiniſtrã ſignificat'. iuxta illð ap'li. A dex
tris ꝛ a ſiniſtris p̃ gl'iam ꝛ ignobilitatẽ. p̃
infamiã ꝛ bonã famã. Debẽt etiã fieri ille
volutões ꝛ reuolutões añ mediũ altaris.
iuxta illð In medio eccl'ie apuit os ſuũ ꝛc.
In quo ꝛ illud cõmemorat' q redẽptor nr̃
iuxta ſalomonẽ corpꝰ ſuũ in media carita
te ↄſtrauit p̃p̃t filias hierl'm. Et attẽde q:

quidaз dicto Dñs vobiscũ.ad altare reuo luti dicũt Oremus. stantes añ mediũ alta rio/p hoc insinuantes se in loco manifesto et ꝑp̄lo ꝯueniẽti orare. ſ.añ mediũ altaris qꝛ ꝑp̄lus dз de medio cordis oӡones ad deũ effundere. Aliꝭ vero ad dextrũ cornu al taris vbi oӡonẽ ꝓferre dñt dicũt Oremus vt sic iteꝛ isinuãtões ꝛ oӡonẽ nullũ actũ ali uз iterponãt: ꝛ vt ibi p̄cedat orãdi insinua tio vbi mox subsequi ipa oratio ꝛ orantis populi esse debet intentio.

De oratione seu collecta.

Salutatione premiſſa oӡones subijciunt: qꝛ eñ oĩs nostra operatio a deo inchoata circulariter in ipm terminari dз: ꝛ iõ misse officiũ incipit ab oӡone ꝛ terminatᷓ i grãꝝ actione. vñ videndũ est q̃s debeat oӡones dicere. Qualiter ꝛ ꝓ q̃bus ẽ orãdũ. Quid sit oӡo ꝛ qñ ꝛ vbi. ꝛ versus quã partẽ oӡones dicẽde sint. De mutatiõe sacerdotꝭ ab vna parte altaris ad alterã. Vñ oӡones di cantur ꝛ vñ originẽ habuerũt. Qualr̃ ver ba earũ intelligant. Qualiter oӡões termi nẽtur. Quare vocentᷓ collecte. Que ꝛ quot oӡones dicẽde sunt. ꝛ de inuẽtoribus earũ. Quõ põtifex vel sacerdos illas dicẽs stare dз. Circa p̄mũ notandũ est ꝙ ea q̃bus po pulus imediate ordinatᷓ ad deuз sacerdo tes tñ dicũt q̃ sunt mediatores inter deuз et ꝑp̄lm: quoꝝ quedã dicuntᷓ publice/spec tantia ad totũ ꝑp̄lm in cuius ꝑsona ipe so lus ea deo ꝓponit: sicut sunt oӡones ꝛ gra tiarũ actões. quedã ꝑuatim q̃ ad officium eius tñ spectãt: vt ꝯsecratões ꝛ hmõi oӡo nes quas ipe ꝓ ꝑp̄lo facit/nõ tñ in ꝑsona ꝑp̄li orãs: ꝛ i oĩbus p̄mittit Dñs vobiscũ. vt mẽs ꝑp̄li deo ꝯiungatᷓ. Et qꝛ ꝑp̄ls i his que ad deũ ꝑtinẽt sacerdotẽ ducẽ habз: iõ in fine cuiuslibet oӡonis ꝑp̄ls ꝯsentit respõ dẽns Amen. vt iam dicetᷓ: ꝓpter qđ ꝛ oӡo oratio alte terminatᷓ/ etiã si ꝑuate fiat. Sa ne orandũ est breuibus vbis nõ in multi loquio. vt iam dicetᷓ. Vñ ꝛ greci parũ sed freqũẽter orãt: sз in lacrimis ꝛ in puritate cordis: ꝛ nõ i voce clamosa sз in mẽtꝭ intẽtõe et lacrimaꝝ cõpũctiõe. Sic eñ in ꝯspectu diuine maiestatis ꝛ angeloꝝ opꝫ nos eẽ vt mẽs nr̃a voci ꝯcordet. iuxta illud ps. Ex audiuit dñs vocẽ fletus mei ꝛc. Et iterum Sacrificiũ deo spũs ꝯtribulatus ꝛc̃. Debз etiã oӡo esse deuota: nã oĩm creatoꝛi cũ de uotiõe est supplicanduз. Dũ aũt sacerdos dicit alte oӡonez/ aliꝭ nõ dñt ṽbis orare sз illã oӡonẽ attẽdere ꝛ ad eam r̃ndere amen Pro q̃bus sit orandũ dicetᷓ in. vi. ꝑte sub ti. de parasceue/ Quid sit oӡo ꝛ qua hora ꝛ vbi hore canonice dicẽde sunt ꝛ ṽsus quã partẽ orandũ est/ dicetᷓ in ꝓhemio. v. par. Quid significet oӡo q̃ dĩ añ ep̄lam dicetur sub ti. de sessione ep̄i. Sane sacerdos duз orat/ ad dextrã ꝯsistit altaris. iux̄ illđ exod. xxx. Depcabitᷓ aarõ sup cornu altaris ꝛ pla cabit sup eũ in generatõibus suis: in hoc illud signãs qđ fuerat ꝓphetatum. Deus ab austro veniet. xp̄s eñ iudeos docuit ad quos a p̄re luminũ missus fuit: qꝛ dextera iudeos/ gẽtiles sinistra figurat. Et qm̃ leti cia ꝑ dextrã. tristicia ṽo ꝑ sinistrã designa tur: idcirco ad dextrã p̄tẽ altaris p̄mũ acce dit vt gaudiũ dñice natiuitatis ostendat. Deinde dicturus euãgeliũ ad sinistrã cõ uertitᷓ vt tristiciã passionis isinuet. Sз ite rum redit ad dextrã vt gaudiũ resurrectio nis annũciet. De hoc aliter dicetᷓ sub ti. đ mutatõe sacerdotꝭ. Romanus ṽo põtifex oraturus/ ad sedẽ post altare: vel alius ep̄s ad latus altaris ascẽdit: ꝛ stãs collectã ꝓ nũciat/ quã libro legit apto: ꝛ deinđ sedet. qꝛ sicut euãgelista testatᷓ: venit ihesus i na zareth vbi nutritus fuerat ꝛ itrauit ꝗm cõ suetudinẽ diei sabbati in sinagogã: ꝛ sur rexit legere ꝛ traditus est ei liber esaie pro phete/ quẽ vt reuoluit inuenit locũ vbi scri ptũ erat Spũs dñi sup me. ꝓpter qđ vnxit me. Et cũ plicuisset librũ reddidit ministro ꝛ sedit. Rursus põtifex ad latus altaris vs ꝙ post dictũ offertoriũ moratᷓ: vt dictũ est sub ti. qualiter ep̄s vel sacerdos ad altare stare debeat/ Sequitᷓ videre vñ oӡo dicatᷓ ꝛ vñ oӡones originẽ habuerũt. Et q̃de dicatᷓ

qꝫ dз oӡones dicere

q̃liter

oratio ab orādo eo q̃ p eā a ppl'o bona cor-
poris ꝛ aīe orādo petūtur. Licꝫ eñ dñs ſci
at q̄bus egemuſ. orare tñ debem⁹ ꝑut dice
tur ſub orōe dñica. Orat etiā ſacerdos pro
bonis vt aſſint. ꝛ ꝑ malis vt abſint. Deſi
gnant̄ aūt orōes ī apoc. ꝑ fumū aromatū
q̄ aſcendit ī ꝯſpectu dñi de manu angeli.
xp̄s eñ verus hō ꝓpter nos paſſioni de-
dituo. cuius illa vox ē. olocauſta etiā ꝓ de
licto nō poſtulaſti. tūc dixi ecce venio. ſemꝑ
ꝓ nobis orabat. q̄ ſm apl'm exauditus ē ī
oībus ꝓ ſua reuerētia. Qualiter v̄ba orō-
nū ītelligēda ſunt videam⁹. ꝛ q̄dē qđ in q̄
buſdā codicibus ꝯtinet̄. ꝓſit huic vel illi
ſctō talis oblatio ad gl'iam ꝛ honorē: ſic ī-
telligi dꝫ q̄ ad h̄ ꝓſit vt ille magis ac ma-
gis a fidelib⁹ gl'ificetur aut etiā honeretur
ī terris. Cū eñ ipi ſint ꝑfecte beati. oīa eis ī
celis ad votū ſuccedūt. Vñ nō egēt noſtriſ
orōnibus imo īiuriā facit martiri q̄ orat ꝑ
martire. lꝫ plerīq; reputēt nō īdignū ſctō
rum gl'iam poſſe vſq; ī diē iudicij augmē
tari. ꝛ iō eccl'iam iterim rite poſſe augmen
tatiōeꝫ gl'ificatōis eoꝝ optare. Qđ autem
poſt finē orōis ſubiūgitur ꝑ dñꝫ nrm ihm
xp̄m. ill'd ſignificat qđ ipē ī euāgelio dicit.
Quicq̄d petieritis p̄rem ī noīe meo fiet vo-
bis. Orat eñ ſacerdos ad deū p̄rem vt ꝑ fi
liū ſuū q̄ dñs nr̄ ē equaliter ſicut p̄r orō ꝑfi
ciat̄. Hinc eñ ē q̄ oīs orō regularīt ad pa
trē dirigitur. ꝛ terminat̄ ī noīe filij. Non
eñ ꝑ aliā viā ad nos eterna dei bñficia pñt
decurrere q̄ ꝑ eū q̄ ē mediator dei ꝛ hoīm
hō xp̄s ihs ſicut ꝑ mediantē criſtallū mit
titur ignis ī eſcā ſuppoſitā a ſole lōginquo
Et ſumptū ē h̄ de ep'la ad romanoſ. vbi di
gl'iemur ī deo ꝑ dñm nrm ihm xp̄m. Ne-
mo eñ vadit ad p̄rem niſi ꝑ me. Et ipē ali
bi dicit. Si q̄d petieritis p̄rem ī noīe meo
dabit vobis. Et nota q̄ ihs ē ꝓp̄ū nomen
ꝑut dctm̄ ē ī ꝓhemio ſcdeꝑtis. Qđ v̄o ſe
q̄tur. q̄ tecū viuit ꝛ reg. ī vni. ſ. ſ. ꝛc̄. ita pōt
ītelligi ī vnitate. ſ. ſ. h̄ ē vna cū ſpūſancto.
Nā p̄r ꝛ filius ꝛ. ſ. ſ. ſunt vnus deus. Vel
in vnitate ſpūſſancti. h̄ eſt ī ſpūſancto. qui
ē vnitas p̄ris ꝛ filij. ꝛ amor ꝛ ꝯnexio vtri-
uſq;. Poſſunt etiā ſic exponi p̄miſſa v̄ba
ꝑ dñm nrm ꝛc̄. vt ſit ſenſus. O p̄r exaudi
ꝑ filiū tuum q̄ hoc vult ꝛ pōt. vult q̄ꝛ viuit.
pōt q̄ꝛ regnat. viuit inquā ꝛ regnat tecum
ī vnitate ſpūſſancti. Nō q̄dē viuit ꝛ regnat
vt tyrānus ſpū iniq̄tatis: ſꝫ viuit ꝛ regnat
deus ſpū benignitat̄. Qđ v̄o ſeq̄tur ꝑ oīa
ſcl'a ſcl'oꝝ. vel ꝯſecutiue vel anthonomaſi
ce ītelligi pōt. Cōſecutiue ſic̄ gñatōes gña
tōnū q̄ſi diceret ꝑ oīa ſcl'a ſcl'oꝝ ſibij nuicē
ſuccedētia. dicūtur eñ ſcl'a q̄ꝛ ſequūt̄. nam
alijs diſcedētibus. alia ſequūtur. Antho-
nomaſice. ſicut cātica cāticoꝝ. ꝛ ē ſenſus ſi
cut añ oīa ſcl'a filius cū p̄re ī vnitate ſpūſ-
ſancti in deitate vixit ꝛ fuit. ita ꝛ ī p̄nti ſcl'o
ꝛ in futuro vbi iuſti cū ſctīs angel' ꝑmane
būt. ꝛ īiuſti cū dyabol' cruciabūtur credat̄
aliq̄liter viuere cū p̄re ꝛ ſpūſctō ꝛ nullo fi-
ne ꝯcludi. Seq̄tur amē qđ v̄bū optātis vel
affirmātis oñdit affectū vel ꝯſenſum. vt p̄
miſſum ē. Populus eñ aſſentiēs voci ſa-
cerdotis. q̄ dixit. ꝑ oīa ſcl'a ſcl'oruꝫ. aſſentit q̄
ſcl'm ꝑ eū creatū ē. Vñ ī fine pſalmoꝝ vbi
nos dicimus. fiat fiat. hebreus dicit amen
amen. ꝛ xp̄s ī euāgelio ſepe dicit. amē amē
i. veꝝ veꝝ dico vobis. Reſpicit ḡ vl' ad for
mā orōis vt qđ orat̄ optet̄. vel ad modū cō
cluſionis vt qđ ꝯcludit̄ affirmetur. Verbi
grā. Cum ſacerdos orāſ dicit. da nobis q̄s
omp̄s dñe ſalutē mētis ꝛ corꝑis. ppl's op-
tando rñdet amē. i. fiat. Et cū ſacerdos cō
cludit. q̄ tecū viuit ꝛ re. ī vni. ſ. ſ. d. ꝑ. o. ſ. ſ.
ppl'o affirmādo rñdꝫ amē. i. veꝝ ē. Vl' amē
īterp̄tat̄ veritas. vt ī apoc. Hoc dicit amen
teſtis fidel'. De h̄ dctm̄ ē in p̄cedēti ti. Circa
terminationē collectaꝝ notādū ē q̄ in eis
qñq; dirigit̄ ſermo ad p̄rem. qñq; ad filiū.
qñq; ad ſpm̄ſctm̄. ꝛ qñq; ad totā trinitatē
Si īmo ad ſolū p̄reꝫ dirigit̄ nō habita mē
tione de filio neq; ſpūſctō: tūc dicit̄ ī fine ꝑ
dñm nrm ihm xp̄m. fi. t. q̄. t. vi. ꝛ. re. in vni.
ſ. ſ. d. per. o. ſ. ſ. ſine ꝑ eūdē ꝛ eiuſdē vt ī illa
orōe Protector in te ſperātiū ꝛc̄. Si v̄o fi-
at ibi mentio de filio: refert an añ finalē ꝑ-
tem orōis. an in fine ipius fiat mētio de fi
lio. Si ſermo dirigit̄ ad p̄rem habita men

tione de filio añ finē: tūc dr̄ in fine. p eūdē
dñm nr̄m τc̄. vt in illa oṙoe. Deus q̄ de be
ate marie v̄ginis τc̄. Si in fine: tūc ſubījci
tur īmediate. q̄ tecū ſine p eūdē τ eiuſdem
vt ī illa collecta ſcti ſtephani. Omīps ſem
piterne deus q̄ p̄micias martirū τc̄. Et in
illa. Deus q̄ ſalutis eterne. Uel dñm nr̄m
ihm ſine p. vt in illa collecta. De⁹ q̄ nos re
dēptōis eterne. q̄ dr̄ in vigilia natal. Et in
illa. Illumina q̄s. q̄ dr̄ ī epiphania. Alibo
xp̄s dñs nr̄ vt in illa. De⁹ q̄ ad eternā. que
dr̄ feria tertia poſt paſcha. Et in ſecreta il-
la. Ip̄e tibi. q̄ dr̄ in cena dñi. Si vō ī oṙoe
q̄ ad patrē dirigit fit mētio de ſpūſctō: dr̄ ī
fine p dñm nr̄m. ſ; tūc dr̄ ī vnitate eiuſdē
ſpūſſancti deus. vt ī illa. De⁹ q̄ corda fide
liū. τ ī illa. Aſſit nobis q̄s v̄tus ſpūſſancti.
Qđ ſi fiat ibi mētio p̄mo de ſpūſctō τ poſt-
ea de filio: tūc ſubījcit ī fine īmediate. q̄ te
cū. vt ī illa. Mētes nr̄as q̄s dñe paclitus.
τ in illa. Ut regne τc̄. Rurſus qñ ad p̄rem
dirigim⁹ ſmonē orādo vt ipſe det nobis
ſpm̄ viuificādi vl̄ hmōi: tūc dr̄ p dñm τc̄.
ſine p eūdē τ eiuſdē. vt ī illa q̄ dr̄ in bñdi-
ctione cineris. De⁹ q̄ hūiliatiōe τc̄. τ in illa
q̄ dr̄ ī bñdictiōe fontis. Omīps ſempit̄ne
deus reſpice τc̄. Si aūt ſmo ad filiū dirigi
tur vt ī illa oṙoe. Excita dñe potētiā tuā et
veni. Et ſilr̄ ī alījs collectis de aduētu dñi
τ in illa. Deus qui v̄ginalē aulā τc. tunc
dr̄ in fine. qui viuis τ regnas cū deo patre
in vnitate ſpūſſancti deus τc. Et ſi fiat ibi
mētio de p̄re: tūc dr̄. qui cū eodē deo patre
τc. vt in illa oṙoe canonis. Dñe ihu xp̄e fi
li dei τc. Si vero ſmo dirigit ad ſpm̄ſctm̄:
dicūt quidā q̄ tūc dr̄ in fine. q̄ cū p̄re τ filio
viuis τ regnas deus τc. Uerūtñ oīs oṙo di
rigit ad p̄rem vel ad filiū. τ nulla ad ſpm̄
ſctm̄. q̄ ſpūſſanctus ē donū. τ a dono non
petit donū. ſed poti⁹ a largitore doni. Pe
titur ḡ a p̄re τ filio. τ ad eos ſermo dirigit
tanq̄ ad donatorē. τ nō a ſpūſctō q̄ eſt do
nū τ pariter ab vtroq̄ p̄cedit. Si aūt ad
totā trinitatē ſmo dirigit. tunc dr̄ in fine
p dñm ſine p eundē τ eiuſdē. vt in illa ora
tione canonis. Suſcipe ſctā trinitas. τ in
illa q̄ dr̄ in fine miſſe. Placeat tibi ſancta
trinitas. in q̄b⁹ dr̄ p xp̄m dñm nr̄m. qđ ſuc
cedit in oṙoibus ī locū p dñm nr̄m cā bre-
uitatis. Idē q̄ ē ſi in oṙoe q̄ ad deū patrē
dirigit de eo mētio fiat. vt in illa. Omīps
ſempiterne de⁹ qui dediſti famulis tuis.
tñ tūc dicūt quidā. qui viuis τ regnas de⁹.
p oīa ſcl'a ſcl'oꝝ. Alīj vō intelligētes q̄ oṙo
ipſa ad deū filiū dirigat dicūt tūc. q̄ vi. et
re. in vni. ſ. ſ. d. p. o. ſ. ſ. ī illa oṙoe. Fideliū
deus oīm ꝯditor. Tota nāq̄ trinitas ꝯdi
tor τ redēptor eſt. l; xp̄s p̄pe ſit redēptor.
Pōt etiā dici. q̄ oṙo q̄ ad trinitatē dirigit
ꝯcluditur ſine aliqua pſonarū diſtinctiōe
ſic. qui vi. τ re. de⁹ p. o. ſ. ſ. Uel ꝯuertat orāſ
ſermonē ad ſe vel ad ppl'm dicēs. qđ ipſe
preſtare dignet. τ ſic etiā ꝯcludit in oṙoib⁹
bñdictionalibus. Sane in oṙoe in qua ſer
mo dirigit ad caput eccl'ie videt debere di
ci. qui vi. τ re. cū xp̄s ſit caput eccl'ie. ſ; non
eſt ita. Tota nāq̄ trinitas ē caput eccleſie.
iđq̄ dici. d; p dominū nr̄m. In exorciſmiſ
vō ad expellendū demonē aliter dr̄: q̄m in
aque benedictione dicit p eū q̄ vēturus ē
iudi. vi. τ mor. τ ſcl'm p ignē. Silr̄ τ in ca-
thecīſmis dicit. q̄ vēturus ē τc. quācito ei
dyabolus audit xp̄m eē venturū iudicare
ſcl'm p ignē fugit timēs iudiciū ignis. q̄a
ſcit ſe poſt diē iudicīj eterno igne punien
dum. Eadē q̄ rōe dixit magiſter gilbertuſ
q̄ oṙoes in exequījs mortuoꝝ debent ſimi
li modo finiri. cōmunis tamē vſus eccl'ie
tenet vt dicatur. p dominū nr̄m τc. In illa
tamē oṙoe. Fideliū deus oīm ꝯditor. d; di
ci. qui vi. τ re. τc. vt premiſſum ē. Et aduer
te q̄ oṙoes in laudibus in miſſa τ in veſpe
ris ſub eodem τ ſolēniori tono dicūtur p̄
eo q̄ ille hore ſolēni⁹ τ feſtiuiuſ in eccl'ia di
cuntur. In alījs vero horis τ officījs aliuſ
tonus minus ſolēnis ſeruat. tum q̄ min⁹
ſolenniter dicūtur. tum q̄ ille ad aliud re
ferri poſſunt ſignatū. Omnibus aūt orati
onibus preterq̄ exorciſmis premittit ore
mus: nō tamē ſemp dominus vobiſcū vt dī
ctum eſt ī precedenti ti. Sequit videre q̄re
oṙoes q̄ circa p̄ncipium miſſe dicunt. col-

lecte vocãtur. Et quidẽ ideo. q2 ſacerdoſq̃
fungitur legatõe ad deũ ꝓ ꝑplo in eis pe-
titiones oĩm ĩ vnũ colligit ⁊ ꝯcludit vt eaſ
ad dñm referat. ꝓprie tñ dicũtur colecte q̃
ſup collectũ ꝑplm dicũtur. puta in ꝓceſſio
nibus: vel dũ colligitur ꝑpls ad ſtationez
faciendã. vt de vna eccl'ia ꝓcedat ad alte-
ram. In vrbe nãq3 quelibet eccl'ia ſtatio-
nalis hz aliquã eccl'iam ſibi vicinã ĩ q̃ col
ligitur ꝑpls die ſtatõis. ⁊ ibi dicit̃ collecta
ſup collectuz ꝑplm. ⁊ inde oẽs ſimul ad ec
cleſiam in q̃ fit ſtatio accedũt. Vñ in ꝯſilio
agatheñ. dicit̃ q2 plebs collecta oĩoe ad ve
ſperam dimittat̃ ab epõ cũ bñdictõe. ⁊ eſt
ſumptũ h' nomẽ de leuitico vbi cenophe-
gia q̃ eſt vltimũ feſtoꝝ legaliũ collecta vo
catur. ꝓ eo q2 ĩ fructuũ collectõe fiebat ⁊ fi
gurabat fructuũ opeꝝ nr̃oꝝ collectionem.
cũ dicetur. Ecce homo ⁊ oĩa opa eius cum
eo. Orationũ varij fuerũt actores quaruz
numerus ⁊ varietas intm̃ excreſcebat q2
octauũ africanũ ꝯſiliũ ꝯſtituit. vt nulle p̃-
ces vel oĩoes vel miſſe vl' p̃fatões vl' ꝯmẽ
dationes vel manus ĩpoſitiões dicãtur.
niſi in ꝯſilio fuerint approbate. Et gelaſi'
papa tam a ſe q3 ab alijs ꝯpoſitas p̃ces dĩ
ordinaſſe. Beatus aũt gregorius ſecluſis
his q̃ nimia vel ĩcõgrua videbãtur. rõna
bilia coadunauit. ꝯgrua multa nihilomi
nus ꝑ ſe neceſſaria ſup addẽs. Ceteꝝ q̃daz
modũ ⁊ ordinẽ excedẽtes intm̃ oĩoes mul
tiplicãt. vt auditoribus tediũ generẽt ⁊ fa
ſtidiũ. quaſi deus vt hõ vboꝝ multitudĩe
flecti poſſit. vt p̃miſſum ẽ. cũ ecõtra eſaias
dicat. Cũ multiplicaueritis oĩoes veſtras
nõ exaudiã. Et dñs ĩ euãgelio dicat. Cum
oratis nolite multũ loqui ſicut ethnici fa-
ciunt. putant eñ in multiloquio exaudiri
Vñ cũ ei dixiſſent apl'i. Dñe doce nos ora
re. ꝯpendioſam eos orõem docuit. Pater
nr̃ qui ⁊c. Huius g̃ oĩois formã ſequentes
ſacerdotes in miſſa ſeptenariũ orationis
numerũ nõ excedant. Nam xp̃s ſeptẽ pe-
titionibus oĩa corpori ⁊ anime neceſſaria
ꝯprehendit in illa. put ſub ea dicet̃. Quia
vo numero deus gaudet impari q̃dã ob-
ſeruant vt ĩpares dicant ĩ miſſa oĩoes vi-
delz vel vnã tm̃ ſicut vna epl'a vel vnum
euãgeliũ dicũtur. ⁊ iſte numerus ẽ ordina
rius: vel tres: vel q̃nq3 vel ſeptẽ. Unaz ad
deſignãdũ fidei vnitatẽ vl' vnitatis ſacra
mẽtũ. Tres ad ſignificãdũ miſteriũ trini
tatis. ⁊ q2 xp̃s teri ĩ paſſiõe orauit dicẽs. Pr̃
ſi fieri põt trãſeat a me calix iſte. Quĩq3 ad
deſignãdũ q̃nq3 plagas xp̃i ſeu ĩ q̃nq3 pti
tã xp̃i paſſionẽ. Septẽ ad deſignãdũ ſpm̃
gr̃e ſeptiformio. ſeu ſeptẽ dona ſpũſſancti.
Deus eñ diuiſionẽ ⁊ diſcordiã deteſtatur.
Vñ cũ ceteroꝝ dierũ opibus benediceret.
opibus tñ ſcd'e diei bñdixiſſe non legit̃ eo
q2 binarius numerus p̃mo ab vnitate rece
dat. ab eo ceteri diuiſibiles numeri origi-
nez ſortiũtur ⁊ impar numerus mũdus ẽ
Et nota q2 in ſummis feſtis tantũmõ dicit̃
vna collecta. niſi forte eadẽ die aliud feſtũ
ꝯcurrat. Sciẽdũ q3 eſt q2 totidẽ collecte ⁊ eo
dem ordine dici debẽt ĩ ſecreta ⁊ poſt cõio
ne quot p̃ceſſerunt añ epl'az ĩ exordio miſ
ſe nec plures nec pauciores. finis nãq3 dz
ſuo p̃ncipio ⁊ q̄libet poſtcõio collecte ⁊ ſe-
cretelle p̃cedẽtibus ꝯuenire. Cauẽdũ ẽ etiã
q2 ſi collecta ꝓ defunctis ĩtermiſceat̃ ĩ miſ
ſa q̃ dicit̃ ꝓ viuis: nõ finalis ſz penultima
vel antepenultima dicat̃. q2 finis dz ad ſu
um p̃ncipiuz retorq̃ri. ſemꝑ eñ memoria
faciẽda ẽ ꝓ defunctis ꝓut dicet̃ ſub. x. par
ticula ſecrete ſup verbo. Memẽto etiam
dñe ⁊c. q2 illi viuoꝝ ⁊ etiã ſctõꝝ ĩ quoꝝ ho
nore celebratur qui vita gl'ie viuũt auxilio
egent. Sed ĩ miſſa ꝓ defunctis ĩtermiſceri
nõ dz collecta ꝓ viuis etiã vt q̃dã dicunt
illa cõis. De' q̃ viuoꝝ dñaris ⁊c. ab auguſ.
ꝯpoſita. ad denotandũ q2 defuncti iuuare
nequeũt viuentes ĩ hac vita. nec etiã ĩplo-
rare viuentes eterna vita: lz ipſi iuuari va-
leant ab vtriſq3. In miſſa tñ ꝓ defunctis
põt vt q̃dam dicũt eẽ penultima collecta
de ſanctis. ⁊ ecõuerſo. Innocẽtius papa p̃
mus ꝯpoſuit quattuor collectas ꝓ menſe
ſeptembri. Innocentius vo papa tertius
compoſuit illam. A cunctis nos q̃ſumus
dñe mentis ⁊ cor. defen. ⁊c. In eccl'ia late-

raueū.nūq̄ꝫ dicitur oīo.ſꝫ ī miſſa ꝛ ī oībus
horis loco oratōis alta voce ꝑnūciat̃ ora/
tio dn̄ica.q̄ ī nouo teſta.p̄ma oīo fuit.nam
ꝛ ī p̄mitiua eccl'ia ſic fiebat. Sane pōtifex
ſeu ſacerdos dū orare ſeu orōem dicere ici
pit manus eleuat ꝛ extendit. iuxta illud/
Manus demiſſas erigite ꝛ genua debi/
lia roborate. Et romano pontifici ac etiam
alijs ep̄is ī multis eccl'ijs miniſtri aſtātes
manus eleuatas ſuſtētant. Que manuum
eleuatio a lege ſumpſit exordiū. Legit̃ eī̄
ī exo.xvj.c.q̄ cū iſrael pugnaret aduerſus
amalech ī deſerto: moyſes aſcēdit ſup ver
ticē collis. Cumq̄ꝫ leuaret manus.vicebat
iſrael.ſi vō paululū remiſiſſet:amalech po
pulum ſupabat. Aaron aūt ꝛ hur ſuſtēta/
bant manus eius ex vtraq̄ꝫ pte. Legit̃ etiā
tertio reg.ca.viij.q̄ ſalomon ſtetit aū alta/
re dn̄i in conſpectu eccl'ie iſrael. ꝛ expandit
manus ſuas ī celum.orans ꝑ ppl'o: ꝛ gen̄.
xiiij. Leuo manū meā ad dominū deū ī ex
celſum. Eleuatio autem ip̄a repreſentat q̄
xp̄s eleuatis manibus ferebatur ī celum.
Uel eleuat man⁹ ad inſtar ſaluatoris ī cru/
ce pendētis. Un̄ illud. Eleuatio manuum
mearū ſacrificiū veſpertinū. Extentio vō
manuū iō fit. Nā xp̄s cū expādiſſet man⁹
in cruce ꝑ pſecutoribus orauit dicēs. Pa
ter mi dimitte illis q: neſciūt quid faciunt
Moraliter īſtruens q: xp̄s ſemp paratus ē
recipere penitētes. iuxta illud qđ ipſe pro/
miſit. Omnis q̄ venit ad me nō eijciā fo/
ras. Quidā tn̄ pfidi heretici deridēt hmōi
manuū extenſionē ꝓpter illud eſaie. Cum
extēderitis man⁹ vr̄as: auertā oculos me
os a vobis.

De epiſtola.

Ratione finita dici
tur ep̄l'a q̄ ſignificat doctrinā
apl'oꝝ. Eleganter aūt illā pre/
cedit oīo.q: legitur luce.x.c. Rogate dn̄m
meſſis vt mittat oparios ſuos in meſſem
ſuā. Sane ep̄l'a grece latine ſupmiſſio vel
ſuperogatio dicit̃ ab ep̄i qđ eſt ſup ꝛ ſtolō
qđ eſt miſſio. Miſſa eī̄ eſt ab ap̄l'is ſupra
legem moyſi.ſup pſalmos ꝛ ꝓph'as ꝛ ſup
euāgeliū ſicut ꝛ ꝓphie ſup legem. Unde
ꝛ lr̄e de vna pſona ad aliā miſſe appellant̃
ep̄l'e.i.ſup miſſe quaſi miſſe ſup ſeu preter
id qđ refert nūcius viua voce. ſicut ꝛ apl's
ſupra id qđ dixerat epheſijs corinthijs ꝛ
alijs ep̄l'as mittebat. Legi dꝫ ep̄l'a ſm̄ ma
giſtrū petrum antiſiodoreū.ī dextra par/
te eccl'ie.q: xp̄s p̄mo venit ad iudeos q̄ di
cebātur ī dextra eē. Melius tn̄ fit ī medio
eccl'ie ꝑ eo q̄ iohēs fuit medius īter apl'os
ꝛ ꝓph'as vt iam dicetur. Dicitur q̄ꝫ ep̄l'a
in loco inferiori: euangeliū ī ſupiori ꝛ ſup/
poſito pāno de quo ſub euāgelio dicetur.
Premittit̃ aūt ep̄l'a euāgelio. ep̄l'a nanq̄ꝫ
deſignat offiū qđ iohēs aū xp̄m exercuit.
q̄ preiuit ante faciē dn̄i pare vias eius. ſic
ip̄e teſtat̃. Ego vox clamātis in deſerto pa
rate viā dn̄i. Johēs ḡ q̄ſi ſubdyacon⁹ fuit
ꝛ ſubminiſter illius. q̄ de ſe dixit. Nō veni
miniſtrari ſed miniſtrare. Un̄ ſicut p̄dica
tio iohis p̄ceſſit p̄dicationē xp̄i ita epiſto/
la euāgeliū p̄cedit. Gerit q̄ꝫ ep̄l'a figurā le
gis ꝛ ꝓphetie q̄ xp̄i aduentū p̄ceſſerunt.
ſicut ip̄a euāgeliū p̄cedit. Preceſſit quidē
lex euāgeliū ſicut vmbra lucē. ſicut timor
caritatē. ꝛ iniciū perfectionē. Sane ſubdy
aconū ep̄l'am lecturū vnus tm̄ comitatur
acolitus.q: p̄dicationē iohis pauci ſecuti
ſunt.qm̄ lex neminē ad pfecionē ducit. Sꝫ
dyaconū euāgelium lecturū tam ſubdya/
coni q̄ꝫ acoliti ꝛ ceteri comitātur.q: p̄dica/
tionem euāgelij que perfectū facit pluri/
mi ſuſceperūt. Dici etiā pōt q̄ p ſubdiaco
ni ꝛ dyaconi ad legendū ꝓceſſum duplex
xp̄i manifeſtatio p duplicē eius aduentū
ſignificatur. quoꝝ p̄mus vnū tm̄ habuit p̄
curſorē.ſ. iohēm q̄ per ſubdyaconū p̄cedē
tem ſignificatur. Scđo duos habebit vi/
delicet enoch ꝛ heliā q̄ per duos vel plu/
res p̄cedētes dyaconū figurantur. Facies
aūt ep̄l'am legentis reſpicere debet altare
quod xp̄m ſignificat.q: iohānis p̄dicatio
ſe ꝛ alios dirigebat in xp̄m. de cuius vul/
tu iudiciū ꝛ equitas ꝓdeunt. Js vero qui
p̄cedit ſubdyaconū euntē legere.nō vertit
faciē ad legentē.q: iohānes nō ad ſe audi

entes:ſed potius ad xp̄m ſe dirigebat. Sʒ
q̄ dyaconū euntē legere p̄cedebāt. nūc re-
ſpiciūt ad euāgeliū ꝛ ad faciē recitātꝭ. Pri
mo vt ex mutua vtriuſqʒ īſpectione. amor
caritatis xp̄i notetur q̄ ī euāgelio p̄dicaꝛ.
Scd̄o vt ſe eē ꝯteſtes euangelice doctrine
oñdant ſicut legiꝛ in eſa. Uos eſtis teſtes
mei dicit dñs. Quia v̄o ioh̄es fuit limes p̄
cedentiū ꝛ ſubſeq̄ntiū medius īter apl̄os
ꝛ pph̄as. Nā lex ꝛ pph̄ete vſqʒ ad ioh̄em
ꝛ ex eo regnū dei euangelizaꝛ. ið epl̄a nec
ſemp̱ legiꝛ de pph̄etis nec ſemp̱ de apl̄is
ſed īterdū ſumiꝛ de ve. te. īterdū de nouo.
Joh̄es eñ cuius vocē repn̄tat epl̄a cū an-
tiquis xp̄m p̄dixit venturꝫ dicēs. Qui poſt
me venit añ me factus ē. Et cū modernis
xp̄m oñdit pn̄tē dicēs. Ecce agnus dei ec-
q̄ to. pe. mū. Interdū ḡ ſumiꝛ de apl̄is. qꝛ
licet eoꝝ doctrina nō p̄ceſſerit euāgeliū. tñ
ad vitā actiuā referꝛ ſicut lex ꝛ pph̄ia. Et ī
terdū de ve. te. raro tñ. qꝛ velū tēpli ſciſſuꝫ
eſt. nec ponendū ē añ oculos velū. Epl̄a tñ
nō legiꝛ de quinqʒ libris moyſi. qꝛ ī ill̄ tp̄a
lia pmittebātur. In cuius ſignū lectiōes
de illis ſumpte terminātur in grauē accen
tum vt iā diceꝛ. Cōſiderādū aūt ē ꝙ qñ le-
ctio vel epl̄a de libris moyſi vel ſalomonis
ſumitur: nomē eoꝝ reticeꝛ. vt diceꝛ ī p̄he-
mio. vj. ꝑtis. Itē in epl̄is: q̄ ſumūtur de p
ph̄etis vel de actibus apl̄oꝝ. ſiue de apoc̄.
poniꝛ in p̄ncipio hec oīo. In diebus illis
ꝛ in fine dicitur. ait dñs omnipotēs. eo ꝙ
in libris illis h̄ ſepe ſcriptū inuenitur. Ea
dem etiā rōe dicitur in epl̄is iacobi ꝛ petri.
cariſſimi. ꝛ in epl̄is pauli. fratres. ꝛ in xp̄o
ih̄u dño noſtro. In epl̄a tñ ad heb. dicunt
q̄dam nō debere apponi fratres. eo ꝙ apl̄s
ſuſpectus erat hebreis. ſed melius ē vt ap
ponatur. qm̄ quidā boni erant īter eos ꝛ ip
ſe eos ī quodā loco eiuſdē epl̄e vocat frēs.
Propter p̄miſſam etiā cām diciꝛ in euan
gelio. In illo tempe. Pꝛop̄e tñ loquendo
nulla epl̄a ē de ve. te. ſed ille lectiones vo-
cātur. Porro lʒ in epl̄is q̄ de apoc̄. legūtur
dicatur. lectio libri apoc̄. btī ioh̄. apl̄i. In
q̄buſdā tñ eccl̄ijs ꝛ epl̄is taceꝛ illud v̄bū.

beati. certū eſt eñ ꝙ beatus ioh̄es p̄cipue
fuit inter oēs apl̄os a xp̄o dilectus. Dile-
ctio aūt dei btōs nos efficit. qꝛ beat⁹ queꝫ
elegiſti ꝛ aſſumpſiſti. Hac ḡ ꝯſideratōe eū
ſicut ceteros ſctōs ſup vacuū ē beatitudīs
titulo ſctm̄ oñdere. ꝛ ſolē quodāmō facib⁹
adiuuare. cū ip̄e velut titulus p̱ ſe patens
effectū btitudinis. ſ. dilectionē dei euidenꝛ
pre ceteris ſit ſortitus. Ceteꝝ nullus debet
epl̄am ſolēniter ī eccl̄ia legere niſi ſit ſub-
dyaconus. q̄ ſi forte defuerit dicaꝛ a dyaco
no. de quo dctm̄ ē ī. ij: ꝑte ſub ti. de ſubdy-
acono ꝛ de dyacono. vel etiaꝫ a ſacerdote.
Melius eñ ē vt ſacerdos etiā miſſam can
tans illā legat q̄ʒ ſi ab acolito vel alio infe
rioris ordinis legatur. Circa hoc aūt notā-
dum ē ꝙ ppl̄i īſtructio fit p̱ v̄bū dei. qð q̄
dē a deo p̱ eius miſtros ad ppl̄m ꝑuenit. ꝛ
ideo ea q̄ ad plebis īſtructionē ꝑtinēt nō a
ſacerdote ſʒ a miniſtris dicūtur. Miniſte
rium tñ v̄bi dei triplex ē. Primū autorita
tis qð ꝯpetit xp̄o. q̄ miniſter dꝛ. Ad roma
nos. Erat eñ in ptāte docēs. Scd̄m mani
feſte veritatꝭ qð ꝯpetit p̄dicatoribus no. te.
de quo diciꝛ. ij. corinth. iij. Qui ꝛ ydoneos
nos fecit miniſtros. Tertiū figuratōis. qð
ꝯpetit p̄dicatoribus ve. te. Iðqʒ doctrinā
xp̄i pponit dyaconus. doctrina v̄o p̄dica
toꝝ ve. te. pponiꝛ per ſubdyaconos. Nec
obſtat ꝙ aliqñ p̱ eos legiꝛ loco epl̄e aliq̄d
de ip̄o ve. te. qꝛ p̄dicatores noui te. etiā ve-
tus predicāt. Ceteꝝ doctrina predicatoruꝫ
ve. te. nō ſemp̱ legitur. ſʒ illis diebus qui-
bus precipue ꝯfiguratio noui ꝛ ve. te. deſi
gnaꝛ vt ī ieiunijs quattuor tp̄oꝝ. ꝛ qñ aliq̄
celebrātur q̄ ī veteri lege figurata ſunt. ſic̄
paſſio natiuitas. baptiſmus ꝛ aliq̄d hm̄oī
Et qm̄ vtraqʒ doctrina ordinat ad xp̄m et
eoꝝ q̄ preibant ꝛ eoꝝ q̄ ſeq̄bātur. ið doctri
na xp̄i poſtponiꝛ q̄ſi finis. Cū aūt dꝛ epl̄a
genua nō flectimus cū ad nouū ꝑtineat te
ſtamentū. imo ſedemus: qꝛ doctrina in ſi
lentio ꝛ quiete audienda ē. Uſus etiaꝫ ſe-
dendi a veteri teſtamēto ſumitur. ſicꝫ ī heſ-
dra legiꝛ. Milites tñ ꝯſueuerunt. qñ epl̄e
pauli legūtur in honorē eius q̄ miles fuit

Unde in ſignū milicie ſue depingitͬ cum
enſe in manu. Uel iō q2 ipē ſuā p̄dicatio-
nē euāgeliū noīauit. Et ē ſciendū ꝙ nunq̄3
ī quadrageſima legitͬ ep̄l'a pauli niſi tm̄ ī
cena dn̄i q̄ ad nouū ꝑtinet teſtm̄. h̊ verum
diebus ferialibus. S3 dn̄icis diebus legū-
tur ep̄l'e pauli. Sane lectōnes ap̄l'icas vel
euāgelicas q̄s an̄ ſacrificiū dici debere ſta-
tuerit: nō oīno certū ē. creditͬ tn̄ ꝙ p̄mi ſuc-
ceſſores ap̄l'orū. eo ꝙ ī illis eadē ſacrificia
celebrari iubētur. Queritͬ aūt q̄re ꝓphetī-
as voce īferius deflexa. euāgeliū v̊o ⁊ epi-
ſtolā vocē exaltādo finimus? Rn̄deo ꝑ ꝓ-
phetiā q̄ ē de ve. te. ſinagoga q̄ īclinata eſt
⁊ cecidit ītelligitͬ. iō q3 īclinādo vocē ⁊ q̄ſi
cadēdo ꝓphetia finitͬ. Hinc etiā ē ꝙ ſina-
gogā depīgitur quaſi fracta haſta vexilli.
Per euāgeliū v̊o ⁊ ep̄l'am eccl'iā3 militās
rep̄n̄tatur q̄ exaltata ē. ⁊ iō illa cū exaltati-
one vocis finiūtur. Preterea in ve. te. tp̄a-
lia ⁊ caduca ꝓmittebātur. ī cuius figura
lectiones ī grauē accentū terminātur. In
nouo ve. te. ſp̄ūalia ⁊ eterna. in cuius rei ſi-
gnū euangeliū ⁊ ep̄l'a ī accētū terminantͬ
acutū. Quedā tn̄ lectiones de ve. te. ſum-
pte q̄ in officio miſſe ꝓ ep̄l'is ſepe legūtur.
in acutū terminātur accētum. ⁊ ſub tono
ep̄l'ari leguntͬ. cū eīn tūc ī locū ep̄l'e ſucce-
dāt merito. ⁊ quo ad hoc ⁊ quo ad nomen
illarū debent imitari formā.

De reuerētia poſt lectā ep̄l'a3 faciēda

Post lectam epiſtolā

ſubdyaconus cū acolito ad ſa-
cerdotē accedit. illud īſinuans
q̊d iohēs cū audiſſet ī vīculis op̄a xp̄i mi-
ſit duos ex diſcip̄l'is ſuis nō credētes xp̄m
eē meſſiā vt īterogarēt illū. Tu es q̄ vētu-
rus es. an aliū expectamus. Et rn̄dēs ih̄s
ait illis. Eūtes renūciate iohāni q̄ vidiſtis
⁊ audiſtis. ceci vidēt ⁊c. vt dicetͬ in. vj. ꝑte
ſub tertia dn̄ica aduētus. Quia v̊o illi per
viſa miracula cognouerūt hūc eē de quo
eoꝝ magiſter p̄dixerat. Qui poſt me venit
an̄ me fctūs ē cuius nō ſum dignus ſolue-
re calciamēta ſua. iō ꝓnus ad pedes calci-
amēta romani pōtificis ſubdyacon⁹ oſcu-
latur. Preterea q2 dextra dn̄i fecit virtutē
iō ſubdyaconus ī q̄buſdā eccl'is oſculatur
dextrā ſacerdotꝭ. Ad hec lecta ep̄l'a ſubdy-
aconus libru3 clauſum ep̄o p̄n̄tat. ip̄e v̊o
ſup̄ illū manū ponit quē ſubdyacon⁹ oſcu-
latur. Nēpe ep̄s xp̄m figurat cui clauſus
liber p̄n̄tatur ad deſignandū ꝙ ſolus xp̄s
potuit aperire librū ⁊ ſoluere ſignacula ei⁹
in quo ⁊ ip̄e xp̄s ⁊ ei⁹ miſteria clauſa erāt
donec cepit ab ip̄o xp̄o ꝑ p̄dicationē euā-
gelij aperiri. xp̄s aūt legē ī qua clauſus te-
nebatur op̄e ī pleuit. q̄ nō venit legē ſolue-
re ſ3 adimplere. q̊d ſignificat manus īpo-
ſitio ſuꝑ librū. manus eīn opus ſignificat.
ip̄a q3 manus poſitio ſignificat deſideriū
⁊ ꝓmiſſionē credēdi ⁊ op̄e ꝯplēdi q̄ lecta
ſunt. Quia vero nemo accipit bn̄dictionē
ī lege ꝓmiſſam niſi q̄ cū amore. q̄ ꝑ oſcu-
lum deſignatͬ op̄e ꝑficit q̊d ſmōe alios fa-
cere docet. iō ad h̊ deſignādū ſubdyacon⁹
bn̄dictionē accepturus manū ep̄i oſculatͬ
Rurſus q2 pōtifex vt p̄miſſum ē xp̄m re-
p̄n̄tat. ſubdyaconus ⁊ ceteri debēt ei ad⁹
ſuos hūiliter ſubdere ⁊ ab ip̄o bn̄dictōis
grām poſtulare. Un̄ in euangelio. Cū oīa
benefeceritꝭ dicite ſerui inutiles ſumus q̊d
debuimus facere fecim⁹. Et ſubſeq̄ntͬ ep̄s
vl' ſacerdos ſbdyaconū bn̄dicͬ. q2 ⁊ xp̄s ꝯmē-
dauit iohēm dicēs. Quid exiſtis videre ꝓ-
phām in deſerto etiā dico vobis pluſq̄3 ꝓ-
phetā. Amē dico vobis. Inter natos mu-
lierū ⁊c. Subdyaconus ḡ poſt finē. dyaco-
nus v̊o an̄ p̄ncipiū lectōis ad ſacerdotem
accedit ⁊ exhibet reuerētiā. q2 lex finē acce-
pit in xp̄o. ſ3 euāgeliū originē ſumpſit ab
ip̄o. Nā lex ⁊ ꝓphetie vſq3 ad iohē3. euan-
geliū xp̄i ⁊ ep̄l'e poſt iohem. In miſſa v̊o
ꝓ defunctꝭ ſubdyaconus lecta ep̄l'a nō ve-
nit ad oſculū manus: tū q2 ibi ceſſat rō ſu-
pradicta. tū q2 ī illa miſſa q̄libet ſolēnita-
tes ſubtrahūtur.

De ſeſſione ſacerdotꝭ vl' ep̄i ⁊ miſtroꝝ

Ratiōe finita ſacer-

dos ſeu ep̄s ſedet. Et ē notādū

ꝙ in miſſe officio tribus horis ſedet vi delꝫ
dū ep̄la legiṫ de quo ī ti. de mutatōe ſacer
dotis diceṫ. ⁊ dū rn̄ſoriū ⁊ all'a cātāṫ: ſigni
ficās tres dies q̄b⁹ dn̄s ſedit hieroſolimis
ī tēplo ī medio doctoꝝ audiēs ⁊ īterrogās
illos. Sedēs aūt ſtat ꝯuerſus ad ppl'ꝫ vt oñ
dat ptātē a deo eē ſibi datā ꝙ poſſit ſpecu
lari ⁊ ſup intēdere. q̄ ſtāt ī eccl'ia hūiliter. q̄
ſupbe. aīe em̄ ei ꝯmiſſe ſunt. ⁊ de illis ē ra-
tionē redditurus deo. Sedet etiam in loco
eminētiori. vt q̄ſi vineator cuſtodiat vineā
ſuā ⁊ ppl'o ſupītēdat. Nā ⁊ dn̄o ī alta poloꝝ
ſedens cuſtodit ciuitatē ſuā. Porro oīo q̄
dī an̄ ep̄l'aꝫ ꝑuſqꝫ ſacerdos ſedeat ſpālīṫ ſi
gnificat ꝑo illud quo xp̄s in celū aſcenſu-
rus ap̄lis bn̄dixit. Seſſio v̄o q̄ ſeq̄ṫ ſigni-
ficat xp̄i ſeſſionē poſt aſcēſionē ad dexterā
pr̄is. ſedes quippe victorio ē. Vn̄ ſeſſio ſa-
cerdotis victoriā xp̄i deſignat. vt dicetur
ſub ti. de mutatōe ſacerdotꝫ. Seſſio miſtro
rū ſignificat ſeſſionē eoꝝ q̄b⁹ dī. Sedebitꝭ
vos ſup ſedes duodecī iudicātes duodecī
trib⁹ iſrl'. ſ. illos q̄ ī celeſtib⁹ iā regnāt. q̄ v̄o
ī choro laborāt. illos q̄ adhuc ī mūdo per
egrinātur. Vn̄ lectores ⁊ cātores ad offm̄
ſurgētes negociū dei agūt. q̄bus dī nego-
ciamini dū venio. Quidā ḡ miniſtroꝝ cū
ep̄o ſedēt. ꝑ quos xp̄i mēbra ī pace iā quie
ſcētia ītelligūtur: de q̄bus ap̄ls. Cōſedere
fecit nos in celeſtibus in xp̄o. Aut illi q̄ iu
dicabūt duodecim tribus iſrl'. Alij v̄o ſtāt
ꝑ quos xp̄i mēbra adhuc ī certamine poſi
ta ītelligūtur. Nēpe pōtifice ſedēte ī q̄buſ
dā eccl'ijs cādelabra mutātur de locis ſuis
⁊ collocātur ī ordine vnius lineea primo
vſqꝫ ad altare. ad notādū ꝙ de plenitudīe
xp̄i oēs accepimus ī ſpūs vnitate. ſꝫ grāꝝ
varietate. diuiſiones em̄ ſunt grāꝝ. idem
aūt ſpūs. Spūs em̄ a ꝑmo cereo ſtato ſeu
cādelabro. i. a xp̄o ꝓcedēs ⁊ vſqꝫ ad altare
id eſt electoꝝ corda ꝑueniēs alternatim in
mēbris dona variat grāꝝ. Et in memēto ꝙ
acoliti deponūt cādelabra ī terrā qm̄ poſt
ꝑacta ꝑdicatōis officia ꝑ hūilitatē agno-
ſcūt ꝙ ſunt puluis ⁊ cinis. ſic dixit abraā.
loquar dn̄o cū ſim puluis ⁊ cinis. In ro-
mano ordinario legiṫ vt pōtifex nō ſede-
at donec poſt ꝑmā oīonem dicaṫ amē. nō ḡ
dꝫ ſedere vſqꝫ ad lectionē. qm̄ ꝓcedēs offm̄
gratulationi de aduētu ⁊ opibus xp̄i depu
tatur. Ep̄s em̄ xp̄ꝫ veniētē ⁊ opantē ſigni
ficat. Ceteri v̄o eos q̄ ꝑibāt. ⁊ q̄ ſequeban
tur. ⁊ qui obuiabant repreſentant.

De graduali.

Oſt epiſtolā canta

tur graduale ſeu rn̄ſoriū q̄ꝺ ꝑti
net ad opa actiue vite vt noteṫ
nos opibus rn̄dere eis q̄ in lectōe audiui-
mus. ſ. ꝑdiaconi. Rurſus qꝛ iohēs ꝑdica-
bat pn̄iam dicēs. Pn̄iam agite appropin
quabit em̄ regnū celoꝝ. Et iterū. Facite di-
gnos fruct⁹ pn̄ie. Merito poſt ep̄l'aꝫ gra-
duale ſeq̄tur q̄ꝺ pn̄ie lamētū inſinuat. ꝓ-
pter q̄ꝺ ī diebus pēthe. de officio tollitur:
vt iā dicetur. Tertio iō poſt ep̄l'am gradu
ale ſeq̄tur. qꝛ poſt ꝑdicationem iohis diſci
puli ſecuti ſunt xp̄m ſicut ioh̄. euangeliſta
deſcribit. Stabat ī quit iohēs ⁊ ex diſcipu-
lis eius duo. ⁊ reſpiciēs ihm ambulātē di-
xit. Ecce agnus dei. Et audiuerūt duo di-
ſcipuli eū loquentē ⁊ ſecuti ſunt ihm. Ad
hoc cātus ep̄l'am comitaṫ. qꝛ ꝑdicationes
ꝑdicatoꝝ ſecuta ſunt gaudium eccl'ie ⁊ dei
laudes ⁊ ꝑconia ꝺ credētiū ꝯuerſione q̄a
ꝑ graduale ꝯuerſio de iudeis. ꝑ v̄ſuꝫ ꝯuer-
ſio de gētib⁹. ꝑ all'a vtriuſqꝫ ī fide leticia. ꝑ
ſequentiā cāticū victorie figuraṫ. Alia rō
poneṫ ſub ti. de tractu. In q̄buſdā tamen
eccl'ijs graduale an̄ ep̄l'am cātatur ad no-
tandū ꝙ ꝑdicator ꝑus ope ⁊ poſtea verbo
dꝫ docere. Diciṫ aūt graduale vel gradale
a gradibus. ſ. humilitatio. ſignificās aſcē-
ſus nr̄os de v̄tute in virtutē. ſicut filij iſrl'
de māſione in māſionē ꝓceſſerūt. vt tādē
videatur deus deoꝝ in ſyon. Vn̄ in deute-
ro. Terra nr̄a mōtuoſa ē. Hec terra ē celeſtis
hierl'ꝫ q̄ ꝑ cogitationē celeſtiū habeṫ. ꝯue
nit em̄ graduale illi q̄ nec dū aſcēdit de vir
tute in virtutē. ſꝫ adhuc in cōualle poſitus
lacrimarū. iā tn̄ aſcēſiones in corde diſpo
nit. Rectius ḡ faciunt q̄ graduale nō feſti-

uis ⁊ modulatis vocibus offerũt ſꝫ q̄ſi cãtũ
graue ⁊ aſperũ ſimpliciť potius ac lamẽta
biliter canũt. Tũ rñſoriũ ꝑ qḋ ⁊ ꝑ̄dicatio
noui te. figurať alti⁹ lectõe ⁊ epl̄a. q̄ ſignifi
cãt ꝑ̄dicatõeꝫ ve. te. caniť vt ſi q̄s forte au-
rib⁹ obturatis deꝑ̄ſſa ãmonitõe ve. te. nõ
excitať. ſaltem excelſa modulatõe noui de
mulceať. Uerũtñ ⁊ lector ⁊ cãtor offĩm ſuũ
ĩpleturi gradũ aſcẽdũt. q꞉ doctor ꝑfectiõe
vite vulgũ trãſcẽdere dꝫ. Põt etiaꝫ dici ꝙ
ꝑ epl̄am ſohis ⁊ ꝑ graduale apl̄oꝝ ꝑ̄dica
tio ĩtelligiť. ꝑ all̄a deuotio ⁊ leticia. Rur-
ſus ꝑ lectionẽ vetus. ꝑ cãtũ nouũ ĩtelligiť
teſtm̃. ſic ġ cãtus ſuauior ẽ lectõe. ſicut no-
uũ teſtm̃ ſuaui⁹ ẽ vete. te. Scḋo mõ dř gra-
duale a gradib⁹ altaris eo ꝙ diebus feſti-
uis in gradibus ſicut all̄a cãtať. ad notan
dũ ꝑ̄miſſos ṽtutũ gradus. In ꝓfeſtis ṽo
diebus ĩ medio chori aũ gradus altaris cã
tatur. ad ſignificãdũ ꝙ ĩ corde quod ẽ ĩ me
dio corpis ꝑ̄miſſos gradus fundare debe
mus. Tertio dř graduale q̄m apl̄i poſt do
minũ gradiebanť. vt iã diceť. Rñſoriũ ṽo
dř q꞉ ṽſui vel epl̄e correſpõdere dꝫ. vt ſi ĩ
epl̄a agať de gaudio ⁊ in rñſorio ſil̄r. ſi ibi
de triſticia ⁊ h̄ ſil̄r ne poſſit nobis ĩprope-
rari qḋ dñs dicit. Cãtauimus vobis ⁊ nõ
ſaltaſtis. lamẽtauim⁹ ⁊ non ploraſtis. Uñ
apl̄s. hortať nos gaudere cũ gaudẽtibus
⁊ flere cũ flẽtib⁹. Diciť etiã rñſoriũ ꝙ cho-
ro rñdente illud ĩcipientibus cãtať ꝓpter
qḋ ſignificat vitã actiuã. in qua ſcĩ ſe adĩ
uicẽ hortãtur. vt ad eternã ꝑueniãt vitam
Põt tñ rñſpõſoriũ ad rñſionẽ apl̄oꝝ refer
ri. q̄m xp̄o vocãte ⁊ dicẽte. venite poſt me.
ĩpi nõ tm̃ ṽbo ſꝫ etiã oꝑe rñderũt. q꞉ reli-
ctis oĩbus ſecuti ſunt eũ. ⁊ gradiebãť poſt
dñm. diſcipuli poſt magiſtrũ. de h̄ in ꝓhe
mio q̄nte ꝑtis. Significat autẽ graduale
ſeu rñſoriũ laborãtes ĩ hac vita. ⁊ iõ nõ dř
infra octauas paſche ⁊ pẽthe. ꝑ q̄s octaue
nr̄e reſurrectõis deſignãtur. q̄ñ oĩs labo-
ris exꝑtes erimus. Abſterget em̃ de⁹ oẽm
lacrimã ab ocul̄ ſctõꝝ ſuoꝝ. Itaq꞉ in grã
duali ſeminam⁹. ĩ all̄a metim⁹. Uerſus rñ
ſorij ſic vocať. q̄m ĩ eo fit reuerſio ad ipꝫ rñ

ſoriũ. ꝓut ſub ti. de all̄a diceť. Rurſus gra
duale bonũ opus ⁊ vitã ꝑ̄ñtẽ in q̄ ſemina
mus. ⁊ a dño ꝑegrinamur ſignificat. Uer-
ſus ṽo adiutoriũ deſignat. Uerſus ġ poſt
graduale caniť. q꞉ adiutoriũ nobis ẽ neceſ
ſariũ. q̄diu ĩ h̄ ergaſtulo detinemur. Gra
duale plane ĩcipiť ne nimis ṽſus aſcẽdat
in quo deſignãť q̄ religionẽ ꝓpť eius au-
ſteritatẽ ĩgredi metuũt. verſus ṽo alte in
quo deſignãtur q̄ ieiunando: orãdo ⁊ alia
bona faciẽdo aſcẽdũt. nõ timẽtes carnem
quã cũ vicijs ⁊ ꝯcupiſcẽtijs mortificãt. Ad
h̄ q̄ñq꞉ vn⁹ ſolus verſum cãtat. ad monen
dum ꝙ q̄ſq꞉ ſecũ fragilitatẽ ſuã tractet. Et
q̄q꞉ graduale timore ṽſus alte nõ ĩchoeť
in q̄ etiã ſignificanť hi q̄ ꝯſideratõe ꝓprie
fragilitatꝭ q̄cq̄d agũt hũilius agũt. finito
tñ ṽſu vox fiducialiť exaltať. ĩ quo deſigna
tur. ꝙ de mĩa dei ꝯfiſi fiducialiť oĩ ſue acti
oni inſiſtũt. Cãtať aũt graduale a ꝓuectis
ꝓut ĩ ti. ſe. diceť. Porro rñſoriũ qḋ ĩ miſſa
cãtatur nec ꝑfecte nec imꝑfecte repetiť. nec
gl̄ia prĩ ſubijcitur. qḋ tñ ĩ rñſorio aliaꝝ fit
horaꝝ. Circa qḋ attẽdẽdũ ẽ ꝙ alie canoni-
ce hore ĩſtitute ſũt ad referẽdũ deo laudes
ꝓ diuerſis bñficijs ĩ ill̄ horis ab eo receptꝭ
Hinc ẽ ꝙ lectio in ill̄ ꝑ̄mo dř. ĩ q̄ bñficium
vl̄ ꝑs eius ĩ illa hora datũ deſignať. Poſt
ea cãtať rñſoriũ ĩ quo laus bñficio corrñ-
det. Quia ġ laus repeti dꝫ. iuxta illḋ apl̄i.
Gaudete ĩ dño. iterũ dico gaudete. i. laudẽ
deo dicite. iõ hmõi rñſoriũ repetiť. Sed ⁊
q꞉ q̄s bñfactori ſuo teneť. deo ṽo nihil ali
ud poſſum⁹ niſi gl̄iaꝫ ⁊ honorẽ offerre: iõ
in fine rñſorij. ⁊ cuiuſcũq꞉ nocturni vbi in
lectõibus aliqḋ bñficiũ totũ vl̄ ꝑs eius eſt
repetitũ referimus gr̄am ⁊ gl̄iam trinita-
ti. Rñſoriũ aũt qḋ ĩ miſſa cãtať. deſignat
vt ꝑ̄miſſum ẽ rñſionẽ apl̄oꝝ xp̄o eos vocã
te oĩa relinq̄ntiũ. q꞉ ġ illi nihil ſibi retinue
runt. ꝓ quo iteꝝ eos vocari oporteret. iõ rñ-
ſoriũ illḋ nullomõ repetiť. ſꝫ nec cum gl̄ia
prĩ finitur. q꞉ nõ ad gl̄iam ſꝫ ad luctũ voca
ti ſunt. dicẽte dño ĩ luc. ſicut miſit me př ⁊
ego mitto vos in mũdũ vt diceť ĩ ti. ſe. Et
nota ꝙ grego. ambro. ⁊ gelaſius ꝯpoſuerũt

gradualia tractus ꝛ all'a ꝛ ea ad miſſaꝫ ca tari ſtatuerũt. Ceteꝝ q̃nq̧ ſolũ rñſoriũ cantatur ĩ miſſa. q̃nq̧ ſolũ all'a. q̃nq̧ rñſoriuꝫ cũ allã. q̃nq̧ cũ tractu. q̃nq̧ all'a cũ tractu de q̃ dicet̃ ĩ ſexta ꝑte ſub ti. de ſeptẽ dieb' poſt paſcha.

De alleluya.

Vĩa poſt luctum ſequtur ꝯſolatio. Nã beati qui lugẽt qm̃ ipi ꝯſolabũtur. iõ poſt graduale cãtatur allã. qḋ ẽ leticie canticũ ꝛ auditũ ab ãgelis decãtari. ſicut legtur in apoc. Rurſus q̄ꝛ aſcẽſus de ṽtute ĩ ṽtutẽ quos ꝑ graduale diximus ſignificari ſepe tedioſi eẽnt niſi ĩ gaudiũ haberẽt admixtũ ſicut filij iſrael multa ĩ cõueniẽtia acciderũt q̃n de mãſiõe ĩ mãſionẽ ꝓceſſerunt. iõ poſt graduale cãtat̃ all'a. Thob. xc. Platee tue ſternẽtur auro mũdo ꝛ cãdido ꝛ in vicis eius cãtabit̃ all'a. Eſt autẽ all'a laus angelica. ſnĩa quidẽ breuis magnũ ꝯtinẽſ iubilũ vel ĩcitãs ad iubilũ. Jubilat eñ eccleſia. ſciẽs q̧ grãdis reſtat via vſq̧ ad mõtẽ dei oreb. qḋ ĩterꝑtat̃ ĩ nẽſa. timẽs q̧ fideles obdormiãt ĩ fide. ꝛ faciãt vitulũ ꝯflatilem. i. laſciuiãt ĩ tꝑalibus: Et ẽ all'a hebrai cũ nomẽ. vocabulũ ſiq̇dẽ ſignificãs poti' q̄ꝫ exꝑmẽs ĩeffabile gaudiũ ab hac vita pegrinũ. gaudiũ viꝫ angeloꝝ ꝛ hoĩm ĩ eterna felicitate letãtiũ quod nec oculus vidit nec auris audiuit. nec ĩ coꝛ hoĩs aſcẽ. Cui' vbi expoſitio ſm̃ innocẽ. iij. ex centeſimo duodecimo pſalmo hẽtur. cui cũ allã premittat̃ ĩ titulo. ſtatĩ pᷓs exponẽdo titulum ĩcipit. Laudate pueri dñm̃. Vñ ſm̃ eũ allã interꝑtat̃ laudate pueri dñm̃. Aug. vo ſic expõit. Al. i. ſaluũ. le. i. me. lu. i. fac. ia. i. dñe. Hieronimus ſic alle. i. cantate. lu. i. laudeꝫ ia. i. ad dñm̃. Gregori' ſic alle. pater. lu. filius. ia. ſpũſſanctus. Vel alle. i. lux. lu. id eſt vita. ia id eſt ſalus. Magiſter petrus antiſidoreñ. ſic. al. i. altiſſimus. le. i. leuatus eſt in cruce. lu. i. lugebant apl'i. ia. i. iam ſurrexit. Petrus mãducatoꝛ dixit ſup apoc. ꝛ Auguſtinus in glo. pſalterij. q̧ alleluya vbũ ẽ impatiui modi. ꝛ ſonat allelu. i. laudate. ia. i. vniuerſalẽ. vel ia. i. ĩuiſibilem. ſ. deum quaſi laus inuiſibilis dei. Et quoniam alleluya future beatitudinis quaſi ꝓpꝛium eſt vocabulum merito magis eo tempore. id eſt paſcali frequentatur quo xp̄s reſurgens eiuſdem beatitudinis ſpem nobis tribuit ꝛ ꝓmiſit. ꝓut ibi dicet̃. Quod eñ alijs tempoꝛibus caneretur ad miſſaꝫ olim eccleſie romane conſuetudo nõ erat ſed a beato Gregorio conſtitutuꝫ. imo potius reſtitutum eſt. Nam cum prius tempore damaſi fuiſſet eadem conſuetudo defecerat. Hieronimus dicit q̧ alleluya dicatur in miſſa tractum eſſe de eccleſia hieroſolimorum. Canim' igitur alleluya poſt graduale canticum videlicet leticie poſt luctũ penitentie ſummopere intendentes exprimere magnitudinem conſolationis que repoſita eſt lugentibus. iuxta illḋ. Beati qui lugent. quoniam ipi conſolabuntur. Jubilantes potius q̄ꝫ canentes. vnãq̧ breuem digni ſermonis ſillabaꝫ in plures neumas protrahimus. vt iocundo auditu mens attonita repleatur ꝛ rapiatur illuc vbi ſemper erit vita ſine moꝛte ꝛ dies ſine nocte. Eſt eñ alleluya modicum ĩ ſermone ꝛ multum in neuma. quia gaudiuꝫ illud maius eſt q̄ꝫ poſſit explicari ſermone Neuma eñ ſeu iubilus qui fit in fine exꝑmit gaudium ꝛ amoꝛem credentiuꝫ ꝛ quãta leticia ꝛ laus ſecuta ſit per fidem predicatione audita. iuxta illud. Audiuit ꝛ letata eſt ſyon ꝛc. Et in canticis. Exultabimus ꝛ letabimur in te. Quid ſit neuma dicetur in pꝛohemio quinte partis. Quando autem dicitur ſequentia non dicitur neuma poſt alleluya. pꝛout ſub titu. de ſequentia dicetur. Poteſt etiam alleluya referri ad exultationem eoꝛum qui de miraculis xp̄i gaudebant laudantes dominũ ꝛ dicẽtes quia vidimus hodie mirabilia. ꝛ quia viſitauit dñs plebẽ ſuã. tunc eñ cãtabat̃ in iubilo allã. q̄ꝛ oĩs plebs vt vidit dedit laudẽ deo. ꝛ gaudebat de vniuerſis q̃ glorioſe fiebãt ab eo. Hinc ẽ q̧ a ſeptuageſima vſq̧ ad paſcha nõ cãtatur all'a. q̄ꝛ tꝑe tri-

ſticie nõ dʒ decãtari carmẽ leticie. ꝓut ibi
in ꝓhemio. vj. ꝑtis dicet᷑. Porro ꝙ all'a in
terpoſito verſu repetit᷑. ⁊ ſic bis in miſſa di꞉
deſignat eterne vite gaudiũ. ⁊ ꝙ iteriecta
leticia ſcti geminã glificatiõis ſtolã accipi
ent aĩe videlʒ ⁊ corꝑis. Nã ẜm ſtolã mentꝭ
ſeu aĩe exultabũt ſancti in gl'ia l c. i cu. ſ. ⁊c.
ſcd̃m ſtolã carnis fulgebũt ⁊ tãq̃ȝ ſcintille
in arũdineto diſcurrẽt. De h̓ dicet᷑ in ſexta
ꝑte ſub ſabbato in albis. Verſus g̊ nihil ſi
niſtrũ aut triſte. ſʒ totũ iocũdũ ⁊ dulce de-
bet ſonare: quales ſunt illi. Dñs regnauit
decorẽ indutus ⁊c. Dñs regnauit exultet
terra ⁊c. Jubilate deo. Juſtus vt palma flo
rebit ⁊c. Qm̃ abſterget deus oẽm lacrimã
ab ocul' ſctõꝝ. ⁊ iã n. e. a. n. l. n. t. q. p. t. Ver
ſus q̊ꝫ di꞉ a reuertẽdo eo ꝙ ꝑ eũ reuertimur
ad all'a. q̃ poſt all'a ſeq̇t᷑ q꞉ ſignificat oꝑati
onẽ q̃ laudi ꝯiũgi dʒ. q꞉ nõ bñ deũ laudat
qui bene oꝑari ceſſat. Per h̓ xo ꝙ all'a cũ
neuma repetit᷑. laus ⁊ gaudiũ ĩeffabile pa
trie ſignificat᷑. Jn nõnull' eccl'ijs all'a cãtat᷑
a pueris. graduale a magnis vt notetur ꝙ
ex ore ĩfantiũ deus ꝑfecit laudem. Et pſal.
Laudate pueri dñm. cuius pſalmi titulus
eſt all'a. Jlli eñi q̃ puri ſunt laudi xpi ꝯue-
niũt. fortes vero ĩ fide ⁊ ĩ tolerãdo aduerſa
q̃ pugnare pñt ꝯtra aĩam alechitas gradua
le dñt cãtare. Circa h̓ notãdũ ẽ ꝙ cãtoꝝ alij
ſunt q̃ in choro cantus voce magna diſtri
buũt. Hi ſunt rectores eccl'ie q̃ deũ laudãt
⁊ alios ṽbo ⁊ exẽplo ad laudãdũ inuitant
Alij ſunt pueri. q̃ graduale ĩ gradibus cã
tant. Hi ſunt actiui de virtute in virtutem
caritatꝭ gradibus aſcẽdẽtes. q̃ dũ gradua
le inchoãt alios ad ꝯpũctionẽ ĩuitãt. dum
ṽſuʒ ꝯcinũt ad ſe redeũtes ſuas cogitatio
nes attẽdũt. ⁊ dũ illũ finiũt ſe bonũ certa-
mẽ certaſſe. ⁊ curſuʒ ĩſinuãt ꝯſũmaſſe. Alij
ſunt ꝑfecti viri q̃ in alijs eccl'ijs all'a vl' tra
ctus in pulpitꝭ ꝯcinunt. Hi ſunt ꝯtempla-
tiui carnẽ affligẽtes ⁊ mẽteʒ excedẽtes q̊ꝝ
ꝯuerſatio ẽ in cel'. nõ ẽ h̓ hoĩm ſʒ angeloꝝ
Seq̃ntiã ṽo nõ illi ſoli decãtant. ſed chori
ꝯiter iubilãt. qm̃ iubilus eternus ⁊ ineffa
bilis angel' ent cõis ⁊ hoĩbus. Debet etiã
all'a ĩ gradibus ⁊ ṽſus oriẽtẽ decantari. ⁊
qm̃ vitã ꝯtẽplatiuã ſignificat: dʒ legi ĩ alti
ori loco. q̃ȝ rñſoriuʒ qd̓ actiuam deſignat.
Rurſus in q̃buſdã eccl'ijs cantãs all'a ſu-
mit aliq̃d in manu vt ĩſinuet ſe deũ nõ ſo
lũ voce ſʒ ⁊ oꝑe collaudare. ſeu manꝰ du-
citi iuxta ṗs. Oẽs gẽtes plaudite manibus
Jn pleriſq̃ʒ etiã eccl'ijs all'a de trinitate cã
tant in dñicis diebus ſcʒ. Bñdictus vel q̃l'
ꝑr vt fidẽ hilariter ꝯfitẽtes ad ſpẽ ꝑuẽni-
ant. Et attende ꝙ all'a dñicalia a penthe.
vſq̃ʒ ad aduẽtũ ſepe omittimus. qm̃ aliter
⁊ aliter ĩ alijs ⁊ ĩ alijs gradualibus diſpo-
nũtur. Ea igit᷑ diligẽs cãtor attẽdat ⁊ dili-
gẽter vniuerſitatibus officioꝝ aſſignet.

De tractu.

Dominica ſeptuage
ſime vſq̃ʒ ad vigiliã paſche. ſ. ĩ
diebus ⁊ officijs luctus. q꞉ tũc
nõ canit᷑ carmẽ leticie. loco all'a qd̓ ſignifi-
cat exultatõeʒ habitã de ſpe eternoꝝ dicũt᷑
tractus ex ĩſtitutõe theleſphori pape. Di꞉
aũt tractꝰ a trahẽdo. q꞉ tractim ⁊ cũ aſꝑita
te vocũ ⁊ ꝓlixitate ṽboꝝ canit᷑ eo ꝙ miſe-
riã ⁊ laborẽ pñtis ĩcolatꝰ ĩſinuat de q̃ ṗs.
Heu me q꞉ ĩcolatus meus ꝓlongatus eſt.
Jn tractibus eñi repñtat᷑ lõga ſctõꝝ pa-
trũ expectatio ⁊ iudeoꝝ captiuoꝝ meror ⁊
afflictio. q̃ tꝑe babilonice captiuitatꝭ ſedẽ
tes ſuꝑ flumina babilonis ⁊ flẽtes ĩ ſalici
bus ſua organa ſuſpenderũt qd̓ tp̃s eccl'ia
repñtat a ſeptuageſima cãtica leticie ſubti
cẽdo ⁊ tractus dicẽdo. Tãtũ aũt ĩtereſt ĩter
all'a ⁊ tractũ quãtũ ĩter leticiã ⁊ tribulatio
nẽ. Jtẽ tãtum ĩtereſt inter rñſoriuʒ cui oẽs
rñdẽt ⁊ tractũ cui nẽo. quãtũ ĩter actiuã ⁊
cõtẽplatiuã vitã. Eſt aũt tractus medius ĩ
ter rñſorium ⁊ all'a. vt dicet᷑ in ſexta parte
ſub ti. de ſeptẽ diebus poſt paſcha. Porro
tractus q꞉ gemitũ ⁊ cãticũ lacrimabile ex-
ꝓmit lacrimas ſctõꝝ ſiue ĩ actiua ſiue ꝯtẽ
platiua vita repñtat. Vñ tractꝰ di꞉ q꞉ ſcti ſu
ſpirãtes ab imo pectoris gemituʒ trahũt. q꞉
lʒ ſpe gaudeãt vt monet all'a. tñ h̓ ĩ valle
lacrimaꝝ ꝯmorãtes hñt irriguũ ſuꝑius et

īferius qđ tractus miſticat. gemūt eñ fle-
biliter ꝑ dilatōe ſupne btitudinis. ⁊ ſuper
flumī a babilonis ſedētes patrie ſue meo-
res. Itē lacrimas fundūt ꝑ ſuis ⁊ alioꝝ ex
ceſſibus dū ex vicinitate babilonici fluuij
ſeipos vidēt ſepe aſperſos ⁊ alios penit᷒ ī
merſos ipſius fluuij rapiditate ferri deor
ſum. Sꝫ q꞉ hic ploꝛat᷒ qñq꞉ ē reſpectu ſup
ni gaudij. qñqꝫ reſpectu nr̄e miſerie. iō tra
ct᷒ ſil'r qñqꝫ ē de leticia ꝑ ſupiori irriguo vt
Jubilate ⁊ laudate. ⁊ qñqꝫ de triſticia ꝑ in
feriori irriguo. vt de ꝓfundis ⁊ alij hmōi
De vtroqꝫ irriguo tractat greg. ī li. iij. dia-
logoꝝ. c. xxxiiij. Et ē aduertēdū. q꞉ poſt du-
os tractus tribulatōis ſeq̄tur tractus leti-
cie. put ſub dñica ſeptuageſime ⁊ dñicis ſe
quētibus videri pōt. ⁊ hoc iō q꞉ poſt duos
dies ſepulture dñi occurrit tertius reſurre
ctionis. Rurſus q꞉ gaudiū ſctōꝝ nō ē hic
plenū ⁊ ꝯtinuū ſꝫ ſepe īterrūpitur. iō eccle-
ſia qñqꝫ īterponit tractū vt ī tpe ſeptuage
ſimali. ⁊ cū ī ſabbato paſcali poſt all'a ſeq̄
tur tractus. q꞉ hic gaudiū nō expedit ſine
fletu. ī ſabbato tñ in albis duplicatur all'a
q꞉ ī eterna vita pfectū erit gaudiū gl'ifica-
ta carne cū aīa. ⁊ ꝯpleta reſurrectōe ſctōꝝ
cū reſurrectione xp̄i. Sane a dñica ſeptua
geſime vſq꞉ ad quartā feriā cinerꝝ dicūtur
tractus ſolū ī dñicis diebus. eo ꝙ ꝑpl's tūc
melius ꝯueniti ī eccl'ia. q̄ indiget edoceri q̄
liter captiuitatē dyabolicā p babilonicaꝫ
ſignificatā debeat deploꝛare. Tractus eñ
tp̄s babilonice captiuitatis repn̄tat. Sed
poſt dictam quartā feriā q̄ eſt caput ieiuni
oꝛum magis frequētatur. q꞉ tunc magis
eſt tp̄s meroꝛis ⁊ afflictionis vtpote oꝛdi-
natū ad excutiendū iugū dyabolice capti
uitatꝭ p merorē ꝯtritionis ⁊ humilitatē cō
feſſionis atqꝫ aſperitatē ſatiſfactōis. q̄ pre
cipue ī ieiunio vigent. Sed ⁊ lꝫ dñica dies
reſurrectionē figuret. tñ in dñicis ſeptua-
geſime cantica leticie ſubticētur ⁊ tractus
dicūtur. q꞉ iudei toto ſeptuagenario babi
lonice captiuitatꝭ ꝯtinue afflicti fuerunt. ⁊
nos in iſtius vite ſeptuagenario q̄ per ſep
tenariū. ⁊ per cōſequens p ſeptuagenariū

ducitur. ꝯtinue dolores ⁊ miſerias experi
mur. donec ad octauā vere ⁊ pfecte ⁊ non
figurate reſurrectionis p xp̄i miam venia
mus. Poſtremo ꝯſiderandū ē ꝙ v̄ſus ſe-
q̄ntiarū bini ⁊ bini ſub codē cantu dicun
tur. qđ ideo ꝯtingit. q꞉ vt plurimum bini
⁊ bini p richmos ſub paribus ſillabis cō
ponūtur. qđ ī v̄ſibus tractuū nō repit̄ q̄ ex
ſacra ſcriptura vt plurimū ſumūtur. iōqꝫ
in cantu neq̄unt ꝯbinari. Rurſus illi ſub
vno cantu ꝯbinātur ad notandū ꝙ exul-
tatio vere caritatis in vno deo pficitur. ſe-
quentia eñ exultationē. ꝯbinatio caritatē
deſignat. Verſus vero tractuū q꞉ meroꝛeꝫ
ſignificāt ſingulariter decātant̄. iuxta illđ
p̄s. ſingulariter ſum ego donec tranſeam
hiere. Solus ſedebā q꞉ amaritudine ple-
nus eram. Non eſt etiā omittendū ꝙ lꝫ re
gulariter graduale vel all'a īmediate ſeq̄-
tur ep'lam. ne nos muſicus ille rep̄hēdat
dicēs. cātauim᷒ ⁊ nō ſaltaſtis. lamentaui
mus ⁊ nō planxiſtis. all'a eñ cantat̄ ꝑ ſal
tatione. graduale ꝑ planctu. ſubiungitur
p nr̄e. h̄ tñ fallit ī ſabbatꝭ q̄ttuoꝛ tpoꝝ ⁊ in
quarta ⁊ ī ſexta ferijs maioꝛis hebdoma-
de. ī q̄bus tractus īmediate ſeq̄tur ep'laꝫ
⁊ h̄ ideo q꞉ in illis diebus muſicus ille no-
bis aufertur. Nā ī dicta quarta feria ven-
ditur. ⁊ ī ſexta crucifigitur. qđ ī dictis ſab
batis q̄ ad q̄d repn̄tat̄. ⁊ iō ad maioꝛeꝫ lu-
ctū īſinuādū. tract᷒ ī ill'ī mediate ep'laꝫ co-
mitat̄. Qđ aūt tract᷒ maioꝛē īſinuet luctū
q̄ꝫ graduale. p h̄ īnuit̄ ꝙ nūqꝫ cū all'a cāta
tur niſi ob ſpālē cām ī ſabbato paſchali.

De proſa ſeu ſequentia.

Poſt alleluia proſa ſeu ſeq̄ntia dr̄. qđ ē ſil'r cāticū ex
ultatōis. ad notādū geminam
gl'ificatōis ſtolā quā ſcti accipiēt. put iaꝫ
p̄miſſum ē. Cātatur aūt ſeq̄ntia ab oībus
ſimul in choꝛo vt notetur ꝯcoꝛdia caritatꝭ.
talis eñ laus deo placet. Unde in canti.
Vulneraſti coꝛ meū ſoroꝛ mea ſpōſa mea
ī vno oculoꝝ tuoꝝ. Iō dicī vno vt notetur
concoꝛdia ⁊ voluntas vniformis. q꞉ laus

ſic facta eſt cibus delicatiſſimus deo. Hec
ē tunica illa incōſutilis. quā deus nō pati
tur ſcīdi. De hoc dictū ē sub ti. de all'a. & di
cetur ī ꝓhemio. v. ptis. vbi de antiphōis
agit̃. Notherus abbas ſancti galli. ī theu-
tonia p̄mo ſeq̄ntias ꝓ neumis ipſius all'a
ꝯpoſuit. & nicolaus papa ad miſſas cātari
ꝯceſſit. Sed & hermānus ꝯtractus theuto
nicus inuentor aſtrolabij ꝯpoſuit ſeqnen (astrolabiū)
tias illas Rex omp̄s. & Sancti ſpūs. Aue
maria. & antiphonā. Alma redēptoris ma
ter. & ſymō bariona. Petrus vō ꝯpoſtella
nus ep̄s fecit illā. Salue regina. Quidam
vō rex frācie robertus noīe ꝯpoſuit ſequē
tiā illā. Veni ſancte ſpūs. & hymnū. Cho-
rus noue ihr'lm. Antiq̄tus eñ mos erat vt
ſemꝑ all'a cātaret̃ cū neuma. ſed poſtea di
ctus papa īſtituit loco illius neume ī preci
puis feſtiuitatibus ſeq̄ntias dici. Vn̄ ḡ nō
dr̄ all'a. nō dʒ ſequētia dici. qm̄ loco neume
eius dr̄. & idē ſignificat qđ neuma. ſ. eterne (Neuma)
vite gaudiū & delitias q̄ nullo verbo expri
mi pn̄t. & iō ꝑ neuma q̄ ē vox nō ſignifica-
tiua ītelligūtur. Et inde ē ꝙ q̄daʒ ſequētie
antique ſolent verba noua & incognita
hr̄e & inuſitata. tū q: celi gaudium ſecretū
& incognitū mortalibus ē. tū q: nobis īco
gnitus eſt modus laudādi deū in patria.
tū q: iubilus cordis in pn̄ti vita īcognit⁹
ē ad plenū. tū q: oīa noua ſunt pulcritudi
ne decora. Hodie vō ſequentie cuʒ voce
ſignificatiua dicūtur ad notandū ꝙ in illa
magna feſtiuitate vite eterne iubilus ple
ne ſciet̃. Seq̄ntia ḡ eterne vite miſticat lau
des. iuxta illud. Beati q̄ habitant ī domo
tua dn̄e &c. Habet eñ v̄ba laudiflua. & dul
cem atq; ſuauē cātū. q: ibi oīa erunt plena
laude. & melodia celeſtis organi abūdabit
dulciflua leticia. q: ſicut letantiū oīm habi
tatio erit tibi. Rurſus qm̄ laudes eternitatꝭ
v̄bis hūanis plene nō reſonātur. iō q̄daʒ
eccl'ie miſtice neumatizāt ſeq̄ntias ſine v̄-
bis. aut ſaltē aliquos v̄ſus eaꝝ. nulla eniʒ
erit ſignificatio verboꝝ neceſſaria. vbi ſin-
guloꝝ corda patebūt ſingulis ītuentibus
librū vite. & vbi idē erit teſtis accuſator & iu
dex. Et nota ſ̃m yſido. ꝙ pſa ē ꝓducta oīo
a lege metri reſoluta. ſic dicta ex eo ꝙ ſit ꝓ
fuſa. Sequētia vō dicta ē. q: neumā iubili
ſeq̄tur. Et h̄r & ī euāgelio dicit̃ ſequētis. tie.
in numero ſingulari.

De mutatione ſacerdotis

Atteneus dum epi

ſtola lecta fuit & choro gradua-
le pſallente: ſacerdos tacitus ad
dextrā ptē ſedet altaris īſinuās ꝙ iohē p̄-
dicāte xp̄s quodāmō tacebat. q: nō p̄dica
bat aptē. ſʒ dicturus euāgelium ſurgit. q:
vt euāgeliſta tradit. poſtq̄ȝ iohes tradit⁹ ē.
venit ihs in galileā p̄dicans euāgeliuʒ re-
gni dei. Et qm̄ ſedes victoris ē ſeſſio ſacer
dotis victoriā xp̄i recte ſignificat. q̄ poſt ie
iuniū vicit dyabolū. Nā reliq̄t eū tēptator
& acceſſerūt angeli & miniſtrabant ei. poſt
dictā ḡ ſeq̄ntiā ſurgēs ſacerdos & ad ſini-
ſtrā altaris ptē accedēs ꝓnūciat euāgeliū
ſignificās ꝙ xp̄s nō venit vocare iuſtos ſʒ
pctōres. iuxta qđ ip̄e in euangelio dixit. q:
nō īdigēt q̄ ſani ſunt medico ſʒ q̄ male ha
bēt. Per dextrā eī iuſti: ꝑ ſiniſtrā vō pctō-
res ſignificātur. Propt̃ qđ dn̄s in iudicio
ſtatuet q̄dē oues a dextris. edos a ſiniſtris
De h̄ dictū ē ſub ti. de oīoe. Quidā tn̄ dixe
rūt ꝙ iō ſacerdos ī p̄ncipio miſſe ꝯſiſtit ad
dextrā. cū vero ꝓnūciat euāgeliū ꝯuertit̃
ad ſiniſtrā. & circa finē iteꝝ redit ad dextrā.
q: cultus dei p̄mo fuit in pp̄lo iudeoꝝ. & iu
dea tūc erat a dextra. deinde iudeis nō cre
dētibus & verbū dei tanq̄ȝ indigni reſpu
entibus. cultus dei tranſiuit ad gentes ad
q̄s apl'i trāſierūt: & tūc iudea fuit a ſiniſtra
pte. & circa finē reuertet̃ iteꝝ ad iudeos ad
p̄dicationē enoch & helie q̄ ꝯuertēt corda
patrū ī filios. qm̄ ī diebus illis ſaluabit̃ iu
das & reliq̄e iſrl' ſalue fiēt. Qui eñ p̄mo di-
xerat. In viā gētiū ne abieritis. poſtea p̄ce
pit dicēs. Ite in orbē vniuerſum. Quia ḡ
p̄dicatio ꝑuenit etiā ad illos qui ī ſiniſtra
pte fuerunt dum ſiccato gedeonis vellere
ros aream irrigauit merito in parte ſini-
ſtra legitur euāgeliū. ſicut in ſe. ti. dicetur.

Uñ verſus. Eſt rõ cur p̃o altaris dextra in
ſe. Pͥncipiũ fineq̃ʒ tenet mediũq̃ʒ ſiniſtra
Dextra iudeos. gẽtiles leua figurat. Ce-
pit ab his. defert̃ ad hos. refertur ad illos
Noſtra fides. ⁊ erũt oẽs ĩ fine fideles. Sʒ
cũ ſacerdos q̃ pnũciat euãgeliũ repñtat p̃
ſonã xp̃i q̃ nõ p̃dicauit gẽtibus ſʒ iudeis.
iuxta qḋ ip̃e dicit ĩ euangelio. nõ ſum miſ
ſus niſi ad oues q̃ pierãt domus iſrl̃. verũ
illḋ recte dicat̃ prudens auditor aduertat.
De hoc dictũ ẽ ſub ti. qualiter ep̃s vl̃ ſacer-
dos ad altare ſtare dʒ. Ad quãcũq̃ʒ vo al-
taris p̃tẽ ille ſe trãfferat: miniſtri eñ retro
ſequũtur put dictum eſt ibidem.

De euangelio.

Upra proxie tactuʒ
ẽ qualiter ſacerdos nõ ſolẽniter
celebrãs ip̃emet euãgeliũ dicit
Uerũ qñ ep̃s vel ſacerdos celebrat cũ mi-
niſtrio cũcta ſolẽniter pagũtur. tũc eñ in
q̃buſdã eccl̃ijs vt rome dyaconus dextra
manu põtificis oſculata codicẽ euangelij
ſumit de altari illũ ſubdyaco. ad ferẽdum
tradẽs. poſtea bñdictõeʒ poſtulat ab ep̃o
vel ſacerdote ⁊ ei bñdicit̃. In alijs tñ eccle-
ſijs p̃us bñdictõeʒ poſtulat q̃ʒ codicẽ ſuſci
piat de altari. Data itaq̃ʒ bñdictõe proce-
dit dyacon⁹ ad pulpitũ p̃ dextrã p̃tẽ chori
quẽ p̃cedit ſubdyaconus cũ textu euãgelij
⁊ illũ p̃cedit thuribulũ cũ incẽſo. ⁊ añ thu
riferariũ ceroferarij cũ faculis accẽſis. ãte
illos in q̃buſdã eccl̃ijs crucis vexillũ. ſicq̃ʒ
pulpitũ aſcẽdit ⁊ euãgeliũ incipit. quo di
cto ad ep̃m vel ſacerdotẽ ſil̃ redeunt q̃ ſin
gula p̃ſeq̃mur. Notãdũ ẽ aũt q̃ ĩ quibuſ
dam eccl̃ijs ĩ p̃cipuis feſtiuitatibus dya-
conus p̃ficiſci volẽs ad legẽdũ euãgeliuʒ
ĩcipit antiphonã q̃ eſt ĩ nocturnis ſup̃ bñ
dictus. ⁊ dũ ip̃e accedit ad pulpitũ. illa cã-
tatur ⁊ finit̃ a choro. vt notet̃ caritas. ⁊ cã-
tatur ſine neuma. ad notãdũ q̃ deus nõ p̃
cipit nos hr̃e niſi ſimplicẽ caritatẽ. Sane
iã figura mutat̃. nã dyacon⁹ q̃ p̃us repñta-
bat p̃phaʒ iã repñtat euãgeliſtã. nã lex ⁊
p̃phe vſq̃ʒ ad iohẽm. ⁊ ex eo regnũ celoꝝ
euãgelizat̃. ideo aũt euãgeliũ legit̃ vt velut
xp̃s poſt legẽ p̃phas ⁊ pſalmos ore ſuo p̃
dicauit ita poſt ep̃l̃aʒ rñſoriũ ⁊ all̃. p̃ illud
p̃pl̃o p̃dicatio ei⁹ ãnũtiet̃. Et dĩ euãgeliuʒ
q̃ſi bon⁹ nũcius. ab eu qḋ ẽ bonũ. ⁊ ãgeluſ
qḋ ẽ nũcius. ẽ eñ euãgeliũ xp̃i ⁊ ap̃loꝝ p̃
dicatio. nũciat q̃ dẽ vitã poſt mortẽ. requiẽ
poſt laborẽ. regnũ poſt ſeruiciũ. Eſt auteʒ
ſciẽdũ q̃ ſicut p̃eminet caput ceteriſ corp̃iſ
mẽbris ⁊ illi cetera mẽbra ſuiũt. ſic ⁊ euãge
liũ p̃ncipale ẽ oĩm q̃ ad offĩn miſſe dicunt̃
⁊ toti p̃eminet officio miſſe ⁊ q̃cũq̃ʒ ibi cã
tãtur ⁊ legunt̃ illi ꝯſentiũt ĩtellectuali rõe
p̃ut in ſexta p̃te ſub dñica q̃libet dicetur.
Dyacon⁹ ãt p̃mo dextrã manum põtificis
oſculat̃ nihil dicẽs. q̃ p̃dicator euãgeliza
re dʒ p̃ gl̃ia eterna de q̃ ſpõſa dicit in cãti.
Dextra illius ãplexabit̃ me. Nã ⁊ ãgelus
q̃ reſurrectõis xp̃i gl̃iam venerat nũciare
ſedebat ĩ dextris ſtola cãdida coopertus.
In alijs tñ eccl̃ijs nõ oſculat̃ ſʒ ſolum ĩcli
nãs bñdictõeʒ poſcit. Uerʒ ſubdyacon⁹ vl̃
dyaconus nõ man⁹ ſʒ pedes romani põti
ficis oſculat̃. vt ſummo põtifici ſummã ex
hibeat reuerẽtiã. ⁊ eũ illius oñdat eẽ vica-
riũ cui⁹ pedes oſculabat̃ mulier illa q̃ fue-
rat ĩ ciuitatẽ peccatrix. Adorãdũ ẽ eñ ſca-
bellũ pedũ eius q̃ ſctm̃ ẽ. cuius etiã reſur-
gẽtis a mortuis pedes mulieres tenentes
adorauerũt. Gñalit̃ eĩ nemo dʒ manũ ſum
mi põtifices oſculari. niſi cũ de maĩb⁹ eiuſ
aliq̃d accipit. vl̃ cũ ad man⁹ eius aliq̃d tri
buit vt oñdat̃ q̃ ex vtroq̃ʒ debem⁹ ei gr̃as
agere q̃ ſic ſemp̃ dat p̃pa. ſic nunq̃ʒ recipit
aliena. Quas oblatõẽs roman⁹ põtifex re
cipiat: ſub ti. de oblatõibus dicet̃. Subſe-
q̃nter dyacon⁹ textũ euãgelij ſumit de alta
ri. q̃ de ſyon exibit lex ⁊ ṽbũ dñi de hieru
ſalẽ. nõ vtiq̃ʒ moſaica lex q̃ quondã exiue
rat de mõte ſinai ſʒ euãgelica de q̃ p̃pha
ait. Ecce dies venient dicit dñs ⁊ cõſum-
mabo teſtamẽtũ nouũ ſupra domũ iſrael
⁊ ſup̃ domũ iuda. Sumitur etiã liber de
altari: qm̃ ap̃l̃i de altari euangeliũ accepe
rũt cũ predicãtes paſſioneʒ xp̃i euangeli-
zabant. Uel altare in hoc loco ſignificat

iudeos a quibus trāſfert regnū dei ⁊ dat
genti faciēti fructū eius. Et ex eo ꝙ liber ſu
initur de altari notat ꝙ euāgeliū ē v̄bum
dei qd̄ ꝑ altare ſignificat. ſm illō exo. xx.
Altare de terra facietis mihi. Et ꝓpt̄ ꝓmiſ-
ſas rōes quidā volentes in fine miſſe dice
re euāgeliū ſcī iohis vel aliud impmunt
ꝑmo ſignū crucis ſup altare ⁊ poſtea ī frō
te. Sumit aūt illū vt q̄dā volūt de dextra
ꝑte altaris. q: eccl'ia de iudeis a q̄ nr̄a ſum
pſit exordiū antiquitus fuit a dextris ⁊ po
nit eū ī manu ſiniſtra dextrā ſupponēs iu
xta illō. Leua ei⁹ ſub capite meo ⁊ dextra
eius āplexabit me. Et h̄ ꝓpter triplicem
cām. Primo q: euāgeliſta docet celeſtia q̄
ꝑ dextrā terrenis q̄ per ſiniſtrā intelligitur
ſupponi. Scdo inclinat liber ſup ſiniſtrū
humer͂. ad notādū ꝙ xp̄i ꝑdicatio de gēti
li ꝑplo trāſibit ad iudaicū. eſa. xx. c. In die
buo ill' ſaluabit iuda. Tertio q: ī vita tpa-
li q̄ ꝑ illā ſignificat neceſſe ē euāgeliū ꝑdi
cari. Et textus euāgeliȷ̈ in quibuſdā eccl'ijs
ornat exterius argēto ⁊ lapidibus. ꝓut di
ctū ē in. ꝑte. iiȷ̈. ſub ti. de legalibus īdumē-
tis. Liber aūt ipe ab aduētu ſacerdotis ad
altare donec euāgeliū legat ſup altare re-
māſit. ꝙ q̄tū ad h̄ ſignificat ihrl'z. qm̄ euā
gelica doctrina ꝑmū in ihrl'm facta ē. ⁊ ibi
ꝑmanſit ab aduētu dn̄i illud donec publi
caretur gētilibus. iuxta illud. De ſyon exi
bit lex vt ſup̄. Ihrl'z em̄ ē locus paſſiōis q̄
ꝑ altare etiā ſignificat. Cōſeq̄nt bn̄dictōez
poſtulat. quia nullus dz ꝑdicare niſi mit-
tatur. iuxta illud apl'i. Quō ꝑdicabunt ni
ſi mittātur. Et dn̄o inquit apl'is. Rogate
dn̄m meſſis ⁊ mittat oparios ſuos in meſ
ſem ſuā. eſaias aūt cū audiſſet vocē dn̄i di
centis. quem mittā ⁊ quis ibit ex vobis. rn̄
dit. Ecce ego ſum. mitte me. Dixitq3 dn̄s.
Vade ⁊ dic ꝑplo huic. audite audiētes ⁊c.
Rurſus hmōi bn̄dictōez ꝑfigurauit moy-
ſes q̄ aſcēdens in mōtē accepit tabulas ⁊
bn̄dictionem ⁊ ꝑplo mandata ꝓpoſuit. Et
dn̄s etiā bn̄dixit ordini dyaconali. cui de
dit ſpm̄ ſctm̄ ⁊ miſit ad ꝑdicādū ꝑ vniuer
ſuz orbē. Pōtifex ḡ vl' ſacerdos viſibilit

bn̄dic dyacono q̄ lectur⁹ ē euāgeliū qd̄ nō
fecerat ſubdyac. lecturo epl'am q: xp̄s iui-
ſibilis manēs legē ⁊ ꝓphas q̄ per epl'am
ſignificātur inuiſibiliter miſit. ſed poſtq̄
ī terris viſus ē. ⁊ cū hoibus ꝯuerſatus eſt.
apl'os ⁊ euāgeliſtas viſibiliter miſit ⁊ do-
cuit. Eūtes īquit ꝑdicate dicētes. Appropi
q̄bit regnū celoꝝ. Illi aūt egreſſi circuibāt
caſtella euāgelizātes ⁊ curantes vbiq3. Et
mittit eū ad legendū euāgeliū ad notādū
ꝙ xp̄s miſit apl'os ad ꝑdicādū regnū dei.
Dyaconus aūt ea q̄ ſibi in bn̄dictōe dicūt
ꝯſiderās ſe corde puꝝ. ore mūdū. ⁊ ope ca-
ſtum ſtudeat exhibere q̄tenus ſacroſctm̄
euāgeliū poſſit digne ꝓferre. q: pute⁹ aq̄-
rū viuētiū. i. euāgelica ꝑdicatio. nō fluit ī
petu. i. libere niſi de libano. i. de corde ca-
ſto ⁊ ore cādido. Nō em̄ ē ſpecioſa laus. in
ore pctōris: Imo pctōri dicit deus. Quare
tu enarras iuſticias meas ⁊ aſſumis teſtm̄
meū ꝑ os tuū. Et iō ſigno crucis munitur
De ide licētia ⁊ bn̄dictōe obtētā. ⁊ īſup cru
ce impſſa vt ſecurus īcedat ꝓcedit ad pul
pitū cū ſilētio īclinato capite nihil ī q̄buſ-
dā eccl'ijs ferēs ꝓpt illō qd̄ dn̄s ipe ꝑcepit
apl'is q̄s miſit ad ꝑdicandū regnū dei. ni
hil inq̄t tuleritis ī via ⁊ neminē ſalutaueritis
In aliȷ̈s tn̄ eccl'ijs dyacon⁹ fert libꝝ vt iā3
dicet. ſ3 ꝑueniēs ad ābonē ſalutat q̄ ī trāſ
domū cui offert pacē. vt īfra dicet. ⁊ trāſit
ꝑ dextrā ꝑtē chori ad ſiniſtrā. ⁊ liber euan
geliȷ̈ de dextra ad ſiniſtrā trāſfert. ⁊ ibi le-
git. q: de ſyon exibit lex vt ſup̄. Iudea em̄
reſpuēte v̄bū dei: apl'i trāſierūt de iudeis
ad gētes. ⁊ poſtea ꝑdicatū ē gētibus. q̄ ꝑ ſi
niſtrā ītelliguntur. Vn̄ aplo' ad hebreos.
Vob oportebat ꝑus ꝑdicari v̄bū dei. ſed
qm̄ repuliſtis illō ⁊ īdignos vos iudicaſtis
ecce ꝯuertimur ad gētes. De h̄ ſup̄ in titu.
ꝓximo. In eccl'ia romana ⁊ ī q̄buſdā aliȷ̈s
ſubdyaconus ꝑ vnā viā ⁊ dyaconus per
aliam in pulpitum aſcēdit. qm̄ ille docen
do ⁊ iſte diſcendo in augmentum ſciētie
ꝓcedit. et q: miniſtrator per meritū opis
⁊ ꝑdicator ꝑ meritū oris in augmētū iuſti
cie ꝓgredit. vnde pſalmiſta. Iuſticia tua.

ſicut mõtes dei. Per eãdẽ tñ viã deſcẽdentes ad põtificẽ reuertũt. q2 ꝑ finalẽ ꝑſeuerantiã ꝑtingũt ad ꝓmiũ ſicut dñs ait. Qui ꝑſeuerauerit vſq3 ĩ finẽ: h ſaluus erit. Et q2 ꝓdicatio ſine ope nõ ſufficit. Cepit eñ ihs facere ⁊ docere. Jõ ꝓdicator ꝑ eandẽ viã reuertit ꝑ quã acceſſerat miniſtrator. Preterea iõ lecturus euãgeliũ ab vna pte progredit ⁊ aſcẽdit. ⁊ ab altera regredit ⁊ deſcẽdit. iuxta illud euãgelij. ꝑ aliã viã reuerſi ſunt ĩ regionẽ ſuã. qm̃ aplĩ ꝑmus ꝓdicauerũt iudeis. ⁊ poſtea gentibus. ſm illd apli Quia repuliſtis vbũ dei, ⁊ ĩdignos vos feciſtis ⁊c. Sane dyaconũ ſubdyaconus añcedit. q2 iohes ⁊ eius ꝓdicatio xp̃m ⁊ eius ꝓdicationẽ preceſſit. portãs ĩ qbuſdã eccleſijs puluinar qd libro ſupponat. Per ſpuluinar qdẽ qd feſſo ſupponit ad qetẽ ſignificatur ſolatiũ ſiue tpalia. Quaſi diceret. Si vobis ſeminamus ſpũalia: nõ ẽ mirum ſi a vobis metim⁹ carnalia. Nã ſm aplm ꝑma ad corinth. ix. Quia altari ſeruiũt cũ altari ꝑticipãt. Dign⁹ eſt eñ operarius mercede ſua. math. x. Et dñs ꝓcepit ĩ lege. Nõ claudes os bouis triturãtis. Rurſus puluinar ſupponit euãgelio ad notãdũ q ſuaue ẽ iugum dñi ſiue onus euãgelij illud portare volẽtibus. Vñ in math. Jugũ meũ ſuaue eſt ⁊ onus meũ leue. Huic iugo q ſubijcit oĩa ſubiecta hz ſm aug. Puluinar ergo ẽ ſuauitas ⁊ dulcedo ĩ mãdatis dei. Vñ ꝓpha. Paraſti ĩ dulcedĩe tua paupi de⁹. Et iter Quã dulcia faucibus meis eloqa tua dñe. Jn eccha tñ romana dyaconus ꝓcedit vt doctor. ſubdyaconus ſeqtur vt auditor. Jlle ꝓcedit vt ꝓdicet. iſte ſeqtur vt miniſtret. Poſt lectionẽ vo ſubdyaconus qſi ſufficiẽter edoctus ꝓcedit referẽs euãgelium qm̃ mercedẽ euangelij de ſua miſtratione reportat. ſm illd qd dñs ipẽ ꝓmiſit ĩ euãgelio. Qui recipit ꝓphã ĩ noĩe ꝓphe mercedẽ ꝓphe recipiet. Que iõ ꝓmittit dyaconus ad põtificẽ vt oñdat ſe fructũ ꝓdicatõis referre de q dñs iuſſerat. Poſui vos vt eatis ⁊ fructũ afferatis. ⁊ fructus vr̃ maneat. Ad h ſubdyaconus librũ ⁊ puluinar reportans ſignificat q ꝓdicator bono opere dz vitã ſuã deo offerre. Vñ apls ad corinth. ix. Omne qdcũq3 facitis aut vbo aut ope. ĩ noĩe dñi ihu xp̃i facite. Premittit qз eps añ euãgeliũ thuribulũ cũ ĩcẽſo. q2 xp̃i opa ꝓceſſerũt ei⁹ doctrinã. iuxta illd. Cepit ihs facere ⁊ docẽ. Thuribl'z aũt cũ thure ſignificat orõez cũ deuotõe. quaз tc̃ maxĩe dñt hr̃e fideles ĩ audiẽdo diuinũ ſmonẽ. Rurſus iõ dyacon⁹ ꝓmittit thuribulũ. q2 ꝓdicator dз odorẽ bone opiniõis ex ſe mittere iuxta illd apli. Xp̃i bon⁹ odor ſum⁹ ĩ oĩ loco. Nã cuius vita deſpicit reſtat vt ei⁹ ꝓdicatio ꝯtẽnat. Tertio thuribulũ ꝓcedit. vt ipius dyaconi orõ ſicut incẽſum ĩ ꝯſpectu dñi dirigat. Añ thuribulũ vo ꝓmittit duos ceroferarios cũ facul' accenſis. Pmo q2 dз deſideriũ ⁊ gaudiũ ĩ cordibus auditoꝝ accẽdere. qtenus ⁊ libẽter audiãt ⁊ gratãt obediãt. Jn qbuſdã tñ eccl'ijs thuribuluз cereos ꝓcedit. qm̃ orões opa ⁊ vtutes decõe famã lucẽ ⁊ ſigna ꝓcedũt. iuxta illd luce. Luceat lux vr̃a ⁊c. Et illd. Et vtus exibat de illo ⁊ ſanabat oẽs. ſcdo ſacerdos vl eps ꝓmittit añ dyaconũ duos acolitos portãtes cereos ⁊ incẽſuз. ad notãdũ q xp̃o premittebat binos nũcios añ faciẽ ſuã ĩ oẽm ciuitatẽ, ⁊ locũ q ipẽ erat vẽturus ꝓferẽtes choruſcatiões miracloꝝ ⁊ odorẽ vtutũ. vñ reuerſi dixerũt. Dñe ĩ noĩe tuo etiã demonia ſubijciũtur nobis. Facies eñ xp̃i ꝯuenienter hic intelliguntur apli qui normã doctrine ſue populis oſtẽdebãt: ꝓpter qd ipſis aiebat. Qui vos recipit me recipit. Tertio ideo librum euãgelij precedit thuribulum ⁊ candelabra. q2 doctrinam xp̃i virtus ⁊ fama preibant euangeliſta teſtãte. Exiuit ihs in virtute ſpiritus in galileam ⁊ fama exiuit de illo in vniuerſaз regionem. ⁊ ipſe docebat in ſinagogis eorum. Quarto propter cauſam in ſecunda parte ſub titu. de acolito ſcriptã. Rurſus duo cerei illuminati doctores eccleſie ꝑ quos eccleſia illuminatur ⁊ qui debent habere notitiam vtriuſq3 teſtamenti deſignantur. Hinc eſt q ipſi cerei plerunq3 quibuſdam:

diuerſoꝝ coloꝝ lineis decoꝛātur. ad notan
duz ꝙ p doctoꝛes ipos ſacra ſcriptura di-
uerſis ſenſibus exponit̄. put dc̄m ē ī, phe
mio libꝛi. Si v̄o linee ip̄e auree vl̄ argētee
ſint: deſignāt ꝙ ī ip̄is doctoꝛibus eſt aurū
ſapiē. ꝛ argētū eloquētie. Vel cerei ip̄i de-
ſignāt duo teſtamēta q̄bus genus hūanū
illuminat̄. vl̄ legē ꝛ ꝓphas. q̄ in q̄buſdaz
eccl'ijs dū euāgeliū legit̄ in pauimēto po
nūtur. qm̄ legis vmbꝛa ꝛ ꝓphaꝝ enigma
ta p lumē euāgelij. etiā ab hūilibus ītelli-
gūtur. qꝛ p euāgelicā doctrinā lex ꝛ ꝓphia
penitus euanuerūt ī lr̄a. In q̄buſdā tn̄ ec-
cleſijs ī diebus ꝓfeſtis vn⁹ puer cū vno tm̄
cereo dyaconū p̄cedit. p qd̄ ſignificat̄ ꝙ p̄
mū xp̄i aduētū q̄ hūilis fuit ꝛ occultus p̄-
uenit tm̄ vn⁹ curſoꝛ. ſ. iohes baptiſta q̄ fu
it lucerna v̄bi. In diebus v̄o feſtiuis duo
cerei p̄cedūt. qꝛ ī ſcd̄o aduētu q̄ ſolēnis erit
ꝛ manifeſtus duo p̄mittētur p̄cones. ſ. he-
lias ꝛ enoch. q̄ īterficiet̄ ab antixp̄o ī ihꝛl'z
qd̄ ſignificat̄ p extictionē cereoꝝ. De cāde-
labꝛis ꝛ etiā cereis aliter dc̄m ē ī p̄ma pte
ſub ti. de picturis. Anteceditq̄ʒ crux p̄mo ad
notādū ꝙ dyaconus dʒ p̄dicare crucifixuz
Scd̄o ꝙ q̄ eū ītuet̄ p fidē ſanatur a moꝛſu
ſerpētis antiq̄. ip̄e eñ ē ſerpēs ī palo. Ter
tio crux p̄cedit euāgeliū ī ſignum ꝙ p̄dica
toꝛ dʒ ſequi crucifixū. Vn̄ dn̄s inq̄t petro.
Seq̄re me ioh. xxj. c. Poſt hec dyacon⁹ ſup
ambonē aſcēdit. Dicit̄ aūt ābo. onis. pul-
pitū vbi legit̄ euāgeliū ab ambio ābis. qꝛ
locus ille gradibus ābitur. Sūt eñ ī q̄buſ
dā eccl'ijs duo paris graduū ſiue duo aſcē
ſus in illū p mediū choꝛi. vnus a ſiniſtris
videlʒ v̄ſus oriētē. q̄ fiat aſcēſus. alt̄ a dex-
tris videlʒ v̄ſus occidētē q̄ fiat deſcēſus vt
p̄miſſuz ē. Vl̄ aſcēdit ab auſtꝛali pte. Nā
xp̄s a bethel. i. bethleē q̄ ē ad auſtrū venit
in ihꝛl'm. Vn̄ dr̄. Deus ab auſtro veniet.
Aſcēdit ergo ſup ambonē. ad notandū ꝙ
xp̄s ābit oēs q̄ cuſtodiūt v̄bū euāgelij. vt
poſſit ābiri. ꝛ ſic meli⁹ ab oīb⁹ ītelligi. Itē
aſcēdit vt in edicto ꝛ alta voce ānūciet̄: euā
geliū tanq̄ʒ vbiq̄ʒ ꝛ ab oībus audiēdū. iux̄
illud ꝓpheticū. Sup mōtē excelſum aſcē-
de tu q̄ euāgelizas ſyon: exalta in foꝛtitu-
dine vocē tuā. Et dn̄o inq̄t ī euāgelio. Qd̄
dico vobis in tenebꝛis dicite ī luce. ꝛ qd̄ in
aure auditis p̄dicate ſup tecta. Vt in mitteꝛ
dn̄m q̄ ī mōtē aſcēdit vt euāgeliū p̄dicarꝫ
ꝛ apiens os ſuū docebat diſcipulos ſuos
dicēs. Beati paupes ſp̄ū ꝛc̄. Lex etiā ī mō
te data ē. Euāgeliū ergo ī alto ꝛ eminenti
loco legit̄. qꝛ doctrina euāgelica dilatata
fuit vbiq̄ʒ terraꝝ. Vn̄ in oēm terrā exiuit
ſonus eoꝝ. ꝛ in ꝛc̄. Ep̄l'a v̄o in loco inferio
ri. qꝛ lex ꝛ ꝓphe q̄ p illā figurāt̄ clauſa fue
runt in iudea. Vn̄ Notus in iudea de⁹ ꝛc̄.
Preterea p ep̄l'am p̄dicatio veteris teſta-
menti q̄ hūilioꝛ. p euāgeliū noui teſtamē-
ti q̄ excellentioꝛ ē intelligit̄. Doctrina eñ
xp̄i vel lex euāgelica excellit ap̄l'icaz. ꝛ ap̄l'i
ca legalē doctrinā. vn̄ ap̄l's ad hebꝛe. vij.
Lex neminē ad pfectionē ducit. euāgeliuz
aūt dat ſalutē omni credēti. In miſſa tn̄ p
defunctis nō ī loco eminentioꝛi. ſed iuxta
altare euangelium ꝛ ep̄l'a leguntur. ad no
tandū ꝙ quantū ſpectat ad defunctos. ta-
lia nō ſunt p̄dicationes que viuis publice
fiunt. Ip̄is antē cum ſint abſentes fieri ne
queūt publice vel occulte. ſed magis ſunt
pꝛo ip̄is orationes p quas ad xp̄m qui per
altare ſignificatur appꝛopīquātes eis poſ
ſumus reuelationem aliquā obtinere. Le
gitur etiam de moꝛe euangeliuz ſuper aq̄-
lam. iuxta illud. Et volauit ſuper pennas
ventoꝛum. Et aquila ip̄a ſeu locus in quo
legit̄ in diebus feſtiuis aliquo pāno lineo
vel ſerico opitur ad ſignificandū mollicīē
coꝛdiū xp̄ianoꝝ. Vn̄ dn̄s per ꝓphām. Ec
ce coꝛ carneū dabo vobis. ꝛ ſcribaʒ legem
meā ī coꝛdibus vr̄is. Locus v̄o in q̄ ep̄l'a
legit̄ nō coopit̄. ad ſignificādū duriciē coꝛ
diū iudeoꝝ. Lecturus aūt euāgeliū tranſit
ad ptē ſiniſtrā. put iā ꝛ ſup̄ ſub ti. de mu-
tatōe ſacerdotꝭ dc̄m eſt. ꝛ opponit faciē ſu
aʒ aq̄loni. iux̄ illd̄ eſa. xliij. Dicā aq̄loni da
ꝛ auſtro. noli ꝓhibere: vt oñdat nos doctri
na euāgelij debere armari ꝛ p̄dicatōeʒ xp̄i
ꝯ illū ſpālit̄ dirigi q̄ ait. Ponā ſedē meaʒ
ab aq̄lone ꝛ ſilis ero altiſſimo: Nā ꝛ ſm̄ ꝓ

phetā ab aq̄lone pādet oē malū ſup habi
tatores terre. Rurſus v̄ſus aquilonē euan
geliū legit. iuxta illō qō legit ī cāticis quar
to. Aquilo ſurgat. i. dyabolus fugiat. ⁊ au
ſter veniat. i. ſpūſſanctus accedat. Recte ei
ɔtra dyabolū euāgeliū legit vt illū ſua vir
tute expellat. qm̄ dyabolus nihil tātū quā
tum euāgeliū odit. Siq̄dē aquilo ventus
frigidꝰ dyabolū ſignificat. q̄ flatu tēptatō
nū corda hoīm a dei timore ɔgelat ⁊ refri
gerat. Cū ḡ fideo in euāgelio ɔtineat. q̄ eſt
armatura nr̄a ɔtra dyabolū. iuxta illō. cui
reſiſtite fortes in fide. merito legit ɔtra illū
Quīqz etiā v̄ſus meridiē legit. qꝛ doctrina
xp̄i q̄ p̄mo fuit īter iudeos ⁊ nūc īter gētes
ad eos ī fine redibit. Ibi v̄o q̄ cū ī veniēdo
p̄ceſſerūt reſpiciūt ad euāgeliū ⁊ ad faciē
recitātis. put ſub ep̄la dctm̄ ē. Deinde le
cturus euāgeliū ſalutat pp̄lm vt illū ad au
diendū v̄bū dei attētū reddat dicens. dn̄s
vobiſcū. oñdens etiā p hꝫ ſe orare vt dn̄o ſit
cū eis ⁊ obſeruās qō dn̄s iuſſit. In quācū
qꝫ domū ītraueritis p̄mū dicite. pax huic
domui. Chorus v̄o ⁊ pp̄ls q̄ſi redditus at
tētus. ad illū ⁊ ad q̄cūqꝫ ptē euāgeliū legi
tur ſe vertūt. qꝛ oībus ꝓpoſitū ē. Ite ī mū
dū vniuerſuꝫ p̄dicate euāgeliū oī creature
id eſt hoī. p quo facta ē oīs creatura vl̄ qui
hꝫ aliq̄d pticipiū cū oī creatura. Et rn̄dent
Et cū ſpū tuo. ſupple vt digne poſſis euan
geliū legere. ac ſi. dicāt tecū ſit ad dicēdū. ⁊
ſic mutuo ſe ſalutāt. put ſub p̄fatōe dicet.
Sane euāgeliū ſtādo ⁊ nō ſedēdo auditur
ſicut ſtatuit anaſtaſius papa vt ad p̄liū ꝓ
xp̄i fide ſeruāda ꝓmptitudo notet. Unde
luc. xxij. Qui nō hꝫ gladiū vēdat tunicaꝫ ⁊
emat illū. Et qꝛ ipſius doctrina ad amoreꝫ
celeſtiū dirigit mētes nr̄as. Ad hmōi etiā
ꝓmptitudinē deſignādā q̄dā dū euāgeli
um legit clamides deponūt ⁊ etiā ad deno
tādū q̄ oīa tpalia dimittēda ſunt ꝓpt xp̄ꝫ
iuxta illō euāgelij. Ecce nos reliq̄mꝰ oīa ⁊
ſecuti ſumꝰ te. Et ex quo ſtādū ē: apparet q̄
nec iacere nec appodiari debemus euāge
liū audiēdo. Reclinatoria ḡ tūc relinquūt.
ad denotādū q̄ nō debemus ɔfidere ī pn
cipibus nec ſuſtētari ī terrenis. qꝛ vanitas
vanitatū ⁊ oīa vanitas. dicit eccleſiaſtes ſꝫ
auditur ɔp̄atione dei ī quē curā nr̄am ia
ctare debemus. Et ſm ipm anaſtaſiū ſtā
tes curui manere debemus. vt hūilitatē q̄
a dn̄o docetur. etiā corpe demōſtremꝰ. Au
ditur etiā capite nudato. Primo vt atten
tio adeſſe mōſtretur. ob quā etiā cām q̄dā
tūc mentonē ⁊ genas manu tenent. Scd̄o
vt q̄nqꝫ ſēſus patuli ſint ad audiēdū. Ter
tio ad notādū q̄ oīa q̄ ſub velamine ⁊ fi
gura ī lege ⁊ ꝓphetꝫ ɔtinebātur ſunt ī euā
gelio manifeſtata. In xp̄i eīm paſſione ve
lū templi ſciſſum ē ⁊c̄. Deponūtur etiā tūc
baculi ⁊ arma. Prīo ne imitemur iudeos ī
ɔſpectu crucifixi arūdines ⁊ arma ferētes
Scd̄o ad notādū q̄ xp̄o p̄dicāte: oēs lega
les obſeruātie q̄ p baculos ſignificātur de
poſite ſunt. Tertio depoſitio baculoꝝ ⁊ ar
moꝝ hūilitatē notat ⁊ xp̄iane pfectiōis eē
ſe nō vindicare ſꝫ dn̄o reſeruare vindictaꝫ
iuxta illud. Mihi vindictā ⁊ ego retribuā
dicit dn̄s. Et mathei. v. q̄ te pcuſſerit ī vnā
maxillā p̄be ei ⁊ alterā. Auditur etiā euan
geliū ī ſilētio qꝛ oīa ſoluta ſunt in euāgelio
q̄ in lege ⁊ ꝓphetis ꝓmiſſa erāt. Pōtifex
qꝫ ſeu ſacerdos dū euāgeliū legitur: faciēꝫ
vertit ad illud. ad notādū q̄ xp̄s p̄dicato
res euāgelij ſemp ad adiuuādum reſpicit
ſtās ſup ſcabellū ad deſignādū q̄ p hmōi
p̄dicationē oīs aduerſa ptās debellatur ⁊
xp̄i pedibus ſubmittitur. ⁊ ſic īpletur qō ī
p̄s dicit. Donec ponā īimicos tuos ſcabel
lum pedū tuoꝝ. Dyaconꝰ v̄o ſtatim poſtq̄
ſibi rn̄ſum ē. ⁊ cū ſpū tuo. vt cūctos reddat
dociles ⁊ beniuolos ad audiēdū v̄bū euā
gelij. i. bonū nunciū nunciantē regnū dei:
ſubdit Sequentia ſancti euāgelij: thurifi
cans librū ⁊ ſignans ſigno crucis. ⁊ etiam
in q̄buſdā locis oſculatur librū. Quaſi di
ceret. Hic ē liber ſeu euāgeliū dei. hic eſt li
ber crucifici quē p̄dico. hic ē liber pacifici.
p quē recōciliationē accepimꝰ. Unde apl's
p̄ma ad corinth. j. Predicauimus vobis
xp̄m crucifixū. Per incēſi aūt fumū bona
predicationis opinio intelligitur. Deinde

ĩ frõte ĩ ore et ĩ pectore.

ſignat ſe in fronte. in ore ꝑiter ⁊ in pectore
ſeu in corde ne dyabolus q̃ bonis opibus
inſidiat̃ tollat ei ꝑ erubeſcētiā deuotionē
de corde vel ſermonem de ore. Ac ſi dicat
Ego xp̄i crucē nõ erubeſco ſed eā ore p̄di-
co ⁊ corde credo. q꞉ corde credit̃ ad iuſticiā
ore aūt ꝯfeſſio fit ad ſalutē. Predicam⁹ in
q̄t apl's xp̄m ih̄m ⁊ hūc crucifixū. iudeis
q̄dē ſcādalū. gentibus ſtulticiā. Et apl's
ad galat. vj. Mihi abſit gl'iari niſi in cru
ce dñi nr̄i ih̄u xp̄i. Dñs etiā ĩ euāgelio ait.
q̃ me erubuerit ⁊ ſermones meos: hūc fili
us hoĩs erubeſcet cū venerit in maieſtate
ſua ⁊ p̄ris ⁊ ſctõꝝ angeloꝝ. Vñ in daniele
legitur. Nõ ē ꝯfuſio ꝯfitentib⁹ te. Quidā
aūt ſignāt ſe tantū in frõte ⁊ in pectore q̃ſi
in vtroq; ſupliminari. Clerus vero ⁊ pp'ls
audito titulo euāgelij. ſ. ſequentia ⁊c. ſiue
bono nūcio. vertētes ſe ad orientē ſiue ad
altare vt deū q̃ verus ē oriens gl'ificent. q꞉
miſit eis v̄bū ſalutis ſicut legit̃ ĩ actibus
apl'oꝝ ⁊ gl'ificauerūt deū dicētes. ergo ⁊ gē
tibus deus pn̄iam dedit ad vitā. cū reuerē
tia ⁊ honore rn̄dent. Gl'ia tibi dñe. Propo
ſito itaq; euāgelio ad legendū. in quo agi
tur de gl'ia ⁊ de nr̄a liberatõe. ſ. qualit̃ xp̄s
dyabolū deuicit ⁊ nos ab ipſius ſeruitute li
berauit. ⁊ victor ad gl'iam p̄ris aſcēdit. ipſi
auditores euāgelij letātes ĩ laudem ſui ſal
uatoris ꝯclamāt dicētes. Gl'ia tibi domĩe
Quaſi dicāt. Gl'ia tua q̃ nobis ĩ euangelio
p̄dicat̃ nobiſcū ſine fine ꝑmaneat ⁊ ſemꝑ
creſcat. Et h̊ dicēdo ſigno crucis in frõte in
ore ⁊ ĩ pectore ſe ſil'r ꝯtra dyabolū muniūt
ne eos ĩpediat in audiēdo. In frõte. q꞉ ibi
ē locus pudoris ⁊ verecūdie. Vñ ꝑ h̊ ꝙ cru
cē fronti imp̄mūt. oñdūt ſe nõ erubeſcere
credere crucifixū cuius liber legit̃. ⁊ eū hr̄e
deū ⁊ dñm. Per h̊ ꝙ ĩ ore ſignificāt ſe cru-
cem dñi audacter p̄dicare. Per h̊ ꝙ ĩ pecto
re. oñdūt ſe libēter ꝯpati ꝑ noĩe xp̄i. Qua
etiā rõe quidā q̄diu euangeliū legitur cū
vtroq; pollice añ pectus ſignū crucis figu
rant. Rurſus nos ĩ ore ſignamus. ad deſi-
gnādū ꝙ de v̄bis euangelij d; eē locutio
nr̄a. In pectore v̊o ad ſignificandū ꝙ ver-

ba euangelij debent nos ꝯtinere in pecto
re ⁊ in mēte. Mox v̊o poſt factū ſignū cru
cis v̄ſus dyaconū audituri euangeliū ſe
ꝯuertunt. De crucis miſterio dicetur in ꝓ
hemio q̄nte partis. Porro alicubi ſubdya
conus dū legitur euāgeliū ſiniſtrā manū
libro ſupponit. ad notandū ꝙ illi q̃ ſub tp̄e
legis fuerunt. quoꝝ finis ſeu vltimus fuit
ioh̄es. quē ſignificat ſubdyaconus. ⁊ ſi ali
qua bona agebāt illa tamē debilia ⁊ infir
ma erant q̄ ꝑ ſiniſtrā ſignificantur. q꞉ ⁊ ſi
lex ad gr̄am diſponeret. tū gr̄am nõ prebe
bat. Cõueniēter ergo ſiniſtra manus libro
euāgelij ſupponitur. in quo xp̄i fides p̄di-
catur. ſine qua ꝑ opa legis nemo ſaluatur
Rurſus ꝑ ſiniſtrā manū tp̄alia. ꝑ librum
euangelij ſpũalia ꝯgrue deſignātur. Ma
nus ḡ ſiniſtra libro ſupponit̃. ad notādū ꝙ
ſicut aĩa ſine corꝑe nõ viuit. ita nec ſpũa-
lia diu ſine tꝑalibus ſubſiſtere pñt. Termi
natur aūt euangeliū exaltando vocē ĩ fine
ꝑut ſub ep'la dcm̄ ē. Et mox illo finito mu
nit ſe dyaconus ſigno crucis ne dyabolus
ſuſceptum ſemen euangelij de vaſe ſigna
to ſurripiat. Et deinde euangeliū oſculat̃.
ad notandū ſe ex caritate ⁊ amore euange
lizaſſe. Auditores v̊o ſe v̄ſus orientē ꝯuer
tunt quaſi ad hier'lm gr̄as agentes. q꞉ inde
venit ad nos euangeliū. Iuxta illud quod
dñs dixit in euangelio apl'is. Vos eritis
mihi teſtes hoꝝ in oēs gentes incipiētes
a hier'lm. Et ſigno crucis in pectore ſe mu
niunt ꝯtra dyabolū ne ſemē v̄bi dei ſuffo
cetur eis. Vñ luc. viij. Volucres celi ꝯme-
derūt illud. Et ne ſmonē dñi rapiat de pe
ctoribus eoꝝ. Quaſi dicant. Deus nos fa-
ciat in doctrina xp̄i ꝑſeuerare. Et vt ſigni-
ficent ſe hr̄e in corde qđ exp̄mitur ore. Qđ
etiā aptius deſignatur in q̄buſdā eccl'ijs
in q̄bus finito euangelio dr̄ Amen. ⁊ bene
Quaſi dicant verū eſt qđ in euangelio di
ctum eſt. Quod ē contra quoſdā hereticos
q̃ lecto euangelio quaſi ꝯtradicētes dicūt
falſum ē. Vel amen. Quaſi dicāt. Fiat no-
bis qđ dñs in euangelio pollicet̃. In alijs
v̊o eccl'ijs dr̄ deo gr̄as. ſicut fit poſt aliquā

iterū

lectionem vel capitulū. Quidā etiā littera
ti dicūt. Bñdictus q̄ venit in nomine dñi:
Quod ē ī fīnio euāgelij mathei qđ legit ī fe
ſto btī ſtephani ⁊ in dñica palmaꝝ. In q̄
buſdā locis cerei q̄ ſignificāt doctores per
quos eccl'ia illuminatᷣ ſtatim poſt lectum
euāgeliū extingūtur. qm̄ xp̄o in eis loquē
te pñt eccl'iam illuminare. eo aūt tacente. i.
ſp̄ūſctō ab eis recedēte h̄ nequeūt. Preter
ea euāgelij p̄dicatione finita: lex ⁊ ꝓphe
tie ceſſabūt. In nōnullis tamē eccl'ijs dū
euāgeliū legitur. cādelabra cū cereis depo
nūtur ad terrā. ad notandū legē ⁊ ꝓpheti
am īferiorē euangelio eē. Cōſeqnter ſubdy
aconus codicē euāgelij refert. dyacon⁹ vo
vacuus redit. vt oñdat ſe p̄dicatōne finita
ꝯtemplatiōi vacare. Veniens aūt p̄us ad
legendū euāgeliū librū ī q̄buſdā eccl'ijs fe
rebat. ad notādū ꝙ ip̄e nō ſolū debebat do
cere. ſ; ⁊ facere. Redit etiaꝫ ad ep̄m ſeu ſa
cerdotē vñ venit. ad notādū ꝙ oīs doctri
na a deo ē. ⁊ ad ip̄m reuertitᷣ. Vñ ſalomon
Vñ exeūt flumina reuertūtur. Textus q̄ꝫ
euāgelij ſup̄ puluinar reportatur. q2 eccl'ia
vt audiuit euangeliū illud ſuauiter corde
ſuſcepit. ⁊ letata ē iuxta illđ. Audiuit ⁊ le
tata ē ſyon. Et ait. Aīa mea liquefacta eſt.
vt dilectus locutus ē. Liber q̄ꝫ euangelij ⁊
thuribulū ad pōtificē reportātᷣ. q2 ad deū
oīa bona referēda ſunt a q̄ cūcta ꝓcedunt
Ip̄e em̄ ē finis ꝯſummās ſ; nō ꝯſumeno.
alpha ⁊ o. p̄mus ⁊ nouiſſimus. iīciū ⁊ finis
Nā ⁊ ap̄li p̄dicatōe pacta ad xp̄m cōuerſi
ſunt: referētes ei gr̄as de miracul' ⁊ p̄dica
tōis ꝓfectu. Ep̄s vo thus odorat ⁊ euāge
liū oſculatᷣ. Primo ad notādū q2 qđ xp̄s in
ſpirauit ⁊ docuit hoc approbat ⁊ acceptat.
Deus em̄ nihil accipit niſi qđ efficit nec re
munerat niſi qđ donat. q2 ſicut cūcta q̄ fe
cit bona ſunt. ſic nulla ſunt bona niſi q̄ fe
cit. Nā vidit deus cūcta q̄ fecerat ⁊ erāt val
de bona. Scđo ap̄tū codicē oſculatᷣ. ad ſi
gnificādū ꝙ ſcire dꝫ. ⁊ nuda ac apta ſibi eē
debēt q̄cūqꝫ ſunt in lege. Vñ luc. viij. Vo
bis datū ē noſſe miſteriū v̄bi dei. Et ma
lach. ij. Labia ſacerdotꝭ cuſtodiūt ſciētiam
⁊ legē exquirūt ſupple ſubditi de ore eius.
Tertio q2 ip̄e ſolus ītrat in ſctāſctōꝝ ꝓut
in ꝓhemio huius p̄tis dictū ē. Quarto q2
hmōi oſculū ſignificat affectū amoris ad
euāgeliū. q̄ p̄cipue in ep̄o vigere dꝫ adeo
vt paratus ſit mortē ꝓ eo ſubire. Quinto
ſubdyaconus librū ap̄tū p̄lato ſeu ſacerdo
ti offert ad oſculandū. ad notandū ip̄ꝫ de
bere delectari ī fide fideliū q̄ infuſa ē in eis
⁊ patefacta p̄ euāgelij p̄dicationē q̄ p̄us in
lege fuerat clauſa. Poſtea ī q̄buſdā eccl'ijs
liber clauſus illis q̄ ſunt in choro oñditur
ꝓ eo ꝙ poſt p̄miſſa v̄ba vobis datū ē noſ
ſe miſteriū ⁊c. ſeq̄tur ī eo. ca. ceteris aūt ī pa
bolis. Et ē aduertēdū ꝙ poſtq̄ꝫ dyaconus
lecto euāgelio libꝝ oſculatus ē. ad notādū
ſe ex caritate ⁊ amore euāgelizaſſe. tūc de
mū fertur euangeliū ep̄o. q̄ xp̄m ſignificat
ad oſculandū. i. ad p̄dicationē acceptādaꝫ
⁊ nō aħ. ad figurādū ꝙ deus illā dūtaxat
p̄dicationē acceptat q̄ fit ex amore ⁊ carita
te. Verūtñ in miſſa ꝓ defunctꝭ euāgelium
nō fertᷣ pōtifici ad oſculādū. tū q2 tunc pre
miſſe rōes ceſſant. tū q2 ī miſſa illa oīs ſolē
nitas ſubtrahitᷣ. ne feſtiue ſolēnitates cum
deſolatōis meroribus miſceātur. Lege no
tamē euāgeliū in miſſa ꝓ defunctꝭ librum
in q̄buſdā eccl'ijs oſculatᷣ. q2 q̄cūqꝫ illđ ꝓ
nūciat: dꝫ caritatis amore ī illū tendere cu
ius doctrinā euāgelicā recitauit. q̄ amor p̄
oſculū deſignatᷣ. Et attēde. q2 ſtatim poſt
libri oſculū ſacerdoo miniſter pōtificē qui
xp̄m deſignat incēſat. ad oñdēdū ꝙ ſacer
dotis maxime offm̄ ē orōis ignitū ſacrifici
um qđ p̄ incēſum ſignificatur. xp̄o offerre
nō ſolū in expiationē delicti verū etiaꝫ in
gr̄aꝝ actiōeꝫ. ꝓut in leuitico habetur. Pōt
etiā ſub epilogo dici. q2 ꝙ liber euāgelij p̄
ſub dyaconū portatᷣ ꝙ dyaconus pulpituꝫ
aſcēdit ꝙ ap̄to libro ppl'm ſalutat ⁊ omnes
rñdent. ꝙ titulum euāgelij p̄mittit. ꝙ alta
voce ⁊ diſtincte ⁊ ꝯtra aq̄lonē legit. ꝙ oīs
ppl's aures ⁊ oculos ad librū dirigit. ⁊ ī ſi
lentio acſtando audit. ⁊ ī fine ad celū ma
nus leuās orat dicēs: amē. Hec inquā oīa
⁊ ſingula ex lege ſumūtur. Legitᷣ em̄ ī pn

cipio neemie. q̄ ꝯgregato ṗp̄lo ad plateaz
q̃ est añ portã aq̃ꝝ hesdras ſcriba attulit li-
brũ legis moyſi. ꝛ ſtetit ſup gradũ ligneuz
quē fecerat ad loquēdũ. ꝛ apuit librũ coraz
oī ṗp̄lo. Porro leuite ſilētiũ faciebāt ī ṗp̄lo
ad audiēdũ legē bñdicētes deo magno. et
oīs ṗp̄ls ſtãs in gradu ſuo rñdit amē Et le
gerũt ī libro legis dei diſtīcte ꝛ apte ad ītelli
gēdũ. Oīs v̓o ṗp̄ls eleuãtes manus ſuas
adorauerũt ꝓni ad terrã. Illud q̄ꝫ p̄tereũ-
dũ nō ē q̄ euãgelijs q̃ in eccl'ijs legũtur ge
neraliter due p̄fatōes p̄mittũtur. Pria est
īitiũ ſcti euãgelij. Scd̄a. ſeq̄ntia ſcti euãge
lij. Siq̄dē p̄ma p̄fatio p̄mittit̃ p̄ncipio
cuiuſlibet euãgelij q̄ttuor euãgeliſtaꝝ ſcꝫ.
euãgelio iohis. In p̄ncipio erat v̓bũ. euã-
gelio mathei. Lib gñatōis. euãgelio luce.
Fuit in diebus herodis. ꝛ in euãgelio mar
ci. Principiũ euãgelij ihu xp̄i q̄d in q̄bus
dã eccl'ijs legit̃ in p̄ma dñica de aduentu.
vt ibi dicet̃. Et tũc nō ſubijcit̃ illis In illo
tpe. q̄r in ip̄is p̄ncipijs agit̃ ꝛ determinat̃
certũ tps. Vñ eēt nugatō. ꝛ ſupfluerēt v̓ba
illa. Scd̄a v̓o prefatio p̄mittit̃ oībus alijs
euãgelijs. Et dī ſequētia q̄r v̓ba ip̄a q̄ le-
gēda ſunt ſequũtur poſt īitiũ ſeu poſtea q̄
p̄cedũt ī euãgelio vñ ſumpta ſunt. Vñ cuz
dī ſeq̄ntia. ſupplēdũ ē. ſunt v̓ba ſcti euãge
lij ꝛc. Vel ſequētia ē numeri ſingularis et
tũc cū dī. ſeq̄ntia ſcti euãgelij ſm iohem:
ſupplet̃. hec eſt. Sane ī euãgelijs q̄bus ip-
ſa ſcd̄a p̄fatio p̄ponit̃. ſubijcit̃ q̄nq̄ꝫ In il-
lo tpe. ꝛ q̄nq̄ꝫ nō ſubijcit̃. Siq̄dez ſine, In
illo tpe dicũtur. q̄ñ ex eoꝝ v̓bis certuz ē de
tpe vt p̄miſſum eſt. ꝛ tũc incipiũt p̄ aliquã
determinatōem regie vel alterius ptãtis.
vt illud. Anno q̄ndecimo thiberij. vel per
ſimplicē rei geſte narratione certũ tps de-
terminantē vt illud. Cũ eēt deſpōſata. ꝛ il
lud. Poſtq̄ꝫ ꝯſummati ſunt. ꝛ illō. Cũ na-
tus eēt ihs. ꝛ illud Factũ ē aũt cũ baptiza-
retur. ꝛ illud. Cũ eēt ihs ãnoꝝ duodecim.
ꝛ illō. Poſtq̄ꝫ īpleti ſũt dies. ꝛ illō. Veſpe
aũt ſabbati. ꝛ illud. Elizabeth īpletũ ē ꝛc.
Reliq̄s v̓o euãgelijs ſubijcit̃ In illo tpe
ꝛ ē ſenſus. In illo tpe. ſ. grē deq̄ dicit apl's

Ecce nũc tps acceptabile. Nō ē etiã omit-
tendũ q̄ euãgeliũ legit̃ ī eccl'ia q̄nq̄ꝫ ſm hi
ſtoriã. vt illud q̄d dī in die paſche. Maria
magdalene ꝛ maria iacobi ꝛc. Et illud q̄d
cãtatur ī natali ad ſcd̄am miſſaz de paſto-
ribus. Q̄nq̄ꝫ ſm allegoriã. vt illud q̄d legi
tur ī aſſumptōe btē marie ī quo mentio fit
de maria ꝛ martha. Vbi dī. Intrauit ihs
in quoddã caſtelluz ꝛc. ꝑut ibi in ſeptima
pte dicet̃. Q̄nq̄ꝫ ſm rē. vt illud de ſcd̄a tri-
nitate. Q̄nq̄ꝫ ſm p̄ſonã. vt illud q̄d cantat̃
ī feſto ſancti thome apl'i. vbi dī. Thomas
vnus de duodecim. Q̄nq̄ꝫ ſm ptē vt illud
q̄d dī ī feſto ſctē crucis de nichodemo. vbi
dī. Sic optet exaltari filiũ hoīs ꝛc. In quo
v̓ſu xp̄s paſſionē ſuã ſignificat ꝛ exaltatō
nem corpis ſui in cruce. Et iō euãgeliũ ī q̄
hec clauſula ꝯtinet̃ legitur ī feſto ſctē cru-
cis ꝛ ī feſto michaelis archãgeli ꝓpt̃ illuz
v̓ſum. angeli eoꝝ ſemp vidēt faciē patris
ſui q̄ in celis ē. Itē etiã ſm ptē vt illō. Lib
gñationis ꝛc. Et h̓ ꝓpter vltimũ v̓ſum in
quo fit mētio de xp̄o. Q̄nq̄ꝫ ſm totũ. vt il-
lud q̄d legitur in circũciſione dñi. Poſtq̄ꝫ
ꝯſummati ſunt dies octo ꝛc. Q̄nq̄ꝫ ſm tps
vt illud q̄d dī ī p̄ma die q̄dragesime. ſ. pro
pter ieiuniũ. Q̄nq̄ꝫ ꝓpter letanias vt illō.
Siq̄d petieritis ꝛc. q̄d ī letanijs dī. in quo
fit mētio de ouo: pane ꝛ piſce. Et q̄nq̄ꝫ ꝓpt̃
locũ. vt illō q̄d legit̃ ī dñica ſexageſime ſcꝫ
Exijt q̄ ſeminat ꝛc. Sane mulier etiaz ab-
batiſſa nō dꝫ legere euãgeliũ. lꝫ eñ beata
virgo dignior ꝛ excellētior eſſet apl'is vni-
uerſis. dñs tamē non cōmiſit ei claues re-
gni celoꝝ. Hinc ē q̄ abbatiſſa nō pōt prop̄
as moniales bñdicere. vel eaꝝ ꝯfeſſiones
in criminibus audire vel euangeliũ lege-
re vel publice p̄dicare. In matutino tamē
poſſet. ſꝫ nō publice euãgelium dicere. Et
nota q̄ quattuor ſunt euãgelia de btã ma
ria vt dicetur in. vj. pte. ſub feſto aſſumpti
onis.

De ſimbolo.

Vãgelio lecto mox
cãtatur alta voce ſimbolũ illud
ſcꝫ Credo in vnũ deũ. Quia eñ

corde creditur ad iuſticiã: ore aũt fit ↄfeſſio
ad ſalutẽ. iõ eccl'ia vt oñdat ꝙ euãgeliũ ver
bum ſeu p̃dicationem fide ꝛ corde recipit
mox fidei ſimbolũ ore ↄcãtat Simbolũ ꝗ
poſt euãgeliũ fidẽ poſt p̃dicationẽ oñdit:
Vñ Joh. Hec eo loquẽte multi crediderũt
in eũ. Nã ſm aplm ad roma. x. Fides ẽ ex
auditu. auditus aũt p v̾bũ xp̃i. Dicit' autẽ
alta voce vt oẽs illď dicãt ꝛ addiſcãt. Oĩs
eñ xp̃ianus tenet' publice fidẽ catholicaꝫ
ꝓfiteri. ꝓpter qď in frõte ſignat'. In p̃ma
vero ꝛ in ↄpletorio ſub ſilentio dr̃. ne mu
ſce morientes ꝑdant ſuauitatẽ vnguenti ꝓ
ut in q̃nta pte ſub ti. de p̃ma tanget'. Rur
ſus iõ in miſſa patẽter dr̃ ad notãdũ ꝙ ho
die fides catholica libere p̃dicatur ꝛ docet'.
in p̃ma ṽo ſub ſilẽtio dr̃. ad notandũ ꝙ in
p̃mitiua eccl'ia p̃ſertim tp̃e paſſionis xp̃i
p̃dicatores ꝛ fidei ꝓfeſſores ſiluerũt. ꝛ in
ↄpletorio ad notandũ ꝙ ſil'r in fine ſcl'orũ
antixp̃i pſecutiõe iualeſcẽte illoꝝ ora clau
dentur. Sane ſacerdos ſeu ep̃s illud inci
pit. ad deſignãdũ ꝙ oẽ bonũ a xp̃o ꝓcedit
Nã oẽ datũ optimũ. ꝛ oẽ donũ pfectuꝫ de
ſurſum ẽ. d. a. p. lu. Ne aũt muſicus ille ce
leſtis dicat cãtauimus vobis ꝛ nõ ſaltaſtꝭ
chorus euangelice doctrine ↄſona voce re
ſpõdet. ꝛ ſolẽni tripudio fidẽ catholicã ꝓ
fitet' dicẽs. Patrẽ oĩpotẽtẽ ꝛc. Q̃uis ĩ miſ
ſa pape quãq; aliter obſeruet' ꝓut iã dicet'.
Ad h̾ ſacerdos illud incipiẽs manet erect᷒
añ mediũ altaris manibus extẽſis ſurſuꝫ
eleuatis. quas poſtq̃ȝ inceperit iũgit. Siq̃
dem ſacerdos xp̃m repñtãs erectus manꝫ
ad notandũ ꝙ xp̃s ſemp ꝑatus ẽ cũctꝭ ſpi
ritualia bona largiri. ꝛ añ altaris mediuꝫ.
ĩuẽs ꝙ nõ ẽ pſonarũ acceptor. ſꝫ q̃ntũ in
ip̃o ẽ oĩbus equalit' influit nec angulũ dili
git neq; ſinũ. manib᷒ q̃ȝ extẽſis ad deſignã
dũ ꝙ ꝑatus ẽ abũdãter bñ meritis illa lar
giri. ſurſum tamẽ eleuatis. q̃ſi ip̃o fctõ oñ
dens ꝙ q̃ ſurſum ſunt q̃rere atq; a deo mi
ſericordiã poſcere ꝛ in eo ſolo ſperare de
bemus. Deinde poſtq̃ȝ ĩceperit manus iũ
git. q: ei ſoli de pceptis bonis gr̃as agere
ꝛ humiliari debem᷒. Et qm̃ ſimbolũ v̾buꝫ
eſt euãgelicũ quo ad ſenſum. iõ ſtãdo illď
audire ſicut ꝛ euãgeliũ: ꝛ illo dicto ſignuꝫ
crucis facere debem᷒. Simbolũ aũt grece
latine ſonat indiciũ vl' ſignũ vl' collatio. tũ
q: regulã fidei plenã ĩdicat ꝛ pfectaꝫ. tũ q:
ſil' in vnũ fidei ↄtinet articl'os. Et nota ꝙ
triplex ẽ ſimbolũ. Primũ ẽ ſimbolũ apl'o
rũ. qď vocat' ſimbolũ min᷒. qď vicꝫ ex inſti
tutõe damaſi pape dr̃ tacite p ferias in ſin
gul' canonicis horis. Et illud dr̃ a ſin qď ẽ
cõ ꝛ bolos qď ẽ ſnĩa. q: ↄpoſituꝫ fuit ex di
uerſis v̾bis apl'oꝝ. ſicut pueri ĩ feſtiuis cõ
uenientes. afferre ſolẽt bolos. i. fruſtra carni
um ꝛ panis. q̃ ĩ vnũ collecta ſimbolũ vocã
tur. i. collectio minutiarũ. Tradit' eĩ ꝙ poſt
q̃ȝ apl'i ſpm̃ pacltũ acceperũt. cũ iã forent
ad p̃dicãdũ euãgeliũ ꝓfecturi ↄferẽtes in
vnũ ſup articul' fidei ſtatuerũt vt ſicut oẽs
erãt ĩ vna fide ↄcordes: ſic oẽs vnã fidẽ cõ
corditer p̃dicarẽt. ꝛ iõ ſimbolũ min᷒ ↄpo
nẽtes vnuſq̃ſq; bolũ. i. pticulã vnã appo
ſuit. Vñ ſm apl'oꝝ cathalogũ ſiue numeꝝ
duodecim pticulas dinoſcit' ↄtinere. Pe
trus nãq; appoſuit. Credo ĩ deũ patrem oĩ
potẽtẽ creatorẽ celi ꝛ terre. Andreas. Et in
ihm xp̃m filiũ eius vnicũ dñm nr̃m. Jaco
bus ma. Qui ↄceptus ẽ de ſpũ ſctõ nat᷒ ex
maria v̾gine. Johes Paſſus ſub pontio
pilato crucifixus mortu᷒ ꝛ ſepultus. Phi
lippus. Deſcẽdit ad inferna tercia die re
ſurrexit a mortuis. Bartholome᷒. Aſcẽdit
ad celos ſedet ad dextrã dei pr̃is oĩpotẽtis
Thomas. Jnde vẽtur᷒ ẽ iudicare viuos ꝛ
mortuos. Mathe᷒. Credo ĩ ſpm̃ ſctm̃. Ja
cobus mi. Sctãm eccl'iam catholicã ſctõꝝ
cõionẽ. Simõ. Remiſſionẽ pctõꝝ. Thade
us. Carnis reſurrectionẽ. Mathias. Et vi
tã eternã. Scďm ſimbolũ ẽ. Quicũq; vult
ſalu᷒ eẽ ꝛc. ab athanaſio patriarcha alexã
drie ĩ ciuitate treueri ↄpoſitũ. h̾ tñ põt dici
terciũ. nã nicenũ de q̃ ſeq̃tur fuit pri᷒ ĩ pri
ma niceno ſinodo ↄpilatũ. Terciũ ẽ nice
nũ. ſ. Credo in vnũ deũ. qď damaſus papa
ex ↄdicto vniuerſal' ſinodi apud cõſtãtino
polim celebrate inſtituit ĩ miſſa cãtari pa
tẽter. q̃ȝq̃ȝ ꝛ marcus papa p̃mus ſtatuiſſet

illud alta voce cātari. Et vocatur ſimbolū maius. A grecis ergo vſus cātādi ad miſſam ſimbolū credit̄ ꝑueniſſe. Qđ ſilr̄ duodecī clauſulas ꝯtinet. Pria ē. Credo ī vnū deū ꝛc. Scđa ē. ꝛ in vnū dn̄z ih̄z xp̄m. Tercia. qui ꝓpt̄ nos hoīes ꝛc. Et cu3 dr̄ ibi. Et homo factus eſt: debemus genua flectere. q: xp̄m hoīem factū ꝛ ꝓ nobis crucifixu3 adoramus. Quarta. crucifixus etiā ꝓ nob. Quinta. ꝛ reſurrexit tercia die ſm̄ ſcripturas. i. eo mō. eo ordine. ꝛ eo tp̄e. quo predictum ē in ſcripturis. Sexta. aſcēdit in celū. Septima. ꝛ iteꝝ vēturus ē ꝛc. Octaua. ꝛ in ſpm̄ ſcm̄ dn̄m. Nona. in vnā ſanctā catholicam eccl'iam. Decima. Cōfiteor vnū baptiſma. Undecima. Et expecto reſurrectionem mortuoꝝ. Duodecima. Et vitā vēturi ſeculi amen. Et ē notandū q̄ in p̄dictis niceno ꝛ ꝯſtantinopolitano ꝯſilijs nō leguntur v̄ba illa. ſm̄ ſcripturaſ. neq3 illa. filioq3. Et qm̄ apđ grecoſ ī fine ipius ſimboli ſub anathemate dr̄ ꝓhiberi. ne q̄s de fide trinitatis aliud docere vł aliter p̄dicare q̄3 ibi ꝯtinet̄ p̄ſumat. ſ3 ꝛ calcedoñ. ꝯſiliu3 apud eos celebratū. anathematizari p̄cepit eos q̄ alterā fidē auſi eſſent ꝓponere. proferre. ſcribere. docere. vel aliud ſimbolū tradere q̄3 p̄miſſum ē. iō ipi greci nos anathematizatos aſſerūt ꝓ eo q̄ ibi addimus v̄ba ipſa: ſ3 minus bn̄ dicūt. tū q: illud nō fuit canon late ſn̄ie. ſ3 cōminatio quedā. tū q: īferior potentiorē ligare nō pōt. romana eñ eccl'ia nō ſubeſt ꝯſilijs. ſ3 potius ꝯſilia ſb ſunt ſibi. Preterea v̄ba illa. ſm̄ ſcripturaſ ſumpta ſunt ex expoſitiōe fidei eiuſdē ꝯſilij ꝯſtātinopolitani. ꝛ ſic nihil videt̄ additum nec errorē aliquē ſapiūt. Sane vt ſup̄ ſunt expoſita ꝛ intellecta. Itē p̄ v̄ba illa. filioq3. nō docemus aliud vł alit̄ de trinitate p̄dicam⁹. imo idē. Cū eñ filius idē ſit cū patre in ſubſtātia. ergo qđ a p̄re ꝓcedit ꝛ a filio ꝓcedit. ꝛ ſic nihil addimus. ſ3 potius declaramus. nec alterā fidē ꝓponimus. ꝓferimus. ſcribimus. vel aliud ſimbolū tradimus. nec ī aliquo cōtra p̄dictū facimus anathema. Mirū tñ ē quo auſu ipi greci ſpm̄ ſcm̄ a filio ꝓcedere negare p̄ſumunt cū ꝛ hoc in ꝯſilio epheſino apud eos edito ꝯtineat̄ expreſſe. Sed ꝛ ipi ſe erraſſe videntes quoſdā p̄latos de ſuis ad generale ꝯſiliū lugduneñ. ſub gre. papa decimo celebratū miſerūt q̄ in dicto ꝯſilio publice nobis vidētibus ſuo ꝛ oīm p̄latoꝝ ꝛ īparatoris romani noīe ꝓfeſſi ſunt. q̄ ſpūſ ſctūs eternaliter ex patre ꝛ filio nō tāq̄3 ex duobus p̄ncipijs ſ3 tanq̄3 ex vno p̄ncipio. non duabus ſpirationibus ſ3 vnica ſpiratiōe ꝓcedit. ꝓut in eiuſdē gregorij ꝯſtitutione habet̄ corā toto ꝯſilio ter grece ꝛ ter latine ſimbolū cū dictis v̄bis. ſm̄ ſcripturas. ꝛ filioq3: ſolēniter decātando. Cātatur autē h̄ ſimbolū maius ī ſolēnitatibus eoꝝ dūtaxat q̄ illud ꝯpoſuerunt. ꝛ ī illis de q̄b⁹ aliqua mentio fit in ipō. vic3 ī oībus diebus dn̄icis. in feſtiuitatibus dn̄i. ſ. ī natali. epiphania. cena dn̄i. paſcha. aſcenſione. pen. in trāſſiguratōe ꝛ in feſto de trinitate. ꝛ in oībus feſtiuitatibus btē marie. ſancte crucis. angeloꝝ ꝛ apl'oru3. de q̄bus fit mentio ibi Et apl'icam eccl'iam. In ſolēnitatibus aūt luce ꝛ marci euāgeliſtarū dicūt quidā nō debere cātari. q: illi apl'i nō fuerūt. Itē dici d3 ī dedicationibus eccl'iaꝝ. ꝛ in ꝯmemoratione oīm ſctōrū. q̄3q̄3 ꝛ ipa ſit dedicationis feſtiuitas. Et dr̄ etiā īfra octauas natal' dn̄i. excepta die innocētū in qua cātica leticie ſubticētur. In octaua tñ cantat̄ ꝓut in ſeptima p̄te ſub illo feſto dicet̄. Cātatur etiā infra octauaſ epiphanie. paſche. aſcēſionis. penthe. apl'oꝝ petri ꝛ pauli. et aſſumptōis btē marie. l3 eñ ī natiuitatib⁹ ſctōrū iobis baptiſte ꝛ ſcti laurētij ſimbolū nō cātet̄. in octauis tñ eoꝝ cātat̄ eo q̄ infra octauas apl'oꝝ ꝛ aſſumptōis occurūt. ꝛ ob h̄ etiā in octaua iobis baptiſte p̄fatio de apl'is. ꝛ ī octaua btī laurētij p̄fatio de aſſumptōe cātat̄. In q̄buſdā tñ eccl'ijs dr̄ ſimbolū ī feſto btī iobis baptiſte ꝛ nō ī cōpetēt̄. q: ipe nō ſolū fuit ꝓpha ſ3 ēt plus q̄ ꝓpha. ꝛ ī ſimbolo d' ꝓpha fit mētio ibi Qui locut⁹ ē p̄ ꝓphas. De ipō q̄ ſcriptu3 eſt. Fuit hō miſſus a deo ꝛc. ꝛ ita fuit apl's

De ipo etiā ait iohes os aureū in ſmone ꝙ legitur ī feſto decollatōis. Iohes par angelis aploꝝ vox. Ipe etiā pino baptizauit ⁊ baptiſmū ꝑdicauit. ⁊ ī ſimbolo fit mentio de baptiſmo. Hoꝝ quidē oīm ſit ꝯmemoratio ī ſimbolo. quorūdaꝫ tñ obſcure vt epiphanie. eſt tñ illud feſtū dñi. ē etiā feſtū illud baptiſmatis de quo ī ſimbolo ꝯtinet ibi Cōfiteor vnū baptiſma ⁊c. Et cene dñi ſꝫ illa ē ſolēnitas eucariſtie. ad quā reſpicit illud. ſctōꝝ cōionē. Et angeloꝝ ſed illi noīe celi debēt intelligi de quo ī ſimbolo dr̄ ibi Creatorē vel factorem celi ⁊ terre ⁊c. Quibuſdā tamē videtur tūc nō eē cantandum eo ꝙ angeli nūꝙ̄ habuerunt fidē ſꝫ ſpē nec credūt ſed ſciunt. qm̄ plenā ſciētiaꝫ habēt. Fit etiā ꝯmemoratio lꝫ obſcure dedicatōis eccl'iaꝝ. ſꝫ ad illā reſpicit illud. ſanctā eccleſiam catholicā. tūc em̄ ſanctificat̃. ⁊ vt ita dicam catholizatur eccl'ia cū dedicat̃. Ad octauas vero reſpicit reſurrectio mortuorum de qua dr̄ ibi Et expecto reſurrectionem mortuoꝝ. In feſto ſancte agnetꝭ ſimbolū nō cātatur. q: lꝫ in eccl'ia celebret̃. nō eſt tñ feſtū octaue: ꝑut in ſeptima pte ſub ipo feſto dicet̃. Porro quidā nō abſurde ſimboluꝫ cātant ſingulis diebus a die reſurrectionis vſq; ad feſtū aſcēſionis. ſicut in oībus dñicis diebus: ⁊ etiā in ſolēnitate beate marie magdalene. dicētes illā fuiſſe aploꝝ apoſtolā: eo ꝙ ipa prīo reſurrectionis gaudiū apl'is nūciauit. ⁊ ī feſto btī martini q: de eo cātatur. Martine par apoſtolis. Quidā etiaꝫ dicūt illud in ꝑncipali feſto cuiuſlibet eccl'ie ſeu oratorij nō tamen in octauis illoꝝ ſi eas celebrēt. Verūtū de ꝗbuſdā mentio fit in ſimbolo in quoꝝ ū cōmemoratione ſimbolū nō cātatur: vt paſſionis ⁊ ſepulture. qm̄ illoꝝ dierū offm̄ aliorum officioꝝ regulā nō ſectatur. Nō dicit̃ etiā qñ in ꝓfeſtis celebrat̃ ad honorē beate virginis vel ſctē crucis: vel ſancti ſpūs. In ꝗbuſdā locis cātato ſimbolo vel dum cātatur: ꝑpl's cātat kyrie eleyſon. qm̄ poſtꝙ̄ xp̄s ⁊ apl'i docuerūt fideles: ſi fide recepta laudes deo dederūt. quas forſitā repūtat ſuauiſſima ſimboli melodia. Illud aūt ſciendū ē ꝙ xp̄s nō venit ꝑdicare gentibus: ſꝫ iudeis iuxta illud euāgelij. Nō ſum miſſus niſi ad oues ꝗ perierunt domus iſrael Vñ ꝑcepit apl'is. In viā gentiū ne abieritis. ⁊ in ciuitates ſamaritanoꝝ ne intraueritis: donec poſt reſurrectionē ꝑcepit eis dicens. Euntes in mundū vniuerſum predicate euangeliū omni creature. Et idcirco romano pontifice ſolenniter celebrante: ſimbolū fidei nō cantores in choro ſꝫ ſubdyaconi ad altare decātant: ⁊ generalit̃ ipi ad vniuerſa rñdent. vſq; dum ipe pōtifex dicit. Pax dñi ſit ſemper vobiſcū. qm̄ vſq; poſt xp̄i reſurrectionē. ſola iudeoꝝ eccleſia ꝗ ꝑ ſubdyaconos qui ſurſum ad altare ꝯſiſtunt deſignatur. corde credidit ad iuſticiā ⁊ ore confeſſa ē ad ſalutem. ſꝫ extunc cantores in choro rñdent ⁊ vniuerſa decantāt: quia poſt reſurrectionem eccl'ia gentium quam cantores qui deorſum in choro ſubſiſtunt deſignant fidem xp̄i recipit ⁊ laudum ꝑconia ꝑſonuit ſaluatori. Inter euāglium tñ ⁊ ſacrificium chorus ꝯcinit offertorium qm̄ inter paſſionē ⁊ ꝑdicationem gentilitas fidei votū deo offerēs cantauit qñ mulier chananea de finibus tyri ⁊ ſidonis egreſſa clamauit ⁊ dixit. miſerere mei dñe fili dauid. filia mea male a demonio vexatur. cuius tandem fidem cōmendās dominus ait. O mulier magna eſt fides tua. fiat tibi ſicut petiſti. Poſtremo ſimbolum apoſtolorum tanꝙ̄ breue ⁊ omnia cōtinēs ſub compendio exponamus Credo in deum patrem omnipotentem creatorē celi ⁊ terre ⁊c. Nota ꝙ aliud eſt vt ait auguſtinus credere deo. aliud credere deū. ⁊ aliud credere in deum. Credere deo ē credere vera eſſe que loquitur. quod etiam mali faciunt: ⁊ nos credimus homini. ſed nō ī hoīe Credere deū eſt credere ꝙ ipe ſit deus. qđ etiam demones faciunt. Credere in deum eſt credendo amare. credendo in eum ire. credēdo ei adhibere. quod ſoli boni faciūt Ergo qui dicit. credo in deum: mētit̃ ſi nō diligit deū. niſi dixeris ꝙ ī ꝑſona eccl'ie lo-

quatur. Dicēs aūt deū ſingularit: deoꝝ ef
fugit pluralitatē. Vñ notabiliter ī maiori
ſimbolo additū e hᷓ verbū vnū. iuxta illud
Audi iſrl' dñs de' de' tu' vn' ē. et apl's Vn'
ē deus. vna ē fides. vnū baptiſma. Dicēs
vō prēm īcipit pſonas diſtinguere. de q̄b'
eſaias dicit. Quis appēdit tribus digitis
molē terre. Et alibi. Seraphin clamabāt.
ſanctus ſctūs ſctūs. Et dñſ. Baptizate oēs
gētes ī noīe prīs ꝛ filij ꝛ ſpūſſancti. Et io
hā nes. Tres ſunt q̄ teſtimoniū dāt in celo
Pater. vbū. ꝛ ſpūſſctūs. Pater ē pma. nō
tpe ſꝫ auctoritate ī trinitate pſona. Qđ ſeq̄
tur oīpotētē nomē ē eſſentiale. īoq3 illđ ad
ſubſtātiuū deū vl' ad relatiuū prēz. nō ſine
rōe referim'. Dicētes Credo ī deū prēz oīpo
tentē. vl' credo in patrē oīpotētē. Silr ꝛ qđ
ſequit. Creatorē celi ꝛ terre. vbi ɔfutat he
reticus q̄ aliū celi: aliū terre aſſerit creato
rem. aliū celeſtiū. aliū terreſtriū. aliū corpo
ruꝫ. aliū aīaꝝ. Cōtra quos ait moyſes. In
pncipio creauit de' celū ꝛ terrā. Et dauid.
In pncipio tu dñe terrā fundaſti. ꝛ opera
manuū tuaꝝ ſunt celi. Et apl's. In ipo cō
dita ſunt vniuerſa ī celo ꝛ ī terra. Seq̄tur.
Et in ihm xpm filiū eius vnicū dñm nrm
Ecce altera ī trinitate pſona. Hic ē ihs qui
ſaluū facit ppl'ꝫ ſuū a petīs eoꝝ. Hic ē xps
oleo leticie p cōſortibus vnctus. Hic eſt em̄
vnicus prīs filius. de quo dauid. Fili' me
us es tu ego hodie genui te. Et apl's. Mi
ſit deus filiū ſuū natū de muliere factum
ſub lege. Hic ē dñs nr̄ q3 nos creauit. quia
nos ſuos alienos p ̄cio ſanguīs emit. Seq̄
tur Qui ɔcept' ē de ſpūſctō natus ex ma
ria vgine. Ecce pmū xpi ſacrm. ſ. incarna
tio. Acſi dicat. Qui cū ſit deus factus ē hō
nō ex virili ſemine. ſꝫ ɔceptus opatōe ſpi
ritusſctī. natus ex maria vgine. Vñ eſaias
Ecce vgo ɔcipiet ꝛ pariet filiuꝫ ꝛ vocabit
nomē eius emanuel. Et angelus in euan
gelio. Aue maria grā plena dñs tecū. Et in
fra. Spūſſctūs ſupueniet in te ꝛ vtus altiſ
ſimi obūbrabit tibi. Quidā tñ hec verba
Qui ɔceptus ē de ſpūſctō iūgūt eū p cedē
tibus. Seq̄tur Paſſus ſub pontio pilato
crucifixus mortu' ꝛ ſepultus. Ecce ſecūdū
ſacrm ſm humanitatē xpi. ſ. paſſio. cuius
tps deſcribit ſub pōtio pilato. Forma ſb
ditur crucifixus. Finis ɔcludit mortuus ꝛ
ſepultus. Vñ plāgēs dicit ex ore dauid ꝛ
hieremie. Foderūt manus meas ꝛ pedes
meos ꝛ dinumerauerūt oīa oſſa mea. De
morte ait ppheta. Et dñi dñi fuit exit' mor
tis. De ſepulcro ait eſaias. Sepulcrū eius
extitit gl'ioſum. Hec ſunt ī euāgelio mani
feſta. Sequitur Deſcēdit ad īferos. tercia
die reſurrexit a mortuis. Ecce terciū ſacrm
ſ. reſurrectio. ſꝫ de deſcēſu ad īferna pmitti
tur. ex quo mortui liberātur. Vñ oſee. De
manu mortꝭ liberabo eos. de morte redi
mā eos. ero mors tua o mors. morſus tuus
ero īferne. Hic ē euāgelicus fortꝭ q̄ fortez li
gauit ꝛ eius vaſa diripuit. Hic ē q̄ dicit ī
ps. Ego dormiui ꝛ ſoporatus ſum ꝛ exur
rexi qm̄ dñs ſuſcepit me. Qui prī dicēti ex
urge gl'ia mea. exurge pſalteriū ꝛ cythara
breui ſmone rñdet. exurgā diluculo. Cui'
reſurrectōi mulieres ꝛ viri phibēt teſtimo
niū ī euāgelio. Qđ aūt dr̄ in maiori ſimbo
lo. ſurrexit tertia die. ſm ſcripturas. expo
nit. i. eo mō. eo ordine. ꝛ eo tpe. quo p dctm̄
ē a ſcripturis. Seq̄tur Aſcēdit ad celos ſe
det ad dextraꝫ dei prīs oīpotētꝭ. Ecce quar
tum ſacrm. ſ. aſcenſio. Aſcēdit em̄ ſicut ait
dauid ſup cherubin. ꝛ volauit ſuper pen
nas ventoꝝ. ꝛ parauit in celo ſedem ſuam
et regnū eius oībus dñabitur. Cui ait pa
ter. Sede a dextris meis donec ponam in
imicos tuos ſcabellū pedū tuoꝝ. Et vt aſcē
ſioni de viſu quoq3 teſtimoniū nō deeſſet
ait lucas. Vidētibus diſcipulis eleuatus
eſt. ꝛ. n. ſ. e. ab oculis eorū. Sequitur In
de venturus eſt iudicare viuos ꝛ mortuos
Ecce quintum quod nondum aptum ē ſa
crm. Veniet em̄ rex manifeſte cui prī iudi
ciū dedit. Et ſicut ait dauid. pauit ī iudicio
thronū ſuū. ꝛ iudicabit orbē terre ī eq̄tate
iudicabit ppl'os in iuſticia. Et alibi. Deus
manifeſte veniet de' nr̄. ꝛ nō ſilebit. Et lu
cas. Ita veniet ſicē vidiſtis eū euntē ī celuꝫ
Et micheas. Iudicium dñi cum ppl'o ſuo

Seqtur. Credo in spm̄ sctm̄. Ecce tertia in trinitate psona. s. spūsſctūs. de qua moyſes ait. Spūs dñi ferebat ſup aq̄s. Et ps. Flabit ſpūs eius ⁊ fluēt aque. Et dñs ī euāgelio. Spūs q̄ a pre pcedit docebit vos oīa Jlle em̄ docet. ille ſanctificat. ille viuit. ille pctā remittit. p hūc reſurrectionē ī glīaʒ. p hūc ꝯſequemur vitā eternam. Vñ ſeqtur. Sctām eccl'iam catholicā. Et pñt hec vba ⁊ ſeqñtia ſic ītelligi ⁊ ꝯiungi. Credo ī spm̄ sctm̄. ſanctā eccl'iam catholicā. i. credo per spm̄ ſanctū eccl'iaʒ fideliū ſanctificari. Jtē credo in spm̄ sctm̄ sctōꝛū cōionē. i. p ſpiritū ſanctū sctōs ī vinculo caritatꝭ vniri. Et credo in spm̄ sctū remiſſionē pctōꝝ. i. p ſpiritū sctm̄ pctā remitti. Et credo in spm̄ sctm̄ carnis reſurrectionē ⁊ vitā eternā. i. p spm̄ sctū carnē glīam ꝯſecuturā ⁊ aīam vitam eternā. Vel ſic. Credo sctām eccl'iaʒ catholicā. Nō ita dicimur vt aſſerit aug. credere in eccl'iam ſicut ī deū. ſʒ in eccl'iam sctāʒ catholicā credimus dū in eccl'ia ꝯuerſantes ⁊ in deū credimus. ⁊ q̄ ſequūtur nos inde firmiſſime ꝯſequi pfitemur. s. ſanctoꝝ cōionē. remiſſionē pctōꝝ. carnis reſurretionē ⁊ vitā eternā. Vñ ſic ꝯiunges. Credo ī ſanctā eccl'iam catholicā sctōꝛū cōionē. i. p fidem quā habeo exñs in ſancta ⁊ vniuerſali eccl'ia aſſequoꝛ ſanctoꝝ cōionem. i. ꝯcordiam ⁊ vnionē. Sicut em̄ eſt vnus paſtoꝛ: ſic vnum ouile. ſicut vnus deus. ſic vna fides ⁊ vnū baptiſma. Vel pcipio ſanctoꝛū cōionē. i. panē bñdictiōis de quo dr̄. crede ⁊ mādaucaſti. Similiter ⁊ q̄ ſequūtur. Credo in sctām eccl'iam pctōꝝ remiſſionē. i. p fidē quā habeo exñs in sctā ⁊ vniuerſali eccleſia ꝯſequoꝛ remiſſionē pctōꝛū. i. lepre curationē. de qua dr̄ in lege ⁊ euāgelio. Maria ſoroꝛ aaron cū ſeptē diebus fuerat extra caſtra ē a lepꝛa mūdata. Naaman ſirus ſepties lotus in ioꝛdane eſt a lepꝛa curat'. Sic ⁊ dñs decē lepꝛoſos mūdauit. ſʒ vnus tm̄ dedit glīam deo. De magdalena q̄ꝫ dr̄ qꝛ dimiſſa ſunt ei pctā multa. qꝛ dilexit mltum. Paralitico q̄ꝫ ait dñs. Fili remittunt tibi peccata tua. Sequitur. Credo in ſanctam eccl'iam catholicam carnis reſurrectionem. i. per fidem quā habeo exñs in eccleſia ꝯſequoꝛ carnis reſurrectionem. de qua iob. Credo q̄ redēptoꝛ meus viuit ⁊ in nouiſſimo die de terra ſurrecturus ſum ⁊ in carne mea videbo deū ſaluatoꝛē meū. Vñ in euāgelio. Deus abꝛaā yſaac ⁊ iacob nō eſt deus moꝛtuoꝝ ſʒ viuoꝝ. Et apl's. Oēs quidē reſurgem'. ſʒ nō oēs īmutabimur Similiter cōiungēdū eſt qd̄ ſequit. Credo in ſanctā eccl'iam catholicā vitā eternam id eſt p fidē quā habeo exñs in eccl'ia cōſequar vitā eternā. Hec ē terra viuentiuʒ de qua dauid. Credo videre bona dñi in terra viuentiū. Eſt aūt vita eterna videre deum patrē ⁊ quē miſiſti ihm xp̄m. De hoc ēt ſub ſabbato ſancto in. vij. parte vbi agitur de baptiſmo dicetur.

De pꝛedicatione.

Voniam vt premiſſum eſt euangeliū p̄dicatio eſt: ⁊ ſimbolū fidei pfeſſio. iō poſt illa fit ꝑꝓlo p̄dicatio. quaſi euangelici vbi ⁊ ſimboli ſiue noui ⁊ veteris teſtamēti expoſitio. qui modus ſumptus ē ex libro neemie in pꝛincipio vbi legitur. Et legerunt leuite in libro legis dei. Neemias autem ſacerdos ⁊ heſdꝛas ſcriba interpꝛetabant populo vniuerſa. Pꝛeterea monebantur antiquitus qui in fraterno odio erant vt ad concoꝛdiam venirent p̄uſq̄ꝫ cōicarent. ⁊ q̄ mundi eſſent p̄iuſq̄ꝫ coram ſuo ſaluatoꝛe cui nota ſunt ſecreta coꝛdium apparerent. ex quo ſiquidem pꝛedicandi vſus in eccl'ia īoleuit. Jnde etiam eſt q̄ oro dñica q̄ ad p̄mā ⁊ in aliis hoꝛis voce demiſſa dr̄ ad miſſam alta voce ⁊ patenter dicatur qꝛ in ea hmōi fraterna monitio continetur. Cōmuniter tamē poſt p̄dicationē ſimbolū decātat. qꝛ fidem pꝛedicatā ſe tenere eccleſia pfitet. Verū cū pꝛedicandi offm̄ puilegiatū ſit. nullus p̄dicare debet niſi cui cōmittit. aut cui ex officio ſibi iniuncto incūbit. iuxta illud apl'i. Quomodo p̄dicabūt niſi mittant. Et iō p̄dicaturus licētiā petit

dicens. Jube dñe ⁊c. Debet aūt p̄dicator in loco eminentiori eē ſicut ⁊ euāgeliuꝫ le/gēs ꝑpter rōes ſub ti. de euāgelio ſcriptas. Vñ ⁊ vidēs ihs turbas aſcēdit ī mōtem ⁊ apiens os ſuum docebat eos. math. v. Et heſdras fecit gradū ligneū ad loquendum vt dictū ē ī p̄ma pte ſub t. de eccl'ia. vbi de pulpito agit᷑. Dꝫ tñ humiliter ꝓferre q̄ docꝫ ne ſm greg. illū elatis moribus p̄dicet queꝫ ī cordibus audiētiū ſacris ſmonibus inſectatur. Et ſm ambro. p̄dicatio xp̄iana non īdiget pōpa nec cultu ſmōis. Dꝫ qꝫ ſꝫ grego. p̄dicator eē diſcretus ī ſilētio: vtil'r ī v̄bo ne aut tacēda ꝓferat. aut ꝓferenda reticeſcat. Sūt tamē nōnulli hui' doctrine obliti. q̄ ſicut ait beda. auditores ſuos ī p̄cipi/tiū mergūt q̄bus nō ſalutaria q̄ corrigant ſꝫ q̄ illos delectāt erronea p̄dicāt. Aliȷ̄ vo ſm greg. dū extimari hebetes nolunt ſepe ex imoderata ſubtilitate ſe ī q̄buſdā īq̄ſitionibus pluſq̄ꝫ expediat exercent ſecreta miſteria ſua p̄dicatōe nō ītelligētibus re/ſerādo. Oportet em̄ eū q̄ docet ⁊ inſtruit pro ingenio diſcētiū ſemetipm̄ aptare. ⁊ verbi ordinē ꝓ audiētiū capacitate dirigere. q̄m q̄ docꝫ ea q̄ ob auditoribus ītelligi nequeunt nō ad eoꝝ vtilitatē ſꝫ ad ſui oſtātatōem faciat vt plura ſcire videat᷑. vl' adulatione vt eis placeat q̄b' ſecreta reuelat. iuxta q̄d ap'ls ait. Xp̄s me miſit p̄dicare nō in ſapientia v̄bi. In ꝯſilio cartagiū. ſtatutū ē vt ſacerdote v̄bū. ſ. p̄dicationis in eccl'ia faciente. q̄ egreſſus de auditorio fuerit. vicꝫ cōtēnens: excōicet᷑. Poſt p̄dicationē fit ꝯfeſſio. ⁊ indulgētia ꝓ ꝯmiſſis ⁊ omiſſis ꝯceditur: vt ſic ꝯſcientijs emūdatio. iuxta illud ꝓpheticū. ⁊ ſcopebā ſp̄m meū. accedāt ſinguli ad cōionis ſacrm̄ q̄d mox in miſſa. vl' ſacrāliter: vl' ſp̄ū aliter recepturi ſunt. q̄ ſp̄ūalis cōio fit ꝑ fidē op̄antē ꝑ dilectōeꝫ iuxta illud Auguſtini. Crede ⁊ manducaſti

Seq̄tur ſcd'a ps miſſe de offertorio

Secunda pars miſſe

in offertorio ſiue ī dñs vobiſcū incipit. que ī quattuor ſubdiuiditur p̄ticulas. Prima dicitur ſecretella. ſcd'a prefacio. tertia canon. quartā ōrō dñica cum ſua p̄fatione. ſ. p̄ceptis ſalu. Pōt etiam quicq̄d ab h' loco vſq̄ꝫ in finē miſſe dicitur ſecreta vocari. q̄ ſecreta in q̄nqꝫ diuidit᷑ ptes. Prima ē ab offertorio vſq̄ꝫ ad prefationē. ⁊ hec ſp̄aliter dr̄ ſecreta. Scd'a eſt prefatio. Tertia canō. Quarta ōrō dñi/ca. Quinta emboliſmus. Quinta etēm̄ ſu/it dñici ſanguinis effuſio. Prima in circūciſione. Secūda in ſudore. Tertia in flagellatione. Quarta in crucifixiōe. Quinta in mortui lanceatione. Sane ordo ꝯueniens eſt vt poſt predicationem ſequatur. fides in corde. laus ī ore. ⁊ fructus ī opere. Pre/dicatio quidē eſt in euangelio. fides ī ſim/bolo. laus in offertorio. fructus in ſacrifi/cio. que propter offerenda cantatur. q̄r ſa/crificiū laudis offert᷑. Vñ ps. Circuiui ⁊ immolaui in tabernaculo eius hoſtiā vocife/rationis cantabo ⁊ pſalmū dicā dño. Et i paralip. Cum offerent olocauſta: ceperunt laudes canere dño organis ⁊ in diuerſis q̄ dauid rex ꝯpererat ꝯcrepare. Offertoriuꝫ quidem inter euangeliū ⁊ ſacrificiū canit᷑. ꝑut in ti. de ſimbolo dictuꝫ eſt. Sacerdos autē dicturus oremus premittit dominus vobiſcum. Quaſi dicat. Niſi nobiſcum ſit dominus: orare non poſſumus ad ſaluteꝫ noſtram. Subijcit ergo oremus. monens ꝑp'lm orare vt fidem in ſimbolo recitatam credat ⁊ in ea ſtabilis permaneat. q̄r ⁊ xp̄s diſcipulis ſuis dixit. Orate ⁊c. luc. xxij. Monens etiam vnūquēqꝫ ad ſē redire. cōſcientiam ſuam diſcutere. ⁊ ſemetipſum in olocauſtum iuſtum deo offerre. Prius ergo q̄ꝫ chorus cātet offertorium ſalutat᷑ a ſacerdote vt poſſit deuote cātare. Et mox poſtq̄ꝫ ille dixit oremus. chorus cātat can/ticū offerētiū ſiue offertoriuꝫ. ⁊ pp'ls offert vt notet᷑ q̄ poſt ipletionē mādatoꝝ offeri/m' noſmetipōs: ſic ſub ti. de oblatōe dicet᷑ Ac ſi vnuſq̄ſqꝫ offerēs dicat. Credo ⁊ fideꝫ q̄ꝫ ī ſimbolo ꝓfeſſus ſuꝫ ope ꝯpleo ⁊ ōrōi ſacerdotis ꝯſentio. Vñ ⁊ ſacerdos ſtatiꝫ offert dona ꝯſecrāda. Et attēde q̄ offertoriū v̄ſus

cũ mlˀta diligẽtia ab ãtiquis patribus in
uenti hodie in pleriſqꝫ locis omittunť. tũ
breuitatꝭ cã vt tã miſtri q̃ꝫ ppľs oblatiõibꝰ
cõioni ⁊ ſacro altaris liberius vacẽt. tũ eti
am qꝛ ſicut ait aug. ipam xpianã religiõeꝫ
pauciſſimis ⁊ manifeſtiſſimis celebratio-
nũ ſacramentꝭ miam dei voluit eẽ liberaꝫ.
Et ſm hiero. Melior ẽ q̃nqꝫ pſalmoꝝ cuꝫ
cordis hilaritate decãtatio. q̃ꝫ totius pſal-
terij cũ anxietate modulatio. Vboꝝ eteniꝫ
multitudine deus flecti nõ põt. Solum ꝗ̃
in offertorio qꝺ dr̃ ĩ miſſa ꝓ defunctꝭ ꝟſus
ĩpi hodie dicũtur. qꝛ offiñ illud nõ ſeq̃tur
in multis nouiã alterius officij. Porro a
patribus ĩtroductũ ẽ vt offertoriũ cãtetur
q̃ vt p̃miſſum ẽ qñ offerebãt in tubis clã-
gebãt. hilarẽ nãqꝫ datorẽ diligit deus. In
ductũ ẽ etiã ex eo ꝙ ſalomon ĩ dedicatione
tẽpli ⁊ altaris ĩnumerabilẽ multitudinem
olocauſtoꝝ obtulit cũ magna ſolẽnitate. ⁊
a moyſe cui deſcẽdenti de mõte ⁊ ꝑplm ſa
lutanti ⁊ orãti occurrit ꝑpľs ⁊ munera ob-
tulit. Cãtatur etiã offertoriũ dũ offertur ad
memorãdũ iocunditatẽ iſraelitici ꝑpľi offe
rentꝭ donaria ad edificiuꝫ tabernaculi. vel
potius ad deſignãdũ clamorẽ mulieris de
qua legitur ĩ apoc. xij. c. Mulier. i. eccleſia
amicta ſole. i. xpo quẽ ĩduit in baptiſmo.
habẽs lunã ſub pedibus. i. oĩa mutabilia
calcans. ⁊ in capite coronã duodecim ſtel-
larũ. i. choꝝ duodecim apľoꝝ ⁊ habens in
vtero ſu ꝑple ea q̃ in ſui ĩicio geſta ſunt. cla
mat ꝑturiẽs ⁊ cruciatur vt pariat. Clamo
rem ꝗ̃ eius ꝑturientꝭ. vel ſalubrẽ dñi cruci-
atum imitatur. Offerenda ꝑ ſuũ grauẽ et
grandiſonũ cantũ q̃ neumis diſtẽta ⁊ ver
ſibus fecũdata q̃ꝫtũuis longa iubilatione
q̃d ſignificat nõ ſatꝭ exꝑimere valet. Quis
tñ offertoriũ cãtari inſtituerit: ignoratur.
Traxit nomẽ offertoriũ a ferta qꝺ ẽ obla-
tio q̃ in altari offertur ⁊ a põtificibus cõſe
cratur. ĩde offertoriũ dr̃ quaſi ꝓfertũ. obla-
tio võ vocatur. qꝛ offertur. Dicitur etiã of
fertoriũ. qꝛ dũ offerẽda cantatur ſacerdos
accipit oblationes a ꝑpľis vel hoſtias a mi
niſtris. de q̃bus ſub ti. de oblatione diceť

Aduertendũ autẽ eſt ꝙ lꝫ ſacerdos premit
tat oremus: non tamẽ ĩmediate orat. ĩmo
thurificat: oblatiões recipit: ⁊ alia agit q̃ſi
ipo facto dicat. non ceſſat orare qui nõ ceſ
ſat bene agere. Dũ ergo offertoriũ canitur
⁊ incẽſum ꝑatur. inſtante memoria dñice
paſſionis ſilentiũ obſeruat vſqꝫ dum alta
voce dicit. ꝑ oĩa ſecula ſcľoꝝ. illud ĩſinuãs
ꝙ ihs poſt ſuſcitationẽ lazari nõ palã am
bulabat apud iudeos. cũ cogitarent eũ in-
terficere. ſed abijt in ciuitatẽ q̃ dicitur effrẽ
⁊ ibi morabať cũ diſcipulis ſuis. College-
runt eñ põtifices ⁊ pharisei ꝯſiliũ. ⁊ vnus
ex ipis cayphas noĩe dixit. Expedit vt vnꝰ
homo moriať ꝓ populo ⁊ nõ tota gẽs ꝑe
at. Et ab illo die cogitauerunt eũ interfice
re. De hoc dicetur ſub titulo de inclinatio
ne ſacerdotis.

De manuum ablutione

Priuſquam ſacerdoſ offerat: manꝰ iterũ lauat q̃ꝫuis
prius dum veſtibus ſe ornaret
lauiſſet: ꝓut dictum ẽ ſub titulo de capitꝭ
compoſitione. Et etiam poſt ſecũdã thuri
ficationem iterũ lauat. vt ſic magis ac ma
gis mundatus offerat hoſtiã ĩmaculataꝫ
ſanctã deoqꝫ placentẽ. Nam ⁊ pſalmiſta
cũ mundatus eſſet petebat amplius emũ
dari dicẽs. Amplius laua me ab iniq̃tate
mea: ⁊ a peccato meo mũda me. ⁊c̃. Lauat
autẽ ſemꝑ ad dextrum cornu altaris. nam
dextra proſperitatem. ſiniſtra aduerſita-
tẽ ſignificat. qꝛ igitur pluries peccatur in
ꝓſperis q̃ꝫ in aduerſis. iuxta illud ps. Ca
dent a latere tuo ſcꝫ ſiniſtro mille. ⁊ decem
milia a dextris tuis. merito magis lauan
dũ eſt ad dextrã q̃ꝫ ad ſiniſtraꝫ. Sacerdos
itaqꝫ hoſtiã oblaturus manus lauat ad ſi
gnificandũ ꝙ lauare ac mũdare debet cõ
ſcientiam lacrimis penitentie ⁊ cõpuncti
onis. iuxta illud. Lauabo per ſingulas no
ctes lectũ meũ lacrimis meis ſtratũ meuꝫ
rigabo. Et iõ tũc dicit. Lauabo inter inno-
cẽtes manꝰ meas. i. opa. Et eſa. j. Lauamĩ
⁊ mũdi eſtote. Nam ⁊ xps ꝓuſq̃ꝫ verum ⁊

vnicū ſacrificiū in ara crucis offerret in re-
ſuſcitatione lazari lacrimas miſeratus ef
fudit euāgeliſta teſtāte. Jhs inq̄t ī fremu-
it ſpū. turbauit ſemetipſm ꝛ lacrimatus ē.
Lauat etiā manus. ne reus ſit corꝑis ꝛ ſan
guinis dñi. iuxta illud. Mūde ſunt man⁹
mee a ſanguīe iuſti huiuſ. Et vt mūde ſint
a terreno pane iam in ꝓpl'i oblatione rece-
pto vel a terreno deſiderio.

De pallis corporalibus

Interim vero dum ſa
cerdos manus abluit: dyacon⁹
corꝑalē pallā ſuꝑ altare diſpo-
nit. ī quo āmonēturministri ꝛ ꝓpl's vt ſint
ab oī carnali cupiditate mundi ſicut ipſa
palla mūdata ē a naturali viriditate ꝛ hu
more. Mūdicia q̄ꝫ corꝑalis ſignificat mū
diciā ꝓpl'i fidel'. De hac palla ī canone ita
dī. Ex ꝯſulto oīm ꝯſtituim⁹ vt ſacrificiū al
taris nō ī ſerico pāno aut ī tincto q̄ſq̄ꝫ cele
brare p̄ſumat. ſꝫ ī puro linteo ab epō ꝯſe-
crato terreno. ſ. lino. i. de terra ꝓcreato atq̄ꝫ
ꝯtexto. ſicut corpus dñi nr̄i ihu xp̄i ī ſindo
ne linea mūda ſepultū fuit. ꝛ xp̄s verā car
nē paſſibilē ꝛ mortalē de terreno virginis
corꝑe aſſumpſit. De lino igiẗ cādido nō in
ticto ex iſtitutōe ſixti pa. j. ꝛ euſebij fit cor-
pale. Significat aūt corꝑale paſſiōis intē-
tionē ſeu corpus xp̄i. q2 ſicut linū multo la
bore ac multis tūſionibus acq̄rit cādorē: ita
xp̄i caro multo certamīe ad reſurrectionis
gl'iam ꝑuenit. Significat etiā eccl'iam per
quā corpus xp̄i intelligitur q̄ multis paſ-
ſionibus ꝛ p̄ſſuris ad candorē eterne vite
ꝑducitur. Tertio ſignificat ipm xp̄m. Cuꝫ
eīm ſic ꝯplicetur. vt nec īiciū nec finis eiuſ
appeat. ſic eius diuinitas inicio caret nec
finē habebit. Et ſicut oblata iungitur cor
ꝑali ꝛ ponitur ī altari: ſic xp̄i caro iūcta di-
uinitati affigitur cruci. Et nota q̄ in q̄buſ
dā eccl'ijs palla corꝑal' q̄ calici ſupponitur
ī lōgū altaris extēditur q̄ quattuor ī lōgū
vel tres hꝫ plicaturas ī latū. Siq̄dē ī lōgū
altaris extēditur. q2 vt aiūt quidaꝫ lintea-
men quo xp̄i corpus īuolutuꝫ fuit ꝑ illam
figurā extēſum in lōgitudine ſepulcri īuē-
tum eſt. Quattuor eius plicature in longū
quattuor deſignāt cardinales v̄tutes. ſ. iu
ſticiā / tēperātiā / prudētiā / ꝛ fortitudinem.
ꝑ quas innate nobis paſſiones repmūtur
Tres v̄o plicature ī latū tres theologicas
virtutes. ſ. fidē. ſpē. ꝛ caritatē. ꝑ q̄s deo vni
mur figurāt. Pōt q̄ꝫ ꝛ aliud ī his figurari
Duplex eīm ē palla q̄ dī corꝑale. Una quā
dyaconus ſuꝑ altare extēdit. altera quam
ſuꝑ calicē plicatā īponit ſignificātes duo
linteamina. q̄bus ioſeph corpus xp̄i in-
uoluit. Extenſa repn̄tat ſindonē qua corp⁹
fuit in ſepulcro īuolutū. ꝛ inde corꝑale vo
catur. plicata ſuꝑ calicē poſita ſudarium ſi
gnat quo caput eius fuit ſeꝑatim īuolutū
Siq̄dē extenſa q̄ corꝑale vocatur. ſignifi-
cat fidē. plicata q̄ ſudariū vocatur. intelle-
ctum. Hoc eīm miſteriū credi dꝫ ſed ꝯp̄hē-
di nō valet vt fides habeat meritū cui hu
mana rō nō p̄bet expimētū. Scđo q̄ꝫ cor-
ꝑale ſine ſindo ſubſiſtēs ſignificat xp̄i hūi
tatē in paſſione. ſudariū vero: laborē. Ter
tio etiaꝫ corꝑale ſignificat linteū quo xp̄s
erat p̄cinctus. ſudariū laborē ī pſecutioni
bus. Ad h̄ palla ſuꝑ calicē poſita aliquam
ſcꝫ ſupiorē eius ꝑtē nō totū tegit. ī q̄ datur in
telligi q̄ ſudariū aliquā ꝑtē capitis xp̄i tege
bat. ꝛ aliquā nō. ſicut mos ē iudeis facere.
Quedā tn̄ eccl'ie nō hn̄t niſi vnū corꝑale.
ꝓ eo q̄ ī euāgelio legiẗ q̄ ioſeph corp⁹ ihu
īuoluit ī ſindone mūda. nō eī dixit ī ſindo
nes ī plurali. ꝛ h̄ ad ſignificādū ſacri vni-
tatē. ꝛ ſignificat ſindonē q̄ xp̄i corp⁹ fuit in
uolutū. Corꝑale aūt iō remanet ſuꝑ altare
vſq̄ꝫ poſt ſumptionē corꝑis ꝛ ſanguīs ꝛ ele
uationeꝫ calicis de altari. q2 linteamē ꝛ ſu
dariū ī ſepulcro vſq̄ꝫ poſt dñi reſurrectōeꝫ
remāſerūt. Preterea corꝑale remanēs ꝓ-
pter ſui albedinē oñdit mūdiciā mētis quā
ſemꝑ hr̄e dꝫ corp⁹ dñi ſumēs. Sother pa-
pa ſtatuit ne femine ſacrate vl' moniales ſa
cra vaſa puta calicē vl' patenam vl' ſacras
pallas. i. corporalia attingant. Ipe tamē
huiuſmodi ornamēta altaris ꝛ miniſtro-
rum facere poſſunt exemplo marie q̄ talia

fecit ⁊ tex̄uit in vſuʒ miniſterij tabernacu
li federis. Cõiter tñ palla vocat̃ mũda ma
pa ſup̄ quã corpale diſtẽdit̃. Et dr̃ palla co
ꝙ palliat vl' abſcõditi ſe miſteriũ ſupdc̃m
Dʒ aũt altare duplici mapa operiri ad du-
plice ſtolã mẽtis .ſ. ⁊ corpis deſigñdũ

De oblatione ſacerdotis ⁊ de officio miniſtrorum circa illam. ⁊ de patena. ⁊ de oblatõibus ppl'i ⁊ clericoꝝ.

Otis igitur mani
bus / dyaconus vel ſacerdos
miſter exterſis manibus me
diante munda toballia acci-
pit manus epi: q̃ſi iuuãs illũ d' faldiſtorio
ad ſurgendũ. Qđ quidẽ fit nõ ad iuuãdũ.
ſʒ potius ad ꝓuocandũ illũ .i. xp̄m queʒ ſi
gnificat ꝙ ſurgat ⁊ ꝓ ppl'o oret. iuxta illđ.
Exurge dñe adiuua nos. Et iterũ. Exurge
q̄ dormis. Et fit mediãte munda toballia
ad notandũ ꝙ mediãte mũdicia manuuʒ
id eſt operꝝ nr̃oꝝ excitat̃ dñs ad adiuuãdũ
nos apud prẽm. Si aũt hoc ad ip̄m põtifi
cem xp̄i referat̃ vicariũ / tũc dicẽdũ ẽ ꝙ ip̄e
ꝓuocatus adiuuat̃ ꝑ mũdiciã manuũ eoꝝ
ꝓ q̄bus orat: vt eius oro efficax habeatur.
Rurſus xp̄s oĩa bona opa eccl'ie pncipali
ter opat̃: ſicut legit̃ in Eſaia. Omĩa bona
opa nr̃a opatus es in nobis dñe. Cuius lo
cũ gerit ep̄s. miniſter v'o tanq̃ eius famu
lus ⁊ eius coadiutor typũ cooperãtis eccl'ie
gerit: q̄ in ſuis opibus xp̄i opantis miſtra
eſt ⁊ adiutrix: ſicut dicit apl's. Coadiutores
eñi dei ſumus. Qui toballiã .i. deuotam re
uerentiã adhibet: qm̃ ſcḋm aplm̃. Non ſu-
mus ſufficiẽtes aliq̄d cogitare a nobis q̄ſi
ex nobis: ſʒ ſufficiẽtia nr̃a ex deo eſt. Deĩde
ep̄s vel ſacerdos ingredit̃ ſanctuariũ / ꝑue
niẽs ad altare ↄſecratũ. hic eſt xp̄s q̄ cena
culũ grãde ſtratũ eſt ingreſſus cũ diſcipu
lis cenaturus ⁊ eis corpus ſuũ traditurus
vbi miſticã oblatõem accipit / miniſtris in
ſinuãs illud qđ iohẽs euãgeliſta deſcribit
Jh̄s inq̄t añ ſex dies paſche venit ĩ betha
niam vbi lazarus mortuus fuerat / quẽ ſu
ſcitauit ih̄s: ⁊ fecerunt ei cenã in q̄ martha
miniſtrabat. Procedit aũt ad altare abſq;
mitra ⁊ baculo ⁊ cũ veſtibus ſacris: ꝓut ĩ
ſuis locis dictũ eſt. Cõſidera ergo ordinẽ. Nã
euãgeliũ p̄cedit. fides in ſimbolo ſequitur
deinde munera offerunt̃. neceſſe eſt enim
p̄mũ audire. Quõ inq̄t apl's credẽt niſi ꝓ
dicent̃. Deinde q̄s niſi crediderit / munus
deo acceptabile offerre nõ poterit: q2 ſine
fide impoſſibile eſt deo placere. Hic ergo
de triplici oblatõis genere dicẽdũ eſt: vicʒ
de oblatõibus ſacerdotis. miſtroꝝ. ⁊ ppl'i.
Sacerdos itaq; p̄mo offert ſeip̄m. Offerẽ
da etiã ſunt q̄ ſunt dei deo .i. aĩe habẽtes
ſil'itudinẽ dei impſſaʒ. Deĩde q̄ ſunt ſacri
ficio neceſſaria .ſ. panis ⁊ vinum ⁊ aqua ⁊
alia ſacrificio apta. Et nota ꝙ in veteri te-
ſtamẽto ponebant̃ ſup mẽſaʒ tabernacl'i
xij. panes azimi de ſimila mundi valde. ⁊ xij. panes
ponebant̃ ſeni altrinſecus: ⁊ ſingulis ſup
ponebat̃ patena aurea ⁊ ſup patenam pu
gillus thuris. Panes aũt iſti dicti ſunt ſa
cerdotales: q2 ſoli ſacerdotes eos de altari
ſublatos comedebãt. vel ſcḋm ioſephuʒ. q2
dñs p̄cepat ꝙ ſoli ſacerdotes illos forma-
rent ⁊ coquerẽt ⁊ ponerẽt in mẽſa ⁊ tolle-
rent: ip̄i tñ hoc nõ obſeruauerũt. Et ex his
cõuincit̃ ꝙ ſacerdotes debeãt hoſtias face sacerdotes debent hostias facere.
re ꝑ ſeip̄os. Dicebant̃ etiã panes ꝓpoſitio
nis: q2 poſiti erãt ſup mẽſam ꝓpoſitionis
corã dño / in memoriã ſempiternã duode
cim tribuũ filioꝝ iſrl'. Exo. xxv. c. Vl' porro
poſiti .i. lõgo tp̄e poſiti .ſ. ꝑ totã hebdoma
dam. Nã in diluculo ſabbati recẽtes ⁊ ca
lidi imponebant̃ mẽſe. ⁊ erãt ibi ĩmoti vſ
q; ad ſeq̄ns ſabbatũ: ⁊ tũc ſubtrahebant̃.
Vel erãt ibi in eternũ ꝑ ſucceſſionẽ ponen
di in mẽſa. Hoſtia aũt formatur rotunda. q2 quare fit hostia rotunda.
dñi eſt terra ⁊ plenitudo eius orbis terraꝝ
et vniuerſi q̄ habitãt ĩ eo. vt ip̄a ſui forma
ſignificet illũ q̄ pncipio caret ⁊ fine: q̄ñis
ip̄e ſit alpha ⁊ o .i. pncipiũ pncipiãs atq;
finis. Apoc. i. c. Rurſus cuʒ figura rotũda
formet̃ a pũcto ad pũctũ / ꝑ hoc innuit̃ ꝙ
ab ip̄o ſunt oĩa ⁊ ad ip̄m oĩa retorquent̃.
vñ p̄s. Veritas tua ĩ circuitu tuo. De hac
figura dictum eſt in ꝓhemio. ij. par. De

hoc etiã dicet̃ ĩ .vi. pticula canõis ſup v̾bo
Accepit panẽ/Ceterũ duo ſunt q̃ offerunt̃.
donũ viꝫ/ꝛ ſacrificiũ. Donũ dr̃ quicquid
auro vel argẽto vel qualibet alia ſpecie of
fertur. Aliud tñ̃ eſt donũ. ꝛ aliud munus.
ꝓut dicet̃ ſub p̄ma particula canonis ſup
v̾bo Hec dona/Sacrificiũ eſt victima ꝛ q̃
cunq̨ꝫ in ara cremant̃ ſeu põnũtur. q̃ſi ſa
crum factũ vel ſignũ: qꝛ p̄ce miſtica ꝯſecra
tur ꝓ nobis in memoriã dñice paſſionis.
Quidã aũt perverſi heretici nobis ad pre
ſumptõem magnã reputãt: qꝛ ſacrificam⁹
et ꝯſecratõeꝫ hoſtie ſacrificiũ appellamus
cum ſcriptura ex pſona dñi dicat Nolo ſa
crificiũ. Et eſa. Ne offeratꝭ vltra ſacrificiũ
fruſtra. Et in euãgelio. Miſericordiã volo
et nõ ſacrificiũ. Et dauid. Si voluiſſes ſa
crificiũ dediſſem. De hoc ꝛ q̃d ſit ſacr̃m di
ctũ eſt in p̄ma pte ſub ti. de eccl̃iaſticis ſa
cramentis/Omñe aũt qđ deo dat̃/aut dedi
cat̃/aut ꝯſecrat̃. Qđ dedicat̃ dicẽdo datur
vñ ꝛ appellat̃. Errãt igit̃ q̃ ꝯſecratõem de
dicatõeꝫ ſignificare putãt. Immolatio ab
antiquis dicta eſt eo ꝙ in mole altaris po
ſita victima cederet̃. mactari eñ poſt ĩmo
lationẽ eſt. Nũc aũt ĩmolatio panꝭ ꝛ calici
cõuenit. libatio v̾o tñ̃ calicis oblatio ẽ. iu
xta illud. Et libauit de ſanguine vue. Et il
lud poeticũ. Nũc pateras libare ioui. Li
bare eñ ꝓprie eſt effundere. ꝛ antiquitus
qđ in liquida materia offerebat̃ vt vinum
et oleũ/libamẽ dicebat̃. qđ v̾o in ſicca vt ſi
mila panis ꝛ thus/oblatio noĩabat̃. Ho
ſtie apud veteres dicebant̃ ſacrificia: q̃ fie
bãt p̄uſq̨ꝫ ꝯtra hoſtes ꝑgerẽt. victime v̾o
ſacrificia/q̃ poſt victoriã deuictꝭ hoſtibus
immolabãt. de quo dicet̃ ſub ſexta pticula
canonis ſup v̾bo Qui p̄die. Et erãt victĩe
maiora ſacrificia q̨ꝫ hoſtie. Uel victima di
cebat̃/qꝛ vincta ducebat̃ ad aras. Olocau
ſtum illud eſt vbi totũ qđ offerebat̃/puta
agnus vel vitulus in altari igne ꝯſumit̃.
olon eñ grece dr̃ totũ. cauſtos incẽſio/Ce
rimonie apud latinos dicunt̃ ſacra oĩa q̃
apud grecos orgia vocant̃. ꝓprie tñ̃ ceri
monie a carẽdo dicunt̃: eo ꝙ his que in ſa
cris offerunt̃ in ſuo vſu careãt hoĩes. Alij
appellãt cerimonias obſeruãtias iudeorũ
in abſtinẽtia quarũdã eſcaꝝ ſ̄m veterẽ le
gem a carẽdo: qꝛ carẽt rebus q̃bus abſti
nẽt. Panis aũt ꝛ calicis ſacr̃m eucariſtia
dicit̃. ꝓut dicet̃ ſup dicto v̾bo Qui pridie
Porro circa oblatõem ſacerdotꝭ/miniſtri
ſua officia exequũt̃. Dyaconus eñ corpa
le ſup altare explicat ꝛ diſponit: ĩ quo oſtẽ
ditur ꝙ euãgeliũ xp̄ꝛ ſeu corpus xp̄i/imo
totã ipſius hũanitatẽ plene deſcribit. Cor
porale eñ hoc corpus xp̄i ſignificat ꝓut ĩ
p̄cedẽti ti. dictũ eſt. Deinde ſubdyaconus
in p̄mis calicẽ p̄parat/panẽ ꝛ vinũ in illo
diſponẽs/a ſacerdote poſtmodũ ꝯſecrãda.
qꝛ nimirũ lex q̃ ꝑ ſubdyaconũ hic cõgrue
deſignat̃/huius oblatõis miſteriũ p̄ſigna
uit dicẽs: ꝙ melchiſedech ſacerdos obtu
lit abrae ec panẽ. ſ. de frumẽto: ꝛ vinũ de ra
cemis/a xp̄o poſtmodũ exhibẽda ꝛ in vi
tate cõſecrãda: ſicut habet̃ in Geñ. ꝛ dicet̃
ſub ſexta particula canonis ſup v̾bo Acce
pit panẽ. Oblatio panis ꝛ vini ſignificat
pia deſideria fideliũ ſeu ꝓ ĩmolatõe ſeu ꝓ
hoſtia viua. Rurſus in pane corpus xp̄i.
in vino ſanguis eius. in aqua ppl̃s repũta
tur. Et dr̃ panis a pan qđ eſt totũ: qm̃ hic
et in futuro eſt tota vita nr̃a. Uinũ dr̃ a vi
te: cui dñs in euangelio ſe cõparat. Aqua
v̾o ab equalitate dr̃: qꝛ ꝑ hoc ſacr̃m angel
equari debemus. Licet autẽ ſint due ſpẽs
nõ tñ̃ ſunt duo ſacrificia. vnitas eñ verbi
vnitatẽ efficit ſacrificij. Hoc ẽ eñ illđ pal
lium quo noe filij ꝯtexerũt: quo xp̄iani xp̄i
ebrietatẽ. i. paſſionẽ ſub ſacrificio tegunt.
Deinde ſubdyaconus ferẽs in manu ſini
ſtra calicẽ ꝛ deſup corpale ꝛ illuꝫ dyacono
offerẽs/ſignificat ꝙ dñs ſubdyaconus fu
it qñ librum aperuit: ꝛ dyaconus qñ dixit
nõ veni miniſtrari ſꝫ miſtrare. Dyaconus
v̾o patenã cũ hoſtia de manu ſubdiaconi
recipit ĩter pollices ꝛ indices vtriuſq̨ꝫ ma
nus: interpoſito tñ̃ manipulo inter ipſos
pollices ꝛ patenã. Nẽpe manus ſubdya
coni opa ſũt legis. patena latitudo cordis
manipulus opa euãgelij. pollex vigor vir

tut̃ .index diſcretio. Fiũt igit̃ hec ad ſignifi
candũ ꝙ opera legis ⁊ latitudo cordis ad
opa caritat̃ nõ ſufficiũt ad ſalutẽ/niſi opi-
bus euãgelicis quoꝝ dyaconus annũcia-
tor eſt/cũ vigore virtut̃ ⁊ diſcretiõe ment̃
adhibitis adiuuent̃ atqꝫ pficiant̃. Suppo
nũtur aũt indices pollicibus ad notandũ
ꝙ virtut̃ vigor exercẽdus nõ ẽ abſqꝫ diſcre
tione/q̃ cũctaꝝ eſt mr̃ ⁊ fundamẽtũ v̓tutũ
Subſequẽter dyaconus ipe patenã cũ ho
ſtia ex inſtõne ↄſilij ancbiritani põtifici re
pſentat/ad notandũ ꝙ p euãgelicã tradi-
tionẽ quaꝫ dyaconus figurat/ad altare.i.
ad ſolennẽ ritũ puenit ecc̃lia:q2 lex q̃ p ſub
dyaconũ ſignat̃/hoc nr̃e ſalut̃ ſacrificium
ſolũmodo pfigurauit vt pmiſſuꝫ ẽ/Et põ-
tifex ſeu ſacerdos hoſtiã collocat ſup altа
re. Calicẽ v̓o cũ vino ipe dyaconus retinꝫ
et collocat in altari/Circa qδ notãdũ eſt ꝙ
hoſtia ſignificat corpus xp̃i nõ ſanguineꝫ.
ſacerdos xp̃ꝫ. Solus ergo ſacerdos abſqꝫ
cuiuſqꝫ adiutorio illã offert dicẽſ Suſcipe
ſcẽ pr̃ ⁊c. q2 xp̃s ſeipm in ara crucis obtu-
lit deo prĩ. Et illã in altari ſup corpale q̃ſi
ſup ſindonẽ mũdã diſponit: innuẽs ꝙ ipe
met xp̃s hoc ſacm̃ inſtituit ⁊ ecc̃lie tradi-
dit obſeruãdũ dicẽs. Hoc eſt corpus meũ
⁊c. hoc facite ĩ meã cõme. ⁊c. Diſponit aũt
et collocat hoſtiã cũ ſigno crucis: q2 ſic xp̃i
oblatio in cruce facta fuit: ſic ⁊ oblatio ſa-
cerdotis q̃ in illius memoriã fit/cuꝫ ſigno
crucis fieri dꝫ. Collocat etiã illã directe ſup
crucẽ in ↄſecratõe altaris cũ criſmate factã
q2 ⁊ xp̃s carnẽ ſuã cruci affixit/Verũ vinũ
in calice ſanguinẽ xp̃i deſignat: ⁊ iõ ſolus
dyaconus abſqꝫ ſacerdote q̃ xp̃ꝫ deſignat
calicẽ tenet: ad notãdũ ꝙ in xp̃i imolatiõe
ſanguis fuit a corpe ſepatus: non tñ ſolus
ſꝫ vna cũ ſacerdote illũ offert: ⁊ ſup pallaꝫ
corpalẽ collocat/ſeu potius ſacerdos illo
mediãte/qδ ex eo patet: q2 nõ dicit offero
in ſingulari ſicut dr̃ in hoſtie oblatiõe: ſed
dicit Offerimus tibi dñe ⁊c. Ex quo etiaꝫ
clare ↄuincit̃ ꝙ ambo pariter dñt v̓ba ipa
pferre. Dyaconus ḡ calicẽ vna cũ ſacerdo
te offert: q2 non ſolũ xp̃s ſeipm deo prĩ ob

tulit/verũ etiã p euãgeliũ ſuũ cuius dyaco
nus eſt figura ⁊ baiulus/huius ſacrificij
ritũ inſtituit ⁊ ecc̃lie cõmẽdauit: quã inſti
tutõem ⁊ cõmẽdatõem ipe dyaconus tan
ꝙ pdicator euãgelij nũciare ⁊ manifeſtare
dꝫ ex ſuo officio ab iſta militãte ecc̃lia obſ̃
uãdã: iõqꝫ participare dꝫ ſacerdoti ĩ calice
offerẽdo: nõ tñ ĩ ↄſecrãdo: q2 illδ ſolius eſt
officij ſacerdot̃. Solus tñ ep̃s v̓l ſacerdos
aquã vino cõmiſcet in calice: qδ nulli ĩferi
ori facere lꝫ: qm̃ ſolus xp̃s pp̃l'os ſanguine
ſuo redemit. Preterea admixtio hmõi vni
onẽ pp̃l'i cũ xp̃o deſignat vt ſeq̃tur: q̃ fieri
nõ põt niſi p gr̃am xp̃i/cuius typũ gerũt
põtifex ⁊ ſacerdos/Cõmiſcet̃ aũt aq̃ vino
in calice ex inſtitutiõe alexãdri pape pmi.
Pmõ ad notãdũ ꝙ nũꝙ ſalus pp̃l'i eſſe po
tuit ſine ſanguĩs xp̃i effuſiõe: nec etiã ſan-
guinis effuſio ſine pp̃l'i ſalute: q2 xp̃s pp̃lꝫ
ſibi recõciliauit in morte. Scriptũ eſt eniꝫ
ꝙ aque multe ſunt pp̃l'i multi: xp̃s aũt ſan
guinẽ ſuũ fudit p pp̃l'o ſicut ipe teſtat̃. Hic
eſt ſanguis meus noui teſtamẽti q̃ p mul
tis effundet̃ in remiſſionẽ pctõꝝ/ Secũdo
ad notãdũ ꝙ de latere xp̃i ſiml' exiuit ſan-
guis ⁊ aqua: q̃tenus nec xp̃us ſit ſine pp̃l'o
nec pp̃l's ſine xp̃o. Cũ ḡ aq̃ vino miſcet̃/tũc
xp̃o pp̃l'o adunat̃/Hoc q̃ꝫ miſteriũ lex mo-
ſaica pfigurauit: ſicut apl'o exponit dicẽs
Bibebãt aũt de ſpiritali ↄſequẽte eos pe-
tra. petra aũt erat xp̃o. Quapropter ſacer-
dos ĩ calice aquã fundit. vt ſicut aq̃ non ſe
parat̃ a vino: ſic pp̃l's nũꝙ ſepat̃ a chriſto
Tertio cõmiſcet̃ vt diuinitas ⁊ hũanitas
in vna pſona ↄiũcta eſſe intelligant̃. Naꝫ
per vinũ diuinitas/p aquã hũanitas ĩtel
ligit̃. Qui ḡ in altaris officio aquam ſine
vino vel ecõuerſo ei miſtrat: q̃tũ in ſe eſt
diuinitatẽ ab humanitate ſepat: de q̃ dice
tur ſub ſexta pticula canõis ſup v̓bo Hoc
eſt corpus meũ. ⁊ ſup v̓bo Hic calix/Sa-
ne ſacerdos vel miſter miſſurus vinum ⁊
aquã in calicẽ/pus effundit modicũ in ter
ram: nõ ſolũ vt meatus ſiue locus vaſis p
quẽ fluere dñt mũdet̃: ⁊ ſi q̃d eſt ĩ ſupficie
vini vel aque emittat̃: verũ etiã ad oſtẽdẽ-

dum q̈ ſanguis ⁊ aqua de latere xp̄i vſq̧
in terrã fluxerũt. ad qḋ miſteriũ ſe p̄parat
peragẽdũ/ Cõſiderãdũ etiã eſt. q꞉ aqua bñ
dicit̃ qñ vino admiſcet̃: vinũ v̓o nõ. Et h̓
ideo vt quidã dicũt/ Primo q꞉ vinũ ſuam
bñdictõem expectat ſ꞉ hec rõ nõ videt̃ ſuf
ficiẽs: qm̄ in bñdictõe vini ſub noīe caliciſ
tam vinũ q̃ꝫ aqua ſimul bñdicunt̃/ Unde
põt ſecũdo nõ dici q̈ vinũ in hoc loco xp̄ꝫ
ſignificat q̄ nulla eget bñdictiõe. aq̄ ꝑplm
q̄ in hac vita neq̄t eſſe ſine pctõ/ ꝓpter qḋ
indiget bñdictiõe dei vt reddat̃ dign⁹ ad
p̄miſſam vnionẽ cũ xp̄o. Ad hoc igitur ſi-
gnificãdũ aq̄ bñdicit̃ qñ vino admiſcetur
Tertio etiã vinũ nõ bñdicit̃: q꞉ ſubdyaco
nus q̄ nõ põt bñdicere dꝫ ex officio ſuo il-
lud in calicẽ mittere vt p̄miſſum eſt/ Quar-
to q꞉ ꝑpl̓s p̄ aquã ſignificatus vnit̃ xp̄o ſo
lum p̄ bñdictõem gr̄e ipſius xp̄i: quẽ ſacer
dos bñdicẽs figurat/ Eſt aũt plus d̓ vino
q̃ꝫ de aqua ponẽdũ arbitrio ſacerdotis: ita
tñ q̈ aqua a vino abſorbeat̃ ⁊ vini ſaporẽ
retineat. ⁊ hoc in ſignũ q̈ eccl̓ia dꝫ incor-
porari xp̄o nõ xp̄s eccl̓ie. Unñ aug. Nõ tu
mutabis me in te: ſicut cibũ carnis tue: ſ꞉
tu mutaberis in me. De h̓ etiã dicet̃ ſuper
dicto v̓bo Hic eſt calix. ⁊ in ſexta parte ſub
q̄nta feria cene dñi ꝓpe finẽ/ Predict⁹ etiã
alexãder papa ſtatuit oblatõem ex azimo
in modica fieri quãtitate dicẽs Hec obla-
tio quãto rarior tãto potior/ Nõ eſt etiam
omittẽdũ q̈ in miſſis p̄uatis miniſtrãs ſa
cerdoti ampullã cũ vino/ manũ eius non
oſculat̃: ſ꞉ miniſtrãs ampullã cũ aqua ſic.
qñ vinũ xp̄m. aqua genus humanũ: oſcu
lum v̓o pacẽ inter deũ ⁊ hoīem ſignificat
reformatã. Regularit̃ tñ cũ celebrãti aliq̄d
porrigit̃ vel ab eo recipit̃. manus oſculũ
interponit̃ ad deſignãdũ q̈ oĩe ſeruiciũ
oĩſq꞉ reuerẽtia deo exhibita/ cuius vices
celebrãs gerit/ p̄cedere dꝫ ex feruore cari-
tatis ⁊ amoris: q̄ p̄ manus oſculũ deſigna
tur. De hoc etiã ſub euãgelio dictũ eſt ⁊ ſb
ti. de pacis oſculo dicet̃/ Calix aũt ponitur
rome ad dextrũ latus oblate/ ⁊ bũ: q̄ſi ſan
guinẽ ſuſcepturus q̄ de latere xp̄i noſcitur

ꝓfluxiſſe. ⁊ ad deſignandũ ſanguinem et
aquã de dextro xp̄i latere emanaſſe. Pre-
terea ſi a latere ſtet recta pars crucis q̄ fit
cõiter ſup̄ hoſtiã ⁊ calicẽ nõ ꝑducit̃ ſolum
modo ſup̄ hoſtiã/ qḋ tñ fieri dꝫ. crux enĩ ipſa
inchoari dꝫ ſup̄ hoſtiã ⁊ ꝑfici ſup̄ calicẽ: p̄
ut ex diuerſis locis ⁊ v̓bis ipſius canonis
colligit̃ euidenter. De hoc dicet̃ in octaua
particula canonis ſup̄ v̓bo. hoſtiã ſanctã.
Cõiter tñ alibi ponit̃ hoſtia inter ſacerdo
tem ⁊ calicẽ/ Primo ad notãdũ q̈ xp̄s ẽ me-
diator dei ⁊ hoīm. ⁊ ſm̄ hoc ſacerdos deũ
p̄rem: hoſtia xp̄m: aqua ĩ calice ꝑpl̓ꝫ ſigni-
ficat: q꞉ nõ niſi xp̄o mediãte ad reſurrectio
nis gaudiũ poſſumus ꝑuenire/ Secundo
ꝓpinquior eſt ſacerdoti hoſtia q̃ꝫ calix: q̄a
p̄us a xp̄o ꝯſecta legit̃ q̃ꝫ ſanguis ⁊ apl̓is
p̄us data. S꞉ hec rõ facit potius ꝓ dictis ro
manis/ q̄ cruces incipiũt ſup̄ hoſtiã: ⁊ dei
de eas ſup̄ callicẽ ꝑducũt. Porro cũ ſacer
dos accipit patenã cũ hoſtia. vrceolũ cuꝫ
aqua. calicẽ cũ vino. thuribulũ cũ incenſo
efficit ſup̄ ea crucis ſignaculũ: vt p̄ crucis
virtutẽ oĩs conatus dyabolice malignita
tis effugiat: ne ꝯtra ſacerdotẽ vl̓ ſacrificiũ
aliquo mõ p̄ualeat/ Et nota q̈ ĩ ampullis
in q̄bus vinũ ⁊ aqua ꝯtinet̃ pro ſacrificio
ſpũaliter ꝯſiderandũ eſt q̈ in parua ſbſtã
tia incõprehẽſibilia ꝯtinent̃ futura ſacrã.
Di aũt ampulla q̄ſi ampla bulla/ ſignifi-
cãs cor hũanũ qḋ amplũ dꝫ eſſe latitudĩe
caritatis. Rurſus amule. i. vaſa ad offerẽ-
dum vinũ ſunt p̄dicatores mordaciter in
crepãtes: vel q̄libet ſpũſ ſcti gr̄a inebriati
et alios inebriãtes. Hydrie v̓o. i. aquatica
vaſa ſunt doctores aq̄ ſapĩe ſalutaris po-
tati ⁊ vitalib⁹ aq̄s repleti/ Rurſus adhuc
p̄miſſa alio ordine ꝓſequamur. In q̄buſ
dam eccl̓ijs ſubdyaconus portat calicem
in ſiniſtra. patenã in dextra. ⁊ deſup̄ corpo
rale. vnus cãtor oblatã cũ fanone ⁊ vinuꝫ
cuꝫ ampulla. alter v̓o p̄bet aquã vino mi-
ſcẽdã. vltimo dyaconus fundẽs aquaꝫ in
calice offert p̄ſbitero ſeu ep̄o. Nẽpe ſubdy
aconus eſt xp̄s. calix paſſio. patena crux. ſi
niſtra p̄ñs vita. dextra futura. corp̄ale ecle

ſia. vnus cãtoꝛ iudaicũ ppl'm figurat. alter gẽtilẽ. ampulla deuotõem. oblata corpus vinũ ſanguinẽ. aqua eccl'iam. archydiaconus xp̃m. p̃ſbiter ſeu ep̃s deũ p̄rem/ Subdyaconus ꝗ̊ calicẽ portat ĩ ſiniſtra: q: xp̃s de torrẽte bibit in via. i. paſſionẽ ſuſtinuit in p̃ñti vita. patenã in dextra: q: p̄ crucez p̄uenit ad gl'iam. ꝓpter hoc eñ exaltauit illũ deus. deſup corpale. q: eius paſſionez eccl'ia nõ deſinit imitari. corpale eñ candidat̃ ⁊ eccl'ia p̄ multas tribulatões xp̃o conformat̃/ Subdyaconus etiã nr̃. ſ. xp̃s patenam cũ calice portauit qñ crucẽ ĩ paſſione baiulauit. Primus cãtoꝛ offert oblatã cuz fanõe ⁊ vinũ cũ ãpulla: q: p̄mitiua eccl'ia de iudeis ſuſcepit fidẽ paſſionis ĩ deuotõe mẽtis. Oblatã ꝗ̊ non nudis manibus ſed cũ fanone cãdido. i. cũ mapula alba ⁊ mũda offert/ ad notãdũ ꝙ xp̃i corpus ab his tñ digne ſuſcipit̃ q̄ carnẽ ſuã cũ vicijs et ↄcupiſcẽtijs crucifigũt Alius aũt cãtoꝛ offert aquam: quam dyaconus miſcet vino ⁊ offert p̃ſbitero ſeu ep̃o. Hec eſt gentilitas q̄ ſuã obtulit multitudinẽ: quã xp̃s ĩ paſſione obtulit deo pr̃i/ Põt etiã nõ incõpetẽter dici ꝙ altare mẽſam dñi ĩ q̄ cũ diſcipulis ſuis ↄuiuabat̃. arã crucẽ. calix ſepulcrũ vel paſſionẽ xp̃i. de quo ĩ p̄ma p̄te ſub ti. ꝺ picturis dictũ eſt. ⁊ patena q̄ a patendo dr̃ coꝛ latũ ⁊ ãplũ ſignificat. ſup̄ hãc patenaz id eſt ſup̄ latitudinẽ caritat̃ ſacrificiũ iuſticie dʒ offerri vt olocauſtũ aĩe pingue fiat. Hãc cordis latitudinẽ habebãt ap̄l'i cũ petrus dicebat Et ſi oportuerit me moꝛi tecum nõ te negabo. Sil'r ⁊ oẽs ap̄l'i xp̃o dixerũt Sʒ latitudo cordis ab eis aufugit ⁊ latuit cũ om̃s magr̃o relicto fugerũt ⁊ latuerunt Ad qð ſignificãdũ/ poſt ſuſceptã inð oblataz/ ſacerdos abſcõdit ſub corpali patenã. vel ſaltẽ eã ab altari remotã/ ſubdyacon⁹ retro retinet ĩuolutã. p̄ h̓ ꝗ̊ diſcipl'oꝝ fuga vel latibulũ v'l ĩfidelitat̃ excecatio deſig̃t̃: q̄ dũ veꝝ ſacrificiũ offerret̃/ relicto xp̃o fugerũt ⁊ latuerũt ſicut eos ip̃e p̄dixerat. Oẽs inq̄t vos ſcãdalũ patiemini ĩ me ĩ hac nocte. Scriptũ ẽ eñ. p̄cutiã paſtorẽ ⁊ diſp̄gẽt̃ oues gregis. Poſtq̃ꝫ aũt ſurrexero p̄cedaz vos ĩ galileã. ꝺ h̓ dicet̃ ſb̓ ti. ꝺ ſc̄tũs. ⁊ iõ ſacdos dictur⁹. pax dñi: q̄ſi dñice reſurrectõis ãnũciatur⁹ eulogiũ/ reſumit patenã: q: cũ eſſet ſero die illa vna ſabbatoꝝ ⁊ foꝛes eſſent clauſe vbi erãt diſcipuli ↄgregati ꝓpt̃ metũ iudeoꝝ: venit ih̄s ſtãs ĩ medio dixit eis Pax vobis. reſumẽs oues q̄ trepidãtes aufugerãt. Rurſus patena q̄ ꝓpter ſui foꝛmam diuinitatẽ q̄ ĩitio caret ⁊ fine ſignificat/ vſq; ad dñicã oĩonẽ abſcõſa tenet̃: adſignãdũ ꝙ diuinitas nobis abſcõſa ⁊ velata eſt in h̓ mũdo. ſʒ qñ ĩ oĩone dñica dr̃ Panẽ nr̃ʒ/ manifeſtat̃: ad oñdẽdũ ꝙ qñ ad panez nr̃m q̄ ĩ celis eſt p̄uenimus: tũc diuinitas q̄ ĩ hoc mũdo abſcõſa ⁊ velata eſt/ manifeſtabit ſe nobis ⁊ videbimus ip̃az ſicuti eſt. de h̓ dicet̃ ſub ti. ꝺ reſumptõe patene/ In q̄buſdã tñ locis patena diſcoop̄ta tenet̃/ ad deſignãdũ ꝙ ſacerdos oꝛat ꝓ eternis q̄ p̄ xp̃i p̄dicatõez nobis reuelãt̃. Per patenã eñ q̄ rotũda ẽ/ eternitas q̄ p̄ncipio caret ⁊ fine ↄgrue deſignat̃. Sane ſubdyaconus tenʒ patenã a p̄te poſterioꝛi eleuatã. q̄ſi diceret. Imitamini me q̄ poſterioꝛum oblitus ad anterioꝛa me extẽdo/ innuens etiã ꝙ referre debem⁹ oĩa op̄a nr̃a ad xp̃m et ad. coꝛonã eternã. Patena q̄ꝫ ſeoꝛſum a calice reuoluta. ſ. p̄s ſup̄ioꝛ ſubtus poſita ſignificat lapidẽ a ſepl'cro cõmotũ ⁊ reuolutũ/ Et nota ꝙ dyaconus tradit patenam ſubdyacono tenẽdã/ innuẽs ꝙ xp̃s contulit diſcipulis ſuis p̄tãtẽ p̄dicãdi regnum dei Circa hoc etiã videbit̃ ſub ti. de reſũptiõe patene/ Circa oblatõem ppl'i notãdũ eſt ꝙ ppl's offerre dʒ: iuxta illud exo. Nõ apparebis ĩ ↄſpectu dei tui vacuus. Per oblata q̊ꝫ munera poſſumus cõmemoꝛare copioſam victimã q̄ oblata ẽ a ppl'o/ cũ rex salomõ tẽplũ ⁊ altare dño ſacraret Exẽplo eñ illi⁹ plebs fidelis offert ſe ⁊ dona deo. Sʒ ⁊ in veteri teſtõ ↄueniebat ppl's ĩ hierl'z in q̄buſdã magnis ſolẽnitatib⁹. ſ. paſcha. penthe. ⁊ in feſto cenophegiaꝝ vt oꝛarẽt in tẽploꝛ: ⁊ tũc tenebant̃ offerre. Et nota ꝙ ĩ veteri teſtõ. ppl's offerebat ſacrificiũ legale et

volũtariũ.ſ.ꝓ pctõ ꝓ grãꝝ actõe: dona vota ⁊ olocauſta. Sacrificiũ legale ſunt decime ⁊ ꝑmicie: vł ea q̃ lex iuſſit offerri. Deut. xij. c. Volũtariũ eſt qḋ ſpõte ꝓ pctõ ⁊ ꝓ legis trãſgreſſiõe offerebať. Dona ſunt q̃ in tẽpli ornatũ offerebanť. Vota q̃ ꝓ ꝑiculis infirmitatis vel belli. De olocauſto ꝑmiſſuꝫ eſt. Vñ dr̃ in parali. q̧ obtulerũt ꝑncipes ꝓ votis. ꝓ ſpõtaneis. ꝓ pctõ. ꝓ regno. ꝓ ſanctuario pro iuda. Ritus igiť ſynagoge trãſiuit in religionẽ eccłie ⁊ ſacrificia carnalis ꝑpłi mutata ſunt ĩ obſeruantiã ꝑpłi ſpũalis. Nã ſicut ꝑpłs ille moyſi deſcẽdẽti de monte/ diuerſa dona ad faciẽdũ tabernaculũ offerebat: ſic ep̃o de pulpito veniẽti/ xp̃iani deuotas offerũt oblatões. Alius offert auꝝ imitatus magos q̃ auꝝ dño obtulerũt. Alius argẽtũ ſecutus illos q̃ pecuniam ĩ gazophilatio poſuerũt. Alius ṽo aliq̃d de ſua ſubſtãtia vt aſſocieť illis q̃ per paulũ ⁊ barnabã neceſſaria paupib⁹ trãſmiſerũt. Nec ẽ curãdũ q̃ q̃ntitas vł ſpẽs offerať ſꝫ poti⁹ mẽs attẽdiť offerẽtis. vñ puer. iij. Honora dñm deũ tuũ de tua ſubſtãtia. Et Thob. iiij. Ex tua ſubſtãtia fac elemoſinã. Et magi obtulerũt xp̃o nato auꝝ thus et mirrã. math. ij. iux̃ illḋ pſal. Tibi offerent reges mũera. Nec tñ greg. offerẽs a muneribus ſꝫ munera ab offerẽte placẽt. Offerũt q̃ꝫ legale ſacrificiũ ĩ decimis ⁊ ꝑmiciis. volũtariũ ĩ ſpõtaneis oblatõibus pro pctõ dũ pñias rediniũt. ꝓ grãrũ actõe dũ ꝓ collatis a deo aliq̃ grã q̃cq̃ꝫ offerũt. dona dũ in edificia eccłiaꝝ vel vtẽſilia aliquid offerũt. vota dũ qḋ in ꝑiculis vouerũt exoluũt. olocauſtũ offerũt q̃ ſeculum derelinquũt ⁊ ſua paupibus diſtribuũt. Offerẽs aũt manũ ſacerdotis oſculať/ ꝑ qḋ fides cuꝫ ope deſignať: de q̃ etiã iam ꝑmiſſuꝫ eſt. Et ſacerdos oblatões manu tãgit/ repũtans illḋ Leuit. j. ⁊. iiij. Ponetq̃ꝫ manus ſup caput hoſtie ⁊ acceptabilis erit atq̃ꝫ in expiationẽ pficiẽs: Offerẽtes ṽo panẽ ⁊ vinuꝫ ſignificãt diſcipulos q̃ pueneꝛunt parare neceſſaria ad paſcha. Verũ clerici vel monachi etiã ãministratões hñtes nõ offerũt niſi in officio mortuoꝝ ⁊ in noua celebratione ſacerdotis ⁊ in q̃buſdã p̃cipuis ſolennitatibus: cũ eñi ipſi de oblatõibus viuãt et ipſi ac ſua deo oblati ſunt/ nõ tenenť offerre. Viri aũ mulieres offerũt. ipſi eñi fortes in xp̃o deſignãt. ſ. martires/ q̃ in ꝑmitiua eccłia plures contumelias paſſi/ xp̃o victimaꝫ obtulerũt dũ occubuerũt. Deĩde mulieres q̃ fragiliores deſignãt. ſ. ꝯfeſſores/ q̃ tp̃e pacis dño laudis hoſtias obtulerunt. Preterea vir caput eſt mulieris: ⁊ iõ a capite rõ eſt edẽda. Subdyaconi aũt vel acoliti recipiũt oblatões q̃ ad manũ ep̃i deferũtur/ ad notandũ q̧ ip̃e nõ ſua ſꝫ aliena manu dꝫ tp̃alia miniſtrare. Sane roman⁹ põtifex nullã oblatõem manibus tangit niſi illã q̃ ꝓ defunctis offerť: quã iõ manibus accipit vt ſuggillet errorẽ dogmatiſantiũ elemoſinas nõ ꝓdeſſe defunctis. ⁊ mi ſi oblatõeꝫ panis quã tãgit/ tũ ꝓpť reuerẽtiã ſacrificij qḋ ex pane ꝯficiť/ tũ q꞉ eſt viuificari⁹ eius q̃ de ſe dicit Ego ſuꝫ panis viu⁹. Ceteras ṽo oblatões ad pedes accipit. ꝓpter illud qḋ in actibus apłoꝝ habeť: q̃m offerebãt p̃cia eoꝝ q̃ vẽdebanť ⁊ ponebãt aũ pedes apłoꝝ: ⁊ q̃ꝛ oĩa ſua ſunt ꝓut ſub euãgelio tactũ eſt/ Et nota q̧ ꝓ defunctis offerť panis ⁊ vinũ: iuxta illud Thob. iiij. Panẽ tuũ ⁊ vinũ tuũ ſup ſepulturã iuſti ꝯſtitue. i. diſtribue. Et pecũia ſiue argẽtuꝫ exẽplo iude machabei q̃ miſit offerri. xij. milia dragmas argẽti ꝓ pctĩs mortuoꝝ. ij. Mach. xij. Et p̃cia eoꝝ ponebanť añ pedes apłoꝝ vt ꝑmiſſum eſt. Et etiã lumen ad illuminãdũ illos q̃ in tenebris purgatorij ſedẽt: q̃ſi offerẽs ip̃o facto dicat. Lux eterna luceat eis dñe ⁊c. Sane moyſes videns q̧ ꝑpłs multa obtuliſſet/ iuſſit preconis voce cãtari ne q̃s vltra offerret. Exod. xxxv. ⁊. xxxvj. ca. Nullus tñ ſacerdotũ nř tp̃is talia facere viſus eſt. In nonnullis locis parochiani ĩ die natalis dñi offerunt ſacerdotibus panes/ quos kalẽdarios vocãt ꝓpter illud qḋ legiť Leuit. xxiij. Offeretis panes duos ſacerdoti: q̃ cedũt ĩ vſuꝫ eius: ⁊ vocabitis hunc diẽ celeberrimũ atq̃ꝫ

ſanctiſſimū. Suſceptis itaqꝫ a ꝑplo oblationibus ⁊ choro offertoriū cantāte/ eps ſeu ſacerdos ad altare reuertit᷑: qm̄ xp̄s ſuſceptis fideliū votis/ cātātib᷒ turbis Oſanna ī excelſis. ī. ꝑrio īmolādo intrauit ī tēplū

De ſancta thurificatione.

Blatione miſtica de qua p̄miſſum eſt ſuſcepta/ ſtatī adolet᷑ incēſum: ꝓ qđ illđ īnuit᷑ qđ ſtatim ſubſcribit᷑ a ioħe in euāgelio/ de quo p̄miſſum eſt ꝑpe p̄ncipiū p̄cedētis tituli. Maria ꝗ. ſ. magdalena accepit librā vnguēti nardi piſtici p̄cioſi ⁊ vnxit pedes ihū: ⁊ domus impleta eſt ex odore vnguēti. Et ſacerdos in modū crucis ſupducit et circūducit incēſum ſup ſacrificiū ⁊ altare vt ⁊ crucis ſignaculo ⁊ thuris incēſo/ dyabolice fraudis malignitas extricet᷑ ⁊ effugiat. Q̄ vo tertio ſupducit ⁊ circūducit incēſum deſignat ꝙ maria ter exhibuit ⁊ adhibuit vnguentū circa corpus ihū/ Pˀmo cū vnxit pedes ipſius ī domo ſimōis phariſei/ Secūdo cū in domo ſimonis leproſi ſup caput eius vnguētū effudit/ Tertio cū emit aromata vt veniēs vngeret ihm iaꝫ poſitū ī monumēto. volūtas em̄ reputat᷑ ꝓ facto: cū ⁊ pſeipām nō ſteterit q̄minus expleuerit qđ incepit/ Q̄ vo poſtmodū vndiqꝫ totū incēſat᷑ altare/ deſignat ꝙ factuꝫ illud totā reſperſit eccl'iam ſicut dñs ipſe teſtat᷑. Amē amē dico vobis: vbicūqꝫ p̄dicatū fuerit euāgeliū hoc in toto mūdo/ dicet᷑ ꝙ ⁊ hoc fecit in memoriā eius. Pōt etiam dici ꝙ altare thurificat᷑ in figurā angeli q̄ ſtetit iuxta arā tēpli habēs thuribulū in manu: de quo fumus aromatum in cōſpectu dñi aſcēdebat. Xp̄s em̄ magni cōſilij angelus carnē īmaculatā igne ſcti ſp̄us plenā ꝓ nobis ī ara crucis obtulit dño in ſuauitatē odoris/ Fumus aromatuꝫ ſunt orōnes ſctōꝝ q̄ ꝑ ardorē caritatꝭ ex paſſiōe dñi ꝓpagate ad deū pr̄em aſcēdūt: ⁊ nos ad coronā eternitatꝭ ꝑuehūt: īōqꝫ ſacerdos thurificat in modū crucis ⁊ corone. Si aūt ſemel thurificat/ recolit vnicā paſſionem. ſi ſemel coronat/ vnius denarij retributionem. ſi vo ter/ eternitatꝭ in paſſione opationem ⁊ triū ordinū glificatōem. Et iō thurificās ait Dirigat᷑ orō mea ſicut incēſum in ꝓſpectu tuo. Eleuatio ma. me. ſacrifi. veſpertinū. Moralit᷑ aūt incēſum deuotōis adolēdū eſt in thuribulo cordis igne caritatis vt odorē ſuauitatꝭ emittat: vt vicꝫ taꝫ nos ꝙ oblatio nr̄a ſimus bonus odor deo de quo dicit ſcriptura. Fungi ſacerdotio ⁊ hr̄e laudē in noīe ipſius ⁊ offerre illi incēſū d. in. o. ſ. Hoc em̄ incēſum ſacerdos accipit id eſt xp̄s acceptat: ⁊ incēſat ex eo ſacrificiū et altare. Pōt etiā dici ꝙ thuribulū quod oblationi ſacerdos ſuperponit/ ſignificat xp̄m ꝑ quē petit vt ſibi ꝓpiciet᷑ deus. Sane oībus defert᷑ incēſum: vt oſtēdat᷑ ꝙ oīa a ſacerdote facta ꝑtinēt ad omēs: Vn̄ ps. Dirigat᷑ dñe orō mea ſicut incēſum ī ꝓſpectu tuo. niſi in miſſa ꝓ defunctis. vt dicet᷑ in. vij. ꝑte ſub ti. de officio mortuoꝝ. In cōſilio rothomageñ. ī burcardo li. iij. c. vt tēpore ita legit᷑. vt tp̄e quo legit᷑ euāgeliū/ finito euāgelio ſup oblatōem incēſuꝫ ī mortem vicꝫ redēptoris nr̄i ponat᷑ decernim᷒ Leo etiā papa ſtatuit incēſum ſup oblatā poni. Quidā tn̄ heretici garrīūt nō eſſe in miſſa thurificādū: qm̄ xp̄s in cena tenenū incēſuꝫ nō fumigauit. Et eſaias. Incēſuꝫ eſt abhoīatio mihi/ Quare altare ⁊ crucifixus thurificant᷑/ dictū eſt ſub ti. de aq̄ bn̄dicte aſpſione. Poſt thurificatōem iteruꝫ digitos lauat: nec vlterius vſqꝫ poſt cōīonem cū eis q̄b᷒ ſacrā hoſtiaꝫ tractare hꝫ aliq̄d tāgat: ſꝫ poſt eius eleuatōeꝫ eos iungat: vt dicet᷑ ſub octaua ꝑticula canonis. Miniſter qꝫ trahit ⁊ ſup brachia eius informat planetā ⁊ alia indumēta. Nā ⁊ legalis ſacerdos dū ſacrificabat/ ſummitates baltei ſup humeꝝ reflectebat.

De inclinatione ſacerdotis ⁊ oſculatione altaris. ⁊ oratione

Hurificatiōis explето miſterio/ ſacerdos ſe inclinādo dicit Suſcipe ſctā trinitas

rc̄. qđ ſumit̄ de tertio daniel̄. vt vicȝ hoſtiā
offerat ex pinguedine caritatꝭ: ⁊ ſit dignus
ad ſacrificiū imolandū. Sacerdotis īclina
tio xp̄i hūilitateȝ ſignificat: q2 exinaniuit
ſemetipꝫ formā ſerui accipiēs factus obe
diēs vſqȝ ad mortē: mortē aūt crucis. Q̄ eti
am inclinās ſe ad pedes diſcipulorū poſt
ſacr̄m in cena traditū orauit ad p̄rēȝ. Poſt
ea ꝯo ſe erigēs oſculat̄ altare/ ad notandū
ꝙ ꝑ paſſionē xp̄i ꝑpl̄s liberat᷒ eſt ⁊ dn̄o ꝑpīi
recōciliatus. Vn̄ ap̄ls ad ephe. iij. Faciēs
pacē vt recōciliet ambos in vno corꝑe deo
Cōſeq̄nter ſacr̄m incepturus orat p̄mū ꝓ
ſe: deinde ꝓ ꝑpl̄o. ꝯuertēs em̄ ſe ad illū ſub
ſilētio dicit Dn̄s vobiſcū. ſicut dictū ē ſub
ti. de ſalutatōe. Et mox voce aliq̄ȝtulū: ele
uata: vt orō oīm auxiliet̄ ei: q̄ſi nō p̄ſumēs
ꝙ ſolus poſſit tātū miſteriū exequi: monet
illū dicēs Orate ꝓ me fratres ⁊c. ⁊ ego p̄ro
vobis. In quo ſignat̄ illđ qđ xp̄s diſcipu
lis ſuis dixit. luc̄. xxij. Orate ne intretis in
tēptatōem. Et ibidē. Ego ꝓ te oraui petre
Monet aūt orare vt ſacrificiū fiat deo ac
ceptabile. Et ꝑpl̄s debꝫ ſil̄r ſecrete orare: re
ſpōdens. Memor ſit dn̄s oīs ſacrificij tui
et olocauſtū tuū pingue fiat. Vel reſpōdet
Suſcipiat dn̄s ſacrificiū ⁊c̄. Vl̄ dicat. Spi
ritus ſanctus ſuꝑueniet in te. Vl̄ illđ. Mit
tat tibi dn̄s auxiliū de ſancto. Vel Immo
la deo ſacrificiū laudis. Debemus em̄ pro
inuicē orare ſ̄m ap̄l̄m iacobū vt ſaluemur
Orauit em̄ ⁊ xp̄s p̄mū ꝓ ſe. Pater inquit
venit hora clarifica filiū tuū vt filius tuus
clarificet te. Deīde ꝓ ꝑpl̄o dicēs Pater ſā
cte ſerua eos quos đ diſti mibi vt ſint vnū
ſicut ⁊ nos/ Dicturus ḡ Orate pro me fra
tres/ ſe vertit ad ꝑpl̄m: q2 ipꝫ diſtincte allo
quit̄. Sꝫ dicturus Oremus poſt dn̄s vo
biſcū/ ſe ad altare ꝯuertit: q2 tūc nō diſtin
cte ſꝫ ꝑ modū ꝯceptōis ad aliq̄d excitat ad
ſecū orandū ſeu gr̄as referendū. Monito
itaqȝ ꝑpl̄o/ ſacerdos ſtatim reuoluit̄ ad al
tare ꝑ ſiniſtrā partē. ꝓut ſub ti. de ſaluta
tione ad ꝑpl̄m dictū eſt. Et tūc tādem dicit
orōnē quā intermiſerat ab offertorio citra
q̄ū dixit Oremus. ad notandū ꝙ xp̄s iteꝝ

redijt hieroſolimā ad domū orōnis quaȝ
ad tp̄s deſeruerat cū receſſerat in effrem.
Sic em̄ legit̄ in euāgelio. Cū veniſſet ih̄us
hieroſolimā intrauit in templum ⁊ eiecit
emētes ⁊ vēdētes de tēplo dicēs Domus
mea domus orōnis vocabit̄. Inſtat em̄ ſa
cerdos orōnibus ne indignus īueniat̄. vt
oza q̄ tetigit temere arcā dn̄i ⁊ ꝑcuſſus eſt
a dn̄o: nec legit̄ aliud feciſſe niſi vxorē ꝓp̄ā
cognouiſſe in nocte p̄cedēti. Bethſamite
q̄ȝ q2 temere voluerūt arcā dn̄i tāgere: occi
ſi ſunt de ꝑpl̄o. lxxxviij. de plebe q̄nquagī
ta milia. Precioſa arca eſt calix dn̄i. Orat
aūt voce demiſſa. Primo ne vileſcat offici
um miſſe. ⁊ iđ orō ipa q2 ſecrete di a q̄buſ
dam ſecreta. a q̄buſdā ſecretella: ad diffe
rentiā maioris ſecrete: a q̄buſdā ꝯo ſacra
vocat̄. De quo ⁊ hmōi ſilētio ſub ti. de ſe
creta dicet̄. vt dictū eſt ſub ti. de offertorio.
Secūdo orat ī ſilētio vt deuotius oret. nec
cogitet quō ei᷒ vox ⁊ corꝑis geſtus placeāt
ꝑpl̄o. q2 ⁊ dn̄s elōgat᷒ ē a diſcipl̄is q̄ntū cō
tinꝫ iactus lapidis vt oraret/ Tertio in hꝰ ꝙ
ſecrete orat: ſignificat ſecretas p̄ces xp̄i di
cētis. Pater mi ſi fieri pōt trāſeat a me ca
lix iſte. math. xxvj/ Quarto hoc ſilentiū re
colit ſacr̄m in ſacrificijs patrū abſcōditū
vt in abel. iſaac in agno paſchali: in vitu
la rufa in hirco emiſſario/ Quīto in hoc re
p̄ſentat̄ ſilētiū qđ dn̄s habuit in paſſione.
q2 tanq̄ȝ ouis ad occiſionē ductus ē. quod
etiā martires imitati ſunt. Vn̄. Non mur
mur reſonat nec querimonia ⁊c./ Sexto iđ
orōnes q̄ poſt oblatōes ſequūtur in ſilētio
et ſecrete dicūt̄. q2 iudei ſtatim poſt ſuſci
tatōem lazari voluerūt occidere ih̄m: ille
vero abſcōdit ſe in ciuitate effrem in ſoli
tudine ⁊ tacuit a p̄dicatōe ⁊ miraculorum
oꝑatōe vſqȝ in ſabbatū in ramiſ palmarū
quo venit in domū ſimonis leproſi ⁊ tunc
p̄dicauit apte: ad qđ deſignādū ſacerdos
in fine ſecrete iteꝝ eleuat vocē dicēs palaꝫ
et alta voce Per oīa ſecula ſeculoꝝ. qđ ex
poſitū eſt ſub ti. de orōne/ Secūdo iđ dicit
alte Per oīa. ad notādū ꝙ poſt reſurrecti
onem xp̄s p̄dicauit apte/ Tertio q2 eſt p̄n

cipiũ ſeq̃ntis oꝛonis vt iã dicet̃. Quia vo
querit aſſenſum ppl'i ꝛ ↄfirmatõem. q꞉ ipſe
eſt quaſi legatus ppl'i. iõ ppl's aſſentiẽs vo
ci eius dicit Amen. q꞉ ſeculũ ꝑ ipm creatũ
eſt. Adhuc dicturus Per oĩa ſecula ſeculo
rum deponit manus ſuꝑ altare/ Primo ad
notandũ ꝙ oẽm cogitatũ tẽpoꝛalẽ depo-
nit ꝛ ſe totaliter deo cõmittit: ĩmolationi
dũtaxat tota mẽte intendẽs/. Secũdo ma-
nus deponit. cũ eñ tũc ad coꝛdis eleuatio
nẽ ꝛ ad gr̃arũ actõem inuitat: ꝛ eleuatõez
coꝛdis ꝑ ↄtẽplatõem ꝓcedere debeat exer
citiũ bone opationis: quã manuũ depoſi-
tio ſignificat. de qua opatione poſtea gra-
tias referimus ei q̃ in nobis incipit opus
bonũ. vt perficiat ſicut dicit apoſtolus. id
circo tunc manus deponit.

De pꝛefatione

Ate pꝛefationem de
ſcribit ĩ libꝛis quedã figura re
pꝛeſentans ex parte anterioꝛi
litterã v. ex parte vero poſterioꝛi litteram
d. que due littere ↄiũcte ꝓ vere dignũ po-
nuntur. littera vicꝫ ꝓ dictioné. Sane ꝑ lit
teram v. que inferius clauſa ꝛ ſuꝑius aper
ta eſt: habens initiũ a linea lõgioꝛi. huma
nitas ſiue humana xp̃i natura que in vir-
gine p̃ncipium habuit: ſed fine carebit. ꝑ
d vo circulariter clauſũ: diuinitas ſeu di
uina natura: q̃ nec p̃ncipiũ nec finẽ habet
figuratur. Tractus vero ĩ medio vtranqꝫ
partem/ crux eſt ꝑ quã diuinis aſſociant̃ ꝛ
vniunt̃ humana. Ideo ergo hec figura in
p̃fatõis p̃ncipio ponit̃: q꞉ ꝑ miſteriũ vnio
nis ꝛ dñice paſſionis pacificãtur homĩes
angelis. ſociant̃ humana diuinis in. p̃co
nio ſaluatoꝛis. In p̃fatõibus eñ omĩbus
ↄueniũt hoĩes ꝛ angeli ad ↄcinendũ p̃co-
nia regi. Vñ ꝛ alta ꝛ delectabili voce cãtã
tur: q꞉ ĩ eis angeloꝝ pꝛeconia rep̃ñtant̃. Et
cãtant̃ coꝛã altare ꝛ a ſolo ſacerdote. iuxta
illud Apoc. iiij. Et cãtabãt quaſi cãticũ no
uũ añ ſedé. ꝛ nemo poterat dicere canticũ
niſi ꝛc. Siquidẽ hec oꝛo vocat̃ p̃facio. q꞉ p̃
cedit ſacrificiũ p̃ncipale. Eſt eñ quaſi p̃lo
cutio. i. ad miſteriũ p̃paratio. p̃locutio vicꝫ
totius oꝛonis ſecuture. a Te igitur vſqꝫ ad
Agnus dei/ In hac eñ p̃loq̃tur ſacerdos
grates ꝛ laudes deo vt melius ad ↄſecran
dum coꝛpus xp̃i valeat ꝑuenire/ Vocatur
etiã p̃paratio q꞉ p̃parat fideliũ mẽtes ad
future reuerentiã ↄſecratõis. Dicit̃ etiam
hymnus angelicus. q꞉ angelicis laudibus
eſt plenus. Verum tñ ſacrificiũ vocat̃ in ſe-
cretella oblatio. ſꝫ a Dñs vobiſcũ/ qḋ ſta-
tĩ poſt illã ſequit̃ vſqꝫ ad Sanctus/ vocat̃
hymnus. Sane ſicut ĩ pꝛimo titulo dictũ
eſt: in fine ſecretelle dicitur alta voce Per
oĩa ſecula ſeculoꝝ: qḋ ſiquidẽ eſt finis illi-
us oꝛonis ꝛ initiũ p̃fatiõis: ꝑ qḋ ſacerdos
inſinuat ꝙ xp̃s eſt lapis angularis q̃ fecit
vtraqꝫ vnũ. iudeos ↄtinẽs. ꝛ gẽtiles. vt ſit
vnũ ouile. ꝛ vnus paſtoꝛ/ Dicturus ergo
ſacerdos rem attẽtione dignillimam ſalu
tat ppl'm dicẽs Dñs vobiſcũ. optans nos
tales exiſtere cũ q̃bus dñs manere dignet̃.
et illud nobiſcũ celebꝛare ↄuiuiũ ad quod
mulier attulit alabaſtrũ vnguẽti nardi pi
ſtici p̃cioſi ꝛ effudit illud ſuꝑ caput dñi re
cumbentis. Et ppl's rñdet dicẽs Et cũ ſpũ
tuo. ꝛ ſic mutuo ꝓ ſe oꝛant. Nã ꝛ in veteri
teſtamẽto oĩs ſacerdotes oꝛabãt dũ con-
ſummaret̃ ſacrificiũ/ ionatha incohoante ꝛ
ceteris rñdẽtibus/ Poſtea ſtatĩ ſacerdos
eos incitãs ſubiungit Surſum coꝛda. i. in
celeſtibus non in terrenis. ꝛ eleuat manus
ꝓpter rationes ſub titulo de oꝛatõe ſcrip-
tas ad finez. Choꝛus reſpõdet Habemus
ad dominum. i. habere debemus. Unde
in canone cypꝛiani p apeꝛta dicitur: Ideo
ſacerdos ante oꝛationem canonis pꝛefati-
one pꝛemiſſa parat fratrũ mentes dicẽdo
Surſum coꝛda. vt dum plebs reſpon-
det Habemus ad dominum/ ammoneatur nihil aliud ſeq̃ꝫ dominum cogitare de
bere. Rurſus ideo choꝛus reſpondit Ha-
bemus ad dominum. vt etiam vere ſicut
mulier illa vnguentaria ſurſum ad illam
verbi diuinitatem coꝛ eleuet: ꝛ illud caput
equale deo patri fide contingens: vnguẽ-

to catholice ꝓfeſſionis pungat. Cuius ſane p̄conium ſacerdos ꝓſequit̃ dicēs. Gratias agam⁹ dn̄o deo nr̄o: qꝛ ꝓ oībus bn̄ficijs q̄ nobis ↄtulit g̃tes ei referre d̄bemus. Chorus ſcꝫ rn̄det Dignū ꝛ iuſtū eſt. qm̄ grās oīpotēti deo referre debemus. Sequitur. per xp̄m dn̄m nr̄m. ſupplendū eſt ↄfidentes ꝛ credētes q̄ ꝑ xp̄m maieſtatē eius laudant angeli: adorāt dn̄atōes: tremūt poteſtates. Hoc ſacre ↄfeſſionis p̄conium ita recte ↄ̄clu dit eccl'ia vt cū angelis ꝛ hoībus decātet huc deuoti pectoris hymnū. Sāctus. ſctūs ꝛc. de quo infra dicet̃. Pōt etiā p̄fationis officiū ad illō referri: qꝛ ihs aſcēdit ī cenaculū magnū ſtratū: in quo multa locutus eſt cū diſcipulis ſuis: ꝛ grās agēs hymnū retulit deo patri. de quo dicit matheus. Et hymno dicto exierūt ī mōtē oliueti. Ergo ꝑ Dn̄s vobiſcū / orō quā diſcipulis fecit accipit. ꝑ Surſum corda / aſcēſus ad cenaculum. Iterū ꝑ Surſum corda / ad ↄfitendū filio ſurgimus: ꝛ angelorū miſteriū imploramus q̄ vota nr̄a ſuſcipiāt ꝛ ad eū ꝑferāt ꝑ Grās agam⁹ xp̄i recolim⁹ grarū actōem ꝛ īuitamus pp̄l'm ad agēdū grās deo pr̄i ꝑ filiū ꝑ quē redimimur. et cū angelis ad laudandum admittimur. Monet ḡ ſacerdos pp̄l'm ſurſum. i. ſup̄ ſemetipm̄ habere vel leuare corda ad dn̄m: iuxta exhortationem apl'i dicētis Que ſurſuꝫ ſunt querite nō q̄ ſuꝑ terrā. Nā q̄ in terrenis ſūt / nihil dignū deo offerre pn̄t. vbi em̄ eſt theſaur⁹ tuus ibi ē ꝛ cor tuū. Multi quidē dū ore loquūtur celeſtia: corde meditant̃ terrena: q̄bus dn̄s īpropat ꝑ ꝓpham dicēs Pp̄l's hic labijs me honorat: cor aūt eorū lōge eſt a me. Chorus v̄o rn̄dēs / ↄfitet̃ ſe ſacerdotis monita ſuſcepiſſe dicēs. Habemus ad dn̄ꝫ Vn̄ diligēter ꝓuideat ne cor hn̄s deorſuꝫ ad ſcꝫ / ſpūi ſctō dānabilit̃ mētiat̃. Sacerdos etiā poſtq̄ꝫ attētos reddidit ꝛ deuotos hortat̃ vt grās agamus dn̄o deo nr̄o. qm̄ ip̄e eſt deus. i. creator. ip̄e eſt dn̄s. i. redemptor. ip̄e eſt nr̄. ſ. ſaluator. Tūc em̄ erit veriſſime nr̄ / cū erit oīa in oībus. i. ſufficientia ſingulorū. Rurſus qꝛ pp̄l's ↄfeſſus eſt ſe intentū eſſe ad dn̄ꝫ: iō p̄ſbiter ſubiūgit Grās agamus. Chorus v̄o ſacerdotis v̄bū approbās ꝛ affirmās rn̄det Dignū ꝛ iuſtum eſt Dignū q̄dē q̄ꝫtū ad deū: qꝛ ip̄e ē dn̄s deus nr̄. iuſtū q̄ꝫtū ad nos: qꝛ nos ſumus pp̄l'us eius ꝛ oues paſcue eius. Dignum quoqꝫ et iuſtū eſt q̄ꝫtū ad vtrūqꝫ: vt. ſ. pp̄l's ſil' cum ſacerdote grās agat deo a quo omīa bona ſuſcepimus. Subſeq̄nter ſubiungit ſacerdos Vere dignū ꝛc. Et ſm̄ magrm̄ petrū anthiſiodoren. hic īcipit p̄facio. i. ꝓlogus vel ꝓlocutio ſeq̄ntis canonis captās dn̄i beniuolētiā dicēs Vere dignū ꝛ iuſtuꝫ eſt equū ꝛ ſalutare. Dignū qꝛ bonus eſt. iuſtū qꝛ bn̄ficus. equū qꝛ miſericors. ſalutare qꝛ ſalus. Vel dignū qꝛ nos mera volūtate feciſti. iuſtum qꝛ nos pura miſericordia redemiſti. equū qꝛ gratuite nos iuſtificas. ſalutare. i. ſalute plenū qꝛ ꝑpetuo nos gl'ificas Nos tibi ſꝑ ꝛ vbiqꝫ grās agere: dn̄e ſancte pater oīpotens eterne deus. Vbiqꝫ em̄ eſt dn̄s ſctūs. vbiqꝫ eſt pr̄ oīpotēs: ꝛ ſꝑ ē eternus deus. vn̄ p̄s. In oī loco dn̄atōis eius benedic aīa mea dn̄o. Et iterū. Bn̄dicā dn̄ꝫ in oī tp̄e ſꝑ laus eius in ore meo. Sequit̃ Per xp̄m dn̄m nr̄m. Aduocatū em̄ habemus ſm̄ apl'm apō pr̄em ihm̄ xp̄m dn̄m nr̄m: q̄ interpellat ꝓ nobis ꝛ ip̄e eſt ꝓpiciatio ꝓ pctīs nr̄is q̄ exaudit̃ in oībus pro ſua reuerētia. Pereū ḡ q̄ſi ꝑ mediatorem laudes offerimus. ꝑ eū q̄ſi ꝑ aduocatum gratias exhibemus. Per quē maieſtatem tuā ꝛc. Maieſtas dr̄ quaſi maior ſtatus vl' maior poteſtas: qꝛ maior eſt eius poteſtas q̄ꝫ hoīm. Laudāt angeli. adorāt dn̄atōes. tremūt poteſtates. Utiqꝫ ꝑ illū laudāt adorant ꝛ tremūt / ꝑ quē ſimul cū pr̄e oms̄ ſpirituū ordines ſunt creati. Nam dixit deus Fiat lux: ꝛ facta eſt lux. Verbo dixit: ꝛ verbo fecit: qꝛ v̄bo dn̄i celi firmati ſunt. Et oīa per ip̄m facta ſunt: ꝛ ſine ip̄o factū ē nihil. Choros angelorū noīat: qꝛ angeli huic officio nō dubitant̃ adeſſe. Et ad notādum q̄ eccl'ia angelis ē aſſimilādq ad hoc vt placeat deo. Rurſus per hoc quod dicit̃ Domine ſancte pater omīpotens eterne deus

xp̄m dñm nr̄m: quē laudant angeli ado
rant dñatōes ⁊c. intelligit̄ q̄ eccl'ia ⁊ ange
li laudāt deū: nō ſolū inq̄ꝫtū deū / verūetiā
inq̄ꝫtū hoīez. Dicit ḡ laudāt. Vñ ps. Lau
date eū oēs angeli eius. Adorāt. Vñ heſ
dras. Exercitus celi te adorāt. Tremūt. vñ
Job. Colūne celi ꝯtremiſcūt ⁊ pauent ad
nutum eius. Tremere v̄o dicunt̄ nō metu
formidinis cū ſunt pfecte bti: ſꝫ āministra
tōis effectu vel obediētie famulatu: cū ſm
apl'm oēs ſint admīſtratorij ſpūs ī miſte
riū deſtinati. Tremūt q̄ꝫ ptātes: nō q̄ ordi
nes angelorum corpales ſint: ſꝫ iō h̄ dī vt ītel
ligamus oīa celeſtia terreſtria ⁊ īfernalia
añ ꝯſpectū diuine maieſtatꝭ tremere ac ti
mere: ſicut ⁊ nos tremere ac timere añ do
minos nr̄os ſolemus. Sequit̄ Celi celorū.
Per celos hic throni accipiunt: q: dn̄s ait
Celū mihi ſedes eſt. Et dicunt̄ celi laudare
deū / q: laudis materiā p̄bēt. Vñ ꝑpheta
Celi celorum ⁊ aque q̄ ſup celos ſunt laudēt
nomē dñi. Celi quidē diuine iuſſiōi obedi
unt: q: ſe oñdere ſerenos vl' nebuloſos po
teſtatē non hñt. Cherubin q̄ꝫ ⁊ ſeraphin.
Ad intelligentiā eorum q̄ hic dicunt̄ notādū
eſt nouē eſſe ordines angelorum. vicꝫ angeli.
archāgeli. throni. dñatiōes. v̄tutes. p̄nci
patus. ptātes. cherubin. ⁊ ſeraphin. An
geli grece dicunt̄ nūcij latine. ſ. excelſi ⁊ ce
leſtes: eo q̄ de celis ad annūciādū ⁊ exeq̄n
dum dñi volūtatē mittūtur. Angelorum aūt
vocabulū / officij nomē eſt nō nature: ſpūs
eñ ſunt ſp: ſꝫ cū mittunt̄ angeli vocantur
Quibus iō pictoris licētia pēnas facit: ⁊ ce
lerē eorum in cūcta diſcurſuꝫ ſignificet. ſicut
et iuxta fabulas poetarum. vēti pēnas habe
re dicunt̄ ꝑpt velocitatē. ſ. iuxta illd. Qui
ambulat ſup pēnas vētorum. Archāgeli gre
ce ſummi nūcij interp̄tant̄. Qui eñ parua
vel minima annūciāt angeli ſunt. q̄ ſūma
archāgeli nūcupant̄. Archāgeli ḡ dicunt̄
eo q̄ inter angelos teneāt p̄ncipatū. Naꝫ
archos grece / latine p̄nceps īterp̄tat̄. Sūt
eñ duces ⁊ p̄ncipes / ſub quorū ordine vni
cuiq̄ꝫ angelorū ſunt officia deputata. Qui
dam aūt archāgelorum p̄uatꝭ noībus appel
lant̄: vt p vocabula ipa in ordine ſuo quid
valeāt deſignet̄ / Gabriel nāq̄ꝫ hebraice in
terp̄tat̄ latīe fortitudo dei. vbi eñ ipa po
tentia diuina vel fortitudo manifeſtatur
gabriel mittit̄. Vñ ipe annūciauit xp̄ꝫ na
ſciturū q̄ dyabolū deuicit ⁊ hūiliter ad de
bellandas aereas ptātes venit / Michael
interp̄tat̄ q̄s vt deus. q̄ñ eñ aliquid mire
virtutis in mundo fit / hic archangelus
mittit̄: ⁊ ex ipo ope nomē eſt ei. q: nemo va
let facere qđ facere pōt deus. Vñ ipe miſ
ſus eſt in egyptū ad īmittendas illas pla
gas famoſas. Quidā tñ dixerūt q̄ micha
el eſt nomē vnius angeli / Raphael interp̄
tatur curatio vel medicina dei. vbicunq̄ꝫ
eñ curādi vel medicādi opus neceſſariuꝫ
eſt / raphael archāgelus mittit̄. Unde ad
thobiā miſſus eſt vt eū a cecitate liberaret
De gabriele et michaele ⁊ raphaele dicet̄
in. vij. parte ſub feſto michaelis / Uriel in
terp̄tat̄ ignis dei. ſicut legimus ignē appa
ruiſſe in rubo. legimus etiā ignē miſſum
deſup ⁊ impleſſe qđ p̄ceptuꝫ eſt. Hec ſunt
noīa pſonalia angelorum / q̄ nec a ſeipis nec
a deo impoſita ſunt: ſꝫ ab hoībus ⁊ neſcit̄
a quibus. nec alia pſonalia inueniūtur in
ſcriptura. Alia v̄o ſunt noīa ordinū / Cete
rum throni. dñatōes. v̄tutes. p̄ncipatus.
et ptātes. q̄bus vniuerſam celeſtē ſocieta
tem apl's cōplectit̄ ordines angelorum ⁊ di
gnitates intelligunt̄ vt iam dicet̄. Sed ꝑ
hac ipa diſtributione officiorum alij throni.
alij dñatiōes. alij virtutes. alij p̄ncipatus
alij ptātes dicunt̄: p certis dignitatibus
q̄bus ab īuicē diſtingunt̄ / Throni ſūt ag
mina angelorum q̄ latine ſedes īterp̄tant̄. et
vocati ſūt throni: q: illic ꝯditor p̄ſidet ⁊ p
eos ſua iudicia diſponit / Dñatōes ſunt hi
q̄ ⁊ v̄tutib' ⁊ p̄ncipatibus p̄eminēt: q̄ ꝑ eo
q̄ ceteris āgelorum p̄dñant̄ agmīb' / dñatio
nes vocant̄. Noīant̄ ḡ h̄ ad notādū q̄ eis
magis aſſimilari debem': q: vſuꝫ dñandi
docēt. Eſt eñ vera dñatio facere dei volū
tatem / Virtutes angelice quedā miniſte
ria p̄hibent̄: p quas ī mūdo ſigna ⁊ mira
cula fiūt / ꝑpter qđ ⁊ v̄tutes dicunt̄ / Prin

cipatus ſunt q̄ angelorum agminibus p̄ſũt qui p eo q ſubditos angelos ad explēdum miniſteriũ diuinũ diſponũt p̄ncipatus vocabulũ acceperũt. Nā alij ſunt q̄ ammini ſtrāt. alij q̄ aſſiſtũt: ſicut ꝑ danielē dī. Milia miliũ miniſtrabāt ei. ⁊ decies milies cētena milia aſſiſtebāt ei. Poteſtates ſunt q̄bus v̄tutes aduerſus ſubiecte ſunt: ⁊ ind̄ pṫātũ noīe nũcupant: q̄ maligni ſpūs eorum pṫāte coercent ne tātũ noceāt quātũ cupiũt. noīant q̄ hic ad notādũ q pṫātem dyaboli arcere debemus. Cherubin autē ⁊ ipi ſublimes celorum pṫātes ⁊ angelica miniſteria ꝓhibent. q̄ ex hebreo ī latino ſcientie multitudo ſeu plenitudo interp̄tantur Sunt eīm ſublimiora agmina angelorum: p eo q vicinius ſunt poſiti: diuina ſciētia ceteris amplius ſunt pleni. Ipi ſũt illa duo aīalia ſup ꝓpiciatoriũ arce ficta ex metallo. ꝓpter ſignādā angelorum p̄ñtiā ī quorũ medio medius oñdit deus. Seraphin vo multitudo eſt angelorum q̄ ex hebreo in latinũ ardētes vł incēdētes interp̄tant: eo q p̄ ceteris ardēt ⁊ ſuccēdunt ī caritate: ⁊ q̄ inter eos ⁊ deũ nulli angeli ꝯſiſtũt. Et ideo quāto vicini⁹ corā deo ꝯſiſtũt tāto magis claritate diuini luminis īflāmant. Vñ et ſpī ſicut in eſa. legit velāt faciē ⁊ pedes ſedentis in throno dei. Et idcirco cetera angelorum turba videre plene dei eſſentiā nō valet: q̄ñ ſeraphī eā tegit ſ̄m iſidorum. Noīantur q̄ hic cherubin ⁊ ſeraphin: q̄ ſicut illi toti in dei dilectōe ardere debemus. Reperit aũt hoc nomē ſeraphin ⁊ neutrũ ⁊ maſculinũ: ſꝫ neutraliter terminat in n. vt in hoc loco. ptā ſeraphin. maſculine vo terminat in m. Vñ ꝓpha. Seraphim clamabāt alter ad alterum. Hieronimus dic q cherubin ⁊ ſeraphin ſunt ſingularis nũeri et generis maſculini: cuius terminatio p̄ľalis eſt p n. nō q in miniſtris dei ſit ſexus ſꝫ vocabula diuerſis generibus iuxta lingue ꝓprietatē appellāt. Greca vo ꝯſuetudo neutro genere p n. ſcribit. Joſephus dicit cherubin ⁊ ſeraphin eſſe duo aīalia volatilia put dictũ eſt in ꝓhemio huius ptis. Preter

miſſa aũt ordinũ noīa p̄ter cherubin ⁊ ſeraphin ⁊ p̄ter noīa angelorum ⁊ archāgelorum latina ſunt. Verũ cũ nouē ſint ordines angelorum ſicut dictũ eſt: q̄ poſtq̄ decim⁹ cadēs ꝓpter ſupbiā v̄ſus eſt in dyabolũ ꝑſeuerātia eterne btitudinis ſolidati ſunt: q̄rit quare tribus excluſis ſex tm̄ in p̄ſatōe cōīponunt in q̄ p celos throni accipiunt vt dictũ eſt. Videt eīm ex hoc q illi cũ ceteris maieſtatē diuinā nō gl'ificāt ⁊ adorāt. Sꝫ abſit hoc. Nā virtutes celorum oēs ordines cōp̄rehēdũt vt teſtat grego. in omelia illius euāgelij Erũt ſigna in ſole ⁊ luna. Vñ pś. Verbo dñi celi firmati ſunt. ⁊. ſ. o. e. v. e. Et iterũ Dñs virtutũ ip̄e eſt rex gl'ie. Vel forte lꝫ occulta tm̄ circa hoc puiſum eſt rōne. Dyoniſius q̄ ꝑpetres eē tradidit gerarchias ſiue ordines angelorum trinos in ſingl'is ponēs: vt ſil'itudo trinitatꝭ eis inſinuet im p̄ſſa. Et dī gerarchia a gera qḋ eſt ſacrũ et archos qḋ eſt p̄nceps: q̄ſi ſacer p̄ncipatus Sũt eīm tres ordines ſupiores. tres inferiores. tres medij. Supiores ſunt ſeraphin. cherubin. ⁊ throni. Medij ſunt dñatōes. p̄ncipatus. ⁊ pṫātes. Inferiores ſunt v̄tutes. archāgeli. ⁊ angeli. De quorum ſingulis medius ordo in p̄ſatōe ſubtrahit ad notādum q cōparatiōe trinitatis eterne cuius maieſtas in ea p̄cipue recōmēdat: oīs alia trinitas diminuta repit ⁊ impfecta. Naꝫ q̄s ī nubibus eq̄bit dño: q̄s ſil'is erit dño in filijs hoīm. De ſupioribus ſubtrahit cherubin. de medijs p̄ncipatus. de inferioribus archāgeli. Hāc q̄ ꝑpe eternā ⁊ indiuiduā trinitatē laudāt angeli. adorāt dñatiōes. tremũt pṫātes. Cũ q̄bus ⁊ nr̄as voces. Duas eīm oīpotens deus rationales edidit creaturas. angelicā videlicet. ⁊ humanam. q̄ laudibus diuinis inſiſterēt ⁊ ei grāṙũ redderēt actōes: quas dũ pari voto cōcelebrāt tanq̄ ſupiores cũ inferioribus corde in celeſti cithara ſociant: de qua dic iohānes. Et audiui vocē ſicut citharedorum citharizantiũ in citharis ſuis: ⁊ cantabāt quaſi canticũ nouũ. Ideo ergo dicit. ſocia exultatione concelebrant: q̄ñ omnes pre

dicti ordines ⁊ etiã humana creatura ma
ieſtatẽ dei patris p xp̃m ſocia exultatione:
equaliter ↄcelebrãt ſupplici ↄfeſſione: q̃ſi
nõ ſupba p̃ſumptõe: ſʒ hũili laude dicẽtes
Sãctus ſctũs ſanct⁹ ⁊c. Porro gelaſi⁹ pa.
tractus ⁊ hymnos cõpoſuit. ⁊ p̃fatões cã
tu quidẽ ⁊ elimato ſermone dictauit. Et ẽ
notandũ ꝙ lʒ oliʒ innumere eſſent p̃fatões
hodie decẽ tm̃ ſunt canoniſate. Vñ pelagi
us papa inq̃t. Inuenimus has nouẽ p̃fa
tiones in ſacro cathalogo tm̃modo recipi
endas. Vnã in reſurrectione ⁊ in albis pa
ſchalib⁹. i. ĩ ſeptimana paſchali. Aliã ĩ die
aſcẽſionis dñi. Tertiã ĩ die pẽthe. Quartã
in natali dñi. Quĩtã ĩ epiphania dñi. Sex
tam de ap̃lis. Septimã de ſctã trinitate.
Octauã de cruce. Nonã de ieiunio in qua
drageſima tm̃modo dicẽdã. De qua dicet̃
ĩ ſexta pte ſub quarta feria cinerꝫ. Urban⁹
ꝙ̃ papa addidit decimã de beata ꝟgine
maria. illã vicʒ Equũ ⁊ ſalutare: q̃ ⁊ vnige
nitum tuũ ⁊c.

De ſanctus

Eccleſia ſperãs ſocia
ri angelis ⁊ archãgelis: de qui
bus in p̃fatõe facta eſt mentio
ſtatim poſt illã ↄformat ſe angelico cantui
canẽs hymnũ illũ Sãctus ſanct⁹ ſctũs ⁊c.
quẽ ſixtus papa p̃mus inſtituit decantari
hic eſt cãtus puerꝫ quẽ cãtauerũt dño of
ferẽti ſe illio in decima luna q̃ q̃ſi reſerua
tus fuit vſqʒ ad decimãquartã lunam in
bethania. Cũ g̃ ſacerdos finit laudẽ ſiue p̃
fatõem / totus chorus q̃ repñtat eccl'iaʒ ſil'
canit dictũ angelicũ hymnũ vt vna ⁊ eq̃
lis gl'ia ⁊ laus ⁊ honor decãtet̃ pr̃i ⁊ filio ⁊
ſpũiſctõ. Notandũ aũt eſt ꝙ hymnus iſte
partim angelorꝫ ⁊ partim hoĩm ꝟba com
plectit̃. Pria cm̃ pars laudẽ ptinet ãgelorꝫ.
vltia hoĩm. Legit̃ em̃ in Eſa. vj. c. ꝙ ſera
phin clamabãt alter ad alterũ ⁊ dicebant
ſctũs ſanctus ſanct⁹ dñs deus exercituum
plena eſt oĩs terra gl'ia eius. Legit̃ ꝙ̃ ĩ euã
gelio. Math. xxj. c. ⁊ Mar. xj. c. ꝙ q̃ p̃ibãt
et q̃ ſeq̃bant̃ clamabãt dicẽtes Oſanna fi
lio dauid. bñdictus q̃ venit in noĩe dñi.
Siquidẽ vox angelorꝫ. ſ. oſanna in altiſſi
mis trinitatis ⁊ vnitatis in deo cõmẽdat
archanũ. Vox hoĩm. ſ. oſanna filio dauid
diuinitati ⁊ hũanitati ĩ xp̃o pſonat ſacrm̃.
Merito aũt cantica angelorꝫ in eccl'ia can
tamus: q2 p hoc ſacrificiũ terrena celeſtib⁹
iungi nõ dubitamus: ⁊ iõ cũ eis ĩ excelſis
ſaluari clamamus / Illud etiõ aduertẽduʒ
eſt ꝙ ter dicitur Sanctus. vt notetur trini
tas ſeu diſtinctio pſonarꝫ. ſed ſemel tm̃ dĩ
dñs deus ſabaoth. vt notetur diuine eſſe
vnitas: q2 vnitas adorat̃ vt ſic trinitatis ⁊
vnitatis miſterio cõprobet̃. Itẽ dĩ ter in
ſingulari numero ſanctus: ⁊ nõ dĩ pl'alit̃
ſancti. vt vna ſanctitas in his tribus pſo
nis ⁊ vna eternitas intelligat̃. Hoc nõ ſo
lum ſeraphin clamabãt ſub excelſo dei ſo
lio ſm ,pphaꝫ: ſʒ ⁊ q̃ttuor aĩalia ſm apoc.
in circuitu ſedis requiẽ nõ habebãt die ac
nocte dicẽtia Sãct⁹ ſctũs ſanctus dñs de
us oĩpotẽs. Dĩ aũt deus ſanctus. i. ſancti
ficans nõ aũt ſanctificatus. Vñ. ſancti eſto
te q2 ego ſanctus ſum dñs deus veſter. Di
citur pater ſanctus / dicẽte filio. Pater ſan
ctifica eos in ꝟitate quos dediſti mihi: q̃a
tu ſanctus es. Dicit̃ filius ſanctus / angelo
ꝑteſtante. Qđ naſcet̃ inq̃t ex te ſctm̃ voca
bitur filius dei. Dicitur ſanctus ſpũſſctũs
xp̃o dicẽte. Accipite ſpm̃ ſctm̃: quorꝫ remi
ſeritis pctã remiſſa erũt. Dicitur quoqʒ do
minus deus ſabaoth. ⁊ dñs exercituũ vi
delicet angelorꝫ ⁊ hoĩm: quorꝫ terribilis ẽ
vt caſtrorꝫ acies ordinata de quo ĩ pſalmo
dicitur ab angelis. Quis eſt iſte rex glorie
dñs virtutũ ⁊c. Tot em̃ exercitus habʒ de
us in terra quot ſunt ordines in eccl'ia. tot
habet in celis quot ordines ſunt in ange
lis. Noĩe ergo celorꝫ ⁊ terre angeli ⁊ hoĩes
diuina pleni gratia hic perhibentur. Uel
ad litterã celi ⁊ terra gloria diuina replen
tur: q2 deitas eſt vbiqʒ. Vñ ,ppha. Si aſcẽ
dero in celum tu illic es. ſi deſcẽdero ad in
fernum ades. Sabaoth ergo dominus ex
ercituum ſiue militiarũ virtutũ ſiue victo
riarum interpretat̃. vel omĩpotẽs vt ipſe

ſit dñs deus ⁊ ipe oĩpotẽs q̄ exercitus an
geloꝝ atq; hoĩm diſponit. ⁊ iō ſubdit Ple
ni ſunt celi ⁊ terra glĩa tua. hoc eſt vt eius
glĩa celi ⁊ terra gubernent̃: ⁊ q̄ in celis ⁊ q̄
in terra ſunt glĩficẽt; ⁊ honorẽt nomẽ ſctm̃
ei⁹. Celi aũt pleni ſũt glĩa re: terra ſpe. Tũc
vo ⁊ re plena erit cũ adimplebit̃ illō Fiat
volũtas tua ſicut in celo ⁊ in terra. Dũ ãt
dicimus Pleni ſunt celi ⁊ terra glĩa tua
agimus grãs creatori de omĩbus bñficijs
dĩi vo dicimus Bñdictus q̄ venit. agim⁹
grãs ſpãliter de bñficio redẽptõis: q2 eniꝫ
neceſſariũ eſt ad eternã ſalutẽ incarnatõis
miſteriũ ꝯfiteri: recte ſubiũgit̃. Bñdictus
q̄ venit in noĩe dñi. Ego inq̃t veni in noĩe
pr̃is mei. Nomẽ pr̃is eſt filius: de q̄ dicit ꝓ
pheta. Ecce nomẽ dñi venit de lõginquo.
Dũ ḡ Sanctus inchoat̃/inclinati ſtare de
bemus: q2 tũc incarnatõem maieſtatemq;
diuinã ꝑ angeloꝝ hoĩmq; cãtũ recognitã
veneramur. Rurſus dicẽdo Bñdictus ⁊c.
et cũ hec ſint de euãgelio debemus ſignũ
ſeu vexillũ crucis nobis facere ſeu ĩponere
q2 xp̃s ꝑ crucẽ triũphauit ⁊ nos triũphare
facit. Qñ eñ xp̃s venit ad hierl̃m ⁊ deſcẽ
dit d̃ mõte oliueti/ tũc filij iſrl̃ clamauerũt
dicẽtes Bñdictus q̄ venit ĩ noĩe dñi. Qui
aduẽtus xp̃i in hierl̃m ſignificat futuraꝫ
reſurrectõem qñ ipe veniet iudicare viuos
et mortuos: ⁊ apparebit nobis in ea dẽ car
ne q̃ ꝓ nobis paſſus eſt: ⁊ tũc in noĩe ihũ
oĩe genu flectet̃ celeſtiũ. ter. ⁊ infer. Vñ ⁊
ex tũc quidã incipiũt genuflectere ⁊ deuo
te orare/ Sequit̃ Oſanna qđ ẽ vbũ hebre
um ⁊ ſignificat ſalua obſecro. ſupplẽdũ eſt
ppl̃m tuũ vel totũ mũdũ. Cõpoſitũ quidẽ
vbũ eſt ex oſi: qđ ĩterp̃tat̃ ſaluifica. ⁊ anna
qđ eſt apđ hebreos interiectio obſecrãtis
motũ animi ſignificãs ſub dep̃cãtis affe
ctu. Integre ḡ dĩ oſianna: qđ nos corrup
ta media vocali lr̃a ⁊ eliſa dicimus oſanna
qđ facimus vl̃ ex ignorãtia: aut ſcienter ſi
nalim phãtes vocalẽ elidimus ꝓut in me
tris fieri ꝯſueuit. Dicit̃ aũt bis oſanna ĩ ex
celſis ꝓpter duas p̃tes ſalutꝭ. q̄ ſunt ſtola
mentꝭ. ⁊ ſtola carnis. q̄bus ſcĩ btĩficãtur
in glĩa: vt vicꝫ aĩa ⁊ corꝑe ſanctificati ⁊ ſal
uati inter angelos reputemur ĩ excelſis. i.
in altꝭ. ſ. in celo. Reperit̃ aũt hic vſiculus
in pſalmo. cxvij. qđ eñ turbe dixerũt oſau
na. hoc eſt qđ dĩ ibi O dñe ſaluũ me fac. ⁊
eiſdẽ vbis ibi ſubiũgit̃ Bñdictus q̄ venit
in noĩe dñi. Sane in hoc angeloꝝ ⁊ hoĩm
ꝯcẽtu. qñq; organa ꝯcrepãt qđ a dauid et
a ſalomone introductũ eſt: q̄ inſtituerunt
hymnos in ſacrificijs organis ⁊ alijs ĩſtru
mẽtis muſicis ꝯcrepi ⁊ laudes ppl̃o ꝯcla
mari. Verũtñ quãto cor maius eſt corpore
tãto dño deuotius corde q̃ʒ corꝑe ꝯfitem̃.
De hoc dicet̃ in fine ꝓhemij q̃nte partis.
Ex nũc aũt geſtibus ⁊ vbis xp̃i paſſio rep̃
ſentat̃. Nã dyaconus ⁊ ſubdyaconus poſt
dorſum vadũt ep̃i ſeu ſacerdotꝭ: in q̄ fuga
apl̃oꝝ in xp̃i paſſione ſignificat̃ ꝓut in ti.
de oblatõe dictũ eſt. Si q̄ vo ſtãt retro alta
re ꝓſpiciẽtes in ep̃m/ ſignificãt mulieres
q̄ a lõge ſtãtes ei⁹ paſſionẽ viderũt. Oñs
aũt ⁊ q̄ retro ſtãt ⁊ q̄ in faciẽ ep̃i inſpiciũt
inclinãt ſe/ maieſtatẽ diuinã ⁊ incarnatio
nem dñi venerãtes q̄ ꝑ cantũ angeloruꝫ ⁊
hoĩm introducta ſunt. ordo eñ angelorũ
dicẽs Sãctus ſctũs ſanct⁹ dñs de⁹ ſabaoth
maieſtatẽ ĩtroduxit diuinã. Ordo vo hoĩꝫ
dicẽs Bñdictus q̄ venit in noĩe dñi/ aduẽ
tũ ſignificauit in carne. Ipa q̃ʒ inclinatio
meſticiã ſignificat diſcipuloꝝ d̃ morte xp̃i
q̄ nõ audebãt ſe erigere ⁊ ꝯfiteri ſe eſſe di
ſcipulos eius. iõq; ſtãt inclinati donec di
catur Libera nos a malo. Vanuꝫ eñ erat
eis añ lucẽ ſurgere. i. añ reſurrectõeꝫ d̃ xp̃o
glĩari: ꝑ quã ſunt ab oĩbus tribulatõibus
liberati. Vnđ ⁊ hec petitio in dñica oĩone
ſeptima eſt q̄ numerus eſt vniuerſitatis:
de hoc dictũ eſt ſub ti. qualiter ep̃s vel ſa
cerdos ad altare ⁊c.

De ſecreta ſeu canone miſſe

Poſt acclamatũ pre
conium ſequitur ſecretũ ſilenti
um/ in quo ⁊ miſſe canon deuo
te dicit̃ ⁊ ſacrũ miſteriũ peragit̃/ qđ fit per
ſolum ſacerdotem. quoniã ſm̃ matheum

xp̄s ſolus orauit. Et ſm quoſdã hic ĩcipit
miſſa: q̃m cetera ſunt de ſolẽnitate. Canon
aũt miſſe ꝛ oblatio vt dictũ eſt in ti. de pͣfa
tione. ꝛ actio ꝛ canon ꝛ ſacrificiũ ꝛ ſecreta
vocat̃. Actio dr̃ ꝓpter ſacra miſteria q̃ in eo
agunt̃: ꝛ q2 tũc cũ deo agit̃ cã nr̃a vt dictũ
eſt in ꝓhemio huius ptis. Vñ q2 in .c. illo
Cõicãtes ꝛc. ꝛ in illo Hãc igit̃ oblationez
certis diebus vltra ordinaria canonis ſeu
actõis / v̓ba q̃dã addunt̃ ꝛ dicunt̃: idõ ĩ miſ
ſalibus in varijs locis ſup illas additões
ſcribit̃ talis titulus ſeu rubrica Infra acti
onem: eo q2 illa infra ſeu q̃ſi ĩ medio ipius
actõis ſiue canonis dici dñt. Canon v̓o dr̃
q2 regulis patrũ cõpoſitus eſt. a ſctis enĩz
pr̄ibus aliq̃ v̓ba miſtica ſunt ibi inſtituta
Canon aũt grece dr̃ regula latine. Dr̃ etiaz
canon: q2 regulariter xp̄s verus ſacerdos
in eo repũtat̃: ſeu q2 p hunc regulariter fit
cõſecratio ſacramenti. Sacrificiũ aũt dr̃ a
ſua parte digniori de quo dictũ eſt ſub ti.
de oblatõe. Secreta dr̃ q̃ſi nobis occulta:
q2 humana rõ nequaq̃ꝫ tm̃ plenarie miſte
riũ cape põt. Ad qđ ſignificãdũ merito ſe
creta voce celebrat̃. Ad hoc etiã ſignifican
dum ſacerdos ſecretũ intrãs q̃ſi velat̃ qui
buſdã cortinis q̃ ſunt in lateribus altaris.
ꝓut infra dicet̃ in quarta pticula canonis
ſup v̓bo Hãc igit̃. Dr̃ etiã ſecreta q2 ſecrete
et ſilẽtio dr̃. Xp̄s enĩ ad ɔſecratõem corpis
ſui vẽturus. ſecrete ꝛ ſolus orabat ab hora
cene vſq3 dũ ſuſpẽſus ẽ in cruce: q̃s orõnes
ſecreta ſignificat. Priſcis q̃ꝫ tpibus antiq̃
pr̄es ſub ſilẽtio ſacrificabãt ꝛ cõicabãt qđ
etiã in ſabbato ſctõ obſuamus. Preterea
vt iohẽs euãgeliſta deſcribit: poſtq̃ꝫ xp̄us
honorifice fuit receptus ꝛ magnificatus
a turbis cũ palmis ꝛ laudibus / abijt ꝛ abſ
condit ſe nõ vtiq3 trepidãtis formidĩe ſꝫ diſ
penſationis officio: q2 nõdũ venerat hora
eius: q̃ poſtq̃ꝫ aduenit ſpõtaneus ad paſſi
onẽ acceſſit. Illud ḡ xp̄i latibulũ hoc ſecre
tum ſilẽtiũ repũtat: in quo ſola dirigit̃ ad
dñm intẽta deuotio. Tũc enĩ ſacerdos in
trare dꝫ ad cubiculũ cordis: ꝛ oſtio ſenſuũ
corpis clauſo / deũ prẽm orare q̃ exauditor

eſt clamoris cordis nõ vocis. Vñ anna ty
pum gerẽs eccl'ie: nõ petitõe clamoſa ſed
tacita deuotione qđ petiuit ĩpetrauit. De
qua in li. reg. legit̃ q2 loquebat̃ ĩ corde ſuo
ꝛ labia eius tm̃ mouebant̃: ſꝫ vox penitus
nõ audiebat̃. Vñ ꝛ moyſi dñs inq̃t. Quid
clamas ad me: cũ tñ ipe taceret. Prophe
ta etiã dicit. Dicite ĩ cordibus v̄ris ꝛ in cu
bi. ve. cõpũgi. Põt tñ dici q2 p̄ma ſecretel
la repũtat tp̄s illđ q̃n xp̄s venit hieroſoli
mam ad diẽ feſtũ nõ manifeſte. hec aũt ſe
creta tp̄s illud quo receptus fuit ĩ hierl'm
cum hymnis ꝛ ramis. ꝛ ſexta feria ſequẽti
crucifixus fuit. pͣfacio v̓o illud q̃n xp̄s ĩ ce
naculo hymnuz retulit: ꝛ illo dicto exierũt
in monte oliueti / ſurſum corda aſcẽdẽtia.
Secũdo idõ ſecreta in ſilẽtio dr̃: ne ſacerdos
clamãdo / his q̃ agunt̃ minus ĩtẽdat / Ter
tio ne vox ſacerdotis nimio clamore defi
ciat / Quarto ne ſacroſctã v̓ba vileſcãt / Fer
tur enĩ q2 cũ antiq̃tus publice ꝛ alta voce
canon diceret̃: oẽs pene p vſum illũ ſcie
bant: ꝛ in plateis ꝛ ĩ vicis decãtabãt. vnđ
cum quidã paſtores illũ in aruo cãtarent
et panẽ ſup lapidẽ poſuiſſent / ad v̓bo2
ſpoz ꝓlatõem / panis in carnẽ ɔuerſus eſt
Ipſi tñ diuino iudicio igne celitus miſſo
percuſſi ſunt. Propter qđ ſancti pr̄es ſta
tuerunt verba iſta ſub ſilẽtio dici: inhibẽ
tes ſub anathemate ne ꝓferant̃ niſi a ſa
cerdotibus ſuper altare ꝛ in miſſa ꝛ cũ ve
ſtibus ſacris. Quedã etiã orõnes q̃ an̄ pͣfa
tionẽ ſub ſilẽtio dicũtur ſecrete vocantur.
De quo ꝛ de ſilẽtio ſub ti. de inclinatione
ſacerdotis dictũ eſt. Cõſecrantis ergo mẽs
vt p̄miſſum eſt ad id ſolũ debet eſſe intẽta
Nam eos qui adorãnt / in ſpiritu ꝛ verita
te adorare oportet. Ne vero muſce morien
tes perdant ſuauitatem vnguenti. id ẽ ne
importune cogitatões tollãt deuotõ ez orõ
nis flabello ſpiritus abigantur. id eſt ĩſpi
ratione gratie repellant̃: quatenus auſter
adueniens ꝛ ſpũs ſctũs accedẽs: perflet or
tum. i. mentẽ fecũdet vt aromata fluant. i.
vt virtutes abundent. Ad qđ etiã ſignifi
canduz eſtiuo tempore materiale flabellũ

duin ſecreta dr̄ abbibet̄. Hac etiā rōe vicȝ nenuſce veniētes ꝓdant ſuauitatē vnguē ti dici pōt ꝙ canon dici dȝ expedite nō moroſe: ⁊ ne auditoribus tediū generet̄. Ūnd in exo. dr̄. Fac feſtinātcr. Qd̄ de imolatiōe agni dictū ē. Et ꝓbat̄ etiā ibi. Et comedetꝭ feſtināter. Sȝ nec nimis etiā feſtinanter. q2 nō dȝ ſacrificiū ſine ſale. i. diſcretōe ⁊ deuotiōe offerri. Debȝ etiā ī libro legi ne vllus error ꝯtingere poſſit/ Porro ſacerdos miſſam celebrās repn̄tat ea q̄ olim pōtifex intra ſctāſctōꝝ egit: ⁊ q̄ xp̄s egit quē ille prefigurauit/ Siquidē ea q̄ fiūt a p̄ncipio ſecrete vſqȝ ī finē/ paſſionē dn̄i/ ſepulturā/ ⁊ reſurrectōem dn̄icā repn̄tant. Recolit̄ et ibi memoria eoꝝ q̄ geſta ſunt ꝑ hebdomadaȝ ante paſchalē/ a decima luna p̄mi menſis qn̄ ih̄s abyt hieroſolimā/ vſqȝ ad ſeptimā decimā qn̄ reſurrexit a mortuiſ. Propt̄ qd̄ in pleriſqȝ ſac̄mētaryͤs īter p̄fatōeȝ ⁊ canonē imago crucifixi d̄pīgit̄: vt nō ſolū ītellectus lr̄e verū etiā aſpectus picture/ memoriā dn̄ice paſſionis inſpiret. Et forte diuīa factū eſt ꝓuidētia: lȝ hūana nō ſit īduſtria ꝓcuratū vt ab ea lr̄a canon incipet. ſ. a. t. q̄ hebraice thau dr̄: q̄ ſui forma ſignū ⁊ miſteriū crucis oñdit ⁊ exp̄mit/ dicēte dn̄o ꝑ ezechielē. Signa thau in frōtibus virorū dolētiū ⁊ gemētiū ſuꝑ abhoīatōib⁹ hierl'ȝ. Qm̄ ꝑ xp̄i paſſionē hec oīa in cruce īpleta ſunt ⁊ efficatiā hn̄t. Jn q̄buſdā tn̄ codicibus/ ⁊ majeſtas p̄ris ⁊ etiā imago depingit̄ crucifixi: vt ſacerdos q̄ſi p̄ntem videat quē īuocat ⁊ quē alloq̄tur dicēs Te igitur ⁊c. et paſſio q̄ hic repūtat̄ cordis oculis ingerat̄. Sacerdos aūt oſculat̄ pedes maieſtatis ipius ⁊ ſe ſignat ī frōte/ innuēs ꝙ reuerēter ad miſteriū paſſionis accedit. Quidam tn̄ p̄us oſculant̄ pedes maieſtatis et poſtea crucifixi ſc̄m ſeriē canonis. Alyͤ ecōtra: q2 ꝑ filiū ꝑuenit̄ ad p̄rē. Deinde dicēs Te igit̄/ ſe inclinat vt ibi dicet̄. Secreta ergo paſſionē repūtat. Paſſio īcipit ibi Ūn̄ ⁊ memores ⁊c. Crucifixio ibi Hoſtiā purā hoſtiā ſcām. hoſtiā īmaculatā. Orō vͦ a xp̄o ī cruce incepta/ ibi Supplices te rogamus ⁊c. Ep̄i ſeu ſacerdotꝭ inclinatio tūc facta añ altare ſignificat emiſſionē ſp̄us capite īclinato. Eleuatio vocis cū dr̄. Nobis quoqȝ/ ſignificat exclamatōem cēturionis dicētꝭ Uere filius dei erat iſte. Due cruces ſuꝑ corpus ⁊ calicē facte/ docēt xp̄ȝ ꝓ duobus ꝑpl'is crucifixū. Oblata in calice ſignificat corpus xp̄i. Uinū in calice ſanguinē eius. Subdyaconus recedēs a facie ep̄i incipientis Pater nr̄/ ſignificat mulieres ſepulto dn̄o recedētes a monumēto. Patena ſignificat feminaꝝ corda ī obſequio ſepulture xp̄i latitudine caritatis patientia ꝓut ſub ti. de oblatōe dictū eſt. De his per ſua loca dicet̄. Tradit̄ āt ꝙ gelaſius papa q̄nquageſimuſprimus a btō petro/ canonez p̄ncipaliter ordinauit. Nō eñ ſecreta tota ſiml' ab vno cōpoſita ē ꝓut dicet̄ ī t̄cia particula ſuꝑ v̄bo Cōicātes. Et lȝ aliqua verba ſint ab aliq̄bus quos tn̄ ignoram⁹ addita/ q̄ in euāgelyͤ textu nō cōtinent̄: vt dicet̄ ī ſexta ꝑticula ſuꝑ v̄bo Eleuatꝭ oculiſ nulli tn̄ ſubtrahere vel addere lȝ/ niſi forte qn̄qȝ eoꝝ noīa ꝓ q̄bus noīatim ſacrificiū offert̄: ſicut inferius in decima ꝑticula oſtēdetur. Notandū v̄o eſt ꝙ quidā ſedēt ī canone miſſe/ ſignificātes ap̄l'os q̄ ſedebant triſtes dē nece dn̄i in cenaculo. Alyͤ ſtāt/ ſignificātes moyſen q̄ extēſis manibus orabat/ ⁊ aaron ⁊ hur illius manus ſuſtentabant. De quo ſub ti. de orōne dictū ē. Quidam v̄o vt aliq̄ de miniſtris nec ſedent nec ſtant: ſȝ in veſtibus ſacris ſunt facie inclinati. ꝓut dictū eſt ſub ti. de ſctūs. ⁊ ſub ti. q̄liter ſacerdos ⁊ miniſtri ad altare dn̄t ſtare.

Expoſitioni canonis

hic yacare ꝓuidimus. Uerūtn̄ quicq̄d exponēdo conamur exprimere vix illius apparet eē momēti. Deficit nāqȝ lingua. ſermo diſparet. ſuperat̄ ingeniū. opprimit̄ intellectus. pulſabo tn̄ ad oſtiū vt amicus accōmodet mihi tres panes: q̄ maxime hoc conuiuio neceſſaryͤ erunt. videlicet fidem que petit ⁊ accipit vitam. ſpem que querit ⁊ inuenit vitam.

nō moroſe

q̄ repreſentat

tc 5

⁊ caritatē q̄ pulſat ⁊ aperit veritatē. Canō autem. xi. ꝯtinet ꝑtes. ſcd̕a īcipit ibi. Memento dn̄e. tertia ibi. Cōicātes. quarta ibi Hāc igit̕. q̄nta ibi. Quam oblatiōez. ſexta ibi Qui ꝓdie. ſeptima ibi. Simili mō. octaua ibi. Un̄ ⁊ memores. nona ibi. Supplices te rogamus. decima ibi. Memēto. vndecima ibi. Nobis q̄z. Alij dicūt q̄ ꝯtinet. xij. ꝑtes. ſcd̕a ps incipit ibi In ꝑmis. tertia ibi Memēto. quarta ibi. Cōicātes. q̄nta ibi. Hāc igit̕. ſexta ibi Qui ꝓdie. ſeptīa ibi. vn̄ ⁊ memores. octaua ibi. Sup̄ que ꝓpicio. nona ibi. Memēto. decima ibi. Nobis q̄z vndecima ibi. Per quē hec oīa. duodecīa ibi. Oremus p̄cc. ſalu. mo. Sed ſm̄ alios ſex ſolū ꝯtinet ꝑtes. ſcd̕a incipit ibi. In pri mis. tertia ibi. Cōicātes quarta ibi. Hanc igit̕. q̄nta ibi Supplices te rogamus. ſexta ibi. Oremus p̄ceptis. Sūt etiā q̄ dicunt q̄ q̄nq̄ tantū ſunt ꝑtes. Un̄ ⁊ q̄nquies per xp̄m dn̄m nr̄m ꝯcludit̕. eo q̄ p q̄nq̄ ꝑtitā dn̄i paſſionē oīo fideliū exauditur. de hoc dctū̄ eſt in fine ꝓhemij huius ꝑtis. Incipit ergo canon ⁊ eius ꝑma ꝑticula Te igitur. ⁊ exponitur igit̕. i. certe. Sacerdos eī h̕ dicēs. alloquit̕ deū tanq̄ ꝑn̄tē. vel iſtud igitur ꝯtinuat p̄cedētia. q. d. Tu es ſanct᷒ dn̄s. igit̕ clementiſſime pater. i. clariſſima mēte abūdātiſſime. vl̕. i. miſericordiſſime vel. i. mentē clarificās. Mens eī̄ clareſcit cū deū ꝓpicium ſentit. q̄ v̄ba dicēdo ſacer dos ſe añ altare inclinat. ſignificans q̄ petrus īclinauit ſe dū ꝓſpexit ī monumētū. Rurſus hec ſacerdotī inclinatio ī ꝑncipio canonis humilitatē xp̄i ad paſſionē. q̄q̄ ſacerdos ip̄e cū reuerētia ad miſteriū crucis accedit ſignificat. ⁊ in his v̄bis notat̕. q̄ ſicut legalis ſacerdos vultū Ieſus ꝓpiciatoriū habebat ꝓut dctm̄ ē in prohemio huius ꝑtis. ſic ⁊ nr̄ ad dei clemētiā cordā hr̄e. ⁊ ſicut pōtifex ītrabat in ſctā ſctōrū ſemel ī anno ferēs ſanguinē hirci aut vituli. ſic ⁊ xp̄s p ꝓp̄um ſanguinē ſemel ītroiuit in ſctā eterna redēptōe inuēta. ſic ⁊ miniſter eccl̕ie intrat cū ſanguine ī ſctā ſctōrum q̄tiens in mēte memoriā ſanguinis xp̄i ge

rens. ſecrete īchoat miſteriū q̄ nō ſolū mēte ſ; etiā crucis ſignaculo. de quo iā dicet̕ xp̄i recitat paſſionē. Seq̄tur. ſupplices. i. humiles. vti accepta habeas. i. vt accipias ſeu vt grata habeas. ⁊ hic oſculat̕ altare ī reuerentiā paſſionis ꝓ h̕ ꝯpati ſe oñdēs. Sane eadē die q̄ laudes a turbis xp̄o ſūt acclamate. vic; . x. luna ꝑmi mēſis q̄ ſm̄ legē tipicū agnus ī domos hebreoꝝ īferebat̕. verus agn᷒ i. h. a xp̄s īgreſſus ē hieroſolimā ⁊ ml̕tis īſidijs q̄rebat̕ ad mortē. tradit᷒ autē ē a trib᷒. ſ. a deo ꝓ nob. vn̄ apl̕s. Pro prio fi. ſuo nō pepcit deus ſ; ꝓ no. mo. tra. illū. A iuda. Un̄ ī math. Querebat iudas oꝑtunitatē vt eū traderet. Et a iudeis pilato. Un̄ ī iohe. Gēs tua ⁊ pōtifices tui tradiderūt te mihi. Prima traditio fuit ex gr̄a. q̄ dilexit nos. ⁊ tradidit ſeip̄m ꝓ nobis. Scd̕a ex auaritia. q̄ ꝯſtituerunt ei. xxx. argenteos. Tertia fuit ex īuidia. Sciebat eīn pilatus q̄ ꝑ inuidiā tradidiſſent eū. Deus ergo tradidit illū ex dono. iudas ꝓ munere. iudei in ſacrificiū illibatū. Ad qd̕ deſignādū ſacerdos facit tres cruces ſuꝑ oblatā ⁊ calicē cū dicit Hec dona. hec munera hec ſancta ſacrificia illibata. q. d. Offerimus tibi clemētiſſime pr̄ Hec do. hec mu. hec ſan. ſa. ꝯmemorātes illā traditionem quā deus fecit ex dono. Iudas ꝓ munere. iude᷒ in ſacrificiū illibatū. ſinguli tamē ad mortē. mortē aūt crucis. Scd̕o etiā fiūt tres cruces ī reuerētiā eius q̄ ē trinus deus. cuius potentia fit ꝯuerſio panis ⁊ vini. Tertio in figurā triplicis vnionis ī acceptione ſaluatoris. Quarto in memoriā trine crucifixionis. Prima fuit in volūtate ꝑſequentium de qua math. xxvj. Collegerūt pōtifices ⁊c. Scd̕a fuit in voce clamātiū. de q̄ math. xxvij. At illi magis clamabāt. crucifige eū. Tertia fuit ī crucifixione manuū ⁊ pedū. de qua lucas. Crucifixerūt eū. Quinto. ī tribus crucibus t̄ps añ legē. qd̕ t̄ps tribus diſtinguit̕ īteruallis īnuim᷒. ſ. ab adā ad noe. ī de ad abraā. ⁊ ī de ad moyſen. In q̄bus t̄pibus iuſti xp̄m ſuis ſacrificijs p̄figurauerūt. vt abel in agno. melchiſedech

in pane ꝛ vino ꝛ abꝛaã in filio. Verũ ꝑ pre
miſſa tria v̾ba non aliud atq̃ʒ aliud dr̃: ſed
res vna ꝓ ſui magnitudine diuerſa appel
latõe laudaẽ. Donũ q̃dẽ eſt dãtis: munus
accipiẽtis. ſacrificiũ offerẽtis. Pater dedit.
filius obtulit. ſpũſſanctꝰ accepit. Vñ apl̃s
Xp̃s ꝑ ſpm̃ ſctm̃ ſemetip̃m obtulit deo ĩ-
maculatũ. ſinguli tñ ꝺederũt obtulerunt ꝛ
acceperũt. ſʒ ad diſtinctionez dr̃ pr̃ dediſſe
ꝓpter auctoꝛitatẽ. filius obtuliſſe ꝓpt̃ hu
militatẽ. ſpũſſanctus accepiſſe ꝓpt̃ beni-
gnitatẽ. Eadẽ em̃ ſacrificia dona ſunt ſil̃ ꝛ
muñera. Dona ſunt nobiſ ad ſuſtẽtationẽ
a deo collata. munera ſunt a nobis deo vt
laudetur oblata. nã ꝛ q̃ ſacris offerũtur al
taribus ꝛ munera nũcupanẽ ꝛ dona. vnde
ꝛ dñs inquit in euãgelio. ſi offers munus
tuũ añ altare vade pus reconciliare fratri
tuo. ꝛ daniel dixit ad balthaſar. mũera ti-
bi ſint ꝛ dona tua alteri da. Et alibi. Reſpe
xit deus ad abel ꝛ ad munera eiꝰ. Sacrifi-
cia dicũtur. qꝫ ſacrificãtur ꝛ offerunẽ ꝓ pe
catis nr̃is ꝛ nos ſacros efficiunt. vñ apl̃s
inq̃t de põtifice vt offeraẽ dona ꝛ ſacrifi-
cia ꝓ pctĩs. Sermonẽ igitur ĩculcatio pie
deuotiõis ẽ excitatio ꝛ ĩeffabil̃ ꝯmẽdatio
ſacr̃i. qđ facr̃ʒ digne eucariſtia appellaẽ. ꝓ
ut diceẽ in. vj. ꝑte ſuꝑ v̾bo. Qui p̃die. Pro
prie aũt munus hoĩ: donũ deo daẽ. Nam
munera dicũtur q̃ manibꝰ danẽ vl̃ accipi
untur. Rurſus dicũẽ dona quo ad panez
in quo ẽ farina ꝛ aqua. munera quo ad vi
nũ in quo ẽ vinũ ꝛ aq̃. Hec ſctã ſacrificia q̃
ad vtrũq̃ʒ ſm̃ aug. Dona offerimꝰ cũ noſ-
ĩp̃os deo offerimus ꝛ donamꝰ. munera cũ
eius bñficioꝝ memores ſumuſ. ſacrificia il
libata cũ ei humilitatẽ ꝛ laudes ĩpendimꝰ
Et nota q̃ꝫ iõ dicitur pluraliter dona mune
ra. ſacrificia qꝫ panis ꝛ vinũ p̃uſq̃ʒ ꝯſecrẽ
tur ꝛ diuerſe ſunt ſp̃ẽs ſubſtantiaꝝ ꝛ diuer
ſe ſubſtantie ſpẽꝝ. ſʒ vbi ꝯſecratio celeſtis
acceſſerit. ſpẽs q̃dẽ remanẽt ſʒ ſubſtãtie cõ
uertunẽ. itaq̃ʒ diuerſa ſunt ꝯtinẽtia ſʒ vni
cũ eſt ꝯtentũ. nã idẽ ſub vtraq̃ʒ ſpẽ ꝯtineẽ.
ſʒ nõ in idẽ vtraq̃ʒ ſubſtantia ꝯuertaẽ ſicut
infra planius ꝛ plenius oñdeẽ. Dicũẽ etiã

ſancta ꝛ illibata qꝫ panis ꝛ vinũ ſacrificãẽ
in ſacroſctm̃ coꝛpus ꝛ ĩmaculatũ ſangui-
nem ihũ xp̃i. Nõ em̃ dicũtur illibata qua
ſi nondũ guſtata. ſʒ potius dicũtur illiba-
ta. i. ĩmaculata. q̃ ſine macula coꝛdis ꝛ coꝛ
poris opꝫtet offerri. quatenus ꝛ coꝛ ab iniq̃
tate. ꝛ coꝛpus ab ĩmũdicia purgeẽ anteq̃ʒ
offererãtur. qm̃ vt ait apl̃s. Quicũq̃ʒ man.
pa. ꝛ bi. ca. do. ĩdig. re. e. coꝛ. et ſan. do. ꝓbet
aũt ſeip̃m hõ. ꝛ ſic de pane illo edat ꝛ de ca
lice bibat. q̃ em̃ mãducat ꝛ bibit ĩdigne iu
diciũ ſibi mãducat ꝛ bibit. Dicuntur ergo illi-
bata. i. ſine labe. Sicut agnus paſchalis ĩ-
maculatus q̃ ſignificat xp̃m q̃ eſt ſine ma
cula. i. ruga. Vl̃ illibata. i. ĩcoꝛrupta. nõ q̃a
ſubſtantia panis ꝛ vini coꝛrũpi nõ poſſit
ſʒ qꝫ coꝛpus ꝛ ſanguis filij dei ĩ qua v̾tute
v̾boꝝ ſpẽs trãſubſtãtiãte ſunt coꝛrũpi nõ
pñt. vñ p̃s. Nõ dabis ſctm̃ tuũ videre coꝛ
ruptionẽ. Tertio dicit illibata ad notãdũ
q̃ꝫ nullus extraneus ad fidẽ dꝫ approxima
re illis. vt diceẽ in tertia ꝑticula ſuꝑ verbo
Cõicãtes Tria aũt ſunt eccl̃ie ſacrificia. ꝑ
tria q̃ fiebãt in veteri teſtõ figurata. prout
dctm̃ ẽ in ꝓhemio huius ꝑtis. Sequitur.
In p̃mis q̃ tibi offerimus ꝛc. Sane legal̃
põtifex ingrediẽs ad ſctã ſctoꝝ oꝛabat. vt
dctm̃ eſt ĩ ꝓhemio huius ꝑtis. ꝛ xp̃s ante
paſſionẽ oꝛauit ſe gl̃ificari. diſcipuloſq̃ʒ cõ
ſeruari. ꝛ nunc etiã ſedẽs ad dextrã pr̃is in
terpellat ꝓ nobis. ſic ꝛ noſter miniſter ſe-
quẽs aaron ꝛ xp̃m ꝓ tota ſupplicat eccl̃ia
que ꝯſiſtit in p̃latis ꝛ ſubiectis. Licet autẽ
vnus tm̃ ſacrificiũ offerat tñ pluraliter di-
cit offerimus. qꝫ ſacerdos non tãtũ in ſua
ſed in totius eccl̃ie ꝑſona ſacrificat. quaꝓ
pter in ſacramento coꝛpis xp̃i nil a bono
maius: nil a malo minus ꝑficitur ſacerdo
te: ꝓut dictũ eſt in ꝓhemio huius partis
Verũ nobis inueſtigandũ occurrit q̃bus ꝛ
ꝓ q̃bus ꝛ qualiter ꝛ quare debeamus ſa-
crificiũ altaris offerre. Et q̃dẽ hec quattu
oꝛ ex ĩp̃o canone colligere poſſumus eui-
denter. q̃bus ſoli deo vicʒ indiuidue trini-
tati. ꝓ q̃bus ꝓ eccl̃ia ſancta catholica vicʒ
ꝓ oĩbus oꝛthodoxis. qualiter in vnitate ſi

dei vicꝫ in cōione ſctōꝝ/ quare ꝓ bñficijs corꝑalibus ſpūalibus ⁊ eternis. ſꝫ oībus ꝓpter deū/ Primū notaꝰ ibi. tibi reddunt vota ſua eterno deo viuo ⁊ vō/ ſcd̄m ibi ꝓ eccl'ia tua ſctā catholica/ tertiū ibi cōicātes ⁊ memo. ve/ quartū ibi ꝓ redēptōe aīaꝝ ſuarum ꝓ ſpe ſa. et inco. ſue. Sacrificiū ḡ laudis offertur ⁊ gn̄aliter ꝓ cūctꝭ. ⁊ ſpāliter ꝓ q̄buſdā. ſ. ꝓ ꝑlatis q̄ ſunt iuxta apl'm in ſublimitate ꝯſtituti ⁊ ꝓ ſubditis ꝓ viris ⁊ mulieribus. ꝓ ſacerdotibus ⁊ aſtātibus ꝓ nobis ⁊ noſtris. De ꝑlatis ⁊ ſubditꝭ ibi. vna cū famulo tuo pa. nr̄o ⁊ oībus orthodoxis. de viris ⁊ mulieribus ibi. memēto dn̄e famuloꝝ famularūq; tuaꝝ. de ſacerdotibus ⁊ aſtantibus ibi. oīm circūſtantiū ⁊ q̄ tibi offerūt h̾ ſacrificiū. de nob̄ ⁊ noſtris ibi ꝓ ſe ſuiſq; oībus/ ſic ergo: exponēda eſt littera. q̄ tibi offerimus in ꝑmis. i. ꝑncipaliter ꝓ eccl'ia tua ſancta catholica. i. vniuerſali toto terrarū orbe diffuſa. ſꝫ fidei ſacramentis vnita. quā. i. vt eā pacificare digneris vt habeat pacē ab hereticis ⁊ ſciſmaticis ⁊ adunare q̄ diſꝑſa eſt īter ꝑfidos ⁊ paganos. Vel h̾ dicitꝰ qꝫ orādū eſt ꝓ diſcordātibus ab inuicē. quā ⁊ cuſtodire digneris a vicijs ⁊ demōibus ⁊ regere ī ꝓſperis ⁊ aduerſis. idipm tn̄ videtꝰ eſſe pacificare qđ adunare: cuſtodire qđ regere. Tūc eñ pacificat cū fideliū mētes adunat vt ꝑ ſpm̄ ſanctū caritate diffuſa multitudinis credētiū ſit cor vnū ⁊ aīa vna. tūc cuſtodit cū īter mūdi pericula regit. vt de ſctō mittēs auxiliū eā de ſyon tueatꝰ. Licet eñ ī apoc. ſeptē ſcribatꝰ eccl'ijs. vna tn̄ in cāticis eſt colūba. naꝫ ſapiā edificauit ſibi domum ⁊ exci. co. ſe. Una igitꝰ eſt eccl'ia ſeptē ordinibus diſtributa. vel ſeptē criſmatibus inſignita quaꝫ ip̄e pacificat ⁊ adunat ille cuſtodit ⁊ regit qui propter ip̄ius regimen ⁊ munimē vnū propoſuit vniuerſis ⁊ omnes ab vno ſicut corpus a capite gubernentur pro quo ſtatī oratur cū dicitꝰ. vna cū famlo tuo papa noſtro. q̄ v̄ba addidit clemēs papa. nā vt inq̄t pelagiꝰ papa. ꝯſtat ab vniuerſo orbe ſeꝑatos eē q̄ q̄libet diſſenſiōe inter ſacra miſteria apl'ici pōtificis memoriā ꝑm ꝯſuetudinē nō freq̄ntāt. q̄ v̾o nō ſunt d̾ romana dyoceſi ꝓ ſuo q; dn̄t orare pōtifice: q̄tenus vnitatē ſpūs in vinculo pacis obſeruent. vn̄ dn̄t dicere v̾ba ſequētia. ſ. ⁊ antiſtite noſtro. antiſteo tn̄ ip̄e celebrās nō dꝫ ea dicere. qꝫ v̾o addūt q̄dā de ātiſtite ⁊ rege noua traditio eſt vbi orādū eſſe ꝓ ꝑlatꝭ oſtenditꝰ orādū etiā eſſe ꝓ ꝑncipe aplo docēti ſra ad thimo. j. c. Obſecro inq̄t ꝑmo oīm fieri obſecratōes orōnes poſtulatōes ⁊ grarū actiones ꝓ oībus hoībus ꝓ regibus ⁊ oībus q̄ in ſublimitate ſunt ꝯſtituti: vt quietaꝫ ⁊ trāquillā vitā agamus in oī pietate ⁊ caſtitate. ſicut eñ due ſunt vite. celeſtis vicꝫ. et terrena. vna qua ſpūs viuit ex deo. ⁊ altera q̄ caro viuit ex ſpū. ita due ſunt ꝑtātes eccl'iaſtica vicꝫ ⁊ mūdana. vna q̄ moderatꝰ ſpūalia. ⁊ alia q̄ moderatꝰ carnalia. Iſta ꝑ clericos. ⁊ illa ꝑ laicos. Poſt vtrāq; ꝑtātez orādū eſt pro oībus orthodoxis qui vtrāq; fidē catholicā vicꝫ ⁊ aplicā venerantꝰ ⁊ colunt: ⁊ ſic heretici ⁊ ſciſmatici excluduntur Orthodoxi eñ q̄ſi recte gl'iantes: dicūtꝰ q̄ vicꝫ deū recte fidei ꝓfeſſione gl'ificant

Secunda pars canonis

Emento domine famuloꝝ famularūq; tuaꝝ ⁊ oīm circūſtantiū ⁊c.

Secunda pars in q̄ etiā oñditꝰ orādū eſſe ꝓ ſubditꝭ. Et ex hac iūctura verboꝝ euidēter ꝯuincitꝰ qꝫ in hoc loco debeat ſacerdos ſpecialiter viuos quos voluerit memorare: qm̄ ſub ſequenti Memēto defunctoꝝ poterit agere memoriā ſpecialē. Hinc etiā euidēter apparet q; ſctm̄ ſit ⁊ ſalubre miſſaꝝ intereſſe miſterijs cū ſacrificiū eucariſtie ꝓ circūſtātibus ſpecialiter offeratꝰ/ veꝝ cū deus nihil ignoret nec alicuius valeat obliuiſci: q̄d eſt qđ petimus vt deus meminerit nr̄i. Porro deus dicitꝰ ſcire quos approbat. vn̄. Nouit dn̄s q̄ ſunt eius. ⁊ dī neſcire quos reprobat. vn̄ Nō noui vos. Rurſus dī obliuiſci maloꝝ cū malus ad bonū reuertitꝰ. vn̄. Si impiꝰ egerit pn̄iam/ oīm iniq̄tatū eius nō recor

dabor. ⁊ dī obliuiſci bonorū cū bonus ad
malū p̄uertit. vñ Si iuſtus a iuſticia ſua ſe
auerterit oēs iuſticias eius nō recordabor
Deus ēt q̄ñq̄ȝ recordat̃ ad miſerādū. vnde
Memēto mei deus meus q̄r vētus eſt vita
mea. Q̄ñq̄ȝ ad puniēdū. vñ. Memēto dñe
filiorū edom in die hierl'm. Petimus ḡ non
vt nr̄i meminerit ſȝ vt nr̄i miſereat̃. ſ̄ȝ illḋ.
Remiſcere miſerationū tuarū dñe ⁊. m. t. q
a. ſe. ſunt. Sequit̃ Quorū tibi fides cogni-
ta eſt ⁊ nota deuotio. q. d. Qui ꝓpiciaris fi-
delibus ⁊ deuotis: q̄ ſolus vides ī ꝯſciētijs q̄
recte credant ⁊ deuote te diligāt vt potere-
nū ſcrutator ⁊ cordiū. deus ſciar: dñs occl'
torū: oīm ꝑſcrutator. in cuius ꝯſpectu nul
la creatura eſt inuiſibil'. Pro q̄bus tibi of-
ferim⁹ vel q̄ tibi offerūt h̄ ſacrificiū laudis
⁊c. q. d. Memēto dñe nō ſolū eorū ꝓ q̄bus
offerim⁹ ſȝ etiā ſacerdotū q̄ offerūt h̄ ſacrifici
uȝ laudis. Cū eñ ſacerdos offert ꝓ ꝑplo ni
hilomin⁹ ⁊ ꝑ ſe. vel iō dicit. ꝓ q̄bus tibi of
ferim⁹ vel q̄ tibi offerūt. q̄r nō ſolū offert ſa
cerdotes ſȝ ⁊ vniuerſi fideles. nā qḋ ſpāliter
adīplet̃ miſterio ſacerdotū h̄ vniuerſaliter
agit̃ voto fideliū. vel ꝓ q̄bus tibi offerim⁹
ſcȝ actu. vel q̄ tibi offerūt. ſ. deuotiōe. Dicit̃
aūt ſacrificiū laudis. ſ̄m illḋ apl'i. Quicq̄d
facere debetis oīa in laudē dei facite. vt de
us laudet̃ in vob. Scḋo ſacrificiuȝ laudis
dī q̄r xp̄s grās agēs illḋ inſtituit ꝑut dicet̃
in ſexta ꝑticl'a ſup ṽbo Grās agēs. Tertio
iō q̄r cū deo q̄cq̄ȝ offerim⁹ ſua ſibi reddim⁹
nō nr̄a largimur. vñ p̄s. Si eſuriero nō di
cā tibi: meus ē eñ orbis terre ⁊ plenitudo
eius: ḡ īmola deo ſacrificiū laudis ⁊ redde
altiſſimo vota tua. Quarto. q̄r deū laudare
debem⁹ nō ſolū q̄r paſſus eſt ꝓ nobis ſȝ ēt
q̄r nobiſcū eſt q̄tidie vſq̄ȝ ad ꝯſummatōnē
vite: vel q̄r nō ſolū ſe dedit ꝓ nobis ī p̄ciuȝ
ſȝ etiā q̄r dedit ſe nobis in cibū vt ꝑ p̄ciū re
dimeret nos a morte: ꝑ cibū aleret nos ad
vitā. Vñ. Qui mādu cat me ⁊ ip̄e viuet ꝓ-
pter me. ꝑ ſe effegeſis eſt. i. expoſitio ei⁹ qḋ
ſeq̄t̃ ſcȝ ꝓ redēptiōe aīarū ſuaruȝ: pro ſpe
ſalutis ⁊ īcolumitatis ſue. Sequit̃ Suiſq̄ȝ
omnibus ⁊c. vicȝ ꝯſanguineis ⁊ affinibus

familiaribus vel amicis. Licȝ eñ diligere
teneamur ēt īimicos. ſ̄m illḋ. Diligite ini
micos vr̄os: ſeruare tñ debemus ordinē ca
caritatis: q̄ incipit a ſeip̄o. ſ̄m illud. Intro
duxit me rex in cellā vinariā ⁊ ordīauit in
me caritatē. nā ⁊ apl's ait. Dū tempus hē-
mus operemur bonū ad oēs. maxime autē
ad domeſticos fidei: ꝓ redēptiōe aīarū ſua
rum ⁊c. q̄ſi nō ꝓ tp̄ali lucro vl' appetitu ter
renorū ſed pro ſpe ſalutis ⁊ incolumitatis
ſue. i. ꝓ ſalute vel īcolumitate ſperāda. ſpe
eñ ſalui facti ſumus. ꝓ ſalute q̄dē mētis ⁊
īcolumitate corp̄is. nā vtraq̄ȝ ſanitas ē ab
illo q̄ dicit. Salus ꝑpl'i ego ſum. Verȝ vtra
q̄ȝ ſanitas ꝓuenit ex redēptiōe aīe. i. de re-
miſſiōe p̄cti: ſicut ecōtra de reatu p̄cti ꝓce
dit infirmitas vtriuſq̄ȝ iuxta ſn̄iam verita
tis Ecce ſanus inq̄t factus es iam noli pec-
care ne deterius aliq̄d tibi ꝯtingat. Porro
tria ſūt hoīs bona ſcȝ corp̄alia. ſpiritualia
⁊ terrena. vicȝ infima media ⁊ ſup̄ma. pro
quibus ſac̄dos dic̄ ſe offerre: pro corp̄alib⁹
ibi: pro incolumitate: ꝓ ſp̄ualibus ibi: pro
redēptiōe: pro eternis ibi: pro ſalute. Nā ⁊
dñs docet nos pro his tribus orare videli
cet pro eternis. Vñ. Adueniat regnū tuū.
ꝓ ſp̄ualibus. Unde Fiat volūtas tua ſicut
in celo ⁊ in terra: pro corp̄alibus. vñ Panē
nr̄m q̄tidianū da nobis hodie. Offerim⁹
ergo ſacrificiū ꝓ eternis vt dent̃ nobis in
p̄miū: pro ſp̄ualibus vt dent̃ nobis ad me
ritū: ꝑ corp̄alibus vt dēt̃ nobis ad admini
culū vt ꝑ hec ⁊ iſta ꝑueniam⁹ ad illa. verū
cū dicat apl's. q̄r ṽtus ī infirmitate ꝑficitur
⁊ iterū cū infirmor tūc fortior ſuȝ. q̄d eſt q̄r
pro corp̄ali incolumitate ſacrificiū laudis
offerimus: niſi vt nobis ꝯſeruata vel reddi
ta ſanitate: grārū actiōes ī eccl'ia referam⁹.
Sequit̃ Tibiq̄ȝ reddūt vota ſua ⁊c. Vota
ſua dicūt̃ q̄ volūtarie promitunt̃. q̄r volen
ter ⁊ libēter deo vouere ⁊ votū reddere de-
bemus. Verū cum nr̄a donemus et aliena
reddamus. quomodo vota ſi ſua ſunt red
dunt et non potius donant. vel ſi reddunt
quomodo ſua ſunt et nō potius aliena. Sa
ne votū bonū ⁊ hoīs et dei eſt: ſȝ dei pro

pter autoritatem grē hominis propter libertatē arbitrij. propter qđ dicit apl's. Nō aūt ego: ſed gratia dei mecum.

Tertia pars canonis

Communicantes

ꝛc. Tertia pars. Ciritius pa. addidit hec verba. Cōicātes ꝛ memoriā venerātes. Sane pōtifex vt lex iubebat thuribulū viuis carbonib' plenū intra ſctā ſctōꝛum ſecū poꝛtabat. ſicut ī ꝓhemio huius ptis dictū ē. xp̄s carnis ſue thuribulū oī v'tute plenū tulit ad aſtra. ſic ꝛ ſacerdos xp̄i vicē tenens vacu' a peccatis ꝛ plenus virtutū odoꝛibus ad ſacrificiū altaris accedere dꝫ. Cōicātes ꝛ memoriam venerātes. Cōicare idē eſt qđ participare. qꝛ ſctōꝛum ꝛ āgeloꝝ paſcuis cōicare debemus. Quattuoꝛ autē modis in eccleſia cōicatur ꝓut dicet' in ſexta pticula ſup verbo Qui pridie. Memoriā venerari. idē eſt qđ memoriā honoꝛabiliter colere qꝛ beata Maria v'go p aduētū ſpūſſancti genitrix facta eſt filij dei ihu xp̄i dñi noſtri q̄ deus ꝛ homo eſt. Illud aūt notandū ē qꝛ ſecreta nō tota ſimul ab vno ſed pticulatim a plībus ex eo perpēditur fuiſſe ꝯpoſita. qꝛ teriea ſctōꝝ ꝯmemoꝛatio repetitur lꝫ hoc ipꝫ ꝓuenerit ad laudē ꝛ glīam trinitatis. In ſcđa quippe ꝯmemoꝛatōe ſupplētur qui de p̄mitiuis ſanctis deeſſe videbātur ī p̄ma. Verū in ea ꝯmemoratiōe q̄ fit an̄ ꝯſecrationem coꝛpis xp̄i poſtulatur ſctōꝝ ſuffragium. In ea v'o q̄ fit poſt ꝯſecrationē coꝛpoꝛis xp̄i ſanctoꝝ ꝯſoꝛtium imploꝛatur. qꝛ nimiꝝ an̄q̄ coꝛpus xp̄i qđ eſt vniuerſalis eccl'ia ꝯſecretur. i. an̄q̄ regnū adueniat. neceſſariū eſt nobis in via ſctōꝝ ſuffragiū vt meritis eoꝝ ꝛ p̄cibus diuine ꝓtectiōis muniamur auxilio. ſed vbi coꝛpus xp̄i fuerit ꝯſecratū. i. vbi regnū aduenerit aſſeq̄mur in patria ſanctoꝝ ꝯſoꝛtium vt ſocietatem ꝛ ptem cū ſanctis apl'is ꝛ martiribus habeamus. In via quippe cōicamus cum ſanctis p fidē quā ipi hic habuerūt ꝛ nos habemus. In patria v'o pticipabimus cū ſanctis p ſpem quā ipi hn̄t ꝛ nos habebimus. Nos eñ fidē hēmus ꝛ ſpē: ꝛ illi ſpē hn̄t ꝛ rem. nos pcurrimus ſtadiū. iſti poſſident brauium. nos pugnamus in via. illi triūphāt ī patria. Cōicamus igit' ꝛ memoriā veneramur aploꝝ ꝛ martirū ꝛ p̄cipue glīoſe v'ginis dei genitricis Marie vt eorum ſuffragio de fide ꝑducamur ad ſpem De ſtadio ꝑueniam' ad brauiū: d' via ad patriā trāſeam' In p̄mis aūt noīat' nomē btē Marie. qꝛ ipa eū q̄ oblaturus ē ꝛ q̄ vera hoſtia ē: genuit ꝛ ī celis obtinet p̄ncipatū. Noīant' aūt ꝛ duodeci apl'i ꝛ duodeci martires q̄ oēs huius ſacrificij teſtes fuert ꝛ paſſionē xp̄i v'bis ꝛ effuſionis ſanguīs teſtimonio ꝓbauerūt. In hac aūt cōmeōratōne ſctōꝝ illđ obſeruat eccl'ia qđ ātiquitus agere ꝯſueuit vt ī oꝛōnibus ſuis recolat patrū memoꝛiā qtīīo eoꝝ meritis ſuffragantibus facilius obtineat qđ imploꝛat. ſic ꝛ moyſes ꝓ peccāte pp'lo intercedēs patrū memoꝛiā interpoſuit dicēs. Recoꝛdare abꝛaā yſaac ꝛ iacob ſeruoꝝ tuoꝝ ꝛc. exo. xxxij. ſic ꝛ azarias oraſſe legit' ī foꝛnace. neq̄ſum' auferas miam tuā a nob dñe deus noſter. ꝓpt' abꝛaā dilectū tuū. ꝛ yſaac ſuū tuū ꝛ iſrl' ſctm̄ tuū. ꝛ qm̄ extra vnitatē eccleſie nō eſt locus offerēdi ſacrificiū vnitatis. iō ſctōꝝ memoꝛie cōicamus in ſacrificio. q̄tenus in cōiōne ſctōꝝ ſacrificiū offeramus. nā ſicut vn' panis ex multis g̃nis vt vinū ex multis racemis. ꝛ vnū coꝛpus ex mlt'is mēbris. ſic ex multis fidelibus vna cōſtat eccl'ia. Scriptū eſt eīn. Alienigena non veſcet' ex eis qm̄ ſctā ſunt ꝛ iō ſolū illū ad eſū huius agni recipim' q̄ noſtre ꝯiūctus eſt domui. vicꝫ oēm domeſticū fidei a p̄ncipe vſqꝫ ad plebeū. a pp'lo vſqꝫ ad publicanū Scpſerunt aūt q̄dā. qꝛ qꝛ ſacerdos legalis ſcripta hēbat in longiō noīa duodecꝫ tribuū patrū. Exo. xxx. Ideo in huius rei memoꝛiā pſbiter noīat memoꝛiaꝫ beate v'ginis ꝛ aploꝝum ꝛ quorundā martirū. ſꝫ cū eccleſia inter ſctōs magnifice memoꝛiā cōfeſſoꝝ veneret' quare in canone nō fit de illis cōmemoꝛatio. videri pōt qꝛ canō prius

xij. apti et xij. martires

vide

fuit editus q̄ memoriā ſanctoꝝ ꝓfeſſorū ec cleſia celebraret. nā oēs fere ſancti q̄ i canone ꝯmemorātur p̄ceſſere ſilueſtrū p̄ter ioħannē ꝛ paulū ꝛ marcellinū ꝛ petrū q̄ ꝓximū ſucceſſerūt. Eccl'ia ꝟo poſt tp̄s beati ſilueſtri cepit memoriā ſctōꝝ ꝓfeſſoꝝ venerari. Canon autē ex eo ꝯuincit' p̄ceſſiſſe q̄ apl'oꝝum cathalogus nō ita repitur in illo diſpoſitus ſicut in emēdatioꝛibus codicibus ſiue ī euāgelijs īuenitur. In p̄oꝛibus editionibus vt dicit hiero. nō ſolū euāgeliſtarū mutatus eſt oꝛdo ſꝫ etiā ꝟboꝝ ꝛ ſn̄iarum erat ꝯfuſa ꝯmixtio. Pōt etiam dici q̄ iō ī canone ſolū fit mētio de martiribus q̄ cū hoc ſacr̄m ſit ſacr̄m amoꝛis ipi' ſacramenti miſterio dꝫ ſolū fieri memoꝛia de ill' in q̄bus ſpālius appuit ſignū veri amoꝛis. In apl'is appuit p tpaliū abiectionē. In martiribus p coꝛpoꝝ toꝛmētū expoſitōnem. De p̄mo math. xix. Ecce nos relinq̄mus oīa ꝛc. De ſcdo Sa. iij. Et ſi corā oīb' toꝛmēta paſſi ſunt ꝛc. Rurſus iō nō fit mētio de ꝯfeſſoꝛibus. q̄ illi nō ſunt paſſi ſicut xp̄s cui' paſſiōis ē memoꝛiale h̄ ſacramētū. Grego. iij. addidit hec verba. ſ. illā q̄ ī quibuſdā eccl'ijs dicūtur. ſ. quoꝝ ſolēnitas hodie i ꝯſpectu tue maieſtat' celebrat' dñe deus nr̄ i toto oꝛbe terraꝝ. Terminat' aūt hec pticula. p eundē xp̄m dn̄m nr̄m. ſicut eniꝫ p filiū oīa facta ſunt ita p ip̄m h̄nt oīa ēē parata ꝛ terminata. Et ꝟm quoſdā nō dꝫ hic r̄ndere amen. neqꝫ vſqꝫ ad fractionem hoſtie. q̄ angeloꝝ choꝛus ſctō miſterio aſſiſtans r̄ndet amē. hoc tn̄ nō vbiqꝫ ſeruatur De hoc dicetur ī ſexta particula

Quarta pars canonis.

Hanc igitur oblationem. Quarta pars. Et hoc dicēdo ſacerdos in quibuſdā eccleſijs ꝓfunde ſe inclinat. Sane legalis pōtifex oꝛās fumo thimiamat' obūbꝛabatur ꝛ tegēbatur. ne pateret alicui dū cremaret īcenſum ſicut in ꝓhemio huius ptis dctm̄ eſt. Et xp̄s dū patrē iterpellat ꝓ nobis angeloꝝ ptrāſit intuitum. q̄ intelligi nō pōt q̄tū p̄ñtia ſumpte carnis īpetret apō patrem ꝓ nobis. ſacerdos q̄ dū vicē xp̄i gerit quodāmō tegitur ꝛ latet. q̄ nec cogitari nec narrari pōt q̄ta ꝟtus ꝛ potentia ſit in ꝟbis eius in h̄ miſterio. q̄ latet hoīes ꝛ angelos. Ad qō repn̄tandū in q̄buſdā eccleſijs ſacerdos ſecretā intrans q̄buſdam coꝛtinis q̄ ſunt ī vtroqꝫ latere altaris que tūc extēdūtur q̄ſi tegit' ꝛ velat'. Seruitutis nr̄e. ſ. mee ꝛ cūctoꝝ q̄ tibi ſuiunt ꝛ famulātur. Et nota q̄ due ſunt ſuitutis ſpēs. vna q̄ ſoli creatoꝛi debet' q̄ dr̄ latria. altera que creaturis īpēditur q̄ vocat' dulia. quaſdaꝫ em̄ creaturas poſſumus inter oīa venerari. Utrāqꝫ ſpēm dn̄s determinat dicens. reddite q̄ ſunt ceſaris ceſari. ꝛ que ſunt dei deo. Unꝺ ꝟſus. Latria fit dn̄o. debet' dulia ſeruo. Ad coꝛpus xp̄i fertur iperdulia vere Latria ergo ē ſeruitiū ſiue cultus ſoli deo creatoꝛi debitus quē debemus ſup oīa reuereri. Ad' eā quidē ptinēt tēpla altaria ſacerdotia ſacrificia feſtiuitates cerimonie ꝛ h'mōi. q̄ ſoli deo ſunt exhibēda. iuxta illō. Dn̄m deū tuū adoꝛabis ꝛ illi ſoli ſerujes. i. ſoli deo ſeruitutē adoꝛationis impendes Non em̄ ſanctis ꝛ angelis ad honoꝛeꝫ dei ſed potius deo ad honoꝛem ſctōꝝ ꝛ angeloꝝ dedicātur templa ꝛ altaria ꝯſecrātur. ꝛ ſacrificia offerūtur nec ipiſ adoꝛatōis ſeruitus ſed ſoli deo impēditur. vt dicetur in ꝓhemio. vij. ptis ne ſi ſecus fiat nō theoſobie cultus exhibeat' ſed idolatrie crimē incurrātur ſuiendo creature tanq̄ creatoꝛi ꝛ mutando gl'iā incoꝛruptibil' dei in ſilitudinem coꝛruptibilis hoīs. Si igitur nec hoīes nec angeli adoꝛandi ſunt. attēdūt quid agant q̄ ſub p̄textu cuiuſdā religiōis ſeu pietatis diuerſas adoꝛant imagines. Non em̄ lꝫ manufactū aliquid adoꝛare. vt ꝓbatū ē ī pte p̄ma ſub ti. de picturis. vna q̄deꝫ tm̄ eſt dei pr̄ia imago quā vna cum patre adoꝛatōe venerari debem'. ſ. vnigenitum dei filiū ih̄m xp̄m q̄ eſt ſplēdoꝛ gl'ie ꝛ figura ſubſtātie eius. cuius nō ſolū deitas

tem:ſed etiã humanitatem adorare debe-
mus.iuxta illud. Adorate ſcabellũ pedũ
eius qm̃ ſanctum eſt. Ceteras vero imagi
nes ꝛ creaturas ſacras ꝛ ſanctas.i. ange-
los hoĩes ꝛ ſacra:non latria:ſed dulia poſ
ſumus venerari. De adoratione angeloꝝ
legitur ꝙ abraã oculis eleuatis ĩ conualle
mãbre tres vidit ꝛ vnum adorauit ex an-
gelis. Loth ꝗ̃ duobus angelis ĩtrantibus
ciuitatẽ occurrens adorauit:petens vt ĩ do
mũ ſuam hoſpicio declinarent. De adora-
tione hoĩm legitur ꝙ iacob vidẽs eſau ve
niẽtem ꝑceſſit vtrãqꝫ turmã ꝛ ꝓnus in ter
ram ſepties adorauit. Filij ꝗ̃ iacob adora
uerũt ioſeph in egypto. De adoratione ſa
cramentoꝝ dicit eccl'ia. Crucem tuam ado
ram' dñe. Et alibi legitur. Xp̃iani ſacras
imagines pie venerãtur ꝛ adorant. Sequi
tur Dies qꝫ nr̃os. Et nota ꝙ leo papa ad-
iunxit infra actõem Hanc igitur oblatõeꝫ
vſqꝫ placatus accipias. Beatus autẽ gre-
gorius has tres petitiones in canone dici
tur addidiſſe. Prima eſt Dieſqꝫ noſtros ĩ
tua pace diſponas.ſupple ꝑ eum q̃ pro no
bis ẽ traditus in manus eoꝝ qui pacẽ ode
runt. Scd'a ab eterna dãnatione nos eri-
pi.ſupple ꝑ eũ q̃ ꝓ nobis tali morte dãna
tus eſt. Tertia.ꝛ in electorum tuoꝝ iubeas
grege numerari.ſupple ꝑ eum qui pro no
bis deputatus eſt cũ iniquis. In pace tua
ꝛc. Et nota ꝙ eſt pax pctõꝝ. pax iuſtoꝝ
que dicit pax pectoris ſiue ſpũalis.pax tem
poris.ꝛ pax eternitatis. De pace peccatoꝝ
dicit ps. Zelaui ſup iniquos pacẽ peccato
rum videns. De pace iuſtorum dicit apo-
ſtolus. Fructus ſpũs eſt:caritas gaudium
pax pacientia: Hanc reliquit dñs apl'is
dicens. Pacem relinquo vobis. De pace
temporis inquit propheta. Orietur in die
bus eius iuſticia ꝛ abundantia pacis. De
pace eternitatis dñs dixit apoſtolis. Pa-
cem meam do vobis.nõ quomodo hꝰ mũ-
dus dat ego do vobiſ. Pro hac triplici pa
ce ter oramus in miſſa. Primo in hac ora-
tione.hãc igit.ibi Dieſqꝫ noſtros ĩ tua pa
ce diſponas. Secundo in oratione. Libera
nos.ibi Da propicius pacem in diebus
noſtris. Tertio in. pax domini.ibi Dona
nobis pacem. vt de pace temporis per pa
cem pectoris tranſeamus ad pacem eter-
nitatis. Ob hoc etiam ſacerdos ter in miſ
ſa oſculatur altare videlicet in principio ca
nonis dicens. Uti accepta ꝛc. ꝛ in oratio-
ne.ſupplices.ꝛ pꝰ oroẽꝫ Dñe ihũ xp̃e q̃ dixi
ſti apoſtolis.licet quidã nonies oſculẽtur.
vt in ſui adiutorium ad hoc impetrãdum
nouem choros vel ordines angelorum in
q̃bus omnes ſancti locati vel locandi ſunt
inuocent ꝛ inducant. Uel hoc faciunt qua
ſi gratias agentes de nouem ordinibus
quos quilibet ſacerdos gradatim ſuſcepit
Circa huiuſmodi altaris oſcula notan-
dum eſt ꝙ ſacerdos ea facit tribus tempo
ribus in miſſa.iuxta tria quibus ĩdiget ad
alia tria ab eo in altari agenda. Primo eĩ
facit quedam oſcula ante collocationem
hoſtie ꝛ calicis ſcilicet quando primo ad
altare accedit ꝛ quando ad primam colle-
ctam dicturus' eſt. dominus vobiſcum. et
iterum poſt euangelium dicturus eſt. do-
minus vobiſcũ.que oſcula facit vt fiat di
gnus miniſter in ſacrificando. Secundo
facit alia poſt collocationem calicis ꝛ ho-
ſtie priuſqꝫ communicet ſcilicet dicturus.
orate fratres ꝛc. Et quando in canone di-
cit. Uti accepta.ꝛ quando dicit Ex hac al-
taris participatione. Et finita oratõne illa
Domine ihũ xp̃e qui dixiſti apoſtolis.que
facit vt ſit idoneus in xp̃i corpore recipiendo
Tertio vero facit alia poſtqꝫ communica-
uit ſcilicet dicturus Dominus vobiſcum
ante poſtcommunionem. ꝛ completa ora
tione. Placeat tibi ſancta ꝛ cetera.que fa-
cit vt ſufficiens inueniatur in gratias deo
ꝓ receptis referẽdo. Uerum oſcula q̃ fiunt
ante collocationem hoſtie ꝛ calicis.ꝛ ea q̃
fiũt poſt cõicationẽ fiunt ſuper altare.vide
licet in medio eius. Cum enim ſacerdo-
tis dignitas ꝛ auctoritas in ſacrificando
necnon ꝛ ſufficientia ad referendum gra-
tias de acceptis ſit ſolum a deo a quo no-
ſtra ſufficientia eſt. Idcirco ante calicis et

hoſtie locatões ꝛ poſtq̄ cõicauit oſculatur mediũ altaris ꝑ qḋ ꝓpter v̄tutem ꝯſecrationis ꝛ vnctionis ibi ĩ mēſa altaris facte maxime repn̄tatur deus ĩ quo vniũtur extrema. Oſcula v̄o que fiũt poſt calicis ꝛ hoſtie collocationē añq̄ cõicet fiũt a ſiniſtris calicis ꝓpe hoſtiā. Ad hoc eñ q̄ ſacerdos ſit iuſtus in ſacrificādo requirit̃ nō ſolum actio diuina verũ etiā ſua. Vñ Aug. Qui fecit te ſine te: nō iuſtificabit te ſine te. Req̄ritur ergo diſpoſitio ex ꝑte ſui qḋ fit ſi nō reſiſtit diuinis motibus ſꝫ ĩfuſio gr̄e fit ex ꝑte dei. iō q̄ oſcula q̄ fiũt añ cõiōnē nō directe fiũt in medio altaris. Rurſus illḋ qḋ eſt ex nobis ĩ iuſtificatiōe nr̄a ē q̄ḋ diminutum ꝛ modicũ reſpectu eius qḋ ex deo eſt. Merito ergo fiũt a ſiniſtra ꝑte calicis q̄ eſt ꝑs diminuta ꝛ obliqua reſpectu dextre Fiunt tamē iuxta hoſtiā tũ q: ĩ iuſtificatione plura ꝛ nobiliora ſunt a deo ſeu a xp̄o. tuꝫ q: etiā illud qḋ a nobis eſt potius haberet rōeꝫ mali q̄ boni. niſi quodāmō eēt a deo ꝑ grāꝫ ꝓueniētē elicitũ regulatũ ꝛ acceptũ Pōt etiā ſcḋo dici q̄ ideo qñ calix ꝛ hoſtia nō ſunt ſuꝑ altare: oſcula fiũt in medio altaris vicꝫ directe ſuꝑ locũ crucis ex criſmate in ipius ꝯſecratiōe facte: q: xp̄s ſtans in medio diſcipuloꝝ ſuoꝝ dixit eis. Pax vobis: q̄ pax ꝑ ipa oſcula deſignatur. Tertio ad deſignādũ q̄ ſicut habet̃ in cāticis xp̄s aſcēſum in cruce purpureũ. i. ſanguine rubricatũ media caritate ꝯſtrauit. q̄ caritas ꝑ oſculum deſignat̃ q̄ etiā media dr̄. quia cõis oı̄bus: ꝓ oı̄bus eñ venit pati ex caritate. Porro fiũt oſcula ipa manibus ſuper altare depoſitis. Primo ad notandũ q̄ caritas ꝑ oſculũ deſignata opibus dꝫ inniti. nā ſc̄m grego. oꝑatur magna ſi ē. ſi aũt renuit oꝑari amor nō ē. Scḋo ad notādũ q̄ in altaris ſacrificio ſacerdos oīꝫ tꝑaliũ curam deponeret. ꝛ ſolũ ipi ſacrificio affixaꝫ mentē dꝫ h̄re. Tertio ad deſignādũ q̄ ad h̄ opa eius nō ſufficit qḋ ſolũ dei mīa obtineatur. Ad h̄ nōnulli ĩ locis ipis oſculādis ſignũ crucis cũ tribus extēſis digitꝭ ꝓus imꝑmũt. tũ q: oīa ĩ fide trinitatꝭ agēda ſunt. tũ q: regulariter quicq̄d dn̄i applicādũ ē: dꝫ ꝓus crucis ſignaculo ĩſigniri. Et quāq̄ altaris mēſa ꝯſecrata fuerit ꝛ alia multa crucis ſigna in ipo miſſe officio ꝓceſſerint: nō tñ hec ſuꝑfluũt. tũ q: nō rōe ipius loci ſed rōe opis in loco ipo fiēdi fiũt. tũ q: q̄tūcũq̄ altaris mēſa fuerit ꝯſecrata. neſcit̃ tñ q̄ḋ in ipo loco maligno ſp̄ui ꝑmittatur a deo. Alia etiā multa ſigna ꝓus facta nō rōe loci ſꝫ rōe ꝯſecratiōis corꝑis ꝛ ſanguinis xp̄i facta fuerũt. Alij tñ in penultimo ꝛ finali dn̄o vobiſcũ nec oſculāt̃ altare. nec ĩ illo ĩꝑmũt ſignũ crucis ſꝫ ſe ſolũ añ faciē ſuam ſignāt ꝛ bn̄. tũ q: ꝑ altaris oſculũ qḋ in fine miſſe fit intelligit̃ ſacerdos oīa ꝓcedētia approbare ꝛ eis toto mētis affectu aſſentire. tum q: ꝑ corꝑis dn̄i ꝑn̄tiam oīo ĩmundus ſp̄us de loco ipo credēdus ē aufugiſſe. De oſculo etiā altaris ꝛ libri ſub titulo de altaris oſculo dictum eſt.

Quinta pars canonis.

Quam oblationem ꝛc̄. Quinta pars in qua ſacerdos accedit ad dominici corporis conſecrationem dicens. Quam oblationem. id eſt terrenam materiā ad corpus tui filij deſtinatam tu deus queſumus in omnibus. i. tota cognitione tota mente et toto intellectu digneris facere benedictaꝫ ꝛc̄. Sane quarta feria iudas vnus ex duodecim a dyabolo ſuꝑplantatus. immane ſacrilegium perpetrauit. dum filium dei triginta argenteis vendidit phariſeis ĩ recompenſationeꝫ dāni quod incurrerat ꝓpter effuſionem vnguenti. Quare inquit hoc vnguentum non venit tricentis denarijs ꝛ datum eſt egenis. Dixit autem hoc non quia de egenis pertinebat ad eum. ſed quia fur erat ꝛ loculos habens ea que mittebantur aſportabat. Quilibet autem argenteus valebat decem denarios vſuales ꝛ ita dānũ vnguēti qḋ voluerat trecētos denarios trigīta recōpēſauit argēteis. Si v̄o dicam᷑ argenteos fuiſſe denarios vſu-

ales. dicemus q̄ iudas vendidit christum quaſi vile mācipiū. xxx. denarijs qui ſunt decima pars tricentoꝝ denarioꝝ quos valuerat vnguētū. Propter qđ dn̄s ꝯſpectiue loq̄tur ꝑ ꝓphām. Appenderūt inquit mercedē meā. xxx. argēteis ꝑciū appreciati q̄ appreciatus ſum ab eis. Ad deſignandum ergo ꝑciū q̄titatē quo xp̄s vēditus eſt ſacerdos hic facit tres cruces cōiter ſuper oblatā et calicē cū dicit. bn̄dictā aſcriptā et ratā. nam et tricēta pariter et. xxx. multiplicatōnem ſuſcipiūt a ternario. Poſtmodū autē ad deſignandū vēditionē et emptionē duas cruces impm̄it ſigillatī. vnā ſuper oblatā. et alteram ſuper calicē cū dicit. vt nobis corpus et ſanguis fiat. q. d. Illa vēditio fuit maledicta proſcp̄ta irrita iniqua et deteſtabilis: ſed tu deus hāc oblationē digneris facere bn̄dictam aſcriptam ratam rōnabilem ꝛ acceptabilē. Judas eñ dilexit maledictionē ꝛ veniet ei: ꝛ noluit benedictionē ꝛ elongabit ab eo: ſz tu deus hāc oblationez digneris facere bn̄dictā ꝑ quā nos in celeſtibus bn̄dicas. Judas deletus ē de libro viuētiū ꝛ cū iuſtis non ſcribetur: ſz tu deus hanc oblationē digneris facere aſcp̄tam ꝑ quam nos īter electos aſcribas. Judas laqueo ſe ſuſpēdit ꝛ ep̄atum eius accepit alt. ſz tu deus digneris hāc oblationem facere ratam: ꝑ quā ratū ſit noſtre ſalutꝭ ꝓmiſſuz. vel ratam q̄ ad ꝯfirmationē ī oībus bonis ne ſic cayn offeramus q̄ ſenō deo ſed dyabolo obtulit ſacrificiū. Itē iudas exiuit cōdēnatus. ꝛ oīo eius facta eſt in peccatū. ſed tu deus hāc oblationē facere digneris rationabilē. i. rōne plenaz per quā rōnabile fiat nr̄e ſeruitutis obſequiū. iudas q̄ reddidit malū pro bonis: ꝛ odiū ꝓ dilectione retribuit: ſed tu deus hāc oblationē facere digneris acceptabilē per quam nos tibi reddas acceptos. Scđo fiūt tres cruces cōiter ſuper oblatōem ꝛ calicē: q: xp̄s tria cōiter egit circa panē ꝛ vinū vicz accepit bn̄dixit ꝛ dedit. Poſtmodū ſpāliter facit vnā crucē ſuper oblatā: q: dixit comedite. h̄ eſt corpus meū. ꝛ alterā ſuper calicē: q: dixit bibite q: hic eſt ſanguis meus. Et ꝑm hunc ſenſum recte ſubiūgit Qui ꝑdie q̄ pateref ꝛc. Tertio fiunt tres cruces q: iudas vēdidit xp̄m ad crucifigendū tribus ſcz ſacdotib' ſcribis ꝛ phariſeis. Ad notandum q̄ cōiter tres emptores facit ſacdos tres cruces cōit ſuper oblatā ꝛ calicē dū dicit. bn̄dictā aſcp̄tam et ratā. Ad notandū vō diſcrete venditorem et venditum. vel tradentē et traditum. facit duas cruces diſcrete ſuper oblatam et calicem cum dicit: vt fiat corpus et ſanguis. Quarto tres prime cruces notant quo factum eſt eſſe: ex virtute crucifixi vel ſignificant tres dies q̄bus xp̄s predicauit poſt dñicam in ramis palmarum vel triduum quo in ſepulcro quieuit vel tria loca corporis in quibus paſſus ē. id eſt manus pedes et latus. due vero ſequentes ſignificant diuinam et humanaz naturā vel qđ xp̄s in aīa ꝛ corpore paſſus eſt. Et fiunt q̄nq̄ in figuram q̄ xp̄s q̄nq: vulnera habuit vel in q̄nq: crucibus tēpus legis exp̄mimus: qđ q̄nq: libris diſtinguit ꝛ in quolibet xp̄i paſſio denotat: q̄ lex q̄nq: ꝑſonis regebat. ſ. iudice. rege. ꝓncipe. ꝓpha. ꝛ ſacerdote. q̄bus xp̄s aſſimulat. Poſſunt q̄ verba ꝓmiſſa ſecūdo modo ſic exponi: Petimus vt deus hāc oblatōem faciat bn̄dictam aſcriptā ꝛ ratā. i. vt eā ꝯſecret approbet ꝛ ꝯfirmet in rōnabilē hoſtiā ꝛ acceptabile ſacrificiū: vt ita nobis. i. ad noſtraz ſalutem: panis fiat corpus ꝛ vinū ſanguis dilectiſſimi filij tui domini noſtri ihu xp̄i. Patri quidem dilectus eſt filius: ſicut ip̄e pater de celo teſtatus eſt dicēs Hic eſt filius meus dilectus ꝛc. Et nos eum diligere debemus: q: ip̄e prior dilexit nos ꝛ pro nobis eſt paſſus. Tertio mō ſic: Queſumus vt tu deus hāc oblatōem facere digneris benedictā. i. vt a te ſpiritualiter benedicat Unde virtute patris noſtri ſit benedictus fructus ventris virginis Marie. aſcriptā id eſt talem que de memoria tua nulla poſſit obliuione deleri. ratam id eſt talem que de beneplacito tuo nulla poſſit obliuione conuelli. rationabilem id eſt talem que tue

diuine rationi conueniat. Refert eñi int rõnabile ⁊ rõnale. Rõnabile dr̃ qđ de rõne ꝓcedit. Rationale vero quod vtitur ratione. Vñ ⁊ liber iste rationale vocat᷑. q᷑ eoꝝ que i eccl'iasticis officijs agũt᷑ ꝑtinet rõnes. acceptabilẽ. i. vt p eã tibi deo acceptemur. Quarto mõ sic. digneris facere bñdictam i. spũsctõ replere. ascptã. i. diuinitati ascribere. ratam. i. in veritate vt ad salutẽ sufficiat solidare. rõnabilẽ. nr̃a fide: acceptabilẽ nostra deuotiõe. Quĩto modo sic. Quã oblatõeꝫ tu de' omps digneris facere in oĩbus bñdictã. h̃ est trãsferre in eã hostiaꝫ q̃ est oĩnode bñdicta ascpta rata rõnabil' ⁊ acceptabilis. Bñdicta dr̃ hostia salutaris i. ab oĩ cã maledictiõis ĩmunis tã originali q̃ꝫ actuali. tã criminali q̃ꝫ veniali. sic elizabeth inq̃t ad v̾ginẽ. Bñdictus fructus vẽtris tui. ascpta dr̃. i. scpturis ⁊ figuris veteribus desiĝta tã in agno paschali q̃ꝫ ĩ mãna celesti. tã in ysaac ĩmolãdo q̃ꝫ ĩ abel ĩmolato. qñ vt inq̃t io hes. Hic ẽ agn' q̃ occisus est ab origĩe mũdi. Rata dr̃ q̃si nõ transitoria: sic vetus lex q̃ cessit vbi noua successit. sꝫ q̃ pmanet in eternũ s̄m ordinẽ melchisedech. Rõnabilis dr̃ q̃si nõ peculialis: sicut erat legal' q̃ sanguĩe thauroꝝ ⁊ hircoꝝ non poterat ꝯpctõ mũdare. sꝫ q̃ sanguĩe ꝓprio ꝯsciẽtias emũdat ab opibus mortuis. Acceptabil' dr̃ q̃ nõ illa. đ qua dic ꝓpha. Sacrificiũ ⁊ oblationẽ noluisti. sic ait dñs Nõ accipiã de domo tua vitulos neqꝫ đ gregibus tuis hircos. sꝫ illa de q̃ dic ps. Tibi sacrificabo hostiã laudis. vñ dñs ait. Sacrificiũ laudis honorificabit me. ⁊ s̄m hãc expositionẽ recte subiũgit᷑ vt fiat corpus ⁊ sãguis dilectissimi filij tui ⁊c. patri eñ dilectus ẽ filius. iuxta illđ. Hic ẽ fili' meus dilectus ⁊c. ⁊ nos eũ diligere debem' q᷑ ip̄e p̄or dilexit nos ⁊ passus est ꝓ nob. Aug. vo sic exp̄oit. bñdictã p quã bñdicim᷑: ascptaꝫ p quã in celo hoĩes ascribimur: ratã p quã in viscenbus xp̄i. i. de corpe xp̄i qđ ẽ eccl'ia cẽsemur: rõnabilẽ p quã a bestiali sensu exuimur: acceptabilẽ vt q̃ nobis ip̄is displicemus p hãc acceptabiles eius vnico filio simus. Subiũgẽsqꝫ sacerdos euãgelistarũ verba assumens dicit. Qui p̄die q̃ꝫ pateret ⁊c. Ambro. dicit q̃ hec v̾ba quã oblationẽ ascptã rõnabilẽ ⁊c. sunt v̾ba euãgeliste vsq̃ibi Accipite ⁊ mãducate ⁊ bibite ex hoc oẽs. Alij vo dicũt q̃ alexãder pa. i. addidit canoni v̾ba Qui p̄die. vsqꝫ. h̃ est corp' meũ

Sexta pars canonis

Qui pridie quã pateretur ⁊c. Sexta pars hec v̾ba dicit᷑ alexander papa p̄mus addidisse vt p̄missuꝫ est. Qđ aũt ab h̃ loco agit᷑ repũtat id qđ xp̄s in cena fecit. ⁊ est sensus hoꝝ v̾boꝝ. Qui p̄die anteq̃ꝫ pateret᷑. i. vna die añq̃ꝫ ip̄e passus est ꝓ nob voluit tradere discipul' suis corpis ⁊ sanguĩs sui misteriũ vt illi traderẽt nob. Quintadecĩa nãqꝫ die p̄mi mẽsis q̃ tũc extitit feria. vj. passus est xp̄s: ⁊ p̄cedẽte nocte vicꝫ. xiiij. luna p̄mi mensis ad vespaꝫ vt legis scripturas impleret: post typicũ pascha corpis ⁊ sanguinis sui sacrm̃ ĩstituit ⁊ eccl'ie tradidit frequẽtãdũ. sicut eñ fuerat p̄figuratũ ĩ Exo. Decima die mẽsis primi tollat vnusq̃sqꝫ agnũ ꝑ familias ⁊ domos suas ⁊ seruabit eũ vsqꝫ ad quartãdecimaꝫ diẽ mẽsis hui' ĩmolabitqꝫ eũ vniuersa multitudo filioꝝ isrl' ad vespã ⁊ sumẽt de sanguĩe agni ac ponẽt sup v̾tũqꝫ postẽ. ⁊ ĩ supliminaribus domoꝝ ĩ quibus comedent illũ. ⁊ post pauca. Est enim phase. i. trãsitus dñi. Illud aũt notãdũ est q̃ sicut mãna datũ fuit hebreis p' trãsitũ maris rubri. iã submersis egiptijs: sic eucaristia dat᷑ xp̄ianis post ablutionẽ baptismi iã deletis pctĩs vt p baptismũ emũdemur a malo. per eucaristiã ꝯfirmemur ĩ bono. Sicut eñ mãna ppl'm illum p vastitatẽ in vie solitudinis ad terrã ꝓmissionis perduxit: sic eucaristia ppl'm istum per incolatum vite presentis ad patriam paradisi perducit: sic dicta. quia non aliud inuenitur vocabulum quo digne tantum sacramentum valeat appellari. nisi q̃ grece melius dicatur eucaristia quod latine exponitur s̄m ysidorũ: bona gratia. vel s̄m alios datio gratie.

Uiaticū q̄ recte appellat̄:q̄ꝛ reficiens ī via
deducit ad patriā:ſicut eīn filiꝭ iſrl'a trā
ſitu maris rubri māna nō defuit donec ve
nirent ad terrā ꝓmiſſionis.ita ꝛ fidelibus
renatis ꝑ baptiſmū rubricatū ꝛ ſanctifica
tuꝫ ſanguine xp̄i nō deficiet eucariſtia do/
nec veniet finis ſcl'i.ſꝫ nec tūc niſi q̄ ad h̄:q̄
vlterius nō ſumet̄ ſub ſpē.ſꝫ videbim⁹ de
um facie ad faciē. Hoſtia v̄o ſꝫm hebreos
dr̄ ab hoſtio.q̄m ad hoſtiū tabernaculi of/
ferebatur.ſꝫ ſꝫm gentiles dr̄ ab hoſte.q̄ꝛ de
uictis hoſtibus fiebat hoſtia.i.ſacrificiū ꝛ
victima ꝓ vincēdis.De quo dctm̄ ē ſub t.
de oblatōe.Dr̄ q̄ꝫ hoſtia immolatio.q̄ꝛ ibi
xp̄s ſacralīter ī molatur q̄ ſemel ī veritate
ꝓ peccatis immolatus ē ī cruce q̄d tractū
eſt a mola q̄ fieri ſolebat de quodā genere
frumēti q̄d far ſeu ador dr̄ q̄d ergo ī māna
p̄ceſſit ī eucariſtia ꝯſummat̄. nā q̄ꝫtālibet
quiſq̄ꝫ partē accipiat:totā ꝑcipit eucariſti
aꝫ ſicut euenit de māna q̄ꝛ nec q̄ plus colle
gerat habuit amplius.nec q̄ minus paue
rat repit minus.hanc g̊ p̄figurabat panis
ille celeſtis de quo ſapiens ꝓteſtatur. Pa
nē de celo p̄ſtitit ſine labore oē delectamē
tū in ſe hn̄tē ꝛ oīs saporis ſuauitateꝫ. Q̄d
de ſe xp̄s exponēs.Ego inq̄t ſum panis vi
uus q̄ de celo deſcēdi.ſi q̄s mā.ex h̄ pa.vi.
in eter:ꝛ panis quē ego dabo caro mea eſt
ꝓ mūdi vita.Et ē notandū q̄ in eccl'ia cōi
catur corpus xp̄i ſumēdo.pacē dando.pa
nem bn̄dictū ꝛ bn̄dictionem ſuſcipiēdo vt
dicet̄ ſub ti.de pacis.oſcl'o. Qui autē vult
cōicare dꝫ timorē fidē ꝛ dilectionē hr̄e. Se
quit̄. Accepit panē ꝛc.Hūc ſacrificiꝫ ritum
melchiſedech legit̄ primus celebraſſe offe
rens panē ꝛ vinū:erat eīn ſacerdos dei al/
tiſſimi.vn̄ dauid inq̄t ad xp̄m.tu es ſacer.
in eter.ſe.or.mel.ꝛc.Sacrificiū igit̄ euāge
licū p̄ceſſit legale nō ſolū dignitate ſꝫ etiā
tp̄e.ſic apl's pleni⁹ oſ̄ndit in epl'a.ad heb̄.
iō v̄o panē ꝛ vinū ī ſacrificiū corpis ꝛ ſan
guinis ſui xp̄s inſtituit.vt in ſumptōe cor
poris ꝛ ſanguinis xp̄i doceat̄ eē ꝑfecta re/
fectio.q̄ꝛ ſicut p̄ ceteris cibis ꝛ panibus cor
ꝑalibus panis cor hoīs ꝯfirmat ꝛ vinum
cor hoīs letificat.ita corpus ꝛ ſanguis xp̄i
p̄ ceteris cibis ꝛ potib⁹ ſpūalibus īteriorē
hoīeꝫ reficiūt ꝛ ſaginānt.vn̄ poculū tuū ine
brians q̄ꝫ p̄clarū ē. In his eīn duobus plēa
ꝯſiſtit ꝛ ꝑfecta refectio ſicut ip̄e teſtat̄.Ca/
ro mea ve.ē ci.ꝛ ſan.me⁹ ve.ē po.De h̄ etiā
dicet̄ ī.vij.ꝑticula ſup v̄bo.Hic ē calix.Ce
terū panis dꝫ eē de frumēto.vinū q̄ꝫ de vi/
te.q̄ꝛ xp̄s ſemetip̄m ꝯꝑauit frumēto cū ait
Niſi granū frumēti cadēs ī terrā mortuū
fuerit ip̄m ſolū manet.ꝛ viti cū dixit.Ego
ſum vitis vera. Ip̄e ēt fuit racem⁹ ī torcu/
lari crucis p̄ſſus.vn̄ Eſa.lxiij.Ueſtimenta
tua ſicut calcantiū ī torculari. Porro nec
racem⁹ vue nec granū frumēti dꝫ offerri ni
ſi vel exp̄ſſus in vinū vel redactū in panē.
quia xp̄s ꝛ panem ſe dicit ꝛ frumēto ſe cō
ꝑat.In canone tamē apl'orum in burcar/
do li.v.c.ſiquis ita tenetur.Siquis ep̄s vl'
p̄ſbiter p̄ter ordinatōeꝫ dn̄i alia quedā in
ſacrificio offerat ſuper altare.i.mel aut lac
aut pro vino ſiceram aut cōfecta quedam
aut volatilia aut aīalia aliqua aut legumi
na cōſtitutionem faciens:deponatur.De
hoc dctm̄ eſt ſub ti.de oblatōe ſacerdotis:
non dꝫ etiā in pane ip̄o poni ſal.q̄uis qui
dam heretici ꝯtrarium faciant.ꝓpter illō
q̄d ſcriptū eſt.Quicq̄d obtuleris ſacrificij
ſale ꝯdies.Et illud Nō auferes ſal federis
dn̄i dei tui de ſacrificio tuo.Et illud In oī
oblatione tua offeres ſal Et in euangelio
Oīs victima ſaliet̄. Que de ſale diſcretōis
nō materiali intelligit̄. Panis aūt hic for/
matur in modū denarij.tū quia panis vi
te ꝓ denarijs traditus ē.tū q̄ꝛ idē denari⁹
ī vinea laborātibus ī p̄miū dādus ē.ꝛ ī for
ma rotūda.vt dctm̄ ē ſub t.de oblatōe.In
h̄ etiā pane ſepe ſcribit̄ nomē ꝛ imago im
ꝑatoris nr̄i q̄ꝛ ꝑ eū ī imaginē dei reforma
mur ꝛ noīa nr̄a ī libro vite ſcribūt̄.nōnul/
li etiā ibi agnū figurānt.tū q̄ꝛ hic q̄ īmolat̄
ver⁹ ē agn⁹.tū ēt ꝓpter illō q̄d legit̄.Exo.xxix
Hoc ē q̄d facies ī altari.offeres agnos iugi
ter ꝛ vinū ad libandum ī agno. Panis q̄ꝫ
nō fermentatus ſed azimus in ſacrificium
dꝫ offerri.tū rōe facti.tum ratiōe miſterij.

Scriptum nãq; ē in Exo. Primo menſe. ꝛ
xiiij. die primi menſis ad veſpaꝫ comedetꝭ
azima vſq; ad diē. xxi. eiuſdē mēſis ad veſ
perā Itē ſeptē diebus fermētatū nō īueni
etur ī domibus vr̄is. Itē q̄ comederit fer-
mentatū: pibit aīa eius de cetu iſrl̄. Itā oē
fermētatū nō comedetis. Itē in cūctis ha
bitaculis veſtris comedens azima. Cuꝫ ḡ
xp̄s die. xiiij. p̄mi menſis ad veſpam cena
uerit cū diſcipulis ꝛ agnū paſchalē come
derit. ꝛ vtiq; ritu legali cū azimis panibus
ꝛ lactucis agreſtibus: ꝯſtat q̄ ea hora fer-
mentatū nō inueniebatur in domibus he
breoꝝ: ꝛ ita panē azimū ī corpus ſuū abſq;
dubio ꝯſecrauit. Cū eīm fermētū corruptio
nē ſignificet. vt̄ ſm̄ apl̄m. Modicū fermē
ti totā maſſam corrūpit. vt nihil corruptū
vel corrūpēs: ſꝫ totū ſinceꝝ vel ſincerās in
h̄ eſſe ſacrō mōſtret. nō fermētatum ſꝫ azi-
mū ꝯſecram⁹ iuxta illud apl̄i. Paſcha no
ſtrū īmolatus ē xp̄s itaq; epulemur nō in
fermento veteri ſꝫ in azimis ſince. et veri.
Greci tñ in ſuo pſiſtētes errore de fermen-
tato ꝯficiunt latinos azimitas vocātes: cū
ipſi verius fermētarij valeāt nūcupari. Di
cūt eīm in paſceue lunā. xiiij. extitiſſe ī qua
verus agnus ē īmolatus. vt legis īpleret
figura. q̄. xiiij. luna p̄mi mēſis paſchalem
agnū iuſſerat īmolari. Dn̄s ḡ eo die ſe paſ-
ſurū eē p̄noſcens: in p̄cedēti veſpa necessi-
tate ductus anticipauit comedere paſcha
Et q: tūc licite poterat comedi fermētatuꝫ
idō ꝛ ipſi corpus dn̄i de fermētato ꝯficiunt.
Dicunt etiā q̄ cū btā vgo maria p̄gnās
fuerit de ſpū ſctō: recte p fermētatū ſignifi
catur dn̄i incarnatio ꝓpter vginei vteri
tumorē: ſꝫ rn̄deri pōt q̄ nō offerim⁹ ī ſacri
ficiū vginis vteꝝ. nec ille ē ad trāſubſtātiā
dum neceſſarius. ſꝫ fides ꝛ dei verbuꝫ. Sed
nūquid ꝯficit q̄ fermentatuꝫ hodie apud
nos ſacrificat. ꝛ videt̄ q̄ nō. cū xp̄s azimū
ꝯſecrauerit qn̄ ſacrm̄ inſtituit vt dictum ē.
Preterea vt iā dicet̄ ecclīa a beatis petro
ꝛ paulo huc ſacrificij ritū accepit. q̄daꝫ tñ
ꝯtradicūt p̄ſernm ſi negligentia vl̄ igno-
rantia h̄ facit. Nā ꝛ legit̄ in leuit. Offeretꝭ
panes fermētatos cū hoſtia grāꝝ q̄ offert̄
ꝓ pacificis. Itē ī pētbateuco legit̄. Offe-
retis panes p̄miciaꝝ de duabus decimis.
fermentate ſimile. ꝛ multis cū fermentato
ꝯficiētibus ecclīa cōicat. Seq̄tur Eleuatiſ
ocul̄ ī celū ꝛc. Per h̄ q̄ xp̄s oculos ī celū le
uauit. īſinuat nobis ſe habere a patre qd̄
h̄ꝫ. q̄ q; ī p̄ncipio nr̄oꝝ operū debemus di
rigere mētis oculos ad dn̄m tanq̄ ad au-
torē oīm operū bonoꝝ. Iteꝫ p h̄ q̄ oculos
ad celū leuauit ꝛ prī grās egit: docuit nos
q̄ ſemp prī ſupplicare debemus. vt h̄ tam
magnū ſacrm̄ p man⁹ nr̄as pficere digne
tur. Hic aūt tria ꝯmemorāt̄ q̄ nullus euā-
geliſtarū deſcribit vicꝫ. Eleuatis oculis in
celū ꝛc. vſq; diſcipulis ſuis. Itē eterni te-
ſta. Itē miſteriū fidei. Quis ḡ tante auda-
cie extitit vt hoc corde ſuo tēptauerit īter-
ponere. Sane formā iſtā vboꝝ ab ipō xp̄o
acceperūt apl̄i ꝛ ab ipſis ecclīa. Multa q̄-
dem tā de vbis q̄ꝫ de factis dn̄icis ꝓpter
breuitatē p̄termiſerūt euangeliſte. q̄ tamē
apl̄i ſuppleuerūt. vt ē illud qd̄ apl̄s ait in
ep̄la ad corinth. Viſus eſt pluſq; q̄ngen-
tis fratribus ſimul deinde viſus ē iacobo
deinde apl̄is oībus. nouiſſime autē tanq̄
abortiuo viſus ē ꝛ mihi. Nā ꝛ iter ipſos euā
geliſtas q̄dam omittūtur ab vno q̄ ſupplē
tur ab alio. Vn̄ cū tres euāgeliſte ꝯmemo
rent. hoc ē corpus meū: ſolus lucas adic-
cit. qd̄ ꝓ vob̄ tradet̄. ꝛ cū mathe⁹ ꝛ marc⁹
dicāt. ꝓ multis. lucas dicit. ꝓ vobis. ſꝫ ma
theus addidit. ī remiſſionē pctōꝝ. Sequit̄
Grās agēs ꝛc. Hinc colligit̄ vn̄ ſacrificiuꝫ
laudis dicat̄. dr̄ eīm ſic. q: xp̄s grās agens
illud īſtituit. grās aūt agebat nō ꝓ ſe ſꝫ ꝓ
nobis. i. ꝓ repatōe oīm futura. de h̄ dctm̄
ē ī ſecūda pticula ſup verbo. ꝓ q̄bus bn̄di
xit ꝛc. Benedixit eīm bn̄dictōe celeſti ꝛ vtu
te vbi qua ꝯuertitur panis in ſubſtantiaꝫ
corporis xp̄i ſcꝫ. Hoc eſt corpus meum. Et
ī prolatione huius verbi fit crux ſuper pa-
nē. que ſignificat q̄ xp̄s paſſus eſt etiam ī
natura. Totus eīm paſſus eſt. ꝛ ſm̄ animā
ꝛ ſm̄ corpus. vt dicetur ī. xj. particula ſup
vbo. ꝛ preſtas. vt totum hoīem redimeret

Quia enī xp̄s accepit panē ⁊ calicē ī ſctās
ac venerabiles manus ſuas vtrūqꜫ bn̄di-
xit:iō ſacerdos xp̄i exēplo panē ⁊ calicē in
manus accipiēs/vtrūqꜫ ꝑ ſe crucis ſigna-
culo bn̄dicit:q̄ due cruces in nuūt tp̄s cene
et grē/in quo duo parietes in angulari la-
pide ꝯiungunť:vł qꜫ gigas gemine ſubſtā
tie crucifigiť/Cū aūt ad ꝓlatōem iſtoꝝ ver
boꝝ Hoc eſt corpus meū.Hic eſt ſanguis
meus ſacerdos ꝯficiat:credibile iudicať ꝙ
et xp̄s eadē v̓ba dicēdo ꝯfecit/Uerū cum
dn̄s ꝑ̄us fregerit q̄ꜫ ꝯſecrauerit:videtur ꝙ
eccl̓ia q̄ ꝑ̄us cōſecrat q̄ꜫ frāgat/aliť agit q̄ꜫ
xp̄s egerit:⁊ ſic peccat qm̄ eius actio/nr̄a
dꜫ eſſe inſtructio/Sup hoc dixerūt quidā
ꝙ xp̄s poſt bn̄dictōem ⁊ ꝯuerſionē fregit.
nā tūc ꝯfecit cū bn̄dixit:lr̄am hoc ordīe cō
ſtruētes.Accepit panē ⁊ bn̄dixit ſubaudiē
dum eſt dicēs Hoc eſt corpus meū.⁊ tunc
fregit ⁊ dedit ⁊ ait Accipite ⁊ comedite:et
iterauit Hoc eſt corpus meū.Prius ḡ ꝓtu
lit hec v̓ba vt eis vim ꝯficiēdi tribueret.de
inde ꝓtulit eadē vt aplo̓s formam ꝯficien
di doceret.Alij dixerunt ꝙ etiam chriſtus
prius fregit q̄ꜫ conſecrauerit. nam prius
benedixit ⁊ poſtea fregit:demum protu-
lit v̓ba illa Hoc eſt corpus meū ⁊c. ⁊ tunc
dedit:⁊ ſm̄ hoc ⁊ ſacrm̄ ꝯfecit ⁊ formā īſti
tuit poſt bn̄dictionem:cū dixit Hoc eſt cor
pus meū.intelligētes illā bn̄dictōem fuiſ
ſe.vel aliqd̓ ſignū qd̓ ſup panē impreſſit
vel aliqd̓ verbū qd̓ ſup panē exp̄ſſit.Qui-
bus illud videť obſiſtere.ꝙ ꝑ̄us fregit q̄ꜫ
dixit hoc eſt corpus meū.nec eſt etiā credi
bile ꝙ prius dederit q̄ꜫ ꝯfecerit/Sane dici
pōt ꝙ xp̄s v̓tute diuina nobis occulta pri
mo ꝯfecit ⁊ poſtea formā exp̄ſſit:ſub qua
poſteri bn̄dicerent.Ipſe nāqꜫ ꝑ ſe virtute
ꝓpria bn̄dixit:nos v̓o ex illa virtute quā
indidit v̓bis.Cū ergo ſacerdos illa xp̄i v̓-
ba ꝓnūciat Hoc eſt corpus meū.⁊ Hic eſt
ſanguis meus:panis ⁊ vinū in carnem ⁊
ſanguinē ꝯuertunť/illa verbi virtute qua
verbū caro factū eſt ⁊ habitauit in nobis.
qua dixit ⁊ facta ſunt:mādauit ⁊ creata ſūt.
qua feminā mutauit in ſtatuā:⁊ virgā cō-
uertit ī colubrū:qua fontes mutauit ī ſan-
guinē ⁊ aquā ꝯuertit in vinū.Nam ſi ver
bum helie potuit ignē de celo deponere:
nōne verbū xp̄i poterit panē in carnē mu
tare.certe maius eſt de nihilo creare quod
non eſt:q̄ꜫ qd̓ eſt in aliud trāſmutare.⁊ in
cōparabiliter maius eſt ꝙ deus ita factus
eſt hō ꝙ nō deſignat eſſe deus:q̄ꜫ ꝙ panis
ita fiat caro ꝙ deſinit eſſe panis.Illud ꝑ in-
carnatōem ſemel factū eſt.iſtud ꝑ ꝯſecrati
onem iugiter fit.Ad ꝓlatōem ergo v̓borū
panis diuinitus trāſubſtātiať in carnem.
diuina enim ⁊ materialis huius ſacrificij
ſubſtātia eſt verbū qd̓ accedēs ad elemen
tum ꝑficit ſacrm̄:ſicut verbū carni vnitū
efficit hoīem xp̄m/Notandū aūt eſt ꝙ in
corꝑe xp̄i vndecim miracula ꝯſideranť de
quibus expreſſa reddi ratio nō pōt.ꝫ ſimi
litudinarie rōnes ad hoc deſuiāt/Primū
eſt q: panis ⁊ vinū trāſubſtātianť ī corpus
et ſanguinē:de quo iam rōnes poſite ſunt
Alia aūt rō huic deſeruit:q: ⁊ cibus ⁊ pot᷑
corꝑalis fit caro ⁊ ſanguis mediante natu
ra.multo ergo fortius ipſa natura.ſ.deus
immediate facere pōt ꝙ panis ꝯuertať in
corpus ſuū ⁊ vinū in ſanguinē/Secundū
eſt ꝙ quotidie panis trāſubſtātiatur ī cor-
pus ⁊ nullū fit augmentum in deo.Ratio
huic deſeruit:q: ⁊ ſi ſcio aliqd̓ qd̓ plurib᷑
manifeſto/ꝫ illud omō illi me reuelāte ſci
ant:tū in me ſolo ſiue in mēte mea/nullū
ꝓpter hoc fit augmentū/Tertiū q: quoti-
die ſumiť ⁊ comediť:nec aliqua fit eius di
minutio.Ratio.q: ſi de lumine meo lumi
na mille ſumanť/nil deperit in meo.nā et
vidua ſareptena comedebat ⁊ nū q̄ꜫ dimi-
nuebať farina de hydria.nec oleū de lechi
to/Quartū eſt:q: indiuiſibile diuidiť ⁊ in
qualibet parte eucariſtie totus ⁊ integer
remanet.Ratio.in ſpeculo in quo aliq̄d re
p̄ſentať/⁊ ſi diuidať ꝑ partes/in qualibet
parte idē rn̄tať:vt diceť in ſeq̄nti particu-
la ſup v̓bo Simili modo/Quintū q: a cri-
minoſis ſumptū nō coinquinať.Ratio.q:
nec ſol trāſiēs ſup loca fetida coinquinať.
/Sextū q: corpus xp̄i qd̓ eſt cibus vite/pec

catoꝛibus eſt moꝛtale: vt dictũ eſt in ꝓhe/
mio huius parti. Ratio. qꝛ ⁊ infirmis ⁊ de
bilibus coꝛpoꝛe bona cibaria ⁊ capones ⁊
bona vina ſunt nociua. / Septimũ qꝛ ſum
ptũ a ſacerdote ⁊ quolibet alio / oꝛe clauſo
in celũ rapiť vt iã diceť ſup v̾bo. accipite.
Ratio. qꝛ de coꝛpoꝛe virginis incoꝛrupte
xp̃s exiuit. qꝛ etiã d̾ monumẽto clauſo ſur
rexit: cũ ſit res ſimpliciſſima. ⁊ oſtio etiam
clauſo / in locũ vbi erãt diſcipuli intrauit.
Octauũ cũ ſit coꝛpus immẽſum in tã par
ua hoſtia ſtat. Ratio. qꝛ ⁊ pupilla oculi q̃
minima eſt / magnũ montẽ ap̃p̃hẽdit / No
num qꝛ idẽ coꝛpus totũ ſimul in diuerſis
locis ↄſiſtit ⁊ a diuerſis pcipiť. Ratio. qꝛ ⁊
verbũ hoĩs ſemel ꝓlatũ iuxta vocis natu
ram totũ ſimul eſt in auribus diuerſoꝛum
Preterea q̃ fecit coꝛpus ⁊ locũ vtrũqꝫ / fa/
cit in altero eſſe vt vult. Rurſus luna ⁊ ſol
et lumẽ in diuerſis locis ⁊ a diuerſis vidẽ
tur / Decimũ qꝛ pane trãſubſtãtiato / rema
nent accidẽtia panis. ſ. pondus. coloꝛ. ⁊ ſa
poꝛ. Ratio p ſimilitudinẽ deficit hic: vt di
cetur ſup v̾bo. fregit / Undecimum qꝛ ſub
ſpecie panis eſt. ⁊ ſumiť coꝛpus ⁊ ſanguis
xp̃i: imo totus xp̃s ſimiliter ſub ſpẽ vini ẽ
et ſumiť vtrũqꝫ: ⁊ tñ nõ eſt ibi duplex ſum
ptio coꝛpis ⁊ ſanguinis xp̃i. Ratio. qꝛ lꝫ in
vno prãdio comedã añ potũ ⁊ poſt: nõ tñ
dicoꝛ bis prãdere. ⁊ de hoc diceť ſub ſepti
ma particula ſup v̾bo Simili modo / Ue
runtñ ſicut ait leo papa. Quid q̃ris natu/
re oꝛdinẽ in xp̃i coꝛpe: cũ p̃ter naturã ſit ip
ſe xp̃s natus ex virgine / Et nota q̃ quedã
matrona ſingulis dieb' dñicis offerebat
panes btõ gregoꝛio: q̃ cũ poſt miſſarũ ſo
lẽnia coꝛpus dñi illi offerret ⁊ diceret Coꝛ
pus dñi nr̃i ih̃u xp̃i cuſtodiat te in vitam
eternam / illa laſciua ſubriſit. Ip̃e v̾o mox
dextrã ab eius oꝛe ↄuertẽs partẽ illã dñici
coꝛpis ſup altare depoſuit. deinde coꝛam
pp̃lo matronã interrogauit / ob quã cauſã
ridere p̃ſumpſerit. At illa inq̃t: qꝛ panem
quẽ ꝓprijs manibus fecerã / tu coꝛpus dñi
appellabas. Tũc gregoꝛius ꝓ mulieris in
credulitate ſe in oꝛonẽ ꝓſtrauit: ⁊ ſurgẽs

particulã illã panis ad inſtar digiti carnẽ
factã reperit. ⁊ ſic matronã ad fidẽ ↄuertit
Orauit iterũ ⁊ carnẽ illã in panẽ ↄuerſã
vidit ⁊ matrone ſumendã tradidit. / Legi
tur etiã q̃ cũ hugo de ſancto victoꝛe doctoꝛ
excellẽtiſſimus vltima infirmitate laboꝛa
ret coꝛpus dñi inſtãter petijt ſibi dari. Cũ
q̃ nullũ cibũ retinere poſſet frẽs eius tur
bationẽ timẽtes ſimplicẽ ſibi hoſtiã attu/
lerũt. Qd̾ ille p ſpm̃ agnoſcẽs ait. Miſere
atur vr̃i deus frẽs / cur me deludere vultis
Iſte em̃ quẽ poꝛtaſtis dñs meus nõ ẽ. At
illi attoniti mox coꝛpus dñi attulerũt. ſed
ip̃e vidẽs ſe nõ poſſe recip̃e eleuatis ĩ celũ
manibus ſic oꝛauit. Aſcẽdat filius ad pa/
trẽ ⁊ ſp̃us ad eũ q̃ fecit illũ. Eccl'ia. vlti. Et
inter hec v̾ba ſpm̃ emiſit ⁊ coꝛp' dñi ibi
dẽ diſparuit / Quinqꝫ aũt ex cauſis ſacrm̃
coꝛpis ⁊ ſanguinis ſui xp̃s ſub alia ſpecie
ſumendũ inſtituit / Prima eſt ad augẽdũ
meritũ. qm̃ aliud ibi eſſe cernitur. ⁊ aliđ eẽ
crediť vt fides habeat meritũ cui hũana
ratio non p̃bet expimẽtũ / Secunda eſt ad
fouendũ ſenſũ. ne abhoꝛreat animus qđ
cerneret oculus: qꝛ nõ ↄſueuimus carnem
crudã comedere vl' ſanguinẽ hũanũ bibe
re. Foueť em̃ ſenſus in vno dũ vicẽ ſolita
pcipit. ⁊ edificať fides ĩ altero. dũ in eo qđ
videt quale ſit illud / qđ nõ videt agnoſcit
Tertia eſt ad vitandum ridiculũ ne inſul
taret paganus cũ illđ ageret xp̃ianus / vt
ita veritas aſſit ⁊ ridiculũ deſit / Quarta
qꝛ non poſſet moꝛtalis homo intueri cla/
ritatẽ q̃ eſt in coꝛpoꝛe xp̃i. q̃ experti ſũt di
ſcipuli in trãſfiguratione. preterea panis
confirmat ⁊ vinum letificat coꝛ hominis
Quĩta non ſumitur ſub ſpecie agni: ne iu
daizare videamur de moꝛe legali agnum
offerẽtes / Sequitur fregit. Queri ſolet q̃d
chriſtus in menſa fregit ⁊ quid ſacerdos
nunc in altari frangit. Et fuerũt qui dixe/
rũt. q̃ ſicut poſt ↄſecrationem vera panis
remanent accidentia. ſic ⁊ vera panis ſub
ſtantia. qꝛ ſicut ſubiectũ nõ p̃õt ſubſiſtere
ſine accidẽtibus: ſic accidentia nõ p̃ñt ſub
ſiſtere ſine ſubiecto. qm̃ accidẽtis eſſe non.

eſt aliud q̄ȝ in eſſe. ſed panis ⁊ vini ſubſtan-
tijs ꝑmanētibus: ad ꝓlatōem illoꝝ v̾boꝝ
corpus ⁊ ſanguis xp̄i veraciter incipiūt eſ
ſe ſub illis: ita ꝙ ſub eiſdē accidētib⁹ vtrun
qȝ vere ſuſcipit̃. ſ. panis ⁊ caro. vinū ⁊ ſan
guis. quoꝝ alteꝝ ꝓbat ſenſus. reliquū cre
dit fides. Ibi dicūt ꝙ ſubſtātia panis fran
gitur ac atterit̃: inducētes ad hoc illō apl̄i
Panis quē frāgimus. Et lucas dicit. Una
ſabbati cū veniſſemus ad frāgēdū panes
⁊c. Et ſm̄ eos dū ſacr̄m a mure corroditur
etiā ip̄a panis ſubſtātia comedit̃ ſub q̄ cor
pus xp̄i mox eſſe deſinit cū corrodi īcipit.
Innocētius tertius dixit in ſpeculo eccl̄ie
ꝙ forma panis frāgitur ⁊ atterit̃: ſȝ corpus
xp̄i ſumit̃ ⁊ comedit̃: ea q̄ notāt corruptio
neȝ referēs ad formā panis. ea v̾o q̄ notāt
acceptōem ad corpus xp̄i / Berengari⁹ q̄ p
pe q̄ ſuſpectus habebat̃ de hereſi: corā ni-
colao papa ꝯfeſſus eſt panē ⁊ vinū q̄ in al
tari ponunt̃ / poſt ꝯſecratōem nō ſolū ſac-
mentū ſed etiā in v̾itate veꝝ corpus ⁊ ſan
guinē xp̄i eſſe: ⁊ ſenſualiter nō ſolū ſacr̄m
ſed etiā in v̾itate manibus ſacerdotū trac
tari frāgi ⁊ fideliū dētibus atteri. Nō aūt
corpus xp̄i vel in partes diuidit̃ vel denti
bus lacerat̃: cū ſit īmortale ⁊ impaſſibile.
Sȝ in qua re fiat fractio vel attritio bt̄ꝰs
aug. oñdit dicēs Qñ xp̄s mādūcat̃ / reficit
nō deficit: nec qñ mādūcamus / partē de il
lo facimus ⁊ q̄dē in ſacr̄o ſic fit. nā ⁊ xp̄us
carnalē ſenſuȝ diſcipuloꝝ redarguit: q̄ pu
tabāt carnē eius ſicut aliā carnē diuidēdā
in partes ⁊ morſibus lacerandā. Dicitur
aūt forma panis nō ꝙ ſit ſȝ ꝙ fuit. ſicut di-
cebat̃ ſimon leproſus: nō ꝙ talis exiſteret
ſȝ q2 talis extiterat. Si v̾o querat̃ q̄d a mu
re comedit̃ dū ſacr̄m corrodit̃. vel q̄d inci
nerat̃ cū ſacr̄m cremat̃. Reſpōdet ip̄e īno-
cētius ꝙ ſicut miraculoſe ſubſtātia panis
ꝯuertit̃ in corpus dn̄i / cū ⁊ incipit eſſe ſub
ſacr̄o: ſic quodāmodo miraculoſe reuertit̃
cū ip̄m ibi deſinit eſſe: nō ꝙ illa panis ſub
ſtātia reuertat̃ q̄ trāſiuit in carnē: ſed eius
loco aliō miraculoſe creat̃: q̄ȝuis hm̄ōi ac
cidētia ſine ſubiecto poſſint ſic eſſe ſic edi.

Sequitur [illegible]. Queri ſolet quale corpus
xp̄i in cena dedit. mortale aut immortale
paſſibile aut īpaſſibile. ac cetera q̄ ad hāc
ꝑtinēt queſtionē. Et licet ſimplicitate fidei
ſufficiat dicere ꝙ tale dedit quale voluit. ⁊
rurſus quale dederit ip̄e nouit. fuerūt tn̄
qui dixerunt ꝙ ſicut veraciter ip̄e idē erat
q̄ dabat ⁊ qui dabat̃. ita ī eo ꝙ dabat erat
paſſibilis ⁊ mortalis. ⁊ in eo ꝙ dabat̃ erat
immortalis ⁊ īpaſſibilis. ſicut viſibilit̃ ſi
geſtabat. ⁊ inuiſibiliter geſtabat̃. Inuiſi-
biliter inq̄ȝ quātū ad formā corporis. non
quantū ad ſpēm ſacramenti. Nam ī eo ꝙ
geſtabat qō erat hoc apparebat. In eo v̾o
qō geſtabat̃ qō erat ip̄e nō videbat̃. quia
forma panis ⁊ vini velabat formā carnis
⁊ ſanguinis. Hic ē ille verus dauid q̄ corā
achis rege geth ſuis manib⁹ ferebat̃. Qñ
igit̃ īmortal̄ dabat̃: īcorruptibilit̃ edebat̃.
Hi ꝓfecto ꝯcedūt poſito ꝙ ꝑs aliq̄ ſacra-
menti ꝑ triduū mortis xp̄i ſeruata fuiſſet
idē corpus ſiml̄ ⁊ iacebat mortuū in ſepul
cro. ⁊ manebat viuū ſub ſacr̄o. ī ara crucis
patiebat̃. ⁊ ſub forma panis non ledebat̃
Sȝ qñ incredibile iudicat̃ vt ſm̄ candem
naturā ſimul eſſȝ mortalis ⁊ īmortalis qō
tū ꝯgruebat ei ſm̄ eādē ꝑſonā / fuerūt alij
qui dixerunt ꝙ xp̄s mortalis vtiq̄ȝ fuit nō
neceſſitate ſed voluntate. In eo quippe ꝙ
immunis erat ab oī culpa. liber erat ab oī
pena. vt nil morti deberȝ ꝓ eo ꝙ nihil pec
cati hr̄et. Suſtinuit tū ſpōte mortalitateȝ.
q2 mortē ſuſtinere volebat. qñ ſi mortali-
tatē nō ſuſcepiſſet: oīno mori non potuiſſȝ
Ut ergo ꝓbaret ꝙ mortalis erat nō neceſ
ſitate ſȝ volūtate: qñ voluit mortalitatē de
poſuit. ⁊ qñ voluit mortalitatē recepit. Le
git̃ in euangelio ꝙ cū iudei duxiſſent iħm
vſq̄ȝ ad ſupciliū mōtis ⁊ eū p̄cipitare vel
lent. ille tranſiens per medium illoꝝ ibat
Cum ergo eſſet ducendus teneri ſe ſic̄ paſ
ſibilem tolerabat. ſed cū eſſȝ p̄cipitandus
ſicut impaſſibilis ꝑ mediū illoꝝ trāſibat.
Pōt tn̄ ſalua fide ꝯcedi ꝙ tunc tale dedit
quale tunc habuit mortale vicȝ ⁊ paſſibile
non ꝙ poſſet pati ſub ſacramēto ſcȝ nūc: ſȝ

ꝙ ſub ſacrõ poterat pati ſcꝫ tunc. Nunc
autem ſumitᷣ a nobis ĩmortale ⁊ impaſſi-
bile.nec tñ maiorem habꝫ nũc efficatiã.ſicͤ
nec maiorẽ potẽtiã. Qđ ergo paſſibilᷣ ede
batur ⁊ tñ nõ ledebatᷣ nõ erat humane na
ture ſꝫ diuine potentie.qua valebat q̄cq̄d
oĩno volebat/Sed q̄ᷣ diſcipulis ſuis. Dubi
tari ſolet vtrũ iudas cũ alijs accepit euca-
riſtiaꝫ. Lucas eñ oñdit iudã interfuiſſe cũ
alijs.q̄ ſtatĩ poſt calicẽ traditorẽ cõmemo
rat dicẽs. Hic eſt calix noui teſtamẽti ĩ ſan
guine meo q̄ ꝓ vobis effundetᷣ. Veruntñ
ecce manus tradẽtis me mecũ eſt in mẽſa.
Quotq̄t aũt interfuerũt eucariſtiã accepe
runt.marco teſtãte q̄ ait. Et biberunt ex eo
oĩs. Iuxᷣ qđ xp̄s p̄ceperat.teſte mattheo
Bibite ex h oĩs/Ecõtra iudas nõ interfu
iſſe ꝓbatᷣ. Nã ſꝫm mattheum ſtatim dixit
ıbs bibentibus calicẽ. Nõ bibã amodo đ
h gemine vitꝫ vſqꝫ in die illũ.cum illud bi
bam vobiſcũ nouum in regno patris mei.
Iudas ergo nõ aderat q̄ cũ eo non erat bi
biturus in regno/In hoc caſu forte tenen
dũ eſt illud qđ iohes inſinuat.q꞉ cũ iudas
accepiſſet buccellã.exiuit ꝯtinuo. Erat eñ
nox. Xp̄s aũt poſt alios cibos tradidit eu
cariſtiam.luca teſtante qui ait. Silr̄ ⁊ cali
licem poſtq̄ꝫ cenauit. Patet g̊ ꝙ iudas pri
us exiuit q̄ꝫ xp̄s traderet eucariſtiã/Qđ g̊
lucas poſt calicẽ ꝯmemorat traditorẽ.per
recapitulationẽ dictũ ĩtelligi poteſt.quia
ſepe in ſacra ſcp̄tura qđ p̄us factuꝫ fuerat
poſterius enarratᷣ.ſicͤ matth.biduo añ pa
ſcha cõmemorat alabaſtrũ vnguẽti.qđ ſꝫm
iohem añ ſex dies paſche mulier ĩ domo
ſimõis leproſi effudit/Sed ꝯceſſo ꝙ iudas
accepit eucariſtiã qđ pleriqꝫ cõcedũt.qua
re medicꝰ ſaluatoris medicinã dedit egro
to.quã ei mortiferã eſſe ſciebat.qm̄ q̄ man
ducat indigne iudiciuꝫ ſibi mãducat/Rñ
deo:forte vt ſuo doceret exemplo ꝙ ſacđos
non debet illi cõionẽ negare.cuius crimẽ
⁊ ſi ſit ſibi notũ.nõ eſt tñ eccleſie mãifeſtũ.
ne forte non ſit correctoꝛ ſed ꝓtectoꝛ. Vnđ
legitᷣ in canone. Nõ prohibeat diſpẽſatoꝛ
i.ſacerdos.pingues terre.i.pctõres.men-
ſam dñi.i.corpus ⁊ ſanguinẽ xp̄i mãduca
re:ſꝫ moneat exactorẽ timere. Sꝫ cũ minus
malũ ſit reddi ſuſpectũ de crimine q̄ꝫ com
mittere crimẽ:⁊ de duobus malis cũ alte-
rum vrget/minus ſit eligẽdũ:videtᷣ ꝙ di-
ſcretus ſacerdos negare dꝫ eucariſtiam cri
minoſo/quatenus minus malũ incurrat
vt maius euitet.i.vt reddatᷣ ſuſpectus:ne
mãducet indigne. Sane cũ nemo debeat
vnũ mortale cõmittere ne ꝓximus aliud
mortale cõmittat/eligẽdũ eſt potius ſacer
doti nõ ꝑdere pctõrẽ q̄ꝫ vt ille non peccet.
ſꝫ ille potius debet eligere vt abſtinendo
reddatᷣ ſuſpectus/q̄ꝫ ꝙ cõicando mãducet
indigne/Sꝫ querit an xp̄s ad bonũ an ad
malũ/eucariſtiã inde tradiderit. Et quidẽ
nõ videtᷣ ad bonũ dediſſe ne ſua ſit intẽtio
ne fraudatus q̄ teſte ꝓpħa fecit vniuerſa
q̄ voluit.iudas eñ nõ ad bonũ ſꝫ ad malũ
accepit:ſꝫ nec ad malũ dediſſe videtᷣ:quia
xp̄s nõ ẽ actoꝛ maloꝝ ſꝫ vltoꝛ/Rñderi põt
ꝙ ſi hec p̄poſitio ad.cũ dĩ.dedit ad maluꝫ
intentõem denotet vel affectũ/falſa eſt ꝓ
poſitio. Si aũt ꝯſecutõem innuat vel effe
ctũ/vera ẽ. Sane q꞉ xp̄s buccellã intinctã
iude porrexit/ꝯſtitutũ eſt ab eccľia ne euca
riſtia detᷣ intincta. Necdꝫ intelligi ꝙ ſub
buccella panis intincta xp̄s eucariſtiã de
derit traditori:ſꝫ ꝑ buccellaꝫ intinctã atqꝫ
porrectã/ſuũ deniqꝫ traditorẽ exp̄ſſit/Se-
quitᷣ Accipite ⁊ mãducate. Quis vnq̄ꝫ cre
deret ꝙ panis in carnẽ ⁊ vinum in ſangui
nem ꝯuerti potuiſſet/niſi ip̄e ſaluatoꝛ hoc
diceret/q̄ panẽ ⁊ vinũ ⁊ oĩa ex inuiſibilibus
creauit. Voluit g̊ ꝑ nos panẽ ⁊ vinuꝫ ſibi
offerri ⁊ ab ip̄o diuinitus ꝯſecrari:vt fide-
lis pplᷣs credit verꝫ eſſe miſteriũ qđ ip̄e tra
didit diſcipulis ſuis dicẽs Accipite ⁊ mã
ducate. Similiter ⁊ de calice dixit. Sané
nõ eſt intelligẽdũ ꝙ ſumptũ corpus đ ma
nu dñi ſibi diſcipuli miniſtrarẽt:ſꝫ q̄ cõſe-
crauit idem ⁊ miniſtrauit. Ac ſi diceret Co
medite/vtrãqꝫ huius ſacramẽti comeſtio
nem inſinuãs. Dupliciter eñ corpus xp̄i
comeditᷣ q꞉ dupliciter intelligitᷣ.ſ.verũ qđ
de virgine traxit ⁊ in cruce pepẽdit.⁊ mi-

ſticū qd̄ eſt eccl̄ia xp̄i ſpū vegitata. De ve-
ro corpe dn̄s ait. Hoc eſt corpus meū qd̄ ꝓ
vobis tradet̄. De miſtico dic̄ apl̄s. Unus
panis ⁊ vnū corpus multi ſumus. Uerum
corpus xp̄i comedit̄ ſacr̄aliter .i. ſub ſpecie.
Miſticū aūt comedit̄ ſpūalit̄ .i. ſub ſpecie
panis in fide cordis. De comeſtione ſacra
mētali dicit dn̄s. Accipite ⁊ comedite. hoc
eſt corpus meū qd̄ ꝓ vobis tradet̄. hoc fa-
cite in meā cōmemoratōem. Hoc nō tā bo
ni ꝙ̄ mali xp̄i corpus mādu cāt. ſꝫ boni ad
ſalutē. mali vo ad iudiciū. Niſi em̄ ⁊ mali
xp̄i corpus comederēt / nō dixiſſet apl̄s ad
Corinth. xi. Qui mādu cat indigne iudici-
uꝫ ſibi mādu cat / nō diiudicās corpus dn̄i
Ille aūt indigne ſumit q̄ ſacr̄aliter ⁊ non
ſpūaliter ſumit. Nā ⁊ iudas cū aliis euca
riſtiā tradit̄ accepiſſe. vt iā dictū eſt. De ſpi
rituali comeſtione dn̄s ait. Niſi manduca
veritis carnē filii hoīs ⁊ biberitis eius ſan
guinē / nō habebitis vitam in vobis. Hoc
modo corpus xp̄i comedūt ſoli boni. Un̄.
Qui mādu cat meā carnē ⁊ bibit meū ſan
guinē in me manet ⁊ ego in eo. Nā q̄ ma-
net in caritate in deo manet ⁊ deus in eo.
Ut q̄d paras dentē ⁊ ventrē / crede ⁊ man
ducaſti. Qui credit in xp̄m comedit ipſuꝫ.
qm̄ incorꝑat̄ xp̄o ꝑ fidē .i. mēbrū eius effi-
cit̄. vel in vnitate corꝑis eius firmius ſoli
datur. Alibi em̄ qd̄ mādu cat̄ incorꝑat̄ : ⁊ q̄
mādu cat incorꝑat. hic aūt qd̄ mādu catur
incorꝑat : ⁊ q̄ mādu cat incorꝑat̄. Utrunqꝫ
modū edēdi xp̄o inſinuat vbi dicit. Spūs
eſt q̄ viuificat. caro nō ꝓdeſt qnicq̄ꝫ. q2 ca-
ro xp̄i niſi ſpūaliter comedat̄ / nō ad ſalutē
ſed ad iudiciū manducat̄. Sꝫ q̄d ſit de cor
pore xp̄i poſtq̄ꝫ ſumptū fuerit ⁊ comeſtuꝫ.
Rn̄deri pōt ꝙ ſi pn̄tia querit̄ corꝑalis : in
celo querat̄ vbi xp̄s eſt in dextra dei ſedēs
Ad tp̄s tn̄ pn̄tiā exhibuit corporalē vt ad
ſpūalē pn̄tiā inuitaret. Un̄ cū ſacm̄ tenet̄
guſtat̄ ⁊ comedit̄. xp̄s corꝑaliter adeſt ī vi
ſu in tactu in ſapore. ⁊ q̄ꝫdiu corꝑalis ſen-
ſus afficit̄ corꝑalis pn̄tia nō aufert̄. Poſt
q̄ꝫ vo in ꝑcipiēdo ſenſus deficit corꝑalis.
deinceps nō eſt querēda corꝑalis pn̄tia ſꝫ

ſpūalis eſt retinēda. q2 diſpēſatōe cōpleta
xp̄s de ore trāſit ad cor. Melius eſt em̄ vt
ꝓcedat ad mentē q̄ꝫ deſcēdat in ventrem.
cibus ē nō carnis ſꝫ aīe. Uenit vt comeda
tur : nō vt ꝯſummat̄. vt guſtet̄ : nō vt incor
poret̄. ore comedit̄ ſꝫ ſtomacho nō digerit̄
reficit aīm : ſꝫ nō effluit in ſeceſſum. Illud
vo qd̄ dn̄s ait. Om̄e qd̄ in os intrat in vē
trem vadit ⁊ in ſeceſſum emittit̄ : nō de ſpi
rituali ſꝫ de carnali cibo dictū eſt : ꝙ ſi forte
ſeceſſus ſeu vomitus poſt ſolaꝫ eucariſtie
ꝑceptōem euenerit / ex accidētibus humo-
ribus generat̄ : cū interdū humores abſqꝫ
cuiuſlibet cibi materia / vel effluāt in ſeceſ
ſum / vel emittant̄ ad vomitū. Itaqꝫ q̄ꝫtū
ad nos ſeruat ꝑ oīa corruptibilis cibi ſimili-
tudinē : ſꝫ q̄ꝫtum ad ſe nō amittit iuiolabi-
lis corꝑis veritatē. ſpecies qn̄qꝫ corrodit̄ ⁊
maculat̄ : ſꝫ vitas nunq̄ꝫ corrumpit̄ aut in
quinat̄. ſi qn̄qꝫ tale q̄d videris : noli timere
ſibi : ſꝫ eſto ſolicitus tibi ne tu forte ledaris
ſi male credideris. Seq̄tur Hoc eſt corpus
meū. Cū ad ꝓlatōem iſtoꝝ vboꝝ. hoc eſt
corpus meū. panis mutet̄ in corpus. ⁊ ad
ꝓlatōem iſtoꝝ verboꝝ. hic eſt ſanguis me
us. vinū mutet̄ in ſanguinē. ⁊ p̄us ꝓferāt̄
iſta vba q̄ꝫ illa : videt̄ ꝙ panis p̄us mutet̄
in corpus q̄ꝫ vinū in ſanguinē. Et ita vide
tur ꝑ ꝯſequēs ꝙ corpus ſine ſanguine eſt.
vel ſanguis eſt ſine corꝑe. Propterea dici
tur a q̄buſdā ꝙ cū totū eſt dictū totū eſt fa
ctum : nolētes vel nō valētes ipſius ꝯuerſi
onis determinare momentū. Alii vero di
cunt ꝙ lꝫ ad ꝓlatōem p̄cedētiū vboꝝ / pa-
nis antea mutet̄ in corpus. ⁊ ad ꝓlationē
ſeq̄ntiū / vinū poſtea mutet̄ in ſanguinem
nunq̄ꝫ tn̄ corpus eſt ſine ſanguine et ſan-
guis ſine corꝑe : ſicut neutrum eſt ſine aīa.
ſed ſub forma panis ſanguis exiſtit in cor
pore ꝑ mutatōem panis in corpus ⁊ econ
uerſo : nō ꝙ panis in ſanguinē vel vinum
mutet̄ in corpus : ſꝫ q2 neutrū pōt exiſtere
ſine reliquo. de quo ciaꝫ dicet̄. Sꝫ queritur
q̄d demonſtrauit xp̄s qn̄ dixit. hoc eſt cor-
pus meū / ꝑ hoc ꝓnomē hoc. nō em̄ videt̄
ꝙ panem : q2 panis nō erat corpus xp̄i. nec

etiã corpus. q2 nõdũ illa v̾ba ꝓtulerat ad
quoꝝ ꝓlatõez panẽ mutauit ĩ corp᷒/ Sup
h̾ dicũt q̃dã ꝙ ꝑ h̾ ꝓnomẽ nil demõſtrat̃ ſ3
illõ materialit̃ ponit̃. S3 ſᷣm h̾ quõ ꝑ dicti
onẽ nihil ſignificãtẽ fit trãſubſtãtiatõ Pre
terea dñs vtebatur illa voce ſignificatiue
et nos vtimur materialiter: ǵ nõ facimus
qð ip̃e fecit. Alij dicũt ꝙ ea vis data ẽ ip̃is
v̾bis ꝙ ad ip̃oꝝ ꝓlatõez fit trãſubſtãtiatio
Jtẽ iõ ſacerdos non ꝓfert ea ſignificatiue
q2 nõ poſſet ea ſic ꝓferre. Mẽtiretur enĩ ſi
diceret. hoc eſt corpus meũ/ Uez a ꝑmiſſe
queſtiõis laqueo facile ſe abſoluit: q̃ dicit
ꝙ xp̃s tũc ꝯfecit qñ bñdixit: de quo dictu3
eſt ſup v̾bo Bñdixit. Nã ſi opponatur de
ſacerdote q̃ tũc ꝯſecrat cũ illa v̾ba ꝓnũci-
at. Rñdet̃ ꝙ ſacerdos nihil demonſtrat cũ
illis v̾bis nõ vtat̃ enũciatiue ſ3 recitatiue:
quẽadmodũ ꝛ cũ ait Ego ſu3 vit̾ v̾a. Ego
ſũ lux v̾a. Ego ſu3 lux mũdi. ꝛ ĩnumera ta
lia/ Rurſus q̃rit̃ q̃d demõſtrauit cũ dixit.
Mãducate ex h̾ oẽs. l3 ĩ nullo q̃ttuor euã-
geliſtaꝝ h̾ legat̃ de corꝑe: ſ3 tm̃ de ſanguĩe
ĩuenit̃ dictũ Bibite ex hoc oĩo. Cum enĩ
iam panẽ fregiſſet: ſi demõſtrauit aliquod
fragmentoꝝ: illud nõ debebãt oĩs come
dere: ſ3 ſingulis debebat ſingula diſtribu
ere. Si demõſtrauit corpus nõ poterãt ex
illo/ ſed illud comedere. q2 corpus xp̃i non
mãducat̃ ꝑ partes ſ3 integrũ. Sane freq̃n
ter in ſacra ſcriptura videt̃ agi de vno ſed
agitur de diuerſis. vt eſt illud. bñdixit. fre-
git. ꝛ dedit. Bñdixit panẽ. fregit forma3. ꝛ
dedit corp᷒. Eodẽ mõ cũ dixit. Mãducate
ex h̾ oẽs. ꝓnomẽ oñdit ĩtegrũ. ꝛ ꝑpoſiti o ĩ
nuit formã diuiſã: vt ip̃e ſit ſẽſus. Cõedite
corp᷒ ĩtegꝝ ſb̾ forma diuiſa Nã ſola forma
per partes diuidit̃. ꝛ totũ corpus integrũ
mãducat̃. Siƚi mõ põt intelligi qð ſubiũ-
xit. hoc eſt corpus meũ. i. illð qð ꝑ beo ſub
hac forma/ Querit̃ etiã ſi additio vel ſbtra
ctio vel trãſpoſitio vel interpoſitio vƚ mu
tatio fiat in illa forma verboꝝ quã xp̃s ex
ꝑſſit. vtrũ effectũ ꝯſecratõis impediat. vt
ſi dicat̃ addẽdo. hoc eſt corpus meũ qð aſ-
ſumpſi de virgine. vel ſubtrahẽdo. hoc eſt
corpus nõ dicẽdo meũ. aut trãſponẽdo di-
cẽdo corpus meũ h̾ eſt. vƚ interponẽdo. vt
h̾ eſt vtiq3 corp᷒ meũ. ſiue mutãdo. vt hoc
eſt corpus ih̾u/ Sane ǵuiter peccat q̃ qðli
b3 hoꝝ quõl3 attẽptauerit. ꝑſerti ſi formã
intendat mutare vel hereſim introducere.
q2 forma v̾boꝝ quã xp̃s exꝑſſit ꝑ oĩa d3 il
libata ſeruari. Quis ſᷣm ph̾m. noĩa ꝛ v̾ba
trãſpoſita idẽ ſignificẽt. neq3 vtile ꝑ ĩutile
viciet̃. ꝛ nõ v̾bũ ex verbo. ſ3 ſenſu3 ex ſen-
ſu trãſferẽdũ eſt/ Quid ſi inter ꝓlationem
forme panis ꝛ vini interponat̃ ſpaciũ. ꝛ q̃
dẽ nihilomin᷒ fit trãſſubſtãtiatio. De hoc
tm̃ dubiũ nõ eſt ſᷣm illos q̃ duas aſſerũt eẽ
formas. vt iã dicet̃. Sed cũ ad ꝓlationem
iſtorũ verboꝝ. h̾ eſt corpus meũ. panis mu
tet̃ in carnẽ. ꝛ ad ꝓlationẽ illoꝝ. hic eſt ſan
guis meus. vinũ mutet̃ in ſanguinẽ. vide
tur ꝙ panis ſine vino ꝛ vinũ ſine pane va
leat ꝯſecrari. vt ꝑmiſſu3 eſt. ꝛ ita ſi poſt ꝓ-
lationẽ iſtorũ ꝛ añ ꝓlationẽ illorũ impedi
mẽtũ accedat ſacerdoti. q̃minus ꝓcedere
valeat videt̃ ꝙ panis ſit mutatus in carnẽ
vino ĩ ſanguinẽ nõ mutato. Nũq̃d ǵ hoc
caſu alius ſacerdos totũ repetet a ꝑncipio
ꝛ ſic ſup panẽ iterabit̃ ꝯſecratõ. an v̾o ab
eodẽ loco tm̃ incipiet in q̃ ſacerdos ille di-
miſit. ꝛ ſic diuidet̃ miſterium vnitat̾. Su
per h̾ itaq3 legit̃ in ꝯſilio tholetano. Cẽſui
mus ꝯuenire vt cũ a ſac̃dotibus miſſaꝝ
tp̃e ſacra miſteria ꝯſecrant̃. ſi egritudinis
accidat cuiuſlibet interuẽtus quo ceptum
neq̃at ꝯſecratõis expleri miſteriũ. ſit libe-
rũ ep̃o vel ꝑſbitero alteri ꝯſecrationez exe
qui cepti officij. vt ꝑcedẽtibus ſupple q̃ de
fecerunt libenter alij ꝓ cõplemento ſucce
dant. De h̾ etiã dicet̃ in ſeptĩa particƚa ſu-
per verbo. noui ꝛ eterni. ad fine3/ Uerũ cu3
inter theologos ð tp̃e cõſecrationis ſit di-
uerſa ſnĩa. q̃buſdã dicentibus ꝙ cũ totu3
eſt dictũ totũ eſt factũ. alijs aſſerentibus ꝙ
panis añ mutat̃ in corpus. ꝛ poſtea vinũ
mutat̃ in ſanguine3 vt dictũ eſt. iõ pleriq3
tutius ĩcedentes affirmãt ꝙ alius ſac̃dos
repetere debet ꝯſecrationez atq3 perficere.
qm̃ nõ dĩ iteratũ qð neſcitur eſſe factũ. Et

ne vlla fiat iteratio vel diuiſio ſacri: nec ali
quis ſcrupulus erroris vel dubitatiõis re-
maneat/ ꝯſultius iudicat vt illa talis obla
ta ſtudioſiſſime ꝑ intrinnis recondat: ꝛ ſu
per alijs ſpẽbus panis ꝛ vini totus canon
repetatur: ꝛ p̃miſſa hoſtia ꝯſecrata in fine
miſſe a miniſtro vel alio ſumat/ Sꝫ ſi vinũ
inueniri nõ poſſit vel aliquo caſu interce-
dente defuerit: querit vtruꝫ neceſſitate co-
gente vel caſu intercedẽte/ ſola panis ma-
teria poſſit in eucariſtiã ꝯſecrari: ſicut ꝛ ſub
ſola panis ſpecie debꝫ eucariſtia reſeruari
Sunt ſane q̃ dicũt ꝙ cũ verbũ ꝛ elementũ
ꝯficiant ſacrm̃: nec forma v̾boꝝ nec mate-
ria reꝝ quas xp̃s expͥſſit mutari ſiue dimi
diari põt. q: ſicut vinũ ſine pane: ſic panis
ſine vino minime ꝯſecrat. Vñ ſiue aqua ꝓ
vino mittat in calicẽ ſiue ordeũ ꝓ frumẽ-
to formet in panẽ. ſicut neutrũ ꝑ ſe: ſic neu
trũ cũ alio trãſubſtãtiat in carnẽ aut mu-
tatur in ſanguinẽ. Naꝫ ſi panis ſine vino
vel vinũ ſine pane mutari poſſet in carnẽ
aut ſanguinẽ. in his itaqꝫ regionibus ĩ q̃-
bus alterutrũ inueniri nõ põt/ licite poſſꝫ
alterũ ſine altero ꝯſecrari: minus eñ igno
rantia q̃ꝫ neceſſitas: vel negligẽtia q̃ꝫ diffi-
cultas excuſat. Alij v̾o dicũt ꝙ cũ xp̃s p̃us
ꝯuerterit panẽ in carnẽ ꝛ poſtea mutaue-
rit vinũ in ſanguinẽ: ſicut euãgelice lectio
nis textus oſtẽdit: ꝛ ſine vino paneꝫ ꝛ ſine
pane vinũ ꝯſecrari ꝯtingit. Grauiter tñ of
fendit q̃ negligẽter vl' ignorãter alterutrã
ſpẽm p̃termittit: grauius q̃ ſciẽter aut ſpõ
te: maxime ſi formã intẽdit mutare vel he
reſim introducere/ Quid ḡ faciendũ ſacer-
doti ſi vinũ poſt ꝯſecratõem cõperiat p̃ter
miſſum. Rñdeo ſi hoc ſtudioſe cã introdu
cendi hereſim factum eſt: nõ eſt ſacrm̃ cor-
poris. Si v̾o ꝑ obliuionẽ vel negligentiaꝫ
nihilominus facta eſt cõſecratio corꝑis vt
p̃miſſum eſt. tũc tñ vt dicũt aliqui vinum
apponere dꝫ: ꝛ ſuꝑ illud ſolũmõ v̾ba ad cõ
ſecrandũ ſanguinẽ repetere. ſ. ab illo loco
Simili mõ ꝛc. vſqꝫ in finẽ: omiſſis tñ crucib⁹
duabus q̄ fiunt ſingilatim ſuꝑ paneꝫ. Alij
vero dicũt ꝙ vino appoſito in calice panẽ
cõſecratũ dꝫ imittere. ſic ꝙ poſſet abſqꝫ ali
qua repetitione ſumere ſacrificiũ ſicut fit ĩ
die paraſceues. Alijs videt ꝙ nõ dꝫ vinũ
apponi ne ſcandalũ generet/ Sed qd̾ p̃mi
dicunt verius eſt. Nã vtilius ſcandalũ na
ſci ꝑmittit q̃ꝫ veritas relinquat. Si eñ hec
veritas p̃termittat. ſ. ꝙ vinũ nõ apponat.
nõ põt vere dici h̾ ſacrm̃ cõmixtio corꝑis
ꝛ ſanguinis. nec corpus xp̃i ſine ſanguĩe
ſumi debet. Vel hoſtia ſeruet ꝛ ſuꝑ alijs
ſpeciebus canõ repetatur vt p̃miſſum eſt
Verũtñ ſi ſacerdos aqua guſtata ieiuniuꝫ
ſoluerit: alle die nõ iteret ſacrm̃. Vt aũt añ
v̾ba trãſſubſtãtiatiõis. ſ. hic eſt calix ꝛc. ad
uerterit vinũ fore p̃termiſſuꝫ vel etiã vtrũ
qꝫ. ſ. vinũ ꝛ aquã. tunc illa apponat in cali
ce. ꝛ in cõſecratione ꝓcedat/ recipiẽs ab il
lo loco Hanc igit oblationem ꝛc. Si vero
vinuꝫ ſine aqua apponatur nõ iõ min⁹ eſt
ſacrm̃. vt dicetur in ſequẽti ꝑticula ſuper
v̾bo. noui ꝛ eterni teſtamẽti Quid ſi aliq̃d
de ſanguĩe ſtillauerit. d̾ h̾ etiã dicetur ſuꝑ
verbo. q̃ ꝓ multis/ Verũ cum interdũ vni
põtifici m̾lti ſacerdotes cõcelebrẽt. ꝓut di
cetur in ſexta ꝑte ſub q̃nta feria cene domi
ni vbi agitur de oleo ĩfirmoꝝ/ Si forte nõ
ſimul oẽs cõſecratoria verba ꝓnuncient.
queritur an ille ſolus conficiat q̃ p̃mus il
la ꝓnunciat. ꝛ an ceteri iterãt ſacrm̃ Si eñ
h̾ cõcedatur poterit cõtingere ꝙ ille nõ cõ
ficit q̃ p̃ncipaliter celebrat. ꝛ ille cõficit qui
ſcd̾ario celebrat. ꝛ ſic pia celebrãtis intẽtio
d̾fraudat. Sane dici põt ꝙ ſiue prius ſiue
poſterius proferãt ſacerdotes: referri d̾bet
eoruꝫ intentio ad inſtãs ꝓlationis epiſco-
pi. cui p̃ncipaliter celebrãti cõcelebrant: ꝛ
tunc oẽs ſimul ꝯſecrant ꝛ cõficiunt. quãqꝫ
nõnulli ꝯſentiãt ꝙ q̃ p̃mus ꝓnunciat ille
ꝯſecrat nec alioꝝ defraudat intẽtio. q: fa
ctũ eſt qd̾ intenderãt/ Cõſueuerũt aũt pſbi
teri cardinales romanoꝝ circũſtare pon-
tificẽ ꝛ cuꝫ eo pariter celebrare. ꝛ ꝯſumma
to ſacrificio. de manu eius communioneꝫ
accipere: ſignãtes aplos q̃ cũ dño pariter
diſcũbẽtes ſacra de manu ei⁹ eucariſtiã ac
ceperũt. Et in eo ꝙ ꝯcelebrãt oñdũt aplos

tunc a dn̄o ritum huius ſacrificij didiciſſe. Sane dictis v̄bis illis. hoc eſt corpus meū ſacerdos eleuat corpus xp̄i. iuxta illud Le uiti. xxiij. Offeretis panes p̄mitiarū duos de duabus decimis ſil'e quos eleuabit ſacerdos corā dn̄o. Primo vt cūcti aſtantes illud videant et petant q̄ p̄ficiat ad ſalutē iuxta illō. Ego ſi exaltatus fuero a terra etc. Secūdo ad notandū q̄ nō eſt aliud dignū ſacrificiū: imo eſt ſup oēs hoſtias. Tertio exaltatio eucariſtie in manu ſacerdotis ſignat xp̄m verū panē p̄ p̄pl'as in ſcripturis exaltatū: qū ſcʒ eius incarnatōem prophetizabāt. Vn̄ eſa. Ecce virgo ɔcipiet. Et hūc cibū fore ceteris excellentiorē. Sil'r et de potu. Quarto ſignat reſurrectōeʒ. Quīto hoſtia eleuat' vt ppl's nō p̄ueniēs conſecrationē ſʒ ex hoc cognoſcēs illā factā eſſe et xp̄m ſup altare veniſſe, reuerēter ad terram p̄ſternant'. iuxta illud ad philip. In nōie ihu oē genu flectat' etc. Et illum corde et ore adorēt. iuxta illud ap'li ad Ro. Corde credit' ad iuſticiā. ore aūt ɔfeſſio fit ad ſalutem. Alia ratio ponet' p̄pe finē vndecime particule canonis. Licet igit' fides ſufficiat ad ſalutē. iuxta illud aug. Crede et manducaſti. Nō tn̄ ſup̄flua eſt eleuatio. tū p̄pter cauſas p̄miſſas. tū q: ibi tp̄s et locus agendi opus ſe offerūt. fides ſine opibus ſm iacobū mortua ē. Propter eaſdeʒ q̄ꝫ cauſas calicis eleuatio: lʒ ſanguis videri nō poſſit ſup̄flua nō eſt. Vtrū aūt calix coop̄tus eleuari debeat, dicet' i ſeq̄nti p̄ticl'a ſup v̄bo Qui p̄ vobis. Et tā corpus q̄ꝫ calix cū vtraq̄ manū eleuat' p̄pter maiorē reuerētiaʒ et ſecuritatē. Et exinde ſtringit pollices et indices. put dicet' ſup v̄bo Vn̄ et memores. In eleuatōe aūt vtriuſq̄ ſquilla pulſatur. nam et in veteri teſtō leuite tp̄e ſacrificij tubas clāgebāt argēteas: vt eaꝝ ſonitu ppl's p̄muniitus foret ad orādū dn̄m p̄paratuſ Et p̄p̄t cām eādē ſquillā pulſat' qū corp' xp̄i ad īfirmū portat'. Mula etiā capellaʒ dn̄i pape baiulās ſquillā fert, ob reuerētiā reliq̄aꝝ q̄s portat. Tūc etiaʒ cerei accēdūt' p̄p̄t cām i ſcda p̄te ſub. ti. de acolito ſcp̄tā.

Septima pars canonis.

Jmili modo. et c.

Septima pars Licʒ ſub vtraq̄ ſpecie ſumat' vtrūq̄ʒ. ſ. corpus et ſanguis: vtraq̄ tn̄ ſp̄es cōſecrat' et neutra ſup̄fluit: vt oſtēdat' q̄ xp̄s humanā naturam totā aſſumpſit. ſ. corpus et aīam vt totam redimeret. Panis eni refert' ad carnē et vinū ad aīam. q: vinū ſanguinē operat' in quo ſedes eſt aīe. Vn̄ legit' in Leui. Anima carnis in ſanguine eſt. Moyſes q̄ꝫ teſtatur q̄ caro p̄ corpe. ſanguis autē offert' p̄ aīa: quocirca panis et vinū in ſacrificio offerunt': q̄ valet ad tuitōem corpis et aīe ne ſi ſub ſpecie panis ſanguis ſumat' cum corpe. et ſic ſub altera tm̄ ſpecie ſumat' ad alterius tm̄ putet' p̄tinere ſalutē. Et q̄uis ſub ſpecie panis ſanguis ſumat' cū corpe. et ſub ſpecie vini ſumat' corpus cū ſanguine. tn̄ ſm Inno. iij. nec ſanguis ſub ſpecie panis: nec corpus ſub ſpecie vini bibitur aut comedit': q: ſicut nec ſanguis comedit' nec corpus bibit': ita neutrū ſub ſp̄e panis bibitur aut ſub ſp̄e vini comedit': et ſic conceſſibile videat' q̄ corpus bibēdo et ſanguiſ comedēdo ſumat'. Eſt ergo ſm eū modus ſumēdi carnē et ſanguinē quo neutrū mā ducat' aut bibit'. Et iō recte ſtatuit' in canone q̄ corpus xp̄i ſacerdos ſine eius ſanguine non ſumat. Vnde in quibuſdam locis poſt ſumptionē corporis et ſanguinis chriſti, aliquid de ipſo ſanguine reſeruat' in calice et ſup infundit' vinum purū et alij communicātes inde ſumāt. nō cū eſſet decēs tm̄ ſanguinē ɔficere. nec calix capax inueniret'. Vtrū aūt p̄ ɔtactū ſanguinis vinū appoſitum efficiatur ſacrm̄. dicetur ſup v̄bo Hic eſt calix. Sequit' Poſtq̄ꝫ cenatum eſt etc. Decīaq̄rta luna p̄mi mēſis ad veſperam xp̄s ſm legē typicū paſcha cū apoſtolis celebrauit de quo cū dixiſſet. deſiderio deſideraui h̄ paſcha mādūcare vobiſcuʒ añq̄ꝫ patiar. cur hoc diceret. ſtatī oſtendit. vt. ſ. veteri paſche finē imponēs noui paſche ſubſtitueret ſacrʒ. Accipiēs eni pa

nē bñdixit ac fregit. deditq͛ diſcipulis ſu-
is dicēs. Accipite ꝛ comedite. hoc ē corp᷒
meum qd̄ ꝓ vobis tradet̃. Silr̃ ꝛ calicem
poſtq̄ꝫ cenauit dicēs. Bibite ex hoc oms̄. h̄
eſt ſanguis noui teſtamēti q̄ ꝓ vobis ꝛ ꝓ
multis effundet̃ in remiſſionē peccatoꝝ. h̄
facite in meā cōmemorationē. Hac igit̃ in
ſtitutiōe īformati celebram᷒ iugit̃ ꝑ miſte
riū qd̄ ſemel offerebat̃ ī p̄ciū. Nā vbi veritas
venit figura ceſſauit. Xp̄us eñ poſt cenaꝫ
corpus ꝛ ſanguinē ſuū dedit apoſtol̄ vt h̄
ſacr̄m velut vltimū teſtatoris mandatū ar
tius memorie ꝯmendaret̃. Vñ nouiſſimū
ꝯdēs heredibus teſtamētū dixit. Vos eſtꝭ
q̄ ꝑmāſiſtis mecū in tēptationibus meis
ꝛ ego diſpono vobis regnū ſicut pater me
us mihi diſpoſuit. vt edatis ꝛ bibatꝭ ſuper
menſaꝫ meā in regno meo. Et lꝫ apl̄i euca
riſtiā ieiuni acceperit. nō iō calumniandū
eſt q̄ꝫ p̄ranſi debeāt hoc ſacr̄m recipe. ſic fa
ciebāt illi quos apl̄s arguit dicēs. Cōueni
entibus vobis in vnū. iā nō eſt dñicā cenā
mādu care. vnuſq̄ſq̄ꝫ eñ p̄ſumit cenaꝫ ſu
am ad mādu candū. ꝛ ali᷒ q̄dē eſurit alius
ebrius eſt. Itē ex hoc verbo. poſtq̄ꝫ cenatū
eſt. videt̃ q̄ꝫ ſacerdos cōicare debeat p̄uſq̄ꝫ
tranſeat ad calicis ꝯſecrationē. Sed d̄ hoc
dicet̃ ſub ti. de cōicatione ſacerdotis. Seq̄
tur Accipiēs ꝛ hūc p̄clarū calicē ꝛc. ponit̃
ꝯtinēs ꝓ ꝯtēto. Nā ꝛ vnus ꝛ idē ꝛ tunc et
nunc. ꝛ hic ꝛ ibi ſacrificat̃ ab oībus. tot᷒ eſt
in celo. totus eſt in altari ſimul. ꝛ ſedet ad
dexteram patris. ꝛ manet ſub ſpecie ſacra
menti. ſicut tactuꝫ eſt in ſexta particula ſu
per verbo Eleuatis oculis. Q̄ autem vinū
in calice conſecrauit patet ex eo q̄ꝫ ipſe ſub
iunxit Nō bibā amodo ex hoc genimine
vitis ꝛc. Et fiunt iſte conſecrationes cum
ſigno crucis. vt dictuꝫ eſt in ſexta particu-
la ſuper verbo Benedixit. quia virtute cru
cis ꝛ verborum fit tranſſubſtantiatio na-
turarum. Hec autem ſunt verba. Hic eſt ca
lix ſanguinis mei. id eſt continens ſangui
nem meum vel ſanguinis ſignificās paſ-
ſionem. Et nota q̄ꝫ paſſio dicitur calix vel
a calida potione: vel quia mēſurate ſumi-
tur. Fidelis enim deus qui non ſinit nos
affligi pluſq̄ꝫ portare poſſumus. De calice
dictum eſt in parte prima ſub titulo de pi
cturis. Hic autem paruꝫ eleuato calice / ſa
cerdos illum deponens non deſerit eum
ad notandum q̄ꝫ quilibet apoſtolorum ſic
calicem accepit: q̄ꝫ vnicuiq̄ꝫ dominus mi-
niſtrauit. Sequitur Noui ꝛ eterni teſtamē
ti. ſubaudi confirmatio. noui dicit. q᷑ nos
innouat per fideꝫ chriſti. eterni dicit. quia
lex noua non eſt tranſitoria ſicut antiqua
Vetus enim teſtamentum quod hircoruꝫ
et vitulorum fuit ſanguine dedicatum / ꝓ
mittebat homini temporalia ꝛ tranſitoria
Nouum vero quod chriſti ſanguine fuit
conſecratum / promittit eterna. Et ideo te-
ſtamentum illud fuit vetus ꝛ tranſitoriuꝫ
Hoc autem nouum eſt ꝛ eternum. De no
uo habetur Luc. xxij. Diſpono vobis re-
gnuꝫ ꝛc. vt ſupra. Vel inde probatur eter
num id eſt perpetuum. vnde aſſeritur no
uum id eſt vltimum. Nouiſſimum enim
hominis teſtamentuꝫ immobile perſeue-
rat. quia teſtatoris morte firmatur. iuxta
illud apoſtoli. Teſtamentum in mortuis
confirmatum eſt. Alioquin non valet duꝫ
viuit qui teſtatus eſt. Porro teſtamētum
non ſolum dicitur ſcriptura ſed ꝛ promiſ-
ſio. vt dicetur in prohemio ſexte partis. Et
ſm̄ hunc modum dicitur Hic eſt ſanguis
noui ꝛ eterni teſtamenti. id eſt cōfirmatio
noue ꝛ eterne ꝓmiſſionis: ſicut dominus
ipſe promittit. Qui manducat carnem me
am ꝛ bibit meum ſanguinem habet vitā
eternam. Vnde nec primum teſtamētum
vt inquit apoſtolus ſine ſanguine dedica
tum eſt. Lecto enim vniuerſo legis mā da
to / moyſes: accipiens ſanguinem hircoruꝫ
aut vitulorum / ipſum librum ꝛ omnē po-
pulum aſperſit dicens. Hic eſt ſanguis te
ſtamenti quod mādauit ad vos deus. Ec
ce q̄ꝫ proprie moyſes verba p̄dicit: quibus
xp̄s vſus eſt in cena. Queritur vtrū aqua
cum vino ꝯuertatur in ſanguinē. De quo
etiam iam infra dicetur. Si eñ ꝯuertitur
ergo aqua eſt ſacramētū ſanguinis: in noui

detur q ppl'i. Naz aque multe ppl'i multi. et ob hoc aqua vino miſcet' vt xpo popul' adunct'. Nã ⁊ de latere xpi ſanguis exiuit et aqua. ꝑut tactũ eſt ſub ti. de oblatione. Si vo nõ ↄuertit': querit' vbi poſt ↄſecrati onem exiſtit ⁊ quõ ſeparat' a vino cui fue rat in vnũ cõmixta. Si aũt poſt ↄſecratõez aqua pura ꝑmanſerit/ ſꝫm hoc nõ bibit ſo lum ſanguinez ſacerdos in hoc ſacr͂o: ⁊ ſic poſt ꝑmaz ſumptionẽ iteꝝ eodẽ die cõica re nõ dꝫ: acſi ꝑus aquã bibiſſꝫ. Nã idcirco ſacerdos poſtq̃ ꝑfudit eodẽ die iterũ non ſacrificat: q: vinum purificatõis ſumpſit. An forte dicet' q ſicut vinũ mutat' in ſacrꝫ redẽptõis: ſic ⁊ aqua trãſit in ſacr͂m abſo lutõis: q̃ de latere xpi pariter effluxerunt. Quis hoc audeat diffinire/ Nã ⁊ illd͛ inq̄ ritur. Utrũ xps reſurgẽs ex mortuis ſan guinẽ illũ reſumpſit quẽ in cruce effudit. Si eñ capillus de capite nr͂o non peribit q̃to magis ſanguis ille nõ perijt q̃ fuit de veritate nature. ⁊ tñ ille in pleriſq ecc'l'ijs dr ↄſeruari. Quid etiã de circũciſione ꝑpu cij vel de ꝑciſione vmbilici dicet'. an in xpi reſurrectõe redijt ad veritatẽ humane na ture ⁊ ad locũ glificatũ. Sꝫ melius ẽ totũ deo cõmittere q̃ aliquid temere diffinire. Credit' tñ ꝑpuciũ in lateranẽſi baſilica cõ ſeruari. lꝫ a q̃buſdã dicat' q illud fuit i hie ruſalẽ delatũ ab angelo Karolo magno q̃ trãſtulit illud ⁊ poſuit aquiſgrani hono rifice in eccl'ia btẽ marie. Sed poſt a karo lo caluo poſitum eſt ĩ eccl'ia ſcti ſaluatoris apd͛ caroſiũ. Sꝫ ſi hoc veꝝ eſt mirãdũ ẽ. Cũ eñ caro/ illa de veritate hũane nature fue rit/ credit' q xpo reſurgẽte ad locũ ſui glifi catũ redijt. Aliq̃ tñ dixerũt q hoc veꝝ eſſe poſſet iuxta opinionẽ eoꝝ q̃ dicũt id ſoluz eſſe de veritate nature humane ⁊ reſurge re: qd͛ ad ab adã traductũ eſt. Illud autez oĩno nephas eſt opinari qd͛ q̃dã dicere ꝑ ſumpſerũt: vicꝫ aquã ĩ flegma ↄuerti. Nã et de latere xpi nõ aquã ſꝫ aquaticũ hũorẽ id eſt flegma mentiunt' exiſſe. Duo nanq ꝑcipue eccl'ie ſacr͂a de xpi latere fluxerunt vicꝫ ſacr͂m redẽptionis in ſanguĩe. ⁊ ſacrꝫ regeneratõis ĩ aqua. Nõ eñ baptiſamur in flegmate ſꝫ in aqua. iuxta illd͛ euangelij Niſi q̃s renatus fuerit ex aqua ⁊ ſp͞uſctõ nõ intrabit in regnũ celoꝝ. Quibuſdã tñ nõ videt' abſurdũ q aqua cũ vino trãſeat in ſanguinẽ: ea vicꝫ rõne q aqua ꝑ admix tionẽ trãſit in vinũ. ⁊ vinũ ꝑ ↄſecrationem trãſit in ſanguinẽ. aqua nãq trãſit ĩ vinũ cum multo vino modicũ infunditur aque Alioq̃n tota vini ſubſtãtia ꝑpter guttam aque mutaret': vt quoddã fiat ex illis cõfu ſum: qd͛ nec ſit aqua nec vinũ. ⁊ tota fontis vel fluminis aqua ꝑpter modicũ vini ſtil lam in ↄfuſionis ſpẽm mutaret'. nec panis ille poſſet in eucariſtiã ↄſecrari q̃ factus ẽ de frumẽto cui forte cõmixtũ fuit vnũ gra num ordei vl' auene. Si g͛ plus apponatur aque q̃ vini/ erit irritũ ſacr͂m. ꝓpter q̃d dꝫ vt tantũ ibi vini ponat' q aque cõmixtus ſaporẽ vini retineat. De hoc dicet' in ſexta parte ſub quinta feria cene dñi ad finem. Sꝫ etiã ſi poſt calicis ↄſecratõez alid͛ vinũ mittat' ĩ calicẽ: illud qd͛ nõ trãſit in ſangui nem nõ ſanguini cõmiſcet': ſꝫ accidẽtibus ꝑoris vini cõmixtũ: corpi qd͛ ſub eis latet vndiq circũfundit': nõ madidans circũfu ſum. ip̄a tñ accidẽtia vinũ appoſitũ videt' afficere: qd͛ inde cõuincit'. q: ſi aqua pura fuerit appoſita vini ſaporem aſſumit. Qui daz aũt voluerũt aſtruere q ſicut aq̃ pura ꝑ aque bñdicte ↄtactũ efficit' bñdicta: ſic ⁊ vinũ ꝑ ſacr͂i ↄtactũ effici' ↄſecratũ ⁊ trãſit in ſanguinẽ: quoꝝ aſſertionẽ minime ratõ ſuffragat'. De quo etiã dicet' ſub q̃nta feria cene dñi/ Sꝫ nunquid irritũ eſt qd͛ geritur ſi forte aqua ꝑtermittat'. Et videt' q ſic. ex his que ſub titulo de oblatione tacta ſunt. Cautum quoq eſt ĩ canone cypriani q nõ poteſt calix dñi eſſe aqua ſola: nec vinum ſolũ niſi vtrunq miſceatur. Sicut nec cor pus dñi poteſt eſſe farina ſola: niſi vtrun q fuerit adunatum: ⁊ panis vnius com page ſolidatum. Et hoc quidam conſtan ter affirmant/ aſſerentes q ſicut aqua ſine vino conſecrari non poteſt: ſic nec vinum ſine aqua trãſſubſtantiari valet. q: de late

re xp̄i ſimul vtrūq̨ manauit. Alij v̄o cōce
dūt q̄ ſi quiſq̨ nō intendēs hereſim ītro-
ducere obliuione vl' ignorātia p̄termiſerit
aquā / nō ſit irritū ſacr̄m. Illā tn̄ p obliuio
nem p̄termittēs venialiter peccat. p negli
gentiā mortaliter: ⁊ grauiter eſt puniēduſ
et ſp pōt apponi an̄ trāſubſtātiatōem. Et
qđ p̄dicit vinū ſolū nō poſſe offerri: intelli
gunt niſi fiat ſimpliciter vel ignorāter. vl'
nō pōt. i. nō dz. Nā ⁊ eccl'ia grecoꝝ dr̄ non
apponere aquā in ſacr̄o. Ait enī cyprianuſ
Si qs de an̄ceſſoribus vel ignoranter vel
ſimpliciter non obſeruauerit: qđ nos dn̄s
facere exēplo ⁊ magiſterio docuit: pōt ſim
plicitati eius de īdulgētia dn̄i venia ꝯcedi
nobis v̄o nō pōt ignoſci q̄ nūc a dn̄o īſtru
cti ſumus. vt calicē dn̄i cū vino mixto. i. vi
nu3 cū aqua in calice mixtū. ſ'm qđ dn̄s ob
tulit offeramus. Ex q̄bus v̄bis aperte col
ligit' q̄ vinū aque mixtū xp̄s in cena diſci
pulis tradidit. Si v̄o vinū p̄termittit'. de
hoc dictū eſt in. vj. p̄ticula ſup v̄bo. hoc eſt
corpus. Porro lz diligēti ſtudio vinū opti
mum p ſacrificio ſit querendū. vitiū tn̄ vi
ni nō macl'at mūdiciā ſacri. quo circa ſiue
nouū vinū qđ dr̄ muſtū ſiue vinū acidum
qđ appellat' acetū ſiue etiā muſcidū ī ſacri
ficiū offerat' / ſacr̄m ꝯficit: ⁊ diuinitus ꝯſe
crat'. Vitandū eſt tn̄ ne tale vinū vl' mixtū
vel coctū vel roſatū vel ſpeciatum in calice
ponat'. Sūt tn̄ q̄ dicūt acetū non eſſe vinū
cū ꝓpriā mutauerit naturā. Nā vinu3 eſt
calidū. illud frigidū: ⁊ iō ex eo ꝯfici nō poſ
ſe: ſicut nec ex agreſta. Qđ ꝯcedi pōt ī ace-
to ex alio q̄3 ex vino facto. Nā ſi ex vino fa
ctu3 fuerit ſecus eſt: cū eadē ꝓpe ſit vſia. i.
ſubſtāna. Julius q̄3 papa dixit q̄ cū lacte
ꝯfici nō pōt. Botrus aūt vue in neceſſita-
te cōprimi ⁊ inde ꝯfici pōt: ſz de ipo botro
nō cōpreſſo nō pōt cōicari. Nō pōt etiam
ꝯfici cū aqua: cum qua pānus in muſto in
tinctus lauat'. Illud autē notandū eſt q̄ ſi
vinū in calice ꝯgelatū fuerit: dz tandiu ibi
exalare ſacerdos donec glacies ſoluat': q̄
ſi ſic ſolui nequiuerit / adhibeat ignē. Si aūt
muſca vel aranea vel aliq̄d tale. ceciderit

in calicē an̄ trāſubſtātiatiōem vini in ſan
guinē: ꝓijci dz vinū illud in piſcinā: ⁊ aliđ
vinū ⁊ aqua apponi. Si vero poſt tranſ-
ſubſtātiatōem ibi ceciderit vel ſanguine3
tetigerit: ſanguis ſumat'. ⁊ illud p̄us in ali
quo calice ſepe vino ꝑfundat'. ⁊ q̄3to cauti
us ⁊ diligētius fieri pōt abluatur: ⁊ demū
ſup piſcinā cremet': q̄r vix poſſet abſq̨ hor
rore ⁊ vomitu ſumi. Ablutōem v̄o ipam
ſacerdos poſt ꝯfectōe3 vel miniſter ſumat
Sz ⁊ ſi qs ſtati3 xp̄i corpe ſumpto nauſeā
patit': vomitus ſil'r ſup piſcinā cōburatur
et puluis in piſcinā mittat'. Si tn̄ aliq̄ ho-
ſtie p̄ticula videat' ibi: vel ſi corpus xp̄i ītir
ino datū reijcit': illud reuerenter ſuſcipiat'
et ꝯtritū cū vino in calice ſumatur. ſi inte-
grū nequeat recipi: ⁊ ſi horror ſit illud ſu-
mere / p reliquijs cuſtodiat'. Nō eſt igitur
dāda eucariſtia egroto vomēti: ſz credat ⁊
māducauit. Sz ⁊ ſi qs adeo egrotus eſt vt
maſticare nō poſſit: tūc tn̄ ſumat aqua3 a
xp̄i corpe tactā: minimā tn̄ p̄ticulā ſumēs
totū ſumit vt p̄miſſum eſt. Nō eſt danda
ebrio inſano heretico epilentico ⁊ ſil'ibus:
niſi infirmitate ceſſante. Leproſo tn̄ dari
pōt ⁊ muto ⁊ egroto ꝯpoti ſue mētis poſt
ꝯfeſſionē ⁊ eius abſolutōem a pctīs / Qua
lis aūt penitētia imponēda ſit ei q̄ ꝓpter
ebrietatē ⁊ voracitatē eucariſtiam euomit
in canone bede habetur / Et nota q̄ is qui
cōicauit / ſi ꝯmode ⁊ abſq̨ violētia nature
pōt / dz abſtinere a ſputo: alioq̄n poſt ho-
ram ꝯuenientē ſpuere pōt / ſaltē ī loco vbi
ſputū nequeat pedibus ꝯculcari. Siq̄de3
ſpūalis oīa iudicat ⁊ ipe a nemine iudicat'
et oīa mūda ſunt mūdis / Qđ ſi ſup lignū
vel lapidē vel terrā / eucariſtia vel aliq̄d de
ſanguine ceciderit / ſanguis lingua lāben-
dus eſt: ⁊ deinde radēdus ⁊ extergēdus ē
ipe locus. ⁊ puluis in ſacrario ſiue cū reli-
quijs reponēdus. Si vero ſup corpale ce-
ciderit / ſugatur ſicut diligentius fieri pote
rit: ⁊ lauetur ter in calice: ⁊ aqua lotiōis ſu
matur poſt miſſam. Deinde corpale recō-
dendū eſt ⁊ loco reliquiaꝝ ſeruādū eſt. Si
vero palla altaris intincta fuerit: eodē mō

ipſa particula intincta inciſa eſt ꝑ reliqui
is ſeruāda. Si aūt ſup caſulā vel albā de-
guttet/ſilr̄ fiat. Si ſup quodcūq; ꝓphanū
veſtimentū/cōburēda eſt pars illa: ⁊ cinis
in loco ſacro reponēdus eſt vt dicū t. Pius
tñ papa ſtatuit vt ſi aliqd de ſanguine ſtil
lauerit in terrā/lingua lambat. Si vō fue-
rit tabula locus corrodat ne ꝯculcet: ⁊ ra-
ſura igne ꝯſumat ⁊ cinis intra altare ꝯda
tur. Et ſi ſup altare ſtillauerit/ſorbeat mi-
niſter ſtillā q̄tū poterit. Si ſup linteū alta
ris/miniſter lauet linteamina q̄ ſtillā teti-
gerint tribus vicibus/calice ſubterpoſito
et aqua ablutōis ſumat in calice ⁊ iuxta al
tare recōdat. Ibidē ſeq̄tur etiā q̄lis pnīa
ſacerdoti cui hec ꝯtingerint ſit ꝑuſq; cele
bret imponēda/Et nota ꝙ ſi añ trāſubſtā
tiationē effuſa fuerit pars: mutent palle
ſub ſilētio: ⁊ celebrās ſuū officiū exequat.
Si totū effuſum ſit/tūc p̄miſſa cōfeſſione
miniſtret denuo ⁊ reincipiat officiū Hanc
igitur oblatōem ⁊c̄. Si vō poſt trāſubſtā-
tiationē pars effuſa eſt/tūc ſilr̄ officiū exe-
quat. Si totū ita ꝙ nihil hauſerit/qd̄ valdē
enorme eſt: tūc ponat hoſtiā ſup ꝓpiciato-
riū: ⁊ miniſtret denuo panē vinū ⁊ aquā
et reincipiat Hāc igit obla. ⁊c. ꝯfeſſione tū
p̄miſſa. Hoſtia vō ſeruata ſumat poſtmo
dum a miniſtro in fine miſſe vel ſeruet ꝓ
īfirmis. Rurſus ꝯſiliū aurelianū. ſtatuit ꝙ
q̄ nō bñ cuſtodierit ſacrificiū ⁊ mus vl̄ alid
aīal illd̄ comederit. xl. dies peniteat Qui āt
ꝑdiderit illud in eccl̄ia vel pars eius ceci-
derit ⁊ īuēta nō fuerit. xxx. dies peniteat
In eo etiā capitulo ita ſeq̄tur. ī burcardo
libro. v. Uñ ſcriptū eſt. ꝑfundēs aliq̄d ſup
altare de calice qū offert. vj. dies peniteat.
aut ſi abūdantius. vij. dies peniteat. Qui
aūt ꝑfundit calicē dū miſſe ſolēnitas cele-
brantur. xl. dies peniteat. Si vō miſſa cele-
brata/p̄ſbiter neglexerit accipe ſacrificiū
ſilr̄. xl. dies peniteat. Et q̄ pollutus noctur
no tp̄e acceperit ſacrificiū. vij. dies penitē
at. Qui negligentiā erga ſacrificiū fecerit
vt a v̄minibus ꝯſumptū ad nihilū deuene-
rit: tres q̄dragesimas cū pane ⁊ aq̄ pēiteat

Si integrū inuentū fuerit ⁊ in eo v̄mis cō
buratur: ⁊ cinis ſub altari recōdat. Et qui
neglexerit/q̄ternis diebus ſuā negligenti
am ſoluat. Si cū amiſſione ſaporis ſacrifi
cium decolorat. xx. dies ieiunio expleant.
Qui vō ꝯglutinatū miſerit. vij. dies peni-
teat. Si ſacrificiū fuerit ſordida venuſtate
perditū/igne cōburendū eſt: ⁊ cinis iuxta
altare ſepeliēdus eſt. Sic legit ī burcardo
li. v. c. oīe/Iſtud etiā notandum eſt ꝙ ſi a
naſo ſacerdotis celebrātis ſanguis exierit
vel nauſea ſupuenerit/recipiat ī aliquo va
ſculo ne ſcīā ꝯtaminent: ⁊ terſo naſo vl̄ ore
abluto/reīcipiat ſub ſilētio vbi dimiſit Si
vō īfirmitas ſupuenerit/mittat ſup crepi
dinē ſiue arā altaris/vel ſedeat donec con
ualeſcat: ⁊ ſic incipiat vbi dimiſit. Sed ſi
nullo mō pōt ꝯſummare miſterium: aliꝰ
ſacerdos paratus īcipiat vbi ille dimiſit.
ꝓut dictū eſt ī. vj. ꝑticula ſup v̄bo Hoc eſt
corpus meū. Sz ſi īcertū ē vbi ille dimiſit
tūc q: ꝑiculoſum eſſet v̄ba ſacri iterare vl̄
p̄termittere/poſita oblata illa ſuper ꝓpi-
ciatoriū/miſtret denuo vt p̄miſſum ē/Se
q̄tur miſteriū fidei. Ideo dī miſteriū fidei
q: aliud videt ⁊ aliud intelligit. Hoc crede
re iubemur diſcutere non audemus. fides
eñ nō ē niſi de occultꝭ. iuxta illd̄. Fides nō
hz meritū ⁊c. vt ſup̄. Greg. dicit ꝙ ideo dī
miſteriū fidei: q: credere debemus ꝙ ibi ſa
lus nr̄a ꝯſiſtit. vl̄ q: ſine fide nō fit h̄ ſacrm̄
i. ſine ea illd̄ ītelligi plene nō pōt. Dī autē
miſteriū illd̄ qd̄ ſecretā ⁊ recōditā hz diſpē
ſatōez. Miſteriū eñ grece dī ſecretū latīe
Et ſm Inno. iij. nullus euāgeliſtaꝝ dixit
hec v̄ba. Ex his aūt ⁊ alijs ſcripture v̄bis
q̄dā dixerūt ī ſacro altaris v̄itatē corꝑis ⁊
ſanguīs xp̄i nō eſſe: ſz imaginē tm̄ ⁊ ſpēm
⁊ figurā: ꝓ eo ꝙ ſcp̄tura memorat aliq̄tiēs
id qd̄ ī altari ſuſcipit cē ſacrz̄ ⁊ miſteriū ⁊
exēplū. Sz hi ꝓfecto laqueū erroris īcur-
rūt. d̄ q̄ ēt dcm̄ ē ī. vj. ꝑticl̄a ſup v̄bo. fregit
nūq̄d eñ nō ſacrm̄ altaris v̄itas nō ē q: figu
ra ē. abſit oīno. ſi eñ h̄ eēt/g̃ nec mors xp̄i
v̄itas ē: q: figura ē. ⁊ reſurrectiō xp̄i v̄itas
nō ē q: figura ē. Nā mortē ⁊ reſurrectōem

xp̄i figurã ⁊ imaginẽ ⁊ ſilitudinẽ eſſe manifeſte declarat apl'ſ dicẽs. Xp̄s mortuus eſt ꝑ delictis nr̄is: ⁊ reſurrexit ꝓpter iuſtificatõem nr̄am. Et petrus apl's. Xp̄s paſſus eſt ꝓ nobis: nobis relinquẽs exẽpluz vt ſequamur veſtigia eius. Ergo mors xp̄i exẽplū fuit vt pctõ moriamur. ⁊ reſurrectõ eius exẽpluz fuit vt iuſticie viuamus. Si enī vitas nõ fuit: ḡ xp̄s vere mortuus nõ fuit: ⁊ vere nõ reſurrexit: ſ; ⁊ mors eius ⁊ reſurrectio eius vª nõ fuit. ſ; abſit hoc. Naz ꝓpħa de eo p̄dixit Uere lãguores nr̄os ipſe tulit ⁊ dolores nr̄os ip̄e portauit. Altaris ergo ſacrm̄ eſt vitas ⁊ figura. Tria q̄ ꝑpeſūt ī h̄ ſacrō diſcreta vicȝ forma viſibilis. veritas corꝑis. ⁊ vtus ſpūalis. Forma panis ⁊ vini. veritas carnis ⁊ ſanguinis. virtus caritatis ⁊ vnitatis. Primū oculo cernitur. ſecūdū aīo creditᷣ. tertiū corde ꝑcipitᷣ Primū eſt ſacrm̄ ⁊ nõ res. ſcōm eſt ſacrm̄ et res. tertiū vº eſt res ⁊ nõ ſacrm̄. S; primū eſt ſacrm̄ gemine rei. tertiū eſt res gemini ſacri. ſcōm aūt eſt ſacrm̄ vnius ⁊ res alterius. Nã forma panis vtrãq; xp̄i carnem ſignificat. i. verã ⁊ miſticã: ſ; verã carnem ⁊ cõtinet ⁊ ſignificat. miſticam vº ſignificat ſ; non ꝯtinet. Sicut enī vnus panis ex multis granis ꝯficitᷣ ⁊ vnū vinum ex diuerſis racemis ꝯfluit: ſic ⁊ corpus xp̄i ex multis mẽbris cõponitᷣ ⁊ vnitas eccl'iaſtica ex diuerſis ꝑſonis ꝯſiſtit. ſ. in p̄deſtinatis vocatis iuſtificatis ⁊ glificatis. Nã quos deus predeſtinauit hos ⁊ vocauit. ⁊ quos vocauit hos ⁊ iuſtificauit ⁊c. Unde apl's Unus panis ⁊ vnū corpus multi ſumus In cuius rei typū eſt facta arca dn̄i de lignis ſethin. q̄ ſunt incõputribilia ⁊ albe ſpine ſiſ'ia. Patet ḡ q; ſubſtãtia corꝑis et ſanguīs xp̄i eſt ſacrm̄ ⁊ res. ſ; alterius ſacramẽti eſt res. ⁊ alterius rei eſt ſacrm̄. Eſt enī res p̄mi: q: ſignatᷣ ⁊ ꝯtinetᷣ a p̄mo vicȝ a forma viſibili: ⁊ eſt ſacrm̄ tertij: q: ſignificat ⁊ efficit tertiū. i. vnitatẽ eccl'iaſticam. Dicitᷣ ḡ hic miſteriū fidei: qm̄ aliud ibi cernitᷣ: ⁊ aliđ ibi creditᷣ. Cernitᷣ enī ſpẽs panis et vini: ⁊ creditᷣ vitas carnis ⁊ ſanguinis.

Qđ aūt hic diᷣ miſteriū fidei: alibi diᷣ ſpūs et vita. Spūs enī eſt miſteriū ſm illđ. Lr̄a occidit: ſpūs aūt viuificat. Et fides eſt vita ſm illđ. Juſtus meus ex fide viuit. Hinc ḡ dn̄s ait. Uerba q̄ locutus ſum vobis ſpūs et vita ſūt. Uerꝫ cū ꝯſecratio ꝑficiat ſacrm̄ et poſt ꝯſecratõem non ſit in altari panis aut vinū: queritᷣ q̄s panis ē corꝑis aut qđ vinū eſt ſanguinis ſacrm̄. Nam ſi dicatᷣ q; panis q̄ fuit: vl' vinū qđ extitit: ꝑfecto nec ille corꝑis. nec illđ eſt ſanguīs ſacrm̄. quia panis trãſiuit in corpus ⁊ vinū ī ſanguinẽ Si vº dicatᷣ q; ſpẽs illa q̄ remãſit: illa q̄ dẽnec extitit ex granis: nec ꝯfluxit ex racemīs acinis: qm̄ ex his nõ ꝑuenit accidẽs ſ; ſbſtãtia. Quã ḡ ſilitudinẽ aſſignabimus inᷣ ſacrm̄ rei ⁊ rẽ ſacri. Nõ ſi ſacra nõ haberẽt ſilitudinẽ rerꝫ quarꝫ ſunt ſacra: ꝓprie ſacra nõ dicerẽtᷣ: ſicut ſacramẽtū baptiſmi qđ ē ablutio carnis exterior: ſilitudinẽ h; ſignificati qđ eſt ablutio mẽtis īterior. Sane ſacramẽtū iſtđ in eo gerit ſilitudinẽ corꝑis in quo panis ſilitudinez repn̄tat. Spẽs ḡ panis ſacrm̄ eſt corꝑis: nõ ſolū rõne rei ſignate / verūetiã rõne ꝯtẽte. Queritᷣ aūt vtrꝫ ſpẽs panis ⁊ vitas corꝑis vnuz ſint ſacrm̄ an diuerſa. Et videtᷣ q; diuerſa. cū enī diuerſa ſint ſiḡ videtᷣ q; diuerſa ſint ſacramẽta. Preterea ſcriptū eſt. Perficiãt in nobis q̄ſumus dn̄e tua ſacramẽta qđ ꝯtinẽt. Que verba ſub titulo de orōne nouiſſima exponẽtur. S; videtᷣ ꝯtra q; ſint ſolū vnū: cum enī eandẽ rẽ ſacramẽta ſignificẽt videtᷣ q; idẽ ſint ſacramẽtū. Preterea alibi legitur preſta vt hoc tui corꝑis ⁊ ſanguinis ſacramentū nõ ſit nobis reatus ad penã. Sup hoc dicunt quidam q; forma panis ⁊ vini ſunt vnū ſacramentū: nõ ꝓpter vnum ſignatū: ſed ꝓpter vnū cõtentū. Spẽs autẽ panis ⁊ veritas corꝑis ſunt vnū ſacramẽtum: non propter vnū contentum ſed propter vnum ſignatum. Ibi debent concedere q; ſicut diuerſe res propter vnum ⁊ idẽ ſignatū / idẽ ſunt ſacramentū. ſic eadẽ res propter diuerſa ſignificata / diuerſa ſunt ſacramẽta: quibus obijcitᷣ q; ſi ſpẽs panis

⁊ veritas corpis idē ſunt ſacr̄m: cū ſpecies panis: ſacr̄m ſit corpis: ḡ vitas corpis idē eſt ſacr̄m: ⁊ ita idē eſt ſacr̄m ſui. Sʒ hoc nō ꝓcedit qꝛ ſpēs panis: ⁊ ē qōdā ſacr̄m qđ ē vitas corpis. ⁊ eſt quoddā qđ nō ē illa qm̄ ſunt duo ſacr̄a diuerſa. Alij vo dicūt q̄ ſiue diuerſa ſint ſignificata ſiue diuerſa ſignificātia: ꝑ diuerſa ſunt ſacr̄a: quos opʒ cōcedere q̄ in altari ſunt ad minus quattuor ſacr̄a vicʒ ſpēs panis. ſpēs vini. vitas carnis. ⁊ vitas ſanguis. Preterea cuʒ panis ⁊ vini diuerſa ſint accidētia: vt ſapor. et odor. pōdus. ⁊ color. quātitas. ⁊ figura. videt̄ q̄ ſingula p ſe ſint varia ſacr̄a: q̄ eīn rōne potius vnū q̄ȝ aliud dicēdū eſt ſacr̄m Sʒ cui⁹ rei ſacr̄m ē odor aut ſapor. Ad hoc pōt nō incongrue rn̄deri q̄ oīa ſic̄ accepta ſunt vnū eucariſtie ſacr̄m: eo q̄ nullū p ſe ſolū ſignificet: ſʒ oīa ſimul panis ſpēm repſentāt: q̄ corpus xp̄i ꝯtinet ⁊ ſignat. Signoꝝ aūt alia ſūt naturalia. alia poſitiua. Naturalia ſunt q̄ ſm naturā ſignāt: quoꝝ quedā ſunt q̄ p aūcedēs ſignāt ꝯſeq̄ns: vt rubore veſptino ſignat̄ ſerenitas matutīa Alia ſūt q̄ p ꝯſeq̄ns ſignāt aūcedēs; vt fumo vl̄ cinere ſignat̄ ignis fuiſſe. Poſitiua ſūt illa q̄ ſm impoſitōeʒ ſignāt. quoꝝ alia ſūt ſiḡ rei ſacre: vt ſerpēs eneus erect⁹ ī heremo. alia ſunt ſigna rei nō ſacre: vt arcus triūphalis erectus ī biuio. Porro ſignoꝝ rei ſacre: alia ſunt ſacra vt baptiſmus. alia nō ſacra. vt agnus paſchalis. Sacra ſunt ſigna noui teſtamēti. nō ſacra veteris. q̄ȝuis eīn vtraqȝ ſint ſigna rei ſacre. i. rē ſacrā ſignātia: nō tn̄ vtraqȝ ſunt ſacra. i. iuſtificātia. Licʒ nonnulli dixerint ſacr̄a legalia iuſtificaſſe. Hec eīn eſt differētia int̄ legalia et euāgelica ſacr̄a: qꝛ illa ſignificabant tm̄. hec aūt ſignificāt ⁊ iuſtificāt: veꝝ q̄nqȝ large q̄nqȝ ſtricte ſacr̄m accipit̄. large ſm qđ oē ſignū rei ſacre ſiue ſit ſacrū ſiue nō ſacrū dr̄ ſacr̄m. Vn̄ ſigna legalia ſacr̄a dicūt̄ Stricte ſm qđ ſacꝝ ſolūmō ſignū dr̄ ſacr̄ʒ Sacr̄m aūt dr̄ actiue ⁊ paſſiue q̄ſi ſacrū ſignās vl̄ ſacrū ſignatū. Nā noīe ſacri q̄nqȝ ſignū rei. q̄nqȝ res ſigni varie nūcupatur.

Scđʒ q̄ ſacr̄m accipit̄ p ſigno rei: ſacr̄ʒ dr̄ a ſacro ⁊ ſigno: q̄ſi ſacrū ſignū. Sed ſm q̄ ſacr̄m accipit̄ p re ſigni: ſacr̄m dr̄ a ſacro ⁊ ſecreto: q̄ſi ſacrū ſecretū. Spēs ḡ panis dr̄ ſacr̄m actiue. i. ſacrū ſignās. vnitas aūt eccleſie dr̄ ſacr̄m paſſiue. i. ſacꝝ ſignatū. Corpus vo dn̄icū vtroqȝ mō dr̄ ſacr̄m. i. ⁊ ſacꝝ ſignās. ⁊ ſacrū ſignatū. Sacr̄m vo ꝯſiſtit in trib⁹. ſ. ī reb⁹. ī factꝭ. ⁊ ī vbis. ſm ꝓprietatē ſilitudinē. ⁊ iterp̄tatōeʒ. Leo nāqȝ ſm ꝓprietatē ſignat dyabolū. Vn̄ Aduerſarius vr̄ dyabolus tāq̄ȝ leo rugiēs circuīt q̄rēs quē deuoret. Semiare ſm ſilitudinē ſignificat p̄dicare. vn̄. Exijt q̄ ſeminat ſemiare ſemē ſuū: ⁊ aliđ cecidit ī terrā bonā. ⁊ aliud ſup petrā. ⁊ aliđ īter ſpinas. Emanuel ſm īterp̄tatōeʒ ſignificat xp̄ʒ. Vn̄. Et vocabit̄ nomē eius emanuel qđ īterp̄tat̄ nobiſcū deus. Res vt aqua baptiſmi. factū vt ſignaculū crucis. vbū ⁊ inuocatio trinitatꝭ. Singula repeniūtur in hoc excellētiſſimo ſacro. res idē ē corpus ⁊ ſanguis. factū. i. eſus ⁊ potus verbū. h̄ eſt corpus meū. h̄ eſt ſanguis meus. Sequit̄ Qui p vobis ⁊ p multis effundet ī remiſſione pc̄oꝝ. Pro ſolis p̄deſtinatꝭ effuſus ē q̄ȝtū ad efficatiā: ſʒ p cūctꝭ hoībus q̄ȝtū ad ſufficientiaʒ. Effuſio ꝗppe ſanguīs iuſti p iniuſtis taʒ fuit diues ad p̄ciū: vt ſi vniuerſitas crederet ī redēptoꝛeʒ nullū oīno vincula dyaboli retineret. vbū eīn effuſiōis abūdantiā notat. Pc̄tm̄ autē duob⁹ mōis remittit̄: vicʒ quo ad meritūʒ culpe. ⁊ hoc p ſanguis fidē q̄ iuſtificamur a culpa. ⁊ q̄ ad debitū pene. ⁊ h̄ p ſanguīs p̄ciū q̄ redēpti ſumus a pena. Oīs eīn q̄ſi oues errauimus: vnuſq̄ſqȝ in viā ſuā declinauit. Et dn̄s poſuit ī eo iniq̄tates oīm nr̄m. Vulneratus eſt ꝓpt̄ iniq̄tates nr̄as, attritus ē ꝓpt̄ ſcelera nr̄a. diſciplina pacis nr̄e ſup eū ⁊ liuore eius ſanati ſumus. Vere lāguores nr̄os ipē tulit: ⁊ dolores nr̄os ipē portauit. Quia ḡ iuſtus iniuſte punitus eſt. iniuſti iuſte ſunt liberati. Aſſūpſit eīn in ſe penā p oībus: vt daret ſe p grāʒ vniuerſis. Hic aūt ſacerdos eleuat calicē vt illuʒ ꝑplo oſtendat. nec eſt ſupflua hec eleuatio

ꝓut dictū eſt ī fine particule ꝑcedētis/ Eſt
aūt notandū ꝙ quedā eccl'ie duas hñt pal
las corꝑales. ⁊ ibi eleuat᷑ calix cooꝑtus cū
altera eaꝝ. In quo oñdit᷑ hoc ſacr̄m occul
tiſſimū fore ⁊ difficillimū ad intelligēduꝫ
ꝙꝫ tp̄e inſtitutiōis huius ſacri/ ſanguis
xp̄i inuiſibilis erat q꞉ intra venas eius exi
ſtebat. Alie vō eccl'ie vnā tm̄ hñt pallaꝫ: ⁊
ibi eleuat᷑ diſcooꝑtus abſꝗ velamīe p̄rio
ad deſignandū ꝙ poſt inſtitōeꝫ hui⁹ ſacri
ſanguis xp̄i factus fuit viſibilis ꝑ ipſius
effuſionē in cruce Vñ hic dicit᷑ Hic eſt ſan
guis meus ⁊c. In eo em̄ ꝙ calix nō eſt coo
pertus cū palla/ ſuꝑ quā eſt hoſtia ꝯſecra
ta/ deſignat᷑ ꝙ ſanguis xp̄i a corꝑe effuſus
et ſeꝑatus eſt/ Secūdo q꞉ hoſtia eſt ſuper
pallā corꝑalē nec bono modo poſſet alibi
poni/ Tertio q꞉ ꝓpter venti flatū/ pericl'o
ſum eſſet cooꝑtuꝫ cū palla leuaret Et nota
ꝙ ſacerdos actus xp̄i repūtās/ dū dicit Ac
cipiēs calicē/ parū eleuat calicē: deinde di
cēs. bñdixit. vt ſine ꝑiculo calicē bñdicat.
illū in altari deponit. Subſeq̄nter etiam
dicēs Accipite/ paꝝ tenet eleuatū vſꝗ dū
in altū eleuet: vt illū ꝑpl'o oſtēdat/ Seq̄tur
Hec quotiēſcunꝗ feceritis ⁊c̄. Hec clauſu
la q꞉ ꝯſecratōem tam corꝑis ꝗ ſanguinis
reſpicit/ poſt depoſitū calicē dꝫ dici. Sane
in ꝑceptōe corꝑis xp̄i ⁊ ſanguīs/ magna
eſt nobis adhibēda diſcretio. Cauendū eſt
em̄ ne ſi nimiū differat᷑ mortis periculum
incurrat᷑/ dño ꝓteſtāte. Niſi māducaueritꝭ
carnē filij hoīs ⁊ biberitꝭ eius ſanguinem
nō habebitꝭ vitā in vobis. Si vō q̄s indi
gne ſuſcipit: ſc̄m apl'ꝫ/ iudiciū ſcꝫ dānatio
nis ſibi māducat ⁊ bibit. Idō ſc̄m eūdē apl'ꝫ
ꝓbet ſeip̄m hō. ⁊ ſic de pane illo edat ⁊ de
calice bibat. Dicet ergo q̄ſ ꝗ cōicandū eſſe
quotidie. Alius vero dicet ecōtra. Faciat
igit᷑ vnuſq̄ſꝗ qđ pie credidit faciendum.
Nō em̄ litigauerūt adinuicē: nec alter alte
ri ſe ꝑpoſuit. zacheus ſcꝫ ⁊ ille cēturio cuꝫ
alter eoꝝ gaudēs xp̄m in domo ſua ſuſce
pit. ⁊ alter dixerit. Dñe nō ſum dignus vt
intres ſub tectū meū. Et hoc eſt qđ augu.
ait. Alij quotidie cōicant corꝑi ⁊ ſanguini
dñi. alij certis diebus accipiūt: qđ liberaꝫ
habet obſeruatōem. De hoc ſub ti. ð oſcu
lo pacis dicet/ Et nota ꝙ licꝫ xp̄s ſemel cre
dētes ſua morte redemerit: eccl'ia tm̄ hoc
ſacr̄m quotidie neceſſario repetit ob tres
ꝑcipue cauſas/ Primo q꞉ in vinea laborā
tes eo quotidie reficiunt᷑/ Scđo vt neophi
ti ꝑ illđ incorporent᷑ xp̄o/ Tertio vt memo
ria paſſionis xp̄i quotidie mētibus fideli
um ad imitandū infigat᷑. quotidie em̄ ege
mus: idꝗ panis quotidianus vocat᷑. Quo
tidianū ergo ſacrificiū vt ꝓbat paſcaſius
papa/ eſt cōmemoratio nō iteratio paſſio
nis: ⁊ ideo ſequit᷑ In mei memoriā facietꝭ.
In hoc ſacro nobis quotidie mortꝭ ⁊ paſſi
onis xp̄i memoria renouat᷑. Vñ. ꝑma ad
Cor. xj. Quotiēſcunꝗ māducaueritꝭ panē
hūc ⁊ calicē biberitꝭ/ mortē dñi ānūciabitꝭ
donec veniat. Propt᷑ qđ ip̄e dicebat apl'is
Hoc facite in meā cōmemoratōeꝫ. Hāc vl
timā nobis memoriā dñs reliq̄t: ꝓut dic
tū eſt ſuꝑ v̄bo Poſtꝗ cenatū eſt/ Et nota
ꝙ hēmus triplex memoriale dñice paſſio
nis/ Primū q̄tū ad viſuꝫ ī imaginib⁹ ⁊ pi
cturis: ⁊ ꝓpterea crucifixi imago depīgit᷑
in libro ⁊ā eccl'ijs/ Scđm q̄tū ad auditū. ſ.
paſſio xp̄i ꝑdicata/ Tertiū q̄tū ad guſtū. ſ.
ſacr̄m altaris: ī q̄ ip̄a xp̄i paſſio patent᷑ exp̄
mit᷑. ⁊ ꝓpt᷑ h̄ ꝑmiſit Et memoriā venerātes
Et ſeq̄t᷑ Vñ ⁊ mēores. q̄ āt calicē diſcooꝑ
tum eleuāt/ illū ī h̄ loco cū palla corꝑali co
oꝑiūt: inuētes ꝙ ſepl'to dño aduoluto lapi
de/ clauſū ē oſtiū monumēti vt dicē inar. ⁊c̄.

Octaua pars canonis

Unde et memores

⁊c̄. Octaua pars. Quia dñs
ip̄e ꝑceperat ī. c. Simili mō
⁊c̄. vt hec in ſui memoriā faceremus: idcir
co in hac parte tria ſibi cōmemorāda ꝓpo
nit eccl'ia. ſ. tam btām paſſionē. necnō ⁊ ab
inferis reſurrectōem: ſꝫ ⁊ in celos gl'ioſam
aſcēſionē. Quoꝝ ꝑmū. i. paſſio excitat cari
tatem. ſecundū. i. reſurrectio corroborat fi
dem. tertiū. i. aſcenſio letificat ſpeꝫ. Quid
enim in nobis magis caritatem accendit

q̃ꝫ ꝙ ꝓprio filio ſuo nõ pepcit deus. Quid
magis in nobis fidẽ ꝯfirmat: q̃ꝫ ꝙ xp̃us re
ſurrexit a mortuis. Sicut eñ in adam oẽs
moriunt᷑: ita ⁊ in xp̃o oĩs viuificabuntur
Quid magis in nobis amplificat ſpeꝫ: q̃ꝫ
ꝙ xp̃s aſcendẽs in altũ cap. vii. cap. de. do:
ho. vt vbi ip̃e eſt: illic ſit ⁊ miniſter ei⁹/ Sacer
dos igit᷑ hec repñtans dicẽdo. tã btẽ paſſi
onis. manus in modũ crucis extẽdit vt ha
bitu corpis/ manuũ xp̃i extẽſionẽ in cruce
repñtet. qđ tñ alij faciũt qñ dicũt ¶hãc igit᷑
oblatõem: repñtãtes crucifixionẽ ſtatiꝫ ſe
cutur̃a. Et q: xp̃s ꝓlixius orãs factus ẽ in
agonia: iõ agoniã illã habitu oculoꝝ ⁊ fa
ciei quodãmodo repñtat. Dicens aũt. nec
non ⁊ ab inferis reſurrectõis. illas ad ſext
p̃us reducẽs/ eas paꝝ erigit. Vñ in cãtico
abacuch. Altitudo man⁹ ſuas leuauit. Et
hoc in ſignũ ꝙ xp̃s inuictus leo ſurrexit a
mortuis. Itẽ dicẽs Sz ⁊ in celos glorioſe
aſcẽſionis. eas erigit equaliter vſqꝫ ad hu
meros: in ſignũ ꝙ xp̃s eleuatis manibus fe
rebat᷑ in celũ: ⁊ ſedet ad dextrã dei patris.
Qđ igit᷑ di Vñ ⁊ memores ⁊c. ſic intelligẽ
duꝫ eſt. q. d. Nos eſſe ſacerdotes ꝓfitemur
et plebẽ tuã memorẽ eſſe teſtamur xp̃i filij
tui ⁊c. Sacerdotes quidẽ memores ⁊ iſtru
cti eſſe dñt: q: ip̃i miſſam celebrãt ⁊ ſacrifi
cium xp̃i exẽplo offerũt ¶Plebs etiã ſancta
memor eſſe dꝫ: q: xp̃s nõ ſolũ ꝓ ſacerdoti-
bus/ verũ etiã ꝓ plebe paſſus eſt. q̃ ſctã di
citur. q: fide ⁊ baptiſmo xp̃i pcepto ſancti
ficata eſt. Itẽ ex nũc ſtringunt᷑ digiti. ſ. pol
lices ⁊ indices: nec diſiungunt᷑ niſi qñ op-
tet hoſtiã tãgi vel ſigna fieri. Qđ fit/ ¶Primo
ob reuerẽtiã ſacri: ne vicꝫ aliq̃d tãgat poſt
ꝯtactũ corpis xp̃i/ Secũdo vicꝫ in ſignum
ꝙ in hoc ſacro ſecũdus accedit p̃mo. i. fili-
us obedit patri. Et iõ ſubijcit᷑ Unde ⁊ me
mores taꝫ btẽ paſſiõis reſurrectõis ⁊ aſcẽ
ſionis ⁊c. Tertio digiti qui corpus xp̃i teti
gerũt/ iungunt᷑ ad oſtendẽdum ꝙ fideles
illud fide ⁊ deuotione tangẽtes debẽt eſſe
caritate ꝯiuncti: ⁊ ſicut digiti in tãgendo ⁊
ſignãdo ab inuicẽ ad horã: ſic ⁊ fidelium
opatões in hac vita cũ expedit ſeparãtur
qñ qñqꝫ ꝑ ꝯtẽplatõem ad ſpũalia eleuant᷑.
⁊ qñqꝫ pro mundanis neceſſitatibus tp̃a
lia ammĩſtrãt/ Quarto digitoꝝ cõiunctio
indicat ꝙ corpis ⁊ ſanguĩs dñi nr̃i ſacro ⁊
mens ⁊ corpus ſacerdotꝭ inſepabiliter eẽ
dñt affixa/ Quinto ſtringũt᷑ ne puluis ſeu
pticl'a hoſtie illis forte adherẽs cadat. Nũc
v̓o eccleſia dixit ſe memorẽ dñice paſſiõis
ideo ſtatĩ acerbiorẽ ſpẽm ip̃ius paſſionis
cõmemorat recolẽs in q̃nqꝫ crucibus q̃n-
qꝫ plagas. Sicut eñ ſubſequẽs expoſitio
declarabit ab hinc vſqꝫ dũ corporale deſu
per caliceꝫ remouet᷑: dñice paſſionis. ordo
memoratur/ Nam vbi dicit ſacerdos. ho-
ſtiã puram hoſtiam ſanctã hoſtiã ĩmacl'a
tam panẽ ſctm̃ vite eterne ⁊ calicẽ ſalutis
ppetue: q̃nariũ crucis ſignaculũ imp̃mit
ſup oblatam ⁊ calicẽ. ſignãs q̃nqꝫ xp̃i pla
gas. vicꝫ duas manuũ totidẽ pedũ et vnã
lateris/ Uel q̃nqꝫ cruces ſignãt ꝙ xp̃s q̃n
qꝫ ſecula redemit. Tres aũt cruces cõit᷑ fac
ſacẽdos ſup oblatã ⁊ calicẽ qñ ĩ tribus ver
bis vtrũqꝫ pariter intelligit᷑. Nũq̃ eñ in
crucis ſignacl'o panis ſeparat᷑ a calice: niſi
cũ ſepatim noĩant᷑ in canone. Et qñ hoſtia
collocat᷑ a ſiniſtro latere calicis recta pars
crucis ſolũmõ ſup panẽ. trãſuerſa v̓o vſqꝫ
ſup calicẽ dꝫ ꝓtẽdi. qñ erecta pars crucis
corpus xp̃i ſuſtinuit. tranſuerſa vero bra-
chia diſtendit. due v̓o cruces ſeparatĩ fac-
te aĩam xp̃i ſepatã a corpe ſignãt/ Sz cũ iã
plene et perfecte ſit ꝯſecratio celebrata. nã
materia panis et vini iã tranſijt in ſubſtã
tiã carnis ⁊ ſanguĩs. nec vlterius põt dte
riorari vel meliorari. et ſacerdos vlterius
vtitur ſuis: non xp̃i ſermõibus/ q̃rit᷑ quare
ſup eucariſtiã adhuc bñdictiõis ſignũ im
p̃mitur. aut aliqđ ꝯſecratiõis v̓bũ ꝓfert᷑
¶Preterea quedã ſubiũgunt᷑ in canone in
ꝯuentia ꝙ nõdum ſit trãſſubſtãtiatio cõ-
ſummata/ Sup hoc dicũt q̃dã. ꝙ ſcp̃tura
non attendit hic hmõi anguſtias tp̃is. ſed
ſacerdos cũ non poſſit ſimul multa ꝓferre
et agere ita loq̃tur et agit ac ſi tp̃s ſtaret et
eſſent adhuc faciẽda que ĩ p̃ncipio ſ̓mõis
nondũ erant facta et verba et ſigna nõ ad

tp̄s ſue prolatiōis ſʒ ad ꝯceptionē loquen
tis ſunt referēda/ Jnno. pa. iij. dixit. q2 ī ca
none aliud v̉ba ſignificant. et aliud ſigna
p̄tendūt. Uerba nāqꝫ p̄ncipaliter ſpectāt
ad eucariſtiā ꝯſecrandā. Signa v̉o p̄ncipa
liter ꝑtinent ad hiſtoriā recolendam. nam
v̉bis vtimur ad ꝯſecrandū panē ⁊ vinuʒ
in corpus ⁊ ſanguinē iħu xp̄i. Signis vti
mur ad recolendū ea q̄ ꝑ ebdomadā ante
paſchalē geſta ſunt circa xp̄ʒ. patʒ ḡ ꝙ q̄ꝫtū
ad ordinē eucariſtie ꝯſecrande caplm̄ illō
Qui p̄die ⁊c. ī fine canonis ſubijci debuiſ
ſet. q2 in eo ꝯſecratio ꝯſummatur. ſed q2m̄
impediſſet ordinē hiſtorie recolende. q2 qō
fuit geſtū in medio poneret̄ ī fine. ꝓuidus
canonis ordinator vt ordinē ſeruaret hi-
ſtorie quaſi quadā neceſſitate ꝯpulſus ca-
pituluʒ illud. Qui p̄die ⁊c. q̄ſi cor canonis
in medio collocauit. vt q̄ ſequūtur ītelligā
tur p̄cedere ſcd̄m illā figurā qua ſepe fit vt
q̄ narratōe ſuccedūt intellectu precedant.
Uel potius vt tā l̄re q̄ꝫ hiſtorie ſuus ordo
ſeruet̄. dicatur itaqꝫ ꝙ ꝑtinēt ſigna ad hi
ſtoriā paſſionis recolendam. q2 ſignificāt
q̄nqꝫ ſenſus q̄ tūc reuera patiebātur ī xp̄o.
vel q̄nqꝫ eius plagas vt dc̄m̄ ē. ſed verba
nō ꝑtinent ad eucariſtiā ꝯſecrādā. imo per
tinent ad eucariſtiā ꝯſecratā hoc mō. Nos
ſerui tui vicꝫ ſacerdotes. ſʒ ⁊ plebs tua ſctā
ſcꝫ ꝑpl̄s xp̄ianus. nā qō ꝑpl̄s agit voto ſa-
cerdotes ꝑagunt miniſterio: offerim⁹ p̄cla
re maieſtati tue. i. p̄ ceteris clare. nā ſi iuſti
fulgebūt ſicut ſol in regno pr̄is eoruʒ: q̄ꝫto
clarius maieſtas diuina p̄fulget. De tuis
donis. i. de frugibus ſegetū. ⁊ h̄ q̄ꝫtū ad pa
nem q̄ eſt ꝯſecratus ī carnē. ac datis. i. fru-
gibus arboꝝ. ⁊ hoc q̄ꝫtū ad vinū qō ē ꝯſe-
cratum ī ſanguinē. De his inquāʒ ⁊ illis
offerimus hoſtiā purā. hoſtiā ſctāʒ. hoſtiā
īmaculatā. i. eucariſtiā īmunē ab oī culpa
originali veniali ⁊ criminali/ Un̄ dicat̄ ho
ſtia: dictū ē in ſexta ꝑticula ſup v̉bo Qui
p̄die/ Uel purā q̄ꝫtū ad cogitationē q̄ſi pu
ro corde. ſctām q̄ꝫtū ad locutionē. īmacula
tam q̄ꝫtū ad opa nōeʒ. q2 pc̄tm̄ nō fecit. nec
dolus inuētus ē in ore eius: ſupple h̄ ē. pa-

nem ſanctū. i. ſanctificātē. ſupple datorem
vite eterne q̄ꝫtū ad ſtolā carnis ⁊ calicē ſa-
lutis. ꝑpetue q̄ꝫtū ad ſtolā aīe. ſm̄ illō Ego
ſum pa. vi. q̄ de ce. deſ. ſi q̄s mā. ex h̄ pa. vi.
in eternū/ Pōt etiā ſcd̄o mō hec v̉ba expo-
ni vt vicꝫ xp̄s dicat̄ hoſtia pura q2 ꝯcept⁹
ē ſine pc̄tō. dicat̄ panis vite eterne. q2 ē re-
ſurrectio angeloꝝ. ⁊ calix ſalutis ꝑpetue. q2
reſurrectio ē hoīm/ Uel tertio mō hoſtiam
purā. q2 xp̄s oblatus ē. vt nos liberaret a
feditate origīal' peccati. Sctām q2 vulne-
ratus eſt vt ꝑflueret̄ ſacr̄a q̄bus eccl'ia ſan
ctificat̄. Jmmaculatā q2 mortuus ē vt nos
liberaret de morte eterna. Panē vite eter-
ne q2 ē nr̄m viaticū q̄ſi via. Et caliceʒ ſalut̄
ꝑpetue q2 ē refectio angeloꝝ inebrians ī pa
tria/ Uel ſic quarto mō. de tuis donis ac da
tis. dona ſunt in re eterna. data in opa tp̄a
li. Offerimus hoſtiā purā. ſ. corpus. hoſti-
am ſctām. ſ. ſanguinē. hoſtiā īmaculatā q̄
ad vtrūqꝫ/ Uel purā. i. ab alijs ſeparatam.
ſanctā. i. ſctificatā. īmaculatā. i. a maculis
emūdatā. hoſtiā de corꝑe puro ꝯſcīa bona
⁊ fide nō ficta/ Seq̄tur Sup̄ q̄ ⁊c. Cū autē
orauerit ꝓ hoſtia trāſſubſtātianda. eāqꝫ iā
ſubſtātiatā patri obtulerit: nūc orat ꝓ ipi⁹
acceptiōe. vt eā ad inſtar antiquoꝝ ſacrifi-
cioꝝ acceptet ꝓpicio ſupple nobis. ac ſere
no vultu. i. reſpectu placabili digneris re
ſpicere/ nō ꝙ vultus eius mutet̄ aliq̄n. ſed
tūc deus vultū ſuū ſuꝑ nos illuminat ⁊ ſe
renat cū mīam ſuā ſuꝑ nos exhibet ⁊ decla
rat. ſm̄ illud p̄s. Jlluminet vultū ſuuʒ ſuꝑ
nos ⁊ miſereat̄ noſtri. Jtē ꝑ hoc ꝙ dicit di
gneris reſpicere notat̄ ꝙ ſacerdos nr̄ vul-
tū hʒ v̉ſuʒ ad ꝓpiciatoriū. de quo ī prohe
mio huius ꝑtis dc̄m̄ ē. Et tūc aſpergit in-
tus tabernaculū dn̄ ꝑ dei mīam querit ei⁹
ꝓpiciationē vt deus habeat illa munera
accepta ſicut habuit munera abelis iuſti.
Un̄ ſeq̄tur. Sicuti accepta hr̄e dignat⁹ es
munera Abel ⁊c. Hoc aūt aduerbiū ſicuti
ſimilitudinē innuit. nō exp̄mit q̄ꝫtitatem.
multo quippe acceptius ē hoc ſacrificiū deo
q̄ꝫ qō obtulit abel. qō obtulit abraā. qō ob
tulit melchiſedech. valet em̄ amplius reo

q̄ʒ vmbra. veritas q̄ʒ figura. Ipſā ergo ſimilitudinem magis q̄ʒ q̄titatē debemus attēdere. Offerēdo ĝ ſimiles ſumus abel. ſi recte quidē offerētes. recte nihilominus diuidam⁹. quod q̄ꝛ cayn nō egit peccauit. Sua nāq̄ʒ recte cui debebat obtulit deo. ſʒ retinens ſibi ſeip̄m ꝛ coꝛ ſuū ſubtrahens deo: male diuidit. Abel aūt acceptū deo intus in coꝛde obtulit holocauſtū. q̄ꝛ ſe nō ſibi retinuit ſʒ deo totū ſe ſubdidit ꝛ impendit. ꝛ iō legit̃ in Geneſi. Reſpexit deus ad abel ꝛ ad munera eius. ad cayn vero ꝛ ad munera eius nō reſpexit. p̄us reſpexit ad abel ꝛ poſtea ad munera eius. q̄ꝛ non offerens a muneribus ſʒ munera ab offerente placuerūt. ſil̃r ꝛ abraam egregius fide totum ſe p̄us offerebat altiſſimo. ꝛ poſtea cū ſua duceret offerēda placidas ei hoſtias offerebat. qđ vt nos ſciētes imitaremur patrios ab illo deus exegit affectus. Tolle inquit filiū tuū vnigenitū quē diligis yſaac ꝛ offer eū in olocauſtū ſup̄ vnū montium quē mōſtrauero tibi. ſtatimq̄ʒ p̄mptū ꝛ obediente īuenit: imo nobis oñdit. Melchiſedech q̄ʒ niſi ſe p̄us acceptū deo ſacrificiū obtuliſſet futuroꝝ cās minime preuidiſſet quarū intuitu miſticū panis ꝛ vini p̄mus obtulit ſacrificiū. erat eñi ſacerdos dei altiſſimi. Noīant̃ igit̃ iſti tres p̄res veteris teſtī. q̄ꝛ illi ꝛ eoꝛuʒ ſacr̄a ſpālius ceteris h̄ ſacr̄m p̄ſignauerūt. q̄d cm̄ p̄ munus. Abel offerētis de p̄mogenitis gregis niſi xp̄s p̄mogenitus ī multis fratribus exp̄mit̃. q̄ maliciose occiſus ē a p̄p̄lo iudeoꝝ ſicut ille inuidioſe a fratre ſuo. nā ſc̄m apoc. ip̄e ē agnus dei q̄ occiſus eſt ab origine mūdi. q̄d p̄ ſacrificium abrae dilectū ꝛ vnicū filiū offerētis niſi xp̄i paſſio deſignat̃ de q̄ dicit ap̄l's Proprio filio ſuo nō pepcit deus ſʒ p̄ nobis oībus tradidit illū. h̄ ē īquit filius me⁹ dilectus ī quo mihi bñ ꝯplacui. Oblatio q̄ʒ melchiſedech tā p̄prie nouū ſacrificiū p̄ſignauit vt ī de p̄dctm̄ ſit. tu es ſacer. ī e. ſe. oꝛ. melch. Qui ſc̄m ap̄l'm aſſimilatus ē p̄ oīa filio dei. manet ſacerdos in ppetuū. Abel dr̄ puer nō taʒ a puericia q̄ʒ a puritate. ſc̄m illud. Ecce puer me⁹ dilectus quē elegi poſui ſup̄ eū ſp̄m meū. Abraā dr̄ p̄triarcha nō tam iſrl'itice plebis q̄ʒ p̄p̄li xp̄iani illius per carnem huius per fidē. ſc̄m illđ. Nō vltra vocabit̃ nomē tuū abram ſʒ appellaberis abraā q̄ꝛ patrē multaꝝ gentium ꝯſtitui te. Melchiſedech īterp̄tat̃ rex iuſticie. deide rex ſalem. i. pacis p̄pter illđ qđ legit̃. Orietur in diebus eius iuſticia ꝛ abūdātia pacis donec auferet̃ luna. Sctm̄ ſacriciū īmaculatā hoſtiā. hoc addidit in canone. Leo papa primus.

Nona p̄s canonis

Upplices te rogamus ꝛc.

Nona p̄s. Pontifex vt lex iubebat ꝛ in p̄hemio huius p̄tis dctm̄ eſt: aſp̄gebat tabulā ꝛ aram ꝛ exterius ſacro ſanguine pacifico. ꝛ xp̄s totiens aſp̄git patrē ſanguine quotiēs eū placat p̄ carnē aſſumptā. Aram aſp̄git q̄ꝛ diu numeꝝ reſtaurat angeloꝝ. Exterius ſacrum aſp̄git dū hoīes ſctificat ꝛ p̄ri que in terris ſunt recōciliat. ſacerdos eoſdē aſp̄git. q̄ꝛ p̄ h̄ ſacrificiū placat deū. ꝛ veniā impetrat. ꝛ ſic etiā ſuperos aſp̄git. naʒ q̄ nos emūdat augmētat numeꝝ ciuiū ſup̄noꝝ. aſp̄git etiā ītus tabernaculū p̄ut ī p̄cedenti p̄ticula dctm̄ ē. Dū aūt h̄ noīat ſublime altare: ꝯmemorat ſancta ſctōꝝ. Sane hymno dicto poſt cenā exiuit ih̄s ī montē oliueti trās torrentē cedron. ꝛ p̄greſſus puſillum cecidit in faciē ſuā orās ꝛ dicens. Pater ſi fieri pōt: trāſfer a me calicē hūc. ſed et ſcđo ꝛ tertio abijt ꝛ orauit eundē ſermonem dicens. Et factus ī agonia p̄lixius orabat. ꝛ factus ē ſudor eius ſicut gutte ſanguinis decurrentis ī terrā. tūc venit ad diſcipulos ſuos dicēs. Surgite eamus. Ecce appropiquat q̄ me tradet. Traditor aūt dedit eis ſignū dicēs. Quē oſculatus fuero ip̄e eſt tenete eū. ꝛ ꝯfeſtim accedēs oſculatus eſt eū. q̄ꝛ ĝ ih̄s p̄cidit orās ꝛ dicēs Pater ſi fieri pōt trāſfer a me calicē ꝛc. ideo ſacerdos ſe īclinās orat ꝛ dicit Supplices te rogamus ꝛc. vel ſacerdotis īclinatio ſignificat emiſſionem ſp̄ūs xp̄i. p̄ut dictum eſt in p̄hemio

canonis. Deinclinatõibus dcm̃ ẽ ſub ti.
de ↄfeſ. Itẽ dicẽs. Ut quotquot ex hac alta-
ris ꝛc. oſculat ſemel altare p qd̃ reputatur
oſculũ ꝓditoris poſtq̃ dñs ab oɫoe ſurre-
xit. Quidã ter oſculant agẽtes grãs trinita
ti q̃ p paſſionẽ dñi genus recõciliauit hũa
nũ. alij bis ad notãdũ geminã ĩ xp̃o natu-
ram. ſeu ip̃m ĩ aĩa ꝛ corpe paſſum. q2 vero
factus ẽ ĩ agonia ꝓlixi᷒ orabat tertio dicẽſ
eũdẽ ſmonẽ. io ſacerdos facit tres cruces.
Primã ſup oblatã dicẽdo. ſacroſctm̃ filij
tui corpus. ſcdam ſup calicẽ dicẽdo. ꝛ ſan-
guinẽ. tertiã ſignãdo ſeip̃m ĩ facie cũ dicit
oĩ bñdictiõe celeſti. forte ꝓpter ſudorẽ cor-
poris crucẽ ĩprimens ſup corpus. ꝛ ꝓpter
guttã ſanguĩs crucẽ impmẽs ſup ſangui-
nẽ. ꝛ q2 ꝓcidit in faciẽ ſuã orãs iõ imp̃mit
ſibi crucẽ ĩ facie. vł potius crux q̃ fit ſupra
corpus deſignat vincula q̃bus ẽ ligatum
corpus. illa q̃ fit ſup ſanguinẽ. deſignat fla
gella q̃bus alliſus ẽ ꝛ ſanguis educt᷒. De
vinculis legit. Miniſtri iudeoꝝ ↄp̃hende
runt ihm ꝛ ligauerũt ꝛ vinciẽtes duxerũt
ꝛ tradiderũt põtio pilato. De flagellis le-
gitur. Apprehẽdit pilatus ihm ꝛ flagella-
uit. cuius liuore ſanati ſumus. p tertiaꝫ vero
crucẽ q̃ fit ĩ facie. recolitur illd̃ quod expue
bant in faciẽ eius ꝛ palmas ĩ faciẽ eius da
bãt. ꝛ velãtes faciẽ eius dicebãt. ꝓphetiza
nobis xp̃e q̃s ẽ q̃ te pcuſſit. Tertio crux q̃
fit ſup corpus martiriũ xp̃i q̃ fit ſup ſangui
nẽ martiriũ ſctõꝝ deſignat. Quarto p̃me
due cruces ſignificãt q̃ xp̃s ꝓ duobus po
pulis paſſus eſt. tertia q̃ fit in facie q̃ ĩ cor-
pore ſuo paſſus eſt. alij vo nõ faciũt p̃miſ
ſas duas cruces. Cõſiderari etiam oportet q̃
ſacerdos dicẽdo. ſupplices te rogamus ꝛc.
ſtat ĩclinatus cãcellatis manibus añ pect᷒.
ad deſignãdũ q̃ oꝛõis humilitas p̃ iclina
tionẽ deſignata. tũc demũ ꝛ nõ aliàs exau
diri digna ẽ ſi ex fide ꝓcedat pectoris. id ẽ
mẽtie. fide dico p dilectionẽ operãte q̃ ope
ratio p manus itelligit. q2 vo q̃dam ſunt
opa vite actiue. q̃dam vo opa ↄtẽplatiue.
ſꝫ opa vite actiue quodãmõ cãcellatim ad
opa ↄtẽplatiue vite ſicut ſiniſtra ad dextrã
opantur eo q̃ opa actiue vite ſuppoſita ſeu
inferiora ad opa ↄtẽplatiue diſponũt. ꝛ
opa ↄtẽplatiue ſicut ſuppoſita ꝛ altiora il
la pficiũt ꝛ ↄſummant. iõ ĩ ipa manuũ cã-
cellatõe dextra ſupponit ſiniſtre. Rurſus
orat cãcellatis manibus añ pectus q̃ſi ipo
facto dicat. Obſecro te p crucẽ ꝛ paſſionez
tuã vt iubeas hec pferri ꝛc. Cãcellatio eni
manuũ paſſionẽ xp̃i figurat. ꝛ dextra per
quã reſurrectio. leue p quã paſſio deſigna
tur ſupponit. vt p hoc xp̃i reſurrectio a mor
tuis inſinuetur. Uerũ ĩ nõnullis eccl̃ijs dy
aconus ĩfra actionẽ lauat manus. ſignãs
p̃mo q̃ pilatus ſe lauit cũ ſe mũduꝫ a xp̃i
ſanguine proclamauit. ſcdõ q̃ nr̃a ſordida
opa xp̃i paſſiõe mundant. tertio q̃ nullus
niſi mũdus ad pcipiẽda fidei ſacra ꝓcedat
Sequitur. Iube hec pferri ꝛc. tante ſunt pro
funditatis hec verba vt ĩtellectus human᷒
vix ea ſufficiat penetrare. Un̄ beat᷒ grego
rius tanti ſacri dignus ĩterpres de illo tãq̃
de re ĩeffabili pene ineffabiliter loquens.
Quis ĩquit fideliũ hr̃e dubiũ poſſit ĩ ipa ĩ
molatiõis hora ad ſacerdotis vocẽ celos api
ri. in illo ihu xp̃i miſterio angeloꝝ chorus
adeſſe. ſummis ĩfima ſociari. terrena celeſti-
bus iũgi. vnũq̃ ex iuiſibilibus atq̃ viſibi
libus fieri. Idẽ etiã alibi dicit. vno eodẽq̃
tpe ac momẽto ĩ celũ. i. celeſtẽ naturã rapi
tur miniſterio angeloꝝ ↄſociãdũ corpe xp̃i
ſcꝫ miſtico ꝛ añ oculos ſacerdotis ĩ altari vi-
detur. Saluo tñ occulto celeſtis oraculi ſa-
cro poſſent hec v̄ba lꝫ ſimplicius tñ ſecuri
us ſic exponi. Iube. i. fac. hec. ſ. vota fideli
um. i. ſupplicatões ꝛ p̃ces. pferri. i. p̃ntari.
p manus ſancti angeli tui. i. p miſteriũ an
geloꝝ tuoꝝ. q̃ ſunt adminiſtratorij ſpũs ꝛ
vota nr̃a corã deo offerũt. iuxta illd̃ qd̃ ait
raphael angelus ad thobiã. Thob. xij. q̃ñ
orabas cum lacrymis. ego obtuli oꝛoẽꝫ tu
am dño. Ex hoc ergo euidẽter appet q̃ ange
lus ſacris miſterijs adeſſe credẽdus ẽ. non
vt ↄſecret q2 hoc nõ põt ſꝫ vt oꝛões ſacerdotis
ꝛ ppli deo repñtet. ſm illd̃ apoc. Aſcendit
fumus aromatũ ĩ ↄſpectu dñi de manu an
geli q̃ ſunt oꝛões ſctõꝝ. In ſublime altare

tuū.ſupple hoc eſt in ɔſpectu diuine maie
ſtatis tue.i. in cōtēplatione maieſtatis et
curie tue celeſtis.nā ipſe deus dī altare ſu-
blime.Exo.xx.Non aſcendes ad altare me
um p gradus.i.in trinitate non facies gra
dus/Nō ro ſicut btūs aug.determīat nō dī
angelus offerre orōnes deo q̄ quaſi tūc p̄-
mo de⁹ nouerit q̄d velim⁹ qꝛ de⁹ oīa nouit
añq̄ȝ fiāt.ſȝ qꝛ neceſſe hȝ rōnalis creatura
tpales cās ad eternitatē referre.ſiue peten
do q̄d erga ſe fiat.ſiue ɔſulendo q̄d faciat
aut q̄d deo iubēte implēdū eſſe cognoue-
rit h̄ nob vel euidēter vel latenter reportȝ
pn̄t ēt ſcd̄o mō p̄miſſa v̄ba ſic expōi. Om
nipotēs de⁹ iube hec.ſ.panē ꝛ vinū pferri
i.tñſmutari.in ſublime altari tuū.i.ī.corp⁹
ꝛ ſanguinē filij tui ſup choros āgeloꝝ exal
tari:qꝛ corpus xp̄i dc̄m eſt altare.ſm illd̄.
altare d̄ terra facies mihi.p man⁹ āgeli tui
i.per miſteriū ſacd̄otiȝ.Nō eī ſm aug.d̄po
ſcit ob aliud illic d̄ferēda niſi vt intelligat
q̄ iſta fiant.i.trāſſubſtātient in eo ſacd̄otō
i.in eius miſterio v̄tute ſpūſſcti/ſed cū iaȝ
trāſſubſtātiata ſint expōi pn̄t t̄no mō ſic.
Jube hec.i.xp̄i corpus miſticū ſcȝ eccl̄iam
xp̄i militantē.perferri.i. aſſociari.ī.ſublīe
altare tuū.i.in eccl̄iam triūphātē que dici
tur altare ſm illd̄.Leuitic.Ignis in altari
meo ſemp ardebit.i.feruor caritatiȝ in eccle
ſia triūphanti.ꝛ h̄ per manus āgeli tui.i.
per operatōeȝ ꝛ virtutē xp̄i filij tui q̄ ē ma
gni ɔſilij āgelus.Eſa.ix.Ipſe eī corp⁹ ſu
uȝ miſticū deo pr̄i ɔiūgit ꝛ eccl̄ie triūphā
ti/Quarto mō h̄ ē āgelus magni ɔſilij.cō
ſiliari⁹ ille cui⁹ ɔſilio pater mūdū creauit ꝛ
recreauit.ſublime altare ī cōſpectu dei eſt
xp̄s crucifixus ſedēs ī dextra pr̄is.igit̄ an
gelus fert hec ſacra in ſublime altare ī cō-
ſpectu dei dū cicatrices oñdēs interpellat
apd̄ prēm p nob hec ſacra ɔficiētib⁹/Que
vero ſint illa q̄.petit ī ſublime altarē pfer-
ri:determīat d ñs dicēs.Ut q̄tq̄t etc̄.per h̄
eī demōſtrat̄ corpus xp̄i miſticū qd̄ xp̄s
q̄tidie ad ſe trahit per mēbra.vñ hic.Pa-
trē vocab me et poſt me īgredi nō ceſſabis

Decima pars canonis.

Emento etiaȝ domi
ne ꝛc. Decima pars.Hec ɔiun-
ctio etiā ɔtinuat ſeq̄ntia p̄xime
p̄cedētibus.vel dici pōt q̄ ſupfluit.naȝ in
antiq̄s codicibus p̄cedebat īmediate que
dam orō incipiēs. Memēto mei q̄ſo dñe
ꝛc.in qua ſacerdos pro ſe orabat vt digne
poſſet offerre.vñ tūc recte ſeq̄batur. Me-
mēto etiā dñe famuloꝝ ꝛc.ſȝ qꝛ in multis
modernis codicibus orō illa nō inuenitur
iō ſm illos illud etiā ſupfluit.vel qd̄ meli
us ē reſpicit aliud memēto qd̄ p̄cedit in q̄
rogauit p viuis.hic aūt orat p defunctis.
Orat ḡ pia mater eccl̄ia nō ſolū p viuis ve
rūetiam p defunctis.ꝛ eos deo patri ſacre
oblatōis īterceſſiōe ɔmēdat certiſſime cre
densq̄ȝ ſanguis ille p̄cioſus q̄ p multiȝ ef-
fuſus ē remiſſionē pctōꝝ nō ſolū ad ſalu-
tem viuentiū verū etiā ad abſolutionē va
leat defunctoꝝ.iōq̄ȝ gabilonē.ɔſiliū ſtatuit
q̄ in oībus miſſaꝝ ſolēnijs loco ɔpetēti vi
delȝ in hoc loco ſecrete.vel in diebus nō ſo
lēnibus.in dñica eī die ob reſurrectioneȝ
dñicaȝ aīe req̄em credūtur hr̄e.eccl̄ia p de
functis dūm depcetur.iuxta illud auguſti
ni.nō ſunt p̄termittēde ſupplicationes p
ſpiritibus mortuoꝝ quas faciēdas p om-
nib⁹ ī xp̄iana catholica ſocietate laudam⁹.
ꝛ qꝛ q̄ñq̄ȝ deſunt defunctis parētes filij co
gnati ꝛ amici q̄ ſupplicationes p eis effun
dant.vna ꝛ pia mater.i.tota eccl̄ia oēs de
functos ſub generali ɔmemoratiōe ſuſci-
pit tacitis illoꝝ noībus ꝛ eis exhibet cōio
nem.Inno.q̄ȝ papa ſtatuit vt añ ɔſecrati-
onem hoſtie nō recitent̄ noīa defunctorū.
pn̄t eī ṗpl̄o recitari ſȝ deo quē nihil latet
neceſſe nō ē.q̄ cū ſigno fidei nos p̄ceſſerūt
ſcȝ ad dūm nō q̄ ibi ſit fides.aut ſpes.vbi
ſpes ē ꝛ res.nā fides euacuat̄ caritas nūq̄ȝ
excidit ſȝ ſignū fidei p caractere fidei xp̄ia
nitatiȝ accipit̄ quo fideles p infidelibus di
ſcernūt̄.ſm illd̄.Audiui numeꝝ ſignatoꝝ
cxliiij.milia ſignati ex oī tribu filioꝝ iſrl̄.et
dormiūt ī ſomno pacis.ſm illd̄. In pace ī
idipm dormiā ꝛ req̄eſcā.Freq̄nter eī ſacra

ſcriptura defunctos dormiētes appellat. p
eo quia ſicut dormiētes euigilant/ita mor
tui reſurgēt. ppˀ qd dicit apl's. Nolo vos
ignorare d dormientibus vt nō ꝯtriſtemī
ſicut ⁊ ceteri q ſpem non habēt. Et dñs in
quit in euāgelio. Lazarus amicus noſter
dormit. ipis dñe ⁊ oīb' xpo qeſcētib'. ī h
loco ſacerdos quoꝝ maluerit defunctoꝝ
deb3 agere memoriā ſpālem. Finita eſt ei
memoria mortis dñi ⁊ iō ſequit' mors nr̄a
xps pceſſit ⁊ nos eius veſtigia ſeqm̄. Hic
aūt vocant' qeſcentes in xpo q in caritate
mortui ſūt. hn̄tes tm̄ aliqua purgabilia eo
q nō plene ſatiſfecerāt p peccatis ꝯfeſſis:
ppˀ qd ad locū purgatorij deſcenderunt.
vbi exiſtētes ſuffragio indigēt eccl'ie mili
tantis. tanq nōdū hn̄tes in re pacē ⁊ refri
geriū glie: licet hēant incerta ⁊ infallibi
li ſpe. Locū refrigerij ī quo nō eſt ardor pe
narū. Lucis in quo nō eſt obſcuritas tene
brarū Et pacis in quo nō eſt ꝯflictus pug
nē. Nā abſterget deus oēm lachrymā ab
oculis eoꝝ ⁊ iam nō erit amplius neq3 lu
ctus neq3 clamor ſ3 nec vllus dolor qm̄ po
ra tranſierūt. ſed delectabunt' in mltitudi
ne pacis. cū placebunt dño in regiōe viuē
tiū. Paradiſus ergo dr̄ locus refrigerij p
pter ardorē ignis purgatorij p quē aīe trā
ſeūt: iux illd ps. Tranſiuimus per ignem ⁊
aquā ⁊c. Locus lucis ꝯtra tenebras īferni
de quibus math. xxij. Mittite eum ī tene
bras exteriores. Locus pacis propter mētis
trāquillitatē q ibi eſt cōtra vermē cōſcien
tie eoꝝ q ſalui non erūt. Vñ Eſa. Vermis
eoꝝ non moriet' nec ignis eoꝝ extiguet'.

Undecima pars canonis

n Obis quoq3. ⁊c.

v Ndecimā pars. Hec aūt oratō
protēdit' vſq3 Per oīa ſecula ſe
culoꝝ. Et hec v'ba pferēdo ſacerdos pau
lulum expſſa voce pcuſſo pectore ſilentiū
interrūpit. repn̄tans cōtritionē ⁊ cōfeſſio
nē latronis in illo paſſionis dñice articlo
increpantis alterū ⁊ dicentis. Nos quidē di
gna factis recipimus. Hic aūt nihil mali
geſſit. et dicebat ad ihm. Luce. xxiij. Dñe
memēto mei dū veneris in regnū tuū. ppˀ
qd dixit illi ihs. Amē dico tibi hodie mecū
eris in paradiſo/ Rurſus p exaltationem vo
cis ⁊ pcuſſionē pectoris exprimit' illd qd cē
turio ⁊ q cū illo erāt. viſis illis q fiebant ti
muerūt valde dicētes. vere filius dei erat
iſte. Et oīs turba q ſimul aderāt ad ſpecta
culū illud pcutientes pectora ſua reuerte
bātur. Noti vo ei' ⁊ mulieres q xpm ſecu
te fuerāt a galilea ſtabāt a lōge hec viden
tes. Quos ſignificāt miniſtri. ſ. dyaconus
⁊ ſubdyacon' retro ſtātes q ad hāc vocem
erecti ī os ſacerdotis vl' epi ītuent'. Premiſ
ſa autē pectoris vnica tūſio ſignat qd ſm
apl'm ad roma. vj. xps ſemel p pctīs nr̄is
mortuus ē. ⁊ fit cū tribus digitis. ſ. ſine pol
lice ⁊ indice vt trinitas ī vnitate notet'. Pe
ctoris q3 tunſio qnq3 pnīam deſignat put
ſub ti. de ꝯfeſſiōe dctm̄ ē. Pctōribus. Hoc
iō dicit. q. ſi dixerim' q pctm̄ nō habem'
noſmetipos ſeducim' ⁊ veritas ī nob non
ē. l3 em̄ oī tpe debeam' ex corde nos reco
gnoſcere pctōres. pcipue tn̄ cū p remiſſiōe
pctōꝝ ſacroſanctū miſteriū celebram'. De
multitudine miſ'ationū tuarū ſpantibus.
Juxta qd īquit ps. Scd3 multitudinē mi
ſ'ationū tuaꝝ dele iniqtatē meam. Et nota
q vna tm̄ eſt dei mīa. nō alid quidē q3 ipe
miſericors. ſ3 multi ſunt eius effectus qui
miſ'atōes dicūtur. vñ. Reminiſcere miſ'a
tionū tuaꝝ dñe ⁊ mīaꝝ tuarū q a ſclo ſunt
ptem aliquā ⁊ ſocietatē donare digneris.
ſ3 cū ipe deus ſit oīa in oībus ſalus pmi
um ⁊ glia ſinguloꝝ. iuxta illud. Salus po
puli ego ſum. q d eſt qd dicit' ptem aliquā
⁊ ſocietatē ⁊c. tanq nō oēs ſint eundē de
nariū accepturi. Sane l3 vnū ⁊ idē ſit pmi
um ſinguloꝝ vi3 ipe deus in cuius cogni
tione ſalus eterna conſiſtit. ſm illud q ipe
dicit ī euāgelio. Hec ē vita eterna vt cogno
ſcant te veꝝ deū. ⁊ hūc quem miſiſti ihm
xp3. tn̄ ſm differētiā meritoꝝ alij plus alij
minus diuina viſione fruūtur. nam ⁊ ſtel
la differt a ſtella ī claritate. ppˀ qd ipe dñs
ait. In domo patris mei multe mãſiones

LIBRERIA DE D. FRANC. MANUEL

ſunt. ſicut vnus eſt ſol cuius lumē pticipāt
vniuerſi. alij plus alij minus ſm̄ differen-
tiā intuentiū. Cū iohe ſtephano. mathia
barnaba. In hac ſcd̄a ꝯmemoratōe ſctōꝝ
magna ex pte ſupplent. q̄ de p̄mitiuis ſcīs
deeſſe videbant in p̄ma/ ſʒ quare iohes re
petit ꝛ ſtephanus ſociatus iohi p̄mittitur
mathie ac barnabe aplīs Sup h̄ dici pōt
q̄ iohes q̄ i p̄ma ꝯmemoratōe diſponit ꝛ cū
ceteris numerat ppter dignitatē aplatus
in hac aūt ꝯmemoratione repetit ꝛ cū ſte-
phano ſociat ppter p̄uilegium celibatus
Virgines eñ ſunt ꝛ ſequūtur agnū q̄cūqʒ
ierit. Preterea ceteris p̄mittit virginitas.
nāqʒ iohes i de maxime ꝯmēdatur. q̄ꝛ xp̄s
in cruce matrē v̄ginē diſcipulo v̄gini cō-
mendauit. ꝛ ex illa hora accepit eā diſcipu
lus in ſuā. Stephani vero v̄ginitas ex eo
maxime ꝯprobat. q̄ꝛ ip̄e deputatus eſt ab
aplīs ad miſteriū viduaꝝ ꝛ i eo q̄ feminis
eſt prepoſitus teſtimoniū meruit ſinceriſ-
ſime caſtitatis/ poſſet aūt nō euangeliſta.
ſʒ baptiſta iohes intelligi niſi p̄mitteretur
cū tuis ſanctis aplīs ac martiribus; vnde
ꝯuincitur q̄ apl̄i tantū ac martires ſubno
tant q̄ꝛ iuior iohes baptiſta merito poſſet i
ter martires numerari Enumerat ergo ſa
cerdos ſanctos quoꝝ ſocietatē petit q̄ꝛ ꝛ ſa
cerdos legalis noīa filioꝛuʒ iſrael habebat
ſcripta vt ſup̄ dctm̄ eſt/ Et aduerte q̄ h̄ octo
viri ꝛ ſeptē mulieres ꝯputant. q̄ꝛ p̄ hoc ſa-
crificiū ſeptē criſma grāꝝ ꝛ octo beatitudi
nes iunguntur i nobis/ Sequit. Nō eſtima-
tor meriti. q̄ꝛ nō ſm̄ exigentiam meritoꝛū
retribuis ſʒ minus puniendo vel magis
remunerando q̄ꝫ quiſqʒ meruit. vñ. Non
ſm̄ peccata noſtra fecit nobis neqʒ ſm̄ iniq̄
tates nr̄as retribuit nobis Et alibi Menſu
ram bonā ꝛ ꝯfertā ꝛ coagitatā ꝛ ſupereflu
entē reddent in ſinum veſtrum/ Per xp̄m
dñm noſtrū. hic nō r̄ndetur amen. tum q̄ꝛ
angeli qui ſemp̄ aſſiſtunt r̄ndent. put in fi
ne tertie particule dictum ē. tum q̄ꝛ hec ta
cite dicūtur nec r̄ndentes audire pñt. tū q̄ꝛ
verba ſequentia per quem oīa ꝛc. iſtis con
iunguntur et ab eis depēdent ita q̄ nihil

interponi pōt. Hoc autē loco benedicunt
vue. put dicetur i ſexta pte ſub q̄nta feria
cene dñi vbi agitur de diuino officio. i ca-
none aploꝛum in burcardo li. v. ca/ offerri
ita legitur. Offerri non liceat ad altare ſcʒ
ad bñdicendū preter nouas ſpicas ꝛ vuas
et oleum et luminaria ꝛ fabas et thimia-
ma ad incenſum t̄pe quo ſctā oblatio cele-
bratur/ Sequitur. Per quē hec omnia ꝛc.
iō dicit omnia q̄ꝛ p̄ filiū omnia creata ſunt
vñ. Joh. j. Omnia p̄ ip̄m facta ſunt ꝛ ſine
ip̄o factum eſt nihil. Et vidit deus cuncta
que fecerat ꝛ erant valde bona. creas igit
ꝯdendo naturā. ſanctificas ꝯſecrando ma
teriā. viuificas trāſſubſtātiando creaturaꝫ
bñdicis accumulādo grām/ Quod autem
dicit hec omnia. eſt ſimplex p̄nois demō
ſtratio ſicut tempus v̄bi ꝯfuſum. naʒ p̄ns
ꝯfuſum p̄ntis nō tenet vſum/ Et ē ſenſus
Hec omnia ſcʒ panē vinū ꝛ aquam ſemp̄
bonum creas ſm̄ cās canonicas p̄moꝛdia
les ꝛ ſanctificas ſm̄ cās ſacramentales. vi
uificas vt tranſeant in carnem ꝛ ſanguinē.
ꝛ benedicis vt conſeruent vnitatem ꝛ cari
tatem. Rurſus in eo q̄ dicit ſanctificas no
tatur q̄ q̄dcunqʒ ſanctificatur p̄ grām xp̄i
ſanctificatur. de plenitudine eñ eius om-
nes accepimus. vñ Joh. xvij. Pater ſan-
ctifica eos in veritate. i. filio. in eo q̄ dicit vi
uifica notatur q̄ quicq̄d viuificat p̄ filium
viuificat. Joh. xj. Ego ſum via veritas et
vita. in eo q̄ dicit benedicis. inſinuatur q̄
benedictio celeſtis datur nobis per fructū
virginis benedictum. vel creas vt ſint. ſcti
ficas tibi deputando. viuificas animādo.
benedicis vt vtilia ſint. preſtas ꝛ proſint.
Fiunt autem tres cruces ſuper dictis ver-
bis. ſanctificas viuificas. benedicis. in qui
bus eccleſia primitiua repreſentatur que
fidem trinitatis ſuſcepit. De hoc tamē ali
ter iam dicetur. Siquidem ſacerdos di-
cturus. et preſtas nobis vel dyaconus re
mouet corporale deſuper calice. Ad notā
dū q̄ qñ xp̄s emiſit ſp̄m velū templi ſciſ-
ſum eſt a ſummo vſqʒ deoꝛſum. et aperta
ſunt nobis que prius in lege obſcura erāt

et clauſa ſicut dicitur in euãgelio de q̃bus
dã. Et erat abſconditũ v̾bũ iſtd ab eis ꝛc.
Ubi eñ ſumpto aceto ꝯſummatũ ẽ ꝛ reue
latũ eſt. ꝛ calice diſcoopto accipiẽs hoſtiã
dicit: ꝛ p̃ſtas nobis / Dubitari aũt vidim⁹
quare calix ꝛ nõ hoſtia cooperit̃. Ad quod
quadruplex põt rõ aſſignari / P̃rio ꝓpter
periculũ. q2 ſanguis facilius poſſet¹ recipe
imũdiciã q̃ȝ hoſtia / Scđo q2 in calice ꝛ ſan
guine magis ſignificat̃ paſſio xp̃i q̃ȝ in ho
ſtia. vñ illđ. Pater ſi fieri põt trãſeat a me
calix iſte. Et in canone ĩ forma ſanguinis
ponit̃ actus effuſionis ibi Qui ꝓ vobis ef
fundet̃ ꝛc. q2 ergo ĩ calice ꝛ ĩ ſanguine ma
gis ſignificat̃ xp̃s mortuus q̃ȝ in corpore:
ideo ſicut ꝛ mortuus pannis ꝛ lapidibus
operitur. ita et calix panno et. ſanguis cali-
ce et panno corporalis cooperitur / Tertio
ſanguis ĩ calice cooperto rep̃ñtat corpus
xp̃i in ſepulcro clauſo ꝛ ſignato. Hoſtia ve
ro corpus xp̃i extra ſepulcruȝ / Quarto ſan
guis in calice coopto rep̃ñtat xp̃i corpus ĩ
ſindone inuolutũ. Hoſtia v̾o corpus non
inuolutuȝ / Seq̃tur. Per ip̃m ꝛc. Si abſq
alicuius verbi vel temporis interpoſitiõe
ꝯiungas p̃miſſa verba. Per xp̃m domi-
num nr̃m per quem hec oĩa ꝛc. ꝛ facis pũ-
ctuȝ ibi. ꝛ preſtas nobis. plana eſt lr̃a. Dic
ergo Per ip̃m tanq̃ȝ per mediatorem. cuȝ
ip̃o tanq̃ȝ coequali. q2 ip̃e eſt coequalis pa
tri. in ip̃o tanq̃ȝ in cõſubſtantiali. vel ĩ ip̃o
id eſt mẽbris eius. In patre quippe notat̃
auctoritas ꝓpter p̃ncipium: In filio equa
litas ꝓper medium. in ſpũſancto ꝯmuni-
tas ꝓpter conſortiuȝ / Sane ſexta feria cru-
cifixus eſt xp̃s hora tertia linguis iudeorũ
quod narrat marcus hora ſexta manib⁹ gẽ
tilium: quod narrat iohannes circa horaȝ
autem nonã inclinato capite tradidit ſpi-
ritum. Ad recolendam igitur crucifixionẽ
hora tertia factam linguis iudeorum cla-
mantium ter crucifige crucifige euȝ. Et rur
ſus. tolle tolle crucifige eum. ſacerdos fa-
cit tres cruces ſuper oblatam ꝛ caliceȝ dũ
dicit ſanctificas. viuificas. benedicis. Ad
recolendam vero crucifixionem que poſt
interuallum trium horarum facta eſt ma-
nibus gentiliũ cuȝ milites crucifixerũt ibȝ
ſacerdos iterum facit tres cruces cum ho
ſtia ſuper calicem ſuper premiſſis tribus
verbis ſcilicet. per ipſum. ꝛ cum ipſo. ꝛ in
ipſo. Poſtmodum autem ad deſignandũ
diuiſionem carnis ꝛ anime domini mori
entis facit duas cruces cum ipſa oblata ĩ
ora calicis dum dicit. Eſt tibi deo patri oĩ
potenti in vnitate ſpiritusſancti. Cum eñ
in chriſto tres ſint vnite ſubſtantie. videli
cet diuinitas corpus ꝛ anima. due tm̃ ſcili
cet corpus ꝛ anima fuerunt in morte diui
ſe. Nam diuinitas a neutra eſt diuiſa ꝛ ſe
parata. Et propterea non tribus crucibus
ſed duabus mors domini deſignatur. Ce
terum ſacerdos faciendo cruces manus
ſuper menſam altaris extẽdit q2 ꝛ xp̃s ſu
per araȝ crucis manus expandit. iuxta il
lud propheticum. Expandi manus meas
ad populum non credentem mihi. / Secũ
do ẽt premiſſe tres cruces cũ corpore ſup
nudum calicem facte. ſignificant tres cru-
ciatus quos chriſtus ĩ nuda cruce ſuſtinu
it. videlicet paſſionem. propaſſionem. ꝛ cõ
paſſionem. Paſſionem in corpore. propaſ
ſionem in mente. compaſſionem in corde.
/ De paſſione corporis ait dominus per ꝓ
phetam. O vos omnes qui tranſitis p vi
am. attendite ꝛ videte ſi eſt dolor ſicut do
lor meus. Foderũt eĩ man⁹ meas et pedes
meos: ꝛ dinumerauerunt omnia oſſa mea.
/ De propaſſione mentis dominus inquit
apoſtolis. Triſtis eſt anima mea vſq ad
mortem. cepit eñ iheſus tedere ꝛ pauere.
cepit contriſtari ꝛ meſtus eſſe. Ex compaſ
ſione vero cordis pro crucifixoribus ora-
uit ad patrem dicens. Pater ignoſce illis
quia neſciunt quid faciunt. Si eniȝ cogno
uiſſent nunq̃ȝ dominum glorie crucifixiſ-
ſent. Et ideo ſacerdos facit has cruces cũ
hoſtia ſup calicẽ quia xp̃s ſuſtinuit hmõi
cruciatus in corpore ſup patibuluȝ. Per
calicem eñ paſſio deſignatur. vt iã dictuȝ
eſt / Tertio modo tres cruces cũ hoſtia ſup
calicem facte. ſignificant fidem cẽturiõis
dicẽtis Math. xxvij. Uere filius dei erat
iſte. Et ita cognouit eũ vnũ eſſe ĩ trinitate

ſcꝫ xp̄m deū ꝛ hoīem. Due vero q̄ fiunt in
oīa ſeu latere calicis: deſignāt duo ſacra q̄
de latere xp̄i ꝓfluxerit vicꝫ aqua regn̄atio
nis ꝛ ſanguis redēptiōis. iuxta teſtimoni
um iobis dicētis. Un⁹ militū lācea latus
eius apuit ꝛ ꝯtinuo exiuit ſanguis ꝛ aqua
ꝛ iō īmediate poſt has duas cruces latus
calicis ī q̄buſdā ecclꝭijs cū hoſtia tāgit᷑: per
qḋ ꝑcuſſio lateris xp̄i cum lācea militꝭ deſi
gnat᷑/ Quarto tres p̄ miſſe cruces ī q̄buſdā
ecclꝭijs ita fiūt ꝛ bn̄. nā p̄ma q̄ fit ſup. ꝑ ip̄ꝫ
fit ſup os calicis exterius. ſignās q̄ deus ē
extra oīa nō excluſus. Scḋa q̄ fit ſup. cum
ip̄o. fit paꝝ inferius ſub p̄ma vicꝫ a labio
calicis ī labiū. ſignificās q̄ deus ē ſup oīa
nō elgnatus. Tertia q̄ fit ſup. ī ip̄o. fit intra
os calicis circa mediū ꝯcauitatꝭ eius ſigni
ficās q̄ ē intra oīa nō īcluſus. Quarta q̄ fit
ſup. deo patri. fit a medio oris calicis recto
dyametro ꝯtra faciē ſacerdotꝭ. ſignificās q̄
oīa q̄ ī miſterio miſſe occulte agūtur: in fi
ne nobis an̄ oculos ponētur. Quinta q̄ fit
ſup. in vnitate ſpūſſancti. fit a latere calicis
īter ip̄m calicē ꝛ ſacerdotē. vicꝫ deſcēdēdo
a ſummitate calicis ꝯtra pedē ſignificans
q̄ deus ē ſubter oīa nō ꝯp̄ſſus ſeu ꝓſtrat⁹.
q̄dam tn̄ de his duabus vltimis nō faciūt
niſi vnā/ Quinto victe tres cruces ſignifi
cāt q̄ tres cruciatus quos xp̄s ſuſtinuit tri
bus tꝑibus vicꝫ an̄ mortē. alapas. flagella
ſputa. ꝛ hm̄ōi. ī morte crucifixionē. ꝛ poſt
mortē lateris ꝑforationē. Prima ſignifi
cat p̄mū. ſcḋa ſcḋm. tertia tertiū. quarta ve
ro ſignificat ſeꝑationē aīe a corꝑe xp̄i. q̄n
ta deſcēſum in lymbū. vel cruciatū ī pedi
bus/ Sexto q̄nqꝫ ordines ſignoꝝ q̄ fiūt an̄
ſextū. ſ. an̄ tactū calicis cū hoſtia q̄n̄ vicꝫ vt
de duabus vltīs nō fit niſi vna ſignificāt
q̄nqꝫ mundi etates q̄ fuerūt an̄ xp̄i natiui
tatē. ſextū v̄o vicꝫ ip̄e tactus ſignificat ſex
tam tꝑs. ſ. a xp̄i natiuitate vſqꝫ ad finē mū
di. ip̄e eīm vnicus tactus ſignificat dn̄m ſe
mel aſcēdiſſe crucē vt finē haberet. ip̄a aūt
res ē cruciatus q̄ ꝑ dictas q̄nqꝫ etates oīb⁹
fiebat hoībus/ Notādū igit᷑ ē q̄ ſacrificiuꝫ
ſeptē vicibus ſignat᷑ in canone/ Prima vi
ce ter vbi dicit hec dona hec munera ꝛc. ſe
cunda vice q̄nquies vbi dicit᷑ Quā obla
tionē tu deus ꝛc. tertia vice bis ſemel vbi
dicitur. Qui p̄dic ꝛc. ibi Tibi gr̄as agens
bn̄dixit ꝛc. ꝛ iterū vbi dr̄. Similiqꝫ mō ꝛc.
ibi Item gr̄as agēs. quarta vice q̄nquies
vbi dicitur. Hoſtiā purā ꝛc. q̄nta vice bis
vbi dicit᷑. Sacroſanctum filij tui corp⁹ ꝛc.
ſexta vice ter. vbi dicitur. Sanctificas. viui
ficas ꝛc. ſeptima vice q̄nquies. vbi dicitur
Per ip̄m ꝛc. ꝑut in ipſis locis dctm̄ ē. In
ter quas ſeptē vices ſacrificiū ſignat᷑ dua
bus vicibus bis ꝛ duabus vicibus ter. et
duabus vicibus q̄nquies. ſeptima v̄o. vi
ce bis ꝛ ter. Signatur ergo ſimul oībus vi
cibus iunctis q̄nquies quinqꝫ q̄ ſunt ſimul
xxv. qui numerus ꝓductus ſemꝑ in ſeip̄m
reducitur ſi dicatur in infinitum. q̄tūlibet
eīm multiplicetur eucariſtie ſacramentum
ſemꝑ eſt idem ſacrificium. Auguſtinus ta
men dicit q̄ ſi tantū ſemel ſignū crucis fie
ret ſup panē ꝛ vinū ſufficē poſſet. q̄ꝛ ſemel
dn̄s crucifixus eſt. In hoc etiam ſacramē
to q̄nqꝫ ſenſus corporis. ſ. viſus. auditus.
guſtus. odoratus. ꝛ tactus. exercētur. ſ. cir
ca colorem. ſaporē. odorē. fractionē. ꝛ ſum
ptionē. vt q̄nqꝫ ſenſus anime ſpūales ex
uberent. ſ. viſus intelligentie. auditus obe
dientie. odoratus diſcretionis. guſtus di
lectionis. ꝛ tactus operis. De quibus re
peritur in euangelio. Domine quinqꝫ ta
lenta tradidiſti mihi ecce alia q̄nqꝫ ſuꝑlu
cratus ſum. ſed ꝛ binarius ꝛ ternarius bn̄
cōgruit ſacramēto. Binarius ꝓpter carnē
ꝛ ſanguinem. Ternarius ꝓpter panem vi
num ꝛ aquam. Item binarius ꝓpter du
plicem modum edendi. ſ. ſacramentalem
ſub ſpecie panis ꝛ vini. et ſpiritualem iſti
de cordis. ꝛ ternarius ꝓpter tria que ſunt
in hoc ſacamēto diſcreta. videlicet forma
viſibilis panis ꝛ vini. veritas corporis et
ſanguinis. ꝛ v̄tus ſpūalis vnitatꝭ et carita
tis. De quibus dictum eſt in. vij. particula
ſuper verbo Miſterium fidei. vt ita terna
rius binariū. i. fides trinitatis ꝑ dilectio
nem dei ꝛ ꝓximi operet᷑/ Fiūt igit᷑ cruces

ſepte modis fiūt cruces

q̄ q̄ttuor habēt angulos sup sacrificiū. qꝛ xp̄s dn̄s in cruce pepēdit quattuor climata mūdi redemit. ⁊ septē ordinibus ordinant̄ ad notandū septiformē spūssancti grām q̄ in h̄ misterio necessaria ē. Et fere ī q̄libꝫ ordine p numeꝝ imparē signacula disponūtur. qꝛ corpus xp̄i vnū manēs nō scindit̄. Oīs honor tāq̄ dn̄o ⁊ gl'ia tāq̄ deo. Seq̄tur Per oīa scl'a seculoꝝ. nō solū crucis imp̄ssio. verūetiā vocis expssio ⁊ pectoris pcussio. q̄ gesta sunt iuxta crucē insinuant. put dictū est sup v̄bo. Nobis q̄s. qꝛ q̄ h̄s clamans voce magna tradidit spm̄. iō sacerdos dicēdo. Per oīa scl'a seculoꝝ: exaltat vocē ⁊ etiā aliq̄ntulū calicē eleuat. Uel dī alte ad incitationē ep̄li vt sciēs finē canonis. r̄ndeat amē. vel iō qꝛ cēturio clamauit vere filius dei erat iste. qꝛ v̄o mulieres lamētabant̄ flētes dn̄m. iō chorus quasi lamētādo r̄ndet amē. repn̄tāt fideles q̄ dn̄z ptrito corde lugebāt. velut quondā abel īuidi fr̄is furore occisum pentes eius lamētabātur. Consequenter dyacon⁹ accedit ⁊ exaltatū parūp sacrificiū seu calicē cuz corpe de altari taz ip̄e q̄z sacerdos deponit. qꝛ vt legit̄ Joh. xix. Venerūt ioseph ab arimathia ⁊ nicodemus ⁊ impetratū corpus ih̄u a pilato deponentes sepelierūt. Sacerdos ergo eleuans: nicodemū repn̄tat. ip̄a vero eleuatio: xp̄i depositionē de cruce. depositio collationē in sepulcro demonstrat. ⁊ aduerte qꝛ sacerdos dicēs. Preceptis salutaribus moniti calicē simul ⁊ hostiā deponit. ad cuius rei euidētiā notandū ē q̄ xp̄i corpus ⁊ sanguis bis ī sexta feria eleuata ⁊ deposita fuerunt. semel in cruce eleuata ⁊ de cruce ad terrā deposita. ⁊ semel de terra eleuata ⁊ in sepulcro collocata. p̄mū repn̄tat̄ in p̄ma eleuatōe ⁊ depositiōe corpis ⁊ sanguinis xp̄i que fit statim post eoꝝ consecrationem: aliud repn̄tatur in eleuatione ⁊ depositione que fit in hoc loco. Congrue igit̄ dum verba pferūtur fit corporis ⁊ sanguinis eleuatio ⁊ depositio designātes eleuationem corporis xp̄i de terra. ⁊ locationem eius in sepulcro. qꝛ ioseph qui illud de cruce ⁊ de terra leuauit ⁊ in sepulcro locauit: monitus ⁊ instructus erat p̄ceptis salutarib⁹ xp̄i sicut fidelis discipulus eius. Unde de eo legitur in marco. Et ip̄e erat expectans regnum dei. simul autem eleuantur corpus ⁊ sanguis iam psecrata. quia ip̄e ioseph vt aiunt quidaz simul corpus cū sanguine in sepulcro locauit. Adhuc ī ip̄a eleuatōne tenetur hostia cum quattuor digit̄. cum eñ expectemus ⁊ necesse habeamus impetrare quatuor p̄ncipaliter per merita passionis xp̄i. s. ptātem contra dyabolū humilitatem ptra mundū. castitatem contra corpus pprium. ⁊ subiectionē quo ad deum ⁊ proximū. ideo ad hoc repn̄tanduz merito cuz quattuor p̄ncipalibus digitis hostia tenetur. Quedam tamē ecclesie tribus p̄mis petitionibus dn̄ice orationis tenent calicem eleuatum. ⁊ tunc calicis eleuatio aliud significat. put ibi dicetur. In quibusdam etiam eccl'ijs dum calix parūper ab altari eleuatur. quidam puer stat vltimus post subdyaconū habens capam ex transuerso. ad designandum q̄ caput. i. in dei expectantes messiam. i. xp̄m. cum iam venerit transuersum est in caudaz. qꝛ vero nicodemus sepulto dn̄o aduoluit saxū magnum ad ostium monumenti. ideo dyaconus supos depositi calicis corpale deponit. dyaconus quoq̄ꝫ calicem cum corporali inuoluēs representat ioseph qui corpus domini sindone munda inuoluit. Rursus quia in pace factus est locus eius. dyacon⁹ s̄m morem quorundam ecclesiarum mensam osculatur altaris. Et quia factus ē p̄ncipatus super humerū eius osculatur dextrum armum pontificis vt in vtroq̄ꝫ significet xp̄m ⁊ quieuisset post mortem ⁊ vicisse post mortem. Juxta quod ip̄se predixit in psalmo. In pace in idipsum dormiam ⁊ requiescam. Et alibi. O mors ero mors tua. morsus tuus ero inferne. xp̄s eñ per mortem triūphauit de morte. Nam quia factus ē obediēs vsq̄ꝫ ad mortē. mortē aūt crucis. idcirco de⁹ exaltauit illū ⁊c. hoc ipsum etiā significat q̄ xp̄s sibi crucē sup hu-

merū baiulauit. Scdo dyaconus osculando dextrā sacerdotis significat q̄ vult eē ꝑticeps laboris vt sit socius eterne retributionis. Tertio ꝑ h̄ innuit q̄ ioseph deponens corpus illd̄ fuit osculatus. In q̄busdā etiā eccl'ijs sacerdos h̄ hostiā osculat̄ innuēs q̄ ⁊ nicodem' idē fecerit qd̄ ioseph. Uel potius ꝑ dn̄i passionē factā eē nr̄am recōciliationē. Post osculū hmōi dyaconus retrocedit a facie sacerdotis repn̄tās mulieres sepulto dn̄o a monumento recedentes.

De pater noster.

Ecundum eos qui dicūt q̄ tertia ps misse q̄ dr̄ postulatōes īcipit hic. Oremus p̄ceptis salutarib' ⁊c. ⁊ q̄ durat vsq̄ ad collectas. hec ps ꝑtinet q̄nq̄ clausulas. p̄ma ē ipa p̄fatio sc; Oremus p̄ceptis ⁊c. qd̄ addidit btūs greg. scd̄a ē pater nr̄. tertia. libera nos q̄s dn̄e. quarta. pax dn̄i. quinta. fiat hec ꝯmixtio. q̄r ḡ ih̄s voce magna clamabat. Pater ī man' tuas ꝯmēdo spm̄ meū. iō sacerdos ⁊ nō totus ppl's. ꝑut greci faciunt eleuata voce ꝓnūciat Orem' p̄ceptis ⁊c. Nō eīn dr̄ sub silētio s; palā. q̄r ē de euāgelio: ad notādū q̄ rex celoꝝ ī noua lege palā loq̄bat̄. ⁊ sine velamine p̄dicauit. Et h̄ iō hec dn̄ica oro ⁊ etiā credo ī vnū deum alta voce dicūt̄ vt oēs illā dicāt ⁊ addiscāt. Alia etiā rō posita ē sub ti. de p̄dicatiōe. s; tertiā clausula. s. libera nos ⁊c. sub silentio dr̄ ī signū q̄ xp̄s iterdū a p̄dicatōne siluit. aliter tñ ibi dicet̄. s; ⁊ ꝓferēs pr̄ nr̄ tūc iter sicut p̄us extēdit ac sursum eleuat man' p̄mo eī dicēs. Preceptis salutaribus. act' Joseph de q̄b' ī p̄cedēti colūna dctm̄ ē. quos p̄ceptis salutarib' monit' ⁊ diuina īstitutōe īformatus gessit: repn̄tauit. q̄r igit̄ doctrīa audiēdo meditādo ⁊ in q̄ete discenda ē. iō v̄ba ista depositis sup altare manib' ꝓtulit. dicēs aūt. Pater nr̄ ⁊c. xp̄ın ppl'ın orare docētē repn̄tat. iōq̄ moysi oratis exēplo man' extēdit ⁊ sursum eleuat vt feruorē cordis ⁊ rectā ad deū intētionē ondat. Rursus dicēdo. p̄ceptis salutarib' ⁊c. calicē sil' ⁊ hostiā deponit vt p̄missum ē. Sane legalis pōtifex regressus ad ppl'ın lauabat vestes. imūdus tñ erat vsq̄ ad vespaꝝ sicut ī ꝓhemio hui' ptis dctm̄ ē. sic ⁊ xp̄s q̄ ītrauit ad scā scōꝝ redit ī eccl'iam ꝯpatiēdo ⁊ auxiliādo ⁊ lauat vestes suas. i. scōs mūdificat. ⁊ tñ vsq̄ ad finē mūdi mēbris eius aliq̄ macule adherēt. Sacerdos etiā redit ad ppl'ın. q̄r dn̄ rursus alta voce multiplicat p̄ces foras exire videt̄. ⁊ p̄cibus velut aquis: vestimēta sua. i. ppl'ın lauat ⁊ mūdat: ⁊ tñ ī mūdus iudicat̄. q̄r vsq̄ ad mortē erit ī oī hoīe q̄d laueł. Oraturus ḡ ⁊ dn̄ sūmo se cām suā agere corā deo ⁊ q̄ quotidie petere debeamus monet ppl'ın orare dicēs. Pater nr̄ ⁊c. Que oro habet̄ Math. vj. c. Fiducialiter eī orare possum' vt filij p̄rem quos ip̄e dn̄s adsic orādū informauit. ⁊ ip̄e vice vniuersal' eccl'ie quā repn̄tat orat. Ne tñ sua auctoritate ⁊ q̄si p̄sumptiue petere videat̄: p̄mittit q̄si loco p̄fationis. p̄ceptis salutaribus ⁊c. Dicit aūt p̄ceptis ⁊ diuina institutiōe. q̄r dn̄o ⁊ hāc orationē instituit ⁊ apostolis sic orare precepit. Et ex tunc maxime p̄stīti orare debemus vsq̄ in finē dn̄ice orōnis saltem in ꝓfestis diebus. In festiuis vero stantes. Tres antem articuli sequentes. s. preceptis salutaribus. pater noster. ⁊ libera nos: significant tres dies dn̄ice sepulture. iōq̄ ⁊ his dūtaxat vtimur in parasceue. In q̄busdam eccl'ijs dum sacerdos dicit. Pater noster ⁊ dn̄ p̄latus dat bn̄dictiōem solennē post pater nr̄. manus eius a dyacono ⁊ sacerdote sustētātur. i. quo repn̄tat̄ q̄ hur ⁊ aaron sustētabāt man' moysi orātis. De quo sub ti. de orōe dictum est. Beatus gregorius dn̄icam orationē post canonē sup hostiam censuit recitari. asserens in registro incōgruum esse vt super eucaristiā diceretur oratio quā scholasticus composuerat: ⁊ illa omitteretur quam dominus ip̄e dictauerat ⁊ apostoli dicere consueuerant. ⁊ cantatur apud grecos a toto populo. sed apd̄ nos a solo sacerdote. Illd̄ autē notandum ē q̄ hec oro ceteras orōnes propter quattuor āte cellit. scilicet auctoritate

libera nos.

doctoris. breuitate sermonis. ſufficiētia petitionū. ꝛ fecūditate miſterioꝝ. Auctoritate doctoris. q: fuit ipſius ſaluatoris apl'os orare docētis ore ꝓlata ꝛ ide dr̄ orō dn̄ica. Breuitate ſermonis q: facile dicit ꝛ pfert iuxta illud. Cū oratis nolite multū loq̄ ꝛc. Sufficiētia petitionū. qm̄ vtriuſq; vite necesſaria ꝯtinet. Fecūditate miſterioꝝ qm̄ i mēſa ꝯtinet ſacra. Vex licet ſciat dn̄s q̄d velimus. vult tn̄ nos orare vocaliter ꝓpt multa. Primo ꝓ excitanda deuotōe q: q̄d facit flatus carboni: h̄ facit ꝓnūciatio deuotioni. Vn̄. Ad ipz ore meo clamaui ꝛ exultaui ſub lingua mea. Scd̄o ꝓ alioꝝ inſtructione vt cortina cortinā trahat ꝛ q̄ audit dicat veni. vn̄. Luceat lux vr̄a corā hoībus. Tertio ꝓ lingue obſequio vt q̄d lingua peccamus. lingua ſatiſfaciamus. vn̄. Sicut exhibuiſtis membra vr̄a ſuire iniquitati ad iniq̄tatē. ita exhibite ea ſeruiſe iuſtitie in ſctificatōem. Quarto ꝓ rei petē deꝓmemoratiōe q: facilius obtinet q̄d inſtātius poſtulat. vn̄. Petite ꝛ accipietis. pulſate ꝛ aperiet vobis. Quinto ꝓ impetrate rei cuſtodia. q: q̄d ſepius req̄ritur diligentius cuſtodit. vn̄. Tene q̄d habes ne alius accipiat coronā tuā. Sane i hac oratione orat ꝓ bonis adipiſcēdis. ꝛ ꝓ mal' vitādis. Pro bonis tp̄alibus ſp̄ualibus ꝛ eternis. Pro malis p̄terit p̄ntibus ꝛ futuris. De bonis eternis dr̄. Adueiat regnū tuū. De bonis ſp̄ualib'. Fiat volūtas tua ſicut in celo ꝛ in terra. De tp̄alibus Panē nr̄m quotidianū da nobis hodie. Eterna petūtur in p̄miū. ſp̄ualia in meritū. tp̄alia in ſuſtētaculū. de malis p̄teritis. Dimitte nobis debita nr̄a ꝛc. de p̄ntibus. Sed libera nos a malo. de futuris. Et ne nos inducas ꝛc. p̄terita ſunt dolēda. p̄ntia ſunt vincenda. futura ſunt p̄cauenda. Septē ſunt orōis dn̄ice petitōes p̄ter captationē beniuolētie q̄ ſignificāt ſeptē v̄ba xp̄i in cruce. Primū fuit Pater ignoſce il l'. Scd̄z Mulier ecce filius tuus. Tertiū Ecce mater tua Quartū Hodie mecū eris i padiſo. Quītū Heloy heloy. Sextū Pater in man' tuas Septimū Conſummatū eſt. vel ſignificāt ſeptem verba que tn̄ beata virgo legitur de xp̄o dixiſſe. Primum fuit diſcretionis Quomodo fiet iſtud. Secūdū humilitatis. Ecce ancilla dn̄i. Tertiū ſalutationis. Ecce vt facta eſt vox ſalutationis tue in auribus meis. Quartū gratiarū actionis Magnificat aīa mea dn̄m. Quintū compaſſionis Fili vinū non habet. Sextū inſtructionis Quodcūq; dixerit vobis facite. Septimū amoris Fili q̄d feciſti nobis ſic. Prima aūt petitio eſt Sanctificet nomē tuū. Secunda Adueniat regnū tuū. Tertia Fiat volūtas tua. Quarta Panē nr̄m q̄tidianū. Quinta Et dimitte nob debita noſtra Sexta Et ne nos inducas in tēptationem Septima Libera nos a malo. Et he ſeptē petitiones ſm̄ apl'm ſeptē poſtulationes dicūt. q̄rū p̄me tres ſpectāt ad vitā eternā. ſiue ad p̄miū. ꝛ iō ſacerdos in quibuſdā locis eleuato calice dicit eas ꝛ p̄fationem. Preceptis ſalutaribus ꝛc. dicēs vo. ſicut in celo. parum magis eleuat illum. ꝛ dicēs ꝛ in terra illū deponit. Tres vltime ad p̄ntem vitam ſiue ad viā ꝯtinēt. ꝛ ideo depoſito calice dicit eas. Media vero ſcz Panē noſtrum ꝛc. ꝯtinet ad vtrūq;. Porro tres prime ſuccedunt ordine temporis ſed p̄cedunt ordine dignitatis. Tres vltime ſuccedunt ordine dignitatis. ſz precedunt ordīe temporis. Duplex igitur ordo eſt i dominica orōne notandus. vnus in deſcēdēdo q̄ ꝯcordat cū donis. alter in aſcendēdo q̄ ꝯuenit cū v̄tutib'. Dona nāq; de ſūmis ad ima deſcēdūt. Vn̄. Requieſcet ſup eū ſpiritus domini. ſp̄s ſapientie ꝛ intellectus ꝛc. Virtutes vero de imis ad ſumma cōſcēdunt. Vn̄. Beati pauperes ſp̄ū qm̄ ipoꝝ eſt regnū celorum. Beati mites ꝛc. Nēpe dn̄s in orōne ipa ſecutus eſt ordinē dignitatis. qui eſt artificial' vt de maioribus ad minora deſcenderet. Sed doctores i illius expoſitione ſequuntur ordinē tēporis qui eſt naturalis. vt de minoribus ad maiora i. d tp̄alibus ad eterna ꝯſcēdāt. Quē modū ſuabimus exponēdo. ꝛ ſit h̄ adoptatō

ſeptē petitionū.ſeptē donoꝝ ſpūſſcti.ſeptē vtutū.ꝛ ſeptē beatitudinū.ↄtra ſeptē vitia capitalia ſeptē vtutibus oppoſita.naz bona petitionibus.vtutes donis:ꝛ btitudines vtutib⁹ obtinēt.ſeptē dona ſunt hec ſapiā.itellectus.ↄſiliū.fortitudo.ſciā.pietas.ꝛ timor.De qbus dicit ꝓpha.Requieſcet ſup eū ſpūs ſapiē ꝛ itellectus.ſpūs cōſilij ꝛ fortitudinis.ſpūs ſciē ꝛ pietatꝭ.ꝛ replebit eū ſpūs timoris dñi.ſeptē vo virtutes ſunt he.pauptas ſpūs.māſuetudo luctus.eſuries.iuſticie.mīa.mūdicia corpis ꝛ pax.ſeptē qꝫ btitudines ſunt iſte.regnū celoꝝ.poſſeſſio terre.ↄſolatio.ſaturitas.miſericordie ↄſecutio.viſio dei.ꝛ filiatio dei.De qbus ↄiūctim dñs ait.de pma.Beati paupes ſpū qm̄ ipoꝝ ē regnū celoꝝ.de ſecūda.Beati mites qm̄ ipi poſſidebūt terrā.de tertia.Beati q lugēt qm̄ ipi ↄſolabunt.de quarta.Beati q eſuriūt ꝛ ſitiūt iuſticiaz qm̄ ipi ſaturabūtur.de quīta.Beati miſericordes qm̄ ipi miaz ↄſeqntur.de ſexta.Beati mūdo corde qm̄ ipi deū videbūt.de ſeptima.Btī pacifici qm̄ filij dei vocabuntur

ſepte dona ſ. ſ.

vij^m virtutes

vij^m btitudines

vij^m pcta

Septē vo vicia capitalia ſunt.Jnanis gloria ſiue ſupbia.ira.īuidia.accidia.auaricia gula.ꝛ luxuria.q ſignificata fuerūt ī ſeptē populis q terrā iſrl' ꝓmiſſam tenebāt.videlꝫ etheus.gergeſeus.amorreus.chananeus.fereſeus.eueus.ꝛ iebuſeus.Homo igit ē egrotus.deus medicus.vitia ſunt lāguores.petitōes ſunt plactꝰ.dona ſunt antidota.vtutes ſunt ſanitates.btitudīes ſunt felicitates ꝛ gaudia.Hec ſeptez vitia p ſeptē petitōes hui⁹ orōis fugant.put inferi⁹ oñdet.Ad orōis gͦ ipi⁹ expoſitōez veniam⁹.Et nota q ī qbuſdā eccl'ijs dum he ſeptē petitiōes dicūt.dyacon⁹ ſtat īclinat⁹ cōione expectās:ꝛ q ſignificat apl'os q poſt mortē dñi p ſeptē ebdomadas ↄfirmatōez ſpūs expectauerūt.ſubdyacon⁹ vo qeſcit.qꝛ mulieres ī ſabbato q ē dies ſeptima ſiluerūt.

Expoſitio dñice orōnis.

Pater noſter qui es ꝛc.Ordine tpis vt pmiſſum eſt ī huius orōis expoſitiōe ſeruātes.a fine eius initiū ſumamus vſus pncipiū ordie retrogrado ꝓcedēdo.Siquidē hō multis malis circūdatus.Primo petit liberari a malo.qꝛ vero ſine tēptatiōe nō eſt vita hominis ſup terrā iō liberatus a malo petit vt in tēptationē nō inducatur.Et qꝛ dū in hac vita ↄſiſtit ſemp ē in quocūqꝫ pctō.nā ſi dixerim⁹ qꝛ pctm̄ nō habemus:veritas in nobis nō eſt.iō petit vt debita.i.pctā ſibi dimittant.cū aūt fuerit liberatus a malo cū vicerit tēptatiōes cuz debita fuerint ei dimiſſa.qꝛ q p ſe ſtare nō pōt neceſſari⁹ ē ei ſpūs fortitudinis ne pmiū expectādo deficiat.iō qꝫ petit vt panis quotidianus ſibi donetur.deinde cū fuerit liberat⁹ a malo ꝛ roboratus in bonis:petit vt fiat voluntas dei ſicut in celo ꝛ in terra.Et qm̄ pmiſſa in hac vita pfecte fieri non pñt.mox petit vt regnū adueniat in quo nomē patris ſanctificet in celis vt nūqꝫ de cetero poſſit a ſanctificationis grā ſepari.Poſtqꝫ petitionū ↄtinuatiōnē pmiſimus mox ad eoꝝ expoſitionem veniamus.pnotandū tū eſt qꝫ illud qd in orōe pmittit vicꝫ.Pater nr̄ q es in celis.captatio beniuolētie ē vt iā dicetur.Nempe pater grece dr̄ latine genitor.Et dicitur deus pater a patrādo ſiue pficiendo quia per eū oīa facta ſunt.Deus aūt ꝛ generaliter ꝛ ſpecialiter ꝛ ſingulariter dicitur pater.Generaliter oīm per creationē ſpecialiter iuſtorum per adoptionem.ſingulariter xpi per generationem.Per creationem vt ibi.Flecto genua mea ad deum patrem omnipotentem a quo omnis paternitas in celo ꝛ in terra nominatur.Per adoptionem vt ibi.Si vos cum ſitis mali noſtis bona data dare filijs veſtris:qͣto magis pater veſter de celo dabit ſpiritum bonum petentibus ſe.Per generationez vt ibi.nemo nouit filium niſi pater.ꝛ patrem niſi filius.ꝛ cui voluerit filius reuelare.Et per hoc qꝫ dicit Pater noſter qui es in celis.dehortatur nos a duobus videlicꝫ a ſuperbia ne dicamus pater mi quaſi reputantes proprium qd eſt cōmune.ꝛ ab in

dignitate.ſ.ne reddamur indignitato patre q̄ ꝯſiſtit in cel'. Deus eī̄ ſolius xp̄i p̄ r̄ē p natura.cui ſoli ꝯpetit dicere pr̄ mi. Fidelium aūt ē pater p̄ grām q̄bus ꝯpetit dicere. Pater nr̄. ille dicat pa' mi ſi poſſibile eſt transfer a me calicē hūc. Iſti dicūt pater nr̄ q̄ es i celis ſanctificet nomen tuū ⁊c. Hinc etiā ipſemet dicit. Uado ad patrē meū ⁊ patrē veſtrū. Meū q̄ dē p naturā: vr̄m p grāz. Hortat etiā nos p h ad duo.ſ.ad ſeruādū grām adoptōis cū dicit pater. ⁊ vnionem fraternitatī. cū ait nr̄. Rurſum p h ꝙ dicit pater qd ē nomē piū notat bonitas eius. ⁊ eccl'ie deuotio.q̄ ipm̄ patrē appellat.p hoc vo ꝙ dic nr̄. oñdit dilatatio caritatī. Per h ꝙ dicit i celis.i.i ſctīs quoꝝ ꝯuerſatio a fece mūdi remota ē dei pietas deſignatur. q̄ igit captatio beniuolētie i hac oꝛōe p̄mittitur.ſciēdū ē ꝙ beniuolētia captat a trib' ſcȝ a pſona cognitoris. petitoris. ⁊ aſſeſſoris Cognitoꝛ ē deus. petitoꝛ ē hō. aſſeſſoꝛ ē angelus. A pſona cognitoris cū ait pr̄. petitoris cū ait noſter. aſſeſſoris cū ait q̄ es in cel'. i. in angel' vel i ſctīs. De q̄bus habet. Celi enarrāt gl'iam dei. Uñ ſpes nobis tribuit vt ſctōs nos faciat. vl' i celis.i.i ſecreto maieſtatī diuine. p qd dat fiducia obtinēdi bonum occultū qd oculus nō vidit. nec auris audiuit nec i coꝛ hoīs aſcēdit. Dat ḡ fiduciaz ipetrādi bonū. Uñ nō dī dñe. cui ſeruit timore. ſȝ pater cui ſeruit amore. q.d. q̄ pr̄ es: vis. q̄ i cel' es: potes. ḡ libera nos a malo. Et nota ꝙ celū dī a celādo. q̄ celat diuina ſecreta. vl' a celſitudine. q̄ altius ē terrenis rebus. Sȝ libera nos a malo. Triplex aūt ē malū a quo petimus liberari. īnatū. additū. ⁊ iflictū. Primū ꝯtrahitur.ſ.originale. ſcōm ꝯmittit.ſ.actuale. tertiū ſuſtinemus.ſ. penale. Malū aūt vitam' p ſpm̄ timoris. Nā vt iquit ſcriptura timoꝛ dñi expellit peccatū. ⁊ alibi. Per timorē dñi declinat oīs a malo. Porro triplex ē timoꝛ q̄ ceſſamus a malo. ſeruilis initialis. ⁊ filial'. Timore ſeruili ceſſamus a malo formidīe pene. Timore filiali ceſſam' a malo amore iuſticie. Iniciali timore ceſſamus a malo partim formidine pene. partim amore iuſticie Seruilis timoꝛ ē incipientiū. inicialis ꝓficiētiū. filial' pficiētiū. Dicat ergo. Sȝ libera nos a ma.q.d. Da nob ſpm̄ timoris ⁊ pauptatē ſpūs vt p ſpm̄ timoris vitem' mala p pauptatē ſpūs abdicemus bona. quatenus excluſis vitijs ⁊ ꝯtēptis terrenis habeam' eterna.ſ. regnū celoꝝ qd lucifer ⁊ p̄mi pentes p inanē gl'iam ſiue ſupbiā amiſerunt. Per h ergo ꝙ ſe humiliādo petit liberari a malo. qd fit p donū timoris. fugatur ſupbia. q̄ opponit timori. ⁊ ſic finis oꝛonis ꝯcoꝛdat cū pn̄cipio. vbi ab humilitate ꝯtra ſupbiā icepit vt pmiſſuz ē. Et ne nos inducas i tēptationē.i. dyabolicā. Nota ꝙ tēptat nos deus. tēptat hō. tēptat dyabolus. Deus tēptat vt pbet. hō vt ſciat. dyabolus vt fallat. De p̄mo legit. Temptauit deus abraā. De ſcdo. Tempta nos obſecro diebus decē. De tertio Cur ſathanas temptauit coꝛ tuū. Porro duobus modis temptamur iterius p delectatōez. ⁊ exterius p ſuggeſtionē. Interius tēptatio paꝝ officit exterioꝛ multū pficit ſi nō ꝯſentiat ſed reſiſtatur. Scriptū ē eīm Tēptatio vos nō apphendat niſi humana. Rurſus Beat' vir q̄ ſuffert tēptatōez. q̄ cū pbatus fuerit accipiet coronā vite. Cū ergo circa ꝯſenſum tēptamur ducimur i tēptationē. cū ꝯſentimus i tēptatōez iducimur. ſicut piſcis an capturā in rete ducitur. cū ſūt iduct capit ⁊ tenetur. Tūc ipletur ꝙ iacobus apl's ait. Tēptatur aūt vnuſq̄ſq; a ꝯcupiſcētia ſua mala abſtractus ⁊ illectus. Deinde ꝯcupiſcētia cū ꝯceperit pit pctm̄. peccatū vo cū ꝯſummatum fuerit gñat mortē. Ueruz cū idē apl's dicat. q̄ deus ē tēptator maloꝝ q̄d ē qd petimus ne deus nos iducat in tēptatōnē. Sȝ dicēdū ē ꝙ deus quodāmō tēptat ⁊ quodāmō nō tēptat. Tēptat vt probet. iuxta illud. Proba me deus ⁊ tempta me. Nō tēptat vt fallat. iuxta illud. Deus neminē tēptat. Petim' ḡ ne nos deus i tēptationē inducat.i. ne pmittat induci. q̄ ſicut dī nō ē malū in ciuitate qd deus nō faciat.i. qd fieri nō pmittat. Scriptum ē eīm

Fidelis deus q̄ non patit̃ vos tēptari sup̄
id qđ potestis. Quasi dicam⁹ Da nob ſpi
ritū pietatꝭ ꝛ māſuetudinē ſpūs. vt ꝑ ſpm̄
pietatis vincam⁹ tēptationē exercēdo nos
ad pietatē. ꝛ ꝑ māſuetudinē ſpūs vinca-
mus irā nō reddēdo malū ꝓ malo. Uīca-
m⁹ ēt inuidiā q̄ oppōnit̃ pietati. vt ita poſ-
ſideam⁹ terrā viuentiū. quā ꝑ ſpm̄ pietatꝭ
ꝛ ꝑ māſuetudinē ſpūs obtiēbim⁹. Nā pie
tas ꝓmiſſionē hꝫ vite q̄ nunc eſt ꝛ future.
Et bti mites: qm̄ ipi terrā poſſidebūt. Un̄
ps. Māſueti poſſidebūt terram. ꝛ d̄lecta
bunt̃ in multitudine pacis. Dimitte nob
debita nr̄a ꝛc. Debita dicunt̃ peccata que
nos d̄bitores pene ꝯſtituūt. Nō em̄ h̄ agi
tur de debitis pecuniarū ſed offenſarum.
Tria aūt ſunt debita que petimus nob di
mitti. ſ. peccatū in deū. peccatū in ꝓximū
ꝛ peccatū in nos. Un̄. Peccauim⁹ cū prī-
bus noſtris. iniuſte egim⁹. iniq̄tatē fecim⁹
Peccauim⁹ cū prībus nr̄is. in deū iniuſte
egim⁹ in ꝓximū. iniq̄tatē fecim⁹ in noſip-
ſos. Et q2 peccauim⁹ in deū ꝫ iō petim⁹ vt
ipē dimittat nobiſ. q2 peccauim⁹ in nos: iō
petim⁹ vt dimittat nobis debita nr̄a. quia
peccauim⁹ in proximū. iō petim⁹ vt dimit
tat nobis d̄bita nr̄a. ſicut ꝛ nos dimittim⁹
debitoribus nr̄is. Hoc pacto ḡ ꝛ ea ꝯditio
ne nobis dimittunt̃: ſi nos d̄bitoribus di
mittamus. Alioq̄n etiā dimiſſa reuocant̃
in debitū. ſcḋm illđ euāgelij. Serue nequā
om̄e debitū dimiſi tibi qm̄ rogaſti me: nō-
ne ergo oportuit ꝛ te miſereri ꝯſerui tui ſi
cut ꝛ ego miſertus ſum tui. Et iratus dn̄s
eius tradidit eū tortoribus. q̄ adusq̄ red-
deret vniuerſū debitū. Sic ꝛ pr̄ me⁹ cele-
ſtis faciet vobiſ ſi non dimiſeritꝭ vnuſq̄ſq̄
fratri ſuo d̄ cordibus vr̄is. Ut ḡ dn̄s euidē
ter oſtēderet. ꝙ nullus eſt totius orōnis fru
ctus. niſi debitoribus dimittamus: in fine
eiuſdē euāgelij ſubiūxit ad oīa. Si dimiſe
ritis hoībus pctā eorū / dimittet vobis pr̄
vr̄ celeſtis pctā vr̄a. Si autem nō dimiſeri
tis hominib⁹ pctā eoꝝ. nec pr̄ veſter dimit
tet vobis pctā vr̄a. His ḡ q̄ debitoribus
nō dimittūt hec orō non ꝓdeſſe videt̃. q̄n

imo vr̄ obeſſe. Nā q̄ ſic petit ſibi dimitti ſi
cut d̄bitoribus ſuis ipē dimittit ꝑfecto. ſi
non dimittit ipē debitoribus videt̃ petere
vt ſibi nō dimittatur. Sed q̄ritur q̄d tenet̃
illi dimittere q̄ nec ſatiſfacere vult nec ve-
niā poſtulare. Sane diſtinguendū ē īter ꝑ
fectū ꝛ īperfectū. Is q̄ viā ꝑfectōis arripu
it dꝫ etiā nō petēti veniā oīmode īdulgere
Un̄ in canone inno. legit̃. Falſa eſt pn̄ia ſi
penitens offenſo nō ſatiſfaciat. aut ſi offen
denti offenſus nō īdulgeat. Qui vō nōdū
ꝑfectionis votū aſſumpſit: tenet̃ q̄dē rāco
rem cordis deponere. ſꝫ nō tenet̃ ſatiſfactō
nē debitā ꝯdonare. Un̄ ī canōe fabiani ita
cauet̃. ſiq̄s ꝯtriſtatus recōciliari noluerit
fratri ſuo: ſatiſfaciēte eo q̄ ꝯtriſtauit: acerri
mis maceret̃ in edijs vſq̄ dn̄ gratanti aīo
ſatiſfactionē recipiat. Q̄q̄ oēs vniuerſalit̃
teneamur diligere īimicos nr̄os. bn̄facere
his q̄ oderūt nos. ꝛ orare ꝓ ꝑſequētibus ꝛ
calūniātibus nos. Qz vō ſunt culpe ī q̄b⁹
culpa ē relaxare vindictā. ꝛ ſi pctm̄ ī nos te
neamur dimittere. pctm̄ tamē ī deū ꝛ pec
catū in ꝓximū d̄bem⁹ punire. Quiſquis ḡ
laborat odio vl̄ īuidia: grauat̃ magis hac
orōne q̄ꝫ iuuet̃: niſi forte iā ꝓpoſitū habeat
dimittēdi. Uerūtn̄ nō ī ſua q̄ſq̄ ſꝫ in toti⁹
eccl̄ie videt̃ ꝑſona orare. Un̄ non dicit di-
mitte mihi debita mea. ſicut et ego dimit-
to debitorib⁹ meis. ſꝫ dicit dimit. no. debi.
noſ. ſi. ꝛ nos dimi. debi. no. Quidā etiā vo
lunt illđ ita ītelligi. dimitte nobis ꝛc. i. ſic
dimitte nobis debita nr̄a vt ꝛ nos dimit-
tamus debitoribus noſtris. Quaſi diceret
Da nobis donū ſciam luctū ꝛ ꝟtutē: qua
tenus tā nr̄a q̄ꝫ aliena pctā cognoſcamus
ꝛ defleamus vt nobis debita noſtra dimit
tas. Et ſic ꝯſolationem habebimus aduer
ſus īuidiā. q̄ facit hoīem dolere de alieno
bono. ꝛ aduerſus irā q̄ ē ꝯ̄ria ſciētie. q2 ira
īpedit aīm ne poſſit cernere verū. Per ſciē
tiā em̄ ꝛ luctū ī pn̄ti remiſſionē accipimus
ꝛ in futuro ꝯſolationē habebimus. iux̄ qđ
legitur. a delicto meo mūda me. qm̄ iniq-
tatem meā ego cognoſco. Et beati q̄ lugēt
qm̄ ipi ꝯſolabūtur. Panē noſtrū quotidia

nũ ꝛc. Ũñ in euãgelio ſo. Dñe ſemper
da nobis panem hũc. panis aũt grece in-
terp̄taꝛ latine oĩs. Ũñ oramus vt oĩpotēs
oēꝫ victũ ſpũalē ꝛ carnalē oĩ tpe nob largi
re dignet. Quinqꝫ aũt panes ſunt nob ne
ceſſarij. In via q̄tuor. ꝛ q̄ntus ĩ pr̃ia. Cor-
pal' ad ſuſtētationē. ſpũal' ad ĩformatõeꝫ
doctrinal' ad eruditionē. ſacramentalis ad
expiatõeꝫ. ꝛ eternal' ad fruitionē. De p̄mo
legit'. Nõ ĩ ſolo pane viuit homo. De ſcđo
Amice accõmoda mihi tres paneſ. De ter
tio. Venite comedite panē meũ. de quarto
Qui panē mãducat dñi indigne reus erit
corpis dñi. De q̄nto. Ego ſum panis viuꝰ
q̄ de celo deſcendi. Poſtq̄ꝫ em̄ fuerint hoĩ
pctã dimiſſa neceſſariꝰ ē ei ſpũs fortitudĩs
vt p̄miſſum ē. iõ dicit Panē nr̄ꝫ quotidia
nũ. i. nobis q̄tidie neceſſariũ. alioq̄n quod
nr̄m eē̄t nobis dare nõ poſſet. niſi p̄us de-
ſineret eſſe nr̄m. Da nobis hodie. q. d. Da
nobis ſpm̄ fortitudĩs q̄ mltiplici pane ro
borat aĩam. ne deficiamus ĩ p̄nti eſuriēdo
iuſticiã ꝑ quã expellētes accidiã. i. tediũ de
bono plena iuſticia ſaturabimur ĩ futuro.
ſm̄ illđ. Beati q̄ eſuriũt ꝛ ſitiũt iuſticiã. qm̄
ĩpi ſaturabũꝛ. Mathēꝰ dicit. Panē nr̄ꝫ ſu
ꝑſubſtãtialē. Qđ duobus modis p̄õt intel
ligi. vl' vt vna ſit dictio. q. d. Da nob panē
noſtrũ ſupſubſtãtialē. i. xp̄m q̄ ē ſupſbãlis
i. ſuꝑ oēꝫ ſubſtãtiã .ſ. creatã. q̄ panis ē ĩ al-
tari. Vel vt ſint due dictiões. q. d. da nobiſ
panē noſtrũ. i. xp̄m q̄ ē ꝓp̄us cibus fideli
um. ꝛ h̄ ſuꝑ panē. i. p̄ter panē ſubſtãtialē. i.
neceſſariũ ad ſuſtētatõneꝫ. q. d. Da nobis
vtrũqꝫ panē .ſ. mentis ꝛ corpis. Lucas dicit
Panē nr̄ꝫ quotidianũ. qđ tã de corpali q̄ꝫ
de ſacrali pane p̄õt ĩtelligi vicꝫ de viatico
Grecus hꝫ epynſion qđ ĩterp̄taꝛ ſupſbãlē
Hebreus võ ſegola: qđ ĩterp̄taꝛ egregium
vel peculiarē. Ob h̄ forte lucas vidēs ma-
theũ dixiſſe ſegola. qđ ſonat peculiarē. di-
xit quotidianũ. Grecus aũt ĩterp̄s mathei
q̄ꝛ vidit eũ dixiſſe ſegola qđ ſonat egregiũ
dixit epynſionē. i. ſupſubſtãtialē. Fiat vo-
lũtas tua. Hoc rogamus. vt quõ angeli vl'
oēs ſcĩ ĩculpabiles deo ſeruiunt. ita ꝛ nos
abſqꝫ graui pctõ illi ſeruiamus ĩ terra. Vo-
lũtas dei dupliciter ĩtelligitur .ſ. ꝛ bñplaci
tum dei eternũ ꝛ ſignũ bñplaciti tpal'. Bñ
placitũ dei eternũ ſemꝑ ĩpleꝛ. Ũñ. ꝛ volũ-
tati eius q̄s reſiſtet. Et oĩa q̄cũqꝫ voluit do
minus fecit. Signa bñplaciti tpal' ſunt. v.
p̄ceptio. ꝓhibitio. ꝑmiſſio. ꝯſiliũ. ꝛ opatio
Ũñ magna opa dñi exq̄ſita ĩ oēs volũta-
tes eius. Hec nõ ſemꝑ ĩplētur ſꝫ vt ĩpleãt'
oratur. Ũñ dĩ. Fiat volũtas tua. i. ope ĩple
atur qđ p̄cipis. qđ ꝯſul'. qđ ſuades. q̄ꝛ non
ſufficit volũtas niſi aſſit facultaſ. Sicut in
celo ꝛ ĩ terra. i. ſicut illi q̄ ſunt ĩ celo volũta
tē eius faciũt. ſic ꝛ nos ĩ terra faciamꝰ. Vel
ſicut ĩ celo ꝛ ĩ terra. i. ſicut ĩ angelis ita ꝛ in
hoĩbus. vel ſicut ĩ ꝑfectis ita ꝛ ĩ ꝯuerſis. vel
ſicut ĩ xp̄o ita ꝛ in eccl'ia. vel ſicut ĩ mēte ĩta
piter ꝛ ĩ carne. vt caro nõ ꝯcupiſcat aduer-
ſus ſpm̄. ſm̄ illđ. cor meũ ꝛ caro mea exul-
tauerũt ĩ deũ viuũ. q. d. Da nobis ſpm̄ ꝯſi
lij. vt faciamus volũtatē tuã maxie miĩam
q̄ ꝑimit auariciã. q̄tenus miĩam ꝯſeq̄mur.
ſm̄ illđ. Beati miſericordes. qm̄ miĩam ꝯſe
quētur. Sicut em̄ auaritia ꝯſiſtit ĩ acq̄rēdo
ꝛ retinēdo. ita miĩa ꝯſiſtit ĩ dãdo ꝛ dimittē
do. huius petitiõis ꝛ aliaꝝ duarũ ĩpletio ĩ
choaꝛ ĩ via ꝛ ꝯſumaꝛ in pr̃ia. vbi nil velle
poterimus niſi qđ deũ velle ſciemꝰ. tũc di
ligemus deũ ex toto corde. ꝛ ex tota mente
ꝛ ex tota aĩa. Ex corde. i. ĩtellectu diligimuſ
filiũ toto. i. ſine errore. Ex mēte. i. memoria
diligimus pr̄em tota. i. ſine obliuione. Ex
aĩa. i. volũtate diligimꝰ ſpm̄ ſcm̄ tota. i. ſi-
ne ꝯtrarietate pr̄em potētiã. filiũ ſapiētiã
ſpm̄ ſcm̄ bonitatē. Adueniat regnũ tuũ. H
rogamus vt ſemꝑ xp̄s regnet ĩ nobis ꝛ nõ
peccatũ. vt nos patos ĩueniat. q̄n aĩam a
corpe iubebit exire. Regnũ aũt dei dĩ ꝛ mi
litãs eccl'ia: q̄ꝛ regiꝛ ꝛ triũphãs eccl'ia q̄ꝛ re
gnat. Itē regnũ dei diciꝛ ꝛ gr̃a fidei ꝛ gl'ia
ſpei. Rurſus regnum dei dicitur ꝛ intellec
tus ſcripture ꝛ locus pr̃ie. De regno mili
tantis eccl'ie ſcriptũ ē. Exibũt angeli meſſo
res ꝛ colligēt de regno eius omĩa ſcãdala.
De regno triũphantis eccl'ie repitur. Veni
ent ꝛ recũbēt cũ abraam yſaac ꝛ iacob ĩ re-

gno celoꝝ. De regno fidei dicit ſcriptura.
Regnū dei intra vos eſt. de regno ſpei ait
dñs. Percipite regnū. qđ vobis patuꝫ eſt
ab origine mūdi. De regno ſcripture legiť
Auferet a vobis regnū dei. ⁊ dabiť genti
facienti fructū eius. de regno patrie reperi
tur. Fulgebūt iuſti ſicut ſol ī regno patris
eoꝝ. Sꝫ etiā ipē xp̄s dr̄ regnū dei. ſm illud
Si ego in digito dei eijcio demonia: pfe
cto venit ī vos regnū dei. Adueniat igitur
regnū tuū. i. veniat regnū ad regnū mili
tans vicꝫ ad triūphās. Vel regnū tuū ad
ueniat. i. ad vidēdū te veniat. vt regnuꝫ fi
dei ad regnū trāſeat ſpei. qm̄ hec ē vita eť
na. vt cognoſcamus te ſolū verū deū ⁊ quē
miſiſti ihm xp̄m. q. d. Da nobis ſpm̄ intel
lectus. quo mūdati corde intelligam⁹ te in
p̄n̄ti regnare p fidē vt in futuro videamus
te regnātē in nobis p ſpē. Tunc cognoſce
mus ſicut ⁊ cogniti ſumus. Videntes nūc
q̄ſi p ſpeculū ī enigmate. ſꝫ tūc facie ad fa
ciē eū videbim⁹ deū deoꝝ ī ſion. Qđ ē ꝯtra
gulā. De qua ꝓpha Vinū inq̄t ⁊ ebrietas
aufert cor. Per itellectū em̄ deſinit hō car
naliť viuere. Vn̄ hiero. Ama ſciaꝫ ſcriptu
raꝝ ⁊ carnis vicia nō amabis. Sctificetur
nomē tuū. hic rogamus vt nos ſcti ſimus
⁊ iuſti. ⁊ recedam⁹ a malo ⁊ ſemp faciam⁹
bonū. Et nota q̄ nomē p̄ris quattuor mo
dis ſctificať in filijs. duobus ī via ⁊ duob⁹
in p̄ria. In via p efficiētiaꝫ ⁊ pſeuerātiā. in
p̄ria p ꝯſummationē ⁊ effectionē. In via
naq̄ꝫ nomē patris ſctificatur ī filijs qn̄ ſcti
ficatōis effectū opatur ī eis. vel qn̄ ſanctifi
catio quā acceperūt in noīe p̄ris: pſeuerat
in illis. In patria vero nomē patris ſctificať
ī filijs. q2 ſancitur ⁊ ꝯfirmať in eis vt nūq̄ꝫ
poſſint a filiatiōis gr̄a ſepari. h̄ ē q̄ſi mobi
le nomē patris ī filijs. Nā ⁊ iudas qūq̄ꝫ fu
it filius qūq̄ꝫ non fuit. Pro q̄ poſſibilitate
mouēda dixit ap̄l'o. Caſtigo corpus meuꝫ
⁊ ī ſeruitutē redigo. ne forte cū alijs p̄dica
uerim: ipē reprobus efficiar. Ibiq̄ꝫ nomē
patris ſctificať in filijs. q2 ibi tales ſunt fi
lij in q̄bus p̄ris ſctūs appet. tūc erūt manife
ſti q̄ nūc ſunt occulti. ſm illđ. Nos īſenſati

vitā illoꝝ eſtimabamus inſaniā. ⁊ finem
illoꝝ ſine honore. ⁊ ecce quomodo ꝯputati
ſunt īter filios dei ⁊ inter ſctōs ſors illoꝝ
ē. Dicit ergo ſanctificeť nomē tuū. q. d. Da no
bis ſpm̄ ſapiē ꝓut dr̄ a ſapore. i. iocūdita
tem eternā. vt guſtem⁹ q̄ꝫ ſuauis ē dñs. ge
nerantē in nobis pacē. i. motuū interioꝝ
q̄etē vt caro nr̄a non ꝯcupiſcat aduerſus
ſpm̄: q2 nō ē pax oſſibus meis a facie pctō
rum meoꝝ. vt ita ſanctificeť nomē tuum. i.
pater in filijs: q̄tenus in p̄n̄ti difficile ī fu
turo nequaq̄ꝫ a filiatiōis gr̄a ſepenť. Qđ ē
manifeſte ꝯtra luxuriā: qua q̄ laborat non
iocūdať ī deo. pacē mētis nō hꝫ. filius dei
nō ē. ſꝫ iumēto aſſimulatur: q2 quaſi iumē
tum in ſuo ſtercore ꝯputreſcit. guſtato em̄
ſpū deſipit oīs caro. In fine dñice orōnis
poniť amen. qđ ad oēs petitōes refert. He
breus aūt ponit in fine vnū ex his tribus.
amen. ſela. ſalem. q̄ ſonāt vere. ſemp pacē.
De amen dctm̄ ē ſub ti. de ſalutatōe ad po
pulū. Licet aūt amen qn̄q̄ꝫ affectū optantis
exp̄mat. h̄ tn̄ ꝯcluſionis affirmatōem oſtē
dit. Vn̄ glo. math. vj. Amē ſignificat ī his
oībus petitōibus īdubitāter a dño tribui
qđ petitur. ſi vltime ꝯditionis pactuꝫ ſer
uauerimus. Vn̄ ſubdit. Si dimiſeritis ⁊c.
Et iō amen h̄ nō a populo vel clero. ſꝫ a ſa
cerdote ꝓfertur. Cū em̄ ipē ſit mediator in
ter ꝑpl'm ⁊ deū. q2 eius eſt vota ꝑpl'i deo of
ferre. ⁊ ipſius voluntatē ꝑpl'o renūtiare. ſi
cut legitur exo. xix. magis ꝯgruit illud a ſa
cerdote ꝓferri. a quo ꝯuenit petita a domi
no fuiſſe conceſſa affirmari. q̄ꝫ a ꝑpl'o cui
hmōi renunciatio ipō mediāte fieri debet
In alijs vero orōnibus q̄ in officio eccleſia
ſtico dicunť. amen potius exp̄mit affectuꝫ
optantis. q̄ꝫ ꝯcluſionē affirmantis. ideoq̄ꝫ ī
illis cōgrue ꝓferť a ꝑpl'o a quo optať qđ al
lis a ſacerdote orāte poſtulať. Profert tn̄
hic ſacerdos amē. ſub ſilentio. Primo in ſi
gnū q̄ dñs vult orantes latere q̄ a dño ex
auditi ſint ne poſtmodū tepeſcāt. Secūdo
quia ſi alte pferret amen. quo affirmatur
orōem dñicā exauditā eſſe. iudicari poſſet
p̄ſumptio ⁊ quedam oſtētatio ſacerdotis:

Tertia pars miſſe de ſilentio poſt dominicam orationem.

Tertia pars miſſe incipit in hac oratione. Libera nos quesumus dñe ꝛc. Que oratio dicitur embolismus vel ſuperexcreſcentia. eo quod nihil in ea petitur quod in precedenti dñica oratione petitum nõ fuerit nec tamen ſuperfluit. quoniam eſt repetitio ꝛ expoſitio nouiſſime petitionis illius. Illa enim dicit Libera nos a malo. Iſta dicit Libera nos quesumus ꝛc. Et ſubdit a quibus malis. ſ. preſentibus. preteritis. ꝛ futuris. Et ſubdit etiam tranſitus ad orationem pro pace ibi. Intercedente beata ꝛc. Vel dicitur ſuperexcreſcentia. quia in primitiua eccleſia nullo tempore dicta non fuit. Et nota quod duplex eſt embolismus. videlicet quotidianus ꝛ annuus. Quotidianus eſt hec oratio. Cum enim amen ſit finis dñice orationis ꝛ illud reſeruatur ſacerdoti a clero dicente. ſed libera nos a malo vt premiſſum eſt: patet quod hec oratio intelligitur embolismus non ſolum quondianus verum etiam dñice orationis. Embolismus etiam quotidianus ſunt prefationes: vt vere dignum ꝛc. ꝛ cõicantes ꝛc. ꝛ hanc igitur oblationem ꝛc. te igitur clementiſſime pater. Annuus vero embolismus eſt conſecratio olei infirmorum. de qua dicetur in ſexta parte ſub ti. de cena dñi. ꝛ benedictio vuarum ꝛ agni paſcalis ꝛ huiuſmodi. ꝛ etiam frugum ꝛ fabarum primarum. que ex inſtitutione euthiciani pape ſuper altare benedicuntur. Embolismo finito non concluditur. per dñm. hec enim eſt embolismorum ꝛ prefationum conſuetudo. ſed ei continuatur oratio. Da propicius pacem ꝛc. Da pacem quam pectorio vt ſimus a peccato liberi. Da pacem temporis vt ſimus ab omni perturbatione ſecuri. nocet enim infirmis perturbatio. Et ecce quam apte enodatur a quibus malis erui deprecemur. Hec autem oratio Libera nos ꝛc. ſub ſilentio dicitur. prout dictum eſt ſub ti. de pater noſter. ſuper verbo. Oremus preceptis. quod ſilentium ſignificat ſabbatum quo corpus dñi in ſepulcro quieuit. Tunc enim nullus fidem predicanit. Unde luca teſtante. mulieres que parauerant vnguenta ſabbato quidem ſiluerunt ſecundum mandatum legis. xpus tamen non ſiluit imo ipſe qui ſecundum carnem in ſepulcro quieuit ſecundum animam deſcendit ad inferos. vt fortior ſuperueniens ſuperaret forte armatum ad quod ſignificandum eccleſia romana dicit ipſam orationem alta voce in die paſceue. ꝛ mediolanenſis ſemper. ꝛ tunc momordit infernum duces ſuos vinctos de lacu vbi non erat aqua. liberans eos de malis preteritis preſentibus. ꝛ futuris. ꝛ dans eis perpetuam pacem in qua ſunt ſemper. ꝛ a peccato liberi. ꝛ ab omni perturbatione ſecuri. Unde de hoc lacu libereri ſe ꝛ totam eccleſiam orat preſbiter dicens. Libera nos ꝛc. Et quia nos indigni ſumus veniam de preteritis ꝛ preſentibus atque de futuris cautelam promereri. niſi nobis donetur oratione beate virginis. ꝛ beatorum petri ꝛ pauli atque andree ꝛ aliorum ſanctorum ideo hos eos in noſtrum patrocinium inuocamus. Ad impetrandam quidem pacis gratiam imploratur mater ſalomonis: i. viri pacifici. ꝛ michael nuncius pacis ꝛ baptiſta preco pacis. ꝛ tres apoſtoli teſtes pacis ꝛ non plures. quia in ore duorum vel trium teſtium ſtat omne verbum. Prius quidem orauimus vt liberaremur a malis. nunc vero pro pace oramus. Rurſus licet omnes apoſtoli ſuperius fuerint propter auctoritatem apoſtolatus connumerari. in hac tamen oratione qui triduum quo dñs in ſepulcro iacuit deſignat. tres repetuntur ꝛ ſpecialiter iſti tres. propter aliquas eorum prerogatiuas. videlicet propter priuilegium prerogatiue dignitatis quod ad petrum. propter priuilegium predicationis ꝛ immenſi laboris quo ad paulum. ꝛ propter priuilegium nimium concupite crucifixionis quo ad andream. Adhuc in hac oratione eſt intentio inuocare non ſolum apoſtolos ſed verum etiam omnes ſanctos qui per triplicem ſtatum diſtinguntur. ſicut et omnes qui ſunt in militante eccleſia. aut enim fuerunt vel ſunt in ſtatu coniugali. quod per petrum: aut in ſtatu continentie ꝛ viduali. quod per andream qui ſecundum criſo. creditur in viduali ſtatu fuiſſe. aut in ſtatu virginali. quod per paulum deſignatur. ad quem ſtatum etiam angeli reducuntur. quia virginitas ſoror eſt angelorum. Et de beata maria etiam fit mentio tanquam de porta miſericordie. Poſtremo nota quod poſt ſecretam tria dicuntur ad miſterium conſecrationis corporis dñi perficiendum videlicet. Preceptis ſalutaribus. et oratio dñica ꝛ hec oratio. Libera nos quesumus. ꝛ hoc propter tres dies quibus dñi corpus iacuit in ſepulcro. ſiue propter triplicem legem. ſ. naturalem. moſaycam. ꝛ euangelicam.

libera nos q̄s

De reſumptióne patene

Uia poſt paſſionis triſticiã. ad reſurrectõis gaudi-
um puenit. iuxta illud. Ad ve-
ſperũ demorabit fletus. et ad matutinũ le-
ticia. iõ ſubdyac. interea dũ chorus rñdet
ſed libera nos a malo. accedens ad dyaco
num tradit illi patenã ĩuolutã. Dyaconus
vero illã recipiens eã reuelat. et reuelatã rep
ſentat et tradit ſacerdoti oſculãdo illi' ma-
nũ aut humerũ dextrũ. Sacerdos vero cum
ea ſignũ crucis ſctẽ ſibi facit ĩ facie et poſt-
modũ eã oſculat. Hi quidẽ tam numero q̃
obſequio ſanctas illas mulieres ſignificãt
de quib' narrat euãgeliſta mathe'. Ueſpe
aũt ſabbati. q̃ luceſcit in pma ſabbati veñt
maria magdalene. et altera maria videre
ſepulcrum. repñtãtes patenã. i. cor patẽs
latitudine caritatis in obſequium ſepulture
Juxta qđ legitur q mulieres emerũt aro-
mata vt veniẽtes vngerẽt ihm. Et valde
mane vna ſabbato venerũt ad monumen
tũ orto iam ſole. et dicebãt adinuicem. quis
reuoluet nobis lapidẽ ab oſtio monumen
ti. Acceſſus igit dyaconi q̃ marias ſignifi-
cat. in tradẽdo patenã. ſignificat illđ q ma
rie venerũt videre ſepulcrũ et reſurrectionẽ
xpi late credẽtes eã aplis nũciauerũt q̃ de
mũ dño ſue fidei latitudinẽ obtulerũt. et iõ
de manu dyaconi patenã. i. latitudinẽ cari
tatis ſacerdos accipit. i. xps acceptat. Uł p
ſub dyaconũ ĩtelligitur nicodemus. q̃ etiã
late credidit et obſequium exhibuit ſaluatori
¶ Uero patena prius ĩuoluta dehinc reue-
lata ad altare deportat. hẽ q moyſes de fi
ſcella ẽ ad regiã pduct' domũ. exo. ij. Lex
quidẽ q̃ latuit. ſʒ cognitis miſterijs ac eccłia
exaltata ad xpm aſcẽdere de egipto docẽt
¶ Uero ſacerdos ſup patenã ſibi a miñris
oblatã ſignũ crucis facit: repñtat illud qđ
in matheo legit: q pncipes ſacerdotum et
pharisei ſignauerũt lapidẽ cũ cuſtodibus
ſʒ nec rõ iſta. nec ipi ſignũ crucis neceſſi-
tatis ſunt. Itẽ q patenã oblatã recipit: ſi-
gnificat q xps deo ad ſe ex caritate redeun
tes cũ deſiderio recipit qđ etiã ex eo patet
q ſtatim marie pſeuerãti et alijs cõparuit.
De hoc etiã dicitur ẽ ſub ti. de oblatõe ſacer
dotũ. Poſt traditã dyacono patenã ſubdia
conus mapulã q̃ patenã tenuerat ĩuolutã
plicatã nõ ſup pallas altaris. ſʒ alibi depo
nit. ĩ quo ſignificat illđ qđ legit. ioh. xx. ca.
q petrus ĩ monumẽtũ ĩtrãs vidit ſudariũ
qđ ſup caput xpi fuerat nõ cũ linteaminib'
poſitũ ſʒ ſepatũ ĩ vnũ locũ ĩuolutũ. Diaco
nus aũt manũ ſeu humerũ dextrũ ſacdotis oſcu
lat ad nõdũ q ipe vult ee ſoti' ĩ paſſiõe vt
ſoti' ſit ĩ regno. ſm q dicit apłs. Si cõpati
mur et cõregnabim'. Rurſus q oſculat dex
trũ illius humerũ: ſignificat q deum hic videre
nõ poſſumus niſi p ſpeculũ et ĩ enigmate
ĩ futuro vero videbim' eũ ſicuti ẽ. Quia vero
crucifixus ardẽti deſiderio q̃rebatur. iuxta
qđ angelus ĩquit mulierib'. Scio q ihm
queritis crucifixũ. Idcirco cũ patena crux ſi
gnat ĩ facie ſacerdotis. ĩ q̃ maxĩe vires aĩe vi
gẽt. et vt ſigno munitus poſſit dei ſeruitiũ
ſine ĩpedimẽto cõſummare. Statimq ſacer-
dos oſculat patenã oñdẽs q xps cõfeſtim
ĩpleuit deſideriũ mulierũ. Mox enĩ occur-
rit illi dicẽs. Auete. Que pcidẽtes tenuerũt
pedes eius et adorauerũt. Nec ẽ dubiũ q̃n
pedes eius fuerĩt oſculate. De hoc ſub ti. de
oſculo pacis dicet. Oſculat ẽt patenã quaſi
petẽs a deo pacẽ corpis et aĩe. Orãdũ eñ ẽ
p pace tpali. qđ fit ſpãliter ĩ q̃buſdã eccle-
ſijs. Oſculũ etiã hmõi caritatẽ ſignificat.
put dicet ibidẽ. Rurſus iõ ſe ſignat cũ pa
tena. et poſt oſculat illã. ad notandũ q ſi p
paſſionẽ filij recõciliamur deo pri crimus.
et heredes regni celeſtis. Uel ſignũ crucis
cũ oſculo ſignificat gliatõem xpi ĩ cruce cũ
caritate. Quidã etiã cũ patena ſe ſignant
añ pectus p qđ ſignificat ſincera affectio.
q̃ p ptes corpis et cordis in ſacra ſcriptura
ſignificat. Quidã aũt prius oſculãt patenã
cũ dicũt Da ppicius pacem. et poſtea cum
oſculata patena ĩ vltima clauſula. ſ. ab oĩ
pturbatõe ſecuri. ſe ſignãt. q p crucẽ et hoc
ſacrificiũ et odorẽ ei' oĩa ĩ celis et ĩ terris pa
cificata denũciat. Quidã q̃ cõſeq̃nter oſcu

lant̃ ſummitatẽ ⁊ pedẽ calicis. qꝺ oſculuȝ ꝑtendit intimũ affectũ ad monumẽtũ ſeu ſepulturã xp̃i. exemplo magdalene que ex affectu ſtabat ad monumẽtũ foris plorãs vt ꝺꝛ in ioh̃e. Oſculũ q̃ꝫ pedis calicis ſignificat oſcl'm pedũ xp̃i. ꝺ q̃ iã dictũ eſt. Aliq̃ etiã cũ patena ſũmitatẽ latus ⁊ pede cali‑cis tãgũt qꝺ ſil'r ex affectu intimo faciũt. q̃ſi totũ monumẽtũ ãplectẽtes qꝺ ꝑ calicẽ ⁊ patenã repñtat̃. h̃ enĩ ꝓp̃ũ ẽ feruent̃ amãtiũ q̄ nõ ſatiant̃ niſi dilectũ ex oĩ ꝑte corporis ſui tãgãt ⁊ etiã res dilecti. qꝺ maxĩe oñdit magdalena. q̃ a monumẽto nõ recedebat. Tact⁹ q̃ꝫ cũ patena in ſũmitate ⁊ latere ⁊ pede calicis ſignificat tres cruciat⁹ dñi. ſ. in capite. in latere. ⁊ ĩ pedibus. Alij ꝟo tãgũt p̃mo pedẽ calicis. ſcꝺo latus. tertio ſummitatẽ. ad oñdẽdũ q̄ ꝑ h̃mõi ſacri ꝟtutẽ ad ſũmũ g̃dũ ꝑuenit̃ ꝟtutuȝ. Sũt eñ in corde aſcenſionis g̃dus. iuxta illud pſ̃. Et ãbulabũt de ꝟtute ĩ ꝟtutẽ. Et iob. Per ſingulos g̃dus ꝓnũciabo illuȝ. Aliꝺ etenĩ ſũt ꝟtutũ exordia. aliꝺ ꝓfect⁹: ⁊ aliud ꝑfectõ. Vel ꝑ tactũ pedis ĩcarnatio. ꝑ tactũ lateris paſſio. ꝑ tactũ ſũmitatĩ aſcenſio ſignificat̃.

Inita oꝛõne p̃miſſa ſcꝫ Libera nos ⁊c. reſumpta patena dyacon⁹ diſcooperit calicẽ. inde remouẽs corporale ⁊ ſup calicẽ ſedulo intuet̃. Deĩde ſacerdos intẽdẽs hoſtiã frãgere. ip̃am de altari leuat. ⁊ ſup patenã collocat. Vñ tollẽs eã ſup calicẽ ꝑ mediũ frãgit dicẽs Per eũdẽ dñȝ nr̃ȝ. ⁊ ĩ quibuſdã eccl'ijs ꝑtẽ q̃ poſt fractionẽ ĩ dextra manu remãſit. ponit ſup patenã dicendo q̃ viuit ⁊c. Partẽ ꝟo q̃ in ſiniſtra remanſit iteꝝ ꝑ mediũ frãgit. ⁊ ꝑticulã q̃ poſt ſub diuiſionẽ ĩ ſiniſtra manu remãſit. ꝯiũgit ꝑti p⁹ ſup patenã poſite dicẽdo ĩ vnitate ſp̃ũſ ſctĩ ⁊ alterã ꝟo ꝑticulã ĩ dextra remanẽtẽ tenet ſup os calicis cũ duobus digitĩ. ſ. cuȝ pollice ⁊ indice. ⁊ erecto calice ſil'r ⁊ ip̃a ꝑticula pax cũ ãbabus manibus eleuatĩ alta voce dic̃ Per oĩa ſcl'a ſecl'oꝝ. Quo dicto calicẽ ſil'r cũ hoſtia ꝺpõit ꝓferẽs Pax dñi ĩ ſit ſꝑ vobiſcuȝ. ⁊ h̃ dicẽdo ꝓducit ter ſignuȝ crucis ſup calicẽ cũ dicta hoſtie particula. dein deĩmittit ꝑticulã illã in callicẽ dicenꝺ Fiat ꝯmixtio corꝑis ⁊c. Et poſtea per ep̃m dat̃ bñdictio ſolẽnis. De ſingul' igit̃ eſt videndũ. ⁊ p̃mo quare dyaconus diſcooꝑit calicẽ. ⁊ in eũ diſcooꝑtuȝ intuet̃. Circa qꝺ dicẽdũ eſt. q̄ os calicis in hoc loco oſtiũ ſignificat monumẽti. de quo dyaconus corꝑale remouet ⁊ in eũ ſedulo intuet̃ ſignificanꝺ q̄ ãgelus dñi lapidẽ ab oſtio monumẽti reuoluit. ⁊ linteamen amouit. ⁊ in ſepulcro diligẽter aſpexit. Scꝺo videndũ eſt quare ſacerdos hoſtiã ſup patenã locat. et inde eã tollẽs ſup calicẽ frãgit. Circa qꝺ dicẽdũ eſt q̄ ꝑ calicẽ xp̃i paſſio. vl' etiã eterne beatitudinis fruitio deſignat̃. Vñ pſ̃. Et calix meus inebꝛiãs q̃ꝫ p̃clarus ẽ. Et iterũ inebꝛiabũtur ab vbertate domus tue ⁊c.

Per patene rotũditatẽ bonoꝝ operũ ꝑfectio ſignificat̃. ſacerdos g̃ volẽs hoſtiam frãgere. p̃mo eã ſup patenaȝ locat. vt inde illã tollẽs ſup calicẽ frãgat. ad ſignificãdũ q̄ nemo paſſionib⁹ huius mũdi meritoꝛie valet exponi. vl' etiã ad eterne btĩtudinis fruitõeȝ admitti. niſi p̃us in bonoꝝ operũ ꝑfectõe fuerit ſolidatus. Vñ apl's ad ephe vj. Accipite armaturã dei vt poſſitĩ reſiſtere in die mala. ⁊ in oĩbus ꝑfecti ſtare. Adhuc patena hoſtie ſuppoit̃ ⁊ ſuper calicẽȝ frãgit̃ ad ſignificãdũ q̄ xp̃s ex latitudine caritatĩ ꝑ patene diſpoſitionẽ ſignificate ſe ſupponit paſſioni. Rurſus ſuper calicem frãgit̃ ne minutie ſpargãtur. ſꝫ in eius cõcauitate caute recipiãtur. Alicubi tñ ſuper patenã hoſtia frãgitur vt eẽ panis viuus q̃ de celo deſcendit fractus ꝓ nobis in ara crucis rememoꝛet̃. Alicubi q̃ꝫ hoſtia comedẽda ꝺ altari tollit̃. Nã ĩ ve. te. ſac̃dotes panes ꝓpoſitõis ꝺ altari ſublatos comedebãt. put dctũ ẽ ſub ti. de oblatõe ſacerdotĩ. Tertio videndũ ẽ quare hoſtia frãgitur. Et q̃dẽ q2 in lege videbat̃ ſimilago fruſtratiȝ offerri. Sȝ ⁊ redẽptoꝛ nr̃ bñdixit panẽ ⁊ fregit. fractum q̃ꝫ diſcipl'is diſtribuit. Et iõ ſacerdos ⁊ legẽ ⁊ xp̃m ſeq̃ns panẽ ſacroſanctum in tres partes partit̃. vt in fractione

panis dñm agnoſcam⁹. ſicut ⁊ illi duo di-
ſcipuli dñm cognouerūt. q̄bus ipa reſurrec
tiōis die eūtibus ī emaus apparuit. Dum
enī ſicut ait .pſper hoſtia frāgit. ⁊ ſanguis
in ora fideliū infundit. immolatio corporis
xp̄i ī cruce ⁊ effuſio ſanguīs eius de latere
dſignat. Quarto. quare p medium hoſtia
frāgit. Circa qđ notādū eſt q̄ ī duas medi
etates frāgit iuxta duplicē p̄deſtinatorū
ſtatū. ſ. eterne glīe ⁊ tp̄al' miſie. Jdēq; vna
medietas ſubdiuidit in duas ptes. quarū
vna eſt p deſtinatis q̄ purgāt ī purgatorio.
alia p illis q̄ adhuc viuūt ī h mūdo cadu-
co. vt infra dicet. Quīto. quare pars ho
ſtie poſt fractiōez ī manu dextra remanēs
poti⁹ ponit ſup patenā q̄ q̄ in manu ſini-
ſtra remāſit. Et qđ ps ipa q̄ in dextra ma-
nu remāſit. deſignat p̄deſtinatos q̄ iā ſūt
in glīa ⁊ iā tenēt illā rectitudinē. cui nulla
īrectitudo admiſceri pōt: ⁊ iō merito in p-
te dextra tenet. Altera vō ps dſignat illos
p̄deſtinatos q̄ adhuc ſūt in tp̄ali miſeria.
vbi in l'ra obliqua ⁊ pauca recta īueniūtur
quare merito in ſiniſtra tenet. Jlla igitur
q̄ eſt in dextra cū diuidēda nō ſit vt iā dice
tur ſup patenā pōit. q̄ vō eſt in ſiniſtra cū
diuidēda ſit nō dponit: ſʒ diuidēda retine
tur. Sexto. q̄re ps q̄ in ſiniſtra remāſit iterū
ſubdiuidit. Ad qđ dicēdū eſt q̄ illi q̄ ſunt
in glīa vniformē ſtatū tenent ⁊ vna btītu
dine fruūt. iō ps ī dextra manu retēta ⁊ ſu
per patenā collocata. q̄ illos vt p̄miſſuʒ ē
ſignat: nō frāgit. ſʒ illi q̄ ſūt ī tp̄ali miſeria
in ſtatu ⁊ miſeria ſunt diuiſi. nā ali⁹ eſt ſta
tus ⁊ miſeria eoꝝ q̄ adhuc viuūt ī corpe. ⁊
alius eſt eoꝝ q̄ purgant ī purgatorio igne.
⁊ iō ps q̄ in ſiniſtra tenet illos ſignificans
ſubdiuidi dʒ. Septimo. quare pticl'a poſt
ſubdiuiſionē remanēs ī ſiniſtra ꝯiūgit pti
ſup patenā p̄us poſite. Ad qđ dicendū eſt
q̄ ſm Aug. deus duas hʒ manus. ſ. dextrā
qua miſeret. ⁊ ſiniſtrā q̄ punit. Jllis q̄ ſūt
in purgatorio inquātū ibi purgātur rnd;
ſola punitio. ⁊ iō pticl'a q̄ ī ſiniſtra tenetur
illos figurat. Ubi vō q̄ adhuc ſūt ī p̄nti vi-
ta. ī qua eſt ſtatus merendi ꝯſeq̄ p̄nt miaʒ

⁊ iō ipi p aliā pticlam que eſt in dextra ſi-
gnātur. Qr ergo d his q̄ ſunt ī purgatorio
nullū eſt dubiū. ſic nec d illis qui ſunt ī pa
diſo q̄ntū ad futurā glīaʒ. iō merito pticu
la q̄ erat ī ſiniſtra eos deſignās ꝯiūgit pti
p̄us ſup patenā poſite. q̄ illos q̄ ſūt ī padi
ſo deſignat. qm̄ iſti illis īdubitāter ſunt cō
iūgēdi. De h tn̄ aliter īfra dicet. Sʒ pticu-
la q̄ ī dextra remāſit deſignās eos q̄ ſunt ī
p̄nti vita: illi pti q̄ ē ſup patenā nō ꝯiūgit.
ſʒ ī ſanguinē mittit. q̄r illi adhuc egēt me-
ritis paſſiōis xp̄i. q̄ merita pceſſerūt ex ef-
fuſiōe ſanguīs īmaculati. Ex p̄miſſa autē
duaꝝ ptiū ꝯiūctōe duo reſultāt q̄ſi ī modū
lune cornua ꝯnexitatē vtriuſq; teſtamēti ī
xp̄i paſſiōe factā deſignātia. Et illa verſus
calicē dirigēda ſūt quaſi ſibi īcorpent ſan
guinē ſine q̄ corpus nō ē. Jn hac ēt ꝯiūctio
ne repn̄tat q̄ poſtq; aliq̄ iā p̄ntib⁹ q̄ futu
ris p̄ſſuris purgati fuerīt ipi deo q̄ eſt nr̄a
btītudo pfectiſſima vniōe iūgēt. Octauo
q̄re p̄miſſe due ptes extra calicē ſup pate-
nā reſeruāt. Sup q̄ aiūt q̄daʒ. q̄ tres ptes
hoſtie tres ſtatus bonoꝝ figurāt. ſ. q̄ ſunt ī
celo. q̄ ī purgatorio. ⁊ q̄ ī mūdo dſant. vt
iā dicet. Per calicē aūt ſm aliquē reſpectū
ipa etna fruitio vt p̄miſſuʒ ē. Quia ḡ tā illi
q̄ dſant ī h ſeculo q̄ illi q̄ ſunt ī purgato-
rio nōduʒ ad illā fruitionē admiſſi ſunt. iō
ipe due ptes extra calicē reſeruātur donec
ſumāt. Sʒ hec rō nō ꝯcordat p oīa cū p̄miſ
ſis. ⁊ iō alia rō īferi⁹ aſſignat. Pōt etiā di
ci q̄ due hoſtie ptes iō ſup patenā ponūt.
qm̄ ſi oēs ptes ſuper os calicis cū ābabus
manib⁹ tenerētur multa q̄dē picula ꝯtīge
re poſſent. de facili ei poſſet errore pars nō
mittēda ī calice mitti. Uel ppter manuū
tremorē oēs partes poſſent ī calicē cadere
Sacerdos etiā taliter īpeditus nō poſſʒ q̄
īcūbūt libere expedire ⁊ ſimilia. alij tamē
oēs partes ſupra os calicis tenent. ne for-
te ppter illarū deportationeʒ ſeu trāſlatio
nē aliq̄ inde particula cadat aut remane-
at ī patena. de quo etiā ſub ti. de cōicatio-
ne ſacerdotis dicet. Nono quare particu-
lā q̄ remanſit in dextra ſacerdos ſupra os

calicis tenet. Ad qđ dicēdū ē. ꝙ particula
ipa vt ꝑmiſſum ē repñtat illos q̄ adhuc in
corꝑe viuētes indigēt mīa dei ſiue ꝑdictis
meritis paſſiōis xp̄i ex ſanguīs eius effuſi
one ꝓcedētibus. Tenet̄ ḡ ipa ꝑticula ſuꝑ
os calicis reſpectu directo ad ſanguinē. vt
detur ītelligi ītētio necnō expectatiō. ⁊ cō-
ſideratio viuētiū quo ad merita ⁊ paſſiōez
xp̄i. Et tenet̄ cū pollice ꝑ quē vigor v̄tutis.
⁊ cū indice ꝑ quē mētis diſcretio ſignifica
tur ad oñdēdū ꝙ cū fidei vigore ⁊ mentis
diſcretōe hec ꝯſiderāda ⁊ expectanda ſunt
Uel cū duobus digitis tenet̄ ad deſignā-
dū duplicē naturā q̄ fuit in corꝑe xp̄i diui
nitatē. ſ. ⁊ humanitatē ⁊ ꝯiūgit̄ ſanguini.
ad oſtēdendū ꝙ q̄ digne ⁊ cū fide merita ⁊
paſſionē xp̄i ꝯſiderāt ⁊ expectāt: eius paſſi
10 one ⁊ meritꝭ iuuātur. Decimo quare ſacer-
dos dicturus Per oīa ſc̄la ſclo᷑ ſe erigit.
Et ē dicēdū ꝙ cū ipe petere velit ꝑpetuam
exñtiā dñi nobiſcū. ⁊ oē datū optimū ⁊ oē
donū ꝑfectū deſurſum ſit. merito ad deū
ſe tūc corꝑe ⁊ mēte erigit ſperās ſe acceptu
11 rū qđ petit. Undecimo q̄re v̄ba ipa ꝓfe-
rēs vocē ſuā exaltat. ⁊ parū calicem eleuat
Sup quo dicēdū ē ꝙ ſacerdos xp̄i vicari⁹
hoſtia vt ꝑmiſſuz ē fracta mox pacē ānūci
atur⁹ vocē exaltat. vt ꝑpl̄s pacē deſiderās
h̄ ītelligēs dicat amē. ⁊ calicē par ab altari
eleuādo. oñdit ꝙ xp̄s q̄ ꝑ paſſionē q̄ ꝑ cali
cē deſignat̄ deſcēderat. eleuatꝰ ē ꝑ reſurre-
ctionē a mortuis. pacē poſtmodū diſcipl̄is
timētibus nūciauit dicens eis. pax vobis.
Pōt eñ dici ꝙ queādmodū ꝑmiſſuz ē ꝑti
cula q̄ ſuꝑ os calicis tenet̄ repñtat viuētes
credētes ⁊ expectātes iuuari meritis paſſi
onis ⁊ effuſionis ſanguīs xp̄i. Sz niſi cre-
dam⁹ duo. ꝑmo. ſ. xp̄m ver̄ fuiſſe deū ⁊ ſan
guinē ⁊ corpus nūq̄ fuiſſe a diuinitate ſe-
ꝑata. ſcđo xp̄m ver̄ fuiſſe hoīem. ⁊ corpus
verū ⁊ ſanguinē ver̄ habuiſſe. dicta nō cō
ſeq̄mur. Propter h̄ ergo calicē ⁊ dictā ꝑti-
culā par ſimul eleuat. vt oñdat ꝙ firmiter
credimus ꝑmū. ⁊ eā ſtatim deponit vt oñ
12 dat ꝙ etiā eodē mō credimus ſcđm. Duo-
decimo q̄re dicta eleuatio ⁊ depoſitio fit
cū vtraq̄ manu ⁊ non cū altera tm̄. Ad qđ
ē dicēdū ꝙ hoc fit vt ꝑ h̄ det̄ ītelligi ꝙ ſicut
ꝑmiſſa duo credit ītellectu. ita amat ⁊ ap-
petit affectu ⁊ toto conatu. Fit etiā h̄ vt ſe-
curius ⁊ decētius fiat. Tertiodecimo. qua
re mox dicit altiori voce. Pax dñi ⁊c. Et q̄- 13
dē q̄ nō ſolū ꝑ ſigna ver̄ etiā ꝑ v̄ba reſur
rectiōis ē gaudiū exꝑmēdū. iō ſacerdos ꝑ
letitiā de reſurrectōe habitā ꝓcedēs ſtatī
depoſitio calice altiori voce dicit. pax dñi
ſit ſemꝑ vobiſcū. repñtās ꝙ vna ſabbato-
rū ih̄s poſtq̄ ſurrexit a mortuis ſtās ī me-
dio diſcipl̄o᷑ dixit eis. Pax vobis. ⁊ iter̄
pax vobis. Joh̄. xx. q. d. Do vobis pacē pe
ctoris in via. ⁊ pacē eternitatꝭ in pr̄ia. Jdeo
ergo īnuit ſacerdos dicēs Pax dñi. i. pax
pectoris ſit ſemꝑ vobiſcū h̄ in pñti. ⁊ pax
eternitatis in futuro. Hec q̄dē pax eſt illa
q̄ tūc iuſtis data eſt qñ aīa xp̄i deſcēdēs in
infernū. inde oēs fideles eduxit. abſtergēs
omnē lacrimā ab oculis eo᷑ vt āplius nō
ſit eis dolor. ſz pax qua cū eo viuāt in eter-
num. vel illa q̄ ē data corꝑi xp̄i. qñ aīa eius
ad corpus rediit. vt ſicut nūq̄ aīa turbata
ē ꝑ corꝑis morte. ita nec ipm corpus vlte
rius de ſua mutatione turbemur ſz vtraq̄
pace fruat̄. ⁊ ſemꝑ de eterna btitudine le-
tetur. Decimoquarto q̄re dicendo pax dñi 14
⁊c. ter fac̄ ſignū crucis ſuꝑ ſanguinē cū di
cta hoſtie ꝑticula Ad qđ dicēdum ē ꝙ tres
cruces ſignificant triduū q̄ xp̄s fuit ī ſepul
cro. Uel ꝙ tres mulieres q̄rebāt xp̄z crucifi
xū ad oſtiū monumēti. vñ illꝰ. q̄d q̄ritꝭ vi-
uētē cū mortuis. Quītodecīo q̄re dctō pax 15
dñi ⁊c. chor⁹ rñdet. ⁊ cū ſpū tuo. Et q̄dē h̄
dicēdo optat pacē ipi ſacerdoti. ⁊ petit ēt
pacē ſibi dari. ⁊ vt dign⁹ ſit illā recipe. ꝑdi
cit ter Agn⁹ dei. Uerūtm̄ pape celebrāti in
eccl̄ia ſctē marie maioris ī vrbe. ⁊ dicenti
pax dñi. nil rñdetur. ꝓut in. vi. ꝑte ſub ti.
de paſcha dicetur. Decimoſexto quare di 16
cta hoſtie ꝑticula imittit̄ in ſanguinē. Re- qre particula mittitur i ſanguinē.
peſit hec ꝯmixtio. pr̄io ad notandū ꝙ xp̄i
corp⁹ nō fuit ſine ſanguīe nec ſanguis ſine
corꝑe. Scđo ad deſignādum ꝙ vnū ſacra
mentū cōficitur ex ſpeciebus panis ⁊ vini

Tertio corpis ⁊ ſanguinis poſt trinū cru-
cis ſignū ꝯmixtio. ē aīe ad corpus reditio.
oībus em̄ in celo ⁊ ī terra pacificatꝭ: vtꝰ tri
nitatꝭ aīaꝫ crucifixi reduxit ad carnē. ne de
relinqret aīaꝫ eius ī inferno. nec daret car-
nem eius videre corruptōeꝫ. Juxta illud
qđ ipē dixit in ps̄. Ego dormiui ⁊ ſomnuꝫ
cepi ⁊ exurrexi qꝛ dn̄s ſuſcepit me. Signi-
ficatꝗ vnitatē aīe ⁊ carnis. q̄ in reſurrectio
ne xp̄i denuo ſunt vnite. Nā vt p̄miſſum
ē panis ad carnē. ⁊ vinū refert̄ ad ſangui-
nem. qꝛ ſcđm ph̄m. ī ſanguine eſt ſedes aīe.
De hoc etiā ſub ti. de oblatōe dctm̄ ē. De-
cimoſeptimo qn̄ īmiſſio ipa ſit facienda.
Et q̄dā aliq̄ infundūt pticulā ipam ī cali-
cem p̄uſq̄ꝫ dicūt. pax dn̄i ⁊c. qm̄ manifeſtū
eſt pacē datā eē hoībus bone volūtatis p
reſurrectionē quā v̄ba ipa ſignificāt. Aliȷ̄
v̄o dicto. pax dn̄i ⁊c. ⁊ dicto etiā p̄us. agnꝰ
dei ⁊c. demū īmittūt ipam ī ſanguineꝫ vt
eoꝝ orō efficatior ſit p eo q tenētes eaꝫ ī
manibus dū dicūt. Agnꝰ dei. oſculo corpā
li ⁊ mētali reuerēter ītuētur. Tertiȷ̄ eā īmit
tunt cū dicūt Dona nobis pacē. Cū ei ter
dicat̄. agnꝰ dei. ⁊ ī p̄mis duabus vicibꝰ di-
cātur. miſerere nobis. ī p̄mo eīn dr̄ miſere
re nobis quātū ad aīam q̄ maxīe fundat̄ ī
ſanguīe. ī ſcđo q̄ntū ad carnē. patet q iſta
duplex orō diuiſim dr̄. ⁊ iō illa ps hoſtie p
quā caro ſignificat̄ ē ſanguis p quē aīa in
telligit̄. nō debēt ꝯiūgi dū illis duabus vi-
cibus dr̄. agnꝰ dei. ſꝫ ſolū ī fine tertiȷ̄ agnꝰ
dei. vbi petit̄ pax ſcđm vtrūq̄ꝫ. ſ. ſcđm corpꝰ ⁊
ſcđm aīam. Jpē eī lauit nos a pctīs nr̄is in
ſanguīe ſuo. quarti rectiꝰ ⁊ vſitatiꝰ agunt.
qm̄ dicto pax dn̄i ⁊c. p̄uſq̄ꝫ dicant agnꝰ dei
⁊c. īmittūt. Certū eīn ē q agnꝰ dei poſt ſa-
lutationē repn̄tat illđ qđ dn̄s fecit poſtq̄ꝫ
diſcipl'os viſitauit: qn̄ vicꝫ dedit eis ptātē
dimittēdi pctā: ⁊ iō ſacerdos illđ repn̄tās
poſt īmiſſionē pticule hoſtie ī ſanguinē di
cit. agnꝰ dei q̄ tollis pctā mūdi miſere no-
bis. ad deſignādū q ſicut ipē corpꝰ ſangui
ni ꝯiūgit. ita nos ꝯiūctos eidē ſanguī ſeu
meritꝭ ex eiꝰ effuſiōe p cedētibꝰ ex ſua boni
tate a pctīs emūdet. Et īmittēdo dicit v̄ba
illa fiat ꝯmixtio corpis ⁊c. q̄ v̄ba referēdā
ſūt ad ſpēs panis ⁊ vini. q̄bꝰ xp̄i corpꝰ ⁊ ſan
guis ꝯtinet̄. Dicit aūt agnꝰ dei. calice iā co
opto ad notandū q xp̄s ī domo oſtiȷ̄s clau
ſis dedit apl'is ptātē ipam dimittēdi pctā
Decimooctauo quare fiunt tres ptes. Ad
qđ dicēdū ē q frāgit̄ ī tres ptes. Primo in
memoriā trinitatꝭ. Scđo ī memoriā tripli-
cis ſtatus xp̄i. Primꝰ fuit cū hoībꝰ manēs
Scđs fuit mortuꝰ in ſepulcro iacēs. Terti
us eſt īmortalis in celo exn̄s. Tertio vero
in memoriā ⁊ ſignū q xp̄s paſſus fuit ī tri
plici pte ſui. ſ. ī pedibus. in manibus. ⁊ ī la
tere. Quarto in ſignū q tres ſunt ptes mi
ſtici corpis. Prima ē in celo ſiue in p̄ria. ſ.
eccl'ia triūphāſ. Scđa ē in terra. ſ. eccl'ia mi
litans. Tertia ē ī purgatorio. ⁊ hec dr̄ pur
gans. Quinto ī typū triū pſonaꝝ eūtium ī
emaus. ſ. xp̄i. ⁊ cleophe. ⁊ vt q̄dā dicūt luce
Decimonono q̄d ptes ipe ſignificēt vidē-
dū reſtat. Et q̄dē p̄mo ſcđm gelaſiū papam
ps ī calice poſita ſignificat corpus xp̄i qđ
de v̄gine traxit. ps ſicca comeſta ſignificat
oēs fideles. ps reſeruata vſq̄ꝫ in finē miſſe
ſcđm ātiquū eccl'ie romane morē p miſtris
vl' infirmis ſignificat oēs mortuos. Scđo
mō ps ī calice poſita ſignificat eccl'iam mi
litātē. ps comeſta triūphantē. ps reſeruata
eos q̄ ſunt in purgatorio. Tertio ſergiꝰ pa
pa ita dicit. Triforme ē corpus dn̄i. ps ob-
late in calicē miſſa corpus xp̄i qđ iā reſurre
xit mōſtrat. ps a ſacerdote comeſta ābulāſ
adhuc ſup terrā. ps ī altari vſq̄ꝫ ad miſſe fi
nē remanēs corpus xp̄i. vl' ſcđm alios corpꝰ
fideliū latēs ī ſepulcro. Hec ps remanet in
altari vſq̄ꝫ ad finē miſſe: qꝛ vſq̄ꝫ ī finē ſecu-
li corpa ſctōꝝ in ſepulcris erūt. Sꝫ q pars
vſq̄ꝫ ī finē miſſe reſeruet̄ nō ē in vſu. Quar
to etiā mō pōt h̄ miſteriū explicari. Eſt eīn
corpus xp̄i vl'is eccl'ia. ſ. caput cū mēbris.
iux illđ apl'i. Vnꝰ panis ⁊ vnū corpꝰ multi
ſumus. ⁊ īueniūtur in iſto corpe q̄ſi tres p
tes ex q̄bus totū corpꝰ ꝯſiſtit. Vna ps eſt
ipm̄ caput. vicꝫ xp̄s q̄ caput ē ⁊ ps corpis.
Altera ps ſunt illi quoꝝ corpa requieſcunt
in tumul'. ⁊ anime que regnant cum xp̄o.

Et ſunt q̄ſi ſiƚ iũcte he due ptes caput.ſ. et
hec corꝑis ꝑs altera ſicut ſcriptũ ē. vbicũq;
fuerit corpus: illic ꝯgregabũtur ⁊ aq̄le. ꝑ-
pterea ĩ altari ſeu ſuꝑ patenā due ꝑtes cō
iũcte extra calicē reſeruātur. q̄ſi extra paſſi
onē q̄ ꝑ calicē deſignat̃. Xp̄s em̄ reſurgēs
a mortuis iā nō morit̃. mors illi vltra non
dn̄abit̃. ⁊ q̄ cũ ip̄o ſunt ſcti nō eſuriũt neq;
ſitiũt āplius ⁊ non cadet ſuꝑ illos ſol neq;
vllus eſtus qm̄ p̄ora trāſierũt. Tertia ꝑs ĩ
calice ponit̃ ſignificās ſctōs q̄ adhuc ĩ mũ
do viuũt. paſſiōeſq; paſſuri ſunt donec de
hac vita migrātes ad caput ſuũ trāſeant.
vbi nec moriāt̃ āplius nec vlla ten⁹ patiāt̃
Vñ v̄ſuo. Tres ꝑtes facte de xp̄i corꝑe ſi-
gnāt. Prima ſuā carnē. ſctōſq; ſcd̄a ſepul-
tos. Tertia viuētes. hec ē ĩ ſanguĩe tincta.
Martirij calicem. guſtāt in carne fideles.
Quĩto mō ſm̄ magiſtrũ guiƚ. ātiſiodoreñ.
ꝑs q̄ ĩ ſāguĩez mittit̃: ſignificat viuos. vna
aliaꝝ eos q̄ ſunt in purgatorio. alia vero il
los qui ſunt in paradiſo. Orat em̄ eccƚia
ꝑ viuis vt ĩ bono ꝯſeruētur. ꝑ eis q̄ ſunt
in purgatorio. vt citius liberētur ⁊ purgē
tur. ꝑ eis q̄ ſunt ĩ celo vt orēt ꝑ nob. Sex-
to etiā mō ſm̄ auguſtinũ ꝑs in calice mit-
titur vel ponit̃ ꝑ nō ſctĩs viuētibus q̄ vol
uũtur in ſanguĩe ⁊ in pctĩs. Alie vo due ꝑ
mortuis offerũtur vna ꝑ ſanctis q̄ iā ſunt
ĩ requie: ⁊ illa ē grãrũ actio. q: nihil reſtat ĩ
eis purgandũ. Altera ꝑ illis aĩabus. q̄ lʒ
ſaluande ſint tñ adhuc ſunt in penis. ⁊ iō
ꝑ illa dr̄ oblatio. Sane ꝑticula hoſtie ĩ ca
licē dimiſſa ſtatim calix cũ palla corꝑali co
opitur. q: xp̄i corp⁹ de cruce depoſitũ latu-
it ĩ ſepulcro ſindone ĩuolutũ. q̄ ꝑ ip̄aʒ pal-
lam ſignificat̃. Vicesimo loco vidēdum
eſt quare nũc ſolennis bñdictio dat̃. Et q̄-
dem hoc loco. ſ. añ pacē ſolennis ep̄aƚ bñ-
dictio datur. ad notandũ ꝙ pacē nullate-
nus hr̄e poſſumus. niſi dn̄s nr̄ ih̄s xp̄s p̄-
ueniat nos ĩ benedictionibus dulcedinis
q̄ ſunt benedictōes grē ip̄ius. q: ſm̄ pſal.
Dñi eſt ſalus ⁊ ſuꝑ ꝑpƚm ſuum benedictio
ſua. Dũ aũt ep̄s ſe ad ꝑpƚm benedicēdum
ꝯuertit. ꝑpƚs reuerēter genu flectit quaſi ip
ſo facto dicat Bñdicat nos deus deus nr̄
bñdicat nos de. ⁊ me. eũ. o. fi. ter. Nam ip̄e
dñs ē qui ad illius ĩuocationeʒ benedicit.
Vñ p̄s. Bñdixit filijs tuis in te. Et lʒ h̄ ſo-
lēniter bñdicat̃. nihilomin⁹ q̄ dē ĩ ſine miſ
ſe iteꝝ ſolēniter benedicũt de q̄ bñdictiōe
ibi dicet̃. tũ quia poſtq̄ȝ dñs ſalutauit apo
ſtolos. iteꝝ dixit eis. pax vobis vt iā dictuʒ
eſt. ⁊ dicet̃ ſub ti. de pacis oſculo. tũ q: ſicut
nō poſſumus bñ ĩcipe vel pacē acq̄rere ni
ſi diuine bñdictionis grã p̄ueniat. ita nec
in bono ꝑficere. nec in pace finaliter perſe
uerare. niſi bñdictiōis ſue grã ſubſequat̃.
In miſſa vo ꝑ defunctis pōtifex ſolēniter
nō bñdicit. tum q: in illa oēs ſolennitates
ceſſant. tũ q: hec ſolēnis bñdictio fit nō ſo
lum ꝑ venialiũ deletōe. verũetiam ꝑ po-
puli excitatiōe vt in dñi adiutorio ꝯfidat
⁊ bñdictũ ĩ ſecula ꝯfiteatur. at defuncti ve
lut abſentes excitari neq̄unt. lʒ poſſint nr̄is
ſuffragijs adiuuari. tũ q: gaudiũ nō debʒ
luctui admiſceri. Illud aũt notandũ eſt
ꝙ ꝑ mortē ⁊ in morte dñi fidelis aĩa bene-
dictionē ꝑcepit. Vñ circa mortis offm̄ rite
dyacon⁹ ad eā humiliari ĩuitat dicēs Hu
miliate vos ad bñdictiōeʒ. ⁊ ſtatim ponti
fex benedicit. Quidā aſſerũt h̄ offm̄ nō eſſe
de ſeptē officijs miſſe: eo ꝙ has bñdictōes
romana nō ĩuenit eccƚia. vñ nec vtit̃ eis. ⁊
iō nō h̄ ſʒ in fine miſſe benedicit. Sʒ q̄cũq;
ĩuenerit recte ĩ hoc loco ponũtur. vbi xp̄s
ad inferos deſcēdiſſe repn̄tat̃. ſ. ꝓximo añ
reſurrectionē. cũ eductis de carcere eternā
tribuit bñdictionē. Has benedictiōes p̄fi
gurauit iacob q̄ filijs ſuis. ⁊ moyſes qui fi
lijs iſrael. ⁊ xp̄s qui diſcipulis moriēs be
nedixit.

De agnus dei.

Via iheſus ſtatim

vt ſalutauit apoſtolos vt iā p̄-
miſſum ē dedit eis poteſtatē re
mittendi peccata dicēs. Quorum remiſe-
ritis peccata. remittuntur eis. et quoruʒ re
tinueritis retenta ſunt Idcirco chorus
clamat ad deum et poſtulat. Agnus dei
qui tollis pctā mundi miſerere nobis. Si

quidē iohēs videns ihs ābulantē dixit. Ec-
ce agnus dei. ecce q̄ tollit pctā mūdi. Qua-
re aūt vocauerit agnū: dtermīat subdēs. q̄
tollit. i. q̄ venit vt tolleret pctā mūdi. q꞉ p
peccatis tollendis pascha nr̄m īmolatus est
xp̄s. Nā pe in ve. test. offerebat᷑ agnus pro
pctīs ppl̄i. ⁊ in no. te. xp̄s obtulit seip̄z deo
patri. vt humanū genus liberaret. ⁊ laua-
ret a pctīs in sanguine suo. Merito ḡ duꝫ
corpus ⁊ sanguis dn̄i sumit᷑: agn⁹ dei can-
tatur. vt oēs credam⁹. q꞉ ip̄ius agni corpus
⁊ sanguis tūc sumit᷑. q̄ pctā mūdi morien-
do tulit. ⁊ vitā eternā nobis resurgēdo do-
nauit ih̄s xp̄s dn̄s nr̄. ⁊ vt orem⁹ ip̄z nūq̄
desistere misereri nobis. q̄ ī passiōe miser-
tus ē nr̄i. Agn⁹ aūt grece dī ab agnon qd̄ ē
piū. q꞉ ip̄e verus agnus sola pietate sua se
obtulit hostiā p nobis ⁊ nos redemit. Uel
etiā agnus ab īnocētia. q꞉ agn⁹ nec hoīb⁹
nec bestijs nocet. In pmissis ḡ v̄bis. agn⁹
dei q̄ tollis pctā mūdi miserere nobis. ē q̄-
dā depcatio. vt vicꝫ īnocētis agni mīa pec-
cata irruētia ⁊ subitanea auferātur. Tertio
mō dī agn⁹ ab agnoscendo. qm̄ ī magno
grege solo balatu matrē agnoscit. sic ⁊ xp̄s
ī ara crucis donās nobis pacē p̄us agno-
uit nos cura vt iā dctm̄ ē. Agnouit etiā pa-
trē obediētia. iuxta illud ap̄li. ad philip. ij.
Factus ē obediēs vsq꞉ ad mortē. Agnouit
etiā matrē cura quā de ea hūit. Un̄ ioh. xx
Ecce mr̄ tua. Ob h̄ ḡ ī altaris īmolatōe ter
dī agn⁹ dei. q. d. Agne q̄ agnouisti prēꝫ mi-
serere nobis. Agne q̄ agnouisti mrēꝫ mise-
rere nobis. Pie q̄ redemisti mūdū ⁊ q̄ ob-
tulisti te p nobis dona nobis pacē. Aliō-
ter dī. vt triforme corpus dn̄i ītelligat᷑ vicꝫ
ābulans in terra. q̄escēs in sepulcro. ⁊ resi-
dēs ī celo. Pōt etiā dici q̄ xp̄s ad tria vēit
Pmō vt nos libaret a misia culpe. Scdo
vt nos redimeret a malo pene. Tertio vt
nobis daret de plenitudine grē sue. Quan-
tū ad duo p̄ma bis dī miserere nob. Quā-
tum ad tertiū dī dona nobis paceꝫ. q̄ peti-
tio pacis seq̄tur statim postq̄ agn⁹ dei di-
ctū ē ter. ad notandū q̄ ex beniuolētia trini-
tatis agnus missus ē. Un̄ esa. emitte agnū

dn̄e ⁊c. Nā sicut ī apoc. legit᷑. Xp̄s ē agn⁹ q̄
occisus ē ab origine mūdi. Et attēde q꞉ q̄-
dam sacerdotes dicūt Agnus dei manib⁹
sup altare depositis oñdētes ī h̄ q̄ ad ea q̄
pferūt tota mēte intēdūt. intētio eñ ppzie
p linguā exp̄mit᷑. non per manus. tñ q꞉ lo-
quēte lingua man⁹ q̄escunt. q꞉ ip̄aꝫ mīaꝫ
⁊ pacē celestē p se ⁊ ppl̄o petūt nō aūt terre-
nā. q̄ ī manuū depositōe significat᷑. Alij vo
stant manibus iūctis. pax sup altare īclina-
ti. oñdētes in īclinatione humilitateꝫ. que
in orone necessaria ē. et in manuū ꝯiūctōe
vnicā ⁊ nō variā intētionē. Porro ſm an-
tiquā ꝯsuetudinē scole cātoꝝ ī eccl̄ia roma-
na. quā adhuc ip̄a scola obseruat nullate-
nus variat᷑. sꝫ tribus vicibus vniformiter
dicit᷑ xp̄e miserere nobis ppter tria gene-
ra pctōrum q̄ petimus remitti. cogitatōis
in corde. locutiōis ī ore. ⁊ actiōis ī ope. Uel
in honorē trinitatis. vel ppter tres ordines
fideliū ī eccl̄ia. q̄ sunt noe. daniel. ⁊ iob. q̄s
ezechiel vidit ī visiōe saluādos. Postmo-
dū aūt multis ac varijs aduersitatib⁹ eccl̄ie
īgruētibus. cepit ad dn̄m de tribulatione
clamare dona nobis pacē. Et vt clamor ei⁹
facili⁹ audiat᷑. iō ī ip̄a īmolatōis hora cla-
mat. Et hec varietas nō discrepat a ꝯsuetu-
dine ve. tes. vbi cū scdo repetit᷑. Parce dn̄e
pce ppl̄o tuo: tertio variat᷑. ⁊ ne des heredi-
tatē tuā ī opprobriū. Dicim⁹ ḡ miserere nob
quantū ad aīam. Itē miserere quantū ad
carnē. ⁊ dona nobis pacē quātū ad vtrūq꞉
vt habeamus pacē pectoris spūalē. ⁊ pacē
corpis tpalem. Est eñ pax peccatoꝝ. pax iu-
storum. pax tpis. ⁊ pax eternitatis. Unde
et ter orat᷑ in missa p pace. de quo dictū est
sub. iiij. particula canōis sup v̄bo. Diesq꞉
nostros. Et q꞉ deus nō dat pacem nisi illis
quoꝝ miseretur. iō vltimo dī dona nob pa-
cem. Ecclesia nāq꞉ lateran. nūq̄ dicit. Do-
na nobis pacem. sicut nec scola cantorū se-
quens vt pmissuꝫ ē morē antiquū. Un̄ nec
valet nec vera ē rō dicentiū q̄ ī eccl̄ia late-
ran. iō nō dī Dona nobis pacē. q꞉ omnes
alie eccl̄ie ab illa q̄ p̄mo fuisse ꝯsecrata dici-
tur sumere debēt pacem. non ip̄a ab alijs.

In feria.v.cene dn̄i Agnus dei ter dr̄ cuꝫ
miſerere nobis. vt ibi dicet᷑. Rurſus ī miſ-
ſa ꝓ defunctꝭ dr̄ bis Agn⁹ dei cū. dona eis
requiē. tertio addit᷑ ſempiternā. nec dr̄. do
na nob̄ pacē. q꞉ nūc imitamur exeq̄as ſal-
uatoris. vltimo ḡ agn⁹ dei tm̄ adiūgit᷑. ſem
piternā. Sup q̄ notādū ē q꞉ ꝓ fidelib⁹ de-
functꝭ triplex req̄es dꝫ optari. Pri͂o vt au
ferat᷑ ab eis pena. in q̄ ē eis labor nō req̄es
Scd̄o vt eis gl'ia aīe ꝯferat᷑: q꞉ tūc veracit᷑
req̄eſcēt in bono deſiderato. ſ. in ip̄o deo.
Tertio vt dotētur gl'ia corpis. ne illd̄ vlte-
rius miſerijs exponat᷑/ Prima nō ē req̄es
ſempiterna: q꞉ pena ſublata adhuc deſide
rant gl'iam/ Scd̄a etiā nō ē totaliter req̄ es
ſempiterna: q꞉ ſm̄ aug. an̄ reſurrectōeꝫ cor
poꝝ ſemp ineſt aīabus q̄dā natural' appe-
titus reſumēdi corpa q̄ aliqualiter retardā
tur ne totaliter ferātur ī deū./ Sꝫ tertia req̄
es cū p̄miſſis ē vere req̄es ſempiterna. q̄a
aīe q̄ deū pn̄tialiter vidēt: reſumptꝭ corpo
ribus in ip̄a vlteri⁹ ꝛ eternaliter ꝛ pfectiſ-
ſime req̄eſcēt. iōq꞉ ſolū in tertia vice ꝛ non
ī duabus p̄cedēnb⁹ ꝯgruit dicere. requieꝫ
ſempiternā/ Sergius papa p̄mus ꝯſtituit
Agnus dei ītra cōioneꝫ ter a clero ꝛ ppl'o
decantari.

De pacis oſculo.

Oſtquaꝫ dominus
ſalutauit apl'os. vt p̄miſſum ē
iteꝝ dixit eis. pax vobis oñdēs
q꞉ nō ſolū debem⁹ pacē hr̄e ī ore. verū etiā
ī pectore: ne ſim⁹ ex ill' q̄ loquūt᷑ pacē cū ꝓ
ximo ſuo mala aūt ī cordib⁹ eoꝝ. Jdōq꞉ cuꝫ
hec dixiſſet apl'is: īſufflauit in illos ꝛ dixit
Accipite ſpm̄ ſctm̄. ad qd̄ vtiq꞉ deſignādū
ſacerdos facta ꝯmixtiōe ꝛ finita orōe acci-
pit ī q̄buſdā eccl'ijs pacē ab eucariſtia ſiue
ab ip̄o corpe dn̄i. vl' ſm̄ alios ab ip̄o ſepul
cro. i. calice vel altari. ꝛ mox p̄bet oris oſcu
lū miniſtro. ſ. dyacono. Qui ab ip̄o corpore
accipiūt: h̄ faciūt in ſignū q꞉ pax ſpūalis a
xp̄o data ē hūano generi. Alij etiā idem ſi
gnāt. Dyaconus v̄o dat pacē alijs. ꝛ alij ī
ter ſe. in ſignū q꞉ oēs debent pacē hr̄e pſer-
tim filij eccl'ie. Ipe v̄o dyaconus pacem a
ſacerdote accipiēs reuerēter īclinat ꝛ pect⁹
oſculat᷑ ip̄ius ſm̄ morē quarūdā eccl'iaruꝫ
ꝛ planetā extēdit. vt ꝑ pacis oſculuꝫ ꝛ per
planete extēſionē caritas extendēda mon
ſtret᷑: quā ꝑ planetā in pte tertia dixim⁹ de
ſignari. Q꞉ ergo caritas dei diffunditur ī
cordibus nr̄is ꝑ ſpm̄ ſctm̄ q̄ datus ē nobis.
ideoq꞉ pacis oſculū ꝑ vniuerſos fideles in
eccl'ia diffundit᷑. Nā ꝛ apl's āmonet d. Sa
lutate vos inuicē ī oſculo ſctō. Rurſus q꞉
ſacerdos pacē ppl'o tribuit p̄figuratū fuit
a ioſue. q̄ hoſtibus ſupatis: terrā obtinuit
quā ſorte diuiſit. ꝛ in pace poſſedit. ꝛ xp̄s re
gens dyabolo ſupato: paceꝫ ꝛ dona dedit
hoībus. Pōtifex x̄o p̄mo dat pacē miſtro
q̄ ꝓpus erat a ſiniſtris. ſed pacē recepturus
accedit ad dexterā eius. ꝑ quē ſignatur po
pulus gētilis q̄ p̄m⁹ in pace trāſiuit de ſin
ſtra īfidelitatꝭ ad dexterā fidei ꝛ eternitatis
Et ꝑ hūc pax ad ppl'm deſcēdit/ Ceteruꝫ in.
p̄mitiua eccl'ia oēſ q̄ celebratōi miſſaꝝ īter
erant ſingul' diebus cōicare ſolebant. eo q꞉
apl'i oēs de calice biberūt: dn̄o dicēte Bi-
bite ex h̄ oēs. Offerebāt em̄ magnū paneꝫ
ꝛ oībus ſufficiētē Qd̄ adhuc greci ſeruare
dicūtur. Sꝫ excreſcēte fideliū multitudine
traditur inſtitutum vt tm̄ diebus domini
cis cōicarent. De quo dictū eſt ſub. vij. ꝑti
cula canonis ſup v̄bo Hec quotienſcūq꞉.
Poſtmodū aūt q꞉ nec digne h̄ potuit ob-
ſeruari. tertia ſecuta ē inſtitutio vt ter ſaltē
in anno quilibet xp̄ianus acciperet eucari
ſtiam. vel hodie ad minus in paſcha. hoc
inuento remedio. vt vicꝫ ꝓ eo q꞉ ſingul' di
ebus cōicabantur. ſingulis diebus pacis o-
ſculū daret᷑ ꝓ miſterio vnitatis. Quod ſa-
cerdos dans miniſtro dicit ī q̄buſdā locis
Sumite vinculū pacis ꝛ dilectiōis. vt ap-
ti ſitꝭ ſacroſctīs miſterijs. Quaſi dicat. Su
mite ex h̄ oēs ꝛ diuidite īter vos. ꝛ ꝓ cōio
ne q̄ ſingul' diebus dn̄icis fieri ſolebat da
retur in diebus dn̄icis panis bn̄dict⁹ ſctē
cōionis vicarius q̄ ꝛ eulogia dicitur. Sed
ꝛ loco quotidiane cōmuniōis ī quadrage
ſima dicitur in fine miſſe oratio ſup ppl'm
cui p̄dicitur Humiliate capita veſtra deo.

Sane ꝑp̄l's ĩ miſſa ſe oſculat᷑. Primo qꝛ cũ ſicͭ
p̄miſſum ē ꝑ ĩmolatõez hoſtie ſalutaris di
miſſis pctĩſ recõciliemur altiſſimo recte pa
cis oſculũ dari decreuit eccl'ia. cũ ꝓ peccatꝭ
ĩmolat᷑ hoſtia ſalutaris. hoĩes igit᷑ oſculũ
i. pacis ſignũ ſubinuicē dãt. vt oñdãt ſe cõ
iũctos eē in corꝑe xp̄i. ꝑ quē pax facta ē ĩ ce
lo ⁊ in terra. Scdo innoc. p̄mus q̄ oſculuʒ
in eccl'ia dari decreuit. qd̄ etiã leo ſcd̄s pri-
mo ſtatuerat ita dicit. Pacē aſſeritꝭ añ ꝯfe
cta. i. ꝯſecrata miſteria quoſdã ꝑp̄l'is ĩꝑa-
re. vel ſibi inter ſe ſacerdotes tradere. cum
poſt oĩa. i. poſt ꝯſecratõez q̄ aꝑire nõ debeo
i. nõ poſſum pax ſic neceſſario. i. cã miſterij
indicēda. ꝑ quã. i. qꝛ ꝑ eã ꝯſtat ꝑp̄l'm ad oĩa
q̄ in miſterijs agũtur ac in eccl'ia celebrant᷑
p̄buiſſe ꝯſenſum. ac finita eē pacis ꝯcludē
tis. i. determinantꝭ ſignaculo demõſtrãtur
Tertio iõ ꝑp̄l's ſe inuicē oſculat᷑: qꝛ dñi ſui
grãm ⁊ angeloꝝ ꝯcordiã ꝑ mortē eius ſcꝑ
meruiſſe gratulat᷑. Quarto vt qꝛ in oſculo
caro carni. ⁊ ſpũs ſpũi iũgit᷑. ⁊ nos q̄ carnis
ꝓpagine de adã ꝯiũgimur etiã caritatꝭ vin
culo ꝯnectamur. Qui g̃ ſe odiētes oſculant᷑
iude ꝓditoris oſculũ imitãtur. Quinto ꝓ
pter p̄ceptũ apl'i de quo p̄miſſum eſt. Rur
ſus iõ p̄uſq̃ cõicemus pacē damus. vt int᷑
nos eē ꝯcordiã oñdamus. ⁊ cũ illa corpus
dñi ſumamus ſine qua munera nr̃a nõ re-
cipiũtur a deo. In miſſa vero ꝓ defunctis
pax nõ datur. qꝛ fideles aĩe iaʒ nõ ſunt nec
vlterius erũt in tribulatõe huius mũdi. ſʒ
q̄eſcũt iã in dño. vñ nõ ē eis neceſſariũ pa
cis oſculũ. qd̄ ē pacis ⁊ ꝯcordie ſignum. Et
iõ in illa miſſa nõ dr̄ oro illa Dñe ihu xp̄e
q̄ dediſti apoſtolis tuis pacem ⁊c. Nec ſa-
cerdos pacē recipit ab altari. De h̄ etiã di
cetur in. vij. ꝑte ſub ti. de officio mortuorũ.
hinc ē etiã q̄ inter monachos pax nõ dat᷑.
qm̄ mũdo mortui reputant᷑. Viri q̃ ⁊ mu-
lieres nõ ſibi inuicē oſculũ in eccl'ia porri-
gunt. ne forte aliq̄d laſciuie ſurrepat. qꝛ ibi
carnales fugiẽdi ſunt ãplexus ⁊ caſti ⁊ ſpũ
ales actus habẽdi. ꝓpter qd̄ etiã in eccl'ia
ſitu ſequeſtrant᷑ locali. Odiũ pax pellit. ca
ſtum pax nutrit amorē. Sane oſculũ in ſa

cra ſcriptura ſignificat vnionē. caritatem.
pacē. ⁊ reuerentiã. de oſculo vnionis dicit
ſpõſa ĩ cãticis. Oſculet᷑ me oſculo oris ſui.
De oſculo caritatis yſaac inquit ad filium
Accede ad me ⁊ da mihi oſculum fili mi.
De oſculo pacis dicit apl's. Salutate vos
inuicē in oſculo ſancto. Deus aũt pacis et
dilectiõis ⁊c. De oſculo reuerẽtie dñs inq̄t
ad ſimonē. Oſculũ mihi nõ dediſti. hec au
tem ex quo intraui nõ ceſſauit oſculari pe-
des meos. Et heſter ĩ ſignũ reuerẽtie ſum-
mitatē virge regie dr̄ oſculata eſſe. Ad deſi
gnandũ igitur tres vniones in xp̄o. ſ. vni-
onem diuinitatꝭ ad aĩaʒ. diuinitatꝭ ad car-
nem. ⁊ carnis ad aĩam. Vel vnionē q̄ vni-
ta eſt xp̄o hũana natura ſctã eccl'ia ⁊ fidel'
aĩa. ſacerdos ter oſculatur altare. vt dctm̄
eſt ſub quarta ꝑticula canonis. ſuꝑ verbo.
dieſq̃ noſtros. Ad deſignandũ v̄o tripli-
ceʒ pacē. ſ. tꝑalem. ſpũalē. et eternã. ep̄s ſo
lenniter celebrans iuxta morem quarũdã
eccl'iaꝝ ter oſculat᷑. ſemel miniſtrũ. ⁊ ſecun
do dyaconũ. ⁊ tertio ſacerdotē. Sed in miſ
ſa ter oratur ꝓ pace. vt dictũ ē ſuꝑ v̄bo. di
eſq̃ noſtros. Rurſus ad notandũ duoꝝ te
ſtamẽtoꝝ ꝯcordiã ep̄s duabus vicibus co
dicem oſculatur: qꝛ rota ꝯtinetur in medio
rote. et duo cherubin ſeſe reſpiciunt v̄ſis
vultibus in ꝓpiciatoriũ. Ad notandũ etiã
caritatē ſacerdos oſculatur patenã q̄ deſi-
gnat cor patēſ latitudine caritatꝭ. Vñ. Nõ
ne cor noſtrũ ardens erat in nobis dum lo
queretur nobis in via. In ſignũ v̄o reuerē
tie ſubdyaconus ⁊ dyaconus pedes ⁊ ma
nus pontificis ſummi oſculantur. pedes
ſubdyaconus oſculatur poſt epiſtolã lectã
et dyaconus ante legendum euangelium.
manũ v̄o ſubdyaconus oſculatur offerēs
ampullã cũ aqua calicē q̃ cũ vino. ⁊ dyaco
nus offerēs patenam cũ hoſtia ⁊ thuribu
lum cũ incenſo. vterq̃ etiã de manu ſum-
mi pontificis accipit eucariſtiã vt dicetur
in ti. ſe. Illud q̃ vacare nõ creditur a miſte
rio q̄ ſumm⁹ põtifex ſeptē modis accipit
oſculũ. vicʒ ad os. ad pectus. ad humerũ.
ad man⁹. ad brachia. ad genua. ⁊ ad pedes

Incipit quarta pars miſſe de communicatione ſacerdotis

Ic incipit quarta

pars miſſe. Poſt pacis enim
oſculū ſacerdos cōicat h̄ mō.
Nā ſicut in niceno ꝯſilio legit̄ eucariſtiā
ꝯfectā ꝑ ſe de altari ſiue de patena ſumit ⁊
comedit. Calicē vͦo cū ſanguine nō ipē ſed
dyaconꝰ eleuat de altari. ⁊ porrigit ei. Vn̄
in canone hiero. inter cetera ita legit̄. Sa
cerdotibus etiā ꝓpter ꝓſumptōes nō licꝫ
de mēſa calicē dn̄i tollere niſi eis traditus
fuerit a dyaconibꝰ. Jō aūt ſacerdos corpꝰ
xp̄i ꝑ ſe ſumit ⁊ nō calicē cū ſanguīe. quia
ſumptio corꝑis ſignificat corpoꝝ nr̄oꝝ re/
ſtauratōeꝫ quā xp̄s nullius miniſterio ꝑfe
cit. ⁊ futurā reſurrectōeꝫ quam ſua v̄tute
abſqꝫ oī miniſtro faciet. Sūptio vͦo ſangui
nis redēptionē animaꝝ ſiue pc̄tōꝝ ſigni
ficat. q̄ fit ītercesſionibus alioꝝ. Hoc tm̄ ⁊ ſi
iure cautū ſit nō tn̄ ſuari videmus. Sane
ſacerdos ipē oēs ꝑtes hoſtie comedit. ī qui
buſdā tn̄ eccl̄ijs ipē vnā ꝑtē ſumit ⁊ reli/
quā eucariſtie medietatē ſuꝑ patenā ī du/
as ꝑtes diuidit. quas miniſtrio. ſ. dyacono
⁊ ſubdyacono comedēdas īpēdit. inſinuās
illud qd̄ lucas ꝯmemorat. q꞉ ibi ī emaus
accepit panē ⁊ fregit ſuꝑ mēſam. ⁊ vt aiūt
q̄dā comedit corā duobꝰ diſcipul̄. ſumēſqꝫ
reliq̄as dedit ill̄. Ipē qꝫ poſtmodū ꝑtē pi/
ſcis aſſi ⁊ faui mellis mādūcauit ⁊ reliq̄as
diſcipul̄ dedit. ⁊ iō poſtq̄ꝫ dyaconus ⁊ ſub
dyaconꝰ cōicarūt. clerici ⁊ religioſi ad cōi/
candū accedūt. vt ⁊ ipi ꝑtē ſc̄tē cōionis ac/
cipiant. Poſtmoduꝫ cōicat ꝑpl̄s. q꞉ ⁊ xp̄s
comedit nō ſolū cū paucis apl̄is verūetiā
aſcēſurus ī celū comedit cū multitudīe di
ſcipuloꝝ. Vn̄ ⁊ ſumptio corꝑis aſcēſioneꝫ
ſignificat ſaluatoris. Illd̄ aūt p̄termitten
dū nō eſt ꝙ vt ī ꝑceptōe corꝑis ⁊ ſanguīs
xp̄i nulla poſſit fallacia ſuboriri. ſꝫ vtraqꝫ
ꝑceptōe v̄itas euidēter appꝑeat. ſummꝰ pō
tifex nō ſtatim ꝑticulā hoſtie ꝑmittit cade
re ī calicē. ſꝫ eā poſt trinū crucis ſignaculū
ſuꝑ patenā reponit. ⁊ poſt oſculū pacis ad
ſedē aſcēdēs. ibiqꝫ ꝯſiſtens vniuerſis cer/
nētibus maiorē ꝑteꝫ oblate ſuſcipit de pa
tena quā ſubdyaconꝰ apportauerat de alta
ri: ipamqꝫ dētibus ſubdiuidēs. vnā ꝑticu
lā eius ſumit ⁊ aliā ī calicē mittit ⁊ de ſan/
guine cū calamo haurit. Deinde alterā ꝑ/
ticulā tradit cū oſculo dyacono. aliāqꝫ ſub
dyacono ſine oſculo. quā dyconꝰ miſtrās
ei calicē ad altare oſculat̄. ⁊ tūc ſubdyaco/
nus reſiduū ſanguīs cū ꝑticula īmiſſa ī ca
lice ſumit. Romanus itaqꝫ pōtifex iō non
cōicat vbi frāgit. qm̄ ad altare frāgit ⁊ ad
ſedē cōicat. q꞉ xp̄s ī emaus coraꝫ duobꝰ di
ſcipl̄is fregit. ⁊ ī hierl̄m corā diſcipul̄ duo
decim mādūcauit. In emaus cm̄ fregiſſe
legit̄ ſꝫ nō comediſſe legit̄. In hierl̄m xͦo
nō fregiſſe legit̄ ſꝫ legit̄ comediſſe ſm̄ ſīno.
iij. Aſcēdēs igit̄ ſedē ibi cōicat. Siq̄dē ſm̄
apl̄m xp̄s caput ē eccl̄ie caput aūt in cor/
pore ſublimius ⁊ excellentius ob ſui ꝑfe/
ctionē ceteris mēbris collocat̄. ꝑ calicē vͦo
ſm̄ quēdā reſpectuꝫ eterna beatitudo ſeu
ipius fruitio deſignat̄. Q꞉ igit̄ ī eccl̄ia mili
tāte ſummus pōtifex ſicut xp̄i vicarius ⁊
caput oīꝫ p̄latoꝝ ꝑfectius xp̄m repūtat. cō
gruū eſt vt ipē nō ī altari ſꝫ ī loco ſublimi/
ori cōicet. oñdens ꝙ xp̄s etiā ī ſua huma/
nitate ꝑfectius ⁊ copioſius ꝑticipat illa in
effabilia gaudia. vtpote ī bonis potioribꝰ
collocatus. Cū vͦo celebrat ꝓ defunctꝭ. tūc
ſuꝑ altari cōicat: q꞉ tūc ſpāliter mēbrorum
xp̄i hinc fideliter decedentiū gl̄iam repū/
tat. ac mēbra xp̄i cum ad illā gl̄iam ꝑueni
unt īferiorē poſt xp̄m gradū obtinēt ſicut
mēbra poſt caput. In paſceue qꝫ ad altare
cōicat. tū ob reuerētiā paſſiōis xp̄i. tū quia
tūc q̄ſi exeq̄as celebrat ibi xp̄i. tūc etiā ſo/
lus cōicat. q꞉ ī xp̄i paſſiōe omnibus diſci/
pulis fugiētibꝰ ipē ſolus remāſit. Alij aūt
p̄lati nō ſic ſꝫ ſuꝑ altare cōicant. q꞉ nō ita
ꝓp̄e xp̄m caput eccl̄ie repūtant. Miniſtri
aūt repūtant pōtifici oblatam ⁊ calicem q꞉
diſcipuli obtulerunt xp̄o partem piſcis aſ
ſi ⁊ fauum mellis. Pars piſcis aſſi eſt cor
pus domini crucifixi qui fuit in ara crucis
aſſatus. Fauus mellis eſt ſanguis chriſti.

ſup mel ⁊ fauũ dulcis faucib' s ĩe diligẽtꝫ
Ambo ꝺ manu pape cõicãt. q꞉ ⁊ aplĩ ꝺ ma
nu xp̃i cõicauerũt. ad notandũ vero diſtĩc
tionez inter ſacros oꝛdĩes ⁊ nõ ſacros dya
coni ⁊ ꝗ ſupioꝛis oꝛdinis ſunt cũ recipiũt
eucariſtiaz oſculũ ſuſcipiũt ab ip̃o. Acoli-
tus ⁊ ꝗ ſunt ĩferioꝝ oꝛdinũ nõ ſuſcipiunt.
Subdyac. ẽt q꞉ caracter hui' quõdã ĩt nõ
ſacros oꝛdĩes nẽc aũt ĩter ſacros oꝛdĩes re-
putatˀ ĩ pceptõe coꝛpis ñ ſuſcipit oſculũ a
põtifice. ſꝫ ĩ pceptõe ſãguĩs ſuſcipit oſculũ
a dyacono. vt ſic ꝗ ñ ſacri ſũt min'. ⁊ ꝗ ſacri
ſunt ãplius honoꝛentˀ. Quãuis ⁊ in h mi
ſtica poſſit rõ aſſignari. Ip̃e aũt ſumit il
lã eucariſtie partẽ. p quã ꝓut ſub ti. ꝺ frac
tiõe hoſtie dictũ eſt. caput eccl'ie ſcꝫ xp̃s in
telligitˀ cuius typũ ip̃e ſpãlius gerit. qꝺ fa
cit hoc mõ. ea nãqꝫ ꝺ ẽtibus ſubdiuiſa. pti
culã in oꝛe remanẽtẽ ſumit. alterã vͦo inter
digitos reſidẽtẽ ĩ calicẽ dimittit. ad notan
dũ ꝙ xp̃s reſurgẽs ꝗ ſm ſergiũ papã p p-
tẽ ĩ calicẽ imiſſaz ſignificatˀ ĩfernũ momoꝛ
dit ⁊ ſuos inde ſũptos ĩ padiſuz miſit. iux
ta illud Oſee. vi. c. Ero mors tua ⁊c. Alia
vͦo pars ex ꝗ miſtri cõicant ſignificat mẽ-
bꝛa magis ip̃i xp̃o ꝯformia ⁊ iõ ip̃i cõicãt
de illa. ad oñdendũ miſteriũ vniõis. Euca
riſtia eñ ſacr̃m eſt maxĩe vnionis. Partez
vͦo in calice intinctã ꝗ ſignificat mẽbra ꝓ
pter xp̃m paſſionibus ſubiecta. dñs papa
nõ recipit. Priõ q꞉ ip̃e magis q̃ꝫ alij rep̃ñ
tat in officio miſſe xp̃m cui moꝛs vltra nõ
dñabitˀ. Scꝺo. q꞉ ip̃e illoꝝ typũ gerit ĩ ec-
cleſia ꝗ ꝓpter eximiã ſcĩtatẽ a vita actiua
ſemoti p cõtẽplatiuã iã xp̃o ſociãtˀ. Sꝫ mi
niſtri illa ſumũt. q꞉ typũ actiue cõiter rep̃ñ
tãt. ⁊ p̃cipue ſubdyaconus eã ſumit ꝓ eo
q꞉ ip̃e vltimo cõicat. ⁊ vltimi eſt reliquias
ſumere ⁊ calicẽ purificare. Uñ ⁊ dñs reliꝗ
as dedit diſcipulis vt p̃miſſuz eſt. Põt ẽt
miſtice dici ꝙ ps intincta ſignificat ptem
coꝛpis miſtici ꝗ iã regnat cũ xp̃o. Cũ ergo
dñs papa exp̃ſſe rep̃ñtat xp̃m. ꝗ realiter ⁊
ſacr̃alitˀ incoꝛpoꝛatus eſt pti ip̃ius miſtici
coꝛpis. ideo ip̃e nõ recipit illã nec ẽt dyaco
nus ꝗ legez euãgelicã quã ꝓnũciat rep̃re

ſentat ꝗ ẽ lex amoꝛis. Proptˀ amoꝛẽ eñ ca
ritatꝭ ꝗlibet ĩcoꝛpatur xp̃o capiti ⁊ oĩb' p-
tibus coꝛpis eius miſtici. Subdyac. vͦo re-
p̃ñtat veterẽ legẽ quã ſepe ꝓnũciat ꝗ fuit
lex timoꝛis. ſꝫ timoꝛ nõ ẽ ĩ caritate imo euꝫ
foꝛas mittit. ⁊ iõ ip̃e pticulã in ſanguinez
miſſam ſacr̃aliter ſiue ĩ ſignũ recipit. q꞉ im
mixtio ip̃ius ptꝭ cũ ſanguĩe dictã incoꝛpa
tionẽ figurat: quã nõ faciebat lex illa ſꝫ eaꝫ
figuraret. Hoc aũt breuiter notãdũ ẽ ꝙ ſa-
cerdos añ pceptiõez coꝛpis ⁊ ſanguĩs xp̃i
dꝫ dicere oꝛões a ſcĩs patrib' ĩſtitutas. de
inde meditari dꝫ ĩcarnatõez pſſiõez ⁊ vͦtu
tẽ huius ſacri dicẽs. Panẽ celeſtẽ accipiaz
⁊c. Sꝫ cũ ſtatĩ poſt vͦba ip̃a ſubiũgat. Dñe
nõ ſum dign' ⁊c. videtˀ ꝯtrarius ſibiip̃i. ſꝫ
abſit h. ſꝫ dicẽs panẽ ⁊c. ſeip̃m ĩcitat ad de
uotõez reducẽs ad memoꝛiã ꝗd ẽ qꝺ ſume
re dꝫ. q꞉ panẽ ꝗ de celo deſcẽdit. ⁊ qualiter
ſumere dꝫ. q꞉ nomẽ dñi inuocãdo vt ſic cũ
maioꝛi ſumat reuerẽtia ⁊ timoꝛe. Dicendo
vͦo ſubſeq̃ter. Dñe nõ ſum dignus ⁊c. ex
humilitate ſuã ꝓfitetˀ ĩdignitatẽ. ac excita
tio ad deuotõez ⁊ ꝓfeſſio humilitatꝭ ꝯtra-
ria nõ ſunt. Legittimũ itaqꝫ cõicãdi tp̃s ẽ
añ vltimã oꝛõez ꝗ dĩ ad ꝯplendã. q꞉ ibi maxi
me petitio ꝓ eis ẽ ꝗ cõicant. Deĩde coꝛpus
⁊ ſanguinẽ dñi ſumpturus ſe cũ illis ante
faciẽ cruce ſignat. Sicut eñ p̃us cruces fa
ciendo actiue tanq̃ꝫ miniſter illa ſcĩficauit.
ſic ſe eis nũc cruces ſignãdo paſſiue petit
ſanctificari. Dicto itaqꝫ. coꝛpus dñi cuſto-
diat ⁊c. ſumat eucariſtiam. Deinde iũctis
manibus inclinatus ſanguini dicit. Quid
retribuam ⁊c. Et dicẽs. Calicem dñi accipi
am. ⁊ nõ p̃us ſuſcipit ⁊ eleuat calicez de al-
tari. Poſtea vero dicens. Laudãs inuoca
bo dñm. ſe ſignat cum illo. quo vͦſu exple-
to ſanguinem ſumit. Sane q꞉ circa maio
ra cauti' ẽ agẽdũ. ſacerdos ſãguinẽ ſumẽs
ꝓptˀ maioꝛẽ ſecuritatẽ ⁊ reuerẽtiã calicẽ cũ
vtraqꝫ manu tenere dꝫ. ſꝫ ĩ ſũptõe ꝑfuſiõis
ſufficit altˀa tm̃. duobus digitis alteri' ad-
iũctis. q̃ſi p h innuens iã ſanguinẽ ibi nõ
eſſe. Sed et ſanguinem ſumendo ter hau-
rit. trinitatem deſignans. ꝑfuſionem vero

ſumendo bis. vt per hoc caritas que inter duos ꝯſiſtit ſignificet: ſeu etiã quotiẽs nouerit expedire. Rurſus q̃ eadẽ die dꝫ iterũ celebrare nõ ſumat vinũ ꝑfuſiõis vt dictũ eſt in ꝓhemio huius ꝑtis/ Sꝫ cũ in canõe dicat̃ Si'l'r mõ poſtq̃ꝫ cenatũ eſt accipiens et hũc ꝑclarũ calicẽ ꝛc. Videt̃ ex hoc ꝙ ſacerdos ſtatim hoſtia ꝯſecrata/ illã dꝫ ſumere ꝑuſq̃ꝫ ad calicis ꝯſecratõem ꝓcedat. q̃a oĩs xp̃i actio/ nr̃a dꝫ eſſe inſtructio Sed ad hoc dicendũ eſt ꝙ eccl'ia inſtituit illã poſt vtrãꝗ ꝯſecratõem ſumi/ ad oſtẽdendũ ꝙ ſolã hoſtiã recipiẽs/ nõ plenũ recipit ſacramẽtaliter ſacr̃m. Et ſi eñ in hoſtia ꝯſecrata xp̃i ſanguis ſit/ nõ tñ eſt ibi ſacraliter: eo ꝙ panis corpus nõ ſanguinẽ ꝛ vinũ ſanguinem ſignificat ꝛ nõ corpus Quia ergo ſub altera nũ ſpecie nõ eſt cõpletũ ſacr̃m: quo ad ſacr̃m vel ſignũ/ dꝫ hoc ſacr̃m compleri ꝑuſq̃ꝫ ꝑſbiter eo vtat̃. Verũ tñ cũ vnũ ſine reliquo nec ſit nec vnq̃ꝫ fuerit niſi in ſolo triduo añ paſcha/ in quo xp̃i corpus mortuũ fuit: in quo triduo ſi q̃s de ap̃l'is hoſtiam ꝯſecraſſet/ ſanguis ibi nõ eſſet: ſi vinũ caro ibi nõ eſſet: q: vt ꝓmiſſum eſt: nec panis ſanguinẽ: nec vinũ ſignificat carnem ſ'm hoc nũc xp̃i ſanguine intra venas exiſtẽte/ vnũ ſine reliquo ꝓpter vnionem ſeu mixtionẽ hũ'oĩ recipi nõ põt: qđ tñ nõ eſt rõne ſacr̃i vel ſigni qđ idẽ ẽ/ Poſt ſumptũ ſacrificiũ nõ eſt ſpuendũ ꝓut dictũ eſt ſub ſeptima ꝑticula canonis ſup v̄bo Noui ꝛ eterni. Sꝫ nec eucariſtia ſicut alius cibus ẽ maſticãda: ſꝫ diſcrete moderate ac leniter anterioribus dẽtibus terẽda ꝛ lingua mollificãda: ne qua eius particula dẽtibus adhereat: quã forte poſtmodũ emitti ſcreãdo ꝯtingat. Poſt cõicatõem ilico calix de altari auferẽ. Circa qđ notandũ eſt ꝙ corp' dñi remanet ſup altare vſq̃ꝫ duꝫ tria capitula cõpleant̃. ſ. ꝓlogus dñice orõnis, ſcꝫ Oremus ꝓcepti. ꝛ ipa dñica orõ. ꝛ Libera nos q̃s. q: ꝛ dñs tribus diebus in ſepulcro q̃euit. Poſtea v̄o cõmixto dñi corꝑe cũ vino ſimulq̃ꝫ pace annũciata/ aufert̃ corpus dñi cum de altari: qñ in tertia die aĩa eius que deſcendit ad inferna vt liberaret iuſtos ꝛ mẽbra viuificaret rediit ad corpus. nec amplius inuẽtũ eſt corpus dñicũ in ſepulcro Quia ḡ xp̃s totus homo reſurrexit ſimul. ideo ad hoc notandũ ilico ſimul cũ oblatione corpus dñi de altari aufert̃ ꝛ ſumit̃. ꝛ deinde calix ꝛ corporale de altari totalit̃ eleuant̃/ ꝓut dictũ eſt ſub ti. de pallis corporalibus. Poſtremo notandũ eſt ꝙ q̃ſq̃ꝫ cõicandus corpore a carnalibus eſcis ieiunus eſſe debꝫ. Cũ eñ aĩe ſpũales ſint ꝛ immortales ſpũalia primitus alimenta vite eterne ſumere debent.

De perfuſione

Oſt ſumptũ eucariſtie ſacrificium ſacerdos digitos abluit ꝛ ꝑfudit ne q̃d forte incaute remaneat ſeu adhereat ex ꝯtactu diuini ſacri. nõ ꝙ q̃cq̃ꝫ ĩmũdũ ex ipo ꝯtactu ꝯtraxerit. ſed vt potius ſuã cõmemoret indignitatẽ qui ſe iudicat tantis ſacris celebrandis ĩdignũ Juxta illđ qđ dñs ait. Cũ oĩa bñ feceritis: dicite ſ'ui inutiles ſum' Sic ꝛ ſacerdos legalis ĩmundus erat vſq̃ꝫ ad veſperã poſt ĩmolationẽ vitule rufe. Vñ oĩa veſtimenta ſua lauabat. indignũ quidẽ exiſteret. vt manus q̃ corpus ĩcorruptibile contractarunt/ corpus corruptibile cõtingant vel ad res cõmunes tangẽdas accedãt donec ſtudioſe lauent̃. Et ꝓpter hoc etiã quidã miſſa finita exutis ſacris veſtibus iterũ manus lauant. Perfuſionis autẽ aqua dꝫ in locũ mundũ honeſte diffundi. vt altitudo ſacri reuerenter honoretur. Trina ḡ ſacerdotis ablutio q̃ fit ĩ ꝑncipio in medio ꝛ in fine deſignat mũdationẽ: cogitationis locutiõis ꝛ actionis vel purgationẽ peccati origĩalis venialis ꝛ crimĩal': ſiue qđ agit̃ ꝑ ignorãtiam ꝛ negligẽtiam ꝛ ĩduſtriam ad quoꝝ mũdationem offert̃ ſacrificium ſalutare. Hec tñ ablutio referri põt ad ablutionẽ baptiſmi. cuius formã xp̃s poſt reſurrectionẽ inſtituit dicẽs. Euntes docete oẽs gẽtes baptizãtes eos ĩ nomĩe pr̃is ꝛ filii ꝛ ſpũſſcĩ. q̃ crediderit ꝛ ba

r

ꝑtiſatus fuerit ſaluus erit. Sane ſacerdos
digitos perfundit ꝛ ꝑfuſionem ſumit in
dextro cornu altaris vel ſaltē reuolutus ad
illud. Primo ꝓpter ratōem tactā ſub ti. d
manuū ablutōe. Scd̄o q: ip̄m cornu iuda
icum ꝑplm ex quo naturā hūanā xp̄s aſſū
pſit ſignificat. Sicut aūt ab illis naturam
accepit: ſic ꝛ ab eis illius nature purgatio
nem ab oībus defectibus quos aſſumpſit
habuit. qm̄ ab eis occiſus fuit ad quā mor
tem ꝯſecuta eſt reſurrectio/ in q̄ oīs defe-
ctus dimiſit ꝛ eis oppoſitas virtutes acce
pit. Ad h̄ igit̃ repn̄tādū in dextro cornu al-
taris vel ſaltē reuolutus ad illd̄/ ꝑfundit ꝛ
ꝑfuſionē ſumit/ Tertio q: vt aiūt q̄dā hec
purificatio deſigt̄ ablutōez manuū quā pi
latus fecit a ꝓditōe ſanguīs iuſti ſup iude
os ꝑ dextrū cornu altaris ſignificatos. Ad
hoc quidā hauſta purificatōe inclināt cali
cem: ad oſtēdendū ſepulcrū eſſe vacuū: q̄a
ſurrexit ꝛ inde ꝓdijt xp̄s.

De poſtcomunione.

Antiphona que poſt
cōio a pluribus nūcupat̃ iō ſic
appellata eſt. qm̄ poſt cōicatōez
ſeu in ſignū q̄ cōicatio expleta eſt cōcinit̃.
In p̄mitiua nāq; eccl'ia oīs fideles q̄lib;
die corpi ꝛ ſanguini xp̄i cōicabāt. ꝓut di-
ctū eſt ſub ti. de cōicatōe ſacerdotū. ꝛ ſtatim
poſt cōionē cātus iſte fiebat: vt ꝑpl's oſten
deret̃ grās ꝛ laudes agere de xp̄i corpore ꝛ
ſanguīe ſuſceptū. Ucꝝ ꝓpt̃ circūſtans nos
pctm̄ ſeq̄nti tp̄e ſtatutū ē vt ter ī āno cōio-
nem. ꝛ ſacerdos quotidie ꝓ oībus ſacr̃alit̃
ſumat. ꝓut ſub ti. de pacis oſculo dictū eſt
Quis aūt ſpāliter ītroduxerit vſuz cātādi
hāc ātiphonā ignorat̃. Hec aūt ātiphona
apl'oꝝ gaudiū d xp̄i reſurrectōe ſignificat
iuxta illud. Gauiſi ſunt diſcipuli viſo dn̄o
et p̄ gaudio mirabant̃. Q vō reciprocādo
in q̄buſdā eccl'ijs cātat̃ īſinuat q̄ diſcipl'i
reſurrectōis gaudiū ſibi mutuo nūciabāt
Cū duo diſcipuli cū īueniſſent ꝯgregatos
xj. ꝛ eos q̄ cū ip̄is erāt dicentes q̄ ſurrexit
dn̄s vere ꝛ apparuit ſimoni: narrabāt que
geſta erant in via ꝛ quō cognouerūt eū in
fractiōe panis. Canit̃ etiā ab oībus vt no-
tet̃ cōitas gaudij. ꝛ q̄ oībus diſcipul's dn̄s
apparuit. Eſt ḡ cōio grāꝝ actio. iuxta illd̄.
Edent pauperes ꝛ ſaturabuntur ꝛ lauda-
būt dn̄m. Proprie tamē nouiſſima oratio
de qua infra dicet̃ poſtcōio dici poteſt.

De oratiōe nouiſſima ꝛ de Ite miſſa eſt

Eracto communio
nis miſterio pontifex ſeu ſacer
dos oſculat̃ altare innuens ſe
credere firmiter ꝛ ꝯſentire his que circa ſa
crificiū acta ſunt. ꝛ ꝯuerſus ꝑplm ſalutat.
ꝛ deinde redit ad dextrū cornu altaris ſi-
gnificans q̄ in fine mūdi poſt ātixp̄i mor
tē xp̄i p̄dicatio ſiue xp̄s rediturus eſt ad iu
deos quos iā reprobauit. Tūc em̄ ꝯuertēt̃
ꝛ reliquie iſrl' ſalue fient. Et eleuatis mani
bus vltimā orōnez q̄ ꝓp̄e poſtcōio voca
tur exequit̃: in q̄ rogat ꝛ grās agit de ſacri
ꝑceptione dicēs collectas pro nūero ſecre
tellaruz. Orat em̄ pro his qui ad hāc cōio
nē eucariſtie acceſſerūt. Hec aūt orō ſigni-
ficat orōnē capitis nr̄i ih̄u xp̄i qui pro no-
bis interpellat quotidie apd̄ p̄rem. Signi
ficat etiā q̄ apl'i poſt aſcenſionē dn̄i in orō
ne ꝑſeuerauert̃. Finis vō illius orōnis vbi
dicit̃ Per dn̄m nr̄m ih̄m xp̄m ꝛc. ſignifi-
cat q̄ aduocatū hēm' in celo apud patrē
Illud aūt conſiderādū eſt q̄ ſacerdos dic
turus poſtcōionē p̄mittit Dn̄s vobiſcum
ꝛ orem'. ſtās aū mediū altaris. deinde trā
ſiens ad dextrū cornu altaris ibi pronūci-
at orōnem. q̄ finita rediens aū altaris me
diū ibi dic. ꝑ dn̄m. prout tactū fuit ſub ti. d
ſalutatione. Circa quod notādū eſt q̄ dex-
trū cornu altaris ſignificat ꝑplm iudaicuz
ſiniſtruz vō gentilē. Predicatio xp̄i ꝛ euā
geliū eius īcepit a iudeis ꝛ trāſiuit ad gēti
les ꝛ iterū redire dꝫ ad iudeos. ad qd̄ ſigni
ficandum ſacerdos a dextro cornu altaris
tranſit ad ſiniſtꝝ ꝛ ecōuerſo. Merito ergo
poſtcōio q̄ eſt quaſi finis miſſe dr̄ i dextro
cornu altaris. Ar vero altaris mediuz rep̄
ſentat fidē xp̄i ꝛ ip̄m deum in quē vterq;

tpl'o vnit reducit' et finit. io Per dnm nrm tc. qd est qsi finis postcoionis ibi di. Ipse etia est q vtruqz ppl'm ad se petedu iducit et illumiat. et io Dns vobiscu ibidez dicit' Per ipm etia q cqd boni in orone petim' impetramus. et io ibide pnuciat' Oremus De h dictu est sub ti. de mutatoe sacerdotis Et nota q i sabbato qttuor tpm mesis septebris di postcoio illa Perficiat in nobis qs dne tua sacra qd ptinet. vt q nuc in specie gerimus: rex vitate capiamus. Cui' vltima parte greg. expones ita dicit. Postulat q ipe sacerdos vt corpus xpi qd sb spe panis et vini nuc gerit' manifesta visione sicuti reuera est quqz capiat': qz ais no ipro babiliter q da exponat h loco carnis et sanguinis vitate ip az eoru de efficietia. i. pcto rum remissione. De hac etia orone dictu e sub. vij. pticula canonis sup vbo. misteriu fidei/ Sane orone finita iter ppl'm salutat dices Dns vobiscu. Circa qd notadu est q xps post resurrectoem bis legit' discipl'os salutasse dices Pax vobis. et iter pax vob i signu duplicis pacis vicz pectoris. et eternitatis. q fm pph am est pax sup pace. de q dns in q t apl'is Pace relinquo vobis. pace mea do vobis. Hac duplice pace p duplex osculu sacerdos isinuat: cu vicz prius osculat' ministru. et posterius osculat' altare Pria g salutatio q fit an oronez significat bndictoem illa qua xps ascesurus in celu legit' dedisse discipulis suis. Naz vt lucas comemorat. eduxit eos foras i bethaniaz et eleuatis manibus bndixit eos: et cu bndixisset recessit ab eis et ferebat' in celu. Unde post salutatoem nouissima quaz sacerdos orone expleta facit ad ppl'm q significat vitam eterna / dyaconus alta voce pnunciat Ite missa est. repntas qd dictu e ad apl'os hic ihs q assumptus est a vobis i celu tc. Notandu est aut q missa tribus modis finit'. Prio p Ite missa est. et h i solenitatib' quoties catat' Te deu laudamus. et Gl'ia i excelsis deo. put dicet' i phemio. vij. partis qsi dicat Redite ad ppa: qz missa seu oblata est deo hostia salutaris p genere huano put tactu est in phemio hui' ptis. Uel annuciat' ppl'o q missa seu preces sunt finite: qm statutu est i psilio aurelian. q nullus exire dz de eccl'ia donec annuciatu sit p ministru / vel e sensus. ite missa est. i. ite post xpm et se qmini ipm. No est em in h mudo standuz sz ad patria p bona opa festinadu: qd leuiter facere possum': qz missa est ad deu piez placadu hostia: p qua fracta sunt tartara et reserat' padisi itroitus. Dices aut Ite missa est dirigit vultu ad ppl'm: qz ad eos quos pntes licetiam' smone dirigim': et eis ad qs smone dirigimus faciez repntare solemus sic fit qn di Dns vobiscu vel Orate fres. put dictu e sb ti. d icinatoe sacerdotis Sz dices Bndicam' dno. vl' Requiescant in pace. vl' Oremus. no stat vsus ad ppl'z: qz illu distincte no alloqtur: sz dirigit faciez ad oriete vel mente ad deu. Dicto aut Ite missa est. clerus et ppl's gratulando rndent Deo gras imitates apl'os q adorantes regressi sut i hierl'z cu gaudio magno: et erat in teplo laudates et bndicetes deu. Est em put qda asserut Deo gras iteriectio gratulatiua vl' cogtulatiua. et hoc sumptu est de Exo. no fm vba sz fm sensuz. qn ppl's isrl' ex pmissu pharaois et licetiate cyro d babilonica captiuitate ad hierl'z reuersus gras egit deo. Sz et apl'i p' ascesione dni regressi sut i hierl'm bndicetes dnm. sic et nos vltima bndictoe accepta ad celeste patriam ibimus vbi sp i grax erimus actoe. Apl'i q pdicates dicebat Gras agite. sine itermissione orate. Pot etia dici q sacerdos icipiens Gl'ia i excelsis deo. significat angeluz anuciate pastoib' ieffabile gaudiu d xpi natiuitate. Ite missa est designat accessuz pastox ad locu natiuitatis xpi. put dicet' i phemio. vij. ptis. Chorus rndes Deo gras repntat qd sicut lucas refert. ipsi pastores reuersi sut glificates deu i oib' q viderat et audierat. Scdo mo missa terminat' p Bndicamus dno. vicz i pfestis diebus et generalit' qn p missa catica leticie no dicunt'. per qd ppl's ad grax iuitat' actoes: qz post oia debemus deo humiliari. et e sumptu d apl'o

vel de pſalmiſta. vel de hymno triũ puerorum vbi dr̃ Bñdicamus prẽm ⁊ filiuꝫ. Et rñdet Deo grãs. qđ ad gaudiũ aplõrũ de quo p̃miſſum eſt refert. De h̃ dicet̃ ꝑpe ſinem in ꝓhemio. v. partĩ. Et ppl̃s deo grãs agẽdo ad ꝓpria rediẽs ſignificat diſcipulos cũ grãꝝ actiõe poſt aſcẽſionẽ dñi ĩ hieruſalẽ reuertẽtes. Circa h̃ etiã dicẽdũ eſt ꝙ in p̃mitiua eccl̃ia cũ miniſtri eccl̃ie miſſaꝫ ſine ppl̃o celebrabãt / claudebat̃ miſſa per Bñdicamus. qñ v̊o ppl̃s erat pñs q̃ rat̃s neſciebat ille qñ miſſa finita eſſet / dicebãt Ite miſſa eſt. Quia g̊ ĩ ꝓfeſtis diebus miniſtri vt plurimũ q̃ſi ſoli ſine ppl̃o miſſas dicũt: iõ iuxta morẽ antiquũ in illis dieb⁹ dicũt Bñdicamus. In ſolẽnitatibus v̊o q: tũc ppl̃s ꝯuenit dicũt Ite miſſa eſt. Prima tñ miſſa in natali dñi in q̃buſdã locis claudit̃ ꝑ Bñdicam⁹ dño. eo ꝙ ſaluatoris natiuitas ꝟ̃ q̃ in illa agit̃ / paucis ab angelo nũciata eſt ſcꝫ paſtoribus: q̃ miſtros eccleſie figurãt. ⁊ p̃terea ſepe q̃ſi ſoli miſtri ĩ illa pñtes ſũt. Alia tñ rõ ſcribet̃. in. vij. ꝑte ſub ti. de aduẽtu. In diebus q̃tuoꝛ ieiunioꝝ claudit̃ miſſa ꝑ Bñdicamus ad notandũ ꝙ ſi dño ſꝑ bñdicẽdũ ſit / m̃lto fortius hoc tp̃e id facere debemus. Significat aũt bñdicamus idẽ qđ bñdictio. de q̃ iã ſub ti. de bñdictõe dicet̃. Tertio finit̃ miſſa ꝑ Requieſcãt ĩ pace. ſ. miſſa ꝓ defunctis. ⁊ tũc rñdet̃. Amẽ. i. fiat. Optat̃ eñi eis req̃es. Rurſus finis miſſe finẽ mũdi ſignificat. Ite miſſa eſt. vel Bñdicam⁹. libertatẽ q̃ dabit̃ iuſtis in patria vbi ſꝑ deũ bñdicent.

Qualit̃ ſacerdos hũeꝝ põtificis oſculat̃

Dicto ite miſſa eſt ſacerdos q̃ aſſiſtit ep̃o ad altare ĩ q̃buſdã eccl̃ijs mẽſam altaris et armũ dextrũ põtificis oſculat̃ oſtendẽs hũc illũ eſſe põtificẽ / cui ſ̃m legis figuram dexter armus ſepatõis debebat̃ ꝟ̃ hoſtijs ſalutaribus ⁊ pacificis. Sane ꝑ hũeꝝ exp̃mitur p̃ncipatus ſ̃m illõ ꝓpheticũ. Fact⁹ eſt p̃ncipatus ſuꝑ hũeꝝ eius. Principatũ v̊o ſaluatoris ꝟ̃ exp̃ſſit vox angelica. ꝓphetica. ⁊ legalis. Angel⁹ eñi dixit ad v̊ginem. Dabit ei dñs ſedẽ dauid prĩs eius: ⁊ regnabit in domo iacob in eternũ ⁊ regni eius non erit finis. Propħa dixit. Sedes tua in ſeculũ ſecl̃i. v̊ga directionis ⁊ virga regni tui. ꝓpterea vnxit te deus deus tu⁹ oleo leticie p̃ ꝯſortibus tuis. Moyſes inquit ĩ lege. Letamĩ ſil̃ cũ eo celi ⁊ adorent eũ oẽs angeli dei. Ad qđ deſigñdũ ĩ eccl̃ia romana / tres hũeꝝ põtificis ĩ ſignũ reuerẽtie oſculãt̃. vicꝫ p̃miceriꝰ ĩ p̃ncipio. diaconus in medio. ⁊ ſacerdos in fine miſſe.

De benedictione nouiſſima.

Dicto Itari ſeu humero oſculatis / ep̃us vel ſacerdos ppl̃m bñdicit. Rite q̃dẽ poſt cõionẽ bñdicit̃. Qm̃ ⁊ ſic legit̃ Luce vltio. Poſtq̃ xp̃s in cruce orauit. ⁊ corã diſcipulis mãducauit: ⁊ reliq̃as eis dedit: eleuatis manibus eos bñdixit. Vñ ſtatuit ꝯſilium aureliañ. vt ppl̃s añ bñdictõeꝫ ep̃i vel vbi ip̃e abeſt ſacerdotis / de eccl̃ia nõ diſcedat. Hec aũt vltĩa bñdictio ſuꝑ ppl̃m miſſiõeꝫ ſpũſſcti ſignificat: quẽ dñs aſcẽdẽs in celũ ꝟ̃ celo miſit ĩ aplõs. iux̃ qđ ip̃e ꝓmiſerat eis Accipietis inq̃t v̊tutẽ ſuꝑuenictis in vos ſpũſſcti. vt iã dictũ eſt ſub ti. de orõne nouiſſima. Vñ hec bñdictio ꝑ v̊bũ oris ⁊ ſignũ crucis exp̃mit̃: qm̃ illa miſſio ꝑ ſonuꝫ aeris ⁊ linguã ignis ĩnotuit. iuxta illõ. Factus eſt repẽte de celo ſonus tanq̃ aduenientis ſpũs vehemẽtis: ⁊ apparuerũt illis diſꝑtite lingue tanq̃ ignis ⁊c. Et licꝫ ſpũſſctũs ſpãliter miſſus fuerit ĩ aplõs. q: tñ indiuiſa ſunt opa trinitatis miſſionẽ illã tota fuit trinitas op̃ata. Jdẽoq̃ bñdictõeꝫ iſtã facit ep̃s ĩ noĩe trinitatĩ autoritate pſalmiſte dicẽtĩ. Bñdicat nos de⁹ d̃us nr̃ bñdicat nos de⁹. Sc̃do hec vltĩa bñdictio ſignificat illã vltimã bñdictõeꝫ Venite bñdicti prĩs mei ⁊c. Tertio illã quã xp̃s aſcẽſur⁹ ĩ celũ diſcipulis dedit. Vñ ea facta ſacerdos ſe ad oriẽtẽ v̊tit: q̃ſi ſe xp̃o aſcẽdẽti ꝯmẽdãs. Ceteꝝ bñdictõis formã legis exp̃ſſit autoritas dicẽte dño ꝑ moyſen Inuocabis no

men meũ ſup filios iſrl' ⁊ ego dñs bñdicã. Et iteꝝ ꝓpha. Effundã ſup vos ſpm̃ grẽ et pcũ. Jtẽ aarõ poſtq̃ ſacrificauerat extẽdens manũ ꝯtra pplm bñdixit illi. Leui. ix. Jtẽ moyſes ⁊ aarõ expletis hoſtijs ⁊ holocauſtis ĩtrauerũt tabernaculũ teſtimonij: et poſtea exeũtes bñdixerũt pplo. Leui. xj. in fine. Hmõi ḡ finales bñdictões a veteri teſtõ ſumũtur: qm̃ ⁊ iacob in fine vite ſue filijs bñdixit. ⁊ moyſes pplo ante mortẽ ſicut ⁊ xp̃s diſcipl'is añ aſcẽſionẽ: vt p̃dictũ eſt. Et inde eſt q cũ ſepamur. comitiuã ⁊ ꝓtectiuam q̃rimus bñdictõem. Sumuntur etiã ab eo q dñs p̃cepit dari bñdictões in mõte garizã ſup legis obſuatores. Sicut ecõuerſo maledictões in ebal ſup. trãſgreſſores a q̃bus excõicatiões originẽ habuerunt. Regulariter aũt maior minori bñdicit. Vñ abraam a melchiſedech bñdicit: ⁊ nõ econuerſo. Nullus ḡ ſacerdos maiore ſuo nõ innuẽte bñdictõeꝫ dare nitat': imo ep̃o miſſam audiẽte ſacerdos celebrãs in cũctis illius licẽtiã ⁊ bñdictõem expoſcit. Sacerdos tñ miſſam celebrãs põt bñdicere etiã ep̃o p̃ñte ⁊ pmittẽte ac bñdicere nolente: aliter nõ. put in p̃miſſo ꝯſilio aurelianeñ. cauet'. Nam ſm hiero. p̃ſbiter pplm bñdicere põt: q̃ xp̃m nõ metuit conſecrare Jllud aũt qđ in cartagineñſi ꝯſilio legitur: q p̃ſbitero bñdictõem ſup plebẽ fundere nõ licet: de ſolẽni bñdictiõe ſoli ep̃o cõpetenti q̃ fit p hec v̾ba Sit nomẽ dñi bñdictum ⁊c. eſt intelligendũ. Rurſus bñdictio ep̃alis fit p modũ manus impoſitõis. Vñ et ep̃s ip̃am dicẽs tenet manũ more aarõ ſup ppl'm eleuatã. ⁊ exẽplo xp̃i q̃ vt p̃miſſum eſt corã diſcipulis mãducauit in celũ aſcẽſurus / eleuatis manibus eis bñdixit: Quia ḡ ſoli ep̃i manus imponunt: q2 ſicut legitur in actibus apl'oꝝ: ſoli apl'i manus imponebãt ⁊ nullus alius diſcipulus. iõ ſolennẽ bñdictionem ſolus ep̃s dat. Sane poſt bñdictiõem ſolennẽ q̃ fit p ep̃m ante agnus dei iteꝝ bñdici ſolẽniter in fine miſſe nõ optet. Jn miſſa tñ p defunctis nõ benedicit'. put ſub ti. de fractõe hoſtie dictuꝫ eſt. Placeat tibi ⁊c. q2 Luca teſtãte actuũ. j Dñs ih̃s poſtq̃ locutus eſt diſcipulis bñdicẽs illis aſſumptus eſt in celũ ⁊ ſedet ad dextrã dei. iõ ſacerdos nõ ad xp̃ꝫ ſolũ quẽ nubes ſuſcepit ab oculis eoꝝ: ſꝫ ad totã trinitatẽ ſermonẽ dirigit dicẽs Placeat tibi ⁊c. Qua orõne finita oſculat' altare oñdẽs per h̾ ſe p̃miſſa oĩbus deuote toto mẽtis et corpis aſſentire affectu. Quo facto recedit a ꝯſpectu ppl'i ingredit' veſtiarium vel interponit' velũ: rep̃ſentãs q vt p̃miſſuꝫ ẽ xp̃m in celũ aſcendentẽ nubes ſuſcepit ab oculis intuentiũ eũ Et ſicut legit' luce vltio Receſſit ab eis ⁊ ferebat' in celũ. Et deĩde ſtatiꝫ dicunt' hymni illi Benedicite ⁊ Laudate. vel in toto vel in pte. q2 deo ꝓ oĩbus bñficijs grãs agere debemus quẽ in eternum laudabimus. Vñ in ꝯſilio agatheñ. ita legitur. Poſt ꝯcluſionẽ matutinaꝝ vel veſptinarũ miſſaꝝ. i. q̃ dicũtur mane vl' circa nonaꝫ / poſt hymnos. i. poſtq̃ ſacerdos dixit Bñdicite ⁊ Laudate / capitula d' pſalmis dicant'. ſ. Cõfiteat' tibi dñe oĩa opera tua ⁊c. Et pleb s collecta orõne. i. orõnis cã ad veſperã ab ep̃o dimittat' cũ benedictõe Per h̾ aũt q dicit ad veſperã innuit' q loq̃tur d' miſſio q̃ in q̃drageſima dicunt': poſt quas ſtatim veſpe decantant'. Et ſic ĩnuit q ep̃s vel p̃ſbiter nõ dꝫ tũc benedicere donec veſpere ſint cantate: qđ tñ in vſu nõ eſt Si vo ep̃s miſſaꝫ ſacerdotis audiuerit: ipſe ſacerdos oſculato altari ⁊ depoſitis veſtibus mox accedit ad ep̃m ⁊ genua flectẽs corã illo oſculat' ei' manũ: in hoc figurans magnã filij dei obedientiã: q̃ obediuit ĩ incarnatõe. in paſſione. in aſcẽſione. ⁊ ĩ alijs q̃ idẽ ſacerdos in officio miſſe rep̃ſentauit ad oſtẽdendũ ſe fidẽ verã hr̃e ⁊ conſentire Põtifex vo illi benedicit. q. d. Hic eſt filius meus dilectus ⁊c. Poſtremo lꝫ p̃ter ꝓpoſitũ notandũ eſt q benedictio mẽſe dupliciter inchoat' Prĩo q2 maior incipiẽs dicit Benedicite. ⁊ ceteri reſpõdẽt Dñs. q2 ſicut debemus dño p grãrũ actões benedicere ad qđ maior dicẽdo Benedicite hortatur: ſic ⁊ indigemus benedici a dño ſiue grẽ in

fuſione quã illi optãtes poſtulãt rñdendo Dñs ſupple nõ bñdicat ſue grẽ infuſione. Secũdo mõ maior eſcipiẽte Bñdicite. ceteri ſilr rñdẽt Bñdicite. ad oñdendũ q ad dei bñdictõem debemus mutuo nos hortari. Põt etiã dici q in pori mõ reuerentia dei ſiderat. Cũ eñ rñdet Dño. ſupplẽdũ eſt bñdicat. qr nos digni non ſumus bñdicere. In ſcdo vo reuerẽtia ſupioris. Cũ eñ rñdetur Bñdicite. ſupplendũ eſt. vos pat. qr minor maiore pñte bñdicere nõ debet. Deinde maiore verſum inchoãte ceteri coadiuuãt ad dicẽdũ. ad notandũ q inferiores coadiutores ſũt ppoſitor in oneribus ſupportãdiſ. In nõnullis eccl'ijs pueri benedicũt mẽſas etiã platoꝝ: p eo q lectoris officiũ eſt bñdicere panez. Cõueniẽtius tñ fit p platos: exẽplo xpi q in emaus mẽſaz corã duobus diſcipulis bñdixit. Poſt oĩa in qbuſdã eccl'ijs bñdicit a ſacerdote panis ppl'o diſtribuẽdus: exẽplo xpi q in deſerto qnqz panes bñdixit ꝛ ex eis qnqz milia hoim ſatiauit. de quo pane ſub ti. d pacis oſculo dictũ eſt. Deinde ſacerdos ꝛ alij ad ꝓpria reuertunt. Sacerdos qdẽ ad ꝓpria rediẽs eſt xps q legatõe pacta ĩ gl'iaz pñis aſcẽdit. Et fideles etiã reuertũt dũ de carceris exilio liberati ĩ gl'ie libertatẽ excipiuntur.

Liber quintus de diuinis officijs taz nocturnis q̃ȝ diurnis in genere incipit

Egitur in exo. xxv. c. in fi. dñm dixiſſe ad moyſen. Omĩa fac ſm exẽplar qd tibi in monte mõſtratum eſt. Quocirca conformari nos puenit illi celeſti hierl'm: q dñz laudare iubet. ꝛ q ſicut ait apl's ad gal. iiij. deſurſum eſt ꝛ mater nr̃a eſt: pſertiz in laudãdo deũ. Juxta illud. Sup muros tuos hierl'z ſtitui cuſtodes q tota die ꝛ tota nocte nõ ceſſabũt laudare nomen dñi. Et in apoca. iiij. ca. habet q aĩalia requiẽ nõ habebant dicẽtia Sctũs ſctũs ſanct' ꝛc. Uerũtñ militãs eccl'ia imitari plene neqt triũphantẽ qr ſicut legit ĩ libro ſapĩe ca. ix. Corpus qd corrũpit aggrauat aĩam. Neqmus eñ in firmitate nr̃a ppediẽte in ſingulis. xij. diei horis iugit diuinis ĩſiſtere laudibus. qñ neceſſe hz hõ aliqñ neceſſarijs corpis intẽdere. iux illd. Geñ. iij. ca. In ſudore vultus tui veſceris pane tuo. Et iõ facimus quod poſſumus certis diei naturalis horis deũ laudãdo. Uñ heſdras ꝓpha ppl'm iſraeliticũ de babilonica captiuitate reuerſum docuit deũ laudare quater in nocte ꝛ qter in die: vt vnũquodqz quattuor elemẽtoruz ex qbus hõ ſtat p cõpetẽtes horas obſequio ſe offerat creatoris. De nocte vicz in veſpis. in cõpletorio. in nocturnio. ꝛ ĩ diluculo. ſ. in laudibus matutinis. De die xo in pma. in tertia. in ſexta. ꝛ in nona horis Veſptinũ igit officiũ qd eſt cuiuſcunqz officij initiũ ad noctẽ ptinere ꝓbat: qr ſm yſidor libro ethimologiarũ di a veſpa ſtella q ſurgit nocte oriente. Uerũ dauid inquit Septies in die laudẽ dixi tibi. Et rurſus. Media nocte ſurgebã ad ſitẽdũ tibi ꝛc. Quẽ ordinẽ ſiliũ agathẽn. approbat ꝛ ſãcta eccl'ia ſeruat: qñ nocturnũ officium media nocte canit. relique vo ſeptem canonice hore de die dicunt. vicz laudes matutie q olim in aurora dicebant l3 hodie cũ nocturnis piũgant. prima. tertia. ſexta. nona. veſpe ꝛ cõpletoriũ. Que ſeptẽ hore vocãt canonice qſi regulares. qr regularit a ſctis pñibus obſeruate ſunt. Nã canõ grece regula di latine. Miſſe aũt oblatio ꝓpt tanti ſacri excellentiã qd in ea pficit ſup alias laudes eſt: ꝛ eſt laus p ſe: nec ſub nũero cõprehendit aliaꝝ. ꝓpter qd ꝛ in hoc opere tractatũ p ſe obtinet ſpãlem. Quis nõnulli aſſeruerũt illã fore d officio tertie ſiue no

ne. ꝓ eo qꝛ in his duabus horis ſolꝫ regu
lariter celebrari/ Sane nocturnū officium
tēpus miſerie quo genus humanū a dya-
bolo tenebatᷣ obſeſſum repn̄tat/ Diurnuꝫ
vo nr̄e redēptōis ⁊ liberatōis p xp̄m ſoleꝫ
iuſticie facte tempus ſignificat: q̄ claritate
ſue diuinitatis tenebras nr̄as illuminauit
et a ſeruitute dyaboli nos eduxit. Quia g̊
tantū bonū dono ſeptiformis gr̄e ſpūſſcī
adepti ſumus. merito ſepties laudē deo cā
tamus/ Secūdo qꝛ dies naturalis repn̄tat
vniuſcuiuſqꝫ etatē nō quā q̄libet hō habꝫ
ſed quā ſi nō peccaſſet haberet. Que natu
ralis dies ſeptē hꝫ varietates/ Prima ē in
fantia q̄ p matutinas laudes repn̄tatur.
Secūda pueritia q̄ p p̄mam/ Tertia adole
ſcētia q̄ p tertiā/ Quarta iuuētus q̄ p ſextā.
Quinta ſenectus q̄ p nonā/ Sexta ſenium
que p veſpas/ Septima decrepita etas ſi
ue finis vite nr̄e q̄ p cōpletoriū deſignatur
In his ideo ſingulis etatibus creatorem
nr̄m ſup iudicia iuſticie ſue laudare debe-
mus. De infantia. btūs Nicolaus nobis
oñdit in exēplū: q̄ quarta ⁊ ſexta feria v̓tu
te abſtinētie materna vbera non ſugebat
niſi ſemel in die. De alijs q̄ꝫ etatibus ſatis
liquet/ Tertio qꝛ ſm̄ ſalomoneꝫ ſepties in
die cadit iuſtus p negligentiā. iō merito ſe
pties vt p oꝛ̄onis vigilantiā reſurgere va-
leat diuinū dꝫ ſubſidiū inuocare/ Quarto
quia numerus ſeptenarius vniuerſitatis eſt
Ceterū cū duodecim hore diei attribuantᷣ
in q̄bus oībus laudādus eſſet dn̄s. q̄re in
quattuor tm̄ diei horis in eccl'ia pſallitur.
Rn̄deo cū in ſingulis horis vt p̄miſſuꝫ eſt
diuinis iugiter inſiſtere laudibus nequea
mus. qd̓ in alijs minus/ in p̄ma in tertia ī
ſexta ⁊ in nona horis ſuppletur. In earum
nāqꝫ qualibet dicūtur tres pſalmi. ⁊ ſic in
quattuor horis numerus pſalmoꝝ rn̄det
numero horaꝝ. Et q̄libet pſalmus cōtinet
verſuū octonarios/ octauā reſurrectōis ſi-
gnificātes. de q̄bus ſub ti. de completorio
dicetᷣ. Per octonarios ſiquidē ī his horis
pſallimus: qꝛ de reſurrectōis gl'ia exulta-
mus. Rurſus ī qualibet ip̄aꝝ horaꝝ dicitᷣ
ter ſup pſalmos Gl'ia pr̄i ⁊c. vt q̄t diei ho-
re nobis ꝓ corpis ſuſtētatōe ad laborādū
cōceſſe ſunt totiens in ip̄is horis Gl'ia pa-
tri dicatᷣ vt p hoc in dei ſeruitio omī hora
nos eſſe mōſtremus. Siquidē tres gl'ifica
tiones q̄ ſunt in hora p̄ma indicāt nos eſ-
ſe in dei famulatu in p̄ma ſecūda ⁊ tertia
horis. Et tres q̄ ſunt in tertia nos ꝓtegūt
in quarta q̄nta ⁊ ſexta horis. Tres q̄ꝫ q̄ ſūt
in ſexta nos muniūt ꝯtra inſidias dyabo-
li in ſeptima octaua ⁊ nona horis. Nona
vero cū ſuis gl'ificatōibus nos ꝓtegit ī de
cima vndecima ⁊ duodecima horis. Poſ
ſet etiā nō incōpetenter dici ꝙ ſub prima
due hore cōprehenduntᷣ. vicꝫ ip̄a p̄ma ⁊ ſe
cūda. Sub tertia tres. ſ. ip̄a tertia quarta ⁊
q̄nta. Sub ſexta ſil'r tres. ſ. ip̄a ſexta ſepti-
ma ⁊ octaua. Sub nona due. ſ. ip̄a nona ⁊
decima. Veſpere v̓o rep̄ſentāt vndecimā
Et cōpletoriū duodecimā. Sed in p̄miſſis
ſex diei horis vicꝫ ī p̄ma tertia ſexta nona
veſperis ⁊ cōpletorio: iō ſpāliter deū lau-
damus ⁊ nō in ſecūda quarta q̄nta ſeptiā
octaua decima. qꝛ ille in alicq̄bus pre alijs
ſunt p̄uilegiate ꝓut in p̄ncipio tractatus
cuiuſlibet eaꝝ oſtēdetᷣ: ꝓpter qd̓ merito in
illis diuinū celebratur officiuꝫ/ Nempe in
nocte xp̄s eſt comprehenſus. mane illuſus.
et hora prima gentilibus traditus. tertia
flagellatus ⁊ voce crucifixus. Sexta cruci
affixus. Nona mortuus. Vndecima d̓ cru
ce depoſitus. In duodecima ſepl'tus. Itē
in nocte ſpoliauit infernum. Mane ſurre-
xit. In prima hora marie apparuit. Tertia
de monumento redeūtibus obuiauit. Se
xta iacobo. Nona petro. Veſpera duobus
eūtibus in emaus ſcripturas aperuit ⁊ ſe
manifeſtauit. In completorio apoſtolis
pax vobis dixit: ⁊ cum eis manducauit.
Has autem horarum laudes qualiter ex-
oluere debeamus oſtendit bern̄. dicēs Fra
tres mei immolantes hoſtiā laudis iūga-
mus verbis ſenſuꝫ. ſenſui affectū. affectui
exultationem. exultationi maturitatē. ma
turitati humilitatē. ⁊ humilitati liberta-
tem. Preterea diutine pſalmodie ideo a

prima tertia sexta ⁊ nona ⁊ nõ ab alijs no
men sumpserũt: vt p' eas dei seruitiũ aga-
mus. qm̃ paterfamilias cõmemorat' ĩ euã
gelio exisse in illis ꝯducere oparios in vine
am suã: q̃ sctãm significat eccl'iam. Sunt
etiã q̃ dicũt more cãtandi tertiã sextã ⁊ no
nam fuisse a daniele sumptũ: q̃ intellecto
ꝙ nabuchodonosor statuã erexisset/quaꝫ
oĩbus adorandã p̃ceperat/intrauit domũ
suã ⁊ aptis fenestris ter in die genua flecte
bat v̾sus hierl'm. Qđ hiero. exponẽs dicit
Hinc h̾z eccl'iastica traditio ꝙ ter ĩ die sũt
genua flectẽda. s. ĩ tertia. sexta. ⁊ nona. In
eisdẽ q̃ꝫ horis btãm virginẽ Mariam lau
dare debemus. s. in nocturnis siue matuti
no. q: tali hora q̃dã stella appet in celo que
tremõtana vocat': cuius ductu naute pue-
niũt ad portũ. ⁊ ip̃a btã virgo est stella tre
mõtana. q: si eã digne laudauerim'/nos
q̃ sumus in h' seculo ducit ad portũ salutis.
Itẽ in p̃ma. nã tũc appar; q̃dã stella q̃ dya
na vocat'/post quã sequit' sol. Et ip̃a beata
virgo est vere stella dyana q̃ verũ solem. s.
xp̃m in nobis portauit qui illuminat totum
mundũ. Itẽ in tertia. nã hora tertia cõsue-
uimus esurire. ⁊ ip̃a portauit panẽ veꝝ. s.
xp̃m cũ quo est oĩs sacietas. Itẽ in sexta: q:
illa hora magis feruet ⁊ calefacit sol. Et ip
sa laudãda ⁊ rogãda est vt nos frigidos ca
lefaciat in caritate p solẽ xp̃m quẽ genuit.
Itẽ in nona. q: illa hora sol declinat ad oc
casum. Et ip̃a iuuat nos ⁊ ꝓtegit cũ ad oc
casum. i. ad senectutẽ declinamus. Iteꝫ in
vesperis. q: tũc incipit dies finiri. Et ipsa
laudatores suos in hora mortis defendit.
Itẽ in cõpletorio. nã tali hora dies est cõ
pleta. Et ip̃a in cõplemẽto vite nr̃e ꝓ nob
intercedit ⁊ ĩ eterna tabernacula recipi fa
cit vbi cõpletũ est gaudiũ electoꝝ. Officiũ
btẽ marie instituit vrbanus papa cantari
vt dicet' in ti. de tpe aduẽtus. Nocturnale
aũt officiũ nobis ad memoriã reducit tp̃s
ab adã vsq; ad noe. Matutiale tp̃s a noe
vsq; ad abraã. Pr̃ia ab abraã vsq; ad moy
sen. Tertia a moyse ad dauid. Sexta tem-
pus a dauid vsq; ad aduentuꝫ xp̄i. Nona
tempus seq̄ns vsq; ad secundũ aduentuꝫ
quãdo vẽturus est reddẽs vicẽ p abditis
Per vespas recolimus sabbatũ. i. requieꝫ
aĩarũ post exitũ a corporibus vsq; ad diẽ iu
dicij. Per cõpletoriũ v̾o recolimus reple-
tum numeꝝ ⁊ ꝯsummatũ gaudiũ sctõꝝ
qđ cõplebit' in die magne festiuitatis qñ
benedicti pcipiẽt regnũ dei. ¶ In hac igit'
parte de officijs eccl'iasticis in genere trac
tare intẽdimus. Est aũt officiũ s̾m ysidoꝝ
ꝓprius vel ꝯgruus actus vniuscuiusq; p
sone s̾m mores ciuitatis vel institute ꝓfes
sionis. Alia nãq; habẽt ĩstituta monachi.
alia canonici. alia heremite. ⁊ sic d' reliq̃s
Et dĩ officiũ s̾m hiero. in libro de officijs
a efficiẽdo q̃i efficiũ: ab efficio efficis. vna
lr̃a in aliã ꝓpter decorẽ sermonis mutata
Vnicuiq; etẽim ꝯuenit suũ efficere officiuꝫ
Vel s̾m ysido. officiũ dĩ vt q̃sq; illa agat q̃
nulli officiãt sꝫ oĩbus ꝓsint. Ceteꝝ in eccl'a
generaliter nil canendũ aut legẽdũ est qđ
a sancta romana eccl'ia canonisatum ⁊ ap
probatũ exp̃sse aut p paciẽtiã nõ sit. In p
mitiua tñ eccl'ia diuersi diuersa q̃sq; p suo
velle cãtabãt: dũmõ quod cãtabãt ad dei
laudẽ ptineret. Quedã tñ officia obserua-
bant' ab oĩbus ab initio ꝯstituta vel ab ip
so xp̃o vt. oĩo dñica vel ab ap̃lis vt sim-
bolũ. Succedẽtibus v̾o tp̃ibus: q: eccl'ia
dei ꝓpter hereses scissa est. theodosius im
pator hereticoꝝ extirpator rogauit dama
sum papã vt p aliquẽ prudentẽ ⁊ catholi
cum virũ eccl'iasticũ faceret officiũ ordina
ri. Vñ idẽ papa p̃cepit hieronimo p̃sbite-
ro/tũc in bethleem cũ paula ⁊ eustochio ⁊
alijs virginibus morãti q̃ p̃us sub septeꝫ
ap̃licio rome vixerat: q̃tenus officiũ eccl'ie
ordĩaret. Ip̃e nãq; nouerat lĩguas hebrai
caꝫ. grecã. chaldaicã. ⁊ latinã. Qđ ille ob-
tẽperãs fecit. Ordĩauit itaq; q̃tũ de psal-
mis in dñica die. q̃tũ in scđa feria. ⁊ q̃tuꝫ
in tertia feria. ⁊ sic deĩceps legeret'. Euãge
lia q̃ꝫ ⁊ ep̃l'as ⁊ cetera q̃ de nouo ⁊ veteri te
sta. ĩ eccl'a legũt' p̃ter cãtũ/mag' ex pte ordi
nauit. Qđ op' expletũ idẽ hieronim' romã
misit: ⁊ a damaso pa. canõisatũ ẽ ⁊ p̃ceptũ

a cūctis eccl'ijs obſeruari. ꝛ appropriatū eſt ipi damaſo ,ppꝛ autoꝛitatē ſuā quā ī terpo ſuit. Cōſeqnter tñ btūs gregoꝛi⁹ ꝛ gelaſius oꝛones ꝛ cātus addiderūt. ꝛ lectionibus ꝛ euāgelijs reſpōſalia coaptauerūt. Gradualia ꝟo tractus ꝛ all'a/ambroſius gelaſius et gregorius ad miſſam cātari inſtituerūt. Pleriqꝫ ꝗꝫ alij doctores eccl'ie aliq̄ alia ſuperaddidiſſe noſcunt. Scti etenī p̄res nō ſil' oīa ad decorē officij ptinētia: ſꝫ diuerſa diuerſis tpibus oꝛdinauerūt. Vñ ꝛ miſſe inceptio tres habuit varietates. Aliqñ eñ a lectōe inchoabat. put fit hodie ī ſabbato ſctō. Poſtea celeſtinus papa pſalmos ad miſſe introitū dici inſtituit. Gregorius ꝟo introitus cū cātu oꝛdinauit. Legit in vita bti eugenij ꝙ dū adhuc officiū ambroſianum magis ꝗꝫ gregorianū ab eccl'ia ſeruaretur: adrianus papa ꝯſiliū ꝯuocauit vbi ſtatutū eſt ꝙ gregorianū deberet vniuerſaliter obſuari. Ad qđ karolus impatoꝛ oēs clericos minis ꝛ ſupplicijs p diuerſas puīcias cogebat/libros ambroſiani officij cōburēs. Btūs ꝟo eugenius ad ꝯſiliū q̄ddā ppter h' ꝯuocatū veniēs/īuenit ipm ꝯſiliuꝫ p triduū iā ſolutū/inducēs dñm papā ꝙ oēs platos q̄ ꝯſilio interfuerāt ꝛ iā per tres dies receſſerāt/reuocaret. Cōſilio igit iteꝝ ꝯgregato/oīm patrū fuit vna ſnīa: ꝙ miſſale ambroſianū ꝛ gregorianū ſup altare bti petri apl'i ponerēt/plurimoꝝ eporum ſigillis munita: ꝛ fores eccl'ie clauderent. ꝛ ipi tota nocte oꝛatiōib' inſiſterēt: vt dñs p aliqđ ſignū īdicaret qđ hoꝝ magis ab eccl'ia ſeruari vellet. Sicqꝫ p oīa factuꝫ eſt. Mane igit eccl'iaꝫ ītrātes/vtrūqꝫ miſſale ſup altare aptū īuenerūt. Vl' vt alij aſſerūt/miſſale gregorianū penitus diſſolutum ꝛ huc illucqꝫ diſpſuꝫ inuenerūt. Ambroſianū ꝟo ſolūmō aptū ſup altare in eodem loco vbi poſitū fuerat īuenerūt. Quo ſigno edocti ſūt diuinitus vt gregorianū officiū p totū mundū diſpgi. ambroſianū ꝟo tm̄ in ſua eccl'ia obſeruari d̄beret Et ſic vſqꝫ hodie obſeruat. Siquidē tpe karoli impatoris officiū ambroſianū p̄cipue dimiſſum eſt: ꝛ gregorianū impiali autoꝛitate plurimū adiuuāte diuulgatū. Ambroſius eñ multa īſtituit iuxta ritū grecoꝛū. vt dicet ifra vbi de hymnis aget. Agit ergo in hac parte p̄mo de his q̄ ī officio cuiuſlibet hoꝛe dicūt. Secūdo de nocturnis. Tertio đ laudibus matutinis. Quarto đ p̄ma Quīto đ tertia. Sexto đ ſexta Septīo đ nōna. Octauo đ veſpis. Nono đ cōpletoꝛio.

De his q̄ ī officio cuiuſlibꝫ hoꝛe dicunt

T autē muſce moꝛientes abigant ꝛ mēs oꝛāns ſerenet vt digne cū deo loquat. ꝛ vt ſi mēte nō oꝛauerit dñs ī furoꝛe non iraſcat ſꝫ miſereat. iō laudabili ꝯſuetudīe inductū eſt vt ſacerdos añ canonicaꝝ horaꝝ initia ꝛ in fine dñicā oꝛonē. ꝛ añ horas beate marie ꝛ ī fine. aue maria ꝛc. voce ſubmiſſa p̄mittat. Vñ ī ꝯſilio gerūdineñ. de con. di. vj. in die. ſtatutū eſt vt etiā poſt ſingulas horas dicat: ne dyabolus de coꝛde ſacerdotis rapiat ſi qđ boni ibi ſeminatuꝫ eſt. Vñ ꝛ in p̄mitiua eccl'ia poſtquamlibet horā alta voce abſqꝫ alia oꝛone dicebatur. qđ adhuc eccl'ia lateraneñ. dī obſeruare. Quidā etiā in fine horaꝝ dicunt Dñs det nobis ſuā pacē. De hac dñica oꝛone ſub p̄ma ꝛ ſub veſpis dicet. Quia ꝟo dñs ait in euāgelio Sine me nō poteſtis facere q̄cꝙ iō in ſingulis diurnis horis ſacerdos incipit Deus in adiutoꝛiū meum intēde. ꝛ ſingule finiunt p Deo grās. ꝛ ſic initium ꝛ finis referunt ad idē. i. ad deū q̄ eſt alpha ꝛ o. i. pncipiū ꝛ finis. xxxv. di ab exoꝛdio. Dicēdo igit Deus in adiutoꝛiū meū intende mater eccl'ia inuitat oēs iuxta illud. Venite filij audite me. Qđ iō introductū eſt qm̄ dū arca dñi ad poꝛtādū leuabat dicebat moyſes. Exurge dñe. i. exurgere fac. ꝛ diſſipent inimici tui ꝛ fugiāt q̄ oderunt te a facie tua. Sic ꝛ ſacerdos noſter dicit Deus in adiutoꝛium meum intende. hoc eſt preſta mihi auxilium in reſurgendo a peccatis. ꝛ contra varios inimicos qui tuam circundant eccleſiam. Per arcam enim in

telligiť eccľia q̃ vſqꝫ in finem circũdabiť a
perſecutoribus ſiue aptis ſiue occultis ſi-
cut ⁊ arca ab inimicis circũdabať. Orat g̃
ſacerdos ne ĩimici p̃ualere valeãt aliquos
a cetu fideliũ p aſtuciã forſitan ſeparando
Cũ eñ pſecutio iuſti fit a leone.i.a diabolo
ĩpetu.i.manifeſte ſeuiẽte.vľ a dracone.i.di
abolo ĩſidijs.i.occulte pſeq̃nte/oẽs clamẽt
Deus ĩ adiutoriũ meũ ĩtẽde. Preterea cũ
ſm apľm.ĩ dei noĩe oĩa faciẽda ſint: meri-
to eſt ab eo ĩchoandũ. Circa h̓ notãdũ ẽ ꝙ
ↄtingit tribus mõis peccare vꝫ corde.ore
et ope. Jõqꝫ tribus diuerſis mõis hore in
choanť.vꝫ cõpletoriũ p Cõuerte nos dn̄s
ↄtra pctm̃ cordis. Nocturne p Dñe labia
mea apies.ↄtra pctm̃ oris. Alie vo oẽs di
ei hore p Deus ĩ adiutoriũ meũ ĩtẽde.ↄtra
pctm̃ opis. Et qm̃ in pctõ cordis ⁊ oris eſt
aliq̃d opis.iõ ĩ oĩbus horis taꝫ nocturnis
q̃ꝫ diurnis dr̄ Deus ĩ adiutoriũ meũ ĩtẽde
ↄtra pctm̃ opis. Monachi vo dicũt p̄mo
in nocturnis Deus ĩ adiutoriũ meũ ĩtẽde
et poſtea Dñe labia mea apies: q̃ ſine ad-
iutorio dĩ nec cor nec labia ad ipius laudẽ
apiri valẽt. Joh̓.xv. Sine me nihil poteſtis
facere. Interea vo ſacerdos cũ dicat Deus
in adiu.me.intẽ.ſigno crucis ſe munit.ad
effugandũ illius v̄tute quãlibet dyaboli
verſutiã ⁊ ptãtẽ. Ualde eñ timet ſignum
crucis.vñ Chriſ. Ubicũqꝫ demones ſignũ
crucis viderint/fugiũt:timẽtes baculꝫ q̃
plagã acceperũt. Stephanus q̃ papa ait.
Nũq̃d nõ oĩa chriſmata.i.ſacra q̃ cũ chriſ
matis vnctõe p̄ſtanť ſacerdotalis miniſte
rij crucis figura.i.ſigno pficiunť. Nunq̃d
baptiſmati vnda ſine cruce ſctificata pctã
relaxat. Et vt cetera p̄teream uo: ſine crucis
ſignaculo q̃s ſacerdotij gradus nõ aſcen-
dit. Baptiſandus q̃ ſigno crucis ſignať ĩ
frõte ⁊ ĩ pectore. De pfundo q̃dem crucis
miſterio diceť in.vj.pte ſub ti.de paſceue.
et hic etiã aliq̃ ſupponam̓. Sane crux dñi
multipliciť fuit ĩ veteri teſtõ p̄figurata. Le
giť ſiquidẽ ꝙ moyſes ad mãdatũ dñi ene-
um ſerpẽtẽ erexit in palo ĩ deſerto.p ſigno
quẽ aſpiciẽtes q̃ pcuſſi fuerãt a ſpẽtibus
ſtatim ſanabanť: qd̓ ipe xp̄s exponẽs inquit
in euãgelio. Sicut moyſes exaltauit ſerpẽ
tem in deſerto: ita exaltari opꝫ filiũ hoĩs
vt oĩs q̃ credit ĩ ipm̃ nõ pereat ſed habeat
vitã eternã. Legiť etiã ꝙ cũ ioſeph applicu
iſſet manaſſem ⁊ effraim ad iacob.ſtatuẽs
maiorẽ ad dextrã ⁊ minorẽ ad ſiniſtrã: vt
eis ſm ordinẽ bñdiceret.iacob manus cõ
mutãs.i.in modũ crucis cãcellãs/dextraꝫ
poſuit ſup caput effraym minoris.⁊ ſiniſtrã
ſup caput manaſſe maioris ⁊ dixit. Ange-
lus q̃ eruit me de cũctis malis bñdicat pu
eris iſtis ⁊c. Iteꝫ moyſes ait. Die ac nocte
erit vita vr̃a pẽdẽs ⁊ videbitis ⁊ cognoſce
tis. Xp̄s eñ in nocte fuit in cruce pendens
q̃ tenebre facte ſunt ab hora ſexta vſqꝫ ad
nonã.ꝙ etiã die fuerit pẽdẽs certũ eſt Rur
ſus legiť ezech̓.ix. Ezechiel audiuit dñꝫ.di
centẽ ad virũ veſtitũ lineis habentẽ attra
mentũ ſcriptoris ad renes.trãſi p mediã ci-
uitatẽ ⁊ ſigna thau ĩ frõtibus viroꝝ dolen
tiũ ⁊ gementiũ. Poſt hec dixit ſeptẽ viris
Trãſite p mediã ciuitatẽ ⁊ pcutite oẽm ſu
per quẽ nõ videbitis thau: nemi pcet ocu-
lus veſter. Itẽ hieremias. Cõgregabo oẽs
gẽtes ⁊ erit eis in ſignũ thau. Itẽ alibi. Et
erit p̄ncipatus eius ſup humeꝝ eiuſ. Xp̄s
eñ portauit ſup hũeros crucẽ ĩ q̃ triũpha
uit. Johãnes q̃ vidit angelũ aſcendenteꝫ
ab ortu ſolis hñtẽ ſignũ dei viui: ⁊ clama-
bat voce magna q̃ttuor angelis q̃bus da-
tuꝫ eſt nocere terre ⁊ mari dicẽs. Nolite no
cere terre ⁊ mari neqꝫ arboribus quouſqꝫ
ſignemus ſeruos dei in frõtibus eoꝝ. Itẽ
lignũ miſſum in marath aquas dulcora-
uit amaras. Et ad lignũ miſſuꝫ in iordanẽ
ferrũ qd̓ inciderat enatauit. Hoc eſt lignũ
vite ĩ medio padiſi de quo ſapiẽs ↄteſtať
Bñdictũ lignũ p qd̓ fit iuſticia qm̃ regna-
uit a ligno deus. Hoc ergo crucis ſigno ſe
armat eccľia in pectore ⁊ in fronte/ſignifi-
cans crucis miſteriũ eſſe corde credendũ ⁊
manifeſte ore ↄfitendũ. Per h̓ eñ ſignum
confunditur ciuitas dyaboli ⁊ triumphat
eccleſia terribilis vt caſtrorum acies ordi-
nata.iuxta illud. Terribilis ẽ locus iſte.⁊c.

De cruce

Et alibi. Vidi ciuitatem magnā ſanctam hierl'm nouā ⁊c. Aug. tñ dicit q̄ nulla ſcp-tura no. te. vel veteris docet fideles crucis ſignaculo inſigniri/ Eſt aūt ſignū crucis tribus digitis exp̄mēdū: q̄ ſub īuocatiōe trinitatis imp̄mit̄. De q̄ ꝓph̄a ait. Qui ap-pēdit tribus digitis molem terre. Pollex tñ ſupeminet: qm̄ totā fidē nr̄am ad deū vnū ⁊ trinū referimus. Et mox poſt ip̄am inuocatōem trinitatis pōt dici v̄ſus ille Fac mecū dñe ſignū ī bonū vt videāt q̄ me ode-rūt ⁊ ꝯfundant̄. qm̄ tu dñe adiuuiſti ⁊ ꝯſo-latus es me. Iacobite vo aſſerētes ſicut et euticiani/ vnā tm̄ naturā. ſ. diuinā eē ī xp̄o ſicut vna eſt ꝑſona/ vno tm̄ digito ſe ſignare dicunt̄: quoꝝ error ī canonib' extirpat̄. Ce-rū q̄d ā ſignāt ſe a frōte deorſuz ī q̄ illo exp̄-mit̄ miſteriū q̄ īclinauit de' celos ⁊ deſcē-dit in terrā. Deſcēdit q̄dē vt nos de terra leuaret in celū. Deīde a dextra ad ſiniſtrā. Pmo vt eterna q̄ ꝑ dexterā/ tp̄alibus q̄ ꝑ ſiniſtrā ſignificāt̄ p̄ferēda deſignēt. Scdo ad notādū q̄ xp̄s de iudeis trāſiuit ad gē-tes. Tertio q̄ xp̄s a dextera. i. a p̄re veniēs dyabolū q̄ ꝑ ſiniſtrā ſignificat̄ ī cruce pere-mit. vñ Exiui a p̄re ⁊ veni in mundū. Alij vo ſignū crucis a ſiniſtra ꝓducūt ī dextrā fulti autoritate illa. Egreſſus eius a p̄re. ex curſus vſq; ad īferos. recurſus ad ſedē dei Incipiūt eñ ſe ſignare a p̄te ſupiori q̄ pa-trē ſignificat. deſcēdūt q̄z ad īferiorē q̄ mū-dum deſignat. Deīde a ſiniſtra p̄te q̄ īfernū ꝓducūt ad dextram q̄ celū ſignificat Nā xp̄s deſcēdit de celo ī mūdū. de mūdo ad infernū. ab inferno aſcēdit ī celū vbi ſedet ad dexterā dei p̄ris/ Scdo h̄ faciūt ad inſi-nuandū q̄ de miſeria trāſire debemus in gl'iam. ⁊ de vitijs q̄ ꝑ ſiniſtrā/ ad virtutes q̄ ꝑ dextrā ſignificant̄: vt legit̄ ī euāgelio mathei. nā ⁊ xp̄s de morte trāſiuit ad vitā Tertio q̄ xp̄s a tp̄alibus ad eterna ꝑ fidē crucis nos eleuat. Cōſiderādū aūt eſt q̄ q̄ a ſiniſtra ꝓducūt in dextrā. ſeipos ⁊ alios pariter ꝯſignāt. Sz tūc ſup illos ſignū cru-cis a dextra in ſiniſtrā ꝓducūt: q̄ nō conſi-gnant eos q̄ſi vertētes dorſuz ſz q̄ſi faciez

ꝑſītātes/ Sz ⁊ cū ſup alios p̄ncipalit̄ ſignū crucis imp̄miūt: etiā ſeip̄os a ſiniſtra in de-xtrā: ſz alios a dextra in ſiniſtrā ꝯſignant. Sane regulariter in oībus euāgelicis ver-bis debemus facere ſignū crucis. vt ī fine euāgelij. ſimboli. dñice orōnis. Gl'ia in ex-celſis deo. Sāctus ſctūs. Agnus dei. Bñ-dictus dñs deus iſrl'. Magnificat. ⁊ Nūc dimittis. ⁊ in p̄ncipijs horaꝝ. ⁊ in fine miſ-ſe qm̄ ſacerdos dat bñdictōem. ⁊ etiā vbi-cunq; de cruce vel crucifixo mētio fit. q̄ etiā om̄ia ſtādo ſicut ⁊ euāgeliū audire debe-mus. In oī etiā actu nr̄o ſignū crucis face-re debemus. Vñ ambro. Ad oēm actū in-ceſſuz vel manus impingat in crucē. Et ad-uerte qm̄ crucis figura q̄driptita eſt vl' ꝓ-pter quattuor elemēta q̄ in nobis viciata xp̄s ſua paſſione curauit. vel ꝓpter hoīes quos de quattuor ptibus orbis ad ſe tra-xit. iux̄ illud. Si exaltatus fuero a terra oīa trahā ad meipm̄. Vel ⁊ hec q̄dratura pti-net ad mortalitē. hz eñ lōgitudinē. latitu-dinē. ſublimitatē. ⁊ ꝓfundū. Profunduz eſt acumē qd̄ terre infigit̄. Lōgitudo ē inde ad brachia. Latitudo eſt in expāſione. Al-titudo ſeu ſublimitas eſt a brachijs ad ca-put. Profundū ſignificat fidē q̄ eſt poſita in fundamēto. Altitudo ſpē q̄ eſt repoſita in celo. Latitudo caritatē q̄ eſt ad ſiniſtraz et ad inimicos extēdit̄. Lōgitudo pſeuerā-tiā q̄ ſine fine ꝯcludit̄. De h̄ dicet̄ in. vj. p-te ſub ti. de paraſceue. De ſigno crucis qd̄ fit in p̄ncipio ⁊ in fine euāgelij dictū eſt in quarta p̄te ſub ti. de euāgelio/ Poſt Deus in adiutoriū meū intēde ⁊c. ſtatī in ſingu-lis horis ſubicit̄ gl'ia p̄ri ⁊c. Sicut erat ⁊c. Quos duos v̄ſus btūs hiero. ſcripſit iter opuſcula q̄ pape damaſo miſit: ⁊ ipius ro-gatu idē damaſus illos in fine pſalmoruz cātari īſtituit. Ipm̄ tñ v̄ſuz Gl'ia p̄ri. nice-na ſinodus dicit̄ ediddiſſe. Quia eñ dñs dixit adhuc te loq̄nte ecce aſſuz. iō q̄li iā nos in-tellexerimus exauditos eſſe/ grāꝝ actiones trinitati tribuim' dicētes Gl'ia p̄ri. In exe-q̄is tñ mortuoꝝ nec. De' ī adiu. nec. gl'ia p̄ri dicim': q̄ ī illis ſaluatoris exeq̄as unitam

ſin quibus hec ceſſant: put in ſe. pte ſub ti. de q̃nta feria cene dñi dicet᷑. Silr᷑ poſt vnũ quẽq3 pſalmũ dr̃ Gl'ia pr̃i ⁊c. q2 verſus iſte totius trinitatis ſimplex laus eſt. Pſalmꝰ nãq3 bonã opatõez ſignificat: q̃ finita merito deo gl'ia dãda eſt q̃ p oĩ ope bono laudãdus eſt ⁊ nũc ⁊ ſp ſicut laudãdus erat ĩ pncipio qñ celũ ⁊ terrã creauit. Sicut enĩ ſibi ſoli laus eſt de creatõe celi ⁊ terre: ſic et ei ſoli laus eſt de oĩ ope bono nũc ⁊ ſp. In pmiſſo q̃dẽ vſu Sicut erat in pncipio ⁊c. multiplicĩ tpm varietas demõſtrat᷑. vicʒ in ſicut erat ĩ pncipio pteritũ. in ⁊ nũc pñs. in ⁊ ſemp futurꝝ ⁊ eternũ. ⁊ in ſecula ſclo꞉ꝝ lõgitudo magna. vñ Orige. Quotiẽs ſcl'a ſclo꞉ꝝ noĩat᷑. fortaſſe lʒ nobis ignotus: tñ a dño ſtatutus aliq̃s terminus indicat᷑. Legit᷑ q꞉ hildebrãdus pior cluniaceñ. factꝰ papa gregorius dũ in minoribus agẽs legationis officio fungeret᷑/ archiepm ebreduneñ. d̃ ſimonia accuſatũ ⁊ accuſatores oẽs corrũpentẽ: ita vt puinci nõ poſſet miraculoſe puicit. Precepit enĩ illi vt diceret verſum. gl'ia pr̃i ⁊c. Ille vo. lʒ expedite diceret gl'ia pr̃i. tñ ⁊ ſpũiſctõ pferre non poterat. q̃ppe q2 in ſpm̃ ſctm̃ peccauerat. Reatuʒ g̃ ſuũ pfeſſus ⁊ depoſitꝰ/ mox expedite. ⁊ ſpirituiſctõ pnũciauit/ Et nota q꞉ Gl'ia pr̃i dr̃ xxiiij. vicibus ĩ nocturnis feſtiuitatũ: put dicet᷑ in. vj. pte ſub ti. d̃ q̃nta feria cene dñi qđ fit in honorẽ. xij. aplo꞉ꝝ q̃ ſunt. xij. hore diei. i. xp̃i a vo ſole illumĩate. ⁊ ſunt. xij. hore noctẽ. i. eccl'iam illuminãtes. q̃ dñʒ gl'ie in nocte huius ſeculi p̃dicauerũt. Tullius dicit q̃ gl'ia eſt freq̃ns de aliquo fama cuʒ laude. Ambro. dicit q꞉ gl'ia eſt clara cũ laude noticia. Aug. dic̃ in. v. de ciuitate dei de gl'ia ſcl'i: q꞉ gl'ia eſt iudiciũ hoĩm bñ d̃ hoĩbus iudicãtiũ Et poſt gl'ia pr̃i ſubijcit᷑ all'a. de quo ſub ti. de pma dicet᷑/ Hymni q̃ʒ tam ex inſtõne gelaſij pape q̃ʒ ex approbatione pſilio꞉ꝝ tholetani ⁊ agatheñ. in ſingulis diuinis officijs canunt᷑. Eſt aũt hymnus grece latine laus dei cũ cãtico. vel vox hũana in laudẽ dei metrice cõpoſita. Cãticũ vero eſt exultatio mẽtis habita de eternis ĩ vocem hũmanã prũpens. Quia vo pſalmi ſũt hymni. vñ ⁊ pſalteriũ dr̃ liber hymno꞉ꝝ. iõ in q̃buſdã eccl'ijs hymnos nõ cãtãt. qđ tñ approbãdũ nõ eſt. qm̃ nõ ſine cauſa ſunt a ſctĩs pr̃ibus inſtituti. Et pterea nõ oĩs hymnus pſalmus eſt. vt qñ nil operãdo deũ cũ mentis exultatõe laudamus: ppter quã laudẽ exprimẽdã hymnus cãtat᷑. Pſalmi vo opa bona ſignificãt vt ĩfra dicet᷑. Illud aũt notandũ eſt q꞉ in diurnis officijs hymni p̃cedũt pſalmos. In nocturnis vo. ſ. in veſperis pletorio ⁊ laudibus matutinis econuerſo. Dies enĩ ptinet ad ſpũales q̃ hñt gaudiũ pſciẽtie. nox ad penitẽtes q̃ hñt remorſũ pſciẽtie. Illos exultatio ducit in opatõem q̃bus dr̃. Cãtate ei cãticũ nouũ bene pſallite ei in vociferatõe. Iſtos p opatõem optet venire ad exultatõnẽ. Idcirco in diurnis officijs hymni p̃cedũt pſalmos. in nocturnis vo ecõuerſo. In veſpis aũt ⁊ in prima quo loco hymni canent᷑ ibi dicet᷑/ Rurſus ſtãdo himnos cãtamus in erectõe corporũ/ oñdẽtes q꞉ ĩ laudãdo deũ corda ſurſuʒ erecta hr̃e debemꝰ/ Veruntñ niſi mẽs pſonet lingue certuʒ eſt vocẽ quãtũlibet clamoroſam dño nõ placere/ Differẽtia eſt g̃ inť pſalmũ hymnũ et canticũ. Nã in pſalmo opa. ĩ hymno laus. in cãtico mẽtis exultatio ĩtelligit᷑. De quo dicet᷑ ſub titu. de laudibus matutinis. De his tribus dicit apl's ad coloc. iij. In pſalmis ⁊ hymnis ⁊ cãticis ſpũalibus cãtantes ⁊ pſallẽtes in cordibus vr̃is dño. Et in his tribus varietatibus oĩe genus muſico꞉ꝝ accipi põt: put iã dicet᷑. In nouo teſtõ hylarius pictaueñ. ep̃s pmus hymno꞉ꝝ carmine floruit. ⁊ poſt eũ ambroſius. iõq3 hymni ambroſiani dicũt᷑: q2 eius tpe plurimũ in eccl'ia mediolañ. cãtari ceperunt. Poſtea vo in eccl'ijs occidẽtalibus. q̃cũq3 carmina in dei laudẽ dicunt᷑/ hymni vocãtur. Aug. dicit in li. pfeſ. q꞉ cũ ambroſius a iuſtina impatrice arriana pfidia dãnata p ſecutõez pateret᷑. ⁊ intra eccl'iam cũ plebe catholica inſidijs vrgeret᷑. inſtituit hymnos ⁊ pſalmos fm̃ morẽ oriẽtaliũ decãta

ri:ne tpl's merorís tedio cōtabeſceret. Qd
ad oēs fuit poſtmodū deriuatū. Et aduer
te ꝙ in quibuſdā eccl'ijs hymnus natalis
dñi ⁊ feſtoꝝ illius ſeptimane ſub eodē cā
tu dicit. Rō eſt. qm̄ ſicut mēbra ad caput
ſic ſancti ſe hn̄t ad xp̄m a quo ſicut a capi
te influētie eterne btitudinis pticipare no
ſcūtur. qꝛ igit hoc inchoatū extitit in eius
natiuitate: ⁊ ꝯſummatū in reſurrectiōe: qꝛ
tūc cyrographus dānatiōis deletus eſt ⁊
reſeratū celū qd tot annis māſerat clauſū.
idcirco eo ꝑcipue tp̄e ſolēnitates ſctōꝝ ſub
cātu ſolēnitatis xp̄i rōnabiliter. recolūtur
Hoc aūt nō ꝯtingit in cantu hymnoꝝ pa
ſchalis tp̄is in quo ſignificat ꝙ ſctōꝝ glia
in ip̄is nondū totaliter eſt ꝑfecta. ꝑpt ap
petitū reſurrectiōis corpoꝝ ſuoꝝ: ⁊ iō ipſi
xp̄o nōdū totaliter ꝯformant. Antiphone
ꝗ in ſingulis horis ex inſtōne btī ambro
ſij dicunt. ꝓ eo ꝙ btūs ignatius. tertius a
btō petro anthiocenus ep̄s audiſſe legit ī
triptita hyſtoria. ſup quedā montē ange
loꝝ choros antiphonas canētes: inde em̄
greci ꝑmo antiphonas cōpoſuerūt ⁊ eas
cum pſalmis in choro ꝗ in chorea cantari
ordinauerūt: ꝗ mos ad vniuerſas tranſijt
eccl'ias: vt iā vbiqꝫ antiphone decantētur
Dicunt aūt antiphōe reſpectu ad pſalmo
diā cui reſpondēt ſicut ⁊ reſpōſoria reſpe
ctu ad hyſtoriā. vñ ⁊ antiphona dī ꝗſi āte
pſalmū ſonās. inchoat em̄ añ pſalmuꝫ ꝗ
opus ſignificat. ip̄a vo ſignificat caritatis
copulā ſeu mutuā dilectioneꝫ ſine ꝗ opus
nō ꝓdeſt ⁊ ꝑ quā opus incipit meritoriuꝫ
eſſe. Recte. igit ſm eius tonū melodia pſal
mi informat: qꝛ dilectio opa nr̄a informat
Et ſm hoc dī ab anti qd eſt ꝯtra ⁊ phonos
qd ē ſonus. qꝛ pſalmus ſm melos eius in
tonat. ⁊ manus opat ſm qd caritatꝭ igni
culo excitat. Pſalmus aūt antiphone īter
miſcet qꝛ fides ꝑ dilectōem opat. Uerum
añ pſalmū impfecte ⁊ poſt ꝑfecte dī: qꝛ ca
ritas in via impfecte habet ſeu hic initiat
ſꝫ in patria ꝑ bona opa ꝗ hic ex caritate fi
unt ꝑficiet. iuxta illd eſa. Uiuit dñs cuius
ignis in ſion. ⁊ caminus in hierl'm. Jn ꝑ
cipuis tñ feſtiuitatibus etiā añ pſalmū ꝑ
fecte dī ad notādū ꝙ ī ill' ꝑfectiores ī bōis
opibus nos exhibere debem'. Jnchoat ꝗ
ꝙ ab vno vni' chori. ⁊ finit a pluribꝰ vtri
uſqꝫ chori Pmo qꝛ caritas ab vno ſcꝫ xp̄o
incipit ⁊ in mēbris eius ꝯſummat ab ip̄o
ſic ip̄e dic in euāgelio iohis. Mandatum
nouū do vob vt ⁊c. Deus em̄ ꝑor dilexit
nos. Uñ ⁊ nos cōiter dilectiōi eius corre
ſpōdere debem'. Scdo ad notādū ꝙ vox ꝑ
dicatoꝝ que ſp ad vnitatē tendit nos mo
net vt qd vnuſꝗſqꝫ ſingulariter operādo
acꝗrit alteri per dilectioneꝫ porrigat. vt ſi
vnꝰ addiſcit ī ſcol' ⁊ alter ſemīat ī cāpo. tē
pore fructꝰ doctor ſemīanti doctrinā por
rigat. ⁊ ſator doctori panē. Ceteꝝ antipho
na poſt pſalmos cōiter ab oībus cātat. qꝛ
de dilectiōe cōe gaudiuꝫ ſurgit. Cantatur
etiā a duobus choris alternatī. ad notan
dū mutuā dilectionē ſiue caritatē ꝗ ī pau
cioribus ꝗ duobus ꝯſiſtere nequit. Cōiun
git ḡ antiphona duos choros vt caritas ꝑ
bonū opus ꝯiūgat duos frēs. Jſidorꝰ dic
in li. vj. ethimo. ꝙ antiphona grece īterꝑ
tatur latīe vox reciproca. qꝛ duo chori ſiue
de vno ad vnū reciprocādo viciſſim melo
diaꝝ cātus alternāt. quaſi duo ſeraphin.
duoqꝫ teſtamēta ſibiīuicē cōclamātia. Uñ
clerici antiphonas cātantes nō vertūt vul
tus ad altare. ſꝫ ſe inuicē verſis vultibus
reſpiciūt. qd genus canēdi greci adīueniſ
ſe traduntur. Eſt itaqꝫ ātiphona quedā cā
tilena diuinis laudibus ad recreationē in
ſerta. Nihil em̄ āplius caritate recreat ani
mos. Que qꝛ modulādo cātatur mētis iocū
ditatē ſignificat. iuxta illd pſalmiſte. pſal
lite ſapiētēr. Tūc em̄ iocūditas ſapida eſt
cū d deo eſt. Tūc et manus ſub pēnis ſūt
Ezech. j. ⁊ in ꝓuer. Btūs vir ꝗ inuēit ſapi
entiā ⁊ ꝗ affluit prudētia. Nꝗ hꝫ iocūdi
tatē mētis de eternis: de facili affluit pru
dentia. i. bonis opibus ꝗbus ſibi ꝓuidet
in futuro. Uel ſm moyſen ātiphona eſt ꝗ
dā vox qua ſibiīuicē angeli colloquūtur.
Sex aūt ātiphone ꝗ diebus feriat añ pſal
mos nocturnales dicuntur de pſalmis ſu

mūtur ⁊ bonoꝝ opeꝝ ꝑfectionē vꝉ ſex opa
miſericordie deſignāt qm̄ ſenari⁹ nūerus
ꝑfectus eſt. Ille xo q̄ dicūtur ſup. bñdict⁹
in laudibus. ⁊ ſup magnificat ī veſpis de
euāgelijs dieꝝ in q̄bus dicūtur ſumūtur excep-
ptis illis q̄ in q̄nta feria dicūtur. put dicetur
in. vj. parte ſub q̄nta feria ſcđe dñice qua
drageſime/ Rurſus ī q̄buſdā eccl'ijs ī fine
ātiphōe fit neūa ſeu iubilus. qꝛ btūs ꝑp'lo
q̄ ſcit iubilationē. Eſt aūt neuma ſeu iubi-
lus ī effabile gaudiū ſeu mētis exultatō h'ita
đ eternis. Ideoqꝫ in diebus ieiunioꝝ ⁊ affli
ctōnū nō dñt fieri ſicut nec in luctu cithari-
zari. ⁊ fit neuma ī vnica ⁊ finali l'ra ātipho
ne ad notandū ꝙ laus dei ineffabilis ⁊ in
cōphēſibilis eſt. Ineffabile nāqꝫ gaudiuꝫ
per neuma ſignificatuꝫ qđ h' ꝑguſtatur. nec
penitus exp'mi. nec penitus taceri valꝫ. qꝛ
merito eccl'ia v'bis omiſſis iubilādo cū ne
uma q̄ſi ī āmirationē ꝓſilit. ac ſi dicat. que
vox q̄ poterit lingua retexere ⁊c. Uerba eñ
h' non ſufficiunt nec intellectus capit. nec
amor etiā dicere ſinit. Quis eī plene enar
raret qđ oc'lus nō vidit. nec auris audiuit
nec ī cor hoīs aſcēdit. Neumatizādo ergo
exp'ſſiuo quodā mō ſine verbis dicit: q̄ ꝑ
v'ba īnuat q̄ꝫtū ſit illud celi gaudiū vbi v'
ba ceſſabūt ⁊ oīs oīa ſciēt. Uerꝫ qꝛ ꝑfecto
rū tm̄ iubilus eſt. ⁊ ī magnis ſolēnitatib⁹
nō tā maiores q̄ etiā mīores exultāt. inđ
eſt ꝙ ī q̄buſdā eccl'ijs in q̄bus neūa nō dr̄
vox nō ſignificatiua in vocē ſignificatiuā
ꝑuertitur. qꝛ loco iubili ⁊ neume trophi ⁊ ſe
q̄ntie ꝯcantāt. Ad quas laudes ⁊ mino
res ⁊ maiores paſſim admittūt. ⁊ iō cōiter
ab omnibus ꝯcantant. In q̄bus ātipho-
nis dicatur neūa ſeu iubilus. ⁊ qꝛ h' poti⁹ fit
in tp̄e paſchali dicetur ſub ti. đ laudib⁹ ma
tutinis. Iubilus aūt diuerſa ſignificat ⁊ ī
diuerſis locis ī eodē rñſorio ſepe fit. prout
dicetur in. vj. pte ſub natali. Itē de neuma q̄
fit ſup alleluya ī quarta parte ſub all'a dic
tū eſt. Itē in q̄bus. antiph'is dicat all'a: in
ſeq̄nti pte ſub feſto natal' dicet. Et nota ꝙ
neuma. me. ſine. p. ⁊ ī femīno gnē eſt iubi-
lus de q̄ dictū eſt. ſꝫ p neuma. tis. grece ſcp̄
tum per p. in neutro genere eſt ſp'uſſctūs.
vtrūqꝫ tñ. ꝓ feminino ſepe ponitur in ſcp̄tu
ris. Sane neume q̄ in miſſa fiūt repñtant
gaudiū q̄ potius fieri ſolēt in e. vt ī kyrie.
vel in a. vt all'a. q̄ ī alijs vocalib⁹. ad notā
dū gaudiū ſp'ūale qđ nob reſtitutū ē ī ꝑtu
v'ginis: cui facta eſt mutatio huius noīs
eua in aue/ dicente angelo Aue maria ⁊c.
et ibi mutās nomē eue. Significatio nāqꝫ
huius noīs eue māſerat vſqꝫ ad angeli ſa
lutatōem. Illā aūt ſignificatōeꝫ ade ⁊ eue
naſcētes infantes exp'mūt. Nā femina na
ſcēs ꝓfert e. maſcul⁹ vo a. vñ v'ſus Et dicūt
e vel a quotq̄t naſcūtur ab eua. Ille ḡ neu
me nō ſignificāt dolorē quē nobis attulit
trāſgreſſio ade ⁊ eue. put q̄dā ſcripſerunt.
ſꝫ gaudiū nobis in ꝓmiſſa ſalutatōe virgi
nis reſtitutū. Rurſus ꝯſiderandū eſt ꝙ fe-
re vbicūqꝫ in cātu ſcribitur hierl'm neuma ꝓ
ducitur. vt celeſtis hierl'm iubilatio figuretur.
Exemplū habetur in all'a. Te decet qđ cātatur
dñica decima poſt pēthecoſtē. Idē etiā eſt
quotiēs all'a duobus v'ſibus inſignimus
vt de ſtola duplici gaudeamus. Exemplū
eſt in all'a Paſcha nr̄m qđ dr̄ in die reſur-
rectōis. ⁊ in all'a Angelus dñi. qđ dicitur in
ſexta feria tūc ſeq̄nti. Utrūqꝫ eñ all'a duos
hꝫ v'ſus: put gdualia antiqua oſtēdunt. ⁊
ſic de alijs. In q̄buſdā etiā feſtiuitatibus
quidā v'ſiculi in nocturnis antiphonas ꝓ
cedūt. de quo in ſeq̄nti parte ſub dñica de
trinitate dicetur/ Poſt antiphonas in ſingu
lis horis diurnis ⁊ nocturnis ex inſtitutōe
damaſi pape/ pſalmi ad antiphone ſim-
phoniā canuntur. ⁊ ſignificat ꝓs bonā ⁊ di-
uinā opatōeꝫ. Uñ dauid in pſalterio. decā
cordo pſallā tibi. In tali eñ inſtrumento
pſallebat: innuēs ꝙ in pſalterio ſpirituali
ſpū viuificato ꝑ fidem debemus pſallere
deo decē legis mādata implēdo. Ipſe aūt
damaſus inſtituit vt chori in duas parteſ
diuiſi pſalmos canerent alternatim. Et di
cuntur pſalmi alternatim. ad notādū alter-
nam ſctōꝝ ad bñ operādū exhortationem
Priſcis nāqꝫ tpibus ꝯfuſe ⁊ q̄ſi in chorea
dicebantur. ideoqꝫ ſcti p̄res ordinauerūt vt

Neuma

alternatim diceretur.i.vna pars chori vnuz
verſuz.ⁿ altera aliū diceret:qđ btūs igna-
tius pmus ſtatuiſſe ferť in eccľia anthioce
na:p eo ꝙ in viſione audiuit angelos anti
phonatim pſalmos pſallētes. De hoc dic
tum eſt in pma pte ſub ti.de eccľia. Dicun
tur etiā alternatim.ad notandū ꝙ alter al
terius onus ferre dꝫ. Pſalmos ꝙ̄ ſtādo di
cimus ad oñdendū ꝙ ſtātes in bonis opi-
bus vincimus Dū em̄ pp̄ľs iſrľ cum ama
lech pugnabat q̄diu moyſes manus leuā
bat/ppľs vincebat.qñ vo manus dimitte
bat ppľs vincebať. Eleuatio igiť ad ſtādū
ſignificat mētis nr̄e deuōtōez:vt ſtatu cor-
poris mētis affectōem monſtremus.vicꝫ
paratos eſſe.ſiue ad domādū carnem ſiue
ad exercitiū opis/. Lectōes vo q̄ ſūt doctri
na nr̄a in ſilētio ⁊ ſedēdo audimus.qm̄ do
ctrinā ſedēdo ⁊ q̄eſcēdo recipimus. Unde
eccľiaſtē. Sapiētiā ſcribe in tp̄e ocij.ⁿ q̄ im
morať actu pcipiet eā. Et iteꝝ. Uerba ſapi
entie in ſilētio ⁊ q̄ete diſcūtur. Et ppheta
ait. Erit cultus iuſticie ſilētiū. Sctōs q̄ ſtā
tes oramus ſignificātes eos in ppetua leti
cia fore.iuxta illud. Stantes erant pedes
noſtri in atrijs tuis hierľm/ Sane in diur
nis horis ſex pſalmi dicūtur p q̄s ſex opa
miſericordie denotātur:q̄bus i vinea dñi
laborātes intēdere debent:q̄ ſi pie ⁊ mun-
do corpe exerceamus/ſeruitute dyaboli li
berati ad libertatē vite pueniemus.ⁿ retri
butōem diurni denarij recipiemus. Uerū
tñ ſub tribus glificatōibus dicunť ad inſi
nuādū fidē ſctē trinitatī ad quā diuina ſūt
opa referēda/ In veſpis vo q̄nqꝫ dicūtur
put ibi dicet: Et ſunt pſalmi horaꝝ i varia
biles put ſub cōpletorio diceť. Illud q̄ p
termittēdū nō ē ꝙ vnus atqꝫ idē pſalmus
in varijs feſtiuitatibus cantať:p eo q̄ ibi
vſus ptinētes ad illas īueniūtur.vbi grā.
In natiuitate cātamus pſalmū Eructauit
ppter vſum illū/ Specioſus forma. Cāta-
mus etiā illū in feſto virginū ppter vſuꝫ
Adducēť regi vgīes ⁊c. Et ēt i feſto apľoꝝ
ppter vſuꝫ Pro pr̄ibus tuis ⁊c. Itē pſal-
mus Quare fremuerūt.cātať in natiuita
te ppter vſum Dñs dixit ad me. Et i paſſi
one dñi.ppter vſum Aſtiterūt reges terre
Et ſic de alijs. Preterea vnū ⁊ idē vocabu
luꝫ ſepe diuerſimode accipitur. Uerbi grā
Hoc nomē tēplū ſignificat corpus xp̄i vt
ibi Soluite tēplū hoc. Aliqñ ſignificat tē-
plū materiale. Inde ē ꝙ pſalmū illū Ma
gnus dñs ⁊c.cātamus i natiuitate ppter
verſum illū Suſcepimus deus ⁊c.intelli-
gimus em̄ ibi de tēplo corpis. Cātamꝰ etiā
eūdē pſalmū in purificatōe.ⁿ ibi accipimꝰ
de materiali tēplo in q̄ fuit eadē die repre-
ſentatus. De pſalmodia tā nocturna q̄ di
urna in ſuis locis diceť. Et nota ſm hiero.
ꝙ melior eſt q̄nqꝫ pſalmoꝝ cū cordis puri
tate ac ſerenitate ſpūaliqꝫ hilaritate decā-
tatio q̄ totius pſalterij cū anxietate cordis
atqꝫ triſticia modulatio/ Poſtremo notan
dum eſt ꝙ pſalmi graduales ſunt.xv.q̄ ſi
gnati ſūt p q̄ndecim gdus q̄bus aſcēdeba
tur ad tēpluꝫ ſalomonis qđ erat in monte
Hos q̄ndecim gdus vocāt q̄dā cāticū gra
duū:eo ꝙ in q̄libet pmiſſoꝝ q̄ndecim gra-
duū ſinguli pſalmi decātabātur.ⁿ h vbū
graduū caſus genitiui eſt. De dictis gradi
bus dictū eſt in pma pte ſub titu.de altari
Significati ſunt etiā dicti.xv.pſalmi per
alios.xv.gdus ezechielis q̄bus viſum eſt
ei aſcendi in ciuitatē dei.de q̄bus habetur
ezech.xl.vbi pmo habetur de.vij.gdibus.
et poſtea de.viij. Nēpe q̄ndenarius nūe-
rus ꝯſtat ex nūero ſeptenario ⁊ octonario.
Septenarius referť ad vetus teſtm̄.q̄ an-
tiq̄ ſeptimū diē.ſeptimum mēſem.ⁿ ſepti
muꝫ annū celebrabāt. Octonarius ad no-
uuꝫ teſtm̄ referť ppter reſurrectōez dñicā
q̄ octauo die facta eſt. Qui deci g pſalmos
pſallimus/oñdētes ꝙ vtriuſqꝫ teſtamenti
pcepta obſeruare debemus/ Primi quiqꝫ
pſalmi q̄nqꝫ corpis ſenſus p q̄s peccamus
ſignificāt.ⁿ iō i aliq̄ illoꝝ non dr̄ Glľa pr̄i.
q̄ illa pctā q̄ p q̄nqꝫ ſenſus corpis cōmit-
tūtur/nobis nō deo īputare debemus Sꝫ
dr̄ poſt illos Requiē eternā.qm̄ in illis p
defunctis oramus. Acſi q̄s dicat Oramus
dñe ne p pctīs illis q̄ cōmittūtur corporis

ſenſibus eis vita negeť eterna.ſʒ ꝑ dei mi
ſericordiã reqͥes ꝓcedať eterna. In ſeqͣnti
bus decẽ pſalmis nobis ⁊ nr̃is ꝓximis et
ꝯgregatõibus ⁊ p̄latis dei mĩam implora
mus.⁊ Gl'ia pr̄i ſubiungimus.qꝛ ꝙ a cate
na pctõꝝ abſoluimur.ꝙ te deũ toto corde
perqͥrimus.ꝙ tuũ decalogũ obſeruamus
nõ nobis dñe nõ nobis:ſʒ noĩ tuo gloriaʒ
exhibemus. Rurſus nũerus decimus ex
ſeptenario ⁊ ternario ꝯſtat. Ternarius ad
p̄cepta ꝑme tabule q̃ ad deũ ſpectãt. ſepte
narius v̄o ad p̄cepta ſc̄de tabule q̃ ad ꝓxi
muʒ ſpectãt refert. <u>Acſi dicat</u> ꝙ decalogus
obſeruať ꝓ deũ eſt/ Verſiculi etiã in ſingu
lis dicũtur horis. Legiť in libro numeri ꝙ
dum arca dñi q̃ eccl'iam figurabat ĩ taber
nacl'o reponebať/ dicebat moyſes. Reuer
tere dñe ad multitudinẽ filioꝝ iſrael. Sa
ne reuerſio dñi ad iſrl' nihil aliud eſt q̃ʒ vt
reuerti faceret iſrl' ex toto corde ad ſe. De⁹
eñ cui oĩe tp̃s pñs eſt non hʒ ad quos re
uertať.⁊ ĩtelligiť reuertere.i.fac nos reuer
ti ad te. Iuxta illũ ĝmorẽ v̄ſiculi dicũtur.
vt ſi forte mẽtes nr̃e cogitãdo vana pre ni
mio pſalmoꝝ ope deuiauerũt.audito v̄ſu
cõuertanť ad orientẽ.i.ad xp̄m q̃ eſt noſter
oriẽs.ſeu ad mẽtẽ.ſm̄ v̄ſus ſignificationẽ
q̃ ab ip̄a reuerſione nomẽ traxit. Nã dĩ a
verto vertis.⁊ inde eſt ꝙ dũ v̄ſus dĩ/ad ori
entẽ ſiue ad altare nos vertimus. Recte ĝ
verſus q̃ ſignificat fructũ boni oꝑis altare
acuta voce dĩ.ad excitandũ pigros qui in
laudãdo deũ ⁊ ĩ intelligẽdo diuina torpẽt
vt reuertãť ad cor.vt vicʒ eo audito oĩs co
gitatio q̃ forte videndo tp̄alia foras exĳt/re
ducať intra nos. Rurſus v̄ſus nocturna
lis ſignificat:qꝛ ab officio pſalmorũ ſiue a
labore tũc nos reuertimur ad officia lectio
nuʒ ſiue ad q̄etẽ:vt q̃ pſallẽdo ſtabat/nũc
ad lectõem ſedeat. Vñ v̄ſus dr̃ a vertẽdo
De hoc dictũ eſt in q̄rta pte ſub ti.de ĝdu
ali. Et nota ꝙ in q̄buſdã eccl'ĳs in die dñi
ca poſt primã nocturnã dĩ iſte v̄ſus. Me
mor fui nocte noĩs tui dñe. Poſt ſc̄daʒ dĩ
Media nocte ſurgebã. Poſt ternaʒ Exal
tare dñe. Primus ſiquidem v̄ſus ſcʒ Me
mor fui ⁊c.ad:q̄d eccl'ia de lecto ſuo ſurre
xit oſtẽdit.quo v̄o tp̄e ſurgẽdũ ſit notat ſe
cũdus.ſ. Media nocte ⁊c. Et ad q̄d ſurgẽ
dum ſit oſtẽdit qđ ſeq̄tur Ad ꝯfitendũ no
mini tuo. Veꝝ quidã nolẽtes mẽtiri quia
nõ ſurgũt ĩ media nocte/loco huius v̄ſus
ponũt illũ Qm̃ tu illuminas lucernã meã
dñe. Ꝙ tñ media nocte ſurgendũ ſit oñdit
dauid dicẽs Media nocte ⁊c.⁊ alibi. Pre
ueni ĩ maturitate ⁊ clamaui. Qđ eſt idem.
Nã ĩmaturitate vnica eſt dictio. Vñ ⁊ qui
dam libri habẽt ĩmaturitate.⁊ ſonat ĩma
turitate q̃ſi tp̃s nõ aptũ operi. Alia tñ lr̃a
habet. Preueni ĩ tẽpeſta nocte. qꝛ tẽpeſtũ
apud antiquos idẽ erat qđ oportunũ a tẽ
pore vel a tẽpeſtate vocabulo ducto. Vñ
in antiquis hyſtorĳs ſepe ita legiť Hoc fa
ctum eſt in illa tẽpeſtate.i.in illo tp̄e. Vñ
intẽpeſtiuũ vel intẽpeſtũ aiunt tp̃s ĩopor
tunũ.i.nocturnum actionibus non opor
tunũ. Tertius aũt v̄ſus.ſ. Exaltare dñe ⁊c.
manifeſte ꝑtinet ad nouũ teſtm̃ in quo ſal
uator nr̃ ſm̄ hũanitatẽ fuit exaltatus. Qui
daʒ tñ dicũt tũc. Ego dixi dñe miſerere mei.
Quia ad gl'iaʒ q̃ data eſt tp̃e noui teſtamẽ
ti nõ ꝑueniť niſi ꝑ remiſſionẽ pctõꝝ. Sʒ
queriť q̃re v̄ſiculi in nocturnis añ lectiões
dicunť:in alĳs v̄o horis poſt ſcʒ poſt capi
tula. Rñdeo.in nocturnalibus lectiõibus
ꝓptereaꝝ numeroſitatẽ ⁊ magnitudineʒ
ſedere ſolemus. Ne igiť ꝓpter lõgaʒ ſeſſi
onẽ aut ꝓpter laſſitudinẽ ſiue ociũ obliui
ſcamur doctrine dñi quã lectões ſignificãt
cogitãdo forte inania/aut dormiẽdo vl' cõ
fabulãdo.iõ v̄ſu p̄cedẽte ad lectões audiẽ
das incitamur. In alĳs vero horis qꝛ nec
tot nec tãte ſunt lectiones/nõ eſt neceſſe ſe
dere nec v̄ſiculos p̄mitti. Vel iõ ĩ alĳs ho
ris v̄ſus poſt lectões dicunť. ad notandũ
ꝙ ꝓpter interualla horaꝝ doctrina dñi nõ
negligiť/ Rurſus v̄ſus ſepe a pueris can
tatur.ad notãdũ ſeruitiũ nr̃m cũ ĩnocẽtia
p̄ſtitũ dño fore gratũ. De v̄ſiculis q̃ in ve
ſperis ſeu in laudibus dicũtur ſub illis lo
cis diceť. Et vide qꝛ verſus dʒ notare aut
ſtatũ tp̄is aut officĳ. Statũ tp̄is notat ver

ſus p̄me ſcʒ Exurge xp̄e adiuua nos. Ubi
cum dr̄ exurge. innuit initiū in ope. Simi
liter in verſu tertie Adiutor eſto meus dn̄e
ne derelinquas me. cū dr̄. ne derelinquas
me. notatur ſtatus pugne. Similiter ī ver
ſiculo ſexte ſcʒ Dn̄o regit me ꝛ nihil mihi
deerit in loco paſcue ibi me collocauit. ſi
gnificat̃ ſtatus pfectuo ꝛ perfectionis. In
v̓ſiculo none ſcʒ Ab occultis meis munda
me dn̄e. ꝛ ab alienis parce ſuo tuo. ſtatus
demōſtrat̃ frigeſcētis dilectionis. Statuʒ
q̄ꝫ temporis innuūt v̓ſiculi q̄ in paſſione
et reſurrectione cantant̃. Sed v̓ſus veſpti
nalis officij ſtatū officij inſinuāt. vt veſpti
na oro ꝛc. ꝛ dirigat̃ oro ꝛc. Ex q̄bus verbis
colligit̃ q̄ veſptina oro excitat̃/ Poſt v̓ſuʒ
ſequit̃ oro dn̄ica. ꝛ poſt cā p̄ces de quibus
dicet̃ ſub nocturnis/ Lectōes q̄ꝫ in ſingulis
horis tam nocturnis q̄ꝫ diurnis dicunt̃. Et
dr̄ lectio qꝛ nō cātat̃ vt pſalmus vel hym
nus ſʒ legit̃ tm̄. Illic em̄ modulatio. hic ſo
la pnunciatio querit̃. Siquidē lectōes no
cturnales ſunt doctrina nr̄a: qꝛ p eas doce
mur opa nr̄a rctorquere ad deū. obtinent
ergo vicē lectionū quas doctores faciunt
ad ignaros. Per eas q̄ꝫ ſanctoꝝ opa imita
mur ꝛ eaꝝ cōmemoratōe ad dei laudeʒ cō
pungimur. Et ideo vt p̄miſſum eſt ſedēdo
et in ſilētio audiunt̃./ Lecturus aūt. lectio
nem ad librū accedēs ſup gradū aſcendit:
qꝛ doctor pfectiori vita vulgos trāſcende
re dʒ. Et a p̄ſbitero vel ep̄o bn̄dictōem tan
q̄ꝫ legēdi licētiā poſtulat dicēs Iube dōne
bn̄dicere. Per quod p̄ncipatus eccl̄ie: q̄ꝫ
nullus niſi a maiore iuſſus dʒ in eccleſia le
gere/ d̄ſignat̃. Et dicit domne ꝛ nō dn̄e: qꝛ
ſolus deus vere dn̄s eſt. Hinc eſt q̄ p̄ſbiter
ſeu ep̄s nō a ſe bn̄dictōem largit̃: ſʒ diſcre
te a deo poſtulat illā dari dicēs Bn̄dictio
nem ppetuā tribuat nobis ꝛc. In fine v̓o
dicit Tu aūt dn̄e miſerere ꝛc. Quia tūc ſer
monē ad deū dirigit q̄ vere dn̄s eſt. Rur
ſus ideo in p̄ncipio impfecte ꝛ ſincopato
vocabulo pnūciat: qꝛ tūc ad impfectū vicʒ
ad hoīeʒ ſermonē dirigit. iuxta illd̓ pphe
Impfectū meū viderūt oculi tui. Qd̓ etiā
monachi cōiter obſeruāt dicētes Dōnus
abbas. Hac q̄ꝫ ꝯſideratōe famuli dn̄is ſer
uiētes/ alterū genu tm̄ ſcʒ ſiniſtrū flectere
debēt: p quā partē corpalis ſuitus ſignifi
catur: q̄ tm̄ hoībus ꝛ nō ſpūalibus debet̃.
Sʒ in eccl̄ia vtrūq̄ꝫ genu flectendū eſt: nō
alteꝝ tm̄: ne iudeis aſſimilemur. nā ꝛ xp̄o
oīe genu flectit̃. ad phil̓. ij. ca. Salomō q̄
dam p ppl̓o orās vtrūq̄ꝫ genu in terrā fige
bat ꝛ manus ad celū expādebat. p ut legit̃
iij. reg. c. viij. Eadē etiā rōne nō eſt acclinā
dum p̄ncipi ſeculari facie recta: ſiue ſecrete
ſiue loquēdo ſiue auſcultādo. ſed dūtaxat
ab aure ſiniſtra capite flexo. In fine v̓o p
fecte ꝛ cōplete pnūciat: qꝛ ad pfectū ꝛ pfe
cto vocabulo dignū videlʒ ad deū dirigit
ſermonē. Porro ep̄o volēti legere ꝛ dicēti
Iube dōne bn̄dicere: nullus minor bn̄di
cere dʒ. Un̄ in q̄buſdam eccl̓ijs nihil ei re
ſpōdet̃. In alijs v̓o rn̄det vnus preſbiter
Ora pro nobis pie pater ad dn̄m. Et tunc
ep̄s dicit. Magnificate dn̄m mecū. Tunc
aūt ep̄s dʒ pfecte pnūciare Iube dn̄e. qm̄
ad deū q̄ pfectus eſt ſermonē dirigere ītel
ligit̃. In nōnullis v̓o eccl̓ijs ep̄o legere vo
lente/ ſacerdos dicit. Iube dōne bn̄dicere
Et ip̄e ep̄s dicta bn̄dictiōe legit. Cū em̄ le
gere lectōem nō ſit ſacerdotis vel ep̄i offim̄
ſʒ lectoris. ſi nullus alius ep̄o vel ſacerdos
aſſit: pōt alius inferioris ordinis tanq̄ꝫ le
cturus in pſona eccl̄ie dicere Iube domne
bn̄dicere. Et ip̄e ſacerdos vel ep̄s lecturus
in pſona xp̄i ei reddit bn̄dictōem. vl̓ legat
abſq̄ꝫ Iube dōne bn̄dicere. In q̄buſdam
eccl̓ijs ipſe ep̄o dicit Iube dōne. ꝛ minor
cui volūtarie in hoc ſe ex humilitate ſubij
cit: bn̄dicit. lectōe finita dicit lector Tu aūt
dn̄e ꝛc. Qd̓ neq̄ꝫ de lectōe eſt: neq̄ꝫ ei ꝯtinu
atur. ſʒ ille ad deū ſermonē dirigēs ſe excu
ſat. q. d. Dn̄e peccaui legēdo forſan modu
late pnūciās cupidine laudis humane vl̓
captādo ventū humani fauoris. Et audiē
tes ſimiliter forte peccauerūt vanis cogita
tionibus intēdentes vel a lectōe auditum
auertētes. Autē p ſed Sed tu dn̄e miſere
re noſtri/ Qd̓ v̓o rn̄det̃ a cūctis Deo grās

non ad Tu aũt ſz ad lectõez refertur. Eſt eĩ
vox eccl'ie deo grãs exoluentis. Acſi dicat
Deus pauit nos verbis ſalutis q̃ ſunt ci-
bus anime. ⁊ ꝓ hmõi bñficio. deo gratias.
ſupple exoluim⁹. Rurſus ꝑl'itas lectionũ
ꝑl'alitatẽ ſignificat ꝑ̃dicatoꝝ q̃ ſũt tpe gr̃e
ſicut ⁊ paucitas in ꝓfeſtis raritatẽ ſigni-
cat tpe legis. Sz ⁊ viciſſitudines lectorum
ſunt ſucceſſiões legatoꝝ: q̃ dũ Jube dõne
bñ dicere dicũt/ licẽtiã ꝓficiſcẽdi petunt. ⁊
dum eis bñdicitur licẽtia daꝛ. in quo ĩnui-
tur ꝙ nullus predicare debeat niſi miſſus
Quõ eñi ꝑ̃dicabũt niſi mittanꝛ. Jpa lectõ
eſt inuũcte legatõis executio. Tu aũt dñe le-
gati reuerſio. vbi in eo ꝙ miſericordia im-
ploratur/ ĩnuiꝛ ipm legatõis vel ꝑ̃dicatio-
nis offiñ/ nõ ſine alicuius vel leuis culpe
puluere peragi poſſe. Vñ aug. Verbũ pre-
dicatõis ſecurius audiꝛ q̃z dicaꝛ. Predica-
toꝛ eñi per terrã ambulat: ⁊ difficile eſt ei q̃
per terram ambulat/ pedes nullo puluere
ſordidare. ⁊ ꝑ̃dicatorẽ cũ ſe bñ ꝑ̃dicare ſen-
ſerit/ nullius ſpũs eleuatiõis erigi. Et at-
tende ꝙ ſicut in eccl'ia duo ſunt ordines ſa-
piẽtes ⁊ inſipiẽtes, ſic due ſunt lectionum
maneries. Jn illis eñi lectõibus q̃ ad miſ-
ſam legũtur ſapiẽtes inſtruunꝛ. in his võ
q̃ in nocte dicũtur inſipiẽtes erudiuntur.
Vñ ⁊ exponunꝛ. / Et nota ꝙ terminãtur
lectões quattuor modis Prĩo generaliter
per Tu aũt/ Secũdo in ãduẽtu ⁊ in natiui-
tate ⁊ in epyphania/ lectões de eſaia finiũ-
tur per/ Hec dicit dñs cõuertimini ⁊c. q̃ in
natiuitate hoc dicũt mouenꝛ ex illo capitu-
lo eſaie qd̃ tũc legiꝛ Primo tpe alleuiata ẽ
vbi dꝛ. ⁊ in oĩbus his nõ eſt auerſus furor
meus ⁊ ppl's meus nõ eſt ꝯuerſus. Et ideo
eccl'ia hortaꝛ in ꝑſona xp̃i ppl'm peccatorẽ
vt ꝯuertaꝛ. Hoc idẽ etiã fit ꝓpter eandem
cauſaz in q̃buſdã eccl'ijs qñ legiꝛ de hiere-
mia exprobrãte duriciã ꝑ ctõꝝ: q̃ ꝑ peniten-
tiam nõ ꝯuertũꝛ/ Tertio mõ lectiões q̃ le-
gũtur in triduo añ paſcha de trenis hiere-
mie finiũtur ꝑ Hierl'm hieruſalez cõuerte-
re ⁊c. ꝓut ibi diceꝛ/ Quarto lectiões ꝓ de-
functis finiũꝛ ſimpliciꝛ ſine altero ꝑ̃miſſoꝝ.

Jn q̃buſdã tñ eccl'ijs finiũꝛ ꝑ Bti mortui
q̃ in dño moriunꝛ. qd̃ ſumiꝛ ex fine cuiuſ-
daz ſermonis quẽ auguſtinus d̃ mortuis
cõpilauit. / Hoc etiã nota ꝙ in tertia no-
cturna legiꝛ euãgelium ⁊ omelia euãgelij
eiuſdẽ diei. Quia tertia nocturna d̃ſignat
tẽpus gr̃e in quo euãgeliũ recitatũ eſt ⁊ in
quo euãgelica ꝑ̃dicatio celebraꝛ. ꝓut in ti.
de nocturnis diceꝛ. Nõ eſt etiã omittẽduz
ꝙ antiquis tpibus eliminatis hereſibus
q̃ veritatẽ trinitatis impugnabãt: ſcti pa-
tres ad hoc vt ſctã trinitas magis nota eſ-
ſet ordinauerũt ꝙ nona lectio ſꝑ de trinita-
te legereꝛ: ⁊ nonũ rñſoriũ ſimiliter de eodẽ
cãtareꝛ. ⁊ ꝙ etiã in ꝑ̃ma feria miſſa de tri-
nitate dicereꝛ: quo diutius obſeruato ⁊ tri-
nitate cũctis ĩnoteſcẽte/ eccl'ia lectõez d̃ tri-
nitate omiſit. ſz rñſoriũ de trinitate ⁊ etiaz
all'a in miſſa in dñicis diebus vel ꝓpꝛ ſoli-
tum vſum vel ꝓpter dulcẽ cãtilenã in ple-
riſqz locis retinuit: ⁊ ita nũc impꝓprie voca-
tur rñſoriũ: qꝛ lectioni ꝑ̃cedẽti nõ rñdet/ Di-
urne võ lectões a q̃buſdã eo ꝙ breues ſũt
lectiũcule nũcupanꝛ. a pluribus võ capi-
tula eo ꝙ vt plurimũ de capitibus epiſtola-
rum illoꝝ dierũ q̃bus dicũtur ſumũꝛ. Hec
ſiquidẽ poſt pſalmos ⁊ antiphonas in ſin-
gulis horis dicũtur ꝓut ſtatutũ eſt in cõci-
lio agathẽñ. q̃ modus ab heſdra ſumptus
eſt vt premiſſum eſt. Et ſignificãt capitula
doctrinã. Ne eñi ꝓpter pſalmodiã audiẽ-
tium animis ſe faſtidiũ ingerat: ſicut iude-
is q̃ mãna faſtidiebãt: ꝓpter qd̃ deus mi-
ſit in eos ſerpẽtes ignitos q̃ eos interficie-
bant. idõ ꝑ̃mittiꝛ capitulum. i. breuis lectio
ſumpta a nouo vel veteri teſt. ꝓuocãs ad
deuotõez: q̃ faſtidio ꝯtraria eſt: ⁊ exhortãs
ad perſeuerantiã in bono. iuxta illud. Hor-
tamur vos ne in vacuũ grãm dei recipiatis
Jn nocturnis aũt copioſius q̃z diurno offi-
cio lectionibus vacamus. qꝛ tũc eis aures
liberius accõmodamus. Et dicũtur hmõi
capitula ſiue exhortatões in pleriſqz eccle-
ſijs ꝑ paſtorẽ ad domeſticos ⁊ ſciẽtes. qꝛ ſi-
cut ligna lignis adijcimus vt ignis magis
ardeat: ita ignitis domeſticoꝝ cordib⁹ igni

ta paſtoꝝ verba adijciũtur vt magis igni-
antur/ Legũtur etiã he lectões ſine Jube
dõne. ⁊ abſqꝫ bñdictõe. qm̃ vt plurimum
ep̃s aut ſacerdos q̃ vice xp̃i gerũt: ⁊ quorũ
officiũ tanq̃ꝫ maioꝝ eſt excitare pigros/ illa
legũt: q̃bus ꝓpriũ eſt licẽtiã ⁊ bñdictionẽ
dare ⁊ nõ petere. nã maior a minori bñdicit
et nõ ecõtra. Nocturnales vͦ lectiones a
minoribus legunt̃. ideoqꝫ a ſupioribus li-
centiã ⁊ benedictõem petũt. Jn his etiam
diurnis lectionibus nõ dicitur in fine Tu
autẽ. ſicut fit in nocturnalibus. q2 ſacerdoſ
dꝫ eſſe pfectus ⁊ q̃ dyabolicis ſuggeſtioni
bus de facili nõ ſuccũbat. ⁊ q2 in breui ſer-
mone ⁊ inter familiares vix eſt ꝙ ventus
humani fauoris captet̃ ꝓut q̃nqꝫ fit in no
cturnalibus lectõibus vt p̃miſſum ẽ: rñde
tur tñ Deo grãs. ꝓpter cauſam in noctur
nalibus lectionibus aſſignatã. ad hoc ca-
pitulis horaꝝ officia diuidẽtes. ꝑ p̃ceden-
tia laborẽ: ꝑ ſequẽtia p̃miũ ſignificamus.
ideoqꝫ p̃cedẽtia ꝯſiſtũt in pſalmis. ſequen
tia in hymnis ⁊ cãticis. Notandũ vͦ eſt ꝙ
pulcerrimus mos in eccl'ia inoleuit vt qua
ter in die ⁊ quater in nocte per ſingulas di
urne ſiue nocturne pſalmodie horas/ lectõ
vna ſiue capitulũ de veteri ſiue nouo teſta
mento dicatur. Quedã tñ eccl'ie nõ dicunt
capitulũ in p̃ma neci cõpletorio. Sed ſm̃
hoc lectões noſtre nõ erũt octo ſicut erant
ſm̃ heſdrã in veteri teſtõ ꝓut p̃miſſum eſt.
ideo eccl'ie ille poſt primã legũt in capitu
lo lectõem in p̃ma p̃termiſſam. Dicit eniꝫ
aliq̃s Jube dõne bñdicere. ⁊ ſacerdos bñ
dicẽs rñdet regularibus diſciplinis ⁊c. q̃
ſequũtur. ⁊ añ cõpletoriũ legũt p̃termittẽ
daꝫ in cõpletorio. ſ. Fratres ſobrij eſtote ⁊c.
Vel legit̃ de dyalogo vel hmõi. De h' ſub
ti. de p̃ma dicet̃/ Queritur aũt quare ĩ noctur
nalib' ſiue in diurnalibus lectiõibus nõ p
nũciatur autor eaꝝ ꝓut fit in his q̃ in miſ
ſa legunt̃. Rñdeo. hi q̃ ſꝑ lectõibus ⁊ diui
nis obſequijs inſiſtũt vt ſunt miniſtri ⁊ do
meſtici eccl'ie earũ autorẽ ex ipis lectioni-
bus agnoſcũt. q2 igit̃ illi nocturnalibus aſ
ſunt officijs/ nõ eſt neceſſe exp̃mi nomẽ au

toris lectionũ. Jn miſſa vero id exp̃mit̃. q2
ibi cõueniũt bubulci opa rij ⁊ agricole. vt
ſiq̃s eorũ forte pro eo ꝙ raro talia audit
incognitã hꝫ hiſtoriã audiat eius autoreꝫ:
q̃ forte nõ ẽ ei ĩcognitus. vt ex illi' autorita
te firmi' ĩfigant̃ vͣba lectiõis in corde. Jn
q̃buſdã tñ nocturnalibus lectõibus q̃nqꝫ
autor ipaꝝ exp̃mit̃. puta in ſermonibus ⁊
omelijs gregorij ⁊ auguſtini ⁊ alioꝝ. de q̃
in prohemio. vij. ꝑtis dicet̃. Porro ĩ ꝯcilio
magocieñ. ĩ burchar. li. viij. c. laicus. ſtatu
tũ eſt vt laicus in eccl'ia nõ recitet lectioneꝫ
nec alleluya dicat niſi in pſalmos tm̃ ⁊ rñ
ſoria ſine all'a/ Rñſoria q̃ꝫ poſt lectiões ſub
ijciunt̃. cũ eñ ꝑ lectiões doctrina. ꝑ rñſoria
vͦ bona opa ſignificẽt̃: rite p' lectões rñſo
ria ſubijciũt̃. q2 ꝑ bona opa doctrine rñde
re debem'. ne cũ ſuo pigro q̃ pecuniã dñi
ſui abſcõdit ĩ tenebras exteriores mittam̃
Dꝫ nãqꝫ rñſoriũ q2 lectiõi reſpõdere. i. cõ-
ſonare dꝫ vt ſi forte lectiões ſunt de actib'
apl'oꝝ reſpõſoria ſint ſimilit̃ d̃ eodẽ. Vnd̃
nonũ rñſoriũ reſpondere ſolet none lectõi
q̃ olim erat de trinitate ꝓut iã dictũ eſt.
Hoc autẽ fallit ĩ rñſorijs d̃ hiſtorijs. q̃ poſt
euangelium in nocturnis cantãtur q̃ euã-
gelicis lectõibus nõ rñdẽt. De hoc etiã di
ctũ ẽ ĩ quarta ꝑte ſub ti. d̃ graduali. Dꝫ q̃ꝫ
rñſoriũ: q2 vni cãtãti ceteri ꝯcordit̃ rñdent.
iuxta illd̃ apl'i. j. corinth. Vt idipm̃ oẽs di
cam' ⁊ nõ ſint ĩ nob' ſciſmata. Cãtauit eñ
vn'. ſ. xp̃s ⁊ petrus et ceteri eũ ſecuti ſunt
Vel q2 choro illud cãtãti verſus rñdet̃ ab
vno. Jſidor' dic̃ ꝙ ytalici rñſoria tradide-
rũt q̃ inde rñſorios cant' vocant: q2 altero
d̃ſinẽte id alt̃ reſpondeat. Porro reſpon-
ſoria nocturnalia ſpũalibus cãticis ꝯꝑan
tur Dicũt̃ eñ cãtica q2 cantant̃. ſunt ꝗ ſpũa
lia q2 ex iubilatione ſpũalis mentis proce
dũt. Cãtant̃ vero vt recitatione lectionuꝫ
ad ſuꝑne patrie concentũ mẽtem noſtram
incitent ſubleuari. quod etiã inſinuat. glo
ria patri quod ĩ vnoquoqꝫ reſponſorio ca
nitur. Ceterũ reſponſoriũ ab vno incipit̃.
vt ab alijs ꝯcinatur ꝑ quod fratris ad fra
tres exhortatio ad ſeruiendũ deo intelligit̃.

Per verſuꝫ vero reſponſorij qui totus ab
vno canitur ſingularis ad deum depreca-
tio denotatur. Adhuc reſponſoriũ cantan
do/quaſi per tubam vocem exaltamus: ex
citando fratres ad altiora vſqꝫ adeo vt ad
laudem ſancte trinitatis perueniamus di
centes Gloria patri ⁊c. Quandoqꝫ autem
reſponſorium tres habet verſus. prout in
ſexta parte ſub prima dominica de aduen
tu dicetur. Reſponſorium quoqꝫ poſt ver
ſum imperfecte recantatur ad notandum
ꝙ ſi in mõte id eſt in ſtatu perfectionis ſal-
uari non poſſumus: ſaltem in ſegor id eſt
alia via ſaluemur in ſtatu vicꝫ iꝑfectõis
Adhuc ſemiplene ſiue pro parte repetitur
ad notandum ea que viuẽtes facimus im
perfecta eſſe. ⁊ fit primo repetitio a remoti
ori quo ad finem. ⁊ poſtea a minus remoto
et vltimo Gloria patri dicitur. ꝓut ſub di
cta dominica de aduentu dicetur. In feſti
uis vero iterum totum perfecte repetitur
ad notandum leticiam ⁊ perfectionẽ ſan-
ctoruꝫ. Orationes ſimiliter in ſingulis ho
ris dicuntur per quas promiſſio impetrã
da eſt. Oratio nanqꝫ petitio eſt. Nam ora
re petere eſt: ſicut exorare eſt impetrare. Et
ſm Gregorium veraciter orare eſt amaros
in compunctione gemitus ⁊ non compoſi
ta verba reſonare. Oratio autem dei miſe
ricordiam ſignificat que precedit ⁊ ſubſeꝗ
tur hominem in bonis operibus. ⁊ ideo di
citur in principio miſſe et in fine. Eſt au-
teꝫ vltima oratio domini ad operarios be
nedictio: ꝙ orationes in fine dicuntur ab
actibus ſumitur apoſtolorum: qui quan-
do disiungebantur poſitis genibus ſuis
orabant. Siquideꝫ oraturus ſacerdos po-
pulum ſalutat dicens Dominus vobiſcũ
et hoc ideo vt illum animet ad orandum
pro ipſo ꝙ eius oratio ſit accepta deo. ꝙqꝫ
deus gratiam ſuam ſibi donet. Oratione
autem finita iterum orat dicẽs Dominus
vobiſcum. de quo ſub titulo de prima di-
cetur. Et nota ꝙ omne officium preter no-
cturnum/oratione ⁊ benedictione conclu-
ditur ad notandum ꝙ dum in hoc ſeculo
ſumus/neceſſe habemus preſbiterorũ ora
tionibus muniri. Et mos eſt ꝙ quando cũ
famulis dei familiare habemus colloqui-
um: cum ab illis ſeparamur benedictionẽ
ab eis poſcimus. In nocturnis vero hoc
non fit: quia ibi nõ fit ſeparatio. ſꝫ matuti
num ⁊ matutine laudes cuꝫ eo coniũctim
canũtur. Porro licet deus ſit vbiqꝫ: tamẽ
ſacerdos in altari ⁊ in diuinis officijs de-
bet ex inſtitutione Vigilij pape verſus ori
entem orare. Unde in eccleſijs oſtium ab
occidente habentibus/miſſam celebrans
in ſalutatione ad populum ſe vertit. quia
quos ſalutamus facie ad faciem preſenta-
mus. ꝓut in quarta parte ſub titulo de ſa-
lutatione dictum eſt. ⁊ deinde oraturus ſe
ad orientem conuertit. In eccleſijs vero
oſtia ab oriente habentibus vt rome/nul
la eſt in ſalutatione neceſſaria cõuerſio: q²
ſacerdos in illis celebrans ad populũ ſtat
conuerſus. Templum quoqꝫ ſalomonis ⁊
tabernaculum moyſi leguntur ab oriente
oſtia habuiſſe. Exo. xxxviij. c. Verſus oriẽ
tem ergo oramus. Primo memores ꝙ ille
qui eſt ſplendor lucis eterne ſedentes in te
nebris illuminauit: quando viſitauit nos
oriens ex alto. De quo legitur. Ecce vir ori
ens nomen eius. Cuiꝰ argumento in libro
ſapientie dicitur. Oportet ad ortum lucis
adorare: non ꝙ diuina maieſtas localiter
in oriente conſiſtat que potẽtialiter ⁊ eſſen
tialiter eſt vbiqꝫ. iuxta illud. Celum ⁊ terrã
ego impleo. Et propheta. Si aſcendero in
celum tu illic es. ſi deſcendero ad infernuꝫ
ades. Sed quia deum timentibus oritur
ſol iuſticie qui illuminat omnem hominẽ
venientem in hunc mundũ. Secũdo ideo
verſus orientẽ oramus vt animus noſter
ſe ad potiora conuertere ãmoneatur. Ter-
tio quia ꝗ deum laudare volunt nõ debẽt
ad illum vertere terga. Quarto ſm iohan
nem damaſcenum qui quattuor ſequẽtes
rationes ſcripſit in quarto libro canonuꝫ.
v. ca. vt patriam noſtrã nos requirere oſtẽ
damus. Quinto vt chriſtum crucifixum
qui verus eſt oriens ⁊ ad quem oramus di

recte reſpiciamus/Sexto vt venientem iu
dicem nos expectare monſtremus. Ait em̄
ſicidem damaſcenus ibidem. Deus para
diſum ſcḋm orientē plantauit. vnde homi
nem tranſgreſſum exulem fecit ⁊ ante pa-
radiſum ex occidente habitare fecit. anti-
quam igitur patriam requirentes ⁊ ad ip
ſam aſpicientes/deum ad orientem adora
mus/Septimo quia dominus crucifixus
ad occidentem reſpiciebat. ideo ⁊ nos ora
mus ad eum reſpicientes. Sed ⁊ ipſe in ce
celum aſſumptus/ad orientem ſurſum fe-
rebatur: ⁊ ita ipſum apoſtoli adorauerūt.
et ita veniet quemadmodum viderunt eū
euntem in celum. ipſum igitur expectan-
tes ad orientem adoramus. Daniel quoqꝫ
in babilonica captiuitate ⁊ iudei ſimiliter
verſus templum orabant. Auguſtinus ta
mē dicit ꝙ nulla ſcriptura nos docuit ver
ſus orientē orare. Adhuc ſtantes oramus
ſanctos prout iam premiſſum eſt vbi de
pſalmis agitur. Orandū autem eſt in ec-
cleſia que ad hoc inuenta eſt. prout in pri-
ma parte ſub titulo de eccleſia dictum eſt.
Vn̄ pſalmus. lxvij. In eccleſijs benedici-
te domino deo de fontibus iſrael. Et alibi
Adorate dominum in aula ſancta eius Et
illud: Introibo domine domum tuā ado
rabo ad templum ſanctum tuum in timo
re tuo. Item preceptum eſt coram altare
hoc adorabis. Itē propheta. Venite ado
remus ⁊ procidamus ante deū: ploremus
coram domino qui fecit nos quia ipſe eſt
dominus deus noſter. Deus id eſt creator
dominus id eſt redemptor. noſter id eſt ſal
uator. Sed cum deus ſit vbiqꝫ vt premiſ-
ſū eſt: quare potius in templo ꝙ̄ alibi eſt
adorandus. Preterea legitur Iohan. iiij.
capitulo. ꝙ cum mulier ſamaritana ſolu-
tionem queſtionis que de loco adoratio-
nis inter iudeos ⁊ ſamaritanos ſepe ver-
tebatur: a chriſto queſiſſet. patres inquit
noſtri in monte hoc adorauerunt. ⁊ vos
dicitis quia hieroſolimis eſt locus vbi
adorare oportet. reſpōdit illi iheſus Mu
lier crede mihi quia venit hora quando
neqꝫ in monte hoc. neqꝫ in hieroſolimis
ſupplendum eſt. tm̄ adorabis patrem. ſed
veri adoratores adorabunt patrem in ſpi
ritu ⁊ veritate. Quaſi dicat non prefero lo
cum in adorando: vbiqꝫ adoretur deus
dūtaxat in ſpiritu id eſt pro ſpiritualibus
⁊ veritate id eſt eternis. Unde apoſtolus
inquit Tu autē cū oraueris intra cubiculū
tuū ⁊ clauſo oſtio ora patrē tuū. Sed licet
vbiqꝫ ſit deus adorādus: ſpecialiter tamē
in eccleſia. alioquin fruſtra tanto ſtudio tā
toqꝫ impēdio templum domino fieret ni-
ſi gratius in eo adorari acceptaret. Unde
ſalomon in templo conſtructo ⁊ dedicato
orauit ad dominum vt quicunqꝫ illō aſcē
deret: orans pro peccatis ſuis: vel pro qua
cunqꝫ tribulatione clamans ad dominū.
in his q̄ iuſte poſtularet exaudiret. Quā
orationis formam ſequitur eccleſia in ora
tione quam dicit in eccleſie dedicatione.
Aſſiſtunt enim angeli ibi adorantibus vt
deuotas eorum orationes domino offerāt
ſcḋm illud. In conſpectu angelorum pſal-
lam tibi adorabo ad templum ſanctū tu
um: ⁊ confitebor nomini tuo domine. Hīc
angelus ad thobiam. Ego obtuli oratio-
nē tuam domino. Requieſcunt ibi etiam
ſanctorum reliquie. qui nobis deuote de-
um adorantibus ſuis precibus aſſequun-
tur. quod nos noſtris meritis non vale-
mus. In plateis vero ⁊ in publico more
phariſeorū orare a dn̄o prohibemur. Qō
vero apoſtolus ad thimotheum inquit.
volo vos orare in omni loco. leuantes pu
ras manus ſineira. ad internā ꝑtinet ora-
tionem. In omni em̄ loco orat qui per ca-
ritatis officia ⁊ opa bona vbiqꝫ manus cor-
dis mundas ad deum leuat. Ceterū ado
randus eſt pater ⁊ filius ⁊ ſpiritusſanctus
quoniam omēs ⁊ ſinguli ſunt vnus ſolus
⁊ verus deus. Licꝫ em̄ alia perſona ſit pa
ter. alia filius. ⁊ alia ſpūſſctūs. tm̄ patris et
filij ⁊ ſpū ſſcti vna ē diuinitas. coequalis
glia. coeterna maieſtas. Una igit̄ ⁊ equa-
lis totius indiuidue trinitatis eſt orō. de q̄

ſane poteſt intelligi qd̄ dn̄s ait. Ueri ado/ ratores adorabunt patrē in ſpū ꝛ veritate Nam qui deū veraciter adorat/ipe q̄dem adorat p̄rem in ſpū ꝛ v̄itate.i.ī filio qui de ſe dicit Ego ſum vis. vitas. ꝛ vita. Ego ſuz inquit ī p̄re ꝛ pater in me eſt. Ideoqꝫ pater adorādus eſt in filio. ꝛ filius ī patre. ꝛ ſpūſ ſanctus in vtroqꝫ. Eſt aūt deus adorādus de corde puro. ꝯſciētia bona. ꝛ fide nō ficta De corde puro nō vt quidā faciūt q̄ ī ꝓſpi tate deū glificāt:ſꝫ eum in aduerſitate blaſ phemant. de q̄bus ꝑpħa ait Cōfitebūtur tibi dū bn̄feceris eis. ſi v̄o nō fuerint ſatia ti murmurabūt/De ꝯſciētia bona nō vt q̄ dam faciūt q̄ ꝯtra deū grauiſſime peccant et poſtea temere illi ſacrificāt. De quibus ait propheta. Peccatori dixit deus. quare tu enarras iuſticias meas:ꝛ aſſumis teſta mentū meuz ꝑ os tuū.illd̄ vtiqꝫ teſtamen/ tuz de quo veritas ait Hic eſt ſanguis me/ us noui teſtamēti/De fide nō ficta non vt quidā adorāt.q̄ recte dicūt ſꝫ p̄ue viuūt: q̄ bus dn̄s improbat dicēs. Hic ꝑpl's labijs me honorat:cor aūt eoꝝ longe eſt a me. Di cunt eñ ꝛ nō faciūt. Adorādus eſt itaqꝫ de us corde ꝑ deuotōem. ore ꝑ cōfeſſionem. ꝛ opere ꝑ veneratōem/Sunt aūt due ſpeci/ es adoratōis.ſ.latria q̄ ſoli deo debet ꝛ du lia q̄ q̄bſdā creaturis exhibet vt dictum eſt in quarta ꝑte ſub quarta ꝑticula canōiſ ſup v̄bo Seruitutis/Rurſus canonice ho re in ipis horis diei dicēde ſunt:nec obſtat illud pſalmiſte. Bn̄dicā dn̄m in oī tp̄e. nec illud apl'i. Sine intermiſſione orate. Qm̄ bn̄dicere dn̄m in oī tp̄e eſt illū ſp̄ digna cō uerſatōe laudare. Sine itermiſſiōe orare ē oīa in dei laude ſeu gl'ia ꝯgere. ſicut idem apl's ait. Siue mādu catis ſiue bibitis ſiue aliquid aliud facitis/in gloria dei facite. Ceterū orōnez ſalutatio p̄cedit ꝛ ſequitur et ad illā reſponſio ꝓut ſub p̄nis dicetur. Finaliter aūt poſt oratiōnē dicit' Benedi/ camus dn̄o. qd̄ ſumptū eſt de apl'o vel de pſalmo vel de hymno triū pueroꝝ vbi di/ citur Benedicamus patrē ꝛ filiū ꝛc. ꝛ dici tur qn̄qꝫ a pueris qui ſunt imperfecte eta/ tis ad notandū oīa opera noſtra imperfe/ cta eſſe.iuxta illud. Imperfectū meū vide runt oculi tui ꝛc. Et ꝙ oīs laus noſtra: pue rilis ꝛ imperfecta eſt ad cōparationem dei quē laudamus. Quicquid eñ hic dici po/ teſt minus a laude dei eſt. Acſi dicat eccl'ia Laudamus:ſꝫ laudādo nō ſufficimus. q̄ꝛ ſupeminētis dei eloquiū noſtrū ꝛ intellec tum ſupat. qꝛ accedat homo ad cor altum et exaltabit deus. Uñ ab oībus ꝯſeq̄nter dicitur Deo gr̄as. quaſi placet ſicut pium eſt in dei laude ſuperari. Dicit etiā a pue/ ris ad notandū ꝙ ſoli pueri.i. pueri ſ ma/ licia digne laudāt deū ꝛ gr̄as agūt. Dicit etiam qn̄qꝫ a maioribus ad ſignanduz ꝙ in eternā beatitudine cum dn̄o perfecti eri mus laudatores. qꝛ in hac vita non poſſu mus eſſe ꝑfecti/Rurſus poſt ſuffragia di/ citur alia orō q̄ miām dei ſignificat q̄ p̄ce/ dit ꝛ ſubſeq̄tur hoīem in bonis operibus Dicit etiā iterū Bn̄dicamus ꝛ Deo gr̄as. qꝛ ſicut dn̄s poſtq̄ iterū poſt reſurrectionē ſuā ſalutauit diſcipulos ſuos bn̄dixit eis. et illi gratias referēdo illū adorauerūt:ita et p̄ſbiter vel alius iterū dicta orōne dicit Bn̄dicamus dn̄o. ꝛ eſt ſubaudiēdū cuius mēbra ſumus ꝛ in quo bn̄dicimus ꝛ etiaz bn̄dicit. Chorus v̄o gr̄as agens dicit Deo gr̄as. qd̄ ſumptum eſt de apl'o. ꝑ qd̄ ſignifi catur ꝙ vſqꝫ in finē vite noſtre īnocētiam debemus ſeruare ꝛ deo bn̄dicere/ei ꝑ bn̄/ ficijs gr̄as exoluēdo. Uel bn̄dicamus dn̄o cū deo gr̄as eſt laus finalis ꝛ exultatio in/ effabilis:q̄ erit in gl'ia cū gr̄arū actōe. Uel deo gr̄as eſt cōſummato curſu actio grati arum. De hoc etiā dictū eſt in quarta par te ſub titu. de orōne nouiſſima/Sꝫ videt ꝙ potius deberet reſpōderi Amen.i. fiat ſeu ita ſit. ſ. ꝙ deus ſit benedictus. Sꝫ bene re ſpōdetur Deo gr̄as. vt notet ꝙ hoc ipſum ꝙ deū benedicimus ab ipo deo habemus Porro. quia q̄diu viuimus in lubrico po ſiti ſumus:ꝛ a demonibus impugnamur quare ſemper ſanctorum ſuffragijs indi/ gemus. idcirco in pleriſqꝫ eccleſijs ī ſingu lis horis poſt Bn̄dicamus/ſuffragia ſan/

ctoꝝ ſubijciũtur. Et nota ꝙ q꜠ totum tp̃s a
natiuitate dñi vſq; ad feſtũ purificatõis ẽ
de infantia ſaluatoris. iõ vt q̃dam dicunt
nõ debẽt fieri tũc cõmemoratões p̃ſertim
de cruce. iuxta illud. Nõ coques edũ in la-
cte matris ſue. nec etiã a dñica ꝺ paſſione
vſq; in ſabbatũ poſt penthe. vt ibi dicetur
Hoc etiã ſciendũ ꝙ q꜠ petrus ꝛ paulus in
vita ꝛ in morte nõ ſunt ſep̃ati. ꝑut ꝯcantat
eccl'ia: iõ nec in cõmemoratõibus ſeparan
tur q̃ ſimul fiũt ꝛ cõiter de vtroq; / Ultiõ
notandũ ꝙ cantãdi vſus a veteri teſtamẽ-
to ſumpſit initiũ: ſicut in heſdra legit᷑. De
quo in parte ſecũda ſub ti. de cãtore. ꝛ ĩ q̃r
ta p̱te ſub ti. ꝺ all'a dictũ eſt. Et eccl'. c. xlvij.
Dedit illi cõtra inimicos potentiã ꝛ ſtare
fecit ꝯtra altare cãtores ꝛ in ſono eoꝝ dul-
ces fecit modulos. Et p̃s. Cãtate ei cãticũ
nouũ bñ pſallite ei in vociferatõe. Celebra
tur itaq; cãtus vt oſtẽdat᷑ hoĩes debere re
ferre gratias ꝛ laudes deo dum manibus
ceteriſq; mẽbris ſatagũt agere op̱a q̃bus
valeãt deo placere. Uſum tñ cantãdi q̃dã
reprobãt ꝑut dictũ eſt in ꝓhemio quarte
partis. Ordinẽ cantilene in diurnis ſiue
nocturnis horis credit᷑ btũs Grego. plena
ria ordinatõe diſtribuiſſe/cũ multi ꝛ ante
et poſt eũ orõnes antiphonas ꝛ rñſoria cõ
poſuerũt. Et nota ſꝫm hugonẽ de ſctõ vic-
tore ꝙ tres ſũt ſpecies ſonoꝝ q̃ treo modu
los faciũt. Fit em̃ ſonus pulſu. flatu. ꝛ vo-
ce. pulſus p̱tinet ad citharam. flatus ad tu
bam ꝛ organũ. vox ṽo ad cantũ. Hec ge-
nera muſicoꝝ antiquus pp̄l's in dei laudẽ
exercebat. Hec aũt ꝯſonãtia ſonoꝝ aſſignari
poteſt cõcordie moꝝ ſi ad pulſum cithare
manuũ op̱atio. ad flatũ organi mentis de
uotio. ad cantũ vocis ſermõis exhortatio
referãtur/Bernardus ĩquit. q̃d ꝓdeſt dul
cedo vocis ſine dulcedine cordis. frangis
vocẽ frange ꝛ volũtatẽ. ſeruas ꝯſonantiã
vocũ: ſerua cõcordiã moꝝ. vt p̱ exemplum
ꝯcordes ꝓximo. p̱ volũtatẽ deo. ꝛ p̱ obedi
entiã magr̃o. De organo dictũ eſt in quar-
ta p̱te ſub titu. de ſctĩs. Rurſus hoc triplex
genus muſicoꝝ ad triplicẽ differẽtiã offi-
cij eccleſiaſtici refertur ſꝫm ſicardum ep̱m
cremoñ. in mitrali. Nam ip̃m offm̃ eccl'ie
ꝯſiſtit in pſalmis. in cantu. ꝛ in lectõibus.
Primũ muſicoꝝ genus eſt qꝺ fit pulſu di-
gitoꝝ vt in pſalterio ꝛ ſimilibus. ꝛ ad id p̱
tinet pſalmodia. iuxta illud. Laudate eum
in pſalterio ꝛ cithara. Dicit᷑ em̃ pſalteriũ
a pſalim grece qꝺ eſt tãgere latine/Secun
dum eſt qꝺ fit voce. ſ. humana: ꝛ ad iſtud
pertinẽt lectões. Uñ p̃s. Bene pſallite ei ĩ
vociferatõe. Et ap̄l's lectõem vocẽ vocauit
dicens. Ignorãtes ihm ꝛ voces ꝓphariũ
q̃ per ſabbatũ legũtur/Tertiũ eſt quod fit
flatu ſicut in tuba: ꝛ ad iſtud pertinet can
tus. Uñ p̃s. Laudate eũ in ſono tube/Sa-
ne rõnabilis diuerſoꝝ ſonoꝝ ꝯcẽtus con-
cordia varietate cõpactã ꝛ bñ ordinate ci-
uitatis vnitatẽ ſignificat. Suauis ṽo can
tus fit ex diuerſis. ſed nõ ex aduerſis voci-
bus. Rurſus cantus in eccleſia leticiã celi
ſignificat. voces vero graues acute ꝛ ſup-
acute innuũt tribus modis p̄dicandũ eſſe
tribus eccleſie ordinibus ꝓpter triceſimũ
ſexageſimũ ꝛ cẽteſimũ fructum. vel iuxta
tria volumina ſalomonis ſignificãt ordi-
nem incipientiũ ꝓficientiũ ꝛ p̱fectoꝝ. De
choro dictũ eſt in p̃ma p̱te ſub ti. de eccl'a.
Sane ſtatutũ eſt in ꝯcilio tholetañ. ꝛ gerũ
den eñ. vt tam miſſe ordo q̃; pſallẽdi q; mi
niſtrãdi cõſuetudo ſeruet᷑ in oĩbus eccl'ijs
q̃ in eccl'ia metropolitana ſeruat᷑. Abbati-
bus q̃; vel monachis curã aĩarũ habẽtib⁹
nõ lꝫ publica officia aliter celebrare q̃; ĩ ec-
cleſia ep̱ali. q̃uis Aug. dicat ꝙ neq; ꝯtra
fidẽ neq; ꝯtra bonos mores eſſe ꝯuincitur
indifferent᷑ habẽdũ eſſe. ꝛ in eccl'iaſticis ſa
cramẽtis ſit de iure conſuetudo ſeruanda

De nocturnis

Jcet eccleſiaſtica of
ficia a veſperis incipiant iuxta
illꝺ. de veſpera in veſperã cele
brabitis ſabbata vr̃a. q꜠ tñ ordo ꝯueniens
eſt vt a tenebris ꝓdeamus in lucẽ ꝛ nõ ecõ
uerſo. iõ a noctis officio inchoemus. Tp̃s
aũt nocturnũ ſignificat vitã nr̃am ĩ pecca

tio.nocturnũ officiũ noſtri exilij ſeruitiuꝫ.
laus matutina penitẽtie ſuffragiũ ꝑ quaꝫ
redimuꝫ ad lucis gaudiũ ⁊ libertatis. Uel
tp̃s añ nocturnũ ſignificat tempus ante le
gem mortis in quo oẽs ſilebãt a laudibus
dei. Tẽpus nocturnũ ſignificat tp̃s legis
date moyſi. Tẽpus laudis matutine ſigni
ficat tp̃s grẽ a reſurrectõe vſq3 ad finẽ mũ
di:in quo tp̃e deũ laudare tenemur:de bo
nis ſtature q̃ in illã hora nobis ꝯtulit creã
do. de bonis grẽ que in illa nobis ꝯtulit re
ſurgẽdo. ⁊ de bonis glĩe q̃ in ea nobis da
bit reſuſcitãdo. Sane nocturnale officiuꝫ

Nocturnale offitiu

media nocte canit̃ ꝓpter q̃nq3 rõnes. Pri
mo q2 p̃mogenita egypti de nocte interfe
cta ſunt. ⁊ p̃mogenita iſraelis ſaluata. Ut
igitur dñs nobis ſeruet p̃mogenita nr̃a.i.
hereditatẽ regni celeſtis quã nobis p̃mo
genitus dei filius acq̃ſiuit:ido ei canimus
officiũ nocturnale ne ſimus ſicut eſau q̃ ꝓ
edulio lẽticule rufe ꝑdidit p̃mogenita ſua
Secũdo q2 dei filius fuit media nocte na
tus.iuxta illud Sap̃.c.xviij. Dũ mediuꝫ ſi
lentiũ tenerẽt oĩa ⁊ nox ⁊c. vſq3 a regali
bus ſedibus venit iheſus filius tuus. Ut
ergo ipſius natiuitati grati ſimus eum de
nocte laudamus ⁊ grãs de ipſius natiuita
te agimus. Tertio q2 xp̃s in noctẽ hac ho
ra captus ⁊ illuſus eſt a iudeis.ea etiã ho
ra ſpoliauit infernũ large nocte accipiẽdo
ſcꝫ ante lucẽ. Mane vero ſurrexit. Media
etiã nocte ad iudiciũ vẽturus aſſerit̃. Unde
ſtatutũ fuit vt in die vigiliarũ paſche ante
noctis mediũ dimittere nõ liceat ꝑplos ex
pectãtes xp̃i aduentũ. vt dicetur in.vj.pte
ſub ſabbato ſancto. Jdõ hac hora deũ lau
damus grãs agẽtes de ipſius captiõe ⁊ pa
trum liberatõe. eius etiã aduentũ ſolicite
expectantes. Quarto vt noctes delictoꝛuꝫ
noſtroꝝ illuminet̃. Uñ paulus ⁊ ſilas ĩ vĩ
culis exiſtẽtes media nocte orantes hym
num cũctis audiẽtibus dixiſſe memorant̃
vbi terremotu repẽte facto ianua ſpõte pa
tefacta eſt:⁊ eoꝝ vincula ilico ſunt ſoluta.
Quinto ꝓpter carnis illecebras pſallẽdo
et orando edomandas. q2 ſicut dicit̃ Eccl̃.
xij. Vigilia honeſtatꝭ domat carnes. Sci
endũ aũt eſt q2 in p̃mitiua eccl̃ia miniſtri
eccl̃ie ter de nocte interpolatim ſurgebãt
ad diuinũ officiũ celebranduꝫ:tria in hoc
tp̃a deſignãtes. vicꝫ tp̃s añ legẽ. tempus
ſub lege. ⁊ tp̃s grẽ. Surgebãt enĩ p̃mo cir
ca primũ ſomnũ qñ vulgus ſolet ire dor
mituꝫ. Secũdo circa mediã noctẽ. Tertio
paululum añ diẽ. ſic ordinãteo officiuꝫ vt
nocturne finite ⁊ lectões cũ ſuis reſpõſori
is perlecte eſſent p̃uſq3 luceſceret. apparen
te vero aurora pulſatio cãpanis cãtabant
Te deum laudamus. ⁊ matutinas laudes
Ad primã nocturnã pontifex ſolũ ⁊ mini
ſtri eccl̃ie ſurgebãt:q̃ ſine inuitatorio cãta
batur:ꝓ eo q2 nullus ad hanc inuitabatur
Et vocabatur vigilia q2 habuit initium a
paſtoribus vigilias noctis ſup greges ſu
os ſeruãtibus. Jn p̃cipuis tñ ſolẽnitatib9
ꝑpl̃s tota nocte in dei laudibus ꝑſiſtebat.
ſed illud ſublatũ eſt ⁊ ieiuniũ loco illius vi
gilie ordinatũ. ꝓut dicet̃ in ſexta parte ſub
quarta feria tertie hebdomade de aduẽtu
Ad ſecundã nocturnã ſurgebant miniſtri
ſimul ⁊ coniugati tam mulieres q̃3 viri:q̃
cum inuitatorio dicebat̃ ad ſignificanduꝫ
angelos inuitantes paſtores ad videndũ
regẽ natũ. Ad tertiã ſurgebãt oĩs cõiter
Sed poſtea algeſcente caritate cum oĩs
tam miniſtri eccl̃ie q̃3 ꝑpl̃us ſurgere ad no
cturnũ officiũ pigritarent ſtatutum eſt vt
oĩs media nocte ſurgerent. iuxta illud ꝓ
phete Media nocte ſurgebam ⁊c. ⁊ totuꝫ
noctis officium continue cantaretur. ⁊ plu
res adhuc illa hora ſurgũt. Quia vero qui
dam nocturnis delicijs pluſq3 dei ſeruiti
is vacantes inſtitutionem huiuſmodi nõ
ſeruabant conſequenter ſtatutũ eſt vt ſal
tem tempore vltime nocturne omnes ſur
gant. Poteſt etiaꝫ dici q2 quattuor ſunt
eccleſie hoſtes ſuperiores id eſt demones
malignãtes. inferiores id eſt homines ad
uerſantes. interiores.i.concupiſcentie car
nales. ⁊ exteriores.i.illecebre ſeculares. De
primis inquit apoſtolus. Non eſt vobis
colluctatio aduerſus carnem ⁊ ſanguineꝫ

ſed aduerſus ſpũalia nequicie ĩ celeſtibus.
De ſcđis.ps.Sup̃ doꝛſum meũ fabricaue
runt pctõꝛes,plonga.ini.ſ.De tertijs apl's
Caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpm̃.ſpũs aũt ad
uerſus carnẽ.De quarto iohã.Nolite dili
gere mundũ neq; ea/q̃ ſunt in mũdo.quia
quicq̃d eſt in mũdo/aut eſt ꝯcupiſcẽtia car
nis/aut oculoꝝ/aut ſupbia vite.Aduerſuſ
hos quattuoꝛ hoſtes rectoꝛes eccl'ie debẽt
quattuoꝛ noctes vigilias ſolicite cuſtodire
Nam paſtoꝛes cuſtodiebãt vigilias noctꝭ
ſup̃ gregẽ ſuũ vicz cõticiniũ.galliciniũ.in⸗
tempeſtũ.⁊ antelucaniũ.in quibus obſeſſe
ciuitatis cuſtodes vigilãt alternatiz/Pri⸗
mam ergo vigiliã cuſtodire debẽt contra
fallacias p̃moꝝ hoſtiũ/Secundã ꝯtra ver
ſutiã ſecũdoꝝ/Tertiã ꝯtra tertias/Quar⸗
tam ꝯtra quartas.Etiõ nocturnũ officiuz
in quattuoꝛ eſt partes diſtinctũ ſcz in tres
nocturnos.⁊ matutinas laudes.qđ p q̃ttu
oꝛ noctis vigilias ꝯtra dictas q̃ttuoꝛ hoſti
um pſecutões antiq̃tus eccl'ia decãtabat.
Porro in memoriã illius laudabilis ꝯſue
tudinis ⁊ deuotionis antiquoꝝ/in tp̃e eſti
uali celebrat eccleſia nocturnũ officiũ in tẽ
poꝛe p̃me nocturne lz q̃nq; tẽpeſtiuius qđ
quidã vigilias ſub antiquo noĩe vocãt. et
ſpãliter in feſtiuitatibus btõꝝ iohãnis ba
ptiſte.petri ⁊ pauli.⁊ aſſumptõis btẽ Ma
rie.q̃ ſunt p̃cipue illius tp̃is ſolẽnitates. ⁊
hoc facere incipiũt in ip̃o feſto btĩ iohan⸗
nis in crepuſculo:p eo q ip̃e fuit finis ve⸗
teris teſtamẽti:⁊ initiũ noui.Romani eti⸗
am adhuc in oĩbus p̃cipuis feſtiuitatibuſ
totius anni in ſero dicunt tres pſalmos ⁊
tres lectões/quas vigilias vocãt.⁊ in no⸗
cturnis idẽ repetunt ⁊ totũ officiũ matuti
num perficiũt. Rurſus in memoriaz dicte
deuotõis antiquoꝝ ter in nocte ſurgentiũ
tres nocturnos dicimus:q̃ ⁊ inde nomen
et oꝛiginẽ habuerũt. Et nota q nocturna
nocturne.ponit̃ p hoꝛa.ſz nocturni noꝛuz.
p officio.Vel nocturna ne.ẽ collectio pſal
moꝝ q̃ dicũtur an̄ lectões in dñica vel eti⸗
am in pfeſtis diebus. Nocturne in plura
li dicunt̃ tp̃a in q̃bus pſalmi cãtant̃.No⸗
cturni noꝝ.dicunt̃.ix.pſalmi.⁊.ix.lectões
cum ſuis rñſoꝛijs in ſolẽnitatibus. Sane
per nocturnas excubias dyaboli vitamus
inſidias.⁊ ideo nocte ſurgẽtes currimus
cãpanis auditis ad eccl'iam veluti exerci⸗
tus ad militiã audito clangoꝛe tubarum.
Aulã igit̃ regiã.i.eccl'iam ingrediẽtes/ad
altare inclinamus:q2 quaſi regem milites
adoꝛamus.eterni eñ regis milites ſumuſ
Inclinãtes aũt trinã facimus oꝛonem di⸗
centes ter Pater nr̃.ſermonẽ ad pr̃em ⁊ fi
lium ⁊ ſpm̃ ſctm̃ dirigẽtes. Cũ ad patrem
loquimur:ad mediũ altaris intentiõe coꝛ
dis ⁊ ſtatu coꝛpis nos p̃ſentamus ꝑpter
patris potentiã ⁊ noſtrã pſeuerantiã.Cuz
ad filiũ loquimur:ad ſiniſtrã altaris par⸗
tem nos ꝯuertimus ꝑpter ip̃ius exinani⸗
tionẽ ⁊ noſtri lapſus offenſionez. Cum ad
ſpm̃ ſanctũ loquimur:ad altaris dextrum
trãſimus ꝑpter ipſius benignitatẽ ⁊ no⸗
ſtram gratie ꝯſecutionẽ.Quidã tñ ad hoc
habẽt ſpãles oꝛones. Deinde quidã pſal⸗
mos graduales incipiunt de q̃bus dictuz
eſt in prohemio huius partis/Sacerdos
itaq; nocturnũ inchoãs officiũ/a dño q̃ eſt
alpha ⁊ o.i.p̃ncipiũ ⁊ finis:⁊ bonoꝝ largi
toꝛ oĩm incipit.Et qm̃ ſcriptũ eſt iohã.xv.
Sine me nihil poteſtis facere.Etiã os ape
rire petit ante oĩa fiducialiter ab eo q̃ dicit
aperi os tuuz ⁊ ego adimplebo illud. vt ei
os aperiat ad digne ip̃m laudandũ dicẽs
Dñe labia mea apies ⁊ os meũ ⁊c. Quia
non eſt ſpecioſa laus dei in oꝛe pctõꝛis ni⸗
ſi ipſe in laudẽ ſui illius os aperire digne
tur.iuxta illud ꝓphete. Quare tu enarras
iuſticias meas.⁊ aſſu.teſta.me.p os tuum
Finit etiam hoc officium in ipſo deo duz
dicitur Deo gratias.vt initium ⁊ finis cir
culariter referantur ad eum qui eſt alpha
et o.Et q dicitur aperies ponitur tempus
pro tempoꝛe.id eſt aperi. / Rurſus petit
ſua labia aperiri:quoniaz pridem in com
pletoꝛio nos deo commendauimus.⁊ os
et pectus ſigno crucis munientes conclu
ſimus.quare merito nunc euz precatur vt
labia clauſa aperiat ad laudanduz.Cho⸗

rus vero ad notandū armoniã nõ mutata perſona rñdens dicit Et os meū annūciabit laudē tuã. Eſt em̄ vera armonia vt ſit credentiū cor vnū ⁊ aĩa vna. Act. c. iiij. Et in tali vnitate deus laudatur. Quia vͦo dyabolus de laude abhorret: ꝓpter qđ deum laudare volentē ſatagit impedire. nã ꝯtēptus pharao. i. dyabolus ſurgit in ſcãdala. ideo eccl'ia ne ſuccūbat ſtatiʒ impetrata loquēdi licētia orat dicēs alta voce Deus in adiutoriū meū intēde. Chorus rñdēs dicit Dñe ad adiuuandū me feſtina. Sane premiſſis duobus habitis vicʒ grã ꝑ quaʒ os aperitur ⁊ dyabolo ꝑ auxilium dei repulſo. nihil aliud reſtat niſi laudare. Vñ ſtatim eccl'ia laudãs ſubiicit Gl'ia pri ⁊c. de quo in ꝓhemio dictū eſt. Verū q: nõ ſufficit deum laudare niſi etiã ad laudandū alios inuitemus vt q̄ audit dicat veni. Apo. vl. Et cortina cortinã trahat. Exo. xx. ideo ſeq̄tur inuitatoriū ⁊ ĩuitatorius pſalmus Venite exultemus. Vbi multiplex cã redditur quare deo exultare ⁊ iubilare debemus dū ibi dr̄ Qm̄ deus magnus ⁊c. Et vltimo aſſignatur cauſa. ſ. ne ingrati ſimus ſicut iudei q̄ ꝓpter ſuã ingratitudinē ⁊ maliciã terram ꝓmiſſionis nõ intrauerūt. Vñ dr̄ ibi: ſi introibūt in requiē meã. q̄ſi dicat: nõ / Inuitatoriū aūt alta voce dr̄: q̄i mr̄ eccl'ia ꝑ illđ inuitet oēs ad cõfitendū dño. iuxta illud Venite filii audite me. qđ notat ſcđs v̄ſus Preocupemus ⁊c. Hinc eſt ꝙ in q̄buſdaʒ eccl'iis iacētes ad orōnē añ matutinū ante ſingula altaria / ſtatim cū audiūt cãtari. venite exultemus. choꝝ intrãt. Incipiēs em̄ inuitatoriū eſt q̄ſi p̄co tanq̄ꝫ tuba exaltans vocē ſuã. Premittitur ergo inuitatorio vox hūilis: ſʒ cū venit ad pſalmū inuitatoriū exaltatur: q: eccl'ia p̄mo ſecreto q̄ſi oſtio clauſo laudat deū ꝓpter ſe: ſed poſtea manifeſte ꝓpter alios vt ardor accēdat ꝓximos. Hinc ergo eſt ꝙ in p̄cipuis feſtiuitatibus inuitatoriū q̄ſi voce valde demiſſa inchoatur. ſed cū venit ad v̄ſum Hodie ſi vocē eius ⁊c. exaltatur: ne q̄s corde forte obduratus de voce non audita cauſetur. Vñ eſa. Quaſi tuba exaltata vocē tuã. Rurſus voce demiſſa inchoatur. ad notandū ꝙ in p̄nitius eccl'ia populus clam ad fidē ⁊ ad xp̄m colendū inuitabatur. Sʒ poſtea vox exaltatur vt oſtēdatur ꝙ hodie libere inuitatur p̄dicatur ⁊ adoratur. Itē inuitatoriū ipm̄ ad aliq̄s v̄ſus illius pſalmi Venite repetitur integre ⁊ ad alios imꝑfecte: q: licʒ oēs ꝑ ipm̄ inuitatoriū ad laudes et gl'iam dei inuitētur: aliq̄ tñ ꝑfecte ⁊ aliqui imꝑfecte hãc inuitatōem recipiūt. Dicitur aūt ſexies integre. q: illi inuitatōem integre recipiūt q̄ ꝑfecte laudes deo referunt. Perfecte aūt laudes referūt q̄ nil qđ nõ ſit laudis interponūt. Quia ergo ſenarius ē primus nūerus ꝑfectus qđ patet: q: cõſtat ex ſuis ꝑtibus aliq̄tis. ſ. vno duobus ⁊ trib9 iō ſexies integre repetitur. Ter vͦo imꝑfecte repetitur ꝓpter illa tria hoīʒ genera q̄ ad cenam inuitati inuitatōem nõ receperūt. ſ. auari. ſupbi. ⁊ luxurioſi. vt dicetur in. vi. ꝑte ſub ſcđa dñica poſt pēthe. Vel ꝓpter nr̄am in tribus. ſ. in corde. in ore. ⁊ in ope imꝑfectionē / Ceteꝝ epyphanie offm̄ inuitatorio carʒ. ꝓut ibi in. vi. ꝑte dicetur. ⁊ etiã mortuoꝝ officiū niſi funere p̄ñte. q: ĩ illo officio xp̄i exequias imitamur. nõ em̄ in paraſceue dicitur. Adhuc q: nõ ſufficit deū ore laudare niſi et mente laudetur. iō poſt inuitatoriū ſubiicitur hymnus. i. laus dei / Itē q: poſt inuitatōem ꝯſeq̄nter multi deū cū leticia laudãt. iuxta illud. Audiuit ⁊ letata eſt ſyon. iō poſt inuitatoriū cãtatur cõiter hymnus / Tertio dicitur hymnus in ſignū ꝙ ſicut legitur in actibus ap'loꝝ. gētes gauiſe ſunt q: ad fidē vocate ſunt. Porro q: iteꝝ nõ ſufficit laus oris et cordis niſi ⁊ opus ſequatur: q: fides ſine opibus nõ ꝓdeſt imo mortua eſt. iō poſt hymnū ſequūtur pſalmi q̄ bonã opatōeʒ dſignãt. Dicūtur etiã ãtiphone q̄ ſignificãt caritateʒ ſine q̄ op9 nõ ꝓficit. ⁊ v̄ſiculi de q̄bus in ꝓhemio dictū eſt. Poſt v̄ſus aūt lectiōes per q̄s doctrinã habemus dr̄ orō dñica. Prio ad notãdū ꝙ q̄ eget ſapiētia ⁊ ĩtellectu doctrine poſtulet illã a deo q̄ ſcđm btm̄ iacobū dat affluēter oībus ⁊ nõ improperat. Secūdo vt ipius orōnis auxilio proficiat no-

bis verſus intentio. Tertio vt ꝑ illam dya
boli temptatões pellãtur. Ille em̃ ſentiẽs
nos velle lectões legere. in q̃bus ſanctorũ
victorie ꝯtra ipm̃ habite leguntur. ſatagit
nos acrius impugnare. Vñ nos illa oõe
munimus. Dr̃ aũt ſecrete ꝑ qḋ ſecretum re
gis ꝯſiliũ intelligit̃ vt ꝓpoſite ſilitudinis
ꝓſequamur exẽplũ ⁊ vt diligẽtius capiat̃
vel q: in ea loq̃mur deo. Vltia tñ ꝑs patẽ
ter ꝯcludit̃ vt pateat ad qḋ oĩo ip̃a dicat̃. ſ.
ne lector ꝑ fantaſiã tẽptationũ efferatur. ⁊
auditor a lectõis ĩtellectu ⁊ ꝓfectu fraudet̃
De hoc ſub ti. de p̃ma dicet̃. Per p̃ces ḋo
q̃ dñicã oĩonem añ lectões ſequũt̃ implo
ratur ſcõꝝ intercessio ad obtinendũ qḋ in
ip̃a oĩone poſtulat̃. Oramus em̃ dñm vt
mittat oꝑarios in meſſem ſuam: ⁊ aperiat
cor nr̃m in lege ſua ⁊ in p̃ceptis ſuis: ne ſe
men verbi dei qḋ audituri ſumus / aut vo
lucres comedãt / aut ſpine ſuffocẽt / aut in
petra vbi nõ hꝫ humorẽ areſcat. Cõſeq̃n
ter lectões que ſunt doctrina ſubijciunt̃: ⁊
poſt lectões reſpõſoria q̃ bona oꝑa ſignifi
ficãt. de q̃bus in ꝓhemio dictũ eſt. Illḋ ãt
ꝯſiderandũ eſt ꝙ in diebus feſtiuis ⁊ dñi
cis tres dicimus nocturnas. in ꝓfeſtꝭ vnã
Siquidẽ in triũ nocturnoꝝ officijs tria tẽ
pora repñtamus. ſ. tp̃s añ legẽ. tp̃s ſub le
ge. ⁊ tp̃s gr̃e. quoꝝ quodlibet tribus diſti
ctionibus variat̃ / Tẽpus añ legẽ has di
ſtinctões habuit. Pria fuit ab adã vſq: ad
noe. Secũda a noe vſq: ad abraaz. Tertia
ab abraã vſq: ad moyſen / Tẽpus ſub lege
has diſtinctiões habuit. Pria a moyſe vſ
q: ad dauid. Secũda a dauid vſq: trãſmi
gratõem babilonis. Tertia a trãſmigrati
one babilonis vſq: ad xp̃m. Tẽpus vero
gr̃e has diſtinctões habuit. Prima diſtin
ctio fuit apl̃ice ⁊ euãgelice p̃dicatõis. Se
cũda tẽpus impugnatõis ꝑ hereſes emer
gentes. Tertia tẽpus pacis qñ ſcꝫ hereſes
eliminate ſũt. Recte aũt tres nocturni pa
tres ſeu fideles vtriuſq: tp̃is ſignificant: q̃
vigilãtes ꝑ dei laudẽ ad eternã ꝑuenient
laudẽ. Vñ apl̃s. Om̃s ſtabimus añ tribu
nal iudicis. ⁊ nos qui viuimus. ⁊ qui reſi
dui ſumus nõ p̃ueniemus eos qui dor
mierũt. Quia ergo illi bonis inſiſtẽtes ope
ribus bñ vigilauerũt: merito ⁊ nos vt eoꝝ
meritis trinitati placere ⁊. ix. ordinibus an
geloꝝ ſociari poſſimus / in nocturnali offi
cio ſub antiphonaꝝ pſalmoꝝ ꝟſuuꝫ lectio
nũ rñſorioꝝ nonenario deo laudes canim⁹
Antiphone ad dilectõem. pſalmi ad actio
nem. verſus ad exercitatõem. lectiones ad
dei cognitõem. reſpõſoria ad gaudiũ ⁊ cã
tum pertinent angeloꝝ. Nouenarij vero
antiphonaꝝ pſalmoꝝ. lectionũ ⁊ reſpõſo
riorum ꝓ eodẽ accipiunt̃ q̃tũ ad numeri
ſignificatõeꝫ. De hoc etiã in. vj. parte ſub
feſto natalis. ⁊ ſub feria quinta cene dñi. ⁊
ſub ti. de. vij. diebus poſt paſcha. In qui
buſdam tñ eccl̃ijs qñ dicit̃ Te deũ lauda
mus. nouũ reſponſoriũ nõ dicit̃. Premiſ
ſas itaq: triũ tẽpoꝝ nouẽ diuerſitates ſeu
diſtinctiones inuenimus in nocturnis ſo
lennitatũ ſanctoꝝ dñicarũ. In ſolẽnitati
bus em̃ ſanctoꝝ tres nocturnas celebran
tes imitamur excubias celeſtis hierl̃m. q̃
edificat̃ vt ciuitas ⁊ ꝯſeruat̃ ꝑ angeloꝝ ex
cubias q̃ trini trinas diſtingũt. dũ ter tri
nitati ꝯcinũt. ſic ⁊ nos q̃ ĩ illã credim⁹ tres
nocturnas celebram⁹. Imitamꝰ ẽtĩ h̃ p̃mi
tiue eccl̃ie tres ĩterpolatas excubias q̃ ter
in nocte ſurgebãt ad ꝯfitendũ dño vt pre
miſſum eſt / Siquidẽ canimus. ix. antipho
nas. ix. pſalmos. ix. lectões. ⁊. ix. reſpõſoria
vicꝫ in vtroꝝ nocturno tres ſiue tria. ad no
tandũ om̃s electos q̃ fuerãt añ legẽ. ſub le
ge. ⁊ ſub gratia aſſociatos eſſe in cognitio
ne ſancte trinitatis. ix. ordinibus angeloꝝ
et in celis ip̃i trinitati cõgaudere ⁊ vſq: in
fine ſociabunt̃. Sicut aũt angeli p̃ores ele
ctio fuerũt: ita ⁊ pſalmi lectões precedunt
In dñicis q: diebus in q̃bus aliud feſtum
non occurrit / tres nocturnos celebramus
Et dicunt̃ in p̃mo nocturno duodecꝫ pſal
mi ⁊ tres antiphone: quaꝝ quelibet reſpõ
det q̃ttuor pſalmis. ⁊ in pleriſq: locis vnũ
Gloria pr̃i. quattuor pſalmis reſpondet.
Sane dñicã diẽ dñs ſua reſurrectiõe glo
rificauit. ⁊ ĩ ea ãgeloꝝ ꝯſortiũ ꝓmeruimus

Unde dñica nox dñicã reſurrectõez nobiſ
ad memoriã reducit. ⁊ etiã reſurrectõez oĩz
fideliũ q̄ ab initio mũdi fuerũt: ⁊ vſq̄ ad fi
nez ſeculi futuri ſunt: q̄ in reſurrectõe dñi
oĩm electoꝝ reſurrectio ſignificata eſt. Pri
mum nocturnũ recolit tp̄s añ legẽ. tp̄s ſcz
legis naturalis. duodecz pſalmus illius re
colit reſurrectõem oĩm ſctõꝝ illius tp̄is p̄
ſertiz. xij. p̄triarchaꝝ q̄ tũc maxĩe viguerũt
et vigilauerunt: a q̄bus pp̄ls dñi in. xij. tri
bubus fuit ꝑpagatus q̄ fuit dño pp̄ls pe-
culiariſ. ſicut in tp̄e gr̃e. xij. ap̄li p̄ ceteris p̄
fulſerũt. Quaternarius pſalmoꝝ nũerus
iiij. p̄ncipales ſeu cardinales v̄tutes p̄ten
dit. vicz prudẽtiã. iuſticiã. fortitudinẽ. ⁊ tẽ
perãtiã. q̄s credimus ſctõs p̄triarchas ſuo
tp̄e p̄ ceteris habuiſſe ⁊ alijs exẽplo mon
ſtraſſe. Tres antiphone fidẽ ſctẽ trinitatiſ
ſiue dilectõem in ea oſtẽdũt. Quaꝝ q̄libet
rñdet q̄ttuor pſalmis. Nã q̄libet tenens fi
dem ſctẽ trinitatis q̄ttuor p̄miſſis virtuti
bus eſt quadratus. Ciuitas em̃ in quadro
poſita eſt. ſicut habet apoc. c. pe. Jdõ aũt q̄t
tuor pſalmi ſub vno Gl'ia dicunt nec ſepa
rant. q̄ q̄ttuor p̄miſſe v̄tutes inſeꝑabiles
ſunt: ſz q̄ hz vnã hz oĩs. ſicut ꝓbat augu.
Jtẽ in eo q̄ ſub vna gl'ificatõe trinitatꝭ q̄t-
tuor pſalmi copulant oñdit dictos p̄triar-
chas ĩ vna fide trinitatꝭ dictas q̄tuor v̄tu
tes habuiſſe ⁊ ceteris exemplo mõſtraſſe.
Uerũ quidã oĩs pſalmos p̄me nocturne
ſub vna antiphona cãtãt ad notãdũ dele
ctatõem quã hñt in cognitione trinitatis.
Quidã etiã ad quẽlibet pſalmũ dicũt Gl'a
ſz ꝑ tres antiphonas eos diſtingũt: q̄ q̄li
bet tenet ex ſuo dono reddere laudes trini
tati ex hac delectatõe quã hz in cognitiõe
trinitatꝭ. Et attẽde q̄ in p̄ma diſtinctiõe tẽ
poris ante legem vigilauerunt abel. enos.
enoch. ⁊ lamech. qd̄ ĩ p̄mis q̄ttuor pſalmiſ
innuit. Btũs vir. cãtat abel. q̄ tanq̄ lignũ
plantatũ ſecus decurſus aquaꝝ dedit ĩ tẽ
pore ſuo fructũ iuſticie. dũ ꝓ iuſticia cõſer
uanda ſuccubuit. Quare fremuerũt. cãtat
enos. q̄ dño ĩ timore ſeruiuit dũ nomẽ dñi
inuocauit. Dñe q̄d multiplicati ſunt. can-
tat enoch. quẽ dñs ſuſcepit dũ eũ ĩ paradi
ſuz trãſtulit. Dñe ne ĩ furore. cãtat lamech
quẽ dñs exaudiuit dũz ei talẽ filiũ dedit q̄
genus hũanũ a furore dei in arca ſaluauit
Quare igit̃ q̄ttuor dũtaxat pſalmi dicunt idõ
duo pſalmi d̄ matutinali officio ſbtrahũt
vicz Cũ iuocarẽ. ⁊ Uerba mea. Et illi poti'
q̄ alij. q̄ p̄mus ſp̄ in cõpletorio ⁊ ſcdõ i ſe
cũda feria ad laudes dr̃. In ſcd̃a võ diſtin
ctõe p̄mi tp̄is vigilauerũt noe. ſem. heber
et phare. qd̄ in ſeq̄ntibus q̄ttuor pſalmis
innuit. Dñe deus me'. cãtat noe. quẽ dñs
in illa generatõe iuſtũ iuenit: ⁊ idõ aq̄s pſe
quẽtib' ſaluũ fecit. Dñe dñs nr̃. cãtat ſem
quẽ dñs gl'a ⁊ honore coronauit dũ eũ ſup
frẽs p̄ris bñdictõe ſublimauit. Cõfitebor
tibi. cãtat heber. q̄ mirabilia dei narrauit
cũ ciuitatẽ gigãtiũ diſſipauit. In dño ꝯfi
do. cãtat phare. q̄ ĩ vrbe caldeoꝝ poſitus i
dño ꝯfidit. cui' ꝑs calicis ignis ⁊ ſulphur
extitit. In tertia diſtictõe p̄mi tp̄is vigila
uerũt abraã. yſaac. iacob. ⁊ ioſeph. qd̄ ſeq̄n
tes pſalmi declarãt. Saluũ me fac. cantat
abraã. quẽ deus ſaluũ fecit: ĩ cui' tp̄e ſctũs
defecit q̄ ydolatrie ſeruierũt. Uſq̄quo. cã
tat yſaac. quẽ dñs in ſacrificio reſpexit. Di
xit ĩſipiẽs. cãtat iacob q̄ ſpes dñi fuit. Uñ
ibi dr̃. Exaltabit iacob ⁊ letabit̃ iſrl̃. Dñe
q̄s habitabit. cãtat ioſeph. q̄ fuit ſine ma-
cula dũ adulteriũ recuſauit. Scdm vero
nocturnũ dñicale ſiue tres pſalmi q̄ tũc di
cunt cũ trib' ãtiphonis ⁊ trib' gl'ificatõib'
recolũt reſurrectõem eoꝝ q̄ ſub lege moſa
ica fuerũt. ⁊ lz tũc multi ſcti fuerũt: tñ tres
ordĩes fuerũt. ſ. legiſlator cũ ſuis imitatori
bus. ⁊ pſalmiſta cũ ſuis. ⁊ pp̄he. Fuerunt
nãq̄ aliq̄ doctrĩa legis ꝯtẽti. Fuerũt et ali
qui q̄ cũ dauid vl' ad modũ ipius dño pſal
mos decãtauerũt añ arcã eiuſ. Fuerũt ⁊ p
phete q̄b' datũ fuit corrigere pp̄l'm doctrĩa
⁊ ſapiẽa ſibi a deo data ⁊ p̄dicere eis futura
Propt̃ hos tres ordĩes tres pſalmos dici
mus. ⁊ q̄ iſti fuierũt trinitati cũ delectati
one ſpũali. idõ ad ſingulos dicim' Gl'ia pri
cũ antiphona. Qui ãt oẽs pſalmos prime
nocturne dicũt ſub vna ãtiphõa. ⁊ oẽs ſe

4or vtutes

4or ps. sub uno gl'ia dicunt'

ſecunde nocturne ſub tribus ħ attēdūt. q̄ꝛ
et ſi illis q̄ fuerūt tp̄e legis nature reuela-
ta fuerit aliq̄ꝫtulū vitas illiſ. tñ q̄ fuerūt ſb
lege moyſi magis: ꝛ inde maioꝛ ē eis exul-
tatio qḋ notat ātiphonaꝝ triplicatō. Pre
terea illis q̄ fuerūt ſub lege nature ꝓmiſſa
fuit hereditas. ſꝫ his q̄ fuerūt ſb lege moy
ſi collata. Et nota ꝙ ī p̄ma diſtictōe tp̄is le
gis vigilauerūt ſacerdotes vt aarō cū do-
cuit q̄s exp̄mit pſalm⁹ Cō ſerua me. quoꝝ
dñs pars fuit hereditatꝭ ꝛ calicis. In ſcḋa
iudices vt gedeō dū iudicauit: q̄s exp̄mit
pſalm⁹ Exaudi dñe iuſticiā meā. q̄ꝝ iudici
uꝫ ꝓdijt de vultu oīpotētꝭ. In tertia reges
vt ſalomō dū ꝑplꝫ rexit q̄s īſinuat p̄s Di-
ligāt te q̄s dñs ꝯſtituit ſup gētes. In t̄tio
v̊o nocturno tres pſalmos dicimus: recolen
tes reſurrectōem oīm illoꝝ q̄ tp̄e grē ſiue ī
nouo teſtō ſi trib⁹ mūdi ꝑtibus. ſ. aſia. afri
ca. ꝛ europa. viguerūt ꝛ vigebūt. Et q̄ꝛ tp̄e
grē maxīe facta ē reuelatio ꝛ īpletio vitoꝝ
iō pſalmi illi cātant̄ ſepi⁹ cū ātiphonis ha
bētib⁹ all'a. ad maius gaudiū deſignādū. ꝑ
ut pleni⁹ ī. vj. ꝑte ſub natali dicet̄. Hīc etiā
ē ꝙ ī q̄buſdā eccl'ijs ſꝑ ī oī tertio nocturno
ſiue dñicali ſiue feſtiuali lectōes ex nouo te
ſtamēto ſubijciūt̄. ſ. expoſitōes euāgelioꝝ
et dr̄ Te deū lau. Et attēde q̄m ī p̄ma di-
ſtinctōe tp̄is grē vigilauerūt apl'i q̄ expri-
munt̄ ī pſalmo Celi enarrāt. q̄ꝛ ī oēꝫ terrā
exiuit ſon⁹ eoꝝ. In ſcḋa martires q̄s decla
rat p̄s Exaudiat te. q̄ꝛ dñs ꝓtexit eos ī die
tribulatōis eoꝝ. In tertia ꝯfeſſores q̄s in-
nuit p̄s. Dñe ī v̄tute. q̄ nō ſūt fraudati vo
lūtate labioꝝ ſuoꝝ. Illḋ ḡ ītereſt inter. xij.
pſalmos p̄mi nocturni q̄ ſine ātiphonis di
cunt̄: q̄ꝛ nō q̄libꝫ eoꝝ hꝫ antiphonā. ꝛ tres
pſalmos alioꝝ nocturnoꝝ q̄ cū antiphōis
dicunt̄: qḋ ītereſt inter. xij. p̄riarchas q̄ ꝑe
grini erāt ꝛ ſperabāt hereditatē quā eorū
poſteri poſſederūt. ꝛ eoꝝ poſteros q̄ terraꝫ
p̄rib⁹ eoꝝ ꝓmiſſaꝫ hereditauerūt. Inter il
los q̄ꝫ tres pſalmos tertij nocturni q̄ dicūt̄
cū antiphonis habētib⁹ all'a. ꝛ illos ſecun
di nocturni q̄ dicūt̄ cū ātiphōis ſine all'a
illḋ ītereſt qḋ ītereſt int̄ illos q̄ habuerunt

teſtm̄ imitandū ꝛ eos q̄ hñt nō imitāduꝫ
Maioꝛ nāq̄ꝫ eſt gloriatio noui q̄ꝫ veteris
teſtamēti. ꝛ de p̄ceptis q̄ꝫ de ꝓmiſſis. Pre
miſſi igit̄ tres nocturni ſunt illi tres anni
ficulnee/ quā dñs ītilē īuenit dicēs ḋ illa
Dimitte me vt ſuccidā. Et rñſum ē ei. Ad
huc dimitte eā ħ anno vt circūfodiā eaꝫ ꝛ
mittā ſtercora. Cātamus eñ ī p̄ma noctur
na vt recolētes facta patrū q̄ ſub lege na-
ture fuerūt/ nō īutiles īueniamur. Canta-
mus etiā in ſcḋa ꝛ tertia vt recolētes facta
patrū q̄ ſub lege moſaica. ꝛ q̄ etiā añ nos
fuerūt ſub lege grē/ nō īutiles īueniamur
Et ſi īutiles ſim⁹ oꝑtet ꝙ paſtoꝛ nr̄ fodeat
circa nos dicēſ. reducēdo nobis ad memo
riā moꝛtē illoꝝ q̄s vidim⁹ paulo ante floꝛe-
re. Fili vide q̄ꝫ fortis fuit ille/ q̄ꝫ nobilis/ q̄ꝫ
diues/ q̄ꝫ potēs: ꝛ ecce ad momētū trāſiuit
oꝑtet etiā vt ſtercora ponat. pctā vicꝫ ante
oculos nr̄os ponēdo. ꝛ ſi ħ nō hꝫ effectum
dicat In ꝓxio ē ꝙ dñs ad radiceꝫ arboris
ſecurim ponet: ꝛ ſi te īutilē īueniet/ in ignē
eternū vbi ꝑpetuo ꝯbureris ꝓijciet. Di
cto de nocturnis feſtiuitatū ꝛ dñicaꝝ: nūc
ḋ nocturnis ferialib⁹ ſiue nō ſolēniū dieꝝ
pauca dicamuſ. Et q̄ dē ī illis dicimus. xij.
pſalmoſ: vt nos deo debere ſuire. xij. noctis
horis oñdam⁹/ cuilibet hore vnū pſalmū
attribuētes. cū nō poſſim⁹ iugit̄ deo ſerui
re. put ī ꝓhemio dictū ē. Olim q̄ dē varij
pſalmi canebāt̄. Nā alij q̄nq̄gīta. alij plu
res. alij pauciores dicebāt. Sꝫ angelo reue
lāte patres ꝯuenerūt vt. xij. dicerent̄. Qui
pſalmi bini ꝛ bini dicūtur: ad notandū ꝙ
ſine caritate q̄ adminus inter duos ꝯſiſtit
laudes nr̄e vl' opa nr̄a nihil ꝓſunt. In q̄-
buſdā tñ eccl'ijs ī diebus ꝓfeſtis int̄ duos
pſalmos Glr̄ia p̄ri īterponit̄: ad notādū ꝙ
xp̄s eſt dei ꝛ hoīm mediatoꝛ. In alijs v̊o
eccl'ijs duo pſalmi ſub vno Glr̄ia p̄ri termi
nant̄ ad notādū ꝙ laudes nr̄e tūc deo acce
pte ſunt ſi ī caritate maneamus. ꝛ ſic īter
duos pſalmos nihil īterponūt: q̄ꝛ īter de-
um ꝛ ꝓximū in quoꝝ dilectōe caritas pro
prie ꝯſiſtit mediū nō habet̄. Et ſm ħ ī. xij.
pſalmis ſepies tm̄ Glr̄ia p̄ri dr̄: ſic ſex ſunt

mundi etates. Preterea ſicut hoī a natiuitate vſq3 in finē vite ſex etates naturaliter acciduñt: ita in quotidiano nocturno ſexies dr̄ Glīa pr̄i. vt recolamus q2 vſq3 in finē in dilectione pſeuerare debemus. Propt̄ eādem etiā cauſaz tūc ſex antiphone dicunt̄ q̄ q̄d ſignificēt in phemio dictū eſt. Uel ꝓpter ſex opa mīe q̄ ſi obſeruauerimus/ de tenebris huius noctis vel mortis ad veram lucē z vitā ꝑueniemus eternā/ Tres q3 lectiones q̄ tūc dicunt̄ doctrinā electoꝝ triū tēpoꝝ ſignificāt. Et cū ipſis interpolate tria reſpōſoria dicūtur ad notandū q2 q̄cquid electi in tribus tpibus docuerūt. z quicq̄d in tribus etatibus agimus/ ad dn̄i trinitatem referimus z trinitatē in fide ſpe z caritate glificamus. Rn̄ſoria eñ a rn̄dēdo dicūtur. Ad h̄ tres lectōes dicūt̄: q2 dn̄s tres poſuit vigilias dicēs. Si ī pma. ſi ī ſcda. ſi in tertia venerit: z ita īuenerit. btī ſunt ſui illi. Que tres vigilie tres etates deſignāt. ſ. puericiā. iuuētutē. z ſenectutē. in q̄bus bn̄ vigilādo deū laudare debemus. Et nota q2 pſalmodia triū nocturnoꝝ tā dn̄icaliū q̄3 ferialiū dieta vocat̄. Un̄ exo. c. iij. Uiaz triū dierū ibimus ī ſolitudīe. Sane greg. vij. ꝯſtituit vt in die reſurrectōis vſq3 ī ſabbatū in albis. z in die pēthecoſtes vſq3 in ſabbatū eiuſdē. tres pſalmi tm̄ ad nocturnos: tres q3 lectōes dicat̄/ Oībus vo alijs diebus p totū annū ſi feſtiuitas ē/ nouē lectiones legant̄. alijs vo diebus. ſ. in ferijs duodecim pſalmi z tres lectōes legāt̄. In dn̄icis vo diebus exceptis dn̄icis paſche z pēthe. xviij. pſalmi z. ix. lectōes dicantur. Illi aūt q̄ ſingulis diebus pret̄ hebdomadas paſche z pētheco. tm̄ tres pſalmos z tres lectōes dicūt: nō ex regl̄a ſctoꝝ patrū ſ3 ex faſtidio h̄ facere: cōprobant̄/ Nocturnis finitis cāpane pulſant̄. z Te deuz laudamus alta voce cātat̄. ad notandū q2 manifeſte z mirifice eccl̄ia tpe grē laudat deū et ad ſignādū q2 ſi bonis opibus doctrine ſancte bn̄ rn̄derimus/ ad celeſtē laudē cuz angelis ꝑueniemus. Cātus q3 tūc alta voce factus/ gaudiū mulieris de dragma ꝑdita inuēta deſigīt. Cr vo finis eiuſdē cātici ibi Per ſingulos dies zc. z alij vſus ſequētes altius canūt̄ ſignificat ꝯgratulationez vicinaꝝ quā mulieri ꝓpter dragmā repertā fecerūt. Cōpulſatio vo cāpanarū ꝯuocatōez vicinaꝝ repſentat. In q̄buſdā etiā eccl̄ijs luminaria accēdunt̄. Nā z mulier ipa lucernā accenſa totā domū euertit Hoc etiā ſignificat q2 eccl̄ia catholica per xp̄z extrahit̄ de inferno. Uel ipe hymnus. futuꝝ gaudiū z leticiā repn̄tat: quā eccl̄ia requieſcēs a laboribus ſuis eſt in die iudicij ꝯſecutura/ Et eſt ſciēdū q2 cū btūs ambroſius btm̄ auguſtinū de manicheis ꝯuerſuz baptiſaſſz dixit Te deū laudamus. Auguſtinus vo rn̄dit Te dn̄m ꝯfitemur. Et illo dicēte Te eternū p̄rem. ille rn̄dit. Tibi oēs angeli zc. z ſic totū illū hymnū alternatī cōpoſuerunt. Poſt Te deū laudamus vel qn̄ illd̄ nō dr̄/ poſt oēs lectōes z rn̄ſoria dr̄ vſus a ſacerdote p quē excitat audiētes vt in dei laudē pmaneāt. z dr̄ voce magis demiſſa ad notādū q2 nō ꝓdeſt clamor vocis niſi aſſit clamor cordis. / Uerꝫ btūs Bn̄dictus aliter officiū noct̄ ordīauit: nō tm̄ diſſentiēs a pmiſſa eccl̄ie ordinatōe vel illi in aliquo ꝯtradicēs: ſ3 ordini ſuo quoddā peculiare ꝯſtituēs. Ipe nāq3 īſtituit ſemel dici Deus in adiutoriū meūītēde. z ter Dn̄e labia mea apies. ꝓpter reuerētiā vnitatis et trinitatis. Deinde pſalmū Dn̄e q̄d multiplicati. eo q2 a ſomno ſurgēs dicī eo. ego dormiui z ſomnū cepi zc. Deīde in primo nocturno ſex pſalmos z q̄ttuor lectōes cū totidē rn̄ſorijs cātari īſtituit. z totidē in ſecūdo. p h̄ vitā ꝯtēplatiuā innuēs z. actiuā Senarius eñ pſalmoꝝ nūerus vitā deſignat actiuā in qua ſenīie opa ꝑuenit exerceri. ſi q̄s ad ꝯtēplatiue vite pfectōem voluerit ꝑuenire q̄ p q̄ttuor euangelia deſigīt et p quattuor lectōes ſimilit̄ figurat̄. Quaternarius quidez nūerus apd̄ monachos quadratā ſtabilitatē z euāgelicā in ſctīs exprimit: ſeu q̄druplicē ſenſuz ſcp̄turaꝝ ꝓpt̄ quadrigas aminadab. i. hiſtorialē. allegoricū. tropologicū. z anagogicuz. In tertio

vero nocturno tria cātica cantari inſtituit in laudē trinitatis: a q̄ nobis vite pfectiōe dari cū caritate credimus ⁊ ſperamus. Cātātur aūt illa cātica cū all'a. qđ eſt cāticum celeſtis leticie: vt p h' totā trinitatē eſſe dignā celeſti laude oſtēdat' ⁊ ad quam plene laudandā nō ſufficit laus hūana. Quattuor vo lectōes de euāgelio q̄ ſequūt' ſignificāt q laudatores dei p q̄ttuor euāgeliſtaꝝ doctrinā dn̄i eſſe q̄ttuor v̄tutibus īſigniti p q̄ttuor etiā rn̄ſoria laudātiū alacritas deſignat'. Sȝ ne h' bonū agētes illđ ſibi aſcribāt ſȝ totū dī laudi attribuāt ⁊ ſe illi' ſuos oſtēdāt / ſubiūgit' Te deū laudamus. Poſt ea legit' euāgeliū qđ ſignificat denariuȝ. i. vitā eternā q̄ digne deū laudātibus ī fine reddet'. ad qđ ſeq̄tur amen. i. fiat nobis qđ ex euāgelio credim' ⁊ ſperamus. Hymn' vo q̄ ſequit'. ſ. Te decet laus ⁊c. gaudiū qđ ſancti poſt laborē hn̄t de remuneratione denarij ſignificat. Monachi aūt nūq̄ȝ nouem lectōes dicūt niſi ī exequijs mortuoꝝ. Vn̄ ⁊ in triduo an̄ paſcha nouē dicūt q̄ſi exeq̄as dn̄i repn̄tātes. Ad laudes aūt inſtituit pſalmū illū Deus miſereat' nr̄i. p̄mo abſq̄ȝ antiphona decātari. Tū q̄ tenebriſ fatiſcētibus diluculo matutine laudes cātant' ⁊ in eo dr̄ Illuminet vultū ſuū ſuper nos. Tū q̄ h' offm̄ ad dn̄i ptinet reſurrectionē. Rurſus monachi dn̄icā orōnē ī voce dicūt ppt ſimplices q̄ eā nō itelligūt: aut obliuiſcūt'. ⁊ ppt' v̄ſutos q̄ ſpinā odij gerētes in corde fratrē odiūt nolentes dicere Dimitte no. de. no. ſicut ⁊ nos di. de. nr̄is. Hoc igit' dicere cōpellunt' ī publico vt purgētur ab illo vicio tā ī fine noct̄. i. ī matutinis laudibus: q̄ȝ ī fine diei. i. ī veſpis. vt noctē aut diē nō ptñ ſeāt ſine recōciliatōe fratris. In alijs aūt horis nō dicūt ī voce q̄a ſepe ptingit fratri fratrē iraſci. ⁊ qđ furoris īpetu cōmoueri. q̄ lȝ ſtatim aīm nō cohibeat expectādus tn̄ eſt ad veniā. Sufficit eñ ſi ſol nō oriat' ſup iracūdiā eius nec etiā occidat ſicut dicit apl's. Dicūt etiā q̄ttuor ſolūmō pſalmos ad veſpas. pt ī. vj parte ſub ti. de tpe aduētus dicet'. Nō vacat etiā a miſterio q monachi ſe toto corpe ab oriēte in occidentē girāt: ſignificantes deū vbiq̄ȝ adorādū fore q̄ſi vbiq̄ȝ pſenteȝ. vl' q̄ rōnabili motu ab ortu nr̄e natiuitat̄ vſq̄ȝ ad occaſum mortis eū ſeq̄ tenemur ſicut ⁊ firmamētū naturaliter v̄tit' ab oriente in occidētē. Hoc etiā q̄dā dſignt eccl'ie ī q̄b' dicētes Gl'ia pr̄i / ſe inclināt ad oriēteȝ ⁊ ſubdētes Sicut erat ⁊c. ſe v̄tūt ī occidētē. Deuotio eñ in diuinis officijs ē ſeruāda. Qr̄ vo monachoꝝ offm̄ ad nos nō ptinet ad pn̄s de illo ſufficiat h' dixiſſe. Ultīo nota q monachoꝝ ordo figurā cherubin qui inť angeloꝝ ordines eximior pdicat' hīc p bat'. nam ſicut cherubin ita ⁊ monachi ſex alis velant': dicēte ſcriptura. Sex ale vni ⁊ ſex ale alteri. Due quidē ī capucio q̄ caput tegit' demōſtrant'. Illud vo tunice qđ brachijs extēdit' ſiue dextra ⁊ leua alias duas dicimus eſſe alas. ⁊ an̄ ⁊ retro alias duas et ſic illđ q̄ corpus tegit' ſex alaꝝ nūeꝝ īplere aſſerit'. Habitus q̄ȝ eoꝝ habitū imitatur ſctōꝝ. De helya nāq̄ȝ legit'. Uir piloſus et zona pellicea accinctus renibus. ⁊ de ipſo et de illis ſilibus dicit apl's. Circuierūt in melotis ⁊ in pellibus capr̄nis. Et de iohāne baptiſta īquit euāgeliſta. zona pellicea circa lūbos eius. Adhuc cuculla mōachoꝝ ſumpta eſt a collobijs aploꝝ: q̄ vt dalmatica formabant' ⁊ ī eis forma crucis pferebatur. q̄ illi ſe vicijs ⁊ ɔcupiſcētijs crucifigebāt. Eius nigredo eſt mūdi ɔtēptus. lōgitudo: perſeuerantia in bono.

De laudibus matutinis

Sunt nonnulli qui heſdre ordinē ſeq̄ntes đ q̄ in p̄ncipio huius parť dictū ē. matutinas laudes a nocturnis diuidūt illas fore p ſe officiū aſſerētes. ⁊ mane aurora rutilāte illas dicētes. pt ī ti. pxi. dictū eſt. tali nāq̄ȝ hora xp̄s victor a mortuis reſurrexit. Vn̄ marcus. Surgens ih's mane p̄ma ſabbati. Uel ſaltē eius reſurrectio in matutino notificata ē. Tali etiā hora ſup mare ābulauit. Merito ḡ in hac hora lau

q̄ hora reſur rexit.

q̄ hora ſup mare ambulauit

q̄ hora mūdū et angelos creauit

dandus est vt ipſe q̄ nos p̄ ſuā ſctām reſur
rectionem ſaluauit/ſup̄ mare huius ſeculi
nos ire faciat ſicco veſtigio ſicut petrū. hac
etiā hora mundū ⁊ angelos creauit: q̄ ſta/
tim poſt creatōez ſuā cātico laudes creato
ri ſuo iubilauerunt. Laudes ḡ matutinas
rubeſcēte aurora dicūt. ſ. in quarta vigilia
quā lucifer totā illuſtrat: q̄ ⁊ matutinus di
a mane qḋ eſt lumē: q̄ȝ nobis lumen mane
reducit ad coronā glīe obtinēdā. iuxta illḋ
Nō ſit vobis vanū mane ſurgere añ lucez
q̄ȝ p̄miſit dñs coronā vigilātibus. Quid
aūt ſignificet tp̄a matutine laudis dictuz
eſt in p̄ncipio p̄cedētis tractatus. Dicūtur
antē laudes: q̄ȝ illud offm̄ laudē p̄cipue ſo
nat diuinā quā ei facimus p̄ eo q̄ a tene/
bris erroris nos ad lucē ſeu viā v̄itatis re/
duxit: ⁊ a tēptatōes dyaboli repellendas.
Vñ yſaie. xxvj. Expgiſcimini ⁊ laudate q̄
habitatis in puluere q̄ȝ ros lucis eſt. De h̄
matutinali officio vt dicit p̄pha. Ad te de
luce vigilo deus. Sane matutinū ⁊ veſp̄ti
num offm̄ iō canimus q̄ſi dño iuge ſacrifi
ciū offeramus. Offerebāt eñ dño in vete.
teſt. iuge ſacrificiū: i. mane ⁊ veſpe. Sȝ ve/
ſpertinū dignius erat matutino q̄ȝ pingui⁹
vt iudei dicūt: p̄ut ſub veſp̄is dicet. Nos
aūt matutinū officiū intelligimus legez p̄
veſp̄tinū ſaluatoris paſſionē. q̄ in veſpera
mūdi. ſ. in ſexta etate obtulit ſe deo p̄ri p̄
nobis. Vñ. eleuatio manuū meaꝝ ſacrifi/
ciū veſp̄tinū. Rñdet aūt h̄ officiuȝ illi quia
ibi pſalmi ponūtur ſub q̄nq̄ȝ diſtinctioni/
bus p̄ Glīa p̄ri. ſicut ⁊ h̄. Ite ibi ⁊ h̄ hym/
nus cū lectōe ⁊ v̄ſiculo. Ibi etiā cāticū ma
rie. ⁊ hic cāticū zacharie. Q̄ȝ v̄o offm̄ veſp̄
tinū dignius eſt: p̄pter rē digniorē quaȝ ſi
gnificat/oīa in maioribus ſolēnitatibus ī
veſp̄tino ſolēnius cātamus q̄ȝ ī matutino
r̄n̄ſoriū interponētes. Iſidorus dicit in li.
ethimo. q̄ offm̄ matutinū eſt in lucis īitio
ſic appellatū a ſtella lucifero q̄ orit̄ mane ī
choāte vt dictū eſt. Hoc offm̄ laudū plenū
eſt laudibus p̄ut dictū eſt in p̄ncipio prece
dētis tractat⁹: ad q̄s ſacerdos p̄ v̄ſum quē
p̄mittit excitat auditores: q̄ ē q̄nq̄ȝ In ma

tutinis meditabor ī te. q̄nq̄ȝ Excelſus ſup̄
oēs gētes dñs. Vel alius. Et deinde diui
nū īplorat auxiliū dicēs Deus in adiuto.
me. intē. Poſtmodū chorus ad idem feſti
nans auxiliū in ſumma trinitate glīficat
deū dicēs Dñe ad adiu. me feſtīa. Glīa p̄ri.
Deīde antiphona inchoat̄. Circa qḋ notā
dum ē q̄ q̄dā eccl̄ie in dñicis q̄ ſunt a p̄ia
dñica poſt epyphaniā vſq̄ȝ ad ſeptuageſi
mā. ⁊ ab octaua pēthe. vſq̄ȝ ad aduētū dñi
canūt ad laudes all̄a loco antiphe p̄ oīb⁹
pſalmis. Tū q̄ȝ vt p̄miſſuȝ eſt. h̄ offm̄ lau/
dibus ē plenū. All̄a eñ laus ē āgelica. Tū
q̄ȝ dñici dies reſurrectiōez dñi repn̄tat. Sic
ḡ in tp̄e paſchali qḋ eſt reſurrectiōis all̄a
multiplicat̄: ſic merito ⁊ ī eis dȝ m̄ltiplica
ri. Et ē atēdēdū q̄ ī dñicis q̄ ſūt ab octaua
ep̄hie vſq̄ȝ ad ſeptuageſimā ↄcinunt all̄a
iuxta cāticū quarūdā antiphaꝝ ad natiui
tatē dñi p̄tinētiū. In dñicis v̄o q̄ ſunt ab
octaua pēthe. vſq̄ȝ ad aduētū cātāt all̄a iu
xta cātū ferialiū ātiphaꝝ q̄ dicūt̄ ad Bene
dict⁹ ⁊ de ip̄o ſumūt̄. Q̄ȝ igit̄ ī ſingulis dñi
cis p̄ varietate ātiphaꝝ ip̄aꝝ etiā cātus in
all̄a variant̄. iō iux̄ breuitatē vl̄ p̄lixitatē
cuiuſlibȝ ātiphe/iux̄ cui⁹ cātū cāt⁹ multipli
cat̄ vl̄ minuit̄ ī ſingulis dñicis nūer⁹ all̄a.
Ad h̄ iō ī all̄a cert⁹ nūer⁹ nō p̄finit̄ q̄m̄ duo
te aīe cert⁹ nūer⁹ vl̄ mod⁹ ī laudādo deum
p̄figi nō pōt. In alijs vero eccl̄ijs paſſim
in oīb⁹ dñicis ad p̄mos tres pſalmos loco
ātiphe q̄ ad ītonādū pſalmos his ↄcinūt
all̄a. ad īſinuādū q̄ ī dei laudē ex caritatis
feruore p̄cedūt. Nec cātāt illḋ iux̄ alicui⁹
antiphe cātū. ad notādū q̄ iuxta ap̄lm ca
ritas nō emulat̄. Ad pſalmū v̄o Bñdicite
cātāt ātipham Tres pueri/cui nec iubilus
nec all̄a ſubijcit̄ p̄pt̄ rōes īfraſcp̄tas. Ad
pſalmū v̄o Laudate dñm/ter dicunt loco
antiphe all̄a. nō iuxta alicui⁹ antiphe cātū
ſȝ dūtaxat ad īchoādū pſalmū. Ter aūt di
p̄rīo q̄ȝ rñdet trib⁹ pſalmis ſub ip̄o pſal/
mo Laudate ↄtētis. Scḋo p̄pt̄ triplicē or
dinē iuſtoꝝ deū laudātiū. de q̄ īfra dicetur
Porro ī laudib⁹ matutinis. v. pſalmi dicū
tur: vt q̄nq̄ȝ ſenſuū rep̄atio notet̄. ⁊ p̄pter

quinqꝫ ſtatus eccl'ie/Primus pſalmus eſt
Dñs regñit.in q̄ laudať deus q̄ formauit
orbē terre ſcȝ in fide ꝛ in reſurrectōe.Et ideo
h pſalmus ptinet ad regnū xp̄i/Secūdus
eſt Jubilate.q̄ ptinet ad ꝯfeſſores.Vñ ibi
dī Introite portas eius in ꝯfeſſione.Et re
cte incipit a iubilo.qm̄ ꝯfeſſio valde placꝫ
deo/Terti⁹ ē Deus deus meus ꝛc̄.q̄ ſigni-
ficat ſtatū martirꝫ q̄ ſiciūt ad dñm.Vñ ibi
dī Sitiuit in te aīa mea.Et qm̄ tota noſtra
ſitis ꝛ intētio eſſe dꝫ in trinitate ꝛ ad trini
tatē iō ſeq̄ť pſ.Deus miſereať nr̄i.in q̄ to-
ta trinitas notať dū ibi dī Benedicat nos
deus dus nr̄.bñdicat nos deus ꝛc̄.Pr̄ em̄
ter deus ꝓpť pr̄eꝫ ꝛ filiū ꝛ ſpm̄ ſctm̄/Quar
tus eſt cāticū triū puerorꝫ Bñdicite.qđ eſt
Daniel.iij.c.ſignificās ſtatū antichriſti.vt
iam infra dicet.ꝛ in fine huius pſalmi nō
dī Glia pr̄i/Primo qꝛ ꝓpť ꝯfeſſionē fidei ꝑ
fecti ſunt tres pueri in caminū ignis.ī quo
facto maxime deo ꝛ trinitati derogatū eſt
Scđo qꝛ vltimus v̄ſus illius pſalmi idē
dicit qđ Glia pr̄i.ꝛ ī diuinis ſcripturis ni
hil dꝫ ſupuacuū eē/Tertio qꝛ ī ipo pſalmo
diſtincte tota trinitas notificať:ꝛ laudatur
deus ī creaturis.Rurſus dū pſalmus iſte
dī/nec ſedere nec genua flectere debemus
ſicut dicet ſub ſabbato q̄ttuor tēporꝫ pn̄e
hebdomade q̄drageſime/Quītus pſalm⁹
eſt Laudate dñm.in q̄ ſtatus ille notať qñ
poſt mortē antichriſti ꝯuertenť iudei vt iā
dicet.ꝛ in fine eius dī Glia pr̄i.ad oñdēdū
qꝫ ꝑ bonā opatōem ſociabimur angelis q̄
inceſſanter deū laudāt/Pōt etiā dici qꝫ in
laudibus octo pſalmi dicunť.qꝛ offm̄ iſtđ
miſtice recolit ſtatū eccl'ie ab initio apl'ice
ſtabilitatis vſqꝫ ad ꝑfectōem electorꝫ q̄ in
fine mūdi ſunt.ſub q̄ ſtatu octo ordines ec
cleſie ſiue electorꝫ/in eccl'a ſctā ꝑ baptiſmū
ſaluari reperiūť.ſic ī arca noe octo aīe illos
ſignificātes ꝑ arcā ſaluate ſunt.Per dilu-
uiuꝫ em̄ baptiſmus.ꝑ arcā v̄o eccl'ia ſigni
ficať/Primus ordo fuit eccl'ie p̄mitiue in
iudaico ppl'o ꝯuerſantiꝫ:q̄ ꝑ xp̄i p̄dicatōem
reformata ꝛ edificata eſt:ſicut mōſtrat ille
primus pſalmus Dñs regnauit.in primo
eius v̄ſu vbi đ ſaluatoris regno ꝛ đ ipius
agiť ptāte.In ſcđo v̄ſu agiť de ſundatiōe
eccl'ie q̄ tūc cepit fieri ſuꝑ illđ fundamētuꝫ
qđ eſt xp̄s.iuxta apl'm.de q̄ etiā fundamē-
to ī ti.eiuſdē pſalmi habeť.Cātať ḡ h pſal
mus ī laudibus qꝛ ꝯtinet laudes xp̄i/Se-
cūdus ordo fuit p̄mitiue eccl'ie intrāſis ad
gētes ꝑ p̄dicatōem dñi ꝛ aplorꝫ monētiuꝫ
oēm terrā.i.oēm gentē ad iubilandū deo.
qđ mōſtrat ſcđus pſalmus.Jubilate deo
oīs terra/Tertius ordo fuit credētis gētili
tatis:quā tertius pſalmus Deus dus me⁹
demōſtrat offerre grās ꝛ beniuolētiā aplo
rum vocatōi/Quartus erit reſipiſcētis iu
daici ppl'i ꝑ enoch ꝛ helyaꝫ ꝯuerſi.quē ille
quartus pſalmus Deus miſereať nr̄i mō
ſtrat ad deū reuerſum poſcere nīam eius
et tūc gaudebūt ſe cognoſcere viā dei quā
in gētibus eſſe cognoſcēt/Quītus erit eorꝫ
q̄ futuri ſunt tpe antichriſti:in cuius figu
ram p̄ceſſit nabuchodonoſor:q̄ lꝫ tribula
bit ſctōs vtriuſqꝫ ppl'i:nō tn̄ deſiſtēt bñdi-
cere deū/ad inſtar triū puerorꝫ q̄s deus li-
berauit de camīo ignis:q̄ ꝑ illđ cāticū Bñ
dicite recolunť.Eo em̄ tpe iuſti purgabūť
velut ī camīo ignis:nō tñ vrenť ſꝫ ibi acci-
piēt formā auri.Vñ ioh.in apoc.Vidit pe
des eius ſil'es auricalco ſicut ī camīo ardē
ti.Vñ rite ſeq̄tur ille pſalmus.ꝛ ꝓpť tribu
latōem quā deſigīt antiphoā illius.ſine all'a
et ipē ſine Glia pr̄i cātať.Hymnus aūt ip
ſe tres hꝫ diſtinctōes.In p̄ma īuitāť ſuꝑio
res creature ad laudē creatoris.ſ.q̄ ſūt ſuꝑ
celū:q̄ in celo:ꝛ q̄ in aere.In ſcđa īuitātur
ad h creature terrene:ꝛ q̄ mouenť ī aquis.
In tertia īuitanť oēs ſpūs ꝛ aīe.vt cū oī
creatura dñꝫ bñdicamus.qꝛ ſicut tres pue
ri nabuchodonoſor ꝛ caminuꝫ ignis:ſic ꝛ
nos dyabolū ꝛ inferni incēdiū euaſimus.
Ceterꝫ h cāticū bñ ꝯuenit diei dñico ꝛ cuili
bet feſtiuo.qꝛ in p̄ma die dñs vniuerſa cre
auit:ꝛ ꝑ ſuā reſurrectōem poſtmodū inno
uauit.Ideoqꝫ ī ea die ꝛ in feſtis q̄ reſurrec
tōeꝫ dñicā imitanť oī:in q̄ dei creature ad
creatoris laudē imitāť.Hinc etiā ē qꝫ eedeꝫ
laudes ſunt ī dñicis dieb⁹ ꝛ feſtiuitatibus

ſcõꝝ ⁊ in tp̃e paſchali: q꞉ rep̄ſentant gau
dia reſurrectõis xp̄i ⁊ nr̃e. Sextus ſeptim⁹
et octauus erit eoꝝ q̄ vniuerſalit̃ ex tribus
mũdi ptibus. ſ. ex aſia. africa. ⁊ europa cõ
uertẽdi ⁊ colligẽdi ſunt. q̄ poſt antixp̄i pſe
cutõem ⁊ eius mortẽ maiore pace fruẽtur
vſq꞉ in diẽ iudicij q̃ꝫ nunc habeat eccleſia
Tũc em̃ erit ſenectus in miſericordia vbe
ri. Jn q̄ q̈te triplex ordo iuſtoꝝ. ſ. ꝯiugati
ꝯtinẽtes. ⁊ v̄gineo. quos iob. noe. ⁊ daniel
exp̄mũt. ⁊ generalit̃ vniuerſi ſcti q̄ duo au
reola debet: q̄ ĩ tribus mũdi ptibus d etri
bulatõe euadẽt. regnaturi cũ ſpõſo eccl'ie
celebrabũt laudes dei q̄ ꝯtinent ĩ illis tri
bus pſalmis. ſ. Laudate dñm de celis. Cã
tate dño cãticũ nouũ. ⁊ Laudate dñm in
ſanctis. Querit̃ aũt q̃re hi tres pſalmi ſub
vna antipha ⁊ etiã ſub vno Glĩa p̃ri dicũt̃
Reſpõdet̃ iõ q꞉ p̄miſſi ſextus ſeptimus ⁊
octauus ordĩes electoꝝ: q̄ ex dictꝭ trib⁹ mũ
di ptibus colligẽtur / ſine aliquo interual
lo ſimul erũt ⁊ pariter glĩficabunt̃. Conti
nẽt em̃ ipſi tres pſalmi triũphũ de mũdo
carne ⁊ dyabolo. ⁊ qm̃ vnũ ſine alio nõ ha
betur: iõ merito ꝯiũgunt̃ / Querit̃ q̃re p̄miſ
ſi duo pſalmi ſcꝫ Deus de⁹ meus. ⁊ Deus
miſereat̃ nr̃i cõbinãt̃. ⁊ ſb vno Glĩa p̃ri. ⁊ ſb
vna ãtipha dicũt̃. ad qd̄ q̄druplex ẽ rñſio
Primo q꞉ pſalmus Deus deus meus. ſi
gnificat ſitim ad deũ. in pſalmo Deus mi
ſereat̃ nr̃i. trinitas notat̃ vt ſup̃. Ad ſigni
ficandũ igit̃ ſitim ⁊ deſideriũ ꝯtinuum ad
deũ hoc fit / Scd̄o ad notandũ q꞉ aũ pſecu
tionẽ ãtixp̄i pp̄l's credẽtis gẽtilitatꝭ q̄ reco
litur p pſ. Deus deus meus. ⁊ iudaic⁹ po
pulus reſipiſcẽs q̄ recolit̃ p pſ. Deus mi
ſereat̃ nr̃i / vnũ erũt in fide. ⁊ poſt q̃ꝫ hi con
iuncti erũt veniet antixp̄i tribulatio vt p̄
miſſum eſt / Tertio q꞉ p̄mus pſalmus eoꝝ
ſignificat dilectõem dei. vñ ibi dr̃ Sitiuit
in te aĩa mea ⁊c̃. Scd̄us dilectõem p̄ximi
Vñ ibi dr̃ Cognoſcamus in oĩbus genti
bus ſalutare tuum. Que ita ꝯnexe ſunt vt
vna ſine altera in xp̄iana pfeſſione nõ ha
bet̃ / Quarto q꞉ grã quã eccl'ia in p̄mo pſal
mo ſitire videt̃. in ſecũdo collata eſſe mon
ſtratur. Vñ ad grãꝝ actõem ĩuitat̃ cũ dicit̃
ibi Cõfiteant̃ tibi pp̄li deus ⁊c̃. Rurſus iõ
in fine ipſius pſalmi Deus deus meus / nõ
dr̃ Glĩa p̃ri / q꞉ in eo agit̃ de miſeria hũani
generis. vñ ibi dr̃ Sitiuit in te aĩa. Nõ em̃
oñis pſalmi de miſerijs multiſq꞉ alijs ad
uerſitatibus tractãtes laudãt illum p illis
qd̄ tñ deberẽt. Sꝫ ſeq̄nti pſalmo. ſ. De⁹ mi
ſereat̃ / ſubijcit̃ Glĩa p̃ri. q꞉ in eo agit̃ de mi
ſericordia dei p quã generi humano bona
ꝯferunt̃ ⁊ mala remouent̃. Ceterum p̄dicti
duo pſalmi ⁊ pſalmus ille Laudate dñm
nunq̃ꝫ variant̃ / ad ſignificandũ q꞉ ſine fide
et deſiderio trinitatis q̄ ĩ p̄miſſis duobus
pſalmis vnitis exp̄mũtur: ⁊ ſine laude dei
q̄ p pſ. Laudate / deſignat̃ nũq̃ꝫ xp̄ian⁹ eſ
ſe debet / Querit̃ q̃ q̃re eccl'ia ĩ pſalmo illo
Jubilate ad iubilandũ nos ĩuitat: ⁊ tñ ip
ſa nõ iubilat: ad qd̄ dici põt q꞉ offm̃ laudũ
dñi i reſurrectiõeꝫ ſignificat: q̄ lꝫ cõpleta in
capite. ſ. in xp̄o / adhuc eſt in mẽbris implẽ
da. Ad notandũ igit̃ q꞉ iaꝫ in pte impleta
eſt / nõ dr̃ iubilus in fine antiphaꝝ: pſertiꝫ
illaꝝ q̄ dicunt̃ ſup pſalmos in q̄bus fit mẽ
tio d reſurrectiõe. Eſt em̃ iubilus cãtus ſpe
glĩe cõceptus. Qr̃ vo reſurrectio adhuc in
mẽbris implẽda eſt: iõ ĩ q̄buſdã antipho
nis iubilus dr̃. Vñ ⁊ in tp̄e paſchali in ver
ſiculis ⁊ rñſorijs ⁊ in all'a iubilamus. pp̃t
nr̃am reſurrectõem quã ſperamus: quã q꞉
nõ videmus nec adhuc plene exp̄mere poſ
ſumus: iõ p vocẽ nõ ſignificatiuam iubila
mus. Jn antiphis g̃ nõ fit iubilus pp̃ter
reſurrectõem dñi q̄ impleta eſt. nec etiã in
antiphonis laudũ: in q̃rũ pſalmis mẽtio
fit de reſurrectione dñi. vt in p̄mis tribus
pſalmis. nec ĩ fine antiphone q̃rti pſalmi
q꞉ nabuchodonoſor vidẽs tres pueros in
camino ignis poſitos / vidit ⁊ q̃rtũ cũ
eis. ſ. xp̄m eos ꝯſolantẽ. Qui em̃ in tribula
tione ſunt / hoc ſolũ orãt ne deficiãt. ⁊ poti
us eſt tũc locus timẽdi q̃ꝫ ſperãdi. Jdeo in
fine antiphone vnius pſalmi nõ dr̃ iubil⁹
p̄ſertim q꞉ in tribulatiõe ſctõꝝ glĩa dei nõ
apparet / Sed in fine antiphẽ q̄ dr̃ ſup pſal
mũ Laudate dñm / dr̃ iubilus: q꞉ in illo nõ

fit mẽtio de reſurrectõe ſʒ de ſpe glĩe quaʒ expectamus: ex qua eſt iubilus. De hoc iubilo dictũ eſt in ꝓhemio huius ptis/ Porro pͥmus pſalmus laudũ in dñicas. ſ. Dñs regnauit q̃ eſt pſalmus leticie/ cõmutatur in ferijs in pſalmũ Miſerere mei deus/ q̃ eſt pſalmus penitẽtialis. Circa qđ notãdũ eſt ꝙ dies dñici ⁊ feſtiui recolũt reſurrectionem ſctõꝝ q̃ fuerũt ab initio ⁊ erũt vſqʒ in finẽ ſeculi. Vñ in dñicalibus ⁊ feſtiuis laudibus recolẽtes regnũ dñi poſt eius reſurrectõem a morte corꝑis ſiue glĩam reſurrectõis electoꝝ canim⁹ pſalmũ Dñs regn̄uit. q̃ tñ in dñicas dr̃ ad pͥmã/ a ſeptuageſima vſqʒ ad paſcha ꝓut ibi dicet̃. Dies vͦ feriales recolũt ꝑegrinatõem ipoꝝ ſctõꝝ ⁊ penitentiã: ⁊ iđ in ferialibus laudibus dicimus pͥmũ pſalmũ. ſ. Miſerere mei deus. recolẽtes nr̃am reſurrectõem a morte aĩaꝝ ꝑ penitentiã. ſiue electoꝝ ꝑegrinatõem et penitentiã ſiue ↄuerſionẽ. Q2 eñi iudei ad petri p̄dicatõem cõpũcti corde ⁊ ↄuerſi illum freq̃ntabant: inde inoleuit vſus vt ⁊ nos q̃ de gẽtili errore ↄuerſi ſumus/ illum nõ officijs freq̃ntemus: q̃tenus ad ↄuerſionem ⁊ penitẽtiã ꝓuocemur ꝑ quã reſurgere valeamus. De hoc etiã pſalmo ſub pͥma dicet̃. Ad hec loco ſcđi pſalmi. ſ. Jubilate/ q̃ dñicis ⁊ feſtiuis dr̃ diebus/ ſex pſalmi in ſex ferijs dicũt̃. Q2 ſicut pͥmitiua eccleſia ſctõꝝ p̄dicatõe hereditatẽ accepit et poſt ad gẽtes intrauit: ⁊ ſic gẽtilitas credidit. ⁊ ſicut iudaicus ꝑplꝰ ſctõꝝ p̄dicatiõe reſipiſcet ĩ fine. ⁊ q̃ ſub tp̄e ãtixp̄i futuri ſũt tribulatõeʒ euadẽt. ⁊ ꝑplꝰ p⁹ ei⁹ p̄dicatõeʒ ex trib⁹ mũdi ꝑtib⁹ colliget̃ vt p̄miſſuʒ eſt. ita ⁊ ĩ loco pſalmi Jubilate q̃ ſctõꝝ p̄dicationẽ ꝑtinet dr̃ in ſcđa feria pſalmus Verba mea q̃ eſt vox eccl̃ie ad hereditateʒ dñi vocate. In ſeptuageſima vͦ pſalmus Cõfitemini ꝓut ibi dicet̃. Et in tertia feria p̃s Judica me deus. q̃ recolit qñ pͥmitiua eccleſia intrauit ad gẽtes. Et in quarta feria pſalmus Te decet. q̃ cãtatur in figura gentiũ q̃ ab ydolis ↄuerſe ſunt ad deũ. Et ĩ qnta feria pſalmus Dñe refugiũ. q̃ ſic intitulatur. orõ moyſi hoĩs dei. ↄgruens reſipiſcẽtie iudeoꝝ. Et ĩ ſexta feria pſalmus Domine exaudi orõnem meã. quẽ dauid cãtauit qñ filius ſuus eũ ꝑſequebatur/ perſecutionem antichriſti ſignificans. Et ſabbato p̃s. Bonum eſt confiteri dño. qui ſic intitulatur. pſalmus cãtici in die ſabbati. i. ĩ die quietis: figurãs ſctõs a tribus mũdi partibus collectos/ poſt antichriſti ꝑſecutioneʒ fore in quiete manſuros ⁊ dño confiteri ⁊ pſallere. Premiſſi ergo ſex pſalmi ideo ita ordinãtur vt in eis notari poſſit ordo xp̄iane conuerſionis/ Verũ loco pſalmi Bñdicite/ ſex cantica in ſex ferijs dicunt̃: q2 ſicut pſalmus ille cõtinet gratiarũ actiones trium pueroꝝ: ita ⁊ in cãticis continẽtur gratiarũ actiones electorũ. Talis eſt eñ differentia inter pſalmũ ⁊ canticũ: qualis inter bonã operationẽ ⁊ gratiaꝝ actionẽ. Moyſes eñ legitur pͥmus oĩm inſtituiſſe cãtica qñ pharao ſubmerſus eſt. Deinde delbora non ignobilis femina in libro iudicum. Poſtea ⁊ viri ⁊ femine/ Canticum eſt vox humana. pſalmus vero eſt quod cantatur ad pſalterium. Item pſalmus demõſtrat opera electorum illius ordinis quem ſignificat acta poſt conuerſionem. canticum vero oſtendit laudem dei pro eiſdẽ operibus De canticis dicetur in ſexta parte ſub ſabbato ſancto/ Rurſus ideo per ſingulos dies feriales ſeptimane/ ſecundus ⁊ quĩtus pſalmi mutantur. quia ſex pſalmi ⁊ ſex cãtica que per ſex dies ſeptimane cõmutantur concordant in ſignificationibus octo pſalmis qui canuntur in matutino dominicali. ſeu octo ordinibus electorũ de quibus p̄miſſum eſt. Nõ incongrue igitur de die in diẽ ordinatiʒ canũtur: queãdmodũ et pſalmi dñicales matutini canũtur. ſeu queãdmodũ ordines electoꝝ q̃bus cõcordant numerãtur: vt ꝑ eos electoꝝ ordines in nouo teſtamẽto de tẽpore in tempus ſic ordinatuʒ fuiſſe oſtendantur/ Pſalmi vͦ Deus deus meus. ⁊ Laudate. nũq̃ cõmu

quare mutat̃

tanť:nec ꝑtermittũť.qꝛ nullũ fuit tp̃s nec
erit quo aĩe iuſtoꝝ nõ ſitiãt ad deũ fontem
viuũ.⁊ quo nõ laudẽt dñm in excelſis. Ut
aũt hec clarius pateãt/notãdũ eſt ꝙ q̇libꝫ
dictoꝝ ſex pſalmoꝝ hꝫ in ſe h̊ vocabulum
mane vel eq̇pollẽs. Mane aũt in ſex diui-
dit.ſ.in mane tp̃is.in mane pectoris.ĩ ma
ne nr̃e redẽptiõis.in mane hoĩs.in mane
eternitatis.⁊ in mane mũdialis ꝓſperitatꝭ
Mane tp̃is eſt initiũ ⁊ fundamentũ fidei
de quo dictũ eſt Et factũ eſt veſꝑe ⁊ mane
dies vnus. Mane pectoris ẽ initiũ gr̃e cũ
ſcꝫ gr̃a ĩcipit lucere in corde. vñ Emitte lu-
cem tuã ⁊ mane exaudies vocẽ meã. Ma-
ne nr̃e redẽptiõis eſt matutinũ tp̃s q̊ dñs
nr̃ ſurrexit vel eius reſurrectio ĩnotuit. vñ
Exitus matutini ⁊ veſp̃e d̃lectaberis. Ma
ne hoĩs eſt puericia eius vel adoleſcentia.
in qua viret ⁊ floret. vñ Mane ſicut herba
trãſeat mane floreat ⁊ tranſeat veſꝑe deci
dat ĩduret ⁊ areſcat. Sepe aũt eſt ꝙ homo
mane puericie trãſeat.i.moriť. Si ṽo cõ-
tingat eũ venire ad mane adoleſcẽtie in q̊
viret ⁊ floret/ſepe eſt ꝙ ⁊ tũc trãſit.ꝙ ſi for-
te cũ ꝯtingat venire ad veſperã ſenectutꝭ
tũc abſqꝫ dubio in mortẽ decidit: indurať
vt cadauer ⁊ areſcit ĩ puluere. Mane eter-
nitatꝭ ẽ ĩitiũ et̃ne gl̃ie. vñ Auditã fac mihi
mane miĩam tuã.i.vocẽ miĩe tue.ſ. Uenite
bñdicti ⁊c̃. Mane mũdialis ꝓſꝑitatis eſt
ip̃a ꝓſꝑitas. vñ Ad annũciandum mane
miĩam tuã ⁊c. Penitens ḡ ſolicitus de aĩa
ſua/mane tp̃is ſurgit ad orõnẽ vt poſſit di
cere Mane aſtabo tibi ⁊ videbo. mane ex
audies vocẽ meã. Qđ habeť ĩ p̃io pſalmo
Uerba mea. Uex qꝛ orõ eius nõ hꝫ effectũ
ſine mane pectoris.i.ſine gr̃e initio: iõ dicit
Emitte lucẽ tuã. qđ habeť in ſcđo pſalmo
Judica me deus. Sꝫ qꝛ mane pectoris pẽ
det ex mane nr̃e redẽptõis: iõ dicit Exitus
matutini. qđ ẽ ĩ tertio pſalmo. Te decꝫ ⁊c̃.
Et qꝛ habito mane pectoris qđ ẽ effectus
mane redẽptiõis: hõ incipit ſibi vileſcere
ſeq̇tur Mane ſicut herba tranſeat ⁊c̃. qđ
habeť in q̃rto pſalmo.ſ. Dñe refugiũ. Sꝫ
qꝛ quãto ſibi q̇ſqꝫ magis vileſcit: tãto ma-
gis mane eternitatis affectat: ⁊ idcirco dĩ
Auditã fac mihi mane miĩam tuã. Qđ ha-
betur in pſalmo Dñe exaudi orõnẽ meaꝫ.
Et qꝛ nemo ad h̊ ꝑuenit niſi q̇ laudat deuꝫ
in aduerſitate ⁊ ꝓſꝑitate: iõ adiungit Ad
annũciandũ mane miĩam tuã ⁊c̃. Qđ ha-
beť in ſexto pſalmo Bonũ eſt ⁊c̃. Rurſus
ſex pſalmi q̇ ꝑ ſingulas ferias mutãť ⁊ cã-
tica q̃ ĩ illis dicunť inť ſe ꝯueniũt: ⁊ ꝯgrue
p̃nt tẽporis gr̃e ſucceſſibus coaptari. In
ſcđa nãqꝫ feria recoliť ſtatus p̃mitiue eccle
ſie q̃ ſctõꝝ p̄dicatõe hereditatẽ accepit. vt
dictũ eſt. vñ ĩ illo pſalmo Uerba mea orat
eccl'ia ꝓ eterna hereditate quã ꝑ xp̃m ꝑci
pit: q̃re in ti.eiuſdẽ pſalmi habeť ĩ fineꝫ ꝓ
ea quã ꝯſeq̇tur hereditate. In cãtico vero
gr̃as agit dicẽs Cõfitebor tibi dñe qm̃ ira
tus es mihi: ꝯuerſus eſt furor tuus ⁊ cõſo
latus es me. Qđ ẽ eſa.xij.c. Reuera ira dei
permãſit vſqꝫ paſſionẽ ſaluatoris: ſꝫ tunc
ꝯuerſus eſt dñs a furore ⁊ ꝯſolat⁹ ẽ eccl'iaꝫ
aperiẽs ei ianuã celeſtis regni. cũ oẽs p̃us
ad inferos mitterenť. Itẽ in pſalmo ſolici
tudinẽ ſuã oñdẽs eccl'ia dicit Mane aſta-
bo tibi ⁊ videbo ⁊c̃. In cãtico ṽo ꝯfidens
dicit Fortitudo mea ⁊ laus mea dñs.i.ip̃e
per quẽ ſum fortis ⁊ quem laudare teneor
Ad totaꝫ igiť ꝑtinet eccl'iam qđ dĩ Uerba
mea ⁊c.ſꝫ ſp̃aliter ad p̃mitiuã cui ꝑ ap̃l'os
p̃mo facta eſt ꝓmiſſio eterne hereditatis.
et tũc vexillũ crucis cepit in natõibus ele-
uari ad qđ ꝑtinet cãticũ ſicut ex his q̃ p̄ce-
dunt cãticũ in eſaia manifeſte apparet. dĩ
eñ in h̊ libro paulo ſuꝑius. In die illa ra-
dix ieſſe q̇ ſtatim ſignũ ꝑp̃l'oꝝ ip̃m gentes
dep̃cabunť: ⁊ erit ſepulcrũ eius gl'ioſuꝫ: et
paulopoſt Eleuabit ſignũ in natões ⁊ cõ-
gregabit ꝓfugos iſrl'.⁊c̃. Saluator nr̃ e ra
dix yeſſe. ⁊ ſtatĩ ip̃e ſignũ ꝑp̃l'oꝝ. qꝛ ad eũ re
ſpiciũt gẽtes ⁊ ipꝫ dep̃canť. eius ſepulcrũ
fuit gl'ioſum. lꝫ pc̃tis nr̃is exigentibus ad
tp̃s ſit ignominioſum ⁊ ip̃e ꝑ ap̃l'os ⁊ ali-
os p̃mitiuos leuauit ĩ natões crucis ſignũ
in quo eſt victoria. vt ſciãt om̃s in q̊ oyabo
lus eſt victus. Sꝫ añ h̊ ꝯgregauit ip̃e ꝓfu-
gos iſrael: qñ ĩ die pẽthe. erãt viri religioſi

ſn hierl'm ex oĩ parte vel natiõe q̃ ſub celo
eſt: ⁊ ex illis crediderũt vna die tria milia
et alia die q̃nq; milia Nã eis dicit paulus
in actibus aploꝝ. Primũ oportebat vobis
loqui v̄bũ dei. In tertia feria illđ tp̄s reco
limus qñ ab ĩpiis eccl'ia ꝑſecutõem patie
bat᷑. a iudeis p̄mo. ⁊ poſtea a diuerſis imp
atoꝛib⁹ romanis: p̄ſertim tp̄e neronis vſq;
ad tp̄a dyocleciani ⁊ maximiani ĩperatoꝝ
Que aũt tũc paſſa fuerit eccl'ia indicat p̄s
Judica me deus ⁊ diſcerne cauſaꝫ meã de
gẽte nõ ſctã. Et oñdit triſticiã cũ dĩe Qua-
re triſtis ĩcedo dũ affligit me inimic⁹. Sed
q: ab hac ꝑſecutione liberata eſt cãtat cãti
cum Ego dixi. Qđ ẽ eſaie. xxxviij. c. Qđ cã
tauit ezechias poſt liberatõeꝫ a ſennache-
rib. ⁊ poſt ĩfirmitatẽ quã ĩcurrerat. ne ele-
uaret᷑ coꝛ eius ĩ ſupbiã. vel q: eleuatũ erat
ꝓpt᷑ ĩopinabilẽ triũphũ đ exercitu ſenna
cherib. Sicut enĩ ille liberat⁹ reddidit glo
riã deo: ſic ⁊ eccl'ia. Prius tñ q̃ſi deſperãs
dicit. Nõ aſpiciã hoĩem vltra ⁊ habitato
reꝫ q̃etis. i. ſaluatoꝛẽ meũ. ꝑ quẽ mihi qui-
es deberet eſſe. imo cũ videbat ſuos paſſiꝫ
ĩterfici dicebat. Generatio mea ablata eſt.
Et iteꝝ. Preciſa eſt velut a texẽte vita mea
cũ adhuc oꝛdirer ſuccidit me. Tñ ſperans
eccl'ia dicit. Viuẽs ſupple nũc ĩ ꝓtectõe tua
viuẽs. ſ. poſt in futura q̃ete ipe ꝯfitebit᷑ ti-
bi ſicut ⁊ hodie ego. ſup. liberata ab hoſti-
bus. ⁊ ego ita ago ſicut pr̄ bon⁹ notaꝫ facit
filiis veritatẽ ſuã In q̃rta feria recolit᷑ illđ
tp̄s q̊ eccl'a cepit exaltari ſup ĩimicos ſuos
reddita ſibi pace ꝑ imperatoꝛẽ ꝯſtãtinum
Vñ cãtat Te decet hymnus deus in ſyon
Syon interp̄tat᷑ ſpeculatio ſiue ꝯtẽplatio
q: tp̄e q̃etis potuit eccl'ia vacare ꝯtẽplatio
ni. Ad h̄ etiã ꝑtinet titulus. ſ. Pſalmus da
uid cãticum hieremie ⁊ ezechielis de ppl'o
trãſmigratõis vl' v̄ba ꝑegrinatõis cũ inci
peret exire. Sicut enĩ ppl's ille đ babilonis
exire cepit recepta licẽtia a cyro: ita ⁊ eccl'ia
de babilone ꝑſecutõis ꝑ ꝯſtãtinũ romanũ
impatoꝛẽ liberata: quã patiebat᷑ ſub ꝑuer
ſis impatoꝛibus/ hꝫ ſpẽ ꝓficiẽdi ĩ melius
quouſq; ꝑueniet ĩ celeſtẽ hierl'm. Vñ reco
les p̄teritã ꝑſecutõem dicit Verba iniq̃rũ
p̄ualuerũt ſup nos. Et ꝑfectũ ſuũ oſtẽdẽs
dicit Benedices coꝛone anni benignitatis
tue. Coꝛona anni benignitatis tue eſt tp̄s
gr̄e qđ ꝑ circulũ dieꝝ vſq; ad finẽ mũdi de
currit in q̊ cãpi. i. illi q̃ ſunt plani/ tumoꝛe
ſupbie carẽtes/ vbertate gr̄e replent᷑. Pro
pter hãc liberatõem cãtat eccl'ia cãticũ an
ne mr̄is ſamuelis: qđ cãtauit liberata de ꝑ
ſecutõe ſue emule fenẽne ſcꝫ Exultauit coꝛ
meũ in dño. qđ eſt p̄mo. Re. ij. c. Cũ enĩ res
publica cepit ꝑ angelicos viros ⁊ impato
res xp̄ianos miniſtrari potuit eccl'ia dila-
tare os ſuũ ſup ĩimicos ſuos. ſ. iudeos. pa
ganos. ⁊ hereticos. Vñ ſeq̃t᷑. Dilatatũ ẽ os
meũ ⁊c. Eadẽ q: pace q̃ gaudẽt gẽtiles
ꝯuerſi/ gaudẽt ⁊ iudei ꝯuerſi. Vñ ⁊ in ꝑſo
na iudaici ppl'i ꝯuerſi cãtam⁹ ĩ q̃nta feria
Dñe refugiũ factus es nobis. Qđ aũt pſal-
mus iſte ad iudeos ꝑtineat/ titulus oñdit
ſcꝫ Oĩo moyſi hoĩs dei. Ad idẽ etiã ꝑtinet
cãticũ moyſi Cãtemus dño. Qđ eſt exo. xv
ca. in p̄ncipio. Sicut enĩ exultauerũt iudei
interẽpto pharaone cũ exercitu ſuo: ita ex
ultãt hodie xp̄iani deiectis peruerſis im-
patoꝛibus q̊ eccl'iam ꝑſequebant᷑ in odiũ
noĩs xp̄iani. In ſexta feria fit cõmeratio
paſſionis dñi. Vñ cãtat᷑ ille p̄s Dñe exau-
di oꝛonẽ meã. Cui⁹ titul⁹ ẽ Pſalm⁹ dauid
qñ ꝑſeq̃bat᷑ eũ filius eius abſalõ. Sic autẽ
dauid habuit plures filios: ſꝫ vnus illoꝛuꝫ
ſcꝫ abſalõ ꝑſecutus eſt eũ. ita ⁊ dñs nr̄ plu
res hꝫ filios de q̃bus ipe dicit. Nõ poſſũt
lugere filij ſpõſi q̃diu cũ illis eſt ſponſus.
Sed vnus illoꝝ. ſ. iudas ꝑſecutus eſt eũ: q̃
dĩ abſalõ q̃ſi abbaſalon. i. pax pr̄is ꝓpter
oſculũ qđ dedit dño qđ eſt ſignum pacis.
Ad idẽ ꝑtinet cãticũ Dñe audiui auditũ
tuũ. Qđ eſt abacuch. iij. c. in p̄ncipio In q̊
dĩ Coꝛnua in manibus eius. ibi abſcondi
ta eſt foꝛtitudo eius añ faciẽ ei⁹ ibit moꝛs.
Per coꝛnua regna intelligere ꝯſueuimus
Et eſt ſenſus. Coꝛnua ĩ manibus eius. i. re
gnũ ĩ ꝑtãte eius. Hãc aũt ꝑtãtẽ meruit ſi-
bi dari vl' potius ſibi datã notificari ꝑ paſ
ſionẽ: de q̊ ipe dicit Data eſt michi oĩs po

teſtas in celo ꝛ in terra. Per cornua eni̅ co̅
uenienter ſm̅ hoc intelligunt̄ duo cornua
crucis. Vn̄ videt̄ ſm̅ hoc ꝙ potius eſſet di
cendu̅ manus eius in cornibus ꝗ̄ cornua
in manibus ei᷒. Maluit tn̄ ſic dicere aba-
cuch ꝓpha. vt oſte̅deret ꝙ in ptāte ꝛ volu̅
tate ei᷒ fuit eu̅ crucifigi. ſicut ipe dicit. Ne-
mo tollet a me aīam meā ſꝫ ego habeo po
teſtate̅ pone̅di aīam meā ꝛ iteru̅ ſumendi
eaꝫ. Ibi ſcꝫ in cruce abſco̅dita fuit ad tem
pus fortitudo eiuſ. qꝛ reputatus ē tāꝗ̄ per
cuſſus a deo ꝛ hu̅iliatus ꝛ an̄ facie̅ ei᷒ ibit
mors. qꝛ mors ꝑ eius morte̅ deſtructa eſt.
Et nota ꝙ hec dies eſt q̄nta a ſecu̅da feria
in q̄ agit̄ de paſſione ſaluatoris. ſicut ꝛ in
dn̄icis nocturnis q̄nto loco ponit̄ cāticuꝫ
in quo ponit̄ ꝯte̅ptus nabuchodonoſor ꝛ
victoria triu̅ pueroꝝ in camino ignis: vbi
aſpectus quarti erat ſil'is filio dei. vl' ſicut
hꝫ alia trāſlatio filio hoīs. qꝛ ī paſſione ſal
uatoris ſacta ē deſtructio dyaboli ꝛ victo
ria xp̄iani ppl'i de tribus ptibus orbis col
lecti: ꝑ eu̅ q̄ eſt verus filius dei ꝛ verus fili
us hoīs. In ſabbato fit cōmemoratio vi-
ctorie ppl'i iudaici q̄ erit ꝯiu̅ctus eccl'ie dei
in fine ſeculi ꝛ cātabit cu̅ eccl'ia pſalmum
Bonu̅ ē ꝯfiteri dn̄o ꝛc. ad ān̄uciādu̅ mane
ſcꝫ ꝓſperitatꝭ miſericordiā tuā. ꝛ vitatem
tuā ꝑ nocte̅. ſ. aduerſitatꝭ q̄ pſalmus ītitu-
latur. laus cātici dauid in die ſabbati. Vn̄
ꝯuenie̅s eſt vt ī die ſabbati cātet̄ pſalmus
ille in q̄ agit̄ de ꝑſecutōe iude q̄ ꝑſecut᷒ eſt
xp̄m in figura abſalō q̄ ꝑſecutus eſt patre̅
ꝛ q̄ intitulat̄ ī die ſabbati. Q aūt pſalmus
iſ pe ptineat ad iudaicu̅ ppl'm ꝯuincit̄ ex illo
verſu In decacordo pſalterio cuꝫ cantico
Pſalteriu̅ decacordu̅ dr̄ lex ꝓpter. x. man
data legis. Et nota ꝙ hoc pſalteriu̅ q̄dam
portāt ſed in eo nō pſallu̅t. vt iudei ꝑfidi q̄
nobis ſu̅t in codicibus teſtes. ī cordib᷒ ho-
ſtes. Quidā portāt ꝛ pſallere vident̄ nō tn̄
pſallu̅t: vt falſi xp̄iani q̄ cu̅ triſticia aliq̄n
bona operant̄. Quidā portāt ꝛ ī eo pſallu̅t
vt illi q̄ cu̅ hilaritate bonu̅ operant̄. h aūt
erit in ppl'o iudaico cu̅ vnu̅ erit cu̅ eccleſia
Qualiter cāticum moyſi. audite celi. qđ eſt
Deute. xxxii. c. ptineat ad ſabbatu̅ ꝛ ad po
pulu̅ iudaicu̅/ ex vbis bede haberi pōt. q̄
dicit ſup luc. ꝙ in diebus ſabbati iudei ad
ſynagogas ꝯfluebāt ad meditāda diuine
legis mādata poſtpoſitis mu̅di negocijs
iuxta illud. Vacate ꝛ videte qm̄ ſuauis eſt
dn̄s. In memoriā g̊ ꝓſtine religionis cāti-
cum ipm̄ deuteronomij ī ſabbato cantat̄.
in quo ſtatus illius ppl'i que̅ habuit offen-
ſo vel ꝓpicio deo deſcribit̄. Poſt antipho
nam ſequit̄ capitulu̅ ꝑ qđ fit exortatio ne
deficiamus in via. Et dr̄ qn̄qꝫ bn̄dictio et
claritas. Apoca. vii. d. Et qn̄qꝫ Fuiſtis ali-
qn̄ tenebre. Eph. v. b. Et qn̄qꝫ Nox ꝑceſſit
Ro. xiii. c. Vbi hortamur ī fide ꝑſeuerare
in ꝯ̄ operibus inte̅dere. opa tenebraꝝ abijce
re. ꝛ arma lucis īduere. ꝛ ꝯſolamur ꝑ ꝓmiſ
ſione̅ gl'ie. Et poſt capitulu̅ ſeq̄t̄ rn̄ſorium
In q̄buſdā tn̄ eccl'ijs nō dr̄ rn̄ſoriu̅ Videt̄
eni̅ h ſupfluere ꝓpt̄ rn̄ſoria ī nocturnis di
cta. qꝛ hodie nocturne ꝛ laudes matutine
vbiqꝫ ꝯiu̅ctiꝫ canu̅t̄. Hec tn̄ rō ceſſat ſi lau
des matutine offm̄ ſint ꝑ ſe. In oībus tn̄
alijs horis p᷒ capitulu̅ ſeq̄t̄ rn̄ſoriu̅. Poſt
capitulu̅ ſeu rn̄ſoriu̅ chorus exhortatōi aſ
ſentie̅s/ hymnu̅ reſonat. Poſt hymnu̅ ſeq̄
tur v̄ſus. Qꝛ cu̅ ꝑ cāticu̅ zacharie qđ ſtati
ſubſequit̄ ꝓmiſſio notat̄ ꝛ nos tardi ſum᷒
ad crede̅du̅ ꝓmiſſiōibus. iō ꝑmittit̄ v̄ſus
alta voce vt excitemur ad crede̅du̅ dī ꝓmiſ
ſa. Et dr̄ ī q̄buſdā eccl'ijs v̄ſus Repleti ſu
mus mane mīa tua. in q̄ recolit̄ tp̄s q̄ iuſtis
recompe̅ſabit̄ merces poſt huius ſeculi la
bore̅. Vn̄ dicit beda Repleti ſumus mane
ꝑteritu̅ pone̅s ꝓ futuro ꝓp̄ḃali certitudīe
qꝛ in mane eternitatis mīa dn̄i replebim᷒.
iuxta illud. Satiabor cu̅ apparuerit gloria
tua. In alijs v̄o eccl'ijs dr̄ ī matutinis Do
mine meditabor in te. Conſeq̄nter chorus
verſu excitatus dicit cāticu̅ zacharie. ſ. Be
nedictus. qđ eſt luc. i. c. qđ ſemꝑ dr̄ iuxta il
lud qđ ait apl's. Seruie̅du̅ ē deo pſalmis
et hymnis. ꝛ canticis. id eſt corde. ore. ꝛ ope
re. Siquidem per hymnum exprimitur le
ticia quā de cōſecuta libertate habemus.
Et qꝛ xp̄s hāc nobis leticiā acq̄ſiuit. idcir

co ne de hmōi bñficio ingrati eſſe videa-
mur in laude dei cātādo ꝓꝰ ꝑimus/anti-
phonā inchoātes: Et qꝛ nos liberauit: ei grā-
tes referimus alta voce cātādo cāticū ipm
Et quare. qꝛ viſitauit nos exiſtētes in miſe
ria ꝛ fecit redēptōez plebis ſue. Quare eti-
am ħ cāticū alta voce dicat᷑: in. vj. pte ſb. v.
feria cene dicet᷑. Uel ideo poſt pſalmos et
lectōes ꝛ vſum cāticū ipm dr̄ vt recordemꝰ
ꝙ finito tpe noui teſtamenti qđ ꝑ ꝑmiſſos
matutinales pſalmos ſignificat᷑/remune
ratio abrae ꝓmiſſa nobis dabit᷑ ſi doctrīa
xp̄i imbuti qđ ꝑ lectōem ꝛ ad dei ſeruiciū
incitati qđ ꝑ vſum ſignificat᷑: ſine timore
in ſctītate ꝛ iuſticia omībus diebus ſeruie
mus deo/ Rurſus iō pō Bñdictus in ħ lo
co dr̄ qꝛ in eo agit᷑ de ꝑcurſore illius q̄ ī ſex
ta etate venit. ꝛ iſte eſt. vj. pſalmꝰ ī laudibꝰ
Et nota ꝙ qꝛ ħ cāticū ꝛ cāticū marie. ſ. Ma
gnificat aīa mea dñs ꝛc. euāgelia ſūt. iō ea
ſtātes cātamꝰ. Ceteꝝ hec duo cantica non
cātant᷑ in eccl'ia eo ordīe quo edita ſūt: quē
ordinē ponit magr̄ in hiſtorijs vbi agit de
ortu ꝑcurſoris. Nā cāticū zacharie ꝑꝰ cā
tat᷑ ꝛ tñ ſcđo editū ē. Quia eīm ibi legit᷑ Et
erexit cornu ſalutis nobis. qđ eſt factuz in
reſurrectōe. ꝛ qꝛ loq̄tur ad pueꝝ q̄ fuit au-
rora ſolis: iō cātat᷑ in laudibus. Cāticū aūt
virginis qꝛ legit᷑ ibi Reſpexit hūilitatem
ancille ſue. ſ. ipſius Marie. qđ q̄dē factum
eſt in ſexta etate. ꝛ agit᷑ de incarnatiōe. ibi
Suſcepit iſrl' puerū ſuū. iō canit᷑ ad veſpe
ras. ſ. in ſexto officio diurno/ Tertio cāticū
ſymeonis qđ ſeq̄tur canit᷑ in ſeptīo officio
ſcꝫ in cōpletorio: qꝛ orat ſe dimitti in pace
qđ erit in ſeptima quieſcētiū/ Rurſus ī tri
bus horis tria dicimus euāgelia. ſ. ī auro-
ra Bñdictus. qꝛ ibi vera lux nūciat᷑. In ve
ſpera Magnificat. qꝛ ī fine mūdi ꝓut ibi
dr̄ deus ſupbos diſꝑdet ꝛ humiles exalta
bit. In cōpletorio Nunc dimittis. qꝛ poſt
iudiciū ſcti ī pace regnabūt. Finito cātico
antiphona q̄ dilectōez ſiue deuotōem quā
in laudādo deū hr̄e debemus ſignificat re
petit᷑. Dū aūt vſus añ ipꝫ cāticū dr̄/offert᷑
incēſum vt notet᷑ deuotio ab igne caritatꝭ
egrediēs q̄ in oī laude eſſe dꝫ. Thuribuluꝫ
eīm eſt cor hoīs. ignis caritas. incēſum orō
fumus ī altū tendēs eſt deuotio q̄ ſurſum
tēdere dꝫ iuxta illud Dirigat᷑ orō mea ꝛc.
De ħ in. iiij. pte in titu. de acceſſu pōtificis
ad altare dictū ē ꝛ dicet᷑ ſb veſpis/ Prīo āt
offert᷑ incēſuꝫ circa altare. nā ꝛ ſacerdos le-
galis mane ītrabat tēplū vt ſup altare in-
cēſuꝫ offerret vt dicet᷑ ſub ti. de veſpis. Of-
fert᷑ itaqꝫ incēſum circa altare vt notet᷑ can
ticū toto cordis affectu eſſe ꝓferēdū. Et ne
nobis accidat qđ ꝯtingit zacharie: cui dū
incēſum offerret apparuit angelus dicens
ꝙ ei naſceret᷑ filius: qđ qꝛ ille non credidit
obmutuit. Credamus igit᷑ ꝓmiſſionibꝰ dñi
ne a laude eius muti efficiamur. Alia etiā
rō ſub veſpis dicet᷑. Poſt cāticū ſequit᷑ orō
ꝑ quā ē ī petrāda ꝓmiſſio de q̄ dictū ē ī ꝓ
hemio huiꝰ ꝑtis. De laudibus matutinis
q̄s monachi dicūt in ꝑcedēti titu. dictū eſt

De prima.

Oſtquaꝫ de noctur

nali ꝑmiſſuꝫ eſt officio/ ꝯuenit
aliqua dicere de diurno. Et pri
mo de hora ꝑma ī q̄ deū laudare debemꝰ
Tū qꝛ ē ītitiū diei ꝛ nobis dedit noctē cuꝫ
ſalute ꝛ ſine ſathane impedimēto trāſire
ꝓut ī ꝯpletorio rogauimꝰ ipm. Tū qꝛ tali
hora xp̄s a iudeis pilato traditus ē. ꝛ etiā
angelꝰ nūciauit mulieribꝰ ad monumētuꝫ
orto iā ſole veniētibus eū ſurrexiſſe. Eadē
etiā hora viſus ē ī litore maris a diſcipl'is
piſcātibus dicēs illis. Pueri habeť aliq̄d
pulmēti. Tū qꝛ eadē hora dñs ī tēplo ꝯue
niebat ꝛ ppl's manicabat. i. mane expecta
bat. vl'. i. ad eū mane feſtinabat. Tū etiā qꝛ
ſcꝑtura dīc Primū q̄rite regnū dei. meri-
to ergo eccl'ia ī hac hora dñm laudat ꝛ eū īuo
cat dicēs Deꝰ ī adiutoriū me. intē. cū glifi-
catōe ſeq̄nti. ꝛ deīde petit liberari a ꝑſecu
tōe mūdi ꝛ a tēptatōibꝰ dyaboli. vt patꝫ in
himno Iā lucis orto ſi. ꝛc. Eſt āt notādū ꝙ
ī ꝑma hora hymnꝰ ipſe īuariabilis ē. qm̄ q̄
libꝫ die ꝑmiſſa liberatōe egemꝰ. Silr ꝛ in
ꝯpletorio hīnꝰ Te lucis ꝛc. In q̄ petit eccl'a

a fantaſmatibus liberari:q̄ etiā liberatiōe
ſemꝑ egem⁹ .put ſub ꝯpletorio dicet̄. Que
daꝫ etiā eccl'ie nūq̄ꝫ variāt antiphonā ad
p̄mā. Cū eñ deus ſit īuariabilis q̄ ē alpha
et o.i.p̄ncipiū ⁊ finis:idcirco q̄ꝛ ſꝑ a nobis
p̄mitias ⁊ decīas exigit:tanq̄ꝫ ſꝑ ſoluētes
p̄mitias diei nūq̄ꝫ variāt antiphonā:ſꝫ ſꝑ
dicūt illaꝫ de trinitate niſi aliq̄d feſtū acci-
dat:q̄ꝛ tūc fit de ip̄o feſto. Alie tñ eccl'ie va
riāt hymnū ⁊ antiphonā ī dñicis ⁊ ī ferijſ
et ī feſtis dei ⁊ ſctōꝝ/ Poſt antiphonam ſe
quūt̄ pſalmi. Et ex ꝯtinētia p̄cedētis hym
ni euidēt̄ apparet q̄re dicat̄ p̄mus pſalm⁹
Deus ī noīe tuo ⁊c. In q̄ eccl'ia orat a peri
culis ⁊ ab īīmicis liberari. Deīde ſe armat
p̄mo ꝯ hoſtes cingulo caſtitat̄ cū dic̄ Btī
īmaculati ī via ⁊c. Scd̄o galea ſalut̄.ſ.ſpe
cū dic̄ Retribue ſuo tuo ⁊c. De q̄b⁹ dicet̄
ſ̄b ſexta. Tertio etiā ſcuto fidei cū dic̄ Qui
cūq̄ꝫ vult ⁊c.ī q̄ fides nr̄a ꝯtinet̄ vt iā dicet̄
q̄ ē ſcutū ⁊ munimē nr̄ꝫ.⁊ victoria ꝯ carnē
mūdū.⁊ dyabolū:⁊ oēs ei⁹ tēptatōes. Uñ
petr⁹ Cui reſiſtite fortes ī fid̄.⁊c. Quarto ſu
mit gladiū ſp̄ūs q̄d ē v̄bū dei dū dic̄ capi
tulū ſiue lectōem q̄ ꝑtinet ad doctrinaꝫ:q̄
oꝑtet vt p̄cedāt bona oꝑa q̄ ꝑ pſalmuꝫ ſi-
gnificāt̄:⁊ tādē ſeq̄t̄ doctrīa d̄ ſp̄ūalib⁹ et
ſecretiorib⁹.iux̄ illd̄ Cepit ī ho facere ⁊ doce
re. Sūt g̊ tres pſalmi.ſ. De⁹ ī noīe tuo. Btī
īmaculati ī via.⁊ Retribue.vt ī trib⁹ horiſ
munimētū q̄ īpugnatōes īteriores ⁊ exte
riores habeam⁹. Et dicūt̄ ſub trib⁹ glīfica
tōib⁹:eo q̄ trinitas ī nr̄is oꝑibus glīficat̄.
Scd̄s p̄s ē Btī īmaculati vſq̄ꝫ Retribue.
Terti⁹ Retribue vſq̄ꝫ Legē ponē mihi. q̄
ex octonarijs v̄ſuū ꝯſtituūtur. Habet eñ
vnuſq̄ſq̄ꝫ.xvj.v̄ſus:q̄ꝝ.xij. ſignificāt.xij.
ꝓphas.alij q̄ttuor deſignāt q̄ttuor maio-
res ꝓphas.ſ.eſaiam.hieremiā.danielem.
et ezechielē.ſiue.xij.apl'os ⁊ q̄ttuor euāge
liſtaſ. Dicūt̄ g̊ illi duo pſalmi ex.xvj.v̄ſib⁹
ꝯſtituti:vt oñdat̄ q̄ ea q̄ duodecī ꝓphete
et q̄ttuor maiores ſiue duodeciꝫ apl'i ⁊ q̄t
tuor euāgeliſte dixerūt/ ꝓ poſſe obſeruare
debemus. De octonarijs dicet̄ ſub ti.d̄ cō
pletorio. Sūt etiā q̄dāmō.v.pſalmi habi-
to reſpectu ad diuiſionē octonarioꝝ v̄ſuū
cuiuſlibet pſalmi:ſignificātes q̄ eccl'ia pe
tit ne mors īgrediat̄ ꝑ feneſtras q̄nq̄ꝫ ſen
ſuū nr̄oꝝ.ſeu vt q̄nq̄ꝫ ſenſus nr̄i ꝑ diē diui
nit⁹ muniāt̄. Primi⁹ ē De⁹ ī noīe tuo. Scd̄s
Btī īmaculati. Terti⁹ ī q̄ corrigit. Quart⁹
Retribue. Quīt⁹ Adheſit. Et ē ſciēdū q̄ a
pſalmo Btī īmaculati vſq̄ꝫ ad pſalmū Ad
dñm cū tribularer. ē vnus pſalm⁹ ꝯtinēs
xxij.capl'a.q̄ ſ̄m ambro.ē ꝑadiſus pomoꝝ
et apotheca ſp̄ū ſſcti.⁊ iō eccl'ia ruminat il
lū ꝑ horas velut ſp̄ēs aromatica ꝑadiſi vt
ſit ſp̄ēs aromatica deo ⁊ mūdo/ Sꝫ q̄rit̄ q̄
re pſalmus ille De⁹ ī noīe tuo dicat̄ ad pri
mā quē dauid cecinit dū iudei eū ſaul tra
dere volebāt. Rñdeo.iō q̄ꝛ ꝑ zypheos q̄ in
terp̄tat̄ florētes ītelligit̄ dyabol⁹ q̄ caducā
floriditatē ſuis oſtēdit. Ip̄e eñ ſiue ꝑ ſe ſi
ue ꝑ mēbra ſua inſidiat̄ nobis ⁊ nos apte
ꝑſequit̄ vt nos etiā tradat morti. Ad vitā
daꝫ g̊ eius calliditatē iſte pſalmus in pri
hora ſiue ī diluculo cātādus ē queꝫ dauid
cātabat vt ab īīmicis ſaluaret̄. Poſt illuꝫ
dī pſalm⁹ Btī īmaculati ī via. q̄ plenus ē
moribus.q̄ꝛ oꝑtet vt hi q̄s deus liberauit
de vinculis ⁊ carcere inimicoꝝ/ morib⁹ bo
nis ⁊ in oī deuotōe aſſiſtāt/ In diebus v̄o
dñicis ī q̄bus offm̄ matutinale dī/ hiſto-
ria mutat̄:dicūt̄ ad p̄mā q̄nq̄ꝫ pſalmi.qui
ſunt ī fine ip̄ius nocturni dñicalis.ſ. De⁹
deus meus reſpice ⁊c. Qui pſalmi q̄re ī p̄
ma dicant̄ ſub cōpletorio dicet̄. In q̄buſ-
dam tñ eccl'ijs dicunt̄ ſolū in dñicis a ſep
tuageſima vſq̄ꝫ ad paſcha:q̄ etiā tp̄e dicit
ad p̄mā pſalmus Dñs regnauit.ꝓpter ratōeꝫ
ibi ſcriptā. In p̄miſſis etiā dñicis dī ad p̄
maꝫ p̄s. Cōfitemini dño.ne aliq̄d d̄ pſalte
rio p̄termittat̄ q̄n totū ī ſeptīana dicat̄.et
q̄ꝛ ibi p̄ſertiꝫ ī v̄ſu illo Hec ē dies quā fecit
⁊c.agit̄ de reſurrectōe ad quā dies dñici ꝑ
tinēt/ Et ſ̄m hoc ī dñicis dicūt̄ ad p̄mā.ix.
pſalmi.vt cū.ix.ordīb⁹ āgeloꝝ ī reſurrectio
nis gaudio trinitatem laudare poſſimus
/In primis q̄nq̄ꝫ.ſ. Deus deuſ meus reſpi
ce.⁊ ſeq̄ntibus de xp̄i paſſiōe cātat̄.ꝑ pſal
mū Cōfitemini.⁊ tres quotidianos īuit

ꝙ in quattuoꝛ mūdi ptibus doctrinā quat
tuoꝛ euāgelioꝝ laudare debem⁹. Jn pſal-
mo. deus ī noīe tuo. petim⁹ erroꝛis dpoſiti
onē. ī Cōfitemi. exhortam̄ ad laudis ꝯfeſſi
onē. ī Bti īmaculati ad laudis opationē. ī
Retribue: ad mādatoꝝ retributionē/ Uel
q: fides ē fundamētū mādatorū ⁊ victoꝛia
q̄ vincit mūdū: q: cetera ſine fide fruſtant̄
iō ſubdit̄ ſimbolū fidei Quicūq3 vult. qđ
athanaſius elexādrinus eṗs rogatu theo
doſij impatoꝛis ad eradicādā inualeſcētē
hereticoꝛū pfidiā ⁊ fidē catholicā diuulgā
dā edidit. ⁊ ſingl'is diebus eccl'ia cōſtituit
cātari ad p̄mā. q: ppl's tūc maxie ad eccl'i-
am cōuenit. vel q: fides principiū ſalutis
exiſtit. Quidā tn̄ ex curioſitate illud omit-
tūt ī illis diebus q̄bus ī miſſa. credo ī vnū
deū dicūt/ q̄dā tn̄ dicūt ꝙ dictus athanaſi
us fugiēs a facie cōſtātini īpatoꝛis. in tre-
ueri. illđ cōpoſuit. q̄q3 nō dī in eccl'ia ex pri
maria eccl'e inſtitutiōne. Et aduerte ꝙ in
hoc ſimbolo due p̄ncipalit̄ ſunt ptes. ſc3 đ.
trinitate ⁊ đ īcarnatōne verbi. S3 de libe-
ro arbitrio p̄mittit̄. Poſtea ſeq̄tur capl'm
in q̄ paſtoꝛ oues ⁊ pr̄familias oparios ne
in caloꝛe ⁊ laboꝛe đficiāt cōſolat̄. đ q̄ iā di-
cet̄. Et dī q̄nq3 capl'm Gr̄a vob ⁊ pax a đo.
gal'. j. a. q̄nq3 Pacē ⁊ veritatē. zach. viij. đ.
Poſt capl'm ſeq̄t̄ rn̄ſoriū Xp̄e fili dei viui
⁊c. vt eccl'ia oñdat ſe innuere ⁊ applaudere
his q̄ in illo dicta ſunt. nihilominus tamē
oꝛat p ſe. vñ poſtea ſubijcit̄ verſus Exur-
ge dñe. i. fac nos exurgere. Exurgē aūt a vi
cijs: nihil aliud eſt q̄3 ad dñm redire. Scīē
dū aūt eſt ꝙ q̄dā eccl'ie omittūt rn̄ſoriū il
lud Xp̄e fili dei viui. ī aduētu ⁊ ſeptuage.
q: l3 tā pr̄es q̄ fuerūt an̄ legē q̄3 q̄ fuerīt ſub
lege ſparēt p xp̄3 a miſerijs liberari. tn̄ q̄a
ip̄e ī illo tp̄e nōdū venerat. idcirco cū tp̄a il
la recolūt̄: mīa xp̄i minime īuocat̄ Jn feſti
uitatibus. tn̄ ſctoꝝ q̄ ī illis tp̄ibus occurrīt:
illđ dicūt. q: ī illis tp̄s gr̄e rep̄ntat̄. Quedā
tn̄ eccl'ie nō dicūt capl'm nec etiā rn̄ſoriū
ſ3 ſolū verſū Exurge. volētes moꝛē apl'oꝝ
imitari. q̄s legim⁹ poſt aſcenſionē an̄ aduē
tū ſpūſcti ī oꝛonibus pſeueraſſe. ſicut lu
cas dicit ꝙ ip̄i adoꝛātes reuerſi ſunt in hie
ruſalem cū gaudio magno. ⁊ erāt ſemper
bn̄dicētes in tēplo ⁊ laudātes deū. Nec le
gimus eos tūc feciſſe ſmonē ad ppl'm. ſ3 in
die pēthe. dato eis ſpūſctō hoꝛa tertia cepe
rūt tāq3 ꝯfirmati ad ppl'm loq̄. ī q̄ īſtruim̄
ꝙ vſq3 ad hoꝛā tertiā bonis opibus ⁊ oꝛo
nibus vacare debem⁹. ⁊ tūc tādē alios do
cere. qđ notat ip̄a lectio ſeu capitulū. nam
pſalmus ad opa. lectio v̄o ptinet ad doctri
nā. Propter h̄ lectionē ī p̄ma ſubtrahūt
⁊ p ꝯſequēs rn̄ſoriū qđ ei rn̄dere dʒ. Rur-
ſus p p̄mā paſtoꝛis opa ītelligūt̄. Un̄ tc dī
Reſpice dñe in ſuos tuos ⁊ in opa ⁊c. qui
paſtoꝛ xp̄i exēplo dʒ p̄us opari. vt in alijs
hoꝛis alios ad opandū valeat exhoꝛtari.
Jōq3 nō dicūt capl'. qđ ē exhoꝛtatio ſeu cō
ſolatio poſt pſalmos p quos opa ſignificā
tur. S3 poſt p̄mā dī lectio vt dictū ē in pro
hemio hui⁹ ptis. Subſeq̄nter dicūt̄ p̄ces.
q̄m in ꝯcilio agathen̄. ſtatutū ē vt p̄ces ſi-
ue capitula de pſalmis ī ſingul' hoꝛis dicā
tur. Dicūtur aūt pp̄ter tria/ Primo ad re-
ſecādas ſupfluas cogitatiōes/ Scđo ad ī-
petrādū mīam pp̄ter oues errātes ⁊ opa-
rios fatiſcētes/ Tertio ad poſtulandū auxi
lium ꝯtra tēptatōes vt poſſimus in dñica
oꝛone patrē ſecurius īuocare/ Et dicūt hoc
mō. Primo nāq3 dñica oꝛo dī in qua ſunt
ſeptē petitiones pp̄ter ſeptē dona ſpūſcti
habēda vt iā dicet̄. S3 q: muſce moriētes
pdunt ſuauitatē vnguenti p̄cedit ip̄3 ky
rieeleiſon. Opoꝛtet em̄ tale q̄d p̄cedere qđ
inanes cogitatōes repellat a mēte. vt dicē
do ip̄am oꝛoē3 mens q̄ inuiſibili loquit̄ ſo
la inuiſibilia cogitet. Jn diuinis ſiquidē3
officijs an̄ ip̄am oꝛoēm dī ter vel ſemel ky
rieeleiſon. ⁊ poſtea ter vel ſemel xp̄eeleiſon
⁊ iterū ter vel ſemel kyrieeleiſon. Dicit̄ ter
kyrieeleiſon. ad notandū tres ſtatus diui-
nitatis ⁊ diuine maieſtatis quos aliq̄ mo-
do in eccl'ia celebꝛamus. S3 ſemel dī pp̄t
vnā ſubſtantiā/ Primus ſtatus fuit an̄ aſ
ſumptā humanitatē q̄n trinitas inocaba
tur ſine copulatōne humane nature. ⁊ di
cebatur dñe. q: dñs nomen illi/ Secūdus

fuit poſt aſſumptã hũanitatẽ. ſ. qñ xps vi
debat̃ in terra ⁊ nihilominus credebatur
a ſuis deus ⁊ filius dei. ꝓpt̃ aſſumptã eñ
hũanitatẽ q̃ vncta eſt oleo ſpũali vocatur
xps. Vñ in medio ſtatu dicim⁹ xpe eleyſõ.
Qñ igit̃ ter dicimus xpe eleyſon: oſtẽdim⁹
eũ nũq̃ȝ fuiſſe ſepatũ a ſub a trinitat̃. lȝ fie
ret hõ. Sȝ qñ ſemel: oñ dũn⁹ eũ fuiſſe ſolũ
inter hoĩes ⁊ nemĩnẽ ſibi p oĩa ſilẽm hũiſ
ſe. Tertius ſtatus fuit ex eo tp̃e quo voluit
clarificare aſſumptã hũanitatẽ pluſq̃ȝ eẽt
q̃ȝdiu mortal̃ erat. Qr ḡ in illa clarificatõe
oñſa ẽ trinitas. iõ dicim⁹ ter kyrieeleyſon. ſe
mel vo dr̃. ꝓpt̃ vnã ſubaȝ. De hoȝ verboȝ
efficatia dictũ eſt in q̃rta pte ſub. ti. de ky
rieeleyſon. Et nota q̃ pmiſſi ſtatus dicun
tur ꝓpt̃ nos. nõ ꝓpter deũ. apud queȝ nõ
eſt trãſmutatio nec viciſſitudinis obũbra
tio. Poſt kyrieeleyſon ſeq̃t̃ dñica oõ i q̃
ſunt. vij. petitiões ꝓpter habenda. vij. ſpi
ritusſcti dona p que merẽtes. vij. virtutes
⁊ p iſtas a. vij. viciis liberati ad octo beati
tudines pueniem⁹. Et dr̃ voce demiſſa ⁊ ſe
crete. Primo. vt p h̃ vera hũilitas ⁊ oõis
deuotio ſignificet̃. Scdo. vt quaſi ad inte
riora reuerſi ĩpas res cũ magna diligẽtia
mente capiam⁹ quas verbis ꝓnũciamus
Tertio. q: in ea deo loq̇mur. q̇ non tñ ver
ba: ſȝ renes ſcrutat̃ ⁊ corda. Quarto ad no
tãdũ q̃ oõ ĩpa potius hȝ efficatiã in deuo
tiõe cordis q̃ȝ in clamore oris. Licȝ eñ moy
ſes ad dñm nõ clamaret ore. tñ dñs q̇ ma
gis attẽdit clamorẽ cordis q̃ȝ oris ĩquit ei.
Quid clamas ad me. Exo. xiiij. c. Finis tñ
ipĩus oõnis alte ꝓnũciat̃ vt ab omibus
ↄfirmet̃. ⁊ vt auxilio pcũ aſtãtiũ rñdentiũ
amẽ. a tẽptatiõe liberemur. q: ſicait aug.
Impoſſibile eſt multitudinẽ nõ exaudiri.
Principiũ q̃ȝ eius publice ꝓnũciat̃. vt p h̃
ↄpli aſtãtes ad orandũ iuitent̃. Sane dñi
ca oõ dr̃ vt vita ſpũalis aĩe ĩpetret̃. ꝓpter
qd̃ ĩmediate illa dicta ſubijcit̃. Uiuet aĩa
mea ⁊ laudabit te ⁊c. Deinde ſequit̃ Erra
ui ſicut ouis q̃ ⁊c. ĩ quo fit ↄfeſſio. Nõ eñ
põt in deo viuere q̇ nõ ↄfitet̃. Cõſequent̃
dr̃. credo in deuȝ. ĩ quo fides noſtra cõtine
tur. ſine qua impoſſibile eſt deo placere.
⁊ per quã ↄ oĩa aduerſa armãt̃ q̃ p dñicaȝ
oõneȝ mũdant̃. Et dr̃ voce demiſſa. finis
vero alte ad notãduȝ q̃ corde credit̃ ad iu
ſticiã. ore autẽ ↄfeſſio fit ad ſalutẽ. de q̇ in
quarta pte dictuȝ eſt vbi de ſimbolo agit̃
Poſtea ſacerdos quaſi ſuſpirans dicit. Et
ego ad te dñe clamaui ⁊c. iuxta illd̃ dauid
De ꝓfundis clamaui ad te dñe ⁊c. Qr ve
ro non ẽ ſpecioſa laus in ore pctõris. quia
pctõri dixit deus. Quare tu enarras iuſtiti
as meas. ⁊ aſſu. te. meũ p os tuũ. iõ petit
ſibi grãm ↄferri. qua repletus poſſit digne
laudare dicẽs. Repleat̃ os meũ laude. Sb
ſequũtur etiã poſtea multe p̃ces q̃b⁹ eccle
ſia orat obſecrat. poſtulat. ⁊ grãs agit. iux̃
doctrinã apl̃i ad thi. Obſecrat cum dicit.
Dñe auerte faciẽ tuã ⁊c. ꝓpe aũt obſecra
tio ẽ qñ cũ adiuratõe petit̃. vt cũ dr̃. p paſſi
onẽ tuã libera nos dñe. Orat dũ bona ſibi
dari petit. vt ibi. Cor mũdũ crea i me deus
Poſtulat. dũ a ſe mala ſibi ↄtraria remo
ueri petit. vt ibi. Dignare dñe die iſto ſine
pctõ nos cuſtodire. Grãs vo agit p iã rece
ptis dũ dicit Bñdic aĩa mea dño. De h̃ et
ſub ti. de tertia dicet̃. Põt etiã ⁊ aliter dici
qm̃ oõ dñica cũ ſeq̃ntibus p̃cib⁹ ⁊ cuȝ pſ.
Miſerere mei. iõ dicũtur. qm̃ ſunt in tra ec
cl'iam nr̃am q̇ minima ⁊ q̇ maxia ↄmittũt
Pro minima ↄmittẽtibus ⁊ p ſeipo ſacer
dos orat qñ kyrieeleiſon ⁊ oõnẽ dñicã di
citi qua nemo ſe excuſare põt niſi veraciter
dicat Dimitte nobis debita nr̃a ⁊c. Pro
maiora ↄmittentibus ⁊ p pñiam reſurgẽ
tibus dr̃ pſ Miſerere mei deus. qui ꝓpe
ptinet ad penitentes. ꝓut dctm̃ eſt ſub ti.
de laudibus matutinis. Et viuet aĩa mea
⁊c. q: aĩa mortua fuit poſt mortale peccatũ
Errorẽ etiã ſuũ exponit dicẽs. Erraui ſicut
ouis ⁊c. Medicinã querit vbi dicit. Que
re ſuũ tuũ ⁊c. q: mãdata tua nõ ſum obli
tus. i. patus ſum adĩplere. Ruſus in his
p̃cibus eccl'ia orat p peccatis. ⁊ pſertim p
quattuor orat. ſ. p ĩmundicia remouenda
⁊ p mũdicia ↄferẽda. p triſticia q̇ ẽ ex mor
ſu ↄſcientie remouenda. ⁊ p leticia ↄferẽ

da pro quibus dicit quattuor ꝑticulas illi
us p̄s. miserere mei. Pro īmūdicia remo-
uenda dicit Auerte faciē tuā a pc̄tis meis
q. d. Noli ea eternalit̄ punire. Sz q̄ꝛ posset
esse ꝙ hō nō curaret ea deleri. ex q̄ in p̄n̄ti
nō puniret̄. iō addidit. Et oīs iniq̄tates
meas dele. Pro mūdicia vero cōferenda
dicit Cor mūdū crea ī me deus/ Sz q̄ꝛ etiā
collata mūdicia hō eā sibi collatā ignorat
ꝛ adhuc cōsciē morsu torquet̄. iō addidit
Ne ꝓiicias me a facie tua. Deinde ꝓ leti-
tia sibi cōferēda dic̄ Redde mihi leticiā sa
lutaris tui ꝛc. Sz q̄ꝛ adhuc restant inimici
q̄ nos ad mala trahere nitunt̄. q̄ sunt tres
s. caro. mūdus. ꝛ dyabolus. idcirco ꝯ inimi
cos ponit tres v̄siculos. s. Eripe me dñe. ꝛ
alios duos seq̄ntes. Inimicis vero repul
sis iaz laudare pōt. Vñ dicit sic Psalmuz
dicā noī tuo ꝛc. Et q̄ꝛ oī tp̄e laudādus de
us est: adiūgit. ꝛ reddā vota mea ꝛc. ꝛ ēt in
oī loco iō adiungit Exaudi nos deus salu
taris nr̄. Adhuc q̄ꝛ ꝑ passionē redēpti su
mus. ꝛ ꝑ eā oȯo nr̄a recipit efficatiā. iō rēdu
cim᷒ ad memoriā q̄ in passiōe dñi legim᷒
ꝛ cātamus. vicꝫ Sctūs deus sctūs fortꝭ ꝛc.
Iā hortamur aīam nr̄am ad bn̄dicēdū si
bi ꝓpt̄ bn̄ficia nob̄ collata ibi Bn̄dic aīa
mea dño ꝛc. Cōsequenter vero vt pura sit
oȯo cōmunē facit cōfessionē. ꝑ quā a venia
lib᷒ mūdamur. sine q̄b᷒ cōis vita facile nō
ducit̄. Et q̄ꝛ hoīs cōfessio nil valet nisi inte
rius cōuertat̄ iō subiūgit Cōuerte nos de
us salutaris noster. Preterea q̄ꝛ ī p̄ncipio
diei est: orat a pctō ꝑ diē liberari dicēs Di
gnare dñe die isto ꝛc. sine quo vix pōt esse
ad momētū hūanitatꝭ fragilitas. Et q̄ꝛ ne-
cesse ē vt mīa dei sequat̄ sicut p̄uenit. idcir
co addidit. Fiat mīa tua ꝛc. Demū orat pro
diuersis gradib᷒ ecclie. ꝛ tādē ꝯcludit ꝑ p̄s
Miserere mei de᷒. post quē noster opilio sol᷒
orat ꝓ oīb᷒ ī collecta. Dū aūt sacdos orat
seu p̄ces hmōi dicit ī diebus ꝓfestis se ad
terrā ꝓsternit vt maiorē ī se ꝛ ī aliis excitet
deuotionē. Sz finito p̄s. Miserere mei de᷒.
surgit ceteris ꝓstratis manētib᷒. ꝛ stās oȯoēz
dicit q̄m̄ vicē gerit illius sacerdotꝭ q̄ ī celo ē

q̄ ꝓ nobis quotidie īterpellat. Prius g̊ia-
cēdo cū ceteris orat. sicut ꝛ dñs cuius vica
rius ē p̄usq̄ꝫ resurgeret cū pctōrib᷒ ꝯuersa
tus ꝛ ī cruce ꝓstratus ē. Postea stādo oȯo-
nē dicit vt illius resurrectionē recolat cui᷒
vicē gerit/ In q̄busdā tn̄ ecclijs oīes illo
surgēte surgūt ī quo significāt se sp̄e recce-
pisse a pctīs resurgēdi. Et nota ꝙ sola eccle
sie vnitas adorādo in faciē cadit. In ꝓfe-
stis g̊ dieb᷒ q̄n̄q̄ꝫ ꝓstrati oram᷒. ī quo octo
significāt̄/ Primū īfirmitas corꝑalis. quia
de puluere sumpti sum᷒/ Scōm īfirmitas
animi. q̄ꝛ ꝑ nos n̄ erigim᷒/ Tertiū erubescē
tia q̄ꝛ n̄ audem᷒ oculos ī celū leuare/ Quar
tū prudētia. q̄ꝛ videm᷒ vbi cadim᷒. i. ī terre
nis affligimur/ Quītū vt cordis ꝯtritiōem
significem᷒/ Sextū q̄ꝛ xp̄m adorātes eū ad
terrā descēdisse ꝛ carnē de terra credim᷒ in
duisse. ꝛ h̄ etiā q̄dā figurāt. q̄ volētes sibi si
gnū crucis imp̄mere p̄us īclinati terrā ma
nu tangūt/ Septimū q̄ꝛ reducimus ad me
moriā. lꝫ in ꝑadiso āgelici creati fuerimus
corꝑa nr̄a ꝓpter lapsuz nr̄m īter aīalia bru
ta iacere ꝛ aīaz corꝑali mole grauari/ Octa
uū vt ip̄o actu ꝯfiteamur nos eē pctōres. ꝛ
terrenis desiderijs inherere dū vētrē terre
ꝛ aīaz pauimēto infigim᷒. ꝛ h̄ ē introductuz
ab abraā q̄ cadens in terrā dñm adorauit.
quē ꝓph̄e imitati fuerunt. Vñ origenes in
omelia illius euāgelij. Erāt ioseph ꝛ maria
mirātes sup̄ his ꝛc. ita dicit. Sancti ꝓph̄e
q̄n̄ angustius aliq̄d ꝯtēplabātur: cadebāt
in facies suas. vt pctā ꝑ ruinā corꝑis pleni
us purgarētur. Vñ q̄ꝫ etiā in p̄uatis oȯonib᷒
genua flectim᷒. vt salomon ꝛ apl̄s dicens.
Flecto genua mea a. p. d. n. i. vt ꝑ hoc ge-
nu xp̄o flecti īnuamus. sꝫ tūc nō ꝓstrati sꝫ
facie erecti stam᷒. q̄si ip̄o actu dicētes Tra-
he me post te. Quid dicere debem᷒ dū ge-
nua flectimus. i. vj. pte sub ti. de pascha di
cetur. Et q̄n̄q̄ꝫ stam᷒ q̄si letātes ꝙ ī domū
dñi ibimus. In p̄mo q̄dē mō exp̄mimus
ꝯditionē nr̄am. in scdo desideriū. ī tcio sp̄ē
In diebus v̄o dñicis ꝛ in paschalib᷒ ge-
nuflectio nō fit nec e dī ꝑ horas kyrieeleison
nec oȯo dñica sed stantes oramus ꝓpter le

ticiã reſurrectiõis quã tũc recolim⁹ de q̃ in ſeq̃nti pte ſub feſto paſche dicet̃. Nec ĩ die bus pẽthe. q̃b⁹ recolim⁹ libertatẽ p aduẽtũ ſpũſſcti nob datã. Nec in alijs feſtiuis diebus pp̃ter leticiã ĩpaꝝ feſtiuitatũ in q̃bus recolim⁹ ſanctã ſocietatẽ ãgeloꝝ ꝛ ſanctoꝝ q̃ iã eſt in leticia ſempiterna niſi p p̃ſentia corpis ꝛ ſanguĩs xp̃i. In his tñ diebus ſtantes capite ĩclinato orare debem⁹: ſicut ꝛ deuote mulieres ad monumẽtũ fecerũt. Et tũc ẽt hmõi flebiles p̃ces vite pñtĩ dimittim⁹. ad notãdũ ꝙ in futura reſurrectiõe vbi erit vera libertas ꝛ vera ſocietas nulla precatio exercebit̃ pro miſerijs. De hoc dicetur in. vj. parte ſub titu. de ſabbato poſt pẽthe. In q̃buſdã tñ eccl̃ijs ĩ oĩb⁹ officijs dĩ dñica orõ ſtando. Nã illa eſt ſal ꝛ p̃dimẽtũ ſacrificij. ꝛ in ve. te. nullũ ſacrificiũ ſine ſale fiebat. ꝛ ita nullũ offm̃ nr̃m ſine illa fieri debere videt̃. De h etiã dictũ eſt in p̃hemio huius ptis. Sane p̃ces huiuſmodi miſtice hũilitatẽ ſignificant, put ſub cõpletorio dicet̃. Verſi autẽ ad oriẽtez illas dicimus. De h dctm̃ eſt in prohemio hui⁹ ptis. Vltimo ſubijcit̃ orõ quã ſalutatio. ſ. dñs vobiſcũ p̃cedit ꝛ ẽt ſeq̃t̃. q: ſicut dñs poſtq̃ r̃ſurrexit ſalutauit apl̃os dicẽs paꝝ vob ꝛ poſtea locutus eſt. ꝛ poſt locutionẽ iteꝝ dixit pax vobis. ita ꝛ p̃sbiter eius vicarius poſtq̃ ſurrexit ab accubitu ſalutat fratres dicens. dominus vobiſcum. ꝛ p eis orat. ꝛ poſt orõnez iteꝝ dicit. dñs vobiſcũ. q. d. Si gr̃am dei ĩpetraſtis: in illa pſeuerate. Et iterũ ppl̃s dicit. ꝛ cũ ſpũ tuo. ac ſi dicat. Oraſti p nobis ꝛ nos p te oram⁹. De hoc dictũ eſt in q̃rta pte ſub ti. de ſalutatiõe ad ppl̃m. Nouiſſime dĩ Bñdicam⁹ de quo dictũ ẽ ĩ p̃hemio hui⁹ ptis. Poſtq̃ vero eccl̃ia dixerit orõnes ad dñm: ĩplorat orõnes ſctõꝝ dicens. Precioſa in cõſpectu ꝛc. Qd̃ nõ eſt de p̃ima. Inde eſt ꝙ q̃dam dicũt illud poſt matutinas laudes. etiã q̃dã interponũt inf p̃maz. ꝛ p̃cioſã. p̃mã d btã virgine. ꝛ q̃dã miſſam aĩaꝝ. ꝛ q̃dã religioſi hoc in capitulo dicũt. Aliq̃ tñ dicũt eſſe de p̃ima ſm ea q̃ dctã ſunt ĩ prohemio vbi agit̃ de electione. continuantes illud cũ prima. Deinde ſacerdos ad honorẽ trinitatis orat generaliter p ſe ꝛ p oĩbus dicens ter Deus ĩ adiutorium ꝛc. Vel dĩ ter. vt petat auxiliũ ↄtra ĩſidias dyaboli carnis ꝛ mundi. vel in honorẽ trinitatis. ꝛ iõ ſubijcit̃. gl̃ia patri ꝛc. nec poſt gl̃ia pr̃i ſeq̃tur all̃a. p eo ꝙ locus in quo hec dici ↄſueuerũt puta capitulũ ſacer nõ ẽ. Sicut eñ ſacer locus ſignificat illã hierl̃m in q̃ vox illa ãgelica. ſ. all̃a audit̃. ita locus ille nõ ſacer pegrinatiõez nr̃am repñtat ĩ q̃ peccam⁹. Deĩde q: dũ ĩ hac vita ſum⁹ peccam⁹. iõ ſubiũgim⁹ kyrieeleiſon ꝛ pat̃noſter. et poſtea. reſpice dñe in ſuos tuos ꝛc. vbi dĩ. et dirige filios eoꝝ. Filij noſtri ſunt cogitationes q̃ de mẽte nr̃a naſcũtur q̃s ad opa dñi ĩplenda rogat dirigi. Opa v̈o manuũ noſtrarũ ſunt opa exteriora q̃ interius a cogitatõib⁹ procedũt. Sꝫ q: oĩa ad vnũ tendunt. iõ poſtea dicit op⁹ ſingulariter cũ dicit Et opus manuũ nr̃aruz dirige. Et iõ opilio ſiue paſtor p oĩbus ouibus orat gñaliter dicẽs. Dirigere dignare dñe ꝛc. Orõne v̈o ſeruiciũ cõcluditur vt diuina gr̃a q̃ actiões nr̃as p̃cedit etiam ĩpas ſubſequatur.

De tertia.

Ora tercia deo laudes exſoluimus. q̃ñ in illa ſm marcũ ihs linguis iudeoꝝ mortĩ adiudicatus eſt ꝛ a pilato ad colonã ligatus ẽ et flagellat⁹. Merito ꝰ hora illa oramus vt ſicut ſpũſſctũs ab adam p dyaboli ſuggeſtionẽ ſepatus ẽ. ita p xp̃i crucifixionẽ dignet̃ eadẽ hora ſpũſſctũs ĩ cordibus nr̃is ĩfundi. In hac etiã hora repromiſſus ſpũſſctũs datus ẽ apl̃is ꝛ viſibiliter dei magnalia loq̃bãtur. Vñ ĩ actibus apl̃oꝝ. Nõ ſunt iſti ebrij cum ſit hora tertia diei Pro pter qd̃ dĩ hymnus Nũc ſctẽ nob ſpũs ꝛc dĩ etiã p̃s. Legẽ pone. q: tũc lex noua data ẽ apl̃is. Quia v̈o hõ p legem dei a morbo pctĩ ſanat̃ iux̃ illud ſapiẽtie nec herba nec malagma ſanabat eos. ſed tuus ſmo dñe ꝛc. iõ ĩ q̃buſdã eccl̃ijs dĩ capl̃m illd̃. Sana

me dñe rc. hie. xvij. c. r rñsoriũ Sana aiaȝ meã rc. Et qñqȝ illð dĩ Caritas dei diffuſa eſt. ro. v. c. Et qñqȝ illð Obſecro vos fr̃es p miam dei. ro. xij. c. Rurſus q2 nõ pdeſt ſanari niſi pſeruet. iõ ſeq̃r vſus. Adiutor meus eſto dñe rc. quaſi diceret. Quãuis liber r ſanus in via tua ſim pſtitut'. tñ nõ ſufficio ſine tuo adiutorio puenire ad illã meridie͂ d qua dĩ. Indica mihi vbi paſcas. vbi cubes in meridie. vñ dr. Adiutor me' eſto dñe. r ſubiũgit. Ne derelĩquas me. i. ĩceptũ meũ ne ĩtermittas. q2 ſine te nihil eſt conat' me'. neqȝ dſpicias me. i. ne ptẽnas q ego mortal'te etnũ audeo q̃re. q2 tu es de' me' q̃ me creaſti r recreaſti. ſalutaria mea i. q̃ ſanas plagã pctĩ mei. de͂id e oẽs ad orõne͂ pſternũt. r pſeq̃r ſacerdos modũ orõnis que͂ apl's docȝ dicẽs. Pmo oĩm fiãt obſecratiões: orõnes. poſtulatiões. r grarũ actiones. p oib' r p hĩo q̃ in ſublimitate ſũt. Obſecratio fit cũ adiuratiõe p malo reouẽdo. Orõ p bono ĩpetrando. vl' p malo ſupãdo. Poſtulatio p bono adipiſcẽdo ſiue cumulãdo. Grarũactio p bono iã collato pſeruãdo. Obſecratio e͂ ibi Ego dixi rc. Ubi petit vulnera ſanari r medicinã dari. Orõ ibi Fiat mĩa tua dñe. vel ibi Oſte͂de nobis dñe. Poſtulatio ibi Cõuertere dñe vſqȝ q̃ vbi poſtulamus vt p dñi auxilium oĩa nobis aduerſa remoueãt. Grarũactio ibi Sacerdotes tui induant iuſticia rc. r iđ p nob oĩbus. Itẽ orat p regibus r his q̃ ſunt ĩ ſublimitate dicẽs. Saluũ fac regẽ. r orem' pro pa. põtifice nr̃o. et p oĩbus viuis dicẽs Saluũ fac ppl'm tuũ rc. Et p defunctis dicẽs Orem' pro fidelibus defunctis. Seq̃r etiã Miſerere mei de'. pro his q̃ ſunt ĩ grauioribus pctĩs. ſicut p̃ceſſit dominica orõ pro his q̃ ſunt in quotidianis. p' hoc ſurgit ↄpilio ſiue ſacdos. r oĩbus proſtratis manẽtibus orat pro vniuerſis. de quo dictũ eſt ſub prima De ſexta

Hora ſexta pro nobis crucifixus r clauis confix' eſt xp̃s. quare tenebre ſup oẽm

terrã facte ſunt. vt ſol ĩ morte dñi ſui luge͂s ſe quaſi nigris tegeret veſtib' ne illũ crucifigẽtibus lume͂ p̃beret. Hac etiã hora ĩ die aſcẽſionis cũ diſcipulis diſcubuit. Merito ergo eccl'ia illa hora deo laudes exhibet grãs ei agẽs q2 p ipa xp̃s pati voluit ppt qð ipm diligit vehemẽter. Vñ in cãticis. Nũciate dilecto q2 amore lãgueo. Et ob hĩ tũc dĩ ps Defecit ĩ ſalutari tuo rc. Dĩ etiã rñſoriũ Bñdicã dñm in oĩ tpe. ſup. q̃a dignat' e͂ pati p me. i. p ſalute aĩe mee. Hac etiã hora adã de padiſo eiectus e͂. Recte g͂ illa hora deũ depcari debemus. vt vñ ille ppter ſup̃biã eiectus ĩ illuc p huĩlitateȝ et bonã opatione͂ redeamus. Sane offĩn ſexte ſtatui tpis rñdet ſicut r officia aliaȝ horarũ. In p̃ma nãqȝ hora e͂ ĩchoatio. in tercia pfect'. ĩ ſexta ↄſummatio ſm q ſol ĩ p̃ma ĩcipit lucere. ĩ tertia magis calet. in ſexta e͂ ĩ ſummo feruore. qð indicãt v̓ba hymnorũ q̃ in ipis horis r etiã ĩ nona p̃mittũt Inchoationi rñde͂t v̓ba q̃ dicũtur ad primaȝ ĩ pſalmo Deus ĩ noĩe tuo saluũ me fac: et ĩ v̓tute tua libera me. i. ſepa me a zypheis. In p̃ncipio nãqȝ nr̃e ↄuerſiõis incipimus a malo ſepari. Vñ merito ibi petimus q̃ tandẽ loco r p̃nio ſepati ſumus. Ad ide͂ ptinet qð dicit ſcðs pſalm' Utinã dirigãtur vie mee. Et qð dicit tertius pſalmus Retribue ſuo tuo: exponit. i. freq̃nter tribue. Et vbi dicit Uiuifica me ſupplẽdũ e͂ q̃ p̃mortuus erã p pctm̃. Vñ petit p grãȝ iuſtificari. ad ↄfectũ ptinet qð dĩ in p̃ncipio tertie. Lege pone mihi dñe Sibi enim poſito in via petit dari legeȝ correctonis. Ad cõſummatione͂ ptinet qð dĩ ĩ p̃ncipio ſexte. Defecit in ſalutari tuo aĩa mea rc. i. aĩa mea ↄpoſita ĩ ſalutari tuo defecit a terrenitate. vel defecit ĩ ſalutari tuo. i. aĩa mea tendẽs ĩ ſalutare tuũ defecit ĩ terrenitate. Quãto em̃ quis magis tẽdit ĩ dilectionem dei tãto magis deficit a terrenis r q̃ſi p̃ nimio deſiderio languet iuxta illud. Fulcite me floribus ſtipate me malis. q2 amore lãgueo. Per flores q̃de͂ initia bonoȝ operuȝ p mala p̃fectio accipitur q̃ etiã alios acce͂

dens quodāmō ꝯſolatur.nō tñ hic plenā
recipit conſolationē.ſed potius affligitᷣ ex
dilectiōe.vñ ſequitur Defecerūt oculi mei
in eloquiū tuū.Et in ſecunda pte Quomō
dilexi legem tuā ⁊c.⁊ in tertia Oculi mei
defecerūt in ſalutari tuo ⁊c. Ad hāc pfectō
nem ptinet rñſoriū Bñdicam dñm.⁊ ver-
ſiculus Dñs regit me.Nā ſicut habz alia
trāſlatio.Dñs paſcit me nihil mihi deerit
in loco paſcue ibi me collocauit.i.dñs ē pa
ſtor meus ī quo ſuz tutus ⁊ ſufficiēſ.vñ ſeqᷓ
tur ⁊ nihil mihi deerit.Spūalez ei ſubam
credit a deo ſibi cōferēdā.q2 iam ſcit ſe eſſe
collocatū in loco paſcue.vbi fideles in fide
pleniꝰ corroborānt.Vñ dicit.ibi me collo
locauit.Quē em̄ dñs paſcit in aduētu ſpi
ritusſancti eūdē regit.i.in bonis operibus
facit eū delectari ⁊ p rectū iter ducit ad tutiſ
ſimā ciuitatē hierl'm. Tali nihil deeſt te-
ſte apl'o q̄ dicit.Oīa ī eo poſſuz qui me cō
fortat.Dicitᷣ aūt qñqꝫ capl'm illd.Alter al
terius onera portate.gal'.vij.a.qñqꝫ illud.
Nolite conformari huic ſeculo.ro.xij.a.

De nona

Ora nona xp̄us cla

mans emiſit ſpm̄. Mori enim
voluit pro hoīe illa hora ī qua
homo de padiſo expulſus eſt:⁊ in eadem
hora per mulierez et lignū redemit quos
p mulierē ⁊ lignū decepat hoſtis.Ars aūt
vt artē falleret ⁊ medelā ferret inde:hoſtis
vnde leſerat.In eadē quoqꝫ hora miles la
tus xp̄i aperuit.ex quo duo nr̄e ſaluatōis
ſacr̄a.ſ.aquā baptiſmi ⁊ ſanguinē nr̄e re-
dēptionis nobis eduxit ⁊ velum tēpli ſciſ
ſuz ē ⁊ monumenta aperta ſunt.Eadez ēt
hora īferna penetrās ī extricabiles tartari
tenebras confringens ſeraſqꝫ eius cōmi-
nuēs captiuitatē ſcōꝝ ſecū tranſuexit ad ce
los igneaqꝫ rōphea ſubmota antiquū in-
colā padiſo reſtituit.Eadē etiā hora cetus
apl'oꝝ ad orandū ꝯuenire ꝯſueuit.⁊ petrꝰ
⁊ iohēs aſcendebāt in templū cauſa oīōis
Petrus ꝙ eadē hora aſcēdit in cenaculuz
oraturus.qñ raptus eſt in extaſim ⁊ linthe
olum plenum reptilibus de celo añ ſe di-
mitti vidit audiens Petre macta ⁊ mādu
ca.Merito igitᷣ ꝓpt̄ has ꝓrogatiuas hac
hora deū eccl'ia laudat,dicēs pſalmū Mi-
rabilia ⁊c.⁊ rñſoriū Redime me dñe oranſ
pro ſua redēptione ne oblita eſſe videatᷣ q̄
tali hora redempta eſt.Illud autem conſi
derandū eſt ꝙ in hora nona iā ſol declina
uit a centro.ſtatus ergo tp̄is innuit ſtatuz
virtutū. Innuit em̄ feruorem virtutuz in
quo animus ꝑus erat ꝓpter temptatiōes
eſſe tepefactū. Naz vt ait beatus gregoriꝰ
Vicia nos tēptant.virtutes nos humiliāt
Cum em̄ vir pfectus temptatur:ab altitu-
dine intimi gaudij deſcendit ad ꝯſiderādū
ſuam fragilitatē ⁊ ad videndū q̄z facilis ſit
ad caſuz.vt patz in apl'o q̄ dicebat Ne ma
gnitudo reuelationū extollat me ⁊c. Gau
debat em̄ paulus de reuelatione.dolebat
de tēptatiōe.vñ ipe dicit. Propter quod
ter dñz rogaui ⁊c.Niſi em̄ ſibi moleſta eēt
tēptatio:nō rogaret vt tolleretur.Non eſt
tamen ſublata.quia p infirmitatē vtꝰ cui
gaudiū debetᷣ pficitᷣ.Has tribulationes ⁊
angustias notāt aliqui vſus pſalmoꝝ no
ne vt in ꝑma pte Tribulatio ⁊ āguſtia ⁊c.
et in ſcd'a. Multi qui pſequūtur. Et in ter
cia Clamaui ſicut ⁊c. Ab eiſdē petimus libe
rari in rñſorio Redime me.i.fac vt effectū
redemptionis tue que facta eſt in ſanguie
tuo ſentiam in tribulatiōibus meis. Hoc
idez eſt in vſu Ab occultis meis mūda me
i.repelle a me malā cogitationē ⁊ cōpeſce
ſuaſorem ſm auguſtinū.⁊ nota ꝙ rñſoria
dñicalia in tribus horis.ſcz tertia.ſexta.et
nona.cōuenieter rñdent rñſorijs ferialibꝰ
Nam in rñſorio feriali ad tertiam.ſcz Sa
na aīam meam ⁊c. petitur ſanitas vulneꝝ
que preterita pctā fecerunt. Et in reſpon
ſorio dominicali. Inclina cor meū ⁊c.⁊ in
verſu Auerte oculos ⁊c.petitur cautela de
futuris.quod fit impletione diuinoꝝ mā-
datorum. Item in feriali reſponſorio ſexte
Bñdicā dñz ⁊c.fit iugis diuine laudis ꝓ-
miſſio. In dñicali rñſorio In eternū dñe
⁊c.fit ꝓmiſſionis īpletio.ibi em̄ ꝓmittit ſe

laudaturum ⁊ hic laudat. In rñſorio feri-
ali none Redime me dñe ⁊c. petitur redē-
ptionis effectus quo fit vt res mētis.i.amor
ſit directus ad deum Et in rñſorio dñicali
Clamaui ⁊c. pmittit effect' pedis.i.amo-
ris.ſ.clamor ad deū:ex amore enī ē clamor
cordis.ī plurib' tñ eccl'iis ſūt eadē tā ī feria
libus q̄3 in dñicalibus. Et ē notādū q̄ ver
ſus q̄ dicūtur in tertia.in ſexta.et in nona
neumā hñt ad deſignandū q̄ in nulla ho
ra exprimere valemus gaudiū ⁊ brauiū ſem
piternū. Capitulū di q̄nq̄3 Omīa pbate.
theſ.v.c. Et q̄nq̄3 Sicuti ī vno corpore mul
ta mem bra habemus.ro.xii.a.

Ad veſperas

A hora veſpertina

ſignificat eccl'ia pmū aduentū
dñi q̄ fuit vgēte veſpere mūdi
in vltima etate de quo pſallēs reddit gr̄as
deo. iuxta illud ap'li Nos ſumus in quos
fines ſeculi deuenerūt. Preterea xp̄s ī ve-
ſpera de cruce depoſitus fuit Eadē q̄3 ho-
ra ī cena ſacramētū corpis ⁊ ſanguis inſti
tuit:pedes diſcipulorum lauit. diſcipulis cū-
tibus in emaus ī habitu pegrini ī fractōe
panis ſe manifeſtauit. Merito ḡ eccl'ia in
hac hora xp̄o gr̄as agit Eſt tñ duplex mū
di veſpera put in.vi.pte ſub ep̄hia dicet.
Sane ſicut ait ſicardus ep̄s cremonēſis ī mi
trali.offīn diei ſequētis incipit in veſpis q̄r
veſpertina ſinaxis.i.hora.pmū ē offīn ſm
heſdre ↄſuetudinem in q̄ternario numero
put dcm̄ ē in phemio huius ptis. Vñ ve
ſpertinū offīn a veſpera ſtella noiatur q̄ ī
pncipio noctis oritur. Preterea lz ab īitio
mūdi dies pcederet noctē: ī nocte tñ dñice
reſurrectiōis nox cepit pcedere diē vt dice
tur in ſexta pte ſub ſabbato ſctō ī pncipio.
dicit aūt eccl'ia in hac hora q̄nq̄3 pſalmos
Primo ppter xp̄i q̄nq̄3 vulnera q̄ p nob
obtulit ſacrificiū in veſpera mūdi. Secun
do ad correctōe3.vt vic3 dfleam' ⁊ petam'
veniā pctōrum que in die per q̄nq̄3 ſenſus
corpis ↄmittūtur ⁊ ad nos intrant. iux illd
hiere. Mors intrauit p feneſtras noſtras

Quis enī ē qui viſu nō capiatur. Tertio p
ī pos.v.ps. munit ſe eccl'ia ↄtra nocturna-
les tribulationes. Hec enī hora īſinuat fle
tum eorum q̄bus occidit ſol iuſtitie ⁊ ita ſunt
in veſpere de quo dictū eſt. Ad veſperū de
morabitur fletus q̄ durabit vſq̄3 ad matu
tinū.i.quouſq̄3 ſol fidelibus oriatur q̄ occi
derat pctōribus ſm qd ſeq̄tur. ⁊ ad matu-
tinū leticia. Et ppter eaſdē etiā cās pectus
q̄nq̄3 digitis tūdimus. Rurſus ſeculares
dicūt q̄nq̄3 pſalmos. religioſi vo quattuor
ppter rōem tangēdā in ſexta pte ſub ti. de
aduētu. Et nota q̄ veſpertinū matutinūq̄3
offīn ceteris horis ī numero pſalmorum pfe-
rūtur eo q̄ in ſenaria operū diſtinctiōe ve-
ſpere ⁊ mane ſolūmō memorātur in vete-
ri lege matutini ⁊ veſpertini officii antiq̄-
tas ↄmēdatur. Quinq̄3 ḡ pſalmi in ſex ve-
ſpertinis hebdomade officiis dicūtur ⁊ cā
tantur pſalmi ſm materiā diei. Et ecce in
ſeptima die.ſc3 in ſabbato propter reſurre
ctionē q̄ ſeq̄tur agimus de victoria ⁊ lau-
de dei q̄ ſeq̄tur victoriā. Vñ in pmo pſal-
mo.ſ. bñdictus dñs ad l'ram agitur de vi-
ctoria dauid ↄtra goliā Quātū vo ad ſpū
alem ſenſum de victoria nr̄a q̄ dyabolū ſu
pamus. Quia ḡ poſt victoriā nil reſtat niſi
laudare dñm p quē victoriā habem'. iō ſe
quuntur quattuor pſalmi q̄ ſunt de laude
In pmo enī laude3 pmittit eccl'ia dicens
Exaltabo te de' In ſcdo ſeipa3 icitat Lau
da aīa mea dñm In tertio alios inuitat
Laudate dominu3 In quarto cōgratulat'
celeſti hieruſalē dicēs Lauda ihrl'3 dñ3 ⁊c.
⁊ ſic de aliis feriis ⁊ pſalmis. In q̄buſda3
eccl'iis ſtatim poſt pſalmū ſeq̄tur hymn'.
et poſt hymnū lectio ſiue cap'lm. In q̄buſ
dam ecōuerſo Et ī q̄buſdā hymnū nō can
tant Qui poſt pſalmos imediate hymnu3
cantāt cōgruū ordinē ſuare videtur. qm̄ p
mo ē in corde dilectio q̄ p antiphonā deſi
gnatur. deinde ſeq̄tur bona opatio qua3
pſalmus deſignat. poſtea mentis exultatio
q̄ p hymnū notat'. S3 q̄r exultatio ſepe ne
gligētiā parit. idcirco ſeq̄tur lectio ſeu ca
pitulū q̄ hoiem ad cor reuocat. Qui vo le-

ctionē hymno p̄ponūt volūt hymnū locū rn̄ſorij obtinere. Un̄ cū in feſtiuitatib⁹ rn̄ſorium poſt lectionē cantāt hymnū p̄termittunt. Ad maiorē tn̄ exultationē notādam ī q̄buſdā eccl'ijs vtrūq; cātatur. ⁊ tūc rn̄ſorium p̄cedit hymnū. ad notandum q̄ tūc maxime reſpōdere debemus exhortationi p̄ p̄cedēs capl'm factę. poſt qđ ſtatim ſequit̄ rn̄ſoriū. Gn̄ale tn̄ ē q̄ qn̄cūq; cātat̄ rn̄ſoriū: p̄cedere dʒ lectio cui rn̄dere debet Qui v̄o hymnū nō cātāt illđ attēdere vident̄ q̄ cāticū btē marie ſequit̄ qđ excludit rn̄ſoriū. cuius locū tenet bn̄⁹. Nā ſi canticū zacharie ī laudibus matutinis excludit rn̄ſoriū. multo magis canticū beate marie v̄ginis excludere debere videtur ī veſpis. Et nota q̄ ad veſpas dī illud capl'm Bn̄dictus deus ⁊ pater. ij. ad corinth. i. a. ⁊ illđ Dn̄s aūt dirigat. ij. a theſ. iij. a. Poſt hymnū ſequit̄ v̄ſiculus. vicʒ in ſabbato Veſptina ozō ⁊c. In alijs diebus Dirigat̄ dn̄e Et vterq; v̄ſus veſptinū tp̄s deſignat ī q̄. cantatur qđ ſonāt v̄ba illa que ī pſalmo ſequūtur. ſ. Eleuatio manuū mearū ſacri. veſpertinū Optat eīn vt ozō dirigat̄ ad dn̄ʒ. Quod de veteri teſtamēto tractū ē vbi habet̄ q̄ hora veſptina ſacđos intrabat ſctūn tabernaculū vel tēplū vt offerret thimiama ſup altare incēſi. ſicut mane ītrabat vt offerret incēſuʒ. Hoc thimiama ſignificat ſuauitatē odoris Hinc hʒ ɔſuetudo vt dū dī v̄ſiculus ſacerdos thurificet altare ad īplēdū iuge ſacrificiū. Sic eīn fiebat in lege. ī qua duo agni offerebātur. vnus mane alter ſero. ⁊ h̄ pinguior. ad notādū q̄ caritas creſcit. Iđ ergo thurificat̄ vt ſim⁹ ſemper bonus odor deo. p̄ficiēdo in ſcientia ⁊ doctrina Et etiā q̄ꝛ p̄pter p̄miſſionē dei d̄bemus eē tales vt ſimus ei boni odoris. Vel iđ in veſpis ⁊ matutinis poſt pſalmos ⁊ lectionē dū v̄ſus dī ī cēſatur ad notādum q̄ nemo pōt bonū odorē deo reddere vel bonū exemplū opandi alijs dare qđ p̄ ī cēſuʒ ſignificatur. niſi p̄us in ſeruicio dei opetur qđ p̄ pſalmos ⁊ alios doceat qđ p̄ lectionē notat̄. Un̄ mos inoleuit q̄ in p̄cipuis feſtiuitatibus antiphona ad magnificat ⁊ bn̄dictus ter dī ſiue tociens canēdo p̄telatur donec oīs tpl'ꝰ q̄ intereſt īcenſi repleatur odore. ⁊ vltimo dī cū neuma voce q̄ dē nō ſignificatiua p̄ut dictū ē in p̄hemio hui⁹ ptis. ſacerdos aūt q̄ maior ē ī eccl'ie officio ⁊ qui vicē tenet aaron dʒ īcēſum offerre vt ſit thimiama ſempiternū corā dn̄o ⁊ ſuaue fragrās odor. iuxta illud Dirigat̄ dn̄e ozō mea. ſicut incēſum in ɔſpectu tuo. De hoc dictū eſt ſub laudibus matutinis Dī ergo in veſpis v̄ſiculus exortatiōis. ſ. vt excitet pigros ad intelligendū p̄miſſa dei. q̄ ɔtinent̄ in cātico illo beate marie. Magnificat aīa mea ⁊c. qđ eſt luce. j. ca. Prima promiſſio facta fuit noe Un̄ geñ. ix. ca. Ponaʒ arcū meū in nubibus celi Et hec impleta eſt. Scđa abrae ⁊ dauid Abrae dictū ē In ſemine tuo bn̄dicētur oēs gētes Dauid dictum ē De fructu vētris tui ponā ſup ſedē tuam. Et hec īpleta ē ī beata v̄gine. qđ notatur in cātico ſuo ibi Recordatus eſt mie ſue. Et p̄ h̄ certi ſumus q̄ dabit nobis vltimā ſcʒ padiſum. Ideo autē canticū ipm quotidie dī vt freq̄ntior dn̄i icē ī carnatiōis memoria aīas fideliū in ope dei ⁊ ī doctrina ſe exercentiū ad deuotōnē opis incepti accendat. Cū eīn in ipo cātico notent̄ cogitationes ſicut in pſalmis opa ſi diligenter beate marie actus ⁊ dicta ſepe recolimus. obſ̄uantia caſtitatis. ⁊ v̄tus opatiōis ſemper. ad ipius imitationē pſeuerabūt in nobis. nec etiā mouebit nos fauor humanus indebitus nō tpalium īmoderatus appetitus nō tpalis afflictio nō de impetrāda cōmiſſoꝝ venia deſpatio. Nēpe nō nos mouebit indebitus fauor humanus. q̄ꝛ cū beata v̄go ɔmēdaretur a beata elizabeth dicente Un̄ hoc mihi vt veniat mater domini mei ad me ⁊c. Nō ipa mota fuit fauore humano ſed ſ̄uans humilitateʒ clamauit. Magnificat aīa mea dn̄m. ⁊ tandē adiec. q̄ꝛ reſpexit huīlitatē ancille ſue. Et nota q̄ dixit reſpexit huīlitatē. ⁊ nō dicit reſpexit v̄ginitatē īuens menti v̄ginitatem p̄ualere corpis integritati. Iterū iđ dixit humi-

litatē q2 deus ſupbis reſiſtit. eoſq3 a bea
torū ſorte ſecernens p varia penarum loca
p pctōz impietate diſpergit. Nō nos mo-
uebit īmoderatus tpaliū appetitus. quia
ſicut ipa dixit iudex nr̄ diuites diſmiſit in
anes z depoſuit potētes de ſede. nō tpalis
afflictio nos mouebit. q2 deus exaltat hu-
les. In h eni cantico exēplo humilitatis ei9
reformamur z filij dei īcarnatio p quā3 de
po. po. de ſede z exaltauit humiles ad me-
moriā reducit vt fidei nr̄e deuotio excitetur
Nō deſperatio de pmiſſoz impetrāda ve
nia. q2 mīa eius a pgenie ī pgenies timē-
tibus eū Beda dicit q inde īoleuit ɔſuetu
do vt in officio veſptino cātet cātīcū bea-
te vginis z potius in veſpertino q in offi
cijs alijs. Primo q2 ī ipa veſpa mūdi ſuo
ſingulari aſſenſu mūdo ſuccurrit perdito.
Scdo q2 p h fit incarnatiōis in veſpa mū-
di facte iugis recordatio. Tertio q2 ipa eſt
ſtella maris. q in huius mūdi veſpere no-
bis lucere cepit ſicut veſpa ſtella a qua di-
citur veſpertinū offiū in initio noctis lucere
incipit. Quarto vt mēs nr̄a p diē varijs fa
tigata cogitationibus īminēte quietis ſcz
noctis tpe recolendo dicta dei genitricis
quicqd ſupfluū vel nociuū diuturna eua
gatio ɔtraxerit totū h pcib9 z lacrimis ea ī
tercedēte emūdetur. Quinto q2 vgo porta-
uit dn̄m in veſpa mūdi. Ruſus canitur
in ſexta laude q2 dn̄s in ſexta etate venit ſi
cut z cātīcū ſimeonis in ſeptima ppt ſepti
mam etatē q deſcētiu3 put tactū ē ſub lau-
dibus matutinis Ceterū h cātīcū eſt exul-
tatio laborātiū q2 ſpūs exultat in dn̄o q a
fecit eis magna q potens ē cuius mīa eſt ī
ſecula. Ob hanc exultationē repñtandam
lampades accēdunt in veſpis. vel p hoc
cantico pncipaliter accēdūtur eo q de euā
gelio eſt. vel vt nos de numero adoleſcētu
larum et q̄nq3 prudentū curramus cū lam
padibus bonoz operum in odorē vnguē
torum beate vginis intrantes cū ea ī gau
dium dn̄i noſtri. z q2 opa noſtra nō ſunt ī
lampadibus radiētia: niſi fuerint caritate
iformata: iō canticū clauditur ſub ātipho
na per quā caritas deſignatur. Recātata
antiphona in profeſtis diebus proſternit
ſe eccl'ia in oīonē plixius orans q in alijs
officijs. quia ſpecialiter orat p his quibus
occidit ſol iuſticie. licet z p alijs oret. z fa-
cit ea q dicta ſunt ſupius ſub ti. de tertia
vbi de pcib9 agit In ſolēnibus vo dieb9
ſtatim dī collecta z q̄ſi ſtātes oramus de q
z in qbus officiū veſptinū cū hora prima
ɔueniat ibi etiā dctm̄ eſt. Mortuoz offiñ ī
cipit a veſpis. non tm̄ h3 ſcdas veſpas. ad
notandū q h offiñ finē habebit qn̄ anime
ſaluandoz ab oī pena liberate eterna bea-
titudine fruent. Sed ſancti de quoz glifi-
catione in aīa iā certa eſt eccl'ia pmas et ſe
cūdas veſpas hñt ſi in feſto eoz noue3 le-
ctiones dicātur. Primas eni hñt p glorifi
catione anime iā pcepta. Scdas p glificati-
one corpis quā habebūt q nunq finē ha-
bebit. Si vo habēt tantū tres lectiones p-
mas veſpas hñt tm̄. nō q2 z ipi duplicem
ſtolā habituri nō ſint: cū h oībus electis cō-
ueniat. ſ3 eccl'ia ad ondēdū differētiā pmi
oꝝ̄ illis z iſtis debitoz magis ſolēniſat
p illis de quoz maioribus meritis ſibi per
miracula ſiue p alia documēta ɔſtat q̄uis
ad plenū certa eē nō poſſit. Nā z ſtella dif-
fert in claritate a ſtella. Vn aug. ait in ſmo
ne de beato ſtephano Cu3 pcioſa ſit mors
ſanctoz ſi quid diſtare inter martires pōt
pcipuus eſſe videt qui pmus eſt. Nūq tm̄
in veſpis pcedētibus dī ſolūmō antipho-
na z collecta de feſto ſequenti put dicetur
ſub vigilia natalis. Poſtremo notādum ē
q religioſi an completoriu3 premittūt col-
lationem que a ſanctis patribus originē
traxit qui dictio veſperis ɔuenire. z de ſcri
pturis ſacris conferre ſolebant ad inſtar
operarioꝝ ad recreationem adinuicem
confabulantium. idcoq3 tunc vitas vl' col
lationes patrum et his ſimilia que potius
ſint ad recreationē et delectationē legūt z
eruditiores ſi dubiū occurrerit iterrogant.

De completorio.

A hora completo
rij xp̄s cum diſcipulis orauit
p̄rem. Eadē q̄z hora ſanguine
as guttas ſudauit. ⁊ etiā corpus eius in ſe
pulcro poſitū fuit. ⁊ cuſtodes d̄putati. Me
rito igitur ī hac hora eccl'ia deo laudes et
grās agit. Illā etiā ī memoriā eterni gau-
dij celebrat. Nam cōpleto electorū nūero ī
illa hora cōplebit gaudiū ſctōꝝ ī die gnāl'
retributiōis. et ide ē q̄ ꝯpletoriū ſignificat
gaudiū. Dr̄ aūt cōpletoriū q̄ ī eo cōplet'
ꝯmunis vſus locutiōis cibi et potus ⁊ ali
orū q̄ neceſſario p̄ corꝑis ſuſtētatōe ſumū
tur Et ſm̄ hoc etiā ſignificat finē vite p̄ntiſ
Sane h̄ offm̄ īcipit p̄ter morē alioꝝ offici
orum. ſ. Cōuerte nos deus ⁊c. Quia em̄ q̄ſi
tota die pſalmodie īſtitimus ⁊ pene ī poſſi
bile ē q̄n aliquē puluerē ſupbie contraxeri
mus et q̄ ſepe errāmus. iuxta illd̄. Erraui
ſicut ouis q̄ perijt. Inde ē q̄ nos huiliātes
dicimus Cōuerte nos de⁹ ⁊c. Preterea q̄li
bet ꝑfectus ⁊ bonus eſtimare ſe dz īꝑfectū
ſiue īſipientē iuxta illud. Iuſtus accuſator
ſui eſt. iō dicit ſacerdos. cōuerte nos ⁊c. in
his v̄bis indicās ſe ꝑuerſum. bonaꝝ quip
pe mētiū ē ibi culpā agnoſcere vbi culpa
nō eſt. Nā ⁊ ſi dixerimus q̄ pctm̄ nō habe
m⁹ ipi nos ſeducim⁹. Hinc ē q̄ etiā ꝯſeq̄n
ter īuocam⁹ diuinū adiutoriū dicētes. De
us in adiutoriū meū. vt cōuerte nos ⁊c. re-
feratur ad p̄terita mala tollēda: ⁊ deus in
adiutoriū ⁊c. ad bona oꝑa futura faciēda
q̄ ſine dei adiutorio q̄cq̄ boni facere non
valemus. Quia v̄o totū ad laudē trinitatꝭ
faciendū ē iō ſeq̄tur. gl'ia patri. Rurſus in
cipientes per. conuerte nos deus ſalutaris
noſter: oramus vt nos a malis cōuertat et
iram ſuā a nobis auertat. Et q̄ merita nr̄a
nō ſufficiūt: eius adiutoriū poſtulam⁹ di-
centes Deus in adiutoriū meū ⁊c. Dicunt'
aūt quattuor pſalmi ad obtinēdā remiſſi
onem pctōrū q̄ ꝯmittimus dū ſum⁹ in hoc
corꝑe ex quattuor elementis ⁊ ex quattuor
humoribus vel cōplexionibus cōpoſito.
ſeu corpus ipm̄ ex his cōpoſitū ꝯtra ꝑicu-
la ⁊ fantaſmata noctꝭ munimus ⁊ deo cō-
mēdamus. iō q̄z tūc dr̄. In man⁹ tuas dn̄e
⁊c. et. cuſtodi nos ⁊c. Et īcipit eccl'ia a vo-
ce ꝑfectiōis dicēs Cum īuocarē exaudiuit
me deus ⁊c. Hoc em̄ ꝑfectorū ē. Sz q̄ pfe-
cti ſe debēt reputare imꝑfectos. iuxta illud
iob. etiam ſi ſimplex fuero hoc ignorat aīa
mea. iō ſeq̄tur ī eodē pſalmo Miſerere mei
ſup. dn̄e. ⁊ exaudi orōnē meā. qđ dicere eſt
imꝑfectoꝝ. Poſtea alijs admonitis ad bo
num facit in eodē pſalmo mentionem de
pace eterna. ibi In pace in idipm̄. i. que eſt
inuariabilis: quaꝫ pacē ſemꝑ in memoria
habere debemus. ⁊ maxime dū corpus q̄e
ſcere debet in lecto. mēs dz quieſcere ī deo
Debet etiā quieſcere in ſpe Vn̄ ſequit' ſe-
cūdus pſalmus In te dn̄e ſperaui ⁊c. Sed
q̄ ſpes nō eſt ſine timore aliter em̄ preſum
ptio eſſet. ideo ſequit' tertius pſalm⁹ Qui
habitat in adiutorio altiſſimi ⁊c. in quo de
us promittit liberare eccl'iam. Dyabolus
eſt em̄ quaſi fur de nocte incedens. et ideo
nocte īminēte dicit eccleſia illū pſalmū cō
tra nocturnales temptationes. dicitur er-
go pſalmus vt a quattuor tēptationibus
liberemur. ſ. a timore nocturno. a ſagitta
volāte in die. a negocio ꝑambulāte ī tene
bris. ab incurſu ⁊ demonio meridiano. i.
ab incurrēte demonio. Prima ē leuis et o-
culta. ſcđa eſt leuis ⁊ manifeſta. tertia gra-
uis ⁊ occulta. quarta grauis ⁊ manifeſta.
In quarto v̄o pſalmo ſcꝫ. ecce nūc ⁊c. bn̄-
dicit eccl'ia deū p̄ liberatōe tēptationū no
cturnaliū ibi In noctibus extollite man⁹
veſtras in ſancta ⁊ benedicite domino. Di
cit em̄ auguſti. ſuper hunc pſalmum Nox
res triſtis eſt. dies leta res ē. ergo per noctē
intelligit' aduerſitas. per diem proſperi-
tas In aduerſitate benedicendus eſt do-
minus ſicut et ī proſperitate. exemplo iob
qui amiſſis filijs ⁊ rebus omnibus dice-
bat Dominus dedit ⁊c. Sit nomen do-
mini benedictum. Unde et hic dicitur Be
nedicite dn̄m. Sed queritur quare dicunt'
tantūmodo ſex verſus illi⁹ pſalmi In te
dn̄e ſperaui. Rn̄det' iō q̄ dn̄o dicēdo ſex-

tum verſum vicȝ In manus tuas dñe ⁊c.
Sexta etate mũdi. ſextoqȝ die carne obijt vt
iã dicetur. Recte ẽgo ſex vſus tantũ eiuſdem
pſalmi ĩ ꝯpletorio cãtamus. vt ĩ hac ſexta
etate ĩ qua p̄ cũ redẽpti ſumus ſicut habet
finis vltimi verſus ibi Redemiſti me dñe
deus veritatis. ꝯformemur dormitiõi eius
in ſepulcro quieuit ⁊ diuinitas vigilauit.
vt .ſ. mẽbra q̄eſcãt ⁊ cor vigilet ſic caro eius
Notandũ ẽ ꝙ ĩ q̄buſdã eccl'ijs ſtatim poſt
pſalmos dr̄ hymnus ea forte rõe. qꝛ p̄ bo-
na ꝯ op̱ationẽ pueni̓t ad exultationẽ abſqȝ
oĩs purgationis medio ab his q̄ purgati
trãſeũt ab hac vita. Alia etiã rõ iã dicetur
Etſi ep̄us dicũt hĩnũ ꝙ caplm ad oſtẽden
dũ miſtice ꝙ illi ĩ q̄bus ꝯpleta ſunt ſigna
ta p̄cedẽtiũ laudum ſeu pfecti q̄ p̄ ꝯpletori
um ſignificãtur p̄ueniũt exhortationeȝ q̄
p̄ capitulũ ſignificat̃. Nec tamẽ caplm p̄
termittũt. qꝛ h̄ ſemp vtilis ẽ exhortatio ad
pſeuerãdũ in bono. qꝛ nec nocet admiſſo
ſubdere calcar equo. In alijs aũt eccl'ijs in
ter pſalmos ⁊ hymnũ ĩterponũt antipho
nam vel all'a. p̄ antiphonã ſequẽtes ordi
neȝ beati ignacij de quo ĩ pꝛhemio dctm̃ ẽ
In alijs vero eccl'ijs ſtatim poſt pſalmos et
antiphonã vel all'a ſeq̄tur lectio ſiue capi
tulũ cũ r̄nſorio In man' tuas ⁊c. vl' alio.
qꝛ vt dicũt in oĩ officio dici dꝫ lectio. poſtea
adijciũt hymnũ Te lucis ⁊c. in quo optãt
ꝓtegi in nocturnis tribulatiõibus. Alij ve
ro nõ dicũt lectionẽ. p̄ut in pꝛhemio huius
ptis dictũ eſt. ſꝫ ſtatim poſt pſalmos dicũt
vſiculũ. Tũ qꝛ tẽpus illud dormitiõis nõ
eſt aptũ ad doctrinã. Tũ qꝛ poſt ꝯpletoriũ
non ſolũ cibi ⁊ potus: verũ etiã doctrina q̄
p̄ lectionẽ ſignificatur referẽda nõ eſt. Hĩc
eſt ꝙ ſtatuit beatus bñdictus vt poſt ꝯple
toriũ nemo loquat̃. Dicit̃ autẽ capitulum
Tu in nobis es dñe hiere. xiiij. ca. Religio
ſi in hoc officio añ oĩa lectionẽ p̄mittũt di
centes Fratres ſobrij ⁊c. ne ordinẽ heſdre
excedere videãtur. rep̄ntantes in hoc etiã
mariã magdalenã de qua dñs dixit p̄uenit
vngere corpus meũ in ſepulturam .i. hoc
fecit qđ factura erat mortuo ſi licuiſſet. ita
et hec lectio q̄ſi vngit reddẽdo aĩas attẽ-
tas ad vigilãdũ an̄ ꝯmendationẽ dormiti
onis. Poſt hymnum ſubijcitur verſiculus
Cuſtodi nos dñe. vel alius qui nõtat toti'
officij effectum. Poſtulatur em̄ dñi cuſto-
dia contra noctis p̄icula. Et dicitur accuta
voce ⁊ cuȝ neuma. ex quo excitati ⁊ memo
res facti ineffabilis gaudij quod erit mer
ces laboris noſtri canimus canticũ ſymeo
nis Nũc dimittis ⁊c. quod eſt luce ſcđo. c.
Primo vt illius exemplo pacem inueniẽ-
tes mereamur videre lumen quod eſt xp̄s
Secundo ideo canticuȝ iſtud canimus. qꝛ
ſicut ſanctus ſymeon cupiens ex hac vita
in alteram trãſire illud cecinit. ſic ⁊ nos dũ
dormire debemus quaſi morituri. qꝛ ſom
nus eſt quaſi mortis ymago. illum canim'
per quem nos dño cõmendamus. Tertio
ꝓpter cauſam ſub veſpis dictaȝ. Quarto
quia canticum illud eſt de vtroqȝ aduentu
Unde merito illud dicimus vt promiſſio
nibus aliciamur ⁊ a vicijs quieſcam'. Cõ-
ſiderandum eſt aũt ꝙ cum ſeptem ſint par
tes ceterarum horarũ .ſ. vſus cum gloria
patri. hymnus. pſalmi. lectio. cantus. p̄ces
et oĩo. in tribus tamen horis. ſcȝ in matuti
nis laudibus ⁊ veſperis ⁊ in cõpletorio ad
ditur ⁊ octaua. vicȝ canticum euangelicuȝ
qm̃ he tres hore ptinent ad octauam .i.
dñi reſurrectionẽ. qui mane ſurrexit in ve-
ſpere ſe diſcipulis manifeſtauit. in cõple-
torio diſcipulis ait Pax vobis. Propter
ea in his tribus horis hymnus qui eſt exẽ
plum leticie pſalmos ſequitur vt ptinetur
euangelio grẽ. Euangelium gratie huius
officij eſt canticum ſymeonis .ſ. Nũc dimit
tis. in quo pacem rogamus eternam. vt ſi
cut ſymeon trãſire cupiẽs poſtq̄ vidit xp̄ȝ
dimitti rogauit. ſic et nos poſt lumen fidei
p̄ueniamus ad ſplendorẽ ſpei vbi erit pax
eterna. Cõſequenter oĩo dñica ⁊ p̄ces dicũ
tur q̄bus etiã ꝯtra noctis fantaſmata nos
munim'. Subijcit̃ etiã ſimbolũ ĩ quo nr̄e
fidei pfeſſio cõtinetur. vt ſi forte nos mori
contigerit: in confeſſione vere fidei moriã-
mur. Fit etiam in quibuſdaȝ eccl'ijs ſicut ⁊

ſn p̃ma ꝯfeſſio gn̄alis. Alterna em̄ ꝯfeſſio
ne ĩuicē nos mūdamus. iux̄ illō. Cōfitemi-
ni alterutrū pctā vr̄a vt ſaluemini. demus
requiē tp̄ibus nr̄is donec ĩueniamus locū
dn̄o. Precibus ḡ ⁊ oꝛone ꝯplet̄ h̄ offm̄. iux̄
illō apl̄i. Orātes p̃uicē vt ſaluemĩ. Rur-
ſus p̃ces uiſtice huĩlitatē ſignificāt q̄ in fi
ne dꝫ eē. Qꝛ ſicut in p̃ncipio ip̃a neceſſaria
ē. ad qđ ſignificādū voce huĩlima h̄ ꝑuici
um ĩchoat̄. ita ĩ ꝯſummatōe eadē huĩlitaſ
mōſtrāda ē ꝯtra ſupbiā ĩ qua ceciderūt oēſ
q̄ opant̄ iniq̄tatē. Poſt p̃ces opilio nr̄ ſiue
ſacerdos ꝯmēdās dn̄o gregē ſuū dicit col
lectā. Vñ nō ē ꝯgruū vt poſt hoc offm̄ ali-
q̄d aliud fiat niſi qđ ptineat ad quietē. Et
attēdeqm̄ ad p̃mā ⁊ ad ꝯpletoꝛiū aplōꝝ
ſimbolū nō dimittim⁹. qꝛ cūcta opa nr̄a in
eius noīe ĩcipim⁹ ⁊ ꝯcludimus ĩ quē credi
mus. ſimiliter ad vtrūq3 offm̄. ꝯfeſſionē et
miſerere mei de⁹ adĳcimus. vt quidquid ĩ
nocte peccauim⁹ aut in die deliq̄mus. p cō
feſſionē ⁊ pn̄iaꝫ diluamus adiplētes illō.
Cōfitemini alterutrū pctā vr̄a. Reſpicien-
tes ēt illō q' oli ſacdos farine aſſariū offere
bat ĩ die vicis ſue medietatē ĩ mane ⁊ medi
etatē p⁹ meridiē. Sacrificiū aūt nr̄ꝫ ē ſpūs
huĩlatus. Vltimo notādū eſt q' oĩa officia
diurna quātū ad p̄s inuariabilia ſunt. no-
cturna vo variabilia p̃ter illō. Per nocteꝫ
em̄ ĩtelligit̄ mūdus iſte q̄ variabil' ē. p diē
vo ille eternus q̄ eſt ĩuariabilis. de q̄ ſcrip
tum ē. Oꝛdinatiōe tua pſeuerat dies. Et ē
verioꝛ lr̄a pſeuerat ĩ ſingulari q̃ꝫ pſeuerāt
in plurali. licꝫ aliter q̄ſi cōiter pferat̄. Hoc
etiā offm̄ ĩ q̄buſdā eccl'ĳs quātū ad hym-
nū ĩuariabile ē. put ſub ti. de p̃ma dctm̄ ē.
⁊ etiā quātū ad p̄s. lectionē p̃ces ⁊ collectā
ita q' p nullius ſancti ſolēnitate: ſicut nec
offm̄ p̃me variat̄ p eo. qꝛ in illo de pace et
ſpāliter de illa ad quā ſuſpiram⁹ agitur. q̄
vt p̃miſſum ē ĩuariabilis ē. h̄ dūtaxat exce
pto qm̄ in dn̄icis diebus dicūt ad p̃mā il-
los q̄nq3 pſalmos. ſ. Deus de⁹ me⁹ reſpice
in me ⁊c. et ſequētes. ⁊ pſalmū. Cōfitemini
put ibi dctm̄ ē. Sꝫ q̄re illi q̄nq3 pſalmi ĩ p̃
ma. ⁊ vſus In manus tuas dn̄e. ⁊c. in cō
pletoꝛio potius q̃ꝫ ĩ alĳs horis ponūt̄. Rn̄
ſio xp̄s cui ĩ hĳs horis canim⁹ q̄ ē p̃ncipiuꝫ
⁊ finis ĩ cruce pēdēs legit̄ ĩcepiſſe pſalmū
illū Deus de⁹ me⁹. et oēs pſalmos ſequen
tes ſeriatĩ vſq3 ad dctm̄ vſuꝫ dixiſſe et ibi
finiuiſſe ⁊ ſpm̄ emiſiſſe. Merito igit̄ ⁊ nos
in paſſionib⁹ huius ſeculi ꝯſtituti. ad ipĩ⁹
imitationē ĩ hora p̃ma. q̄ ē ĩ p̃ncipio hora-
rum diei ⁊ nō alibi dictos q̄nq3 pſalmos ⁊
in ꝯpletoꝛio qđ ſm̄ aliquā ꝯſiderationeꝫ
eſt finis ſiue vltima horarū diei debem⁹ di
cere vſum ip̃m. q' vo hoc offm̄ ad vltimaꝫ
diei horā ptineat hac ꝯſideratiōe apparet.
Nā in p̃ma dicimus quattuoꝛ octonarioſ
vſuū in pſalmis. duos p p̃ma ⁊ duos pꝛo
ſcđa horis. Et in tertia ſex. duos p tertia.
duos p quarta. ⁊ duos p q̄nta. ⁊ in ſexta
ſex. duos p ſexta. duos p ſeptima: ⁊ duos
p octaua. Et in nona ſex. duos p nona. du
os p decima. ⁊ duos p vndecima. Reſtat
vltima hora. ſ. duodecima ad quaꝫ ptinet
ꝯpletoꝛium qđ notat hymn⁹ Telucis an̄
ter. Premiſſos autem octonarios cōbina-
mus ſi duo caritatis pꝛecepta obſeruam⁹.
Facimus. xj. cōbinationes vt pꝛo quauis
hora diei in qua delinquimus. vnum dn̄o
legis ⁊ caritatis binarium offeram⁹. vt p
p̃ma Beati. pꝛo ſecunda Retribue. pꝛo ter
tia Legem pone. pꝛo quarta Memoꝛ eſto
pꝛo quinta Bonitatem. pꝛo ſexta Defecit
pꝛo ſeptima Quomodo dilexi. pꝛo octaua
Iniquos. pꝛo nona Mirabilia. pꝛo deci-
ma Clamaui. pꝛo vndecima Pꝛincipes.
Fiunt ergo vndecim ꝯbinationes ad emē
dandū vndenarium noſtre tranſgreſſiōis
Et ĩ quolibet octonario aliquid de lege do
mini memoꝛatur. quia per eam vinea coli
tur et denarius eternitatis acquirit̄. Sūt
ergo vigintiduo octonarĳ. qui per horas
diei dicuntur pꝛopter rationem ſub rū. de
pꝛima dictam. ⁊ dicuntur bini et bini et ſic
duplicati fiunt vndeciꝫ. Vndenarius em̄
numerus ſignificat tranſgreſſioneꝫ ſicut
denarius perfectionem. Dicuntur em̄ per
vndecim vt per ea que in illis dicunt̄ trāſ
greſſionē mādatoꝝ ſuoꝝ nobis relaxet.

Incipit ſexta pars de officijs dominicarum ſpāliter ⁊ quarūdam feriarum ⁊ feſtiuitatum domini et ieiuniorum quattuoꝛ temporum.

A proxia parte precedēti de diuinis officijs in generali diximus. nūc aūt de ſpecialitatibus ⁊ diuerſitatibus eorundē ꝑ anni circulum oñdamus. vicȝ de officijs dñicaꝝ q̃rūdam feriarū ⁊ feſtiuitatū dñi ⁊ de ieiunijs quattuoꝛ tēpoꝝ ⁊ de ꝯueniētia ipoꝛuȝ officioꝝ tā nocturnaliū q̃ȝ etiam miſſe. nō vnius dūtaxat eccľie ſȝ diuerſaꝝ officia ꝓſequētes. Ad quoꝝ euidētiā ē diſtinctio tēpoꝝ p̃mittenda. Siquidem annus ſolaris quattuoꝛ tempoꝝ ſucceſſiōe dilabit̃. ſ. hiemis in quo ſemina iaciūtur. veris in quo ſeminata ꝓdeunt ⁊ in ſpicas acuūtur. eſtatis ī qua meſſes albeſcūt ⁊ falce ſuccidunt̃. ⁊ autumni in quo ꝑ ventilationē grana a paleis ſepata ī hoꝛreis reponuntur. Sic et magnus vite pn̄tis annus durās ab īitio ſeculi vſq̃ȝ ad finē mūdi quattuoꝛ tēpoꝛuȝ varietate mēſuratur. Primū fuit tēpus deuiatiōis in genere humano vicȝ ab adam vſq̃ȝ ad moyſen ī quo declinauerūt hoīes a cultu dei qui vera lux eſt facti ydolatre et nil illuminatiōis doctrine hn̄tes ⁊ ſimul īutiles facti ſunt ⁊ nō fuit q̄ faceret bonum vſq̃ȝ ad vnū. Tunc enī reliquit homo deū creatoꝛē ſuū ⁊ de lapide dixit. tu es de⁹ meus. Hoc tēpus q: fuit ignoꝛātie ⁊ cecitatis bene concoꝛdat hiemi in qua obſcuritas regnat. Scd̄m tēpus fuit reuocatiōis ſiue renouatōis vicȝ a moyſe vſq̃ȝ ad natiuitatem xp̄i quo edocti ſunt hoīes ꝑ legē ⁊ prophetas de aduentu xp̄i. de curatōe peccati ⁊ de dilectōe vnius dei. Tūc dñs dixit ad iſrael. Audi iſrael. dñm deū tuū adoꝛabis ⁊ illi ſoli ſeruies. Et doctus eſt homo quid ſibi ipſi. quid deo quid ꝓximo facere tenet̃. Poſtmodum ob eandē cām ſuſcitauit ꝓphetas vt. ſ. predicatio homīes magis ac magis ab erroꝛibus reuocaret. Hoc tēpus ꝯcoꝛdat cū vere quod habet aliquid luminis ſed multum obſcuritatis. Tertiuȝ tempus fuit regreſſionis ſiue recōciliationis ⁊ viſitatiōis vicȝ a natiuitate xp̄i vſq̃ȝ ad aſcētionem eiuſdem per quam facta eſt grã hominibus ⁊ p̄dicatio euāgelij de quo dicitur Ecce nūc tēpus acceptabile. ecce nūc dies ſalutis. Hoc eſt enī tempus grẽ. quo oriens nos viſitauit ex alto. in quo tempore dñs qui eſt ſol iuſticie mūdum ſui p̄ſentia viſitauit ⁊ ꝓpria doctrina ſufficienter illuſtrauit. Hoc tēpus ꝯcoꝛdat cum eſtate in qua claritas regnat. Quartum tempus eſt ꝑegrinationis vicȝ ab aſcenſione domini vſq̃ȝ ad diē iudicij. vbi erit ꝯſummatio ſeculi. Quod tp̄s eſt habēs multum luminis. q: dei mīa reuelata ſunt diuina miſteria. habet tamen aliquid obſcuritatis noſtra negligentia faciente. ⁊ ſic concoꝛdat cū autumno q̄ habet aliquid obſcuritatis ſȝ amplius claritatis. In primo tempoꝛe viroꝛ fidei. flos ſpei. fructus caritatis. frigoꝛe infidelitatis exaruit. In ſecūdo vinea domini aliquatenus viruit et floꝛuit. In tertio virens et floꝛēs fructus vberrimos attulit. In quarto cadentibus folijs verboꝛuȝ decoloꝛari cepit. Rurſus tp̄s deuiatōis dictum eſt tp̄s culpe et pene. Nā ꝓpter ipſaȝ deuiationē homo ſubiectus eſt culpe. ⁊ ꝓpter culpaȝ pene. Unde dicit dñs. Putas cū venerit filius hominis inueniet fidem ſuꝑ terrã. Tempus reuocationis dicit̃ tp̄s doctrine ⁊ ꝓphetie ꝓpter decalogum per qđ dñs docuit genus humanū. Tēpus reconciliationis dicitur tempus libertatis ⁊ grẽ et leticie. Tempus ꝑegrinationis dr̃ tēpus lucte ⁊ pene ſiue laboꝛis ⁊ penitentie qđ nos facimus declinationis ⁊ negligentie. Primū fuit deſperatōis. Secundū reſpirationis. Tertium liberatiōis. Quartum exercitationis. Hec quattuoꝛ tp̄a rep̄ſentat eccleſia ſingulis annis ſiue ſtatus

eccl'ie p hec quattuoꝛ tpa variatur. Tēpus
hiemis ꝛ deuiationis in quo moꝛs regna-
uit repn̄tat eccl'ia a. lxx. vſq3 ad paſcha: re
colēs caſuz ꝛ penā p̄moꝛ pentū ꝓpter eoꝛ
culpā. ꝛ iō cātica leticie excepto. gl'ia patri
ſubticētur. ꝓut ſub ti. de ſeptuageſima di-
cetur. Silet eñ gl'ia ī excelſis deo qd in te-
ſtimoniū pacis auditū ē. qn̄ veritas d' terra
oꝛta eſt ꝛ iuſticia de celo ꝓſperit. Tps ve-
ris ꝛ renouatiōis repn̄tat eccl'ia in aduētu
dn̄i: p quē oīa renouata ſunt. vſq3 ad nata
le dn̄i. Ubi ad notādū q patres illius tpis
habuerūt aliqd luminis ſ3 multū obſcuri
tatis reſpectu ſeqntiū: minoꝛa cantica leti
cie cātat. ſ. gl'ia pri. ꝛ all'a. ſ3 maioꝛa ſuppri
mit. ſ. gl'ia in excelſis. te deū laudam⁹ ꝛ ſe-
quentias ꝓut ibi dicet. Quia eñ h' tpe pec
catū regnauit. nō ꝓpter ignoꝛātiā vt moꝛſ
p̄us ſ3 ꝓpter carnis īfirmitatē. iō canitur
all'a. q2 patres huius tpis ſub lege fuerūt.
ſ3 gl'ia ī excelſis ſilet qd ē ſignū pacis ꝛ iu-
ſticie quā lex dare nequit. Tēpus eſtatis ꝛ
recōciliatiōis ſiue regreſſionis repn̄tat ab
octauis paſche vſq3 ad octauā pentbe. q2 a
p paſchalē agnū recōciliamur deo oīa cā-
tica leticie. ꝛ fere poſt oēs dictōes alleluya
multiplicās. ad ſignificādū habitū gaudi
um de nr̄a reſurrectione. ſignificat eñ tps
illud ſtatum felicitatis eterne. tūc etiā. gl'ia
ī excelſis canitur. q2 ī reſurrectione iuſticia
i. caritas pficietur ꝛ plena pax dabit. Du-
plex etiā all'a canitur in albis ꝛ dn̄icis illi
us tpis. ꝛ ſtāteo tūc oꝛamus. In p̄uatis ve
ro ferijs gl'ia in excelſis. ꝛ duplex all'a non
canit. ſ3 ſemp all'a p̄terq3 in. lxx. dicat ꝓut
ſub ti. de. vij. diebus poſt paſcha ꝛ ī ſeqnti
dicetur. Tps autumni ꝛ pegrinatiōis rep̄
ſentat etiā ab octauis pēthe. vſq3 aduētū
dn̄i. q2 nobis deo recōciliatis non reſtat niſi
vt nos pegrinos reputemus. cū pſalmiſta
dicente. aduena ego ſum ꝛ peregrinus ꝛc.
cātans omnia leticie cātica ad deſignan-
dum gaudiū de hoc q ſunt diuina miſte-
ria reuelata. qn̄q3 tamē aliqua cātica ſubti
cet nec multiplicat all'a. ſicut fecit in tpe p̄
cedēti ad ſignificandū declinationez a bo-
no quam nobis negligentia noſtra parit ꝛ
cantat all'a in ſpe reſurrectionis ꝛ gl'ia i ex
celſis deo ꝓ iuſticia reddita. Itē quotidie
dicit all'a ſed nō gl'ia in excelſis: vt dicetur
ſub tpe aduentus. Cantat etiam all'a poſt
graduale in ſignū laboꝛis p quam ad pa-
triā vite tranſeundū ē. Ex p̄miſſis colligit
euidenter q recte ī p̄ncipio hiemis homo
quaſi deſperans dicit. Circūdederunt me
gemitus moꝛtis. In principio veris quaſi
reſpirans dicit. Ad te leuaui aīam meam.
In p̄ncipio eſtatis architectoꝛ eccleſie pe-
trus renatis per baptiſmuz ꝛ illuminatis
per grām dicit. Quaſi modo geniti infan-
tes ꝛc. In p̄ncipio autumni exultās de dei
miſericoꝛdia dicit. Domine in tua miſeri-
coꝛdia ſperaui. Sed attendens miſeriaz in
quam ex ſua negligentia lapſus eſt ſtatim
ſubiungit verſiculū. Uſquequo dn̄e obli-
uiſceris me in finem. Et graduale Ego di-
xi dn̄e miſerere mei ſana aīam meā q2 pec
caui tibi. Rurſus hec quattuoꝛ tēpoꝛa con
ſiderātur ſ3 quattuoꝛ p̄ncipales diei par
tes que ſunt nox ptinens ad tempus deui
ationis. nox eñ oſcurata eſt. ꝛ ydolatre ce-
ci erant. auroꝛa ptinens ad tēpus reuoca-
tionis. meridies ptinens ad tps recōcilia-
tionis ſiue regreſſionis. ꝛ veſpa ptinēs ad
tps peregrinationis. Deſignātur etiam p
quattuoꝛ p̄ncipales xp̄i actōes. q ſunt. nati
uitas. paſſio. reſurrectio: ꝛ aduentus ad iu
diciuz. Ad natiuitatem ptinent circūciſio,
apparitio. baptiſm⁹. et purificatio. Ad paſ
ſionem ieiuniū et temptatio. ad reſurrecti
onem. aſcenſio in celum ꝛ ſcti ſpūs miſſio
ad aduentū ad iudiciū trāſfiguratio. ꝛ mi-
raculoꝛum opatio. Item paſſio comparat
hiemi. natiuitas veri. reſurrectio eſtati. ad
uentus ad iudiciuz autumno: qn̄ vetuſtas
dierum ſedebit tenens ventilabꝛū in ma-
nu ſua. et mundabit aream ſuaz ꝛc. Item
natiuitas xp̄i ꝯcoꝛdat tempoꝛi reuocatōis
ſeu renouationis propter ꝓphetas qui eū
multis modis predixerunt. paſſio xp̄i tem
poꝛi deuiationis propter penam culpe pri
moꝛ parētū. reſurrectio tempoꝛi regreſſi-

onis ꝓpter leticiã. aduẽtus ad iudiciũ tp̃i
peregrinatiõis. q꞉ huiuſmodi tempus du
rabit vſq; ad diẽ iudicij. Vñ ꝓpħa Aduena
ego ſum apud te ⁊ ꝑegrin⁹ ſicut oẽs pa
tres mei. Tp̃s ḡ reuocatõis ſiue renouatio
nis q̃ facta ẽ ꝑ legẽ ⁊ ꝓphas durat vſq; ad
natale dñi tm̃ vt p̃miſſum ẽ. Alij tamẽ di-
cũt q̄ vſq; ad ſeptuageſimã ⁊ ibi ĩcipit tẽ-
pus deuiatõis. Sʒ ſm̃ p̃mũ dctm̃ q̃ritur d̃
tp̃e qđ ẽ a natali dñi vſq; ad. lxx. ſub quo
dictoꝝ tp̃um ꝯtineatur. Sup̃ quo dicũt q̃
dam q̄ tp̃s qđ ẽ a natali vſq; ad octauas
epħie ꝑtinʒ ad tp̃s regreſſiõis. qđ eſt tp̃s
gaudij. ſicut ⁊ illđ. Vñ ⁊ ĩ q̃buſdã eccl'ijs tũc
albis vtũtur veſtimẽtis ſicut ⁊ tp̃e paſcha
li. nec tũc ieiunatᷣ nec genua flectũtur. Re
liq̃ v̊o p̃s. ſ. ab octauis epħie vſq; ad. lxx.
ſub tp̃e ꝑegrinatõis ꝯtinetᷣ. Et lʒ eſaias le
gatᷣ die natali dñi. nõ iõ dies illa ẽ ſʒ ip̃os
de tp̃e reuocatiõis. alia em̃ ꝯſideratõe h̊ fit
⁊ añ euãgeliũ ĩ nocturnis. ⁊ añ epiſtolã in
miſſa. ſupponitᷣ em̃ tũc baſis colũne. xt. per
vtrũq; teſtm̃ natiuitas xp̃i ꝓbetᷣ. Itẽ q̃ritᷣ
quare a tp̃e veris ſiue renouationis ſiue re
uocatiõis ĩcipiũt eccl'ie officia. Videtᷣ em̃
q̄ deberẽt ĩcipe a tp̃e hiemis ſiue deuiati-
onis. q꞉ p̃us ẽ deuiatio q̃ʒ a deuiatõe reuo
catio. Preterea in tp̃e deuiatõis legitᷣ pri-
mus liber theologie. ſ. geneſis. Super hoc
dicũt q̃dã q̄ h̊ facit eccl'ia ne ĩcipiat ab erro
re. Sʒ certe nõ dr̃ tp̃s illđ deuiatiõis eo q̄
eccl'ia illo tp̃e deuiet. ſʒ q꞉ errorẽ p̃moꝝ pa-
rẽtũ recolit vt nos ad penitẽtiã trahat. et
iõ hec rõ nõ placet. Eſt ḡ rõ. q꞉ em̃ ꝑ aduẽ-
tum dñi oĩa noua facta ſunt. Vnde apoc̃
Ecce noua facio oĩa. Iõ in honorẽ aduẽt⁹
dñi a tp̃e renouatiõis ĩcipit eccl'ia offm̃ ſu
um. Preterea ſi ĩciperʒ ab hieme vt ẽs ver
bis deſperatõis: poſſet homo illa audiens
deſpare. merito ergo ĩcipit a vere. vt cum
poſtea audierit v̊ba deſpatiõis nõ deſpet
q꞉ p̃ceſſit certa ꝓmiſſio vere liberatiõis. q̃
fit in aduentu. Incipit ḡ a tp̃e renouatio-
nis ſeu reuocationis. in quo tenet rõ. Qui
aũt libri q̃bus tp̃ibus legãtur breuiter eſt
videndũ. Et q̃dẽ in pleriſq; locis ab aduẽ
tu dñi vſq; ad natale eius legitur eſaias. q̃
quanto de xp̃o vrbanius ceteris ꝓpheta-
uit tanto natiuitati eius legitᷣ vicinius. p̃
terq; in ieiunijs quattuor temporꝫ q̃ ꝓpri-
as habẽt lectiones. In ip̃a etiã natiuitate
nõ ſolum de illo legitᷣ ⁊ cantatur ſed etiaʒ
de cauſis ip̃ius feſtiuitatis. ꝓut in oĩbus
fieri ſolet feſtiuitatibus. qđ fit ad oñdẽduʒ
magnũ gaudiũ nobis celitus datũ. In p̃-
ma v̊o dñica poſt natale legitᷣ in q̃buſdaʒ
eccl'ijs de epiſtolis pauli ad ip̃am ꝑtinen-
tibus natiuitatẽ. In octaua natalis. de ſ̃-
monibus ⁊ de omelia euãgelij eiuſdẽ diei
In epiphania: de eſaia ſm̃ gelaſiũ papã.
In octaua epiphanie: de omelia euãgelij
eiuſdeʒ diei. Ab octaua epħie vſq; ad. lxx.
canitur de pſalmis ⁊ legũtur epiſtole pau
li. in q̃bus legitᷣ de labore ⁊ lucta ⁊ pugna
eius. In. lxx. v̊o vſq; ad dñicam añ ramos
palmaꝝ legitᷣ pẽthateuc⁹. Septuageſima
em̃ tẽpus noſtre captiuitatis ⁊ pene ⁊ cul
pe deſignat de qua miſtice ad hieruſalem
redire debem⁹ ſicut per hebreos olim de
babilonica captiuitate exeũtes figuratum
eſt. Vt ergo memores ſint captiuitatꝫ ſue
q̃ ſurſum tendunt. legitᷣ p̃mo de adã qui ĩ
p̃ncipio mũdi factus eſt. ⁊ de eiectõe ei⁹ de
ꝑadiſo. deinde de diluuio ⁊ quomõ abraã
exiuit de terra ſua. ⁊ de mũdi huius labo-
ribus ad exemplũ patientie. Et ſicut olim
hebrei captiuati ducti in babiloniã ĩ triſti
cia fuerũt fere vſq; ad finẽ. lxx. ãnoꝝ. ⁊ ꝯceſ
ſa ſibi licẽtia repatriãdi gauiſi ſunt lʒ non
plenarie. ita ⁊ nos fere vſq; ad finẽ. lxx. die
rum. ſ. ĩ ſeptuageſima tacem⁹ voces ⁊ cãti-
ca leticie. vt p̃miſſum ẽ. ⁊ ibi ⁊ ſub ti. de tẽ-
pore aduẽtus dicetur. Xv. tamẽ diebus añ
paſcha legitur hieremias. quia ille aptius
q̃ʒ alij de paſſione tractauit. ⁊ in ꝓpria ꝑſo
na paſſioneʒ dñi p̃ſignauit. Ab octauis
vero paſche. xv. diebus vel ſecundum ali
os vſq; ad quartam dominicam poſt pa-
ſcha apocali. legitur ⁊ cantatur ꝓpter mi-
ſteria paſſionis et reſurrectionis que iohã
ni reuelata ſunt. et apoſtoli predicauerunt
In apoca. em̃ fit mentio de ciuitate noua

hieruſalem. Deīde vſq3 ad aſcēſionē legū-
tur ep̄le canonice. ⁊ actus ap̄loꝝ. ⁊ cātatur
de pſalmis: q2 ⁊ dauid ꝓphetauit de paſſi-
one ⁊ reſurrectiōe ⁊ aſcēſione. ⁊ ap̄li p̄dica-
uerūt q̄ a dn̄o didiſcerūt vſq3 ad aſcēſionē
eius corꝑali p̄ntia pfruētes. Inter aſcēſio-
nē vo ⁊ pēthe. cātat̄ de ip̄o feſto. q2 diſcp̄li
ſurſum ſubleuati ꝓmiſſa p̄ris mūera expe-
ctabāt. A boctauis pēthe. vſq3 ad kl'. aleñ. au-
guſti leguntur libri regū ⁊ palipomenō. ⁊
cātatur deus oīm. q2 ſicut ſamuel ſaul da-
uid ⁊ alij ꝑ lege dn̄i pugnauerūt. ſic ⁊ nos
poſtq̄3 accepimus donū ſp̄ūſcti in baptiſ-
mo v̄tute debemus pugnare ꝯtra demo-
nes formati nati nutriti ⁊ armati. A kalen-
dis auguſti vſq3 ad kalēdas ſeptēbris legi-
tur ⁊ cātat̄ de ſap̄ia: q2 ī pugna maxime ne-
ceſſaria ē ſapiētia. vel q2 auguſtus ſextus ē
mēſis. ⁊ in ſexta etate q̄ deus venit debe-
mus ꝓpter eius p̄ntiā ſapiēter viuere. q̄a
inter nos audita ē ſapīa ip̄a q̄ ex ore altiſſi-
mi ꝓdijt. Rurſus mēſis ille callidus eſt ⁊
medius in anno. p'qd̄ media hoīs etas de-
ſignat̄. ⁊ in media eſtate vbi q̄ſq3 ab eſtu
vitioꝝ plenus accēditur plus ſuccurrere d3
ſapīa. In kalend̄. ſeptēbris legit̄ ⁊ cātatur
de iob thobia heſdra iudith ⁊ heſter. q2 hi
aduerſa patiēter ſuſtinuerūt. ⁊ eccl'ia ī fine
mūdi aduerſa oīa ꝓ dn̄o tolerabit. A kal'.
octobris vſq3 ad nouēbrē legūtur libri ma-
chabeoꝝ. ⁊ cātatur de eis. q2 iſte octau' mē-
ſis leticiā reſurrectiōis miſticat. q2 ſicut iu-
dei finitis prelijs ⁊ reſtaurato tēplo ī hym-
nis ⁊ ꝯfeſſionibus bn̄dicebant dn̄m. ſic in
gl'ia reſurrectiōis ⁊ magne feſtiuitatis de-
uictis prelijs dyaboli ſancti. iuſti in dn̄o fe-
ſtiuabūt ⁊ gaudebūt. iuxta illud. Beati q̄
habitant ī domo tua dn̄e. A kalend̄ nouē-
bris vſq3 ad aduētū dn̄i legit̄ ezech. ⁊ dani-
el ⁊ .xij. ꝓphete minores cū r̄nſorijs. ſ. vidi
dn̄m ⁊c. Ezechiel em̄ vidit quattuor aīalia
in figura quattuor euāgeliſtarū q̄ natiui-
tatem. paſſionē. reſurrectionē. ⁊ aſcēſionē
docuerunt. Iſti ergo iō an̄ aduentū legun-
tur q2 clarius xp̄i aduētū p̄dixerūt. Deni-
q3 aurelius papa in burcardo li. iij. c. hi q̄.

ſtatuit vt hi q̄ inuēti fuerint libros famo-
ſos ⁊ ignotos in eccl'ia legere vel cātare ex-
cōicētur. Ex p̄miſſis ergo liquet q2 in eccle-
ſia libri noui ⁊ vete. teſta. legūtur. qd̄ etiā
in ſuis locis dicet̄. ⁊ de ordine etiā librorū
dicetur ſub dn̄ica. xj. poſt pēthecoſ. Et ē no-
tandū q2 teſtamētū dupliciter accipit̄. Nā
ꝓmiſſio ip̄a. ſ. id qd̄ teſtatur ſeu legatur di̅
teſtamentū: Vn̄ nouū teſtamentū dicitur
gr̄a fidelibus ꝓmiſſa. ſ. fides. caritas. cete-
req3 v̄tutes. ſiue vita eterna ī futuro. ⁊ vir-
tus in p̄nti vita. Et ap̄ls. Ideo noui te. me-
diator ē vt repromiſſionē accipiāt q̄ voca-
ti ſunt hereditatis eterne. Scriptura etiā q̄
illa ꝓmittūtur dicit̄ teſtamētū. Vn̄ nouū
teſtamentū ſcriptura noui teſta. ⁊ vetus te-
ſtamentū di̅ ſcriptura veteris teſtamenti.
Et hec q̄ſi humanā ſimilitudine dicit̄. Si-
cut em̄ q̄ teſtm̄ cōdit heredē inſtituit. ciro-
graphū facit. teſtes aduocat. agēda ꝑ here-
dem indicit. ſic ⁊ deus pater volens filios
iſrael in terra ꝓmiſſionis heredes inſtitue-
re. cirographū fecit. i. legē dedit. teſtes ad-
uocauit. ſ. moyſen ⁊ aaron. ⁊ agēda ꝑ illos
edixit. ⁊ hoc ē vetus teſtm̄. Sed q2 illud trā-
ſitoria ⁊ tp̄alia repromittebat: iō xp̄s vo-
lens xp̄ianos. ſ. fideles eterne hereditatis
heredes facere. ꝯſequēter nouū teſtamētū
ꝯdidit. ſ. euangelium. aduocauit teſtes ſc3
ap̄los ciſq3 agēda indixit qd̄ teſta. tandem
morte ꝓpria ꝯfirmauit. Preterea teſtamē-
tum eſt teſtatio mētis qua quiſq3 qd̄ mēte
ꝯcipit ore teſtatur. ⁊ ꝑ ſcripturā corrobora-
ri iubet. Vn̄ etiā ac ſimilitudine hec et illa
ſcriptura dicitur teſtamentū. Ceterum lō
illa ſcriptura dicit̄ vetus teſta. Primo q̄a
vetera. i. terrena. ſ. ad veterē hoīem ꝑtinē-
tia ꝓmittebat dicēs. Si hec ⁊ illa feceritis
bona terre comedetis. Et iterū. Terrā fluē-
tem lacte ⁊ melle dabo vobis ⁊ ſimilia. vn̄
illud vetus ⁊ tranſitoriū fuit. Scd̄o dicit̄
vetus teſtamentū. q2 ꝑ veterē hoīem. ſ. ꝑ
moyſen veterē vetuſtate p̄dictū miniſtratum
fuit. Tertio q2 nouo ſupueniente: ceſſauit
⁊ deſijt tanq̄3 aliquid vetuſtum. Vn̄ ap̄ls.
Vetera trāſierūt. ecce noua facta ſunt oīa.

ezechiel

Quarto dī vetus respectu noui. qꝛ eo fuit antiquius tpe. Quinto qꝛ a vetuſtate pecca ti nō liberat. hec vō ſcriptura nouū dicit teſtm̄. Primo qꝛ noua. i. celeſtia. ſ. a celeſti hoīs ꝯſeruatione ptinētia ꝑmittit dicens Qui agrū aut domū ⁊c. reliquerit cētuplū accipiet ⁊ vitā eternā poſſidebit. Scd̄o dicit nouū. qꝛ p nouū hoīeꝫ. i. ab oī pc̄ō īmunē ſcꝫ p xp̄m miniſtratū eſt. Tertio dī nouū. i. vltimū. qꝛ nouiſſimū hoīs teſtamētū īmo bile pſeuerat qd̄ teſtatoris obitu ꝯfirmat. hinc etiam dī eternū. i. ꝑpetuū q̄ſi durabi le ac īmutabile. de quo dc̄m̄ eſt in. iiij. pte ſub. vij. pticula ſecrete ſup vbo. noui ⁊ eter ni. Xp̄s eñ iā non moritur ⁊ mors illi vl tra nō dn̄abit. quarto dī nouū reſpectu ve teris. qꝛ illo magis ē nouū tp̄e vel qꝛ vetus lex ē quaſi radix. ip̄m vō nouū teſtm̄ ē q̄ſi fructus. q̄nto qꝛ īnouat. nō eñ illd̄ diſcūt niſi hoīes renouati ex vetuſtate p grām ⁊ ptinētes iam ad nouū teſtm̄ qd̄ ē regnum celoꝝ. Circa libros eccl'iaſtici officij ē ſcien dum q ip̄m offm̄ ꝯſiſtit in cātu ⁊ in lectōe De cātu tres ſunt libri. de lectiōe ſex. ſunt etiā q̄dam alij libri eccl'iaſtici ꝑut in ſcd̄a pte in fine tractatus de ſacerdote dictuꝫ ē. Sane tres libri de cātu ſunt. antiphonari us. graduarius. ⁊ trophonarius. Antipho narius a digniori vicꝫ ab antiphonis no mē ſumpſit. quas beatus ignacius pṫriar cha audiuit p angelos decātari cuꝫ tñ ſint ſibi rn̄ſoria atqꝫ v̄ſus. in pleriſqꝫ tñ locis li ber ille rn̄ſoriū a rn̄ſorijs q̄ ibidē ptinētur ap pellatur. Graduarius dictus ē a graduali bus q̄ in eo ꝯtinētur. q̄ a pluribus officiari us nūcupatur ab officijs ſeu introitibus qui ibi ꝯtinētur. Graduale dc̄m̄ a gradibus ꝑut dictū ē in quarta pte ſub ti. de gradu ali. De intitulatiōe antiphonarij. gradua rij ⁊ lectionarij in ſequēti ti. dicetur. Tropho narius ē liber ꝯtinēs tropos. i. cātus. q̄ cū īntroitu miſſe dicūtur p̄ſertim a monachis vocātur etiā tropi ſequentie ſiue ꝓſe ⁊ ky rie eleiſon ⁊ neume. Et dī a tropos qd̄ ē cō uerſio. de quo in eadē pte ſub ti. de introi tu dictū eſt. Quidā etiā hunc librū ꝓſariū a ꝓſis appellant. Uitalianus papa cantū romanū inſtituit ⁊ organa cōcordauit. Ce terum libri lectiōis ſunt iſti Primus ē bi blioteca. ſcd̄s omeliarius. tertius paſſiona rius. quartꝰ legēdarius. q̄ntus lectionariꝰ ſextus ſermologus. Biblioteca a greco no men accepit ⁊ ē nomen equiuocū. ſ. locus ī quo libri reponūtur ⁊ volumē ex oībus li bris veteris ⁊ noui teſta. a hieremio cōpa ctum. Omeliarius ē liber ꝯtinēs ſanctorū omelias ⁊ legitur in dn̄icis ⁊ ī natali ⁊ in feſtis ſanctoꝝ ꝓpria euāgelia habētium ⁊ in paſcha ⁊ ī pēthe. cū ferialibus eorundē Omelia autē idē eſt qd̄ bona laus ſiue ver bum ad ppl'm. Et nota q plures fecerunt omelias. vicꝫ aug. hieronimꝰ. beda. orige nes. gregoriꝰ. ⁊ alij. beda tñ alias nō cōpo ſuit niſi quas auguſti. cōpoſuerat. ſed ſuis vbis eaſdē ſupueſtiuit. nā aug. vba diſpu tationis habuit. beda vō ſtillū ſmōnis et lectiōis. quare beda vocatur venerabilis. in vij. pte ſub eius feſto dicetur. Itē nō omnes omelie autentice ſunt vt quedā origenis q̄ ad hereſim dī declinaſſe. aliq̄ tñ omelie ip ſius a beato hieronimo teſte pa. gelaſio le guntur fuiſſe correcte ſeu approbate. ⁊ qn̄ ille in eccl'ia legūtur nomē actoris ꝑpter here ſis infamiā ſubticetur. ſicut ⁊ nomē ſalomo nis q̄ deceptus fuit a mulieribus tacetur in lectionibꝰ ꝑpter infamiā ydolatrie. ſed dī lectio libri ſapiētie. ſicetiā qꝛ moyſes heſi tauit ad aquas ꝯtradictiōis. qꝛ dn̄m exa cerbauit nō dī lectio libri geneſis moyſi legiſlatoris. ſicut dī lectio libri apoc. beati iohis apl'i. De h agitur in ꝓhemio quinte pti. ⁊ ſub ſabbato paſchali. Uolūt tñ q̄dā q in pn̄cipio omeliarū ip̄ius dicatur omelia origenis correcta ſeu approbata a hiero nimo. ⁊ in ſeq̄ntibus dici dꝫ omelia eiuſdē Paſſionarius ē liber ꝯtinēs paſſiones ſcō rum ⁊ legitur in feſtis martyrū. plures auteꝫ ſunt paſſionarij quoꝝ quidaꝫ canonizati ſunt. quidā vō teſte papa gelaſio ſunt apo criphi. vt de beato georgio ⁊ cirico ⁊ iulita ⁊ alij quidā quos heretici cōpilaſſe dicunt quare in eccl'ia legi īterdicūtur. Ancherus

papa ſtatuit martyrū geſta ſcribi ⁊ ī eccle-
ſijs haberi. et h̄ ꝓpter maximū p̄ſbiterum
martirio coronatū. Legendari⁹ aūt vocat̄
liber ille vbi agit̄ de vita ⁊ obitu ꝯfeſſorū.
vt hilarij martini ⁊ alioꝝ cōfeſſoꝝ: ⁊ legit̄ ī
feſtis eoꝝ dū tñ autēticatus ſit. Lectiona-
rius ē in quo lectiões epl'aruꝫ pauli ⁊ alie
legūtur q̄ q̄nqꝫ epl'arius dr̄: ⁊ etiā legēdari
us dici pōt. Sermologus ē liber continēs
ſmones quos leo papa ⁊ alij plures ſan-
cti cōpoſuerūt. ⁊ legit̄ in feſtis ꝯfeſſoꝝ a
natali vſqꝫ ad octauas ephie. ī purificatio
ne beate marie ⁊ in feſto oīm ſanctoꝝ et in
pluribus alijs. Cōſiderādū q̄ꝫ eſt triū ſcrip
turas p̄cipue in eccl'ia freq̄ntari. ſ. dauid ꝓ
phete q̄ fuit homicida ꝓditor ⁊ adulter.
matthei apl'i q̄ fuit publicanus ⁊ in hoc
ip̄o infamis. ⁊ pauli q̄ fuit crudelis xp̄i et
eccl'ie pſecutor. ⁊ etiā aug. q̄ fuit maniche⁹
⁊ t̄pe theodori imperatoris ꝯuerſus eſt.
qḋ fit in exēplū vicꝫ vt alij pc̄tōres non de
ſperent. ſed ſperent. ſi tñ penituerint: poſſe
veniam ꝯſeq̄. q̄ꝫtūlibet graui noxa ꝑplexi
ſint ⁊ oſões ⁊ elemoſinas eoꝝ poſt penitē
tiam poſſe deo placere. Et ē ſciendū q̄ bea
tus hieronimus t̄pe damaſi pape correxit
pſalteriū. lxx. interp̄tū qḋ tūc cātabat̄. vbi
qꝫ ⁊ adhuc iuxta ordinationē gregorij pa-
pe q̄ poſtremo offiñ eccl'iaſticū ordinauit
ſm̄ illud antiphonas. rñſoria. alleluia. tra
ctus. ⁊ alia q̄dā in eccl'ia decātam⁹. Sub-
ſeq̄nter v̄o pſalterio ip̄o iterato corrupto.
idē hieronimus illḋ de nouo ītegre ex gre
co trāſtulit in latinū ꝓut ip̄e ī ip̄ius pſal-
terij ꝓhemio atteſtatur. qḋ nouū dict⁹ da
maſus rogatu ip̄ius hieronimi īſtituit de
cantari ⁊ vulgariter gallicū appellatur. et
quaſi vbiqꝫ legitur ⁊ fere cōiter cū ſuo pro
hemio ī textu biblie habet̄. Premiſſuꝫ v̄o
pſalteriū ſm̄. lxx. romanis remāſit ⁊ hodie
illo vtūtur. Deniqꝫ idē hieronimus atten
dēs q̄ iudei nobis īproperabāt q̄ pſalteri
um falſificauerimus qm̄ a ſuo v̄o diſcor-
dabat. tertio pſalteriū de v̄bo ad v̄bū ex
hebreo trāſtulit in latinū qḋ in pluribus
a gallico diſcrepat ac romano. pauci tamē

illud hñt q̄ꝫuis ab oībus ⁊ ī textu biblie de
beret haberi. Et nota q̄ quidā portāt pſal
terium ſed ī eo nō pſallūt ꝓut dictū ē ī ti.
de laudibus matutinis. Qui ſunt dñici di
es ⁊ p̄uilegiati ⁊ p̄ncipales ⁊ qualiter dies
dñica maior ē alijs diebus. q̄bus noībus
dies ſeptimane appellentur. ⁊ q̄ ſint dies
ꝓfeſti: q̄ feſtiuales ſiue ſolēnes ī ꝓhemio
vij. ꝑtis dicet̄. Gregorius papa īſtituit ne
ī eccl'ia romana diaconi cātare debeāt ſed
ſolū euangelice lectiōis offm̄ īter miſſarū
ſolēnia exoluant Pſalmos v̄o ac reliquas
lectiōes ſubdiaconi. vel ſi neceſſe fuerit mi
nores ordines exhibeant ſiue dicāt.

De tempore aduentus.

Voniam ſicut pre
miſſum ē eccl'iaſtica officia ab
aduētu dñi qḋ ē t̄p̄s renouatio
nis īcipiūt. merito ab h̄ t̄pe ducimus inici
um aſſumēdū. Prenotandū igit̄ ē q̄ bea.
petrus p̄mo īſtituit tres ſeptimanas inte-
gras añ natale venerari in ꝯmemoratiōē
aduētus xp̄i. ⁊ quartā q̄ tñ nūq̄ꝫ ꝑficit̄. q̄a
vigilia natalis nō ē de aduētu vt īfra dice
tur. Agitur ḡ aduētus dñi ꝑ q̄ttuor ſepti-
manas ad ſignificādū q̄ ē quadruplex ad
uētus filij dei. ſꝫ vltima nūq̄ꝫ finit̄. q̄ ſctō
rum gl'ia q̄ dabitur ī vltimo aduētu. ſ. ad
iudiciū nunq̄ꝫ terminabit̄. Primus aduē
tus ē in carnē. ſ. ī vtero v̄ginis aſſumptaꝫ
De quo dctm̄ ē. Oſanna filio dauid bñdi
ctus q̄ venit ī noīe dñi. Scḋs in mētē. qui
deſcēſus fit quotidie ī cordibus fideliuꝫ ꝑ
ſpm̄ ſctm̄. de quo Joh. xiiij. c. Ad eū venie
mus ⁊ māſionē apḋ eū faciemus. Et dicit
ſapiēs Dñe emitte ſapiētiā tuā vt mecum
ſit. De his duob⁹ habet̄ abacuch. Si mo
ram fecerit expecta eū q̄ veniēs veniet et
nō tardabit. Tertius aduētus ē in morte
cuiuſlibet hoīs. de quo dicit btūs Jacob⁹
Patiētes eſtote vſqꝫ ad aduētū dñi. ⁊ ma
thei. xxiiij. Si ſciret p̄rfamilias q̄ hora ve
niret fur ⁊c. Jō ⁊ vos eſtote pati. ⁊c. Et ite
rū ſi ī p̄ma vigilia venerit. i. ī iuuētute ⁊ ī
ſcḋa ⁊c. et ita iuenerit. ſ. ī penitētia: btī ſūt

ſerui illi/Quartus erit in maieſtate q̄ erit ī
die iudicij. de iſto legit̄ Eſa. iij. ca. Dñs ad
iudiciū veniet cū ſenioribus ppl'i ſui. Et no
ta q̄ pmus aduētus liberauit aīas a dya/
boli ſeruitute. ſcðs liberat eas a pctō. terti
us a pena. quartus corpa liberat/Verū ec
cleſia nō celebrat niſi duos aduētus. ſcʒ in
carnem ⁊ ad iudiciū. nā pmū ⁊ ſcðm repu
tat ꝓ eodē. ideo eñ venit in carnē vt veni
at in mentē. Ideoq̄ dctū eſt. Veniens ve
niet ⁊ nō tardabit. veniēs. ſ. in carnē. veni/
et. ſ. in mentē. Et iterum. q̄ vterq̄ mīe ē. ſi/
militer tertius ⁊ quartus habētur ꝓ eodē
q̄ vterq̄ ⁊ iuſticie rōe ⁊ vnius effectus. cele/
brat g̊ eccl'ia aduētū hmōi ſub binario vt
filijs ſuis generet timorē ⁊ amorē dei. Vñ
in ps. Eleuamini porte eternales ⁊c. timor
ſanctus dñi q̄ pmanet in eternū ⁊ amor. ſ.
ipius q̄ ſimiliter in eternū durabit. Unde
pma ad corinth. xiij. ca. Caritas nāq̄ exci/
dit. timorē aūt debemus ei vt dño. amorē
vt patri. Vñ malach. ij. Si ego ſum pater
vbi ē amor. ⁊ ſi dñs vbi ē timor/Celebrat̄
ergo aduētus p quatuor ſeptimanas. In
pma ſpecialiter de pmo aduentu cātat ec/
cleſia. In ſcða ⁊ tertia de ſcðo. ⁊ h̊ iō. quia
antiqui patres pmū aduētum tantū expe
ctauerūt. ſcðm vo antiq̄ ⁊ moderni. In q̄r
ta vo ſeptimana recolit eccl'ia tps in quo
dñs deſcēdit in vterū v̄ginis. Vñ tunc dī
Rorate celi deſup et nubes pluant iuſtum
aperiatur terra ⁊ germinet ſaluatorē. Iteʒ
tps a pmo aduētu vſq̄ ad ſcðm recolit ec/
cleſia inter penthe. ⁊ aduentū dñi in quo
cātat all'a in ſpe reſurrectiōis. ⁊ gl'ia in ex/
celſis deo ꝓ iuſticia reddita. Et dicit quoti
die all'a. q̄ ſpes eius nō infirmat̄ ſʒ gl'ia in
excelſis deo nō dicit quotidie ſed tm̄ in fe/
ſtis. q̄ ſemp in fide nō ſemp in opibus lau
dat. quotidie eñ offendit. licʒ ſemp in fide
iuſticiā teneat. de h̊ dctū eſt ī ꝓhemio hu
ius ptis ⁊ dicetur ſub titu. de ſeptē diebus
poſt paſcha/Ceterū p tres aduētus hebdo
madas patres triū tēpoꝝ accipimus. Pri
mi fuerūt añ legē q̄ ꝓcul a deo remoti cla/
mabant. Ad te leuaui/ſcði ſub lege qui do
ctrina legis inſtructi ⁊ iō ad lumen ꝓpius
accedētes in introitu ppl's ſyon appellant̄.
tercij fuerūt ꝓphete pſertim illi quos īue/
nit xpi natiuitas vt ſymeon. q̄bus q̄ redē
ptorē ꝓpe dī ī introitu. Gaudete. Aſſerūt
etiaʒ quidaʒ q̄ in officio pme hebdomade
agitur de vocatiōe iudeoꝝ in officio ſecun
de de vocatione gētiū. vñ ibi dī. Ad ſaluā/
das oēs gētes. in officio tercie de vocatiōe
vtriuſq̄ ppl'i. vñ ibi dī. Nota ſit oībus ho
minibus Rurſus cātatur ī pma in pſona
iohis. in ſcða ꝓphetarū. in tercia apl'oruʒ.
in quarta in pſona doctoꝝ/Tpe aduentus
tacetur gl'ia in excelſis qð ptinet ad natiui
tatem vt in nocte natiuitat' deuotius ⁊ aui
dius decātet̄. ⁊ ad notandū hūc hymnū p
mo fuiſſe nocte illa ab angelis decātatum
q̄q̄ʒ maior gl'ia xpi eſt in eccl'ia tpe noui te
ſtamenti q̄ʒ fuit in veteri/Tacetur etiaʒ ite
miſſa eſt. qð ptinet ad reſurrectionē. Me/
rito aūt tacetur vtrūq̄ in aduentu. q̄ tunc
vtrūq̄ expectatur. Pari etiā rōe tacet̄. pax
vobis. qð ſimiliter ptinet ad reſurrectionē.
Tacetur etiā te deū laudamus. q̄ nōdū p/
ſens eſt quē expectamus ⁊ ad pūtes tantū
hoc cātico vti ſolemus. Et nota q̄ hec tria
nō ſemp ſe cōcomittātur vt dicetur ī ꝓhe
mio. vij ptis. Sed quare all'a nō tacet̄ hoc
tpe cū ſit canticū leticie. nā in aduentu ē ie
iuniū nec tūc nuptie celebrātur./Preterea
aūt ieiuniū meroris aut exultatiōis. ſi me
roris oīa cātica exultatiōis debēt taceri. ſi
exultatiōis. oīa debēt dici. ergo ⁊ gl'ia ī ex/
celſis/Solutio. Hoc ieiuniū eſt ptim exul/
tationis ⁊ ptim meroris. Exultatiōis ē rōe
pmi aduētus. ſ. in carnē. de quo mentio fit
in hoc tpe. Meroris ē ꝓpter ſcðm aduen
tum. ſ. ad iudiciū. de quo etiā fit mētio. ⁊ iō
in eo q̄daʒ cantica leticie dicūtur ꝓpter ad
uentū mīe ⁊ exultatiōis. ⁊ quedā ſubticen
tur ⁊ ieiunat̄ ꝓpter aduentum ſeuere iuſti
cie. ⁊ meroris all'a g̊ nō ſubticetur q̄m tpe
aduētus aliq̄d ē leticie ꝓpter ſpem quam
habuerūt antiqui de xpi incarnatiōe ⁊ ꝓ/
pter nr̄am certitudinē quā habemus p p
mū aduētum de futura gl'ificatione. ſed in

ſeptuageſima nõ ſic. q2 totũ tp̄s illud me
roꝛis ẽ: ⁊ iõ tũc nõ dicũtur cãtica angeloꝝ
ſed hoim̄ vt ibi dicetur. In feſtis võ nouẽ
lectionũ q̃ occurrũt in aduẽtu dꝫ celebrari
miſſa de feſto ſolẽni in tertia cũ Glĩa in ex
celſis ⁊ Ite miſſa eſt. Et deponũt̃ cape ni-
gre ſeu violacee ⁊ aſſumũtur ſolẽnes a mi
niſtris ⁊ a ſacerdote. ꝑut feſtũ requirit. In
hora võ. ix. de ieiunio miſſa dĩ. ⁊ tunc dal-
matice ⁊ ſubtilia ſiue tunicelle dimittunt̃
⁊ cõpetẽtes tp̄i ⁊ ieiunio reſumũtur ſicut
in tertia pte ſub ti. de dalmatica dictum ẽ.
Hoc ꝗ3 tp̄e offm̄ beate v̄ginis nõ dĩ in ec-
cleſia. q2 totũ offm̄ huius tp̄is ad laudem
eius ptinet. Et nota ꝙ vrbanus pa. ij. in cõ
cilio apud claromontẽ celebrato ſtatuit vt
offm̄ beate v̄ginis quotidie diceret̃ ⁊ ĩ die
ſabbati ſolẽniter fieret. in quo officio ma-
tutino dicũt̃ ille lectiones. O beata maria
q̃s digne: ſumpte ex illo ſermone auguſtini
loq̄mur dilectiſſimi ⁊c. Hoc etiã tp̄e nõ dꝫ
fieri ſpãliter ꝯmemoratio alicuius ſctĩ ꝑce
dentiũ xp̄i aduentũ. q2 oẽs illi in infernuꝫ
deſcẽderunt. ⁊ iõ eccl'ia occidẽtalis pro eis
nõ ſolẽniſat nec etiã ſeq̄ntiũ. q2 cũ hoc tp̄e
eccl'ia de aduẽtu filij dei ſolẽniſet nõ ẽ alio
ruꝫ ſolẽnitas admiſcẽda. imo minoꝛ cedit
maioꝛi. q2 adueniente ꝑncipe ceſſat magi-
ſtratus. Idcirco cũ ipe ſit ꝑmiuꝫ ⁊ coꝛona
ſanctoꝝ oĩm ⁊ ſit oĩa in oĩbus ⁊ ſufficiẽtia
ſinguloꝝ: ſupfluũ foꝛet recurrere ad alioꝝ
ſuffragia mẽdicata. Gn̄alis tñ cõmẽoꝛatio
oĩm ſctõꝝ hñ fit: q2 ñ lꝫ ſancti ex aduẽtu fi-
lij dei ſpãle gaudiũ ⁊ ꝑmiũ aſſecuti fuerĩt
maius tñ ⁊ generale gaudium eoꝝ extitit
q2 creaturã rõnalẽ ex vnione ad diuinam
naturã viderũt ĩeffabiliter ſublimataꝫ. Qꝛ
ergo bonũ cõmune ꝑponderat pticulari ⁊
ꝑ cõſequens generale gaudiũ eoꝝ gaudio
ſpãli q2 illud qđ ꝑmiſſum ẽ fuit oĩbus ſan
ctis vtriuſq3 teſta. ad gaudiũ idcirco ꝯue-
niens eſt vt tp̄e ipſius aduentus eoꝝ gau-
dium cõiter ⁊ generaliter recolat̃: ⁊ in gñā
li oĩm ſanctoꝝ ꝯmemoratiõe ſingulis die
bus dicitur antiphona illa Ecce dñs veni
et ⁊c. que ptinet ad quartũ aduentũ ĩ quo
apparebit glĩa ſanctoꝝ. dicitur etiã cũ ipa
ãtiphõa oĩo illa Cõſciẽtias nr̄as q̄s dñe vi
ſitando purifica ⁊c. in qua ſimiliter cõcoꝛ-
dando cũ antiph. fit generalit̃ ꝯmemora-
tio de oĩbus ſanctĩs dũ dĩ ibi Ut veniẽs cũ
oĩbus ſanctis ⁊ tũc ptinet ad quartũ aduẽ
tũ. ſ. ĩ maieſtate. In mulĩs tamẽ locis ſub
trahũtur v̄ba illa cũ oĩbus ſanctĩs ⁊ tũc p-
tinet ad ſcđm aduentũ. ſ. ĩ mẽtẽ. Nõ fit eti
am ꝯmemoꝛatio de cruce ſicut fit ĩ alijs tẽ-
poꝛibus ne ꝑus videat̃ dñs paſſus q̃3 nat'
Et iterũ fiat ꝯtra illud ꝑceptũ Exo. xxiij. ⁊
xxxiiij. Non coques eduꝫ ĩ lacte matris ſue
i. xp̄m nõ crucifiges dũ adhuc tenet ⁊ la-
ctens ẽ. Contra hoc ꝑceptum fecerũt iudei
q̃ xp̄m eadẽ die. i. eadẽ ſexta feria ĩ qua vt
q̃dam dicũt ꝯceptus ẽ crucifixerũt. Notã
dum aũt ꝙ tp̄e aduẽtus oẽs antiphone
dñicales ĩ matutinis laudibus terminan
tur per all'a ad ſignificanduꝫ gaudium de
certitudine aduẽtus ſaluatoꝛis habitum
vt ĩ matutino officio ſit quaſi ꝑdictio ⁊ in
matutinis laudibus notet̃ exultatio. Iteꝫ
ĩ ꝑma ſcđa ⁊ tertia hebdomada repetuntur
reſpõſoꝛia dñicalia. ſꝫ ĩ quarta ſunt ſpecia
lia q̃ per hebdomadaꝫ cãtant̃ ⁊ ſunt. xv. q2
ille expectat̃ v̄turus q̃ ĩſtituerat vetus te-
ſtamentum ⁊ erat ĩſtituturus nouum. Quin
denarius eñ numerus ꝯſiſtit ex ſeptena-
rio ⁊ octonario. at ſeptenari' ad vetus octo
narius võ ad nouũ refert̃ teſtamentum. in
ſingul'ꝗ3 ſeptimanis cantus ren ouat̃ pro
pter gaudiũ ꝑficientiũ q̃ ꝑficiunt de vir
tute in v̄tutem vt videãt deũ deoꝝ ĩ ſyõ. Illõ
etiam notandũ eſt ꝙ ꝑma dñica aduentus
nunꝗ3 eſſe poteſt ante quinto kal'. decem-
bris. nec etiam poſt tertio nonas decẽbris
ſꝫ quecunq3 illarum. vij. lr̄arum que ĩter di
ctas kal'. ⁊ nonas ĩduduntur repñtauerit
dñicam ibi ẽ ꝑma dñica aduentus. ſꝫ ⁊ in
dñica ꝓximioꝛi feſto beati andree vel ka-
lendis decembris ſiue ãte ſiue retro ẽ ſem
per ĩitium aduentus. ⁊ ſi ip ſum feſtum ca
dit ĩ dñica ibi etiam eſt ĩitium aduentus.
Aduentus ꝯtinere dꝫ. xxi. dies. i. tres ſepti
manas ĩtegras ad minus p̄eter vigiliam

natalis dñi. Verũtñ cũ aduentus incipiat
a die dñica ſi forte cõtingat ſimiliter nata-
le ĩ die dñica venire. oportet tps aduentuſ
p quattuor hebdomadas ꝓtelari alioqñ
vigilia natalis ꝛ ſabbatũ quattuor tẽpoꝝ
ꝯcurrerẽt ĩ eadẽ die qđ eẽ nõ põt. qꝛ vtrũqꝫ
illoꝝ ꝓpriũ hꝫ offiñ ꝛ ad diuerſa tpa perti-
nent. Nam ſabbatũ eſt de aduẽtu ſꝫ vigi-
lia ad tps gaudiꝫ ptinet cũ nõ ſit de aduen
tu ſꝫ de natali. ꝛ ſic aduentus nõ haberet
xxi. dies excepta vigilia natalis ſicut dictũ
ẽ. Quod vigilia ptineat ad tps gaudiꝫ. pa
tet ex ipa ordinatione gregoriꝫ q̃ vltimas
aduentus antiphonas poſuit de euange-
lio ſcꝫ Cõpleti ſunt dies ꝛ ecce cõpleta ſunt
oĩa. qñ ergo natale ẽ in dñica: quattuor tẽ-
pora celebrãtur ĩ penultima hebdomada.
ſi autẽ natale venerit ĩ ſcđa feria vel dein-
ceps vſqꝫ ĩ dñicã: tũc poſt. xxi. diẽ habebit
in quo fiat vigilia. ꝛ qñ feſtũ venerit ĩ ſcđa
feria: fiet offiñ de vigilia in die dñica q̃ pro
priũ nõ hꝫ offm̃. ꝛ tũc ꝓpter dñicã canta-
bit alla. ſꝫ ieiunabit in ſabbato p̃cedenti
tam ꝓ vigilia natalis q̃ꝫ ꝓ ieiunio quattu
or tpm. de hetiã dicetur ſub ti. de capite ie
iunioꝝ. Nõ ẽ etiã ignorãđ q̃ lꝫ ĩ pncipio ſi
ue ĩ pma dñica aduẽtꝰ cãtet ĩtroitꝰ. Ad te
leuaui. ſi q̃s tamẽ diligẽter attẽdat in dñi
ca p̃cedẽti illa p̃paratio aduẽtus dñi quo
ad quedã inchoat. qđ oñdit epl'a q̃ ſũt ꝯm
quoſdã legitur. Ecce dies veniũt dicit dñs
ꝛc. ꝛ finis euãgeliꝫ eiuſdẽ diei. ſ. abijt ihs
transmare. qđ eſt ioh. vi. ca. hoc idẽ inſinu
at vbi dicitur. Hic eſt vere ꝓpheta q̃ ven-
turus eſt ĩ mundũ ꝛc. Satis em̃ ꝯueniens
eſt q̃ in p̃cedenti dñica ĩchoatur qꝛ non re
ſpiraret deſperans niſi certa ꝓmiſſio vere
liberatiõis p̃cederet. qua audita reſpiranſ
clamat. Ad te leuaui aĩam meã ꝛc. In q̃n-
ta igitur hebdomada añ natiuitatẽ dñi in
choatur p̃paratio aduentus quo ad q̃daꝫ
Unde ꝛ in antiquis gradualibus ꝛ lectio-
nariꝫs titulus eſt talis. Quinta dñica ante
natiuitatem dñi. naꝫ ab illa dñica vſqꝫ ad
natiuitateꝫ dñi ſunt q̃nqꝫ officia dñicalia
ꝛ q̃nqꝫ epiſtole ꝛ q̃nqꝫ euangelia In quar

ta vero dominica añ natiuitatẽ dñi inchoa
tur aduẽtus quo ad offiñ matutinalẽ. ꝛ q̃
ad multiplicem officioꝝ varietatem ꝛ ĩno
uatõnẽ. qꝛ ꝰ quattuor ſunt officia dñicalia
ab illa dñica vſqꝫ ad natiuitatem. ideo in
antiphonariꝫs noctis ĩtitulatur quarta dñi
ca. Quadruplex aũt rõ huius duplicis in-
titulationis libroꝝ ꝛ inchoatiõis aduẽtus
reddi cõſueuit. Prima qꝛ p lectionariũ re-
colimus aduentũ dñi in mundũ ſignifica
tum eſſe p q̃nqꝫ mundi etates. p antipho-
nariũ vero recolimus aduẽtũ dñi nunciatũ
eſſe p quattuor ordines libroꝝ. ſ. p legeꝫ p
ꝓphetas p pſalmos. ꝛ p initiũ euangeliꝫ
narrãtis dñi cõceptionẽ. Iniciũ euangeliꝫ
vocamus quicq̃d ẽ in libro Luc. q̃ hyſtori-
am ante natiuitatẽ dñi plenius ceteris ꝓ
ſecutus eſt. ſicut de angelo ad zachariam
miſſo annũciãte natiuitatẽ p̃curſoris. ꝛ ſi
cut de ꝓphetia illa Benedictus dñs deus
iſrl'. ꝛ de gabriele archãgelo ad vginẽ miſ
ſo. ꝛ ſimilibus. Scđa eſt. qꝛ actor lectiona-
riꝫ nos hortatur vt purgemus hoſpicium
noſtri corpis qđ p q̃nqꝫ ſenſus ſordidatuꝫ
eſt ad ſuſcipiendũ deũ qꝛ ĩ ſordibus habi-
tare deſpicit rex venturus. Actor vero anti
phonariꝫ nos docet purgare corpus nr̃m
cõſtans ex quattuor elemẽtis. facientes di
gnam mãſionẽ deo regi venturo. iuxͣ illud
Ego ꝛ pater veniemus. ꝛ manſionẽ apud
eũ faciemus. Tertia ẽ qꝛ in quarta dñica q̃
ad ſpũales ꝛ nõ in q̃nta q̃ ad ſeculares p-
tinet vt dicet in titu. ſe. innouãtur cãtus.
Spũalium em̃ ẽ cãticum nouũ cantare et
non ſeculariũ q̃ cũ adhuc q̃ſi veteres ſint ꝛ
mala eoꝝ adhuc recẽtia. potius lugere q̃ꝫ
gaudere debent. Renouatus q̃dem cãtus
gaudium electoꝝ ſignat q̃ ꝓficiunt de vir-
tute in vtutem in qua videbitur deus deoꝝ
in ſyon. Quarta eſt qꝛ ĩ eccl'ia duo ſunt or-
dines hoĩm expectãtiũ dñi aduentũ ꝛ ſtu
dentium ad digne ſuſcipiendũ deũ ventu
rum. Unus ordo in ſeculari cõuerſatione
ſtudet: alter in ſpũali. Seculares qui rebꝰ
tranſitoriꝫs ſtudent q̃ q̃nqꝫ corpis ſenſibꝰ
adminiſtrantur p q̃nqꝫ hebdomadas in-

telliguntur. iuxta illud euãgelij ioh. Erãt
viri quaſi q̃nqꝫ milia. Siq̃dez q̃nqꝫ milia
viri deũ ſecuti deſignant eos q̃ in ſeculari
adhuc habitu poſiti exterioribus q̃ poſſi-
dent bene vti nouerũt ipi nãqꝫ ſaturantur
q̃nqꝫ panibus. q: legalia inſtituta eis pre
ponẽda ſunt q̃ per q̃nariũ numerũ ꝓpter
q̃nqꝫ libros moyſi ĩtelligũtur. Per quat-
tuor vo ſeptimanas ſpũales ĩtelligũtur. q̃
reb⁹ trãſitorijs abiectis nudi nudũ ſequũ
tur xp̃m. q̃ ꝑ quattuor euãgelia ad potio-
rem ꝑfectionẽ excitãtur. Qḋ etiaz ad iſtos
quaternarius numerus ꝑtineat apparet ĩ
alio euãgelio ĩ quo quattuor milia hoĩz q̃
ſunt euãgelica ꝑfectiõe ſublimes legũtur
ſeptẽ panibus. i. ſeptiformi grã eruditi et
repleti. Hanc diſtinctiõez figurauit domi-
nus moyſi qñ ĩ ingreſſu tabernaculi iuſſit
poni q̃nqꝫ colũnas ⁊ añ oraculũ vnã. ante
ſctãſanctorꝝ quattuor ꝓut legiť Exo. xxvi.
⁊. xxxvi. ca. Siq̃dẽ q̃nqꝫ colũne exteri⁹ poſi
te ſunt ſeculares q̃ ĩ exterioribus maxime
vſantur. q̃ttuor colũne añ ſctãſctõrũ ſunt
ſpũales q̃ q̃ſi interius poſiti dño deuoti⁹
obſequũtur. vna colũna añ oraculũ vnita
tem fidei quã tã iſti q̃ illi colunt deſignat.
Et ꝓpter hãc cãm clerici ſeculares in veſp
tinis officijs q̃nqꝫ pſalmos cãtant. mona
chi vero ⁊ religioſi q̃ altiorẽ elegerũt viaz
nõ niſi q̃ttuor ĩ quo ſe ꝑfectiores oñdũt. qḋ
eñi quadratũ ẽ ex quacũqꝫ ꝑte v̇tatur ma-
net idẽ ⁊ firmũ. ſimiliter ⁊ ꝑfect⁹ quocũqꝫ
loco ⁊ tp̃e vertať idẽ ⁊ immobilis manet.

De p̃ma dñica aduẽtus dñi.

Rima dominica de

aduentu q̃ ẽ quarta a natali dñi
⁊ in qua ſcḋm quoſdã ĩchoať offi
cium aduẽtus ꝑtinet ad ſpũales. ⁊ iõ in ea
innouãtur cantus. precedens vo q̃ q̃nta ẽ
ad ſeculares ſicut in p̃cedẽti ti. dictum eſt.
Ad ſpũales ꝑtinent duo verſiculi quoruz
vnus frequẽtatur in veſpertino officio ſcz
Rorate celi deſuper. alter in matutino ſcz
Vox clamãtis in deſerto. In primo oſten
ditur quid facere debeant. In ſcḋo exequũ
tur. ipi ſunt celi rorãtes ⁊ nubes pluentes.
Ros ẽ ſubtilior ⁊ pluuia groſſior. tunc ſũt
rorantes qñ de ĩcarnatione ſaluatoris ſub
tilia dicũt vt illud. Verbum caro factũ eſt
⁊ ſimilia. tunc ſunt pluentes qñ groſſiora.
i. intellectu faciliora dicũt ſicut eſt ꝙ maria
deſpõſata ẽ ioſeph. ⁊ ꝙ puer natus eſt in
bethleem ⁊ reclinatus ĩ preſepio. ⁊ hmõi.
Iſti faciunt ꝙ aperiať terra ⁊ germinet ſal
uatorẽ. ad lr̃am terra ẽ virgo maria q̃ aper
ta eſt q̃ntum ad fidẽ cordis ſine dãno v̇gi-
nitatis ⁊ ꝯcepit ⁊ peperit ſaluatorez. Sed
moraliter terra eſt cor humanũ ꝙ viri ſpũ-
ales ſua p̃dicatiõe apiunt ⁊ germinat ſal-
uatorem. i. xp̃s ĩ eo informatur. iuxta illḋ
apl̃i. Filioli mei quos iterum parturio do
nec xp̃s formeť in vobis. Iſti ſunt vox cla
mantes ĩ deſerto. i. ĩ mũdo Parate viaz dñi
rectas facite ſemitas eius. Vie ſunt opera
ſemite ſunt cogitatiões quas debem⁹ ꝑare
in aduentu ſaluatoris. Hanc p̃parationez
notat oro q̃ poſtcõmunionẽ hac die ĩ miſ-
ſa ſequiť Suſcipiamus dñe miam tuam
in medio ⁊c. Et ex eo ꝙ in fine illius oronis
diciť cõgruis honoribus p̃cedamus. viaz
ergo parare eſt pnĩam agere ⁊ p̃dicare. ſe-
mitas rectas facere eſt poſt mãdata ꝯſilia
obſeruare. Sane huius dñice totũ matu-
tinale offm̃ ꝑtinet ad p̃mũ aduentũ. vt pre
miſſum eſt. legiť eñi Eſaias q̃ de aduentu
loquiť aptius q̃ aliquis alius ꝓpheta. vñ
in ſcḋo capitulo ipius habeť. Ecce mõs ⁊c.
In p̃mo vero habetur de nequicia iudeorꝝ
Primũ reſponſoriũ eſt Aſpiciens a longe
quod ẽ de p̃mo aduentu ⁊ nõ ſumitur de
aliquo libro theologie. nec cõpillatum eſt
a gregorio ordinatore matutini officij ſed
a quodam eius monacho. quod inde appa
ret q: illud infra hebdomadã nõ repetitur
ſed oĩa alia reſponſoria ſic. que ab ipo gre
gorio edita ſunt. ⁊ ſi obijciatur ꝙ illo dem
pto nõ remanent niſi octo reſponſoria iſti
dominice: reſpondetur. nouem ſunt com-
putato illo. Ecce dies veniũt. qꝫ⁵m ordinẽ
grego. nonũ eſt. ⁊ cãtatur in veſpis ſabba
ti p̃cedentis. Cantať aũt hoc rñſoriũ in ꝑſo-

na iohannis baptiſte vel ſponſe dicentis.
Aſpiciens a longe a terra vſqꝫ ad celum vi
deo dei potentiā venientē. ⁊ licet ꝓprie pa
tri potentia aſſignet. h tñ per potentiam
accipe filiū dei. cui data ē ptās ī celo ⁊ ī ter
ra qui ē dñs potens in prelio. Cui ꝓpheta
dicit Accingere gladio tuo ſu. ſe. t. p. Hic
venit dum ſe viſibilē monſtrauit. ⁊ nebu
lam totā terrā tegentem. hec nebula ē dei
mīa q̄ pſtat refrigeriū cōtra eſtū viciorꝫ.
Hanc moyſes intrauit cū ad ſuſcipiendꝫ
legē aſcēdit. Hanc petrus ītellexit cū ī nu
be lucida vidēs dñm moyſen ⁊ heliā dixit
Faciamus hic tria tabernacula. Hec xp̄m
in deſertū deduxit ⁊ ab igne ꝓtexit. Hec ē
vtus altiſſimi q̄ vgini obūbrauit. Que to
tam terrā tegit qꝛ mīa dñi plena eſt terra.
Hec etiā nebula ē humanitas filij dei que
totū mundū ſaluat. medicina eīm oīm in fe
ſtinatione nebule. Nebula etiā pōt dici in
fidelitas ſeu ignorātia. Ignorabat eīm ho
mo deū ſeipm natale ſolū ⁊ cōcupiſcētiaꝫ
eſſe pctīm. hec nebula totā terrā tegebat. qꝛ
oēs declinauerunt ſimul in filijs ſuis. Ite
obuiā ei ⁊ dicite nūcia. n. ſ. t. e. i. qui reg. es ī
po. iſrael Similia dixit iohannes diſcipul'
pate viam dño. ⁊ p diſcipulos ad xp̄m. tu
es qui venturus es an alium expectamus
vel ſunt verba ſponſe ad adoleſcētulas di
centis. Ite obuiam ſpōſo. ſ. p viā caritatis
⁊ dicite nūcia nobis ⁊c. q. d. Reuela nobis
p tuam pñtiam ſi tu es meſſias in lege pro
miſſus. ⁊ ſi regnaturus es in pp̄lo iſrael.
Porro ī ſolido modo pmū reſpōſoriū ha
bet in q̄buſdā eccl'ijs tres vſus ſicut ⁊ rñ
ſorium pmū natalis dñi Primo ad ſigni
ficandum qꝫ iſte aduentus dñi ſaluat ho
mines trium tpm. ſ. illos qui fuerunt ante
legem ſub lege ⁊ ſub tpe gratie. Et ꝓpter
hoc etiam fit triplex repetitio. Prima a re
motiori quo ad finem ⁊ poſtea a minus re
moto ⁊ poſtea a ꝓpinquiori. ad oñdendꝫ
qꝫ patres pmi temporis remotiores fuerūt
ab aduentu xp̄i q̄ patres ſcdi ⁊ tercij. ⁊ pa
tres ſcdi tpis magis remoti q̄ pres tercij.
Deinde reincipit reſponſoriū ad notādꝫ
deſiderium ⁊ ad ſignādꝫ qꝫ debemus at
tribuere finem ⁊ pncipium boni opis ei q̄
eſt alpha et o. Ultimo dictis vſibus ſub
iungitur gl'ia patri. qꝛ omne deſiderium ⁊
ſeruiciū ad deū trinū ē referendū ⁊ ibi non
fit reiteratio ptis ſcd totius reſpōſorij. q̄a
poſt vitā pñtem oīa opa cōſummantur et
tunc erit deus oīa in omnibus. i. ꝯſumma
tio ⁊ ſufficiētia oīm. Secūdo ideo pmiſſuꝫ
reſpōſorium tres habet verſus ⁊ vnū glo
ria ad ſignandū quattuor aduentus. de q̄
bus in capl'o pcedenti pmiſſum eſt. ⁊ ad
ſignandū quattuor tpa. ſ. tps ante legem.
tps legis ꝓphecie ⁊ grē. Alloquens eīm ec
cleſia oēs hoīes qui fuerunt ante legē quo
rum pauci ſecuti ſunt vnū deum dicit ī p
mo verſu. Quiqꝫ terrigene ⁊c. i. O vos om
nes mali ⁊ boni diuites ⁊ pauperes. ite ob
uiam ei ⁊ dicite. Indica nobis ſi tu es qui
regnaturus es in populo iſrael. In ſecun
do verſu in perſona hominꝫ qui fuerunt
ſub lege in qua aliquid fuit imperfectiōis
quia data fuit infirmis. alloquitur ipm le
giſlatorem dicens. Qui regis iſrael inten
de ⁊c. Quaſi diceret. Qui populū iſrl' in le
ge tua regis ⁊ ſicut paſtor ouem deducis.
indica nobis ſi tu es ipe q̄ regnaturus es
in populo iſrael. In tertio iam ex dictis ꝓ
phetarum certificati de aduentu ſaluato
ris. ex deſiderio clamant. Excita potentiā
tuam ⁊ veni qui regnaturus es in populo
iſrael. In alijs vero eccleſijs eſt tertius ver
ſus. Tollite portas. In quarto grās agēs
ſaluatori de aduentu ſuo qui dignatus eſt
venire. imo toti trinitati dicit Gloria patri
Tertio ideo reſponſorium tres habet ver
ſus quoniam lex ⁊ pſalmodia ⁊ prophe
cia hunc ſaluatoris aduētum prenūciaue
runt. Quarto tres verſus patres trium tē
porum ſignificant. patres quidem ante le
gem hunc aduentuꝫ preuiderunt. patres
ſub lege deſiderauerunt. patres gratie pre
dicauerunt. Dicit ergo baptiſta vl' eccleſia
Uos patres ante legem quiqꝫ terrigene.
ſi. ho. ſi. in. v. di. et pauper. ite obuiam ei.
Terrigenas vocat malos q̄ terrena ſequūt'

filios hoīȝ dicit bonos: diuites ſubdit q̄s terrigenas appellauerat. pauperes quos filios hoīm. Vos ḡ quiqȝ .i. q̄libet terrigene malicia diuites ⁊ filij hoīm ſpū pauperes q̄ eſtis ſimul ī vnū ī vno ouili agni ⁊ edi. ite obuiā ei vt vos mali ꝑ īgreſſum īcipiatis. vos boni ꝑ ꝓgreſſum ꝑficiatī. vos etiam patres ſub lege dicite. Qui regis iſrael intēde q̄ deducis velut ouē ioſeph nuncia nobis ⁊c. Qui regis iſrl̄ .i. iudaicū ppl̄m ꝑ doctrinā legis deū vidētē. q̄ deducis .i. de ꝟtute in ꝟtutē ducis velut ouē .i. innocentem. ioſeph .i. ppl̄m gētilē augmētatum ꝑ frumētū mortificatū. ītende ſup nos .i. lumen pietatī īfunde ⁊ nuncia nobis ⁊c. vos q̄ꝫ pr̄es ſub gr̄a dicite. Tollite por. p̄n. ve. ⁊ ele. por. eter. ⁊ ītroibit rex gl̄ie q̄ regnaturꝰ ⁊c. O p̄ncipes ⁊ ptātes aeris huius ⁊ o genimina vipaꝝ tollite .i. auferte portas mortis .i. vicia ꝑ q̄ dyabolus intrat ad corda. et o porte eternales .i. ꝟtutes ad eternitatem ducētes eleuamini ꝯtra vicia ⁊ ꝑ vos introibit ⁊ habitabit in vobis rex gl̄ie qui regnaturus ē in ppl̄o iſrael. Et nota ꝙ ad tercium ꝟſum nō rn̄detur nuncia nobis. q̄a patres teſtamēti noui certificati ſunt ď aduentu xp̄i pr̄es gr̄e certi ſunt de introitu regis gl̄ie. Verū q̄ nūq̄ȝ ſuffecit nec ſufficiet fides īcarnatiōis ſine fide trinitatis ideo ſubcinit gl̄ia patri. Et q̄ q̄ venit in humanitate venturus eſt etiam ī maieſtate ideo reſpōſoriū denuo repetit. in repetitiōe ꝟo nebulā accipias ad lr̄am. iuxta illud. Veniet in nubibus celi. ⁊ ſicut nubes ſuſcepit eum. Et alibi. Nubes ⁊ caligo in circuitu eius. Scd̄m reſpōſoriū ē Aſpiciebā in viſu noctis: ſumptū ꝑ greḡ. de daniele. c. vij. xp̄ȝ venturum ꝓphetante q̄ his ꝟbis miſterium īcarnationis ꝟbi qď in principio erat apud deū aperuit dicēs. Aſpiciebā ī viſu aut viſione noctis. triplex q̄dē eſt viſio ſcȝ noctis an̄ gr̄am. diei ſub gr̄a. ⁊ lucis ī gl̄ia. In nocturna viderūt patriarche ⁊ ꝓphete qui ſub nube fuerunt ⁊ hoc daniel aſpiciebat in viſu noctis. In diurna viderunt ap̄li q̄bus xp̄i hūanitas apparuit. In lucida videbunt filij dei facie ad faciē. Hāc diſtinctionem veritas in euangelio innuit dicens. Abraam exultauit vt videret diē meum. vidit ⁊ gauiſus eſt. Iterum multi reges ⁊ ꝓphete voluerunt videre que vos videtis ⁊ nō viderunt. Sequit̄. Et ecce in nubibus celi filius hoīs veniebat. nubes celi caro ꝟbi. de qua Eſa. Aſcēdit dn̄s ſup nubē leuē ⁊ datum eſt ei regnū ⁊ honor .ſ. nomē qď ē ſup omne nomē qď eſt ab eterno datum ſed in tpe manifeſtum ⁊ omnis populus tribus ⁊ lingue ſeruient ei. Naȝ vt eſaias ait Et curuabūtur omnia genua ⁊ iurabit omnis lingua ī dn̄o. Tertium reſponſorium eſt Miſſus eſt gabriel. q̄bus verbis lucas texuit ordinē annūciationis. Quartum eſt Aue maria gr̄a plena q̄bus verbis lucas idem modū cōceptionis annexuit dicens. Spūſſanctus ſupueniet in te ⁊c. Supueniet inq̄ȝ ī te ꝓtegēdo te ⁊ ab oī ſorde purgādo te. ⁊ deinde ꝟtus altiſſimi .ſ. ꝟbum dei obumbrabit tibi. ex te carnē ſumēdo qď em̄ ex te naſcet̄ ſctm̄ vocabitur filius dei. Xp̄s em̄ q̄ nō ē conceptus ex virili ſemine merito ſctūs naſcit̄ ⁊ dei filiꝰ appellat̄. Seq̄tur ꝟſus. Quomodo ī me fiet iſtud ī terrogatiue ⁊ ſic quō ſunt due dictiones vel admiratiue ⁊ ſic ē vna dictio. Quintū reſpōſoriū ē. Saluatorē. ī q̄ incarnatio ꝑ apl̄m cōfirmat̄. Sextū ē Ecce ꝟgo cōcipiet. Septimū Ecce dies veniūt. in q̄bus h̄ ꝑ ꝓphetas roboratur. Octauū Obſecro dn̄e. in quo idē per legē cōprobatur. Nonū eſt Audite ꝟbū. in quo idem per ꝓphetas comprobatur. Laudes matutine vtrūqȝ ſonāt aduētū. Nō em̄ ita agit̄ aliq̄n de vno aduētu q̄n ⁊ de alio admiſceat̄ ſed pauca de ſcďo habēt̄ ⁊ h̄ ꝓpt̄ repſentatione gaudij ne ſpes luxurieti ī p̄ſumptionē. Si q̄dē p̄ma ātiphona q̄ de fine iohel̄ ſumit̄ ē apte de p̄mo aduētu. vnde ibi dicit̄. In illa die .ſ. quādo meſſias veniet montes id ē apoſtoli ſeu magni p̄dicatores ſtillabunt dulcedinem ſcȝ verbi dei. et colles ſcȝ minores predicatores fluent lac ſcilicet ſimplicis doctrine minoribus ⁊ maioribꝰ

Scđa.ſ.iocūdare ptim ē de Eſaia.ptim eſt
de zacharia. Tūc eñ iocūdata ē ſm zacha-
riaȝ ſyon.i.eccl'ia de iudeis.ꝛ exultauit hie
ruſalem.i.eccl'ia de gētibus/ Tertia.ſ.Ec-
ce dñs veniet.ē de ſcđo aduentu.ſ.in maie
ſtate/ Quarta eſt oēs ſitientes.tūc eñ oēs
i.de oī genere ſitiētes.ſ.ſalutis ꝛ ſciētie do
ctrinā venerūt ſm Eſaiā ad aquas baptiſ
matis ꝛ doctrine/ Quinta eſt Ecce veniet
ꝓpheta magnus ꝛ ipe renouabit hierl'm
ſcȝ dādo legē ꝛ noua cōdēdo ꝑcepta. Hoc
tpe dī ꝑ horas capl'm illud Egredieť vga
Eſaie.xi.c. Et illud In diebus illis Hiere.
xxiij.c. Et illud Erit ī nouiſſimis Eſaie.ij.c.
Et illud Ecce vgo cōcipiet Eſa.vij.c. Et il-
lud Venite aſcēdamus Eſa.ij.ca/ Ad miſ-
ſam vo introitus eſt Ad te leuaui ꝛc.qui ꝑ
aduentū dñi in carnē ſpes maxime eleuať.
ſic eñ deus dilexit mūdū vt filiū ſuū vni-
genitū daret. Et iterum Proprio filio ſuo
nō pepcit ꝛc. Et nota qꝛ ꝛſi quidā excitenť
aliꝫ tñ ſomno torpēt. Iō cātor incipiēs Ad
te leuaui ꝛc.exaltando vocē ab inferiori ad
ſupius ꝓcedit qđ ꝓpriū ē excitantꝭ qđ etiā
notatur in epl'a vbi dī Hora ē iam nos de
ſomno ſurgere. Sequiť vſiculus Vias tu
as dñe demōſtra mihi qꝛ xp̄s veniēs nob
vias ſuas indicauit. vñ Eſa. Erit mōs do
mus dñi ꝛc. Venite aſcēdamus ad montē
dñi ꝛ ad domū dei iacob ꝛ docebit nos vi
as ſuas.q̄ aūt ſint vie ille oñdit epl'a que ē
ad Ro.xiij.c. Scientes qꝛ hora eſt iam nos
de ſomno ſurgere. In eo ꝙ ibi dī.nox ꝑceſ
ſit:dies aūt appropinquauit.aſſignanť ef-
fectus qꝛ factus ē dies qñ natus eſt ſol. Et
iō ſeq̄tur. Sic vt ī die honeſte ābulem⁹ ſcȝ
in oībus opibus bonis ꝛ induam⁹ nos in
ſimilitudinē xp̄i vt ſic filij dei ſim⁹.qꝛ ꝓpť
hoc filius dei factus ē hō:vt hō fieret fili⁹
dei. Oīones ꝑmū aduētū reſpiciunt ꝛ pñt
etiā adaptari cōgrue ad ſcđm.poſtea ſeq̄-
tur rñſoriū ī quo oñdiť ſpes q̄ facta ē in or
tu ſolis. vniuerſi q̄ te expectāt ꝛc. Sequiť
Alleluya Oñde ꝛc.qꝛ tūc oſtēdit dñs faciē
ſuam quā q̄ videt ſaluatur. vñ cuȝ dixiſſet
dñs ceco.q̄d vis vt faciā tibi:rñdit. Rabo
ni vt videā.quā faciē nō poterāt hoīes an
tea videre q̄ erant ī regione vmbre mortiſ
ſed lux orta ē eis vt poſſint videre. Quod
autem diciť Oñde no.do.fa.tu. eſt ſenſus
da nobis dñe cognitionē tuā.facies enim
dei in ſcripturis ſanctis nō caro ſed diuīa
cognitio ītelligitur.qꝛ ꝑ faciem cōſpectaȝ
quiſq; cognoſciť Seq̄tur in q̄buſdā eccle-
ſijs euangeliū.math.xxi.c. Cum appropin
quaſſet ꝛc.qđ ad paſſionē ptinȝ quo ad lit
terā.ad diē vo hāc quo ad allegoriā ꝛ ſpūa
lē intelligentiā. Venit eñ tunc dñs in hie
ruſalē ꝑ betphage q̄ īterpretať bucce.i.ad
eccl'iam q̄ ꝑua erat in qua xp̄s apparuit ꝑ
ꝯfeſſionē ꝛ ꝑ montē oliueti ꝑ quē dſignať
eminentia mīe.ꝑ quā venit filius dei ī mū
dū:ꝛ miſit diſcipulos ſuos dicēs Ite in ca
ſtellum.i.in mundū. ꝛ inuenietis aſinaȝ ꝛ
pullū.i.iudaicū ppl'in q̄ dure ceruicis eſt et
gentilē ſine iugo legis. Itē ꝑ hmōi anima
lia oſtēdit vias ſuas humilia cū ſunt. Vñ
in math. Diſcite a me qꝛ mitis:ſum ꝛ hu-
milis corde. Legitur etiā ideo qꝛ ibi habe-
tur. Benedictus qui venit in nomine do-
mini quod ptinet ad primum aduentum
In alijs vo eccl'ijs legitur euangeliū. Pri
cipium euangelij ihū xp̄i ꝛc.quod eſt mar
ci ꝑmo capitulo ꝓpter illa vba. Ecce ego
mitto angelū meū añ faciē tuā. Et nota ꝙ
in textu euangelij nō cōtinetur ꝑncipium
ſed initium. ſed eccl'ia ponit principiuȝ ꝓ
eo ꝙ legens euangeliū ſtatim ꝑmiſit in ti.
Initium ſancti euangelij ne idem repeti
videatur. In nonnullis etiam eccl'ijs illđ
legitur. Erunt ſigna. Sequiť Offertoriuȝ
de ſpe. Ad te leuaui aīam meā. Et poſtcō-
munio de eodem ꝛ ꝓpter idem .quedā vo
eccl'ie legunt euangeliū illud Erūt ſigna.
quod eſt Luc.xxi.ca.quod ptinet ad ſcđm
aduentum vbi dicitur.ꝓpe eſt regnuȝ dei.
Cui adaptať epiſtola vbi dicitur.ꝓpior ē
noſtra ſalus. Et quia ꝓpe eſt regnum tuū
dñe.iō Ad te leuaui dicit ī introitu cātor.i.
vetus homo vel iohānes baptiſta vt q̄dā
dicūt dicit Ad te leuaui aīam meā de⁹ me⁹
Et ideo vias tuas domine demōſtra mihi

Et hoc in rñſorio. Et oñde nobiſ dñe miaꝫ tuam. ꝛ ħ in all'a. ꝛ q̃ſi de mĩa certificatus concludit in poſtcõmunioẽ. dñs dabit benignitatẽ. i. effectũ bonũ. ꝛ terra noſtra ſcꝫ caro dabit fructum id eſt bona opera.

De dñica ſcđa aduẽtus dñi.

Hac ſecũda dominica aduẽtus vt ꝑmiſſum ẽ agit̃ de ſcđo aduẽtu. verũ qꝛ gaudere melius eſt q̃ꝫ flere. ꝛ dilectio melioꝛ ẽ q̃ꝫ timoꝛ. Iđõ i ea q̃dam dicũtur ꝑtinẽtia ad ſecũdũ aduentũ ꝛ q̃dã ad vtrũqꝫ. Ecce em̃. in matutinis rñſoriũ ꝑmũ ẽ. hierl'm cito veniet ſalus tua ꝛc. tũc oẽs plorabãt modo ẽ tp̃s gaudij. aliud ẽ de ꝑmo ꝛ de ſcđo aduẽtu. ꝑterea ibi ſunt duo v̾ſus ſcđm quaſdaꝫ eccl'ias ad idẽ exꝑmẽdũ ſicut ꝛ i all'a vt iã dicet̃. Primus ẽ hierl'm ſi me audieris ꝛc. ꝛ vtitur dñs v̾bis moyſi vt ĩtelligat̃ ꝙ ip̃e eſt q̃ in moyſe loq̃batur. Aliq̃ vtit̃ etiam v̾bis ſalomonis vt ſciam᷒ ꝙ ip̃e eſt ſciẽtia de q̃ locutuſ ẽ ſalomõ iſtđ rñſoriũ ſumptũ ẽ de michea ꝛ etiã illđ qđ ſeq̃tur. ſ. bethleẽ q̃dã tñ eccl'ie illud dicũt ĩ dñica ſequẽti ꝛ ẽ de ꝑmo aduẽtu ꝛ loq̃tur de gñatiõe tp̃ali xp̃i ꝛ eterna. de tp̃ali cũ dicit bethleeꝫ ciuitas dei ſummi qꝛ ĩ bethleem nat᷒ ẽ. de eterna cũ dicit. Et egreſſus ei᷒ ſicut a ꝑncipio dieꝝ. de alijs rñſorijs patet. In laudibus ꝑma antiphona ẽ de ſcđo aduẽtu Ecce in nubibus celi ꝛc. In miſſa v̾o introitus ꝑtinet ad vtrũqꝫ ħmõ Pp'ls ſyon ecce dñs veniet ad ſaluãdas gentes. Eſa. xxx. ca. In vtroqꝫ em̃ aduẽtu ſaluat. Seq̃tur. Et auditam faciet dñs vocẽ laudis ſue. ip̃e em̃ eſt turtur cuius vox audita ẽ in terra nr̃a qꝛ attulit nouũ tp̃s. vox eius ĩ ſcđo aduẽtu erit venite bñdicti patris mei ꝛc. Verſus autẽ ad ſcđm ꝑtinet aduentũ. Qui regis iſrael ĩtende. qui deducis. i. de hoc mundo ducis ioſeph. i. augmentum in bono ſicut ouem id eſt ſimplicẽ. Et qꝛ in matutinis ꝑmũ reſponſoriũ eſt. hieruſalem, ꝛ in miſſa introitus eſt Pp'ls ſyon. iđõ in hac dñica fit ſtatio in eccl'ia q̃ dicitur hierl'ꝫ. Sequitur oratio Excita dñe corda noſtra ad preparandas vnigeniti tui vias ꝛc. que eſt de primo aduentu tm̃. Epiſtola vero ẽ de ſecũdo. Quecunqꝫ ſcripta ſunt ꝛc. ad Ro. xv. vt ꝑ patientiam ꝛ ꝯſolationẽ ſcripturarũ ſpem habeamus ꝛ ſic inuitamur ad ſpem vt q̃ patimur leuia fiant. rñſoriũ ꝑtinet ad vtrũqꝫ Ad primũ dum dicit. Ex ſyon ſpẽs decoris eius. Ad ſcđm dum dicitur Deus nr̃ manifeſte veniet. Verſus vero ad ꝑmum tm̃ dicens Cõgregate ſcꝫ o vos angeli illi ſanctos eius id eſt predicatores bonos qui ordinant teſtamentum eius ſcꝫ nouum. ſuꝑ ſacrificia. i. ſuper ve. teſta. Primus em̃ eſt quod animale eſt ſicut dicit ap'ls dein de qđ ſpũale vel quod dicit congregate: hoc in ꝑmitiua eccleſia maxime neceſſarium fuit. ſcilꝫ o vos boni predicatores vt paulus ꝛ alij. Deinde ſequitur alleluya quod in ſolito modo habet duos verſus ſcđm quaſdã eccleſias. et hoc fit. quia ibi de publici aduentu agitur. primus eſt de primo cum dicitur Letatus ſum ꝛc. Ante primum enim aduentum xp̃i deſperabant homines de ſalute. tunc vero letati ſunt quando audierunt ꝙ filius dei homo factus erat. Secũdus verſus eſt de ſecundo. Stantes erant pedes noſtri. id eſt affectus noſtri in atrijs ꝛc. Jam em̃ in ſpe ꝛ deſiderio ibi ſumus. Euangelium eſt Luce. xxj. ca. Erunt ſigna in ſole ꝛc. ꝛ eſt de ſecundo aduẽtu tm̃. ibi em̃ oſtenduntur ſigna que fient ante diem iudicij. qm̃ totus mundus turbatione ſua iudiciũ dñi oſtendet. ibi etiam ſequit̃. His autem fieri incipientibus reſpicite ꝛ leuate capita vr̃a. ecce appropinquabit redemptio vr̃a. ecce ſpes. Quedam vero eccl'ie legũt euãgeliũ. Cũ audiſſet ioħes qđ ſimiliter ad ſcđm pertinet aduentũ ex eo ꝙ iohãnes querit. Tu es qui venturus es an aliũ expectamus. Cui dominus Ecce ego veni ad ſal ad redimendum Et rurſus veniam ad ſal uandum qđ ex ſignis coniecturare poteſ[?] quia ceci vident ꝛc. Offertorium eſt de primo aduentu. poſtcommunio hieruſalem ꝛc. que eſt baruch. iiij. ꝛ. v ca. eſt de vtroqꝫ

In tertia vero ꝛ quarta feria ꝛ ſabbato le
gũtur euangelia de teſtimonio xp̃i ſcꝫ de
iohãne ꝛ de teſtimonio iohis de xp̃o ꝛ eiꝰ
aduentu. De quo etiam loquitur epiſtola
Patientes eſtote. que tunc dicitur.

De dñica tertia aduentus dñi.

Equitur tertia do

minica ĩ qua ſimilter agitur
de ſcđo aduẽtu Vñ ĩ noctur-
nis ꝑmũ rñſoriũ eſt Ecce apparebit domi
nus ſup nubẽ candidã. i. ſup carneꝫ q̃ erit
cãdida ꝑ gl'iaꝫ ĩmortalitatis vt mali time
ant in ſcđo aduẽtu. Naꝫ in ꝑmo aduentu
apparuit dñs ſup nubẽ leuem. i. ĩmuneꝫ a
pctõ ꝛ ſimilit' h̃ rñſoriũ de apoc. vbi dĩ
Vidi ꝛ ecce nubes candida. Verſus eſt de
vtroq; aduẽtu. In laudibus ꝑma ãtipho-
na ẽ de ſcđo aduentu Veniet dñs ꝛ nõ tar
dabit ꝛ illuminabit abſcõdita tenebrarũ
oĩa eñ manifeſta erũt q2 libri ↄſciẽtiarum
aperti erũt corã eo. In miſſa v̓o ĩtroitus ẽ
de ſcđo aduẽtu Gaudete in dño ſemp. ad
phil'. iiij. c. Apl's eñ nõ loq̃tur de ꝑmo ad
uentu cũ dicit. dñs ꝓpe ẽ. ſꝫ de ſcđo aduen
tu. Vñ inuitat ad gaudiũ ſpũale ꝑ qđ fir-
miter expectamus gaudia ſcđi aduentus.
vñ dicit Gaudete ĩ dño ſemp. ſ. expectãdo
ſcđꝫ aduentũ. ꝛ repetitur gaudete. q2 gau-
diũ ſpũale facit nos dulciter ſuſtinere oĩa
aſpera mũdi vt nihil euellat nos a ſpe eter
noꝝ. ꝛ iõ q2 ita neceſſariũ eſt gaudiũ ſpũa
le iſta repetit. vel ꝓpter gaudiuꝫ de vtroq;
aduentu qđ hñt ſancti. Huius gaudij cu-
ſtos eſt modeſtia. ꝛ iõ ſeq̃tur. modeſtia ve
ſtra ꝛc. Hoc gaudiũ qđ ẽ pax oĩbus ſanct̃
optat eccl'ia filijs ſuis in v̓ſu cum dicit. et
pax dei que exuperat oẽm ſenſum. ſ. hoĩs.
q2 nullus homo hꝫ totũ vſuꝫ pacis hmõi
Collecta. ſ. Aurẽ tuã q̃s dñe. eſt de aduẽtu
in mentẽ. audita eñ ↄſolatione de aduen-
tu dñi ſacerdos orat vt tenebras quas pati
mur in eo q2 falſo iudicamus ſua viſitatio
ne illuſtrat. Ep'la Sic nos exiſtimet hõ ꝛc.
que ẽ ꝑma ad corinth. iiij. c. ẽ de ſcđo aduẽ
tu. Alie eccl'ie dicũt ep'lam Gaudete ĩ dño
ſemp q̃ ẽ ad phil'. iiij. c. Rñſoriũ de primo
Qui ſedes ſup cherubin manifeſtare corã
effraim. i. fructificantẽ ĩ boniſ opibꝰ benia
min. i. filiũ dextre. ꝛ manaſſe q̃ oblitus eſt
terrenoꝝ h̃ fiet ĩ iudicio. Verſus etiã Qui
regis iſrael eſt de ꝑmo q̃ ducit ad ſcđꝫ Alle
luya. Excita dñe. etiam eſt de ꝑmo Euãge-
liuꝫ Cũ audiſſet iohãnes ꝛc. qđ ẽ math. xj.
ca. ſimiliter ẽ de ꝑmo. Quidam eñ de diſci
pulis iohãnis nõ credebãt xp̃m eſſe meſſi
am ꝓmiſſum in lege Vñ miſit eos ad xp̃ꝫ
vt interrogarent eũ Tu es q̃ venturus es
an alium expectamus. vt ꝑ viſa miracula
xp̃m iam veniſſe cognoſcerent. q. d. Ipſe
multo melius ſciet dicere q̃ʒ ego Et dixit
eis ihs Ceci vident ꝛc. q. d. Vos eſtis ma-
giſtri legis nõ ergo ſcitis hoc qđ dĩ in Eſa.
xxxv. Tunc ſaliet ſicut ceruus claudus et
apientur lingue mutoꝝ. Et loquit' de tem
pore meſſie. q. d. Facta ꝓbant. Offertoriũ
etiam eſt de primo aduẽtu Poſtcõmunio
de ſecundo Dicite puſillanimes conforta
mini Oportet eñ q2 puſillanimes cõfortẽ
tur ad hoc vt ſuſtineant tribulationes ꝛ ſic
expectant cum fiducia ſecundũ aduentuꝫ.

De q̃rta feria ꝛ ieiunijs q̃ttuor tpm.

In hac ſeptimana fi

unt ieiunia quattuor temporuꝫ
Vñ h̃ ꝑmo de ill'. Scđo de alijſ
ieiunijs. Tertio de huius diei officio pro-
ſequemur. In ꝑmitiua quideꝫ eccleſia ſta
tutum fuit q2 ieiunia quattuor temporum
fierent ter in anno. Sed calixtus papa cõ
ſtituit quater in anno fieri. Nam ꝛ iu-
dei quater in anno ieiunabant ſcilicet añ
paſcha. ꝛ ante penthecoſten. ante ſceno-
phegiaꝫ in ſeptembri. et ante encenia. De
q̃bus dicetur in ꝓhemio. vij. partis. Sic
eñ tantum ter in anno ĩ tres partes diui-
ſo ieiunaretur forte remanerẽt aliqui dieſ
de quibus primicias non redderemꝰ In
iſtis eñ ieiunijs primicias tpis exoluimꝰ
vt iam dicetur. De quibus zacharias ait.
Ieiuniũ q̃rti. quinti. ſexti. ꝛ decim domui

iude et hierl'm in dies festos vtetur in gaudium/Quater ergo ieiunam' i anno/pmo vt quattuor elemēta i nobis viciata.i.corpus nrm ex eis ɔstans i quattuor anni tpib' castigetur.hō em̄ ɔstat ex quattuor elemētis q̄ztū ad corpus.ꝛ ex tribus potētijs q̄ztum ad aīam.s.rōnali.cōcupiscibili ꝛ irascibili. vt ergo illa moderēturin nobis quater in anno ieiunamus ꝑ tres dies. vt quaternarius nūerus ad corpus:ꝛ ternari' ad aīaȝ referatur.Siquidē ānus diuidit' in quattuor tpa q̄ sunt.ver.estas. authūn'.ꝛ hiēs. que propter sua delectamēta a dei amore nos auertere solēt/Uer calidū ē ꝛ humidū. tunc ergo ieiunamus vt elementū humoris castiget' in nobis ne ɔsentiat false pulcritudini veris Jeiunamus itaqȝ ɔtra luxuriam ex humore ꝛ calore nascētē/Estas calida est ꝛ sicca.tūc ergo ieiunamus vt elemētuȝ caloris i nobis castigetur ne ɔsentiat incēdio carnali.vel tūc ieiunam' ɔtra sup biaȝ q: tūc fructus terrarū q̄ florent ꝛ maturantur supbiendi materiā prestant/Authūn' est frigidus ꝛ siccus.tūc ergo ieiunam' ne aliquo lāguore animi arescam' ꝛ defluam' ꝛ sine pinguedine olei i tabernaculo eterno īueniamur.Uel tūc ieiunamus contra auariciā.q: tūc messes colligimus ꝛ habemus/Hiems frigida ꝛ humida est.Unde tūc ieiunamus ne mēbra nr̄a fluxu atqȝ luxu soluāturi comessatiōibus ꝛ potationibus a cꝑ hoc amor dei ńegligat'.Uel tunc ieiunamus ɔtrā pigriciā.q: torpemus frigore.Jeiunam' ergo in dictꝭ q̄ttuor tpib' āni vt ꝑ ieiunia p̄fuemur a vicijs ꝛ q̄ delinquimus i illis purgent'.Rursus q̄m quodlibȝ tp̄s tres hȝ mēses iō quater ieiunamus in āno tres dies.vnū diē ieiunātes ꝑ mēse vt sic satisfaciamus i die qd̄ delinq̄m' i mense/Scd̄o etiā iō ieiunamus.nā p̄mū ieiunium fit i marcio.s.in p̄ma septīa q̄dragesime vt in nobis v̄tutū germina oriātur ꝛ in nobis marcescāt vicia q̄ nequeūt oīno extingui/Scd̄m fit in estate i septimana pēthecoſ.q: tūc vēit sp̄ussc̄tus ꝛ nos debem' esse feruētes in sp̄ūsc̄tō/tertiū fit in septembri añ festū sancti michaelis q̄n fruct' colligunt'.ꝛ nos debemus deo reddere fructū bonor opeꝝ/quartū fit i decēbri q̄n herbe moriūtur:q: ꝛ nos mūdo mortificare debemus/Tertio iō q: ver refert' ad puericiam. estas ad adolescētiā.authūnus ad maturitatē siue virilitatē.hiems ad senectutem Jeiunamus ergo i vere vt simus pueri ꝑ innocētiam.i estate vt efficiamur iuuenes ꝑ cōstātiaȝ.i authūno vt maturi ꝑ modestiam in hieme vt senes ꝑ prudentiā ꝛ honestaȝ vitā/Quarto iō in quattuor āni tpibus ieiunamus.vt deus nobis ɔseruet oīa q̄ ad humanū vsuȝ in illis tpib' de terra nascūt Quinto ad significādū quattuor q̄ fuerūt in illis q̄ttuor tpibus.s.ɔceptio dn̄i i vere. natiuitas i hieme.ɔceptio iohis baptiste i authūno.ꝛ natiuitas eius i estate/Sexto ſm hieronimū ob diuersas plagas que in illis tpibus acciderūt/Jn q̄bus aūt dieb' ꝛ quare hec ieiunia fiāt in.viij.pte sub titulo de āno solari dicet'.Hec ergo ieiunia vocātur q̄ttuor tēpoꝝ.q: i p̄missis quattuor anni tpibus fiūt/Uocātur etiā ieiunia tripliciaꝑ eo q: fiunt tribus diebus q̄bus hominesi ieiunāt i septimana.Antiqui eīm ieiunabāt eisdē ferijs.ꝛ postea superaddita sunt ieiunia ista/Uocātur etiam ieiunia p̄miciaꝝ q: cū in lege preceptum sit vt p̄micie ꝛ decime deo dent'.placuit sanctꝭ p̄rib' vt dicit aug.i li.de doctrina xp̄iana soluere decimas ꝛ p̄micias tpis.vn̄ ꝑ p̄micijs īstituerunt ieiunia quattuor tēpoꝝ.ꝛ inde dicta sunt ieiunia p̄miciarū/ꝑ decimis vero īstituerūt ieiuniū q̄dragesime Sciēdū aūt ē q: ieiunia v̄nalia p̄rio īstituta fuerūt i p̄ma septimana martij.estiualia in scd̄a iunij.authūnalia i tertia septembris.hiemalia i q̄rta decēbris.ſȝ ꝑpt' multa q̄ inde surgebāt icōmoda statuit leo pa.vt hiemale fiat i tertia septimana aduēt'.vernale i p̄ma septimana q̄dragesime.estiuale i septima post pēt.authūnale v̄o fiat ſȝ veterē ītitutionē/Quare ieiunia īstituta sunt in dictis mensibus.ꝛ quare in eis fiunt ordinationes.vide in sexta parte sub sabbato

poſt dn̄icam. xvij. ꝛ in ꝓhemio ſcd̄e partis
Caue tamē in cōputatione ſeptimanaruꝫ
menſis ſeptembꝛis. qꝛ ſi ipē mēſis incepe
rit in ꝑma vel in ſcd̄a vel in tertia vel ī qr-
ta feria: illi dies cōputantur pro ꝑma ſepti
mana illius menſis. ꝛ in tertia ab illa ieiu
nium fiet. Si vero menſis ipē inceperit ī q̄n
ta vel in ſexta vel in ſeptima feria tunc in
ſequenti dn̄ica incipias cōputare primam
ſeptimanā ꝛ in tertia poſt illaꝫ ieiuniū fiet
ꝛ ſic dies p̄cedentes nihil operant̄ quātuꝫ
ad cōputationē ſeptimanarū. Uerūtn̄ ſe-
cundū ꝑmariā eccl'ie inſtitutioneꝫ ieiunia
veris dicūtur ꝑma. qꝛ fiebant in ꝑmo mē
ſe. ſ. ianuario qui apud romanos ꝑm᷒ mē
ſis fuit. Jeiunia eſtatis dicūtur quarta q̄a
fiebant in quarto menſe ſcilꝫ in iunio. Je
iunia autumni ſeptima. qꝛ fiunt in menſe
ſeptimo. ſ. in ſeptēbri. Jeiunia hiemis de-
cima qꝛ fiunt in decimo menſe. ſ. in decem
bri. Un̄ zacharie. viij. c. ieiunium ꝑmi ꝛ ie-
iuniū quarti. ꝛ ieiunium ſeptimi ꝛ ieiuniū
decimi. ſ. menſis erit domui iude in gaudi
um. Sed cum hec ieiunia recolant quattu
oꝛ anni tp̄a vt dictum eſt. quare agūtur in
ꝑmo menſe ꝛ in quarto ꝛ in ſeptimo ꝛ in
decimo. cū ꝑncipia tempoꝝ nō ſint in his
menſibus. R̄ndeo h̄ ieiuniū tractum ē de
veteri lege. vn̄ agitur in illis mēſibus no-
ſtris ſcd̄m numeꝝ menſium illius tēporis
Judei em̄ ſcd̄m lunatiōes ieiunabāt. ſcꝫ ī
ꝑma. in quarta. ī ſeptima. ꝛ ī decima. ꝛ h̄ ē
qd̄ legit̄ ieiuniū ꝑmi. ieiuniū quarti. ieiuni
um ſeptimi. ꝛ ieiuniū decimi. qꝛ ſicut ī pri-
ma lunatione ē ꝑncipiū āni illoꝝ: ſic ꝛ mar
tius ē ꝑncipiū anni noſtri. Qd̄ aūt ieiunia
noſtra oꝛtū habuerūt a veteri lege. appareꝫ
ex h̄ q̄ a ieiunio veris vſq; ad eſtiuale ſunt
xiiij. hebdomade. qꝛ tot gn̄atiōes fuerunt
ab abꝛaā vſq; ad dauid. Itē ab eſtiuali vſ
q; ad autūnale ſunt ſimiliter. xiiij. ſeptima
ne. qꝛ tot generatiōes fuerūt a dauid vſq;
ad ieconiam. Item ab autumnali vſq;
ad hiemale alie. xiiij: qꝛ tot reges fuerunt
a ieconia vſq; ad xp̄ꝫ cōputatis regib᷒ illis
quos mattheus in ſuo euāgelio p̄termiſit

De alijs ieiunijs.

Uia de ieiuniis quat
tuoꝛ tēpoꝝ mētio facta ē ꝯſequēs
eſt vt de alijs ieiunijs h̄ aliqua ꝑ
ſtringamus. Eſt aūt ieiuniū cōis oīm mē-
broꝝ ſatiſfactio. vt. ſ. mēbra ſatiſfaciāt ſcd̄ꝫ
pctm̄ qd̄ cōmiſerūt vel geſſerūt. vt ſi gula
peccauit: ieiunet ꝛ ſufficit. qꝛ em̄ ſola fuit ī
culpa ſola ſit in pena. ſimilit̄ ſi oculus. vn̄
hieremie. Oculus me᷒ depd̄atus eſt aīam
meā. ꝛ ꝑ feneſtras oculoꝝ meoꝝ mors ītra
uit in aīam. Et aug. Oculo nihil ē nequs.
ꝛ ſic de alijs mēbris. Et ieiuniū ē parſimo
nia vict᷒ ꝛ abſtinētia ciboꝝ. aug. dic̄. Ma-
ximū ꝛ ꝑfectū ieiuniū ē abſtinere ab īiqui-
tatibus ꝛ a carnis voluptatib᷒. ꝛ delectati
onibus huius ſeculi. vn̄ pius pa. ait. Ni-
hil ꝓdeſt oꝛare ꝛ ieiunare niſi mēs ab ini-
q̄tate ꝛ ab obtrectatiōibus lingua cohibe
atur. Et dr̄ ieiuniū a ieiuno qd̄ ē qd̄dā in-
teſtinū ī hoīe qd̄ ſemꝑ ē vacuū ꝛ ſubtile ꝛ
ſic nos ieiunātes debemus eē vacui a ſup
fluis ꝛ a vicijs tā ī coꝛꝑe q̄ꝫ ī mente. Aucto
ritas ieiunij ē ex tribus. ex ꝑſona. ex loco. ꝛ
ex tp̄e. Ex ꝑſona qꝛ p̄cepit deus ade ꝛ eue.
vt abſtinerēt a fructu ligni ſcientie boni ꝛ
mali. Ex loco qꝛ in ꝑadiſo inſtitutuꝫ fuit ꝛ
īnitiū habuit. Ex tp̄e qꝛ ab ātiquo p̄ceptū
ē celebrari. a creatiōe nāq; hoīs ī ꝑmo mū
di exoꝛdio dictū fuit ei. de ligno ſcīe boni ꝛ
mali ne comedas. ꝛ qꝛ fuit celebratū an̄ le-
gē a moyſe. ꝛ ſub lege ab helia. ꝛ ī tp̄e grē
a xp̄o. Moyſes em̄ nō comedit neq; bibit
xl. diebus. helias q̄ꝫ ābulauit. xl. dieb᷒ ꝛ. xl
noctibus in foꝛtitudine ſubcinericij panis.
ꝛ xp̄s. xl. diebus ꝛ. xl. noctibus ieiunauit.
Fuit etiā celebratū ī ſex etatibus. nam ī ea
etate q̄ fuit ab adā vſq; ad noe fuit abſtinē
tia carniū ꝛ vini. A noe vero ī poſterū fuit cō
ceſſum vinū ꝛ carnes. ꝛ ſic de ceteris etati-
bus. Cōmēdat̄ aūt ieiuniū exēplis. qm̄ eua
quādiu ieiunauit ꝛ abſtinuit ī paradiſo ꝛ
v̄go ꝑmāſit. Adā qꝛ ieiuniū violauit a de
licijs ꝑadiſi ī ſummā miſeriā coꝛruit. Heli
as qꝛ ieiunauit ī celū curru igneo raptus ē

Moyſes poſt ieiuniū cū deo locut⁹ ē. Hie-
ruſalē p ieiuniū liberat̄ a ſennacherib tp̄e
regis ezechie ⁊ eſaie. Jona q̄ p̄dicāte pre-
ſtatur venia niniuitis ī ſacco ⁊ cinere ⁊ ie-
iunio pn̄iam agētibus. Jeiunamus etiā
exēplo apl̄oꝝ. vt dicet̄ ſub quarta feria pē-
theſt. Porro ieiuniū aliud ē corpis ⁊ carnis
aliud ment̄. aliud auaricie. aliud faſtidien
tis. aliud diſpenſatiōis. aliud deuotionis.
aliud votiue ꝓmiſſionis. aliud ſuppletōis
aliud cōpaſſiōis. aliđ īſpiratiōis. aliđ cir-
cūſpectōis. aliđ rōnabile. aliud irrōnabile
aliud qualitat̄ ſiue pōderis. aliud quātita
tis. aliud numeri. aliud ſumme exactōnis.
aliud alternitat̄. aliđ zerophagie. aliđ me-
roris. aliđ exultatiōis. aliđ vanitat̄ ſiue y-
pocriſis. aliđ v̄tut̄ ſiue caritat̄. aliđ īdictio
nis. aliđ neceſſitatiſ. aliđ īſtitutiōis. aliđ vo
lūtatis. aliđ paritatis. Sane ieiuniū corpo
ris ⁊ carnis ē qn̄ q̄s abſtinet a cibis ne ni-
mis pingueſcat. vel vt ab īfirmitate libere
tur. vel q̄ȝ comedere nō pōt. ⁊ h̄ nullius eſt
meriti. Jeiuniū mētis ē qn̄ q̄s abſtinȝ a vi-
cijs. vt etiā a cibis ne caro pingueſcat laſci
uijs. Jeiuniū auaricie ē vt burſe pcat̄. Je-
iuniū faſtidient̄ ē qđ fit vt appetat. Jeiuniū
diſpēſatiōis ē qđ celebrat̄ ī vigilijs ſolēni-
um dieꝝ ⁊ magnarū feſtiuitatū vt natalis
dn̄i. Que iō dicūtur vigilie. qm̄ antiq̄tus ī
p̄cipuis feſtiuitatib⁹ [illegible] nocturnalia age
bātur officia ⁊ ppl̄s q̄ ad feſta venerat tota
nocte in dei laudibus ī eccl̄ia vigilabat. qđ
adhuc rome ⁊ in pleriſq̄ȝ locis ī magnis fe
ſtiuitatibus p̄ſertim ſctōꝝ patronoꝝ ec-
cl̄iarum obſuat̄. Sed q̄ȝ luſores ⁊ cātores
ꝯueniebāt ⁊ turpib⁹ cātilenis ⁊ ſaltatōib⁹
⁊ comeſſatiōib⁹ ⁊ potatiōib⁹ ⁊ fornicatōib⁹
intēdere ceperūt. ꝑpter hec ⁊ multa alia ī-
ꝯueniētia q̄ fiebāt hmōi vigilie ſunt inter
dicte ⁊ īſtitutū vt loco eaꝝ fiāt ieiunia que
ieiunia adhuc retinēt nomē officij. Nā cōi
ter vigilie ⁊ nō ieiunia nūcupātur. Si q̄s
tamē ieiunaret ⁊ honeſte in eccl̄ia vigilarȝ
vtiq̄ȝ bn̄ faceret. put fit in natiuitate iohan
nis baptiſte ꝑpter eius reuerentiam. Hec
igit̄ īſtitutio vł diſpenſatio. q̄ȝ ieiuniū po-
nitur loco vigiliarū. de hoc dictuȝ ē in q̄n-
ta pte ſub ti. de nocturnis. Jeiuniū deuoti
onis eſt ad qđ quis neceſſario nō tenet̄. qđ
inferius volūtariū appellat̄. Jeiuniū voti
ue ꝓmiſſionis ē vt ſi q̄s vouet q̄ certa die
ieiunabit vel a carnibus abſtinebit. Et no
ta q̄ vota ex diſcretōis cōſenſu. cōmite rōe
emiſſa deo reddēda ſunt. iuxta illud. voue
te ⁊ reddite deo vota veſtra. Votoꝝ autem
aliud ē neceſſitatis. aliud ſpōtanee volun
tatis. Neceſſitatis eſt qđ eſt fidei annexuȝ
vt qđ fit in baptiſmo. puta fidei catholice
ꝓfeſſio. ⁊ ſathane abrenūciatio. ⁊ votū ob
ſeruationis decem p̄ceptoꝝ legis. ⁊ ꝯtinē
tie quā q̄s in ſuſceptione ſacri ordinis vo-
uet. Et talia vota q̄ſq̄ȝ inuiolabiliter obſer
uare tenetur. Spōtaneoꝝ vero votoꝝ. aliđ
eſt diſcretū aliud ē indiſcretum. Jndiſcre-
ta ſunt vota pueroꝝ ⁊ puellarū dū ſunt in
parētum poteſtate. Vn̄ illis volentibus ir
ritari poſſunt. Si igitur puella infra nubi
les annos vouerit caſtitatem perpetuam:
licite nubere poterit. pentibus vel curato-
ribus illā ad hoc cogētibus. Jndiſcretum
eſt etiā votū mulieris in ptāte viri exiſtēt.
Vn̄ ſi illo inſcio vouerit pegrinari: vir vo
tum hmōi poterit reuocare. q̄ȝ ipa non hȝ
ptātem ſui corpis ſed vir. Jndiſcretio etiā
attēditur qn̄q̄ȝ circa ꝓuectos ⁊ liberos. vt
ſi forte q̄s vouerit ad qđ pficiendū ſuffice-
re nequit. vel ī quo natura ita debilitaret̄
q̄ poſſet fieri ſui ipius homicida vel quod
ſine alterius licētia cōplere neq̄t. vel quod
nō ex deliberatōe ſȝ ex iracūdie calore emit
titur. ⁊ talia potius ſunt ſpernēda q̄ȝ execu
tione digna. Jeiuniū ſuppletionis eſt vt ſi
quis vltra pn̄iam ſibi a ſacerdote īiunctaȝ
aliq̄d ſuppleat de ſuo. Jeiuniū cōpaſſiōis
eſt vt ſi ſacerdos alicui dicat. ꝓ hoc pecca
to faccātari duas miſſas. ⁊ ieiuna. ⁊ ego ꝓ
hoc etiā cātabo ⁊ tres dies ieiunabo. ꝑpt
hoc tamē non dȝ aliq̄d recipe. q̄ȝ ſacerdos
dȝ cōpati ꝓximo ſuo. ⁊ orare ꝓ eo. ⁊ etiam
ieiunare. pōt etiā dici cōpaſſio vt ſi q̄s pe-
tit a ſacerdote pn̄iam patri ſuo iniunctam
vt ꝓ patre peragat ꝑtem illius. Quattuor.

eī modis fit hmōi cōpassio. qn̄q3 p sacrifi-
cia. qn̄q3 p ieiunia. qn̄q3 p orōnes. qn̄q3 p
helemosinarū largitionē/ Jeiuniū inspi-
rationis est. vt in beato nicolao qui adhuc
infans ⁊ manēs in cunabulis tribus die-
bus ī hebdomada a mamilla matris sue
abstinebat. vel vt alij dicūt quarta feria ⁊
sexta semel tantū suggebat mamillas/ Je
iuniū circūspectiōis est qn̄ p aliqua imminē
te tēpestate pp periculo hostiū. vel p casu cu-
iuslibet angustie ieiunamus/ Jeiuniū rōa
bile est qn̄ cibū ⁊ potū moderate sumim⁹
nec naturā debilitamus. vn̄ apl's. Rōabi-
le sit obsequiū vestrū non in comessationi
bus ⁊ ebrietatibus/ Irratiōabile est si qs vl'
let ieiunare p duos vel tres dies. vl' p totā
hebdomadā. qđ nō approbat deus. vult eī
hoīem sic ieiunare vt cogatur vicijs mori.
nō vt cogatur natura dissolui. vn̄ phibet'
ieiuniū qđ qdā faciunt a cena dn̄i vsq3 ad
pascha/ Jeiuniū qualitatis ē. si qs voueat
se vlterius nō comesturū carnes/ Jeiuniū
qn̄titatis est. vt si qs comedat ad pondus
vel ad mensurā nō plus vna die q̄3 altera.
vt si qs voueat se non comesturū nisi tanti
pōderis panē/ Jeiuniū numeri ē qn̄ quis
vouet q̄ de cetero nō comedet nisi vna vi-
ce in die. cogitās q̄ comedere pluries ī die
beluarū est. comedere bis hoīm semel an-
gelorū/ Jeiuniū summe exactiōis est in his
q nō comedūt nisi olera radices ⁊ herbas
vt iohannes baptista in deserto. ⁊ maria
egiptiaca in heremo. q̄ cū duobus panib⁹
tantū iordanē trāsiens. austerā vitā in he
remo qnq3 annis egit/ Jeiuniū alternita-
tis est. vt cū qs vno die comedit ⁊ alio ie-
iunat. Jeiuniū xerofagie dī sicca comestio
a xoros qđ est siccū ⁊ fagin qđ ē comedere.
vn̄ Priscianus ī xoraphago bisantij. Sic
ca vō comestio ē vt in fructibus pomis pi
ris castaneis ⁊ cōsimilibus. Quidā tamen
siccā comestionem appellāt legumina siue
cruda siue cocta etiā si lixata comedant' cū
coclearī/ Jeiuniū meroris ꝯsistit in vno. s.
in abstinentia ciborū. ⁊ fit pp̄ter duo. s. pro
pter corporalem abstinētiā ⁊ spūalem sponsi

Hoc repn̄tat eccl'ia in tribus quattuor tē-
poribus/ Jeiuniū exultatiōis cōsistit ī duo
bus. s. ī abstinētia ciborū ⁊ mūdanarū rerū
⁊ fit pp̄ter vnū. s. p qdā īterne dulcedinis
pgustatiōe. iuxta illd. Gustate ⁊ videte qm̄
⁊c. Hoc repn̄tat eccl'ia in vigilia ⁊ hebdo-
mada post pēthe. vtrūq3 vō repn̄tat ī tpe
aduētus. put ibi dictū ē/ Est g duplex ieiu
niū. s. tribulatiōis ⁊ gaudij siue meroris ⁊
exultatiōis. sicut habet' in glo. sup illo loco
mathei. ix. c. Nunqd pn̄t filij spōsi lugere
q̄diu fuerit spōsus cū eis/ Jeiuniū vanita
tis siue simulatiōis vel fictiōis ē in ypocri-
tis/ Jeiuniū v̄tutis siue caritatis ē in scīs
⁊ pfectis/ Jeiuniū īdictiōis est. vt in die be
ati marci/ Jeiuniū necessitatis ē in pfectis
/ Jeiuniū īstitutiōis ē ieiuniū qdragesime
⁊ alia a sanctis prībus īstituta q̄ quare īsti
tuta fuerint. iam dictū ē. ⁊ dicet' sub titu. de
capite ieiuniorū/ Et nota q̄ ieiuniū īdictio-
nis necessitatis ⁊ institutiōis ad idē referū
tur/ Jeiunia necessaria. s. p ecclīam institu
tuta ⁊ indicta. sunt ieiunia quattuor tēpo
rum. vigiliarū aplorū. natiuitatis dn̄i. beati
iohānis baptiste. oīm sanctorū. assumptio-
nis beate marie. beati laurētij. quadragesi
me ⁊ sexte ferie p̄ter illas q̄ sūt īter pascha
⁊ pēthe. ⁊ p̄terq3 si natiuitatē dn̄i ī ea veni
re cōtingat nisi tūc aliq voto vel religione
sint astricti dicūt tn̄ qdā q̄ ieiuniū sextis fe
rijs nō est necessitatis. nisi quo ad carnes.
alioquin nō liceret cisterciēsibus illud mu
tare. Sed ⁊ fm leonē papā. lz nō sit necessi
tatis sabbato a carnibus abstinere rōabil'
tamē cōsuetudo ⁊ canon Inno. aliter īter
p̄tatur eo q̄ ī illo triduo post passionē dn̄i
tota fides in sola beata v̄gine maria remā
sit. Gn̄alia q̄3 ⁊ spālia ieiunia p epos ī sino
dis ⁊ cōsilijs instituta solui nō debēt. Siq
dem a necessaria ieiunia tenētur doli capa
ces cū ⁊ ipi delinqre possint. dispensari ta
men pōt circa h̄ cū ipuberibus. ⁊ etiā cū cō
stitutis ī maiori etate. ⁊ cū senibus ⁊ infir-
mis ac debilibus. Mulieres vō lz pp̄ter
virorū phibitionē ieiunia votiua volunta
ria dimittere debeant put sup̄ tactum est

Jeiunia necessaria

ī tenetur

indicta tamē p eccl'iam nō lʒ ⁊ illis ſacer
dos forte ꝓpt ſcādalū cū eis valeat diſpē
ſare. Aliter eñ indicta ieiunia redimi pecu
nia vel alio mō nequeunt. niſi caſualis ne
ceſſitas ſubſit. Tūc eñ bñ poſſunt redimi
vel cōmutari. ſicut ⁊ ieiuniū feſti qđ eſt die
lune fit in ſabbato. Vñ ⁊ in q̄buſdā locis ī
q̄bus ſunt eccl'ie ſancti q̄ntini nō ieiunat' ī
vigilia ſctōꝝ oīū. ſed die tertio pcedēti. d' h'
dictū ē in ꝓhemio ſcđe ptis. Poſſet etiam
ſtatui vt quidā dicūt vt ī dictis ieiunijs bis
paruʒ tamē comederet'. ſicut faciunt ciſter
cieñ. opantes q̄ ad tollēdū ſcandalū ⁊ cari
tatē ſeruandā aliq̄d pguſtant nec ꝓpt' h'
ieiuniū p eccl'iam indictū ſoluere dicūtur.
Voluntaria vō. ſ. ad q̄ aliqui voto vel pro
poſito ſe aſtringūt vel etiā q̄ ſacerdotes p̄
ter indicta ꝓpter pctā imponūt lʒ cōmuta
re ⁊ redimere. etiaʒ ſi nulla cā ſubſit dūmō
vtilior ſit cōpēſatio. Ceterū comedere ante
horā comedēdi. ⁊ añ miſſam ī ieiunijs ſta
tutis ⁊ neceſſarijs mortale pctm̄ eē ſacri ca
nones affirmant: ī volūtarijs vō veniale.
de vigilijs aploꝝ
Circa vigilias apl'oꝝ notandū q ē ieiuniū
paritatis qñ vicʒ paria ſanctoꝝ merita pa
riter ieiunamus. ſicut patet in vigilijs bea
toꝝ iacobi ⁊ bartho. ⁊ alioꝝ apl'oꝝ. q̄ non
hñt ieiunia īſtitutōis. in q̄bus ieiunamus ſ
p eo q fuerūt apl'i. qm̄ alij apl'i vigilias ha
bent. Cū eñ ſint in meritis pares decet vt
omnes habeāt ieiunia. vñ ↄciliū bracareñ
dicit q oīm apl'oꝝ vigilie ſunt ieiunāde p̄
ter vigilias apl'oꝝ philippi ⁊ iacobi ⁊ iohā
nis euangeliſte. Eccl'ia tamē gallicana nō
tenet niſi de ſex apl'is. ⁊ de quattuor coꝝ ie
iunijs. Petrus ⁊ paulus habēt parit' vnū
q: eadē die paſſi ſunt. ſymon ⁊ iudas hñt
aliud. matheus hʒ tertiū. andreas quartū
In vigilijs iſtoꝝ ieiunandū eſt vt ſicut illi
paſſi ſunt p xp̄i noīe. ſic ⁊ nos cū eis com
patiamur: ſi cū eis ↄregnare velimus. De
alijs vō apl'is īſtitutū nō ē ꝓpter aliq' īpe
dimēta. Ecce eñ feſtū philippi ⁊ iacobi eſt
inter paſcha ⁊ pēthe. qđ tps gaudij ē ⁊ le
ticie. ideo tunc nō eſt ieiuniū. Si opponat'
de ieiunijs letaniarum. Rñdetur q neceſ-
ſitas īteruenit ꝑut ibi dicetur. vel id nō ē
ieiuniuʒ neceſſitatis ſʒ volūtatis. Et de eo
q quidā ꝓpter expectationē ſpūſſancti ie
iunant ab aſceſiōe vſq3 ad penthe. ꝓ eo q
apl'i dicuntur hoc tpe ieiunaſſe. Rñdet' q
nulla ſcriptura autentica dicit apl'os tunc
ieiunaſſe. vñ tunc ieiunādū nō ē. q: illđ tē-
pus eſt de tpe paſcali. In vigilia tñ pēth.
bñ ieiunādū ē vt p ieiuniū mundati ⁊ pu-
rificati ſpm̄ ſctm̄ digne ſuſcipe mereamur
Itē iacobus zebedei frater iohānis euan-
geliſte occiſus ē ab herode ī diebus azimo
rum quare ieiuniū nō hʒ. nec etiā tūc de il-
lo feſtū celebrat'. ꝑut ī ſeptima pte ſub ipi
us feſto dicet'. De beato bartholomeo cui'
feſtū celebrat'. ix. kal'. ſeptēbris dī q fuit ex
coriatus ⁊ ſequēti die obijt. ⁊ ſic ſi haberet
vigiliā: oporteret q eēt tertia die añ. quod
eēt ↄtra normā alioꝝ feſtiuoꝝ ieiunioꝝ.
Quidā aūt celebrāt feſtū excoriatiōis. alij
obitus ⁊ melius. Sʒ ſicut ī cōcil'. bracareñ
cauet' ī hoc cōſuetudo cuiuſlibet eccl'ie eſt
obſeruāda. Barnabas aūt non hʒ ieiuniū
q: non ē de numero. xij. apl'oꝝ. nec dī apl's
niſi q: cū eēt ſocius pauli miſſus fuit ad p̄
dicādū. vñ. Segregate mihi barnabam ⁊
paulum. De beato q̄ȝ thoma nō eſt ieiuni-
um ſtatutū. q: eius feſtū ē in aduentu dñi.
vbi cōtinuū ē ieiuniū. Mathias etiā ieiu-
niū īſtitutiōis nō hʒ. q: freq̄uēter feſtū illi'
ſolet cōtingere ī ſexageſima ⁊ ſemper ē in
ſeptuageſima ⁊ tūc ē tps ieiunij. vel quia
nō fuit de p̄mitiuis apl'is ſed poſt paſſio-
nem dñi forte electus ē. ⁊ p electionē alioꝝ
loco iude cōſtitutus. vñ ꝓpheta Et epiſco
patuʒ eius accipiet alter. Decretalis tamē
dicit q hic hʒ vigiliā ⁊ ieiuniū nec ē vis ſi-
ue iſtud feſtū fiat in p̄ma die biſextili ſiue ī
ſcđa ꝑut ī. viij. pte ſub anno ſolari dicet'.
Iohānes euangeliſta feſtum hʒ tertia die
poſt natale dñi. ⁊ tūc nō ē ieiuniū. tum pro
pter feſta tūc occurrētia. tum q: ipē die illa
nō obijt. imo ī die feſti beati iohis baptiſte
Si tamen fieri poſſet bonū eēt ī oīb' apl'o
rum vigilijs ieiunare. Beatus laurentius
ſolus īter martires ⁊ ſolus btūs martin'.

ſ inter cõfeſſores ieiuniũ debent. Porro di-
cunt quidã ꝙ nõ ſoluit ieiuniũ licet peccet
ꝗ in ieiunijs indictis ꝑterꝗ̃ in quadrage-
ſima comedit caſeum ⁊ oua. Alij ↄtradicũt
Et cauſa tamen ĩ aliqͣbus locis hoc poſſet
cõcedi. De ieiunio itaqꝫ quadrageſime gre
go. ita dicit. Par aũt ẽ vt q̃ bis dieb' a car
ne aĩaliũ abſtinemus. ab oĩbus q̃ꝫ in ſemẽ
tinã trahũt originẽ carnis ieiunemus a la
cte vicꝫ caſeo ⁊ ouis. Quidã aũt heretici di
cunt ꝙ xp̃iani nũꝗ̃ deberẽt carnes caſeuꝫ
⁊ oua comedere: qꝛ vt dicũt hoc nõ legitur
in nouo teſtõ. imo apl'i iudicauerũt abſti-
nere ab ĩmolatis ſimulacroꝝ ⁊ ſanguine ⁊
ſuffocato. ⁊ apl's. Si eſca ſcãdaliſauerit. f.
m. n. m. c. m. e. ⁊ alibi. bonũ ẽ nõ mãducare
carnẽ neqꝫ bibere vinũ. Nõ legit etiam vt
dicũt ꝙ xp̃s ex liqua creatura eoꝝ q̃ mouẽ
tur diſcipulis ad manducãduꝫ daret. nec
etiã añ ſe mãducari ſineret ꝑter piſces. nec
ex fructu alicuius creature q̃ moueat ſe ex-
cepto fructu apũ. Electuarijs võ nõ aliter
vti licet niſi ſicut alio delicato cibo Secus
ẽ in medicina curatiua. Preſeruatiua ꝫ tñ.
vbi nullũ ẽ ſignũ ĩſtantis ĩfirmitatis reci-
pere nõ lꝫ. Quidam tamẽ dicũt ꝙ ꝓ nulla
medicina. nec etiã ꝓ electuarijs ieiunium
ſoluit. nec etiã ꝓ potu añ cibũ vl' poſt. Sic
eñ videt ĩductũ ex cõſuetudine eccl'ie ieiu
nãtis ⁊ hoc tolerãtis. Seneſcali aũt vel q̃-
libet alij ſeruitores vel portãtes exenia nõ
ſoluũt ieiuniũ ſi ꝑguſtãt cibos añ dños for
te de toxico dubitãtes. Quibus etiã caſib'
monachi abbatibus ſeruiẽtes ⁊ alij ſerui-
tores poſſunt carnes ꝑguſtare. Idẽqꝫ ẽ eti
am de medicis ꝑguſtantibus medicinas.
Tp̃e ieiunioꝝ ꝑcioſe veſtes deponuntur ⁊
humiles aſſumũtur. ⁊ carnes tã ſolide q̃ꝫ
liquide dimittũtur. Sed cũ piſces ſint ca-
ro quare hoc tp̃e comedũtur. Rñſio. deus
nõ maledixit aquis. qm̃ ꝑ aquã baptiſmi
futura erat remiſſio pctõꝝ. hoc eñ elemẽ-
tum digniſſimũ ẽ qd ſordes abluit ⁊ ſup
qd ſpũs dñi añ mũdi cõſtitutionẽ ferebat
Terre vero maledixit in opibus hoĩs. ĩde
eſt ꝙ oẽ genus carnis qd ĩ terra v̾ſatur: tã
quadrupedia q̃ꝫ aues ĩ ieiunijs nõ licet co
medere. Et lꝫ quedã aues circa mare v̾ſen
tur ⁊ ĩ aquis ⁊ q̃dã ĩ eis vel ex eiſdẽ naſcã
tur. magis tamẽ ad naturã terre a qua nu
trimentũ ꝑcipiũt quo ad hoc ꝑtinere dicũ
tur. Adhuc cũ q̃dã piſces ſint habẽtes ex
vna pte formã quadrupedis aĩalis ⁊ ex al
tera piſcis vt bineruis ĩ ieiunijs poſſunt co
medi ex pte q̃ piſcis videt. ex alia võ mini
me. Adhuc piſciũ vſus ſm grego. ita xp̃ia
no relinq̃tur. vt hoc ei ĩfirmitatis ſolatiuꝫ
nõ luxurie pariat incẽdiũ. Deniqꝫ q̃ a car
ne abſtinet: nequaꝗ̃ ſumptuoſiora mari-
narum beluarũ cõuiuia prepareret. Vinum
q̃ꝫ ĩ ieiunijs ſic bibere ꝑmittimur: vt ebrie
tatẽ oĩno fugiamus. Vñ in penitẽtiali ro-
mano ſtatutũ ẽ vt penitẽs puis piſcicul is
⁊ mediocri ceruiſia tẽperate vtat. Poſtre
mo notandũ ẽ ꝙ ſicut ait grego. in omelia
illius euangelij. homo q̃dã diues fecit ce-
nã magnã. refectio corpis ĩ diebus ieiunio
rum poſtꝗ̃ nulla alia paratur non prãdi-
um ſed cena vocatur.

De officio quarte ferie.

Nunc ad huius diei

officiũ redeamus. Sicq̃dẽ ĩ hac
quarta feria examinãtur ordi
nandi an ſint ydonei ad ſuſcipiẽdos ordi
nes vel non. qm̃ ĩ quarta etate leuite a da
uid ⁊ a ſalomone ad tẽpli miniſteria diſtri
buti ſunt. Et inde eſt ꝙ due lectiones legũt
ad miſſam. quarũ p̃ma q̃ legitur ſub tono
nocturnali declinãte ſignificat vetus teſta
mentũ. ⁊ ſcda q̃ legit ſub cõmuni tono ſe
aſcẽdente. ſignificat nouũ teſtamẽtũ. ad ſi
gnificandũ ordinãdos ĩ vtroqꝫ teſtõ debe
re eſſe ĩſtructos. monẽdi eñ ſunt q̃ ad ordi
nem ſacrũ cõſcẽdunt ꝙ habeãt noticiã le-
gis ⁊ ꝓphetarũ q̃bus poſſint alios erudi
re. Prima lectio eſt. Erit in nouiſſimo. eſa.
ij. ca. Scda eſt. Locutus eſt dñs. eſa. vij. ca.
Sed ⁊ lex ⁊ ꝓphete quarta mũdi etate vi-
guerũt. ⁊ doctrinã ieiunioꝝ habemus a ve
teri teſtõ vt ꝑmiſſum eſt. ſemel genua fle-
ctuntur. qꝛ tam in lege q̃ꝫ in ꝓphetis deus

vnus coli ꝑcipit͛. Quotiens autē in quarta
feria due lectiones legunt͛: totiēs in anno ī
ꝓ primo ſabbato poſſunt generaliter ordi-
nes celebrari. qđ ſexies ꝯtingit. videlȝ ter ī
ꝗdrageſima. ⁊ ter extra ꝗdrageſimaȝ de ꝗ
dictū͂ eſt in ꝓhemio ſcđe partis. In ſextis
verō ferijs ieiunioꝝ quattuor tempoꝝ vna
dūtaxat lectio ad miſſam legit͛. q꞉ lex ⁊ pro
phete que fuerunt in quarta etate in vno
euāgelio ī. vj. etate recapitulāt͛. Sane hui⁹
quarte ferie euāgeliū est. Miſſus ē āgel⁹ ⁊c.
qđ eſt luc. j. c. In quo ꝑ anī ꝓhi recitat͛ ānū
ciatio: ꝟginis cōſenſus. ⁊ dñi incarnatio. ꝗ
ꝓpheticijs tubis fuerāt āte declarata. Vñ
precinit ꝓpħa introitū. Rorate celi deſuꝑ
⁊ nu. plu. iu. eſaie. xlv. c. Rorate dicit ⁊ plu
ere: q꞉ deſcendit verbū in aulaȝ credule vir
ginis. ſicut pluuia in vellus. Celos dixit ⁊
nubes āgelos ⁊ ꝓpħas ꝗ enarrāt gloriam
dei. In ꝓphetica lectione. Erit in nouiſſi-
mis diebus que ē eſa. ij. c. agit͛ đ mōte dñi
ꝗ de ꝑuo lapide creuit in mōtē ꝗ regnabit
in domo iacob. vñ recte ſubdit͛ in gradua
li. Tollite por. ꝑn. ve. ⁊ ītroibit rex glīe. Et
quis aſcendet in montē dñi. In epiſtolari
lectione Locutus eſt dñs ad achaȝ ⁊c. que
eſt eſa. vij. c. manifeſte agit͛ đ beata ꝟgine
cui rite ſuccinit͛ graduale. Prope eſt dñs.
⁊ ne qua ſurrepat dubitatio ſubdit͛ ī offer
torio Confortamini. Alie tñ eccłie dicunt.
Aue maria qđ ſumit͛ ex dicto euāgelio Cō
munio eſt Ecce ꝟgo Eſa. vij. c. In matuti
nali vero officio ī ꝗbuſdā eccłijs pſalmo-
dia finita dyacon⁹ ſubdyaconus ⁊ acoliti
in albis cū cādelabris ⁊ thuribulo ꝓceſſio
naliter iuſſu ꝓlati ad pulpitū ꝑgūt vbi dy
acon⁹ ꝓnūciat euāgeliū. Miſſus eſt. ⁊ ci⁹
omeliam. deinde incenſat altare. ⁊ poſtea
ipē ⁊ ſubdyaconus ſedēt. donec vn⁹ acoli
tus incēſauerit choꝝ. qđ ꝗdē fit ob reuerē
tiā dñice ānūciatōis. ꝗ in ipo euāgelio ꝯti
net͛. Nēpe ꝓlatus illos mittit. ad notādū
ꝙ de⁹ pater ꝓpħas ꝓmiſit ad ꝓnūciādūȝ
dñi īcarnationē futurā. ⁊ gabrielem ange
lū miſit ad annūciandū eā virgini marie.
Dyaconus euangeliū pronunciās eſt āge

lus ānūcians virgini ꝙ cōciperet. altaris
thurificatio eſt ſpūſſcī ipi ꝟgini obūbra-
tio. Miniſtrorum quies ſiue ſeſſio eſt ipſi
us virginis timor. ⁊ cogitatio ꝗlis eſſȝ an
geli ſalutatio. Chori vero thurificatio eſt
patrū illius tꝑis de filij dei īcarnatiōe diu
deſiderata exłtātiū graꝝ actō ⁊ ꝯgratulatō

De ſexta feria

Sexta feria vna tā
tum lectio ad miſſam legit͛. ꝗa
actor noui ⁊ veteris teſtamenti
de quibus ꝓmiſſuȝ eſt vn⁹ ſolus de⁹ ē. ⁊ q꞉
ex vtroqȝ teſtō vnū euāgeliū factū eſt. Et ē
epiſtolaris lectio Egredie͛t ꝟga. ꝗ eſt Eſa.
xj. c. ⁊ manifeſte de aduētu dñi. ⁊ de beata
virgine intelligit͛. que cum eſſet ꝟgo īma-
culata prope fuit. Ideoqȝ in introitu eccle
ſia precinit. Prope eſto mihi ⁊ ī verſu Be
ati immaculati. ⁊ ad idē ꝑtinet euāgelium
Exurgēs maria. qđ ē luc. j. c. graduale Oñ
de nobis dñe. ⁊ offerenda. Deus tu. vł ſm
alios. Audi iſrael. ſcđm reſpiciūt aduentū
quem quia celi enarrauerūt. i. apoſtoli pre
dicauerūt. in ſecūdo aduentu cū dño iudi
caturi. idcirco eſt hodierna ſtatio ad ſctōs
apłos. de ꝗbus habet͛ ī cātico virginis de
quo fit mētio in ꝓmiſſo euāgelio. vbi dicit͛
Depoſuit potentes de ſede. i. ſuꝑbos ſcri-
bas ⁊ phariſeos ⁊ exaltauit hūiles. i. apo
ſtolos. ⁊ ī cōione. ecce dñs vēiet. zach. vl. c.

De ſabbato

Ad dir ſabbati dicū
tur quattuor lectiones de vete
ri teſtamento ante lectionē illā
angelus dñi. ꝗ ſumunt͛ de lege ⁊ ꝓphetis
Et in quibuſdā eccleſijs ꝓma eſt. Clama-
būt. que eſt eſa. xix. c. ſecunda ē Letabitur.
que eſt eiuſdē. xxxv. c. tertia eſt. Suꝑ mōtē
que eſt eiuſdē. xl. c. quarta eſt. Chriſto meo
que ē eiuſdē. xlv. c. Ideo aūt ſūt quattuor
q꞉ ꝗttuor ſunt ordines bñdicētium deum
vicȝ prelati. clerici. religioſi. ⁊ laici. ſiue po
pulus. quos ꝓs enumerat dicens. domus
iſrael benedicite dñm. ꝑ hoc ꝓłs. domus

aaron benedicite dñm. p hoc plati. dom⁹
leui benedicite dñm. p hoc ministri q̃ time
tis dñm bñdicite dñm. p hoc religiosi ītel
ligũtur. Prima ergo lectio ptinet ad po-
pulũ. Scđa ad p̄latos. Tertia ad mīstros.
Quarta ad oēs religiosos. In his eñ lecti
onibus īformantꝰ ordinandi. vt ad exēpla
ſanctoꝝ patrũ dictoꝝ quattuor ordinũ cuꝫ
eis bñdicāt dñm. ſiue vt benedictio illorũ
veniat ſup eos. Vel iō quattuor legūtꝰ qꝛ
ieiunans dꝫ habere quattuor cardinales
v̄tutes. ſ. tēperantiā. qꝛ ip̄m ieiuniũ tēpe-
rantia ē. Prudētiam. Vñ apl's. rōabile ſit
obſequiũ vr̄ꝫ. Fortitudinē. Vñ puer. vlti.
de muliere forti. i. de eccl'ia. Accinxit forti-
tudine lũbos ſuos. Quia oportet nos mul
tum laborare ad h̄ vt caro nr̄a munda ſit.
q̄ cũ magna ſit pugna. qꝛ valde corrupta
eſt. ꝛ ſpinas ꝛ tribulos germinat. ꝛ iō cuꝫ
magna attritione venit ad cādorē ſicut et
biſſus. Et iuſticiā. Vñ eſa. Et erit iuſticia
cingulũ lũboꝝ eius ꝛ fides cinctoriũ renũ
eius. de xp̄o loquitꝰ ī mēbris. Qñ eñ ſit iu
ſticia in terra: recedũt latrones ſil'r qñ iuſti
cia ſit ī nobis: redũt praui motus ꝛ nō ſu-
perāt lꝫ ī nob̄ habitēt. Si v̄o ñ ſiat iuſticia
nō recedũt. Vñ eſa. Quia nō fecimus iuſti
ciam nō receſſerũt habitatores terre. vbi ē
iuſticia: ibi ē pax. Fides aũt ē cinctoriũ re-
nũ eius. Quia vt dicit greg. Deſpectus ter-
renoꝝ reſtringit fluctus carnaliũ volupta
tum. Vñ ſi ieiunas a cibis corpis: oportet vt
ieiunes a cibis demonis ꝛ comedas cibos
mentꝭ. Qui aũt ſic ieiunāt non nocebit eis
ignis tribulatiōis. nec ignis mũdanus. ſi
cut nec tribus pueris nocuit ignis forna-
cis babilonis. Et iō ſeq̃tur lectio daniel. iij
ca. Angelus dñi. Precedit autē ip̄a lectio
ordinationē clericoꝝ. ad notandũ q̄ nemo
rite pōt ad ꝯſecratōnē accedere niſi p̄us trā
ſeat p fornacē atq꞉ in fornace dñm benedi
cat. iuxta illud ſap. Vaſa figuli pbat for-
nax. ꝛ hoīes iuſtos tēptatio tribulationis.
qꝛ q̃ ad ſacrũ accedũt miniſteriuꝫ pbandi
ſunt ī camino multarũ tribulationũ ꝛ tē-
ptationũ. iuxta illud apl'i: Et hi pbentur
p̄mo ꝛ ſic miſtrēt: pptꝰ ordinādos eī legitꝰ
ad ſignificādũ q̄ ſic viuere debēt vt nō no
ceat eis aliq̃s ignis regis babilōis. i. dya-
boli ſic ignis tribus pueris nō nocuit. Et
ſequũtꝰ bñdictiōes. ſ. hin⁹ Bñdict⁹ es dñe
ꝛc. qꝛ poſt pbationē coronantꝰ. ꝛ a dño bñ
dicuntꝰ. ꝛ in fine ſubijcitꝰ v̄ſus Gl'ia pa. ꝛ fi.
ꝛc. ī laudē ꝛ honorē trinitatꝭ qđ nō ſit poſt
pſalmũ Bñdicite. tũ qꝛ ī vltio v̄ſu ſit men
tio de p̄re ꝛ filio ꝛ ſpũ ſctō. tũ qꝛ ibi in facto
triũ pueroꝝ tota trinitas fuit dehoneſtata
hic v̄o v̄ſus p̄cedētes ad ſoli⁹ p̄ris ptinēt
laudes. ꝛ ī ordinādis trinitas honoratur.
Choro aũt lꝫ ſedere dũ lectio ip̄a dī ſꝫ nō ī
cātu. Aliud eñ ſignificat ip̄a lectio ī legen
do ꝛ aliđ ī cātādo. vñ tũc ſtare dꝫ ep̄s ꝛ cle
rus: qm̄ nō debem⁹ ſtare q̃eſcere q̃ ſcimus
pueros illos p deo laboraſſe. Dicũtꝰ aũt ī
ſabbatꝭ ieiunioꝝ. vij. lectōes ſ euāgelio ꝯnũe
rato eo q̄. vij. ſũt ordīes. Et q̃dā dicũt. xij.
p eo ātiq̃tus rome ꝛ adhuc ī ꝯſtātinopoli
fieri dī. legebatꝰ grece ꝛ latīe ꝛ legebātꝰ. xij.
lectōes pptꝰ. xij. lectores q̃ꝝ ſex erāt greci ꝛ
ſex latini. Erāt tñ ſolũmō ſex in ſententijs.
qm̄ ille ſex ſine euāgelio q̃ legebātꝰ latīe le
gebātꝰ ꝛ grece. ſic ſi dixerim⁹ amē ꝛ poſtea
dixerim⁹ vere nō: iō due res erũt. Ideo aũt
legebatꝰ duplicitꝰ: qꝛ rome erāt greci q̃bus
latīa lĩgua īcognita erat. Erāt etiā latini p
mixti q̃bus greca īcognita erat. Vel h̄ fie-
bāt ad notādũ vtriuſq꞉ ppl'i vnionē. Ceteꝝ
ad orōeꝫ q̃ dī poſt lectionē Angel⁹ dñi. ſ. de
uſ q̃ trib⁹ pueris ꝛc. nō flectit eccl'ia genua
lꝫ ī orōnib⁹ aliaꝝ lectionũ añ flecteret p̄ter-
q̃ ī octauis pēte. ad oñdēdũ q̄ eccl'ia ꝯfor
mis ē tribus pueris. Fecꝭ ī nabuchodono
ſor ſtatuā: ꝛ cogebat oēs adorare eaꝫ. Sed
tres pueri cũ daniele noluerũt genua flec-
tere añ ſtatuā. Tales dñt eē ordinādi qui
āte ſtatuā. i. āte mũdi gl'iam genua nō flec
tāt. Quare clerici ordinētꝰ ꝛ q̃re ī ſabbato.
dctm̄ ē ī phemio ſcđe ptis. Quidā ꝯferũt
ſacros ordīes intꝰ lectionē Angel⁹. ꝛ ep'laꝫ
pauli. vt poſt ordīationeꝫ pponāt ordīatꝭ
ep'lam ꝛ euāgeliũ adinſtar boni paſtoris
ſiue p̄ris q̃ mittēs filiũ monet eũ q̃d ꝛ q̃litꝰ

acturus ſit. Ordinati p capellas mittendi p eplam monētur vt alios corripiētes bñdictionē quā acceperūt cuſtodiāt. p euangeliū vo dr eis. Eūtes docete omēs gētes. Nōnulli etiā ſubdyaconatū añ eplaz rōe pmiſſa pſtito ptinue poſt eā dyaconatuz ꝛ ſacerdotiū pbent. qbus pſtitis ī vocē letabundā erūpūt dicentes Bñdictus es dñe eo q hi pſertim ordīes īuitātur ad laudes Et pſtāt citra euāgeliū. qꝛ moyſes ꝛ aaron leuitas ꝛ ī tabernaculi miniſteriū ordinauerūt. ꝛ xpo. lxxij. ordinatos ad pdicandū miſit. Debet aūt legi epla. ſ. rogamꝰ ꝛc. q ē ij. ad theſſal. ij. c. ab aliquo de ordinatis die ipa. qꝛ epo dz prius ordinatos āmonere ꝛ poſtea ad maiorē āmonitionē eplam illis tradere. Preterea ordinatus doctrinā ſibi ī ordīatiōe traditā p h ſe deducere ī opus oñdit. Et ppt eādē ēt rōez vnꝰ de nouiter ordinatis legit tūc euāgeliū. Anno qntodecimo. qd ē luc. iij. c. Poſt eplam etiā cātat tractus. q ſignificat grauitatē quā ſacratꝰ ſeu ordīatus huare dz ne ī ſupbiā elatus ī laqos īcidat dyaboli. Cōio ē. Exulta ſatis: que eſt zach. ix. ca.

De dñica quarta aduētus dñi.

A quarta dominica aduētus pmum rñſoriuz in nocturnis ē. canite tuba. qd ſūptum ē de ſobele. Antiqtus eī iudei canebāt tubis ad īuitādū hoīes ad nuptias. et ad ſolēnitates ꝛ ad mouēdū caſtra. Vñ nc pcipit dñs platis vt cātēt tubis īuitantes gētes ad nuptias noui regis quaꝝ dies inſtat ſ. dies natalis dñi. ī q xps deſpōſauit ſibi hūanā naturā ſm qd dr in pſalmo. Et ipe tāq ſpōſus pcedens de thalamo ſuo: Canite igit. qꝛ ppe ſunt nuptie. Et ppter pmiſſam cāz cātores hac ſeptimana altius ſolito vocē ſuā exaltāt ī rñſorijs ꝛ in ītroitibus. vt ſi pus ſopore negligētie oppſſi lectiōibus excitari noluimꝰ: ſaltē vociferationibus ꝛ tumultu cantuū excitemur. Sic dē ī. vij. ānis. añ ānū iubileū pcepit dñs canere tubis p ipiuo āni inſtātis leticia. In hac aūt hiſtoria huius dñice ptim ex pphetis. ptim ex euāgelio cōpillata cōmunia vtriuſq decantantur aduentus. ꝛ preſerti vocatio gētiū dclarat p xpi aduentū vbi ī pſona aplorꝫ vel doctoꝝ dicit Canite tuba vocate gētes. Sane gētilitas vidēs calcatā forē diuinitatē in vtero virginali clamat ad eā in introitu dicēs ſm quaſdā eccłias Memēto nři dñe in bñplacito populi tui. h eſt in filio in quo bñ cōplacuiſti ex milibus xpi q fuit tuus ab initio mūdi Et iō pgratulat alteri in epla dicēs ſm qſdā eccłias Gaudete. q eſt ad phil. iiij. c. Sꝫ ꝛ iux pſiderationē vteri virginalis cantat in graduali ppe dñm eſſe ꝛ celerem eiꝰ aduētū. In alla vero. veni dñe. ꝛ in offerēda cōfortamini. ꝛ in cōione Ecce virgo. pſiderat. ꝛ pſolat. ꝛ cām concludit pſolationis. Porro ad oñdendū deſideriū ātiquoꝝ patrū in fine aduētus cātant. vij. antiphone vna quecq ſm ordinē ſuuz ſua die vſq ad natale que incipiūt ab o. Prima eſt. O ſapientia ꝛc. Sūt aūt ſeptez. qꝛ dirigūtur ad xpm ī q reqeuit ſpūs ſapīe ꝛ itellectꝰ ſpūs cōcilij ꝛ fortitudinis ꝛc. Per q ſeptē dona ſue īcarnationis nob graz miniſtrauit. put in ipis. vij. ātiphōis apparet. Sūt etiā ſeptem. qꝛ cātāt in deſignatiōe ātiquoꝝ pm q ſeptenario huiētes aduentū dñi expectabant. Vñ in oībus dr. veni. Vel ſeptē ſunt ppt ſeptē dona ſpūſſcti. q xps veniēs largitus ē mūdo. et per q expectantes illūiati ſunt. Et ſunt oēs ſcdi toni primo: qꝛ queſlibet loqtur de vtroq aduētu. Scdo qꝛ ſignāt nobis geminā dilectionē. ſ. dei et pximi. Tertio ppter geminā xpi: ad quē dirigunt naturā. Vñ gemine gigas ſubſtātie Quarto qꝛ ī pe antiphone notant deſiderium tā antiquorū patrū expectantiū pmuz ſaluatoris aduētū q modernorū expectātiū ſcdm. Deo q ſunt ſcdi toni ī ſignū q ſe cūdū expectamꝰ aduētū. Et aduerte qꝛ ille q hūt in pncipio vba ptinētia ad diuinitatē. ptinēt ad eos q expectant pmuz vt o ſapientia et o adonai. Adonai aūt interpretat dño. quia dñator cūcte creature. vel qa

oĩs creatura dñatui eius ſeruit. Jlle vero q̄
hñt vba ptinẽtia ad hũanitatez ptinẽt ad
expectãtes ſcdm vt o radix ieſſe. ⁊ o clauis
dauid. Sũt etiã q̄dã q̄ vtriqꝫ ꝯueniũt. vt o
rex gẽtiũ. Nã dei fili⁹ dĩ rex ſm diuinitatẽ
iuxta illd. De⁹ iudiciũ tuũ regi da ⁊c. ⁊ etiã
ſm hũanitatem. iuxta illd. Dñe ĩ vtute. t.
le. r. ⁊c. Sepius tñ ſm hũanitatez rex dĩ. qꝛ
ſm eã vnctus ẽ oleo leticie: pre pticipibus
ſuis. Rurſus eccl'ia ĩ his ſeptẽ ãtiphonis
oñdit multiplicitatẽ morbi ſui. ⁊ ad quãli
bet petit remediũ ſui morbi. Nã añ filij dei
aduẽtũ ĩ carne eram⁹ ignorantes ſiue ceci.
penis eternis addicti. ſui dyaboli mala pec
cata ꝯſuetudine vincti. tenebris obuoluti
exules a patria ⁊ expulſi. Jdꝫ ĩdigebam⁹
doctore redẽptore. liberatore. eductore. illu
minatore. ⁊ ſaluatore. Quia igit ignorãtes
eramus. iõ ab ĩpo doceri ĩdigebam⁹. Vñ ĩ
pma ã. clamam⁹ O ſapĩa q̄ ex ore ⁊c. eccle.
xxiiij. ⁊ ſapĩe. vij. ⁊ eſa. xl. c. Quia vo parũ
pdeſſet. ſi doceremur ⁊ nõ redimeremũ. iõ
ĩ ſcda ab ĩpo redimi poſtulam⁹. O adonai
⁊c. exo. vj. ⁊. xiij. ⁊. iij. ⁊. xix. ⁊. xx. c. Sꝫ qꝛ nil
pdeſſet ſi eſſem⁹ docti ⁊ redẽpti. ⁊ adhuc
poſt redẽptionẽ detineremur captiui. iõ ĩ
tercia petim⁹ liberari. O radix ieſſe ⁊c. eſa.
xl. ⁊. lij. ⁊. ⁊. lx. c. Sed q̄d pdeſſet captiuis ſi
eſſent redẽpti ⁊ liberati. ſi tamẽ nõdũ eẽnt
ab oĩ vinculo abſoluti. vt. ſ. ſub pctõ eẽnt
⁊ victi libere quo vellẽt ire nõ poſſent. ⁊ iõ
ĩ quarta ab oĩbus pctĩ vinculis educi peti-
mus. O clauis dauid ⁊c. apoc. iij. ⁊ eſa. xlij
⁊ luc. j. c. Preterea qꝛ hi q̄ diu fuerũt ĩ carce
re oculos hñt obtenebratos nec clare vide
re poſſunt. iõ poſt abſolutionẽ a carcere re
ſtat nos illuminari. vt videamus q̄ ire de-
beamus ⁊ iõ ĩ q̄nta hoc petimus. O oriẽs
ſplẽdor ⁊c. zach. vj. ſap. vij. ⁊ malach. vlti.
⁊ luc. j. c. Sed ſi eſſemus docti ⁊ ab inimi-
cis penitus liberati ⁊ illuminati q̄d valerꝫ
niſi deberemus ſaluari. iõ ĩ duabus ſeq̄n-
tibus petim⁹ ſaluari. O rex gẽtiũ ⁊c. agei.
ij. petri. ij. ⁊ eph. ij. ⁊ geñ. ij. c. ĩ qua petim⁹
ſalutẽ gẽtiũ. et O emanuel. ⁊c. eſa. vij. mat
j. ⁊ eſa. xxiij. ⁊ geñ. penl't. ca. ĩ qua petimus
ſalutẽ iudeoꝝ: Jn q̄buſdã vo eccl'ijs addũ
tur alie due. pma in honorẽ beate vginis
q̄ cõcepit ſcda p angelo q̄ ad vginẽ introi
uit. vel in honorẽ ſancti thome cuius tunc
feſtũ accidit. Due quidẽ addũtur vt pficia
tur nouenarius numerus. ad deſignãduꝫ
q p ſeptẽ dona ſpũſſancti pueniemus ad
nouẽ ordines ãgeloꝝ. quoꝝ q̄libet deſide-
rabat xpi natiuitatẽ vt ĩpleretur numer⁹
illoꝝ q̄ de celo ceciderũt. Quedã etiã eccl'ie
cantant. xij. que exprimũt. xij. pphetas q̄
xpi aduentum predixerunt. quez etiã duo
decim apoſtoloꝝ teſtimonia roborauerũt.
ex quo. xij. tribus. ⁊. xij. ſignati ſaluantur.
Sed nõ ſunt niſi ſeptẽ habẽtes veni. Oẽs
autẽ incipiunt p. o. quod potius admirati
ue ponitur q̄ꝫ vocatiue. Cãtant ĩ veſperis
qꝛ dñs venit in veſpa mundi. Hic ẽ helias
q̄ ſero carne ⁊ in mane pane veſcitur. dñs
ſcꝫ noſter q̄ in vltima etate mundi carnem
aſſumpſit. ⁊ diluculo reſurgens in panem
angeloꝛuꝫ tranſiuit. Et nota q hec hebdo-
mada pxima natiuitati preparatio meri-
to nuncupatur ⁊ in ea hiſtoria. clama ĩ for
titudine: cantatur. que nõ vt quidam ſim-
plices autumãt ad quattuor tpa ſꝫ ad dñi
ptinet proximã natiuitatem. Vñ cum ſex
matutinalibus laudibus decãtat: qm̃ que
libet illius feria proprias hꝫ ad laudes an
tiphonas. qꝛ per ſex etates antiq̄ ſe ad ad-
uentũ prepauerunt. Et nos p ſex opa mĩe
ad ſcdm etiã ꝑparamur. Verũ nĩ feriales
antiphonas. q̄ in illa feria in qua occurrit
feſtũ ſctĩ thome ſcripte ſunt. viij. die antea
q̄dam canere ꝯſueuerunt. decet em̃ añ na-
tiuitatez dñi cantus oẽs ãtiphonas ⁊ fere
oĩa rñſoria renouari. qꝛ ſicut per plures et
frequẽtiores nũcios magis ac magis mo-
netur anim⁹ ſubditi ad ſolicitudinẽ hono
rifice ſuſcipiẽdi p̃latum. ſic ⁊ renouatione
cãtus magis ⁊ magis monemur ad curã
nr̃e ꝑparatiõis ĩ ſuſceptiõe dñi. Et vt p q̄-
tidianã renouationẽ cãtus excitemur fre-
q̄nti⁹ ad turpes ⁊ terrenas cogitatões pur
gãdas vt ſic dignũ habitaculũ ⁊ ornatũ vẽ
turo regi regũ pijs cogitatõibus ꝑparem⁹

Poteſt tñ ⁊ totus aduētus ꝑparatio noīa
ri. Vñ in ꝓncipio legit. Abijciam⁹ opa te/
nebrarũ. ⁊ induamur arma lucis. q̄ omīa
ſunt ꝑparationis inſignia. Intitulat aũt
in antiq̄s libris dñica iſta. dñica vacans.
Primo q2 oñdit ꝙ oīs ſanctus vacat. ex q̄
iohes Quo inter natos mulierũ nõ ſurre/
xit maior. nõ ē dignus ſoluere corrigiā cal/
ciamēti. ſicut dr̄ in euãgelio huius dñice. i.
īcarnatiōis miſteria denudare. Et ꝓpter
hoc dñs papa nõ facit ſtationē ad aliquē3
ſanctũ. Scdo dr̄ vacãs q2 nõ h3 ꝓpriũ offi/
ciũ. ſ3 mutuat alienũ. ſ. rorate celi ⁊c. ⁊ hoc
ꝓpter ordines ꝓcedētis diei. ī quibus fuit
apl̄icus occupatus. Sepe enī in decembri
cõſueuerũt ordines ab apoſtolicis celebra/
ri. Tertio q2 numerũ dierũ aduentus exce
dit. ſ. xxj. quare inter dñicas aduētus non
d̄buit cõputari. ſ3 vacãs potius appellari.
Quarto q2 apl̄icus olim hac die dñica ele
moſinis vacabat. ⁊ tã ipe q̄3 ſui circa h̄ itē/
ti nullã ſtationē faciebãt. ꝓpter qd̄ dicta ē
vacãs. ſ. a ſtatione ⁊ indulgētia. Quedam
eccl̄ie dicũt in hac dñica euãgelium. miſe/
runt iudei. qd̄ eſt ioh. j. c. ⁊ epl̄am Gaude/
te q̄ eſt ad phil̄. iij. c. Alij v̄o dicũt epl̄a3. ſic
nos exiſtimet. que eſt ad corinth. iiij. c.

De vigilia natalis dñi.

In vigilia natiuita

tis dñi ē īuitatoriũ Hodie ſcietis
q2 veniet do. et. m. v. g. e. qd̄ eſt
trãſſumptũ de exo. xvj. c. ex eo ꝙ ibi dr̄ ve/
ſpere ſcietis. q2 eduxit vos dñs d̄ terra egy
pti. ⁊ mane. v. g. e. Et põt dici ꝙ hec breuis
clauſula. ex vna pte ad natiuitatē. ⁊ ex alia
pte ꝑtinet ad reſurrectionē ſic. Hodie. ſ. in
vita pñti ſcietis q2 veniet dñs. i. panis vi/
uus q̄ de celo deſcēdit. ⁊ mane videbitis
gl̄iam eius. i. reſurrectiōis gl̄iam nõ ſolũ
humanã ſ3 etiã gl̄iam diuinitatis ei⁹. Sa
ne in hac vigilia eccl̄ia monet ⁊ inuitat fi/
lios ſuos vt parati ſint ad ſuſcipiendũ do
minũ. Vñ in nocturnali officio ꝓmũ rñſo
rium eſt. Sanctificamini. ſc3 filij iſrl̄. i. vi
ri ſpũales q̄ videtis deu3 ꝑ fidem. ⁊ parati
eſtote vt intretis ad nuptias. q2 nõ erit ī ce
na q̄ exijciet a nuptijs. Seq̄tur in verſu ⁊
ma. vi. gl̄iam eius. i. aduētũ gl̄ie eius vel
mane ad l̄ram. Et hec vltima pars de exo.
ſumpta eſt. ſed ꝓma nõ eſt ſumpta de aliq̄
libro. Dicit etiã capitulũ. gaudete in dño.
phil̄. iij. c. Diurni v̄o officij intētio ē oñde
re ꝙ xp̄s natus ſit ⁊ hoc dr̄ in epl̄a Paul⁹
ſeruus ⁊c. q̄ eſt ad ro. j. c. ⁊ ī euãgelio. cum
eēt deſpõſata. qd̄ eſt math. j. c. Hac etiam
die deſponſatio legitimarie vt ſciat ꝙ alij
fuit deſponſata. ſ. ioſeph. ⁊ ab alio fecũda/
ta. ſ. a ſpũſancto. Quedam tamē eccl̄ie ad
hoc vt incredulis maior certitudo ſit ꝑmit
tunt ꝓphetiam. ꝓpter ſyon ⁊c. que eſt eſa.
lxij. c. in qua oſtenditur ipſum forē naſcitu
rum. Natus autem eſt vt ꝑpl̄m ſaluum fa
ceret. ⁊ terre iniquitatem deleret. hodie in
ſpe per ſacramenta gratie. mane in re per
reuelationem gl̄ie. Hec patent in introitu.
⁊ in graduali. hodie ſcietis. exo. xvj. ca. ⁊ in
alleluya craſtina. Quidã tamen dicũt all̄a
aue maria. ⁊ hoc qñ vigilia eſt ī dñica. tūc
enī dicitur alleluya. ꝓpter reſurrectionem
domini. Idem etiam patet in poſtcõmu/
nione Reuelabitur. que eſt eſa. xl. ca. Sed
quia in eius incarnatione erat futura iude
orum diſperſio. ideo in graduali ſubditur
verſus Qui regis. in quo ꝓ eis orat. Quā/
tus ſit oſtendit pſalmus qui ad introitum
cantatur. ſc3 Domini eſt terra de quo etia3
ſumitur offerenda. tollite portas. In ve/
ſperis autē vigilie natalis domini dicunt
quidam pſalmos Laudate pueri. Lauda
te dominum omnes gētes Lauda anima
mea dominum Laudate dominum quo/
niam bon⁹. ⁊ Lauda hierl̄m. in quibus in
uitamur ad laudes. Alij vero dicunt Lau
date pueri dominum Qui confidunt In
conuertendo Memento domine. et Bene
dictus domin⁹. Et merito: q2 ꝓmus deuo/
tos inuitat ad deum laudandũ iugiter ⁊ ꝓ
dicandũ. Scds monet in deo cõfidere. In
tribus ſequentibus redditur cauſa quare
laudibus ſit inſtãdũ ⁊ in dño confidendũ
ſc3 q2 nr̄am captiuitatē cõuertit ⁊ multu3

magnificauit q: ꝓmiſſa cōpleuit duȝ fructum ventris dauid ſup̱ ſedem eius cōſtituit. quia inclinauit celos atq̄ deſcendit. Qui demuȝ de alto manum ſuam emittet vt nos eripiat ab aq̄s multis. ⁊ a filijs alienis. Veſp̱e aūt iſte p̄uilegiate ſunt. q̄a cū cetera officia veſp̱tina ꝓpter ſup̱ueniens feſtū mutenť: iſte nō mutanť. In vigilijs etem̄ alioꝝ feſtoꝝ capitulū. hīmn⁹. ātipha ⁊ collecta. in aliq̄bus vero eccl'ijs totis veſperis diei expletis ſolūmodo antiphona ⁊ collecta de ſequēti feſto dicunť. eo ꝙ dn̄s in veſp̱is. i. in vltima etate mūdi venit ad ſaluanduȝ ſaltem reliq̄as generis hūani.

De officio natalis dn̄i.

Uecunq̧ in officio natalis dn̄i dicūť de exultatiōe natiuitatis ſunt. Quia ſicut cātatur ī rn̄ſorio Deſcēdit de celis xp̄s. i. d ſinu patris vt appareret viſibilis. Vn̄ egreſſuo eius a patre. i. ab occulto ⁊ intimo patris. Seq̄tur Introiuit. ſ. p̱ aurē virginis i. p̱ fidē q̄ eſt ex auditu. ſicut legiť ī ep̄l'a ad ro. Vn̄ cū dixit ei āgelus. ſpūſſctūs ſup̱ueniet in te. ſpūiſctō acq̄euit. iuẍ illud ī canticis. Peſſuluȝ oſtij mei aperui dilecto meo Oſtiū deſideriū eſt. peſſulū diſcretio. q̄ſi p̱ diſcretionē aperui deſideriū meū dilecto meo. Et hoc audito dixi Ecce āci̅lla dn̄i Non ſicut eua q̄ fregit peſſulū q̄n̄ voluit eſſe ſicut deus. Introiuit dico in vterū virginis ī quo accepit carnē nr̄aȝ. ⁊ exiuit per portā clauſaȝ ī regionē nr̄aȝ. De hac porta dixit ezechiel. Porta hec clauſa erit in eternū. ⁊ exiuit d mūdo p̱ portā aureā. i. caritatē q: p̱ crucē Maiorē eīn̄ caritatē nemo hȝ q̄ȝ vt aīaȝ ſuā po. q. ꝓ amicis ſuis. Etē aduertēdū ꝙ dn̄s ī fine āni naſci voluit vt oſn̄deret ſe ī vltīa mūdi etate venire. In. vj. feria ꝯceptus. ī dn̄ica natus. In vj. feria crucifixus fuit. ⁊ ī dn̄ica reſurrexit. vt q̄ hoīeȝ in. vj. feria plaſmatuȝ p̱diderat in. vj. feria liberaret. ⁊ qui dixerat ī dn̄ica. fiat lux. in dn̄ica veniēs oriēs ex alto nos illumīaret. De b̄ dicet ſub ti. de paſceue. ⁊ ī nocte nat⁹.

eſt: vt ſe ſub carne latentē venire ſignaret: vel vt ſe ad illuminandū noctē noſtrā venire mōſtraret: q̄m habitātibus ī regione vmbre mortis lux orta eſt eis. Vn̄ ab eius natali dies ꝓlonganť: q: credētes in eum ad eternitatī lucē vocanť. Rationabiliter itaq̧ nocturna officia celebranť. Cū aūt cetera feſta ſaluatoris ſciłȝ paſſio. reſurrectio. aſcen. pēthe. ⁊ alia ſint variabilia: q: nō celebranť ſemp̱ ī eiſdē kalēdis ſiue ī eadem mēſis: quare hoc feſtū eſt īuariabile: q: ſp̱ eſt ī eiſdē kalendis ſiue eadē die mēſis. Reſpōdeo ſm̄ aug. Hoc feſtum p̱tinet ad memoriā tm̄. vnde ſufficit p̱ illud memorari quota die mēſis xp̄s natus fuit: ⁊ ideo ſp̱ eadē die mēſis celebrať: lȝ ipſa feria variet ꝓpter mutatōem littere dn̄icalis. Alia vo feſta p̱tinēt ad memoriā ⁊ ad ſacr̄m. Verbi gratia. Chriſtus paſſus eſt feria ſexta: vt hoīem q̄ ī ſexta feria ceciderat redimeret: et ſic de alijs. Et iō op̱tet ꝙ ſub diuerſis kalendis fiāt: ī eadē tn̄ feria ſcȝ ī dn̄ica. Preterea ſemp̱ paſcha nr̄m accipiť dn̄ica p̄ma poſt paſcha hebreoꝝ: qđ ē ſemp̱. xiiij. luna. q: ergo luna. xiiij. non ſemp̱ eſt eodē tēpore vel eadē die mēſis imo variať ſm̄ annos ſolares: ideo ⁊ paſcha noſtrū non ſemp̱ eſt eodem tempore nec ī eodem die mēſis: licȝ ſemper ſub eadem feria ſcȝ ī dn̄ica celebretur. Rurſus ideo paſcha penthe. ⁊ alia feſta ſunt variabilia: nec certe diei mēſis ſūt annotata/ ne videamur imitari iudeos qui ſemper illa celebrant ī certis kalendis. Alcuinus vero dicit ꝙ ideo hoc feſtum p̱ ſingulos dies variatur: quia natus eſt nobis qui per ſingulos mundi dies lauat illos q̄ per peccatum ade ſunt maculati. Circa officium nocturnale eſt ſciendū ꝙ īuitatoriū. Xp̄s natus eſt nobis ⁊c̄. in perſona angelorum cantatur: a quibus paſtores vel potius oīs ꝑpl's ad orandū natū dn̄m īuitať. Nouem vero pſalmi diſtinguūtur p̱ tria nocturna: vt notetur ꝙ oēs ſancti patres qui fuerūt in tribus tēporibus. ſcȝ ante legem ſub lege. ⁊ tēpore gratie. in nouo teſtamento ſociati ſunt per aduentum xp̄i nouem

ordinibus angelorum. vt ſicut angeli san-
cte trinitati congaudent: ſic et illi congaude
ant. In primo pſalmo agitur de eterna xp̄i
genitura et ineffabili. ĩ ſcđo de eius ĩcarnati
one. ĩ tertio de laudibus ſpõſi et ſpõſe. Eiq;
ĩ tribus p̄mis lectiõibus p̄ eſaie oracula te
ſtificamur. q̄ nõ tã ꝓphetice q̃ euãgelice ĩ
carnationẽ xp̄i deſcṕſit. p̄ma ē Primo tē
pore. eſa. ix. c. ſcđa ē. Cõſolamini. eſa. xl. ca.
tertia eſt. Cõſurge. eſa. lij. In ipſis etiam fit
ꝓmiſſio. ĩ alijs oñdit ꝓmiſſionis ĩpletio.
Primus nocturn⁹ recolit tp̄s añ legez ſeu
eos q̄ fuerũt añ legẽ. vt abraã yſaac et iacob
ſcđs nocturnus recolit tp̄s legis ſeu eos q̄
ſub lege fuerũt. vt dauid et ꝓphetas et ali-
os plures. Et iđ ĩ antiphonis q̄ cãtãtur in
illis duobus nocturnis q̄ ad vetus teſt. ꝑ
tinẽt nõ di alleluya. qm̄ patres illoꝝ tẽpo-
rũ differebãtur ab et̃no gaudio. ſ. a patria
ĩ qua iuxta apoc. cãtatur all'a. Tertius vo
recolit nouũ teſtm̃ qđ habuit ĩitiũ a baptiſ
mo. qđ tertio tp̄e. ſ. gr̃e nobis collatũ ē. ſeu
eos q̄ fuerũt in nouo teſt. vt ſunt apl'i et alij
ſancti. Iđq; in illis antiphonis q̄ eos re-
colunt et q̄ ex nouo teſtõ ſumũtur canit. al-
leluya. qm̄ iſtos plus honorauit ſu⁹ aduē-
tus q̃ ꝓcedẽtes patres. ita vt ſi digni de h̄
mũdo migrãt: ilico ĩ celũ trãſferãtur. et ſoci
etati ſctõꝝ iũgant. qđ antiq̄ patres lõgo
tp̄e expectauerũt. murmurãtes infra clau-
ſtra iferni. Añ nocturnos ſolẽt ĩ q̄buſdam
locis ſup altare tres pãni poni. ad dſigna
tionẽ ꝓmiſſoꝝ triũ tẽpoꝝ. et ĩ ſingulis no-
cturnis ſinguli amoueri. Prim⁹ niger pro
tp̄e añ legẽ. Scđs albus ꝓ tp̄e reuelatiõis
Tertius rube⁹ ꝓ tp̄e gr̃e ꝓpter dilectionẽ
ſpõſe cãdide et rubicũde. In q̄buſdã ꝗ ec
cleſijs ſuſpẽdũtur boni pãni. ĩ q̄buſdã vi-
les. et ĩ q̄buſdã nulli. ꝓut ĩ p̄ma pte dctm̄
eſt ſub ti. de picturis. Sane ad p̄mũ rñſori
um p̄mi nocturni dicũt ĩ q̄buſdã eccleſijs
tres v̄ſus ꝓpter cãz redditã ſub p̄ma dñi-
ca aduẽtus. et poſt q̄dlibet triũ p̄moꝝ rñſo
rioꝝ di Gl'ia pr̄i. et hociõ. qm̄ ĩ tribus rñſo
rijs tria ſignificãtur. ſ. reſtauratio ãgeloꝝ.
repatio hoĩz. et modus quo iſta facta ſunt.

Reſtauratio angeloꝝ notat̃ ĩ p̄mo vbi dr̄
Gaudet exercitus angeloꝝ. Repatio hoĩz.
ĩ ſcđo vbi di. Pax vera deſcẽdit. Modus
vero quo hec facta ſunt et poti⁹ quo deſcen
dit ille q̄ fecit: ĩſinuat̃ in tertio qđ eſt ĩ qui-
buſdã locis Deſcẽdit de celis. ĩ quo oſten-
ditur vt p̄miſſum ē deũ deſcẽdiſſe a patre
in v̄ginẽ. et ita ad nos. vel p̄ h̄ q̄ in ipſo rñſo
rio tãgit̃ q̄ intrauit in regionẽ nr̄ã: in recoli
tur liberatio habitãtium in regiõe vmbre
mortis q̄ hec q̄ facta ſunt per trinitatẽ: ideo
eo poſt qđlibet illoꝝ triũ rñſorioꝝ Gl'ia pr̄i
cãtat̃ qđ ad laudẽ ꝑtinet trinitatis. Rurſus
ſicut mãna habebat saporẽ ſimilẽ cũ melle
ita et xp̄o duo habuit in ſe. videlicꝫ hũani-
tatẽ et deitatẽ. Hũanitas ꝑ ſimilã. deitas ꝑ
mel intelligit̃. vñ et in h̄ ſcđo rñſorio dicit̃.
Hodie ꝑ totũ mũdũ melliflui facti ſũt celi.
q. d. totus mũdus mellificatus eſt et dulco
ratus eſt. In tertio vero rñſorio fit triplex
iubilus. ſ. in fabrice. in tanq̃. et in Gl'ia pr̄i.
In q̄ quidẽ in tribus ſaluatorẽ p̄mẽdam⁹
oñdẽtes q̄ q̄ ineffabilit̃ fabricã mũdi crea
uit. et ineffabiliter d̄ v̄ginis thalamo ꝓceſ
ſit. et ineffabiliter equalis pr̄i et ſpũiſcđo per
manſit. ſicut fuit ab eterno. ſic nũc eſt. et erit
in eternuz. Et hec tria triplici iubilo ſignifi
camus. p̄mũ p̄mo. ſcđz ſcđo. et tertiũ tertio.
Et vt expſſius tertiũ ſignificet̃ in q̄buſdaz
eccl'ijs cãtat̃ Gl'ia pr̄i et c. et Sicut erat ĩ p̄n
cipio et c. vſq; a mẽ. Et nota q̄ fit iubilus ſu
per a et ſup o. ſup a in fabrice. et ĩ tanq̃ ſup
o. fit ĩ Gl'ia pr̄i. ad notãdũ q̄ cui fit ē alpha
et o. i. p̄ncipiũ et finis. Iubil⁹ ãt q̄nq; notat
expectationẽ nr̃am. vt dicet̃ ſub ti. de ſeptẽ
diebus poſt paſcha. quãdoq; nr̃am ĩfirmi
tatẽ. vt in verſu Tanq̃ ſponſus. q̄nq; rei
de q̄ agit̃ magnitudinẽ vt ibi Fabrice mũ-
di. q̄nq; gaudij ĩmẽſitatẽ. vt in fine rñſorij.
verbũ caro. ibi eñ ſignat ĩmẽſitatẽ gaudij
quod viri ſancti hñt de eo q̄ v̄bũ caro fac-
tum eſt plenũ gratia et veritate. De iubilo
dictum eſt in prohemio quinte partis. Re
ſtat adhuc de ſex reſponſorijs dicere. et qui
dem in primis duobus ſecunde nocturne
agimus de partu. In tertio de parturiẽte.

In duobus ꝟo p̃mis tercie nocturne agi-
mus de ꝑturiēte ⁊ ĩ tertio de ꝑtu. ĩ quo cō-
ſuetudinē mulieꝝ imitamur. Cōſueuerūt
eñ mulieres viſitare ꝑturientes ⁊ ꝑtum ⁊
eis munuſcula ſua dare. Et nos ꝑturientē
⁊ ꝑtū quodāmō viſitamus: cū ꝓ modulo
nr̃o eoſ magnificam⁹. Ipſe ꝟo laudes ſunt
munuſcula q̃ offerimus. Dicit̃ etiā ad ho
ras capl̃m Paulus ſeruus. ro. j. ca. Et illō
multipharie. heb. j. ca. Et illud Apparuit
gr̃a ad titum. ij. c. Et illō apparuit benigni
tas. ibidē. iij. ca. In nocturnali officio tria
legūtur euāgelia. vt habeat eccl̃ia qō intē
dit. Nitit̃ eñ oñdere vtrāqꝫ naturā eſſe in
xp̃o vt ſic plures ſint teſtes natiuitatis xp̃i
Et ꝓpt̃ h̓ etiā legūtur lectiōes ĩ q̃b⁹ aug.
⁊ alij ſancti inducūt ad hoc auctoritates ĩ
finitas. ſ. ab eis q̃ fuerūt añ legē. ſub lege.
⁊ poſt legē qm̃ integrū ē iudiciū. qō pluri-
moꝝ ſentētijs ꝯfirmat̃. Legit̃ ⁊ quartum
euāgeliū math. j. ſ. Liber gñationis. poſt
nouū rñſoriū in quo exp̃mit̃ eius genera-
tio vt oñdat̃ eū fuiſſe de genere eoꝝ patrū
q̃bus facta eſt ꝓmiſſio. ſ. dauid ⁊ abraam.
dauid in pſal. De fructu vētris ⁊c. et ĩ pri-
mo ꝑalip. Cū dormieris cū patribus tuis
ſuſcitabo ſemen tuū poſt te. Abrahe vero
geñ. xvj. dictū eſt. In ſemine tuo benedicē
tur oēs gētes. Et iō dicit ĩ p̃ncipio. filij da-
uid. filij abraam. qꝛ illis ſpāliter ſacta eſt ꝓ
miſſio. Et ſic oñdit̃ ꝙ ipſe erat meſſias q̃ ꝓ
miſſus ē in lege ⁊ ꝓphetis. Et nota ꝙ ma
theus hic deſcribit genealogiā deſcēdēdo
vſqꝫ ad ioſeph. Lucas ꝟo aſcēdēdo prout
ſub epl̃a dicet̃. Sed quare potius ioſeph
q̃ꝫ marie generatio cōputatur. cū etiaꝫ xp̃s
non fuerit filius ioſeph. Rñdeo qꝛ ābo de
eadē tribu fuerūt. ⁊ tribus. i. genealogia ꝑ
marē ⁊ nō ꝑ feminas diſtingui ſolet ⁊ cō-
putari ĩ veteri teſtō. nūerādo g̊ vſqꝫ ad io-
ſeph ꝑide ē acſi vſqꝫ ad beatā ꝟginē ꝓceſ
ſiſſet. Preterea xp̃s maluit filius fabri vo
cari q̃ꝫ matrē ꝓpter ſuſpitionē adulterij la
pidari. Et reuera filius ē illi⁹ fabri q̃ fabri-
catus ē aurorā ⁊ ſolē. Et ſcias ꝙ natiuitas
beate marie ex tribu iuda ⁊ regia ſtirpe da
uid originē duxit ꝓut ſcriptura ſepe teſta-
tur dicēs xp̃m de ſemine dauid deſcēdiſſe.
q̃ de ipſa ſola natus ē. Siq̃dē dauid ĩter ce
teros duos filios habuit. ſ. nathan ⁊ ſalo-
monē. Ex catena ſiue generatiōe nathā de
ſcēdit virgo maria. qm̃ ex catena ipſius na-
than. leui genuit melchi ⁊ pāthera. Pan-
thera ꝟo genuit barpātherā. Barpāthe-
ra ioachim. Ioachĩ ꝟginē mariā vt dicet̃ ĩ
viij. ꝑte ſub feſto philippi ⁊ iacobi apl̃oꝝ.
Ex catena ꝟo ſalomonis deſcendit ioſeph
vir ipſius marie qm̃ ex catena ipſi⁹ ſalomo
nis mathā ex vxore ſua genuit iacob. De-
functo aūt mathan melchi ex tribu nathe
filius leui ⁊ frater pāthere nupſit vxori ip
ſius mathan. ſ. matri iacob ex qua genuit
heli. ⁊ ſic facti ſunt fratres vterini iacob et
heli. Mortuus aūt ē heli ex tribu nathā ſi
ne liberis. cui⁹ vxorē accepit iacob frat̃ ei⁹
ex tribu ſalomonis. ⁊ ſuſcitauit ſemen fra
tris eius ⁊ genuit ioſeph. Ioſeph igit̃ na-
tura ē filius iacob ex deſcēſiōe ſalomonis.
ſcd̃m legē ꝟo heli q̃ ex nathan. nā q̃ naſce
bat̃ ſcd̃m naturā ſiq̃dē filius erat generātꝭ
ſꝫ ſc̃m legē defuncti. deinde cātat̃ Te deuꝫ
laudam⁹. ĩ oĩm ātecedētiū gr̃arūactiones.
⁊ ad deſignādū nos exultare cū āgel̃ ⁊ con
gratulari de dragma ꝑdita inuēta. In qui
buſdā tñ eccl̃ijs finita p̃ma miſſa cātat̃ di
ctum euāgeliū mathei. Liber generatiōis
⁊ hoc iō: qꝛ duo teſtes ad minus nobis ne
ceſſarij erant. Primus teſtis fuit lucas q̃ ĩ
euāgelio miſſe. Exijt edictum ⁊c. narrauit
iux̃ ꝟbū euangelij deū natū in ciuitate da
uid. Adducit̃ ergo alius teſtis dicēs eū na
tum de dauid. acſi dicat. Nō tantū ē natuſ
de ciuitate dauid ſꝫ etiā de dauid. vñ ma-
theus p̃us noĩat dauid q̃ꝫ abraā dicēs. fi-
lij dauid. filij abraā. Cuius ratio poſſit eē cā
quare p̃us dauid noĩat̃. ſ. qꝛ dauid fuit pri
or abraā dignitate. naꝫ ille tm̃ patriarcha
iſte patriarcha ⁊ rex. Audito igit̃ ĩ euāge-
lio miſſe vno teſte ab eccl̃ia. qꝛ vix eē ꝙ vni
teſti ſoli credatur: iō adiecto alio ſcilꝫ ma-
theo qui etiā generatiōem dñicā deſcribit
tunc plene ꝯfidens eccl̃ia exultans clamat

Te deum laudamus. vt in ore duorum tri-
um vel pluriũ ſtet om̃e v̓bũ. Adhuc quia
vix ẽ ꝙ vni teſti credat᷑. hinc ẽ ꝙ vnus ter-
minat miſſam dicẽs ĩ q̃buſdã eccl'ijs Bñ-
dicamus dño. Et eccl'ia quaſi voce de miſſa
rñdet deo grãs. Rurſus finita miſſa dicit᷑
euangeliũ Liber generationis. poſtea Te
deũ laudamus. q꞉ generatio diuinitatis p̃-
ceſſit generationẽ hũanitatis. Et q꞉ illarũ
noticia fuit nobis laudis materia. iõ lau-
des ſequũtur. Miſſa ĝ laudes p̃cedit. q꞉ p̃
us fuit eterna genitura. de qua miſſa illa
loq̃tur: ꝙ̃ aliq̃ creatura fuerit. q̃ deũ lauda
re potuerit. in laudibus matutinis q̃ſi cho
ream ducimus. vñ ĩ p̃ma. ã. dicim⁹. Quem
vidiſtis paſtores ⁊c. ⁊ ipſi rñderũt. Natum
vidimus ⁊c. Circa miſſe v̓o offĩm notandũ
ẽ ꝙ theleſphorus papa ſtatuit ĩ die iſta de
bere cãtari tres miſſas. ad oñdendũ ꝙ xp̃i
natiuitas ſaluauit p̃res triũ tẽpoꝝ. ſ. p̃res
añ legẽ ſub lege. ⁊ poſt legẽ. Prima canit᷑
de media nocte ad oñdẽdũ ꝙ illi q̃ fuerũt
añ legẽ nõ fuerint illuminati aliq̃ lege. Et
p illã etiã oñdit᷑ ꝙ panis q̃ quotidie ſacri-
ficat᷑ ⁊ mãducat᷑ ĩ altari. vbi xp̃s natus eſt
in bethleẽ in media nocte. ⁊ ĩ hac nocte ſic
dicit lucas. vñ ſapiẽ. xviij. Cũ mediũ ſilen
tiũ tenerẽt oĩa. ⁊ nox in. ſ. c. m. iter. h. ⁊c. Qđ
ad l'ram exponitur de natiuitate dñi. Hoc
etiã inſinuat euãgeliũ huius miſſe ⁊ colle-
cta illa. Deus q̃ hãc ſacratiſſimã ⁊c. ⁊ pro-
phetia illa. Populus gentiũ ãbulabat in
tenebris ⁊c. et epl'a ⁊ fere oĩa q̃ in illa miſſa
dicũtur. Idẽ etiã theleſphorus papa ſta-
tuit in hac miſſa hĩnũ angelicũ. ſ. Gl'ia in
excelſis deo ſolẽniter decãtari ad recolẽdũ
ꝙ angeli nocte iſta illũ decãtauerũt in qua
ab angelis paſtoribus eſt nunciatus. vñ ĩ
euangelio legit᷑. Et ſubito facta ẽ cũ ange
lo multitudo milicie celeſtis laudãtium ⁊
dicentiũ Gl'ia in excelſis deo. et ĩ terra pax
hominibus ⁊c. Notandũ ẽ aũt ꝙ hec miſ-
ſa ⁊ laudes matutine terminant᷑ ĩ pleriſq꞉
locis vna oĩone. ad oñdẽdũ ꝙ totum illud
offĩm idẽ indicat. ſ. natiuitatẽ eternã ⁊ tẽpo
ralem. vnde ip̃a miſſa incipit Domin⁹ di-
xit ad me filius ⁊c. quod tantum de gene-
ratione eterna ſeu de generatione xp̃i itel-
ligit᷑. quod vero ſequitur. Ego hodie genui
te. de vtraq꞉ eſt. ⁊ exponitur, hodie. i. eterna
liter. Nam ſcḋm augu. Hodie p̃ñtiam ſigni
ficat ⁊ quod eternũ eſt ſemper p̃ñs ẽ. Ver-
ſus de temporali. ſc꞉ Quare fremuerũt ⁊c.
q. d. p nihilo. cũ xp̃s deus ⁊ homo ſit. Rñ
ſorium de eterna. in quo dicit deus pater.
Ego pater ſum tecum p̃ncipium Vñ ⁊ ibi
dem ſequitur. In die virtutis tue. ſc꞉ ĩ die
reſurrectionis In ſplẽdoribus. ſanctoꝝ. i.
in luce oĩm ſanctorum. ⁊ dicit ſplẽdoribus
pluraliter ꝓpter diuerſos effectus ex vte
ro id eſt ex intima bonitate mea. ante luci
ferum genui te. i. ante omnẽ creaturã. q. d.
ab eterno epiſtola v̓o Paulus ſeruus. quã
tamen quidam in vigilia dicunt. ⁊ euãge-
lium de temporali. Unde in epl'a dicitur
Ex ſemine dauid ſcḋm carnẽ In euange-
lio dicitur Exijt edictum a ceſare auguſto.
qđ ẽ luce. ij. c. In alijs v̓o eccl'ijs dicit᷑ epl'a
Apparuit gratia dei. que ẽ ad ti. ij. ca. Ante
epl'a꞉ legitur ĩmediate ꝓphetia Primo vt
baſis ſit ſub colũna innitente baſi nõ eñ
q̃ dicuntur in euangelio crederentur iple-
ta niſi forẽt in veteri teſtõ p̃dicta Scḋo iõ
in vigilia ⁊ in hac miſſa due lectiones ſine
interuallo dicuntur. vna de ꝓphetia alia
de apl'o q꞉ xp̃s p duobus pp'lis in vno pa
riete cõiungẽdis naſcit᷑. Tertio q꞉ ſup ba-
ſim ꝓphetarũ fundata ẽ colũna apl'orum
Quarto q꞉ actiui ⁊ cõtemplatiui p hãc na
tiuitatẽ in vna fide ſaluant᷑. Quinto q꞉ p vtrũ
q꞉ teſtamentũ xp̃i natiuitas cõcorditer p̄e
dicatur. Hi ſunt duo cherubin q̃ ꝓpiciato
riũ tegunt. ſeſeq꞉ in ꝓpiciatoriũ v̓ſi o vul-
tibus reſpiciunt. vt dictũ ẽ in ꝓhemio q̃r-
te ptis. Quidã tamen nullam dicunt pro-
phetiam ſignificantes ꝙ vetera tranſierũt
⁊ noua facta ſunt omnia. quaſi diceret. ip-
ſo facto ceſſet figura. quia veritas venit.
Secunda miſſa cãtatur in diluculo ĩ exor-
dio dici quando xp̃s in cunabulis adora-
tus eſt a paſtoribus ⁊ hoc primo ad oſten-
dendum ꝙ ſancti patres ⁊ prophete qui

fuerunt ſub lege ſcripta.aliquãtulã cogni
tionẽ dei habuerũt.ſʒ nõ tantã quãtã nũc
habemus.Et iõ incipit a ꝑmiſſiõe q̃ facta
eſt antiq̃s in veteri lege.lux fulgebit hodie
ꝛc.Scđo iõ.qꝛ ſicut dñs a gabriele fuit nũ
ciatus ꝑuſq̃ naſceret̃.ſic añ initiũ diei ſue
natiuitat̃ miſſa canitur. Tertio ꝑpter or/
tum noue lucis qꝛ ille q̃ natus ẽ ĩ ortu ſuo
tam ĩ vtero q̃ ex vtero fuit lux vera.Dicit̃
ergo ĩ ortu hui⁹ tꝑalis lucis q̃ſi ipõ fc̃tõ di
catur.orta ẽ lux. Huic ꝯſonat introitus ſcʒ
lux fulgebit.ꝛ graduale ĩ quo dr̃.deus dñſ
ꝛ illuxit nobis ꝛ qđ ſeq̃tur in ĩtroitu ꝛ vo/
cabitur ãmirabilis.ſumit̃ ex eſa.ix.c. A q̃/
buſdã tamẽ dr̃ de nocte eo ꝙ paſtores ĩ no
cte illa viſitauerũt pſepe dñi qđ notat euã
geliũ eiuſdẽ miſſe.paſtores ꝛc.luc.ij.c.Pre
dicit̃ tũc etiã ĩ q̃buſdã eccl'ijs ꝑphetia.ſpi
ritus dñi ſup me.q̃ ẽ eſa.lxi.c.Deinde dici
tur epl'a Apparuit benignitas. q̃ ẽ ad titũ.
iij.ca.Cõmunio ẽ Exulta filia. zach. ix.ca.
Tertia vº miſſa q̃ die clara hora tertia.qñ
illuxit nobis dies redẽptiõis nr̃e feſtiuius
celebrat̃ ad tꝑs refert̃ gr̃e. ĩ quo deſcendit
lux magna de celo q̃ illu.o.h. ve.ĩ hũc mũ
dum:velũ em̃ tẽpli ſciſſum ẽ ĩ duas ꝑtes.
Vñ ſapiẽ.Apta ſunt prata ꝛ apparuerunt
herbe virẽtes.epl'a.Multipharie.q̃ eſt ad
heb.j.c.ꝛ euãgeliũ legũtur de eterna gñā
tione.vñ dr̃ in epl'a Filius meus es tu ego
hodie genui te.ꝛ de tꝑali habet̃ ibi Mul/
tipharie multiſq; modis. In euãgelio vº
de eterna.vñ incipit In ꝑncipio.q.d.ĩ ꝑn
cipio creaturaꝝ erat vbũ.qđ ẽ ioh.j.ca.Dr̃
etiã tũc ĩ q̃buſdã eccl'ijs ꝑphetia.ꝑpter h
ſciet q̃ ẽ eſa.lij.ca.Cõmunio ẽ.viderũt.eſa.
lij.c.Prima ergo miſſa eſt de eterna geni/
tura.Scđa ẽ de ꝑmiſſiõe antiq̃s facta.vñ
cantat̃ Lux fulgebit.nõ dicit fulſit vel ful
get.Tertia ẽ đ veritate nobis exhibita.vñ
cantat̃ Puer natus ẽ nobis.eſa.ix.ca. Ibi
vtitur futuro ad notandũ ꝑmiſſionẽʒ.hic
ꝑterito ad notãdũ ꝑmiſſionis impletionẽ
Et qꝛ eterna generatio nobis eſt occulta.
iuxta illud eſa. Generationem eius quis
enarrabit.iõ miſſa de eterna genitura no/
cte ꝑfunda cantat̃.Quia vero antiqui pa
tres q̃bus facta eſt ꝑmiſſio certi erant de
incarnatione dñi.ſed nõ tantũ quantum
patres noui teſta. q̃bus exhibita ẽ veritas
ideo miſſa de ꝑmiſſione antiquis facta cã
tatur illuceſcente aurora in qua eſt modi/
cum lucis. Sed ſm ipm introitum videt̃
ꝙ deberet eſſe lux fulgens ſed nõ eſt ita q̃a
lux in aurora rubet.in tertia fulget.in ſex/
ta feruet.in veſpera tepet. Quia vº tꝑib⁹
noui teſta.manifeſtata eſt veritas.inde eſt
ꝙ miſſa que eſt de exhibitione veritat̃ cla
ra luce cantatur.Prima ergo miſſa ꝑtinet
ad generationem eternam ſcʒ de patre ſi/
ne matre.Secunda ad temporaleʒ. ſcʒ de
matre ſine patre.Tertia compacta ẽ qꝛ de
vtraq; agit.ꝛ iõ ꝑtinet ad eternã ſimul ꝛ tẽ
poralẽ. Notandũ tamẽ eſt ꝙ ĩ miſſa q̃ ẽ de
eterna genitura legit̃ euãgeliũ de huma/
nitate.ſ.exijt edictum a ceſare auguſto. In
illa vº que ẽ de veritate exhibita legit̃ euã
geliũ de diuinitate.ſ.In ꝑncipio erat vbũ
Ad notandũ ꝙ ex quo humanitas diuini
tati fuit vnita:nec humanitas ſine deitate
nec deitas ſine hũanitate fuit nec erit. hãc
rõem aſſerit magiſter ĩ pſalterio. Aiũt qui
dam ꝙ cũ ĩ collectis ĩ lectionibus ĩ euãge
lio ꝛ ĩ offertorio ꝑoris miſſe euidenter na/
tiuitas de vgine memoretur.ĩtẽtio totius
officij ad tꝑalem põt natiuitatẽ referri.et
exponunt ĩ introitu hodie.i. hac die añ lu/
ciferũ ſtellam vicʒ matutinã genui te.i.ge
neratõnẽ tuã ſum opatus.Et ꝙ ĩ euãgelio
dr̃.maria peperit filiũ ſuũ ꝑmogenitũ ex/
ponit̃ ꝑmogenitũ.i.ante quẽ nullũ.Offm̃
vº ſcđe miſſe aiunt cõcordare dictis paſto
rum dicẽtiũ vt legit̃ ĩ euãgelio Trãſeam⁹
vſq; bethleẽ ꝛ vi.h ver.qđ factũ ẽ Qui gra
tulãtes dicũt in introitu.lux fulgebit.orta
em̃ erat ſtella ex iacob. Vel dr̃ lux fulgebit
in ꝑſona legis que tẽporalem natiuitateʒ
antiquis patribus repromiſit. Et ſubdit̃.
Dominus regnauit decorem indutus eſt.
illum ſcʒ decorem quo coronauit eũ mater
ſua.Hec eſt humanitas.Et addunt in grā
duali.Benedictus qui venit ꝛ in alleluya

Dominus regnauit. Et q̄s. ⁊ quā̃tus ſit in
offerē̃da ſupponunt dicentes Dn̄s em̄ fir-
mabit orbē̃ terre. Et qꝛ p̄mus paries eſt ex
hebreis. iō p̄micie ſcȝ paſtores ī cōīone lo-
quū̃tur ad eos. Exulta filia ſyon. i. eccleſia
Officiū̃ tertie miſſe p̲ſonat mirabilia v̄bi
dei qd̄ erat in p̄ncipio. ⁊ incipit eſſe caro. ſi
cut legit̄ in euā̃gelio. Hoc v̄bū̃ eſt puer qui
ſm̄ ꝓphetā̃ natus eſt nobis. vt canimus ī
introitu. Et hoc eſt canticū̃ nouū̃ de quo ꝓ
pheta in v̄ſu Cantate dn̄o cā̃ticū̃ nouum
Hocq̄ȝ verbū̃ ē̃ illud ſalutare de quo pro-
tinus canit̄ in graduali. Viderū̃t omnes.
hec eſt lux magna q̄ deſcē̃dit in v̄ginis vte
rum q̄ illuminat. o. ho. ve. in hū̃c mū̃dū̃. de
qua dicit̄ in euangelio In p̄ncipio ⁊c. Hic
denuū̃ eſt ille diues rex ⁊ potens cui dicitur
ī offerē̃da. Tui ſunt celi. ⁊ tua ē̃ terra. In fi
ne p̄me ⁊ ſecū̃de miſſe dicū̃t q̄dā̃ Benedi-
camus dn̄o. ꝓut dctū̃ ē̃ ſub ti. de aduentu
Ab hac aū̃t die vſq̄ȝ ad octauā̃ epiphanie
rn̄ſoria ⁊ eoꝝ v̄ſus dicū̃tur cū̃ alleluya. ad
repn̄tandū̃ ſummā̃ leticiam que aduenit
tempore gratie.

De dn̄ica infra octauas natal' dn̄i.

A dominica que in

tercidit īfra octauā̃ natalis dn̄i
cantatur de natiuitate dn̄i. Vn̄
introitus miſſe ē̃ Dum mediū̃ ſilentiū̃ te-
nerē̃t oīa ⁊c. ſap̄. xix. c. Eſt em̄ triplex ſilen-
tium. ſ. ignorā̃tie. deſperationis. ⁊ gl'ie. Si
lentiū̃ ignorā̃tie fuit an̄ legē̃. qꝛ ignorabā̃t
peccata ſua. ⁊ iō nō̃ clamabā̃t ad dn̄m. ad
Roma. x. Mors regnauit ab adaȝ vſq̄ȝ ad
moyſen. Poſtq̄ȝ aū̃t lex data ē̃ ad cognitio
nem peccati. multo tp̄e p̄uauerū̃t legē̃. Ad
vltimū̃ v̄o deſperauerū̃t qn̄. ſ. oē̃s declina
uerunt ſimul inutiles facti ſunt. tunc fuit
ſilentium deſp̲ationis. Poſtq̄ȝ autē̃ venit
xp̄s ruptū̃ eſt ſilentiū̃. Vn̄ clamant hoīes
laudē̃ dei. Silentiū̃ gl'ie veniet qn̄ impletū̃
erit totū̃ deſideriū̃ noſtrū̃. In ſilē̃tio deſpe
rationis venit dn̄s vt ei attribueretur ſa-
lus humani generis. q̄ eſt verus medicus
⁊ hoc eſt quod dicit Dum mediū̃ ſilentiuȝ
tenerent oīa. Seq̄tur. Et nox. i. dyabolus
in ſuo curſu medium. i. cōmune iter habe-
ret. Omnes em̄ cōiter ad inferos deſcē̃de-
bā̃t. Omnipotē̃s ſermo tuus. i. filius tuus
dn̄e pater q̄ dicitur ſ̄mo patris. qꝛ per euȝ
pater notus eſt. a regalibus ſedibus venit
querere ⁊ facere reges. Vel ad lr̄am dum
oīa tenerent mediū̃. i. cōmune ſilentiuȝ de
nocte. ſ. qn̄ omnia ſilent. ⁊ nox in ſuo curſu
medium iter p̲ageret. ad lr̄am. Oīpotens
ſermo tuus a re. ſe. ve. qꝛ media nocte na-
tus ē̃ dn̄s. Et cō̃cordat ep̄l'a. quā̃to ad gal.
iiij. c. vbi dicitur. At vbi venit plenitudo tē̃
poris ⁊c. Rn̄ſorium eſt Specioſus forma
⁊c. qꝛ īmunis ab omni peccato ⁊ oīb' v̄tu
tibus plen'. Sicut eī habet̄ ad colocen̄. iij.
In ip̄o habitat oīs plenitudo diuinitatis
corp̲aliter. i. ad modū̃ trine dimenſionis. i.
cōmuni modo ſicut in oīb9 eſt. ſcȝ eſſenti
aliter pn̄tialiter ⁊ potentialiter. Item ſecū̃
dum gr̄am ē̃ in ſanctis ⁊ ſcd̄m vnionem ē̃
in xp̄o. ⁊ ideo Diffuſa ē̃ gr̄a in labijs tuis.
Gr̄a qꝛ nunq̄ȝ ſic locutus ē̃ homo: diffuſa ē̃
inq̄ȝ. qꝛ in ore eius fuit lex clementie vt cuȝ
dixit. mulier nemo te condē̃nauit. nec ego
te condē̃no vade ⁊ amplius noli peccare.
⁊ cum dixit. Diligite īimicos ⁊c. euā̃geliū̃
Erat ioſeph luce. ij. ſimiliter ad natiuitateȝ
p̲tinet quantū̃ ad p̄ncipiū̃. licet ⁊ ad aliud
p̲tineat. Erat inq̄t pater eius. ſ. putatiuus
⁊ mater mirantes ſuper his q̄ dicebantur
de eo. ſ. a paſtoribus. Sequitur in euange
lio ꝓphetia ſimeonis. Ecce poſitus eſt hic
in ruinā̃. ſ. infidelium: ⁊ in reſurrectionem
multorum. ſ. fidelium: ⁊ in ſignum. i. in ſi-
gnificationem. cui contradicetur. q. d. ſi in
viridi hoc faciunt in arido quid fiet. Vel ī
ſignum. i. in oſtenſionem. qꝛ p̲ humilitateȝ
⁊ paup̲tateȝ itur in p̲adiſum. Vel ī ſignū̃
id eſt in ſignaculum. Vnde iohis. j. Queȝ
ſignauit pater ⁊ miſit in mundum vt eo ſi
gnaremur. ⁊ aggeus. Ecce poſui te ī ſigna
culum qꝛ elegi te. ⁊ ī canticis. Pone me vt
ſignaculum ſup̲ cor tuum ⁊c. Poſitus eſt
ergo xp̄s in ſignum tripliciter. ſcȝ in ſigni
ficationem in oſtenſionem ⁊ ī ſignaculuȝ.

Rurſus hoc offm̄ Dū mediū ⁊c. vox eſt p̄mitiue eccl'ie. in qua recolit dn̄i natiuitatē cuius fructū p̄dicat in ep'la qꝛ de: ſeruitute trāſiuimus ad filioꝝ adoptionē ⁊ ip̄m cōmendat ſm ſapiām in euāgelio vbi dicit. Puer creſcebat ⁊ cōfortabat plenus ſapia. Scdm potētiā in all'a. Dn̄s regnauit. ⁊ in offerēda Dn̄s em̄ firmauit. Scdm pulcritudinē in graduali. Speciosus forma. In poſtcōione ꝟo Tolle puerum Math. ij. c. Tēpus fuge. notat quo deſcēdit dn̄s ī egyptuȝ. ⁊ miſtice reſpicit ad gētilitatis adoptionē. qꝛ dn̄s de iuda trāſiuit ad gētes vt eas adoptaret heredes.

De feſto circunciſionis.

Ic de feſto circunciſionis

dicendū eſt. Sciendū autē eſt q̄ circūciſio p̄mo iniūcta eſt abrae ⁊ ſemini eius. i. hebreis ex eo naſcituris vt ſic ꝓbaretur an obediret vel non ſicut ⁊ adā ad ꝓbationē obedientie mādatum accepit ne de ligno vetito māducaret Fuit aūt p̄cepta circūciſio ꝓpter q̄nqꝫ cās Primo vt ꝑ obediētiaȝ mādati abraā placeret deo cui ꝑ p̄uaricationē adā diſplicuerat. Scdo data fuit in ſignum magne fidei abrae. Credidit em̄ ſe habiturū filiū ī quo benedicerētur oēs gētes. ꝑ fideȝ. i. ꝑ quem ſpūal' circūciſio īpleret. vt ſic iuſtificaretur ⁊ ip̄e. Tertio vt in hoc ſigno diſcerneretur ab omni natione ꝑpl's ille. Quarto vt circūciſio facta in virili mēbro ꝑ qđ generat creatura mortaliū ⁊ ī quo libido ſolet dn̄ari. caſtitatē corꝑis. ⁊ mentis ſeruādā. ⁊ impudicitiā reſecandā indicaret. Quinto qꝛ nō poſſet melius ſignificari ꝑ xp̄m tolli originale pctm̄. cuȝ preputio quippe oīs homo naſcit quēadmodū ⁊ cū originali pctō. In carne preputij idō eſt iuſta fieri. qꝛ ī remediū īſtituta ē. ſ. ꝯtra originale pctm̄ qđ a ꝑentibus ꝯtraximus corrupti cōcupiſcētia que in ꝑte illa magis dn̄atur. ⁊ qꝛ ī mēbro illo culpā inobedientie homo p̄us cognouit. decuit q̄ et in illo ſignum obediētie acciperet. Fiebat circunciſio die. viij. ex legis precepto. Leuit. xij. ⁊ fiebat cū lapideo cultello ad ſignificandū q̄ poſt ſeptenariū hui⁹ vite ī. viij. die. i. etate q̄ erit reſurgētiuȝ oīs ab electis ꝑ petrā. i. xp̄m abſcidet corruptio carnis ⁊ ſpūſ. qn̄ liberabimur a ſeruitute corruptionis. qn̄ circuncidet a pctīs aīa cuiuſqꝫ credentis in eū. Due itaqꝫ res ſūt illius ſacri. ſ. circūciſio a pctīs in p̄nti. ⁊ circūciſio ab omni corruptiōe in futuro. xp̄s autem non indigebat circūcidi vt iam dicetur. Cōferebat circūciſio ſuo tp̄e remiſſionē pctōꝝ ſicut ⁊ nūc baptiſmus. vn̄ gre. Qđ apud nos valet vnda baptiſmi h̄ egit apud veteres vel ꝓ ꝑuulis ſola fides vl' ꝓ maioribus v̄tus ſacrificij vel ꝓ his qui đ abrae ſtirpe ꝓdierūt miſteriū circūciſiōis Sed q̄re xp̄s q̄ fuit agnus īmacl'atus nō hn̄s maculā neqꝫ rugaȝ q̄ pctm̄ nō fec̄ nec inuētus eſt dolus in ore eius voluit circūcidi. Rn̄deo. ſicut voluit in tēplo p̄ntari. ſicut ⁊ baptiſari. ſicut ⁊ de agno paſchali cū diſcipulis epulari. ſic voluit in corꝑe circūcidi ꝓpter nos. Scdo ne iudei dicerēt euȝ nō eſſe meſſiā in lege ꝓmiſſuȝ qꝛ nō eēt circūciſus nec viueret ſm legē. q̄ de ſeip̄o dixit. nō veni ſoluere legē: ſȝ adimplere. Tertio rōne nr̄i ſcȝ ꝓpter figurā. Etem̄ circunciſio figurat p̄ntē ſpūalē q̄ eſt gr̄a. ⁊ futurā que erit ī gl'ia. nec dedit nobis exēplum carnaliter circūcidēdi ſȝ ſpūalit ꝑ vite īnouationē. nā ſm Bern̄. dupliciter debemus circūcidi. ſ. exterius in carne. ⁊ īterius ī mēte. Quarto rōe ſui. vt ſcilȝ ſe verā carnē aſſumpſiſſe oſtēderet. Quinto. ne demones incarnationis miſteriū agnoſcerent. cū ei illa ꝯtra origīale pctm̄ fieret: credidit dyabolus ⁊ hunc q̄ circūcidebat ſil'r peccatorem eſſe/ ꝓpter quā etiā cām voluit vt mater eius virgo ꝑpetua deſponſaret. Sexto propter ꝑfectā hūilitateȝ tanq̄ eſſet pctōr voluit h̄ fieri lȝ non indigeret. ſicut ex humilitate voluit baptiſari ſubdendo ſe miniſtro. vbi ſit caro p̄putij xp̄i: dctm̄ eſt ī. iiij. parte ſub. vij. ꝑticula canonis ſuꝑ verbo. noui ⁊ eterni. Fuit aūt mutata circūciſio ī baptiſmuȝ quattuor de cauſis. Prima q̄a

ſacm̄ baptiſmatiſ eſt pfectius. Secūda q̄a magis cōe. mulieres eñ circūcidi nō poterāt. Tertia q: magis gratia plenum. Per circūciſionē nanq3 tm̄ peccatum remittebatur ſed gratia ad bene operandum per eam non pſtabat. nec virtutes dabantur vel augebant. In baptiſmo eñ non ſolū peccatum remittit ſed etiam gr̄a cooperā di confertur ⁊ virtutes augent. ideoq3 recte ait apoſtolus q abraam accepit circuncisionem tm̄ in ſignum. Quarta propt' honeſtatem. honeſtius eñ eſt aqua lauari q̄ corpore mutilari. Sed videt q de circūciſione non debeat fieri feſtum cū dicat apl's. Circūciſio nihil pdeſt. Et iterū. Si circuncidimini xp̄o nihil vobis pderit. Preterea cū eccl'ia nō faciat feſtū de paſſione domini videt q in circunciſione in qua incipit paſſio dn̄i qn̄ p̄mū ſanguinē ſuum fudit nō ſit faciēdū feſtū ſed poti' lamentū ſicut ⁊ in paſſione. Ad hoc dicit q feſtū nō fit d circūciſione ſed de octaua natalis dn̄i. Sz nec aliquid impedit nos dicere q fiat feſtū de circūciſione quia ſignificat circunciſionez q̄ fiet in octaua reſurrectionis a culpa ⁊ a pena. ⁊ eſt cauſa meritoria illius ⁊ propter illud gaudiū eccleſia ſolennisat. Ad h̄ vero qd̄ obijcit d paſſione. rn̄det q alia de cauſa eccl'ia dimittit facere feſtū i die in q̄ dn̄s paſſus eſt q̄ ppter paſſionē ſcz quia tunc dn̄s poſuit peccata noſtra in ſtatera. Vn̄ Job. Utinā appenderentur peccata mea quibus iram merui et calamitas q̄ patior in ſtatera. Oportuit eñ filiū dei pati p pc̄is n̄ris vt nos redimeret ab omni peccato. ⁊ ideo lugz eccleſia magnitudinē peccatorum ſuorum cōſiderans q ſol erubeſcēs ppter peccata hoīz obtenebratus eſt. de quo dicet ſub paraſceue. Celebratur igit hodie octaua natiuitat̄ q̄ ē octaua ſupppletionis put dicit in phemio. vij. partis Eſt etiā hec octaua alterius negocij ſignificationis. Duplex eſt eñ negociuz qd̄ in ea figurat. Unū circunciſio dn̄i qd̄ in euāgelio exp̄mit. Alterū aduētus hoīs ad deum. Eſt eñ duplex aduentus. ſ. xp̄i ad hoīes de quo in natiuitate actum ē. ⁊ hominum ad xp̄m. de quo i hac octaua agitur. qd̄ notant antiphone laudū. vt illa. O admirabile cōmerciū. Nā cōmerciū ē vbi aliquid accipit ⁊ aliq̄d dat. Dn̄s nāq3 accepit n̄ram hūanitatē vt nobis daret ſuam diuinitatē qd̄ notatur ibi i verbis ſequētibus. ſ. aīatū corpus ſumēs de v̄gine. Per h̄ eñ notat q dn̄s accepit. p hoc vō q dicit. largitus ē nobis ſuā deitatē. notatur qd̄ dederit. Secunda vō ⁊ quarta antiphone termināt. Te laudamus deus noſter. q. d. ad te venimus laudando te. Tertia terminat. dei genitrix itercede p nobis. q. d. Intercede vt filius tuus ſuſcipiat nos. In q̄nta dr̄. illud qd̄ dixit baptiſta Ecce agn' dei. q. d. ad cū venire debemus Vn̄ andreas ⁊ ali' diſcipulus iohis hoc audito ſecuti ſunt dn̄m. In ātiphona vō q̄ eſt ſup bn̄dictus dicit Innouātur nature. n̄ra eñ natura recedēdo a deo eſt iueterata. ⁊ redeūdo ē innouata. Notandū q̄ ē q q̄nq3 ſunt q̄ hāc diem reddūt ſolēnē. Primū ē: q: hac die duo feſta cōcurrunt. ſ. parentis. ⁊ ptus. vn̄ ⁊ due miſſe celebrantur. Prima de pariente. ſ. de beata v̄gine i qua dicitur itroitus Vultū tuū. ⁊ cōmunio Simile eſt regnū celoꝝ homini negociatori. math. xiij. c. Secūda de ptu ſcz de filio i qua dicit introitus Puer natus eſt nobis. vel in alijs eccl'ijs Dū medium ſilentiū. Vn̄ ⁊ q̄buſdā gradualibus offm̄ vtrūq3 ititulatū iuenitur. ⁊ id̄ q: hoc feſtum eſt de beata virgine: fit hodie ſtatio apud eccl'iam beate marie trans tiberim. q̄uis q̄dam ſcripſerunt q fit apud ſancta ſctōꝝ ad lateranū. p eo q caro circunciſionis dn̄i ibi dr̄ cōſeruari. put dictum eſt i quarta pte ſub. vij. pticula canonis. Epiſtola eſt Apparuit benignitas. que eſt ad titū. iij. Euangelium eſt Poſtq̄ cōſumma ti ſunt. Luce. ij. Alleluya. multipharie. Hebreos. j. Scd̄m quod facit hanc diē ſolennē eſt octaua de qua dictū eſt. Tertium ipoſitio noui ⁊ ſalutiferi nouiſſimis. de q̄ dicetur ſub ti. de ſabbato ſancto vbi agitur de baptiſmo. qd̄ nomen triplex eſt ſcilz filius

dei xp̄s ⁊ ib̄s. ſicut ex euangelio colligitur
De hoc dictū ē ī ꝓhemio ſcꝛeptis. Quar-
tum ē effuſio ſanguinis ih̄u xp̄i. hodie em̄
p̄mo ſanguinē ſuū p̄ nobis fundere cepit
q̄ eū poſtmodū ſepe effūdere voluit. Quī-
tum eſt ſignaculū circūciſionis qḋ xp̄s ho
die ꝑ nobis dignatus eſt ſuſcipere ꝓpter
cāa p̄miſſas. In q̄buſdā eccl'ijs ſubdyaco
ni foꝛtes ⁊ iuuenes faciūt hodie feſtū ad ſi
gnificādū ꝙ in octaua reſurgētiū q̄ ſignifi
catur ꝑ octauā diem qua circūciſio fiebat:
nulla erit debilis etas non ſenectus. nō ſe
niuz. nō īpotens pueritia: ſꝫ oēs concurre
mus in viruz ꝑfectū. cū hoc moꝛtale īduet
īmoꝛtalitatē. ⁊ hoc coꝛruptibile incoꝛrupti
onē vt p̄miſſum ē. De hoc dicet in. vij. pte
ſub feſtiā ſctōꝝ ſtephani ⁊ ioh̄is. Poſtre-
mo notandū ē ꝙ olim pagani ⁊ gētiles in
his kal'. multas ſupſtitiones obſeruabāt
quarum aliquas aug. in quodā cōmemo-
rat ſermone. Credētes em̄ inquit ianū quē
dam deū eſſe. eū tūc venerabātur. ei duas
facies figurātes. vnā añ. aliā poſt. eo ꝙ eſt
p̄ncipiū anni ſequētis ⁊ finis p̄cedētis. aſ
ſumebant em̄ foꝛmas monſtruoſas. alij ex
pellibus pecudū. alij ex capitibus beſtiaꝝ
alij veſtiētes tunicas muliebres. alij augu
ria obſeruabāt dantes vel recipiētes dya-
bolicas ſtrenas. alij mēſas laute pꝛepara-
tas tota nocte manere ſinebāt putantes ꝑ
totū anni ſpaciū cōuiuia in tali ſibi habun-
dātia ꝑdurare. que ꝓhibet xp̄ianos facere

De feſto epiphanie.

Equitur feſtum epi

phanie qḋ vocabulū grecuz ſo
nat latine manifeſtatio ſiue ap
paritio: ⁊ eſt idez cū feſto natiuitatis. nihil
em̄ naſci pꝛofuit niſi apparuiſſet. Uerum
ꝑ triplici apparitione hodie ſolēniſat eccle
ſia. Un̄ ⁊ in codicibus antiquis hec dies
epiphaniarum pluraliter intitulatur. ⁊ idō
tripliciter noīatur. ſ. epiphania. theopha-
nia. ⁊ bethphonia. Epiphania dicit̃ q̄tuz
ad illam apparitionem dn̄i que facta ē ma
gis ꝑ ſtellam. Magi autē ipi fuerunt Ca-
ſpar Melchioꝛ ⁊ Balthaſar. Et fuerūt re
ges. iuxta illud p̄s Tibi offerent reges mu
nera. Et iterum Reges thar. ⁊ inſu. mu. of
fe. re. ara. ⁊ ſa. do. addu. Quoꝛum coꝛpoꝛa
de mediolano coloniam tranſlata fuerūt.
Et dicuntur magi a magnitudine ſcientie
Per aſtronomiam enim cognouerunt qꝛ
ſtella illa non erat ex ꝯſtitutis a p̄ncipio. ſꝫ
illa de qua balaaz magiſter ſuus ꝓphaue
rat. Nume. xxiiij. Oꝛiet̃ ſtella ex iacob ⁊ cō
ſurget v̄ga de iſrl'. ⁊ de iacob erit q̄ dn̄etur
⁊ idō moti ſūt. vt ductu illius ſtelle venirēt
in bethleē vt regē natū quē eis ꝓphauer-
rat balaaz adoꝛarent. Et dr̄ epiphania ab
epi qḋ eſt ſup̄. ⁊ phanos qḋ ē apparitio. qꝛ
de ſurſum illa fuit apparitio ſcꝫ de celo Ul'
ab epi. qḋ eſt ſup̄. qꝛ ſcp̄tū eſt. Uſq3 duz ve
niens ſtaret ſup̄ vbi erat puer. erat quidez
ꝓximioꝛ terre q̄ȝ alie ſtelle. Et hec facta ſūt
tredecima die a natiuitate dn̄i. q̄ die ſtel-
la magos ad pꝛeſepium duxit. Et dicunt
quidam ꝙ ſtella illa fuit ſpūſſctūs q̄ poſt
ea deſcendit ſuper dn̄z baptiſatū in ſpecie
columbe. ⁊ ipis magis in ſpē ſtelle. alij di
cunt ꝙ fuit angelus q̄ apparuerat paſtori-
bus iudeis. ſꝫ illis tanq̄ȝ rōne vtentibus ī
foꝛma rōnali. iſtis vero gentilibus tāq̄ȝ ir
rationabilibus ī ſpē irrōnali. Alij ⁊ verius
ꝙ fuit de nouo creata q̄ pacto officio ſuo re
dijt in p̄moꝛdialē materiā. Alij dicūt ꝙ ce
cidit in puteum. vbi adhuc dr̄ apparere ſo
lis tm̄ v̄ginibus. Solet aūt queri quō tam
cito videlicet infra. xiij. dies de tam remo-
tiſſimis regionibus hieroſolimā venerūt
que dr̄ eſſe in medio mūdi. iux illō p̄s. Rex
noſter operatus eſt ſalutem ī medio terre.
dicit. yſidoꝛus ꝙ ante natiuitatē ſtela illis
apparuit vt poſſent ibi eſſe ī tp̄e opoꝛtuno
Hiero. dicit ꝙ in die natalis p̄mo ab eis vi
ſa eſt. ſed venerūt in dꝛomedarijs. iuxta il
lud ꝓpheticū. Inundatio cameloꝝ ope-
riet te. dꝛomedarij madiaz ⁊ effa. q̄ velociſ
ſime currūt. vn̄ ⁊ dicūt̃ a dꝛomos qḋ ē cur
ſus. ⁊ ares qḋ eſt v̄tus. ⁊ ſūt mīores came
lis ſed velocius currunt q̄ȝ illi. ſ. tātū ī vna
die q̄tum equus in tribus. Queritur etiā

quare magi venientes munera obtulerũt. Rñdeo. q: ſm Bedam ãtiq̃tus/nullus ad regem vl' dñm vacuus ĩtroibat qḋ pſeet caldei obſeruant Sc̃do ſm Bedã obtulerũt auꝝ beate v̓gini ꝓpter inopie ſubleuationẽ. thus ꝯtra ſtabuli fetorez. mirrã ꝓpt̃ mẽbrorũ pueri ꝯſolidationẽ ꝛ vermiũ expulſionẽ. Tertio quia aurũ ad tributũ. th' ad ſacrificiuz. mirra vero ad ſepulturã ꝑtinet. ꝑ hec ergo tria inſinuant̃ in xp̃o regia poteſtas. diuina maieſtas. ꝛ hũana mortalitas. Quarto q: auꝝ ſignificat dilectionez. thus orõnẽ. mirra carnis mortificationem q̃ tria offerre deo debemus. Sc̃da apparitio fuit eadẽ die ĩ baptiſmo. xxix. an. reuolutis. ſ. xiij. die. xxx. ãni. vñ. lucas. Et ipſe ih̃s erat ĩcipiẽs q̃ſi ãnoꝝ. xxx. ꝛ iõ hec apparitõ dr̃ theophania. a theos qḋ eſt deus ꝛ phanos qḋ eſt apparitio. q: ibi tota trinitas apparuit. pat̃ in voce. filius in carne. ſpiritus ſanctus in colũba. Quidã aũt heretici dixerunt ſoluz in die epihanie baptiſari debere. ꝓ eo q̧ tunc xp̃s fuit baptiſatus: nec dari ſpiritũ ſanctum baptiaſato ĩ alio die ꝛ greci eadem die baptiſant. Ob quaz hereſim extirpandam ſancti patres decreuerũt neminẽ niſi in articulo neceſſitatis eadem die baptiſari debere. Tertio apparitio fuit poſtea ſimiliter eodem die anno reuoluto cum eſſet. xxx. an. ꝛ. xiij. dierũ ſcꝫ qñ manifeſtauit ſe eſſe deũ ꝑ mutatõnẽ aque in vinũ qḋ fuit p̄mũ miraculũ apertũ qḋ dñs fec̃ in chana galilee. vel ſimplicit̃ primũ qḋ fec̃. ꝛ hec apparitio dr̃ bethphania. a beth qḋ eſt dom'. ꝛ phanos qḋ eſt apparitio. q: iſta apparitio fcã fuit ĩ domo ĩ nuptijs. De trib' apparitiõibus fit ſolẽnitas ĩ hac die. ſꝫ q̄a eccl'ia nõ põt ꝑfecte de oĩbus vna ꝛ eadẽ die ſolenniſare. iõ de ſtella plene exeq̃t̃ ꝛ de alijs aliq̃d admiſcet. vt notet̃ q̧ tres fuerunt in illa die apparitiões q̃ legunt̃ in euãgelio tanq̃ ſub die eadem facte. De p̄mo miraculo hodie fere totũ cantatur offm̃: q: in ea ſpãlit̃ natiuitas dñi gẽtibus ẽ notificata. De ſc̃do duo rñſoria cãtantur. ſ. p̄mũ Hodie in iordane. ꝛ in colũbe ſpecie qḋ a pluribus eccl'ijs ponitur nonum. ꝛ iõ p̄mũ ꝛ nouũ. q: baptiſma ẽ p̄mũ ſacm̃ noſtre redẽptõiſ. ꝑ qḋ reformamur ꝛ ſimiles angelis efficimur quoꝝ ſunt. ix. ordines Bruno aũt ſineñ. ep̃s corrector officij antiphonarij dixit q̧ in rñſorio in colũbe ſpẽ. ꝛ in antiphona Vox de celo. que dr̃ in octaua ad laudes nõ dꝫ eẽ verbũ iſtḋ Ipm audite: q: in baptiſmo non fuit hoc dictũ a pr̃e. ſed ĩ trãſfiguratiõe. ꝛ q̄ agunt feſtũ trãſfiguratiõis cantãt rñſoriũ. ĩ quo illud ꝯtinet̃. q. d. Ego ſum teſtis q̧ h̓ eſt ille q̄ ꝓmiſſus ẽ ĩ lege. Deutro. xviij. vbi dicit moyſes Prophetã de gẽte tua ꝛ de fratribus tuis ſuſcitabit tibi deus. ipm audies ꝛc. q̄ autẽ verba eius q̃ loquet̃ in noĩe meo audire noluerit: ego vltor exiſtam. De tercio vero miraculo cũ alijs cãtatur vna antiphona. ſ. tribus miraculis. Beda etiã dicit ĩ cõmẽto ſup lucã quartã apparitionez factaz fuiſſe poſtea eadẽ die ãno reuoluto cũ eſſet. xxxi. annoꝝ. ſ. in fractione q̄nq; panum ꝛ ſaturatione q̄nq; miliũ hoĩm. ꝛ illa dr̃ phagiphania. a phagin qḋ ẽ bucca ſiue comedere ſꝫ de hac nil hodie agit̃. Preterea dubitatur vtrũ h̓ ꝯtigerit iſta die. tũ q: ĩ originali bede nõ ſic legit̃. tum q: Joh. vj. vbi de hoc miraculo agitur. dr̃ Erat autem ꝓximũ paſcha ꝛc. Ideo aũt inſtitutũ fuit hac die feſtũ d̓ tribus miraculis. quia hec dies fuit antiquitus celebris ĩ honore auguſti ceſaris ꝓpter eius triplicem triũphum quo ſuo t̃pe romano imꝑio tres regiones ſubiugauit. ſ. ꝑthiã egiptũ. ꝛ mediam. illã ergo celebritatẽ eccl'ia ĩ melius cõmutauit vicꝫ ad celebrãdũ xp̃o ꝑ eius triplici miraculo. In q̄buſdam eccl'ijs nõ dr̃ hac die ad nocturnos Dñe labia. m. a. nec deus in adiutoriũ. nec gl'ia patri. nec hymnus. ad notandũ ꝓmptitudinẽ gentiuz q̄ ſtatim ſtella apparẽte venerunt. ex arrupto ergo ad nocturnos venitur. quaſi ipſo fc̃õ dicat eccl'ia. q̄bus nõ eſt narratuz de eo videbant ꝛ q̄ nõ audierũt contemplati ſunt Eſa. liij. c. Vel põt dici q̧ ĩ hoc feſto fit precipue mẽtio de gentilium cõuerſione quoſ

illi tres magi initialiter pceſſerũt. q2 ergo
ↄuerſio ipoꝝ gentiliũ adhuc erat impfcta.
quia in pauciſſimis. ſcilicet in ipis tribus
magis. idcirco in ſignũ huius eccl'ia omit
tit cantica: que iã ↄuerſoꝝ ſeu pfectoꝝ eſſe
videntᷣ. ſic Gl'ia pri. hinũ ꝛ hmõi. Hac eti
am decã nõ pmittitᷣ Dñe labia mea ape
ries. nec Deus in adiutoriũ: q2. ſm ap'lm
corde creditᷣ ad iuſticiã. ſ. pus. ore aũt cõfeſ
ſio fit ad ſalutẽ. ſ. poſtea. Inuitatoriũ etiã
nõ dr. ppᷣ qͭtuor rõnes. Prima. ad oſten
dendũ q eccl'ia ĩ pmitijs ſuis venit de gẽ
tibus ad dñm non inuitata vl' vocata per
preconẽ aliquem. ſed ſola ſtella duce. iuxta
illd. Nemo nos cõduxit vt ſic ĩcutiatᷣ eru
beſcẽtia eis q tarde credũt cũ m'ltos habe
ant pdicatores. magi eñ nõ vocati vene
runt adorare xpm. Secũda. vt nos q quo
tidie inuitamur ꝛ excitamur ad orandũ ꝛ
depcandum deũ videamur deteſtari inui
tationem fraudulẽtã herodis dicentis ma
gis. Ite ꝛ interrogate diligenter de puero
ꝛc. Tertia cauſa eſt. quia ipa res nos inui
tat. ſ. ſtella per quã ſignificatᷣ fides que du
cit nos ad deũ ꝛ illũiat nos in nocte huius
ſeculi. Quarta. q2 ps. Venite. q idem dicit:
dicitur ĩ nocturnis. ꝛ ſic idẽ repeti videretᷣ
Licet ergo hac die non dicatur inuitatori
um: tñ pſalmus inuitatorius ſcilicet Veni
te exultemus. in tertio nocturno ad ſepti
mã antiphonã dr. ad oñdendũ q in tertio
tẽpore. ſ. gratie ſufficienter inuitata eſt ec
cleſia de gentibus ꝛ nullus excuſare ſe po
teſt: quia in omnẽ terrã exiuit ſonus eoꝝ.
Et quia tertio tpe ſcz gr'e data ẽ vniformis
gratia in plenitudine dicitᷣ q ad ſeptimã
antiphonã. ad notandũ q p baptiſmum
datᷣ ſpũs ſeptiformis. per hebdomadã di
cimus inuitatoriũ in pſona magorũ alijs
que viderãt nũciantium. Leguntᷣ aũt tres
lectiones de eſa. q expſſius loquitᷣ d xpi na
tiuitate de qua ſiue de nati apparitiõe hoc
feſtum eſt. Sed queritᷣ quare in qbuſdam
eccl'ijs in pncipio tertij nocturni huius fe
ſti canitᷣ pſalmus Deus noſter refugiũ. cũ
antiphona. flumĩs ꝛc. Cũ ipe pcedat in or
dine pſalterij vltimũ pſalmũ pme noctur
ne ꝛ oẽs ſcde. Rñ deo tertiũ nocturnũ reco
lit nouũ teſt. qd ẽ tps gr'e. quapropter h ter
tium nocturnũ hꝫ in capite antiphonam
Fluminis. q cũ dicto pſalmo nouũ tangit
teſtm̃. ꝛ iõ dictus pſalmus tũc ꝛ nõ pus dr.
Preterea antiphona ipa hꝫ all'a. qd non
ponitᷣ ĩ ãtiphonis pme vel ſcde nocturne.
vt dictũ eſt ſub natali. Rurſus iõ ponitur
ĩ ſeptimo loco q2 ptinet ad ſepti formẽ gr'e
ſpũs p vim baptiſmi collatũ. ſequẽtes etiã
antiphone cũ ſuis pſalmis nouũ indicãt
teſta. Et hi tres pſalmi monſtrãt cõmotio
nem gentiũ ↄtra predicationẽ ap'loꝝ. ſub
uerſionẽ ydoloꝝ. ꝛ ↄuerſionẽ fidelium. Ro
mana tamẽ eccl'ia dictã antiphonã. flumi
nis cũ ſuo pſalmo ponit in pmo nocturno
ꝛ pſalmũ Venite in tertio. ſm rectũ ordi
natuꝫ ꝛ naturalẽ ordinẽ pſalmoꝝ ↄgrue.
q2 gẽtes tpe gratie venerũt ad fidẽ. ꝛ attẽ
de q antiphõe ĩ pma prochia ſiue noctur
na ptinẽt ſacerdotes. in ſcda reges. ĩ tertia
vſq ad angelos pucnitᷣ. poſt tertiũ noctur
num ſtatim cãtatur euãgelium luce Factũ
eſt aũt. ĩ quo de baptiſmo ſaluatoris plene
agit. ꝛ eius genealogiã deſcribit. q2 vt pre
miſſum ẽ hoc feſtũ de natiuitate eſt. Notã
dum aũt eſt q matheus in euãgelio Liber
generationis. enumerat generationẽ illaꝫ
ĩcipiens ab abraam deſcendendo vſq ad
ioſeph virũ marie de qua natus eſt ihs ꝛc.
oſtendẽs p hoc q a ſummo celo fuit egreſ
ſio eius. ꝛ qualiter dñs ad nos deſcẽdit. ſi
militer eſaias. xj. c. dona ſpũſſancti enume
rans. vltimo ponẽs timorem dicit. ꝛ reple
bit eum ſpũs timoris dñi. Sed lucas ĩ hoc
euangelio Factum eſt aũt illam enumerat
aſcẽdendo. q2 poſt baptiſmũ eã enumerat
nec ſiſtit eam ĩ abraam. ſed ĩ eadeꝫ vſq ad
deum. pcedit p gradus ſic. qui fuit heli. ꝛc
oñdẽs p h q a baptiſmo iter ẽ ad deũ. ſed
hoc quaſi p quoſdã gradus virtutum qui
ſignificãtur per partes gradatim ordina
tos. ꝛ tangit filios ſm legem. nõ ſm natu
raꝫ ſic. qui fuit nathan. qui fuit dauid. ſup.
filius ſcz adoptiu9. Unde ergo generatio

deſcribitur deſcendēdo. altera aſcēdendo.
qm̄ vna carnalis. altera ſpūalis. In vna po
nitur genuit. vbi carnal' generalis ⁊ tēpal'
ſucceſſio exprimitur. In altera ponitur q̄
fuit vt notetur ſpūalis gn̄ationis adoptio
⁊ deſcribitur aſcendendo. vt notetur ſpūa
lis aſcenſus. Prima terminata eſt in v̄gi-
nis partu. ſcd̄a nobis īchoata eſt p̄ baptiſ
mū. Tria ergo ſunt euāgelia huius ſolēni
tatis. vnū eſt d̄ baptiſmo. ſ. Factū eſt. Se-
cundū de magis. ſ. Cuꝫ natus eſſet ihs. qd̄
dr̄ in miſſa. ⁊ ibi dr̄. ſic eñ̄ ſcp̄tū eſt p̄ pro-
phetam. ſ. Micheā. c. v. Tertiū eſt de nup
tijs qd̄ dr̄ in dn̄ica ſequenti poſt feſtū bea
ti hilarij. Sane p̄emiſſa duo euangelia d̄
generatione xp̄i de nocte dicūtur. vnū ī na
tiuitate. alterū in epiphania. q̄ vtraq3 xp̄i
generatio fuit ī nocte. i. obſcura ⁊ p̄oꝝ ſenſi
bus nō ītellecta. De hoc etiā ſub natali di
ctū eſt. Poſt euāgeliuꝫ eccl'ia exultādo dic̄
te deū laudam'. parꝝ g̊ agitur d̄ baptiſmo
dn̄i ī nocturno officio. ſed ſuppletur ī octa-
ua. ī q̄ agitur d̄ apparitiōe facta in baptiſ-
mo. p̄ſertī in antiphōis laudū q̄ oñ̄dūt effe
ctū baptiſmi in nobis. ſ. vt baptiſemur vt
a pc̄tis p̄ nr̄m lauacruꝫ abluamur. Oēs eē
vni' ⁊ ſeptimi toni ſunt. vni' ad notādum
eccl'ie vnitatē ī qua ſolū baptiſma p̄deſſe
pōt. ſeptimi ad notādū q̄ ī baptiſmo dat'
ſeptiformis gr̄a ſpū ſc̄tī. vl' q̄ p̄ baptiſmū
p̄uenit' ad ſeptimā etatē q̄eſcētiū. ſi eñ̄ ali
q̄s ſtatī poſt baptiſmū digne acceptū dece
dat ā nox recipit p̄mā ſtolā q̄ datur ī ſeptīa
etate. i. in ſcd̄a veſp̄a. añ. vero ad. magnifi
cat ē octaui toni. quia ī veſp̄a mūdi nobis
dabit' ſtola ſcd̄a. i. gl'ia corp̄is. quam ī octa
ua etate nos recepturos ſperam'. Duplex
eſt eñ̄ mundi veſp̄a. p̄ma eſt ſexta etas. ſ̄m
quod dn̄s dicit' in veſp̄a mundi natus. iux̄
illud Vergente mūdi veſpere. Secunda ē
finis mundi ī qua vl' poſt quā dabitur no
bis gl'ia carnis. de qua dr̄ Ad veſperaꝫ de
morabit' fletus. Nam vſq3 tunc erit fletus
miſerie noſtre. ſed tūc erit finis. Dicit' etiaꝫ
ad horas capl'm illud Surge ⁊ illumīare.
⁊ illud Sup̄ te aūt. ⁊ illd̄ Inundatio q̄ ſūt.

eſa. lx. c. Miſſa ſiue diurnū offm̄ ſil'r perti-
net ad primum principale ⁊ precipuū mi-
raculum ſcꝫ ad primicias temporum gen
tium. ⁊ ad munera magorum ⁊ ad xp̄i na-
tiuitatem. Unde introitus qui ſumitur de
eſa. licet non ſit ibi continue eſt Ecce adue
nit ⁊c. Eccleſia enim de gentibus electa
pro ſuo vocationis initio gaudens gratio
ſum laudis preconium offert deo pro ſua
ſalute. d. ecce ⁊c. q. d. Ecce in propatulo eſt
q̄ dominus natura dominator effectu ad-
uenit. i. ad nos venit. i. carnem aſſumpſit.
vel vt alludamus preſenti diei ad nos ve-
nit. i. qui in carne latebat per multa ſigna
deus eſſe apparuit vt per ſtellam p̄ mago-
rum munera per vocem paternam. ⁊ p̄ ſpi
ritum ſanctum in columba. ⁊ propter hoc
vtitur aduerbio demonſtrandi ecce. oſten
dens apparitionem filij dei quaſi ad oculū
per p̄emiſſa epiſtola Surge ⁊ illuminare
⁊ graduale Om̄s de ſabba ⁊c. ſunt de eo-
dem ⁊ ſumuntur de eſa. lx. ca. ⁊ euangeliū
de eodem. ſcꝫ Cum natus eſſet ihs ⁊c. qd̄ ē
math. ij. c. ex quo ſumūtur all'a. ⁊ cōmunio
ſicut autē matutino officio fit ſuppletio in
octaua vt iā tactū eſt. ita ⁊ miſſe officio ſim
pliciter fit ſuppletio. nam introitus miſſe
hodierne notat gaudium gentium de ad-
uentu ſaluatoris exultātiū. ⁊ ī collecta hor
tatur gētes ad ꝯtēplādā eius ſpēm p̄ueni
re quā p̄ fidē cognouerūt. Reliquū totū ē
de miraculo huius diei. ſ. de gentilibus p̄
ſtellam ductis. Non eſt p̄etermittēdum
q̄ in ytalia huius diei futurum paſcha po
pulis annunciatur. ſacerdos nanq3 vl' ali-
us poſt offertorium dicit alta voce. Annū-
cio caritati veſtre gaudium magnū quod
erit omni populo. quia ſeptuageſima erit
tali die. ⁊ paſcha tali. In conſilio vero bra
charenen̄. ita legitur. Placuit vt poſtq̄
omnia in concilio ſacerdotum fuerint or-
dinata ſuper venturum ipſius āni paſcha
quo kalendarū die. i. quo die ante vel poſt
kalend̄. vel quota luna debeat ſuſcipi a
metropolitano epiſcopo intimetur. quod
ceteri epiſcopi vel reliqu' clerus breuiculo

ſubnotātes vnuſq̄ſq; ī ſu a eccl'ia aduenīē te natalis dn̄i die poſt euāgelicā lectiōem p̄p'lo ānūciēt. hoc tamē nō vbiq; ſeruatur. Rurſus ī cōcilio cartagineñ. ſtatutū eſt. vt dies paſche formatarū ſcʒ lr̄arū ſubſcriptiōe oībus īti metur. dies v̄o cōcilij .xj. kal'. nouembris ſeruetur. quidā autē vltram ō tani ep̄i in ſinodo quā celebrāt die mercurij .p̄ximiori feſto beati luce p̄miſſa ānunciant. q̄dam aſſerūt ī vigilia epiphanie ie iunandū fore. eo q̄ ſibi .p̄priū offm̄ appropriat. ⁊ all'a in officiis niſi ī dn̄ica īterueniat ſubticet. ⁊ di euāgeliū defuncto herode quod eſt math. ij. ca.

De octaua epiphanie

In octaua epiphanie

in dī cātu. ⁊ ī lectiōe eſaie q̄ legit .p̄ ep'la. ſcʒ Dn̄e deus meus agitur de baptiſmo. vn̄ ibi di Exultēt ſolitudines iordanis iō q̄ ī iordane vim regeneratiuā dn̄s cōtulit aquis. inſtituendo baptiſmū. ⁊ q̄ gētes q̄ a deo p̄us erāt quaſi ī ſolitudine deſerte ad eū redeūt. Octaua ḡ epiphanie ſuppletionis ē vt in titulo p̄cedēti dictū eſt. q̄ ſicutī feſto recolimus quō xp̄s baptiſatus eſt. ita in octaua rē .p̄pter quaʒ baptiſatus ē q̄d antiphone illius diei oſtēdūt. In octaua igit' de ſcd̄o epiphanie miraculo ſcʒ de baptiſmo iubilat'. vt ī an̄. veterē hoīem ⁊ ceteris q̄ ſequūtur. q̄ q̄ trāſlate ſunt de greco in latinū grauius .p̄tinent ī dictamine ydioma. ⁊ ſunt de ſeptimo tono. q̄ .p̄tinēt ad baptiſmū vbi ſeptiformis gr̄a ſp̄uſſcti operatur. ⁊ ſunt nouē: q̄m p̄ ianuā baptiſmi p̄uenīemus ad ꝯſortiū nouē choroꝝ angeloꝝ. Sūt tñ octo de hoc expſ'ſius agētes .p̄pter verā octauā ad quā baptiſma ducit. ⁊ merito baptiſmi offm̄ ad octauā differtur. q̄ vicē tenet circūciſiōis q̄ in octaua celebrabatur. Et cātat' hac die inuitatoriū. q̄ p̄dicātibus ap'lis ad baptiſmū ſunt hoīes inuitati. Quedā v̄o eccleſie dicūt hac die ad miſſam euāgeliuʒ Venit ihs a galilea q̄d eſt math. iij. ca. alie dicūt vidit iohānes ih̄m veniētem ad ſe. q̄d eſt Ioh. j. ca. ⁊ ep'lam Surge illuminare

De p̄ma dn̄ica poſt epiphaniam.

E prima dominica

poſt epiphaniā. ſ. infra octauas dicturi p̄mittim' q̄ ab epiphania vſq; ad ſeptuageſimam poſſunt eē ſex dn̄ice ad plus ⁊ vna ad min'. In quibus omnibus intendit eccl'ia in nocturnis officijs oſtendere apparitionē dn̄i vt ſtella oriatur in nobis que ducat nos in bethleem ſuperiorem. ⁊ fere omnia q̄ hoc tp̄e dicunt' ad gaudium ptinent. Verūtamen nō niſi tres ex ꝑis dominicis .p̄priuʒ habent officiū. ⁊ ideo quando quattuor ſunt aut plures ſequens officium dicitur in quibuſdā eccl'ijs in prima dn̄ica poſt octauas. q̄ñ vero ſunt tres dominice tantū dicitur in dn̄ica infra octauas. In hac ergo dn̄ica ſcilicʒ infra octauas monet nos eccleſia in introitu vt offeramus domino aurum. quia rex regum eſt. ⁊ thus quia deus deoruʒ. ⁊ hoc idem facit in duabus ſequētibus. Et eſt introitus. In excelſo throno vidi ſedere virū quem adorat multitudo angeloruʒ. quod ſumptum eſt de illo loco. Eſaie. Vbi dominum ſedentem ſuper ſolium excelſum ⁊c. quod enim hic dicit thronum dicit ibi ſolium quod idē eſt. et quod dicitur hic multitudo angelorum idem eſt etiam quod dicitur in eſa. q̄ angeli canebāt. ſanctus ſanctus ſanctus. Sane thronus excelſus eſt. eccleſia in qua ſedet deus. que monet nos vt adoremus xp̄m. ſicut verum regem. Epiſtola vero monet nos vt offeramus mirrā dicens Obſecro vos per miſericordiā dei vt exhibeatis corpora veſtra hoſtiaʒ viuētem ſanctam deo placenteʒ ⁊c. ad Roma. xij. ca. per hoc oſtenditur mirra que intelligitur in carnis mortificatione. euāgelium eſt de apparitione domini. Cuʒ factus eſſet ihesus annorum duodecim Luce. ij. c. vbi ſequitur Mater eius inuenit eum in templo diſputantem cum ſapientibus et docentem. Poteſt etiam dici q̄ ad hoc vt

efficiamur thronus ĩ quo dñs ſedeat. tria
ſunt nobis neceſſaria. mũdicia carnis. hu
militas mẽtis. ⁊ exultatio in dño. Ad mũ-
diciam carnis inuitamur ĩ epl'a. vbi dicit
Obſecro vos ⁊c̃. vt ſup̃. Ad humilitatem
mentis in euangelio xp̃i exemplo. de quo
ibi legitur. ꝙ parentibꝰ ſubditus erat. Ad
exultationem in dño ĩ graduali in quo be
nedicimus dño q̃ facit mirabilia ſolus. et
in all'a. et ĩ offertorio ĩ quo dño iubilare iu
bemur. Intereſt m̃ in all'a. ⁊ offertoriũ. qꝛ
in alleluya tm̃ ſemel dĩ Iubilate deo om-
nis terra. In offertorio autẽ geminat' ſub
diuerſa melodia. ad notandũ ꝙ in gaudio
dñi creſcere debemus. qꝛ ſumus miſticuꝫ
corpus. vñ in euangelio dĩ Puer aũt cre-
ſcebat ⁊c. In cõmunione q̃ ẽ luce. ij. notat'
xp̃i hũanitas ſ̃m quã vocat eũ filiũ. ⁊ q̃ſi
increpans dicit Fili quid feciſti nobis ſic.
⁊ etiã deitas ſ̃m quaꝫ ip̃e dicit Neſcieba-
tis qꝛ in his q̃ ſunt patris mei oportet me eẽ

De dñica ſc'da poſt epiphaniã

In hac ſecunda do

minica q̃ eſt p̃ma poſt octauas
epiphanie ⁊ in ſequẽtibus dñi
cis cãtatur in q̃buſdã eccl'ijs ad veſperas
in ſabbatis rñſoriũ Pctã mea dñe ſicut ſa
gitte infixe ſunt in me. ſꝫ añq̃ꝫ vulnera ge-
nerẽt ĩ me. i. pctã alia. ſana me ⁊c. Et ꝓpt'
eandẽ cãm dĩ in rñſorio p̃mo matutinali
Dñe ne ĩ ira tua ⁊c. Oñdit etiã eccl'ia ſuis
filijs penas ignis purgatorij ⁊ inferni. qꝛ
comedẽdus ẽ agnꝰ paſchalis cuꝫ lactucis
agreſtibus ⁊ vt molamur ĩter duas molas
ſpẽ. ſ. ⁊ timorẽ. qꝛ v'o ĩtẽdit eccl'ia nob' ma-
nifeſtare fidẽ filij dei vt dictũ ẽ. q'd fit meli
us ꝑ epl'as pauli ⁊ pſalmos. iõ legũt' epl'e
⁊ pſalmi cantant'. Oĩa em̃ fere rñſoria ab
octauis epiph'ie vſq; ad. lxx. ſunt d' dauid
nõ de bellis. ſꝫ de pſalmis. In q̃bus ĩſtrui
mur de bonis opibus. qꝛ fides ſine opibuſ
mortua ẽ. Et qꝛ maxĩe ĩ pſalmis dei mĩam
ĩploramus. ⁊ ꝓpter hoc q̃dã legũt de pſal
mis hoc t'pe vt ſic rñſoria lectiõibus corre
ſpõdeãt. ſꝫ certe pſalmi legi nõ debẽt niſi
ꝓut quidã faciũt triduo añ paſcha. Et no
ta ꝙ pene rñſoria dñicarũ huius t'pis vſq;
ad ſeptuageſimã ſumũtur d' nocturno dñi
cali. ⁊ de q̃nq; pſalmis q̃ ſequũtur ſcꝫ De-
us meus reſpice ĩ me. ⁊ alijs. Rñſoria ſc'de
ferie ſil'r de eius nocturno ſumuntur ⁊ ita
fere de oĩbus alijs. Epl'e v'o pauli legũtur
p̃mo. qꝛ ip̃e p̃ ceteris de fide locutuſ eſt. per
quã quaſi ꝑ ſtellã xp̃s cognoſcit'. In illis
em̃ ad pñiam reuocamur. Sc'do qꝛ ſicut ꝓ
phete naſciturũ dñm p̃dixerũt ⁊ maxime
eſaias. vñ eſaiam añ natiuitatem dñi legi
mus. ita apl'i deũ natũ p̃dicauerũt. ⁊ ma-
xime paulus q̃ plus alijs laborauit. vnde
eiꝰ epl'as poſt natiuitatẽ legimꝰ xp̃m natũ
oſtendẽtes. Breuiter aũt notandũ ẽ ꝙ pro
natiuitate ſaluatoris varijs modis a die
natiuitatis vſq; ad octauã epiphanie oſtẽ
ſa exultauimus. Verũ qꝛ exultationẽ q̃ eſſe
debuit ſpũalis. pene oẽs cõuertimus ĩ car
nalem comeſſationibus ebrietatibus ⁊ io
cis inutilibus vacantes. Inde eſt ꝙ in hac
dñica q̃ eſt p̃ma poſt octauã epiphanie in
officio nocturno hyſtoriã Dñe ne ĩ ira ⁊c.
cantamus. in qua dñi mĩam ĩploramus.
⁊ per penitentie lamẽtũ peccata deflemus
Et quia quolibet die peccamus. ideo que-
libet dies ſua debꝫ habere ſpecialia reſpõ
ſoria. Dies ergo dominicus habet ſua ſcꝫ
ix. ⁊ ſecunda feria habere debet ſua. ſ. tria.
⁊ ſic de alijs. ſicut em̃ ĩ hebdomada añ na
tiuitatem ad notanduꝫ ſaluatoris deſide-
rium ſingulis diebus ſingula reſponſoria
⁊ ſingulas antiphonas in laudibus can-
tauimus. ita ad notandum planctum no
ſtrum ⁊ deſiderium penitẽdi. ſingulis die
bus poſt octauas epiphanie ꝓpria reſpõ-
ſoria deputamus ⁊ tam in nocturnis pſal
mis q̃ꝫ in laudibus matutinis quolibꝫ die
dicimꝰ antiphonas ſpeciales que feriales
dicuntur. quia ille tãtum in ferialibus die
bus vl' noctibus cantant' niſi feſtuꝫ impe
diat. excepto tempore quod eſt a paſcha
vſq; ad octauas penthecoſtes Circa miſſe
officium ſciendum eſt ꝙ introitus huius
dñice ẽ Oĩs terra et cetera. et dicit' ad ideꝫ

quod ⁊ aliud offm̄.ſ.ad oñdendū appariti
onem.ſȝ iſtud totū plenū eſt hac voce Ju-
bilate ꝑpter īnouationē nr̄am.q̄ꝛ nouꝰ rex
noua lex. Apoc̄. Ecce noua facio oīa. Rur-
ſus idō ī hac dñica canitur Omīs terra ⁊c.
qm̄ aug.ceſar ad gl̄iam īperij romani iuſ
ſit.vt de ſingul̄ ciuitatibus orbis aliq̄s ro
mā veniret afferens inde tātū terre q̄ꝫ tum
pugnꝰ claudere poſſet.vt ꝑ hoc appareret
oēs romano impio fore ſubiectos.ex q̄ ter
ra facta ē ī vrbe q̄dā mōticulus.ſup quem
fabricata fuit q̄daȝ eccl̄ia a romanis ad fi-
dē ꝯuerſis.q̄ fuit ī hac dñica dedicata. q̄a
ḡ mōticulus ille de oī terra fcūs ē. idō in fe
ſto dedicatiōis illius eccl̄ie ſup illuȝ ꝯſtru
cte cātat̄ Oīs terra ⁊c. ⁊ ſic ceſar auguſtus
ab oībꝰ mundi ꝑtibꝰ adorabat̄ a q̄bꝰ terra
illa aportata fuit.ita deus ab oī terra.i.ab
oībus hoībus ſiue ab oī gn̄e hoīm adora
tur. Beatus q̄ꝫ greg.tali die pacē fecit ī vr
be.⁊ ꝑpter hoc ī collecta huius diei poſuit
⁊ pacē tuā nr̄is cōcede tꝑibus. hāc autem
pacē ⁊ xp̄i verā adorationē opatur v̄a di-
lectio ꝓximi ad quā īuitamur in ep̄l̄a ha-
bentes donatiōes ⁊c̄.ad Ro.xij.c.in q̄ mo
nemur vt donatiōes a xp̄o habitas ad ali
orum edificationeȝ exerceamus. vn̄ ibi dr̄.
Neceſſitatibus ſanctoꝝ cōicātes. ad idem
etiam in euāgelio īuitamur exēplo dn̄i.q̄
ſicut ibi legitur in nuptijs mutās aquā in
vinū.⁊ magna miracula faciēs neceſſitati
bus eoꝝ ſubuenit.quoꝝ intererat ꝯuiuan
tibus miniſtrare.ſȝ ep̄l̄a nō videt̄ ꝯuenire
miſterio euāgelij qd̄ eſt Nuptie facte ſunt
ī chana galilee. Joh.ij.c.ſȝ bene ꝯuenit. q̄ꝛ
ad ꝯfirmationē nr̄am facta ſunt miracula
⁊ dona data nobis.⁊ tanq̄ꝫ ī nuptijs ſpūa
libus apponit ap̄l̄s.xx.fercula principalia
dicens Siue ꝓphetiam ſcḋm rōem fidei ⁊c.
Chana eñ zelus īterp̄tatur.galilea trāſmi
gratio. Qꝛ igitur nuptie facte ſunt ī chana
galilee ſignificat ꝙ in corde illius q̄ zelū.i.
ardentē amorē hȝ trāſmigrandi de vicijs
ad virtutes.de mūdo ad p̄rem. de terra ad
celum.fiunt nuptie.⁊ xp̄s dñs ibi ē cū ma-
tre ſua.hoc ē cū. de ꝑmis leticijs ī illo corde
vbi fiūt nuptie.qd̄ deꝰ natus ē de virgine.
ibi mutat̄ aqua ī vinū.i.inſipiditas operū
ī leticiā ſpūalē. Ad has ſiq̄dē nuptias cele
brādas. Inno.pa.iij. ſtatuit hac die ſtatio
nē apud venerabile hoſpitale ſpūſc̄ti fie-
ri.vbi tanq̄ꝫ in chana galilee ē zelus tranſ
migrandi de vicijs ad v̄tutes.ibi ſiquideȝ
poſite ſunt ſex ydrie.i.inſtituta ſunt ⁊ ꝑfe-
ctiſſime exercētur ſex opa miſericordie que
ſunt paſcere eſurientem.potare ſitientem.
colligere hoſpitem. veſtire nudum.viſita-
re infirmū.adire incarceratum.⁊ ibi eſt ma
ter ihu.qm̄ in honorem beatiſſime marie
virginis illius loci eſt eccl̄ia dedicata. In-
uitatur etiam ⁊ filius eius ihs cum diſci-
pulis ad has nuptias quoniā effigies ihu
xp̄i que ſudarium ſiue veronica vulgari-
ter appellatur: hac die ex inſtitutione eiuſ-
dem Inno. a domino papa ⁊ cardinali-
bus populis fidelibus.ad has nuptias pi
etatis ⁊ miſericordie celebrandas illic con
uenientibus ibi ſolenniter demonſtratur.
In offertorio autem quaſi pre gaudio cho
reizamus quod ſpiritualis facit ebrietas.
geminantes verba tam in offertorio q̄ꝫ in
eius verſibus.geminamus eniȝ illud. Ju-
bilate deo omnis terra: ſimiliter illḋ. Red
dam tibi vota mea ⁊ illud Locutū ē os me
um in tribulatione mea. Duo eñ ſunt ge-
nera hominum verba geminantium vel
multiplicantium ſciȝ choreizantes ⁊ infir-
mantes ſiue afflicti. Choreizātes vt hic. in-
firmantes vt in verſibus ipſius offertorij.
Vir erat in terra. quod cantatur in domi-
nica.xxj.poſt penthe.ſed in hoc eſt differē-
tia.quia hic tā in offertorio q̄ꝫ in verſibus
duplicamus verba.ibi vero tantū in verſi
bus quaſi ridiculoſe geminantur. Et ē ra
tio quia inſtitutor officij loquitur ibi in of
fertorio tanq̄ꝫ hiſtoriographus rē ſimpli-
citer narrans.⁊ tanq̄ꝫ nō egrotās de Job
in tertia perſona loquens.cuius patientia
in nobis in exemplū cōmendatur. In ver
ſibus v̄o eiuſdē offertorij loquit̄ tanq̄ꝫ infir
mus pre dolore multiplicās verba dicēs.
Utinā appēderētur peccata mea et cetera

Egrotanti eiꝰ loqui conanti. ỽba interci/
piūtur. ⁊ ſepe ĩcepta vix efferūtur. reducēs
nobis ad memoriā iob egrotātē ⁊ dolentē
cuius verba ſepe repetit more egrotantis
cui anhelitus nō eſt ſanus. neqꝫ fortis. ⁊ iō
imperfecta ỽba ſepe repetere ſolet. Gemi
nātur etiā verba in offertorio qđ dr̄ in dn̄i
ca q̄nquageſime ⁊ ĩ illo qđ dr̄ feria quinta
poſt ſcđam dn̄icā quadrageſime. iō autē
hoc p̄cipue fit in offertorio. q2 in eo p̄cipue
oñdit offerētis affectus.. In poſtcōmunio
ne dicit dn̄s. ioh. ij. c. miſtice oſtēdit ꝙ dn̄s
aquam in vinū mutat in nobis. ſ. aquā ti/
moris in vinū diuini amoris. aquā littere
in vinū ſpūalis intelligentie. aquam mor
talitatis in vinū immortalitatis.

De dn̄ica tertia poſt epiphaniam.

Ertia dominica poſt epiphaniam nos monet adorare
cū angelis vnū regē dicēs in ĩtroi
tu. adorate dn̄m oēs angeli eius ⁊c. Mo/
net etiā nos adorare cū ipſis. q2 dixit iohā
ni angelus in apoc̄. Cōſeruus tuus ſum
⁊ fratrū tuoꝝ. Sequitur ibi. Audiuit ⁊ le/
tata eſt ſyon. i. eccl'ia. Et nota ꝙ iſte introi
tus hꝫ in ſe feſtū ipapātis. qñ eſt ſcđs ab
octaua ſemꝑ vel ipm̄ cōtingit. niſi ſeptua
geſima impediat. Inde ē ꝙ ỽba huius in
troitus cū ỽbis inuitatorij illius feſtiuita
tis ꝯueniunt. In ĩtroitu nāqꝫ dr̄ Audiuit
⁊ letata eſt ſyō. In ĩuitatorio ỽo dr̄ Gaude
⁊ letare ſyō occurrēs deo tuo. Quibꝰ etiā
ꝯueniūt ỽba rn̄ſorij illius feſti. ſ. Adorna
thalamū tuū ſyō. Euāgeliū Cū deſcēdiſſet
ihs. Math. viij. c. ē đ ſanatiōe leproſi vbi
dr̄ Dn̄e. ſi vis potes me mūdare. ecce fides
vn̄ dixit ei. volo mūdare. Sꝫ ep̄l'a q̄ ē Noli
te eē prudētes ⁊c. ad Ro. xij. c. nō videt cō/
cordare euāgelio ſꝫ bn̄ ꝯcordat ⁊ competit
miſtico ſenſui vl' ĩtellectui. nā ſanatio lepro
ſi ſignificat ꝙ deus vult nos ſanare a lepra
volatili q̄ ē heretica p̄uitas q̄ euolat ꝑ to/
tum mūdū. ⁊ ab oī alia lepra. i. ab oī pecca
to. ꝑ ſtellam. i. ꝑ fidē natiuitatis ⁊ appariti
onis. Huic intellectui cōcordat ep̄l'a. Et p̄/
mam leprā remouet cū dicit Nolite eē pru
dentes apud voſmetipſos ⁊c. hoc ſolum ē
cauſa hereſis ꝙ homo ꝓprio ſenſui vult
inniti in ĩtelligentia ſcripturarū. aliam le/
pram remouet cū dicit Nulli malū ꝓ ma
lo reddentes. ſꝫ ſi eſurierit inimicus tuus:
ciba illum ⁊c. Poteſt etiā dici ꝙ in officio
huiꝰ dn̄ice ĩuitant āgeli ad dn̄i adoratōē
ꝓ ſua reintegratione que eſt in cōuerſione
iudeoꝝ ⁊ gentilium. Vn̄ ĩ graduali cauſa
redditur. ad cōuerſionem gentilium perti
net quod dicitur Timebūt gētes nomē tu
um ⁊c. ad cōuerſionem iudeorum quod dr̄
Quia edificabit dn̄s ſyon. Pro hoc reinte
gratione iterū dicit ĩ alleluya Adorate do
minum omnes angeli eius. Ad idem etiā
pertinet euangelium in quo agitur de cu/
ratione leproſi ſub figura iudaici populi ⁊
de curatione ſerui centurionis ſub figura
gentilis populi a domino ſpūaliter curati
⁊ cum vtriuſqꝫ populi curationem opera
tur dilectio proximi. ideo in epiſtola inuita
mur ad eam. vbi dicitur Ne reddamꝰ ma
lum ꝓ malo. ſed bona coram deo ⁊ homi/
nibus exhibeamus. In offertorio eccleſia
de vtroqꝫ populo collecta deum laudat di
cens Dextera dn̄i fecit virtutē ⁊c. Et quia
xp̄s vſqꝫ in diem iudicij q̄ntum eſt ad cor/
pus miſticum ſemꝑ augetur. ideo cātatur
cōmunio in pluribus eccleſijs Puer ihs
creſcebat ⁊c. lꝫ ĩ alijs dicatur Mirabātur
omnes Luce. iiij. ca. Xp̄s eū paruulus fu
it cū a paucis iudeis cognoſcebatur. ⁊ cre
uit. quia non tantum a iudeis ſed etiam a
gentibus cognitus eſt. Illud autem mi/
rabātur omnes ⁊c. ſatis bene conuenit q2
iudei ⁊ gentiles videntes mirabilia eius ⁊
audientes dona āmirantes conuerteban/
tur. Sane officia p̄cedentium triū dn̄icaꝝ
q̄dam referūt ad tres annos quibus dicit
dn̄m poſt baptiſmū p̄dicaſſe ⁊ diuinitatē
ſuā miraculis declaraſſe. Dicunt eñ eum
tribus annis p̄dicaſſe ⁊ parte quarti anni
q̄ntum eſt a natiuitate vſqꝫ ad paſſionem.
Primū officiū referunt ad hoc ꝙ āgeli le/
gūtur miniſtraſſe dn̄o poſt baptiſmū. ⁊ poſt

ieiuniū.⁊ poſt dyaboli temptationē.vñ in
officio illo dicitur.quē adorat āgeloꝝ mul
titudo.q꞉ ergo ī pͥncipio iſtoꝝ triū annorū
ſtatim poſt baptiſmū.poſt temptationez
angeli acceſſerunt ei miniſtrantes.iō poſt
epiphaniā ī dñica q̄ occurrit īfra octauas
cātatur ī introitu In excelſo. Et legit euā
geliū Cū factus eſſet ihs ānoꝝ.xij.⁊ bñ cō
gruit vt illō poſt duodecimā diē natiuitatꝪ
ꝑxima dñica legat̄ qđ poſt āno.xij. ꝯſtat
eſſe ꝑactū.⁊ ſi neceſſe fuerit etiā ī ſequenti
dñica repetatur.Scđm offiñ dicūt eſſe de
miraculis.q꞉ in ſcđo anno miraculis coru
ſcauit.⁊ iō in ſcđa dñica legitur epl̄a ī qua
grarū dona ſcribūtur.⁊ euangeliū de īitio
ſignoꝝ dñi recitatur qđ etiā ea cōgruit rōe
q꞉ hoc miraculū ſcđo baptiſmatis āno le
gitur eſſe peractū.quo q꞉ littere ī ſpm̄ terre
in celū corruptibilis in īcorruptibile muta
tio figurat̄.iō ꝙ oīs terra adoret in ītroitu
iubilatur.Tertiū offm̄ dr̄ eē de cōuerſione
gentiū ⁊ iudeoꝝ ꝑut iā dictū ē.q꞉ eñ ī ter
cio āno ſua nos paſſione redemit per quā
vtrūqꝫ ꝑplm ab eterna īfirmitate curauit.
iō legitur euāgeliū de infirmo ⁊ lepꝛoſo cu
ratis ꝑpter qđ fit in cātibus v̄boꝝ gemi
natio.vt in ītroitu Letata eſt ſyon etc.f.i.⁊
in graduali Timebūt gētes.⁊ ī all̄a Exul
tet terra ⁊ letētur inſule.et ī offertorio.dex
tera dñi.⁊ q꞉ ꝑ vtriuſqꝫ populi curationez
adauctus ē numerus angeloꝝ iō in introi
tu inuitātur ad laudes.cū dr̄ Adorate ⁊c.
q꞉ v̄o nō ſanatur putridus humor niſi de
ponatur ſupꝫbie tumor.iō dr̄ in epl̄a vt ad
exemplū xp̄i patientis ⁊ nō ꝑcutientꝪ non
ſimus malū ꝑ malo reddentes.hec q̄dem
tria officia nobis īſinuāt xp̄i beneficia no
bis pꝛeſtita ad letificādū corda noſtra. vñ
cātamus in offertorijs Jubilate.Jubilan
dum eñ ē ꝙ nos eduxit de clauſtris īferni
⁊ liberauit de īferno inferiori.Quartū aūt
euangeliū ī quo agitur de dormitione dñi
in nauicula ⁊ de excitatōe ad illā ꝑtē anni
referunt ī quo dñs abijt ⁊ reſurrexit. Dor
mitio nāqꝫ dñi ī nauicula ē eius dormitio
in cruce.⁊ eius excitatio eſt eius reſurrectio
quā ſuoꝝ vota citius fieri exegerūt.Quin
tum euangeliū ad hoc refert̄ ꝙ poſt dñi re
ſurrectionē ſenſuz ſuis apperuit vt ſcriptu
ras ītelligerent.vñ in eo grates refert pr̄i.
q̄ reuelauit ea ꝑuulis ⁊ abſcōdit a ſapiēti
bus huius ſeculi.oēs aūt epiſtole hui⁹ tē
poris ad dilectionem ꝓximi ꝑtinent q̄ fa
cit vt ſimus inuicē xp̄i mēbra.Vñ dr̄ in ꝑ
ma epl̄a.ſ.q̄ legitur ī ꝑma dñica poſt octa
uam ꝙ donationes nobis a deo datas ad
edificationē alioꝝ exerceamus.In hac ſe
cūda dr̄.ne malū ꝑ malo reddam⁹.In ter
cia dicitur.vt inuicē diligamus.In quar
ta dicit̄.vt viſcera miſericordie habeam⁹.
Qđ vero dicit in q̄nta.hoc facit vt p̄latis
humiliter ſubijciamur exēplo xp̄i qui pa
rentibus ſubiectus fuit.Itez qđ dicitur in
primo euangelio ſcꝫ quod legit̄ in ꝑma do
minica poſt octauam hoc aquā nobis con
uertit in vinū.qđ in ſecūdo lepꝛam peccati
tollit.qđ in tertio dñm dormientez excitat
in nobis.qđ in quarto nobis ſecreta reue
lat. Poteſt etiā ⁊ aliter dici ꝙ ſicut a die na
tal̄ vſqꝫ ad epiphaniā apparuit ex officijs
humanitas ſaluatoris.ſic et in his tribus
dñicalib⁹ officijs diuinitas manifeſtatur
eiuſdem.nam in ꝑme dñice euangelio dr̄.
Neſciebatis quia in his q̄ patris mei ſunt
opoꝛtet me eſſe.In quo dominus manife
ſte declarat ſe eſſe deum illum ſcꝫ cui milia
milium ſeruiunt angeloruz.propter qđ in
introitu dicitur ꝙ eum adorat angelorum
multitudo.in graduali collaudāt.⁊ ad idē
in alleluya.⁊ offertorio terram inuitant di
centes Jubilate deo omnis terra. ſꝫ quia
laus ſaluatoris non bene ſonat in labijs
peccatorum.ideo apoſtolus in epiſtola ꝑ
hortatur et obſecrat vite ſanctimoniā.Cō
munio vero cōſonat euangelio.In ſcđe ve
ro dñice euangelio dicitur ꝙ dñs ad nupti
as inuitatus aquā cōuertit in vinū qđ fuit
magnū ſue diuinitatis iudiciū.Solus eñ
deus poteſt naturam mutare ⁊ nr̄m corru
ptibile in gl̄iam reparare propter quod
omnis terra cum adoret pſallet ⁊ iubilet cō
cōfiteatur et laudet ⁊ angelos ad laudan

dum inuitat vt apparet in introitu gradu
ali alleluya. ⁊ offer. Cōio vero cōſonat euā
gelio. In tertie dñice euangelio dicēs. dñſ
volo mundare benignitatem ⁊ partez ſue
diuinitatis oſtēdit. vñ leproſus mūdatus
quaſi choraula taz angelus ꝙꝫ homies ad
dñm adorandū inuitat dicens in introitu.
Adorate dñm. ⁊ in graduali. Timebūt gē
tes. in all'a vº ⁊ in offertorio dicens Dex‑
tera dñi cām reddit. Cōio cōſonat euange
lio. Ecce ꝙꝫ euidēter in his tribus dñicali‑
bus officijs diuinitas apparet ꝗ vt premiſ
ſum eſt tres ſunt. qꝛ tribus annis dñs ꝑdi
cauit. Sunt ꝙꝫ nōnulli ꝗ totū huius tēpo‑
ris ſpacium. ſ. a natali vſqꝫ ad purificatio‑
nem aſcribūt infantie ſaluatoris. iōqꝫ non
dñt in eo vt aiūt fieri cōmemoratiōes ſan‑
ctorum. maxime de cruce. ne obijciatur ne
coquas edū in lacte matris. Et ꝓpter h̄ eti
am in vigilijs nocturnis de nouo legitur
teſtamēto ꝓpter pñtem vitam eiuſdē ho‑
minis xp̄i quam dies iſti ſignificant. Ma
gnus ꝙꝫ preco vel ꝑceptor ſancte nouitatꝪ
paulus in legentiū manus accedit ꝗ cū ve
teri lege nouā cōferens grām legē ſctōꝝ
deprimebat ⁊ legē fidei cū palma iuſticie
ſubleuabat. Et eſt hoc tps quedā quadra‑
geſima xp̄i cōſtans ex duobus ꝑfectis nu
meris. ſ. ex ſenario duplicato ⁊. xxviij. Du
plicitas ſenarij duplicē ſignificat ꝑfectio‑
nem. ſ. humanitatē corꝑis. ⁊ diuinitatem
anime. vnitas maioris numeri ꝑfecti diui
nitatis vnitatem. iō ſicut in. xij. diebus. ſcꝫ
ꝗ ſunt īter natale ⁊ apparitionē iubilatur
de apparitione hūanitatis. ſic ī. xxviij. qui
ſunt ab apparitione vſqꝫ ad purificationē
de apparitōe diuinitatis. Hanc quadrage
ſimā cū gaudio celebramus. qꝛ xp̄i īcarna
tio fuit gaudiū angeloꝝ ⁊ hoīz. Poſtqꝫ q̄‑
drageſimā ſequit̄ ipapanti. i. pñtatio dñi
in templū ꝑ quā excitamur ad ꝑſentandū
nos deo patri. Quadraginta ḡ dies pñtez
ſtatum demonſtrāt ecclīe vbi ꝑ quattuor
mundi ꝑtes ſatagimus. vt decalogum im
pleamus. i. iuſte ⁊ pie viuamus in hoc ſe‑
culo expectantes beatam ſpem ⁊ aduētū
glorie magni dei. in qua pñtatione appa‑
rebit nobis dñs glorioſus. Et ideo his die
bus cātatur verſus Qm̄ edificauit domi‑
nus ſyon ⁊ videbitur in glīa ſua. Inde ē
etiam ꝙ ſicut ꝑmiſſum ē circa ipapāti me
rito cātatur ītroit⁹ Adorate. qꝛ tūc erit no
bis facie ad faciem manifeſtum chorus an
gelorum dominum adorare.

De dñica quarta poſt epiphaniam

Uarta dominica

poſt epiphaniam non habꝫ
ꝓprium offiñ quia non ſem
per ſunt quattuor ſeptimāe vſqꝫ ad ſeptu
ageſimā. habet tamen euangelium ꝓpri
um quod eſt. Aſcendente ihu in naiculā
⁊c. ⁊ eſt math. viij. c. Et habetur ibi quomo
do dominus mitigauit ⁊ ſedauit tempeſta
tem maris. et dixit diſcipulis ſuis Cur ti‑
metis modice fidei. quaſi diceret Modica
fides eſt cauſa timoris ⁊ tēpeſtatis cordis
qui eñ habet caritatem. nihil timet ⁊ hāc
habꝫ qui veram fidem habet. ⁊ ideo de ca
ritate ē epiſtola. Nemini eñ quicqꝫ debe
atis niſi vt inuicem diligatis ⁊c. que ē ad
Roma. xiij. ca. Euangelium ſignificat ꝙ ſi
chriſtus dormit in nobis: tempeſtas oritur
qui enim habet fidem: habet deum. vnde
Auguſtinus Fides in te ⁊ xp̄s ī te. dormit
igitur chriſtus in nobis quando in nobis
torpet fides. ⁊ tunc oritur tempeſtas ten‑
ptationum in cordibus. Redit autez tran‑
quillitas ſi excitatur fides que excitatur ꝑ
caritatem. Et ideo in epiſtola diei huius
dicitur Non occides Diliges proximum
tuum ſicut teipſum. Fides enim ⁊ caritas
ſerenitatem faciunt in mente hominis.
His tribus ſententijs horum trium euan
geliorum reformatur homo omnibus mo
dis. Primo enim mūdatur ſicut leproſus
Secundo ſedatur tempeſtas temptatio‑
num. Tertio fiunt nuptie in corde ipſius.
Sed primo ponitur euangelium de nup‑
tijs. quia dignior eſt ille ſtatus. ⁊ ſunt ibi
tres ſtatus in hominibus ſm̄ augmentuꝫ
manifeſtationis chriſti.

De dominica quinta poſt epiphaniã

Vangelium quinte

dñice poſt epiphaniã ſumit̃ de math. Cõfitebor tibi pater celi et terre ꝛc. in quo oſtẽdit̃ q̃bus deus ſe manifeſtat. ſ. paruulis ꝛ manſuetis: vñ dicit Et reuelaſti ea paruulis. ꝛ poſt. Venite ad me om̃s q̃ laboratis ꝛc. Et bñ ꝯuenit ep̃la ad col. iij. c. Induite mãſuetudinẽ ꝛ pietatem ꝛc. i. induite vos noua veſte: vt cuz nouo rege noui ſitis. Noua em̃ fecit dñs oĩa. Alie vero eccleſie legũt euangeliũ Simile eſt regnũ celoꝝ. qđ eſt Math. xiij. c.

De dominica ſexta poſt epiphaniam

Exta dominica quia

raro cõtingit nõ habet aliq̃d proprium niſi orões tantũmodo ſed ei a duabus precedẽtibus mutuatur.

De dominica ſeptuageſime

Oſt tempus reno

uationis ſequit̃ tempus deuiationis. ſ. tẽpus pnĩe qđ eſt ſeptuageſima. Viſa nãq3 via q̃ ducit ĩ bethleẽ ſupiorẽ p ſtellã. i. p fidẽ. penitet hõ q deuiauit ab illa. Prenotãdum eſt q ſeptuageſima inſtituta fuit ꝑpter tria. Prĩo ꝑpt̃ redemptõem ſabbati vl' ſm alios q̃nte ferie in qua ſancti p̃res ſtatuerunt ieiunari. put iam dicet̃. Secũdo ꝑpter repñſentationem q̃m repñſentat. lxx. annos babilonice captiuitatis ꝑut iã dicet̃. Tertio ꝑpter ſignificatõez. q̃m per hoc tp̃s ſignificat̃ deuiatio exiliũ ꝛ tribulatio totius humani generis ab adã vſq3 ad finẽ mũdi. qđ quidẽ exiliũ ſub reuolutione ſeptẽ dierũ peragit̃: ꝛ ſub ſeptẽ milibus annoꝝ includit̃. p ſeptuagĩta em̃ dies. lxx. cẽtenas annoꝝ ĩtelligimus Siquidẽ ab initio mũdi vſq3 ad aſcẽſionẽ dñi ſex milia annoꝝ cõputamus. ꝛ tũc vo quicq̃d tẽporis ſeq̃tur vſq3 ad finẽ mundi ſub ſeptimo millenario cõprehẽdimus. cuius terminũ ſolus deus nouit. q2 hoc deuſ pater in ſua poſuit ꝑtãte. Nec mireris đ eo qđ dictũ eſt de ſex milibus annoꝝ. diuerſimode etem̃ anni ipſi computãtur. Nam ꝛ alij dixerũt q ab origine mũdi fuerũt ſolũ q̃nq3 milia ꝛ ducẽti anni vno minus vſq3 ad xp̃i natiuitatẽ vel ſm alios ad paſſionẽ ſm alios vero vſq3 ad baptiſmũ eius. Alij dixerũt q ab adam vſq3 ad natiuitatẽ xp̃i ſm carnẽ cõpleta fuerũt q̃nq3 milia ducenti. xxviij. In hiſtorijs legitur q ſm ſeptuaginta interp̃tes ab adã vſq3 ad. xv. annuz imperij iulij ceſaris cõputãtur anni quinquies mille ducẽti. xxv. ſ3 ſm hebraicã veritatẽ quattuor milia. Cõputatio tamẽ ſex milium annoꝝ a methodio potius miſtice q̃3 cronice eſt vera ĩuenta. Chriſtus igit̃ in ſexta mũdi etate nos ab hoc exilio in ſpe eterne retributionis reddita innocẽtie ſtola per baptiſmũ eripuit. ſed conſummato tẽpore noſtri exilij vtraq3 ſtola perfecte decorabit vt iam dicetur. Sciendum eſt autẽ q quinq3 ſunt ſeptuageſime. Prima eſt ſeptuageſima annorum ſc3 iudaice captiuitatis: in qua fuerũt iudei captiui in babilone lxx. annis. De qua hieremias dicit Trademini in manu hoſtili ꝛ ſeruietis nabuchodonoſor. lxx. annis. Et eſt ſic ꝯſtruẽdũ. Trademini ĩ manũ hoſtili. ſ. nabuchodonoſor ꝛ ſuiet̃. lxx. ãnis. Nõ em̃ nabuchodonoſor vixit tot annis. Secũda eſt ſeptuageſima dierũ: que incipit in hac dñica qua cantatur Circũdederũt. ꝛ terminat̃ in ſabbato in albis. ſm alios in paſcha vt iam dicetur. Tertia eſt ſeptuageſima peregrinationis noſtre ſc3 totum tempus huius vite: qđ ſeptem dierũ reuolutione agit̃. Quarta eſt ſeptuageſima hebdomadaruz: que ſimiliter incipit a Circũdederũt. ſed termĩatur in ſabbato quo cantatur Sitiẽtes. Quĩta ẽ ſeptuageſima etatũ. ſ. vij. etates quaꝝ ſex ſũt morientiũ ꝛ ſeptĩa quieſcẽtiũ. Haꝝ autez ſeptuageſimaꝝ due ſunt figuratiue ſc3 ſeptuageſima etatũ. ꝛ ſeptuageſima noſtre peregrinationis. Tres ſunt figurate. ſ. ſeptuageſima annoꝝ. dierũ. ꝛ hebdomadarum. De vltimis duabus prĩo dicendũ eſt. Nam ſeptuageſima hebdomadaruz figurat ſeptuageſimã etatum: vt hebdoma

da pro etate ponatur. Inde eſt ꝛ ꝙ in ſepti
ma etate aīe fidelium requieſcūt. lȝ quedaȝ
ad tempus ſint in purgatorio. ꝛ idcirco in
ꝑncipio ſeptime hebdomade cātat̄ Leta-
re hierl̄m. vbi ponūtur tria verba leticie. ſ.
letare. gaudētes ꝛ exultetis. qꝛ ſcti in ſepti
ma etate gaudent de viſione trinitatis. Et
ſm qd viſum eſt doctoribus iuxta ſeptua-
geſimā hebdomadaꝝ facte ſunt ille deno-
minationes. ſ. ſeptuageſima. ſexageſima.
q̄nquageſima. ꝛ quadrageſima. Vn̄ ſep-
tuageſima dicta eſt: q̄a ſeptima eſt ab illa
in qua cātat̄ Letare iherl̄m. ſexageſima qꝛ
ſexta eſt ab illa. q̄nquageſima qꝛ quīta eſt
ab illa. quadrageſima qꝛ ē quarta. Et ſi foꝛ
te querat̄ quare nō dī triceſima q̄ eſt tertia
ab illa. Rn̄detur ꝙ ſm varios varie īchoa
tur abſtinētia. Nam regulares incipiunt
ieiunare a ſeptuageſima. greci a ſexageſi-
ma. clerici a q̄nquageſima. tota milicia xpi
ana a quadrageſima additis quattuoꝛ die-
bus hebdomade p̄cedētis. Sed videt̄ po-
tius debere dici ſeptena q̄ȝ ſeptuageſima
qꝛ ſicut dictū eſt nō ſunt niſi ſeptē hebdo-
made a Circūdederūt me vſqȝ ad Sitiētes
Sed idcirco hoc fit vt hec ſeptuageſima
aliquo modo rn̄deat ſeptuageſime iudai-
ce captiuitatis. ſicut eñ multi ex illis auto
ritate cyri q̄ cognominatus eſt xp̄s ī patri
am redierūt: ꝛ in fine oēs. ita ꝛ añ finē ſep
tuageſime etatū q̄ p ſeptuageſimā hebdo
madaꝝ figurat̄: multi ad patriā p xp̄m re
deunt: ꝛ tandē oēs redibūt. Aiunt etiam
quidā ꝙ ſeptuageſima ſic dicit̄. qꝛ hȝ exoꝛ
diū. lxx. dierū quos cōtinet ſexageſima q̄a
habet initiū ſexaginta dieꝝ quos continet
et ſic de quinquageſima ꝛ quadrageſima.
Nūc dicamus de tribus ꝑmis. Nēpe ſep-
tuageſima dierū repſentat ſeptuageſimā
annoꝝ: ꝛ figurat ſeptuageſimā ſiue tēpus
noſtre pegrinatōis: de quo iā dicet̄. Viſuȝ
eſt aūt magno imꝑatori karolo ꝙ ſeptua-
geſima ſexageſima q̄nquageſima ꝛ q̄dra-
geſima nō ꝑpter numerū ſic denoīent̄. nō
eñ a ſeptuageſima ſūt. lxx. dieſ. ſȝ tm̄. lxiiij
nec a ſexageſima vſqȝ ad paſcha ſūt. lx. di-
es. ſȝ tm̄ q̄nquagintatres. ſed ſic dicta ſunt
ꝑpter ꝯſequentiā numerādi hoc modo. qꝛ
eñ in lege p̄ceptū erat vt ꝑmitie ꝛ decime
darent̄ deo / placuit ſctīs patribus ſoluere
decimas dieꝝ / ꝯſtituētes ꝓ hmōi decimis
quadrageſimā. nā ab officio Inuocauit vſ
q̄ȝ ad paſcha / dēptis dn̄icis dieb⁹ ſunt tri-
ginta ſex dies q̄ ſunt decima tricētarū ſexa
ginta dierū ex q̄bus annus ꝯſtat. Super-
ſunt tn̄ q̄nqȝ dies in āno qui vident̄ rema
nere īdecimati: de quo dicet̄ ſub quarta fe-
ria q̄nquageſime. Et eſt vocatū tēpus illd
quadrageſima que habet ſex ſeptimanas
ꝓut dicet̄ ſub ꝑma dn̄ica quadrageſime.
Theleſphorus vo papa ꝛ grego. volētes
ꝙ clerici aliq̄d adijcerēt ad penſum ſancte
religionis: ꝛ vt pluſq̄ȝ laici ieiunarēt adie
cerūt ſeptimā ſeptimanā: ꝛ vocatū eſt tp̄a
illud q̄nquageſima ꝑpter duas cās. ſ. q̄a
q̄nquaginta dies ſunt ab Eſto mihi vſq̄ȝ
ad diem ſctm̄ paſche. ꝛ etiā ꝑpter ꝯſequen
tiam numerādi. Naȝ poſt quadraginta ſe
quitur q̄nquaginta. Preterea ſicut per ſex
hebdomadas ſex miſericoꝛdie opa intelli-
gūtur. ſic ꝛ p ſeptē hebdomadas ſeptē mo
di ſignificātur q̄bus crimina remittunt̄. ſ.
per baptiſmū. p martiriū. p elemoſinas. p
indulgentiā. p p̄dicatōez. p caritatē. ꝛ p pe
nitentiā. Poſtea vero qꝛ ꝑus ſtatutū erat
p grego. ij. ſiue per iunioꝛē ꝙ xp̄iani debe-
rent q̄nta feria ieiunare. Melchiades pa-
pa inſtituit ꝙ nemo ieiunaret in q̄nta feria
ſicut nec in ꝑma. vt ſicut ꝑma feria ſolēnis
erat ꝑpter dn̄i reſurrectōem: ita et q̄nta fe
ria eſſet ꝑpter eius cenā ꝛ aſcēſionē. vnde
adhuc die ipa lautiuo ꝓcuramur. Et idcir
co placuit ſctīs p̄ribus addere octauā heb
domadā in redēptōem q̄ntaꝝ feriaꝝ. ꝛ vo
catū eſt tp̄s illud ſexageſima ꝑpter ꝯſeq̄n
tiam numerādi. Nā ſicut q̄nquageſimus
numerus quadrageſimū: ita ſexageſimus
q̄nquageſimū comitat̄. Si eñ oēs q̄ntas
ferias ꝛ ꝑmas. i. dies dn̄icos ſubtraxeris
ab h̄ tp̄e / tm̄ q̄dragīta dies ieiunabiles re
ſtāt. ī q̄b⁹ nō tm̄ decīas ſolues: ſȝ ieiunij dn̄i
ci numeꝝ implebis. Inno. quoq̄ȝ papa iſti

tulit ne ſabbato ieiunaret᷑: eo ꝙ dñs in ſabbato in ſepulcro quieuit in ſignũ noſtre future quietis in qua oĩs afflictio a nobis excludetur. Idẽ etiã ſtatuerũt melchiades ⁊ ſiluester pape. ne ꝓpter abſtinẽtiã ſexte ferie natura nimis debilitaret᷑: ⁊ idcirco addita eſt nona hebdomada ⁊ vocatũ eſt tẽpus illud ſeptuageſima. Similiter ꝓpter ꝯſequentiã numerãdi. Nam ſi ſubtraxeris ab hoc tpe oms p̃mas ferias ⁊ q̃ntas ⁊ ſabbata ⁊ diẽ paſche/ nõ reſtãt tibi niſi triginta ſex dies: q̃ vt dictũ eſt ſunt decima dierũ. Incipit autẽ ſeptuageſima a merore ⁊ terminat᷑ in leticia: ſicut ⁊ penitẽtia quã ſignificat ⁊ ſicut pſalmi penitẽtiales. Itẽ partẽ habet in triſticia ⁊ partẽ in leticia ſemiplena. qm̃ q̃ cũ penitẽtia trãſeũt ꝑcipiũt vitã eternã vel aĩarũ beatitudinẽ. vel ſaltẽ certam in purgatorio expectatõem. Itẽ incipit a dñica ⁊ termiat᷑ in ſabbato. eo ꝙ a mãſione ꝑadiſi noſtra captiuitas ĩchoauit et vſq₃ ad futurã requiẽ ꝑdurabit. vel q: q̃ ꝑ pctm̃ a dño nr̃o receſſimus ꝑ penitẽtiã ad requiẽ reuertemur. ⁊ terminat᷑ in ſabbato in albis. Et ſic extendit᷑ per decẽ hebdomadas. q: ꝑ decalogũ ad leticiã ꝑuenit᷑. Rurſus incipit a februario. iuxta zachariã. i. ca. qui dicit ꝙ in vndecĩo mẽſe ſabbaoth in ſecundo anno darij factũ eſt ad eũ v̄bũ dñi. Sabbaoth quidẽ nr̃a lingua vertit᷑ in virgam. ſonat em̃ auſteritatẽ ⁊ correctionem q: in hoc tpe ſeptuageſime de pctĩs ꝑ que ſumus a dyabolo captiuati nos corripere et emẽdare debemus. Uez ſexageſima in quarta feria in albis. q̃nquageſima in die paſche. q̃drageſima in cena dñi terminantur. nã duo dies q̃ ſequũtur ⁊ quattuor q̃ ſumpti ſunt de q̃nquageſima ſupplẽt locũ ſex dierũ dñicaꝝ: vt ſic reſpondeamus pro modulo noſtri ieiunij ieiunio dñi q̃ ieiunauit. xl. diebus. A ſeptuageſima quippe vſq₃ ad ſabbatũ in albis ſunt. lxx. dies. ⁊ a ſexageſima vſq₃ ad quartã feriã in albis ſunt lx. dies. ⁊ ſic de alijs. Decebat em̃ vt ſicut tres fuerũt iſraelitici ppl'i de captiuitate reuerſiones. p̃ma ſub zorobabel. ſecunda ⁊ tertia ſub heſdra vt iaz dicet᷑. ſic ⁊ nos nr̃a pctã deflẽtes ⁊ de pctĩs miãm implorãtes tres faceremus terminatões. ſ. in ſabbato in quarta feria. ⁊ ĩ paſcha. vt reuerteremur ad gl'iam triũphantes. ⁊ quartaz in cena dñi ꝓpter quattuor euãgelia ꝑ q̃ in his informamur. Sũt aũt ſex dies inter p̃ncipiũ ſeptuageſime ⁊ p̃ncipiũ ſexageſime. ⁊ ſex inter p̃ncipiũ ſexageſime ⁊ q̃nquageſime. et ſex iter p̃ncipiũ q̃nquageſime ⁊ quadrageſime. Inter finem vero ſeptuageſime ⁊ ſexageſime duo. ⁊ inter finẽ ſexageſime et q̃nquageſime duo. ⁊ inter finẽ q̃nquageſime ⁊ q̃drageſime duo ſimiliter. Et ita habemus a p̃ncipio vnũ ſenariũ ⁊ duos ſenarios. A fine v̄o habemus duo ⁊ duplex binariũ. Quid hoc figuret alcuinus oſtendit dicẽs ꝙ vna fuit mors xp̄i ſcz mors corpis quã per vnũ ſenariũ ſignificamus. ⁊ mors nr̃a duplex eſt ſcz aĩe ⁊ corpis: quã ſignificamus ꝑ duos ſenarios. xp̄s aũt ꝑ vnã ſuã mortẽ/ duplã nr̃am deſtruxit. Iterum vna fuit reſurrectio xp̄i. ſ. reſurrectio corpis quã ſignificat vnus binarius. Et nr̃a reſurrectio dupla ẽ. ſ. reſurrectio aĩe a pctõ. ⁊ corpis a corruptiõe: quã ſignificat duplex binarius. ⁊ xp̄s ſua ſimpla reſurrectõe duplã noſtram muniuit. Septuageſima ergo tp̄us iudaice captiuitatis repñſentat. Siquidem nabuchodonoſor ppl'm iudaicũ a hierl'z in babilonẽ duxit ⁊. lxx. annis opibus duris afflictus eſt. vbi in organis ⁊ citharis ⁊ aliis inſtrumẽtis ſicut ꝯſueuerat in hierl'z nõ cecinit dicẽs Quõ cãtabimus cãticum dñi in terra aliena. Imo veſtibus miſerie fuit vſus. Finitis vo. lxx. annis/ cyrus q̃ ⁊ xp̄us dictus eſt/ regẽ babilonicũ ſubiugauit: pop'lo q₃ redeũdi licẽtiã ꝯceſſit. Vñ pars ſub ieſu magno ſacerdote cũ zorobabel ad patriã rediẽs/ tẽplũ hieroſolimis cũ gaudio reedificauit. pars aũt ĩ captiuitate remãſit vſq₃ ad cõpletionẽ. lxx. annoꝝ. q̃bus expletis ſub dario ⁊ aſſuero: ⁊ quidã ſub heſdra et quidã ſub neemia feliciter reuerſi ſunt. ⁊ tunc duplex gaudiũ habuerunt. Sane miſtice nabuchodonoſor eſt dyabolus. babi-

lonia mūdus vel īfernus. hierl'm p̱adiſus
ꝑpl's genus humanū. Nabuchodonoſor
a hierl'm ꝑpl'm captiuauit. ⁊ dyabolus ge
nus humanū a p̱adiſo ī hūc mūdū vel in
infernū deiecit: vbi .lxx. annis illum affecit
vel q: p̄ſens vita ſeptē dierū curriculo vol-
uitur. vel q: ſeptē milibus annoꝝ īcludit̄.
ꝓutiā in p̄ncipio dictū eſt. Populus can-
tica leticie ſuſpēdit ⁊ genus humanū a cā-
ticis exultationū ī deū ſiluit. ꝑpl's veſtibus
miſerie vſus fuit. ⁊ genus hūanū veſtimē-
to maledictōis opertū fuit. iuxta illō Fiat
ſicut veſtimētū quo operit̄. Populus poſt
lx. annos ſub ieſu rediȷ̄t. ⁊ genus humanū
in ſexta etate p̱ illū verū ſacerdotē remea-
uit. Quidā ſub heſdra. q̄dam ſub neemia
redierūt. Heſdra īterp̄tat̄ adiutor. neemia
cōſolator. q: oīs vere fideles finita huius
tēporis captiuitate / p̱ xp̄m adiutorē ⁊ ſpm̄
ſanctū ꝯſolatorē ad patriā ſunt redituri: ⁊
tūnc duplicatū gaudiū habebūt ī gl'ifica-
tione corpis ⁊ aīe. Rurſus hec oīa rep̄ſen-
tat eccleſia a ſeptuageſima vſq̄ ad ſabba-
tū in albis. q: eī ꝑpl's iſrl' ſiue genus hu-
manū deiectū fuit in miſeriā: idcirco inci-
pit Circūdederūt me gemitus mortis. Itē
q: ille ſiluit a cāticis leticie: iō eccl'ia cātica
leticie ſcʒ Alleluya. ⁊ Gl'ia in excelſis deo. ⁊
Te deū ſubticet. Adhuc q: ꝑpl's ꝑdidit ve-
ſtem virtutū. iō eccl'ia veſtibus cultioribus
et ſolēnibus / vtpote dalmaticis ⁊ tunicel-
lis ⁊ hmōi q̄ ſunt veſtes leticie nō vtit̄: ſed
potius lugubribus. In q̄bis q̄ꝫ videlʒ ieiu-
nando triſticiā rep̄ſentamus. vñ zach. viȷ̄.
Cum ieiunaretis p̱ hos. lxx. annos nun q̄d
ieiuniū ieiunaſti mihi. ideoq̄ꝫ primā heb-
domadā greci ieiunio ſanctificant. Itē q:
ille āno ſexageſimo per cyrū q̄ xp̄s dictus
eſt / reditū in patriā ⁊ liberatōem a ſeruitu-
te recepit. ſic ⁊ nos in ſexta etate ſeculi ſu-
mus p̱ xp̄m a ſeruitute dyaboli redempti
nobiſq̄ꝫ reddita eſt īnocētie ſtola p̱ baptiſ-
mi remiſſionē. Ideoq̄ꝫ ī ſabbato ſcō vnū
all'a cātamus. iam ſpe quietis eterne ⁊ re-
cuperatōis patrie gratulātes. Et ſicut pars
ꝑpl'i cū zorobabel repatriauit. pars vero in
captiuitate remāſit. ſic ⁊ p̱s fideliū defun-
ctoꝝ cū xp̄o ſurrexit. pars ī expectatōis cō-
ſolatōe remāſit. Sed ⁊ q: graues fuerūt la-
bores illoꝝ q̄ in hierl'm ſunt reuerſi. in lon-
gitudine vie ⁊ in apparatu reditus. ideo ⁊
nos in p̄ſenti eccl'ia laboramus ⁊ ingemi-
ſcimus. ⁊ tūc ſtatim poſt All'a cātamus tra-
ctū Laudate dñm. q̄ laborē ſignificat. dī-
tū de laude dñi ꝯgratulando ꝓpter reſur-
rectōem. Illi quoq̄ꝫ cū leticia redeuntes in
itinere vexabant̄. ⁊ nos p̱ totā hebdoma-
dam paſchalē graduale cū all'a cātamus.
per g̃duale laborē. p̱ all'a gaudiū deſignā-
tes. Deinde illi oīs cōpleto anno ſeptua-
geſimo ad patriā ſunt reuerſi: ⁊ plenā ſu-
ſceperūt leticiā. ⁊ nos ſabbato ī albis quo
vt p̄miſſum eſt ſeptuageſima terminatur
duplex All'a cātamus / ſignificātes ꝙ fini-
to exiliȷ̄ noſtri tp̄e captiuitas abſoluetur et
ſtola geminabit̄. Hoc igit̄ tp̄e leticie canti-
ca ſubticentur vt p̄miſſum eſt. de q̄bus dī
hiere. viȷ̄. Faciā quieſcere vocē gaudiȷ̄ ⁊ le-
ticie. vocē ſpōſi ⁊ ſpōſe. Siquidē ſpōſus a
nobis abiȷ̄t. Cū igit̄ ſtatū eccl'ie nōdū redē-
pte recolimus ⁊ nr̄m incolatū plāgimus:
merito All'a deponimus. qđ ſpāliter illā
gl'iam ſignificat de qua dī in pſalmo Ex-
urge gl'ia mea. exurge pſalteriū cū cithara
exurgā diluculo. Nēpe gl'ia p̄ris eſt filius
qui citharā noſtre humilitatis aſſumpſit:
quā in paſſione tractā p̱ reſurrectōē ī pſal-
teriū reformauit. Nō dicūtur etiā alia can-
tica leticie. tum q: hoc tp̄e rep̄ſentat̄ eccl'ie
ſtatus nōdū p̱ xp̄m redēpte. ⁊ hec cantica
ſunt ad xp̄m ſpāliter ꝑtinētia. tum q: ī iſto
tēpore nos pctōres rep̄ſentamus. ⁊ in ore
pctōris nō bñ reſonant p̄conia ſaluatoris.
Verūtñ cāticū triū pueroꝝ ⁊ Gl'ia p̄ri ⁊c̄.
nō ſubticetur: q: nūq̄ꝫ fuit aliqđ tp̄s ī quo
nō fuerint aliqui trinitatis cultores. Leo
papa dicit ꝙ ideo hymnos illos ſcʒ All'a.
et Gl'ia in excelſis. q̄s angeli cātauerūt ī ſe-
ptuageſima ītermittimus. q: pctō veteris
hoīs a ꝯuētu angelice iubilatōis expulſi
in huius miſere vite babilone ſup̱ flumīa
eius ſedemus ⁊ flemus dū recordamur il-

lius ſyon in qua deũ decet hymnus. A ſep
tuageſima ergo qñ ꝓthoplauſtus lapſus
eſt recitare All'a ⁊ Gl'ia in excelſis in eccl'ia
lx. hebdomadibus. ſ. vſqꝫ in paſcha inter-
mittimus. vbi xp̃s reſurgẽs a mortuis tri
ſticiã nr̃am vertit in gaudiũ: ⁊ All'a nobis
reddit. De hoc etiã dictũ eſt ĩ ꝓhemio hu-
ius partis. Que cantica leticie dicant̃ in fe
ſtis q̃ occurrũt in ſeptuageſima: dicetur in
ꝓhemio. vij. partis. Incipit ẽ ſeptuageſi
ma a merore. ⁊ in gaudio terminat̃ vt pre-
miſſum eſt. Et nota q̃ in ſabbato p̃cedenti
ſepe ⁊ fere p oĩa cantnũ officia All'a iterat̃.
Pꝛo eo q̃ illud diligimus ⁊ in theſauro cor-
dis recõdimus. ſicut amicũ iter lõginquũ
ꝓfecturũ ſepe amplectimur ⁊ eius os faciẽ
⁊c. oſculamur. Rurſus ideo All'a in ſabba
to ad veſpas geminat̃ ſeu multiplicat̃: qm̃ ĩ
lapſu ade q̃ erat in magna quiete gaudiuꝫ
perdidimus: ſꝫ aĩabus ĩ req̃e recupamus.
et corpibus in reſurrectione deniqꝫ gemĩa
bimus. Quidã aũt ĩ ipo ſabbato dimittũt
All'a ad ſextã. quidã ad nonã. quidã ad ve
ſperas. quidã ṽo ad nocturnos huius dñi
ce. ⁊ quidã ad primã dñice dici. q̃ varietas
ꝓuenit ex diuerſitate inceptiõis diei. ũ qua
in ꝓhemio ſeptimie partis dicet̃. Rectius
tñ dimittit̃ in veſpis: q2 tũc incipit dies q̃
ad diuinã officia. q2 nox p̃ceſſit. dies auteꝫ
appꝛopinquauit. ⁊ hoc etiã ſtatuit alexan-
der papa. ij. vt eius geminatio ad finẽ prece
dentis tpis penitentie quã laus ſequit̃ an
gelica referat̃. ⁊ eius depoſitio luctui ſeq̃n
tis tpis aſſignet̃. Vñ ⁊ quedã eccl'ie depo-
nunt All'a cũ gaudio magno. alie cũ gemi
tu ⁊ ſuſpirio. Illi repñ̃ſentãt futurã repatio
nem. iſti de paradiſo eiectõem. Ceteruꝫ q̃a
hoc tp̃s merorio eſt/ nõ dicũt̃ cãtica ange-
loꝝ ſed hoĩm. Vñ p depoſito All'a dicit ec
cleſia in p̃ncipijs horaꝝ Laus tibi dñe rex
eterne gl'ie. nõ q̃ eq̃polleat. All'a em̃ ẽ vox
angelica. iſta hũana. Illa hebraica ⁊ ideo
dignior. iſta latĩa ⁊ ideo minus digna. In
antiphonis ⁊ rñſorijs dicũt quidã In eter
num. In miſſa ṽo p all'a dicimus tractuꝫ
Hec ẽt cõmutatio in hebraicã linguã q̃ſi-
cut Hiero. ait ſup Eſa. greco ſermone opu
lẽtior eſt: nec in greca q̃ latina ditior eſt. Vñ
In latina All'a cõmutat̃ q̃ oĩbus paupior ẽ
ad ſignificandũ pauptatẽ pñ̃ſentis vite. Et
nota q̃ a. lxx. vſqꝫ ad paſcha p dñicas no-
ctes duo pſalmi cantant̃ ad laudes. ſ. Mi
ſerere mei ⁊c. q̃ eſt pſalmus penitẽtialis. in
locũ pſalmi Dñs regnauit. q̃ eſt pſalmus
leticie ⁊ ad pfectõem informat. ⁊ pſalmus
Cõfitemini. in locũ pſalmi Iubilate. ⁊ hoc
ideo q2 p pñiam venit̃ ad laudis ꝯfeſſionẽ
et p timorẽ ad ſpẽ. Quiſqꝫ em̃ in pegrinati
one quã ſeptuageſima ſignificat poſitus
timoris ⁊ ſpei eſt ſubditus. Pſalmus eniꝫ
Miſerere. timorẽ quẽ optet fragiles pctõ
res in pñ̃ti pegrinatõe de vindicta dei ha-
bere deſignatã formãs eos vt pctã ſua plã
gãt. Quia ṽo poſt dolorẽ cordis ⁊ ꝯfeſſio-
nem reatus/ fiducia accedẽdi ad dñꝫ habẽ
da eſt: ideo deũ laudãtes dicimus ad alter
utrũ pſalmũ Cõfitemini. Rurſus pſalm⁹
Cõfitemini dr̃ hoc tpe ad laudes ad notã-
dum pueros debere inſtrui vt ĩ ramis pal-
maꝝ ſciãt laudes dño decãtare. qm̃ h pſal
mus ꝓprie ad illũ diẽ ptinet/ maxĩe ꝓpter
illũ v̄ſum O dñe ſaluũ me fac. o dñe ⁊c. vt
ideo vt poſt mortẽ ⁊ ꝯfeſſionẽ ꝯſequamur
pctõꝝ remiſſionẽ. Dicit̃ ṽo pſalmus Dñs
regnauit. ⁊ etiã pſalmus Deus dñs meus
reſpice. ⁊ ſeq̃ntes/ hoc tpe dicunt̃ ad p̃maꝫ
ne aliq̃d de pſalterio p̃termittat̃ q̃n totuꝫ
ſaltẽ in ſeptĩana dicat̃: qd̃ totũ in eccl'ia pri
mitiua in die legi ſolebat. Ceteꝝ q2 vt pre
miſſuꝫ eſt: p ſeptuageſimã totũ vite noſtre
ſpaciũ accipimus: merito officia dñicaꝝ q̃
ſunt a. lxx. vſqꝫ ad paſcha variant̃: p qd̃ no
tãtur ordĩes vite nr̃e ſeu cuiuſlibet aĩe fide
lis poſtq̃ꝫ peccauit. Per p̃mũ em̃ . ſ. Circun
dederũt me. habemus aliquẽ pctã ꝯfitẽtẽ
Per ſecũdũ . ſ. Exurge. habemus eũdẽ pe
nitentẽ. Per tertiũ ſcꝫ Eſto mihi. ipm orã-
teꝫ ⁊ dñm adiutorẽ ſibi ĩuocãtẽ. Per q̃rtũ
ſcꝫ Inuocauit me. cognoſcimus dñm illũ
audiẽtẽ ſibi adiutorẽ eſſe. iuxta illd̃: Te orã
te dicã. ecce aſſuꝫ. Per q̃ntũ. ſ. Reminiſce-
re. habemus illũ vel credẽtẽ vl' ſperãtem.

Per ſextū.ſ. Oculi mei intelligimus eum
bone opationis pmiſſionē faciente. Per
ſeptimū.ſ. Letare hierl'm. vbi de hoc dicet
accipimus eū de hac pmiſſione exultantē
et q etiā requies ſit multis data ī hac vita
Per octauū ſcʒ Judica me deus. videmuſ
eum a deo ꝯfirmatū in v̾tutibus ⁊ bonis
opibus. qđ iam ꝯfidēter vult ⁊ poſtulat iu
dicari ī ꝯſummatōe eterna. Per nonū. ſcʒ
Dñe ne lōge. itelligimus q iam ſit colloca
tus ī ordine angeloꝝ. Orat eñ ibi habere
perſeuerantiā. ⁊ qđ iſtud totū valeat adipi
ſci: ſubiūgit cauſam. ſ. p reſurrectōeʒ quod
habetur p decimū offm̄. ſ. Reſurrexi. de q̄
etiam ſub dñica quadrageſime dicetur

De officio ſeptuageſime

Unc de officio ꝑſen

tis dñice aliqua dicamus. Sa
ne vt p̄miſſuʒ eſt filij iſrl' ſeruie
runt.lxx. annis regi babilonis. ⁊ poſtea li-
berati redierūt ī hierl'm. Similit' optet noſ
ſeruire ipſi tota vita iſta. vel p culpā ⁊ pe-
naʒ: vel ad minus p penā. pp̄ter qđ dolēs
eccl'ia agit pniam tanq̄ poſita ī captiuita
te babilonie. i. huius mūdi: vt q̄n̄q̄ liberet'
et ꝑueniat ad hierl'm celeſteʒ: ⁊ pp̄ter hoc
facit ſeptuageſimā: ⁊ ideo īcapit legere q̄n
q̄ libros moyſi: q2 iſta vtilitas pnie p gra-
dus diſtinguit' ī illis. Primus eñ liber. ſ.
Geneſis inſtruit nos ī initialibus pnīe. in
fide ſcʒ ⁊ timore. q̄ ſunt eſſe pnīe. q2 p ea cō
cipitur pnia. Jn fide aūt nos īſtruit ſicut ⁊
in ſimbolo. Qđ eñ ibi dr̄ Uiſibiliū ⁊ īuiſi
biliū dr̄ hic Jn p̄ncipio creauit deus celuʒ
et terrā. ſ. celū empireū ⁊ ea q̄ in eo ſūt que
ſunt īuiſibilia. ⁊ terrā. i. oīa iſta viſibilia
Et ſicut ibi exp̄mit' pſona p̄ris ⁊ filij: ſic ⁊ h̄
Jn p̄ncipio. i. in filio creauit deus ſcʒ pr̄. ce
luʒ ⁊ terrā. ⁊ poſtea exp̄mit' pſona ſpūſcti
cū dr̄ Et ſpūs dñi ferebat' ſup aquas. i. ſpi-
ritusſctūs q̄ creauit ⁊ regit oīa. Jnſtruit eti
am nos ī fidē īcarnatōis ⁊ paſſionis vt cre
damus xp̄m inq̄ʒtū hoiem paſſum fuiſſe
nō inq̄ʒtū deū. Et hoc p yſaac q̄ nō īmola-
tus fuit ſʒ aries. Jtem īſtruit nos vt creda-
mus xp̄m datū eſſe ex grā nō ex meritis ſi
cut fuit yſaac. Jnſtruit etiā nos ī fide reſur
rectionis ⁊ aſcēſionis ⁊ ſpūſcti miſſionis
per ioſeph q̄ poſt vēditōem ſublimatus ē
in egypto: diſtribuēs triticū p totū egyptū
ſic xp̄s poſt vēditōem ſublimatus mūdo
diſtribuit triticū v̾bi dei p p̄dicatores ſu-
os p totū mūdū: cuius cauſa fuit reſurrec-
tio. aſcēſio. ⁊ ſpūſcti miſſio. Jncutit etiaʒ
timorē p adā: ne nos p viciū gule ſiue per
inobediētiā eijciamur de padiſo ſpūali: ſic
ille de padiſo terreſtri. Et p cayn nos īſtru-
it vt caueamus ab homicidio. Et p ciuita-
tes penitus deſtructas vt caueamus a vi-
cio ſodomoꝝ. Et ab oī vicio p diluuiuʒ. Et
iterū a vicio gule p eſau: q̄ pp̄ter eſum len-
ticl'e rufe reprobatus eſt. Preterea q2. lxx.
recolimus miſeriā noſtrā. quā pp̄ter pcā
parentū noſtrorū incurrimus. iō librū Ge-
neſeos legimus. vbi agitur de expulſione
primoꝝ parentū de padiſo. ⁊ de alijs de q̄
etiam cātamus reſpōſoriū Jn ſudore vul
tus tui. ⁊ illud Ecce adam ⁊c̄. Ad maiorē
tn̄ miſeriā deſignādū p̄us legimus ⁊ cāta
mus de dignitate hoīs. ſ. q eſt factus ad
imaginē ⁊ ſimilitudinē dei. q in padiſo eti
am collocatus eſt. q ſocia ei facta ē. ⁊ q nec
mori nec aliquā penā pati poſſʒ: niſi ex cul
pa ſua ꝑueniret. Officiū aūt miſſe eſt Cir-
cūdederūt me ⁊c̄. vbi cōfitet' eccleſia ſe eſſe
in pena ⁊ laboribꝰ inflictis pp̄t pcīn q̄ ſūt
fames. ſitis. calor. frigus. laſſitudo. egritu-
do. ⁊ mors ipſa p prauā ꝯſciētiā. ⁊ amaritu
do. fetor. ⁊ tenebre. quales ſunt dolores in
ferni. Sʒ ne iſte luctus generet in nobis ac
cidiā ſiue triſticiā: q̄ mortē opat': ponit ī v̾-
ſu ꝯſolatōeʒ Diligā te dñe virtus mea ⁊c̄.
vt ſic poſſit dicere Fuerūt mihi lacrīe mee
panes ⁊c̄. Et aduerte q2 hec v̾ba Circūde-
derūt me ⁊c̄. ſūt etiā vox eccl'ie p̄mitiue plo
rātis in abel ꝓthomartire pcēntore: cuius
ſanguis de terra clamauit ad dñm: q̄ ape-
ruit os ſuū ⁊ ſuſcepit eū de manu cayn fra
tris eius. Uñ ſtatio eſt ad ſanctū laurētiuʒ
cuius mors p̄cioſa nouo ⁊ inaudito gene-
re paſſionis clamauit ī celū ⁊ audita eſt in

vniuerſum mūdū. Unde ⁊ eccl'ia romana
pre ceteris eſt autētica martiribus. Ne au
tez eccl'ia deſperet, pponit ei ī euāgelio tri-
plex ſalubre remediū. ⁊ in ep'la triplex pre
miuz. Remediū eſt vt ſi vult ab illis plene
liberari ī vinea aīe ſue laboret/abſcinden-
do vicia ⁊ pctā. poſtea ī ſtadio vite pſentis
currat p pnīe opa. deinde viriliter ī agone
pugnet ɔtra oīa dyaboli tēptamēta. qđ ſi
fecerit triplex remediū habebit: qꝛ laborā-
ti dabitur denarius. currēti brauium. ⁊ pu
gnāti corona. Uerū qꝛ nō libēter hō ſuſci-
pit onus pnīe niſi videat pmiū: iō oſtēdit
pmiū in ep'la. j. ad Cor. ix. Neſcitis qꝛ hi q̄
in ſtadio currūt: oēs quidē currūt: ſꝫ vnus
accipit brauiū. Eſt eñ brauiū pmiū curren
tiū: p qđ ſignificaꝛ btītudo eterna: q̄ eſt pre
miū currētiū in regnū eternū: qđ oſtēditur
vt libētius agāt hoīes pnīam: ⁊ vt magis
fleant pctā ſua. vñ ps. Sup flumina babi-
lonis illic ſedimus ⁊c. Et ſicut ī curſu exte-
riori remouenꝛ q̄ impediūt curſuz. ſicut di
cit ap'ls ſe facere cū dicit Caſtigo corp⁹ me-
um ⁊ ſeruitutē redigo ⁊c. q. d. leuigo me. i.
leuē facio ad hoc vt poſſim currere. ſic facit
eccl'ia. macerat eñ carnē ſuā vt remotꝭ omī
bus nociuis ad brauiū vite eterne melius
currere poſſit. Et bñ rñdet ei rñſoriū Adiu
tor ī oportunitatibus ⁊ tribulatōe. Tribu
latio eñ oportuna ⁊ vtilis eſt hoī: qm̄ facit
nos recordari eternoꝝ gaudioꝝ. Nec ſeq̄ꝛ
all'a. qꝛ ſubticet eccl'ia cātica leticie vt pmiſ
ſuz eſt. Poſt rñſoriū ſequiꝛ tractus a trahē
do dictus ⁊ ſuauis auribus ſcꝫ De pfun-
dis clamaui ⁊c. ad notādū q̄ ī gemitibus
et ſuſpirijs trahit eccl'ia vitā ſuā de pfun-
dis pctī vel pene. Sꝫ ad ɔſolatōem īterpo
nūtur vba miſericordie cū dicit Quia apđ
te ppiciatio eſt. Sꝫ qꝛ nullo mō vult eccl'a
q̄ filij ſui cadāt ī accidiā: ideo poſt tractuz
ſequiꝛ euāgeliū de denario diurno. i. đ bea
titudine eterna: quā oſtēdit filijs ſuis vt hi
lariter faciāt pnīam. Simile eſt regnū celo
rum hoī patrifamilias q̄ exijt pmo mane
⁊c. math. xx. c. Homo eſt vinea dei ⁊ eccl'ia
quā q̄libet debet colere p poſſe ſuo, ī alijs
per pdicatōem. ⁊ in ſe p bonā opationem
et ſi bñ coluerit habebit vitā eternā: q̄ dici
tur denarius. In denario eſt imago ⁊ ſup
ſcriptio. ⁊ nos habebim⁹ imaginē dei ⁊ ap
tam ſupſcriptionem: qꝛ erimus ⁊ dicemur
dij ⁊ filij dei. vñ ps. Ego dixi dij eſtis ⁊ fi. e.
oēs. Sequiꝛ offertoriū Bonum eſt ɔfiteri
dño ⁊c. in quo mouemur laudare deuz in
tribulatōe qđ poſſumus facere viſo dena-
rio diurno. Ad quē videndū petit eccl'ia il
lumīari dicēs in poſtcōione. Illumīa faci
em tuā ⁊c. Pōt etiā ⁊ aliter dici ſm Inno.
iij. in ſermone huius diei. Legiꝛ eñ q̄ occu
patio magna creata eſt oībus hoībus ⁊ iu
gū graue ſup filios ade a die exitus de vē-
tre matris eoꝝ vſq; in diē ſepulture in ma
trem oīm. Siquidē mater oīm hoīm terra
eſt: ⁊ eadē oīm eſt ſepultura, ppꝛ qđ ille di-
cebat Nudus egreſſus ſum de vtero mñs
mee ⁊ nudus reuertar illuc. In pmiſſis au
tem vbis circa ſtatū hūane ɔditōis tria cō
ſiderāda ſunt. vicꝫ ingreſſus. pgreſſus. et
egreſſus. De pgreſſu pmittiꝛ Occupatio
magna cre. eſt. o. h. ⁊ iugū ⁊c. De ingreſſu
ſubiūgiꝛ. a die exitus de vētre mr̄is eorum
De egreſſu ɔcludiꝛ. vſq; ī diē ſepl'ture i. m.
om. Sane in q̄libet ſtatu graue iugū ſup fi-
lios ade imponiꝛ. graue quidē in ingreſſu
grauius in pgreſſu. grauiſſimū in egreſſu
Uñ merito pp'heta flebat dicēs Quare đ
vulua mr̄is egreſſus ſum vt videā laborez
et dolorē ⁊ ɔſumarenꝛ in ɔfuſione dies
mei. Formatus eſt eñ homo de terra: cōce
ptus in culpa. natus ad penā. Uere itaq;
occupatio magna creata eſt. o. h. ⁊ iugum
graue. ſ. f. a. Et beati qui occupanꝛ ī bonis.
miſeri q̄ in malis. beati q̄ q̄ iugū xpī por-
tant. miſeri q̄ iugū dyaboli. Hāc humane
ɔditionis miſeriā ɔſiderās eccl'ia gemit di
cens ī introitu Circūdederūt me gemitus
⁊c. in q̄bus vbis pp'heta recolit lapſuz hu
manū. Ne vero pre nimio dolore deſperet.
ideo ſtatim cōmemorat miſericordiā crea-
toris in graduali Adiutor ⁊c. Occupatio-
nem autē honeſtā ⁊ vtilē dñs indicit ī euā-
gelio operarios conducēs vt reddat illis

mercedem. In hōeſtam vero ꝛ inutilē do-
cet apl's in ī epl'a euitare Neſcitis īquit ꝙ
hi qui in ſta. cur. o. q. cur. ſed vnus accipit
brauiū. ſic currite vt com. ꝛc. ꝛ ſeq̄tur. Ego
aūt ſic curro nō q̄ſi in incertū ꝛc. In tractu
vero De profundis ꝓpheta inter iugū
ꝛ iugū diſtīguit Dicēs em̄ Si iniq̄tates ꝛc.
innuit iugū dyaboli. d' quo ꝑ ꝓphā dicit
Computruit iugū a facie dei. Vn̄ mox ſub
dit Quia apud te ꝓpiciatio eſt ꝛc. Ecce iu-
gū xp̄i ſuaue de quo veritas inquit Iugū
em̄ meum ſuaue eſt ꝛ onus meū leue. In
ſumma aūt offi'm miſſe cōtinet afflictionē
in introitu. ieiuniū in oratiōe. bellū in epi
ſtola. auxiliū in gradualī. in euāgelio ī vi-
neā īducim̄. vbi cōpatimur ꝛ pregnabim'

De ſexageſima.

Eſt ſeptuageſimā

ſequit' ſexageſima. ſicut aūt ec-
cleſia celebrat ſeptuageſimam
in miſterio. q2 queadmodū filij iſr'l p fletū
exiuerūt ꝛ liberati ſunt poſt ſeptuagīta an
nos d' ſeruitute babilonica: ſic ꝛ ip̄a eccl'ia
de ſuitute dyaboli. cui oportet modo ſerui
re liberata eſt ſaltem ꝑ pn̄iam faciat ī ſep
tenario huius vite. Sic etiā in miſterio ce-
lebrat ſexageſimā. lʒ em̄ inſtituta fuerit ī re
demptione q̄ntar feriar ꝓut dictū eſt ſub
lxx. fuit tn̄ etiā īſtituta ꝓpter ſignificationē
qm̄ ſignificat tp̄s viduitatis eccl'ie ꝛ illius
merorē ꝓpter abſentiā ſp̄oſi q̄ pctōrib' ab
eſt per grām ꝛ viatoribus ꝑ hūanitatē pn̄tiā
Licet em̄ xp̄s nobis ſit pn̄s ſm diuinitatē:
iuxta illō Et ero vobiſcū vſq; ad ꝯſumma
tionē ſcl'i. tn̄ ſm qō eſt homo: in celo ē ſed'ē
ad dextrā p̄ris Nempe fructus ſexageſim'
viduis debet'. In ꝯſolatione aūt illius ab-
ſentie ſp̄oſi q̄ ad celū raptus eſt dant' eccle
ſie due ale. ſ. ſex operū miſericordie exerci-
tatio. ꝛ decalogi īpletio. Vn̄ ſexageſima ſo
nat ſexies decē. vt ꝑ ſex. ſex opa mīe. ꝑ decē
decalog' ītelligat'. Sexageſima em̄ ex ſena
rio ꝛ denario ꝯſtat. vt ſicut dn̄s poſt opera
ſex dierum bn̄dixit diei ſeptime. ſic poſt ꝑ-
fectionē operū decalogi ꝑueniemus ad be
atitudinē eternā. ꝛ dicet' nobis Venite bn̄
dicti ꝛc. Et ideo in ſexageſima legitur euā-
geliū Cū turba pluris. Lu c. viij. c. de ſemie
verbi dei. vt hoīes ſeminēt opa mīe ad bn̄
dam illā bn̄dictionē. Et q2 ſemē in plurib'
ſuffocat'. iō clamat alta voce in ītroitu Ex-
urge quare obdormis dn̄e ꝛc. In tertia ve
ro dn̄ica. ſ. q̄nq̄geſime oñdit ꝑ quē velit li-
berari. ſ. ꝑ deū. vn̄ ī introitu dic' Eſto mihi
in deū ꝓtectorē. Et q2 dn̄s ꝓpe ē oībus īuo
cantibus eū: ſeq̄t' liberatio in ſeq̄nti dn̄ica
vn̄ dicit in ītroitu Inuocauit me ꝛ ego ex-
audiā eū. Impoſſibile eſt em̄ q̄n ille libere
tur. q̄ apit ꝑ ꝯfeſſionē pctā ſua q̄ ſunt dolo
res ducētes ad īfernū. ꝛ dolet dolore ſatiſfa
ctorio ꝛ petit a dn̄o liberari. Q2 v'o pctā ho
minē a deo ſepāt. iō dubitādo dic' Exurge.
Itē dic' ter Exurge ī hodierno ītroitu ꝓp̄e
triplices filios. Primo em̄ clamat ꝑ filijs
q̄ tēptant' per aduerſa. ſed nō ſuccūbūt vt
ꝑ aulus. ꝓpter quos dicit p̄mo Exurge q̄re
obdormis. i. obdormire videris. nō exaudi
endo vel liberādo. ꝛ hoc facit dn̄o vt ꝓbē-
tur ꝛ examinent' in igne tribulationis. pu-
riores em̄ exierūt tres pueri d' fornace regis
babilōis q̄ʒ intrauerūt. Vn̄ non dormit ſic
hēt' hiere. j. Vigilantē v'gā ego video. ꝛ di
cit dn̄s ſtatim Bene vides q2 vigilabo ego
ſuꝑ gregē meū ꝛ ſuꝑ filios meos. ps. Ecce
non dormitabit neq; dormiet qui cuſtodit
iſrael. Et quantū ad iſtos dic' poſtea Obli
uiſceris tribulatiōis nr̄e: q2 ſingl'a ſingl'is
debent reddi. Secūdi filij ſunt q̄ in pugna
cadūt. ꝛ ꝓpter iſtos dicit eccl'ia Exurge ne
repellas in finē. quare faciem tuā auertis:
q. d. Oſtende faciem tuam ꝛ reuertet' ad te
Tertij filij ſunt qui per blanda temptant'.
nec ſuccumbunt. ſed quia aduerſa non tole
rant: periculū eſt ne ꝓſpera eos frangāt. ꝛ
propter hoc dicūt Exurge dn̄e adiuua nos
Propter omēs ſequit' Et libera nos. De hʒ
etiam in dn̄ica ſequēti dicet' Epiſtola vero
Libenter ſuffertis. j. ad Cor. xj. c. hortatur
nos vt queramus dominū ꝛ deſpiciamus
et ſuſtineamus leſores. ꝛ tanq̄ʒ hoc cogno
ſcētes dicimus r'nſoriū Sciāt gētes qm̄ ꝛc.

Tractus oſtẽdit terrã cõmotã.pſciẽtia peccatorum. In euãgelio ergo ſemẽ iacimus qm in.lxx.in vineã inducti ſumus. Eſt aũt euãgeliũ Exijt qui ſeminat ꝛc̃.ꝛ hic fuit beatus paulus qui ſeminat ſemen.i.vbũ dei Et ꝓpꝰ hoc fit hodie ſtatio apud ſctm̃ paulũ.Et inde eſt ꝙ in fine collecte huius diei dr̃ Doctoris gentiũ ꝛc̃.Sepe eñ ſm̃ ſtationes officia ordinant̃ vt hodie.Quia eñ ſtatio eſt ad ſctm̃ paulũ:ideo de eo fit mentio in collecta.Et eodẽ modo in quĩta feria añ Letare hierl'm.ꝛ ĩ ſabbato ibi ſeq̃nti vt ibi dicetur Protendit̃ aũt ſexageſima vſq₃ ad quartã feriã poſt paſcha in qua cãtat̃ Uenite benedicti filij pr̃is mei.q2 illi qui ĩ opibus miſericordie ſe exercẽt audiẽt illd' Uenite bñdicti ꝛc̃.vt ip̃e teſtat̃:ꝛ tũc ſpõſe ianua aperietur:ꝛ ſponſi amplexu fruetur. Unde in epiſtola ammonetur vt ad inſtar pauli tribulationẽ de abſentia ſponſi patienter expectet. In euangelio vt ſeminationi bonorum operum ſemper inſiſtat ꝛ q̃ quaſi deſperans clamauerat Circundederunt me ꝛc̃.nunc ad ſe rediens petit in officio in tribulationibus adiuuari ꝛ ab ipſis eripi dicens Exurge ꝛc̃.

De quinquageſima

Equitur de quinquageſima. In p̃mis aũt notãdũ ꝙ multiplex eſt q̃nquageſima ſcʒ dieꝝ.annoꝝ.pſalmoꝝ.pſonaꝝ.ꝛ denarioꝝ.Quĩquageſima dierũ triplex ẽ.Una a dñica iſta vſq₃ ad diẽ paſche.Alia a paſcha vſq₃ ad penthe.de qua dr̃ ĩ ꝯcilio aurelian̄.vt añ paſche ſolẽnitatẽ nõ q̃nquageſima ſupplẽdũ eſt.q2 illa ſeruat̃ poſt paſcha:ſed quadrageſima teneat̃.Tertia ab octaua paſche.i.a ſabbato ĩ albis vſq₃ ad ſabbatũ poſt pẽthe.Prima eſt penitentie afflictõis ꝛ abſtinẽtie.tũc eñ hoĩes abſtinent a carnibꝰ ꝛ cõtinẽt a luxurijs.Secũda eſt leticie ꝛ exultatõis.Tertia figure ſiue glorie ꝛ glificationis.Figurat eñ octauam etatẽ vbi vtraq₃ ſtola ſcʒ anime ꝛ corporis induemur:ꝛ inde eſt ꝙ duo all'a ĩ illa q̃nquageſima cãtamus.Quinquageſima quoq₃ pſalmoꝝ triplex eſt.ꝛ tres ſtatꝰ xp̃iane religionis ſignificat.p̃mus eſt penitẽtie.ſecũdus iuſticie.tertius laudis vite eterne.ideoq₃ p̃ria terminat̃ in pſalmo Miſerere mei deus.Secunda in pſalmo Miſericordiã ꝛ iudiciũ.Tertia in Omis ſpũs laudet.qđ eſt in fine pſalmi Laudate dñm de celis.He tres q̃nquageſime ſignificant dies diluuij.Tot eñ diebus fuit aqua ſup faciẽ terre ſcʒ centũ q̃nquaginta.Ideo ergo tres q̃nq̃geſimas pſalmoꝝ cantamus:vt deus a tali diluuio ꝛ ab omni periculo nos defendat.In q̃nquageſima vero annoꝝ erat annus iubileus qui quĩquageſimus erat.tanta eñ erat ſeptenarij celebritas:ꝙ ſeptia dies celebrabat̃ ſcʒ ſabbatũ.ꝛ ſeptima ſeptimana vt penthe.ꝛ ſeptimus menſis vt ſeptember.ꝛ ſetenarius annus vt iubileus in quo omẽs ſerui liberabãtur.Si vero aliquis eſſet q̃ nollet liberari ſed remanere ĩ ſeruitute domini ſui/ducebatur ad poſtes tabernaculi vel templi ꝛ perforabatur eius auris cũ ſubula:quod erat ſignũ ſeruitij:nec deinceps manumittebatur etiam ſi vellet.Itẽ omnia que tellus ex granis ex eo anno ꝓcreabat/oĩbus erant cõmunia.nõ eñ colebatur illo anno.Oĩa etiã debita illo anno remittebãtur.ꝛ poſſeſſiones alienate reſtituebantur.prout ſub penthe.dicetur.Unde iubileus remittens vel initians interp̄tatur.per quã recte penitentia figurat̃:per quã vera libertas tribuitur ꝛ a dyaboli ſeruitute liberamur.per eam enĩ peccatoruʒ debita remittuntur ꝛ hereditas eterna atq₃ celeſtes manſiones reſtituuntur.Quinquageſima ergo penitentie tẽpus ꝛ remiſſionis ſignificat.Inde eſt ꝙ hoc tempore pſalmus Miſerere mei deus qui eſt quinquageſimus.ꝛ eſt pſalmus penitentie ꝛ remiſſionis frequentatur ꝛ legitur.ꝛ cantat̃ de diluuio.Nam ſicut per diluuium mundus purgatus eſt a malis hominibus:ita per penitentiaʒ purgatur microcoſmus.i.minor mũdus.ſ.hõ a vicijs ꝛ criminibus

Rurſus q̄nquaginta dies in penitẽtia du
cimus vt in q̄nquaginta ſeq̄ntibus dieb⁹
ſcꝫ a paſcha vſqꝫ ad pẽthe. quos ĩ leticia ſu
mus acturi nõ excedamus q̄n ĩ die pẽthe.
ſpũſſcti grãm ſuſcipe mereamur. Finit̃ eñ
q̄nquageſima ĩ die paſche: qꝛ pnĩa ad no-
uitatẽ vite reſurgere facit. De q̄nquageſi-
ma pſonaꝝ ſermo habet̃ in Geñ. Abraam
queſiuit a dño ſi .lxx. boni eſſent in populo
nunq̄d parceret̃ eis. imo dixit dñs. poſtea
de ſexaginta ⁊ q̄nquagĩta. ⁊ ſic vſqꝫ ad de
cem. De q̄nquageſima denarioꝝ habetur
ſermo in euãgelio vbi agit̃ de duobus de-
bitoribus: quoꝝ vnus tenebat̃ centũ dena
rios. ⁊ alius q̄nquaginta. ſꝫ de ea nil ad p̃-
ſens. Dĩ aũt q̄nquageſima q̄ſi q̄nquies de
cem: ſignificãs tp̃s remiſſionis vt dictũ eſt
Quĩquagenarius eñ numerus cõſiſtit ex
quinario ⁊ denario ĩ ſe multiplicatis. Nã
qui op̃a q̄nqꝫ ſenſuũ corporis p decem legis
mandata moderatus fuerit/ ſecure dicere
poterit/ q̄d in vltimo die q̄nquageſime ſcꝫ
in paſcha cãtat̃ ſcꝫ Reſurrexi ⁊ adhuc tecũ
ſum ⁊c̄. Et nota ꝙ theleſphorus ⁊ grego.
pape ſtatuerũt vt clerici ĩcipiant a q̄nqua
geſima ieiunare. Inſtituta eſt q̄nquageſi-
ma p̃mo ꝓpter ſuppletionẽ. vt videlꝫ ſup-
plerẽtur dies dñicí q̄ de ieiunio quadrage
ſime ſubtrahunt̃: ⁊ ſic .xl. diebus ieiunare
tur. ꝓut ſub ſeptuageſima eſt dictũ. Secũ-
do ꝓpter ſignificatõeꝫ. qꝛ ſignificat tẽpus
remiſſionis vt p̃miſſum eſt. Tertio ꝓpter
rep̃ſentatõem: qꝛ nõ ſolũ tẽpus remiſſiõis
ſignificat: verũ etiã ſtatũ beatitudinis rep̃
ſentat. Nam in q̄nquageſimo anno ſerui
efficiebant̃ liberi vt p̃miſſum eſt. ⁊ q̄nqua
geſimo die a die agni ĩmolati lex data eſt.
et in q̄nquageſimo die a paſcha datus eſt
ſpũſſctũs. ⁊ ideo hic numerus ſtatũ beati-
tudinis rep̃ſentat: vbi erit adeptio liberta
tis ⁊ cognitio veritatis ⁊ pfectio caritatis.
Matutinale hui⁹ diei offĩm eſt de diluuio
vt eccleſia ĩcutiat timorẽ filijs ſuis ne pec-
cent per luxuriam. ſicut ĩ miſſe poſtcõione
ne peccẽt p gulã. Et qꝛ hec duo vicia maxi
me dñant̃ in illo tp̃e ideo agit de diluuio.

per q̄d pnĩa deſignat̃ vt p̃miſſuꝫ eſt. Sꝫ ne
timor nimis deſpare faciat dicit rñſoriuꝫ
Ponã arcũ meũ in nubibus celi in ſignũ
federis: q̄d exponit̃ allegorice de xp̃o vel d̃
quolibet ſancto ſc̃m ſuũ modũ. Arcus eñ
ille quãto magis ad celũ eleuat̃ tãto magis
ad terrã deprimit̃. ita ſctũs hõ quãto magis
eleuatus eſt ad celeſtia tãto magis ſe hũili
at. iuxta illud Quãto maior es humilia te
in oĩbus. Itẽ arcus iſte eſt ſignũ federis. ſi
militer ⁊ xp̃s. vñ in p̃s. Reſpice ĩ faciẽ xp̃i
tui. Et ſancti etiã ſunt federis ſignũ. qꝛ poſ
ſunt iram dei tenere ſicut fecit moyſes. Itẽ
arcus ipſe portentũ eſt: ita ⁊ ſancti: qꝛ ſi do
minus ita ſuos affligi pmittit: quid erit de
malis. vñ legit̃ in eccl̃iaſtico. Vidit arcũ ⁊
ſanctũ ⁊ bñdixit q̄ fecit illũ. Notandũ aũt
eſt ꝙ p̃mo cantant̃ quedã reſpõſoria de di
luuio. ſecũdo quedam de obediẽtia abrae-
poſtremo de ceco illumĩato. ad notandũ ꝙ
q̄ per pnĩam pctã ſua diluerit ⁊ mandatis
dñicis vt abraã obedierit/ a dño plene illu
minari merebit̃. Porro in officio miſſe ec-
cleſia rogat deũ ⁊ ĩuocat ꝓ filijs ſuis affli-
ctis dicẽs ĩ ĩtroitu Eſto m̃ in deũ ꝓtectorẽ.
Poſtea v̓o ꝓ lapſis ⁊ dic̃ Et in domũ refu
gij ⁊c̄. ⁊ cauſam ſubdit. i. per fidẽ cuꝫ dicit
Quĩ firmamentũ meũ ⁊c̄. Tertio ꝓ tẽpta
tis in ꝓſpitate exiſtẽtibus cũ dicit Et ꝓpt
nomẽ tuũ dux mihi eris ⁊ enutries me. De
hoc etiã in p̃cedẽti dñica dictũ eſt. Sequit̃
verſus de ſpe. q. d. qꝛ merito ſpei dabis mi
hi hoc. In te dñe ſpaui. Orõ ꝓ afflictis eſt. ſ.
Preces noſtras queſumus exaudi dñe ⁊c̄.
Ep̃la eſt de caritate. j. ad Cor. xiij. c. Si lin-
guis hoĩm loquar. q. d. oĩs ꝟtutes eo mõ
quo haberi poſſunt ſine caritate nihil va-
lent ad vitam eternaꝫ. Et ponit ibi .xv. gra
dus ex quibus peruenitur ad templum ce
leſte. Primus gradus eſt Caritas patiens
eſt. Secundus/ benigna eſt. Tertius/ non
emulatur ⁊c̄. Deinde ſequitur commenda
tio caritatis. Caritas nũq̄ꝫ excidit. Quoni-
am autem non poteſt homo habere carita
tem niſi fiant mirabilia. maius eſt de ĩpio
facere piũ q̄ꝫ creare celum ⁊ terram. Ideo

ſequitur reſponſorium. Tu es deus qui fa
cis mirabilia. Vſus eſt Liberaſti ī brachio
tuo. id eſt xp̄o per fidem xp̄i. ⁊ ſequitur trac
tus Jubilate. Cuius verba videtur eſſe cō
tra illud quod per tractum ſignificatur. ſcꝫ
dolores per quos eccl'ia trahit vitam miſe
ram. Sed dic ꝙ iubilatio ſeu exultatio non
eſt contrarium tractui. qm̄ homo beatus ī
ipſis miſerijs exultat. ⁊ etiam quando ho
mo liberatus eſt in ipſis miſerijs gaudet.
Vn̄ in actibus apl'oꝝ. ibāt apl'i gaudētes
⁊c. Et illud ſalomōis Cor quod nouit ama
ritudinē aīe ſue. ī gaudio eius nō miſcebit
extraneus. i. dyabolus h' eſt ſup oē gaudiū
Euāgeliū ē d' fide paſſiōis ⁊ reſurrectionis
Ecce aſcēdimus hieroſolimā ⁊c. Luc. xviij.
c. Et quia per fidē ceci illuminant. ideo ſtā
tim ſequit ceci illuminatio. qui valde ſapi
enter petijt dicēs. Dn̄e vt videam. q2 viſio
erit tota merces. Offertoriū ſil'r eſt de fide.
Bn̄dictus es dn̄e ⁊c. ⁊ aduerte q2 in euāge
lio cecus petitionē geminat dicēs bis. Fili
dauid miſerere mei. Et in offertorio ſil'r ec
cleſia gr̄as d' illumiātione vtriuſqꝫ ppl'i du
plicat dicēs bis Bn̄dictus es dn̄e. ⁊ ī alijs
etiā verbis magis ac magis dupliciter illu
minari poſtulat dicens etiā bis Doce me
iuſtificationes tuas. Vel bis dicit iuſtifica
tiones tuas propter viam teſtimoniorum
⁊ veritatem mandatorum. Poſtcommūio
ſcilꝫ Manducauerunt ⁊ ſaturati ſunt ni
mis. eſt de tp̄e. vt ad memoriā reducam⁹
qd' di' de iudeis. Adhuc eſce eorum erant ī
ore ipſoꝝ. ⁊ ira aſcēdit ſuper eos: q2 cū cōe
derant vſqꝫ ad nauſeā ſtatim deū ad iracū
diā ꝓcitauerūt. vt vicꝫ incutiat nobis tīor:
ne ꝑ gulā offendamus deū ſicut iudei. hoc
aūt facit eccl'ia. q2 tūc ſolēt hoīes magis ī
tēdere gule ꝓpt carniſp2uiū qd' īminet. d'
qbus dicit grego. ꝙ relīquēdi ſunt ſuo īge
nio cū venia. ⁊ ideo bn̄ competit huic diei
Pōt etiā ⁊ alit dici ꝙ tria ſunt neceſſaria q̄
ꝓponunt nobis in epl'a ⁊ in euangelio. ad
h' vt opa pn̄ie q̄ ꝑ q̄nquageſimā figurant
ſint pfecta. ſ. caritas q̄ ꝓponit in epl'a Me
moria dn̄ice paſſionis. ⁊ fides q̄ ītelligitur
per ceci illuātionē. ⁊ hec ꝓponunt in euā
gelio Vera fides ſine qua nemo deo place
re pōt. opa facit acceptabilia. mēoria paſſi
onis reddit facilia. caritas facit eſſe ꝯtinua.
⁊ ſic eccl'ia p̄mo deſperās clamauerat Cir
cūdederūt me ⁊c. ⁊ poſt ad ſe rediens adiu
uari petebat. ita hiciam cōcepta fiducia et
ſpe venie ꝓpter pn̄iam / quaſi dn̄m tenen
do orat ⁊ dicit. eſto mihi ⁊c. Vbi petit q̄ ſit tu
or. ſ. ꝓtectionē illis q̄ ſunt ī aduerſis. firma
mētū illis q̄ ſunt in gr̄a. refugiū illis q̄ ſūt
in culpa. ⁊ ducatū illis qui ſunt in ꝓſperis.
Epiſtola vero nos ponit in expeditione ar
mis muniri docens Tractus triūphatori
militie nos docet ſeruire ei quidē q̄ nos fec
nō ei cui nos vendidimus. Et nota euāge
lioꝝ ꝯſeq̄ntiā rationabiliter ordinatā. naꝫ
in lxx. vineā colimus in. lx. agrū ſeminam⁹
ſiue ſemen ſpgimus. in quīquageſīma fru
ctum lucis in ceco illuminato colligimus.

De feria quarta in capite ieiuniorum.

Poſt quīquageſimaꝫ
ſequit quadrageſima. que ē nu
merus ſpālis penitētie. ī qua ie
iunat eccl'a ⁊ penitet de pctīs ſuis. Per pe
nitētiā eīn q̄ in quadrageſima pficit puēit
ad q̄nquageſimā. i. ad anū iubileū. h' eſt ad
remiſſionē pctōꝝ. vt ꝓmiſſum eſt. Incipit
aūt quadrageſima a dn̄ica ſeq̄nti in q̄ can
tatur Inuocauit me. Sed in hac feria q̄rta
ieiuniū inchoat. vt iaꝫ dicet. Btūs petrus
p̄mo inſtituit ieiuniū q̄drageſime āte paſ
cha. Nec vacat a miſterio. ꝙ quadraginta
ſex diebus a capite ieiunij vſqꝫ ad paſcha ī
abſtinētia ſumus. Nam poſt babilonicaꝫ
captiuitatē quadragintaſex ānis edificatū
fuit tēpluꝫ dn̄i. Vnde ⁊ nos poſt captiuita
tem babilonis ideſt confuſionis viciorum
quadragitaſex diebus per abſtinētiā ⁊ bo
na opera noſipos templum deo edificam⁹
Quare aūt quadraginta diebus ieiunetur
⁊ quare dicitur quadrageſima. ſub domi
nica ſequēti dicetur. Sane ieiunium q̄dra
geſime cōmēdatur ab īſtitutore ⁊ a tribus
tēporibus ⁊ pſonis q̄ in illis ieiunauerunt.

Rursus ieiunia ideo sunt instituta: qm̄ i le
ge p̄ceptū erat decimas deo ⁊ p̄micias de oī
bus bonis reddi. Uñ ⁊ nos idipm facere
debemus: ⁊ etiā de nobisipsis. s. de corpe ⁊
de mēte ⁊ de tēpore. De his ⁊ alijs ieiunijs
dictū est sub quarta feria tertie hebdoma-
de aduētus. Siquidē de nobis decimas ⁊
p̄micias deo offerimus / qn̄ bonū opamur
In quadragesima soluit decima dieꝝ. qm̄
ſm Greg. a p̄ma dñica quadragesime vsq;
in pascha sex hebdomade cōputant. quo-
rum dies sunt. xlij. Ex qbus dum sex dies
dñici subtrahūtur / de ieiuniis remanēt tm̄
xxxvj. dies abstinētie. q̄ sunt quasi decima
anni. Ut ergo numerus quadraginta die
rum qbus xp̄s ieiunauit impleat / recipiū
tur ex institutōe Greg. pape quattuor dies
p̄cedētis hebdomade: vicȝ quarta quinta
sexta ferie ⁊ sabbatū. Et ſm hoc dī quadra
gesima quasi quattuor cū decima. qm̄ tri-
gintasex diebus q̄ sunt decima adduntur
quattuor vt p̄missū est. quoꝝ p̄mus ē san
ctificationis ⁊ mūdatōis: q2 tūc tam aīam
q̄ȝ corpus mūdam⁹ cineres capitibus asp-
gentes. Reliqui tres sunt de p̄micijs dieꝝ
que soluūtur in quattuor tp̄ibus anni. Sȝ
cum trigintasex dies p̄dicti sint decia trecē
torum sexaginta dieꝝ tm̄. ⁊ annus pstet ex
trecētis sexagintaqnq; diebus ⁊ sex horis.
patet q2 cū ieiunamus trigintasex dies ra-
tione decime tēporis remanēt qnq; dies ī
decimati ⁊ sex hore. Sed de illis ieiunam⁹
quattuor dies p̄cedētis hebdomade vt sa
cer numerus cōpleat vt p̄missum est. Sed
ſm hoc adhuc remanēt triginta hore inde
cimate. vicȝ vnus dies q̄ ptinȝ. xxiiij. horas
et sex hore. Sed pōt dici q2 p decima illius
tp̄is in sabbato sancto tardius cenamus.
vel forte propter hoc dīe illa tardius scȝ de
nocte missa celebrat. vt dictū ē ī p̄hemio
quarte partis. Nos vō pūinciales ieiuni
uȝ quadragesime ī p̄cedēti scd̄a feria īcho
amus. ⁊ sic duos dies plus ceteris nationi
bus ieiunamus. ⁊ hoc nō solū ppt̄ quādā
honestatē. vt vicȝ sic biduo purificati in qr
ta feria sacrū ieiuniū inchoemus. verūetiā
p eo q2 quadragesima in magno die iouis
cene terminat. ꝓut ibi sub ti. septuagesime
dictū est. Ultimos q̄ duos dies non ratiōe
quadragesime. sȝ ppter causam ibi dictā
et ppter eoꝝ sanctitatē ieiunamus. Clerici
etiā in qnquagesima ieiuniū īchoare tenē
tur. ꝓut ibi dictū est. Quidā aūt dixerunt
q2 p̄missi quattuor dies addunt alia d̄ cau
sa. vicȝ tres p tribus diebus quattuor tem
poꝝ q̄ in quadragesima ptingūt. quartus
p vigilia pasche quā ieiunare debemus.
sed p̄missa ratio verior est. Sed cū in qua-
dragesima imitemur ieiuniū xp̄i vt p̄mis-
sum est: ⁊ ip̄e statim post baptismū. s. post
epiphaniā suū ieiuniū inchoauerit. queri
tur quare hoc tēpore ieiuniū inchoamus ⁊
illud cū pascha cōtinuamus: ⁊ nō eo tēpe
quo ip̄e ieiunauit: cū ip̄ius actio nostra de
beat esse instructio. Ad qd̄ quadruplex est
ratio. Prima q2 in quadragesima rep̄sen-
tamus pp̄lm isrl̄ q̄ fuit quadragita annis
in deserto ⁊ statim post celebrauit pascha.
Secūda q2 hoīes tp̄e verno naturalit̄ ad
libidinē cōmouent: ad quā restringendā
institutū est hoc tp̄e ieiunari. Tertia q2 xp̄i
passioni resurrectio cōtinuat. igit̄ rationa
bile fuit vt afflictio nostra ptinua esset pas
sioni saluatoris. Cum enī ip̄e p nobis pas
sus sit ⁊ nos ei cōpati debemus vt ita tan
dem cōregnemus. ⁊ post passionē statī re
surrectio subsequat. iuxta illud ap̄li. Si cō
patimur ⁊ cōregnabimus. Nā ⁊ egrotus
magis affligitur cum approximat sanitati
Quarta q2 sicut filij israel p̄usq̄ȝ agnuȝ co-
mederēt se affligebāt ⁊ lactucas agrestes. i.
amaras comedebāt. ita ⁊ nos p p̄nīe ama
ritudinē debemus p̄us affligi. vt statī post
digne possimus comedere agnuȝ vite scȝ
corpus xp̄i: vt sic mistice capiam⁹ pascha
lia sacramēta. Porro in missis quadragesi
malibus freqn̄tat Humiliate capita vr̄a deo
eo q2 illo tp̄e diabolus magis īpugnat nos
vn̄ deū humiliter orare ⁊ nos sibi humiliare
debemus. ⁊ vt nos sub omipotētis dei ma
nu humiliemus. Dr̄ etiā Flectamus genua.
de q̄ dictū ē sub. iiij. pte sub ti. de salutatōe

Et eſt ſciendũ q Flectamus genua. ⁊ Hũi-
liate capita ſeſe comitant ⁊ neutrũ dr ĩ do
minica die. Nã vt ait grego. Qui in dñica
die genua flectit/deũ reſurrexiſſe negat. p
pter multas quidem cauſas/orãdo nos ad
terrã pſternimus. put dictũ eſt in quinta
parte ſb pma. Dicit etiã oõ ſup ppl'm poſt
humiliate capita veſtra ⁊c. ppter tẽporis
ſanctitatẽ: ⁊ ad notandũ q in hac vita pro
nobis eſt orandũ vt in futuro audire mere
amur a dño Venite bñdicti patris mei ⁊c.
Que quidẽ oõ eſt vicaria ſancte cõionis.
Olim enĩ oĩs cõicabãt. ⁊ cõicaturos dya
conus ad flectẽdũ genua ĩuitabat. Nũc ve
ro q multi ſuſcipiunt corpus dñi indigne
p cõione ytimur oõne/dyacono ſicut prius
ſuo fungẽte officio ⁊ dicente Hũiliate capi
ta vra deo: q quicũq hũiliauerit ſe exaltabi
tur. ⁊ qſquis hic bonis actibus bñdicetur
eterne bñdictioni poſtmodũ aſcribet. In
hac ergo oõne ſacerdos milites xpi pugne cõ
mẽdat ad dimicandũ ↄtra hoſtẽ antiquũ
et inſidias ĩimicoꝝ. ⁊ ideo pmunit eos per
miniſtrũ armis humilitatis dicẽs Hũilia
te capita vra deo. ⁊ ſic tandẽ capitibus hu
miliatis/qſi ↄfirmãs eos infundit ſup eos
ptectõem ſue bñdictõis. ⁊ hoc magis ĩ ſe-
ptuageſima: qm aduerſarius nr tunc ſolici
tus circuit querẽs quẽ deuoret. Secũdo in
pma collecta genua flectimus ĩ poſtulati-
onem iuſticie: q eſt neceſſaria ĩ pſenti vita.
In vltĩa vo reuerẽter inclinamus in gra-
tiarũ actõem p diurno denario vite future
Tertio in pma collecta flectimus genua p
pugna pſentis vite afflictõem laboris ⁊ cõ
tinẽtie oſtẽdẽtes. In vltima vero q eſt pro
grarũ actõe caput humiliamus: p qd mẽ-
tis hũilitas deſignat. q in eterna vita oĩs
labor excludet: ſed hũilitas ſp ſtabit. De h
dicet ſub ſabbato pme hebdomade qua-
drageſime. Itẽ in fine miſſe dr Bñdicam⁹
dño. de quo dictũ eſt ĩ quarta parte ſub ti.
de oõne nouiſſima. Hoc etiã tpe cortine ĩ
eccl'ia ſuſpẽdunt d quo dictũ eſt ĩ prĩa pte
ſub ti. d picturis. Porro eccl'ia his diebus
in magno certamĩe ↄſtituta ĩ qdrageſima
freqntat pſalmũ Qui habitat. q pſalmus
ille ĩformat ĩ certamine poſitos ſpez ſuã in
dño ponere ⁊ oẽ adiutoriũ ab eo depoſce-
re. d q ſub dñica ſeqnti dicet. Hoc tpe dya
conus caſulã ſup humeꝝ portat. d q dictũ
eſt ĩ ſcda pte ſub ti. de dyacono. Ab hac qꝫ
qrta feria vſqꝫ ad dñicã palmaꝝ dr oĩ die
pfatio de ieiunio: etiã ĩ dñicis diebus apd
quoſdã. In illa vo dñica ⁊ ſeqntib⁹ diebus
dr pfatio d paſſiõe. Sꝫ videt eſſe ĩcõgruũ
q ĩ dñicis dieb⁹ cãtet pfatio d ieiunio cũ ĩ
illis nõ ieiunet. Et iõ qdã dicũt ĩ illis quo-
tidianã pfatõem. Sed lꝫ nõ ieiunet nũero
ieiunat tñ qualitate. i. ĩ cibo qdrageſimali
ſicut in aliis diebus. In qbuſdã tñ eccl'iis
incipiũt dicere pfatiõez d paſſione ĩ dñica
de paſſiõe. Et in qbuſdã etiã dicũt pfatõez
de ieiunio vſqꝫ ad quartã feriã añ paſcha.
Verũ lꝫ vt pmiſſum eſt/qdrageſimali ieiu
nio qd incipit in dñica qdrageſime ſuper-
additi ſint quattuor dies: ſolẽnitates tñ of
ficii quadrageſimalis tpis incipiũt ĩ eadẽ
dñica ſicut prius ⁊ nõ añ: nec ĩ hoc ĩmutatio
facta fuit: quãqꝫ potius ex incuria qꝫ ex cer
ta ſciẽtia hoc ↄtigiſſe credat. Nã idẽ debe
ret eſſe caput ieiunii ⁊ officii. ⁊ ſm hoc vi-
detur q ĩ dictis quattuor diebus deberẽt
immediate poſt miſſam dici veſpe. Circa
qd notãdũ ẽ q qdrageſimale tps eſt luct⁹
et pnĩe tps. penitẽtes aũt dũ ↄuertunt ad
xpm/a tenebris ad lucẽ trãſeũt. Veſptinũ
vo tps ppter defectũ ⁊ obſcuritatẽ impfe
ctionẽ deſignat. q ergo penitẽtes nõ impfecti
oni ⁊ defectui ſꝫ potius pfectioni ⁊ luci ve-
ritatis inſiſtũt. idcirco ↄueniẽter qꝫtuꝫ ad
veſpas dictũ tps lucis ex inſtitutiõe gabi-
loñ: ↄcilii puenit: vt ſic ſtatim poſt miſſam
dicantur que al's circa noctis tps ↄſueuẽ-
rãt dici. Hoc tñ qttuor pdictis dieb⁹ pcedẽti
bus nõ fuat q dieb⁹ qdrageſimalib⁹ ſup-
additi ex alia cã fuerũt. vl' põt dici q q qdra
geſimali tpe ppt diſpoſitõez ad paſchalez
ſolẽnitatẽ ⁊ correctõez delictoꝝ pteritoꝝ ſã
ctiorib⁹ opib⁹ ĩſiſtẽdũ ẽ: iõ puiſũ ẽ vt eo tpe
q fuam⁹ illa ieiunia plures oõnũ ſupplica
tiões ieiunii agam⁹: ⁊ ppt h nõ ſolũ alias

horas verũetiã veſpas ante cibũ dicimus
Predictis tñ quattuor diebus hoc nõ ſer/
uatur/ad repñtandũ pmariã diſpoſitio
nem penitẽtiũ q̃ in ſuis pmordijs nõ poſ/
ſunt tot ſanctitatis obſeruantijs inſudare
Hoc tpe dr̃ ad horas caplm Cõuertimini.
ioel.ij.c.⁊ illud Inter veſtibulũ.qd̕ eſt ibi
dez.⁊ illd̕ Clama ne ceſſes.eſa.lviij.c.⁊ illd̕
Derelinquat impius.eſa.lv.c.⁊ illd̕ Frãge
eſurieñti.eſa.lviij.c.Sane hec quarta feria
q̃ttuor pͥuilegijs inſignit̃. Primũ eſt q: ta
li die incipimus ieiunare qd̕ fit quadrupli
ci rõne. Prĩo ꝓ eo ꝙ xp̃s legit̃ quarta feria
ſuũ ieiuniũ ĩchoaſſe. Qd̕ inde videt̃: q: na
tus eſt die dñica.⁊ ſi q̃s diligenter cõputet
annos ex tũc vſq3 ad triginta ſm rõnes cõ
poti/ĩueniet eũ ĩ tertia feria fuiſſe baptiſa/
tum.⁊ ſeq̃nti die intrãs ĩ deſertũ ĩchoauit
ieiuniũ. Secundo ideo in quarta feria ieiu
nium inchoamus.q: in quarta etate ſalo/
mõ tẽplũ edificauit.⁊ nos quaſi fundamẽ
tuz illius tẽpli qd̕ ex nobis extruit̃ iacimus
ieiunãdo vt ĩ paſcha templũ dñi eſſe poſſi
mus.vñ apl's Tẽplũ dei ſanctũ eſt qd̕ eſtis
vos. Tertio ideo in quarta feria ieiunium
incipit.cũ eñ eccl'ia in diebus dñicis qua/
drageſime nõ ieiunet ꝓpter gaudiũ qd̕ hz
de reſurrectõe dñi q̃ ĩ illo die facta eſt: in q̃
reſurrectõe dñs legit̃ bis comediſſe/ſemel
cũ diſcipulis eũtibus in emaus.⁊ iter̃ qñ
intrauit clauſis ianuis ad diſcipulos:⁊ at/
tulerũt ei partẽ piſcis aſſi ⁊ fauũ mellis.iõ
incipit ieiunare ab hac quarta feria antece
denti dñicã illã:q̃ ꝓpter hoc vocat̃ caput
ieiunij. De hoc etiã iam pmiſſuz eſt. Quar
to q: ſicut iam dicet̃/hoc tp̃e ad bellũ ꝓce/
dimus.ideo quattuor diebus huius heb/
domade ieiunamus:vt q̃ttuor armati vir/
tutibus.ſ.iuſticia.fortitudĩe.prudẽtia.⁊ tẽ
perãtia.q̃ttuor mala q̃ p pmũ parentẽ in/
currimus deploremꝰ.ſcz ꝙ de padiſo eiecti
ſumus.ꝙ in valle miſerie cibis ad moduz
iumẽtoꝝ ĩdigemus.ꝙ in ĩfernũ deſcẽdere
timemus.ꝙ ĩ patria cũ dño.nõ gaudemus
Quĩto vt defleamus q̃ttuor mala q̃ fecimꝰ
ſcz pctm̃ cogitatõis.opis.ꝯſuetudinis.⁊ lo
cutõis. Secũdũ pͥuilegiũ eſt.q: illa die au/
diũtur ꝯfeſſiones publice penitentiũ ⁊ eis
penitẽtie imponunt̃. Tertiũ.q: tũc cineres
capitibus aſpergunt̃ vt iaz dicet̃. Quartũ
q: die iſta fit ꝓceſſio/qualẽ p totũ annum
fieri nõ ꝯtingit.penitẽtes nãq3 tũc ab eccle
ſia cũ ꝓceſſione ⁊ cruce eijciũtur:⁊ ĩ die ce/
ne in eadẽ recipiũtur ſicut ſub illa die dice
tur. Proceſſionẽ quidẽ facimus.q: tũc ad
bellũ ꝯtra hoſtes incedimus.q̃ quaſi in ex
peditione a ſeptuageſima vſq3 tũc fuimus
Procedẽtes ergo cõtra hoſtes armis nr̃is
armamur.q̃ ſunt hũiliatio.orõ.afflictio.et
elemoſinaꝝ largitio. Hũiliatio ſicut iaz dr̃
eſt in cinere. Oratio q: tũc dicimus Parce
dñe ⁊c. Afflictio de qua in euãgelio. Cuz ie
iunatis ⁊c. Elemoſinaꝝ largitõ q̃ maxime
in hoc tp̃e freq̃ntanda eſt.vñ Abſcõde ele
moſinã in ſinu pauperis. Talibus itaq3 ar
mis armati ad bella ꝓcedimus.vñ collec/
ta huius diei ẽ Cõcede nobis oĩpotẽs dꝰ
pſidia milicie xp̃iane ſanctis inchoare ieiu
nijs ⁊c. Ceterũ hac die offm̃ vſq3 ad nonaz
differimus:nõ tm̃ q: dñs hora nona expi/
rauit:ſed etiam ꝓpter noſtrã caſtrimargiã
adeo nãq3 ventri dediti ſumus:ꝙ audita
miſſa ſtatim ad cibum curreremus:⁊ de ho/
ris parũ aut nihil curaremus. Unde in cõ
cilio gabilonẽ.dr̃ ꝙ ad miſſam curendũ eſt
et auditis miſſarum ſolennijs ⁊ veſperti/
nis officijs ac largitis elemoſinis/ad cibũ
accedendũ eſt. Hac etiam die benedicitur
cinis:⁊ in ſignum humilitatis capitibus
aſpergitur ſub his verbis Cinis es ⁊ in ci
nerem reuerteris. Quod dictum fuit ade.
Geñ.iij.c. Et iob penitentiam in fauilla et
cinere egit.prout legitur Job vltimo cap.
Et dominus ait In domo pulueris pulue
rẽ vos aſpergite. Mich.j.c. Item legit̃ iu
dith.iiij.c.ꝙ filij iſrael humiliauerũt aĩas
ſuas ĩ ieiunijs:⁊ erat cinis ſup capita eoꝝ
Et abraam inq̃t Loquar ad dñm meũ cuz
ſim puluis ⁊ cinis. Geñ.xviij.c. Et mardo/
cheus idutus eſt ſacco:ſpargens cinerẽ ca
piti ſuo. Heſter.iiij.capitu. Et filie ſyon con
ſperſerunt cinere capita ſua. Treñ.iiij.ca.

Et hinc eſt q ſicut ex libro pōtificali habet penitētes ⁊ morituri in ſignū penitētie et humilitatꝪ. ⁊ q terra ⁊ puluis ſint/ſe ī cinere vel ſolo ꝓſternūt ⁊ ciliciū induūt. Qđ ex veteri teſtamēto tractū eſt. Legitur em̄ eſa. lviij. c. q penitētes ſacco ⁊ cinere ſternūtur. Itē hiere. xxv. c. Aſpergimini cinere q꞉ cōpleti ſunt dies veſtri. Itē ione. iij. c. Rex niniue indutus eſt ſacco ⁊ ſedit in cinere. Itē tren̄. ij. c. Uirgines iherl'm accincte ſunt ciliciјs. Itē ī pſalmo. xxv. Induebar cilicio. Fit etiā hoc ad ſignificandū q ſicut in eiectiōe ade de padiſo/maledicta fuit terra in opere ſuo: ſic p humilitatē penitentie terra noſtra ſcꝫ liberū arbitriū nr̄m benedicitur per penitētiā vt nos ſpinas ⁊ tribulos: ſed dignos fructus pn̄ie germinet. Inuitātur autē oms ad penitētiā generaliter cū dr̄ in antiphona Immutemur habitu ⁊c̄. ieiunemus ⁊ ploremus ante deū ⁊c̄. Et oſtēditur cauſa quare hoīes debeāt ieiunare. ſcꝫ q꞉ dn̄o expectat eos ad pn̄iam/vn̄ introit' eſt Miſereris oīm dn̄e. ꝑpter penitentiaꝫ. et eſt ſapiē. xj. c. Oms etiā oꝛones quecūq dicūtur faciūt ad idē. In ep'la q̄ꝫ Conuertimini ⁊c̄. que eſt ioelis. ij. c. ad hoc īuitātur generaliter parui ⁊ magni ⁊ vtriuſq ſex'. vn̄ dicit Sanctificate ieiuniū. vocate cetū. ꝯgregate ꝑpl'm ⁊c̄. Sequit' rn̄ſoriū. Miſerere mei deus ⁊c̄. qđ reſpōdet ep'le: oſtēdēs triplicē effectū penitētie. ꝑmū q꞉ p eā habemus remiſſionē peccatoꝝ ⁊ collationē grē et cōculcatōem īnimicoꝝ. vn̄ ſequit' verſus Dedit in opꝓbriū cōculcātes me. Sequitur tractus Dn̄e nō ſm̄ pctā noſtra ⁊c̄. qui ſignificat laborē qui in pn̄ia habet'. ⁊ dicit' iſte tractus vſq ad dn̄icam de paſſione in ſecūda quarta ⁊ ſexta ferijs vt in diebus artiori ieiunio deputatis incepte penitētie memores oꝛones ieiunio cōbinemus. In euāgelio autē cū ieiunaueritis ⁊c̄. Math. vj. c. legit' de modo ieiunādi vbi dr̄ Tu autem cū ieiunas vnge caput tuū ⁊ faciē tuā laua. Quia omis penitēs debet vngi oleo ſpūali. qđ eſt iocūditas mētis. tanq̄ꝫ athleta ⁊ pugil dn̄i. ſicut habetur ī eccleſiaſtico Oleum de capite tuo non deficiat. Et faciē tuam laua. i. interiorē hilaritateꝫ exterius demōſtra ne videaris hoībus ieiunās. i. ſic ieiuna vt nō intēdas fauorē humanuꝫ ſꝫ ſolius dei. ⁊ pater tuus qui videt ī abſcōdito reddet tibi. Offerēda ē Exaltabo. vbi eſt gratiarū actio de impetrata remiſſione Cōmunio eſt Qui meditabit'. in qua eſt aliorum exhortatio de legis meditatōe. ⁊ conſonat euāgelio. quia meditari ī lege eſt theſaurizare in celo

De quinta feria

Sequitur de quinta

feria. Siquidē inuitati ſūt oms in p̄cedēti die ſicut ibi dictū eſt ad pn̄iam. ſꝫ q꞉ pn̄ia cōſiſtit in tribus. ſ. in oꝛone. ieiunio ⁊ elemoſina. ideo in tribus ſequētibus diebus agit de his tribus ⁊ p̄mo de oꝛone in hac q̄nta feria. ⁊ ideo incipit introitus Dū clamarē ad dn̄m. Fit aūt oꝛo ab aliquo q̄n̄q ꝓ ſe q̄n̄q ꝓ alio. Ut ergo oſtēdat' quātū valꝫ ab aliquo ꝓ ſe facta oꝛo: ſeq̄t' ep'la Egrotauit ezechias ⁊c̄. Eſa. xxxviij. c. in qua ꝓponit eccl'ia regē ezechiam in exemplo q̄ oꝛone ꝓ ſe facta impetrauit a dn̄o. xv. annos diebus vite ſue ſuperaddi. Ut etiā eccleſia oſtēdat quātuꝫ valet oratio pro alio facta legitur euangeliū Cū intraret iheſus. Math. viij. c. de centurione qui rogauit dn̄m ꝓ puero ſuo vt ſanaretur: quod impetrauit.

De ſexta feria.

A ſexta feria agitur

de ieiunio ⁊ oſtenditur quale ieiunium placet deo. ſcilicet ſpiritua le non carnale. vn̄ epiſtola agit de hoc Clama ne ceſſes ⁊c̄. Eſa. lviij. c. ⁊ poſt. Quare ieiunauimus ⁊ non aſpexiſti ⁊c̄. Et dn̄s reſpondet. Nunquid tale eſt ieiunium qđ elegi contorquere. quaſi circuluꝫ caput ⁊c̄. Quaſi diceret Non placet mihi tale ieiunium q aliquis ſe cruciet in tantū. ſed q diſſoluat faciculos impietatis. id eſt ab omni peccato abſtineat quod fit p caritatem. vn̄

ſequit̃ euangeliũ Audiſtis ⁊c̃. Math. v. c. agens de caritate. vbi dr̃: licet hoc in eccl'ia non legat̃ Dictũ eſt antiquis non occides ego autem dico nõ iraſceris

De ſabbato

In ſabbato agit eccleſia de elemoſina ⁊ de ſabbato. q2 per p̃miſſa tria. ſ. oñoes. ieiunia. ⁊ elemoſinas veit̃ ad ſabbatiſmũ mẽtis. vbi pena iaz facta q̃ ſpectat ad pñiam et pax q̃ ẽ q̃es ⁊ ſabbatiſmus mentis ſe oſculantur. i. ꝯueniũt Et ꝓpter hoc ſeq̃tur aperte in ep'la Eſaie. lviij. c. Si abſtuleris d̃ medio tui catenam pctõꝝ ⁊c̃. que ibi dẽ ſequũt̃ tũc vocaberis ſabbatũ dedicatũ ⁊c̃. q̃ ibidem ſequũtur. ⁊ hoc idẽ dr̃ in euãgelio Cũ ſero eſſet ⁊c̃. Mar. vj. c. vbi dr̃ de diſcip'lis laborãtibus in mari: p quos penitẽtes deſignant̃. q2 dñs aſcẽdit in nauiculã cuz eis et ſtatim facta eſt trãquilitas. Quia deo p̃ſente i corde hoĩs pacificat̃ aĩa ⁊ trãquillũ fit ibi. Hoc ſabbatũ licet habeat ep'lam et euãgeliũ ſicut nõnulla alia p anni circuluz nõ tñ eſt cantibus officiatũ. q2 ſm quoſdã nondũ erat ſolẽni ieiunio deputatum. Hodie vero ieiunam⁹ vt ad quietis eterne ſabbatum perueniamus.

De prima dominica quadrageſime

In hac dominica in qua cantat̃ Inuocauit me ⁊c̃. icipit quadrageſima que ſignificat tempus pñie ſpũalis. ⁊ vocatur dñica q̃ntana. q2 q̃nta eſt a paſcha. Quid autem ſignificẽt q̃nq3 dñice quadrageſime dictũ eſt in p̃ma parte ſub titulo de picturis. Dicta eſt autem quadrageſima licet in ea ſint quadragĩta duo dies vſq3 ad paſcha/ Primo q2 eccleſia non curauit de duobus diebus que in minutias nõ attẽdit ſed ſummaz numeri ponit: q̃uis ſit paꝝ plus vl' minus/ Secundo q2 quadrageſima nõ ꝓtenditur niſi vſq3 ad diẽ cene dñi: que eſt dies abſolutionis. Nam p quadrageſimã bene obſeruatã ⁊ per verã penitẽtiã ꝑuenit hõ ſpiritualiter ad cenaz agni. Unde in apocal'. Beatus qui vocatus eſt ad cenam nuptiarum agni. Et ſm hoc ſolum ſunt quadraginta dies/ Tertio q2 filij iſrael laborantes in deſerto quadraginta annis cibati manna: per quadraginta mãſiones venerũt in terram promiſſionis: quo etiã exẽplo quadraginta diebus a delicijs corporis abſtinẽtes/ verbis vite reficimur: orationi vacamus vt tãdem per xp̃m in terrã viuẽtium introeamus: ſicut illi p ieſum naue. i. perioſue in terram ꝓmiſſionis introducti ſunt. Ideo autẽ ſm Hieronimũ ſunt in ea quadragintaduo dies. quia dñs venit ad nos per. xlij. generatiões/ computatis ieconia patre ⁊ ieconia filio: ⁊ ipſo dño. Sane totũ tempus vite noſtre quadrageſima eſt/ Jeiunamus autem quadraginta diebus incipiẽtibus a precedẽti quarta feria/ Primo ſm Auguſtinum. qñ matheus quadraginta generatões poſuit. Ad hoc eñ dñs ſuo quadragenario numero ad nos deſcendit vt nos ad eum noſtro quadragenario numero aſcẽdamus/ Secũdo ſm eũdez. quia ad hoc vt habeamus quinquagenarium quadragenario adijciẽdus eſt denarius. Ad hoc eñ vt perueniamus ad requiẽ beatam/ oportet nos toto tempore preſentis vite laborare. Unde ⁊ dñs cum diſcipulis quadraginta diebus mãſit. ⁊ poſt decimã diem ſp̃m ſctm̃ miſit/ Jeiunamus etiã quadragĩta diebus. nam ⁊ moyſes ad acapiẽdũ legez ieiunauit q̃draginta diebus. ſimiliter ⁊ helias. dominus quoq3 noſter quadraginta dies ieiunauit abſq3 cibo: ⁊ hoc pro inſtitutione ⁊ exemplo. Unde nõnulli vnam tm̃ quadrageſimam obſeruãt. Illi vero pro merito ieiunauerunt. Communi⁹ tamẽ tres quadrageſimas ſeruare: co q2 moyſes vt tradunt hebrei ter aſcendẽs ad dñm ieiunauit. vel potius quia tres in tribus leguntur ieiunaſſe quadragenis. ſcilz moyſes. helias ⁊ dominus/ Quare autem xlvj. diebus ſumus in abſtinẽtia dictuz eſt ſub precedẽti quarta feria/ Conſiderãdum eſt autez q2 tẽpus quadrageſime penitẽtie

aſcribitur. Penitẽtie aũt fructus ſunt ieiu nium. vigilie. ⁊ alie carnis afflictiões. Ele moſina corpalis ⁊ ſpũalis ⁊ alia miſericor die opa. Oratio ⁊ depcatio ⁊ alie ſpẽs ɔtẽ platõis. Fletus lacrime ⁊ alia inſignia cõ tritõis. Ideoqȝ de his ⁊ ſimilibus ad peni tẽtiã ptinẽtibus ĩ nocturnis ⁊ diurnis offi cijs hac die ⁊ ſeqñtibus legit ⁊ cãtat eccl'a copioſe. Et ppter hoc etiã hoc tpe dĩ regu lariter octies in canonicis horis pſalmus ille pñialis Miſerere mei de⁹. Et ẽ notan dum ꝙ ppt' ieiunij pncipiũ ordo ĩterrũpit' hiſtoriarꝫ. Cuꝫ eñ in ſeptuageſima ⁊ ſexa geſima cãtatũ fuerit de adã. ⁊ in qñqgeſi ma de noe ⁊ abraã. in hac pma dñicá inter ponit' de fructibus pñie. in ſcda vo de ia cob. ĩ tertia de ioſeph. ĩ q̃rta de moyſe. An tiq̃tus tres ĩſtituit eccl'ia q̃drageſimas: de quo tactũ eſt in pte pma ſub ti. de eccl'iaſti cis ſacris. Sane qꝛ vt dictũ ẽ ſub q̃rta feria cinerꝫ: hoc tps eſt militie xpiane ⁊ ĩ q̃ dya bolus fortius ɔtra nos inſurgit: ideo ne hõ deſperet: q̃ſi pfortatiuũ quoddã canit eccle ſia introitũ Inuocauit me ⁊c̃. quo audito ſpe ſit hõ fortis. vñ dicit apl's. Spe fortea in tribulatõe gaudẽtes. Et eſa. xxx. c. In ſi lẽtio ⁊ in ſpe erit fortitudo vr̃a. Si q̃deꝫ in his duobus ɔſiſtit tota fortitudo hoĩs ſpi ritualis. ſ. in ſilẽtio a tumultibus ſeculi. ni hil de his q̃ ſunt ſecl'i appetẽdo. ⁊ ĩ ſpe eter na deſiderãdo. Per epl'am q̃ incipit Hor tamur vos. ij. cor. vj. c. armat eccl'ia milites ſuos q̃ttuor cardinalibus v̾tutibus. Prĩo fortitudine cũ dicit Ecce nunc tps accepta bile: ecce nunc dies ſa. ⁊c̃. q̃ ibi de fortitudi ne dicũtur: qꝛ ſequit' In oĩbus exhibeam⁹ nos ſicut dei miniſtros in multa patiẽtia. Scdo tẽperãtia cũ dicit In caſtitate ⁊ ieiu nijs multis. Tertio prudentia cũ dicit In ſciẽtia. i. in prudẽtia. Sũt aũt idẽ ſubiecto ſciẽtia ⁊ lõganimitas. qꝛ ſciẽtia ⁊ longani mitate ſcimus ɔuerſari in medio pue ⁊ p uerſe natõis. ⁊ bonitate ⁊ ſuauitate q̃ eſt in ſpũ ſctõ. hoc totuꝫ p eodẽ ſumit'. ſequit' In caritate nõ ficta. qꝛ oĩ ſine fictõe fieri debẽt Quarto iuſticia cuꝫ dicit. per arma iuſticie a dextris ⁊ a ſiniſtris. Poſt epl'am ſeq̃tur rñſoriũ Angelis ſuis deus mãdauit de te ⁊c̃. vt ſic ſecure hõ poſſit pugnare. ſequit' tractus Qui habitat in adiutorio. in q̃ agit de tẽptatõe. Tractus vo ideo dĩ: qꝛ ibi oſtẽ dit' ꝙ hec vita miſera trahit' multis dolori bus ⁊ laboribus. Et qꝛ põt cõqueri aliq̃a de ĩequalitate iſtius pugne: qꝛ temptator potẽtiſſimus eſt vt habet' in iob Nõ ẽ po teſtas ſub celo: q̃ ei valeat cõparari. Et ſapi entiſſimus qꝛ multa vidit. Et crudeliſſim⁹ qꝛ vt dic hiero. Crudelis eſt ⁊ nõ miſerebit'. homo aũt infirmiſſimus ⁊ ignorãs. ideo ĩ ipõ tractu ponit' ſolutio huius: qꝛ hic per mittit deus inimicũ tẽptare vt hõ timeat et ad deũ ɔfugiat: qꝛ ſcit ⁊ põt ⁊ vult libera re: ⁊ ſic in ſe nõ ſperet ſꝫ in deo q̃ pmittit ꝙ liberabit ſi cõfugiat ad eũ. Vult eñ deus vt hõ habeat timorẽ de ĩimico forti: ⁊ ſpeꝫ de pmiſſionibus futuroꝝ: ⁊ de dilectõe dĩ vehemẽtiſſima. Ergo ſeq̃tur ꝙ vult eũ p tegere queadmodũ gallina ptegit pullos ſuos ex amore vehemẽti: ⁊ eſt ſpes de cuſto dia angeloꝝ. Homo aũt ſi molat' ĩter duaſ molas/timorẽ. ſ. ⁊ ſpem/efficiet' panis pla cẽs deo: ⁊ ſic vincet oẽm tẽptatõem ſiue ſit leuis ⁊ occulta q̃ dĩ timor nocturnus: ſiue leuis ⁊ manifeſta q̃ dĩ ſagitta volãs in die ſiue ſit grauis ⁊ occulta q̃ dĩ negociũ pam bulãs ĩ tenebris: ſiue ſit grauis ⁊ aperta q̃ dĩ demoniũ meridianũ. Hec quattuor ge nera tẽptationũ vincet q̃libet ſic armatus vt dictũ eſt. Sꝫ in euãgelio nõ ſũt niſi tres tẽptatões vbi dĩ Duct⁹ eſt ihs ĩ dſertũ ⁊c̃. math. iiij. c. Et cõprehẽdunt' q̃nqꝫ oẽs tẽ ptatões ſub quaternario vt dictũ eſt. q̃nqꝫ ſub ternario vt ĩ euãgelio. q̃nqꝫ ſub bĩario vt ĩ eodẽ pſ. ĩferius vbi dr̃ A laq̃o venãtiũ i. ab ope malo. ⁊ a v̾bo aſpo. i. a pctõ oris. Tẽptatus autẽ fuit dñs a dyabolo triplici tẽptatõe. ſ. tẽptatõe gule: cũ dixit ei Dic vt lapides iſti panes fiãt. Cupiditatis ſcꝫ cuꝫ dixit ei Hec oĩa tibi dabo ſi pcidẽs adora ueris me. Et inanis gl'ie. ſ. qñ dyabolus vo luit eũ deijcere de pinaculo ſicut fecerat ali is pdicatoribus multis. ⁊ vicit eũ dñs per

autoꝛitates ſacre ſcripture: qđ ſignificatū eſt in hoc q̄ dauid lapidibus ſumptis de toꝛrēte deiecit goliā: docēs nos debere armari gladio v̄bi dei p̄ter illa arma q̄bus nos armat aplˀs ī epl'a hodierna. vt ſic ſufficiēter ad pugnā armati ſimus. Pōt etiā dici q̄ a p̄ncipio ſeptuageſime eccleſia tot tribulatōibus p̄ſſa deſperās clamauerat Circūdederūt me gemitus moꝛtis: quaſi a nulla parte euadere poſſit. In p̄ncipio v̄o ſexageſime vbi etiā de hoc dictū eſt ꝛ dicetur in quarta dñica: q̄ſi poſita inter deſperationē ꝛ ſpē clamauit Exurge q̄re obdoꝛmis dñe ꝛc̄. In p̄ncipio q̄nquageſime iaꝫ ſperās clamauit Eſto mihi in deū ꝓtectoꝛem. imo dep̄catiuā mutāo in affirmatiuā dixit. dux mihi eris ꝛ enutries me. Nūc vero in p̄ncipio quadrageſime oſtēdēs ſe exauditā dicit Inuocauit me: ꝛ ego exaudiā eū. ꝛ in epl'a dicit In tp̄e placito exaudiui te. In ḡduali dat̄ nobis angeloꝝ cuſtodia In tractu diuina ꝓtectio: q̄ꝛ circūdamur ſcuto veritatis. In euāgelio ad exēplū ſaluatoꝛis ab hoſte triumphuó: cui dicimus vade retro ſathanas. In offertoꝛio etiam diuina ꝓtectio notat̄ cū dī Scapulis ſuis obūbꝛabit tibi ꝛc̄. In poſtcōiōne demonū ſubiectio vbi dī Sup̄ aſpidē ꝛ baſilicum. Ab hac die vſq; ad paraſceuē operiuntur cruceo ꝛ velū an̄ altare ſuſpēdit̄: de quo in p̄ma parte dictū eſt ſub ti. d̄ picturis. Hec dñica p̄uilegiata eſt: q̄ꝛ eſt ianua ꝛ limes q̄dꝛageſime q̄ rep̄ſentat tp̄s q̄ filij iſrl' moꝛati ſunt in deſerto. Tria quidē fuerūt in populo iſrl' / quoꝝ duo ꝯmemoꝛauimus. ſ. peregrinatio que fuit in egypto qn̄ iacob ꝛ filij ſui ꝓfecti ſunt in egyptū. captiuatio q̄ fuit ī babilōe. ꝛ diſperſio q̄ facta fuit a tito ꝛ veſpaſiano p̄ totū mundū quā nō cōmemorauimus: q̄ꝛ ab illa nūq̄ꝫ reuocabunt̄: de q̄ dictū eſt Tradaꝫ eos in manu de qua non poterunt ſurgere. In hac dñica ad hoꝛas dicit̄ capl'm Fratres hoꝛtamur ne ī uacuū ꝛc. ij. coꝛ. vj. c. ꝛ illud Ecce nūc tp̄o. ꝛ illud In oībus exhibeamus. ibidē. Et fit hodie ſtatio apud baſilicā lateran̄. q̄ ꝯſtructa eſt in honoꝛē ſaluatoꝛis ꝛ pluſq̄ꝫ ꝓp̄he iohānis: eo q̄ offīm hodiernū ſaluatoꝛis noſtri ꝓphetice reſonat felicitatem

De ſecunda feria

Oſtquaꝫ dominus et aplˀus armauerūt militē ſuū nō reſtat niſi vt pugnet: q̄ꝛ hoſtes ſp̄ parati ſunt. Quia v̄o p̄ op̄a miſericoꝛdie ſpāliter ꝛ maxime fit pugna iſta: iō de ip̄is eſt feria iſta que agit de elemoſina. Rurſus q̄ꝛ onus pugne nō libent̄ ſuſcipit̄ niſi intuitu p̄mij: ideo in hac ſecūda feria eſt introitus Sicut oculi ſeruoꝝ ꝛc. ꝛ dñs in epl'a. Ecce ego requirā oues meas ꝛc̄. q̄ ſumpta eſt de ezechiele. xxxiiij. oſtēdit p̄remium cū dicit. ꝛ paſcā eas. Qui eñ paſcit dñm in paupere: ꝛ dñs paſcit euꝫ: ſicut ibi legit̄. In mōtibus iſrl'. i. ī māſionibus eternis. Idē habet̄ p̄ euāgeliū Cū venerit filius ꝛc. math. xxv. c. vbi dī Venite bñdicti ꝛc̄. Eſuriui eñ ꝛ dediſtis mihi mādücare. Debemus aūt habere oculū ad ipſum nō tm̄ ſiniſtrū vt reſpiciamus penas eternas et ꝓpter hoc bonū faciamus: hoc eñ eſſet timoꝛ ſeruilis. ſed etiā dextrū vt conſideremus p̄emia. Iſtū oculū vult nobis auferre dyabolus. ꝛ nitit̄ q̄ꝫtū pōt. Vñ. j. Regū xj. c. Rex amonitaꝝ noluit inire fedus cū iabitis: niſi erueret eis dextros oculos. ſimiliter vult facere nobis dyabolus vt nō ſimus apti ad pugnandū ſicut miles qui non habet oculum dextrum

De tertia feria

Ertia feria agit de oīone. ꝛ ſumitur ītroitus d̄ pſalmo q̄ eſt oīo Dñe refugiū factˀ es nobis. Pugnamus eñ oꝛādo. vñ ieſus naue in heremo pugnabat. ꝛ moyſes oꝛabat: merito q̄ pugnabat nō deficiebat. q̄a ille oꝛādo vincebat. Epl'a v̄o Querite dñꝫ ꝛc̄. eſa. lv. c. docet nos oꝛare. ꝛ īuitat nos ad oīonem. Querite dñm ſcꝫ derelinquendo vicia ꝛ pctā. q̄ꝛ multus eſt ad ignoſcēdum Nō eñ cogitationes mee cogitatōes ve.

Que ſint vero cogitationes eius oſtendit
hiere. dicēs Ecce ego cogito cogitationes
pacis ꝛ nō afflictōis. Si eñ ex vero corde
rogatꝛ ꝛ queritur/ſtatim pacificatꝛ/quantū
cunqꝫ deliquerit ī eū hō: ꝛ hoc duz īueniri
pōt ſcꝫ in p̄nīēti. Ecce oſtēdit effectus orō-
nis: q: p eā hō deo pacificatꝛ. Idē etiā ha-
betur p euāgeliū Cū intraſſet. math. xxj. c.
In quo dr̄. poſtq̄ȝ eiecit emētes ꝛ vendētes
de tēplo dixit Domus mea. i. hō ī quo ha
bitat. domus orōnis vocabitꝛ. In ep̄la mo
nemur ad petendū vt habitet ī nobis. In
euāgelio vt det nobis eterna gaudia. Cete
ra q̄ in graduali. offerēda. ꝛ poſtcōīone can
tantur ſunt querentiū dn̄m orōnes ꝛ ꝯſo-
lationes ꝛ gratiarum actiones

De quarta feria

Uarta feria eſt de

ieiunio. Sed q: illa dies ē ſep
tīa a capite ieiunij. Septimus
autē numerus ꝛ ſeptuageſimus idē ſigni
ficant. Idē eñ ſignificat numerus multi-
plicatus ꝛ numerus multiplicās. Septua
geſimus v̄o ſignificat liberatōem a capti
uitate: ideo ī introitu q̄ eſt Reminiſcere ꝛc̄.
petit liberatōem ſcꝫ que habetꝛ p ieiuniuz.
et in ep̄la ꝛ lectiōe monemur ad ieiunium
exemplo moyſi ꝛ helie. Lectio q̄ legitꝛ ppt
ordines ſumpta eſt de exo. xxiiij. c. Aſcēde
ad montē ꝛc̄. Ep̄la v̄o de. iij. reg. xix. c. Ue-
nit helias ꝛc̄. Quale aūt ieiuniū debeat eſ
ſe. ſ. ſpūale/mōſtratꝛ nobis p ieiuniū moy-
ſi. vtilitas v̄o per heliā. In azimo eñ cibo
peruenitꝛ vſqꝫ ad monte dei oreb. i. ad alti
tudinē mēſe illius: q̄n comedemus ſupra
menſam patris xp̄i ī regno ſuo. Per ieiu-
nium quidez ira dei tēperatꝛ ꝛ mitigatꝛ: qḋ
oſtenditꝛ p euāgeliū math. xij. c. Acceſſerūt
ad ih̄m ꝛc̄. in quo habetꝛ de niniuitis q̄ irā
dei tēperauerūt per ieiuniū ſuū. Et nota q̄
in hac feria ſolēnitas ieiunij duplicatꝛ: q̄a
ieiunatꝛ tam rōne quadrageſime q̄ȝ ratiōe
ieiunij quattuor tēpoꝝ. Quia v̄o peniten-
tiū aſperius ieiunantiū corpa deſiccantꝛ in
bis nō habitat: ſicut dr̄ in euāgelio Spūs

immūdus q̄ ambulat p loca arida querēs
requiē ꝛ nō inuenit. Corpa eñ ieiunijs de
ſicata faſtidit. Ideo ad ieiunia libentius
appetēda/moyſi ꝛ helie p̄mittūtur exēpla
quoꝝ vterqꝫ ī ſingulis lectionibus. xl. die-
bus ꝛ. xl. noctibus ieiunaſſe phibetꝛ. Itaqꝫ
ppter ieiuniū geminatōem. ſ. q̄drageſime
et q̄ttuor tēpoꝝ/duo v̄ſus in graduali po-
nūtur. Ea q̄ ī introitu. g̃duali. tractu. cōīo-
ne. ꝛ offerēda cantantꝛ/ſunt ꝯſolationes ꝛ
orōnes: vt ieiunātes a tribulatōibus eripi
antur: ꝛ ne hi q̄ ieiunijs affligūtur/īimi-
ci dn̄entꝛ. Hec quarta feria in hoc p̄uilegia
ta eſt: q: illi q̄ ī ſabbato ſeq̄nti ordinādi ſūt
interrogantꝛ de ſcp̄turis ſacris ꝛ examinātꝛ
de q̄ ꝛ q̄re due lectōes legūtꝛ ad miſſaz ſub
q̄rta feria tertie hebdomade aduēt' dictū ē

De quinta feria

Uinta feria eſt de

cōfeſſione p quā etiā pugnatur
Et eſt īntroitus Cōfeſſio ꝛ pulcri
tudo. Et autē triplex ꝯfeſſio. ſ. fidei. pcti. ꝛ
hūilitatis. Qui hꝫ hāc ꝯfeſſionē pulcritu-
do eſt ī ꝯſpectu eius. In cōſpiciēdo eñ de
um hūiliamus nos ꝛ deo ſimiles ſumus
īmitādo ipm. Ep̄la v̄o. ſ. Orauit heſdras
ꝛc̄. ſumitur de heſdra. ix. c. in q̄ eſt orō heſ-
dre ꝛ ꝯfeſſio: q̄ orauit ſicut etiā daniel ora-
uit. Peccauimus ꝛ īiuſte egimus ꝛc̄. Et p
iſtā ꝯfeſſionē meruerūt remiſſionē pctōꝝ
Et ita oſtēditꝛ effectus ꝯfeſſionis. In alijs
eccl'ijs legitꝛ in ep̄lā Factus eſt ſermo dni.
ezech. xviij. c. q̄ etiā loq̄tur de effectu ꝯfeſſi
onis. Euāgeliū Egreſſus ih̄s ꝛc̄. math. xv.
ca. eſt de muliere cananea q̄ p ꝯfeſſionē fi-
dei cū dixit Dn̄e adiuua me. ꝛ p ꝯfeſſionē
hūilitatꝛ cū dixit Nam ꝛ catelli ꝛc̄. meruit
filie ſue ſanitatē ꝛ dictū eſt ei Mulier ma-
gna ē fides tua. Quidā āt legūt euāgeliuz
in q̄ iudei gloriātes q̄ eſſent filij abrae con
uincūtur nō eē filij abrae: q: nō faciūt opa
eius. ſꝫ eē ex p̄re dyabolo eius opa faciēdo
vl' vt q̄buſdā moris ē legitꝛ euāgeliū quod
alij legūt feria q̄nta ſeq̄ntꝛ hebdomade de
diuite q̄ apd īferos cruciatꝛ: patrēqꝫ vocās

et deprecãs abraã/nõ vt filius exauditur.
His cõſonat illud ꝓpheticũ.qđ in ep̄la p̄
mittitur.q̄ ſi vir iuſtus genuerit filiũ ſan
guinẽ effundentẽ ⁊ vniuerſa deteſtãda fa
cientẽ:ipſe q̄dẽ in iuſticia viuet.filius autẽ
eius q̄ opatus eſt iniq̄tatẽ morte moriatur
Cetera q̄ ſunt ĩ introitu.graduali.⁊ offerẽ
da.ſunt laudes ⁊ orõnes iuſti.cõio Panis
quẽ ego dedero.ioh.vj.c.declarat vnde iu
ſtus viuat ſcʒ de carne xp̄i.Et attẽde q̄ q̄n
te ferie ꝓpria olim nõ habebãt officia:ſʒ a
dñicis eſtiualibus inofficiabãtur.⁊ earuʒ
euãgelia nõ ſunt de ieiunijs inſtituta.ſed
đ diuite ⁊ lazaro ⁊ vidue filio ſuſcitato.olim
etem̃ nõ ieiunabãt:ſʒ vt ĩ dñicis ſolẽniza
bant.Sʒ poſtmodũ a greg.minore q̄nte fe
rie quadrageſime fuerũt adiũcte ieiunio.
put dictũ eſt ſub ti.ſeptuageſime ⁊ inoffi
ciate.Et inde eſt q̄ varietas ep̄laꝝ ⁊ euan
gelloꝝ in q̄ntis ferijs reperit̄.De hoc dice
tur ſub q̄nta feria ſequentis hebdomade.

De ſexta feria

A ſexta feria que eſt
nona dies ieiunij:q̄ numerus ẽ
angelicus/petit eccl̄ia liberari
ab oĩbus tribulatõibus.⁊ eſt ĩtroitus De
neceſſitatibus ⁊c.⁊ fit hoc p angelos ⁊ ma
xime per angelũ magni ↄſilij.⁊ ideo legit̄
euãgeliũ ioh.v.c.Erat dies feſtus ⁊c.ĩ quo
dr̄ Angelus dñi deſcendit in piſcinã ⁊ mo
uebatur aq̄ ⁊ ſanabat̄ vnus. Ideo vnus.
q: tm̃ vnitas eccl̄ie ſanat̄.Sʒ ne ĩ ↄtradic
tione peccemus ſicut iudei q̄ dicebãt iſtud
ꝓuerbiũ yronice Patres nr̄i manducaue
runt vuã acerbã ĩ deſerto:⁊ dẽtes filiorum
obſtupeſcunt.i.nos punimur ꝓpt̄ hoc qđ
nõ eſt iuſtũ:ideo legit̄ ep̄la de ezech.xviij.
ca.Aĩa que peccauerit ipſa morietur.Filius
nõ portabit iniq̄tatẽ patris niſi imitet̄ pa
trem in malicia.Vindicat em̃ dñs iniq̄ta
tem patrum in filios in his q̄ oderunt eos

De ſabbato

Oſtea vero non re
ſtat niſi ſabbatiſmus.⁊ eſt ep̄la
de ſabbato mẽtis Fratres hor
tamur vos.Per ſabbatũ vo mẽtis venit
ad ſabbatũ eternitatꝫ.⁊ ideo dr̄ euãgelium
de trãſfiguratõe dñi:in qua apparuerunt
tm̃ moyſes ⁊ helias:q̄ꝝ exẽplo aĩat̄ eccl̄ia
ad ieiuniuʒ.In miſſa hui⁹ diei lectio p̄ma
eſt Orauit moyſes.Deute.xxvj.c.ſcđa eſt
Dixit moyſes filijs iſrl̄.ibidẽ.xj.c.tertia eſt
Oratõem faciebãt.ij.mach.j.c.quarta eſt
Miſerere nr̄i.eccl̄.xxxvj.c.q̄nta eſt Ange
lus dñi.de q̄ dictũ eſt ſub q̄rta feria tertie
hebdomade de aduẽtu.Q: g̃ p ordinãdis
orat eccl̄ia cãtat ĩtroitũ Intret in ↄſpectu
⁊c.Et g̃duale Propitius eſto ⁊c.⁊ Prote
ctor nr̄ ⁊c.⁊ Cõuertẽ dñe ⁊c.⁊ Dirigat̄ ⁊c.⁊
Ad dñʒ cũ tribularer ⁊c.Ad q̄nqʒ lectiões
flectit genua vt q̄nqʒ ſenſus ordinandorũ
a dño dirigant̄.Q: vo dyaconi ⁊ ſacerdo
tes tanq̄ꝫ perfectiores eternis intẽdere te
nent̄:inde eſt q̄ añ ſextã lectionẽ ſiue ante
ep̄laʒ nõ dr̄ Flectamus genua.ſicut nec añ
euãgeliũ.Hoc etiã fit ꝓpt̄ reuerẽtiã ap̄lice
lectõis.Et ꝓpter eandẽ etiã cauſaʒ ad orõ
nẽ ſup ꝑp̄lʒ genua nõ flectim⁹ ſʒ ſolũ capi
ta ĩclinamus.Rurſus q: multũ valet dep
catio eccl̄ie aſſidua.Quis em̃ q̄ nõ audiat
in tribulatõibus.Idcirco q̄nto loco legit̄
lectio de tribus pueris đ camino ignis libe
ratis:⁊ ſequũtur grãꝝ actões ĩ cãtico Bene
dictus es dñe ⁊c.Q: vo offiñ p̄dicatõis eti
am ad ſubdyaconũ ptinet.idcirco ſeq̄tur
ep̄la pauli.j.ad theſal.vlti.ca.Rogamus
vos:corripite inq̄etos.ↄſolamini puſilla
nimes ⁊c.Offm̃ em̃ p̄dicatoris ẽ alios cor
ripe ⁊ reliq̄ facere q̄ in ep̄la ip̄a docet̄.⁊ ita
ipſa ep̄la ptinet ad ordĩatos ſaltẽ ĩ ſacris.
Deĩde ſeq̄t̄ tract⁹ Laudate dñm oẽs gen.
in q̄ om̃s ĩuitant̄ ad dei laudẽ:q̄ miniſtros
ſuos ſua mĩa ↄfirmat.Tractus g̃ ⁊ cãticuʒ
Bñdictus es.ſũt ordĩatoꝝ:⁊ q: ſacerdotes
in virũ pfectũ cõmutari debẽt:quoꝝ miſte
rio panis ⁊ vinũ trãſubſtãtiãt ĩ corp⁹ ⁊ ſan
guinẽ dñi.inđ eſt q̄ legit̄ euãgeliũ de trãſ
figuratõe Aſſumpſit ihs petrũ ⁊c.math.
xvij.c.debẽt em̃ trãſfigurari:ita q̄ ĩ eis nõ
appareat niſi reſurrectio dei.Sʒ q: ĩ pñti ſi
ne tribulatiõe/aut vix aut nũq̄ꝫ eſſe poſſu

mus:⁊ propterea ſemper ad dominum da
mãdum eſt:inde eſt quod ſequitur offerto
riuz. Domine deus ſalutis mee ⁊c̄. Et poſt
cõmunio Domine deus in te ſperaui ⁊c̄.
Priuilegiatum eſt hoc ſabbatum:quia in
eo ordines celebrantur.

De ſecunda dominica quadrageſime

Et ſecunda domini
ca intitulatur dominica/vacat
ꝑ eo ꝙ caret ꝓprio officio. Jdõ
autem caret officio. Nam cuz in preceden
ti hebdomada occurrunt quattuor tempo
ra:in quorum fine ordines celebrantur:ha
bebat antiqua eccleſia inſtitutio.vt poſt fi
nem diei ſabbati inciperet officium ordi-
num:⁊ in die dominica terminaretur.⁊ita
officium quod in fine diei ſabbati incipie-
batur/vſqꝫ in diem dominicam protende
batur:⁊ ſic tunc ipſa dominica proprio ca
ret officio. Veruz quia difficile erat a ſexta
feria vſqꝫ in diem dominicã nil comedere
factum eſt vt in ſabbato ordines celebren
tur.⁊ in die dominica que vacat officio /of
ficium quarte ferie precedentis repetatur.
Poteſt etiam dici ꝙ eccleſia ſuſpendit or-
gana ſua in hac dominica que eſt quinta
a ſeptuageſima/ad ſimilitudinem populi
qui exiſtens in captiuitate/nec altare nec
templum habuit:imo organa ſua ſuſpen
dit/quare proprium non habet officium.
Sicut autẽ dñica iſta vacat ab officio pro-
prio:ita ⁊ om̄s quinte ferie quadrageſime
quondã ꝓprio carebant officio prout ſub
q̃nta feria dicetur. Et attende ꝙ hec dñica
vacat ſolũ cantu diurno/nec vacat oĩno of
ficio nec euangelio:⁊ ideo ſolũ in graduali
debet intitulari dominica vacat:⁊ non in
ãtiphõario/nec in euãgeliario. Et in q̃buſ
dam eccleſijs dr̄ euãgeliũ Egreſſus: quod
dictũ eſt in ꝓxima quinta feria. Et in alijs
Aſſumpſit ihesus petrũ. Verũ in p̄cedẽti
dñica dictũ eſt ꝙ in ipſa dñica armauit do
minus militẽ ſuũ quattuor cardinalibus
virtutibus ⁊ gladio verbi dei. Sed q: vt p̄
miſſum eſt in ſecũda feria/pugna nõ liben
ter ſuſcipitur niſi p̄miũ oſtendat:ideo agi
tur in hac ſecũda dñica de bñdictione que
eſt q̃ntuplex.ſ. bñdictio liberatõis. gratie.
augmenti gratie. cõtẽplatõis. ⁊ glīe. Quia
vero bñdictio illa impetrat per orõnẽ:idõ
dñica iſta ꝯſiſtit in orõne. vñ dicit in introi
tu Reminiſcere miſeratõnũ tuaꝝ ⁊c̄. petẽs
cantu lugubri liberationez a vicijs ⁊ pctīs
⁊ ſpiritibus imũdis. Hec eſt p̄ma oratio
et ſignificat primã dei bñdictõem.ſ. libera
tionis. Jn ep̄la vero q̄ eſt Rogamus vos
⁊c̄.j. theſal. iiij.c. petit ſibi dari ſcdam bñ-
dictõem.ſ.gratie/ſiue grãm ad bñ ambu-
landũ ⁊ bñ agendũ dicẽs Hec eſt em̄ volũ
tas dei vt digne ãbulemus:vt ſciat vnuſq̄ſ
qꝫ vas ſuũ poſſidere in ſctificatione.ſ. vt ſit
celeſte corpus ⁊ celeſtia appetat. ⁊ ĩ honore
ſcꝫ vt ſit deo dignũ templũ:q: ſedes dei et
templũ ſpũſſcti ſunt nr̄a corpa vt ait ap̄ls
Om̄is q̄ caſte ⁊ pie viuit templũ dei eſt ⁊
ſpũſſcti ſedes. Et in hac ſola dñica idez eſt
graduale ⁊ tractus eo ꝙ ip̄a tota ꝯſiſtit in
orõne liberatõis. Oratio exp̄mit laborez ⁊
planctũ:que duo ſignificant in graduali ⁊
tractu. Eſt autẽ graduale Tribulatões ⁊c̄.
Tractus eſt De neceſſitatibus ⁊c̄. Alij au
tem dicũt tractũ Dixit dñs mulieri. qui eſt
math.xv. Tertia bñdictio eſt bñdictio au-
gmẽti grē. Quarta ꝯtẽplatõis. Quĩta bñ
dictio glīe. Quia v̄o bñdictões hmõi non
habẽtur vel conſeruant ſine magna lucta
ideo in nocturno officio de lucta iacob cuz
angelo ⁊ in vtero agit:vt exẽplo iacob ſup
plãtemus fratres noſtros malos.ſ. ſi quid
nobis inferũt iniurie diſſimulantes. Et fit
pugna iſta in vtero rebecce.i.eccl'ie. Rebec
ca em̄ grā interp̄tatur. Jn p̄mo reſpõſorio
in nocturnis agitur de augmento gratie.
dixit em̄ yſaac ad filiũ. tolle arma tua pha
retrã ⁊ arcũ ⁊c̄. Arma p̄dicatoris ſunt ſa-
cre ſcripture:q̄ dicũtur pharetra q: de eis
ſumunt ſagitte ad percutiendũ dyabolũ
Jacob igit.i. verus p̄dicator venat ⁊ iter-
ficit hoĩes bona venatione ⁊ interfectione
ſcꝫ ꝑ arcũ ſacre ſcripture. ⁊ in ſe occidit be-
ſtias.i. vicia ⁊ pctã.ſ. porcũ luxurie ⁊c̄. ⁊ tũc

cenat cuꝫ eo yſaac.i.riſus ſcꝫ dominus qui
delectatur in talibus Sunt enim ei delicie
cenare cum talibus. vnde ſecundū reſpon
ſoriū eſt Ecce odoꝛ filij mei ſicut odoꝛ agri
pleni.i. paradiſi. Hoc etiam eſt id quod ſu
pradic̄ apoſtolus. vt ſciat vnuſquiſqꝫ vas
ſuum poſſidere in ſanctificatione ⁊ hono-
re. Sequitur verſus Qui maledixerit ei ſit
ille maledictus. Omnes eniꝫ qui populo
xp̄iano iuniori maledicūt/maledicti ſunt
vt iudei gētiles ⁊ alij. In tertio reſponſo-
rio dr̄ Det tibi deus de roꝛe celi ⁊ de pīgue
dine terꝛe abundantiā. Eſto dominus fra
trum tuoꝛum. ſeruiant tibi tribus ⁊ popu
li. Hec benedictio datur eccleſie vt oībus
populis dominetur. Iſta vero tria reſpon
ſoꝛia ſunt ſeptimi toni/ad ſignificandum
q̄ ipſa eccleſia impetrat nobis gratiam ſe
ptiformem ſpiritusſancti. In ſecundo no-
cturno in quibuſdam eccleſijs eſt reſpōſo
rium Si dominus ⁊c̄. In cuius verſu dici
tur Iacob erexit in titulum lapidem fun-
dens oleum deſuper. Quod nos facimus
cum imitatione xp̄i bona agimus. Vugi-
mus eñ eum per fidem: cum ipſum homi
nem plenum gratie eſſe credimus. Et duo
reſponſoꝛia ſunt de pꝛimo. vnum de ſexto
tono: quia de xp̄o agunt qui eſt pꝛincipiuꝫ
et finis: ⁊ in ſexta etate vnctus fuit oleo le-
ticie p̄ participibus ſuis. In ſeptīo vero re
ſpōſoꝛio oꝛat iacob Erue me de manu fra-
tris mei q꞉ valde eum timeo. Valde enim
debet timere ſanctus ne corꝛūpatur a ma-
lis. In octauo vero reſponſoꝛio agitur de
bñdictione ꝯtemplationis. Unde ibi ha-
betur de lucta iacob cum angelo: quia per
oꝛ̄onem debemus luctari cum dño/donec
habeamus ſtatuꝫ contemplationis. Et di
xit ei angelus Dimitte me aurora eſt.i. ſatꝫ
habes fidē vl̄ caritatē vel gratiā: nec debe
mus dimittere donec de luctatione contra
vicia faciat nos cōtemplatiuos: q꞉ regnuꝫ
celoꝝ vim patitur ⁊ violenti rapiunt illud
Tunc autem videtur ſine nubilo peccati.
Unde in nono reſpōſoꝛio dicit iacob. Vi-
di dñm facie ad faciē.i. ſine nubilo pecca-
ti: non ſine velamine creaturaꝝ. Hac ratōe
eccl̄ia pariſiēſis dr̄ legere hac die euāgeliū
de trāſfiguratōe q̄ eſt benedictio gl̄ie. ⁊ ita
patet q̄ habita benedictione liberationis
gratie. ⁊ augmenti gratie. ⁊ ꝯtēplationis.
et cōſiderato pꝛemio gl̄ie libēter ⁊ foꝛtiter
pugnant milites xp̄i.

De ſecunda feria

Ecunda feria eſt de
oꝛatiōe. Vñ in ep̄la que incipit
Oꝛauit daniel ⁊c̄. Dañ.ix.c. oñ
dit quantū valet oꝛatio cū ieiunio. Daniel
id eſt vir deſiderioꝝ oꝛauit ꝓ pop̄lo ſuo ⁊
abſtinuit a regalibus cibis: ⁊ vſus eſt legu
minibus: ⁊ ideo exaudita eſt oꝛatio eius. ſi
cut ei eſt dictū ab angelo. Sed q꞉ nil valet
oꝛatio niſi q̄ fit in cognitione dei: ideo ſeq̄-
tur euangeliū ioh. viij. Ego vado ⁊ quere-
tis me ⁊ nō inuenietis: dicit dñs iudeis. et
iterum. Ego ſum de ſurſum ⁊c̄. ego nō ſuꝫ
de hoc mūdo. Et nō cognouerūt eū. ⁊ ido
adhuc manēt in pcc̄is ſuis. Ibi itaqꝫ diui-
dit dño ſpūales a carnalibus.i. aquas que
ſunt ſub firmamento ab his que ſunt ſup
firmamentū. Et ita huic ſecūde ferie cōpe-
tit opus ſecūde diei. ⁊ ideo ītroitus eſt d̄ ſe
cundo tono. Carnales eñ non poſſunt oꝛa
re deū: q꞉ nō cognoſcūt eū. Nam q̄ ī carne
ſunt/deo placere nō poſſunt. Nēpe ea q̄ in
introitu. graduali. offerēda. ⁊ cōione cātāt
ſunt oꝛ̄ones ꝯſolatōes ⁊ laudes ꝯuerſe gē
tilitatis cui dñs exhibuit intellectum.

De tertia feria

Ertia feria eſt de ope
re diei tertie: qđ eſt Congregentur
aque oēs in locū vnū ⁊ terꝛa fru-
ctificet. Hoc fit qñ hō nō curat de volupta
tibus carnis ⁊ ieiunat ꝑ caritatē. Ieiuniū
laudabile eſt: vt homo nō ſit multū curio-
ſus de cibo coꝛpali: vt dr̄ in euāgelio Noli
te ſoliciti eſſe: ſolicitudine ſcꝫ ſuffocāte: ſed
ſolicitudine ꝓuidentie poſſumus ⁊ debe-
mus. Ideo introitus eſt Tibi dixi coꝛ me-
um exq̄ſiuit te. tertij toni ꝓpter opus ter-

tie diei. In ep̄l'a vero Factus eſt ſermo dñi ⁊c̄.iiij.reg.xvij.c.hortať eccl'ia vt nō ſimus multū ſoliciti.⁊ hoc ꝑ heliā ꝙ paſtus eſt a vidua ſareptena ⁊ a coruo.⁊ ipſe etiam pauit viduā dicēs Nō deficiet farina hydrie id eſt grā de corde.nec oleū ꝺ lechito.i. grā ſeu vnctio ſpūalis deſuꝑ. Hoc idē hortať per euāgeliū Suꝑ cathedrā moyſi ⁊c̄.mathei.xxiij.c.vbi ſeq̄ť. Unus ē magiſter veſter.⁊ vnus eſt pater veſter ꝗ in celis eſt ꝗ habet curā de omībus. Rurſus ſareptena mulier in introitu affectū ad xp̄m oſtendit dicēs Tibi dixi cor meū. In graduali ſeipſam ꝯſolať ⁊ hortať dicēs Iacta cogitatū tuū. In offerēda miīam petit. In cōione ꝗſi ſecura ſe mirabilia narraturam ꝓmittit.

De quarta feria

Uarta feria eſt de penitētia:ꝗ feria eſt dies penitentie: In illa eī traditus eſt ſaluator. Et oſtēdiť ī ep̄l'a Orauit heſter.⁊c̄.heſter.xiij.ca.quantū eam oīo faciat efficacē ꝑ oīonē heſter:que cū regina exiſteret īduta fuit cilicio.⁊ ꝑ oīonē īpetrauit ſuſpēſionē aman in patibulo:quod parauerat mardocheo. Quia vero penitētia ꝯcipiť timore iudicij ideo de pſalmo penitētiali ꝗ intitulať per octauā reſurrectōis ſcꝫ Dñe ne ī furore ſumitur introit' Ne derelinquas me ⁊c̄. Qꝛ vero nō valet penitētia niſi imitetur xp̄m ideo ſequiť euāgeliū Aſcendēs iheſus ⁊c̄. math.xx.c.ꝺ cruce xp̄i vbi habeť Ecce aſcēdimus hieroſolimā.Et ſeq̄tur ibidē de filiis zebedei ꝗ petierūt vt vnus ſederet a dextris ⁊ alt' a ſiniſtris.Et dixit eis dñs. Poteſtis bibere calicē quē ego bibiturus ſum ⁊c̄.Qui nō biberit de calice penitētie/non bibet de calice glorie.Et poſtponit ſe xp̄s apoſtolis in exemplū ꝗ de hoc iraſcebanť

De quinta feria

Uinta feria eſt de piſcibus ⁊ auibus.i.de non ꝯfidentibus in dño:⁊ ꝯfidētibus in hoīe:de ꝗbus habeť in ep̄l'a Maledictus homo qui confidit in hoīe.hiere.xvij ca.⁊ ponit carnē brachiū ſuū ⁊c̄.⁊ poſt Benedictus vir qui ꝯfidit in dño.Et hec oſtēduntur per euāgeliū Homo quidā ⁊c̄.luc. xvi.quod eſt de diuite ⁊ lazaro. Diues.eñ nō ꝯfidebat in dño:⁊ ideo in inferno poſitus eſt.pauꝑ vero ꝯfidebat:⁊ ideo in ſinu abrae requieſcit. In offertorio vero Precatus eſt moyſes ⁊c̄.oſtēdiť ꝙ oratio iuſti efficax eſt. Moyſes eñ erat ouis qꝛ māſuetiſſimus hoīm fuit ⁊ eſt forma ieiunij ⁊ placationem impetrauit ſuper iram qua dñs iratus erat iudeis ꝓpter vitulū ꝯflatilem Rurſus quidam hodie legunt euāgelium in quo docet dñs nō in hoīs ſed ſolius dei teſtimonio confitendum.⁊ de ſeipſo enim loquens ait ſꝫm carnis fragilitatem. Si ergo teſtimonium perhibeo de meipſo:teſtimonium meum non eſt verum.⁊ infra Ab homine teſtimonium non accipio.⁊ infra Habeo teſtimonium maius iohāne. His conſonat premiſſa lectio ꝺ hieremia Maledictus homo qui confidit in homine ⁊c̄. Et infra Benedictus vir qui confidit in domino. Confidens igitur orat in introitu et in graduali ⁊ etiam in offerenda in perſona moyſi:in qua fit verborum repeticio:qꝛ ſepe ad dominum pro populo interceſſit. De hoc etiam dictum eſt ſub ſecunda dominica poſt epiphaniam. Cōmunio Qui manducat. Iohannis ſexto capitulo.oſtēdit quid vtilitatis proueniat cōfidenti:ſcꝫ ꝙ in chriſto manet ⁊ chriſtus in eo. Et hec communio bene congrueret ſabbato ante dominicam palmarum. Notandum autem eſt ꝙ ſicut precedens dominica vacat ab officio prout ibi dictū eſt:ita ⁊ omnes quinte ferie in quadrageſima/quondam proprio carebant officio:excepta forte q̄nta feria cene domini. Illa tamē mutuat introitum a tertia feria illam precedēti. Naꝫ ſicut quelibet quinta feria auctoritate melchiadis pape ſoluta erat a ieiunio:ita ⁊ ab officio. Unde beatus Gregorius nullū in quinta feria īſtituit officiū. Nihilominus tñ hore ⁊ matutine ac veſpertinū offm̄ cā-

tabantur. Unde neceſſariuʒ erat vt ſuper
Bñdictus ꝛ Magnificat. antiphõe ꝺ euã
gelijs aliorum dierum ſumpte dicerentur
Sed Grego. ij. inſtituit ieiuniũ ꝛ officium
quinte ferie. ea tñ que ꝑus inſtituta erant
de matutinis ꝛ veſpertinis officijs nõ mu
tauit. ꝛ inde eſt ꝙ antiphone q̄ cantãt̃ ſup
Bñdictus ꝛ Magnificat in q̈ntis ferijs
nõ ꝯſonãt euãgelijs illius diei. De hoc in
q̈nta feria p̄cedẽtis hebdomade dictũ eſt.

De ſexta feria.

Sexta feria agit de

opere ſexte diei in qua factus ẽ
homo. ꝛ hortatur nos eccleſia
ad manſuetudinẽ ꝛ patientiã: vt oẽm iraʒ
de cordibus nr̃is remoueamus. ꝛ hoc exẽ-
plo ioſeph ꝛ xp̃i. ꝛ eſt ep̃la Dixit ioſeph.
Geñ. xxxvij. c. ꝺ ioſeph q̈ multa paſſus eſt
a fratribus ſuis: ꝛ tñ ſublimatus eſt velint
nolint. In euãgelio math. xxj. c. monemur
ad p̄dicta exẽplo xp̃i Homo erat paterfa-
milias q̈ plãtauit vineã. i. iudaicũ ꝑp̃lm ꝑ
doctrinã legis. Ad vltimũ miſit filiũ ſuuʒ
ad cultores vinee quẽ interfecerũt: ad quos
prius miſerat ſeruos quos etiã ĩterfecerũt
Per hoc aũt ſcʒ ꝑ manſuetudinẽ ꝛ patien
tiam ſatiabimur in futuro. Uñ introitus
eſt Ego aũt cũ iuſticia apparebo in conſpe-
ctu tuo. ſatiabor cuʒ apparuerit gloria tua.
Ad tolerandas etiam perſecutiões ꝓpter
iuſticiã hortat̃ in graduali Ad dñm cũ tri
bularer ꝛc. ꝛ in offertorio Dñe in auxiliuʒ
et in cõione Tu dñe ſeruabis.

De ſabbato

Sabbatum eſt de cõ

uerſione vel cõfeſſione per que
hõ ceſſat ab ope ſeruili. ꝛ ſic ſab
batiſat ꝛ recipit bñdictõem a dño q̈ bñdi-
xit diei ſeptime. ad hoc aũt inſtruimur per
le gẽ dñi ꝛ grãm ſp̃ũſ ſcti. vñ introitus eſt
de lege Lex dñi ꝛc. ꝛ eſt ꝑmi toni. q꞉ ꝯuer-
ſio ad deũ eſt ꝑncipiũ bone vite. vñ ſeq̈tur
Conuertẽs aĩas Sequit̃ Iuſticie dñi recte
letificãtes corda. q꞉ dãt ſabbatum ſp̃ũale
Et hec ꝑncipaliter habent̃ ꝑ grãm qd oſtẽ
ditur ꝑ ep̃laʒ Dixit rebecca ꝛc. Gene. xxvij
ca. ĩ qua habet̃ ꝙ rebecca monuit iacob vt
afferret patri ſuo yſaac duos edos. Per re
beccã grã dei intelligitur. q̈ nos monet ꝛ in
ſpirat nobis offerre deo abhomĩatõem de
pctõ ꝛ ꝯfeſſionẽ que per edos deſignãtur.
Edus eñ aĩal fetidũ eſt ꝛ habet carnes ſa-
pidas. Cũ eñ hoĩ fetet pctm̃ ſuũ cõfitetur
illud: qd valde placet deo ꝛ angelis eius.
q꞉ gaudiũ eſt angelis dei ſuꝑ vno peccato
re penitentiã agẽte. Sequitur autẽ in ep̃la
De rore celi. i. de gratia celeſti. ꝛ de pingue
dine terre. i. abundantia temporaliũ ſit be
nedictio tua. ꝛ preponit De rore celi. q꞉ bo
ni ſp̃ũalia preponũt tẽporalibus. ꝛ poſtea
ſequit̃. de pinguedine terre: q꞉ ꝑmũ queri-
te regnũ dei ꝛ hec omnia adijcientur vobis
Boni eñ oĩa habẽt. Unde ap̃ls Tanq̃ʒ ni
hil habẽtes ꝛ omĩa poſſidentes. Mali ſi-
militer petunt benedictionem qui ꝑ eſau
deſignantur. Sed quia ipſi preponũt tem
poralia ſpiritualibus dicitur eis De pin-
guedine terre ꝛ de rore celi erit benedictio
tua. ꝛ ſi enim habeant aliqua ſpiritualia:
tamen preponunt eis temporalia. Sequi-
tur reſponſorium Bonum eſt confiteri do
mino ꝛc. quaſi diceret eccleſia. Ex quo per
conuerſionem ꝛ confeſſionem peccãi ꝛ re
probationem habetur benedictio ꝛ tempo
ralia ꝛ ſpiritualia Bonum eſt confiteri do
mino. Item habetur in euangelio. Luce
quindecimo Homo quidam habuit duos
filios ꝛ petijt vnus dicens Da mihi porti
onem hereditatis que me contingit. ꝛ di-
uiſit illis ſubſtantiam ſuam. ꝛ poſtq̃ʒ ille
conſumpſit omnia. poſtea fuit tãta fames
in terra ad quam venit/ vt compelleretur
fame eſſe porcarius id eſt ſubulcus. ꝛ dixit
reuerſus ad ſe Quanti mercenarij ſunt in
domo pa. ꝛc. Quando enim homo omnia
bona ſua amiſit per peccatum/ non habet
quid comedat. ꝛ permittit ita deus ipſum
cadere vt arguat eum malicia ſua. vt legi-
tur Hieremie. ij. circa medium Et moriat̃
fame. ꝛ dicat. quot ſunt ſcʒ ĩ eccl̃ia q̈ habẽt

iocunditatē mentis. ⁊ ego fame pereo. Re
uertar in domū patris mei. Unde ī exo. ix.
habet̄ q̄ egyptij cōpellebāt filios iſrl̄ exire
de egypto. Tūc recipit̄ ⁊ datur ei p̄ma ſtola
id eſt gratia. ⁊ ita in euāgelio habet̄ de cō-
uerſione. Rurſus tam in euāgelio vbi agi
tur de duobus filijs: q̄z in ep̄l'a vbi agit̄ de
iacob ⁊ eſau: duoꝝ ꝑplo꜀/iudaici vicz/⁊ gē
tilis/ſignificatio ꝯtinet̄. iudaicus gratiam
ſpūalē amittit. gētilis vō ꝯuerſus ad peni
tentiā de lege dn̄i in ītroitu gloriat̄ ⁊ cātat̄.
In graduali vō dn̄o ꝯfitet̄ ⁊ laudat. In of-
fertorio oculos ſuos petit illumiāri ne dor
miat vt īimicus nō ꝑualeat ei. Et attende
q̄ rōnabilit̄ ī ſcd̄a q̄dragesime hebdoma
da legit̄ euāgeliū de filio ꝓdigo reuertēte
ad patrē: q̄ gētilis ꝑpl'o꜀ ꝑ doctrinā legis ⁊
euangelij ad creatoris cultū reuertit̄: ⁊ q̄s
peniteēs ꝑ fidē ⁊ opatōez vel ꝑ duo p̄cepta
caritatis dn̄o recōciliatur. Cōio eſt Oꝑtet
te gaudere. luce. xv.

De dominica tertia quadrageſime

Tertia dominica eſt

ꝯfeſſionis. ⁊ quarta refectionis.
Sicut eīm ſupra dictū eſt/dn̄s in
prima dn̄ica quadrageſime armauit mili-
tem ſuū. in ſecūda oſtēdit ei p̄miū. amodo
ergo nō reſtat niſi vt oſtēdat̄ via: q̄ ꝑ ꝯfeſ-
ſionē ⁊ refectionē illuc venit̄. Eſt ergo dn̄i-
ca iſta ꝯfeſſionis. Eſt aūt duplex ꝯfeſſio. ſ.
peccati. ⁊ laudis. quas habere dz hō. Per
humilitatē eīm ꝯfeſſionis expectat homo
a deo oīa q̄ expectat. ſ. liberatōem ⁊ donuz
gratie ⁊ oīa alia bona. vn̄ ītroitus eſt Ocu
li mei ſemꝑ ad dn̄m ⁊c. ⁊ eſt ſeptimi toni.
q̄ ꝑ ſeptiformē grām ſpūſſcī euellit̄ hō d̄
laqueo dyaboli. Per ꝯfeſſionē eīm euitant̄
mala. ⁊ ideo fit ſtatio ad ſanctū laurentiuz
qui per ꝯfeſſionē liberatus eſt. Hec humi-
litas liberauit ioſeph de manibus fratruz
ſuoꝝ ⁊ de carcere: ⁊ iō cātat̄ de ip̄o ī officio
nocturnali. Adhuc dn̄ica iſta ſexta ē a dn̄i
ca ſeptuageſime: ⁊ ſexta feria dn̄s crucifi-
xus eſt. ⁊ iō fit mētio de paſſiōe q̄ ꝑ ioſeph
ſignificat̄: ⁊ ita etiā ipi diei ꝯpetūt q̄ dicūt̄

Nam xp̄s ꝑ hūilitatē liberatus eſt ab inſi
dijs fratrū ſuoꝝ. i. iudeoꝝ. ⁊ exaltatus eſt in
toto egypto. i. ī mūdo: ⁊ ita q̄ litteralit̄ acta
ſunt circa ioſeph/ſpūaliter ſunt facta erga
xp̄m. Et nocturnū officiū ordinē comitat̄
hiſtorie. Cū eīm in p̄cedēti dn̄ica cātatū fu
erit de iacob: iā hac ſuccinit̄ de ioſeph q̄ vē-
ditus a fratrib᷒/illos ī fame ditauit. ⁊ xp̄s
a iudeis crucifixus/ſua morte humanū ge
nus redemit ⁊ redimendo a demonio libe
rauit: ꝑut ī euāgelio legit̄ hodierno. Cete-
rum qualis debeat eſſe ꝯfeſſio oſtēdit apl's
in ep̄l'a Fratres imitatores ⁊c. ad ephe. v. c.
Primo eīm eſſe dz ī hūilitate. ſ. vt hūiliemuſ
nos deo. ⁊ ita ī nouitate vite ambulemus
Scd̄o ī ꝑſeuerātia. ſ. vt hō non redeat ad
vomitū: ⁊ vt īfamia pc̄ti remoueat̄: vn̄ dic̄
Fornicatio aūt ⁊ īmūdicia nō noiet̄ ī vobiſ
⁊c. hoc ſit ꝑ ꝑſeuerantiā ī bona vita. Ad h̄
quidē hortamur in euāgelio ī fine. ī q̄ oſtē
ditur q̄ grā expellit pc̄tm̄. Erat īquit ihūs
eijciēs demoniū ⁊c. luc. xj. ⁊ math. xij. Ihs
id eſt grā. Iſte idez demoniacus cecus dr̄ a
math. ⁊ beda. Cecus inq̄t beda videt. mu-
tus loq̄tur. poſſeſſus a demonio liberatur
Et cū eiecifſet demoniū locutus eſt mutus
q̄ q̄n data eſt hoī gratia ꝯfitetur ⁊ loq̄tur
in ꝯfeſſione. Poſtmodū oſtēdit dn̄s ſtabi
litatem regni ſui ꝑ indiuiduā caritatem. ⁊
inſtabilitatē regni dyaboli. Omne inquit
regnū in ſeipſum diuiſum deſolabitur. Et
ſic regnū dyaboli ⁊ ſuorum q̄ diuiſi ſunt a
deo deſtruetur. Sed regnuz dei manet in
eternū. Et ita inuitat omnes homines ad
regnum ſuum quod manet. Propter hoc
debet homo perſeueranter agere opera cō
feſſionis: quia per ea habebitur regnuz ce
lorum. Et ideo reſponſoriū eſt Exurge do-
mine nō preualeat homo id eſt dyabolus
qui nobis intendit auferre regnum celoꝝ.
Hoc igitur intendit eccleſia vt ſimus per-
fecti in confeſſione. ⁊ ſimiliter perfecte mo
riamur peccatis. vt per bonam vitam etiā
infamia peccati deleatur ſicut dicit dn̄s ꝑ
hiere. Perdam babilonis nomen. Hoc di
cit. quia gratia expellit peccatū. ⁊ infamiā

Sequitur Et reliquias ⁊ gemmē babilonis ciuitatis .i. memoriā delectabilē: vt ſcꝫ hō doleat qñ ad memoriā reducet. Rurſus qꝛ ſicut ī euāgelio dī Surdus audiuit. ⁊ mutus vba dei narrauit: ideo dicit in introitu Oculi mei ſemꝑ ad dñm. ⁊ ne iterꝫ deficiat miſericordiā implorat ſub dēs Reſpice in me. et ī gduali Exurge dñe. deīde vox quōdā mitti fecūda facūdia: cuiꝰ os apuit ſapientia p̄ces ſuas īgeminat: ⁊ decēti ſilitudinē ī tractu porat dicēs Ad te dñe. Jn offerēda iā loqns p̄dicat iuſticias dñi rectas: eo ꝙ a ſe hūiliato demoniū exierat. Sꝫ ad iudaicū ꝑplꝫ ſuꝑbiētē ſpūs ī mūdꝰ redierat Jn cōione d̾ muto factus orator ḡtulat ꝙ ſicut paſſer īuenit ſibi domū ⁊ turtur nidū

De ſecunda feria

A dominica preceденti dictū eſt ꝙ dñs ſaluat per cōfeſſionē. Jn hac vero ſecūda feria oſtēdit ꝙ dñs ſaluat etiā ꝑ baptiſmū Sed qꝛ baptiſmus datur ꝑ trinitatē: ideo de trinitate eſt introitus Jn deo laudabo verbū. ⁊ ponit ibi ter hoc nomē deus. ⁊ eſt de tertio tono. qđ totū ꝯtingit ꝓpt̄ hoc ꝙ loqtur de trinitate. Epl'a vo Naamā p̄nceps ⁊c̄. que eſt .iiij. Reg. v. c. eſt de naamā quē miſit rex ſirie dñs ſuus ad heliſeū vt ſanaret eū. ⁊ p̄cepit ei vt ī iordane ſe lauaret ſepties ⁊ fiet eius caro ſicut caro pueri ⁊ ita factum eſt. Jordanis īterpretatur deſcēſus humilitatis ī qua eccleſia mundari petit. ⁊ hoc facit ad p̄ceptū dñi querēs per humilitatē ſalutē ī aqua que eſt īferior creatura. Poſt modū ſequitur reſponſorium Deus laudē meā ne tacueris .ī quo eccleſia humiliat ſe ꝑ ꝯfeſſionē. Et eſt tertij toni ratiōe p̄dicta. Jn euāgelio vo Dixerūt phariſei ad ihm. ieuit. iiij. c. oſtēdit dñs ꝙ non ſunt miſſi ꝓphete niſi ad humiles: ſicut heliſeus ad naamā. ⁊ helias ad viduā. ⁊ oſtēdit ſuꝑbiā iudeoꝝ. poſtea dicit Jhs autē trāſiēs ꝑ mediū illoꝝ ibat: ad ſignificādū ꝙ hūilis qcqd ſibi fiat viā ſuā nō derelīqt

De tertia feria

Tertia feria eſt de oratione ⁊ miſericordia ꝑ que etiam ſaluat dñs. vñ ītroitus eſt Dum clamarē ad dñm. Epl'a vo Mulier qdam ⁊c̄. eſt de .iiij. Reg. iiij. c. de vidua cuius filios creditor ī ſeruitutē redigere ꝯtendebat. et eius vaſa oleo repleuit heliſeus dicens ei. ꝙ de parte olei redderet debitū qđ debebat. ⁊ de reliquo ipſa ⁊ filij ſui viueret. Vidua eſt eccleſia: cuius ſpōſus xp̄s nō eſt p̄ſens corꝑaliter ſiue viſibiliter que venit ad xp̄m: Creditores ſunt demones. Vñ dyabolus exactor dī: qꝛ pecuniā ſuā .i. īmūdiciam a nobis exigit cū vſuris. vñ eſa. xiiij. c. Quādo ceſſauit exactor quieuit tributum Sed xp̄s ꝑ opa miſericordie liberauit nos ab hmōi creditore. Et petit hmōi liberatō in reſpōſorio Ab occultis meis mūda me dñe. Euāgeliū vo qđ eſt math. xviij. c. eſt d̾ miſericordia .ſ. Si peccauerit ī te frater tuus / corripe eū: ſi ignorat / doce: ſi penitet / dimitte. nō dico ſepties: ſꝫ ſeptuagies ſepties id eſt quotiēs peccauerit dimitte. Rurſus vidua ꝓ filijs ad heliſeū orās dicit in ītroitu Ego clamaui. ⁊ ī gduali ab occultis de mum p̄cibus exaudita / grās agit ī offerenda Dextra dñi. Et docet ī cōione Dñe qs ⁊c̄. quales ſe debeāt exhibere: q volūt oleū miſericordie .ſ. q volūt reqeſcere in monte ingrediātur ſine macula ⁊ operent̄ iuſticiā

De quarta feria

A quarta feria agitur de impletione mādatorum per quā dñs etiā ſaluat. Sed qꝛ per grām eſt impletio mandatoꝝ: ideo eſt introitus Ego aūt ī dño ſperabo. ⁊ ē p̄mi toni ad oſtēdēdū ꝙ ſpē debemus ponere in ſolo deo. Epl'a vo Honora patrem ⁊c̄. eſt d̾ exo. xx. c. in qua ſunt inſtituta vel diſtincta p̄cepta dñi Honora patrē ⁊ matrē ⁊c̄. Jn reſpōſorio vo petitur grā: in quo oſtendit homo infirmitatē ſuam dicens Miſerere mei deus: quoniam infirmus ſum ⁊c̄. quaſi diceret non poſſum ꝑ me adimplere

mandata. In euāgelio Acceſſerūt ad ihm rc. math. xv. c. redarguit dñs iactantiā iudeoꝝ q̄ magis īnitebantur traditionibus hoīm q̄ȝ dei. ꝛ rephēdebāt diſcipulos dñi de traditionibus ſenioꝝ. Quibus dñs dixit ypocrite rc. Nō lotis manibus mādu‑care nō coīnq̄nat hoīeȝ. Et oſtēdit per que ſaluamur ꝛ iuſtificamꝰ In hac q̄rta feria fit p̄mū ſcrutiniū ꝑut ī ꝑxīa q̄rta feria dicet

De q̄nta feria

A quita feria oſtendit eccl'ia nō eſſe ſalutem niſi a dño ꝛ maxīe p̄ ꝟtutes. Unde introitus eſt Salus ꝑp'li ego ſum rc. ꝛ eſt quarti toni ꝑpter q̄ttuoꝛ cardinales virtutes. Ep'la vō Factū eſt v̄bū rc. eſt de hiere. vij. c. vbi dr̄ Bonas facite vias v̄ras ꝛ ſtudia v̄ra. ꝛ hoc ꝑpt bona op̄a virtutū. ꝛ rep̄hēdunt iudei q̄ credebāt ſe non poſſe dānari q̄ȝ habebāt dñi tēplū. ꝛ oīs alios dānatos eſſe dicebāt. vn̄ ſeq̄t r̄nſoriū Oculi oīm: oſtēdēs q̄ ī ſolo deo ſperādū eſt. Euāgeliū vō Surgēs ihs. luc. iiij. c. ē de ſanatione ſocrus petri. ꝑ q̄d oſtēdit q̄ ī ſolo deo ſperandū eſt: q̄ȝ ab ip̄o ꝛ ꝑ ip̄m ſalus mētis et corꝑis eſt. In alijs vō eccl'ijs legit euangeliū ſeq̄ntis dñice Abijt ihs rc. ꝛ alit incipit Operamini. in q̄ īꝑroperat dñs turbe q̄ magis curabāt de ſalute corporis q̄ȝ mētis: q̄m voluerūt eū facere regē poſt miraculū factū de ſaturatōe q̄nq̄ miliū hoīȝ de duobus piſcibus ꝛ q̄nq̄ panibꝰ ꝛ hortat eos dicēs Operamini nō cibū q̄ perit ſȝ q̄ ꝑmanet ī vitā eternā. Cui ꝯgrue p̄mittit p̄miſſa lectio de hiere. vbi dñs ꝑmittit ſe habitatuꝝ cū eis. ꝛ ſic q̄ſi regē futuꝝ eoꝝ q̄ talē cibū fuerint ꝑpati vt calūniā nō faciāt: īnocētē ſanguinē nō effundāt rc. Rurſus ītroitus. ſ. ſalus ꝑp'li voꝝ eſt dñi ꝑp'lm ꝯſolātis. Graduale. offertoriū. ꝛ cōio voces ſunt ꝑp'li de regis gr̄a ꝯfidētis. In hac aūt q̄nta feria ī qua agit de ſalute fit ſtatio ad ſanctos coſmā ꝛ damianū q̄ medici fuerūt et hoīes corꝑaliter ꝛ ſpūaliter ſanabant: ꝛ ideo de ipſis fit mētio in collecta.

De ſexta feria

A ſexta feria que eſt dies crucis oſtēdit q̄ ꝑ crucem eſt ſalus. Unde ītroitus eſt Fac mecū ſignū ī bono. i. crucē. Maioꝛē caritateȝ nemo hȝ. i. maius ſignū caritatis q̄ȝ vt aīaȝ ſuā ponat q̄s ꝑ amicis ſuis. Ep'la vō Cōuenerūt rc. q̄ eſt nūeri. xx. c. eſt de moyſe q̄ bis ꝑcuſſit petrā ꝛ fluxerūt aq̄ vt biberēt hoīes ꝛ iumēta. Per binā ꝑcuſſionē duo ligna crucis ītellige. petra xp̄s eſt: ꝛ fluxerūt aque doctrinaꝝ ꝛ gr̄aꝝ: vt poſſit bibere totū genus hūanū. R̄nſoriū eſt In deo ſꝑauit coꝛ meū ꝛ adiutus ſuȝ. q̄ȝ ī ſola cruce ꝑfecta ē hūani generis ſaluatio. In euāgelio vō Uenit ihs ī ciuitatē rc. ioh. iiij. c. oſtēdit dñs q̄ nō ſolū ꝑ nobis crucē ſuſtinuit: ſȝ ꝛ multos alios laboꝛes. vn̄ ſeq̄nt ibi Ihs aūt fatigatus ab itinere rc. ꝛ dicūtur ibi octo in quibus inſtruxit dñs ſamaritanā q̄ patet ī euāgelio: ꝛ iō r̄nſorium eſt octaui toni. Cōio eſt Qui biberit. ioh. iiij. c.

De ſabbato

A ſabbato vero oſtendit q̄ dñs ſaluat ꝑ iuſticiam ꝛ miſericordiam. Unde ep'la Erat vir Dan̄. xiij. c. loq̄tur de ſuſanna que ſaluata eſt ꝑ iuſticiā. Euāgeliū eſt de muliere dep̄henſa ī adulterio quaȝ dñs liberauit ꝑ miſericordiā. Ecce euāgeliū ꝛ ep'la ꝯcordant. Erḡ adultera ī euāgelio ſaluata ē ꝑ m̄iaȝ iō vidēs eccl'ia īfirmitatē filioꝝ ſuoꝝ petit ſe liberari ꝑ m̄iam in ītroitu dicēs Uerba mea auribus ꝑcipe. ꝛ eſt q̄nti toni ꝑpt q̄nq̄ q̄ ponūtur ī collecta q̄ ē talis Preſta q̄s oīpotēs deus. vt q̄ ſe affligēdo carnem ab alimentꝭ abſtinēt ſectādo iuſticiā a culpa ieiunēt. i. a delectatōe q̄nq̄ ſenſuum: ſicut daniel ſuſanna ꝛ ioachim. Miſericoꝛdiaȝ dei non conſequentur q̄ ſic nō ieiunāt. Sequit v̄ſus ītroitus ſemiplenus. ſ. Rex meus ꝛ deus meus. et ideo notandū eſt q̄ ī introitibus aliquādo duplex v̄ſus ponitur aliq̄n dimidius. freq̄ētius vnus. Duplex

vt in introitu defunctoꝝ Requiem. verſus Te decet ⁊c̄. ⁊ alius Exaudi orationem ⁊c. qꝛ oramus ꝓ defunctis ꝓpter ſtolā corpis ⁊ aīe: q̄s rogamus eis dari. Dicit̄ etiā tūc ſecūdus v̄ſus q̄ ſuccedit in locū illius v̄ſus Glia pr̄i. q̄ in officio defunctoꝝ tacet̄: ꝓ eo q̄ mortui trinitatē vlterius laudare nequeunt: ad cuius laudē ꝑtinet ip̄e v̄ſus. Sepius v̄o vnus dicit̄: qꝛ ad vnū tm̄ ſcȝ ad deū vertere nos debemus. Dimidius aūt hic ponit̄: qꝛ q̄ miam dei impetrat/ ſuā dȝ imꝑfectōem in operibus ꝯfiteri. pſalmus em̄ opus ſignificat. Poſt ep̄lam ſeq̄tur rn̄ſoriū Si ambulē ⁊c̄. qd̄ ſic ei rn̄det: qꝛ quē dn̄s liberat nullus ei nocere pōt. igit̄ ſi ambulem in medio vmbre mortis nō timebo mala. ⁊c̄. vmbra mortis eſt mors tp̄alis. q. di. Et ſi trāſcā p mortē tp̄alē nō eſt timendum ex quo deus adiuuat. Et ſeq̄tur v̄ſus Virga tua ⁊ baculus tuus ip̄a me conſolata ſunt qꝛ tribulatōes dn̄i ꝯſolant̄ hoīem bonum Eſt aūt p̄mi toni. qꝛ in ſolo deo ponēda eſt ſpes. In euāgelio v̄o Perrexit ih̄s. ioh̄. viij. oſtēdit ſe dn̄s autorē miſericordie cum dixit mulieri adultere Vade ⁊ ampli' noli peccare. Itē miſericordia fuit cū dixit Qui ſine pctō eſt veſtrū/ p̄mus mittat in eam lapidē. In offertorio petit ſimiliter p miam liberari cū dicit Greſſus meos dirige: ⁊ ꝑtinet ad octauā reſurrectōis. poſt cōio v̄o ad btītudinē q̄ eſt Nemo te. ioh̄. viij. c. Illud aūt notādū eſt q̄ in huius ſabbati cōpletorio/ antiphona Media vita cantatur. eo q̄ nūc in mediana q̄drageſime incipiat hebdomada. Qui v̄o eā in p̄cedēti ſexta feria cātant/ numeꝝ dieꝝ ieiuniꝫ afflictoꝝ attendunt. Hāc itaq̄ ſub breuiloquio duximus exponēdā: Media vita xp̄s ē. Ip̄e em̄ mediator eſt dei ⁊ hoīm. Ipſe eſt via vitas ⁊ vita. Ip̄e quidē ſanctus. ip̄e deus. ip̄e fortis ip̄e miſericors ⁊ ſaluator. Ad xp̄m g̊ ſmo dirigit̄. O media vita. i. o xp̄e. vel media vita ſctā trinitas eſt. q̄ eſt i ſe vita ⁊ nobis vita media. i. ſufficiēs ⁊ cōis ad quam ſermo dirigit̄. O media vita. i. o ſancta trinitas. ideoq̄ ſubdiſtinguitur Sancte deus. ſctē fortis. ſancte ⁊ miſericors. i. pater ⁊ fili ⁊ ſancteſpūs. a quo ⁊ p quē ⁊ in quo ſaluamur. Et ideo ſaluator etiā trinitas appellat̄. Ad quē cuncq̄ tn̄ ſermonē dirigimus adiutorium q̄rimus. qꝛ in morte ſumus i miſeriis p̄ſentis vite. petimuſq̄ ne tradat nos amaritudinibus mortis eterne. Vel ſup. o dn̄e nos exiſtēſtes i media vita ſumus i morte Prima fuit vita iuſticie ⁊ inocētie in qua creatus eſt homo. Secūda eſt vita peccati et miſerie in qua lapſus eſt homo. Tertia erit vita imortalitatis ⁊ glie: ad quā reparabitur homo. Nos igit̄ dū ſumus in media vita ſumus in morte. quia vita peccati media. mors eſt vite iuſticie: ⁊ ideo q̄rimus adiutorem. Alie eccleſie dicunt medio vite qꝛ em̄ nūc medium quadrageſime que vitam p̄ſentem quē ſine pctīs nō ducit̄/ rep̄ſentat: merito dr̄ antiphona ip̄a i morte. i. i pctīs q̄ ducūt ad mortem. Et qꝛ i ep̄la fit mentio de ſuſanna. ideo ꝓpt̄ equocatōem vocabli fit hodie ſtatio apd̄ ſctā ſuſannā

De dn̄ica quarta quadrageſime

Equitur quarta dominica i qua agit̄ de ſupna hieruſalem. Et qꝛ i terrā illā venit̄ eo duce quo filij iſrael venerūt i terram promiſſionis. vt ſub ſeptuageſima dictum eſt: ideo nūc legit̄ exodus vbi dicit dn̄s Videns vidi afflictōem ꝑpl'i mei q̄ eſt i egypto ⁊ deſcēdi vt liberarē eos de manu pharaonis. Sicut aūt dn̄s liberauit ꝑpl'm per plagas miſſas ꝯtra pharaonē. ſimiliter ⁊ per plagas liberat de manu dyaboli q̄ nō vult dimittere nos niſi i manu forti: ſicut ibi habetur. Prīa plaga eſt ꝯuerſio aquarum i ſanguinē: per quā pctm̄ ifidelitatis ſignificat̄. per alias plagas ſignificatur q̄ homo p mltas tribulatōes ⁊ penas quas habet dū morat̄ i pctō/ cogit̄ redire ad dominū ſicut de filio ꝓdigo legit̄. Legitur g̊ exodus qꝛ p fidem eſt exitus a ſeruitute dyaboli. ⁊ per baptiſmum q̄ ſignificatur per mare rubrū ⁊ p ipletōem mādatoꝝ. Quādo v̄o hō talis eſt/ facit ſeipm. tabernacu-

lum: nec ip̄e faciet ſibi in futuro. Poſt exo
dum ſeq̄tur liber leuitici qui eſt tertius in
p̄tbateuco q̄ ꝑtinet ad leuitas q̄ debebāt
dn̄o offerꝛe ſacrificia: vn̄ liber ē oblationū
Ex quo eni̅ hō implet mādata ⁊ facit ſe ta-
bernaculū dn̄o nō reſtat niſi oblatōes deo
offerꝛe. Debet tn̄ ſal apponere in oī ſacrifi-
cio ſuo: qꝛ cū diſcretōe dꝫ oīa facere. qꝛ g̊ ta
les debēt eſſe mūdi ab oī pc̄ō ⁊ offerꝛe do
mino hoſtiā mundā ſctām ⁊ īmaculatā: iō
ſeq̄tur in leuitico de mūdatōe lepꝛe. Et di-
citur ibi multotiēs Sancti eſtote: qm̄ ego
ſanctus ſum. ⁊ qꝛ hoc fit in ſolennitate coꝛ
dis ⁊ debēt oīa fieri cū gaudio: iō poſtea in
eodē libꝛo agiť de ſolēnitatibus. Rurſum
qꝛ nullus ita ꝑfectus eſt q̄n peccet aliquā-
do / ſaltē venialiter: ideo ibi habeť de dubi
tatōe moyſi ad aquas ꝯtradictōis: q̄ nec ꝓ
pter hoc dimiſit opus ſpūale facere vt ad
vocē ſuā fluerēt aque cū dixit Aſcēdat pu-
teus. i. doctrina ſacra. Ceterū ſicut mulier
oſtēdit ex vna parte pomum filio ſuo ⁊ ex
alia īimicū vt veniat ad ſe. Similiť ⁊ dn̄s
iuxta illud oſee. xi. c. In funiculis adā tra-
ham eos in vinculis caritatis. Vnd̄ in offi
cio nocturnali oſtēdit īimicū q̄ nō vult di-
mittere ꝑpl'm niſi in manu forti ⁊ in manu
diuina ſcꝫ ꝑ p̄dicatoꝛes: ⁊ ideo ꝓ mū r̄nſori
um eſt Locutus eſt dn̄s ad moyſen ⁊c̄. Si-
quidē moyſes ex aquis aſſumptus: eſt xp̄s
per quē liberamur ab hmōi īimico: vel q̄li
bet p̄dicatoꝛ q̄ ex aquis ſcp̄ture dꝫ aſſumi:
et eſt quarti toni: qꝛ q̄ttuoꝛ modis nos af-
fligit dyabolus ſcꝫ interficiēdo mares. i.
bona opa vel virtuoſos quos ſubmergit
in flumine deliciaꝝ huius mundi. ⁊ cogit
ſeruire ī luto luxurie. ⁊ latere auaricie. ⁊ pa
lea inanis glīe. Poꝛro qꝛ ꝑpl's in illa ſeptu
agenaria captiuitate fleuit ſup flumina ba
bilonis: ⁊ in fine cyꝛo ꝑmittēte letabūdus
exiuit: ⁊ gratulās hierl'm introiuit: iō cum
in p̄ma dn̄ica ꝑpl's captiuatus fleuerit di-
cens Circūdederūt me. ⁊ in ſecunda oꝛaue
rit dicens Exurge. In tertia q̄ꝫ oꝛauerit di
cens Eſto mihi. In quarta ꝯſolatōem acce
perit dicēte dn̄o Inuocauit me ⁊ ego exau
diam eū. In q̄nta etiā rurſus oꝛoni inſtite
rit dicens Reminiſcere. In ſexta v̄o dario
licētiā tribuēte ꝯſolatōem de reuerſiōe ꝑ-
cepit: ideoq̄ꝫ dixit Oculi mei. In hac ſepti
ma tanq̄ꝫ in fine ſeptuageſime ingrediens
hierl'm gratulabūdus exultat dicēs Leta
re hierl'm. De hoc etiā dictū eſt ſub p̄ma
dn̄ica. Septenariū q̄ꝫ p̄ſentis vite q̄ ſeptē
dierū curriculo voluiť vel potius ſeptē eta
tibus q̄bus mūdus ip̄e diſtinguiť. ſicut ꝑ
dies ſeptuaginta: ſic ꝑ ſeptē dn̄icas ſancta
rep̄ſentat eccl'ia. Prima etas eſt ab adam
vſq̄ꝫ ad noe. Secūda v̄o a noe vſq̄ꝫ ad abꝛa
am. vel ſm̄ quoſdā ad moyſen. Tertia a
moyſe vſq̄ꝫ ad dauid. Quarta a dauid vſ-
q̄ꝫ ad trāſmigratōem babilonis. Quīta a
trāſmigratione babilonis vſq̄ꝫ ad aduētū
dn̄i. Sexta ab aduētu dn̄i vſq̄ꝫ ad finē ſecu
li. Septima ſimiliter vſq̄ꝫ ad eūdē finem.
Simul eni̅ ꝯcurrūt: ſꝫ illa in vigilātibus ⁊
laboꝛātibus. iſta in doꝛmiētibus ⁊ quieſcē
tibus. vbi req̄e cūt electoꝝ aīe inter vbera
lactātis matris ſue ſupne hierl'm. In p̄ia
dn̄ica velut in infantia mūdi / hō a felici d̄
lectatōe deiectus clamat Circundederunt
me. In ſecūda velut in puericia mūdi cōci
piēs hō ſpem ſue recōciliationis voce noe
quaſi p̄cētoꝛis imploꝛat acceptilatōem re-
cōciliatōis dicēs Exurge quare obdoꝛmis
dn̄e. In tertia velut in mūdi adoleſcentia
ꝯcipiens hō ſuā liberatōem de egyptiaca
ſeruitute ſue ꝓtectōis ⁊ liberatōis accele-
ratōem voce moyſi oꝛat dicens Eſto mihi
in deū ꝓtectoꝛē. Quarta deſignat iuuētu-
tem eccl'ie in qua regū dyademate coꝛona
tur ⁊ ſapiētia ꝓphaꝝ oꝛnať: vn̄ illud offm̄
voce dauid q̄ſi p̄cētoꝛis in cātibus celebꝛa
tur. Quīta ſenectutē eccl'ie in qua caloꝛ na
turalis incipit deficere. Nā ꝑpl'o ī babilōe
captiuato eccl'ia captiua nec altare habuit
nec tēplū: imo oꝛgana ſua ſuſpēdit. ideoq̄ꝫ
q̄nta dn̄ica vacat officio. Sexta ſeniū eccle
ſie ſcꝫ fines ſeculoꝝ cum filius dei venit in
mundum: ⁊ de dyaboli poteſtate liberauit
genus humanū: ne igiť ſit īmemoꝛ accep
ti bn̄ficij ⁊ ingratū / ꝯgratulať ⁊ ait Oculi mei

ſemper ad dñm. Hec aũt ſeptima ꝛ vltia ſi
gnificat ſabbatũ mũdi ĩ quo ſctõꝝ aĩe req̃
eſcunt. Illic hierl'm q̃ ſurſum eſt q̃ libera
eſt que mater nr̃a eſt letat᷑: vñ dĩ dñica leti
cie. Eſt eñi ſeptĩa a ſeptuageſima: ꝛ p ſeptẽ
nariũ ſignificat᷑ ſeptĩa etas eoꝝ q̃ ſunt ĩ re
quie. Repñtat em̃ hec dñica libertatẽ ↄceſ
ſam filijs iſrl' redeũdi a babilone anno. lx.
quã habuerũt plenariã ĩ anno. lxx. Vñ to
tum huius diei offm̃ de leticia eſt ad repꝛe
ſentandũ illoꝝ leticiã ꝛ etiã nr̃am. qm̃ fini
tis ſex etatibus erimus ĩ ſeptĩa a mũdi exi
lio liberati. cũ celeſtẽ paradiſũ q̃ eſt patria
nr̃a intrabimus. Cantat᷑ ḡ ĩtroitus Letare
hierl'm ad oſtẽdẽdũ ꝙ ſicut illi cũ ingenti
leticia a babilone venerũt ĩ hierl'm: ita et
nos ab hoc mũdo letãtes ĩ celeſtẽ hierl'm
venimus. Babilon em̃ ĩterp̃tat᷑ ↄfuſio. vñ
ſignificat mũdũ vel ĩfernũ: qꝛ ĩ hoc mũdo
eſt ↄfuſio vicioꝝ: ꝛ in inferno ↄfuſio tormẽ
torum. Dĩ etiã hec dñica refectionis. qꝛ in
ea dñs refecit ꝛ ſatiauit q̃nq꜒ milia hoĩm.
vel qꝛ ĩ ea oſtendit᷑ celeſtis hierl'm ex q̃ oĩs
refectio eſt. Qꝛ ḡ eccl'ia letat᷑ p hac refectõe
ideo cãtat Letare hierl'm. i. eccl'ia. tibi eniꝫ
eterna req̃es ꝓmittit᷑. In nocturnali etiaꝫ
officio cãtat᷑ rñſoriũ Audi iſrl' p̃cepta dñi:
et ea ĩ corde tuo q̃ſi ĩ libro ſcribe ꝛ dabo ti
bi terrã fluentẽ mel ꝛ lac. Poſtea ſeq̃tur in
introitu Ab vberibus ↄſolatõis eius. Hec
vbera ſunt duo teſtamẽta: de q̃bus ſumũ
tur ꝓmiſſiones dulces ĩ q̃bus eſt ↄſolatio
noſtra. Et ſunt ĩ ea tria v̓ba leticie. ſ. letare.
gaudete. ꝛ exultate. Ratio quare poſita ſũt
dicta eſt ſub capitulo de ſeptuageſima in
p̃ncipio ꝛ ſumit᷑ iſte ĩtroitus de eſa. vlti. c.
ſꝫ de antiqua trãſlatiõe: qꝛ ĩ eſa. ſic nõ iacẽt
verba hec. Verſus v̓o de pſalmo q̃ loq̃tur
de hierl'ꝫ ĩ ſupna. ſ. Letat' ſuꝫ / ꝛ ẽ q̃nti toni
ꝓpt᷑ q̃nq꜒ milia hoĩꝫ q̃s refecit: vel tõ qꝛ illi
q̃ cohibẽt ꝛ refrenãt ꝛ bñ ordinãt q̃nq꜒ ſen
ſus corporis illi habebũt huĩoĩ refectõem
ꝛ ↄſolatõem de qua in ĩtroitu habet᷑. ꝛ que
petit᷑ ĩ collecta Cõcede q̃s oĩpotẽs deus vt
qui ex merito noſtre actõis affligimur / tue
gratie ↄſolatõe reſpiremus. Scripſerunt
tñ quidam ꝙ qꝛ liberius papa q̃ tamen in
cronica nõ ĩuenit᷑ / celebꝛauit tali die rome
in dicta eccl'ia q̃ vocat᷑ hierl'm: iõ cãtat᷑ Le
tare hierl'ꝫ. Et nota ꝙ ĩ q̃buſdã eccl'ijs hac
die ꝛ in feſto annũciatõis dñi / due collecte
dicũtur: vt quaſi duplex feſtũ exſoluere vi
deant᷑: qḋ nõ fit ĩ alijs precipuis feſtiuitati
bus: vt natiuitatis dñi ꝛ ſimilibus: qꝛ ille
per octauas ꝓducunt᷑ nec vnius diei dum
taxat obſeruãtia ſicut iſta coanguſtantur.
Seq̃tur ep'la Scriptũ eſt em̃ qm̃ abꝛaam
duos filios habuit ꝛc̃. ad gal. iiij. c. vbi ſe
quit᷑ Que ſurſum eſt hierl'm libera eſt: q̃ ẽ
mater nr̃a. Hoc aũt dicit vt nõ timore ſerui
li ſeruiamus dño ſꝫ amore. Rñſoriũ eſt de
eodẽ Letatus ſum ꝛc̃. ꝛ eſt ſeptimi toni ꝓ
pter ſeptimã etatẽ ĩ q̃ erimus ĩ q̃ete. Sed
qꝛ adhuc ſumus ĩ laboꝛe: ideo ſeq̃t᷑ tractus
ſꝫ ſuauiſſimus Qui ↄfidũt ĩ dño ꝛc̃. ĩ quo
oſtẽdit᷑ ꝙ q̃ ĩ dño ſolo ſperãt / habebũt illã
refectõeꝫ. Sequit᷑ euãgeliũ Abijt ih̄s trãſ
mare galilee ꝛc̃. ioh. vj. c. Qui q꜒ aũt panes
q̃bus dñs refecit nos ꝓut ibi legit᷑ / ſũt q̃n
q꜒ libꝛi moyſi, duo vero piſces ſunt pſalmi
et ꝓphetia. vel libꝛi ioſue ꝛ iudicũ: qꝛ de il
lis ſeptẽ libꝛis ſumũtur oꝛõnes ĩ hac dñi
ca: ꝛ ita reficit oẽs. Offertoꝛiũ eſt Laudate
et eſt ſecũdi toni ad oſtẽdendũ ꝙ deuꝫ lau
dare debemus ꝛ p corp̱ali refectiõe ꝛ pro
ſpũali. Poſtcõio v̓o eſt Hierl'm q̃ edificat᷑
vt ciuitas ꝛc̃. ꝛ loq̃tur de illa hierl'ꝫ q̃ libe
ra eſt. ꝛ eſt quarti toni ꝓpter quattuoꝛ que
ibi dicunt᷑. Primũ eſt qꝛ oĩa ſunt ibi cõia.
ibi em̃ deus eſt oĩa ĩ oĩbus. Secunduꝫ eſt
ꝙ eternaliter participant᷑ ea q̃ ibi ſunt. Vñ
dicit Cuius participatio eius in idipſum.
Tertiũ eſt ꝙ nullus de filijs diaboli poteſt
ibi aſcẽdere. vñ dicit. Illuc em̃ aſcẽderunt
tribus tribus dñi. Quartũ qꝛ ibi ẽ ↄtinua
laus dei. Vnde ſequit᷑ Ad ↄfitendum noĩ
tuo dñe Et inde eſt illud Beati q̃ habitant
in domo tua dñe ĩ ſecula ſeculoꝛum lauda
bunt te. In hac dñica romanus põtifex ce
lebꝛaturus ad eccl'iam pergẽs ꝛ rediẽs ab
eadẽ / aureã in manu ſub aſpectu ꝑpl'i fert
roſam. Circa qḋ duplex ĩſurgit ratio. vna

ſm litterã. altera ſm ſpm̄. Sane ſm litterã ne fidelis pp'ls ppter quadrageſimalis obſeruãtie aſpitatẽ ſub ↄtinuo labore deficeret: q2 qđ caret alterna requie durabile non eſt: ideo ĩ hac mediana dñica q̃drageſime quoddã recreatõis ſolatium ĩterponit: vt anxietas tẽperata leuius ſufferat. iuxta illud Interpone tuis interdũ gaudia curis Hodiernũ nãq3 offm̄ totũ leticia plenũ eſt et in oĩ v̈boꝝ clauſula iocũditas exuberat gaudiũ reſonat. hilaritas ĩculcat. Tria itaq3 repñſentat dies iſta. ſ. caritatẽ poſt odium vñ dr̄ Letare hierl'm ⁊ ↄuentũ facite oẽs q̃ diligitis eã. Gaudiũ poſt triſticiã. vñ Gaudete ĩ leticia q̃ in triſticia fuiſtis. Et ſatietatem poſt famẽ. vñ Vt ſaciemini ab vberibus conſolationis veſtre. Que tria pariter deſignant ĩ tribus ꝓꝑetatibus huius floris. caritas ĩ colore. iocũditas ĩ odore. ⁊ ſatietas in ſapore. Roſa q̃ppe p̄ ceteris floribus / colore delectat. odore recreat. ⁊ ſapore ↄfortat. delectat ĩ viſu. recreat ĩ olfatu. ⁊ ↄfortat ĩ guſtu. Nẽpe roſa ĩ manu romani põtificis / gaudiũ iſraelitici pp'li deſignat qñ per grãm xp̄i data eſt illi de babilonica captiuitate licẽtia redeũdi. Deĩde illaz donat nobiliori ⁊ potẽtiori q̃ tũc ĩ curia repit' in quo nobilitas ⁊ excellẽtia illius peculiaris pp'li dñi deſignat. Demũ ille cũ multo eq̃tatu ⁊ leticia ingenti ciuitatẽ cũ roſa circũit / figurãs gaudiũ illius pp'li ĩ ciuitatem hierl'm reuerſi: atq3 cõmunẽ totius fidelis pp'li ⁊ eccl'ie leticiã de p̄miſſis. Spũaliter aũt flos iſte flore illũ ſignificat qui de ſe dicit in cãticis Ego flos cãpi ⁊ liliũ ↄualium' et de quo ꝓph'a Egrediet' virga de radice yeſſe. ⁊ fl. de ra. e. a. Qui eſt vere flos floruz id eſt ſanctus ſanctoꝝ: q2 p̄ ceteris floribus id eſt ſanctis colore delectat ĩ viſu. Nã ſpecioſus forma p̄ filijs hoĩm: in quẽ deſiderant angeli ꝓſpicere. Qui odore recreat in olfatu. q2 ſicut legit' ĩ cant. j. c. Meliora ſũt vbera tua vino fragrãtia vnguentis optimis. Qui ſapore ↄfortat ĩ guſtu: q2 panis quẽ ipſe dat caro ſua eſt ꝓ mũdi vita / omne delectamentũ ĩ ſe habẽs ⁊ oĩs ſaporis ſuauitatẽ. Hic eſt eñi q̃ de q̃nq3 panibus ⁊ duobus piſcibus q̃nq3 milia hoĩm ſaturauit Triplex aũt eſt ĩ hoc flore materia / aurũ videl3. muſcus. ⁊ balſamũ. q2 triplex ẽ ĩ xp̄o ſubſtãtia. deitas. corpus. ⁊ aĩa. Sed balſamo mediãte muſcus auro ↄiũgitur: q2 aĩa mediãte corpus ↄiũgit' deitati. Diuina eñi natura tãte ſubtilitatis eſt vt corpi d̃ limo terre formato nõ ↄgrueret vniri niſi rõnali ſpũ mediãte. Rurſus flos ipe aureus eſt q2 rex regũ ⁊ dñs dñantiũ: cuius rubor apparuit ĩ inſignijs paſſionis: ⁊ odor in gl'ia reſurrectõis. Huius floris baiulus eſt vicarius ſaluatoris romanus vic3 põtifex ſucceſſor vtiq3 petri ⁊ vicarius ĩhu xp̄i: q̃ hũc florẽ fidelibus pp'lis demõſtrat. Nõ eñi oĩ tpe ſ3 ĩ hac dñica tm̄ q̃ ſeptima eſt ab illa q̃ ſeptuageſima nũcupat': q2 xp̄s nõ ĩ q̃libet hora ſed in ſeptima tm̄ etate videt' ab illis q̃ beata requie ↄſolant'. Rurſus ĩ vrbe oſtẽditur ⁊ non alibi q̃3 apud baſilicã q̃ ſancte crucis in hierl'm appellat': q̃ ſupne hierl'm typũ obtinet ⁊ ſpẽm repñſentat: de qua dr̄ ĩ ep'la hodierna Illa q̃ ſurſum eſt hierl'm libera eſt que eſt mater nr̃a: in qua xp̄m angeli ſancti ⁊ beate aĩe ↄtẽplant'. ad quã merito dr̄ Letare hierl'm: ⁊ ↄuentũ facite oẽs qui diligitis eã. q. d. vos catholici ⁊ nõ heretici. Differt aũt hodierna ſtatio ab illa q̃ fit ibidẽ in ſecũda dñica aduentus. q2 illa future beatitudinis eſt annũciatio. hec q̃ſi p̄ſentis ↄtẽplatio. vñ ⁊ feſtiuius agitur q2 ſpei nr̃e feſtiuitas eſt. Hac etiã die xp̄ianus coronat' imperator vt ſemp coronã ſupne hierl'm meditet'. Dauid ter in regẽ vnctus eſt vt dicet' ſub dñica poſt aſcenſionẽ. Hec ergo dñica ꝑuilegiata eſt q2 repñſentat licẽtiam redeũdi de ſeruitute ad libertatẽ pop'lo iſraelitico ↄceſſaz ⁊ leticiã ex h' habitã

De ſecunda feria

Ecunda feria eſt de iudicio. vñ ĩ ep'la Venerũt due ⁊ c. iij. Reg. iij. c. agit' de iudicio ſalomonis / duabus mulieribus de puero cõtẽdentibus. Mulier vna que dixit q̃ di

uidat puer: eſt ſinagoga q̄ diuidere cona-
ta eſt puerū ibm. Alia mulier q̄ dixit De-
tur ei infans viuus eſt eccl'ia. Vñ ī r̄ñſorio
petit hec mulier puerū Eſto mihi ī deū ꝓ
tectorē. i. petit ſibi dari xp̄m: Euāgeliū. pro
pe erat. ioh. ij. c. Similiter eſt de eiectōe vē-
dentiū: ⁊ de iudicio vbi habetur q̄ nō crede-
bat ſe ihesu eis: q̄ niſi ſunt eū interficere
Poſtea ſequitur de paſſione ſua. Soluite. i.
ſoluetis templū hoc ⁊ ī triduo excitabo il-
lud. ſciebat eñi q̄d facturi erāt. Quia vero
ex paſſione dñi eſt om̄e gaudiū: ideo in of-
fertorio cātat eccl'ia Jubilate. In introitu
autē petit iudicari: ſed p̄us petit miſcōiaꝫ
Deus ī nom̄ie tuo ſaluū me fac. ſ. p miſeri
cordiā. ⁊ in v̄tute tua iudica me. Et eſt q̄rti
toni. q̄ ibi habetur. ab īſurgētibus ī me libe
ra me. i. ab īimicis q̄ q̄ttuor mōis ſic̄ dictū
eſt ſub dñica īſurgūt ꝯtra nos: ⁊ iō ſic̄ dñi
ca fuit de mīa: ita ſcda feria eſt de iuſticia.

De tertia feria

Ertia feria eſt de ora

tione. i. de efficatia orōnis: q̄ ſalꝫ
fit ſalua iuſticia: qđ oſtēdit ī ep'la
Locutus eſt ⁊c̄. q̄ eſt exodi. xxij. c. vbi ſequitur
Dimitte me vt deleā eū. ⁊ moyſes orauit
ꝓ pp'lo ⁊ dñs dimiſit pctm̄/ſalua tñ iuſti-
cia: q̄ ſeruauit ſibi vindictā. Vñ ⁊ ſic ꝓpt
illud pctm̄ qđ commiſerūt in xp̄m p̄cipue
puniantur. tū ⁊ ꝓpter illđ qđ cōmiſerūt tūc
ſcꝫ adorādo vitulū. Vñ dicit dñs ī euāge-
lio Implete mēſurā patrū veſtroꝝ. Quia
vero tam efficax eſt orō: ideo in introitu di
cit eccl'ia Exaudi orōnē meam ⁊c̄. Verſus
Cōtriſtatus ſum ī exercitatōe mea. ꝯtriſta-
tus eñi fuit ꝓ dilatōe patrie ⁊ īcolatu miſe
rie. Quia vero exercitatio xp̄iani eſt in co-
hertione a petulētia ⁊ laſciuia q̄nqꝫ ſenſu
ūm: idcirco q̄nto tono reſonat hūc ītroitū
eccl'ia. Et ſeq̄tur ep'la Locutus eſt ⁊c̄. ī qua
ſicut dictū eſt impetrauit moyſes dimiſſio
nem pcti/ſalua iuſticia. ⁊ vt filij eoꝝ mere-
rentur ītrare terrā ꝓmiſſionis: iō in. r̄ñſorio
orat eccl'ia vt mereatur ipſam īpetrare filijs
ſuis vt intrēt ī terrā ꝓmiſſiōis: lꝫ adoraue
rint vitulū ꝯflatilē. i. venerati ſint laſciuiā
et pōpā mūdi dicēs Exurge dñe fert opeꝫ
nobis. Et v̄ſus Deus auribus nr̄is audi-
uimus qm̄ tu liberaſti eos ⁊ ꝯdonaſti eis. ſi-
militer ⁊ fac nobis ſpūaliter. Poſtmoduꝫ
ſequitur euāgeliū Iam die feſto. ioh. vij. c. de
obſtinatōe iudeoꝝ qui dicebāt Quomodo
hic litteras ſcit cū nō didiſcerit. Et dixit do
minus Moyſes dedit vobis legem ⁊ vos
vultis me īterficere. q. d. cōtra legē veſtraꝫ
vultis facere ⁊ facitis. ⁊ dixerūt. demoniū
habes. Ecce quō obſtinati fuerūt. ⁊ hoc eſt
qđ in ep'la habetur Receſſerūt cito a via quā
oſtēdiſti eis. Eccl'ia v̄o oſtendēs ſe nō con-
ſentire pctīs coꝝ/dic̄ ī offertorio Expectās
expectaui dñm. oſtendēs ſe expectare xp̄ꝫ
in finē. ⁊ q̄ bene expectat q̄ a laſciuia q̄nqꝫ
ſenſuum abſtinet: ideo q̄nti toni eſt. Per
hanc aūt ſpem ītroducitur nouus pp'ls ī ter-
ram ꝓmiſſionis. vñ loquitur poſtcōio Leta-
bimur ī ſalutari tuo: ⁊ eſt p̄mi toni. q̄ oīs
leticia a deo eſt.

De quarta feria

Equitur quarta fe

ria que eſt cathezizandoꝝ: q̄ eo
die ducuntur ad eccl'iam cathecu
mini ⁊ cathezizantur. i. īſtruūtur: ⁊ hoc eſt ter
tium ſcrutiniū vt iam dicetur. Vt aūt ſerua
mus ꝯſuetudini eccl'ie italie q̄ ſcrutinij ſo-
lēnitatē obſeruat: ⁊ iuribus de illo loquēti
bus. ⁊ q̄ etiā quedā de his q̄ ī illo fiūt vbi
qꝫ ī baptiſando ſeruātur: ideo aliqua de il
lo dicamus vicꝫ q̄d ſit ſcrutiniū ⁊ vñ dicatur
⁊ vnde originē traxit. qñ ⁊ quoties ⁊ quare
in tēporibus ſtatutis fiat. Quid ī eo fiat vſ
qꝫ ad exorciſmū ⁊ q̄d ab exorciſmo vſqꝫ ad
eccl'ie ingreſſum. ⁊ q̄d ab ipſo īgreſſu vſqꝫ
ad finē: ⁊ quare hec oīa fiant: ſubſequēter
dicemus. vero de officio miſſe huius diei
Scrutiniū nihil aliud eſt q̄ꝫ fidei ⁊ religio
nis xp̄iane inq̄ſitio. eſt eñi quaſi quoddaꝫ
iter ſeu p̄paratio ad baptiſmū. ⁊ dr̄ a ſcru
tando. i. inq̄rendo: q̄ fidei ⁊ religionis inq̄-
ſitio fit ī eo. vñ originē traxerit iam dicetur
Incipit autē fieri ſcrutiniū in quarta feria

tertie hebdomade quadrageſime: ſȝ ī hac
quarta fit ſolēne. Fiebant eñ in primitiua
eccl'ia ſeptē ſcrutinia. duo ſcȝ ī quarta feria
et ſabbato tertie hebdomade. ⁊ duo ī hac
quarta feria ⁊ ſabbato huius q̄rte hebdo-
made. ⁊ duo ī quarta feria ⁊ ſabbato q̄nte
hebdomade. ⁊ vnum ī quarta feria vltime
hebdomade. in q̄bus adulti q̄ vēturi erāt
ad baptiſmū docebant' oronem dn̄icam ⁊
ſimbolū: vt ī ſeq̄nti tūc ſabbato in quo ba
ptiſandi erāt / vtrūq̧ añ baptiſmū ſcirent.
⁊ adhuc hodie ī q̄buſdā eccl'ijs ſeptē fiunt
ſcrutinia ꝓpter ſeptiformē grām ſpū ſſcī.
ſed tertiū vicȝ hac die ſolēniſſimū. Et in oī
bus eccl'ijs ordinē romanū ſequētibus / in
quolibet ſcrutinio dī miſſa ſcrutinij videlȝ
Dū ſanctificatus fuero. de qua iam dicet'.
Dicūtur etiā ꝓpṙe collecte de cathecumi-
nis vt Oīpotēs ſempiterne deus eccliam
tuam. Itē remedij ⁊c. Sed querit' q̄re terti
um ſcrutiniū ſit ſolēne ⁊ nō pⁱmū nec ſecū
dum. Reſpōdet' / ad notandū ꝙ nec prima
etas. i. infantia. nec ſecunda. i. pueritia / ita
apta eſt ſeruitio dei: ſicut illa in qua maxīe
diſcretio boni ⁊ mali haberi incipit ⁊ in q̄
ꝯtra carnē pugnat'. Inde eſt etiā ꝙ nō pri
ma tribus. i. tribus iude. nec ſecunda. i. tri
bus ſymeon. ſȝ tertia. i. leuitica / ſacrificijs
dn̄i eſt deputata. Sed nec ī pmo libro pen
thateuci nec in ſecūdo agit' de ſacrificijs.
ſed ī tertio ꝓut dictū eſt ī precedēti dn̄ica.
Fit aūt ſcrutiniū in hac ſeptima hebdoma
da a ſeptuageſima: qꝛ dū iudei fuerūt ī ba
bilonica captiuitate / miſcuerunt ſe inter eos
q̄dāȝ de gētibus. vñ poſt eoꝝ reditū igno-
rabatur de pluribus vtrū eſſent iudei vel
non. Quidā etiā dicebāt ſe fore de leuitica
tribu q̄ nō erāt ⁊ ſe ſacerdotes q̄ nō erant.
Ideoq̧ heſdras ⁊ alij ſapiētes genealogi
as diligēter ſcrutati ſunt: ⁊ iudeos a genti
bus: ⁊ leuitas a nō leuitis ſegregauerunt.
Ita ⁊ nos ī hac ſeptima hebdomada que
finē illius ſeptuageſime babilonice capti-
uitatis ſignificat ſcrutiniū facimus: vt cre
dentes ab īcredulis ſegregemus: quos in
ſacroſancta ſolēnitate redēptōis noſtre / ex
aq̄ua ⁊ ſpū ſancto renouemus. nō eñ in p̄
mitiua eccl'a alio tēpore baptiſma celebra
batur / niſi forte mortis periculo īminente
Oēs igit' eccl'ie ꝓles quas per anni circu
lum verbi pabulo generabāt / hac die noīa
ſua dabāt: in q̄bus perſcrutādū erat ne q̄
radix amaritudinis ineſſet vt in hereticis
ne puſillis ſancta darent' ꝙ xp̄iana fides
radices ī eoꝝ mētibus fixiſſet. Vñ noībus
datis / q̄libet eoꝝ ꝑ dies ſequentes vſq̧ ad
paſcha fidei regulam audiebat: ⁊ ſic lacta
tus ⁊ grādeſcēs ī plenilunio. i. ī baptiſmo
plena fide ſimbolū reddēs xp̄o in baptiſ-
mo cōmorabat' ⁊ reſurgebat. Porro ī hac
quarta feria fit ſcrutiniū ꝓpter multa. Pri
mo qꝛ ipſa ꝑfigurata ē a quarta ſeculi eta-
te: que fuit a dauid vſq̧ ad trāſmigratōeȝ
babilonis. In qua non ſolū iudee gentis
inchoatū eſt imperiū: verūetiā xp̄i ⁊ xp̄ia-
norum regnū ex ꝓmiſſione ſumpſit exor-
dium / iurāte dn̄o dauid De fructu vētris
tui ponā ſuper ſedē tuam. Ideoq̧ merito
in hac feria cathecumini ad xp̄i nomē ac-
cedūt. ⁊ xp̄iana religio in ea initium capit
Secūdo qꝛ ſicut in quarta feria ſtelle crea-
te ſunt ⁊ ī celo ſoli ⁊ lune ꝯiuncte: ita ⁊ fide
les hodie cōcipiūtur: qui xp̄o ſoli ⁊ eccleſie
lune ꝯiūgunt': ⁊ ī celo. i. ī patris regno iaȝ
ſplendent in ſpe: ⁊ ī futuro ſplēdebūt in re.
Tertio qꝛ ſicut ī quarta etate edificatuȝ eſt
templū dn̄i per ſalomonē: ſic ⁊ ī hac quar-
ta feria ꝑparamus baptiſandos vt ſint tē
plum dn̄o. Quarto qꝛ in quarta feria cepit
noſtra redēptio: in qua proditus eſt dn̄s a
iuda vt ꝓ redimēda eccl'ia moreret': ideo in
quarta feria iſti ꝑparant' vt effectū perci-
piant redēptōis. Quīto qꝛ agnus. xiiij. die
bus obſeruabat' ⁊ ꝑparabat' ī luna. xv. im
molabat' / decet vt ī eccl'ia noua ſoboles q̄
ad cōmoriendū xp̄o ī baptiſmo ꝑparatur
diebus. xv. anteriori ieiunio ſpūaliter ſagi
nata etati lune que illā ſignificat exequet'.
Sexto qꝛ quarta hoīs etas ſcȝ iuuētus per
quartā feriā ſignificata / apta eſt prelijs et
gubernaculo imperij: ⁊ ideo cathecumini
ꝑparant' in quarta feria ad prelium cōtra

dyabolum: ⁊ ad regimen ⁊ imperiũ regni
dei. Hoc aũt ordine ſcrutinia celebrantur:
qm̃ a pͥncipio vſq₃ ad exorciſmũ hec fiunt
Pͥmo quidẽ fit noĩm baptiſandoꝝ ꝑ acoli
tum deſcriptio: ⁊ eoꝝ ꝑ noĩa in eccl'ia voca
tio. Secũdo maſculoꝝ ad dexterã / femĩaꝝ
ad ſiniſtrã / ad ianuã eccl'ie vbi fidẽ petunt
deductio. Tertio ꝑ exorciſtã gemina inter-
rogatio. vna de renũciatõe dyaboli. alia d'
fide xp̃i. Quarto demonis exufflatio. Quĩ
to crucis in frõte expreſſio. Sexto dĩ oratõ
Septimo fit ĩ ore ſalis impoſitio. ¶ igitur
noĩa ꝑ acolitũ ſcribũtur: ex quo etiã ip̃e no
tarius dictus eſt / ſignificat ꝙ noĩa fideliũ
in libro vite ſcripta ſunt. ꝙ noĩatim vocãt
ſignificat vocatõem fideliũ ad vitã eternã
Ceterũ ianua xp̃s eſt. ducũtur igit' creditu
ri ad ianuã. i. ad xp̃m q̃ de ſe ip̃o dixit Ego
ſum oſtiũ. per me ſi q̃s ĩtroierit ſaluabitur
¶ vero maſculi ponũtur a dextera ⁊ femĩe
a ſiniſtra deſignat ꝙ viriliter agẽtes a de-
xtris ⁊ effeminati a ſiniſtris ĩ iudicio ſtatu
untur. ¶ abrenũciãt dyabolo per hoc ſe a
iugo eius cui ex originali ſunt obnoxij ſub
trahũt. Per hoc em̃ ꝙ fidẽ xp̃i ꝯfiten' / iu-
go xp̃i ſe ſubijciũt. Demonis exufflatio eſt
poteſtatis eius debilitatio. Crux q̃ imp̃mi
tur frõti eſt vexillũ nr̃m quo dyabolũ vin-
cimus. Non fit aliud ſignũ niſi crux: vt in
hoc ſolo ſigno dyabolus ſciẽs ſe eſſe victũ
cõtremiſcat ⁊ fugiat. Fit aũt in ſede pudo
ris. i. in frõte: ne erubeſcat fidelis confiteri
dñm ſuũ eſſe crucifixũ. Oratio ꝯtra dyabo
lum eſt munitio. Salis in ore poſitio eſt ſa
pientie ꝯdimentũ. Hec plenius dicta ſunt
in parte p̃ma ſub ti. de vnctionibus. ⁊ di-
centur ſub ſabbato ſancto. Nunc dicenda
ſunt que ab exorciſmo vſq₃ ad ingreſſum
eccleſie fiũt. Primo dyabolus exorcizatur
et ter repetunt' verba illa Audi maledicte
dyabole ⁊c̃. Secũdo maſculi ſeorſum ⁊ fe-
mine ſeorſum ponunt'. Tertio ad moniti-
onẽ dyaconi capita inclinant cathecumi-
ni. ⁊ ſup eos oõ dñica ⁊ ſimbolũ dĩ. Quar
to a ſacerdote aures ⁊ nares illorum ſali-
ua tangunt'. Quĩto ab acolito illuminant'

Sexto a dyacono euangeliũ ſup eos dicit'
Septimo per oſtiariũ in eccl'iã ĩtroducũt'
Primo ergo exorcizat' dyabolus. i. adiura
tur vt a fidelibus recedat. Ter repetũt' ver
ba illa. Audi maledicte dyabole ⁊c. q2 ĩ cõ
feſſione trinitatis dyabolo reſiſtit'. Seorſũ
maſculis ⁊ ſeorſum feminis fit exorciſmꝰ.
quia maioribus maiora minoribus mino
ra ſunt ꝓponẽda. ¶ ad ãmonitionẽ dya
coni capita inclinant: ſignificat ꝙ deo cõl
caturi acclamante dyacono capita inclĩa-
bant. ⁊ hec oratio ꝓ cõmuniõe hẽt'. ꝙ ſim
bolũ ⁊ orationẽ dñicã ſacerdos ſup capita
eorũ dicit: notat ꝙ tẽplum dñi contra dya
bolũ munit. Aures ⁊ nares ſaliua tangit.
vt doctrinã de ore predicatoris ꝓcedentẽ
fideles libenter audiant ⁊ ip̃a eis bene re-
doleat quo adusq₃ ſpm̃ hũt in naribus id
eſt q̃diu viuũt. Ip̃orũ illũinatio eſt tene
brarũ ignorãtie ⁊ peccati ꝑ lumẽ intelligẽ
tie effugatio. Euãgeliũ qđ ſup eos dicit' eſt
doctrina ſaluatoris qua inſtruũt'. Deĩde ꝑ
oſtiariũ introducuntur. quia poſt impleti
onẽ euangelij per oſtiariũ. i. ꝑ ſpm̃ ſcm̃ in
celeſtem patriã introducuntur. Poſt hec
dicẽda ſunt ea que ab ingreſſu eccl'ie vſq₃
ad miſſam fiũt. Primo maſculi ad auſtrũ
ſtatuũtur. femine ad aq̃lonẽ. Inde q̃ttuor
lectiões ſup eos legunt'. ⁊ quattuor initia
euãgeliorũ. Deinde duo / vnus maſculus
⁊ vna femĩa ĩ ſanctuariũ ab acolitis portã
tur. Poſt hec ſimbolũ grece ſuper maſcu-
los: latine ſuper femĩas dicit'. His ꝑactis
eccleſiam ingrediuntur. ⁊ ſic miſſa cantat'
¶ autẽ maſculi ad auſtrũ ⁊ femine ad aq̃
lonem ſtatuũt'. ſignificat ꝙ fortiores hoſti
bus temptationũ obijciendi ſunt. ⁊ debi-
liores hũiliter erudiendi ſunt. ¶ quattuor
lectiones ſup eos legunt': ſignificat doctri-
nã quattuor euãgeliorũ qua inſtruũt'. vñ
ſtatim quattuor initia euangelioꝝ legunt'
ſup eos. q̃ſi cõgreget eos a quattuor ꝑtibꝰ
orbis. ¶ vnus maſculus ⁊ vna femĩa por-
tantur in ſanctuariũ: ſignificat ꝙ̃ vtroq₃
ſexu fideles aſcẽdũt in celũ. Sed non aſcẽ
dũt niſi vnus. i. in vnitate eccl'ie ꝯſtitutus

ſicut ⁊ in ꝓbatica piſcina nō ſanabat̄ niſi vnus. Ex ſimbolū legit̄ ſup maſculos grece ⁊ ſup feminas latine: per duas linguas quibus ſimbolū legit̄ oēm linguā itelligimus. Nā in grecis viguit ſapiētia .i. latinis ſcȝ romanis potētia. ⁊ ita p has duas tanq̄ excellētiores oēm linguā intelligimus. quaſi cum apl'o ad philip. ij. ca. dicamus Ois lingua ꝯfiteatur. qꝛ dn̄s nr̄ ihs xp̄us in gloria eſt dei patris. Expoſitionē oronis dn̄ice ⁊ ſimboli in quarta parte in ſuis locis expoſuimus. Et attēde q̄ ātē hāc quartam feriam / in dn̄ica vel in ſecūda feria eſt huius ferie ſcrutiniū populis annūciādū his verbis. Scrutinij diez dilectiſſimi fratres quo electi nr̄i diuinitus inſtruunt̄ iminere cognoſcite: ideoq; ſolicita deuotione ſequēti quarta feria circa horā nonā cōuenire dignemini: vt celeſte miſteriū quo dyabolus cum pompa deſtruit̄ ⁊ ianua celeſtis regni apitur / inculpabili miſterio peragere valeamus. In hac vero feria quarta finitis miſſarum ſolēnijs / preſbiter annūciat vt ſabbato ꝓximo ad ſcrutiniū reuertantur. ⁊ ſic iterum atq; iterū annūciat / donec ſeptem ſcrutinia celebrentur. Sane expleto ſcrutinio dr̄ miſſa vt p̄miſſum eſt: in qua legitur lectio ⁊ epiſtola: quia baptizādus in duobus eſt cathezizandus .i. inſtruendus .ſ. in nouo ⁊ in veteri teſtamēto: maxime in illis que pertinent ad baptiſmum Rurſus qꝛ īſtruēdus eſt in fide ⁊ moribus ideo due lectiones legunt̄: de q̄bus in eis cum ſuis reſpōſorijs diſputat̄. Legit̄ eniȝ de philippo q̄ eunucho euāgelizauit ihm̄. Et ſm̄ auguſtinū euangelizare ihesum eſt non tm̄ docere credenda ſed etiā que ſunt poſt baptiſmum ſeruanda. In p̄ma ergo lectione ſcȝ Sanctificabo ⁊c̄. q̄ ſumpta eſt de ezech. xxxvj. c. de fide agit̄ vbi dr̄ Tollā q̄ppe vos de gētibus ⁊ ꝯgregabo vos de vniuerſis terris: ⁊ effundā ſup vos aquā mundā ⁊ mūdabimini ab omibus inq̄namētis veſtris ⁊ dabo vobis cor nouū. Fideles eīn de varijs terris ꝯgregati ſunt in eccleſia: ⁊ aqua ſalutaris baptiſmi ſup eos effuſa eſt. que ab vniuerſis peccatis ⁊ erroribus ſunt mūdati. Et datum eſt eis cor nouuȝ vt credant in xp̄m. De hac lectionē ſumit̄ itroitus Dum ſanctificatus fuero ⁊c. Vel q̄ baptiſmo dat̄ baptiſato cor nouū. In verſu aūt Bn̄dicā dn̄m ⁊c̄. ſūt graꝫ actiones de hac ſanctificatione. ⁊ eſt tertij toni. quia ſanctificatio pertinet ad trinitatē. Uerum quia per talem ſanctificationē fiunt hoīes filij dei. ideo ſeq̄t̄ graduale. Uenite filij audite me timorē dn̄i docebo vos q̄d eſt ſeptimi toni ꝓpter ſeptem dona ſpiritus ſſancti que dātur in baptiſmo. Uel qꝛ ad hoc q̄ q̄s vere credat in xp̄m neceſſe eſt vt timeat deū: īō ſequit̄ ipm̄ graduale vbi ſequitur de timore. Initiuȝ eīn ſapiētie eſt timor domini. Quiā radicē impōit credulitatis eū a timore inchoare opꝫ iuxta illō A timore tuo domine ꝯcepimus ⁊ pepim⁹ ſpm̄ ſalutis. In ſcd̄a lectione ſcȝ in epiſtola. Lauamini ⁊c. que ſumitur de eſa. j. capi. agitur habundanter de moribus vbi dicitur Quieſcite agere perverſe. diſcite benefacere ⁊c. ⁊ poſtea concluditur. Et venite ⁊ arguite me dicit dn̄s. q. d. Si hoc feceritis ⁊ vos nō remūerauero: iure me tanq̄ iniuſtum redarguere poteſtis. Item dicitur ibi. lauamini ſcilȝ per baptiſmū. ⁊ eſtote id eſt manete mundi ſcȝ per penitentiā. ⁊ q̄ poſſint oſtēdit dicens. Auferte malū cogitatōnū veſtrarum. ⁊ ſi fuerint peccata veſtra vt coccinū quaſi nix dealbabuntur ⁊c. Uerū qꝛ illi q̄ fidem verā ⁊ bonos mores ſeruāt ad hereditatem domini pertinere probantur. idcirco ſequitur graduale Beata gens cuius eſt dominus de⁹ eius populus queȝ elegit in hereditatem ſibi. Hi efficiūtur celi qui verbo .i. filio dei firmantur. vn̄ ſequitur v̄ſus Uerbo domini celi firmati ſunt ⁊c. Item quia in talibus locum habet beatitudo. ideo graduale illud eſt primi toni quia beatitudo a ſolo deo eſt. Ab his quoq; non diſcrepat euangelium. ſcȝ Preteriens ihesus vidit. iohan. ix. ca. quod eſt de illuminatione ceci. quia ceci illuminantur in baptiſmo. Unde dicitur ibi. Lutum fe-

cit dñs ex ſputo: ⁊ pcepit ceco vt lauaret ſe in natatorio ſiloe.i.chriſti qui miſſus fuit a patre.i.in baptiſmo vel in doctrina xp̄i d̄ quo dr̄ Geñ.penul.c. Non auferet ſceptrū de iuda ⁊ dux de femore eius donec veniat qui mittendus eſt. Hebreus habet donec veniat ſilo.i.miſſus. Poſtmodū in gratiarū actione ſeq̄tur offertoriū ſecūdi toni ppter illumiatōem ⁊ ↄfirmationē. Dicto autē offertorio archidyaconus aſcēdit pulpitum / clamans alta voce Si quis ē cathecuminus exeat foras. put dictū eſt in phemio quarte partis. ⁊ tūc oms cathecumini exeūt foras. ⁊ ſic fit ſepties p̄uſq̄ baptizent̄ vicȝ in quolibet ſcrutinio: q2 qui regenerati non ſunt / nec inter dei filios computari nec xp̄i miſterijs ↄuenit intereſſe. Quidaȝ tñ cathecuminos añ euangeliū de eccleſia eijciunt: quod non laudamus / cum eis ſit euangeliū p̄dicandū. ſicut ⁊ apl̄i primicijs gentiū euāgeliū p̄dicauerūt: ſed ſacrificio intereſſe non debent. tum q2 ſacerdos orat p circumſtātibus quoꝝ fides deo cognita eſt ⁊ nota deuotio. at iſti nondū fideles vocantur. tum q2 quod ↄficitur fidelibus porrigitur. In poſtcōione v̄o agit gratias cecus de illuminatione ſua dicens Lutuȝ fecit ex ſputo. iohan.ix. ⁊ eſt p̄mi toni. q̄a ad locum vnde exeunt flumina reuertunt̄ vt iterū fluant. Sic autē recognoſcēdo bona d̄bemus agere deo gratias. Hec quarta feria in hoc p̄uilegiata eſt. q2 in ea leguntur due lectiones: pro eo q̄ in ſequenti ſabbato ordines celebrantur. Item q2 hac die ordinandi examinantur. Iteȝ q2 hac die fit ſcrutiniū baptizandoꝝ in ſabbato paſchali vt premiſſum eſt.

De quinta feria

Vinta feria oſtendit q̄ non eſt ſanctificatio niſi a deo. Uñ itroitus eſt Letet̄ cor querētium dñm. ⁊ poſt. Querite faciē eius ſemp et eſt ſecundi toni. q2 queritur vt habeatur et poſtea vt amplius habeatur. quāto em̄ magis habetur tanto magis querit̄. Epiſtola vero Uenit mulier ⁊c. iiij. Reg. iiij. c. eſt de reſurrectione filij mulieris ſunamitis quē reſuſcitauit heliſeus ⁊ icuruauit ſe ſuper puerū ⁊ pueri qualitati ſe cōformauit. puer vero ſeptē oſcitationes emiſit ⁊ ſic eſt reſuſcitatus. Nempe ſunamitis interpretatur captiua. filius eius eſt genus humanum qd̄ dr̄ puer ppter paruitatem ſenſus baculus de quo ibi dr̄ eſt lex que percutit dicens. oculum p oculo ⁊c. que neminem ad perfectionē ducit. heliſeus vero.i. xp̄us inclinauit ſe ſuper hunc puerū.i. exinaniens ſe factus eſt ei ſimilis. ⁊ reſuſcitatus ē. Sed oportet vt ſeptē oſcitationes emittat Prima eſt fidei. q2 ſine fide non eſt introitus. Primo em̄ veritati debet quis credere ⁊ oīa poſſibilia ſunt credenti. Dñe inq̄t leproſus ſi vis potes me mundare. ⁊ dixit volo mundare. Secūda oſcitatio eſt timor Tertia ē dolor de peccatis. q2 miſericordia non fit ſine iuſticia. Quarta propoſitū confitendi. Quinta eſt propoſitū ſatiſfaciendi Sexta propoſitum de cetero non peccandi: q̄ ſcilȝ non offendat deū creatorē ſuum Et omīa iſta debent fieri in ſpe vite eterne glorie. Unde ſpes eſt ſeptima oſcitatio Reſponſoriū eſt. Reſpice in teſtamentū tuuȝ. et poſt Exurge.i. fac nos exurgere. ⁊ eſt q̄nti toni p pter quinq̄ ſenſuū reparationem ſiue innouationē. Euangelium vero Ibat iheſus ⁊c. luce. vij. c. eſt de reſuſcitatione filij vidue: cui dñs dixit Adoleſcens tibi dico ſurge. In quibuſdā auteȝ eccleſijs dr̄ illud euāgeliū Sicut pater ſuſcitat mortuos et viuificat ⁊c. Sequitur offertorium Domine ad adiuuandum ⁊c. ſeptimi toni. p pter ſeptem oſcitationes in gratiarū actiones. Poſtcōio vero eſt de eterna beatitudine ſcȝ Domine memorabor iuſticie tue. cui competit dare eternam beatitudinem que erit octaua reſurrectionis

De ſexta feria.

Exta feria prorſus idē dicit qd̄ q̄nta. ⁊ eſt itroitus Meditabor ⁊c. v̄ſus Celi enar

rāt.i.ſancti.⁊ eſt ṗmi toni q᷑ i ſolo deo po/
nit ſpē.i ep̄la Egrotauit ⁊c̄.iiij.Reg.xvij.c.
ponit̄ reſuſcitatio filij vidue ab helia.Re
ſpōſoriū eſt Bonū eſt ſperare i dn̄o.ſupple
qui reſuſcitat.⁊ eſt q̄nti toni ea ratōe que i
p̄cedenti feria dicta eſt.Sequit̄ euange
lium Erat quidā.iohā.xj.c.de reſuſcitatio
ne lazari qui hac die reſuſcitatus eſt.Et of
fertoriū in gratiarū exhibitione Populuꝫ
humilē ſaluū facias dn̄e ⁊c̄.primi toni ea
deꝫ ratione.q᷑ ſcꝫ in ſolo deo ſperandū eſt
In poſt cōmuniōe vero habetur ꝙ ad pre
ces earū ſcꝫ marie ⁊ marthe ſuſcitatus fu
it lazarus Uidens dominus flētes ſorores
lazari ⁊c̄.iohan.xj.c.per quod ſignificatur
ꝙ ad p̄ces ſanctoꝝ ſuſcitat deus mortuos
ſpiritualiter/dans eis primā gratiā.⁊ ido
eſt ṗmi toni propter primā reſurrectioneꝫ
ſcꝫ anime.Et attende ꝙ ſemper hac die q̄
eſt.xv.a paſſione domini legitur predictū
euangelium:quia conſtat hac die lazaruꝫ
ſuſcitatum eſſe De quo euangelio ſumitur
reſponſorium Occurrerunt iudei ⁊c̄.quod
hodie in quibuſdaꝫ eccleſijs cantatur:cui
euangelio congrue premittitur dicta lectō
de filio sareptene mortuo quem ſuſcitauit
helias/ponens eum ſuper lectum:⁊ expā
dens ſe tribus vicibus ſuper eum.Nem
pe hec mulier eſt eccleſia que fide ſuſcipit
chriſtum in hoſpicio cordis.filius eius eſt
quilibet fidelis qui moritur:cum morte di
gnum peccatum committit.Lectus helie
catholicam deſignat eccleſiam in qua ſole
anime reuiuiſcunt:dum per fidem trinita
tis a morte reſurgunt.Cetera laudes con
feſſiones ⁊ conſolationes ſunt cuiuſlibet
hominis a peccatis reſuſcitati.

De ſabbato

Sabbatum vero de

largitate ſaluatoris eſt.Un̄ in
troitus eſt.Sitiētes venite ad
aquas doctrine.ſ.⁊ baptiſmi.Seq̄tur Et
bibite cū leticia.Hec ad ſabbatū menti ꝑti
net.⁊ oñdit̄ largitas dei q̄ paratus ē large
dare cuilibꝫ ⁊ benignitas eius.Unde dic̄.
Uenite bibite aquas ſcꝫ que mūdificant ⁊
ſanctificant gratias.Sequit̄ v̄ſus Attēdi
te popule meus.in quo oſtēditur ꝙ etiam
hoc de aquis doctrine intelligitur.ſcdi to
ni eſt ꝓpter mundationeꝫ anime ⁊ corporis.
⁊ ſumitur de eſai.Epiſtola eſt In tempore
placito exaudiui te.Eſai.xlix.c.⁊ poſt Nū
quid poteſt mulier obliuiſci infantē ſuum
ecce oſtendit̄ largitas vel caritas dei erga
nos.Poſtea ſeq̄t̄ r̄n̄ſoriū Tibi derelictus
ē paup in grāꝝ actiones.quarti toni.ꝓpt̄
quattuor virtutes per quas ſanctificat.In
euangelio vero q̄d eſt ioh.viij.c.de eadem
largitate agitur.Ego inquit ſuꝫ lux mūdi.
Nō dic̄ huius hoīs vel illius.ſicut flos cā
pi.Qui ſequit̄ me non ābulat in tenebris.
oſtendit ergo ꝙ paratus eſt illūinare oēm
hominē qui ſequitur ip̄m.Ceterū q̄ videt
currit.qui currit peruenit.exceptis ſupbis
vnde ſequitur.Tu de teipſo teſtimoniū p
hibes.teſtimoniū tuū nō eſt verū.Reſpō
dit eis ſcꝫ iudeis iheſus.Nōne ſcp̄tū eſt in
lege veſtra ꝙ duorum hoīm teſtimonium
verū eſt.Uidebāt eñ miracula.⁊ ita pater
erat teſtis eius.Et reliquit eos dn̄s q̄ſi ſu
pbos diſputatores nō curantes illumīari
Soli eī hūiles illumīant̄.vñ ſeq̄tur offer
toriū Factus ē dn̄s.primi toni.quia ſolus
deus poteſt illuminare.Quia igitur i hoc
ſabbato oſtēdit eccl̄ia largitatem domini
dantis gratiam in baptiſmo ⁊ in doctrīa
in quibus ex largitate dei abundanter da
tur gratia.Ideo fiūt ordīes i illo die ⁊ etiā
quia īminet tempus paſſionis dn̄i.in q̄ ar
tius ſe tenet eccl̄ia.ad ſignificandū ꝙ ordi
nati artius ſe tenere debent.vt q̄ ṗus ebrij
erānt amodo ſobrij ſint:⁊ iterum debēt ſe
immolare deo hoſtiam ſanctam deo pla
centem.Hoc etiam ſabbato fit ſcrutinium
baptiſandorum.Quia cathecumini ad re
quiē eternam que p ſabbatum itelligitur:
veniūt per baptiſmū Unde in quibuſdā
eccl̄ijs hodie due lectiones leguntur i miſ
ſa ex eadem cauſa qua ⁊ in quarta feria p̄
cedenti

De dominica quinta in paſſione dñi.

Sequitur dominica
de paſſione dñi. ſcʒ de cruce. In
cipit aũt huius celebritas paſſi
onis a fine ſabbati. i. a veſpera lucẽ huius
dñice p̄cedẽte. q2 lazaro in p̄cedẽti ſexta fe-
ria ſuſcitato / quidã de bethania abierunt
ad phariſeos narrantes eis miraculum: ꝛ
cum in illa ſexta feria fuerit neomenia. i. p̄-
ma dies mẽſis ad ſanctificatõem multi iu
dei põtifices ꝛ phariſei cõuenerãt ibi: qui
audiẽtes ſignũ morꝫ vt ait iohãnes: hꝫ eſt in
ſabbato collegerũt ꝯſiliũ aduerſus iheſuʒ
et ex illa die cogitauerũt vt interficerẽt euʒ
Ac deinceps iheſus non palã ambulabat
apud eos: q2 nõdũ venerat hora eius. Ideo
qꝫ in veſpera ſabbati quaſi poſt horã eiuſ-
dem ꝯſilij / publicũ luctũ incipit eccl'ia ſuo
cõpatiẽs dño vt capiti mẽbra: ꝛ ex tunc lu
gẽdo recitat vexillũ regis. miſteriũ crucis.
acetũ. fel. arũdinẽ. clauos. ꝛ lanceã perfora
ti corpis. diẽ paſſionis. rationẽ patientis.
illuſiones inimicoꝝ ꝛ inſidias eoꝝ. Hec et
his ſimilia in veſperis ꝛ nocturnis plan-
git officijs que de autẽticis veteris ꝛ noui
teſtamẽtoꝝ ſunt ꝯgeſta ſcripturis. Preter
ea poſt p̄cedẽtiũ ſeptẽ dñicaꝝ ordinatiſſi-
mam diſpoſitõem / q̄bus vt p̄miſſum eſt
ſeptẽ mũdi etates figurant̄: que oĩs ſunt
dñi paſſione redẽpte: merito ipſius dñice
paſſionis celebratio inchoat̄ ꝛ quaſi lõga
funeris põpa premiſſa demum ſequit̄ ipa
ſalutis noſtre victima: ingerẽs oculis ea q̄
ꝑ nobis ptulit vulnera ꝛ mortis inſignia
Rurſus ideo eccl'ia cãtat Vexilla regis ꝛc̄.
vt ſi forte aliqui ſint lapſi veniãt ad vexil-
luʒ qđ oĩs amaritudines facit eſſe dulceſ
qđ ſignificatũ eſt ꝑ lignũ ꝓiectũ in aquas
marath. Semꝑ eñ ꝛ maxime iſto tẽpore
debemus habere in memoria dñicaʒ paſſi
oneʒ. vñ in cant. Faſciculus mirre dilectus
meus mihi: inter vbera mea cõmorabitur
Quia memoria paſſiõis dñice ſecũ nõ pa-
titur amaritudinẽ pcti. Iđ aũt ſpãlit̄ dua-
bus ſeptimanis añ paſcha paſſio dñi reco
litur. Primo q2 ipſe a duobus ꝛ ꝑ duobus
ꝑpl'is paſſus eſt. Secũdo q2 duo teſtamen
ta ꝑ duas hebdomadas exp̄mimus. vet'
qđ p̄dixit dñm paſſuꝫ. ꝛ nouũ qđ oſtendit
ipſum paſſuʒ. Tertio q2 in duobus huius
ſeculi tẽporibus ſcʒ añ legẽ ꝛ ſub lege ea-
dem paſſio vaticinata ẽ. Quarto vt he due
ſeptimane reducant nobis ad memoriam
murmuratõem eoꝝ q̄ añ legẽ ꝛ ſub lege in
inferno fuerunt vſqꝫ ad tẽpus grẽ: qđ ĩ ter
tia hebdomada ſcʒ paſchali ſignificatur.
Ab hac nanqꝫ die qua Gl'ia pr̄i dimittitur
due ſunt hebdomade vſqꝫ ad paſcha. tunc
vero tertia eſt in qua reſtaurat̄ dimiſſa glo
rificatio. In tertio eñ tempore qđ fuit ſub
grã / oĩa beneficia que patres nr̄i expecta
uerunt in eccleſia redduntur. Ideo autem
Gl'ia pr̄i dimittit̄: q2 ille v̄ſus ad laudẽ per
tinet trinitatis: q̄ fuit ĩ paſſione dñi: quaſi
eccleſia ab hac die rep̄ſentat dehoneſtata.
Cõſtat eñ ꝙ xp̄s qui eſt tertia ĩ trinitate ꝑ
ſona fuit dehoneſtatus. Sed ĩ reſurrectiõe
Gl'ia patri reſumitur. q2 ꝑ reſurrectionem
fuit gloria ĩmortalitatis glorificatus. Sed
certe hec deteſtatio fuit ſpecialiter ĩ crucifi
xione. vnde poteſt dici ꝙ Gloria pr̄i ꝓ nũc
tacetur propter humilitatem per quaʒ ad
chriſti paſſionem perueniendum eſt. ꝛ q̄a
dominus ſe abſcondit. Et eſt aduertendũ
ꝙ tacetur in introitibus ꝛ reſponſorijs: q2
illa ſunt de paſſiõe. ꝛ in Venite exultemus.
in pſalmis vero ꝛ hymnis non: quia pſal-
mus ſignificat operationem. Ipſum eniʒ
non perſequebantur niſi linguis tractãdo
de nece ipſius. nec ipſe bonum deſijt ope-
rari. Non ergo tacetur in totuʒ quia remiſ
ſior debet eſſe luctus: eo ꝙ non ſtatim poſt
habitum cõſiliuʒ de nece eius traditus eſt
agnus in manibus dilanionuʒ. Sed in in
troitu ante paſcha omnino tacetur: quoni
am tunc maxime ſancta trinitas dehone-
ſtata eſt. Licet enim ante dies illos de nece
dñi ageretur. Tunc tamen vapulat. ſpuit̄.
alapatur. ꝛ crucifigit̄. Unde Eſaias Et vi-
dimus eũ nõ habentẽ ſpeciẽ neqꝫ decoreʒ

Vel quia tunc ſepulturã dñi celebramus
que maxima fuit eius humiliatio. Ab hac
etiã dñica in quibuſdã eccl'ijs tacetur ad pri
mam Xpe fili dei. tum quia ex nũc eccl'ia eius
mortẽ ꝛ paſſionẽ repñſentat. tum quia ſm iu-
deoꝝ repñſentatõem nõ poterat alijs miſe-
reri qui ſeipm ſaluũ facere nõ poterat. De
hoc etiã dictũ eſt in quinta parte ſub ti. de pri
ma. Nõ fiũt etiã ĩ horis canonicis ſpãles
cõmemorationes de ſanctis neqꝫ de pace
ab hac dñica vſqꝫ ad ſabbatũ poſt pẽthe.
Quis poſt laudes dicat̃ Preciosa in cõſpe
ctu dñi ꝛc. ad pmã oro Dñe deus oĩpotẽs
ꝛc. in quibus cõmemoratio generalis fit de
ſanctis. Circa qđ ſciendũ eſt ꝙ cõmemora
tio ſanctoꝝ duplici ex cauſa fieri cõſueuit.
Primo ad recolendũ eoꝝ ſanctitatis meri
tum in noſtrũ exemplũ. Secũdo ad impe
trãdũ nobis eoꝝ patrociniũ ſalutare. Que
duo excellẽtiſſime in xpo noſtro capite pci
pue paſſionis ꝛ reſurrectõis tempe nobis
attendẽda mõſtrant̃: quia paſſionis ſue tem
pore pbuit eximiũ humilitatis ꝛ ſanctita-
tis exẽplũ. poſt reſurrectionẽ vo ſuã apud
patrẽ ſicut teſtat̃ iohãnes. noſter aduoca-
tus ſeu patronus factus eſt ſingularis. Vt
igit̃ noſtra intẽtio pcipue hoc tempe ferat̃
in ſue ſanctitatis exemplũ ꝛ ĩ illo ſpes no
ſtra eleuet̃ ſolũ ad vnicũ eius ꝛ ſingulare
refugiũ ꝛ patrociniũ. idcirco conuenienter
his temporibus alioꝝ ſanctorũ ſpecialia
ſuffragia omittunt̃. Hinc etiã eſt ꝙ quedã
eccl'ie omittunt poſt pmã dicere Preciosa
in ꝯſpectu dñi ꝛc. incipientes ibi Deus in
adiutoriũ meũ ꝛc. ꝛ in illa etiã orone Dñe
ſancte pater oĩpotẽs ꝛc. q dr̃ ad primã pter
mittunt̃ verba illa. p ĩterceſſionẽ beatiſſi-
me virginis marie ꝛ oĩm ſctõꝝ. Qui vo di
cũt Preciosa ꝛc. aſſerũt ꝙ illud nõ eſt ho-
ra nec pars canonice hore, put dictũ eſt in
quinta parte ſub ti. de pma. Eiſdẽ etiã tẽpo-
ribus omittit̃ cõmemoratio de pace. quia ſicut
ait apl's ad Col'. j. xps pacificauit p ſangui
nẽ crucis eius/ ſiue q in terris/ ſiue q in ce
lis ſunt. ꝛ poſt reſurrectõem ſuã pacẽ diſci
pulis ſuis nũciauit ꝛ cũ eis ipe q pax nr̃a
eſt continue vſqꝫ ad aſcẽſionẽ ſuã ꝯuerſa-
ri. ꝛ tũc eis pacẽ ſuã dare dicẽs Pacẽ meã
do vobis. ꝛ in penthecoſten ꝯſolatorẽ mit
tere dignatus eſt. Incaſſũ ergo fieret cõ-
memoratio de pace. introitus autẽ incipit
ab orone dñi ĩ paſſione Iudica me deus ꝛ
diſcerne cauſam meã ꝛc. in hoc enĩ iſtruxit
nos in orãdo. Sequit̃ Emitte lucẽ tuã ꝛc.
quia qui videt pmia fortis efficit̃ in pugna. ꝛ
veritatẽ tuã ꝛc. qui enĩ videt vba bona/ de
facili ducit̃ in eterna tabernacula. ꝛ ẽ quar
ti toni ppter formã crucis vel ppter quat
tuor q petunt̃. ſ. iudiciũ. diſcretio. liberatio
et fortitudo. epl'a vo ſcꝫ Xpus exiſtẽs põti
fex futuroꝝ bonoꝝ p amplius ꝛ perfectius
ꝛc. q eſt hebre. ix. c. oſtendit efficatiã paſſio
nis xpi. per paſſionẽ enĩ eius in eterna ta-
bernacula ducimur/ cuius memores eſſe
debemus. Sed quia nõ oĩs intrabũt niſi q
faciũt eius volũtatẽ: iõ ſequit̃ reſpõſoriũ
Eripe me de ĩimicis meis doce me ꝛc. Ali
ter enĩ nõ ĩtrat̃ in ſancta ſanctoꝝ. ꝛ eſt tertij
toni. ppter liberatõem a triplici inimico
per virtutẽ trinitatis. Poſtea ſequit̃ tractus
in quo ꝯquerit̃ dñs de inimicis ſuis dicẽs
Sepe expugnauerũt me a iuuentute mea
in abel iet ĩ alijs. ꝛ veriſſime dr̃ tractus. quia
hmõi cogũt nos ducere vitam miſeram. ſ.
allophili ꝛ philiſtei. ꝛ eſt octaui toni ad ſi-
gnificandũ ꝙ hmõi tribulatões veniunt
ſuper nos vt ſimus memores alterius vi-
te que erit in octaua etate: quia ad dñm cum
tribula. clama. ꝛc. ꝛ Iob Operuit ꝯfuſio fa
ciem eius. Poſtea ſequit̃ euangeliũ Quis
ex vobis ꝛc. ioh. viij. c. ĩ quo habetur cõtu
melia iudeoꝝ dicẽtiũ dño. demonium ha-
bes. ꝛ dñs abſcõdit ſe vt expectaret tẽpus
immolationis agni. ꝛ decima luna oſtẽdit
ſe ſicut decebat de agno fieri: vt habetur ĩ
exodo viceſimoſeptimo capitulo. Eccleſia
vero oſtendit ſe eſſe contrariam eis ĩ offer
torio. quaſi diceret. Ipſi dicunt demoniũ
habes. Sed ego cõfitebor tibi domine. Et
eſt primi toni. quia ſoli deo confitendũ eſt.
Poſtcõmunio autẽ eſt Hoc eſt corpus ꝛc.
Luc. xxij. ꝛ Math. xxvj. ꝛ Mar. xiiij. ꝛ j.

Coꝛ.x.c. Et icipit eã ſacerdos ad oñdẽdũ ꝙ magnꝰ ſacerdos ſacrificiũ vetꝰ mutauit in nouũ ſacrificiũ. ꝛ ẽ octaui toni. qꝛ illđ ſacrificiũ ẽ vez qđ pficietur ĩ paradiſo qñ reſurgemꝰ: ꝛ illđ apl'i verc ĩplebit. oĩa vĩa ſunt

De ſecunda feria

Ecunda feria eſt de crucifixione nr̃a ꝛ maxĩe de ieiunio: qꝛ debemus crucifigere mẽbra noſtra cũ vicijs ꝛ ↄcupiſcẽtijs ſicut pcedens dñica eſt de cruce. Sed qꝛ nõ põt hõ ieiunare niſi liberet ab ĩimicis viſibilibus ꝛ ĩuiſibilibus dyabolo ſcꝫ ꝛ mundo ꝛ malis hoĩbus: iõ eccl'ia petit ĩ introitu liberari ab ĩimicis. ꝛ ẽ tertij toni ꝑpter liberatõem a triplici inimico. Epl'a vͦ eſt Factũ eſt verbũ ioh. iij. c. in qua ĩuitam̃ ad ieiuniũ ꝑ exemplũ niniuitaꝝ: qui ſolius ione ꝛ vnica ꝑdicatione ieiuniũ indixerunt etiã iumentis vt liberarent a tẽpoꝛali ſubuerſione: ꝗ̃to magis debemus nos penitẽtiam ſuſcipere ad vocem veri ione ſcꝫ xp̃i et apl'oꝝ vt a ſubuerſione eternali liberemur. In reſpõſoꝛio ſimiliter petit liberari ab ĩimicis Deus ĩ noĩe tuo ſaluũ me fac ꝛ eſt tertij toni ꝑpter virtutez trinitatis ꝛ liberatõem a triplici inimico. Poſtmodum ſequitur euangelium Miſerũt principes ioh. vij. c. in quo dicit dñs ſcribis ꝛ phariſeis Quid vultis me interficere. Et loq̃tur de reſurrectione ſuã ꝛ aſcenſione ꝛ ſp̃ũſſcti miſſione: ꝑpter hoc vt illi q̃ ſunt ĩ cruce q̃ ſuſtinẽt multa a malis ſicut ipſe dñs / ſemper habeant reſpectũ ad fructũ caritatis. vñ Aſcendã in palmã ꝛ apphẽdã fructũ eius. In offertoꝛio Dñe conuertere ꝛ eripe aĩam meã ꝛc̃. petit liberari ab inimicis in aĩa. ꝛ eſt ſexti toni. qꝛ liberatio aĩe perfecta liberatio eſt. ſenarius eñ numerus perfectus eſt. In poſtcõione Dñs virtutũ ipſe eſt rex glĩe: attribuit deo liberatõem ſuaz ꝛc̃. ꝛ eſt tertij toni. qꝛ ille eſt deus trinitas q̃ liberat. Dĩ autẽ ad hoꝛas capitulũ illud Attẽde dñe. hiere. xviij. c. ꝛ illud Dñe oĩs qui te derelinquũt. ibidẽ. xvij. c. ꝛ illud Cõfundãt q̃ me: qđ ẽ ibidẽ. ꝛ illđ Tu aũt dñe ibidẽ. xx. c. ꝛ illđ Dñs deꝰ aperuit. eſa. l. ca.

De tertia feria

Ertia vero feria ad patientiã ĩuitat. vñ ĩtroitus eſt Expectabo dñm ꝛc̃. verſus Dominus illuminatio mea. Deus eñ dat patientiã: ꝛ q̃ illuminatus eſt patientiã habꝫ et eſt ſeptimi toni. qꝛ patiẽtia ↄcipit reſpectu quietis eterne. Poſtea ſequit epl'a Cõgregati ſunt. Daniel. vlti. ĩ qua oſtenditur effectus patiẽtie: qꝛ ibi habetur quõ babiloni miſerunt danielẽ ĩ lacũ leonũ nec tetigerũt eũ: ꝛ miſſus eſt ei cibus a dño ꝑ abacuch: ꝛ ſignificat ꝙ ꝑ patientiã liberat nos dñs a ſp̃ũalibus babilonijs. ꝛ qñqꝫ etiam liberat coꝛpaliter ꝛ dat vitã eternaꝫ. iuxta illud apocal'. Qui vicerit / dabo ei manna abſconditũ. In reſpõſoꝛio. Diſcerne cauſam meã ꝛc̃. petit liberari ne ſuccũbat. deĩde ſequit Emitte lucẽ tuã ꝛ veritatẽ tuam Ecce ſemꝑ petit lucẽ: quã q̃ videt patiẽtiã habet: ꝛ ſic liberat. ꝛ eſt q̃nti toni. qꝛ petit liberari a temptatione q̃nqꝫ ſenſuũ vl' ab inimicis q̃ nocuerũt ꝑ q̃nqꝫ ſenſus. Intrat eñ moꝛs per feneſtras coꝛpis. In euangelio vero Ambulabat ihs in galileã ꝛc̃. oñdẽditur diſcretio bonoꝝ ꝛ maloꝝ. tẽpus malorum modo eſt. tẽpus vero bonoꝝ erit in futuro. vñ debet dicere patiẽs ſic dicit dominus. Tẽpus meũ nondũ eſt. ꝛ debꝫ ſperare in dño. Vñ ſeq̃tur offertoꝛiũ Sperent in te qui te nouerunt ꝛc. qꝛ ſemper ſuſtinet malos. ideo ĩ poſtcõione Redime me dñe ꝛc̃. petit liberari: q̃ eſt ſeptimi toni propter requiem que ſperatur.

De quarta feria

Uarta feria oſtendit ꝙ a ſolo deo eſt liberatio. qꝛ fidelis ẽ deꝰ q̃ nõ ꝑmittit nos tẽptari ſupra illđ qđ poſſumus ſuſtinere. Vñ ĩtroitus eſt Liberatoꝛ meus ꝛc̃. Et vſus Diligaz te dñe foꝛtitudo mea ꝛc̃. Ecce ponit deuꝫ foꝛtitudinẽ ſuã. ꝛ ẽ tertij toni ꝑpt̃ domũ

trinitatis ꝛ ꝓpter triplicē inimicū. In epiſtola vo locutus ē. leuit. xix. c. enumerātur ꝑcepta. vbi oñdit iudeos nō obſeruare illa. i. hoc ꝙ pſeqbātur īnocētē. ꝛ oēs etiam ꝗ pſequūtur bonos nō ſunt timēdi. qꝛ ſūt inimici dñi. vñ ibi habet. Nō iniuſte iudicabis. ꝛ iō ī rñſo:io Exaltabo te ꝛc. petit liberari. qđ ē ſeptimi toni. ꝓpter ſeptiformē grām. In euāgelio vo Facta ſunt. ioh. x. c. oñdit qđ fecerit dñs ī encenijs. qꝛ iudei tulerūt lapides vt iacerēt in eū. ꝛ dñs dixit. Multa bona opa feci vobis ꝓpter quod vultis me lapidare. Enceniū feſtū erat ddicatiōis tēpli. h ē de repatione ipius a machabeis. ſequit Et hyēs erat. Hoc erit ī die iudicij qñ repabit verū tēplū quātū ad bonos ꝛ hyēs maloꝝ erit. boni vo cognoſcēt dñm ſicut ī euāgelio di. vos aūt cognoſcetie me: qꝛ pater ī me ē ꝛ ego ī patre. ꝛ tunc plene liberabit eccl'ia. ſicut petit in offertorio. Eripe me ꝛc. qđ ē ſeptimi toni. qꝛ tunc erit vera ꝗes. vel ꝓpter grām ſeptiformē. Quia vo b tūo erit ꝗ erit ī illa ꝗete. qđ nō erit ſine īnocētia. iō ē poſtcōio Lauabo inter īnocētes ꝛc. ꝛ ītroibo ad altare dei. i. ad altare ꝗete mētis. ꝛ ad altare ſupnū qđ eſt octaui toni. qꝛ hoc erit octaua etate ſicut dictum eſt. Quarta ḡ feria ē de encenijs. i. de dedicatione: que plene fiet in futuro quando eccleſia perfecte dedicabitur deo.

De quinta feria.

1 In quinta feria immolat eccl'ia hoſtias ſpūales p quas poſſit cōſeꝗ illđ gaudiū. Sed qꝛ nō ī petrat mīa niſi cōfitendo iuſticiā. iō dicit in ītroitu cōfitēdo iuſticiā dei erga nos. Omnia ꝗ feciſti nobis dñe ī vo iudicio feciſti. daniel. iij. ca. Si īmiſiſti tribulatiōes benefactū eſt. qꝛ peccauimus tibi. ꝛ poſtea petit mīam. Da inqt gl'iam nomini tuo. ꝛ fac nobiſcū ꝺm multitudinem mīe tue. verſus eſt. Magnus dñs et laudabilis nimis. Et eſt tertij toni. qꝛ ꝗ cōfitet dꝫ cōfiteri triplex pctm̄ ſuuꝫ. In alijs tamen eccl'ijs eſt vſus Beati immaculati.

Idem habet in epl'a ꝗ ſumpta eſt de daniele. iij. c. Orauit daniel Dñe deus meꝰ ne deſpicias ꝛc. qꝛ peccauimus ꝛc. ꝛ nō ē nobis ſacrificiū ꝛc. Ita eñ dicebāt filij iſrael qñ erāt in babilone. ſic ꝛ nos poſſumꝰ dicere qñ ſumus in peccato. Nō eſt ſacrificium. Sed ī ſpū humilitatis ꝛ ī aīo contrito ſuſcipiamur dñe a te. In rñſorio Tollite hoſtias ꝛc. monet nos offerre hoſtias ſpūales. verſus eſt. Reuelabit deus cōdēſa. Aliter eñ non pōt offerre ſpūaliter. niſi deus remoueat tenebras a corde. ꝛ eſt ꝗnti toni qꝛ talem oportet ī quinqꝫ ſenſibus mactari. vnde ſequitur euangelium luce. vij. Rogabat ihm ꝛc. in quo habetur quomodo maria magdalena impetrauit veniam lachrimis. qꝛ quot habuit in ſe oblectamenta. tot mactando ſe hoſtias ſpirituales obtulit deo in corpore ſuo. In offertorio Super flumina ꝛc. oſtenditur quomodo flendum ſit. ꝛ quomō oportet lugere. duo eniꝫ ſunt ꝗ hoc faciunt. ſcꝫ memoria peccati ꝑteriti. ꝛ recordatio celeſtis hierl'm. qñ quādo homo ſuas miſerias mūdicie compat angelorum flet ſuper flumina babilonis. ꝛ eſt primi toni. quia hoc debet eſſe primū in memoria. ſcꝫ finis ꝓpter quem ſumus. In poſtcōmunione orat vt dominꝰ ſit memor promiſſionum. Memento verbi tui. ſeruo tuo in quo mihi ſpeꝫ dediſti. ꝛ ē octaui toni. quia in octaua etate fiet illa dedicatio. In quibuſdam tamen eccleſijs legitur euangelium vbi dicitur ꝙ cum ꝗdam vellent apprehendere ihm ꝛ tamen nemo miſiſſet manū in eum dixerunt pontifices ad miniſtros. Quare non adduxiſtis eum Rñderunt miniſtri Nunꝗ ſic locutus eſt homo ſicut hic loquitur. Hac etiā die cōuenienter legit illđ euāgeliū vbi di ꝙ reuerſi ſunt vnuſqſqꝫ in domū ſuā. Et in offertorio di In ſalicibus in medio eius ſuſpēdimus organa noſtra. Quia poſt hanc diem nullū euangeliū legitur ī quo dñs iudeis publice ꝑdicaſſe narretur. Ecce ergo illud diuinitatis organū in illis ſalicibus. i. ſluctuoſis hominibus babilonis ſuſpēſus ē

De ſexta feria

Sexta feria eſt de paſ

ſione: ⁊ orat xp̃s dãs nobis ĩ itroi
tu formã orãdi. Miſerere ⁊c̃. ⁊ eſt
q̃nti toni: q2 nõ põt fieri liberatio ſine qui-
q3 ſenſuũ cohibitione. in ep̃la Dñe oẽs ⁊c̃.
hiere. xvij. c. petit ſuã liberatõez ⁊ inimico-
rum ↄfuſionẽ. In rñſorio v̾o cõqueritur ſi
militer de ĩimicis ⁊ maxĩe de ypocritis. pa
cifice loq̃bãt ⁊c̃. ſ. cũ dicebãt Magiſter ſci
mus q2 verax es: ⁊ tñ dolus erat in corde.
vñ. vide dñe ⁊c̃. in euãgelio Collegerũt põ
tifices ⁊ phariſei ⁊c̃. ioh. xj. c. ſimiliter do
lus exp̃mit ⁊ dr̃ ibi Veniẽt romani ⁊ tollẽt
locũ nr̃m ⁊ gentẽ: q2 iã ablatũ erat ſceptrũ
de iuda ⁊ dux de femore eius. ⁊ pilatũ p̃ſi
dez romane ptãtis habebãt. Quia v̾o vbi
eſt dolus ⁊ crudelitas: ibi maxĩe ĩdiget hõ
ſapiẽtia vt ſapiẽter rñdeat: ideo in offerto
rio petit ĩtellectũ vt poſſit rñdere ſine pec-
cato. Bñdictus es dñe: doce me iuſtificatio
nes tuas ⁊ reſpõdebo ⁊c̃. ſicut dicit dauid
ij. Reg. dimitte eũ vt maledicat mihi ſic
p̃cepit dñs. Tales enĩ ſunt virga dñi. vñ d̾
Aug. Vñ ſupbiũt ĩpij: q2 eos facit pr̃ me⁹
virgã ſuã. ⁊ ĩ pu͛erbijs. Fili mi ſtude ſapiẽ
tiam vt poſſis rñdere ſermoni. ⁊ ẽ ſeptimi
toni: pp̃ter ſpũſſctĩ grãz ſeptiformẽ. Poſt
cõio q̃ Ne tradideris me ⁊c̃. eadẽ rõne eſt
ſeptimi toni. in qua petit liberari

De ſabbato

Sequitur ſabbatum

qd̾ dr̃ ſabbatũ vacãs: ſicut ⁊ ſe-
cũda dñica quadrageſime. In
hoc em̃ ſabbato intẽdere cõſueuit dñs pa.
paupibus xp̃i dãdo elemoſinã ⁊ mãdatũ
celebrãdo. tum q2 in cena dñi pp̃ter officij
magnitudinẽ hoc facere nõ poterit. tuz q2
ſicut dicit iohãnes. ante ſex dies paſche ve
nit ih̃s in bethaniã ⁊ factũ eſt ↄuiuium in
domo marie ⁊ marthe vbi fuit lazarus quẽ
dñs ſuſcitauit: ⁊ tũc maria vnguento nar
dipiſtici vnxit pedes ih̃u. Apoſtolicus er-
go in memoriam eius qd̾ illa deuotiſſime
egit: facit mẽbris xp̃i qd̾ ip̃a capiti fecit: vt
pedes ih̃u vngẽdo. i. dñi veſtigia ſectãdo
et capillis tergẽdo. i. ſup̃flua pauperibus
erogãdo: impleat̾ domus odore vnguenti
id eſt, mũdus impleat̾ bona fama. Quia ĝ
hac die circa p̃miſſa caritatis op̃a exercen
da occupatus eſt: ideo vacat hoc ſabbatuz
a p̃prio officio ⁊ mutuo accipit a quinta fe
ria antecedẽti: vl' ĩ q̃buſdã eccl'ijs a ſabba
to antecedẽti. ſ. Sitiẽtes venite ad aquas.
Legit̾ ep̃la de hiere. xviij. c. Dixerũt impij
⁊c̃. in qua ſunt male cogitationes q̃ p̃ceſſe
runt paſſionẽ. Venite cogitemus ↄtra iu-
ſtum cogitatões. Et poſtea Percutiamus
eum lingua. Tales aũt nõ habẽt ſabbatũ
q2 nõ eſt pax impijs dicit dñs. In euange
gelio v̾o Subleuatis ⁊c̃. ioh. xvij. c. rogat
p̱ ſe ⁊ p̱ diſcipulis ⁊ p̱ oĩbus fidelibus vt
habeãt ſabbatũ: qd̾ erit p̱ vnitatẽ ⁊ carita
tem ĩ futuro: qñ vnũ erimus ſicut pr̃ ⁊ fili-
us ſunt vnũ. i. in maiori approxĩatõe q̃ poſ
ſit eſſe illi vnitati qua pater ⁊ filius vnum
ſunt. In alijs v̾o eccl'ijs legit̾ euãgeliũ Co
gitauerũt aũt. ioh. xij. c. In q̃buſdã etiam
eccl'ijs legit̾ euãgeliũ d̾ p̱ditõe iude Amẽ
amẽ dico vob̃ niſi mãducaueritis ⁊c̃. cui re-
cte p̃mittit̾ lectio hiere. vbi dr̃ Venite cogi
temus ↄtra iuſtũ cogitatões. Hoc ſabbatũ
p̃uilegiatũ ẽ: q2 vt p̃miſſuz ẽ dñs papa tũc
elemoſinas dat ⁊ mãdatũ fac̃: ⁊ q2 hac die
vt q̃dã dicũt: xp̃s diſcubuit ĩ domo ſimõis
leproſi: ⁊ martha miñſtrabat ei: ⁊ maria lacri
mis ſuis pedes ei⁹ lauit ⁊ p̱p̃is capil' terſit

De dñica ſexta in ramis palmarum

In dominica ĩ ramiſ

palmaꝝ ⁊ ĩ paſſione dñi legitur
hieremias duplici rõne. Prima
q2 ip̃e manifeſtius d̾ paſſiõe dñi p̱phetiſa
uit q̃ aliuſ. Secũda q2 p̱ eius paſſionẽ p̃fi
gurata eſt paſſio dñi: q2 deplorando capti
uitatẽ iudeoꝝ p̱ babilonios factã p̃figura-
uit ⁊ romanã quã incurrerũt pp̃ter chriſti
paſſionẽ. In nocturnali autẽ officio dr̃ ĩui
tatoriũ Xp̃i v̾o nõ cognouerũt vias meas
qd̾ dr̃ ĩuitatoriũ p̱ ↄtrariũ: q2 ĩuitat nos ad

cognoſcendū vias domini per ↄtrarium
actum iudeoꝝ: q̄ nō cognoſcētes vias dn̄i
non introierūt ĩ req̄e ipſius. In p̄mo vero
reſpōſorio oſtēdit̃ ſecuritas patiētiū tribu
latōes. ⁊ cauſa quare nō eſt timenda tribu
latio q: deus eſt adiutor In die qua ĩuoca
ui te ⁊c̄. verſus eſt In die tribulatōis mee
⁊c̄. q: ſi deus adiuuat nō eſt timēdū. vn̄ de
Iob. Pone me iuxta te ⁊ cuiuſuis man⁹
pugnet cōtra me. Et eſt p̄mi toni. q: a ſolo
deo ſperāda eſt liberatio ⁊ auxiliū. Sequi
tur rn̄ſoriū Ingrediēte dn̄o. ſecūdi toni: q:
laudabāt pueri dn̄m ſcʒ vtrāq; naturaʒ in
xp̄o. deitatē cum dicebāt Oſanna. i. ſalua
obſecro. hūanitatē cū dicebant Fili dauid
vel deū corde ⁊ ore pueri laudabāt: ſicut iu
dei corde ⁊ ore cōuiciabāt. Circa diurnum
vero offīm dicendū eſt q̄ poſt ſabbatū ĩ q̄
oſtēdit̃ deuotio marie ſequit̃ dn̄ica in qua
oſ̄dit̃ deuotio pueroꝝ. Vngimus em̄ dn̄ʒ
cū maria ⁊ cū pueris veneramur: ⁊ ideo fa
cit eccl'ia hac die pceſſionē corpaliter ⁊ ſpi
ritualiter. Exierūt enim pueri extra caſtra
obuiā dn̄o veniēti de bethania ĩ hierl'm. ⁊
nos ſimiliter debemus extra caſtra. i. extra
delicias carnis exire obuiam ei ſicut dicit
ap'ls Exeamus extra caſtra improperium
eius portātes. ⁊ ſicut illi ſic ⁊ nos ĩ pceſſio
ne nr̄a cātamus Oſanna. vn̄ in egreſſu de
eccl'ia cantat̃ antiphona Pueri hebreorū
et nos debemus eſſe pueri. i. ĩnocētes: ⁊ de
bemus eſſe pueri hebreoꝝ. i. trāſiliētiū oīa
terrena ſiue pc̄tā. Poſtmodū facit eccleſia
ſtationē in aliquo loco cōpetēti: vt ibi cum
deuotione ⁊ leticia ſuſcipiat̃ verbū dei: ſic
xp̄s q̄ eſt verbū p̄ris ſuſceptus eſt cū leticia
a pueris in hierl'm. In ſcripturis em̄ ſiue
ſermonibus ē xp̄s. vn̄ ip̄e ĩ euāgelio. Scru
tamini ſcripturas / ille em̄ loquūtur de me
et ip̄e ē dulcedo ſcripturaꝝ. Legit̃ aūt euā
geliū de math. xxj. c. Cum appropinquaſſʒ
Ihs hierl'm ⁊c̄. miſit duos de diſcipulis ſu
is dicēs illis Ite ĩ caſtellū q̄d ↄtra vos eſt.
vn̄ alibi legit̃. Miſit diſcip'los ſuos. lxxij
binos ⁊ binos. i. habētes geminā caritatē
dei ⁊ pximi. Miſit inq; querere aſinam ⁊
pullū. i. iudaicū pp'lʒ ⁊ gētilē vt eos duceret
in celeſtē hierl'm. Et legitur ideo hac die q:
ibi de fructu paſſiōis habet̃. Poſtea cātat̃
Occurrūt turbe cū florib⁹ ⁊ palmis. ⁊ nos
ſimiliter debemus ei occurrere cū floribus
virtutū ⁊ palmis victoriaꝝ. palma ei victo
riam ſignificat. vn̄ Iuſtus vt palma flore
bit. ⁊ ſm̄ gregoriū ex qualitate palmaꝝ de
ſignat̃ pficiēs vita iuſtoꝝ. ⁊ eſt octaui toni
pter victoriam xp̄i in capite ⁊ in mēbris
p quā peniet̃ ad octauā reſurrectōis. Dei
de redeūte pceſſione cātat̃ cāticū puerorū
ſcʒ Gl'ia laus. p aliquos eccl'iam ĩgredien
tes / pſertim p pueros. q: ĩgrediēte dn̄o in
ſanctā ciuitatē hebreoꝝ pueri ⁊c̄. Innocē
tes em̄ laudāt cū. Et nota q̄ theodolphus
aureliañ. ep̄s apud ludouicū impatorē ka
roli magni filiū / falſo a q̄buſdā ſuis emu
lis accuſatus / ab eodē eſt andegauis carce
rali cuſtodie mācipatus. Cūq; ĩ hac dn̄ica
iuxta domū ĩ qua cuſtodiebat̃ pceſſio trāſ
iret / ille feneſtra aperta factoq; ſilētio hos
pulcerrimos v̄ſus a ſe editos. ſ. Gl'ia laus.
⁊ honor ⁊c̄. p̄ſente impatore cantauit. Cui
in tantū placuerūt q̄ mox illū a vīculis ab
ſoluit ⁊ ep̄atum ſibi reſtituit: atq; eos hac
die ĩ fine pceſſionis cātari iſtituit ĩ ĩgreſſu
eccl'ie. Poſt cāticū pueroꝝ cātat̃ rn̄ſorium
Ingrediēte dn̄o. q̄d eſt p̄mi toni. ppt̃ pri
mam etatē: q: ſoli deo cātandū eſt. Rurſus
cātus pueroꝝ q̄ fit ianuis clauſis / ſignifi
cat illud q̄d cātus ⁊ occurſus illoꝝ pueroꝝ
ſignificabat. Prefigurabat em̄ occurſum
et leticiam angeloꝝ recipientiū chriſtuʒ in
celum poſt reſurrectionē. quod ſibi ⁊ ſeq̄n
tibus ſe per ſuam ſanctiſſimam paſſioneʒ
meruit aperiri. Cuius quidem clauſio an
gelos non extra miſerat: ſed aditum homi
nibus non prebebat. Et ideo pueri qui ſua
puritate angelos ſignificāt: intra ianuas
clauſas quaſi dn̄o venienti occurrētes ad
aperiendū celū vt eoꝝ reparet̃ ruina / verſis
vultibus cū leticia ⁊ clamore pferūt hym
num laudis. qui eis qui ſunt extra cū gau
dio reſpōdētibus: ipſos intrantes cū xp̄o
in ſuum cōſortium receperunt. Hinc eſt q̄

ſn ingreſſu eccleſie cantat̄ reſponſoriū Ingre
diēte ⁊c̄. declarās hec q̄ dicta ſunt figurari
per ea q̄ fiūt. Cū em̄ ibi fiat mētio de reſur-
rectōe. nā ibi fit mētio de palmis q̄ victori
am xp̄i de morte ⁊ dyabolo ſignificāt: acci
pit eccl'ia factū illoꝝ pueroꝝ in ſignū ꝓce-
dens eius qđ iam dictū eſt: ⁊ factū iſtorum
in recordatōem illius. Sane añ crucez ⁊ in
cruce rami virides infigūtur / ad notandū
ꝙ oēm virtutū virorē a crucifixo habem⁹.
xp̄s em̄ ramus viridis fuit habens in ſe ⁊
nos ab ip̄o oēm virorē virtutū: vñ ip̄e dic̄
Si in viridi hoc faciūt in arido qđ fiet. In
ſumma ḡ dū ꝓceſſionē facimus / xp̄m veni
entē ad nos ſuſcipimus cū pueris obuiaz
imus ſi inocētiā ſeruamus. oliuas gerim⁹
ſi pacis ⁊ miſericordie opibus īdulgemus.
palmas portamus ſi d̄ vicijs ⁊ dyabolo vi
ctoriā obtinemus. virētes flores ⁊ frōdes
geſtamus ſi virtutibus exornamur. veſti-
mēta ſternim⁹ / carnē mortificātes. ramos
carpimus / ſctōꝝ veſtigia imitātes. Ex ꝓceſ
ſio ciuitatē vel caſtrū egredit̄ ouāter. i. gau
dēter ad crucē ⁊ ad loca ꝓmotiora ſiue emi
nētia vadēs / recolit pueros hebreoꝝ iuiſſe
verſus montē oliueti. Innuēs etiā ꝙ abſit
nobis gloriari niſi ī cruce dñi nr̄i ih̄u xp̄i.
Qui aūt pōtifici vltra vrbē iuxta crucē cuz
ſuis ꝯſtituto occurrūt ⁊ cū ip̄o ciuitatez in
grediūtur / accuratius agūt: imitant̄ eniz
ꝑp̄l'm iſrael ⁊ pueros eoꝝ q̄ extra ciuitatez
dño occurrerūt ⁊ cum eo illā ingreſſi ſunt.
Hec ergo magna ꝓceſſio, repn̄tat illā q̄ ta-
li die facta eſt a turbis ⁊ pueris iudeoꝝ cuz
veniret ih̄s hierl'm ſup aſinā ſedēs. Signi
ficat etiā ꝙ dñs ad nos veniet ⁊ ad eterna
tabernacula nos ducet. Vel forte recolit ꝓ
ceſſionē filioꝝ iſrl' q̄ hac die iordanē ſiccis
pedibus trāſierūt: ⁊ cū triūpho terram ꝓ-
miſſionis intrauerūt. Nec eſt hec ꝓceſſio
inter alias dñicales cōputāda. hec em̄ ē ꝑ
conīū paſſionis alle vo ſunt ſignificatiue
et rememoratiue dñice reſurrectionis vel
aſcēſionis. Vñ rectius faciūt q̄ añq̄ȝ tertia
dicat̄ illas ꝑmittūt. hāc vo ꝓceſſionē poſt
tertiā huius diei cū pſalmis celebrant. De
hoc ſub aſcēſione dicet̄. Et quidē huic ꝓ-
ceſſioni lectio zacharie ⁊ euangeliū iohan
nis recte ꝑmittunt̄: qm̄ ibi dñica ꝓceſſio ꝓ
phetat̄. hic hiſtorice declaratur. In tractu
infantes ad ꝑconia īuitant̄. paſſio vero in
miſſa legit̄. Bn̄dicūtur aūt ⁊ diſtribuūtur
rami ꝑ ſacerdotez. l3 xp̄s eos nec bn̄dixiſſe
nec diſtribuiſſe legat̄. tum quia xp̄s nō hono
rauit eos ſȝ fuit honoratus ab eis ⁊ ex eis.
Tum quia ꝑp̄l's ille iudeoꝝ fecit hoc corꝑalit̄
⁊ tēporaliter: ſȝ nos agimus hoc ſacraliter
et ſpūaliter ad effectū q̄ in eoꝝ bn̄dictione
exꝑmit̄. Illi nāq̄ ferētes ramos / triūphū
xp̄i nondū cōpletū ſed tpe paſſionis cōplē
dum ꝑfigurabāt. Vñ nō oꝑtuit ramos di
ſtribui vel bn̄dici a xp̄o: quia nōdū figura fue
rat impleta. Eccl'ia x̄o ꝑ talia repn̄tat triū
phū xp̄i iā cōpletū. ſ̄m illud. Col. ij. Expo-
liās ꝑncipatus ⁊ ptātes trāſduxit ꝯfident̄
palā triūphās ſuꝑ illos in ſemetip̄o. Quia ḡ
nō ſolū ip̄e triūphator eſt: ſȝ etiā per ip̄ius
grām ⁊ ſanctificatōem triūphabūt omēs
electi: ꝯuenīēter ⁊ bn̄dictio ramoꝝ ⁊ diſtri
butio ꝑ ſacerdotem q̄ xp̄m repſentat debet
fieri. Quare aūt nō fit feſtū de dicta aſina
ſicut fit de cruce dicet̄ ī ſeptima parte ſub
feſto ſancte crucis. Poſt ꝓceſſionē ſequit̄
ſtatim miſſa de paſſione. quia debemus gau
dere de fructu paſſionis: ⁊ cōpati quia ꝓ no-
bis paſſus eſt. Ibi em̄ eſt vnde letemur ſcȝ
de amore quē oſtēdit nobis in cruce: ⁊ vñ
triſtemur ſcȝ de pctīs nr̄is q̄ tot ſunt ꝙ pro
pter ea oꝑtuit filiū dei pati. Venit āt decia
luna ſiue die ꝑmi mēſis. i. ante ſex dies pa
ſche ad ciuitatē in qua pateret̄ vt eſſet ī oo
mibus iudeoꝝ: ſic̄ ꝑceptū erat ī exo. xxvij.
ca. ⁊ ī deute. decia luna accipiet̄ agnū. Im
molabat̄ aūt agn⁹ deciaq̄rta luna. i. decia-
quarta die ꝑmi mēſis ad veſperā. Et dñs
eadē hora agnū cū diſcipulis mādūcans
vbi legalis paſche decreta cōpleuit: egreſ-
ſus eſt cū eis ſtatim ad locū orōnis: ⁊ circū-
ſpectis oībus cū iam veſpere eſſent exiuit in
bethaniā cum duodecim. Nempe miſtice
decia luna venit quia ꝑp̄l's iſraeliticus ī pla-
ga decia egreſſus eſt de egypto. ſimiliter

per iſtum verum agnũ eſt data libera pote
ſtas ꝑplo iſraelitico.i. videñti deũ ꝑ fidẽ ex-
eundi de pctõ:qđ nõ fuit datũ ꝑ moyſen et
virgã eius.i.ꝑ diſciplinã ⁊ ſacerdotiuꝫ le-
gale. In ꝑ̃ncipio ergo miſſe reducẽs eccl'ia
ad memoriã dñicã paſſionẽ incipit ab oro
ne dicẽs Dñe ne lõge facias ⁊c̃.⁊ eſt octaui
toni.ſignificãs ꝙ ꝑ paſſionẽ venit̃ ad reſur
rectioneꝫ. Sequit̃ epl'a Hoc ſentite ⁊c̃. Ad
phil.ij.c.in qua oſtẽdit̃ paſſio ⁊ paſſionis
fructus.dicit ergo Hoc ſentite in vobis qđ
et in xp̃o ih̃u.i.imitamini ip̃m vt ſicut ha
buit caritatẽ q̃ voluit pati:ita ⁊ vos habe
atis caritatẽ qua patiamini oĩa tormenta
tꝑalia vt habeatis humilitatem q̃ in xp̃o
maxime fuit.mãſuetudinẽ ⁊ patientiam ⁊
intellectum realẽ vt ſentiatis.cito em̃ ſenti
tur dulcedo ſpũſſctĩ in corde qñ ibi eſt. Hi
quidẽ ſunt fructus paſſionis.ſ.dulcedo in
corde ⁊ gl'ia.quedã tñ eccl'ie legũt lectõem
Venerũt aũt filij iſrael in helim. Exo.xv.c.
Viſo aũt hoc fructu fit homo patiẽs.q̃ ge
nerat patiẽtiã ꝯſideratio fructus.⁊ ideo ſe-
quit̃ rñſoriũ qđ rñdet epl'e.in quo oſtẽdit̃
quõ ꝑ paſſiones venit̃ ad gl'iam.⁊ dicũtur
ibi tria quare eſt tertij toni. Primũ eſt Te-
nuiſti manũ dexterã meã.i.ꝯfirmaſti me ĩ
bono. Secundũ eſt.⁊ in volũtate tua dedu
xiſti me.talis facit q̃cquid deus vult. Terti
um eſt.cũ gl'ia ſuſcepiſti me.ꝑ̃mũ eſt cauſa
crucis.ſecũdũ ipſa crux.tertiũ fructus ipſi
us. Verſus eſt.q̃ꝫ bonus iſrl' deus.qñ ſcilꝫ
deducit ſuos ad paſſionẽ.vñ đ btõ ſtepha
no legit̃. Lapides torrẽtes illi dulces fue-
rũt. Poſtea ſequit̃ tractus Deus deus meꝰ
reſpice in me ⁊c̃.⁊ eſt ſecũdi toni:q̃ ibi oſtẽ
ditur paſſio ⁊ fructus ipſius.vñ ⁊ titulus
illius pſalmi eſt.ꝓ ſuſceptione matutina.
Euãgeliũ de paſſione eſt ſcꝫ Scitis q̃ poſt
biduũ ⁊c̃.math.xxvj.c.⁊ etiã offertoriũ ſcꝫ
Improperiũ expectauit cor meũ ⁊ miſeriã
qđ ſumptũ eſt de pſalmo.lxviij.q̃ totus ex
perſona ſaluatoris orãtis ĩ paſſionis ago-
ne ꝯſcribit̃.q.d.eccleſia. Ex quo xp̃s tot paſ
ſus eſt libẽter patiar. vñ dicit Expectauit
ſuꝑple quaſi rẽ dulcẽ. Poſtcõio de paſſiõe
eſt ſcꝫ. Pater ⁊ ſi fieri põt.math.xxvj.mar.
xiiij.⁊ luc̃.xxij.c.⁊ eſt octaui toni ꝓpt̃ rõem
ꝑ̃miſſam. In q̃buſdã eccl'ijs d̃r in hac dñi
ca ⁊ in diebus ſeq̃ntibus ꝑ̃fatio de paſſio
ne ꝓut dictũ eſt ſub quarta feria cinerꝫ. D̃r
aũt hec dñica in ramis palmaꝝ.eo ꝙ tũc ra
mi palmaꝝ ſi haberi poſſunt ĩ proceſſione
portant̃. D̃r etiã alibi dñica oliuaꝝ q̃ etiã
rami oliue portant̃:qđ fit ad repſentandũ
filios iſrael q̃ cũ ramis palmaꝝ ⁊ oliuaruꝫ
veniẽti dño obuiã exiuerũt. Sequẽs q̃ꝫ ſe-
ptimana maior vocat̃ eo ꝙ maius ⁊ ꝓlixi
us hꝫ offm̃. D̃r etiã penoſa q̃ tunc ꝑ̃cipue
debemus vicia nr̃a punire.vl' q̃ dñs in ea
laborauit ⁊ penas ſuſtinuit recreãdo ſicut
et in ꝑ̃ma mũdi hebdomada creãdo. Dici
tur q̃ꝫ indulgẽtie q̃ penitẽtes in ea abſol-
uũtur. D̃r etiã ſancta qm̃ in ea impij iuſtifi
cãtur. Hec aũt dñica in tribus ꝑ̃uilegiata ẽ
Primo q̃ illa die filij iſrl' intrauerũt terrã
ꝓmiſſionis ⁊ iordanẽ ſicco veſtigio trãſie-
runt.ſic em̃ ꝯtingit vt eo anno tot dies fue
rũt vſq̃ꝫ ad paſcha q̃t ſũt ab hac dñica. Se
cũdo q̃ hac die veniẽs dñs đ bethania cũ
honore maxĩo ĩ hierl'ꝫ ẽ ſuſceptꝰ. Tertio q̃
eadẽ die dñs a tẽplo emẽtes ⁊ vẽdẽtes eiecit

De ſecunda feria

Ecunda feria oſten
dit cauſam paſſionis.ſ.in xp̃o
humilitatẽ ⁊ patiẽtiã.in iudeiſ
crudelitatẽ ⁊ inuidiã.in iuda cupiditatẽ ⁊
auaritiã. Et eſt introitus quarti toni ꝓpt̃
formã crucis. Epl'a v̊o ſumit̃ de eſa.l.ca.in
qua oſtẽdit̃ ꝑ̃ncipalis cauſa paſſionis dñi
Dñs deus aꝑuit mihi aurẽ ſcꝫ ad ĩtelligẽ-
dum ⁊ ꝓpter hoc dedi genas meas vellen
tibus ⁊c̃. In q̃buſdã eccl'ijs ĩ hac ⁊ ĩ tertia
ferijs dicũt̃ due lectões ĩ miſſa ꝓ eo ꝙ xp̃i
paſſio a lege ⁊ ꝓphetis ꝓnũciata fuit. In
rñſorio petit liberatõeꝫ ſuã Exurge dñe et
intẽde ⁊c̃. Verſus Effunde frameam.tertij
toni q̃ v̊tute trinitatiſ liberamur ab ĩimiciſ
Framea eſt ſpata quaſi ferramea vel q̃ſi fer
rea. In euãgelio v̊o Ante ſex dies.ioh.xij.
ca.oſtẽdit̃ triplex cã paſſionis.⁊ dicit ante

ſex dies paſche. nō iō qꝛ ibi ſex dies futuri
eſſent añ paſcha. ſꝫ qꝛ ibi cauſa paſſionis
oñdit̄. ĩ iuda oñdit̄ cā cupiditatiſ eo qꝫ dixit
vt q̄d ꝑditio hec. erat eñ hñs loculos. ⁊ iō
ſic dicebat vt nūmos furaretur vt habet̄ ĩ
iohanne In iudeis cauſa eſt inuidia quia
moti ſunt in eum ꝓpter laudē puerorꝫ di-
cētes Si dimittimus eū ſic oēs credēt in
eum. ⁊ ideo q̄rebāt interficere euꝫ In ipo
vero chriſto eſt fructificatio totius generis
humani. vnde in euangelio dicit Niſi gra
nū frumēti ⁊c. In q̄buſdā tñ eccl'ijs ĩ ſcd̄a
feria legit̄ paſſio ſm̄ mar. ſ. Erat paſcha et
azima poſt biduū ⁊c. ⁊ ĩ tertia feria dictuꝫ
euāgeliū ſm̄ iohā. ſcꝫ. Añ ſex dies paſche.
ſed p̄mi vident̄ magis hiſtoriā ſeq̄: qꝛ poſt
biduū. i. poſt tertiā ⁊ q̄rtā ferias: ĩ q̄nta fe
ria. paſcha. i. agnus paſchalis ĩmolat᷑ fu
it. Preterea ſcd̄a dies creationis mūdane
minus ē ceteris ornata dieb᷒ Nā cū dixiſſꝫ
dñs. Fiat firmamētū ĩ medio aquarꝫ nō eſt
additū Et vidit deus qꝫ eſſet bonū in quo
numerus binarius infamat̄: qꝛ p̄m᷒ ab vni
tate degenerat: ⁊ diuiſionē ſignificat. Añ
in eo facta eſt aquarꝫ diuiſio. nō ē ergo mi-
rū ſi hec dies ſcd̄a que illa reſpicit minus
ceteris in officio dñice mortis purpuretur
inſignijs. ſed nō ē m̄ltū attendendū vtruꝫ
in ſcd̄a vel tertia feria legat̄ paſſio: qꝛ cū q̄t
tuor euāgeliſte paſſionē dñi ſcp̄ſerūt/ idcir
co ſm̄ quēlibet eorum paſſio legitur ex inſti
tutione Alexādri pape eo ordīe q̄ ſcp̄ſerūt
Naꝫ die dñico legitur paſſio ſm̄ Math.
q̄ p̄mus ſcp̄ſit. ſcd̄a vel t̄tia feria ſm̄ Mar
cum q̄ ſcd̄s ſcp̄ſit. quarta ſm̄ Lucā q̄ terti᷒
ſcp̄ſit. ſexta feria ſm̄ Johannē q̄ vltīo. me
diolanēſes tñ nō legunt paſſioneꝫ niſi ſm̄
Johānē/ ⁊ in ſexta feria. Sane paſſionē le
cturus bñdictionē nō petit. qꝛ illa d̄ſcribit̄
eſſe ſublatus q̄ autor eſt bñdictiōis/ vñ nō
eſt a quo petatur. Legitur q̄ꝫ ſine lūiarib᷒:
qꝛ ille morte extinctus nūciatur q̄ ſm̄ Joh.
lux eſt mūdi ⁊ vt repñtet̄: qꝛ eius diſcipuli
tunc q̄ſi extincti ſunt q̄bus ipe viuēs dixe
rat Vos eſtis lux mundi. Nō fertur etiam
incenſum ad notandū qꝫ tūc feruor deuo-
tionis vel orōnis q̄ per incēſum deſignat̄
in apoſtolis tepuit: vel potius quaſi extin
ctus fuit. Legit̄ etiā ſine ſalutatōe ſiue ſine
Dñs vobiſcū. in deteſtatiōem ſalutatōis
iude. ⁊ ſine rñſione. nō eñ rñdet̄ Glia tibi
dñe. qꝛ ĩ ipa exprimit̄ qꝫ xp̄s fuit a ſuis ſep
ratus ꝑ mortē corꝑaliter: ⁊ ſpūaliter q̄ me-
tu mortis eo derelicto fugerāt: ⁊ nulla glīa
ſibi erat. Nō legit̄ etiā tota ſub tono euan
gelij: ſꝫ cātus v̄borꝫ xp̄i dulcius modulat̄.
ad notandū q̄ꝫto dulcius v̄ba xp̄i in ipſi-
us ore reſonabāt q̄ꝫ in ore cuiuſlibet euan-
geliſte referētis: cuius v̄ba in tono euange
lij ꝓferunt̄. Verba v̄o impijſſimorꝫ iudeo
rum clamoſe ⁊ cū aſperitate vocis: ad deſi
gnādū qꝫ ipi xp̄o aſpe loquebant̄. In fine
tñ in q̄buſdā eccl'ijs bñdictio petit̄. incēſuꝫ
portat̄. ⁊ ſub euāgelij tono legit̄. qꝛ iā fini-
ta eſt narratio paſſionis. ⁊ extūc oīa verba
ſunt euāgeliſte narrātis q̄ poſt xp̄i morteꝫ
vſq̄ ad reſurrectōem ꝯtigerūt. In alijs tñ
eccl'ijs finis paſſionis q̄ ad ſepulturā ꝑti-
net in tono legit̄ doloroſo. vt planctus mu
lierū de paſſione xp̄i lamētantiū deſignet̄
de q̄ plāctu dic̄ dñs ĩ euāgelio Filie hierl'ꝫ
nolite flere ſup me ⁊c. ⁊ ad maiorē deuotio
neꝫ ⁊ amaritudinē ꝓpt̄ xp̄i paſſionē ĩ ani-
mis audiētiū excitādā. ⁊ legit̄ ſup nudum
pulpitū ꝓut ſb feria ſexta dicet̄. In offerto
rio Eripe me petit liberari ſicut ⁊ ĩ rñſorio. ⁊ eſt
q̄rti tōi ꝓpt̄ formā crucis. ĩ poſtcōiōe Eru-
beſcet petit ꝑſecutores ſuos ꝯfūdi. ⁊ ē ſepti
mi toni vt l'ici regione quieſcētiū gaudeat

De tertia feria.

Tertia feria eſt ſimili
ter d̄ paſſione qꝛ manifeſte que
rebāt eū interficere vt habetur
in euāgelio Erat aūt paſcha ⁊ azima poſt
biduū ⁊c. Et qꝛ eccl'ia ꝯſiderat ſalutē ſuaꝫ
in cruce tripliciter ſcꝫ in amore quē dñs nr̄
oſtēdit in cruce. ⁊ in imitatione crucis. ⁊ in
ſalute nobis data ꝑ crucē. ideo dicit in itroi
tu. Nos aūt gloriari optet in cruce dñi ⁊c.
Ad gal'. vlti. c. Ep'la v̄o eſt Dixit hieremi-
as. que eſt hiere. xj. c. ⁊ habent̄ in ea v̄ba m

deoꝝ de crucifixione xp̄i. mittamus lignū in panē eius.i.ip̄m q̄ ſe dicit panē in ligno crucis deſtruamus. audierant eñ q̄ ip̄e dixerat Ego ſuz panis viuus q̄ de celo deſcēdi. Et hoc erat dictū Per lignuz crucis deſtruamus ip̄m vel doctrinā eius. Seq̄tur rn̄ſoriū Ego aūt ⁊c̄. tertij toni, ꝓpt̄ triplex meritū qd̄ ibi notat̄. Primū cū dic̄ Induēbar cilicio.i.nō oſtēdebā eis deitatē ſ; aſpitatē hūanitatis.⁊ hec fuit hūilitas ⁊ ſapiētia. Aliud notat ibi Humiliabā in ieiunio aīam meā ſcʒ nō reddēdo malū ꝓ malo: ſʒ etiā ꝓ eis orabā.⁊ hoc eſt tertium. vñ dicit Et oīo mea in ſinu meo ꝯuertet̄. ſupple.ex q̄ eis nō ꝓdeſt q2 nō ſunt digni. Euāgelium vero Erat paſcha.mar.xiiij.c.eſt de paſſione vbi dī q̄ dñs crucifixus fuit hora tertia et hoc dicit vt oſtēdat eoꝝ impetuoſitatem q2 ab hora tertia linguis eū crucifixerūt dicētes Crucifige crucifige nō ceſſantes. In offertorio petit ſe cuſtodiri a dyabolo ⁊ a mēbris eius. vñ dicit Cuſtodi me de manu peccatoris.i.dyaboli ⁊ ab hoīb9 iniquis erue me.⁊ eſt ſecundi toni. In poſtcōione Aduerſum me: oſtēdit maliciā ꝓſeq̄ntiū et meritū patiētiū. Seq̄tur ibi Et in me pſallebāt qui bibebāt vinū ⁊c̄.i.filij dyaboli q̄ inebriabantur de calice babilonis.

De quarta feria

Quarta feria eſt illa in qua dñs vēditus fuit a iuda q2 nō ſolū voluit pati ꝓ nobis ſed etiā vēdi vt liberaret nos a vēditione qua ꝑmus parēs vēdidit nos dyabolo per eſum pomi vetiti. vñ Eſa. Gratis venūdati eſtis ⁊ ſine argēto redimemini. Similit̄ multi vendūt ſe dyabolo ꝑ momētaneam delectatōem ſicut vēdidit ſe adā ꝓ eſu pomi vetiti. Quarta ergo feria vēditus eſt ſol iuſticie ad nr̄aʒ ſalutē.⁊ quarta feria formatus eſt ſol viſibilis ad mundi lucē. Orauit dñs ſicut habet̄ in euāgelio huius diei flexo genu.⁊ idcirco in introitu q̄ eſt ad phil. ij.c. inuitat eccl'ia vt in noīe dñi oīne genu flectat̄ celeſtiū. q2 eoꝝ ruinā repauit. terreſtriū; q2 eos liberauit. infernoꝝ q2 eos eduxit de lacu in quo nō erat aqua ꝯſolatiōis. ſupple vt dicit zach.⁊ eſt tertij toni, ꝓpt̄ tria que īuitāt ad flectendū genua. Sequit̄ Et oīs lingua ꝯfiteat̄ q2 dñs nr̄ ihs xp̄s ī gl'ia eſt dei prīs.⁊ ſumit̄ de ap'lo. verūtamen ordinator officij intercepit verba illa Et oīs lingua ꝯfiteat̄ eo q̄ iudaica ſilet. Deinde ſequitur lectio Dicite filie ſyon. ecce ſaluator tuus venit. eſa.lxij.c. vbi habet̄ de mercede dr̄ eñi ibi Ecce merces eius cū eo: ⁊ dixerūt angeli. quoſdā eñi latuit incarnatio. Quis eſt iſte q̄ venit de edom.i.d' terrena inhabitatione tinctis veſtibus.i.mēbris corporis que ſunt veſtimēta diuinitatis ſanguinis purpura tincta de boſra. Boſra eſt ciuitas in moab.⁊ īterp̄tat̄ firma ſiue munita. hoc eſt de inferno. Trāſlatiue eñi boſra eſt hieruſalē quā dñs quondā ſuo firmauit auxilio: ſʒ facti moabite.i.ex p̄te dyabolo/veſtes regis tinxerūt purpura ſanguinis. rñdit Ego q̄ loquor iuſticiā ⁊ ſuʒ ꝓpugnator ad ſaluādū. Et dixerūt Quare ḡ rubrū ē indumētū tuū. q.d. q̄re cruētatus es ꝑſſura crucis ſi tu iuſticiā loqueris. Et ille rñdit. Torcular calcaui ſolus.ſ.ꝓ oībus vt oēs liberarent̄: ⁊ de gētibus nō eſt vir mecū. Poſt lectōem vō cātat̄ rn̄ſoriū Ne auertas faciē tuā ⁊c̄.ī q̄ orat ip̄e vt ꝑ paſſionē veniat ad gl'iaʒ. Qr vō ī agonia ꝓlixius orauit vt habet̄ ī euāgelio: iō ſumit̄ rn̄ſoriū offertoriuʒ et poſtcōio d' pſalmo q̄ ītitulat̄ oīo paupis cū anxiaret̄. excepto v'ſu rn̄ſorij q̄ ē Saluū me fac deus qm̄ ⁊c̄. Ep'la eſt ſimilit̄ de eſa. liij.c. Dñe q̄s credidit ⁊c̄.ī q̄ etiā deſcribit̄ in eodē ſcemate ī q̄ ab euāgeliſta rep̄ntat̄ ī paſſiōe vbi dī Nō ē ei ſpēs neqʒ decor. Et infra Sicut ouis ad occiſionē ducet̄. Poſt ep'lam ſequit̄ tractus Et ī ſolito mō.ſ.īmediate ⁊ h' iō q2 eccl'ia arti9 luget q̄ ſoleat: et plāgit ſe vt dictū ē ī.iiij.p̄te ſub ti.de tractu Tract9 eñi ſignificat plactū: ⁊ iō ī tota ſexta feria nō dicit̄ niſi tract9. Rn̄ſoriū vō eſt penitētiū. Et q2 dñs nō ē iſta die crucifixus ſʒ tm̄ vēdit9: iō nō ſolū dī tract9: verūetiā ⁊ reſpōſoriū. Paſſio q̄ ſeq̄t̄ Appropinq̄bat ⁊c̄.

Luc. xxij. c. conuenit cũ p̃cedentibus ĩ qua
exprimit̃ ꝯſiliũ iudeorũ iude ꝓditio. ⁊ dñi
paſſio. Poſtcõio eſt Potum meũ cũ fletu
miſcebã. potũ .ſ. paſſiõis q̃n vicẽ ſudor ei⁹
erat ſicut gutte ſanguinis decurrentis in
terrã. Poteſt etiã dici ꝙ duo ſũt nobis ne
ceſſaria .ſ. oõ ⁊ patientia. ſm qđ dicit dñs
Orate ꝓ pſeq̃ntibus ⁊ calũniantib⁹ vos.
Ad hec q̃dẽ duo ĩuitamur ĩ ĩtroitu ad oõ
nẽ cũ dr̃ In noĩe iħu oĩe genu flectat̃. ad
patientiã exẽplo ſaluatoris de quo ſubiũ
git̃ Xp̃s factus eſt obediẽns ⁊c. Nõ enĩ eſt
obediẽs in tribulatõe n̄ q̃ patient̃ tolerat.
due lectões iõ legũt̃ q: hac die dñs tradit⁹
eſt ꝑ duob⁹ ⁊ a duobus ꝑplĩs. Et ĩ q̃buſdã
eccl̃ijs ad vtrãqꝫ genua flectunt. q: ab vtro
qꝫ ꝑplo adorat̃. p̃tea hac die ſicut dic̃ augu.
ꝯſiliũ ĩieẽt iudei quõ iħm dolo tenerẽt ⁊ oc
ciderẽt. ⁊ iudas venit ad eos. ⁊ pacti ſũt ſi
bi pecuniã ſe daturos. ſicut ergo eccl̃ia re
p̃ſentat ĩ ſexta feria actus iudeorum. ita ⁊ ĩ
q̃rta ꝯſiliũ eoꝝ. quidã aũt p̃mo legunt lec
tionẽ illã Dicite filie ſyõ. ⁊ poſtea illã Dñe
q̃s credidit. Alij võ ecõuerſo. p̃mi quidem
attendũt ſolũ illõ qđ diximus. ⁊ ꝙ vẽditio
iude q̃ facta fuit quarta feria paſſionẽ dñi
p̃ceſſit. õ qua venditione fieri videt̃ ſermo
ĩn illa lectione Dicite filie ſyon. in illo v̄bo
Ecce merces eius cũ eo. Alij aũt attẽdũt ꝙ
primus homo duas mortes incurrit ſcilꝫ
carnis ⁊ anime. ⁊ xp̃s nos ab vtroqꝫ libe
rauit. ⁊ q: mors aĩe mortem corporis p̃ceſ
ſit. iõ p̃us legũt lectionẽ illã in qua agit̃ de
morte aĩe ⁊ de liberatione ab ip̃a. de mor
te aĩe agitur in illa Dñe quis credidit ⁊c.
ibi Omnes quaſi oues errauimus. ⁊ vnuſ
q̃ſqꝫ in viam declinauit. de liberatione võ
ſtatim ſeq̃t̃ ibi Dominus poſuit ĩ eo iniq̃
tates oĩm nr̃m. Et iterũ. ſi poſuerit ꝓ pc̃tõ
aĩam ſuã videbit ſemen longeuũ. Ad ani
mã etiam pertinet graduale vnicum hñs
verſũ .ſ. Ne auertas faciẽ tuã a puero tuo
i. ab eo q̃ puus ⁊ hũilis apparet ĩ expiẽtia
tribulationis. ſequitur v̄ſus Saluum me
fac deus quoniam ⁊c. Infixus ſum in li
mo profundi ⁊ non eſt ſubſtantia. Aque eĩ
ſeductionis iudeorum vſqꝫ ad animã ſal
uatoris tollendam peruenerunt. ⁊ illi qui
erant limus profundi infirmati eius p̃ua
luerunt. Sicut autem ſaluator animã ſu
am poſuit pro animarũ noſtrarum redẽp
tione. ita ⁊ corpus ſubiecit ꝓ corpũ redẽp
tione. vñ in ſecunda lectione de ip̃ius cor
pore agitur Sanguine proprio rubricato
vbi dicitur Quis ẽ iſte q̃ venit de edom ⁊c.
⁊ ibi Quare rubrum eſt veſtimentum tuũ
⁊c. ip̃e reſpondit. Torcular ⁊c. ⁊ quia ſola
miſeratione paſſus eſt dñs ꝓ nobis. ideo
ꝓpheta in perſona eccleſie lectionẽ illã cõ
cludit dicẽs Miſerationũ domini recor
dabor. laudem ãnunciaui ſuper omnibus
que reddidit nobis dñs deus noſter q: ve
ro quinqꝫ ſenſibus corporis peccauim⁹. iõ
ſequit̃ tractus Domine exaudi oõnẽ meã
⁊c. habens quinqꝫ verſus. vel habet q̃nqꝫ
verſus ꝓpter quĩqꝫ vulnera xp̃i. ſeu quia
quĩquies exiuit ſanguis ab eo. primo ĩ cir
cũciſione. ſecũdo in oõne. tertio in flagel
latione. quarto in crucifixiõe. quinto in lã
ceatione. Et in ip̃o tractu genus humanũ
petit auxilium. ⁊ ꝯfitetur defectũ quem ex
peccato primi parentis incurrit cum dicit
Quia defecerunt dies mei ſicut fumus. di
es enĩ eſt vita hominis cuius nox eſt mors
ſed hec vita eſt abbreuiata. ⁊ defecit ꝓpter
ſuperbiam p̃mi parentis que per fumum
intelligitur. Et ſequit̃ Oſſa mea ſicut in fri
xorio ꝯfixa ſunt Oſſa ſunt vires interiores
vel fortes qui ſunt in eccleſia. qui carnes .i.
carneas ſuſtentãt. frixorium triplex eſt ſcili
cet peccatorum recordatio. proximorum
cõpaſſio. futuri iudicij meditatio. In his
frigitur bonus homo. Clauditur autẽ tra
ctus ſicut lectõ in Miſericordia dñi. Und
vltimus verſus eſt Tu exurgens domine
miſereberis. Hec igitur quarta feria pri
uilegiata eſt qm̃ leguntur in ea due lectio
nes ꝓpter ordinãdos ĩ ſabbato ſequenti.
Item quia in ea die chriſtus venditus fu
it triginta denarijs: ſicut ⁊ ioſeph triginta
argẽteis. q: ſeruus nõ eſt ſup dominum.
nec diſcipulus ſup magiſtrum. Et ab hac

q̄rta feria ſumptū eſt q̄ ſemp in q̄rta feria ieiunare ⁊ abſtinere a carnibus ⁊ a carnalibus deſiderijs debemus. Et in memoriam venditionis chriſti hec feria ſm̄ locū obtinet poſt ſextā feriā p totū annū i ieiunijs penitētialibus.

De quinta feria

IN hoc tractatu quite ferie cene dn̄i hoc ordine ꝓcedemus. nā p̄mo generaliter dicemus aliqua de officio ſeq̄ntiū triū dierū poſtea ſpāliter de officio huius diei/ Et primo de introductione publice penitētiū in eccl'iam. ⁊ de ſacr̄is q̄bus hec quinta feria ſpālit' inſignit'/ Scd̄o d' triplicis olei ꝯſecratiōe/ Tertio d' hui' diei miſſe officio vbi etiam agit' d' pedū lotiōe ⁊ d' officio veſptino Quarto de altariū denudatōe: ⁊ tā de iporum q̄ pauimēti eccl'ie lotiōe. ⁊ de corpis dn̄i reſeruatione. ⁊ de quibuſdam alijs

Renotandū aūt eſt q̄ eccl'ia lugz tribus diebus. q: tot diebus fuit dn̄s in ſepulcro. ſicut enī ionas fuit in vētre ceti tribus dieb' ⁊ tribus noctibus: ita ⁊ filius homīs fuit i corde terre ⁊c. qd̄ ſinodochice eſſe aſſerit auguſtinus. nā pars illa ſexte ferie qua fuit in ſepulcro accipit' ꝓ nocte ⁊ die ſexte ferie. ⁊ nox diei dn̄ice ſimiliter ꝓ nocte ⁊ die ipſius diei accipit'. dies vō ſabbati integra eſt ſcilz nox cū die ſuo. ſpaciū vicz. xxiiij. horarū. Eſt ḡ ſenſus. Fuit dn̄s in ſepulcro tribus diebus ⁊ trib' noctibus. i. tribus tpibus quoꝝ qd̄libet cōſtat ex die ⁊ nocte. ſic enī loqui ꝯſueuimus. quia ſi aliq̄s etiā minima pte alicuius diei fuerit in aliquo loco: dicimus eū ea die ibi fuiſſe/ Fuit itaq: ſm̄ ipm̄. xl. horis in ſepulcro vicz. iiij. horis ſexte ferie. ⁊. xxiiij. ſabbati. ⁊. xij. noctis diei dn̄ice. q: quadrificū ribē morte trāſgreſſionis decē mādatorū mortuū viuificauit. ſz ſm̄ p̄miſſa videt' q̄ triduana dn̄i ſepltura debeat celebrari ſexta feria ſabbato ⁊ die dn̄ica. ſz q̄a dn̄s in nocte diei dn̄ice reſurrexit/ noctē illam ad honorē reſurrectōis ſolēniter celebramus. Unde neceſſe eſt q̄ in q̄nta feria ꝑueniamus. ⁊ ita triduo ſcz q̄nta ⁊ ſexta ferijs ⁊ ſabbato humiliationē dn̄i in merore celebremus. q: ⁊ in q̄nta feria iā interuenerat nefariū cōmercium iudaice ꝓditionis. Quidā tn̄ cuilibet p̄miſſoꝝ triū dieꝝ. xxiiij. attribuūt horas/ volētes xp̄i defuncti exequias ſeptuaginta duabus horis celebrare. ⁊ triſticiā. lxxij. diſcipuloꝝ merito p hoc exp̄mere/ Sane eccl'ia his diebus tenebras colit. ⁊ matutinas in tenebris finit/ Primo q: in luctu. ⁊ in merore eſt ꝓpter dn̄i paſſionem. ⁊ ꝓpter eius triduanā mortē exeq̄s celebrat triduanas/ Secūdo offīn tenebrarum ſignificat non tam tenebras materiales q̄ fuerūt ſup faciē terre dū pēdebat ſol iuſticie in cruce. fuit enī tūc eclipſis miraculoſa nō naturalis p tres horas vicz a ſexta vſq: ad nonā incluſiue q̄z etiā ſpūales q̄ in illo triduo in cordibus fideliū extiterūt Tertio p hoc q̄ tenebras colit tenebraruz p̄matus inſinuat' q̄ his diebus inceperūt p̄cedere dies ꝓut ſub ſabbato ſancto dicet'.

In his q̄z tribus diebus ſilēt cāpane. quia tūc ſiluerūt apl'i ⁊ p̄dicatores ⁊ alij q̄ p cāpanas intelligunt'. ſonus nāq: cāpanaruz ſignificat ſonū p̄dicatōis de q̄ dī Jn oēm terrā exiuit ſonus eoꝝ. nō enī iā circūibāt euāgeliſando vicos ⁊ vrbes. Sed hymno dicto exierūt cū ih̄u in montē oliueti q̄bus cum dn̄o dixiſſet Ecce appropinquat q̄ me tradet/ p triſticia dormitauerunt ⁊ a laudibus cōticuerūt. Un̄ ⁊ a cōpletorio ſiue a veſpera qua dn̄s traditus fuit/ cāpanaꝝ ſilētiū inchoat'. Al veſpa ergo qua dn̄s tradit' eſt q̄n vicz diſcipuli fugerūt/ cāpanis ſilentium indicit'. Alij vō ad primā huius q̄nte ferie ⁊ nō vlterius pulſant cāpanas/ fit tn̄ ſignū cū tabula. Primo ad ſignificanduz xp̄i humilitatē q̄ ſe abſcōdit: ⁊ vſq: ad mortem ⁊ ſepulturā ſe humiliauit. Ligni q̄dē vſus hūilior erio ſono hoc oſtēdit. Et inde eccl'ia orietālis vſū adhuc tenz lignoꝝ. ⁊ vt ꝓpl's humilior reddat'/ Secūdo p ſignū tabule terrorē accipimus. Tabula ergo pcutitur q: magnus timor apl'is a iudeis in-

cutiebatur. Tertio per lignū ī ligno malle
um ſcȝ in tabula ſuſpēſuȝ ītelligimus xp̄ȝ
qui eſt lignū plātatū ſecus decurſus aqua
rum qui in crucis ligno pepēdit ⁊ pendēs
orabat ⁊ predicabat dicēs Pater dimitte
illis quia neſciūt quid faciūt. Cū ligno er
go tm̄ pulſat. q2 tūc ſolus xp̄s p̄dicator ha
bebatur ⁊ ſolus torcular calcauit. Quarto
per tabulā ip̄am lignū fructiferū ſcȝ xp̄s. p
malleū quo tabula pcutitur lignū p̄uarica
tionis ſignificatur. Quīto ideo campane ⁊
nō ſignū tabule vel alterius hmōi ſilent.
q2 lȝ maiora ſigna nr̄a vicȝ apl̄i a laude dī
in xp̄i paſſione ſiluerūt. minora tm̄ ſigna vt
mulieres nō ſiluerūt. imo ſecute ſunt ip̄m
vſqȝ ad crucē. Principia quoqȝ horarū ſcȝ
Deus in adiutoriū. ⁊ fines ſcȝ Per dn̄m ⁊
bn̄dicamus ⁊ hmōi dimittūtur. q2 receſſit
a nobis ablatus eſt ſacerdos ⁊ paſtor bo
nus qui eſt alpha ⁊ o. i. p̄ncipiū ⁊ finis: qui
etiā eſt ſummus ſacerdos ⁊ caput noſtruȝ
et traditus impijs. nec eſt a quo petamus
q̄ intēdat ī adiutoriū nr̄m. percuſſo nanqȝ
paſtore noſtro diſcipuli eius diſperſi ſunt.
ſic ergo iſtud offm̄ quod caret p̄ncipio ⁊ fi
ne quaſi viduatū ⁊ mortuū videtur. ⁊ quia
patres noſtri viduati poſt mortem xp̄i fue
runt. nō dī etiam Gloria patri. q2 in chriſti
paſſione abſcōdita fuit fortitudo gl̄ie ipſi
us ⁊ in eius morte trinitas viſa eſt extīcta:
in cuius laudē dī ille vſus. de hoc etiā ſub
dn̄ica de paſſione dictū eſt. Hoc etiā notat
in quibuſdā eccleſijs ī quibus his diebus
duo tm̄ cerei an̄ altare ardēt tertio extincto
vt ſub ti. de paſcha dicetur. In his qȝ tri
bus diebus ſalutatio nō fit q2 Dn̄s vobiſ
cuȝ nō dī. vt vitetur peſtifera ſalutatio per
quam iudas tradidit xp̄m dicēs Aue rabi.
pax etiā nō datur: p eo q̄ iudas oſculo tra
didit xp̄m. ⁊ q2 ī duobus ſeqn̄tibus dieb9
in altari non ꝯſecratur: nec dī Pax dn̄i ſit
ſemper vobiſcū. nec Dona nobis pacem.
In quibuſdā tm̄ eccleſijs datur hodie pax
p eo q̄ hodie ſacrm̄ ſacramētoꝝ ſcȝ eucari
ſtie inſtitutū eſt. His qȝ diebus fit officium
humilius ſolito p̄pter dn̄i humiliationeȝ
et triduanā eius ſepulturā quā celebram9
Verūtm̄ nocturnale officiū per qd̄ ſignifi
cātur p̄phetie p̄phetarū alta voce ⁊ mani
feſte cātatur. q2 p̄phete ⁊ alij ſancti patres
veteris teſtamēti alta ⁊ apta voce q̄ de xp̄o
erāt vētura predixerūt. ⁊ qd̄ ſp̄ūſſanctus ſi
bi dictabat remota formidine nūciauerūt.
Diurnū vero offm̄ per qd̄ aploꝝ p̄dicatio
figuratur voce demiſſa ⁊ quaſi ſub ſilētio
cātatur: q2 tūc apl̄i oīno tacuerūt aut ſaltē
occulte predicauerūt. Incipit aūt tenebra
rum offm̄. Zelus domus tue comedit me. i.
amor vehemēs eccl̄ie fuit cauſa quare paſ
ſus ſum. Nō dī īuitatoriū. ne imitemur. ſȝ
potius per ſilētiū deteſtemur peſtiferuȝ iu
deoꝝ ꝯſiliū ⁊ ꝯuētum factū vt ihm caperēt
in ſermone ⁊ eū morti traderēt. Preterea
tūc apl̄i diſperſi erāt q̄ alios ad conuiuium
inuitare ⁊ ꝯuocare conſueuerāt. Hymnus
etiam laudis nō dī. q2 tūc factus eſt obpro
brium ⁊ abiectio plebis. Finis dn̄ice orati
onis que dī an̄ lectiones dī in ſilētio p eo
q̄ de euāgelio ſumit. Nam tunc euāgelica
ānūciatio fugiētibus apl̄is ceſſauit. Et ad
notandū q̄ xp̄s cuius ip̄a eſt oratio auul
ſus a ceteris ⁊ quaſi in ſilētio orauit. ſȝ fit
tūc ſonitus per tactū ligni cū manu: quia ⁊
xp̄s in ligno crucis pendens voce magna
clamauit: Nō dī etiam in lectōibus Iube
dn̄e bn̄dicere. nec Tu aūt dn̄e. q2 receſſit pa
ſtor ⁊ ſacerdos qui gregi bn̄dicere ⁊ miſere
ri debet. Sed q2 illū p̄pter pctā amiſimus
ad hoc vt eū recupare valeamus āmone
mur per verſum illū Hieruſalē hierl̄m con
uertere ad dn̄m deū tuū. qui in fine lectio
num dī vt ad penitētiam ꝯuertamur. naȝ
poſt luctū poſſumus gaudere. Per hoc au
tem q̄ dī his Hierl̄m. arguitur duritia iu
deoꝝ ⁊ peccatoruȝ ſicut alibi in euangelio.
Hieruſalem hierl̄m que occidis p̄phetas
⁊c̄. Rurſus per Iube dn̄e intelligūtur ad
predicatōem eūtes. p Tu aūt inde redeun
tes. ideo ergo neutrū dī qm̄ apl̄i quos rep̄
ſentāt qui legūt lectiōes his diebus fuge
rant. Unde nec ad predicationē miſſi ſunt
nec qui miſſi erant ſublato dn̄o redierunt.

Omnes antiphone ſunt de paſſiõe ꝛ com-
paſſione. In his etiã tribus noctibus no-
uem pſalmi nouem lectiones ꝛ nouem re-
ſpõſoria diuiſim per ſingula nocturna cã-
tantur ad oſtẽdẽdum ꝙ xp̃s in infernum
deſcendẽs tria hoĩm genera ſcʒ virgines.
cõiugatos. ꝛ ꝯtinẽtes inde rapuit ꝛ ad an-
gelorum ſocietatem trãſuexit. Que tria ge
nera in euãgelio diſtinguũtur per eos qui ĩ
mola. per eos qui in agro. ꝛ per eos qui in
lecto ſunt. Tria ergo hoĩm genera. ſcʒ qui
fuerũt in lege naturali. ꝛ in tempore legis.
et ꝓphetaꝝ per tria nocturna recolimus.
ꝛ ſicut illi per mortem dñi in tribus ſocia-
ti ſunt nouẽ ordinibus angelorũ ſcʒ ĩ actio
nibus. cogitatiõibus. ꝛ gaudijs: ita ꝛ tres
noctes dñice ſepulture nouem pſalmis no-
uem lectionibus. ꝛ nouem reſpõſorijs ſub
diuidũtur. Pſalmi eñ ad actiones. lectio-
nes ad operum dei cognitõem. reſpõſoria.
vero ad gaudium ꝛ ad cãtum pertinẽt an
geloꝝ. Ceterũ tres prime lectiões vel in qui
buſdã eccleſijs ſex ſunt de trenis hieremie
deflẽtis captiuitatem populi ſui: nõ ſoluʒ
babilonicam ſed etiam romanam quam
incurrerunt propter paſſionem dñi. ꝛ ideo
dicũtur lamẽtabiliter in perſona ſanctorũ
de iudeis qui deflẽt caſuʒ gẽtis ſue. Sicut
eñ ille deplorauit mortẽ ioſie regis occiſi
in futuram deſtructionem gẽtis: ita ꝛ nos
deploramus mortem ꝛ paſſionem chriſti
regis noſtri. In fine autem lamẽtationuʒ
dicit idem hiere. Spiritus oris noſtri xp̃s
dñs captus eſt in peccatis nr̃is. Alie vero
tres ſunt de expoſitione pſalmi tractantis
de paſſione: ꝛ ideo voce depreſſa leguntur
Tres vltime d̾ epiſtola pauli. j. ad Corinth.
xj. Cõuenientibus in vnum ꝛc̃. vbi oſtendit
apoſtolus quomodo debeat cena domini
ſumi. Ex quibus ſex lectionibus apparet ꝙ
prophete preuiderunt chriſtum occidẽdũ
et apoſtoli docent occiſum. Dicuntur autẽ
treni id eſt lamentationes a trenario mon
te vbi lamenta animarum que ibi puniũ-
tur ſepe audiri dicuntur. Inde etiam dici-
tur trenum quod eſt carmen lamentatio-
nis ꝛ funeris. Dicuntur etiam treni quia
ſemper tres verſus poſt vnam quanqꝫ lit-
teram hebrei alphabeti ſequuntur. quod
alphabetum per totum ordineʒ in illis la-
mẽtationibus ponitur. Primo quia mos
fuit hebreis illud ponere in eorum canti-
bus ſiue luctus ſiue leticie alicuius rei mul
tum notabilis. prout patet in vltimo capi
tulo prouerbiorum Mulierem fortem ꝛc̃.
et in quibuſdam alijs locis prout habetur
in prohemio libri regum. Secundo quia
ſicut dicit Hieronimus in eodẽ prohemio
et in prologo biblie. verſus quibus dicte
littere anteponuntur in lamentationibus
hieremie incipiunt in hebreo ab eiſdẽ lit-
teris. Tertio vt per hoc notetur cecitas et
duritia iudeorum: qui res tanqꝫ alphabe-
tum notiſſimas ſcilicet paſſionem filij dei
intelligere ꝛ credere nolunt dicente ꝓphe
ta Miluus in celo. turtur ꝛ ciconia cogno-
uerunt tempus aduentus ſui. iſrael autez
me non cognouit ꝛ populus nõ intellexit.
Quarto quia interpretationes litterarum
ipſarum maxima ex parte continent ſentẽ
tiam verſuum quibus anteponuntur. Cir
ca quod notandum eſt ꝙ aleph interpreta
tur doctrina. beth domus. gimel plenitu-
do. deleth tabularum ſeu ſcripturarum.
Et hec ſiquidem eſt prima connexio litte-
rarum ipſarum. vbi dicitur ꝙ doctrina ec-
cleſie que eſt domus dei eſt in plenitudine
ſcripturarum. He viuit. vau ille vel ipſe.
zai hic vel dicte. heth. vita. Hec eſt ſecun-
da connexio vbi dicitur ꝙ iſta ꝛ hec doctri
na quã prediximus eſt vita qua viuimus.
Theth bonum. ioth principium. Hec eſt
tertia connexio vbi dicitur ꝙ bonum eſt
principium per ſcripturas quaſi per ſpecu
lum ſaltem in enigmate agnoſcere domi-
num. Caph manus. lamech cor vel doctri
na. Hec ẽ q̃rta ꝯnexio vbi dr̃ ꝙ in vtero cor
dis diſciplina exigit: q2 nihil facere poſſu
mus niſi q̃ faciẽda erũt agnouerim9. Men
ex ipſis. nun ſempiternuʒ. ſamech adiuto

rium. Hec eſt quīta cōnexio vbi dicitur ꝙ
ex ipſis ſcripturis eſt nobis ſempiternum
auxilium/ Ayn oculus phe creauit. ſade iu
ſticia vel ꝯſolatio: hec eſt ſexta cōnexio vbi
di: ꝙ ſepe dicta ſcriptura ē oculus errātib⁹
et cōſolatio ꝛ iuſticia./ Coph aſpice res ca
put ſin ſup vulnus. thau ſignū vel ꝯſum
matio: hec eſt ſeptima cōnexio vbi etiā in
numero fit miſticus intellectus vbi dicitur
Aſpice in ſcriptura ꝯtineri caput noſtrum
a quo habemus medelā ſup vulnera. ꝛ cō
ſequemur ꝯſummatōem. i. vitā eternā./ Sic
ergo ſaluatoris exeq̄e celebrant̄ vt ī modi
co apice ab alioꝝ defunctoꝝ exequijs di
ſtare videant̄./ Cōſeqnter cādele ꝛ lumina
extingūtur. nā he tenebre tribus noctibus
celebrate ſignificant tenebras q̄ tribus ho
ris fuerūt xp̄o pēdente in cruce. vel idō tri
bus noctibus lumē extinguit̄: qꝛ veruꝫ lu
men triduo iacuit in ſepulcro./ Circa quod
aduertendū eſt ꝙ quidā accēdunt ſeptua
gintaduas cādelas. quidā vigintiq̄tuor. q̄
dam q̄ndecim. quidā duodecim. quidā no
uem. quidā ſeptē. Et ſ̄m quoſdā nō eſt nu
merus certus. oēs tamē nō ſine miſterio
agūt. Septuagintadue cādele q̄ extingun
tur deſignāt ſeptuagintaduos diſcipulos
q̄ꝝ ꝑdicatio ī morte xp̄i pene extincta eſt. ſi
gnificant etiā ꝙ dn̄s. lxxij horis iacuit ī ſe
pulcro ꝑ ſinodochen intellectis. vel tot ac
cendunt̄ ꝓpter ſeptuagintaduas natiōes
ſeu genera linguaꝝ./ Vigītiquattuor cāde
le accēdunt̄ p̄mo qꝛ ſol iſte q̄ mundū. xxiiij
horis diei ꝛ noctis illuminat/ ſignificat xp̄m
verū ſolē: q̄ extingunt̄ qꝛ xp̄s occubuit ve
ſpere paſſionis ꝛ tenebre facte ſunt ſup vni
uerſaꝫ terrā./ Secūdo. dies cuius minus eſt
lumē xp̄s eſt. nox vō cuius minus ē lumē
eccleſia eſt. Luminaria ſunt apl̄i ꝛ alij viri
apoſtolici q̄ ſunt q̄ſi. xxiiij. hore q̄ diei xp̄o
et nocti eccl̄ie famulant̄. vigintiquattuor
ergo lumīa extingūnt̄ qꝛ apl̄i ī vnoquoq3
die ꝑ. xxiiij. horas latuerūt./ Tertio. xxiiij.
cādele deſignāt verſum Gl̄ia pr̄i ꝛc̄. qui in
nocturnis feſtiuitatū. xxiiij. vicibus ſolet
dici. Primo poſt Deus in adiutoriū. Secun
do poſt inuitatoriū. Tertio poſt hymnum
Nonies in pſalmis triū nocturnoꝝ. Ter ī
reſpōſorijs. ꝛ Te deū laudamus quaſi glo
ria pr̄i eſt. Iterū ad laudes ſemel poſt De⁹
in adiutoriū. q̄nquies in pſalmis ſequēti
bus. ſemel in hymno. ꝛ ſemel poſt Būdict⁹.
Verſus eīn ipe in hoc officio tacet̄ vt pre
miſſum eſt. qꝛ ille ī cuius laudē di ī ſepl'cro
iacet. ideoq3. xxiiij. cādele ad hoc deſignā
dum extingūtur. vel ſignificāt. xij. apl̄os
in quoꝝ honorē totiēs dr̄ Gl̄ia patri ī no
cturnis. ꝑut dictū eſt in ꝓhemio q̄nte par
tis./ Quindecim cādele ſignificāt duodeciꝫ
apl̄os ꝛ tres marias q̄ ſeq̄bant̄ dn̄m: que
extīgūtur qm̄ tūc oēs laudes dei tacuerūt
apl̄is tn̄ fugiētibus/ ipe marie que minus
timebāt/ circa xp̄m quo ꝓpius poterāt ver
ſabātur. vn̄ legitur. Pelli mee cōſumptis
carnibus adhe. os me. ꝛc̄. Labia. i. mulie
res que ſunt quaſi pellicula circa dētes. vl'
quattuordecim ex illis cādelis ſignificant
quattuordecim articulos fidei: quoꝝ extin
ctio ſignificat extinctōem fidei factā ī fuga
apl'oꝝ. extīctio vō vltime cādele ſignificat
mortē xp̄i. Duodecim cādele accēſe repre
ſentāt duodecim apl'os: que extinguntur
ad notandum ꝙ apoſtoli tunc ſiluerunt
et fugerunt. et pene extincta eſt fides in eis
/ Noueꝫ cādele ſignificāt genus humanuꝫ
quod per peccatum ſe a nouem ordinibus
angelorum ꝛ a vera luce excluſit/ Septem
cādele ſignificāt gratiam ſpiritus ſeptifor
mis que ī cordibus diſcipulorum pene fu
it extincta. Ubi vero nō obſeruatur certus
cādelarum numerus. ſed quilibet laicus
pro velle cādelam ſuam apponit. Candele
huiuſmodi ſignificant prophetas ꝛ alios
ſanctos patres qui chriſtum venturum lu
men noſtrum preannūciātes ꝛ verba ſalu
tis predicātes/ diuerſis penis vexati: mor
tui ſunt ꝛ extincti. / Porro oēs candele
nō ſimul ſꝫ vna poſt aliā extingūtur. qꝛ di
ſcipuli nō ſimul a xp̄o ſed ſucceſſiue vnus
poſt aliū diſceſſerūt. Alia etiā ratio iā ſeq̄
tur. Quidā extingūt eas poſt ſingula cāti
ca vſq3 ad plenam extinctionem figurātes

[Marginal manuscript notes: de candelis — lxxij. horis iacuit i sepulcro — lxxij duo genera lingue — xxiiij. versibus de gloria patri]

ꝙ in ſingulis cãticis ſiue pſalmis meſticia
decidimus: qꝛ verus ſol occubuit: gaudiũ
qꝫ noſtrũ in luctũ eſt ↄuerſum: iuxta illud
Cecidit corona capitis noſtri. ↄuerſus eſt ĩ
luctũ chorus noſter. Alij in tribus vicibus
eas extinguũt: recolẽtes triduanã dñi ſepl-
turam. In ꝗbuſdã qꝫ eccl'ijs cãdele manu
quadã cerea extinguunt: q̃ ſignificat manũ
iude de qua dñs dixit Qui intingit manũ
mecũ ⁊c. q̃ fuit q̃ſi cerea .i. ad malũ flexibi-
lis: ꝑ quã xp̃s rex nr̃ ⁊ vera lucerna tradit⁹
fuit: ⁊ q̃tũ in illo fuit extinctus. Cãdela au-
tem q̃ in medio eſt nõ extinguit: ſꝫ in fene-
ſtra vel in arca accenſa ſeruatur occulte vt
poſtea reueletur ⁊ eccl'iam illuminet. Nẽ-
pe candela ip̃a ſeu eius lumen occultatũ ſi-
gnificat p̃mo fidẽ q̃ in ſola virgine reman
ſit: p quã poſtea om̃s fideles docti ⁊ illumi
nati ſunt. Secũdo ſignificat xp̃m q̃ lꝫ vide
ret' ſm̃ carnẽ extinctus: tñ ſm̃ diuinitatem
q̃ illis erat occulta viuebat: ⁊ poſtea reſur-
gens cum luce clariſſima ſe ſuis diſcipulis
manifeſtauit. Tertio occultati luminis qđ
videbat' extinctũ reuelatio notat fidei illu-
minationẽ in ap̃lis ⁊ in alijs ĩ quibus tũc
pene extincta erat. Quarto notat fidẽ poſt
infidelitatẽ. Quĩto notat ꝙ ignis ſpũſſcti
q̃ in fidelibus videt' extinctus / iterꝫ reluce-
ſcet in eiſdẽ. Sexto luminis renouatio ſi-
gnificat noui teſtamẽti renouatõem. Sep
timo luminaria ſucceſſiue vnũ poſt alterũ
extinguũt: ⁊ vnũ quaſi pene extiguit'. quia
abſcõdit' ⁊ poſtea reuelat': ad notãdũ ꝙ ꝑ-
uerſi vinee cultores ⁊ generatio praua / nũ
cios p̃ris vicꝫ ꝓphetas ꝑ varia tp̃a ↄpleto
ſuo miſterio ꝓphetie occiderũt. ⁊ tandẽ pa
tris heredẽ quẽ in ſepulcro poſitũ lumine
occultato figuramus cuius luminis reue-
latio eſt reſurrectionis eius manifeſtatio ⁊
cõmemoratio. Sane cãdela q̃ vltimo exti-
guit' eſt maior ceteris ſm̃ quoſdã ⁊ ſignifi-
cat xp̃m q̃ fuit dñs ꝓphetaꝝ. Scđm alios
vero nõ eſt maior ceteris: ⁊ ſimiliter ſignifi
cat xp̃m q̃ reputatus eſt vnus ex ꝓphetꝭ.
et vltimus extinguit' qꝛ nullus poſt eũ apđ
illos ꝓpheta ſurrexit. ſꝫ extinctus ĩ eis p̃ſi

die tenebras dereliquit. Et ad cãticũ euan-
geliũ cãdela ip̃a extinguit': qꝛ xp̃s euange
liſans occidit'. Et attẽde ꝙ ĩ hoc officio pa
ſtoris officia vt capitulũ ſubticẽt': qđ paſto
res diſperſi fuerãt. Verſus tñ qꝛ eſt mino-
rum offm̃ nõ omittit' qꝛ diſcipuli min⁹ co-
gniti videbant'. Vñ ⁊ hoc officiũ triduanũ
potius a mĩoribus celebrat' in typo mĩorũ
diſcipuloꝝ ⁊ mulierũ q̃ dñm ſeq̃bant'. Vo
ciferatio ad bñdictus ⁊ tumultus popula
ris q̃ tũc fit ↄcrepatio ẽ iude ꝓditoris ⁊ tu
multus cohortis quẽ cũ gladijs ⁊ fuſtibus
iudas ↄtra xp̃m adduxit. Vel ceci diſcipu
li ſalutatõ dicẽtis Aue rabi. Tertio cãticũ
ip̃m tũc alta voce dr̃: ad notandũ qꝛ multi
interfecto antichriſto gaudebũt. Clãgor ca
nentiũ Kyrie eleyſon eſt tumultus dñꝫ pſe
quẽtiũ ⁊ eũ ironice adorãtiũ. Vl' ſignificat
lamẽta ſanctaꝝ mulierũ q̃ ſeq̃bant' dñm q̃
legũtur poſtea lamẽtari ſedẽtes ↄtra ſepul
crum. Tropi vero .i. verſus illi qui in his
tribus noctibus cũ Kyrie eleyſon. ⁊ Domi
ne miſerere quaſi lamentabiliter cantant'
ſignificant lamentationes ⁊ dolores mu-
lierum de cognatione ſua que a galilea fue
rant ſecute iheſuꝫ: inter quas erant maria
magdalena ⁊ maria iacobi ⁊ ſalome. plo-
rantes iuxta ſepulcrum. In quibuſdaꝫ eti-
am eccleſijs tropis cantatis ꝓcidentes in
terram dicunt in tenebris ſub ſilẽtio Mi-
ſerere mei deus. ⁊ collectam Reſpice queſu
mus domine. in quo timor apoſtolorũꝫ in
occultis notatur. poſtea fit cum manu vel
alio inſtrumento quidam ſonitus ante lu
minis reuelationem. qui ſonitus repreſen
tat terroris eorum incuſſionẽ vel ex tumul
tu cohortis vl' ex terremotu. In quibuſdã
tamen eccleſijs ignis nouus de lapide ꝓ-
ducitur quia per chriſtum mediatoreꝫ no
ſtrum nobis ſpũſſanctus infunditur. Ab
hac quoqꝫ die vſqꝫ ad octauã penthecoſtes
in quibuſdam eccleſijs officium beate ma
rie omittitur: vt memorie atqꝫ reuerentie
paſſionis ⁊ reſurrectionis de quibus in
eccleſia hoc tẽpore agitur / ardẽtius inſiſta
tur. Cũ eñ honor ⁊ obſequiũ ſpãliter hoc

tp̄e xp̄o eiuſ nato in nr̄a humanitate paſ
ſo ⁊ glorificato impēſū redūdet ī ip̄aꝫ ma
trem. nulla q̄dem ſibi fit īiuria ip̄m offiu̅
omittēdo. [offiu̅ mortuoꝝ] Omittit̄ etiā officiū mortuorū:
qꝛ cū recordatio bn̄ficioꝝ xp̄i p̄cipue q̄ ip̄e
paſſiōis ⁊ reſurrectiōis ſue tp̄e ꝯtulit oēm
nr̄m affectū ⁊ ītellectū req̄rāt. p̄inde eccle
ſia illō ſolū offiu̅ qđ ad ip̄m xp̄m ſpectat
in q̄ đ ei⁹ paſſiōe ⁊ reſurrectiōe agit̄ eo tp̄e
agit vt ſic nō ad plura diſp̄ſa ad vnū đūta
xat vehemētius occupet̄. nec p̱ h̄ defuncti
q̄ ſunt ī purgatorio diſpēdiū patiūt̄. qꝛ cū
ſint nob̄ ꝑ charitatē vniti. bn̄ficia nr̄a ꝑm
quod meruerunt participātur ab eis: nec
exp̄ſſius memoria ꝓ illis fieri poſſꝫ q̄ꝫ agē
do memoriam de morte ⁊ reſurrectiōe xp̄i
per quam a penis liberari expectant. extra
eccleſiam tamē vtile eſt ip̄a officia dicere.

Seq̄tur de diurno hnīus diei officiō
videre. Et q̄dē hec q̄nta feria īſigni
tur ſacramētis tū ab eccl̄ia. tū a dn̄o
inſtitutis. In qua die p̄mo penitētes in ec
cleſia introducūt̄ q̄ ī capite ieiunij đ ea eie
cti fuerāt. vn̄. ī canone Inno. ita legit̄. De
penitētibus vō q̄ ſiue ex grauioribus omiſ
ſis: ſiue ex leuioribus pn̄iaꝫ gerūt: ſi nulla
interueniat egritudo/ quinta feria an̄ pa
ſcha eis remittēdum/ romane eccl̄e ꝯſuetu
do đmōſtrat. Pr̄o g̈ đ pn̄ie introductiōe
in eccl̄iam dictuři aliqua de ip̄a eiectiōe p̄
mittamus. Sic q̄dē miſericors ⁊ miſerator
dn̄s cuius mīe nō ē nūer⁹/ ſicut in pſalmo
habet̄ miſericorditer ſemꝑ agēs ⁊ pctōꝝ ſa
lutē ſitiens ꝑ huius mūdi pelagū ꝑicl̄oſe
nauigantibus ⁊ q̄nqꝫ fluctuantibus inter
alia mlt̄a remedia ſpecialiter duas naues
ſiue tabulas parauit. p̄ma eſt baptiſmus.
ſcđa pn̄ia. ſicut ap̄l̄us ait ad ephe. Et qui
dē qꝫ penitētes đ eccl̄ia eijciūt̄ repn̄tat exi
liū ⁊ eiectionē ade ⁊ eue đ paradiſo ꝓpter
eſum pomi. Peccatores g̈ đ eccl̄ia eijcim⁹
⁊ eiectis/ pn̄iam ſeptēnē aut aliā ꝓ crimi
nū q̄litate īponim⁹: ⁊ eiecti ꝑ ſeptē hebdo
madas extra morant̄. qꝛ genus hūanū in
adam lapſuꝫ iuditio dei in hoc exilio ſeptē
milibus dānat̄ ānoꝝ. maria q̄ꝫ leproſa ſep
tē diebus extitit extra caſtra. Forma eiectō
nis habet̄ in ꝯcilio agathen̄. Eiectionē vō
chayn a facie dn̄i rep̄ſentat eccl̄ia excōicā
do viros ſanguinū p̄cipue cū cādelis exti
ctis. qꝛ ⁊ ille ⁊ iſti ſpirituꝫ vicijs extinxerūt
Que cādele ī ꝓlatōe anathematis debent
ꝓijci ⁊ pedibus ꝯculcari. nec vlteri⁹ debēt
ad aliquē vſum ſicut nec ſal infatuatū aſſu
mi. Eiecti ferūt cādelas in manibus ad ſi
gnificādū qꝫ ꝓ opequo p̄mi parētes porre
xerūt manus ad pomū vetitū/ appoſita eſt
ignea rōphea ī paradiſo. Clauduntur coram
eis fores eccleſie in ſignum aditus paradi
ſi quōdā obcluſi. Et de loco ad locū vadūt
ſiue in exiliuꝫ mittūtur ſignificat qꝫ chayn
poſt mortē fratris ꝓfugus ⁊ vagus fuit ſu
per terrā. Et cilicijs ⁊ laneis vtūtur de iob
tractū eſt: q̄ pn̄iam in fauilla ⁊ cinere agēs
ſacco ſe operuit. ⁊ de niniuitis q̄ ſimilit̄ fece
runt. Ciliciū q̄ꝫ portāt in ſignū pelliceaꝝ
tunicaꝝ ade ⁊ eue. iohannis etiā habitū re
colētes. Carcer pn̄ie a ioſeph initiū habuit
Et comā ⁊ barbā nutriūt tractū ē đ ioſeph
cui ī carcere poſito iſta excreuerūt. Et iacēt
aut ſedēt in terra ſumptū eſt de iob q̄ ī ſter
quilinio ſedit. In terra etiā comedūt: quaſi
ip̄o facto dicāt Maledicta es terra in ope
re tuo. Nō dr̄ eis aue qꝛ nōdū mutatū erat
nomē eue. Et pedes nudāt/ nuditatē rep̄re
ſentat ade/ innuētes qꝫ indigēt ornatu glie.
Et baculis vtūtur tractū eſt de iacob: q̄ ꝑe
grinās in baculo iordanē trāſiuit. In his
etiam oībus īuitātur ad humilitatem ⁊ ve
ram cōfeſſionē: ⁊ tam peccatoruꝫ q̄ꝫ eterne
pene meditationem. ⁊ qꝫ ſint memores ſue
peregrinatōis. Nāqꝫ eijciuntur de eccleſia
et poſt eos cātatur In ſudore vultus tui ve
ſceris pane tuo. Hoc ideo fit vt videntes ec
cleſiam ꝓ eis eſſe ꝯfuſam magis ac magis
cōfundātur. In veſtimentis quippe ſordi
dis ⁊ excremēto criniū ⁊ barba multipli
catione/ miſerie peccatoꝝ inſinuant̄. quaſi
dicāt ip̄o facto Iniquitates mee multipli
cate ſunt ſuꝑ capillos capitis mei. Et ī ter
ra iacēt/ eis eternā dānatōem ad memori
am reducit. quaſi dicāt. Dn̄e ꝑdes oīo q̄ [No.]

ſin terram deſcendunt. i. qui dediti ſunt ter
renis niſi reſipiſcāt. Qui de loco ad locū cum
baculo vadūt: eio ad memoriā peregrina
tionē ſuā reducit q̄ p pctm̄ receſſerūt a deo
In baculo enī intelligit̄ correctio ꝯſolatio
et ſuſtētatio. q̄ſi dicāt Virga tua ꝛ baculuſ
tuus ip̄a me ꝯſolata ſunt. Eſt aūt baculus
cubitalis: qꝛ in qua mēſura mēſi fuerūt re
metietur eis. Sed queritur quare hac die pe
nitētes in eccl'iam introducūtur. Rn̄deo. ī
q̄nta feria deus creauit piſces ꝛ volucres.
piſces in aq̄s reliquit. volucres in aera le
uauit. iuxta illud Magne deus potētie q̄
ex aquis ꝛc̄. partim remittio gurgiti. ſ. pi
ſces. partim leuas in aera. ſ. volucres. Per
piſces intelligūtur cupidi auari ꝛ luxurio
ſi q̄ in fluxu cupiditatū huius mūdi delec
tantur. Volucres ſunt ſp̄uales q̄ in ſp̄ualē
ꝯuerſatōem quaſi in aera leuantur. Peni
tentes igitur in q̄nta feria in eccl'iam ītro
ducunt̄ ꝛ quaſi ſegregan a malis ꝛ ab hu
ius mundi d'licijs in celis aīo conuerſant̄
Preterea in fine q̄nte etatis quā hec quīta
feria ſignificat Johānes baptiſta peniten
tiam predicauit. ꝛ dn̄s noſter venit in mū
dum peccata abſoluens: put in prima hu
ius diei oīone dr̄. Rurſus in hac die īſtitu
tuʒ eſt sacr̄m ſacroꝝ ſcʒ corp̄is ꝛ ſanguinis
dn̄i. cū dn̄s vetus finiens teſtamentū: ꝛ no
uum inchoans. paneʒ ꝛ vinū in corpus ꝛ
ſanguinē ſuū trāſſubſtātiauit. qđ eſt ſacra
mentū miſericordie: qꝛ ergo xp̄s de ſola mi
ſericordia crimina tollit vt p̄miſſum eſt: iō
penitētes hac die eccl'ie recōciliantur que
hac die miſericordie ꝯſecrat ſacramentuʒ.
Et inde eſt q̄ miſſa huius diei ſolēniter cā
tatur vt infra dicet̄. Merito igit̄ hac die q̄
tota in remiſſionē pctōꝝ ꝯſecrata eſt peni
tētes recōciliant̄ ad digne p̄cipiēda corpo
ris ꝛ ſanguinis dn̄i ſacr̄a. Decuit itaq̄ʒ hoc
sacr̄m ſacroꝝ inſtitui in fine q̄nte ferie ad
ueniēte ſexta feria. eo q̄ in fine q̄nte etatis
et in p̄mordio ſexte lex finē ꝛ euangelium
ſumpſit exordiuʒ. Preterea hac die abſol
uūtur. qꝛ in ea xp̄s fuit captus ꝛ ligatus: q̄
ligatio abſolutionē noſtrā opata eſt. Hac
etiam die xp̄s lauit pedes diſcipuloꝝ ſuoꝝ
vt pedes. i. affectus noſtros lauet. i. ſoluat
a peccatis. Forma vero recōciliationis hec
eſt. Exit pōtifex ad ianuas patētes eccleſie
vbi iacent penitētes pſtrati in terra: ꝛ eos
vice xp̄i vocat ad timorē dn̄i dicēs ter Ve
nite venite venite filij audite me timorem
dn̄i docebo vos. Hāc eſſe xp̄i vocē p titu.
pſalmi. xxxiij. de quo ſumitur qui talis eſt
pſalmus dauid cū mutauit vultū ſuū corā
abimelech. Abimelech interp̄tat̄ patris
mei regnū: p quē iudeos accipimus coraʒ
quibus verus dauid mutauit vultū ſuum
id eſt ſacrificādi ritū. ꝛ ferebat̄ in manibuſ
q̄n panē ꝛ vinū dedit diſcipl'is dicēs Hoc
eſt corpus meū. ꝛ hic eſt ſanguis meus: qđ
quidē hodie factū eſt. Dicēs ergo pontifex
vicarius ihu xp̄i Venite. penitētes īuitat
ad corporis ſanguiniſq̄ʒ ꝯuiuiū. Proinde
p eis orat. genua flectit. eos ammonet. eoſ
q̄ʒ recōcilians in eccleſiā introducit. Illud
etiā notabile eſt q̄ vndiq̄ʒ ianue eccl'ie pa
tent ad notandū venıētes ab auſtro vel ab
aquilone. i. iuſtos ꝛ pctōres q̄n accedūt ad
miſericordiā nō eſſe phibēdos. ꝛ a paſcha
in antea patebūt: eo q̄ in octaua nr̄e reſur
rectionis nullū erit improperiū peccatorū
electis. Illud quoq̄ʒ notabis q̄ peniten
tes in eccleſia recepti crines ꝛ barbā quaʒ
nutrierant deponunt: ꝛ ſe veſtes mundas
et cultiores depoſitis penitētialibus indu
unt: a ioſeph capiētes exemplū: qui de car
cere eductus tonſus eſt ꝛ lotus ꝛ veſtibus
decoratus. Per hoc quoq̄ʒ innuitur q̄ de
ponētes multitudinē peccatorum induūt
veſtimenta virtutum

Hac etiam quinta feria ſecundo lo
co tripartitum oleuʒ conſecratur.
quoniam hodie agnus ad veſpe
ram immolabatur: d̄ cuius ſanguine vter
q̄ʒ poſtis ꝛ ſuperliminare domoruʒ in qui
bus erat edendus liniebatur. vt hoc ſigno
viſo exterminator egypti domos ſacri con
uiuij preteriret intactas. In quo prefigu
ratum eſt q̄ ſi frontibus noſtris vnctione
chriſmatis quaſi ſanguine xp̄i qui vnctus

interp̄tat̄:ſignū crucis imp̄mit̄. dyabolus
in domibus aīaꝝ nr̄aꝝ nullā nocēdi hꝫ po
teſtatē. Recte ḡ qua die illud figuratiuum
agebat̄: ſignificatū ſolēniter celebrat̄. Sed
diceres. ꝯſequēs igit̄ eſſet vt hac die pueri
ꝯfirment̄. i. in frōtibus chriſmate ſacro ſi-
gnent̄. Rn̄deo ſctā eccl'ia diē illū in q̄ paſ-
ſus eſt dn̄s luctui dedicauit: ⁊ ſolēnitatis ⁊
cōuiuij gaudiū in diē tertiū in quo reſurre
xit dn̄s reſeruauit. vt tūc demū ꝓ recupa-
ta ſalute aīaꝝ q̄ eſt patrata in ſexta feria. ⁊
ꝓ futura corpoꝝ reſurrectiōe q̄ donata eſt
nobis in eccl'ia paſchalis agni ꝯuiuiū cele
bremus dicētes Paſcha nr̄ꝫ imolatus eſt
xp̄s. itaq; epulemur. Sumētes ḡ illud. vn̄
poſtes noſtraꝝ frōtiū ſignare debemus. re
ctius ab ipſa ſignatōe vſq; ad ꝯuiuiū pa-
ſchale ceſſamus. ⁊ tūc ſubmerſo pharaone
trāſeūtes ꝑ mare rubrū. ſignātes domos
ꝯtra exterminatorē paſchale cōuiuiū cele-
bremus. Sed diceres cur itaq; in ſabbatū
chriſmatio ꝯſecratio nō differt̄. Rn̄deo q̄r
ab hac q̇nta feria vſq; ad veſperā ſabbati
a miſſaꝝ ſolēnijs vacamus. ip̄m aūt chriſ-
ma nō niſi intra miſſaꝝ ſolēnia fas eſt ꝯſe-
crari. ſꝫ aū miſſaꝫ baptiſmū ꝯuēit celebrari
ꝓut ſub ſabbato ſancto dicet̄. Vel ideo in
q̇nta feria ꝯſecratio celebrat̄: q̄r xp̄s ī q̇nta
fuit vnctus etate. nā in q̇nta venit q̄ in ſex
ta ſanguinē ꝯſecrauit. De cuius vnctione
dicit daniel Vngat̄ ſctūſctōrum. Et eſai.
Sp̄ūs dn̄i ſuꝑ me eo ꝙ vnxerit me. a. e. m.
m. Et dauid Vnxit te deus deus tuus ⁊c.
cuius vnctio ex tūc cepit cū v̄bū caro factū
eſt: cū plenitudo diuinitatis in eo corꝑalit̄
habitauit. tūc autē cōpleta eſt cū in baptiſ
mo ſuꝑ ip̄m ſp̄ūſſctūs in ſpecie colūbē de-
ſcēdit. Ideoq; vnctio q̄ hodie ꝯficit̄ ad vn
gendū vſq; ad baptiſmū differt̄. vt ſignifi
cemur ſp̄mſctm̄ ſuꝑ dn̄m ī baptiſmo viſi-
biliter deſcēdiſſe. ⁊ nos ī baptiſmo ſpiritū
ſctm̄ accipe. Ex his itaq; patet ī veſpa ſab-
bati ſtatim poſt baptiſmū eſſe ꝯfirmandū
vt poſtea celebret̄ paſchale ꝯuiuiū. ⁊ ꝙ q̄-
buſdā placet ſaltē ī paucis eſſe tūc ꝯfirma
tionis miſteriū inchoandū. Qr igit̄ de tri-
plici oleo mētio facta eſt Notandū eſt ꝙ tri
plex ſacr̄m ex eadē ſubſtātia fit olei ad oſtē
dendū. lꝫ vnus ſit ſp̄ūſſctūs. multiformis
eſt tn̄ ſm̄ dona ſua. Vn̄ apl's. j. ad Cor. xij.
Alij ꝑ ſp̄m̄ dat̄ ſmo ſapiētie. alij ſmo ſciē-
tie. alij fides. alij gr̄a ſanitatū. Hec triplici
oleo coaptant̄. qđ inde apparebit ſi olei tri
plicē ꝓprietatē attēdamus. Olea em̄ vt di
cit Iſidorus eſt arbor pacis inſignis pin-
guedo cuius valet ad reficiēdos artus laſ-
ſos ⁊ infirmos. ⁊ eſt pabulū luminis. Qđ eſt
arbor pacis refert̄ ad oleū chriſmatum. Qđ
pabulū eſt luminis refert̄ ad oleū cathecu
minoꝝ. Qđ artus laſſos ⁊ īfirmos reficit ad
oleū infirmoꝝ. Hec igit̄ tria p̄cedētibꝰ ver-
bis ap̄li coaptant̄. ſiquidē in multitudine
pacis eſſe videt̄: q̄ dulcedinē interne ſuaui
tatis guſtauit. ſicut dicit p̄s. Guſtate ⁊ vi-
dete qm̄ ſuauis ē dn̄s. Saporē huius dul-
cedinis ſenſerat ille q̄ dicebat Gr̄a dei ſum
id qđ ſum. j. ad Cor. xv. c. Hec gr̄a eſt donū
ſapiētie q̄ ītelligit̄ ꝑ pacis oleū. Verꝫ quia
hūc ſaporē in aliū libēter deriuat vir fide-
lis. idcirco alij dat̄ ſermo ſciētie. ſciētia em̄
eſt doctrina qua fidelis alioꝝ verbo vel ad
minus exēplo inſtruit̄ q̄ ꝑ balſamū intelli
gitur. ⁊ q̄r apl'us in hoc laborauit: idcirco
cū dixiſſꝫ Gr̄a dei ſum id qđ ſum ſtatī ſub
iunxit Et gr̄a dei in me vacua nō fuit. hec
duo ſimul ꝯiūcta ſcꝫ oleū ⁊ balſamū ⁊ dul
cor ſapiētie ⁊ odor doctrine: ꝑfectū faciūt
ſeruientē: q̄ duo ſcꝫ ſapiētia ⁊ doctrina ad
oleū chriſmatū ꝑtinēt. Ad oleū v̄o cathe-
cumīoꝝ pertinet fides q̄ mētē illuminat ſi-
cut oleū lumē p̄ſtat. Fides em̄ valꝫ ad duo
ſcꝫ ad purgamentū ⁊ tutamē. purgat p̄te-
rita vicia ⁊ tutelā preſtat ꝯtra futura. ſicut
verba ꝯſecratōis huius olei manifeſte oſtē
dunt: que inferius exponētur. Ad oleū in-
firmoꝝ pertinet gratia ſanitatū. i. ſanitas
corporis ⁊ mentis. valet em̄ ꝯtra vtriuſq;
egritudinē ſicut ex verbis benedictionis
ipſius liquet. Quare autem infirmi ⁊ ca-
thecumini inunguntur ⁊ de vnctionibus
que fiunt ex hoc triplici oleo dictum eſt in
parte prima ſub titulo de vnctionibus.

Sequitur videre de ipoꝝ oleoꝝ ꝯſecratio-
nibus. ⁊ primo de oleo īfirmoꝝ. ſecūdo de
oleo chriſmato. tertio de oleo ſctō. Primo ḡ
de oleo īfirmoꝝ dicēdū eſt. nā illō p̄us ꝯſe
crat̄ q̄ȝ chriſmatū vel ſctm̄. Et eſt rō. q2 illꝰ
ſacr̄m p̄us fuit tp̄e q̄ȝ chriſmati vel ſancti.
Nam dn̄s diſcipulos ſuos docuit īfirmoſ
vngere ſicut ī euāgelio dr̄. Oleo vngebāt
īfirmos. ⁊ curabātur. Et iacobus apl̄s ait
Infirmat̄ q̄s ⁊c̄. vt ſequit̄. Oleū vō chriſ-
matū ⁊ ſctm̄ ſcȝ cathecuminoꝝ ab eccl̄ia in
ſtituta ſunt lȝ ⁊ ī veteri teſtō aliq̄ de vtroq̄ȝ
habeat̄ ſil̄itudo. ibi nāq̄ȝ duplex oleū inue
nitur. vnū vicȝ chriſma q̄ vngebant̄ regeſ
p̄cepit em̄ dn̄s moyſi vt ꝯficeret chriſma q̄
vngeret tabernaculū ī dedicatōe tēpli ⁊ ar
cam teſtamēti aarō reges ⁊ ſacerdotes ⁊ fi
lios eius dicēs Sume tibi aromata p̄ma
et oleū. Inde ē q̄ p vnctōe chriſmat̄ eccl̄ias
et calicē ꝯſecramus. reges etiā ⁊ pōtifices
inūgimus. Moyſes tn̄ oleo materiali nō
legit̄ inūctꝰ: ſȝ ſolū ſpūali ſicut ⁊ xp̄s. Oleū
etiā ſctm̄ a lege ſumpſit exordiū quo regeſ
tm̄ ⁊ ſacerdotes vngebantur. Alij dicūt q̄
oleū īfirmoꝝ apl̄i īſtituerūt q̄ cū illo egro-
tos vngebāt. Oleū vō chriſmatū ⁊ cathe
cuminoꝝ apl̄ici viri īſtituerūt: ⁊ ideo ꝯſe-
cratio olei īfirmoꝝ p̄or eſt tp̄e q̄ȝ chriſmati
et etiā q̄ȝ olei ſcti: q2 p̄or ⁊ maior ⁊ venerabi
lior eſt doctrīa aploꝝ q̄ȝ pape. Huius autē
olei ꝯſecratio nō hȝ tale p̄ncipiū quale alia
habēt: q2 nō dr̄ ī eo Dn̄s vobiſcū. nec Ore
mus: nec Surſum corda. nec aliq̄d hm̄ōi.
nec etiā talē hȝ finē qualē ī alijs ꝯſecratiōi
bus dicimꝰ vt īfra dicet̄. ſ. Per dn̄m nr̄m
ih̄m xp̄m ⁊c̄. vel Per eū q̄ vēturus ē iudi-
care viuos ⁊ mortuos: ſȝ ſic claudit̄. In no
mine dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i. ⁊ eſt rō. q̄a bn̄dictio
īpius olei nō eſt offm̄ p ſe ſȝ ē embolīſmus
p̄cedētis officij. qḋ apparet q2 cū ponat̄ an̄
illḋ v̄bū canōis Per quē hec oīa dn̄e bona
ſemp creas. ſtatim bn̄dictiōe ipa finita ſub
iūgitur Per quē hec oīa ⁊c̄. Et ſic eſt embo
līſmus. i. adiectio p̄cedētis officij. ſcȝ illius
orōnis. Nobis q̄ȝ pctōribus. vbi p penitē
tibus orat̄. Eſt em̄ duplex embolīſmus p-

ut dictū eſt in q̄rta pte ſub ti. de ſilētio poſt
orōnē dn̄icā. Sed quare ꝯſecratio huiꝰ olei
canoni adijcit̄. R̄n̄deo primo ibi rōnabilit̄
oleū morientiū ꝯficit̄ vbi mors dn̄i ꝯſum-
matur. vt ſicut mors dn̄i deſtruxit mortis
autorē. ſic gr̄a q̄ p vnctōem morīēti ꝯfert̄
deſtruat pctā q̄ ſunt cauſa mortis. Secūdo
duo ſūt de q̄bus ī hoc officio agit̄. ſ. īmola
tio xp̄i. ⁊ īmolatio eccl̄ie. īmolatio xp̄i fit ī
cruce. īmolatio eccl̄ie fit cū pctm̄ morit̄. De
īmolatōe xp̄i fit mētio in īntroitu Nos aūt
gloriari ⁊c̄. ⁊ ſpāliter ī canone. De īmola-
tione eccl̄ie fit mētio ī epl̄a vbi dr̄ Si noſ-
metipſos dijudicaremus nō vtiq̄ȝ iudica-
remur. Sūt etiam ⁊ alia duo. ſ. īfirmitas. ⁊
medicina. īfirmitas ex pctīs ſepe prouenit
medicina de gr̄a dei. De īfirmitate ait pau
lus ī epl̄a Qui īdigne mādūcat ⁊ bibit cor
pus ⁊ ſanguinē dn̄i iudiciū ſibi mādūcat
et bibit nō dijudicās corpus dn̄i. Idcirco
inter vos multi īfirmi ⁊ ībecilles ⁊ dormi
unt multi. De medicina dicit iacobus In
firmat̄ q̄s ī vobis īducat p̄ſbiteros eccl̄ie
et orēt ſup eū vngētes eū oleo ī noīe dn̄i. ⁊
orō fidei ſaluabit īfirmū ⁊ alleuiabit eum
dn̄s. ⁊ ſi ī pctīs ſit dimittūtur ei. Si igitur
ꝓpterea īfirmāt̄ q2 mādūcāt corpus dn̄i ī
digne ⁊ gr̄a ſpūſſcti quā ſignificat hec vn-
ctio eos ſaluat merito ꝯſecratōi corporis
dn̄i adijcit̄ ꝯſecratio huius olei. Per paſſi
onē em̄ dn̄i cuius mem oratio fit ī ꝯſecrati-
one corporis ꝓſtratus eſt dyabolus. ⁊ gr̄a
ſpūſſcti cuius ſignū eſt vnctio dyaboli ar-
ma. i. pctā quotidiana tollūtur. Tertio iō
ꝯſecratio olei īfirmoꝝ ꝯſecratōi corpis xp̄i
adiūgit̄. q2 nouiſſima orō ꝯſecratiōis cor-
poris xp̄i ex voto penitētiū fit. Cōgrue igit̄
ſub ea ꝯſecrat̄ oleū p penitētibus. vbi coꝝ
ſacrificia dn̄o offerūtur. Cōſequēter atten-
damus aliqua v̄ba ꝯſecratōis huius olei
īfirmoꝝ. Dr̄ em̄ ibi ſic Emitte ſpm̄ tuū pa-
raclitū ī hāc pinguedinē olei. Nēpe nō ſi-
ne cauſa ponit̄ ibi paraclitus qḋ patebit ſi
triplicis olei efficatiā attēdamus. Oleum
ſanctū p̄cipit ſiue ī exorciſmo olei ſancti vi
delȝ cathecuminoꝝ p̄cipit̄ dyabolo vt rece

dat a cathecumino q̄ adhuc reputat̃ mor⸗
tuus quouſq; nõ ē baptiſatus. Oleū chriſ
male iā viuētes ſanctificat. Oleū infirmo
rum ſauciatis medelā ꝑſtat. Quia vero egri⸗
tudinē ſeq̄tur dolor. vn̄ de in eadē ↄſecrati
one olei infirmoꝝ dr̄ Ad euacuandū oēs
dolores ⁊ oēm egritudinē corporis. ⁊ dolorē
ſequit̃ cõſolatio: ideo recte ibi ponit̃ para⸗
clitū qđ interp̄tatur cõſolator. In mortuo
aūt qui dolorē nõ ſentit nõ ſequit̃ ↄſolatio
ſed nec ſanus ⁊ ſanctificatus. q: in eo non
eſt infirmitas ex qua dolor indiget ↄſolati
one. Circa oblationē eiuſdē olei infirmoꝝ
notandū eſt ꝙ in ordinario ita ſcribit̃ Of⸗
feratur põtifici oleū qđ offerūt ꝑp̄li anteq̄
dicatur Per quē hec oīa dn̄e ſp̄ bona cre⸗
as. Nēpe hoc in exodo. xxvij. c. ꝑfiguratū
eſt vbi dr̄ moyſi ꝙ accipiat a ꝑp̄lo oleū oli⸗
uarū puriſſimū. Oleū ſiquidē cū offertur
a ꝑp̄lo tm̄ liquor ē. ſ3 ꝑ bn̄dictõem fit ſacm̄
Miſtice aūt hec oblatio ſiue aministratio
ſignificat ꝙ ꝑp̄lus debet clero tpalia mini
ſtrare miniſtrāti ei ſpūalia. vn̄ apl̄s. Si ſe
minamus vobis ſpūalia nõ eſt magnum
ſi veſtra carnalia metamus. Cõſecrat autē
oleū ep̄s cū oībus ſacerdotibus ei aſtātib⁹
q: hoc ſacm̄ fuit a xp̄i diſcipulis inſtitutū
Vel tractū eſt ab antiqua ↄſuetudine qua
cõſueuerat eccleſia p̄mitiua ſimul cū põti⸗
fice verbis ⁊ manibus corpus xp̄i cõficere
forte ad teſtimoniū ꝓut hodie in miſſa de
ordinibus cū ordinatore faciunt ordinati.
Nam ⁊ ſummus põtifex quotiens diuina
celebrat / ſacerdotes ei aſtantes v̄bis ⁊ ma
nibus cū eo cõſecrāt. ⁊ q: vt iā dictū eſt hu
ius olei ↄſecratio eſt embolismus canonis
idcirco eā totā ſicut ⁊ canonem ſacerdotes
cum eo dicūt. Inde ꝑficit offm̄ ep̄s vſq; ad
illū locū Pax dn̄i ſit ſemꝑ vobiſcū. ⁊ cler⁹
r̄ndet Et cū ſp̄ū tuo. ⁊ tūc tacet ⁊ ſolus ep̄s
de c̄ſmate
cõicat. ¶ Secūdo vidēdum reſtat de oleo
chriſmali. Fabianus eñ papa ſtatuit hac
die ſingulis annis debere confici chriſma
q: nouū eſt ſacm̄. ⁊ ideo ſemꝑ eſt innouā⸗
dum ⁊ vetus cõcremādū. Iſta eñ ab apo⸗
ſtolis eorūq; ſucceſſoribus accepit eccleſia
a cunctiſq; tenenda mādauit. Circa quod
ſciendum ꝙ chriſma ↄficitur ex balſamo ⁊
oleo ꝓpter miſticā ratõem. qm̄ ꝑ oleum ni
tor ↄſciētie deſignat̃. iuxta illud euangelij
Prudētes virgīes acceperūt oleū ⁊c̄. Per
balſamū vero exp̄mitur odor fame. Pro⸗
pter qđ in libro ſapiētie dr̄ Sicut balſam⁹
aromatizans dedi odorē. Oleo ergo qđ lu
cet addit̃ balſamus q̄ redolet. q: fide ope⸗
rante ꝑ dilectõe3 lucere ⁊ bona fama redo
lere ad honorē dei ⁊ ad vtilitatē ꝓximi de
bemus. Odor eñ balſami in oleo bonam
opatõem lõge lateq; diffuſam grā ſpūſſcī
cooperāte demõſtrat. / Secūdo addit̃ oleo
balſamus ad ſignandū ꝙ in vultu xp̄i re⸗
ſplēduit celeſtis nitor ⁊ gratia excellētius
q̄ in alijs. Nam vt hieronimus ait Virgo
de virgine natus q̄ nõ ex voluptate carnis
ſ3 ex volūtate dei natus eſt. niſi habuiſſet
in vultu oculiſq; quoddā deſideriū nunq̄
eum ſtatim cū ingēti deſiderio ſecuti fuiſ⸗
ſent apoſtoli: nec q̄ venerāt ad cū cõprehē
dendū corruiſſent Iſte nitor operante dei
gratia vultus electoꝝ exhilarat vt dn̄m cū
magna dilectione imitent̃. Vn̄ in p̄fatiõe
que cātat̃ in cõſecratione chriſmatis dicit̃
Dauid ꝓphetico ſpū grē tue ſacra preno⸗
ſcēs: vultus noſtros in oleo exhilarandos
eſſe cātauit. Et paulopoſt. Hui⁹ olei vnctio
vultus noſtros iocūdos efficit ac ſerenos.
Vultus noſtri ſunt operū noſtroꝝ manife
ſtatio / Tertio quoq; balſamus oleo addit̃
vt oēs q̄ ex eo vncti fuerint operante gra
tia ſpūſſcī ↄuerſationi doctrinā iūgere ni
tantur. Et hec duo ſc3 vita ⁊ doctrina ſunt
ↄnexa in ſeptē donis ſpūſſcī ꝓpter quod
chriſmalis vnctio fit. Nam ſapiētia ad vi
tam. intellectus ad doctrinā. cõſiliū etiam
ad doctrinā. fortitudo ad vitam. ſciētia ad
doctrinā. pietas ad vitā. ⁊ timor ad vitam
refertur. Doctrina aūt per balſamū intelli
gitur vt p̄miſſum eſt. Chriſma grece dicit̃
vnctio latine: que etiā dn̄o nomē accomo⸗
dauit. Nam chriſtus a chriſmate dr̄. i. vn⸗
ctus ꝓut dictū eſt in ꝓhemio ſecūde parti
Cõſecrat̃ aūt chriſma in eo loco vbi ↄſueui

mus dare pacē ſicut ⁊ oleū ſctm̄. ⁊ hoc ideo
vt pax ⁊ ꝯcordia ꝑ vnctionē chriſmatis re
gnēt in nobis. Chriſmate eñ vngimur vt
donis ſpūſcti repleti deo ⁊ hoībus pacifi
cemur: qꝛ in maliuolā aīam nō ītroibit ſa/
piētia. Habet quidē chriſma offm̄ ꝑ ſe qḋ
inchoatᷣ a Surſum corda. ⁊ finitᷣ Per dñz
nr̄m q̄ vi. ⁊ re. ꝑtinet eñ ad eos qui ſurexe
runt ⁊ viuūt cū xp̄o/ Sane poſtq̄ꝫ ſolus pō
xij. tifex cōīcauit vt p̄miſſum eſt/ ipe vadit ſe/
dere ſup ſedē ſuā. ⁊ tunc. xij. p̄ſbiteri parati
xij. apl̄os ſignificātes: ⁊ alij clerici diſcipu
los ſignātes: deſcēdūt ī ſacrariū ad appor/
tandū ſolēniter tā oleū chriſmale q̄ꝫ ſanctū
ſiue cathecuminoꝝ hoc modo. p̄cedūt nā/
qꝫ duo luminaria. ſequūtur due cruces: ⁊ ī
eaꝝ medio vnus acolitus ferēs ampullaꝫ
cū oleo futuro chriſmali. ſubſequūtur duo
thuribula ⁊ in eoꝝ medio alter acolitus fe
rēs aliā ampullā cū oleo futuro ſctō. Sub
ſeq̄nter dyaconus librū euāgelij ferēs. dei
de dicti p̄ſbiteri ⁊ alij clerici bini ſequūtur
quouſqꝫ ꝑuenitᷣ ad gradus añ altare. Nē/
pe duo luminaria ſunt lex ⁊ ꝓphete q̄ no/
bis ſaluatorē p̄nūciauerūt. due cruces ſūt
duo martiria ſine ſanguine. ſcꝫ mortifica/
tio corꝑis ꝓprij q̄ eſt crux a ſiniſtris. ⁊ com
paſſio ꝓximi q̄ eſt crux a dextris. Intᷣ has
fertur oleū futuꝝ chriſmale quo inūgūtur
pugnatores q̄ debēt eſſe parati ad marti/
rium ⁊ ſemꝑ duplici martirio debent ſe af
fligere. Crucē a ſiniſtris habebat ille q̄ di/
cebat. j. ad Cor. ix. c. Caſtigo corpus meum
et in ſeruitutē redigo. Crucē a dextris ha/
bebat idē q̄ dicebat. ij. ad Cor. xj. Quis īfir
matur ⁊ ego nō infirmor. Quis ſcādalizatᷣ
et ego nō vror. Duo thuribula ſūt duplex
genus oōnis. ſ. oṙo ꝓ remouēdis malis. ⁊
oṙo ꝓ adipiſcendis bonis. Hec duo notat
pſalmiſta: cū dicᷣ Exaudi deꝰ oōnē meā. ſ. q̄
eſt ꝓ adipiſcendis bonis. ⁊ ne deſpexeris
depcatōem meā ſcꝫ q̄ eſt ꝓ remouēdis ma
lis. Inter duo thuribula fertur oleū futuꝝ
cathecuminoꝝ qꝛ ꝓ cathecuminis eſt orā/
dum ⁊ eos orare oꝑtet: vt ad robur qḋ per
oleū chriſmale ſignificatᷣ valeant ꝑuenire

Inde euāgeliū ſequitᷣ qꝛ in eo totius boni
noſtri eſt ꝯſummatio. Preſbiteri ⁊ alij bi/
ni ſequūtur: q̄ſi dicāt ſpōſe. Cant. j. Trahe
me poſt te. ⁊. curremus in odore vnguētoꝝ
tuoꝝ/ Pōt etiā dici q̄ ampulla cū oleo fu/
turo cathecuminoꝝ humanitatē xp̄i ſigni
ficat plenaꝫ ſpūſctō. Duo luminaria due
cruces ⁊ duo thuribula ſunt lex ⁊ ꝓphete
q̄ p̄dixerūt xp̄m ⁊ deū eſſe vēturū. Seq̄ns
vō euāgeliū affirmat qḋ lex ⁊ ꝓphete pre
dixerūt. Preſbiteri ⁊ clerici bini ⁊ bini ſūt
teſtes chriſmalis miniſterij. Hi ſūt apl̄i bi
ni ad p̄dicatōis offm̄ deſtinati cooperato/
res ⁊ teſtes xp̄i. Cantus iſtoꝝ ſcꝫ O redēp
tor. p̄dicatōem ⁊ oōnē ſignificat apl̄orum
Ampulla quoqꝫ ꝑ ſingulos ordines ad al/
tare defertᷣ per qḋ innuitᷣ q̄ dñs in corpore
ſuo añ paſſionē officia ſeptē ordinū adim
pleuit/ Premiſimus deductōem olei chriſ
malis ⁊ ſancti ſiue cathecuminoꝝ de ſacra
rio vſqꝫ ad ſanctuariū. nūc dicamus de ea
dem vſqꝫ ad epm̄. Poſtq̄ꝫ eñ p̄dicta ꝓceſ
ſio venit ad ſanctuarium/ tūc añ altare ad
orientē ordinate ſe diſponūt oſtiarij. lecto/
res. exorciſte. ⁊ acoliti. ita q̄ ſextū locū obti
net ſubdyaconus q̄ illa die legit epl̄am. ⁊
poſt oēs ē acolitus cū ampulla: ita q̄ oēs
ſunt ſub vmbraculo ſub quo ampulla de
lata eſt a ſacrario q̄ defertur de vno ad al/
terū per quandā cōnexionē ſindonis albe
qua ex parte velata eſt ampulla quouſqꝫ
ꝑueniat ad epm̄: ita vt a medio ſurſuꝫ vide
ri poſſit. Nēpe in cōnexione ſyndonis con
nexio intelligitᷣ charitatis. ampulla xp̄s ē.
vel ampulla cuꝫ chriſmate/ corpus dñi ex
virgine maria aſſumptū cū diuinitate ſcꝫ
xp̄m viuū eſſe ſignificat. Premiſſum ordi
nem quedā eccl̄ie ſeruant/ Eſt ⁊ alius ordo
quē ⁊ alij ſeruāt. Nam fertᷣ ampulla coop/
ta ſyndone alba in ſiniſtro brachio. portā/
tem ampullā p̄cedit lumē ⁊ añcedunt duo
ſacerdotes. vnus cū thuribulo: alius cum
cruce. ⁊ in medio eoꝝ dyaconus cum libro
euāgelij. ⁊ ſuꝑ capita eoꝝ fertᷣ vmbraculū
ſeu palliū. ⁊ duo antecedūt cantando. In
quo facto repſentatᷣ ꝓceſſio quā fecerūt fi/

lij iſrael tēdentes p deſertū ad terrā pmiſ-
ſionis. qm̄ ſyndō eſt archa. ampulla vrna
lumē p̄cedēs ampullā colūna ignis q̄ p̄ce
debat pp̄lm. ſacerdos cū thuribulo: aaron
cū thuribulo. Numeri. xvij. ca. Sacerdos
cū cruce: moyſes cū ſceptro. Dyaconus cū li-
bro euāgelij: moyſes cum libro legis. Um-
braculū eſt tabernaculū vel nubes lucidiſ
ſima q̄ filios iſrl' obūbrauit. Cātores q̄ p̄ce
dunt leticiā eoꝝ ſignificāt q̄ ad terrā pmiſ
ſionis trāſierūt/ Uel duo cātores ſunt p̄di
catores duo p̄cepta caritatis annūciantes
Hec aūt oīa in figura ꝯtingebāt illis. In
hoc etiā facto repſentat' pceſſio xp̄i ⁊ eccle
ſie tēdentis de hoc mūdo ad patriā. Nem
pe ampulla eſt xp̄s. ſyndō alba eſt ſctā cō-
uerſatio eius. in ſiniſtro brachio tenet' q̄a
hec oīa in hac vita q̄ per ſiniſtrā ſignificat'
acta ſunt. vel q2 xp̄s ꝯuerſatus eſt ī vita p̄-
ſenti. lumē p̄cedēs eſt iohānes q̄ fuit lucer
na ardēs. Dyaconus in medio duoꝝ ſacer
dotū eſt xp̄s ī medio moyſi ⁊ helie. duo p̄-
cedētes cū lumine ſunt diſcipuli quos bi-
nos miſit an̄ faciē ſuā. Ampulla fert' coop-
ta vſq3 ad altare: ⁊ tūc diſcoopit': q2 xp̄s q̄ſi
coopt9 fuit vſq3 ad paſſionē. Nā pene ab
oībus eius ꝯuerſatio ſctā dicebat'. ſ3 in paſ
ſione fuit nudus hoīm reputatione. q2 qui
paucis diebus an̄ dixerāt Bn̄dictus q̄ ve-
nit in noīe dn̄i/ clamauerūt Crucifige cru-
cifige eū. Quidā tn̄ p̄uſq̄3 ad altare pueni-
ant ampullā mediā cooperiūt ⁊ mediā nu
dam ad altare pducūt. q2 xp̄s an̄ paſſionē
mō latuit vt cū fugit ī egyptū ⁊ cū inter co
gnatos querebat' ⁊ cū parētibus ſubijcie-
batur: modo ſe palā exhibuit. vt cū p̄dica-
uit vltra hoīem dicēs Ego ⁊ pater vnū ſu
mus. ⁊ cū miracula fecit in q̄bus virtutem
ſue diuinitatis oſtēdit. ampulla ſtati3 poſt
q̄3 bn̄dicta eſt/ ex pte coopta ⁊ ex pte diſco-
operta vt allata fuerat/ ſalutat' ab ep̄o ⁊ p̄ſ
biteris. q2 xp̄s poſtq̄3 trāſiuit ad altare cru
cis. i. ad immolatōem ⁊ ſe obtulit deo pri.
ſicut ampulla ad conſecratōem ep̄i aliqua
parte corpus ſuū nudū monſtrauit. vt tho
me ⁊ alijs diſcipulis quos voluit eē teſtes
ſue reſurrectionis. alijs vo inuiſibilis fuit
Uel ideo p parte nuda ⁊ pro parte coopta
ſalutat'. q2 xp̄s in humanitate manifeſtus
et in diuinitate occultus ab oībus venera
tur. Salutat' aūt ampulle q̄nquies ab ep̄o
vt de q̄nq3 vulneribus grāꝝ actio xp̄o red
datur. Poſtq̄3 aūt ampulla ſalutata ē a mi
niſtris altaris cooperit' vt a nemine nuda
videat': ⁊ coopta iteꝝ ſalutat'. q2 xp̄s poſtq̄3
manifeſtauit ſe diſcip̄lis ſuis q̄s voluit ſu
os ſueq3 reſurrectōis eſſe teſtes. aſcēdit ī ce
lum ⁊ inuiſibilis factus eſt hoībus. Sed q̄3-
uis eius p̄ſentiā corpalē nō videamus: tn̄
venerādo eū quotidie videmus. q2 ⁊ diſci
puli eū aſcēdentē in celū adorauerūt. Tan
dem ampulla in ſacrariū defert': xp̄s in ce
lum quē veneramur p fidē donec perueni
amus ad ip̄m. Ideo ſyndon mūda ē eius
caro vel ꝯuerſatio ī maculata. Sane ep̄us
ter alat in ampullā. Primo q2 ſicut alatus
ab interioribus ⁊ ſecretis pcedit ad publi
cum ⁊ vocat' ip̄ūs. ſic ep̄s p ſpm̄ ſuū demō
ſtrat ſpm̄ſctm̄ a patre ⁊ filio pcedētem in
corpe dn̄i habitare. Ampulla eīn cu3 chriſ
mate corpus ſignat cū diuinitate. Ampul
la vo cū oleo humanitatē plenā ſpūſctō d
ſignat. Secūdo enā alat q2 legit' in euāge-
lio q3 dn̄s inſufflauit diſcipulis dicēs Acci
pite ſpm̄ſctm̄ ⁊c. Hic igit' alatus illā inſuf
flatōem ſignificat. Ideo aūt ter alat quia
tres perſone ſunt ⁊ nūq3 ſpūſctūs eſt ſine
patre ⁊ filio a q̄bus pcedit ⁊ a ſeipo venit
Datur aūt ſpūſctūs officio ſacerdotū ſed
nō datur ab eis. ſic eīn adeſt v'tus ſpūſſcti
per inſufflatōem a ſacerdote factā ī hono-
rem ⁊ ſignificatōem ipius ſpūſſcti ſicut p
verba q̄ dicunt' in noīe ſuo. His pactis can
tatur Agnus dei ⁊ cōio./ Tertio loco circa
oleū ſanctū ſeu cathecuminoꝝ de cuius de
ductōe pmiſſum eſt ſciendū eſt. q3 hec olei
benedictio pprīū h3 offiīn. nā poſt eius ex-
orciſmū quē ep̄s lenta voce dicit: quaſi p̄fa
tionē inchoat dicēs Dn̄s vobiſcū. Surſu3
corda. ⁊ finit' Per eūdē dn̄m nr̄m ihm̄ xp̄3
qui tecū viuit ⁊c. Et in eo loco ꝯſecrat' vbi
dr̄ Pax dn̄i. Hoc eīn eſt opus grē dei vt pa

cem ꝛ ꝯcordiã inter nos habeamus ꝛ per vnctõem pax habeatᷣ: olea nẽpe vt dictum eſt: eſt arboꝛ pacis inſignis. Qđ ꝓfiguratũ eſt in veteri teſtamẽto: ſicut v̄ba huius cõſecratõis habẽt q̃ ſunt hec. Et cũ mũdi crimina diluuio expiarenᷣ effuſo: ſĩlitudinez futuri muneris colũba demõſtrãs /per ramum virẽtis oliue pacẽ terꝛe redditã nũciauit. Ualet autẽ huius olei vnctio ad duo ſcꝫ ad purgatiõem ꝛ tutelã. Ad purgationem vt ſi que cathecumino poſtꝗ̃ venit ĩ ſcrutiniũ adheſere macule recedãt. Ad tutelã vt dyabolus expulſus redire nõ audeat. Uerba oꝛ̃onis hec demõſtrant dicendo Si que illis aduerſantiũ ſpũi tuũ adheſerunt macule recedãt ad tactũ huius ſctĩficati olei. Hec de purgatiõe. De tutela ſeqᷣ Nullus ſpũalibus neq̃cijs locus. nulla refugis virtutibus facultas. nulla inſidiãtibus malis latẽdi licẽtia relinquatᷣ. Qꝛ v̄o dyabolus ſe damnãdũ maxĩe in futuro iudicio nouit ꝛ inde tremiſcat: idcirco exoꝛciſmus terminatᷣ Per eundẽ dñm nr̃m ihm xp̃m q̃ vẽ. eſt iu. vi. ꝛ moꝛ. ꝛ ſe. ꝑ ignẽ. Exoꝛciſmus eñ eſt adiuratio. nã ĩ eo adiuratur dyabolus vt recedat. Itẽ qꝛ hoc oleo ꝑfuſi et baptiſati ſpẽ regni habẽt. idcirco oꝛatio terminatᷣ Per eundem dñm noſtrum ꝛc̃.

Tertio feriatiꝫ miſſe huius diei officiũ ꝓſequamur. Sane in ꝑſona penitẽtiũ cãtat ecclĩa in ꝑ̇ncipio miſſe Nos aũt glĩari opꝫt. Taleſ eñ debẽt ꝛ poſſunt gloꝛiari in cruce q̇ penitentiã ꝑfecte egerĩt. Et qm̃ in hac die inſtitutũ eſt ſacr̃m ſacroꝝ vt ꝑmiſſum eſt. a d̄o ob ſolẽnitatẽ noui ſacrificij ꝛ ꝓpᷣ gaudiũ recõciliationis penitentiũ cantat ecclĩa in miſſa cãtica leticie pꝛeter Allĩa. ꝛ miſſa ſolẽnis dĩ in ꝯcẽtu ꝛ oꝛnatu miniſtroꝝ ſicut in feſto natalis xp̃i. Nã hoc feſtuꝫ oĩa alia excellit/excepto feſto trinitatis. et videtur quodãmodo eccleſia ſibi ꝯtraria cũ ĩ alijs huius diei horis cãtica leticie reticeat ꝛ eaſ ſub bꝛeuitate ꝛ quaſi flebiliter dicat. Sed nõ eſt ꝯtrarietas. qꝛ alia ẽ cauſa leticie. alia triſticie. Pꝛopᷣ memoꝛiã eñ paſſionis eſt triſticia. ꝓpᷣ inſtitutõem v̄o ſacri ſacroꝛuꝫ eſt gaudiũ. ꝛ ideo ex inſtitutiõe Bonifacij pape cãtat ecclĩa Glĩa in excelſis deo. quia gaudẽt angeli de ꝯuerſione penitentiuꝫ. ꝛ hoc in ecclĩjs in q̇bus chꝛiſma ꝯficitᷣ ꝛ non in alijs ꝓut quidã dicũt. Ubi eñ eps̃ pñs nõ eſt: nec Glĩa in excelſis dĩ nec alie ſolennitates ſeruãtᷣ vt dicũt. Quis ꝛ tũc nec Flectamus genua nec oꝛ̃o ſuꝑ ꝑplm̃ dicatur. Epl̃a v̄o Cõuenĩẽtibus ꝛc̃. q̃ eſt. j. Coꝛ. xj. c. eſt de mõ ſumẽdi cenã dñi. Rñſoriũ eſt de crucis ſiue xp̃i ꝑ crucẽ exaltatõe Xp̃s fctũs eſt obediẽs. ꝛ eſt ſexti toni ꝓpter obediẽtie perfectõeꝫ. qm̃ ſenarius numerus ꝑfectus eſt. Euãgeliũ eſt Ante diẽ: Joh. xiij. ca. vbi ſequitᷣ Cũ dilexiſſet ſuos ihs in finẽ dilexit eos. ꝛ eſt de dilectione ꝛ humilitate. qꝛ illđ ſacr̃m dilectõis eſt ꝛ humilitatis. Agitᷣ etiam de lotione pedum. qꝛ dñs ꝑ̄cinxit ſe linteo. i. hũanitate puriſſima/ſimuit ẽs aquaꝫ in peluim. i. grãm in coꝛde/ꝛ lauit pedes. i. affectꝰ. venit. aũt ad ſimonẽ petrũ q̇ recuſauit ex hũilitate tñ. tcia tñ vice obediuit. qꝛ opꝫtuit eũ obedire vt haberet partẽ cum eo vñ vocatᷣ ſimõ petrus ꝓpter obediẽtiam. Tres ergo ſunt cauſe quare dñs voluit lauare pedes diſcipuloꝝ/Pꝛĩo ꝓpter ſignũ dilectõis/ Secũdo in exemplũ humilitatiſ Tertio ratõe miſterij: qꝛ lotio pedũ deſigt̃ lotõem affectuũ. Puluis eñ adheſerat pedibus aplĩoꝝ. i. elatio ĩanis glĩe qñ dixerãt dñe in noĩe tuo eijcimus demonia. ꝛ qñ cõuertebãtur plures. vel triſticia qñ nõ ꝯuertebãtur hoĩes ad volũtatẽ ſuã: ꝛ iõ opꝫtuit lauari hmõi affectões ĩ illo die vt ſic eſſent mũdi toti. Nã pꝛima die ieiunij dixit dñs Tu aũt cũ ieiunas faciẽ tuã. i. aĩaꝫ vł̃ rationem tuã laua. i. a pctõ moꝛtali mũda. Cum igitᷣ a ꝑ̇ncipio lauamus nos a pctõ moꝛtali/a puluere. i. a venialibus debemus abſtergi. hoc aũt fit vt digne poſſimus accipere coꝛpus xp̃i qđ fit peracta ꝑfecta penitẽtia. ꝛ ideo penitẽtiũ abſolutões fiunt in hac die vt pꝛemiſſum eſt. Pedũ ꝗ̃ lotio ſignificat lotõem marie qñ lauit lachꝛimis pedes dñi: ideoꝗ̃ cãtatur antiphona iſta

Mulier que erat ĩ ciuitate peccatrix. Rurſus lotio pedū ſignū eſt remiſſionis pctōꝝ In baptiſmo nāqꝫ vnuſquiſqꝫ totus abluitur. ſed cū in rebus humanis poſtea viuit̄ vtiqꝫ terra calcatur. Ipſi enī humani affectus ſine quibus in hac vita mortali nō viuitur quaſi pedes ſunt. q̄ ergo nō indiget niſi vt pedes lauet oſtēdit oīa pctā ſibi eſſe dimiſſa ſine q̄bus hec vita nō ducit̄. Pedes ergo q̄ ſunt vltima pars corpis lauantur ad notandū ꝙ iudei aqua baptiſmatis in vltimo tpe mūdabūtur. Vñ ⁊ reliquie iſrael ſaluabūtur. Quare aūt fiat hec lotio iſta die ſupra dictū eſt. Et eſt notandū ꝙ ex oībus mādatis dei iſtud ſolū dr̄ anthonomaſice mādatū: qm̄ maiori exhibitione officij hoc obſeruari ꝑcipit cū diſcipulis ſuis pedes lauit dicēs Si ego laui vobis pedes dñs ⁊ magiſter: ⁊ vos inuicē debetis lauare. Et etiā cum interdicto ait petro Si nō lauero tibi pedes ⁊c̄. Mandatū etiam illud de quo dictum eſt in ꝓximo ſabbato qḋ fit a p̄latis /repſentat illud qḋ xp̄s fecit Et attēde q: ad antiphonas q̄ dicitur Dū fit mādatū non dr̄ niſi vnus vſus de vno pſalmo: q: alij verſus eiuſdē pſalmi nō ita ꝯueniūt cū antiphonis vel cū his q̄ in ipſo mādato fiūt. In offertorio oſtēdūtur ꝑmiſſa duo ſimul. vtꝫ ꝙ debemus a mortalibus ⁊ venialib' abſtergi. dextera dñi fecit virtutē abluēdo a mortalibus. dextera dñi exaltauit me abluendo a venialibus. In poſtcōione Dñs ihesus poſtq̄ cenauit Ioh. xiij. c. oſtēditur hūilitas. ⁊ eſt ſecūdi toni ꝓpter ſecundā lotionē a venialibus. Breuiter aūt notandum eſt ꝙ huius miſſe offm̄ noſtre redēptionis cōtinet ſummam et miſteriū. Nam in euāgelio legit̄ de pedum lotione. In ep̄l'a de corpore xp̄i ⁊ ſanguine. In introitu de cruce. In graduali d morte. In offerēda de reſurrectione. Naꝫ hec oīa ſm̄ miſticū ſenſum ex euāgelio qḋ eſt caput officij pendēt. Chriſtus quidē cū diſcipulis cenās ſurrexit a cena /veſtimēta depoſuit /lintheo ſe ꝑcinxit /aquā ĩ peluiꝫ miſit /⁊ inter cenādū pedes eoꝝ lauit ⁊ ipſos lauare docuit: ⁊ poſt lotionē iterū recubuit. Nēpe xp̄m a cena ſurgere eſt ab accubitu prīs venire. veſtimēta deponere ſe exinanire. linteū ꝑcingere formā ſerui accipere. aquā in peluim mittere ſanguinē ſuum effundere. pedes lauare. pctā remittere. linteo extergere paſſionis fide mūdare veſtimēta reſumere eſt a mortuis reſurgere ⁊ veſtē glīoſe carnis induere. recūbere ē aſcēdere ⁊ in dextra dei ſedere. Ad hoc ꝑtinent officia. Diſcipulos docere eſt eis ſpm̄ ſctm̄ mittere. Verūtamē q: nondū ꝑfecte credebāt: nō nō dr̄ Credo. Ecce breuit̄ ſummam redēptōis humane q̄ fuit oībus ſufficiēs ſed nō efficiēs. Vñ agit̄ in oīone Deus a quo ⁊ iudas ⁊c̄. de duob' generib' penitentiū vno ꝓficiētiū vt latronis ꝯfitētis qui audire meruit Hodie mecū eris in paradiſo. Et alio nō ꝓficiētiū vt latronis cōtēnentis ⁊ iude ꝓditoris q̄ laqueo ſe ſuſpēdit. Innocētius papa ſtatuit hac die corp' xp̄i ſub ſpecie panis reſeruari vt infirmi ⁊ religioſi q̄bus eſt neceſſitas cōicādi habeant ipm̄. ⁊ ꝓpter offm̄ adimplendū. Nam in duobus diebus ſeq̄ntibus nō ꝑficit̄ corpus xp̄i. Sanguis vō nō ſeruat̄ ſub ſpecie vini ꝓpter multa. Primo q: vinū qḋ liq̄dum eſt de facili poſſet ex negligētia ſpargi. Secūdo q: p calicē q̄ hac die ſumit̄ finis veteris legis intelligit̄. Vñ ſm̄ lucā p calicem diſcipulis ⁊ nō alijs eadē die datū dominus diſcipulos deſignauit. Tertio quia corpus qḋ ſuat̄ nō eſt ſine ſanguie. Quarto q: p hoc ꝙ ſanguis nō ſeruat̄ oſtēditur ꝙ vetus ſacrificiū debet ceſſare. panis nāqꝫ nouū vinum vero vetus deſignat teſtamentū. Ad qḋ oſtendendū dñs cū bibiſſet inquit Conſummatū eſt. Ergo calix ſumit̄ et panis ſeruatur: eo ꝙ lex finē ⁊ euāgeliū habet initiū. Quinto q: xp̄us dixit in cena dñi Amē dico vobis nō bibam a modo de hoc genimine vitis donec bibā illud nouū in regno patris mei. Nō tñ dixit de corpe ſeu de eſu. lꝫ bñ inueniat̄ ꝙ poſtea comederit partē piſcis aſſi ⁊ fauū mellis. Sed non inuenitur ꝙ poſtea biberit. Sed nunquid

vinum quod in die paraſceues cum domi
nico corpore ſeruato ſumitur in altari con-
ſecratur ⁊ ſanguis chriſti efficitur per im̃iſ-
ſionem ipſius corporis in calicem ⁊ ꝑ eius
tactum. Super hoc dicūt quidā ꝙ per do-
minicam orationem que tunc dicitur fit cō
ſecratio ſiue commutatio vini in ſanguinē
Nam gregorius aſſignans cauſam quare
dominica oratio in die illa a ſacerdote di-
catur dicit ꝙ in primitiua eccleſia apoſtoli
ſola dominica oratione vtebantur in con-
ſecratione. Nos tamen hoc non dicimus:
quia ſi hoc eſſet iā non eſſet neceſſe corpus
domini ad diem illaȝ ſeruari. Preterea ex
his que in canone dominicam orationem
precedunt ſatis patet ꝙ ad prolationē ipſi
us orationis tranſſubſtantiatio non fit ⁊
nullo tempore miſſa fuit celebrata ſine ver
bis illis. Hoc eſt corpus meum ⁊c̄. que ſola
in principio naſcentis eccleſie ꝓferebātur
ad conficienduȝ ab apoſtolis: qui poſtmo-
dum dominicam orationem ſuperaddide
runt ꝓut dictum eſt in ꝓhemio huius par
tis. dicimus ergo illud ex hoc non cōſecra-
ri ſed ſanctificari. Differt autem inter hec.
Nam conſecrare eſt conſecratione trāſſub
ſtantiare. Sanctificari eſt ex cōtactu ſeu ad
mixtione ſacre rei reuerendum ⁊ ſanctum
effici vt patet i aqua benedicta cui alia ad-
miſcetur. Item ſanctificatuȝ dicitur quod
a tactu rei ſanctificate efficitur magis reue
rendum. Si enim diceretur ꝙ ſolo cōtactu
vinum ⁊ aqua conſecrarentur/ magnuȝ in
conueniens ſequeretur. Nam ſic continge
ret calicē non poſſe lauari ⁊ mille milia pa
num a tactu vnius hoſtie ſine verbis poſ-
ſe cōſecrari. ⁊ ꝙ ſi gutta aque benedicte in
ſtagnum vel puteum funderetur/ aqua il-
la perpetuo bn̄dicta remaneret. ⁊ alia plu
ra. Preterea ſi vinum a tactu dominici cor
poris conſecraretur/ eſſet contra decretum
quod prohibet hac die fieri conſecrationē
de quo dictum eſt in quarta parte ſub ſep-
tima particula ſecrete ſuper verbo Hic eſt
calix. Illud quoqȝ pretereundum non eſt.
quia romanus pontifex hodie remota ta-
bula lateranen̄. altaris. de qua dictuȝ eſt in
prima parte ſub titulo de altaris dedicati
one. ⁊ in ſecunda parte ſub titulo de dyaco
no. infra ipſum altare conficit eucariſtiam
et ſanguinem. ⁊ cum thuribulo incenſat il
lud. in hoc facto repſentās quia ſummus
pontifex legalis ſemel in anno ingrediebā
tur in ſancta ſanctorum cum ſanguine/ ſe-
cum portans thuribulum viuis carboni-
bus plenum. ꝓut dictum eſt in prohemio
quarte partis ⁊ ſub tertia particula cano-
nis. Sic ⁊ ſm apoſtolū. hebre. ix. capi. Chri
ſtus per proprium ſanguinem introiuit ſe
mel in ſancta eterna redemptione inuēta.
Peracto miſſe officio ſtatim inter cenāduȝ
id eſt dum ſacerdos cōmunicat cātatur ve
ſpertinum officium ad oſtendendū ꝙ hoc
ſacramentum ſcȝ eucariſtie inſtitutum fu-
it in veſpere. Quia ergo redemptio noſtra
in veſpera mundi id eſt in ſexta etate ſecu-
li facta eſt: ideo veſptina ſinaxis id eſt pſal
modia ſiue ſolēnitas in pſalmorum nume
ro miſſe continuatur ⁊ ſub vnica oratione
vtrunqȝ officium terminatur ſcilȝ per Ite
miſſa eſt. ſi epiſcopus adeſt. vel per Bene-
dicamus. ꝓpter veſpertinam concluſionē
Et quia eccleſie datus eſt calix: ideo eſt pri-
ma antiphona Calicem ſalutaris accipiā.
quem dedit dominus apoſtolis dicēs Hic
eſt calix noui teſtamenti in meo ſanguine
⁊c̄. Secūda antiphona eſt Cū his qui ode-
runt pacem eram pacificus. patientia eñ
quam habet ille qui paratus eſt bibere ca
licem domini pacem cum oībus operatur
In alijs tribus rogat ſe liberari: quia ha-
bita pace pectoris non mouetur homo ꝓ
pter tribulationes. ⁊ hoc etiā habet a deo
vnde petit liberari. Antiphona ad magni
ficat Cenantibus ⁊c̄. eſt de cena domini.

Quarto loco notandū eſt ꝙ ſtatim
veſpertino finito officio denudā-
tur altaria vſqȝ in ſabbatum: que
poſtmodum tertia die cooperiun
tur. Siquidem hec denudatio ſignat pri-
mo receſſum diſcipulorū domini ſeu apo-
ſtolorum. vnde Qui iuxta me erant de lon

geſteterūt. Et in euāgelio Relicto eo oīs
fugerunt. Altare nanqꝫ chriſtū ſeu corpus
eius ſignificat. Unde De terra altare facie
tis mihi. Altare de terra facere eſt eius in/
carnationem credere vel ſperare. Altaris
vero veſtimenta apoſtolos ſeu ſanctos dei
ſignant. quorū predicatione chriſtus qua
ſi quibuſdam veſtimentis adornatur: ꝛ ꝑ
illos magnificatum eſt nomen eius. Alta/
re igitur veſtimentis denudatur: quia fu/
gientibus apoſtolis xp̄s ſolus remāſit. Ter
tia die cooperitur quia poſt eius reſurrecti
onem diſcipuli ad eū redierunt/ Secundo
denudatis altaris deſignat q̄ xp̄s fuit nu
datus in cruce. Cum itaqꝫ nuduz altare cō
ſpicimus illud propheticum ad memoriā
reuocamus Ecce vidimus eum ꝛ nō eſt ei
ſpecies neqꝫ decor: ꝛ conſiderauimus eum
deſpectum ꝛ nouiſſimum virorum. Quod
accidit in paſſione. Nam antea ſpecioſus
pre filijs hominum extitit. Fuit quidez de
nudatus ad colūnam ꝛ ad crucem cum di
uiſerunt ſibi milites veſtimenta ſua/ Ter/
tio altaris denudatio ſignificat xp̄m diui/
nitatis gloria nudatum. Unde p̄s. Deus
deus meus vt quid dereliquiſti me/ Quar
to deſignat q̄ velum templi ſciſſum eſt. et
liber qui ſignatus erat apertus eſt. Unde
in ꝓuerbijs. Aperta ſunt prata ꝛ apparue
runt herbe virentes. i. exempla actionum
xp̄i que ſunt ab eternitate ꝛ ducūt ad eter/
nitatem. Et bene dicit aperta ſunt prata ꝛ
apparuerunt herbe virentes. q: ea que ma
gis occulta erāt in lege ſicut paſſio ꝛ reſur
rectio ꝛ aſcēſio patefacta ſunt./ In pleriſqꝫ
locis lauātur altaria vino ꝛ aqua ꝛ ramis
fricantur. preſertim cum ramis de ſauina
Lauantur ergo aqua ꝛ vino ad notanduz
q̄ corpus chriſti quod eſt verum altare ſan
guine ꝛ aqua in cruce aſperſum eſt. Nam
de ipſius latere exiuit ſanguis ꝛ aqua per
que genus humanum lotuz eſt/ Uel vino
et aqua lauantur ad oſtendendum q̄ non
iohannis ſed ſuo baptiſmo fuerit baptiſa
tus ſcꝫ ex aqua ꝛ ſp̄ūſancto. Et lauant̄ cuz
pſalmodia penitentiali vel cum cantu ad
paſſionem pertinente. Plus autem ibi eſt
de vino q̄ꝫ de aqua ponendum. q̄m aque
multe populi multi. ſicut in apocalipſi ha
betur: per quod ſignificat̄ q̄ ſanguis chri/
ſti ſufficit ad redimēdū plures in infinituz
q̄ꝫ ſint redempti vel vnq̄ꝫ ſint redimendi.
Rami vero aſperi quibus altare fricat̄ ſi/
gnificant ſpineam coronam qua xp̄us co/
ronatus eſt. vel flagella amara ꝛ dolores ꝛ
ictus quos in morte ſuſtinuit/ Uel lauatio
altaris. i. corporis xp̄i cum aqua ſignificat
lacrimas marie. vinū vnguēta. rami eius
capillos. Et ſcias q̄ quidā hac feria quita
hora iam adueſperaſcente denudant alta
ria ꝛ lauant. Alij vero ſolum denudant ſꝫ
in paraſceue lauāt: q̇ magis congruit ra
tioni. In quibuſdam etiam locis pauimē
tuz eccleſie lauatur ꝑ q̇ paupes xp̄i ſigni
ficantur ꝓut in prima parte ſub titulo de
eccleſia dictum eſt. Pauimentū ergo eccle
ſie mundat qui paupibus vel fratribus ꝓ
pter deum pedes lauat ꝛ illis cetera miſeri
cordie opera exhibet. Inde eſt q̄ parietes
domus q̄uis vocabulum eccleſie habeāt
ꝓ eo q̄ ꝯtinēt ipſam: non tñ ipſi ſed hoīes
ſunt eccleſia. ꝛ pauimentū eſt quaſi hoim
pedes. pauimentū quoqꝫ mūdatur ad no/
tandū q̄ a vicijs mundari debemus. Sta
tutum eſt in canonibus ne hac q̄nta feria
ieiuniū ſoluat̄. q: eñ dñs ſurgens de cena
lauit diſcipuloꝝ pedes ꝛ iterū redijt ad ce
nam. ideo quidā ad inſtar ipſius volebant
poſt prandiū pedes alijs abluere ꝛ iterum
poſt ablutionem cenare. q̇ fieri nō debet
Hec dies in pleriſqꝫ locis capitilauium vo
catur: q: tunc capita infantiū qui vngendi
ſunt lauantur: ne obſeruatione quadrage
ſime ſordidata ad vnctionē accedāt. Rur/
ſus hac die ſimbolū cōpetētibus traditur
ꝓpter cōfinē dñice paſchalis ſolēnitatem
vt qui iam ad dei gratiā ꝑcipiēdā feſtināt
fidē quā ꝯfitētur agnoſcāt/ Hec ergo q̄nta
feria in quattuor p̄ncipaliter priuilegiata
eſt/ Primo q: tūc penitētes in eccl̄iam reci
piuntur/ Secūdo q: in ea nouū teſtamentū
incepit ꝛ vetus terminatuz fuit./ Tertio q:

in ea fit olei conſecratõ. Quarto quia in ea
ſacramentum ſacramentoruz inſtitutũ eſt

De die paraſceues

Sequitur de paraſce

ue: que quare ſic dicatur ĩ pro/
hemio ſeptime partis dicetur.
Sane hac die eccleſia artiſſimum ieiuniũ
et ſilentium agit. nullum tamen officium
ſolenniter agit nec celebrat/ſed hora nona
conuenit ad adorandam crucem: non ad
miſſe officium quo hec dies caret ſed qua/
ſi ad funeris obſequium dicendum: ꝛ hoc
ideo quia hora nona domino mortuo/cen
turio factus eſt preco fidei noſtre ꝛ perfidiſ
recedentibus licuit ioſeph ꝛ nicodemo diſ
ponere de funere ꝛ mulieribus accedere
propius/ Dicitur autem officium tacita ꝛ
humili voce ꝛ abſq; principio. ꝓut in pre/
cedenti titulo dictum eſt. Super altare vni
ca dumtaxat toballia diſponitur ꝑ quam
ſyndon qua corpus xp̄i inuolutum fuit ſi/
gnatur. In quibuſdam eccleſijs in hora ſe
xta ignis extinguitur ꝛ in nona accẽditur.
quia tunc ſol in ſexta lumen abſcondit ꝛ ĩ
nona reddidit/ Incipit hoc officium a lecti
onibus. quia in primitiua eccleſia omnis
miſſa a lectionibus ĩchoabatur. Sed hoc
hac die ſpecialiter fit pro eo quia paſſio do
mini hodie celebrata eſt: in cuius memori
am omnis miſſa cantatur/ Et leguntur lec
tiones ſine titulis qm̄ tũc amiſimus xp̄m
caput noſtrũ qui nos illuminat ſicut titu/
li illuminant libros. Leguntur autez due
lectiones: q2 ꝓ duobus ꝑplis xp̄s paſſus ẽ.
gentili vicz ꝛ hebreo. vel ꝓ ſalute carnis ꝛ
anime. Vna ſumpta eſt ex lege. altera ex ꝓ
phetis. quia xp̄i paſſio a ꝓphetis fuit pro
nunciata ꝛ a lege ꝛ patriarchis prefigura/
ta. Abraam enim carnem chriſti figurati/
ue immolauit quando arietem ĩmolauit.
Similiter ꝛ abel quando agnum ſacrifica
uit. Unde dominus. Aſſimilatus ſum in/
quit prophetis. /Rurſus ideo due lectio/
nes dicuntur. q2 ſicut in quarta feria mor
tem noſtrã duplicem manifeſtauimus: ꝓ
qua chriſtus pati venerat: ita ad memori/
am in paraſceue reducimus ſuam paſſio/
nem ꝛ noſtram imitationez/ Quedam au
tem eccleſie primo legunt lectionem exodi
xij. ſcilicet Dixit dominus ad moyſen. ſe/
cundo lectionẽ oſee. vj. ſ. In tribulatione.
Et illi naturalem ordinez ſeruãt: q2 paſſio
dñi p̄mo ꝓnũciata ẽ a lege. ſcdo a ꝓphis.
In p̄ma q̄dẽ modus exp̄mit paſſiõis vbi
di Immolabitq; eum vniuerſa multitudo
ad veſperũ. In ſcda eſt p̄conjũ reſurrectio
nis/ vbi dicitur Poſt duos dies viuifica/
bit nos. ꝛ in die tertia ſuſcitabit nos/ Que
daz vo eccl'ie ecõuerſo faciũt/ꝛ mouent ex
eo: q2 paſſionẽ lectiõi ex lege quaſi ꝯtinua
re volũt: q2 in paſſione q̄dã v̄ba ponuntur
q̄ ex illa lectione ſumpta ſunt. ſ. Os nõ cõ
minuetis ex eo. Cõtinuãt ẽ paſſionẽ lectio
ni: q2 eius eſt expoſitio. Et agit de duobus
ſpecialiter in officio hodierno. ſcz ꝺ paſſio
ne xp̄i. ꝛ de paſſiõe eccl'ie que eſt illius imi
tatio ſicut dicit petrus ĩ canonica ſua. xp̄s
paſſus eſt ꝓ nobis ꝛc. Hec ſiquidẽ duo in
lectiõe exodi cõmemorant vbi dicitur Erit
aũt agnus abſq; macula. maſculus ãnicu
lus. iuxta hũc ritũ Tolletis ꝛ hedũ. Agn9
eſt corpus xp̄i immaclatũ. hedus eſt eccl'ia q̄
nos ſumus. Paſſio xp̄i celebrata eſt ĩ eius
immolatione. noſtra celebratur in viciorũ
mortificatione/ In lectione oſee manifeſte
agitur ꝺ paſſione xp̄i ꝛ eius effectu vbi dr̄
Venite reuertamur ad dominũ quia ipſe
fecit ꝛ ſanabit nos. percutiet ꝛ curabit nos
viuificabit nos poſt duos dies. ꝛ in tertia
die ſuſcitabit nos ꝛ viuem9 ĩ ꝯſpectu eius
Quod hieronimus ſic exponit Percutiet
dominus ꝛ ſanabit nos. quia quez diligit
corripit ꝛ caſtigat. viuificabit nos poſt du
os dies ꝛ in die tertia ſuſcitabit nos. q2 ter
tia die reſurgens a mortuis omne genus
humanum ſuſcitauit. ꝛ cuz curauerit nos
viuificauerit ꝛ ſuſcitauerit in ꝯſpectu eius
viuemus. Ibi ergo loquit ꝓph̄a ꝺ tribus
diebus q̄bus dñs fuit ĩ ſepulcro cũ dr̄ viui/
ficabit nos poſt duos dies. ꝛ ĩ tertia die ſu
ſcitabit nos. id eſt poſt duos dies ſepultu/

re veniet nobis quaſi imber temperaneus
et ſerotinus terre. id eſt dabit gratiam inci
pientem ⁊ ſubſequentem/ Sequitur tractus
Dñe audiui auditionē. abacuc. vlti. c. Et q̄
dicit verſus In medio duoꝝ aīaliū cogno/
ſceris ad litterā ītelligitur ſcꝫ in p̄ſepe bouis
et aſini. Vñ eſaias. Cognouit bos poſſeſſo
rem ſuū. ⁊ aſinus p̄ſepe dñi ſui/ Vel in me
dio duoꝝ latronū/ vel in medio duoꝝ xp̄lo
rum/ Secūda lectio eſt de exo. xij. ⁊ habet
ibi Os nō ꝯfringetis ex eo. Hoc cōpletum
eſt qñ fregerūt duoꝝ latronū crura. venien
tes aūt ad ihm inuenerūt eū mortuū ⁊ nō
fregerūt eius crura. Allegorice vero in eo
non ſunt fracta crura. i. virtutes ⁊ maxime
patientia. Vñ eſaias. Dedi faciē meā ſicut
petrā duriſſimā ⁊ ſcio q̄ nō ꝯfundar. Per
crura eñ intelligūtur itinera de q̄bus ī cā/
tico abacuc. Incuruati ſunt colles mundi.
id eſt hoīes excelſi p̄ intelligentiā ab itine/
ribus eternitatis eius. i. exēplo actionū ip/
ſius q̄ ducūt ad eternitatē tanq̄ colūne im
mobiles. i. argētee ꝑpter eloquētiā q̄ fun/
date ſunt ſup bases argēteas vl' aureas. i.
rationes īmobiles eterne ſapiētie/ Sequū
tur tractus de paſſione dñi. q̄ tūc lugēt ec/
cleſia valde. Etiam ſunt duo tractus ad ī/
tentionē maioris luctus. ſ. ꝑ pctīs q̄ cōmit
timus ⁊ ꝑ penis quas patimur ⁊ ꝑ inco/
latu q̄ ꝓlongat. Nec cātatur graduale cū
tractu ſed ſolū tractus ꝓut dictū eſt ī quar
ta feria ⁊ ī quarta parte ſub titulo d' tractu
Duo ergo tractus dicūtur. p̄mus ſcꝫ Dñe
audiui. eſt in quibuſdā eccl'ijs quattuor v̄/
ſuum. alter plurū. Tractus quattuor v̄ſu
um ſignificat q̄ p̄ xp̄i paſſionē redimit ho
mo qui ex quattuor elemētis ꝯſtat. Unde
xp̄s nec in celo nec in terra crucifixus eſt: ſꝫ
in medio. i. in aere. Fecit eñ pacē inter cele
ſtia ⁊ terreſtria: qm̄ erat inimicitia inter ho
minē ⁊ hoīem: ſꝫ maior inter angelū ⁊ ho/
minem. maxima inter deum ⁊ hominem.
Ipſe vero chriſtus oīa pacificauit in cruce
qm̄ fecit vtraq̄ vnū cū ſit lapis angularis
Adhuc per quattuor verſus tractus ſigni/
ficātur quattuor partes crucis/ Secundus

vero tractus ſcilicet Eripe me. ꝓlixior rep/
ſentat magnū bellū dauid cū golia. ⁊ xp̄s
noſter dauid hodie magnū goliā. i. dyabo
lum debellauit. Rurſus ideo tractus eſt lō
gus: q̄ hoc qđ nobis ꝓmiſſuꝫ eſt in lectiōe
oſee vbi dī Poſt duos dies ſuſcitabit nos.
debemus retinere ⁊ in ſpe. Itē in ſecundo
tractu ponit Obūbraſti caput meū in die
belli. q̄ nō tm̄ in alio tp̄e ſꝫ etiā in die paſſi
onis diuinitas a paſſione ꝑmāſit īmunis.
immo in paſſione xp̄s homo ita ꝓtectus eſt
gratia diuinitatis vt hoſtes ſuperaret qui
ſuperari videbatur. Quedam autem eccle
ſie cantant ſecundum tractum Qui habi/
tat in adiutorio altiſſimi: quia xp̄s a dya/
bolo primū latenter temptatus fuit velut
a dracone latitante in petra. poſtea vero in
paſſione tanq̄ a leone forti acriter vexatus
eſt. qđ notatur per illum verſum Sup aſpi
dem ⁊ baſiliscū/ Sequitur euangelium ſiue
paſſio Egreſſus eſt. Ioh. xviij. c. qđ dicitur
hac die. quia ipſe interfuit crucifixioni ⁊ iu
xta crucem ſtetit ſecurus alijs fugientibus
quia notus erat pontifici. Quia igitur hac
die paſſio domini oculis noſtris repreſen/
tatur merito eius teſtimoniū legitur. qui vi
dit ⁊ teſtimonium perhibuit: ⁊ ſcimus q̄s
teſtimonium eius verum eſt. Preterea ip/
ſe poſterius ſcripſit euangeliuꝫ/ quare me
rito poſterius legitur. ⁊ quia ibi manifeſti
us ſunt ſacramenta. Unde ibi dicitur Os
non cōminuetis ex eo. Item illud Unus
militum latus eius aperuit: ⁊ continuo exi
uit ſanguis ⁊ aqua. Legitur autem hac die
paſſio ſuper nudum pulpituꝫ/ Primo ad
memorandum q̄ ſuper nudum crucis pa/
tibulum nudus fuit poſitus ipſe chriſtus.
Secundo ad repreſentandum q̄ iohānes
ſm̄ quem paſſio legitur relicto ſindone nu
dus profugit a iudeis/ Tertio ad repreſen
tandum q̄ ſicut chriſto in cruce pendente
ipſius ſecreta non tam cordis q̄ corporis
nuda omnibus aſtantibus apparuerunt.
ita ⁊ velo templi per medium ſciſſo omnia
templi intima nuda remanſerūt. Legitur
etiam nudis pedibus vt cum afflicto pro

nobis nos affligi debere mõſtremus. In quibuſdã vero eccl'ijs ſyndon ſeu terſoria vel veſtes altari nudato ſupponunt' vſq3 du3 paſſio legat'. Cũ vero puenit' ad locũ illũ Diuiſerũt ſibi veſtimẽta mea. tũc duo ſubdyaconi ſyndonẽ vel terſoria tollũt/repſentãtes hiſtoriã q2 quattuor milites xpm̃ crucifigẽtes veſtẽ ſibi ſubtulerũt. Uel ſubdyaconi quaſi furtiue pãnos ſubtrahũt ad notandũ q2 iohãnes q̃ cũ dño vſq3 ad cruce3 pſeuerauit/poſtea more furis ſe occultauit 7 nudus effugit. In quibuſdã tñ locis vna veſte ſublata/altera ſup altare remanet ad ſignificandũ q2 veſtis dñi incõſutilis non fuit ſciſſa vel partita: ſed ſorte ſup eã miſſa cõtigit integra vni militi ad ſignificãdum q2 eccl'ie vnitas nũq3 potuit a ſciſmaticis vel hereticis ſcindi: q2 nõ eſt ſapiẽtia cõtra dñm. Et vero dr' in paſſione Exiuit in eũ qui dr' caluarie locus. Nota q2 ſicut legit' in hiſtorijs. caluaries eſt pprie os capitis hũani nudũ. inde dictus eſt locus ille mõs caluarie ſiue caluariũ vbi rei decollabãtur et vbi multa capitũ oſſa erãt diſpſa. Quia vero xps in cruce pendẽs plixe orauit. decantans eñ. x. pſalmos. ſ. Deus de' meus. re. i. vſq3 ad In te dñe ſperaui. cũ peruniſſet ad illũ verſum In manus tuas dñe. Illo dicto emiſit ſpm̃. Ideo 7 nos poſtq3 recitata eſt paſſio eius orones dicimus: ad notãdũ q2 qñ ab inimicis perſeq̃mur ſp ad orõne3 eſt recurrẽdũ. Iſte tñ eſt inſolitus mos orãdi. Nã in alijs diebus añ euãgeliũ orationes dicũtur: 7 in earũ pncipijs dr' Dñs vobiſcũ. q̃ eſt pprie mos 7 ſacerdotis officiũ. qd nõ fit in iſtis q2 ſacerdos 7 dñs nr' occiditur. Orauit aũt xps p tribus. Pmo pro ſe dicẽs Pater clarifica filiũ tuũ. Secũdo p diſcipulis ſuis dicẽs Pater quos dediſti mihi p eis rogo. Tertio p illis q̃ in eu3 credituri erant dicens. Pater non tñ p illis rogo ſed pro illis q̃ credituri ſunt in me Et ex hoc videtur q2 non debemus rogare pro eis quos ſcimus non eſſe ſaluãdos vt pro illis qui in inferno remãſerũt. nec pro iuda qui deſperauit: ſed oramus p nobis et omni gradũ eccleſie 7 p neophitis 7 p gentilibus. p iudeis. p hereticis 7 ſciſmaticis vt xps gratiã ſuã eis infundat 7 ad fidem cõuertat. Xps eñ orauit p inimicis 7 amicis. ideo eccleſia ſtatim ſimiliter orat p oĩbus. Sane eccl'ia p his orans flectit genua in orõnibus vt per habitum corporis deuotionem 7 mentis humilitatẽ oſtẽdat. inſinuans etiam q2 in noĩe ihu om̃e genu flectẽdũ eſt. qm̃ om̃s nationes ſiue genua curuant. niſi qñ p iudeis oratur: q2 eñ ipſi illuſerunt domino flexis genibus dicẽtes Propheti ſa nobis xpe quis eſt iſte qui te percuſſit. 7 ideo in deteſtationẽ illuſionis huius/eccleſia pro eis orãs genua non flectit: vt vitet opera ſimulata. Preterea quia eorum cecitas nulla poterit oratione depelli donec plenitudo gentium ſubintrauerit. ideo non eſt pro ipſis vehementer orandũ nec genua flectẽda. Eſt tñ vtcũq3 orandum quia futurum eſt vt qui eſt exaltatus in cruce omnia trahat ad ſe. S3 7 in orationibus p iudeis 7 paganis non reſpondet' Amẽ vt quidã dixerunt. 7 hoc ideo quia cum illi ſint extra collegium ſiue corpus eccleſie fidelium populus non oſtendit affectum ſuum ad eos. iuxta illud apoſtoli ad Corint. Quid mihi de his qui foris ſunt iudicare. per amen autem affectus exprimitur. Preterea licet pro illis oretur vt eorum duricia conuertatur. quia tamen hoc impleri non poterit vſq3 circa finem ſeculi/apoſtolo teſtante qui dicit: Donec plenitudo gentiu3 introierit 7 omnis iſrael ſaluus fiat. Ideo ad orationes pro illis non reſpõdet' amen Uerumtamen recte intuenti nihil intereſt quo ad hoc inter illas 7 alias oratões mo ita reſpondetur ad illas Amen ſicut 7 ad alias orationes pro alijs ſtatibus. Quod ſic oſtenditur. Pro quolibet ſtatu bis profertur Oremus. ſed quod ſub primo Oremus ante Flectamus genua dr' non eſt orõ ſed exhortatio vt oremus ſiue prefatio ſeu monitio exprimẽs quid ſiue pro quo ſit in ſequenti oratione orandu3. vnde ſub tono prefationis non orationis dicitur. Ideoq3

pro nullo ſtatu poſt ꝑfationē reſpondetur:
Amen ſicut nūꝗ̄ ſit poſt aliquā ꝑfationez
lz etiā ibi ponat̄ Per xp̄m dn̄m nr̄m. ſicut
patet in quotidiana miſſe ꝑfatione. Quod
aūt ſub ſecūdo Oremus dr̄. oro eſt ⁊ reſpō
deri debet amē ꝓ iudeis ⁊ paganis ſicut ⁊
ꝓ aliis. Conſeqnter ſacerdos poſt orōnes
crucē velatā baiulat ad dextrū cornu alta-
ris: ibiqꝫ crucē ſup humeros tenēs in pſo-
na xp̄i iudeis improperat beneficia dn̄i di
cens Popule meus qd tibi feci. In ꝗbuſ-
dam tn̄ eccl'iis duo pr̄ſbiteri baiulāt illam.
ad notandū ꝙ in xp̄i pſona due fuerūt na
ture: diuinitas vicꝫ ⁊ hūanitas. ꝙ dr̄ pp̄le
meus qd feci tibi aut ī q̄ ꝯtriſtaui te: reſpō
de mihi qꝛ eduxi te de terra egyti ⁊c̄. ad di
uinitatē refert̄. qđ vo ſeq̄t̄. paraſti ſaluato-
ri tuo crucē. ad hūanitatē ꝑtinet. ⁊ ſic đ ali
is ſeq̄ntibus v̄bis. Cātat aūt ſacerdos q̄ſi
hebraice in pſona ſaluatorio. Acoliti cātāt
grece Agyos. otheos. q̄ſi in pſona grecorū.
Chorus rn̄det Sāctus ſctūs in pſona lati-
noꝝ. Sicqꝫ tribus linguis laudat̄ deus. ſcꝫ
hebraica q̄ ꝓpter legē oīm linguaꝝ eſt mr̄.
greca q̄ doctrix eſt. ⁊ latina q̄ imꝑatrix eſt
ꝓpt̄ romani dn̄ium īperii ⁊ papatus. Qꝛ
cū hebraica nūc ſilet a laude dei ponim⁹
ꝓ illa Pp̄le meus. qđ qꝛ cātat̄ ī pſona dn̄i
loquētis hebreis: nō intelligit̄ dictū hebra
ice. Et nota ꝙ ꝯtra tres iluſiōes xp̄i tres ꝑ-
mittūtur adoratiōes vt infra dicet̄. Tres
vo antiphōe ſcꝫ Pp̄le meus. Quia eduxi
et Qui vltra ⁊c̄. parū aut nihil ſenſib⁹ diffe
rēteo v̄bis ⁊ modulatōe ꝯſimileo/ triplicē
tituli ſcripturā ſignificāt q̄ ſcriptus fuit tri
bus linguis. ſ. hebraice. grece. ⁊ latīe. Ih̄s
nazarenus rex iudeoꝝ. Verū vtrū ꝑncipiū
tituli ſcriptū fuerit tribus linguis ignorat̄.
Sꝫ de hac clauſula. rex iudeoꝝ ꝯſtat ꝙ q̄a
negauerūt iudei dicētes Noli ſcribere rex
iudeoꝝ: ſꝫ qꝛ ipe dixit. rex ſum iudeoꝝ. idō
illđ in iſtis antiphonis aſtruit̄ ab effectu:
qꝛ tāꝗ̄ rex eoꝝ eduxit eos de egypto ⁊ de-
duxit eos ꝑ deſertū ⁊ ītroduxit eos ī terraz
bonā. Itē ꝙ in titulo ſcriptū fuit Ihesus
in ſingulis antiphonis ꝯcludit̄ ſaluator.

ꝙ ibi nazarenus ad ſingulas reſpondetur
Agyos ſctūs. Et qꝛ titulus tribus linguis
ſcriptus fuit: ideo duabus linguis reſpon-
detur. ſcꝫ greca ⁊ latina q̄ xp̄m adorāt. He-
braica vo ꝯtradicit ⁊ adhuc blaſphemat
ꝑdictas. Et nota ꝙ antiphona Pp̄le me⁹
eſt Mich. vi. c. ꝑncipiū antiphōe Qꝛ edu-
xi te eſt Nūeri. xiiii. c. ⁊ mediū ſcꝫ Manna
⁊c̄. eſt Exo. xvi. c. ⁊ Joſue. vi. c. vbi etiā eſt fi
nis ipſius ſcꝫ Introduxit ⁊c̄. Notandū ꝙ
iudei tres accuſatiōes ꝯtra xp̄m poſuerūt.
ſcꝫ ꝙ tributū negaſſet. ꝙ ſe regē feciſſet. ⁊ ꝙ
ſe filiū dei dixiſſet. Cōtra quas tres in eius
pſona excuſatōes dicūtur ſcꝫ Pp̄le meus
⁊c̄. vbi xp̄us eis exprobrat tria bn̄ficia. ſuā
ſcꝫ liberatōem de egypto. regimē ī deſerto
et introductōem in terrā optimā. Quaſi di
ceret Tu accuſas me de negatione tributi
potius deberes gratias agere qꝛ te libera-
ui a tributo ſiue a ſeruitute egypti. Tu ac-
cuſas me qꝛ regē me dixi. potius deberes
gr̄as agere qꝛ te rexi in deſerto ⁊ regaliter
paui. Itē accuſas me qꝛ filium dei me dixi
potius deberes gr̄as agere. qꝛ terrā lacte ⁊
melle manantē ꝯtuli tibi. Deinde crux de
nudat̄ in ſignū ꝙ ꝑuerſi iudei ſaluatorem
denudauerūt. Et fit denudatio iter tres vi
ces. ad notandū ꝙ illi ter xp̄o in paſſiōe il-
luſerūt. Primo qn̄ in atrio ꝑncipis velata fa
cie eius collaphis eū cedebant. Ad qđ deſi
gnādū in ꝑncipio reuelatōis ipius crucis
nō oſtēdit̄ facies crucifixi. Secūdo an̄ ꝑto-
riū: qn̄ eo tradito ad crucifigendū milites
plectētes coronā ſpineā illudebāt ei/ flexis
genibus adorādo eū dicētes. Aue rex iude
orū. Ad qđ repſentādū in ſecūda reuelatio
ne diſcooperit̄ caput ⁊ facies crucifixi. Et
ſcias ꝙ corona fuit de iūcis marinis ſicut
eā vidimus in theſauris regis frācoꝝ: quorū
acies non minus ſpinis dure ſunt ⁊ acute
Tertio qn̄ ei in cruce pēdēti trāſeūtes dice
bāt Vach q̄ deſtruis templū dei. Et qꝛ qn̄
hec illuſio fiebat/ xp̄s totus nudatus ī cru
ce pēdebat: ideo in tertia reuelatione totus
nudus oſtenditur crucifixus. ⁊ etiam ad ſi
gnificandum ꝙ omīa q̄ in lege ⁊ ꝓphetis

obſcura fuerant: in paſſione aperta ⁊ ma-
nifeſta ſũt. Reuelat̃ ergo crux poſt orõnes
ad notandũ ꝙ orõ a xp̃i paſſione quam in
cruce ſuſtinuit habet effectũ ⁊ exẽplar. Ip
ſe eñ in cruce pendẽs ꝓ amicis ⁊ ĩimicis
orauit. Sane a dextera parte crux ĩcipit re
uelari: qꝛ xp̃s crucifixus vera fide adorat᷑
extitit ab apl̃is ⁊ diſcipulis iudeis q̃ tunc
in dextera erãt. Et qm̃ hec fides ꝑ illos de
uote publicata ⁊ in mediũ gentiũ ꝑducta
eſt: ideo ad hoc ſignificandũ añ mediũ al-
taris ꝑ ſacerdotẽ deducit̃. Rurſus qꝛ xp̃s
nũc ſuꝑ eccl̃iam q̃eſcit ⁊ vſqꝫ in finẽ ſeculi
q̃eſcet: iõ ad hoc ſignificandũ ſubſequẽter
crux ſuꝑ altare ponit̃: ꝑ qđ hec eccl̃a gẽtiũ
deſignat̃. Deniqꝫ qꝛ in fine ſeculi fides in
cordibus gẽtiũ refrigeſcet. ⁊ teſte eſa. a reli
quijs iſrl̃ q̃ ſalue fiẽt ſuſcipiet̃ ⁊ cõis iude
is ⁊ gentibus habebit̃. Merito ad hoc ſi-
gnificãdũ in fine miſſe crux de altari depo-
nitur ⁊ in cõi loco collocat̃. Crux q̃ꝫ reuela
ta ⁊ etiã vexilla eccl̃ie in q̃buſdã locis diri
gũtur in altũ ad xp̃i victoriã deſignãdam
Ad hoc crucẽ baiulãteſ. antiphonas canẽ
tes. crucẽ illo deferũt vt grece ⁊ latine rñde
atur ⁊ deuote adoret̃. qꝛ ⁊ dña crucifix᷑ trãſ
iuit a ꝑfidia iudeoꝝ ad ꝯfeſſionẽ ⁊ deuotio
nez gẽtiũ. Et ſignificãt apl̃os ⁊ canẽtes. i.
totis viribus crucis opprobriũ ꝯfitentes ⁊
p̃dicãtes. Itẽ crucẽ baiulãdo nũc eũt: nũc
vt feſſi ſubſiſtũt: qꝛ ⁊ illi ꝑſecutionũ põde-
re feſſi aliq̃ꝫtulũ quieuerũt. Subſeq̃nter ip
ſa crux denudata ſalutat̃ ⁊ adorat̃: qꝛ eũ cui
iudei ꝑfidi illuſerũt, xp̃iani reuerent̃ ſalutã
do ⁊ deuote oſculãdo venerãt̃. Et dũ adorat̃
canit̃ ĩ q̃buſdã eccl̃ijs rñſorium Ecce quõ
morit̃. eſa. lvij. c. ⁊ ant̃. Sicut moyſes. iohã.
iij. c. Et eſt ſciẽdũ ꝙ ꝯtra p̃miſſas tres illuſi
ones ter illã adoramus dicẽtes Agyos ⁊c̃.
quaſi ter honorãtes illuſum ꝓpter nos. ⁊
qꝛ illi illudẽdo genua flectebãt: ideo ⁊ nos
illũ adorãdo genua flectimus ad terram.
Etiã añ illã ꝓſternimur vt qđ illi ſuꝑbe il-
ludẽdo fecerũt nos humiliter ⁊ vere facia-
mus. ⁊ mẽtis hũilitatẽ ꝑ habitũ corporis
oſtẽdamus. Et qꝛ ſicut xp̃s hũiliatus ẽ ꝓ
ꝓ nobis vſqꝫ ad mortẽ: mortẽ autẽ crucis.
ſic ⁊ nos eius mortis imitatores humiliari
opꝫ. De mõ ꝓſtratõis ait Augu. Quiſq̃s
ſic hũiliat̃ vt genua figat adhuc hꝫ vt am
plius hũiliet̃. q̃ſq̃s ṽo ſic hũiliat̃ vt here-
at ĩ terra vẽter eius, vltra qđ hũiliet̃ nõ hꝫ.
Nudis etiã pedibus adorat̃ vt oẽs ꝓp̃as
affectões ſibi nudaſ ac notas eẽ mõſtrem᷑
et vt cũ afflicto ꝓ nobis nos affligi oſtẽda
mus. Salutat̃ aũt crux qꝛ ꝑ eã ſalus hoĩb᷑
reformat̃. poſtea adorat̃. i. cũ reuerẽtia oſcu
latur. Solus eñ deus adorãdus ẽ. Cetera
vt crux cauſa illius venerãda ſunt. Ceterũ
expoſitio illoꝝ ṽboꝝ Agyos ⁊c̃. ibidẽ ſeq̃t̃
Nã agios grece dĩ ſctũs latine. ab a qđ eſt
ſine ⁊ ge qđ eſt terra: q̃ſi celeſtia ſine t̃ra. In
canone tñ yſidori habet̃ ꝙ agios grece dĩ
vas latine, otheos ṽo grece dĩ deus latine
hyſciros grece fortis latine, athanathos
grece immortalis latine. ab a qđ eſt ſine ⁊
thanathos qđ eſt mortale. heleyſon. i. miſe
rere. ymas. i. nobis. De ꝓfundo crucis mi-
ſterio dictũ eſt ĩ ꝓhemio q̃nte partis: ⁊ hic
aliqua ꝑſtringamus. Fuerũt aũt in dñica
cruce ligna quattuor. vicꝫ ſtipes ſiue lignũ
erectũ. lignũ trãſuerſuꝫ. trũcus ſuppoſitus
et titulus ſuꝑ̃ſcriptus. Fuerunt ⁊ claui q̃t-
tuor q̃bus ⁊ manus ⁊ pedes ꝯfixi ſũt. Fuit
et lãceã qua latus apertũ eſt. ⁊ corona ſpi-
nea capiti circũpoſita. q̃ oĩa poſſunt in ſpi
rituali cruce aſſignari. Quattuor eñ crucis
ligna ſunt quattuor mẽtis virtutes. ſcilꝫ fi
des. ſpes. ꝑſeuerãtia. ⁊ patiẽtia. de quibus
ait apl̃s. Ut cõprehẽdatis cũ oĩbus ſanctꝭ
que ſit longitudo ⁊ latitudo: ſublimitas ⁊
profundũ. Longitudo crucis eſt ꝑſeueran
tia. de qua dominus inquit. Qui perſeue-
rauerit vſqꝫ in finem hic ſaluus erit. Lati-
tudo crucis eſt patiẽtia. de qua veritas ait.
In patientia veſtra poſſidebitis animas
veſtras. Profunditas eius eſt fides. đ qua
apl̃s. Fides eſt ſubſtãtia ſperãdaꝝ rerum
argumentũ nõ apparẽtiũ. Sublimitas ṽo
eſt ſpes. de q̃ pſal. In ṽbo tuo ſuꝑſperaui.
Habuit ergo crux xp̃i vnũ lignũ erectũ in
longitudinẽ. alterũ trãſuerſuꝫ ĩ latitudinẽ

quaſi in modũ potẽtie ſeu martelli. q̃ duo
ſignificata ſunt ꝑ illa duo ligna q̃ pauꝑcu
la mulier ĩ ſarepta collegit. Stipes vͦ ere
ctus habuit truncũ ſuppoſitũ ꝛ titulũ ſupꝑ
ſcriptũ. qꝛ ꝑſeuerãtia de fide ꝓcedit ad ſpẽ
quaſi ſtipes erectus de trũco ſuppoſito ad
titulũ ſupſcriptũ. Qđ btũs iob ĩtelligens
ait Credo ꝙ redẽptoꝛ meus viuit ꝛ ĩ nouiſ
ſimo die de terra ſurrecturus ſum ꝛc̃. repo
ſita eſt hec ſpes mea in ſinu meo. Niſi em̃
crux habeat fundamẽtũ fidei ꝛ titulũ ſpei.
ꝓfecto ſuppliciũ eſt ſolũmõ ꝛ nõ meritum
Q aũt patiẽtia ſpectat ad crucẽ apparet ex
eo ꝙ patiẽter ĩ aduerſis tribulationis ſuſti
net cruciatũ. vñ iacobus. Tribulatio pati
entiã opaꝛ. De ꝑſeuerantia qꝫ legiꝛ Eſto fi
delis vſqꝫ ad mortẽ ꝛ dabo tibi coronã vi
te. Etiã ſꝫm aplm̃. Nõ coronaꝛ niſi q̃ legiti
me certauerit Perſeuerãtia igiꝛ q̃ coronat
certamẽ hꝫ vt merito ſpectet ad crucẽ. In
his ḡ duobus lignis duos pedes ꝛ duas
manus q̃ttuoꝛ clauis dꝫ affigere xp̃ianus.
quattuoꝛ claui ſunt q̃ttuoꝛ pͥncipales vͥtu
tes. iuſticia. fortitudo. tẽperãtia. ꝛ prudẽtia.
Pedes ſunt mẽtis affectus de q̃bus ĩ cãti
cis Laui pedes meos quõ inq̃nabo illos.
Et dñs ĩquit aplis Qui lotus eſt nõ ĩdiget
niſi vt pedes lauet ꝛ ẽ mũdus totus. ꝛ iterꝝ
Excutite puluerẽ de pedibus vr̃is. Duo ḡ
pedes ſũt duo mẽtis affect'. ſ. timoꝛ. ꝛ amoꝛ.
Pes timoris clauo fortitudinis dꝫ ꝯfigi ne
timidus ꝓpꝛ aduerſa ſuccũbat. vñ ps̃. Cõ
fige timoꝛe tuo car. me. a. iu. eñ tuis ti. duꝫ
em̃ in petro metuo clauoꝝ fortitudinis af
fixus nõ extitit / ad vocẽ ãcille negauit. Cũ
vͦ ꝯfixus extitit / añ reges ꝛ pꝛeſides nomẽ
dñi p̃dicauit. Pes amoris ſiue appetitus
clauo iuſticie dꝫ ꝯfigi ne cupid' ad illicita
deſideria euageꝛ: Si eñ appetit' fuerit ꝯfi
xus / tẽ ſpũs ꝯcupiſcit aduerſus carnẽ. Si
vͦ nõ fuerit ꝯfix' / tũc caro aduerſus ſpm̃
ꝯcupiſcit. Sic itaqꝫ xp̃ian' pedes ſuos cru
ci dꝫ affigere ne vꝉ timid' ſuccũbat vꝉ cupi
dus euageꝛ. Alij tñ dicũt ꝙ xp̃s trib' dũta
xat fuit clauis affix' ſignãtib' tres cruciatuſ
q̃s ĩ cruce ſuſtinuit. vicꝫ paſſionẽ ĩ corꝑe. ꝑ
paſſionẽ ĩ mẽte. ꝛ cõpaſſionẽ ĩ corde. Am
bo em̃ pedes vno clauo affixi ſũt: ita ꝙ de
xter fuit ſupꝑ ſiniſtrũ ad ſignificãdũ ꝙ ſpũa
les affectiões ꝑ pedẽ dexterũ ſignificate ſu
pereſſe ꝛ dñari dñt terrenis ꝑ ſiniſtꝝ ſigni
ficatis / Lãcea vͦ q̃ latus ẽ vulneratũ caritaſ
eſt. de q̃ ſpõſa ĩ cãticis. Vulnerata ſuꝫ cari
tate lateri q̃dẽ coꝛ ꝯtiguũ ẽ cui' bñficia dili
gimus. qđ iõ vulneratũ ẽ vt affectus exeat
nõ ſolũ ad amicos verũetiã ad inimicos.
vñ dñs ait Diligite inimicos vr̃os ꝛ bñfa
cite eis q̃ oderũt vos ꝛ oꝛate ꝑ ꝑſeq̃ntib' ꝛ
calũniãtib' vos / Corona vͦ ſpinea ẽ pnĩa
circũponẽda capiti. i. mẽti. de q̃ ps̃. Cõuer
ſus ſuꝫ ĩ erũna. m. dũ cõ. ſpina. hec coꝛõa ḋ
tribus ſpinis cõplectiꝛ. ſ. ꝯtritõe. ꝯfeſſione
et ſatiſfactõe. Pꝛĩa pũgit coꝛ ꝑ doloꝛẽ ꝓpꝛ
vanã cogitatõez. Scđa pũgit os ꝑ pudoꝛẽ
ꝓpꝛ vanã locutõem. Tertia manũ ꝑ labo
rem ꝓpꝛ iniquã opatõem. Man' em̃ opa
ſunt. vñ ps̃. Bñdictus dñs de' meuſ q̃ do.
m. m. ad p̃. ꝛc̃. Et ſalomõ ĩ ꝓuerbijs. De
dit ei linũ ꝛ lanã ꝛ opata eſt ꝯſilio manuũ
ſuaꝝ. Sũt igiꝛ due manus duo operũ ge
nera. vicꝫ opus volũtatꝭ ꝛ neceſſitatꝭ. Ma
nus opis volũtarij ꝯfigi dꝫ clauo prudẽtie
ne curua faciat opa tenebꝛaꝝ. dũ em̃ ĩ ſau
lo clauo prudẽtie ꝯfixa nõ fuit / ſaul' eccl'aꝫ
dei ꝑſeq̃baꝛ. cũ vͦ ĩ paulo ꝯfixa fuit / ĩpe ꝓ
eccl'ia paſſus eſt. Manus vͦ opis neceſſa
rij clauo tẽperãtie ꝯfigi dꝫ ne lapſa nimis
ad ſupflua extẽdaꝛ. neceſſaria opa ſũt na
turalia. vt doꝛmire. comedere. ꝛ ſitia. ꝛ no
ta vſus. Pes cedrus ẽ. trũcus cypꝛſſus. oli
ua ſupinũ. Palmaqꝫ trãſuerſuꝫ. ſũt ĩ cruce
xp̃i lignũ. / Oſculata ꝛ adoꝛata cruce duo
p̃ſbiteri õferũt ad altare coꝛp' dñi qđ p̃die
fuerat ꝯſecratũ ꝛ recõditũ Sacerdos vͦ ĩ
duta caſula illđ ſupꝑ coꝛpale diſponit iuxta
lat' calicis ĩ q̃ ſit vinũ ꝛ aq̃ mixtũ nõ ſctĩfi
catũ: q̃ſi ĩpo fctõ dicaꝛ. h̃ ẽ illđ coꝛp' ď q̃ ſan
guis ꝛ aq̃ fluxerũt / Ut ꝓ ãt ex ꝯtactu hoſtiẽ
vinũ ꝯſecreꝛ dcm̃ ẽ ĩ ti. p̃cedẽti. Quo facto
mox icipit Oꝛẽm' p̃ceptis ſaluta. ꝛc̃. ꝑficiẽs
dñicã oꝛonẽ. ꝛ illã Libera nos q̃s. ĩ q̃ repñ
taꝛ ãtiq̃ aplo ꝝ celebrãdi miſſaꝫ ꝯſuetudo

Prius eñ lectione ꝑmiſſa dicebant̃ ſolũmodo verba illa Hoc eſt corpus meũ ⁊c. hic eſt ſanguis meus ⁊c. Sed ipſi poſtmodum dñicã orõnẽ addiderũt: ⁊ ita illo mõ hac die celebrat̃. de quo dictũ eſt ĩ pncipio quarte partis. Ex q̃bus colligit̃ ꝙ ſola dñica orõ nõ ſufficit ad eucariſtiã ꝯſecrandaꝫ. Siquidẽ ſacerdos alio tp̃e dicẽs Per oĩa ſecula ſeculoꝝ. eleuat calicẽ cũ corꝑe dñi. et poſtea dicẽs Preceptis ⁊c. calicẽ depoſitũ iterũ coopit: quo illud nobis ſignificatur ꝙ de cruce depoſitũ corpus dñi ſepelitur. Duo aũt pſbiteri q̃ hodie corpus ad altare deferũt repñtãt ioſeph ⁊ nicodemum qui corpus dñi tulerũt ad ſepulcruꝫ. Tres ꝑmiſſi canonis articuli. ſ. Preceptis. Pater noſter. ⁊ Libera nos q̃s. ſuꝑ depoſitũ calicem ꝓferũt̃. q: tribus diebus ſepult⁹ dñs occultat̃. ⁊ orõ hꝑ Libera nos alta voce ſicut ⁊ dñica orõ ꝓfert̃ put dictũ eſt in q̃rta parte ſub ti. d ſilẽtio poſt orõnẽ dñicã. Nec eſt ꝑtereundũ ꝙ hac die q̃ñ particula hoſtie ĩ calicẽ mittit̃ nõ dicunt̃ v̾ba illa Fiat cõmixtio. q: ibi de ſanguine mẽtio fit: ſꝫ in calice ſanguis nõ eſt nec hodie cõſecratur Et fracta hoſtia nõ dr̃ pax dñi. eo ꝙ oſcula circũſtantiũ nõ ſequũtur. Orõ q̃ꝫ illa Dñe ihu xp̃e fili dei ⁊c. ⁊ illa Corpus tuum dñe omittũt̃ q: ibi de ſanguĩe mẽtio fit. Omittũtur etiã illi v̾ſus Quid retribuã ⁊c. Illa quoq̃ꝫ Placeat tibi: omittit̃ q: ibi cõtinet̃ preſta vt hꝫ ſacrificiũ qđ oculis tue ⁊c. Hac etiã die ſacrificiũ nõ offert̃ ſacr̃alit̃ ſꝫ ſumitur altera die oblatũ. Agnus dei nõ dr̃. q̃a nõ videt̃ eſſe innocẽdus q̃ cernit̃ in agone deficere. ⁊ cũ ſilẽtio ſacerdos cõicat. Unde poſtcõio nõ cãtat̃ q: nobis ſumẽtibus ſanguis ille quẽ ſumimus de ore nr̃o ꝓ nobis ad dñm clamat. Nos eñ ſumus terra illa q̃ aperuit os ſuũ ⁊ bibit ſanguineꝫ abel. i. xp̃i: quẽ effudit cayn. i. iudaicus pp̃ls. Unñ factus eſt vagus ⁊ ꝓfugus ſuꝑ terrã. iuxta illud Diſp̃de illos ĩ virtute tua. ⁊ factus eſt maledictus illa malediciõe Sãguis eius ſuꝑ nos ⁊ ſuꝑ filios nr̃os. Et rurſus poſtcõmunio q̃ iubilũ ⁊ leticiã deſignat nõ dr̃ q: eccl'ia hac die plorat. Sꝫ querit̃ q̃re xp̃s voluit pati ſexta feria. R̃ñdeo vt dies qua crucifixus eſt coaptaret̃ ſexte ferie ꝑme creationis. ⁊ ſexte etati huius mũdi. Sic q̃deꝫ in ſexta feria ꝑmus homo. ſ. adam creatus eſt ad imaginẽ dei. ⁊ ex latere eius dormiẽtis ſumpta coſta femĩa fabricata. ⁊ ĩ ſexta etate filius dei vt hoĩem ad imagineꝫ dei creatũ redimeret ĩ carne apparuit q̃ ĩ ſexta feria dormiẽs ĩ cruce ſanguinẽ ⁊ aquã d latere ſuo vñ ſanctã eccl'iaꝫ ꝯſecraret emiſit. ideo ergo in ſexta feria pati voluit. q: cum tali die adã peccauerit illa etiã die hoĩem redimere voluit. de hoc dictuꝫ eſt ſub ti. de natali. Et nota ꝙ xp̃s cõpletis trigĩta duobus ãnis ⁊ mẽſibus tribus. vel ſm chriſoſtomũ trigintatribus ⁊ dimidio. crucifix⁹ eſt eadẽ die qua cõceptus eſt a virgine ſcꝫ ĩ ſexta feria q̃ fuit. viij. kal'. ap̄lis. de quo dicetur in ſeptima parte ſub feſto annũciationis. Querit̃ etiã cũ de morte ſctõꝝ cũ gaudio feſt. i. in eccl'ia celebrẽtur. q: p̃cioſa ẽ in ꝯſpectu dñi mors ſanctoꝝ eius. quare eccleſia hodie de morte dñi cũ gaudio ſimiliter nõ ſolẽnizat. videt̃ eñ ꝙ multo magis deberet letari ⁊ feſtũ de illa celebrare. cũ mors ipſius ſit p̃cioſiſſima ⁊ mors mortis. ⁊ eſt noſtra redẽptio. ⁊ q: ap̄ls gloriandũ ait in cruce dñi nr̃i ihu xp̃i. R̃ñdeo ipſe ꝓ pc̃tis noſtris mortuus eſt ſicut dicit dominus ꝑ eſaiam. propter ſcelus populi mei percuſſi euꝫ. ⁊ ideo debet homo erubeſcere nõ gaudere. cũ ⁊ ſol inſenſibilis erubeſcens radios ſuos retrouerterit quia obſcuratus ẽ et petre ſciſſe ſunt. Merito ergo omĩs homo in hac die triſticiam pretendit ne eſſe duri or lapidibus videatur. Preterea ip̃e dominus triſtis fuit. vnde Triſtis ẽ anima mea vſq̃ꝫ ad mortem. ⁊ etiam beata virgo. vñ Et tuam ipſius animam pertranſibit gladius. ⁊ etiaꝫ apoſtoli. Merito igitur ĩ hac die eccleſia in artiſſimo eſt ieiunio ⁊ ſilẽtio et triſticia compaſſionis. De hoc dictuꝫ eſt ſub feſto circuncisionis domini. Rurſus hunc diem celebramus cum merore triſticia ⁊ abſtinentia. Paſſiones vero ſanctoꝝ

cum gaudio. qꝛ ſcti poſt martiriū ſtatim ce
los aſcēderūt. xp̄s vō ad īfernum deſcēdit.
Sȝ qm̄ tartara ꝯfregit ⁊ īde ſctōꝝ aīas
eduxit ⁊ tertia die reſurrexit: iō tūc. ſ. in die
reſurrectiōis maxime letamur. Hinc eſt ꝙ
paſſiōes patrū veteris teſtamēti qꝛ ad īfe-
ros deſcēderūt nō celebramus. ꝑterꝙ̄ īno-
cētiū ex eo ꝙ ī ipis ſingulis xp̄s occiſus ē.
et machabeoꝝ ꝓut ī ſeptima parte ſub. eo-
rum feſto dicet̄. De hoc dictū eſt ī pͥma par
te ſub ti. de picturis. Et eſt notādū ꝙ xp̄us
paſſione ſua redemit nō tm̄ illos q̄ tūc erāt
ī limbo īferni ī q̄ locus dicebat̄ ſinus abrae
vbi lazarus erat: ſȝ etiā oēs futuros q̄ ſctā
morte vitā erāt finituri. Vñ oſee vlti. Ero
mors tua o mors: morſus tuus ero īferne.
Sȝ nec oēs q̄ in īferno erāt īde extraxit.
Itē querit̄ quare eccl'ia nō ꝯſecrat hac die
corpus dñi. cū dñs dixit Hoc facite ī meaꝫ
cōmemoratōem. Et ī gabilon. cōcilio dī ꝙ
nulla dies excipit̄ qua nō ꝓ viuētibus de-
precet̄. Preterea cū xp̄s imolatus hac die
et ſabbato q̄euerit ī ſepulcro: ⁊ diſcipl'i to
tam noctē ſequētē vſqȝ ī diluculo ī triſticia
trāſegerint rōnabile videret̄ vt hac die cor
pus dñi ꝯficeret̄: ⁊ īde vſqȝ ī pͥmā ſabbati
ſugi ſilētio ꝯſopiti a ſacri altaris miſterio
vacaret̄. Rñdeo ad hoc mlͭtiplex rō reddi
pōt. Prima eſt. dñs nr̄ pͥdie ꝙ̄ pateret̄ acci
piēs panē ⁊ calicē bñdixit: dedit qȝ diſcipu
lis ſuis dicēs Hoc eſt corpus meū. hic ē ca
lix meus. Et tūc īmolatus eſt ī manib' ſuis
De qua īmolatōe ſubiūxit Hoc facite ī me
am cōmemoratōem. Illa igit̄ die ſcȝ feria
quīta nō eſt omittēda cū ſit firmiter iūcta
Sexta vō feria eſt dies ſecūda qua velut ī
monumēto q̄eſcit. ſabbatū tertia q̄ velut a
morte reſurgit. reſurrexit em̄ aū diē. tridu-
um ergo dñice mortis qd̄ ꝑficit nequit eo
reſpectu ꝙ ipſe eſt a iudeis trucidatus eo
trāſponit̄ ꝙ ſuis ipē manibus īmolat̄: cu-
ius quoqȝ rei illud magnū eſt iudiciū: ꝙ in
nocte cene luminaribus extinctis vigilias
celebramus. Sicqȝ fit vt ī quīta feria qua-
ſi ſexta ī duplū māna colligatur. qm̄ ī hac
die quaſi ī ſabbato nō īuenit̄. Secūda ra-
tio eſt: qꝛ eccleſia corpus illud qd̄ flagellis
et ſpinis ⁊ ꝯtumelijs iſta die reuera affec-
tum eſt nō dȝ cū miſſaꝝ ſolēnijs ꝯſecrare.
qm̄ veniēte veritate debet ceſſare figura.
Tertia ratio eſt qꝛ ablata eſt hoſtia de ma-
nibus xp̄i ⁊ noſtris. nō ergo ſacrificēt ami
ci dum trucidāt inimici. Sȝ tn̄ qꝛ ſemꝑ idi
gemus cōiōne ⁊ ſemꝑ eſt tēpus cōicādi ſa
cerdos ipſum corpus recipit ī hoſtia a die
aūcedēti reſeruata. Quarta rō eſt qm̄ hac
die velum templi ſciſſum eſt. ⁊ cornua alta
ris trāſuerſata ſunt: ⁊ ita nō habemus vbi
corpus xp̄i ꝯficiat̄. Quīta eſt qꝛ ſcȝ receſſit
et ſublatus eſt verus ſacerdos. i. xp̄s ſpon
ſus eccleſie. deſcēdit em̄ ad īferos. Sextaꝫ
ratōem ponit īnocētius papa dicēs ꝙ idō
in die paraſceue ⁊ ī ſabbato ſctō ſacrm̄ nō
celebratur. qꝛ ꝯſtat aplos iſtis duobus die
bus ī merore ⁊ triſticia fuiſſe ⁊ ſe ꝓpter me
tum iudeoꝝ occultaſſe. Miſſa em̄ q̄ ī ipſo
ſabbato celebrat̄ nō ad ipm ſabbatū ſȝ ad
diē pertinet ſubſequētem vt īfra dicetur.
Septima ratio eſt qꝛ moyſes ait Vos tace
bitis ⁊ alius. ſ. chriſtus pugnabit ꝓ vobis
Torcular em̄ calcauit ſolus. Cū igitur hac
die nō ſit corpus dñi ꝯficiēdum ad hāc di
em reſeruādū eſt. Hec ſexta feria ⁊ ab iſta
oēs alie ſexte ferie ꝑuilegiate ſunt ꝓpter
xp̄i paſſionē. ſicut ⁊ a ſeq̄nti dñica omnes
alie dominice ꝓpter eius reſurrectionem.
Sunt autem huiuſmodi ſexte ferie ſex pͥ
uilegia. ſ. xp̄i immolatio. inferni ſpoliatio.
mortis conculcatio. humani generis redē-
ptio. paradiſi apertio. ⁊ ſcripturarum ma-
nifeſtatio. In paraſceue vno ſolo abo ve-
ſcimur. quia xp̄s ea die vnū ſolū videlicet
latronem ſibi incorporauit dicens Hodie
mecum eris in paradiſo. Unde ipſe dixit
Singulariter ſum ego donec tranſeam.

De ſabbato ſancto paſche

SEquitur videre de
ſabbato ſancto paſche. Sane ſi
cut deus opibus creatōis mū-
di in ſex diebus cōpletis in ſeptīa req̄euit
ab omī ope qd̄ patrarat: ſic ⁊ ip̄ ſexta etate

recreatiõis opib⁹ ꝯſummati iuxta qḋ dñs ī cruce pẽdẽs dixit. ꝯſummatū eſt. ī ſeptia etate reqeuit. Cū eñ aīa eius paſſibilitatē corpis exuit quodāmō reqeuit ꝛ ꝑterea in ſepulcro dormiuit/ Hoc dies iſta ſabbatū appellat qḋ reqes interptat. vt dictū eſt in phemio ſcḋe ptis. Qḋ āthonomaſice ſabbatū ſcm̄ dr. eo ꝙ vt pmiſſum ē ſignificat requiē xpi ab ope recreatōis ī fine ſexte etatis. vel ꝑpter requiē xpi ī cuius morte ſctificati ſumus. Dicit etiā ſanctū ꝑpter baptiſmū qḋ fit in die iſta ī quo noua ecclie ꝑles ſctificatur. Hec aūt dies ſicut ꝛ pcedẽs nullū hꝫ offm̄ diuinū. ī qua ꝯſtat aplos fugiſſe ꝛ in merore fuiſſe. Nā offm̄ qḋ cantat eſt noctis diei dñice. ſ. de reſurrectōe nō de ſabbato ſicut ꝛ cōtingit ī ſabbatis quattuor tēpoꝝ. Qḋ apparet ex eo qꝛ dr in cerei benedictione. Hec ē nox ꝛc. Et in collecta miſſe dr Deus q̄ hanc ſacratiſſimaꝫ noctē ꝛc. Vñ antiq̄tus totū offm̄ d nocte dicebat. et adhuc ī pleriſqꝫ locis fit/ Primo ad notandū ꝙ cathecumini quoꝝ ē ip̄m offm̄ conſepulti cū xpo p baptiſmū reſurgūt cuꝫ ipo Scḋo ꝑpter viſitationē mulierū ad ſepulcrum dñi marie venientiū/ Tertio qꝛ dñs de nocte reſurrexit ſcḋm hieronimū. gregorium. ꝛ ambroſiū. ꝛ iō qꝛ nox iſta tanto lumine illuſtrata eſt ex dñi reſurrectione merito tūc vigilare et deo laudes canere debemus/ Traditio qꝫ iudeoꝝ ē xp̄m media nocte venturū. In cuius figura angelus trāſiuit media nocte pcutiendo pmogenita egyptioꝝ ꝛ dñs tranſiuit ꝑtegendo ppl'm ſuū. Et hieronimus. Reor inquit traditionem apoſtolicā pmāſiſſe vt ī die vigiliaꝝ paſche aū noctis mediū dimittere nō liceat pplos expectātes xpi aduentū. vt reſurgēti ſaluatori occurāt. ꝛ poſtqꝫ tps illḋ trāſierit ſecuritate pſumpta feſtū cunctos agere diē/ Sꝫ qꝛ qḋ ꝑ deuotione fuerat inſtitutū. ī minus honeſtas actiões q̄bus nos facultatē pbet ꝯuerſum ē iſtitutum fuit vt offm̄ ipius noctis de die celebraret. De hꝫ tactuꝫ ē in phemio quarte ptis. ꝛ ī q̄nta pte ſub ti. de nocturnis. Auguſtin⁹ tñ dicit dñꝫ in diluculo ſurrexiſſe. ꝛ ipm̄ p q̄draginta horas mortuū ſiue in ſepulcro extitiſſe cui eccleſia cōſentire videt. q̄ ꝑ reſurrectiōe matutinū eadē celebrat hora. Silet ḡ ecclia vſqꝫ in horā decimā. ꝛ tūc cōgregat ad offm̄ celebrādū qñ reſurrectio appropīquat vicꝫ circa veſperā noctꝫ q̄ luceſcit ī pma ſabbati. ꝛ q̄ſi p totā noctē vſqꝫ ad diei claritatē ꝯtinuat vt illḋ ipleat. nox illuīatio mea ī delicijs meis. ꝛ nox ſicut dies illuminabitur/ Tribus aūt de cauſis dr hec dies illuminata/ Pmo. qꝛ refulget ī delicijs noſtris ꝑpter redēptionē ſeu reſurrectionē aīaruꝫ q̄ lꝫ ſit in die paſceue morte dñi recupata. eius tñ gaudiū ꝛ leticia eſt ad hāc noctem trāſlata ꝑpter rōem poſitā ſub q̄nta feria cene dñi vbi agit de olei ꝯſecratiōe/ Scḋo ꝑpter reſurrectiōeꝫ corpoꝝ. q̄ dño reſurgēte pma ſabbati ſpat futura. ideoqꝫ vigilamus ꝛ reſurgēti vigilādo ꝯcinimus/ Tercio ꝑpter baptiſmi ſacramentū qḋ hodie celebrat. qm̄ ab illꝫ cauſis ſumpſit exordiū ꝛ illarū nobis tribuit fructū. celebrat enim hac die cathecuminoꝝ offm̄. vt ipi xpo cōſepulti p baptiſmū ī morte cū eo reſurgāt Hec ḡ nox paſcha dr qḋ trāſitus iterptat. qua trāſiuit dñs de mūdo ad patrē. d morte ad vitā. trāſimus ꝛ nos. paſcha eñ nrm̄ imolatus ē xps. de hoſte ad patrē. de tenebris ad lucē. de reatu ad grām. de pena ad gliam. de pugna ad victoriā. Hec nox ſiue paſcha ī qua reſurrexit dñs fuit. xvij. luna mēſis pmi. i. aprilꝫ. q̄ eſt pmus apud hebreos q̄ cōputāt mēſes ſcḋm lune curſuꝫ. Ideo q̄dē in mēſe pmo reſurrexit. qꝛ ipſe ē pncipium. Itē iō ī luna decimaſeptima vt p obſeruationē decalogi pduceret nos ad eternā reqem ſabbatiſmi. Surrexit igit cū luna alta petit. ad deſignādū ꝙ ecclia petere debet alta virtutū ꝛ ſcādere ad tēpla celoꝝ Itē ī tertia hebdomada lune ſurrexit. per qḋ tertiū tps ſcꝫ grē aduenıſſe ſignificauit ꝛ inde eſt ꝙ cū ſemp in lunatione aprilis ꝛ in plenilunio hāc ſolennitatē ex iuſſu dñi celebremus. qñqꝫ ī nro aprili. ꝛ qñqꝫ ī martio eaꝫ ſolēniſamus. Sed cū poſt. xiiij. luna

tiones ꝯſtituimus.innuitur ꝙ ꝑ decem legis ⁊ duo caritatis ꝑcepta ad reſurrectōis gl'iam ꝑueniemus. Si vō eā poſt. xiiij. lunationes obſeruam⁹.innuit ꝙ ꝑ decalogū ⁊ trinitatē ꝑueniemus ad gl'iam eternitatis. Ad hoc iō hec nox ī plenilunio celebratur qm̄ lune iubar luminis a ſole mutuat. luna ē eccl'ia.ſol xp̄s q̄ dum occidit occidit ſed eius occaſu eccl'ia grē plenitudine illuſtratur. Item hec nox ī qua xp̄s reſurrexit equinoctio trāſacto qn̄ ſcʒ dies īcipiūt creſcere ⁊ eē maiores noctibus celebrat. Primo q: poſt ignorantiā ꝓlongat de deo ſciētia ⁊ vbi abūdauit iniquitas ſupabūdauit ⁊ grā. Scđo q: v̄tutes in nobis creſcere ⁊ vicia ſupare debent. Tertio q: ꝑ eius reſurrectionem tenebre mortis cepere minui.⁊ dies vite cepit augeri. Quarto q: ꝑ ip̄m qui ē lumē de lumine ꝑuenit ad diē lucis eterne. Itē hec nox celebrat ī vere qn̄ poſt hiemis aſperitatē flores vernāt ⁊ volucres iubilant.q: pulſo ꝑfidie gelu mūdus floruit pulcritudine v̄tutū.⁊ in omnē terrā exiuit ſonus eoꝝ. Hec nox ē vtriuſqꝫ diei cōis ſcʒ ſabbati ꝑcedētis ⁊ dn̄ice ſequentis. Nam vſqꝫ nūc dies ꝑcedebant noctē nūc ecōuerſo fit. Cōditor em̄ tp̄is fecit vt a ꝑncipio dies naturaliter ꝑcederet noctē ſm̄ quod dicit ſcriptura. Fiat lux et facta ē lux. ⁊ ea ꝓcedēte ꝑ ſuperius emiſperiū ab oriēte ī occidente factū ē veſpere.⁊ redeūte ea ꝑ inferius emiſperiū ab occidente ī orientem factum ē mane. Preceſſit ergo dies noctē in ſignum ꝙ homo ſiue adā tranſiturus erat de luce v̄tutū in tenebras vicioꝝ ſiue ꝙ homo a die ꝑadiſi deſcēderet ad noctē īferni Sed in reſurrectiōis nocte artificialiter fecit dn̄s vt nox reciprocādo ꝑcederet diē in ſignū reꝑatōis ſcđi ade.q̄ nos ꝑ ſuā reſurrectionē de pctōꝝ tenebris reꝑauit ad lucem. Vn̄ apl's. Nox ꝑceſſit.dies aūt appropinquabit. Seriatim igit huius diei offm̄ ꝓſequētes dicem⁹. Primo ꝑ quē. quomō. ⁊ quare agni de cera hac die fiāt. Scđo de bn̄dictione cerei. Tertio de lectiōib⁹ ⁊ tractibus. Quarto de benedictione baptiſmi ſiue fontium.vbi etiā agit de cereis cathecuminoꝝ. Quinto de baptiſmo vbi etiam agitur de veſtibus quas neophiti octaua die deponunt ⁊ de patrinis. Sexto de confirmatione. Septimo de miſſa.

Primiſ itaqꝫ hac die acoliti eccl'e romāe faciūt agnos de cera noua bn̄dicta.vel de cera cerei paſcalis anni ꝑcedētis admixto chriſmate.q̄ ī ſabbato in albis ī eccl'ia ꝑ dn̄m papā ꝑp'lo diſtribuūtur. Agni iſti ſignificāt agnū illum īmaculatum q̄ tollit pctā mūdi. Cera ſignificat huius humanitatē ſicut beatus gregorius dicit. Mel ī cera diuinitas ī humanitate. Apis q̄dem q̄ oꝑatur cerā cū melle nulla reſoluit libidine.⁊ beata v̄go eum q̄ eſt deus ⁊ homo cōcepit ſine virili ſemine. In cera admiſcet oleum ſeu criſma. quia dn̄s noſter plenus ē miſa q̄ ꝑ oleū deſignatur. In octaua diſtribuūtur. q: in octaua reſurrectionis dn̄s ſuis premia diſtribuit. Rurſus agnus in agno cereo ꝑfiguratus ⁊ in paſcha īmolatus ad memoriā reducitur cui beatus gregorius oleū infundi inſtituit.qm̄ paſchalis agni miſteria reſerauit Hi etiā cerei agni figurāt agnos nouellos de q̄bus eccl'ia cātat in ſabbato ī albis. Et iō qn̄qꝫ ī illo ſabbato fiunt. qđ etiā viſus apoſtolicus docet.qm̄ in dn̄ica.tūc ſequēti dn̄o papa volente mēſam intrare ⁊ prius agnos cereos capellanis ⁊ familiarib⁹ ſuis diſtribuere.vnus acolitus ſolenniter portans ⁊ ꝑſentās ſibi agnos ip̄os dicit ſibi alta voce. Dn̄e dn̄e dn̄e iſti ſunt agni nouelli q̄ ānunciauerūt alleluya mō venerūt ad fontes ⁊c. Hi agni a fulgure ⁊ tempeſtate fideles ⁊ credētes defendūt.ꝑpter v̄tutem ꝯſecrationis ⁊ benedictionis. Sane ſecūdum quarūdā eccl'iarū ꝯſuetudinē cereus bn̄dictus diſtribuitur ī octaua paſche populo ad ſuffumigādas dom⁹.ad ſignificādū ꝙ in vltima reſurrectione xp̄s fidelibus ī p̄mio tribuet.ad qđ expꝛſſius ſignificandū romana eccl'ia agnos facit ſupradictos.

Secūdo loco paſchalis cereus b

hedicitur. Circa qđ ſciendū eſt ꝙ ĩ pͥncipio
officiȷ̇ totus in eccl'ia debet ignis extingui
ꝛ nouus de lapide ꝑcuſſo cū calibe vel ex
criſtallo ſoli obiecta dꝫ elici. ꝛ de ſarmento
foueri. ignis vetus veterē ſignificat legem
cuius figure ĩ morte xp̄i cōplete fuere. ꝛ iō
velut extincte ceſſare debuerūt. ſed de lapi
de. i. de xp̄o q̄ ē lapis angularis q̄ verbere
crucis ꝑcuſſus ſpm̄ ſctm̄ nobis effudit. vel
de criſtallo inter ſolem ꝛ lunā mediante. i.
de xp̄o q̄ fuit mediator īter deū ꝛ hominē.
q̄ ſicut ip̄e teſtatˀ ignē ĩ terrā mittere venit.
nouus ignis elicitˀ. dum ꝑ eius paſſionem
vel reſurrectionē ſpūſſanctus nobis ĩfun
ditur: cui p̄bet alimēta ſarmentū. i. xp̄s q̄ ē
vitis vera. Criſtallus q̄ꝫ ꝑlucida ē xp̄i hūa
nitas reſurrectione ſplēdidiſſima. ad hoc
nouus ignis iō bñdicitˀ vt ſicut ille q̄ ē lu-
men indeficiēs illuminās oēm hominē ve
nientē ĩ hūc mūdū. igne illuminauit moy-
ſen. ita illuminet ſenſus ꝛ corda noſtra vt
ex his tenebris ad lucē ꝛ vitā eternā mere
amur ꝑuenire. Nec ē vana religio ſolēni ꝓ
ceſſione ad huius ignis bñdictionē exire.
in quo meminiſſe debemus exeūdū nobiſ
eſſe ad illū quē iudei extra caſtra eiecerūt.
Exeamus inq̄t ap̄l's ad eū extra caſtra im-
properiū eius portantes. Et bñdicimus il-
lum cū cruce ꝛ aqua vt nos ĩ paſſiōe eius
ꝑ quē ſpm̄ ſctm̄ accipimus lotos eē ſignifi
cemus. Rurſus extinctis eccl'ie luminari-
bus ꝛ igne đ petra cū calibe excuſſo: ignis
aqua aſpergitur bñdicta. q̄ꝛ extinctis apo
ſtolis q̄ lux mundi a xp̄o dicti ſunt: de xp̄o
petra excuſſus ē ignis caritatis cum calibe
lancee vulnerātis. dū ſanguis ꝛ aqua de
eius corꝑe ſacro emanauerūt. a q̄bus effi-
catiam hn̄t ſacr̄a. q̄bus mediātibus ĩ amo
rem dn̄i ĩflamamur aqua gr̄e ꝑfuſi. Et at-
tende q̄ꝛ ſicut his ſingulis diebꝰ. ſ. cena dn̄i
paraſceue ꝛ ſabbato ſctō ignis extinguitˀ.
ſic volūt quidā vt etiā ĩ eis nouus ignis in
memoriā paſſionis vt p̄diximus accēdatˀ.
Subſequēter bñdicitˀ cereus ex inſtitutiōe
zozimi ꝛ theodori p̄mi pape. Sed beatus
ambroſius bñdictionē dictauit. q̄ꝫ augu

ſtinus ꝛ petrus dyaconus monachus caſ-
ſineñ. alias bñdictiōes dictauerint q̄ ĩ vſu
nō ſunt. Bñdicitur aūt ideo. qm̄ ex ſimpli-
ci ſui natura abſq̄ꝫ bñdictione nō pōt trāſ
ire ad ſignificationē myſteriȷ̇ colūne ignis
de qua iam dicetur. Bñdicitˀ etiam ꝓpter
gl'iam reſurrectiōis eius quē ꝛ pater bene
dixit. ꝛ q̄ꝛ ꝑ ip̄m ip̄e xp̄s viſibiliter ad me
moriā reducitur. Bñdicitˀ q̄ dē etiam p̄n̄te
ep̄o vel ſacerdote a dyacono q̄ eſt minoris
ordinis. q̄ꝛ xp̄s reſurgens a mortuis p̄mū
marie magdalene ſe manifeſtās voluit ꝑ
debiliorē ſexū gl'iam ſue reſurrectiōis apo
ſtolis nunciari. vt ſicut nr̄e mortis initium
ꝑ mulierē ĩ mūdū ĩtrauerat: ita ꝛ reꝑatōis
ĩitiū ꝑ mulierē nūciaretˀ. Ad h' dyaconꝰ bñ
dicens cereū ſignificat euangeliȷ̇ p̄dicato-
rem. q̄ xp̄m ꝓ nobis paſſionis violentia
corꝑaliter extinctum dꝫ laudū bñdictioni
bus p̄dicādo reſurrectionis luminoſa gr̄a
reddere illuſtratū. Qui dalmatica induitˀ.
qm̄ decē celeſti ꝯuerſatiōe adornatus quā
dalmatica ip̄a deſignatˀ. Porro cereus ſu-
per colūnā illuminatus ſignificat p̄mo co
lūnā ignis q̄ p̄cedebat in nocte ꝑpl'm iſrl'.
extinctus vō ſignificat colūnā nubis que
p̄cedebat ĩ die. p̄ma quidē de nocte illumi
nans. ꝛ ſcđa de die refrigerās in qua ſpūſ
ſanctus ſignificabatˀ. tenuit q̄dē in nobis
colūna nubis figurā humanitatis. ꝛ colū
na ignis figurā diuinitatis. Recte autē ce
reus colūnā ſignificat. Naꝫ illa p̄ceſſit po
pulum ad mare rubrū ĩ quo baptiſati ſūt.
iſte vō p̄cedit neophitos ad baptiſmum.
Itē illa p̄ceſſit ꝑpl'm vſq̄ꝫ ad terrā ꝓmiſſio
nis. iſte vō p̄cedit ſeptē diebus neophitoſ
ad fontes. ꝛ dn̄s nos p̄cedit vt paret nob'
viā vſq̄ꝫ ad patriā q̄ poſt finē huius vite q̄
ſeptenario reuoluitˀ nobis ꝓmittitˀ. Et no-
ta ꝙ nec ĩ p̄ma nec in ſcđa manſione colū-
na preceſſit ꝑpl'm ſed ĩ tertia. Prima man
ſio fuit ĩ ramathe. ſcđa ĩ ſegor. tertia ĩ ethā.
Ramathe ĩterpretatur cōmotō tinee. Se-
gor tabernaculū. Ethan firmū vel ꝑfectuꝫ
vel ſigna eius. He tres manſiones his tri-
bus diebus dn̄i coaptantˀ. ſ. diebus paſſio

nis ſepulture. ⁊ reſurrectionis. Nam ĩ die paſſionis fuit dñs quaſi ĩ ramathe. i. ĩ cõmotione tinee vicȝ ĩ cõmotiõe iudeoꝝ q̃ ad modum tinee veſteȝ ĩcõſutilẽ dñi. i. eccleſie vnitatẽ: imo ⁊ ipm̃ demoliri niſi ſunt. Sȝ de hac mãſione quaſi exiuit cũ obiſſ. ⁊ venit ĩ ſegor. i. in tabernacula cũ ĩ ſepulcro latuit ⁊ tanq̃ fortis miles fortẽ dyabolum ligãdo vaſa eius diripuit. Tabernacula em̃ militãtiũ ſunt. Sed de hac mãſione exiuit cũ ſurrexit ⁊ ĩtrauit ĩ ethan. qđ ĩterpretat̃ firmũ ſeu pfectum ſeu ſigna eius. q2 ipẽ reſurgẽs a mortuis iã nõ morit̃. mors illi vltra nõ dñabit̃. tũc ſignaculũ ſuiſ fuit cũ ipe eis glĩoſus apparuit ⁊ eos tãq̃ colũna ignis illuminauit. Scđo cereus ſup colũnam ſignificat xp̃m q̃ nos ĩ huius mũdi nocte illuminat. ⁊ ĩ die a vicioꝝ ĩcẽtiuo refrigerat vt p̃miſſum ẽ. Recte q̃dẽ cereus xp̃ȝ ſignificat ꝑpter tria q̃ ĩ eo ſunt. lichiniũ nanqȝ aĩam. cera. corpus. ⁊ lumẽ diuinitatẽ ſignificat. Tertio cereus renouatus ⁊ illuminatus poſt benedictionẽ ſignificat nouã xp̃i doctrinã q̃ ẽ in nouo teſtõ. ſ. Mãdatũ nouum do vobis Vel nouam grãm qua vox dñica ſingulariter illuſtrata eſt. vicȝ xp̃i reſurrectionẽ q̃ reſurgẽs a mortuis apparuit in carne glĩoſus ⁊ ſplẽdore diuinitatis illuminatus. Hui⁹ em̃ cerei cerã apes mater ſine ↄcubitu eduxit. Et xp̃i carnẽ v̓go maria ↄcepit ⁊ peperit. ⁊ deũ ĩ carne quaſi mel in cera ꝓferẽs ĩuiolata pmãſit. Incipit autem cerei bñdictio. Exultet iã angelica turba celoꝝ ⁊c̃. De hoc em̃ ẽ exultatio q̓ extraxit ſuos de ĩferno. ⁊ de eius victoria. Aſcẽdit em̃ ſup occaſum. dñs nomẽ illi Et p̃io ſalutat pplm̃ dicẽs. Dñs vobiſcũ. vt illum reddat beniuolũ ⁊ attẽtũ. Ceterũ lumẽ cerei ſeu eius ſignatio duplex ẽ. ſignificat eñ ſpm̃ſctm̃ quo xp̃s plenus fuit ⁊ glĩaȝ reſurrectionis eius. Scđm p̃mũ miſteriũ in quibuſdã eccl̃ijs cereus a p̃ncipio bñdictiõis accẽditur. q2 xp̃s ab initio ſue cõceptionis ſpũſctõ fuit repletus. ⁊ verba bñdictionis in hoc ↄſonare videtur. Nam ſtãtum circa p̃ncipiũ di. Gaudeat ſẽ tellus tantis irradiatam fulgoribus. Et poſtea ſubdit̃. Letetur mater eccl̃ia tanti luminis adornata fulgoribus. Et poſtea dyaconus rogat circũſtantes cũ eo mĩam dñi ĩuocare ad tam mirã hui⁹ luminis claritatẽ. qđ lȝ de ſignato ĩtelligat̃. ſ. de xp̃o. ↄueniẽs tñ videt̃ vt ⁊ ipm̃ ſignãs ei aliquo mõ ꝓut fieri põt correſpõdeat ⁊ eius ſimilitudinẽ gerat. Quãtum ad alterũ v̓o miſteriuȝ vicȝ q̓ lumen glĩam reſurrectionis ſignificat ĩ q̃buſdaȝ eccl̃ijs illumĩatio cerei vſqȝ poſt appoſitionem ĩcẽſi differt. Infigit em̃ ipi cereo dyacon⁹ q̃nqȝ grana thuris ĩ modũ crucis cũ dicit. Suſcipe ſancte pater huius incenſi ſacrificiũ veſpertinũ. Siq̃dẽ paſſio ſaluatoris reuera fuit ſacrificiũ veſptinũ legis iuxta illud Eleuatio manuũ mearũ ſacrificium veſpertinũ. q2 fuit in veſpera mũdi. i. in ſexta etate factũ ⁊ ĩ veſpera diei. Que grana thuris deſignant aromata q̃ mulieres emerunt vt vngerẽt crucifixũ. Emerũt em̃ ad lr̃am aromata veſpere ſabbati. quia ſabbato ſiluerũt ꝑpter feſtum ſabbati. Et oñdit eccl̃ia ſe illam deuotionẽ habere in aromatibus v̓tutũ. Vel q̃nqȝ grana ſignificãt q̃nqȝ plagas ĩ cruce receptas. Poſt hoc aliquãtulũ ĩferius fit cerei illuminatio. q2 a poſt paſſionẽ ſecuta ẽ reſurrectiõis glĩa. et lucet cathecuminis añ baptiſmũ ⁊ poſt vſqȝ ad octauas. ad notandũ q̓ xp̃s lucet eccleſie vſqȝ ĩ diẽ iudicij. de quo ⁊ quare candela ex qua cereus illuminat̃ affigit̃ ĩ capite ſerpẽtis in ſummitate baculi formati. dicetur ſub ti. de ſeptẽ diebus poſt paſcha. In cereo etiã affigit̃ tabula ſeu c̃rta ſcripta q̃ ſignificat tabulã in q̃ pilatus ſcripſit. Jh̃s nazarenus rex iudeoꝝ. quã vidimus pariſius ĩ capella illuſtris regis frãcorum vna cũ ſpinea corona. ⁊ ferro ⁊ haſta lãcee ⁊ cũ purpura q̃ xp̃m ĩduerũt ⁊ cum ſyndone qua corpus xp̃i fuit inuolutũ. ⁊ ſpõgia. ⁊ ligno crucis. ⁊ vno ex clauis ⁊ alijs reliquijs multis. Et cũ cereus xp̃m ſignificet: merito ĩ dicta tabula inſcribit̃ annus dñi tunc currẽs cũ eius ĩcarnatione. q2 in cereo notatur q̓ xp̃s ẽ agnus antiqu⁹ ⁊ magnus

plenus dierū de quo ī octaua pte ſub ti. de anno ſolari dicet. Jō aūt xp̄s ānus dicit: qꝛ ſicut ī anno dierū habet multitudo fructuū ita ī xp̄o fuit ⁊ ē multitudo oīm bonorum fructuū. Habet eñ xp̄s ſuos mēſes vt ſunt duodecim apoſtoli. ⁊ ſuos dies vt ſūt oēs fideles. ⁊ ſuas horas vt ſunt neophiti. Scribitur etiā ī ipa tabula annus ab origine mūdi currēs ad notādū q ipe ē alpha ⁊ o. Scribūt etiā ibi indicio vl' hera vl' epacta de qbus ſub dicto ti. de anno ſolari dicetur. ad notandū q hoīm actiōes ⁊ tēporum ſucceſſiones p dei diſpoſitionez ordinātur. In qbuſdā eccl'ijs addit alter cereus minor. Primus maior ɔſecrat ī pſonā xp̄i dicētis. Ego ſum lux mūdi. Alter in pſonā aploꝝ. qb' ipe dñs inquit. Vos eſtis lux mūdi. Vterq3 cereus p̄cedit cathecuminos ad baptiſmū. ⁊ apl'i nos ad terrā promiſſionis. Itē xp̄s p ſe illuminat eccl'iam. illuminat etiā illā p aplos. quoru3 p̄cepta diligēter intueri ⁊ obſeruare debem'. Qd oſtendit ex illuminatiōe alioꝝ cereoꝝ q ab illis duobus illuminātur. In pleriſq3 eccleſijs duo alij pui cerei accēdūtur a maiori. ⁊ ſtatuūtur vnus ab vna pte cerei bñdicti. alius ab alia q ſignificāt ſanctos veteris ⁊ noui teſtamēti. q p xp̄z illumiāti ſunt vel doctrinā aploꝝ ⁊ pphetarū q cū xp̄o cōcordāt. Illi aūt ⁊ cetera eccl'ie luminaria ex igne maioris cerei accēdūtur. ad figurādum q ignis ſpūſcti a xp̄o pcedit ⁊ q nō ſolū pphe ⁊ apl'i q p duos cereos ſignificātur. verū etiā oēs eccl'ie fideles a xp̄o illuminari ſunt. q iō ſunt duo. tū qꝛ apl'i bini ad p̄dicādū miſſi ſunt. tū qꝛ diſcipuli et alij illumiāti a xp̄o gemina caritate feruēt ⁊ tā v̄bo q3 exēplo lucēt. Pñt etiā ipi duo cerei cathecuminos ſignificare. q a lumīe maioris cerei accēdūtur. qñ a lumine xp̄i oportet cathecuminos illuminari. Lumē q dē xp̄i ē eius gl'ia ⁊ doctrina q p ſequentes lectiones intelliguntur ſeu inſinuātur

Ertio loco circa lectiones ⁊ circa tractus ſciendū ē q lectiones que xp̄i gl'iam ⁊ doctrinā ſignificant idcirco carēt titulo. qꝛ cathecumini nondū ſunt ciues hierl'm. ⁊ ſcripturas ignorant ⁊ noīa ciuiū hierl'm ignorāt. Vñ ſi eis noīarētur noīa doctoꝝ veteris vel noui teſtamēti forte potius cōtēnerent q3 venerarētur. Carent etiā titulo. qꝛ xp̄s caput noſtrū nōdum redditū eſt nobis. legūtur q3 ſine tono. qñ ī eis īſipientes ⁊ cathecumini ſimplices inſtruūtur. Lectiones aūt in qbuſdam eccl'ijs legūtur quattuor. in qbuſda3 ſex. in qbuſdā. xij. ⁊ in qbuſdā. xxiiij. Qui quattuor legūt iō faciūt qꝛ doctor cathecuminoꝝ dz eſſe cōuiuator eoꝝ. dz eñ eis parare cōuiuiū in mēſa ſacre ſcripture que p mēſam q ī tabernaculo dñi fuit ſignificat̄ q quattuor pedes habuit. qꝛ ſacra ſcriptura quattuor modis exponit̄. vi3 hiſtorice. allegorice. tropologice. ⁊ anagogice. quod plenius dictum eſt ī phemio huius libri. Prima lectio In p̄ncipio creauit deus celum ⁊ terrā. q eſt Gen. j. c. hiſtoriā mōſtrat. Ad l'ram eñ facta ſunt q ibi dicūtur. de creatione celi ⁊ terre ⁊ aliarū rerum. de homine q factus eſt ad imaginē ⁊ ſimilitudinez dei. ⁊ ſic de alijs. Scd'a lectio ſc3 Factum eſt in vigilia ⁊c. q eſt exo. xiiij. ca. ptinet ad allegoriā. Tertia. ſ. Apprehēdēt ſeptē mulieres ⁊c. que eſt Eſa. iiij. c. ad tropologiam. Quarta. ſc3 Hec eſt hereditas ſeruoꝝ. que eſt ibidē. lv. c. ad anagogiā put infra patebit. Ver. ſi diligēter attēdere volumus prima lectio ⁊ ſcd'a tam ad p̄mū q3 ad ſecūdū pedē ptinent. tertia potius ad ſcd'm q3 ad tertiū. Prima ptinet ad ſcd'm pedē ſic ad p̄mū. Nam q ī ea hiſtorice dicūtur. allegorice exponūtur. Verbigr̄a. Factus ē homo id eſt xp̄s ad imaginē ⁊ ſimilitudinem dei maſculū. i. xp̄m. ⁊ feminā. i. eccl'iaz: creauit eos. Vel etia3 ptim ad ſecūdū ptim ad tercium refertur. qꝛ opa ſex dierum coaptant̄ opibus lucis ſpūalis qꝛ interius reformamur ⁊ illuminamur. Nēpe opus p̄mi diei fuit lux. qua ſignificatur illuminatio fidei. Opus ſecundi diei fuit firmamētum qd diuidit aquas ſuperiores ab aquis inferioribus h' eſt firmamentum ſacre ſcripture.

quod diuidit aquas ſupiores.i.angelos q̄
eo nō indigēt ab aquis īferioribus.i.homi
nibus q̄ eo indigent. Opus tertij diei fuit
ſegregatio aquarum ab arida.i.ſegrega-
tio eoꝝ q̄ dediti ſunt fluxui carnaliū volu-
ptatū.⁊ q̄ queadmodū aque ſez alios qua
tiunt.ab his q̄ ad modū aride ſitiūt fontē
aque viue vt poſſint fructificare dicentes.
Sitiuit aīa mea ad deū fontē viuū. Quar
te diei opus ē creatio luminariū ī firmamē
to.hec luminaria ſunt doctores q̄ īheren-
tes firmamēto ſacre ſcripture īferioribus
lumine ſcientie lucēt. Quinte diei opus ē
creatio piſcium ⁊ auiū ex aquis.p q̄ intelli
gūtur renati ex aq̄s baptiſmatis quorum
quidā bn̄ficio baptiſmatis vtūtur ad mo
dum piſciū vt puuli. q̄dam vō alis gemi-
ne caritatis ad iſtar auiuz volant ad ſupe-
riora.vt boni adulti. Vn̄ in p̄ma lectione
dr̄ Sp̄us dn̄i ferebat ſuper aquas.ſ.bap-
tiſmi. In aq̄s eīn remanēt piſces.i.curioſi
Aues vō.i.baptiſati ad celeſtia volāt. Sex
te diei opus ē creatio aīaliū de terra. Siq̄-
dem terra caro nr̄a eſt.ex qua creantur ani
malia cū ex ea pcedūt op̄a viua.⁊ ita inte-
rior homo noſter reformat̄ vt ī eo imago ⁊
ſimilitudo dei reluceat.ſm̄ qd̄ dictū eſt ibi
Factus ē homo ad imaginē ⁊ ſimilitudinē
dei. Rurſus p p̄mā lectionē inſtruūtur ba
ptiſandi ne credāt manicheis q̄ dicūt oīa
hec viſibilia a rege tenebrarū fore creata.
Poſt iſtā p̄mā lectionē nullū ſeq̄tur canti
cū.Sūnt eīn quattuor cātica ſicut ⁊ q̄ttuor
lectiones. Poſt duas p̄mas ſeq̄tur vnū cā
ticum.poſt tertiā vnū cāticū.⁊ poſt vltimā
duo cātica ſequūtur. Poſt primā ergo nō
ſequitur cāticum.q: in eo agitur de primo
homine q̄ creatus deum non laudauit ſed
peccauit.⁊ in eo omnes peccauerūt.ideoq3
potius deberet ſeq̄ luctus q̄3 canticū qd̄ ē
exultatio mentis habita de eternis. Qr ve
ro p̄mus homo p oblectamenta peccati a
gloria cecidit ⁊ ad eam redire poſſumus ſi
rōne contra pctm̄ ſteterimus. idcirco orat
ſacerdos poſt lectionem dicens Deus qui
hominez mirabiliter creaſti ⁊ mirabilius

reformaſti. da nobis cōtra oblectamenta
peccati mentis rōne pſiſtere. vt ad eterna
gaudia puenire mereamur. Et ī eo etiaz q̄
ipē dicit.q̄ hominem mirabiliter creaſti et
mirabilibus reformaſti. innuit q̄ ī pceden
ti lectione hiſtorice agit̄ de hoīnis creati
one.⁊ allegorice de eius redēptione.i. de il
lo p quem facta ē redemptio. In ſcd̄a q̄3 le
ctione eſt hiſtorica narratio ſ3 ipa ptinz ad
ſcd̄m pedē menſe.q: qd̄ ibi hiſtorice dicit̄
allegorice intelligitur. Nā ſicut ī mari ru-
bro ſubmerſis egyptijs liberati ſunt he-
brei.ita ī baptiſmo ſubmerſis vitijs ⁊ pec
catis liberatur pp̄ls dei. Vn̄ poſt illā lectio
nem ſeq̄tur canticū leticie ⁊ exultationis
vicz Cātemus dn̄o. Exo.xv.ca. in quo exul
tat pp̄ls xp̄ianus q̄ a ſpūalibus egiptijs p
baptiſmū eſt liberatus ſicut iudei a corpa
libus.⁊ iō ſacerdos orat vt dn̄s ad ſalutez
gentiū opetur ī aquis baptiſmatis myſte-
rium quo ipē porē pp̄lm ab egiptijs libera
uit.p egiptios q̄ dē pctōres.p mare rubrū
baptiſmū ītelligitur.ex q̄bus egiptijs neq3
puus neq3 magnus pmanſit.nec etiam in
baptiſmo magnū vel puū pctm̄ remanet.
qd̄ ī penitentia facile nō contingit. Recte
igitur ſubijcitur canticū illud Cantemus
dn̄o.quia l3 q̄3diu homo ī peccato eſt deuz
laudare nō pōt.quia non eſt ſpecioſa laus
in oīe peccatoris.tamen cū liberatus ē pōt
cantare dn̄o primū canticū ſcz de liberati-
onē ſua. Tertia vero lectio que eſt de Eſa.
pertinet ad ſecūdum pedem menſe.ſ.ad al
legoriam :licet ⁊ ad tertiū ſcz ad tropologi
am vtrunq3 valeat coaptari.in ea eīn con
tinentur ſacramenta chriſti ⁊ eccleſie Sa-
cramentum xp̄i ibi notatur Apprehendēt
ſeptem mulieres virū vnū.Septem muli
eres ſunt ſeptem dona ſpūſſancti ī baptiſ
mo collata. que apprehenderūt vnū viruz
id eſt xp̄m.vt in eo plene quieſcerent.qd̄ in
alio hoīe facere nō poterant vitijs ⁊ pecca
tis impedientibus. Sequitur ibi Panem
noſtrum comedemus.quod ad ipm̄ ſpm̄-
ſanctum cuius hec dona ſunt refertur. Nā
ſpm̄ ſanctum panem ſuum comedere ⁊ ve-

ſtimentis ſuis cooperiri: nihil aliud eſt ꝙ
ſpm equalitatem patris ⁊ filij poſſidentez
nullo indigere. Poſtea ſubiungitur. Tan
tūmodo īuocetur nomē tuum ſup nos. id
eſt illi in quibus erit habitatio tua a nomi
ne tuo xpiani dicantur. Auffer opprobriuz
noſtrum qđ ſcʒ ī alijs hominibus paſſi ſu
mus. a quibus ſepe per vicia ⁊ peccata ex-
pulſi ſumus. Hec eſt ergo allegoria. Mo-
raliter autem per ſeptem mulieres intelli-
guntur homines ſeptiformi gr̄a repleti. ſ.
ſapientes. intelligentes. cōſulentes. fortes
ſcientes. pij. timorem dn̄i habentes. Qui
apprehendēt vnum virum. i. xp̄m ei per fi
dem ⁊ caritatē adherendo. hi dicant qđ in
lectione ip̄a ſequitur ſcʒ Panem noſtrum
comedemus. i. corpus tuum qđ eſt noſter
panis. quia nobis ad refectionē datur. ve-
ſtimentis. ſ. bonū opeꝝ ꝯtra frigus pecca-
ti operiemur. inuocet tātūmodo nomē tu
um ſuper nos. vt vicʒ a te xpiani dicamur
Aufer opprobrium noſtrū. ſcʒ ne ſerui dya
boli nominemur. In eo vero qđ ſequitur
ſi abluerit dn̄s ſordes filiarum ſyon. ⁊ laue
rit ſanguinem hierl'm de domo eius ī ſpū
iudicij ⁊ ſpū ardoris. notatur ſacramētuz
eccleſie. Per ſordes notat leuiora peccata.
per ſanguinem grauiora. Leuiora em̄ pec
cata lauat dn̄s in ſpū iudicij. i. leuioris cor
rectionis. grauiora in ſpū ardoris. i. graui
oris ſatiſſactiōis. Notat igit̄ ī h̄ effectū ba
ptiſmi. qꝛ dn̄s tā ḡuiora pc̄tā ꝙ leuiora tol
lit per baptiſmū. Poſt hanc lectionem ſe-
quitur canticūʒ quod eſt primū canticum
ſynagoge ſcʒ Facta eſt vinea dilecto meo
Eſa. v. ca. Vinea em̄ ad litteram ſynagoga
eſt ſepes circa eam ſunt obſeruantie lega
les. turris in ea eſt templuʒ. torcular altare
holocauſti. Et in eis ſacramenta eccl'ie ni-
chilominus intelliguntur. Vinea enim ē
eccl'ia que ſacta ē in cornu illo ſcilʒ de quo
ſcriptum eſt Erexit cornu ſalutis nobis. h̄
cornu eſt xp̄s. ⁊ vinea facta eſt in loco vbe-
ri. Chriſtus eſt locus vber de quo dictū eſt
Mons dei mons pinguis Circa hāc vine
am ſepes eſt diuina protectio. foſſa timor

domini. turris ipſe xp̄s de quo dictum eſt.
Eſto nobis domine turris fortitudinis.
Torcular crux xp̄i. de quo ſcriptū eſt. Tor-
cular calcaui ſolus. Et q̄a in lectione ⁊ can
tico exprimuntur ſacramenta eccleſie ⁊ ſy-
nagoge idcirco ſacerdos orat dicens. De-
us qui nos ad celebranduʒ paſchale ſacra
mentum vtriuſqꝫ teſtamēti paginis īſtruis.
Vtriuſqꝫ teſtamenti dicit. vt notet vtri-
uſqꝫ ſacramentum. Et ſubdit Da nobis in
telligere miſericordiam tuam. vt percepti
one preſentium munerum firma ſit expe-
ctatio futurorum. Miſericordia domini
quaʒ nos intelligere optat eſt remiſſio pec
catorum in baptiſmo. Preſentia igit̄ mu-
nera ſunt ſpiritualia dona que in preſenti
percipimus. Quarta lectio eſt Hec eſt here
ditas ſeruorum domini ⁊ iuſticia eoꝝ apđ
me dicit dominus. Et pertinet ad quartuʒ
pedem menſe ſcʒ ad anagogem. Nempe
ſicut ex predictis patet in prima lectione
inſtruitur homo de ſua formatione. In ſe
cunda ⁊ tertia de reformatione que fit ī ba
ptiſmo per iheſum chriſtuʒ. Unde iam nō
reſtat niſi ꝙ inſtruatur cathecuminus de
vita beata ⁊ de bonis moribus per quos
ad eam venitur que in hac quarta lectione
docentur. Siquidem vita eterna eſt here-
ditas que ſeruis domini debetur. et iuſti-
cia eorum eſt apud eum eſſe. Nam meri-
tis eorum iuſte debetur vt apud eum eter-
naliter quieſcant. Ea vero que ſequūtur
ad mores pertinent vt illud Audite audi-
entes me. et comedite bonum et delectabi
tur in craſſitudine anima veſtra. Per bo
num intelligitur iheſus chriſtus vel ver-
bum eius quo omnia reficiuntur. Unde
notans delicias anime non carnis dixit
Delectabitur in craſſitudine anima ve-
ſtra. Hanc lectionem ſequuntur duo can
tica in quibuſdam eccleſijs. In ea enim
agitur de hereditate eterna que erit in duo
bus id eſt in gloria anime ⁊ corporis ſʒ cō-
uenientior eſt ratio. qꝛ in ea agitur de duo
bus ſcilicet de moribus bonis et vita bea-
ta vt dictum eſt. Primum canticum eſt ſcʒ

Attende celū.qḋ eſt deut.xxxij.ad bonos
mores ptinet.Vñ verba cantici huius lecti
onis in pleriſq; rñdēt.In lectiōe eñ dicit.
Feriam vobiſcū pactum ſempiternū miſe
ricordias dauid fidelis.Et in cantico dicit
Deus fidelis ⁊ abſq; vlla iniquitate.Et ibi
dicitur quomodo deſcēdit ymber ⁊ nix de
celo ⁊ illuc vltra nō reuertitur ſed inebriat
terram ⁊ germinare eam facit.Hic dicitur
Quaſi ymber ſup herbam ⁊ nix ſup fenū
⁊c.Et q: bona oīa q̄ facimus ſunt ad dei
glīam referēda.idcirco circa finem lectio-
nis dicit.date magnificentiam deo noſtro
Attendens vō ſacerdos cathecuminorū
animos eſſe deuotos ad baptiſandum eē
paratos.orat ꝙ dñs quos aqua baptiſma
tis abluit cōtinua ꝓtectione tueat.Poſtea
vero ſeq̄tur cantica ī pſona cathecumino-
rum reſpōdentium ſe affectare baptiſmū.
vt p hoc ad viſionē dei pueniant.Vñ can
tatur Sicut ceruus deſiderat ad fontes aq̄
rum:ita deſiderat aīa mea ad te deus.Su
per quo auguſtinus dicit ꝙ hoc ī pſona ca
thecuminoꝝ dicit deſiderātium ad fontē
baptiſmi puenire.ſicut deſiderat ceru⁹ ad
fontes aquarū venire.Poſt exponit deſi-
derium ſuū cathecuminus.d.Sitiuit aīa
mea ad deū fon.vi,q.v.⁊ app.a.faciem dñi.
q̄ſi dicat Si nō ī ingreſſu.ſi nō in ꝓgreſſu
ſatiabor tñ in ꝓuentu.hoc deſideriū cōfir
mat ſacerdos orans ⁊ dicens.vt deſiderijſ
celeſtibus accenſi fontē vite ſitiam⁹/Qui
aūt ſex lectiones legūt hoc faciūt.q: p xpi
paſſionem ⁊ reſurrectionem mundus ſex
diebus pfectus.redēptus.⁊ repatus eſt.vł
ꝓpter ſenarium numerū q̄ pfectus eſt.vł
quia cathecumini ad ſex opa miſericordie
inuitantur/Nunc tangimus ꝯſuetudinē
eccłiaꝝ.xij.lectiones legētiū.qḋ faciunt in
honorē.xij.apłoꝝ a q̄bus poſt xp̄m oīs do
ctrina chriſtianitatis ꝓceſſit a qua cathecu
mini illuminātur.⁊ ibi qñq; legūt ſex grece
⁊ ſex latine.q: xp̄s a iudeis ad gētes trāſla
tus eſt.Greca eñ ⁊ latina lingua ſunt p̄n-
cipaliores inter alias ⁊ p eas apte totū ge
nus oīm gentiū reparatarū p xp̄m intelli

gimus.Verū ⁊ſi p̄ min iſti legāt.xij.lectiōes
nō tñ cātant niſi quattuor cātica predicta.
poſt quartam nāq; lectionē can tant p̄mū
canticum.poſt octauā ſcdm.poſt vndeci-
mam tertiū.poſt duodecimā quartū/Pri
ma lectio eſt:In p̄ncipio creauit deus celū
⁊ terram.in qua homo ad imaginē dei fa-
ctus docetur.Sed hec imago pene admiſ
ſa p pctm̄ reſtauratur p baptiſmū/Vñ ſeq̄
tur ſecūda lectio.Noe vō cū eſſet ⁊c.que ē
Geñ.v.in fi.⁊.vj.⁊.vij.⁊.viij.ca.in q̄ oſten
ditur ꝙ oēs perierūt in diluuio exceptis his
qui ī archa ſaluati ſunt.Diluuiū ē baptiſ-
mus.arca eſt eccłia.oēs eñ q̄ extra eccłiā
baptiſantur peunt.⁊ illi ſoli q̄ ſunt in eccle
ſia merito ſaluantur.Et q: poſt baptiſmū
debet eē patus ad tēptationem/idcirco ſe
quitur tertia lectio.Tēptauit deus abraā
que eſt Geñ.xxij.c.in qua yſaac legit a pr̄e
oblatus.⁊ aries p eo īmolatus.⁊ ita dei fi
lius ꝓ nobis oblatus eſt.ſed nō eius diui
nitas imo eius corpus ꝓ nobis eſt immo-
latum/Et quia in paſſione domini maio-
rem efficaciā baptiſmus recipit idcirco ſe
quitur quarta lectio ſcȝ Factum eſt in vigi
lia matutina in qua oſtenditur ꝙ in mari
rubro ſubmerſi ſunt egyptij ⁊ liberati he
brei.Sacerdos eñ eſt moyſes.baptiſmus
mare.cereus columna ignis.cathecumini
egyptij.baptiſati hebrei.Tres prime lecti
ones ſumpte ſunt de Geñ.quarta de Exo.
quam ſequitur cāticum ſimiliter de exodo
ſumptū quod eſt canticum victorie/Quin
ta lectio eſt.hec ē hereditas.ſumpta de eſa.
in qua agitur de baptiſmo.ibi Sitientes
venite ad aquas.vbi īuitantur ad baptiſ-
mū/Sexta lectio eſt.Audi iſrael.ſumpta
de baruch.ca.iij.Sed conuenientius dicit
ſumi de hieremia.quia quicquid ſcripſit
baruch ab ore hieremie ſūpſit.In ea agi-
tur de chriſti reſurrectione que in baptiſ-
mi immerſione ſignificatur ibi.Poſt hoc
in terra viſus eſt.⁊ cum hominibus cōuer
ſatus eſt/Septima eſt Facta eſt ſuper me
manus domini.ſumpta de Ezechiele.
xxxvij.in qua agitur de generali reſurrecti

one.cuius cauſa ꝑceſſit reſurrectio xp̄i ibi.
Oſſa arida reuiuiſcunt/Octaua ē.Appre-
hendēt ſeptē mulieres virū vnū. ſumpta
de Eſa.in qua xp̄s ⁊ eccl'ie ſacramētū expri
mitur ⁊ etiā baptiſmus.ibi Cum abluerit
dn̄s ſordes ⁊c. Poſt quā ſequit' canticum
Eſa.in pſona eccl'ie vicȝ Uinea facta ē/No
na eſt Dixit dn̄s ad moyſen.exo.xij.ca.in q̄
ſub figura agni īmolati xp̄i paſſio ꝓ nob
īmolati exprimitur/Decima ē.Factum eſt
vbū dn̄i.q̄ eſt ione.iij.ca.ſub figura em̄ io-
ne ī mari ꝓiecti ⁊ aceto aſorpti.⁊ tertia die
euomiti.ſignificant' paſſio:ſepultura ⁊ re
ſurrectio xp̄i/Undecīa lectō Scripſit moy
ſes.⁊ ē deut'.xxxj.c.ī fine.quā ſeq̄tur ſuum
canticū.Attende celū.in quo ꝓmittunt' p̄-
mia renatis q̄bus ī lectiōe hereditas dn̄i
preponit'/Duodecima ē Nabuchodono-
ſor.dan̄.iij.ca.ī qua figuratiue oñdit' ꝙ ſic
angelus ī camino ignis flāmā extinxit.ita
ſpūſſctūs ꝑ baptiſmū flāmā pc̄i extīguit.
Un̄ cathecumini baptiſmū deſiderantes
cātant canticū Sicut ceruus deſiderat ad
fontes aquarū.qđ ſumptū ē de p̄s.Ad orō
nem aūt q̄ poſt hāc lectionē ſeq̄tur non dr̄
Fletamus genua.ī deteſtationē eius ꝙ na
buchodonoſor rex ī cōtēptū dei coegit po
pulū genua flectere añ ſtatuā aureā quam
erexerat/Romani vō dicūt' legere.xxiiij.le
ctiōes.xij.grece.⁊.xij.latine.ꝓpter cauſaȝ
ſcriptā ſub ſabbato quarte ebdomade ad
uētus/Prīo legūt.xij.grece iuxta trāſlatio
nē ſeptuaginta interpretū.q̄ eſt auctentica
apud grecos.poſtea.xij.latine iuxta nr̄am
⁊ vt ſignificēt cathecuminos fundari ſup̄
fundamētū apl'oꝝ ⁊ ꝓph'aꝝ.Poſtea deſcē
dunt ad baptiſmū cū cātico.debēt em̄ eſſe
fontes ī eccl'ia ⁊ nō alibi.q: mater ē ex qua
noua ꝓgenies generat'.q̄cūqȝ g̊ numerus
fuerit ī lectionibus quattuor tantū ſunt cā
tica.Eſt aūt cāticū ſctōꝝ interceſſio facta
ꝓ cathecuminis vt eccl'ie iūgātur.ſicut et
cātus poſt baptiſmū ē gratiarū actio de cō
iunctis ⁊ īterceſſio vt pſeuerent.Ideo aūt
cātica cātantur.q: cathecumini quorum ē
huius diei offm̄ futuri ſunt ī ꝓximo de ce-
tu centū quadragintaquattuor miliū can-
tantiū canticū nouū.Cantant' etiaȝ ꝓpter
futurā renouationē in verā innocētiā qua
ſi iam factū ſit qđ cito venturū ē.Ex pſona
em̄ eoꝝ cantores cantica canunt q̄ ceteri cā
tare nequeunt quaſi maculati iterum poſt
baptiſmū.Uocātur aūt cantica q: cantan
tur.vel q: libri vñ excepta ſunt cantica ſiue
carmina vocātur.De primo ſcriptum eſt.
Tūc cecinit moyſes ⁊ filij iſrael carmē hoc
domino.De ſecundo ſic.Cantabo dilecto
meo canticum patruelis mei.De tertio ſic.
ſcripſit moyſes canticum.De quarto et de
omnibus ita dicit auguſtinus in prefatio-
ne cantici Sicut ceruus.Ideo quattuor cā
tica dicuntur.quia ſcripture quibus cathe
cumini inſtruuntur quattuor habēt intel-
lectus/Primū canticum habet intellectuȝ
hiſtoricum.ſecundū allegoricū.tertiū mo-
ralem.quartum anagogicum.quorū vnū
quodqȝ ſubditur lectioni in eodeȝ dogma-
te conſiſtenti.Ac ideo vltimis quattuor le
ctionibus que de bonis moribus ⁊ celeſti
patria diſputant:coniunguntur duo can
tica que de eadem materia loquuntur vt p̄
miſſuȝ eſt/Illud q̊qȝ notabile eſt.ꝙ quodcū-
qȝ fuerint lectiones ſemper orationes ſeq̄n
tes ad lectiones ⁊ tractus reſpiciunt prece
dentes.Et eſt prepoſterus ordo.alias enīȝ
primo ſacerdos orat.ſecundo legit lector ⁊
exinde ſuccinit cantor.Hic vero primo le-
gitur vt neophitis doctrina fidei p̄ponat'
Secundo cantatur ī pſona illoꝝ vt cogno-
ſcatur quanta ſit deuotio ⁊ hilaritas bap-
tiſandorum qua cognita ſacerdos orat cō
fidenter vt eorum deuotio non deficiat.ſȝ
incrementa ſuſcipiat.Et ſicut ī lectionibus
tituli ſupprimuntur.ſic eadem ratione ora
tionibus dominus vobiſcum ſubtrahit'.
Et nota ꝙ in hoc officio lectiones ſunt q̄ſi
ſpes magiſtrorum.cantica quaſi beniuolē
tia auditorum.oratio ſacerdotis ⁊ reſpon-
ſio populi ſcȝ amen.ſunt quaſi cōfirmatio
nes beniuolentie precedentis.Iteȝ hodie
in lectionibus ⁊ letanijs ſenes precedunt.
et iuuenes ſubſequuntur vt infra dicetur.

Uarto loco de bñdictiõe fontiuȝ
ſeu baptiſmi dicturi. ꝓmittimus
ꝙ iõ fit hac die baptiſm⁹. q꞉ in eo
ꝯſepulti ſum⁹ xp̃o. ⁊ ꝓpt̃ h̃ ẽt baptizãdus
ter ĩmergit̃ ꝓut ĩfra dicet̃. Scd̃o iõ q꞉ bap
tiſmus ꝑtim a paſſiõe ⁊ ꝑtĩ a reſurrectiõe
vim ſuã accipit. a paſſiõe abſolutionem a
pctĩs. a reſurrectõe grĩe ĩnouationẽ. Tertia
rõ q꞉ ſicut dñs tũc liberauit ãtiquos p̃res
a carcere ĩfernali. vñ Eſa. habitãtib⁹ ĩ regi
one vmbre mortꝪ lux orta ẽ eis. ita ⁊ hac die
liberãt̃ a pctõ originali. In fontiũ bñdicti
one ⁊ ĩ cathecumiõꝝ ĩmerſiõe q̃dã vtũtur
ſimplicib⁹ ⁊ lineis ĩduměťꝪ ꝓpt̃ rõnẽ ſcrip
tam ĩ ꝑma pte ſub ti. de altaris dedicatiõe
De letania q̃ ĩ bñdictõe baptiſmi dr̃ infra
dicet̃. In bñdictiõe baptiſmi ſunt ſex q̃m
ſacerdos orat. aquã manu tãgit. vocẽ mu
tat. cere⁹ ĩmergit̃ ⁊ aliȷ̃ cerei illuminãtur. ĩ
ſufflat ſacerdos ⁊ chriſma miſcet. Primo
g̊ orat deũ p̃rem. ⁊ ꝑ ih̃m xp̃m ĩplorat ſpi-
ritũ ſcm̃ vt ĩ fontes deſcẽdat. iõq ĩ modũ
oĩonis legit. ſȝ añ oĩa ab aſtãtibus ſibi cap
tat beniuolentiã ſalutãdo eos dicẽs. Dñs
vobiſcũ. ⁊ illi rñdent. ⁊ cũ ſpũ tuo. quaſi di
cant. Dñs ſit tecũ in tãto ſacramẽto ꝑficiẽ-
do q꞉ ſine eo nil potes. Poſtea ſacerdos al
loquitur dñm q̃ſi lõge poſitũ rogãs vt ve
lit adeſſe pñio dicẽs. Oĩpotens ſempiterne
deus adeſto magne pietatis tue myſteriȷ̃s
adeſto ſacramẽtis ⁊c̃. Sȝ q꞉ videt̃ ſacerdo
ti ꝙ inſufficiens ſit ⁊ ĩdignus ad ĩuocãduȝ
tã magnũ dñm. iõ iterũ circũſtãtes monet
⁊ vocẽ mutãs dicit. ſurſum corda. ⁊ ipi rñ-
dent. habemus ad dñm. Iterũ q꞉ dñs di
cit. adhuc te loquẽte ecce aſſum. ĩtelligens
iã dñm eẽ pñtem. monet alios ſecũ gr̃as ei
agere dicẽs. Gr̃as agam⁹ dño deo noſtro.
⁊ ipi rñdent. dignũ ⁊ iuſtuȝ eſt. Poſtea ſa-
cerdos dño tãq̃ pñti familiariter loquens
dicit. Vere dignũ ⁊ iuſtũ ẽ equũ ⁊c̃. Et poſt
ea addit. Qui ĩuiſibili potẽtia tuã ſacrorũ
mirabiliter opãris effectuȝ. Poſtea ponit
duo in q̃bus ſignatus eſt baptiſmus. Pri
mũ in exordiũ mũdi naſcẽtis. Scd̃m ĩ pur
gatione mundi nocẽtis. Primũ ẽ cũ dicit

Deus cuius ſpũs ferebat̃ ſuꝑ aquas vt iã
tunc ĩter ipa ꝑmordia mundi v̓tutem ſan
ctificationis aquarũ natura ꝯciperet. i. con
ceptura ſignificaret̃. Scd̃ȝ. cũ ſubiungit.
Deus qui nocẽtis mũdi crimina ꝑ aquas
abluẽs regeneratiõis ſpẽm in ipa diluuiȷ̃
effuſiõe ſignaſti vt vni⁹ eiuſdẽq elemẽti mi
ſterio ⁊ finis eẽt viciȷ̃s ⁊ origo v̓tutibus. re
ſpice ĩ faciẽ eccl̃ie tue ⁊c̃. Et terminat hanc
oĩonẽ. vt tue maieſtatis ĩꝑio ſumat vnige-
niti tui gr̃am de ſpũ ſctõ. Deinde ter tãgit
aquã manu. Primo diuidẽs aquam ĩ mo
dũ crucis. ꝑ quã vt ꝓmiſſum ẽ baptiſmus
maxĩe efficaciã hȝ ⁊ recipit. vt aqua ſpũ ſcõ
fecũdetur. ⁊ ſpũs ĩmũdus expellat̃. de fe-
cũdatione dicit. Qui hanc aquã regenerã
dis hoĩbus preparatã archana ſui lumĩs
admixtione fecũdet ⁊c̃. De expulſiõe dĩno
nis dicit. Procul ergo iubẽte te dñe omĩs
ſpũs ĩmũdus abſcedat ⁊c̃. vſq ibi. Nõ ĩfi
ciendo corrũpat. Scd̃o aquã manu tãgit
vt eã ꝑ ĩuocationẽ ſancte trinitatis muni-
at. ne hoſtis ab illa expulſus redeũdi hẽat
poteſtatẽ. Vñ tangẽdo dicit. Sit hec ĩno-
cens ⁊ ſancta creatura libera ab omni im
pugnatõis ĩcurſu ⁊c̃. Nã ex adiectiuis ibi
poſitis cõiȷ̃citur q꞉ fons viuus ad patrem:
aqua regenerans ad filium: vnda purifi-
cans ad ſpm̃ ſcm̃ refertur. Tertio aquam
tangit cũ eã ĩ quattuor ꝓiȷ̃cit ꝑtes. vt iam
dicetur. Trinus igitur aque tactus trinaȝ
ſancte trinitatis opationem figurat. Hac
oratione finita benedicit aquaȝ dicẽs. Vn
de benedico te creaturaȝ aque ꝑ deũ viuũ
⁊c̃. vbi tantum vtitur verbo ꝑme perſone
dicendo. bñdico te. qui primo vtebat̃ v̓bo
ſcd̃e dirigẽs ſermonem ad deum. vl̃ tertie
loquẽs de ſeipo vel de re benedicẽda. Vti
tur ergo nunc verbo prime ꝑſone vt oſten
dat ſe hoc facere miniſterio quod dñs fa-
cit auctoritate. Et ſicut ĩ baptiſmo dñi af-
fuit trinitas. ita ⁊ in noſtro baptiſmo eam
adeſſe oſtendit. Patrem adeſſe oſtẽdit cuȝ
dicit. Benedico te creaturã ꝑ deũ ⁊c̃. ⁊ filiũ
cũ dicit. Benedico te ꝑ ih̃m xp̃m. ⁊ ſpiritũ
ſanctum circa finem cum dicit Deſcendat

in hāc plenitudinē fontis v̄tus ſpūſſancti
Sed nota ꝙ in benedictōe q̄ eſt ꝑ patrē po
nūtur q̄nqꝫ miracula in aq̄ facta añ aduē-
tum xp̄i. ⁊ in bñdictione q̄ fit ꝑ filium alia
q̄nqꝫ miracula in aqua facta poſt aduētuꝫ
q̄ lꝫ nō oīno eodē ordine facta ſint quo po
nūtur. tñ quātū ad miſteriū rōnabiliter or
dinātur. ⁊ poſteriora cōgrue p̄orib⁹ coap-
tantur. Priora hoc ordine ponūtur. Pri-
mo q̄ te ſep̄auit v̄bo ab arida. Scđo cuius
ſpūs ferebat̄ ſup te. Tertio q̄ te de ꝑadiſo
manare p̄cepit. Quarto q̄ te ī d̄ſto amarā
ſuauitate indita fecit eſſe potabilē. Quīto
⁊ ſitienti ꝑp̄lo de petra ꝓduxit. Poſteriora
ſic ponūt̄. Primo q̄ te ī chana galilee mu-
tauit de aqua ī vinū. Scđo q̄ pedibus ſup
te ābulauit. Tertio q̄ in te a iohāne bapti-
ſatus ē. Quarto q̄ te vna cū ſanguine d̄ la
tere ſuo ꝓduxit. Quīto q̄ ī te omēs gētes a
diſcipulis baptiſari p̄cepit. In oībus em̄
his baptiſmus exp̄mit̄. ⁊ poſteriora priori
bus ꝑ antithesim r̄ndēt. Ibi nāqꝫ in p̄mo
miraculo aqua .ſ. baptiſmi v̄bo ſeꝑata ab
arida. accedēte v̄bo terrenitatē pctōrum a
nobis ſeꝑat. ⁊ h̄ in p̄mo ſimiliter ī baptiſ-
mo aqua mutat̄ in vinū. q͛ triſticia pctōrū
expulſa mēs noſtra quadā ſpūali leticia īe
briatur q̄ ꝑ vinū ītelligitur. Vñ Vinū leti
ficat cor hoīs. Aquā ī vinū mutari ē timo
rem de peccatis cōuerti in exultationē mē
tis. Itē ibi d̄r in ſcđo miraculo cuius ſpūs
ferebatur ſuꝑ aquas. ⁊ hic ſimiliter ī ſcđo
dicit̄ q̄ pedibus ſuꝑ te ambulauit. Et hec
duo bñ cōueniunt. q͛ in baptiſmo ſicut in
aliis indiuiſibilis ē oꝑatio patris ⁊ filii et
ſpūſſancti. ⁊ vtrobiqꝫ d̄r ſuꝑ q͛ grā q̄ ꝯfer-
tur de ſuꝑnis eſt ⁊ vt notet̄ ꝙ dñs potētiā
ſuā nō alligauit. Itē ibi d̄r in tertio. Qui
te de ꝑadiſo ⁊c. hic q̄ ī te a iohāne baptiſa
tus eſt. q͛ grā de ꝑadiſo manās aq̄s ī bap
tiſmo eſt infuſa. Vñ de baptiſmi grā eccle
ſia ꝓfluēs in quattuor ꝑtes orbis dilatata
ē. qđ quodāmō factū ē qñ dñs baptiſatus
eſt a iohāne. q͛ tūc oēs aque vim regenera
tiuam ſuſceperūt. Rurſus ibi d̄r ī quarto
Qui te in deſerto amaraꝫ ſuauitate indita
fecit eſſe potabilē. hic d̄r qui te vna cuꝫ ſan
guine de latere ſuo ꝓduxit. q͛ in gentilita
te que p̄us erat a dño deſerta aqua baptiſ-
mi reficiendi mentes ⁊ ſanandi habet effe
ctum. Dulcorata aūt fuit aqua. q͛ ꝑ paſſio
nem crucis maxime baptiſmus plenaꝫ re-
cepit efficaciam. Vñ in cruce de latere dñi
aqua profluxit. Item ibi in q̄nto d̄r. ⁊ ſitiē
ti ꝑp̄lo de petra ꝓduxit. hic v̄o dicitur q̄ ī te
omnes gētes ꝑ diſcipulos baptiſari prece
pit. quia baptiſmus a petra xp̄o originem
habēs populum cū deſiderantem refecit.
nō em̄ ꝓdeſt baptiſmus niſi ſitiēti eum .ſ.
deſideranti vel in ſe vel in alio. Vnde di-
ſcipulis p̄ceptum eſt vt baptiſarent omēs
gētes in noīe patris ⁊ filii ⁊ ſpūſſancti. ſi-
cut ī vltimo capitulo mathei dicit̄. Hic eti
am nota ꝙ vbi dicit̄ q̄ te de paradiſo ma-
nare ⁊ in quattuor fluminibus exirē totā
terram irrigare p̄cepit. ibi ſacerdos aquaꝫ
manu in quattuor partes effundit. vt oſtē
datur ꝙ gratia baptiſmi in quattuor ꝑtes
orbis ſit dilatata. Cetez ſacerdos ip̄e ſepe
mutat vocem. In p̄mis eniꝫ orat deuꝫ vt
dignetur mundare mentē eius ad ſuſcipi-
endum ſpm̄ ſanctum. ⁊ dep̄catur eius ad-
uentum. ⁊ ideo voce humili ſcꝫ in moduꝫ
orationis legit. que vocis humiliatio ē ad
ſpūſſancti aduentum ⁊ ad eius dignaꝫ re-
ceptionem mentis preparatio. Poſtea v̄o
indicans ſe illum habere legit in modum
p̄fationis agens gratias. q͛ tam magnus
hoſpes dignatus eſt ad taꝫ humile hoſpi-
tium deſcēdere. ⁊ recolēs miracula iam ꝑ
aquā facta. Deinde poſt bñdictionē q̄ fit ꝑ
filiū q̄ termīat̄. In noīe patris ⁊ filii ⁊ ſpūſ
ſancti. mutat voceꝫ iterato. Cū em̄ vſqꝫ tūc
in modū p̄fationis cātauerit. poſtea legit
in modū lectionis voce ſcꝫ humiliori q̄ vo
cis humiliatio eſt ſignū humilitat̄. humi-
litas em̄ nr̄a ꝑ baptiſmi regenerationē ad
alta poloꝝ reducitur. Dicit ergo ſacerdos.
Hec nobis p̄cepta ſeruantib⁹ ⁊c. q̄ſi dicat
nō audere tantā ⁊ tā altam rem .ſ. ſpm̄ ſan
ctum vt in creaturam aque deſcendat īuo
care. niſi quia tu p̄cepiſti nobis baptiſma

exercere. Et addit ſacerdos Tu deus oīpo
tens clemēs adeſto. tu benignus aſpira ꝛc.
vbi illud orat vt ſicut in p̄dictis miracu/
lo ſe ī aq̄ opatꝰ ē. ita mō ſaciat vicꝫ vt p̄ter na
turalē emūdatiōeꝫ quā poſſunt aq̄ ablu
endis adhibere corpibus ſint etiā purifican
dis mētibus efficaces. Poſt hoc alta voce
clamat ſacerdos Deſcēdat ī hāc plenitudi
nem fontis v̄tus ſpūſſcī. Jō alta voce vt
altū mētis deſideriū deſignet. Et tūc d̄po
nitꝰ cereus aquā q̄ cerei īmerſio eſt ſpūſſan
cti aduētus ſeu miſſio. q̄ ī aqua baptiſmi ī
ſpecie columbe deſcēdit. Scd̄o iō cereus in
aquā deponitꝰ qm̄ corpus xp̄i p ſerā ſigni
ficatū ī baptiſmo aq̄s ſcīficauit ꝛ vim re/
generatiuā illꝰ ꝯtulit. Tertio baptiſmꝰ ce/
rei remiſſionē pctōꝝ ſignificat quā p xp̄i
mortē ꝯſecuti ſumus. Hīt ꝗꝫ neophiti ce/
reos ſuos extinctos q̄ ꝛ ſi plures ſint p vno
reputātur. Et ī q̄buſdā eccl̄ijs ſtatim cū ca
thecumini baptiſati ſunt illuminātur. In
q̄buſdā v̄o differtꝰ eoꝝ illuminatio vſqꝫ ad
agnus dei. qd̄ cantatꝰ ī letania. ꝛ ī q̄buſdaꝫ
etiā vſqꝫ ad miſſaꝫ. qn̄ vicꝫ alij cerei eccl̄ie
illuminātur. Sane cerei q̄ ſtatim poſt bap
tiſmū accēdūtur ſignificāt ꝙ p turbatiōeꝫ
pctōꝝ cōmittatꝰ illuminatio grāꝝ. Qui
differūt vſqꝫ ad agnus dei ſignificant ꝙ p
agnū q̄ tollit pctā ꝛ tenebras mūdi renati
ꝛ fideles illuminātur. Qui v̄o differūt vſ/
qꝫ ad miſſaꝫ iō faciūt. qꝛ miſſa illa ad noctē
ptinꝫ reſurrectiōis dn̄ice. vt ſic nox illa irra
diata fuit ſplēdore dn̄ice reſurrectōis. ita ꝛ
a lumīe nr̄o irradietꝰ. ꝛ vt neophitos nr̄os
xp̄o ꝯſurrexiſſe ſignificemus. Et ꝓpter eā
dem cām alij cerei eccl̄ie ad miſſam illumi
nantur. Et ſm̄ hoc cerei cathecuminorum
ſunt ſine lumine vſqꝫ dū alij cerei eccl̄ie il/
luminētur. ad notādū ꝙ poſtq̄ ſpūſſcūs
purgauerit corda eoꝝ. ꝛ eos ītroduxerit in
ſocietatē ꝛ vnitatē eccl̄ie. tunc illuminabit
corda eoꝝ. De cereis etiā neophitoꝝ dicetꝰ
in ti. de ſeptē diebus poſt paſcha. Poſt im
merſionē cerei ī q̄buſdā eccl̄ijs ſacerdos ī
ſufflat ī aquā dicēs. Totāqꝫ huius aq̄ ſub
ſtantiā regenerādi ſecūdet effectu. Primo

vt ſicut ī exorciſmo cathecumini ſpūs im/
mūdus īſufflatꝰ. vt ab hoīe recedat vt īfra
dicetur. ita ꝛ ī exorciſmo aq̄ vt ab ea expel
latur ꝛ adīpleatꝰ qd̄ dn̄s īquit. nūc p̄nceps
mūdi huiꝰ eijcietꝰ foras. Scd̄o vt ītelligat
ſathanas quātꝰ hētꝰ ꝙ tā leuitꝰ vicꝫ p ſuauē
exufflationem pōt expelli. Tertio vt ſacer
dos oñdat quali ignominia dyabolus di/
gnꝰ ſit ab aq̄s expelli. Inſufflat autē ſacer
dos ter. qꝛ ſpūſſctūs tria ī baptiſmo opa
tur. a vicijs purgat. v̄tutibus ornat. ꝛ tan
dē p̄mio eterno coronat eos ī q̄bus fit hec
īſufflatio. vt dicetꝰ vbi de imūdi ſpūs ex
pulſione agetꝰ. Poſt exufflationē mūitꝰ aq̄
iterato crucis ſignaculo p īuocationē ſcē
trinitatis ne habeat ptātē dyabolus ad eā
amplius redeūdi. Poſtremo fit admixtio
chriſmatis ī aq̄ ſicut dcm̄ ē. vn̄ dr̄ ī burcar.
libro. iij. Bn̄dicimus fontes baptiſmatis
oleo vnctionis. Et auguſtinꝰ eiſdem v̄bis
vtēs ſubijcit ꝙ hoc magis tacite ſiue ſine
ſcriptura ac miſtica rōe introductū ē q̄ꝫ per
aliquā ſcripturā. Per huiꝰ modi ḡ admi/
xtionē vnio xp̄i ꝛ eccl̄ie ſignificatꝰ. Nā criſ
ma ē xp̄s. aqua pp̄ls. Et dr̄. Sācīficetꝰ fons
iſte ꝛc. Ex q̄bus v̄bis ad q̄d fiat admixtio
ſatis datur ītelligi. Et nota quattuor eē ge
nera aque bn̄dicte ꝓut in quarta pte dictū
eſt. vbi agitur de aque benedicte expſione

Quinto loco eſt de baptiſmo dicē/
dum. De ſcrutinijs vero que p̄ce
dunt baptiſmū ſolennē ꝛ de mul
tis ad baptiſmū pertinentibus dictum eſt
ſub quarta feria tertie hebdomade q̄dra/
geſime. Prenotandum igitur eſt ꝙ baptiſ
mus grece interpretatꝰ vnctio latine vel lo
tio. Baptiſmus q̄dem p aquā cōfertur vt
res inuiſibilis p illud viſibile elementum
cōferatur ſup quo ſpūſſanctus in p̄ncipio
ferebatꝰ. Sicut enī aqua viſibiliter corpus
purgat exterius. ita baptiſmus latēter ani
mam. Vn̄ auguſtinus. aqua corpus tāgit
ꝛ mentē abluit. Et eſt notanduꝫ ꝙ pagani
ſiue gentiles circa fontes templa ſua face
re ſolebant. vel ſaltem ibi ſemp aquaꝫ ha/
bebant p cuius aſperſionē purificari cre/

debant. ⁊ inde delubra vocabātur q̄ſi pu-
rificantia ⁊ ita quodāmodo figuraliter ad
baptiſmū tendebāt. nos vero ab eoꝝ con-
ſuetudine baptiſma nō ſumpſimus. imo
a tribus q̄ in veteri teſtamēto fuerūt. ſcꝫ a
catadiſmo. i. a diluuio. ⁊ a mari rubro: ⁊ a
iordane q̄ baptiſmi figura fuerūt. Baptiſ
ma dn̄s inſtituit cū de latere ſuo ſanguinē
⁊ aquam ꝓduxit quē poſtea quaſi lege edi
ctali ſanciuit. d. Niſi q̄s renat' fuerit ex aq̄
⁊ ſpūſctō nō ītrabit in regnū celoꝝ. Et ip̄e
dn̄s baptiſatus ē in ſua paſſione vn̄ īquit
Baptiſmo habeo baptiſari quo coartatoꝛ
vſq₃ dū ꝑficiatur/ Fieri debet baptiſmus
in aqua. q2 illa copioſius inuenit᷑. ⁊ hāc ſpi
ritus ī ꝑncipio fouiſſe legit᷑. ⁊ q2 ſordes ab
luit. ſitim cōprimit. imaginē reddit. ſicut
cantat᷑ de narciſſo. ignē extinguit. ſic ī ba
ptiſmo a peccatoꝝ ſorde lauamur. a fonte
vite potamur. imaginē ꝑditam reſtaura-
mus. vn̄ ignis penarū extinguit᷑. Debꝫ au
tem aqua eē viua ⁊ pura: poſſet tamē etiā
fieri in reſoluta. ſiue a niue. ſiue a glacie. ſi
ue de lachrimis terre. ſiue etiā ex īſtitutiōe
victoris pape p̄mi in mari. ſiue in flumīe.
ſiue ī lacu. ſiue in fontibus. Nō aūt lꝫ bap
tiſare in aqua cōdita. vt ī ceruiſia. vel me-
done. nec etiā ī aliquo liquore. vt vino vel
oleo. Sed ſi ali' liquoꝛ aque admiſceat᷑ bn̄
fit ibi baptiſmus: dūꝫ tamē aqua p̄ualeat.
quotidie eīn mari nouus liquoꝛ vel ſputū
vel vrina additur. ⁊ tamē ibi baptiſatur.
aliq̄ tamē cōtradicūt/ Porro tamē ſm ca-
nonicā traditionē ſolēne baptiſma ī duo-
bus dūtaxat ſabbatis celebrat᷑. vicꝫ in iſto.
⁊ pēthe. quare ī iſto p̄miſſum ē. In ſecūdo
q2 ſpūſſctūs ī die pēthecoſtes donat᷑ nob.
ꝑ quē facta ē remiſſio pctōꝝ vt dicet᷑ ibi.
alio vō tpe nō licet baptiſare niſi neceſſita
tis cā q̄ ē quadruplex/ Prima ē cā muniti
onis vt ſi rex obſidet aliquā ciuitatē vl' opi
dum. tūc eīn pueri illius loci baptiſare de
bent ne in baptiſati decedāt/ Scd̄a ē genti
lium ꝑſecutio/ Tertia naufragiū/ Quarta
egritudo. pōt tamē egritudo hic large acci
pi ꝓ īfirmitate nature q̄ facile diſſolui pōt
ita q̄ neſcimus diē neq₃ horaꝫ. ⁊ ob hanc
cāꝫ ſingulis diebus ⁊ horis fit baptiſmus
nō ſolēnis. ſolēnitas tamē baptiſmi ſaltē
in paucis ad p̄miſſos duos dies ꝓpter ſi-
militudinē ⁊ memoriā reſeruat᷑. Greci vō
baptiſmū celebrare ſolēt in ep̄hia. ꝓ eo q̄
tūc fuit dn̄s baptiſat' ꝑut ſub dicto feſto
dictum ē/ Celebrari etiā dꝫ baptiſmus ſolē
nis hora nona. vt dicet᷑ ſub ſabbato pēth.
Sciēdū aūt ē q̄ baptiſandus cū p̄mo ad
eccl'iam venit p̄uſq₃ īmergat᷑ īterrogatur
vtrū abrenūciet dyabolo ⁊c. qd̄ poti' vſu
q̄₃ ꝑ aliquā ſcripturā ītroductū ē ſm aug.
⁊ eccl'ia r̄ndet Abrenūcio. Et iterū: vtrum
credat ī patrē ⁊ filiū ⁊ ſpm̄ſctm̄. ⁊ ip̄a r̄ndꝫ
credo. in his aūt duobus de vita ⁊ fide in-
ſtruitur. De vita cū docet᷑ abrenūciare dya
bolo ⁊ oībus pōpis ſiue opibus eius. De
fide cū docetur credere ī trinitatē. ⁊ ꝓpter
hec due fiunt ei cōſequēter vnctiones. ſ. in
ſcapulis ⁊ ī pectore. Id̄ aūt fit huiōi īterro
gatio ⁊ r̄ſſio vt vacua dom' a priſco habi-
tatore deſerta fide ornet᷑ ⁊ dei habitatio ꝑ
paretur. Aug. dicit q̄ etiā fiūt hec iuxta ſal
uatoris imperiū: q̄ ad p̄em in celū aſcēſu-
rus diſcipulis ſuis. i. ap̄lis dixit Eūtes do
cete oēs gētes baptiſantes eos in noīe. p.
et. f. ⁊ ſ. ſ. Interrogat᷑ etiā ſi credat in ſanctā
eccl'iam. remiſſionē pctōꝝ. ⁊ carnis reſurre
ctionē. Non tn̄ ſm ip̄m augu. eo modo in
terrogamus vt quō in deū credimus: ſic ⁊
in ſanctā eccl'iam catholicā credamus. ſed
ꝓpterea ſancta ⁊ catholica eſt q2 recte cre-
ditur in deū. Non ergo dixim9 vt ī eccle-
ſiam quaſi in deū crederetis: ſꝫ vt in eccl'ia
ſancta ⁊ catholica ꝯuerſantes in deū crede
retis. crederetis etiaꝫ reſurrectionē carnis
que futura ē. Innuit g̊ aug. ex p̄miſſis ver
bis q̄ ꝑpoſitio in. repetit᷑ dū dī. in ſanctaꝫ
eccl'iam. ⁊ ſenſus mutat᷑. de quo dictū ē in
quarta parte ſub ti. d̄ ſimbolo. Planioꝛ tn̄
intellectus eſt vt ꝑpoſitio ip̄a ꝑmittat᷑ nec
repetat᷑. vt ſit ſenſus. Credo eccl'iam catho
licā. i. fidē catholicā tenentē eſſe ſanctā. i. iu
ſtam ⁊ bonā. vel eccl'iam ſanctā. i. ſctificā-
tam ⁊ firmatā ⁊ ſemꝑ perſeueraturā: ita q̄

nunq̃ deficiat. vel credo ſanctā ⁊ catholicā
ecc̃liam eſſe vnā ⁊ in vnitate ꝯſiſtere. Pa
trinus aũt ꝓ baptiſando īterrogať vt iam
dicet. Poſt interrogationē ⁊ reſponſionē
ſacerdos ter in faciē baptiſandi exufflat.
ad notandũ ꝙ ſeua poteſtas. i. malignus
ſpũs ab eo exufflať. i. exufflando expelliť
ſeu in ꝓxīo expellēda ſignificať: vt ꝑ piuꝫ
ſacerdotū miſteriuꝫ ſpũi ſctō cedat fugiens
ſpũs malignus. Hīc etiā ait aug. Paruu-
li exufflanť ⁊ exorcizāť. i. īcrepāť ſeu adiu-
ranť vt expellatur ab eis dyaboli ptās ini
mica q̃ d̃cipit hoīeꝫ vt poſſideat hoīes. Hec
aũt exufflatio ſiue exorcizatio. ⁊ ſi nō ꝓſit
aliquid ad vitam: q2 adhuc in eis mors re
manet. ꝓdeſt tñ vt inimicus min⁹ eis no-
cere poſſit. Adeſt eñ ſpũſſctũs nō ſolũ ver
bis que dicũť in noīe ſuo verũetiā ſignifi-
cationibus q̃ fiũt in honore ſuo. Et eſt no-
tandũ ꝙ exorciſm⁹ grece. latīe dr̄ adiuratō
vt eſt illud Exi ab eo immũde ſpũs. Cathe
ciſm⁹ aũt ⁊ exorciſm⁹ neophitoꝝ ſũt. ꝓce-
dũt eī baptiſmũ ⁊ magis debēt dici ſacra
lia q̃ ſacra. i. ad ſacm̄ baptiſmi pertinen-
tia vel ꝓludia noui baptiſmi. ſine eis tam̄
pōt eſſe baptiſm⁹. Cathecīſm⁹ vero grece.
latine dr̄ inſtructio. inde cathecizare. i. in-
ſtruere ī ſimbolo ⁊ fidei rudimentis. Ind̄
etiā dr̄ cathecumin⁹ grece. qđ eſt latine au
diēs vel inſtructus. q2 adhuc doctrinaꝫ fi-
dei audit nōdũ tñ baptiſatus ē. lꝫ ſit in fi-
de inſtruct⁹. Qui ⁊ cōpetēs vocať. q2 poſt
fidei inſtructionē ⁊ poſt acceptā ꝑnīam cō
petit gratie xp̄i recipiende. Neophit⁹ v̓o
grece. latīe nouellus ⁊ rudis. vel nuꝑ rena
tus īterp̄tať. Hoc q̃ꝫ ſciēdũ eſt ꝙ ſicut ſunt
ſeptē dona ſpũſſcti. ita etiā ſeptē ſunt dōa
baptiſmi. Primũ eſt ſalis collatio. Datur
eñ ſm̄ Rabanũ ⁊ Bedaꝫ ſal bñdictũ ī os
baptiſandi. vt ꝑ ſal typicũ. i. figuratiuũ ſa
pientie ſale ꝯditus iniq̃tatis fetore careat
i. carere ſignificetur. ne a v̓minibus pctōꝝ
vltra putrefiat: ſed magis illeſus ſeruetur
ad maioreꝫ gratiā incipiendam. Sal q̃ꝫ ſi-
gnificat ꝓ̄ma fidei documenta ſine quoꝝ
condimento inſulſus ē omnis homo. De

quo ⁊ ſale dictum ē in ꝓ̄ma pte ſub ti. de cō
ſecratione ecc̃lie ⁊ altaris. Scdm ē auriuꝫ
⁊ narium cũ ſputo linitio qđ fit ꝓ̄mo exem
plo xp̄i q̃ lutũ cũ ſputo faciens mutũ ⁊ ſur
dum ſanauit. ⁊ oculos nati ceci liniuit. ⁊ ex
puens linguā eius tetigit. ⁊ digitos ī eius
auribus imponēs dixit. Effeta qđ ē adape
rire. Scdo ſm̄ Rabanũ hoc ſacramentuꝫ
idō agitur. vt ꝑ ſaliuā typicā. i. figuratiuam
ſapientie dei. ⁊ ꝑ ſacerdotis tactũ ſapiētia.
⁊ v̓tus diuina ſaluteꝫ eiuſdē cathecumini i
opetur. vt apianť ei nares ad capiendum
odorē noticie dei. vt apiāť ei aures ad au-
diēdũ mādata dī. vt apianť illi ſenſus ī in
timo corde ad rñdendũ ſacerdoti de arti-
culis fidei interroganti. Digiti ergo qui in
aures mittunť ſunt v̓ba ſiue dona ſpũſſcā.
Tertio ꝑ hoc ꝙ aures ſaliua tangũtur. ſi-
gnificatur ⁊ petiť ꝙ doctrina q̃ de ore altiſ
ſimi fluxit ꝑ aures eius intret eiq̃ꝫ ſuaue re
doleat. Saliua nēpe xp̄i. i. dulcedo v̓borũ
ex ore eius defluentiũ ⁊ ipa xp̄i diuinitas
nos ſanat. Quarto etiā nares tanguntur
vt diuinā ſuſcipiāt v̓tutē. ꝑ quā bonum a
malo diſcernāt odorē ⁊ ſanā doctrinaꝫ ſe-
pare valeant a fetore heretice prauitatī. vñ
in ecc̃liaſtico dr̄ Naſus tuus ſicut turris li
bani q̃ reſpicit cōtra damaſcũ. Quinto ad
notandũ ꝙ q̃ꝫdiu ſpm̄ naribus trahet. in ſi
de ꝓcepta manere debet. ⁊ aures vt v̓bis
euāgelicis pateāt ⁊ varias ⁊ īutiles fabu-
las a ſe repellāt. Sexto ſm̄ ambroſiũ ꝓpť
gl̃iam ſiue dignitatē muneris ⁊ opis non
tangiť os: cuꝫ ſaliua. ſed nares. vt bonum
odorē accipiant pietatis eterne. Tertiuꝫ ⁊
quartũ eſt ī pectore ⁊ īter ſcapulas cũ oleo
facta ſignatio. de q̃bus dctm̄ ē in ꝓ̄ma pte
ſub ti. de cōſecrationibus. Quintum ē ba-
ptiſmi ablutio. Circa qđ notandũ eſt ꝙ tri
na fit īmerſio ſeu lotio in baptiſmo in no-
mine trinitatis. ſ. in noīe p. ⁊ f. ⁊ ſſ. quia in
fide trinitatis fit baptiſmus ī qua trina ī-
merſione: triduana dñi ſepultura ſignifi-
catur. fuit eñ tribus diebus ⁊ tribus nocti
bus in corde terre. Trina q̃ꝫ fit immerſio.
q2 in baptiſmo a triplici peccato ſcꝫ cogita

tionis locutionis ⁊ oꝑationis mūdamur.
⁊ a triplici tranſgreſſiōe legis ſcʒ legis na-
ture. legis moſaice. ⁊ legis euāgelice. non
igitur dʒ ꝗs tātū ſemel īmergi: ꝓ eo ꝙ xp̄s
ſemel mortuus ē: debet tñ ſemel tm̄ bapti
ſari. qꝛ tm̄ ſemel xp̄s mortuus ē ⁊ ſepultus
⁊ reſurrexit q̄ tria in baptiſmo ſignificātur.
Et lʒ trina fit īmerſio. tñ vnū ē baptiſma.
Itē qꝛ tm̄ vna ē fides idcirco vnū debʒ eſſe
ſacramentū eius. iuxta illd̓ Una fides vnū
baptiſma. īmerſio etiā fit ī moduʒ crucis.
qꝛ qui baptiſat̄ mūdo crucifigit̄ ⁊ cruci xp̄i
affigitur. Trina q̄ʒ ab aqua eductio tridua
ni tꝑis exp̄mit reſurrectionē. Si tñ ꝗs ita
eger ſit vt nō poſſit ter ſine leſione īmergi.
ſufficit illū aqua aſpergi. vt ꝓbatur multi
pliciter in canone cyp̄iani lʒ quidā illud in
telligāt de aque benedicte aſꝑſione. ſʒ ⁊ ſi
magna corꝑis ꝑs p̄ter caput infundit̄ vel
ſaltem caput baptiſatus ꝗs reputat̄ ⁊ nō
aliter. lʒ ꝗdaʒ etiā ſi ſuꝑ pedē aqua cecide-
rit reputent baptiſatū. Pueris baptiſatis
nomē imponit̄ ī baptiſmo. qd̓ inde eſt. ꝗa
baptiſmus ē vicarius circūciſionis in qua
noīa pueris īponūt ebrei. eo ꝙ tꝑe circūci-
ſionis abrae nomē fuerit īmutatū. cūʒ eñ
p̄us dicebat̄ abrā: poſtea vocat⁹ fuit abraā.
ſed ſi baptiſato obliuione nomē nō īponi
tur: vel forte errore maſculo nomē femine
vel ecōuerſo imponit̄. tenet quidē baptiſ-
mus nec iterabitur. ⁊ nomē in cōfirmatōe
frontis denuo imponet̄. Sextū eſt in verti
ce. i. in ſummitate capitis ſuꝑ cerebrū cum
chriſmate facta ꝓunctio. De quo in prima
ꝑte ſub ti. de cōſecratiōibus dictū ē. Sep-
timū ē in fronte criſmatio de qua infra di-
cet̄. Datur aūt in ꝗbuſdā locis baptiſatis
cādida veſtis in ſignū ſacerdotij. ⁊ quedā
rotūda mittra ī ſignū corone regni vite. qꝛ
ip̄e ē mēbrū xp̄i ꝗ eſt rex ⁊ ſacerdos. Oēs
eñ veri xp̄iani reges ⁊ ſacerdotes dicunt̄.
vñ petrus ap̄ls ait. Uos eſtis gen⁹ electuʒ
regale ſacerdotiū. Reges qꝛ ſeip̄os ⁊ alios
regunt. ſacerdotes qꝛ ſeip̄os dño offerunt
iuxta illud ap̄li. Obſecro vos ꝑ miāʒ dei.
vt exhibeatis corꝑa veſtra ⁊c̄. Scd̓o chriſ

male ſeu veſtis candida q̄ ſuꝑ caput bap-
tiſati imponitur: ſignificat ſm̄ Rabanum
interioris ⁊ exterioris hoīs caſtitatē ⁊ ino-
centiā ⁊ puritatē criſtianā quam poſt ab-
lutas veteres maculas ſtudioſe ſeruare
debet. iuxta illd̓ Omni tꝑe veſtimēta tua
ſint candida. Tertio renati albis induunt̄
veſtibus ad deſignandū miſterium eccl̓ie
reſurgentis. Deſignat̄ eñ ꝑ hoc corporuʒ
⁊ aīarum futura reſurrectio gl̓ioſa: ⁊ etiaʒ
reſurrectio a peccatis atqꝫ angelicus nitor.
Recte igit̄ baptiſati albis vtūtur veſtibus
vt quoꝝ p̄ine natiuitatis faciem vetuſti er-
roris pannus fuſcauit. habitus ſcd̓e rege-
nerationis p̄ferat gl̓ie indumentū. Unde
veſtis ip̄a duplex ē quaſi ī modū cape ma-
nicate qꝛ ſancti duplicia. ſ. beatitudineʒ et
gl̓iam poſſidebūt. Ip̄e aūt veſtes ſunt ſto-
le albe. de ꝗbus dī. Et date ſunt illis ſingu-
le ſtole. ſtole eñ baptiſmū. palme v̓o triū-
phum īſinuāt. Quarto hec alba veſtis cor-
pus: ip̄e v̓o albatus aīam ſignificat. In ꝓ-
uincia narboñ. hec alba veſtis linea in ſui
ſummitate cuʒ filo rubeo ſuꝑſuit̄ aut alia
varietate īſignit̄. quādam quodāmō p̄ten-
dēs coronā. Nēpe alba veſtis innocētie ſto-
lam q̄ nobis ī baptiſmo redditur ſignifi-
cat. rubeā fimbria q̄ ſuꝑſuit̄ xp̄i paſſioneʒ
ꝑ quam baptiſmi ſacramētum īpl̓etur de-
ſignat. coronā pretēdit ī ſignum corone re-
gni vt p̄miſſum ē. Rurſus id̓ criſmale can-
didū filo rubeo īſignitū baptiſatis dat̄ vt
ſint ſoliciti ſeruare candorē v̓tutum queʒ
in baptiſmo ꝑ paſſionem dñi rubricatum
receperunt. iuxta illud Quare rubrū ē ve-
ſtimentū tuū. Uñ ī apoc̄. Beatus ꝗ cuſto-
dit veſtimenta ſua ne nudus ābulet. Sa-
ne albati ſeu neophiti huiuſmodi albam
veſtē ꝑ ſeptē dies portāt. qꝛ hoc tꝑe quod
ſeptē diebus agit̄ īnocētiā ꝑ bona oꝑa ex-
ercere oportet. iuxta illud qd̓ ait ſalomon.
Omni tꝑe veſtimenta tua candida ſint. et
oleū de capite tuo non deficiat. In octaua
v̓o die illam deponūt. qꝛ in etate quā dies
octaua ſignificat ab omni oꝑe vite p̄ſentis
ceſſabim⁹. tunc eñ adueniēte veritate oīs

figura ceſſabit. que per candidam veſtem innuitur. nā tunc erimus vtroq3 homīe. i. anima ⁊ corpe gl'ioſi. Rurſus hec veſtis cādida corpus ſignificat qđ omī tp̄e vite nr̄e qđ ꝑ ſeptenariū agit' mūdū ſeruare ꝯuenit. in fine v̄o vite nr̄e illud deponimus aliđ gl'ioſum reſumpturi qđ erit in octaua etate. Merito ergo illam ſeptē diebus ſeruamus ⁊ in octaua deponimus. vñ ſalomō. Da partē ſeptimā ⁊ octauaʒ. ſeruat' aūt hec alba veſtis de ſabbato ī ſabbatū qñ ī ſabbato ſancto vl' pēthe. baptiſati ſunt. ad notandū qꝛ ſi mūditiā corpis ſeruauerimus de ſabbato pectoris tranſituri ſumus đpoſitis corpibus ad ſabbatū eternitatis. ⁊ exuit' in alio ſabbato. ad notādū qꝛ aīa illius đ corpe exiēs ſabbatū. i. requieʒ īueniet ſi ei⁹ veſtis fuerit alba. Pari aūt rōne ꝯfirmati ſiue in fronte criſmati vſq3 ad ſeptimā dieʒ lauari nō debēt. Cū eñ eccl'ia tāto tp̄e celebret aduētuʒ ſpūſſancti ſup ap'los. merito vnuſqſq3 ſpiritūſctm̄ accipiēs tanto tp̄e celebrare debet illius aduentū in ſe ſingulos dies pro ſingulis donis celebrādo. hec autē veſtis vni impoſita alteri pōt īponi ſi neceſſe fuerit ꝓut iā de pāno quo caput ꝯfirmati alligat' dicet'. aūt quis melius ſit nouam hēre. In q̄buſdā etiā locis baptiſatis dāt' calciamenta. q̄ ſunt dñice mortis inſignia vt exēplo eius q̄ ꝓ nobis paſſus ⁊ mortu⁹ eſt. carnē ſuā vicijs ⁊ ꝯcupiſcētijs mortificet baptiſat⁹. Dat' aūt cādela illūiata in manu baptiſati. vt cū dñs ad nuptias venerit ſit ſemꝑ paratus ei in aula celeſti occurrere cū lūinarijs v̄tutū ⁊ bonoꝝ opū. De cereis etiā neophitoꝝ ſup dictū eſt. Sane legit' in canōe g̃gorij. qꝛ iudeis baptiſandis. xl. dieꝝ abſtinētia indicēda eſt ⁊ ſi poſtq̄ baptiſati ſunt apoſtatauerint: cogendi ſunt fidem ſeruare. ⁊ filij quos circūciderīt ab eorū ꝯſortio ſeparent'. Serui v̄o eoꝝ circūciſi ab eis ꝓ iniuria corpis ſui libertati tradāt' ⁊ in ꝯcilio agathēñ. ſtatutū eſt qꝛ iudei baptiſandi q̄ de facili ad vomitum redeunt. noueʒ mēſes ſint p̄us inter cathecumīos. Eger aūt ſicut ait cyprianus baptiſari pōt. mortuus vero non. nec eucariſtia ſibi dari ſicut legitur in burcardo. li. iiij. c. cauendū eſt. ⁊ī li. v. ca. idem placuit. ſed ſicut ī eodeʒ li. iiij. c. ſubito legit'. ſubito ob muteſcēs ſic. ſi tamē volūtatis ꝑterite teſtimoniū v̄bis habet. aut ꝓn̄tis in ſuo nutu. ꝑgnans vero mulier ſi baptiſet' nō ītelligitur ſcđm Iſidorum ꝑtus baptiſatus in vētre. qꝛ q̄ adhuc natus ſcđm adam nō eſt: ſcđm xp̄m regenerari nō pōt nec dici regeneratio in eo pōt in quo generatio nō preceſſit: baptiſandus ē eſt qui ex baptiſato naſcitur. Tenēdum aūt eſt qꝛ diſcipuli ⁊ ap'li baptiſati fuerint. qui etiā alios baptiſabāt. ꝓut dicet' ſub pēth. qđ de iohāne ſpāliter hieronimus atteſtatur. ⁊ auguſtinus de paulo. Itē ſtatutū eſt in concilio cartagiñ. qꝛ mulier aūt quis docta baptiſare nō ꝑſumat niſi neceſſitate vrgēte. Rurſus in cōcilio lugduneñ. ſtatutū eſt vt q̄ ꝑ tercij in mortis neceſſitate cū veteri criſmate baptiſauerit đponat'. In cōcilio ilerdeñ. ſtatutū ē vt oīs p̄sbit' q̄ fontē lapideū habere nō pōt. vas ꝯueniēs ad h' ſolū offm̄ habeat qđ extra eccl'iam nō deportet'. Debet igitur fons eſſe lapideus. nam ⁊ de ſilice aqua in baptiſmi p̄ſagiū emanauit. ſed ⁊ xp̄s q̄ eſt fons viuus eſt lapis angularis ⁊ petra. Hoc aūt notādum eſt qꝛ ꝑ circūciſioneʒ delebatur olim originale. ⁊ nūc ꝑ baptiſmū ꝓut ſub ti. de circūciſione dictum eſt. iđ autē originale pctm̄ oīb⁹ nocet. qꝛ qñ adam peccauit nōduʒ aliquis ex eo fuerat materialiter ꝓſeminatus. ipſum autem originale peccatuʒ in ipā anime infuſione contrahitur. quia tunc tres principales vires anime debilitantur. ſed cum originale peccatum contrahatur ſolum ex carnis corruptione quare ei imputat' anime. reſpondeo. quia anima condelectatur carni. vel melius. vt ibidem quedā digna retributio notetur. Anima eñ primi hominis p̄us peccando carnem ipām corrupit. Unde modo corruptio carnis animas corrumpit. Circa baptiſmi formam notā duʒ ē qꝛ ſicut ait alexāder papa. iij. Si quis puerum ter merſerit in nomine patris ⁊ filij ⁊

filij et ſpūſſcti amen. ⁊ nō dixerit. Ego ba-
ptiſo te in noīe patris ⁊ fi. et. ſſ. non ē puer
baptiſatus. ſed ⁊ ſi īmerſerit ter pueruꝫ ni
hil dicens baptiſatus nō eſt. Verū tēpo-
re aploꝝ baptiſando nil aliud dicebaꝛ ni-
ſi baptiſo te in noīe trinitatis. ⁊ ita explici
te dicebant. vel etiaꝫ implicite vtpote. In
nomine dn̄i noſtri ihu xp̄i. ⁊ baptiſabant
in ſtagnis ⁊ fluminib⁹. ſed beatus clemēs
ſcd̄s a beato petro ex ip̄ius doctrina vncti
onem olei ⁊ criſmatis addidit. Poſtea leo
pa. damaſus. ⁊ ambroſius. exorciſmos et
benedictiones ⁊ ceteras ſolennitates adie
cerunt. Baptiſmi autem forma non viciaꝛ
ſi quid in ea ſuperflue ponitur. vt ſi dicaꝛ.
Baptiſo te in noīe patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſcti
⁊ dyaboli. vel arma virūq; cano. vel ſi ꝗd
p̄mittitur forme. vt ſi dicatur arma virūq;
cano. ⁊ ego baptiſo te ⁊c. Si vero aliquid
interponatur. vt ſi dicatur Ego baptiſo te
⁊ deus eſt in nomine patris ⁊ filij ⁊c. dicūt
ꝗdam nō eſſe baptiſatum. alij vero cōtra.
Si aūt ordo verboꝝ forme muteꝛ. vt ſi di-
catur. Baptiſo te in noīe filij ⁊ patris ⁊ ſpi
ritus ſſan. dicūt ꝗdam non eſſe baptiſatum
quia ordo v̾boꝝ deforma eſt. Si v̾o mora
naturalis ⁊ compendioſa interponaꝛ pu-
ta reſpirando tuſſiendo vel ſcreando non
obeſt. Ceterum forma ip̄a ꝓnunciari pōt
litteraliter ⁊ vulgariter. grece ⁊ latine ⁊ ar-
menice. Idem em̄ ſunt effectus licet voces
non ſint eedem ſc̄m ariſtotelē. Vn̄ grecus
huc veniēs baptiſat in lingua greca. ⁊ ecō
uerſo. quia apoſtoli loquebātur varijs lin
guis. Hinc eſt ꝙ ſi quis dicit Baptiſo te in
nomine genitoris. ⁊ nati ſiue geniti ⁊ ſan-
cti flaminis baptiſatus eſt. Bene enim fit
baptiſmus ſub nominibus ſinonimis: ſꝫ.
ſi dicatur mergo te in nomīe patris ⁊c. nō
eſt baptiſmus. q̄ꝛ illud v̾bum mergo non
eſt ſinonimū cum illo v̾bo baptiſo. non fit
etiam baptiſmus ſi dicatur baptiſo te ī no
mine trium ꝑſonarū. vel in noīe trinitatis.
vel in noīe xp̄i. vel ſi baptiſauerit ī tribus
p̄ncipijs. aut tribus filijs. aut ī trib⁹ para
clitis. vel ſi omittatur aliqua de tribus ꝑ-
ſonis / puta ſpūſſcti vl' filij. vel patris. ſed
etiā ſi diceret. in noīe paternitatis ⁊ filiati
onis ⁊c. nō eſſꝫ baptiſmus. Item ſi omitte
retꝛ hꝫ ꝓnomē ego / dicēdo. baptiſo ⁊c. tenet
quidē: q̄ꝛ ꝓnomē illud ſubintelligiꝛ. vnde
nō deeſt. Sed etiā ſc̄m zachariā papā: ſi ſa-
cerdos ſimplicitate duct⁹ / nō intēdēs erro
rem introducere dixerit Baptiſo te in no-
mine patria ⁊ filia ⁊ ſpūſctā. baptiſm⁹ nō
viciaꝛ / ſi vero dubitaꝛ de aliq̄ vtruꝫ ſit ba
ptiſatus vel nō. ſtatuit Alexāder papa ter
tius ꝙ baptiſeꝛ ſub hac forma. Si es bap
tiſatus nō te baptiſo ſed ſi nōdū baptiſat⁹
es: ego baptiſo te in noīe pa. ⁊ fi. ⁊ ſſ. amē.
Ad hoc ſi infans nō pōt totus naſci: ſꝫ ſo-
lū caput illud baptiſeꝛ p⁹ uſq; moriaꝛ. Sꝫ ſi
mꝛ in partu moriꝛ incidaꝛ ⁊ / infans viu⁹
de vētre extrahaꝛ ⁊ baptiſeꝛ. Circa patri-
nos qui in baptiſmo ⁊ confirmatione ne-
ceſſarij ſunt / dicēdū ē. ꝙ vbi infans fari vel
credere neſcit. patrinus īterrogaꝛ ⁊ reſpō
det pro eo. ⁊ in eius fide ⁊ ꝓfeſſiōe baptiſā
dus ſaluatur. Qd̄ etiā ſc̄m yſidoꝝ in egroto
ſurdo ⁊ muto baptiſandis ꝯtingit. nā etiā
legimus ſyropheniſſam mulierꝫ veniſſe
ad ihesuꝫ ⁊ rogaſſe ꝓ filia ſpm̄ īmūdū ha
bēte: ⁊ illam ad preces matris ſaluataꝫ fu
iſſe. Augu. q̄ꝫ aſſerit ꝙ rūſio ip̄ius patrini
ad celebritateꝫ. i. ſolennitatem pertinet ſa
cramenti. q. d. nō ad neceſſitatē. Paruulū
em̄ non fides illa que in credentiū volūta
te ꝯſiſtit. ſed fidei ſacr̄m fidelem facit. vn̄d
fidelis vocatur nō rem ip̄am mente obnu
endo. i. ꝓfitendo. ſed ip̄ius rei ſacramētuꝫ
recipiendo. ſicut ergo paruuli alieno erro-
re damnati fuerant / ſic ex aliena ꝓfeſſione
ſaluari poſſe neceſſe eſt. ⁊ cū illi ad ītelligi
bilem etatē ꝑuenerint / debent patrini inſi
nuare illis ꝓfeſſionē quā pro eis fecerunt
Porro ſacerdos baptiſans ⁊ epūs confir
mans ſe illis obligant ꝙ de eis curā ſpālē
gerant. Qꝛ tn̄ ip̄e nō oībus pōt curā ſpālē
impendere. idcirco patrino committit qui
ſe pro iſto fideiuſſoreꝫ conſtituit. ꝙ renatū
docebit orationē dn̄icaꝫ ⁊ ſimbolū fidei / q̄
quilibet xp̄ianus adultus ſcire teneꝛ. vel ī

lingua latina ſvl' materna. ꝛ ſi patrinus fi
liolū docere neglexerit: grauiſſime peccat.
Itē iuxta auctoritatem Leōis pape vnus
tm̄ debet eſſe in baptiſmo. ꝛ vnus ī ꝯfirma
tione patrinus ſiue vir ſiue mulier. ꝛ hꝰ ꝓ
pter pericula que ꝯſueuerunt contingere ī
ꝯiunctionibus matrimonialibus. In qui
buſdā tm̄ eccl'ijs ꝯtraria ꝯſuetudine hoc d
rogatū eſſe videt'. ꝛ hoc iō. qm̄ ſi veniat in
dubiū de aliquo vtrum ſit baptiſatus vel
nō q̄to plures ſūt patrini ꝛ teſtes baptiſ
mi. tāto fortius dubiū excludet'. ꝛ tāto plu
res ad īſtruēdū filiolū ſe ꝯſtituūt d̄bitores
Itē ſm canonē in cathecismo ꝛ in baptiſ
mo ꝛ ī ꝯfirmatiōe vnus ꝛ idem patrinus
ſufficere poteſt vbi neceſſitas cogit. alios
ſingulos ſinguli ſuſcipiāt. Uerū baptiſatis
ſeu ꝯfirmatis patrinoꝝ pfidis cui nō ꝯſen
tiūt nō obeſt. Cū igit' patrinus filiolū īſtru
ere teneatur. ꝛ in fide ipſius baptiſandus
ſaluetur nullus debet patrinus effici niſi
ſciat dn̄icā orōnē ꝛ ſimbolū. in q̄bus ipſe te
netur filiolū ſuū inſtruere cū ſit fideiuſſor
fidei illius ꝛ eum dꝫ cuſtodire ꝓ poſſe ne a
fide ꝛ iuſticia deuiet. caſtitatē cuſtodiat. iu
ſticiā diligat. ꝛ teneat charitatē. vt potere
ſpōſurus in die iudicij de omi exceſſu illiꝰ
Sūt āt q̄ttuor gn̄a pſonaꝝ q̄s eccl'ia nō ſu
ſcipit ī pꝛinos. Primū genus ē monachus.
abbas. abbatiſſa. moniales. ꝛ hmōi. Scḋꝫ
genus ſunt īfideles. Tertiū illi q̄ nōdū ſūt
ꝯfirmati q̄ alios nō pn̄t tenere ī baptiſmo
vel confirmatione inſtruere. Nō em̄ vere de
bent vocari fideles. Un̄ nec veri teſtes eſſe
poſſunt. Quartū genus eſt vir ꝛ vxor ſiml'
niſi ꝑus ābo votū emiſerint caſtitatis. Si
em̄ ambo eundem pueꝝ de fonte leuarent
ſpūales pr̄es eiuſdē fierēt. vn̄ vlterius car
naliter cōmiſceri non deberent. Nec etiaꝫ
vt aiunt quidā aliquis de ſacro fonte leua
re debꝫ aliq̄s de ſua ꝯſanguinitate ꝑ ſertiꝫ
filiū ꝓꝑū. vel filiā vel vxoris. vel ecōuerſo
qꝛ charitatis dilectio ꝑ baptiſmū ꝓpaga
ri debet. Baptiſmi ſolennitate completa:
itur ad fontes cū triplici letanis ꝛ iride. qꝛ
āte baptiſmū ꝛ poſt letanie circa baptiſte
rium paguntur pro eo ꝙ in apoc. legitur.
Iris erat ī circūitu ſedis. Iris vt beda ait
q̄ fit ſole irradiante in nubes. ꝛ que poſt di
luuium fuit ꝓpiciationis indiciū ſignifi
cat intercessione ſanctoꝝ ſedes eccl'iam ſi
gnificat. nubes ſunt viri ſancti. iuxta illud
Eſa. Qui ſunt hi q̄ vt nubes volant. q̄ ān
aduētū xp̄i ꝛ poſt deuotiſſime ꝓ eccl'ia ora
uerunt ꝛ orāt. Fit aūt hec letania circa fon
tes vſq꜡ ad Sāncte iohēs baptiſta ora ꝓ no
bis. eo ꝙ ipſe ꝑmus īuenit vel docuit bap
tiſma. Deinde ſimiliter cū trina letania re
ditur vſq꜡ ad Oēs ſcti orate ꝓ nob. ad oſtē
dendū ꝙ ipſi orāt ꝓ filio baptiſato q̄ mor
tuus fuerat ꝛ reuixit. perierat ꝛ inuentus eſt
vt in vera fide trinitatis pticipet ſacramē
to baptiſmi vel vt deū quē cōfeſſus eſt dili
gat toto corde tota mente ꝛ totis viribus.
Sane ꝯgūtur ī q̄buſdā eccl'ijs ſeptene leta
nie an̄ baptiſmū. qꝛ oramus ſctōs interce
dere ꝓ nobis. vt ſpūſſanctus cuius gr̄a ſe
ptiformis ē veniat ſup aquā baptiſmi. In
alijs agūtur q̄ nedum cathecumini bapti
ſant' vt deꝰ cuſtodire dignet' q̄nq꜡ ſenſus
corpoꝝ eoꝝ ne ꝑ eos illecebris ſecularibus
incitati purificationeꝫ ī baptiſmo acceptā
amittāt. Trine etiā q̄nq꜡ poſt baptiſmum
agunt' vt credulitatē trinitatis ī qua bap
tiſati ſunt. ꝛ quā ꝓfeſſi ſunt toto corde tota
mēte totiſq꜡ viribus diligāt. Quidā etiaꝫ
cātāt letaniā ī eūdo ad fontes ꝓpter ſpem
ꝛ inde redeūdo ꝓpter rem ꝛ ad notādum
ꝙ ſcti orāt ꝓ baptiſandis vt ſacrm̄ vera fi
de pcipiant. ꝛ ꝓ baptiſatis vt in ſacramē
to fidei percepto cōfirmētur. In fine leta
nie fiūt iuxta apl'm petitiones. vt ꝓpicius
eſto nobis dn̄e. ꝛ obſecratiōes. vt ꝑ natiui
tatem tuam libera nos dn̄e. ꝛ poſtulatōes
vt peccatores te rogamus audi nos. Quid
ſignificet cantus poſt baptiſmū dictuꝫ eſt
ſupra vbi de cāticis agitur. Ceterum ī qui
buſdam eccl'ijs ī lectiōibus ꝛ letanijs ſe
nes precedūt ꝛ iuuenes ſubſequūtur vl' qꝛ
ſenex ſeruus ſcꝫ eleazar adduxit rebeccam
vt yſaac iuuenis apprehēderet eam. vel qꝛ
ī baptiſmo iuueneſcit eccl'ia ꝛ renouatur

vt aquile inuentus noſtra. Rurſus in qui/buſdam eccl'ijs dum duodecim lectiones leguntur letanie dicuntur ⁊ earum duodenarius numerus p tres quaternarios clericoꝝ impletur quibus oratur. vt ĩ baptiſandis doctrina capiat apoſtoloꝝ fide trinitatis ⁊ quattuor virtutibus predictoꝝ.

Sexto loco de confirmatione dicamus. Siquidẽ poſt baptiſmũ ſequitur ſpũale ſignaculũ. ſcʒ cõfirmatio. quo pfectio fiat qñ ad inuocationẽ epĩ ſpũſſanctus ĩfundit̃. Baptiſatus autẽ cõfirmari non põt. niſi demũ poſt ſeptem dies poſt baptiſmũ ꝓpter ſeptẽ dona ſpiritusſancti q̃ recipiũtur ĩ baptiſmo. Nam ꝓ ſingulis donis decet dies ſingulos celebrari. Alij dicũt ꝙ ſtatim poſt baptiſmuʒ eſt cõfirmatio inchoanda ꝓpter rõnẽ ſcriptam ſub q̃nta feria cene dñi. vbi agit̃ de olei cõſecratione. Nam clemens pmus ſtatuit vt baptiſatus q̃citius fieri poſſit. confirmetur. q: nõ ẽ pfectus xp̃ianus qui hoc nõ neceſſitate ſed ĩcuria aut volũtate omittit. Hec frontis criſmatio confirmatio dicitur. q: p eam ſpũſſctũs datur ad augmentum ⁊ robur. vñ cũ ceteras vnctiões ⁊ ſimplex ſacerdos valeat exhibere. hãc nõ niſi ſummus ſacerdos. i. epũs debet cõferre. q̃a de ſolis aplis legitur quorum vicarij ſunt epĩ ꝙ p manus impoſitioneʒ ſpm̃ ſctm̃ dabant. queadmodũ actuũ aploꝝ lectio manifeſtat. Cum audiſſent ĩquit apl'i qui erãt hieroſolimis q: recepiſſet ſamaria v̱bum dei: miſerunt ad eos petrũ ⁊ iohãnem qui cũ veniſſent orauerũt ꝓ ipſis vt acciperent ſpm̃ ſctm̃. nõdũ eñ in quẽq̃ illoꝝ venerat ſed baptiſati tantũ erant in noĩe dñi ihũ. tunc ĩponebãt manus ſup illos. ⁊ accipiebant ſpm̃ ſctm̃. cuius aduẽtus p miſteriuʒ vnctionis deſignat̃. q: colũba in qua ſpũſſanctus ſup xp̃m in baptiſmo deſcẽdit ad veſperũ ĩ cataclyſmo reuertẽs ramũ retulit oliue virẽtis. cuius vtiq̃ ſacrm̃ dauid propheta pnoſcens exhilarandam faciem in oleo pdicauit. Arnaldiſte tamẽ pfidi heretici dicẽtes manuũ ĩpoſitionem ſiue cõſolamentum fieri poſſe a quolibet hoĩe bono. obijciũt ad hoc q̃d pmiſſum eſt de eo q̃d legitur in actibus aploꝝ ꝙ ananias ſaulo ⁊ ſimeon ⁊ luci⁹ ſirenẽſis ⁊ manaen barnabe ⁊ ſaulo man⁹ ĩpoſuerũt. q̃ tñ nec apl'i nec epĩ fuiſſe legũtur. Et ex eo ꝙ pdicitur miſerunt ad eos petrũ ⁊ iohãneʒ apparet ꝙ epĩ debent illuc ire vbi ſunt q̃b⁹ ſit neceſſe manus ĩponi cũq̃ illuc venerint orent pro eis dicẽtes. Emitte in eis ſeptiformẽ ſpm̃ ſanctum ⁊c̃. Non eñ diſcipuli dabant ſpiritũ ſanctum. ſed orabant vt veniret in eos quibus manus ĩponebãt. hoc ergo agit epalis cõfirmatio baptiſato. q̃d tutor pupillo Quid eñ ꝓdeſt amplam hereditatem filio relinquere. niſi ipſe vel lex aut pſes illi ꝓuideat de tutore. paraclitus q̃dem ẽ ciuſ conſolator ĩ xp̃o. cuſtos ⁊ tutor q̃ ſuadente dyabolo poſſet ſicut ⁊ pupillus ſuã pdere facultatem. i. baptiſmi vtilitatem ſi hunc nõ haberet tutorem. In cõfirmatiõe ergo totius xp̃iane religionis miſterij plenitudo cõpletur. In baptiſmo nãq̃ p ſpm̃ ſanctum datur remiſſio pctõꝝ. hic autẽ ipſe ſpũs inuitatur vt veniat ⁊ ĩ domũ ipſam quam ſanctificauit deſcẽdere ⁊ habitare dignetur. ⁊ ad epĩ ĩuocationem infunditur. vñ vrbanus papa inquit. Per man⁹ epiſcopalis impoſitioneʒ ſpũſſanctus datur ex quo cor fidele ad prudentiam ⁊ cõſtãtiã dilatatur. vt quis plenus ſit xp̃ianus. Bis ergo inungit̃ criſmate baptiſatus ſcʒ ĩ vertice ⁊ in fronte. naʒ ⁊ ipſis aplis bis fuit datus ſpũſſanctus. Primo in terra quando xp̃s exuſflauit in eos dicens. Accipite ſpm̃ ſanctum. Secundo a celo in die penthecoſtes. ſed ⁊ ipĩ apl'i receperunt ſpm̃ ſanctuʒ in baptiſmo. Non eñ credendum eſt ipos non fuiſſe baptiſatos qui alios baptiſabãt vt premiſſum eſt. Hec ergo duplex baptiſatoruʒ vnctio ſignificat ꝙ ſpũſſanctus datus eſt apoſtolis. ſemel in terra ad dilectionem proximi. ⁊ ſemel de celo ad dilectionẽ dei. Unde ad notandum pulcritudinem donorum ſpiritusſancti. que in confirmatione conferuntur dicitur. Emitte in eum

ſpiritum ſapientie ⁊ intellectus ⁊c̃. he ſunt
veſtes quibus induuntur filij regis. de q̄
bus dictum eſt. Dedit eis poteſtatem fili-
os dei fieri his qui credunt in nomine eius
⁊ de quibus dicit apoſtolus. Quotquot ba
ptiſati eſtis xp̄m induiſtis. Non em̄ habz
xp̄m pro indumento qui donis ſpū̃ſſancti
quibus xp̄s ab ip̄a conceptione ornatꝰ fu-
it: non eſt ornatus. Differt autẽ hec vnctio
que fit in fronte per ep̄m: ab illa que fit in
cerebro ſiue in vertice per ſacerdotem. Pri
mo quia ſm̄ Rabanum in illa ſignatꝛ ſup
baptiſatum ſpū̃ſſancti deſcenſio ad habi
tationem deo conſecrandam. In hac vero
ſignatur vt eiuſdez ſpū̃ſſancti ſeptiformis
gr̄a cum omni plenitudine ſanctitatis ſci-
entie ⁊ virtutis venire in hominẽ declaretꝛ
Secundo differunt. qꝛ per illaz que fit ĩ ver
tice anima xp̄o deſponſatur. p iſtam vero
ditatur ⁊ dotatur. Item p illam oſtendun
tur vulnera eſſe ſanata: p hanc plenitudo
gr̄arum cõfertur. Quod ex verbis vtriuſqꝫ
vnctionis põt perpendi. In collatiõe em̄
illius vnctionis dicit ſacerdos. Deus om-
nipotens pater dñi noſtri ih̄u xp̄i qui te re
generauit ex aqua ⁊ ſpū̃ſctõ. quiqꝫ tibi de-
dit remiſſionem oĩm peccatorum. ip̄e te li-
niat criſmate ſalutis in vitam eternã. His
verbis ſaluatio que eſt in vitam eternam
p hanc vnctionem obtineri oſtẽditur. ſed
hec verba tranſcendit ep̄s in vnctione con
firmationis dicens. Emitte in euz ſeptifor
mẽ ſp̄m̄ſctm̄ tuũ paraclitũ de celis. ſpm̄ ſa
pientie ⁊ ĩtellectus. ſpm̄ conſilij ⁊ fortitudi
nis. ſpm̄ ſcientie ⁊ pietatis. ⁊ imple eum
ſpũ timoris dñi ⁊ conſigna eum ſignacu-
lo ſancte crucis ꝓpiciatus ĩ vitam eternaz
conſigna in quã vt ſp̄m̄ſctm̄ non amittat.
In concilio tholethañ. dĩ qꝫ nullus debet
bis confirmari. ſicut nec rebaptiſari. Poſt
orationem quã cõmuniter dicit ep̄us ſup
omnes cõfirmandos ſi plures ſint. ſingu-
lariter cuilibet frontem linit in modũ cru-
cis criſmate cũ pollice dicens cuilibet ĩ no
mine patris ⁊ filij ⁊ ſpũſſãcti pax tibi. que
ſalutatio fit ad nouum hominẽ q̄ dignius
eſt ſalutari ꝓpter vite nouitatẽ ⁊ q̄ ſm̄ de
um creatus eſt in iuſticia ⁊ in ſanctitate et
veritate. Interim eñ cum erat vetus: non
erat ſalutandus. ſed tantũ erat ꝓ eo oran-
dum. Ideo autem fit in moduz crucis ⁊ cũ
criſmate. ſicut ⁊ omnia criſmata cuz crucis
figura pficiuntur. vt appareat qꝫ eſt illius
p cuius crucem redemptus eſt. ſine quo ſi
gnaculo nõ oportet nos ante deum preſen
tari. qđ fit cum pollice quia ille in conſecra
tione pontificis eſt ad hoc ſpãliter cõſecra
tus. vel quia omne datum optimũ ⁊ omne
donũ perfectum deſcendit a patre luminũ
Ideo in fronte. quia ibi melius ⁊ citius vi
detur. vt ſic exterminator angelus videns
eum hoc ſigno munitũ ad ſe nõ ptinere p-
trãſeat. ſicut ptranſiuit domos hebreoruz
in egypto vbi vidit vtrũqꝫ poſtem linitum
ſanguine agni ⁊ excuſſit p̃mogenita egip-
tioꝝ in domibus vbi hoc ſignũ non erat.
Quid em̄ ẽ ſanguis agni niſi fides paſſio-
nis xp̄i. vterqꝫ poſtis h̊ ſanguine linitꝛ cuz
fidẽ paſſionis xp̄i in corpore ⁊ mẽte geſta-
mus. ĩ corpore p miniſteriũ. in mẽte p effi-
caciã. Ideoqꝫ fit in fronte. qꝛ pfectoꝝ eſt nõ
in occulto ſed ĩ manifeſto xp̄i nomẽ ſemp
habere. Hinc ẽ qꝫ iohãnes ap̄lo ait. Vidi
ſup̃ mõtem ſyon agnum ſtantem. ⁊ cuz eo
centum quadraginta quattuor milia habẽ
tes nomen eius ⁊ nomẽ patris eius ſcrip-
tum ĩ frontibus ſuis. Stare em̄ ⁊ in mon-
te ⁊ cũ agno ſtare pfectoꝝ eſt. ⁊ pfectio ĩ cõ
firmatione datur vt p̃miſſum eſt. Melius
q̊ ĩ frõte inſigitur. ĩ quo ſummus põtifex
laminam aureã figebat in qua ſcriptũ erat
ineffabile nomẽ dñi. ⁊ vt baptiſatus libe-
re cõfiteatur quod credit. quia corde creditꝛ
ad iuſticiam. ore aũt cõfeſſio fit ad ſalutem
memor eius quod dñs ait. Qui me confeſ-
ſus fuerit coram hominibus ⁊c̃. Subſeq̄n
ter ep̄s cõfirmatum pcutit ĩ faciem. Prio
vt tenaciꝰ memorie teneat ſe hoc ſacramẽ-
tum recepiſſe. Secundo quia hoc ſacramẽ
tum p̄atur baptiſato ad robur fidei. vt pre
miſſum eſt. vt vicz ſit ita fortis in fide ĩ ba
ptiſmo ſuſcepta. qꝫ vlterius coraz quocũqꝫ

confiteri nomen xpi non erubeſcat/Tertio
hec percuſſio repreſentat manuū īpoſitio
nem qm̄ apoſtoli per manus impoſitionē
confirmabant/Quarto ad terrendum ma
lignum ſpūm vt fugiat ⁊ ne redire audeat.
ſicut fecit beatus bn̄dictus liberās per ala
pam monachum qui a maligno ſpū vexa
batur. vt legitur in dialogo gregorij libro
ij.ca.xxxij. Duo ergo facit epūs/ Primum
ꝙ eum vngit ī fronte. Secundum ꝙ percu
tit ipm in faciem. vnctio ſignificat augmē
tum gratie ꝗ̄tum ad actus audaces aggre
diendi ea que ptinent ad fidem. Percuſſio
vero fit ne vlterius confundatur aut time
at confiteri nomen xpi quaſi dicat epūs con
firmato. Ita ſis fortis. vt quicūꝗ ſic te per
cuſſerit vel quocūꝗ alio modo tibi cōfuſio
nem fecerit. ꝓ eo quia xpi fidem confiteris
tu in his omnibus nō erubeſcas. percuſſi
enī ī facie erubeſcere ſolent. Similiter etiā
fit alicubi ⁊ ꝓpter eandem cām militibus
nouis. Fieri pōt confirmatio ī campo. me
lius tamē fit in eccl'ia. aut in atrio eccl'ie. vt
in burcardo libro. iiij. ca. epūs/In concilio
aurelian̄. ſtatutum eſt vt ſacramentum cō
firmationis a ieiunis ⁊ iuuenib' pfecte eta
tis. puta duodecim vel quindecim annoꝝ
ſeu adultis monitis prius peccata cōfiteri
confiteatur. Hodie tamen ꝗ̄citius poteſt
hoc fiat vt premiſſum eſt/Criſmato autem
aliquo panno albo frons illius circūcīgit'
ne recens vnctio defluat aut deleatur. ⁊ ſe
ptima die deponitur. ſicut ſupra vbi agit'
de baptiſmo dictum eſt. Et in cōcilio belu
acen̄. dicitur ꝙ pannus criſmalis quo ca
put pueri in fronte per epiſcopum vel ī vti
ce per preſbyterum criſmati circuncingit'.
poteſt iterum ſuper alium baptiſatum im
poni/Item non confirmatus non poteſt
alium tenere in baptiſmo vel in confirma
tione nec vir vel vxor. vel conſanguineus:
vel etiam plures teneant confirmandum.
prout in baptiſmo dictum eſt.

Eptimo loco de miſſa huius diei
dicendum eſt. In qua quidem
plura ſunt notabilia. Primo
ꝙ ante miſſam altaria cooperiuntur quod
fit quia iam eccleſia incipit reſurrectionis
preludia celebrare. Magna enim pars
huius officij ad illam pertinet. et in reſur
rectione chriſtus qui per altare ſignifica
tur ſtola corporis indutus eſt. Item mini
ſtri altaris precioſis ⁊ ſplendidis ſunt ve
ſtibus decorati. ad ſignificandum ꝙ neo
phiti ſunt indumentis virtutum ornati.
Item miſſa non cātatur ſolito more. quia
in ea non dicitur introitus qui eſt caput
miſſe. eo ꝙ ille qui eſt caput ⁊ pri̅cipiū nō
ſtrum ſubtractus eſt ⁊ in ſepulcro ſilet. et
nocte reſurrectiōis licet reſurrexiſſet. tamē
a ſuis neſciebatur. Unde cum maria mag
dalena inuenit monumentum vacuum
credidit eum eſſe ſublatum. Hac enim
die vt in vigilia pēthecoſtes ſeruamus an
tiquum eccleſie morem qui fuit ante papā
celeſtinū: ſecundum quem ītroitus ī miſ
ſa non dicebatur. Sed a kyrieeleyſon inci
piebatur. Incipit ergo a kyrieeleyſon of
ficium quod eſt quedā vox leticie. De hoc
etiam ꝙ neophiti ſunt renati. ⁊ rogat ec
cleſia vt dominus eos in nouitate conſer
uare dignetur. Omnia enim que dicūtur
vſꝗ ad euangeliū ad eos referuntur/Se
quitur Gloria in excelſis deo. quod ideo cā
tatur. quia pax data eſt renatis que ab an
gelis nunciata eſt in nocte natiuitatis.
Cū ergo ipſi renouati ſint gratia dei. poſ
ſunt cantare cum angelis/Secundo ideo.
quoniam angeli qui primo illud nato do
mino cantauerunt pro renatis ī baptiſmo
gloriantur. Tertio. quia reſurrectio chriſti
proxima eſt. ideo dicitur ille angelicus can
tus. ⁊ cum ipſis angelis chorus exultat ꝑ
ſonanti melodia. ⁊ campane ſiue ſigna eti
am concrepant. que hactenus fuere muta
Collecta etiam de renatis manifeſta ē. que
eſt talis. Deus qui hanc ſacratiſſimā no
ctem gloria dominice reſurrectionis illu
ſtras. conſerua in noua familie tue proge
nie ſpiritum adoptionis quem dediſti ⁊c.
Cui premittitur Dominus vobiſcum. Et

non pax vobis. vt iaȝ dicet. Similiter epi
ſtola refertur ad eos vicȝ. Si cõſurrexiſtis
cũ xp̃o q̃ ſurſum ſunt querite vbi xp̃s ẽ in
dextera dei ſedens. ad col. iij. c. q. d. Reſur
rexiſtis ĩ baptiſmo a peccatis ſicut xp̃o re-
ſurrexit ab oĩb' infirmitatibus ſuis. ſȝ ad
q̃d debẽt laborare reſurgẽtes niſi vt ea q̃
ſurſum ſunt obtineant. iõ adijcit. que ſur
ſum ſunt ſapite. non q̃ ſup terraȝ. i. celeſtia
nõ terrena vobis ſapiant. ⁊ addit mortui
eñi eſtis ⁊ vita vr̃a abſcõdita eſt cũ xp̃o in
deo. mortui eñi eſtis pctõ. ⁊ mortui eſtis vo
bis vt iam nõ vobis ſed dño viuatis. ſicut
dicit apl's. Viuo ego iam nõ ego. viuit ve-
ro in me xp̃s. Vita aũt vr̃a abſcondita ẽ in
deo iõ q: nõdũ apparet q̃d futuri eſtis ſed
cũ apparuerit xp̃s vita vr̃a apparebitis cũ
ip̃o in gl'ia. ecce ad q̃d debeãt tendere neo
phiti ſcȝ vt ſint ⁊ appareant cũ xp̃o in gl'ia
ad quã repñtandã miniſtri altaris ſolẽnes
veſtes induunt vel vt renatoꝝ ſtolam ĩno
centie demonſtrent. In epl'a ergo baptiſa
ti inſtruũtur. Poſt epl'am ſeq̃tur all'a qđ ẽ
vox angelica ſiue cãticũ angeloꝝ ſicut oſtẽ
dit iohãnes ĩ epl'a dicẽs Audiui quaſi vo
cem turbarũ multarũ ĩ celo dicentiũ all'a,
q: angeli gl'iantur ꝓpter baptiſatos a dy-
aboli ſeruitute ereptos: ⁊ ad fidẽ cõuerſos.
Et dĩ all'a ſine graduali. ad ſignificãduȝ ꝙ
caput nr̃m quieſcit. vbi eñ eſt quies ibi nõ
eſt motus. vbi aũt non eſt motus. ibi non
eſt aſcenſus de gradu in gradu qđ ſignifi-
cat graduale. iõ autem graduale nõ dicit.
q: baptiſati nondũ p opa in v̾tutibus gra
dum fecerunt. Dicitur etiam tractus q̃ ſi-
gnificat pacientiã p quẽ expectare debent
gl'iam ſempiternã. quã ſequẽs ſabbatum
in albis repñtat. ĩ quo ſabbato nõ cãtatur
graduale. q: ibi nõ eſt neceſſarium bonum
opus. nec tract' q: nec pacientia. ſȝ duplex
all'a. p duplici gl'ia ſcilȝ anime ⁊ corporis.
De hoc ſub ti. de ſeptẽ diebus poſt paſcha
dicetur. Et preter morẽ aũ tractũ ponitur
all'a quod eſt quedam vox leticie. ad notã
dum leticiam neophitorum quam habẽt
de ſpũali nouitate. ſȝ q: graues ſunt labo-
res vie. Sequitur tractus qui dicitur a tra
hendo. Ad idem tamẽ inuitantur neophi
ti in verſu alleluya. Et in tractu. vicȝ ad dei
laudem. nam alleluya ſonat Laudate dñȝ
Et in verſu alleluya dicitur Confitemini
domino id eſt laudate dñm. ⁊ addit cauſa
qm̃ bonus eſt in ſe ⁊ in nobis cũ quib' mi
ſericorditer ⁊ benigne egit dimittẽdo pec-
cata in baptiſmo. Et cantatur tono reſurre
ctionis. ſcȝ octauo. ſed quia effectus beni-
gnitatis poſſet eſſe ad tempus. iõ ſubditur
qm̃ in ſcl'm miſericordia eius. Ad idem eti
am inuitantur in tractu ſcȝ Laudate dñm
omnes gentes ⁊c. qm̃ confirmata eſt ⁊c. re-
uera firmatur miſericordia que in eternuȝ
durat. ſicut in verſu all'a dictuȝ eſt. Hec au
tem duo. ſ. miſericordia ⁊ veritas ĩ pſalmis
iunguntur. vt nec miſericordia iniuſta. nec
veritas nimis auſtera credatur. Quare du
plices laudes dicuntur. ⁊ quare tractus. ⁊
quare ſub humiliori lingua dicitur. ſub ti.
de ſeptem diebus poſt paſcha dicet. Secũ
do ideo alleluya priuſq̃ȝ tractus dicitur. q:
hebrea lingua mater eſt ⁊ nobiliſſima oĩm
linguaꝝ ꝓpt auctoritatẽ diuine ſcripture.
latina v̾o ĩferior q̃ſi filia Preterea alleluia
ſignificat iudeos prius cõuerſos. Tractus
gentiles poſtea credentes. Tertio dicitur
primo alleluya in memoriã prioris ſtatus
ade. ſequitur tractus in memoriam ſequẽ-
tis. Precedit etiam all'a propter gaudiuȝ
reuertentiũ de captiuitate babilonica. In
alijs v̾o diebus graduale p̃cedit all'a pro-
pter profectum proficientium. Deinde ſe-
quitur euangelium. Veſpere autẽ ſabba
ti. q̃ luceſcit in prima ſabbati. Mathei vi-
ceſimooctauo capitulo. ĩ quo de ſolicitudi
ne mulierum circa ſepulcruȝ ⁊ de miniſte-
rio angelorũ ⁊ de reſurrectione ſaluatoris
agitur. Uſq; nunc eñ fuit ſacrificium neo
phicorum. ſed de hinc reſurrectio ad me-
moriam reuocatur. Et nota ꝙ veſpere ſab
bati hic accipitur pro nocte. Et eſt ſenſus.
Veſpere ſabbati id eſt in nocte ſabbati.
Sed quia credi poſſet ꝙ veniſſent mulie-
res. ĩ principio noctis. vel ĩ medio. Idcirco

adiunctum eſt. que luceſcit in ꝑma ſabbati id eſt q̄ ꝑtinet ad lucem ꝑme ſabbati ⁊c. Luceſcerat em̄ iaꝫ qn̄ venerat maria magdalena ⁊ altera maria videre ſepulchrum. añ euangeliū aūt nō portat lumē. nec etiā in q̄buſdā eccl'ijs cādelabra cū luminarijs ſtāt ad miſſam ſuꝑ altare. Primo. qꝛ ille q̄ ē verū lumē nōdū nob̄ redditus ē. qm̄ eius reſurrectio nōdū erat manifeſta imo credebatur adhuc in ſepulcro latere. Scd̄o quia mulieres xp̄m nō deū ſꝫ ſolūmō eſſe mortalem credētes occulte ſine lumine ibāt ad ſepulcrum vt vngerēt corpus ih̄u. Tertio ad notandū cecitatē cordis ignorātiā ip̄m reſurgere poſſe. Incēſum tn̄ fert̄ ſignū ꝙ mulieres tulerūt aromata vt vngerēt ih̄m. Rurſus accēſa luminaria nō ferunt̄ ſed incēſum fit. ad notādū ꝙ tūc orōnis affectio q̄ ꝑ incēſum exprimit̄ animis īfirmoꝝ nō deerat. ſed veritatꝭ lux q̄ ꝑ accēſa lumīaria deſignatur eis certitudīaliter nō clarebat ꝓpter dn̄i ſepulturā. Poſt euāgeliū nō dī Credo vt ꝑ hoc infirmoꝝ animoꝝ dubitacio denotetur. Quedā tamen eccl'ie dicunt hoc die Credo. et ꝑ totaꝫ ſequētē ebdomadam. quo renati aſſeuerāt ſe in deū tendere ⁊ ea q̄ de xp̄o dicta ſunt in euangelio firmiſſime credere. Offertoriū ꝙ̄ nō dī ī quo ſignificātur ꝑmo ſilētia mulieꝝ. q̄ territe q̄ſi cū ſilentio receſſerant a monumento ad qđ iuerāt vt xp̄o vnguentum offerrēt. Secūdo ꝙ ip̄e venientes iuxta legis mandatū vngere corpus ih̄u latēter venerunt ad ſepulcrū. ⁊ cōtra illud in ſilentio ſteterūt timentes rn̄dere angelo vel cuſtodib' ſepulcri. Earū ergo more cātores ſilēt. Tertio qꝛ nondū ſurrexit q̄ det nobis qđ offerre poſſimus. cātat̄ aūt. ſanctus. ſctūs. ſctūs. qđ ē angeloꝝ canticū. qꝛ angeli tanq̄ꝫ nil timentes in ſepultura dn̄i ⁊ ei' reſurrectiōe quā nō tacuerūt ſuū habuerunt miſteriuꝫ. In canone etiā ſcꝫ infra actionē fit mentio de renatis. Agnus dei nō cātatur. tū qꝛ nōdū ſurrexit ꝙ ip̄i ſcirent q̄ ī die reſurrectionis dixit diſcipulis ſuis. pax vobis. tum quia diſcipuli tunc deſperauerāt. nec credebant eum eſſe deum qui redimeret iſrael. Unde cleophas dixit. nos ſperabamus ꝙ ip̄e eēt redempturus iſrael. q. d. iam nō ſꝑamus imo deſperamus. ſed ⁊ mulieres que venerunt ad monumentum credentes corpus ſublatum eſſe nō credebant ꝙ ip̄e pc̄tā mūdi tollere poſſet. vnde ⁊ maria magdalena q̄ fuit magis ſolicita audiuit a dn̄o. Noli me tangere. nondum eniꝫ aſcendi ad patrem meum. ſubaudi in corde tuo id ē nondum credis me eē equalem patri. Ergo nō credis me poſſe tollere peccata mundi. In quibuſdā tamē eccleſijs dicitur ter Agnus dei. ſine dona nobis pacem. Non dat̄ etiā pax in deteſtationem oſculi iude proditoris. Et quia xp̄s qui eſt vera pax noſtra nōdum pacem nunciauit. quia nondum ſurrexit qui in die reſurrectionis apoſtolis ait Pax vobis. vnde forte hic modus ſalutationis. ſcꝫ Pax vobis ab ep̄o in principio huius miſſe nō dicit̄. ſed differt̄ vt nouā ſalutationem in die reſurrectionis ſue ppl's affectuoſius āplectatur. In aliquibus tamen eccl'ijs pax datur eo ꝙ gl'ia in excelſis cantatur. Poſtcōmunio etiam non cantatur. Primo ad notandū ꝙ non erant tunc qui in fide xp̄i cōmunicarēt. Scd̄o quia baptiſati nōdū cōicauerūt ſed in die paſche cōicare debent. Tertio qꝛ nondū ſurrexit qui nobis dat ꝙ cōicemus. Quarto qꝛ veſꝑe que ſequuntur vicem obtinent poſt cōmunionis. Quinto quia omnes tacuerunt in xp̄i comprehenſione ⁊ crucifixione. ideo cantores tacent. Cantoribus igitur tacentibus ſacerdos ſuum implet officiuꝫ. quia apoſtolis de reſurrectione dubitantibus ⁊ mulieribus timentibus. ⁊ nil dicētib' xp̄s ip̄e per ſuam glorioſam apparitioneꝫ quibus voluit fecit ſe manifeſtum. Conſequēter intercenandum id eſt dum ſacerdos cōmunicat adijciuntur breuiſſime veſꝑe ſcꝫ Laudate dominum omnes gentes. q̄ quaſi non ſunt veſpere. quia ſabbatum eterni quietis. quod per hoc ſabbatuꝫ figuratur. nullam habet veſperam. Fit etiā offm̄ breue ꝓpter ip̄os neophitos. quibus omnia

debent breuiter cantari. Maxime primo die ne eis generetur faſtidium ex plixitate. Vñ ſub vna collecta miſſa ⁊ veſpe claudunt. ne forte ſi finita miſſa dicerentur veſpere. neophiti nõ auditis veſperis recederent credẽtes habere licẽtiã abeũdi. Al'iõ totum offm̃ ſub vna orõne cõpletur qm̃ ſacramẽtũ baptiſmi xp̃i paſſione cõſummatur. vel ideo dies hec in miſſa nõ in veſpa terminatur. vt xp̃s qui nos morte redemit ſine fine laudetur qui eſt in ſecula benedictus. In qbuſdam aũt eccl'ijs cantat pſalmus Laudate dñm. ſine gl'ia. qr filius qui eſt tertia pſona in trinitate nondũ ſcit eſſe nobis redditus. Rurſus inuitant neophiti ad laudẽ dñi p pſalmũ illum Laudate ⁊ ipi ſe laudare rñdent dicẽtes quaſi vnus homo vel p ſe vel per alios. Magnificat anima mea dñm. Hoc ſabbatum priuilegiatum eſt. qr in eo fiunt ordines. cathecumini baptiſantur. cereus benedicitur. ⁊ plures lectiones leguntur.

De ſancto die paſche.

Equitur videre de feſto paſchali. de quo p̃mo aliqua generalia p̃mittemus. conſequẽter ꝟo de nocturno huius diei officio. poſtmodũ de diurno aliqua ſuppone mus. Siqdem tp̃s paſchale ſignificat tẽpus illud qd̃ erit poſt diem iudicij. qñ vicꝫ ad patriã vite quã p adã amiſimus deo ꝓpiciãte regrediemur. qua cõſideratiõe põt dici ħ tp̃s regreſſionis qd̃ tamẽ incipit in octaua. In hac aũt die reſurrexit dñs q̃ eſt mũdi p̃ma. ⁊ rediẽs ad caput ẽ octaua. vt dicetur in ꝓhemio ſeptime ptis de qua dr̃ in paralipomenon ĩ titulis pſalmoꝝ. quã octauã ſicut ſeptẽ mũdi etates p̃cedũt. quarum ſex ſunt viuẽtiũ ⁊ ſeptima dormiẽtiũ. ſic ⁊ ſeptẽ dies noſtre recreatiõis hanc diẽ p̃cedũt. ſic ⁊ q̃ꝫ ⁊ ſeptẽ dñice a Circũdederũt vſqꝫ ad Letare hierl'm p̃ceſſerũt. quas interpoſita dñice paſſionis memoria. hec dñica octaue etatis repreſentatiua ſeqtur. in qua etiam repñtat q̧ ſicut octaua eſt eadem cũ p̃ma. ſic reſtituetur homo in idipſum ⁊ ad id quod fuerat cõditus. imo ſup prime originis reparabitur dignitatem. ⁊ cõſequetur corpis ⁊ anime feliciſſimã imortalitatem. Qualiter dñs tribus diebus et tribus noctibus fuit ĩ ſepulchro ⁊ qua hora reſurrexit. ⁊ qua hora debet dici officiuꝫ matutinũ. ⁊ quare hac die paſcha celebratur. dictum eſt ſub quinta feria cene domini. ⁊ ſub ſabbato ſancto. Sane paſcha grecum nomen eſt. qd̃ hebraice dicitur phaſe. quod latine tranſitus interpretatur ſm̃ Bedam. nõ ergo dicitur paſcha a paſſiõe ex eo quia paſſim grece dicitur pati latine. ſed dicitur a tranſitu. ⁊ hoc p̃mo ſm̃ hiſtoriam ex eo q̧ exterminator angelus vidẽs ſanguinem in foribus iſraelitarum ptranſijt nec eos percuſſit. Tunc etiam populus ex egipto tranſiuit. i. exiuit. tertiaqꝫ die mare rubrum pertranſiuit. Secundo ſm̃ allegoriam quia eccleſia hoc tempore tranſit per baptiſmum ab infidelitate ad fidem. Tertio ſm̃ tropologiam qm̃ hoc tempore tranſimus per contritionem ⁊ confeſſionẽ de vicijs ad virtutes. vt infra dicet. Quarto ſm̃ anogogẽ. quia nunc xp̃s tranſijt a mortalitate ad immortalitatẽ ⁊ faciet nos etiam tranſire. vnde in euangelio Cum vidiſſet ih̃s in quit. quia venit eius hora vt tranſiret de hoc mundo ad patreꝫ. ⁊c. Nominamus autem hanc diem greco et non hebraico vocabulo. licet lingua hebrea dignior ſit. tanq̃ꝫ mater. Primo ne in hoc videamur iudaizare. Secundo ne in hoc imitemur quoſdã hereticos dicentes euãgeliũ ſine cerimonialib' ñ ſufficere ad ſalutẽ. Itẽ vtimũ greco ⁊ nõ latino vocabulo. ꝓptẽ auctoritatem. quoniam greca lingua antiquitus rome ⁊ ĩ italia tante fuit auctoritatis vt nõ ſolũ dies ſolẽnes grecis nominibus nũcuparẽtur. vt paſcha. pẽthecoſten. ypapanti. epiphania. verũetiã dignitates vt apoſtolicus. patriarcha. archiepiſcopus. epiſcopus. ⁊ huiuſmodi. Iſidor' tamen dicit q̧ paſcha vocabulũ nõ grecum ſed hebreum ẽ. ⁊ Innocentius. iij. dicit in

quodā ſermōe ꝙ paſcha hebraice dicitur. a phaſe quod eſt trāſitus. grece vō a phaſin qd eſt paſſio. Auguſtin' dicit ꝙ hoc nomē paſcha ꝑ diuinā diſpoſitionē cōpactū eſt ex hoc noīe greco paſche qd paſſio īterꝑtatur. ⁊ ex hoc noīe hebreo phaſe qd trāſitus interpretatur. Nā hec duo cōueniūt in hoc noīe paſcha tam ſcḋm ſignificationē ꝙ̄ ſcḋm vocē. Scḋm ſignificationē qm̄ in paſſione xp̄i eius fuit tranſitus. Vn̄ merito hoc nomē hꝫ ītellectū vtriuſqꝫ noīs. ⁊ ē latinū. vt ſic ex duabus linguis fiat tertia. ſcꝫ latina. Et eſt hoc nomē paſcha ꝑme declinationis ⁊ neutri generis qd ſolū in tribus grecis noībus inuenitur. ſcilꝫ paſcha manna ⁊ māmona. vel eſt tercie declinationis. vt dicatur paſcha. tis. ſicut dicit̄ fantaſma. tis. Vocatur ergo paſcha ipa dies reſurrectionis ⁊ etiam tempus a dn̄ica in ramiſpalmarum vſqꝫ ad octauas paſche. quia in ipa dn̄ica inducebat̄ agnus qui in qnta feria īmolari debebat. Verūtamen ſcḋm vulgi cōſuetudinem dn̄ica ī ramiſpalmarū dicit̄ paſcha floridū. feria ſexta phaſe. hodierna vero dies paſcha. olim tamē ꝓprie dicebatur paſcha dies illa q̄ agnus immolabat̄. Solennitas paſche anthonomatice dicitur ſolennitas ſolēnitatum: eo ꝙ ceteras ſolennitates huius ſolennitatis nobilitas antecedit. ⁊ omnes dies dominici ſunt octaue huius feſti. vt dicet̄ ī prohemio. vj. ptis. ⁊ in ea omnia leticie inſignia ꝓponunt̄. Templum qꝫ mūdatur ⁊ ornatur in parietibus. quia in eis cortine ⁊ pallia extēdūtur. ⁊ in choro dorſalia ⁊ tapeta extēdūtur. ⁊ bāchalia diſponunt. velamē etiam qd erat ante crucē vel in altū dirigit̄ vel remouetur vel poſt altare ponitur. ad notandū ꝙ prius occulta modo ſunt manifeſta. Altare qꝫ ſuis ornamentis decorat̄ vt in quibuſdam eccl'ijs vexillis que ſignificant victoriā ih̄u xp̄i. crucibus ⁊ alijs de quo ⁊ de velaminibus trium colorꝫ que hac die in tribus lectionibus de altari remouentur. ⁊ de triplici ornatu materialis templi dictum eſt in prima parte ſub titulo de picturis. miniſtri quoqꝫ ad decorem huius ſolennitatis ſe in balneis prelauāt. barbas ⁊ coronas tondunt. capillos deponunt veſtes ſiue capas nigras deponunt. ⁊ albas induunt. que licet ad decorem fiāt ad ſpiritualem quoqꝫ hominē referūtur. Non em̄ lauamur ad voluptatem. ſed ad ſignificationem vt ſcꝫ per exteriorem lotionē corporis interiorē aīe debere fieri oſtēdamus. Barbas ⁊ coronas tondere eſt ſuperfluitates ⁊ vicia deponere. capillos ſuper aures tondere. eſt q̄ꝫ ſenſus corporis ad ſeruiendum deo expeditos habere. nigras veſtes ſiue capas exuere eſt aſperitatem penitentia deponere. albas ſiue ſupꝑllicia induere eſt ſtolam īmortalitat̄ firmiter expectare. Vel per veſtem albam ſignificamus ſtolam innocētie renatorū. vel per hoc repūtamus hodiernā apparitiōē angelorū qui in veſtibus albis apparuerūt. In hac ſctā die nil qd a ſacerdote nō ſit benedictuꝫ comedere debemus. qꝛ inimicus noſter nunc nos magis ſatagit ſupplātare Vn̄ in quibuſdaꝫ locis quecunqꝫ comedi debent ad eccl'iam portant̄. ⁊ in atrio vl' in veſtibulo eccl'ie cum cruce ⁊ aqua bn̄dicta ⁊ in veſtibus ſacris a ſacerdote bn̄dicūtur Hinc eſt ꝙ hodie agnus a ſacerdote benedicitur ad repreſentanduꝫ ꝙ deus ꝑ moyſen ⁊ populum agnuꝫ comedi iuſſit ī figuram ih̄u xp̄i cuius ſanguine omnia ꝑmogenita ſibi de mūdo redemit. ⁊ āgelo ī nocte illa oīa ꝑmogenita in egipto ꝑcutiente ꝑ tm ſuū ſeruauit agni ſanguīe ꝑnotatū. agnus autem ſcḋm romanū ordinē non ad altare ſed ad menſam bn̄dicit̄. In quibuſdaꝫ etiā locis benedicitur lac ⁊ mel in memoriam eius ꝙ dn̄s īquit patrib' noſtris abrae yſaac ⁊ iacob. Introducā vos in terram fluentē lac ⁊ mel. Nullus dꝫ etiā v n̄qꝫ aliq̄d comedere niſi prius ſaltē ſigno crucis facto. vn̄ legitur ī dialogo gregorij pape. li. j. c. iiij. ꝙ cū quedam monialis iret ꝑ ortū lactucā ſine bn̄dictione comedit ⁊ ſtl' demonē qui ſuꝑ eā erat ſuſcepit. q̄ multuꝫ illā vexauit. Nos quoqꝫ vidimus in ciui-

tate bononie puellaȝ a duobus ſpiritibus
immūdis ⁊ malignis triēnio vexatā. cūq;
a quodā perito volēte illos cū exorciſmis
⁊ adiurationibus ab humano corpe pelle
re interrogarentur qualiter corpus mulie
ris intraſſent rñderunt ꝙ ſedebant in quo
dam malogranato qđ ipſa puella comede
rat. qui tandē virtute adiurationū nobis
pñtibus ab humano corpe receſſerūt. In
quibuſdā q; locis hac die in alijs ī natali
ꝑlati cū ſuis clericis ludūt vel in clauſtris
vel in domibus epalibus. ita vt etiā deſcē
dant ad ludū pile vel etiā ad choreas ⁊ cā-
tus. qđ vocat libertas decēbrica. q: antiq-
tus cōſuetudo fuit apud gētiles ꝙ hoc mē
ſe ſerui paſtores ⁊ ancille quadā libertate
fruerētur: ⁊ cū dñis ſuis dñarent. ⁊ cuȝ eis
facerēt feſta ⁊ conuiuia poſt collectas meſſes.
laudabilius tamen eſt a talibus abſtinere
In pleriſq; etiam regionibus mulieres ſe
cunda die poſt paſcha verberāt maritos
ſuos: tertia vero die mariti vxores ſuas ſi-
cut ⁊ antiquitus licebat ſeruis dños ſalteȝ
ī crimīe adulterij accuſare īpune. Hoc aūt
fit ad notādū ꝙ debent ſe inuicē corrigere.
ne alter ab altero hoc tpe exigat debitum
thori. Statutum eſt enī ꝙ cum hac die cōi
care debeāt tribus ꝑcedentibus ⁊ tribus
vel qnq; vel ſeptē ſequentibus diebus ab
amplexibus vacēt. qđ ſumptū ē a dauid q
cū pueris ſuis accepturus panes ꝓpoſiti-
onis ait ad abimelech ſacerdotem. ꝯtinui
mus ab heri ⁊ nudiuſtertius. His trib⁹ die
bus ꝑmis ſolēniter ē feriandū. in ſequenti
bus vo lȝ viris ruralia opa q magis ſunt
neceſſaria exercere. ſed feminis non lȝ nere.
nunq; autē choreas ducere. quia ſm Gre-
goriū Melius eſt fodere ⁊ arare q; chore-
as ducere. Inde eſt ꝙ hi ſinguli dies pro-
pria habent rñſoria. ceteri vero in quibuſ-
dam eccleſijs mutuata. In alijs tamē ha-
bent etiam vſq; in quintam feriam ꝓpria
Fiunt q; apud quoſdaȝ hoc tempore aqua
rum dimiſſiones. ne quia homines vigi-
lauerunt in quadrageſima in his ſanctis
diebus dormire velint. Hoc q; notandum
eſt ꝙ paſcha noſtrum ſemper debet fieri ī
die dominico ſicut ſtatuit pius papa. ⁊ eti
am victor papa. qui ꝓpter hoc concilium
paleſtinū conuocauit. licet enī prius eodeȝ
die celebraretur. quia tamen quidam inde
dubitabāt angelus dñi ad corroborādos
illoꝝ animos apparuit in habitu paſtorali
herme doctori precipiens vt paſcha ſemꝑ
die dñico ab oībus celebraretur. Dñs ta-
men vere ſurrexit in die. vj. kaleñ. aprilis.
nā paſſus ē octaua die kaleñ. aplis. vıȝ in
die tali in quali cōceptus ē ſiue ī quali an-
nūciatio virgini per angelū facta ē. put di-
ctum eſt ſub titulo de paraſceue. Celebrari
etiam debet paſcha ī lunatione aplis. qm̄
in exo. ꝑcepit dñs ꝙ menſis ille prim⁹ ha
beret. ⁊ agnus die decimaquarta īmolare
tur. Vñ victor papa dicit ꝙ paſcha dȝ cele
brari poſt quartādecimā diem lunationis
aprilis. qui eſt primus mēſis ſm hebreos
vſq; in viceſimāprimā diem eiuſdeȝ men-
ſis id eſt lunationis. Loquit enī ibi de mē
ſe lunari non de ſolari. qm̄ in illa lunatiōe
eſt ſemꝑ paſcha vſq; ad viceſimāprimam
diem. ⁊ vſq; ponit ibi incluſiue. qm̄ inclu-
ditur ipa viceſimaprima dies. Vult ḡ di-
cere victor papa ꝙ paſcha nō debet eē īfra
decimāquartā die lunatiōis apl. nec poſt
viceſimāprimā die illius. Si enī decima-
quarta dies lunationis ē in die dñica ibi ē
paſcha iudeoꝝ ⁊ dñica ſeqnēti ē paſcha no
ſtrū ſcȝ in viceſimaprima die. Et hec luna
tio qñq; incipit in marcio qđ plene in fine
octaue partis dicetur. Eccleſia tamen anti
quitus celebrabat paſcha cuȝ iudeis qrta
decima luna ꝑmi menſis quocunq; die oc
curreret. quem ritum ſancti patres in nice
na ſynodo ꝓhibuerunt. cōſtituentes non
ſolū lunam paſchalem ⁊ mēſem īquirere
ſed etiā diem dñice reſurrectionis obſua-
re. ⁊ ideo extenderūt paſcha a quartadeci-
ma luna vſq; ad viceſimamprimaȝ vt di-
ctum eſt. vt ſic ⁊ dies dominicus nō omit-
teretur ⁊ in die reſurrectionis domini pa-
ſcha celebraret. ⁊ hoc pluribus de cauſis
Primo ne eccl'ia videat iudaiſare ⁊ figuris

iudaicis adhereret ĩ tp̄ibus ⁊ annis conſi
dere. Scđo quia die dñica datum fuit mã
na a dño p̄ qđ ſignificatur eucariſtia. i. pa
nis angeloꝝ habẽs ĩ ſe oĩe delectamẽtũ
⁊ ſuauitatẽ omnis ſapoꝛis. vnde Exo. xvj.
Die ſexto parent qđ inferãt vt ſit duplum
q̃ĩ ferre ſolebãt p̄ ſingulos dies. ⁊ hec ẽ di
es veneris. ⁊ ita die dñica datum ẽ mãna.
Tertio quia p̄ceptum eſt comedere agnũ
cum lactucis agreſtibus ⁊ ĩ azimis ſinceri
tatis ⁊ veritatis i. cũ puro affectu ⁊ puro ĩ
tellectu. hoc ẽ in veritate. Xp̄s vero mortẽ
nr̃am deſtruxit moꝛiendo ⁊ vitã noſtrã re
ſurgendo reparauit. Et ita patet q̃ ĩ die reſur
rectionis debemus comedere agnũ quia
tũc ĩcipit veritas noſtre vite. Quarto nec
celebrat̄ paſcha noſtrũ cũ iudeis: q̃ illi ce
lebrãt decimaquarta luna. qꝛ q̃uis tũc im
molatus fuerit agnus: tñ ĩcipit eius ĩmo
latio ĩ ſequẽti die. qꝛ tũc ẽ tp̄s luctus nec ẽ
tp̄s ſolẽnizandi. ⁊ iõ eccl̃ia dimittit. h̄ vſq̧
ad tp̄s ſolennitatis. qꝛ dꝫ fieri cũ ſolẽnita
te ſicut dictũ eſt. Quinto qꝛ cũ xp̄o vult ec
cleſia celebrare paſcha ſuũ. Triplex eñ pa
ſcha fecerũt iudei. Primũ in rameſſe qđ ĩ
terp̄tat̄ cõmotio tinee. p̄ hoc ſignificat̄ p̄
mũ paſcha. i. ſpũalis trãſitus de vitijs ad
v̄tutes. p̄ tineã eñ pcĩm ĩtelligit̄. qꝛ ſicut ti
nea ꝯſumit pannũ impceptibiliter: ſic pec
catũ aĩam. qñ aũt pcĩm cõmouet̄ in nobis
ſiue amouet̄ p̄ pñiam fit iſte trãſitus. Se
cũdum paſcha factũ fuit in ſyna. qđ inter
pretatur mẽſura p̄ qđ ſignificat̄ ſcđm pa
ſcha ſpũale ſcꝫ tranſitus de v̄tute ad v̄tu
teꝫ. p̄ qđ reſtituit̄ homini ſua mẽſura attin
gendi celeſtia. iſte trãſitus fit qñ trãſimus
de v̄tute in v̄tutẽ. tũc eñ accedit ad mẽſu
ram ſuã homo qñ factus ẽ vt ſit ſocius an
geloꝝ. Primũ paſcha xp̄s nõ potuit cele
brare qꝛ pcĩm nõ fecit nec ẽ inuẽtus dolus
in oꝛe eius. neq̧ ſcđm qꝛ datus fuit ei ſpũs
ſctũs nõ ad mẽſurã a tp̄e ſue natiuitatis.
Tertiũ paſcha factũ fuit ĩ galgala. qđ ĩter
pretat̄ reuelatio. Iſtud paſcha fit a nobis
qñ trãſim⁹ de mũdo ad patrẽ. ſiue de mun
do ad celũ. ⁊ reuelãt̄ nobis oĩa q̃ mõ credi
mus. Hoc paſcha celebrauit xp̄s p̄ reſurre
ctionẽ ſuã. qđ nos celebram⁹ poſt decimã
quartã lunã p̄mi mẽſis poſt eq̃noctiũ ver
nale qñ dies incipiũt maiores ẽe noctibus
ꝓut dictũ ẽ ſub ſabbato ſancto. Sexta cã ẽ
qꝛ de p̄mo paſcha vel ſcđo nõ eſt gaudiũ
multũ ſed de tertio. vñ .iij. Reg. xvij. ca. Nõ
glo̾et accinctus eque ſicut diſcinctus. Sep
tima. qꝛ ex iuſſiõe ãgeli monemur paſcha
in dñica celebrare vt p̄miſſum ẽ. Quare h̄
⁊ cetera feſta ſaluatoris p̄ter natale muta
bilia ſint: dictũ ẽ ſub natali. Qñ aũt debe
at paſcha annunciari: dictũ eſt ſub ep̄ĩa.
Porro ꝯſiderãde ſunt q̃dã huius paſcha
lis tp̄is varietates. Sunt eñ ĩ eo tres ſep
timane quaſi ꝓprijs vocabulis nũcupate
Prima eſt paſchalis. Scđa in albis. Ter
cia expectatiõis. Prima dĩ ſctificata ꝓpt̄
iuſtificationẽ aĩe. Vñ ⁊ qꝛ hoĩes p̄ baptiſ
mũ ſctificati p̄ totã ſeptimanã illã veſtem
quã ĩ baptiſmo ſuſceperũt deportãt: que ſi
gnificat p̄mã ĩnocẽtie ſtolã. Scđa dĩ ĩ alb.
p̄mo qꝛ baptiſati ĩ ſabbato ſctõ deponunt
in ſabbato ĩ albis albas ſtolas ſeu veſtes
quas ĩ baptiſmo ſuſceperũt. Per albas q̃
dẽ innuit̄ q̃les ĩ p̄ntivita ẽe debeãt. ſ. mũdi
⁊ qualia deniq̧ ſint corpoꝛa recepturi. q̃s
ſancti beatitudinẽ ⁊ gl̃iam poſſidebunt
ꝓut dictũ ẽ ſub ſabbato ſctõ. Scđo qꝛ hoc
tp̄e illi q̃ baptiſati ſunt in ſabbato ſancto ⁊
ab ep̄o cõfirmati: alias albas ſtolas porta
re vſq̧ ad aliud ſabbatũ ſolent. Cõiter ta
men p̄oꝛ ſeptimana vocat̄ ĩ albis ꝓpt̄ an
gelos qui in reſurrectione domini in albis
apparuerunt: vt p̄miſſum eſt. ⁊ quia olim
baptiſati illis diebus candidis veſtibus
vtebantur vſq̧ ad ſabbatum in albis. Et
ꝓpter p̄miſſas etiã cauſas dĩ ſabbatũ in
albis. Vel quia mos fuit antiquitus vt in
ipſo ſabbato veſtes ex toto deponerent et
albas induerent: quod non fit in ſabbato
ſancto. Tertia ſeptimana ſcꝫ que poſt aſcẽ
ſionem dicitur expectationis: quoniam re
preſentat illud tempus quo apoſtoli expe
ctauerunt aduentũ ſpũſſancti quib⁹ dñs
dixit. Manete in hac ciuitate et expecta

te vſq₃ dū induamini virtute ex alto. ¶Pri-
ma autem ſeptimana non ꝑtenditur niſi
vſq₃ ad ſabbatū ī albis excluſiue. ⁊ ſic pa-
ſcha ſex dies ſolū hꝫ ꝑ octauis. ¶Septima
na vō in albis īcipit ſabbato ī albis ⁊ ter-
minatur ī alio ſabbato. ⁊ ſic durat ꝑ octo
dies. Octaua vō aſcēſionis cū deberet ter
minari ī qnta feria añ pēthecoſtē ꝑtendit
vſq₃ ad pēthecoſtē. q₂ licet duo dies q̄ ſup
ſunt octaue aſcenſionis poſſint inofficiari
ad miſſam a dñica antecedēti. tamē ad no
cturnos nō haberēt inuitatoriū vel lectio-
nes vel rñſoria niſi ab aſcēſione dñi acci-
perent. vñ illi decē dies ꝑ vna octaua re-
putant. nec mirū cū ⁊ totū tp̄s paſchale ꝑ
vna reputet octaua. ⁊ ſilr a natiuitate vſq₃
ad octauā ephie. De hoc dicetur ſub dñica
poſt aſcēſionē. ¶Tēpus autē paſchale vſq₃
ad pēthecoſtē vocat qnquageſima. q₂ cōti
net qnquagīta dies ꝑ qḋ tp̄s iubilei ſigni
ficatur. vt dicet ſub pēthecoſtē. Duas eīn
qdrageſimas celebramus. cui nūero addit
decimus nūerus ⁊ fit qnquagenari⁹. ¶Pri
mā añ paſcha ī qua labores ⁊ miſerie hu-
ius tp̄is ſignificātur. Vñ tūc ieiunamus ⁊
cātica leticie ſubticem⁹. ¶Scḋaꝫ poſt paſcha
q̄ ſignificat ſtatū eterne felicitatis ⁊ ī ea: tē
pus glīe nr̄e poſt hāc vitā repn̄tam⁹. tunc
eīn ab oī labore qeſcemus. ⁊ ī dei laude eri
mus. q̄re tūc cātica leticie multiplicam⁹. et
ianua penitētib⁹ apitur. q₂ nulli⁹ pc̄ti ī pro
periū erit. totū eīn erit abſorptū a glīa. pro
ut ī collecta hui⁹ diei habet. ⁊ hoc dcīn eſt
ī ꝓhemio hui⁹ ptis. nec ieiunam⁹. nec ge-
nua flectim⁹. imo ſtātes oram⁹. tum q₂ nō
erit ꝓ q̄ flectat: ſꝫ dom⁹ dei glīa replebit.
tū etiā vt libertatē quā nob dñs reſurgen
do acqſiuit ꝓfiteamur. tū q₂ mulieres ad
monumētū venietes nō flexerūt genua ſꝫ
recte īſpexerūt ī ſepulchro ſic dic ābroſius
ī fine luce. tū q₂ ſm ipm ābroſiū. his. l. die-
bus qb⁹ dñs nobiſcū fuit gaudēdū ē. ⁊ iu-
gis feſtiuitas ē ī eis tāq₃ ſit dies dñica. tuꝫ
etiā q₂ h tp̄s paſchale ſignificat octauā re
ſurrectiōis ī q̄ nec ieiunabit. nec genua fle-
ctent. ſꝫ ꝑfectū gaudiū oīb⁹ erit. Jn feſtiui-
tatibus etiā beate marie ⁊ dieb⁹ dñicis et
feſtiuis ⁊ ī diebus pēthecoſtes. niſi ī pn̄tia
corpis ⁊ ſanguinis xp̄i genua flectēda nō
ſunt. De hoc in qnta pte ſub ti. de pma di
cū ē. ⁊ ſub ſabbato poſt pēthecoſtē dicet.
Genua eīn ī eccl'ia flectere cordis ꝯtritiōēꝫ
ſignificat. Et ē notādū q₂ ī genuflectioni-
bus vtendū ē orōne dñica. vel orōne quaꝫ
auguſtin⁹ ſcripſit ſeu approbauit. ſ. Deus
ꝓpici⁹ eſto mihi pctōri vel peccatrici. Vel
illa. quā qdā ſctūs heremita cōpoſuit ⁊ do
cuit tayde meritricē docēs illā quotidie ge
nu flectere. ⁊ in terrā diſcūbere oculos ſur
ſum nō attollere ⁊ dicere. Qui me plaſma
ſti miſere mei. ¶Ceteꝝ feſtiuitas paſchal'eb
domadaria ē. ꝑut ī ti. ſequēti dicet. Jn pa
ſchali ſeptimana ſalutare nos adinuicē h
mō debem⁹. ſ. reſurrexit dñs. ⁊ ſalutat⁹ dꝫ
rñdere. deo grās. vl' apparuit ſymoni. ⁊ poſt
ea debemus dare oſculū adīuicē in ſignuꝫ
pacis ⁊ caritatis. vſus tamē hoc nō habet.
Romanus tamē pōtifex hac die miſſaꝫ ce
lebraturus cardinales ꝓlatos notarios et
familiares ſuos hoc modo ſalutat ⁊ oſcu-
latur. ⁊ etiā oēs ꝑmiſſi ſe inuicē hoc mō ſa
lutant ⁊ oſculātur. Salutās eīn dicit Sur
rexit dñs vere. Salutatus ⁊ oſculatus rn̄-
det. Et apparuit ſymoni.

Sequitur videre de nocturno offi
cio huius diei. Jncipit autem ec
cleſia inuitatoriū Alleluya Sur-
rexit dñs vere. quinti toni ꝑpter qnq₃ ap-
paritiones domini in illa die q̄ dicte ſunt
in quarta parte ſub titulo de ſalutatōe ad
populum. vel ꝑpter quinq₃ ſenſuū repa-
rationem que fit p reſurrectionem. Jn qui
buſdam tamē eccleſijs dicitur inuitatoriū
cum triplici alleluya. ⁊ ſeptimi toni ꝑpter
quietē q̄ datur ī reſurrectione Apoca. xiiij
Amodo iam dicit ſpiritus vt requieſcant
a laboribus ſuis. Et indigemus inuitato-
rio quia vie ſyon lugent eo q₂ non ſunt qui
veniant ad ſolennitatē. Hymnus aūt non
dicitur in quibuſdam eccl'ijs. quia ī reſur
rectione nō cantabimus hymnos huiuſ-
modi: ſed in plateis hierl'm cantabimus

alľa. vt habetur capitulo penultimo tho-
bie. Sed loco hymni cātatur alľa ꝓpť ſpē
quā habemus de glīoſa reſurrectiōe. Alie
vo eccľie cantāt hymnū. q꞉ ſemꝑ laudan-
dus ē deus. ⁊ cātant illū ad tertiā ſub du-
plici cātu. vicȝ vnū ſum ſub vno cātu. et
aliū ſum eiuſdē hymni ſub alio. ⁊ vnū
altiori voce ꝗ͂ aliū ad ſignificādū duplicē
ſtolā glīe quā xp̄s aſſumpſit. ſ. corꝑis ⁊ aīe
Quia vo virtute trinitatis ī qua ē ꝑfectio fa
cta ē reſurrectio. iō dicūtur tres lectiōes. cū
q꞉ ſoror noſtra ꝑuula ē ⁊ vbera nō habet.
tum q꞉ baptiſati nō indigent labore quaſi
modo geniti īfantes. de hoc ī ſeq̄nti tractā
tu dicetur. Hac etiā die ⁊ hoc tꝑe cantātur
tres pſalmi cū trib⁹ antiphonis. Obſerua
tur aūt iō iſte ternarius numerus. Primō
q꞉ ꝑcitur hoībus ꝓpter ꝑcedēs ieiuniū
attritis. Scđo ne neophiti in ľtitudīe onē-
rent̃ vt ꝑmiſſum ē. Tertio ꝓpter triduanā
dn̄i ſepulturā q̄ ꝑceſſit dn̄icā reſurrectiōē
Quarto ad notādū q̄ tria q̄ dn̄s ſcḋm lucā
ꝓmiſit ī hoc ſeculo ꝑficere. ſ. demones eij-
cere. ſanitatē ꝑficere. ⁊ tertia die ꝯſumma-
ri. ī reſurrectiōe ꝯſummata ſunt. Primū
oꝑatus ē dn̄s cū fecit vt relicta creatura re
diremus ad creatorē. Scḋm cū ꝑ fidē nos
ſibi tāꝗ͂ mēbra capiti vniuit vt de eius ſpū
viuerem⁹. Tertiū cū ī hoc cōfirmauit nos
ne laberemur. vel ꝯſummatio ē nr̄a reſur-
rectio. Hec etiā ī nr̄a cōuerſiōe apparet. Eij
ciunt̃ eñ a nobis demones ꝑ exorciſmos.
ſanamur ꝑ cathecīſmū. ⁊ ꝯſummamur ꝑ
baptiſmū ⁊ ꝯfirmationē. Primū notat̃ in
ꝑmo pſalmo ⁊ ſua antiphōa. vbi dī. ⁊ ꝯſi-
liū meū nō ē cū īpijs. In quo pſalmo oſtē-
ditur q̄d vitare debeat q̄s ad hoc q̄ ſit bea
tus. ſ. nō ire in ꝯſiliū impioꝝ ⁊c. ⁊ q̄d face-
re debeat. ſ. hr̄e volūtatē dn̄i ī corde ⁊ in ea
die ⁊ nocte meditari. Prim⁹ ergo ps̄ cum
antiphōa ſua mōſtrat īpios. i. dmones eij
ci a cōſilio filij dei. In hac demonū eiectio
ne fit qđ dn̄s ī euāgelio iohānis dicit. Nūc
iudiciū ē mūdi. nūc ꝑnceps hui⁹ mūdi eij
cietur foras. Hoc iudiciū eſt diſcretio q̄ fide
les ꝑ fidē ſeꝑantur ab impijs demonibus

qđ iudiciū factū ē ī multis milibus credē-
tium. Sed ī hoc iudicio īpij. i. īpietate īpij
ꝑſeuerātes nō reſurgūt. ſȝ hi q̄ ꝑ fidē xp̄o
vniūtur. Et hoc eſt ſcḋm qđ notat̃ ī ſcđo pſal
mo ⁊ ſua antiphona vbi dī Poſtulaui pa
trem meū alľa. dedit mihi gētes alľa. ī he-
reditatem ſibi alľa. Hoc factū eſt cū fideles
ꝑ fidē ei tāꝗ͂ capiti vniti ſunt vt ꝑ ipm̄ ad
modū hereditatis fructificent. Vn̄ in pſal
mo irridendo dicit Quare fremuerūt gen
tes ⁊c. dicētes Diſrūpamus vincula eorū
⁊ ꝓijciamus a nobis iugū ipoꝝ. Stulte di
cunt Qui habitat in celis irridebit eos ⁊c.
Et xp̄s dicit Ego aūt ꝯſtitutus ſum rex ab
eo q̄ dicit Poſtula a me ⁊ dabo tibi gentes
hereditatē tuā ⁊c. Et aduerte q꞉ ī ātiphōa
dī dedi. ⁊ in pſalmo dabo. vt in antiphōa
oſ̄dat̃ impletū eſſe qđ in pſalmo ē ꝓmiſ
ſum. Tertiū notat̃ ī tertio pſalmo ⁊ in ſua
antiphona ī quo tangit̃ ꝯſummatio quā
dn̄s ꝓmiſit ſe ꝑfecturū in tertia die. vbi dī
Ego dormiui ⁊ ſomnū cepi ⁊c. Hoc eñ licȝ
de paſſiōe ⁊ morte ⁊ reſurrectiōe ſaluatoris
intelligat̃: moraliter tn̄ cōuenienter intelli
gitur de eo q̄ diu in pctō dormiuit ⁊ tandē
ꝑ dei adiutoriū ſurrexit. Quinto etiam pōt
dici q̄ q꞉ ꝑ oꝑa iſtoꝝ triū dierum fiūt cathe
cumini mēbra xp̄i. ſ. ꝑ exorcizationē. ꝑ ab
renūciationē dyaboli. ꝑ fidē qua vnitas in
eis ꝑficitur. ⁊ ꝑ impoſitionē manus epoꝝ
ſiue reſurrectionē dn̄i que ē iuſtificatio no
ſtra. iō ꝓpter hanc iuſtificationē canimus
tres antiphonas in nocte reſurcectionis.
Prima diſiungit nos ab impijs. Scđa cō
iungit nos capiti xp̄o. Tertia facit nos re-
ſurgere ꝓpter iuſtificationē. Sexto etiam
pōt dici q̄ ꝑ tres pſalmos tria tempora ſi-
gnificātur. Tres antiphone cantātur in q̄
bus patriarche ꝓphete ⁊ apl̄i ſignificant̃.
Tres lectiones legunt̃ q꞉ lex pſalmi ⁊ pro
phete reſurrectionem dn̄i ꝓfitent̃. Tria re
ſponſoria ſubſequūtur. q꞉ tres ordines ſcȝ
noe / iob / ⁊ daniel. xp̄i reſurrectiōe ſaluant̃.
Singulis rn̄ſorijs Glīa patri ſubiūgitur
in quibuſdā eccľijs. q꞉ trinitas ab oīb⁹ or-
dinibus collaudatur. In quibuſdam vo

non niſi vnū gloria tribus rn̄ſorijs ſm ge
neralē ꝯſuetudinē ꝯtinuat̄ ad notandū ꝙ
in trinitate vnū deū gl'ificam⁹. Septimo
ternariū in oībus frequētamus ꝑpter ſa
cramentū baptiſmi in triū pſonaruꝫ noīe
celebrati. Octauo paucitate vtimur lectio
num ꝑpter paucitatē q̄ tūc aderat p̄dica-
toꝝ. Nā apl'i erant in numero pauci. metu
iudeoꝝ muti. de morte dn̄i meſti. de audi-
ta reſurrectiōe quaſi deliri. Qua paucitate
volūt vti quidā vſqꝫ ī pētbecoſtes q̄n fc̄ti
ſunt p̄dicatores numero plures ⁊ ſpūſctō
feruētiores vt iā dicet̄. Alij vō ſolēnitatem
potius attēdētes integrū ⁊ ſolēnē ſeruant
nūerū. q: ſi apl'i muti fuerūt tn̄ alloquium
angeloꝝ ⁊ frequēs viſitatio dn̄i nō defue-
runt. q̄ſi ī ſeq̄nti hebdomada cātat̄ tantuꝫ
vna antiphōa cū tribus pſalmis vt ī ſeq̄n
ti ti. dicetur. Sane tertio rn̄ſorio cuꝫ Gl'ia
patri decātato cū cereis ⁊ ſolēni ꝓceſſione
de choro ad aliquē locū tēdim⁹ vbi ſepul-
crū imaginariū coaptatur ⁊ vbi ītroducū
tur pſone ſub forma ⁊ hītu mulieꝝ ⁊ duoꝝ
diſcipuloꝝ. ſ. iohānis ⁊ petri q̄ ad ſepulcrū
xp̄m q̄rētes venerūt. ⁊ q̄dā alie pſone ī per
ſonis ⁊ forma angeloꝝ q̄ xp̄m a mortuis
reſurrexiſſe dixerūt. in pſonis quoꝝ recte cā
tari pōt illa ſcd̄a rn̄ſorij p̄mi pticula. Noli
te timere ⁊c̄ vſqꝫ in finē reſpōſorij. Tūc re
deunt ad choꝝ q̄ſi fratribus referentes q̄
viderūt ⁊ audierunt. ⁊ vnus redit citi⁹ alio
ſicut iohānes cucurrit citius petro. In per
ſonis quoꝝ ꝯueniēter cātatur illd̄ reſpōſo
riū Congratulamini. ſine verſu. Si q̄ autē
habēt vſus de hac repreſentatione cōpoſi
tos licet nō autenticos nō improbamus.
Tunc chorus audita reſurrectione xp̄i ꝓ-
rumpit in vocem altiſſone cantans Te de
um laudamus. Quidā vero hanc rep̄ſen-
tationē faciunt anteq̄ꝫ matutinū inchoēt.
Sꝫ hic ē ꝓprior locus. eo ꝙ Te deū lauda
mus exp̄mit horā q̄ dn̄s reſurrexit. Quidā
etiā eā faciūt ad miſſaꝫ. cū dr̄ ſequētia illa.
Victime paſchalis laudes. cuꝫ dr̄ verſus.
Dic nobis. ⁊ ſequentes. Ad hoc in die no-
ſtram reſurrectiōeꝫ repreſentam⁹ qua chri
ſto ꝯſurreximus. ⁊ idō de die dicimus Hec
dies quā fecit dn̄s ⁊c. Et in nocte ſepultu-
ram qua ei ꝯſepulti ſumus: ⁊ ideo illud nō
dicimus de nocte. Vn̄ dicit apl's. Cōſepul
ti ſumus cū illo p baptiſmū ī morte. Tri-
na etenī īmerſio in aqua baptiſmi tridua-
nam dn̄i ſepulturā rep̄ſentat. Ille quideꝫ
cōſepultus eſt chriſto q̄ peccare quieſcit. il
le cōſurrexit cū xp̄o q̄ celeſtibus intēdit. Et
aduerte q: in duabus p̄cedētibus noctib⁹
triduanā dn̄i ſepulturā rep̄ſentamus. ſm
qd̄ dn̄s latuit in ſepulcro. vn̄ tūc All'a non
dicimus. in hac vero nocte ſepulturā dn̄i
rep̄ſentamus: in eo ꝙ xp̄o ꝯſepulti ſumus
et ꝑpter hoc All'a cātamus. q: xp̄o cōſepe
liri gaudiū eſt nobis. Ad p̄mā vō nō dicit̄
hymnus ꝑpter ratōem in ſexta parte ſub
titulo de nocturnis aſſignatā. nec quicūqꝫ
vult. Quidā tn̄ dicūt pſalmū Cōfitemini.
ſicut ⁊ in ſeq̄nti titulo dicet̄. Non fiūt etiā
petitiones obſecrationes ⁊ poſtulationes
q: dicit dn̄s In die illa non rogabitis me
quicq̄ꝫ. Et q: cū glorificati reſurrexerimus
nō indigebimus iſtis. Nō ergo dicitur p̄
ces. q: vbi nō erit miſeria nō erit petenda
miſericordia. Vbi nō erit tēptatio non erit
dicendū libera nos a malo. Non dr̄ etiam
capitulū qd̄ eſt refectio. ne poſt longā pſal-
modiā homo tedio afficiat̄. Cōfortat eniꝫ
feſſos ſicut electuariū mēbra. Tum q: ibi
nullū erit tediū. Tum q: in hoc officio bre
uis eſt pſalmodia. Et qm̄ cap'lm in horis
nō dicit̄ ideo nec reſpōſoriū debet dici: qd̄
reſpondet capitulo ſiue lectioni. In miſſa
tn̄ dicit̄ q: reſpōdet epiſtole. ⁊ in laudibus
q: reſpōdet lectionibus. ⁊ dicit̄ tūc cap'lm
Chriſtus reſurgens. ad Roma. vj. ca. De
veſperis in ſequenti titulo dicetur

n Unc de diurno officio videamus
Et quidem hac die fit ſtatio apd̄
ſanctam mariam maiorem. quia
cum beatus Gregorius hac die ibi celebra
ret ⁊ Pax dn̄i ꝓnūciaret angelus dn̄i al-
ta voce reſpōdit Et cum ſpū tuo. Et ꝑpter
hoc cū papa ibi hac die celebrās dic̄ Pax
domini ī teſtimoniū huius miraculi nihil

ſibi rñdetur. Ceterum añ miſſaȝ fit ꝓceſſio
qđ ex euāgelij auctoritate extrahitur eo ꝙ
angeli dixerūt mulieribus. Ite dicite diſci
pulis qꝫ p̄cedet vos ī galileā. ⁊ dñs ad eas
Nūciate fratribus meis vt eant ī galileaȝ
ibi me videbitis. Hec ergo ſignificat ꝓceſ
ſionē apl'oꝝ vt viderent dñm ī galileā eū-
tium. Ruſſus galilea trāſmigratio īterpre
tatur. In galileā ire fuit de iudeis ad gen
tes tranſire. De qua trāſmigratiōe poſtea
dixit. Eūtes docete omnes gētes baptiſan
tes eos In noīe patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſcti. In
ſignificationē ergo huius trāſmigratiōis
hodie ſolēnē agim⁹ ꝓceſſionē ſiue ī ſignū
ꝙ nos oportet de vicijs tranſmigrare ad
ꝟtutes ſiue ꝓficiſci de ꝟtute in ꝟtutem ad
hoc vt videre dñȝ mereamur qđ fit ſpecia
liter in baptiſmo. ⁊ iō in ſignificationē ba
ptiſmi nos ⁊ loca noſtra aqua benedicta
aſpergimus cātantes Uidi aquam. Alijs
ꝟo tꝑibus cātatur Aſperges me. Uerūtñ
nec hodie nec in pēthecoſtes aqua bñdicit
ꝗ latius ꝓſecuti fuimus in quarta ꝑte ſub
titulo de aque bñdicte aſperſione. Ab hac
ꝓceſſione oēs ꝓceſſiones dñicales ꝑānuȝ
originē traxerūt vt videamus dñm in ga-
lilea. i. ī trāſmigratiōe de vicijs ad ꝟtutes
Dies em̄ dñica eſt dies reſurrectiōis nati-
uitatis ⁊ ſpūſſancti miſſionis. ⁊ in oībus
de nouo dūtaxat ē teſtamēto cātandū. De
ꝓceſſione dictum ē in quarta ꝑte ſub ti. de
acceſſu pontificis ad altare. Sed ad ꝗd di
ctum fuit apoſtolis vt irent in galileaȝ ad
videndum dñm ꝓut legitur ī matheo. cū
eadem die eum viderint in hierl'm. Reſpō
deo. hoc dicit maxime ꝓpter allegoriaȝ ılȝ
ad litteram factum ſit. Allegorice em̄ trāſ
migratio illa ſignificat trāſmigrationem
de iudeis ad gentes in qua maxime videt
xp̄s. qꝫ in hoc maxime apparet xp̄i deitas
ꝙ totus mūdus ad p̄dicationē famuloꝝ
xp̄i credidit. Dixerūt eī apl'i iudeis Quia
ꝟbum dei repuliſtis. ⁊ vos indignos feci-
ſtis vite eterne ecce conuertimur ad gētes.
In hac ꝓceſſione precedūt luminaria vt
illud euangelium impleatur ī nobis. Sint
lumbi veſtri precincti ⁊ lucerne ardētes in
manibus veſtris. Crux etiam p̄cedit vt car
nem nr̄am crucifigamus cū vicijs ⁊ cōcu-
piſcētijs. Et poſt cruces ⁊ vexilla que ſunt
victorie ihū xp̄i inſignia. ſequuntur ſacer-
dotes dealbati exultantes in laudes reſur
rectionis. qui p̄cedunt cū tacita populi ſe-
quentis expectatione vt ꝑ diſtinctas ⁊ mo
roſas expectatiōes corꝑaliter illud ꝓphe-
ticum qđ tūc cātatur impleri videat. Cum
iocunditate exibitis ⁊ cum gaudio deduce
mini. Nā montes ⁊ colles exilient expectā
tes vos cū gaudio. Iteȝ in ea maior ſacer-
dos p̄cedit. qꝫ dixit dñs p̄cedam vos in ga
lileam. Item in ea nihil reſonet qđ ſit ve-
teris hiſtorie. ſed ea ſolū cantātur que glo
riam ꝑſonent euāgelij. Inter que illud p̄-
ſertim in ꝗbuſdaȝ eccl'ijs admittitur. Uir
tute magna reddebāt apl'i teſtimoniū re-
ſurrectionis ihū xp̄i. Quia ſicut dicimus ī
galilea tranſmigratio ē apl'orum p̄dicatio
Cum aūt ventū eſt ad mediū tēpli vtriuſqȝ
ſexus ꝑp'lo circūſtante totis virib⁹ chorus
in vocē exultationis erumpit antiphonaȝ
cantans Sedit angelus. Que exprimit ꝗd
apl'i docuerunt aut docere debuerūt ſcilȝ
xp̄m viuere. Et eſt totis viribus concinen-
dum ⁊ in auditū circunſtantiū efferenduȝ
quia quē queritis viuit ⁊ vitam hominuȝ
cum eo ſurrexit. Uel hodierna ꝓceſſio illđ
nobis recolit ꝙ rex gl'ie cū exercitu redem
ptorum de infernalibus clauſtris ad cele-
ſtia regna migrauit. Poſt ꝓceſſionem ſe-
quitur miſſa ⁊ incipit precētor loco magni
precentoris id eſt xp̄i Reſurrexi ⁊ adhuc te
cum ſum. Poſtq̄ȝ cantat chorus ad ſignifi
candum ꝙ ad xp̄i ſimilitudineȝ alij ſancti
qui erunt in patria deum laudabūt. quod
vero ſequitur ⁊ adhuc tecum ſum. in hoc
notatur eternitas in qua ſemꝑ eſt cū patre
Cantatur ergo hac die in perſona xp̄i. re-
ſurrexi ⁊c. ſed tunc illud dicetur in perſona
noſtra qñ reſurgētes tranſibimus de hac
mortalitate ad īmortalitatem quod ſigni
ficatur in hoc quod dicetur in euangelio.
Et tranſiens miniſtrabit eis. Miniſtrabit

cū nobis cibum ſpūalem ſeipm̄. ſicut iu-
deis dedit manna ī deſerto. Pōt etiam di
ci q̄ dn̄s p ora ꝓphetarū dirigens ſermo-
nez ad patrē ait. Reſurrexi ꝛ adhuc ꝛc. In
quo tria notat ſcz ſuā glioſam reſurrectio-
nem ꝛ patris ī paſſione ꝓtectionē ꝛ cogni
tionem eius p ſciētie ſue dilationē p orbē.
Reſurrectionē eius notat cū dicit Reſurre
xi ꝛ adhuc tecū ſum ꝛc. quaſi diceret. Non
ē ita ſicut iudeus cogitauit q̄ a te oīno ſim
derelictus ꝛ abiectus tanq̄ immundus. Vn̄
deridēdo dicebat iudeus. Si filius dei ē li-
beret eū Quaſi diceret Nō liberabit eū q̄a
de eo nō curat. Protectionē patris in paſſi
one notat cū dicit Poſuiſti ſup me manū
tuā. q.d. Protexiſti me nō a paſſione ſz ab
eo q̄ iudei intēdebāt vicz ab extinctiōe no
minis mei ad quā ītendebāt. Vn̄ dicebāt.
Si dimittimus eū ſic oīs credēt in eū. Sz
in hoc q̄ me occiderūt. hoc qd̄ ipi timebāt
ꝯſecutū eſt. Nā ego qui ſum granū frumē
ti cadens in terram multū fructuz attuli. ꝛ
tam de iſto q̄ꝫ de illo p̄mo laudandus ē pr̄.
Vn̄ poſt vtrūq̄ꝫ cātatur all'a. Sciētie pr̄is
dilatationem notat cū dicit Mirabilis fa
cta eſt ꝛc. quaſi diceret Ex hoc cognitio tua
pater nō tm̄ ad iudeos ſz etiā ad gētes di-
latata ē. Nā p̄us tm̄ in gēte iudeoꝝ cogno
ſcebaris. iuxta illud Notus in iudea deus
ꝛc. Et quia ab vtroq̄ꝫ pp̄lo cognoſceris ab
vtroq̄ꝫ tibi laus offertur. ꝛ idcirco duplex
all'a ſeq̄tur. ꝛ ad id ptinet vſus Dn̄e ꝓba
ſti me ꝛc. ſeſſionē meā. i. humilitatē ī paſ
ſione. ꝛ reſurrectionē meā. i. gl'iam meam
in reſurrectione. In q̄buſdam tm̄ eccleſijs
tacet' vbū illud. ſeſſionē. ꝛ ſolū dr̄ reſurre
ctionē meā. Pōt tm̄ vtrūq̄ꝫ dici p quod du
plex xp̄i natiuitas deſignat'. Seq̄tur hym
nus trinitatis. ſ. Gl'ia patri. qui in p̄cedēti
bus diebus intermiſſus fuit ꝓpter igno-
miniam illatā trinitati in tertia pſona ſcz
in filio. Nunc autem quia ſublata ē igno-
minia illa hymnus ille cātatur. Hec etiam
in q̄buſdam eccl'ijs p cereos repn̄tantur.
vbi tres cerei an̄ altare ardere cōſueuerūt.
ſed in tribus diebus an̄ paſcha nō ardēt
ni ſi duo. in ſignū q̄ tertia pſona ſublata ē.
hac vo die tertius cereus reaccenditur in
ſignū q̄ ipa xp̄i pſona glioſe redditur no-
bis. Poſt hoc dr̄ collecta ī qua oſtenditur
quis ſit reſurrectionis ꝛ mortis effect'. qm̄
apertio ianue regni celeſtis ē effectus Qua
liter aūt illam ianuam intrare debeamus
dicitur in epiſtola q̄ eſt p̄ma ad corinth. v.
ca. ſ. Expurgate vetus fermentum. i. abijci
te vetuſtatem a vobis ꝛ hoc eſt ire in gali-
leam. i. de vicijs ad vtutem ꝛ de virtute in
vtutem. ſicut eſtis azimi. i. eſſe debetis. vel
eſtis azimi p baptiſmuz. Et enī paſcha no
ſtrum imolatus ē xp̄s quaſi diceret coctus
eſt agnus ꝛ paratus. itaq̄ꝫ epulemur. Et de
terminat quis ſit agnus. cuz dicit xp̄s. xp̄s
enī eſt paſcha noſtrum. i. agnus paſchalis
ꝛ feſtum paſchale. Alia etiam rōne ipe eſt
paſcha quia per ipm: ꝛ ab ipo ꝛ ad ipſum
eſt nobis tranſitus p̄dictuſ. Non in fermē
to veteri neq̄ꝫ in fermento malicie. i. male
voluntatis ꝛ nequitie. i. praue intelligētie
nequam enī eſt qui de deo male intelligit.
ſed in azimis ſinceritatis ꝛ veritatis. i. in
accenſo affectu ꝛ purificato intellectu. vel
in ſinceritate caritatis ꝛ puritate fidei. Sz
etiam plus dicit veritas q̄ꝫ fides. compre-
hendit enī ſapientiam ꝛ intelligentiā. Sz
videtur littera epiſtole in ſe contraria. Si
enī ſumus azimi. i. ſine fermento quomo-
do expurgabimus vetus fermētū. quomo
do etiam dicitur vt ſitis noua cōſperſio: vi
detur enī dicere vt ſitis azimi ſic̄ eſtis azi-
mi. Nam noua conſperſio nihil aliud ē q̄ꝫ
farina aqua conſperſa. i. paſta nondū fer-
mentata. Sed eſt notandum q̄ duob' mo
dis dicitur quis peccare. ſcz peccato ꝓprio
vel peccato alieno cui conſentit Erant enī
illi quibus loquebatur apoſtolus azimi. i.
ſine ꝓprij peccati fermento ſed erant alie-
no peccato infecti dum non reprehēdebāt
illum cum poſſent qui patri ſuo propriam
nouercaz abſtulerat qui inter eos erat. vn̄-
de dicitur eis. Expurgate vetus fermētuz.
id eſt abijcite illum a vobis per excommu
nicationem vt ſitis noua conſperſio. id eſt.

ſine fermento alieni peccati. Sequitur gra
duale quo vtitur eccl'ia ꝑpter nos qui nō
habemus adhuc niſi reſurrectionē anime
ꝛ expectamus reſurrectionē corporis ſcilꝫ
Hec dies quam fecit dn̄s exultemus ꝛ lete
mur in ea. q2 exultando ꝛ letādo itur in pa
radiſum. ſed cum labore ꝛ anguſtia ꝛ cuꝫ
maxima afflictione itur in infernum. quia
nō eſt pax impijs dicit dn̄s. ſed bonis ē io
cunditas pax ꝛ quies maxima ꝑpter ſpē
glorioſe reſurrectionis. Cantatur autē gra
duale licet ſit luctus laborātium ꝑpter ba
ptiſatos q̄ arripuerūt laborem militie vt ꝑ
ueniant ad alleluya eterne leticie. Grādis
eīn labor eis ſupeſt vt ptem habeant in ſe
cunda reſurrectione. ꝛ eſt ſciendū q̄ ē dies
tpis. vn̄ Hodie ſi vocem eius audieritis. i.
ſi in tpe quo viuitis. ꝛ eſt dies eternitatis.
Vn̄ melior eſt dies vna in atrijs tuis ſup
milia. Hanc diē hodierna feſtiuitas īcho
at ꝛ iō recte demonſtratiue dicitur Hec di
es quā ꝛc. Et hodie reſurrexit dn̄s. Sꝫ hec
dies duꝫ ē in aurora vel in aſcēſu vocatur
dies ſalutis ꝛ gratie. Cum fuerit ī meridie
vocabitur dies eternitatis ꝛ glie. Hec dies
decliuiū nō ſentit. ꝛ iō ſolēnitas iſta veſpe
rum nō habet vt dicet in titulo ſequenti.
Poſtmodū ſeq̄tur all'a cantus quidē āge
licus. ſ. Paſcha nr̄m īmolatus ē xp̄s. i. corꝑ
x. c. q2 ipe ē panis angelorum ꝛ in quē de
ſiderant angeli ꝑſpicere etiā inquātū eſt
homo. quaſi diceret Laudate dn̄m deum
quia paſcha noſtrū īmolatus eſt xp̄s. De
inde ſeq̄tur euangelium marci. xvj. c. qui
habet figurā leonis. q2 ꝛ xp̄s fuit leo in re
ſurgendo. ꝛ q2 ſm̄ ordinem legūtur euan
gelia ꝑut in ſequenti titulo dicetur: eſt aūt
euangelium. Maria magdalena ꝛ maria
iacobi ꝛ ſalome emerūt aromata ꝛc. Simi
liter oportet nos emere aromata bone vo
lūtatis Eſa. Venite ꝛ abſq3 argēto ꝛ abſq3
vlla cōmutatione emite vinum ꝛ lac. i. aro
mata ꝟtutū q̄bus vngitur deus. quia de
licie ſunt ei eſſe cū filijs hoīm. Et ſequitur
ibi q̄ angelus apparuit mulieribus in ve
ſtibus albis. Sed in euangelio mathei qd̄
legitur in vigilia dicitur q̄ aſpectus eius
erat ſicut fulgur ꝛ veſtimēta eius ſicut nix
Et ꝑ hoc notat ſicut dicit gregorius q̄ dn̄s
in iudicio terribilis apparebit reprobis et
blandus iuſtis vna facie. Hoc eīn ex diuer
ſitate cōſcientiarū. Quia ergo blandus ap
parebit iuſtis iō ne nimis de reſurrectione
exultemus ſeq̄tur in offertorio. Terra tre
muit ꝛ quieuit. In poſtcōmunione q̄ ſicut
ꝛ all'a ſumit de ep'la. hortat eccl'ia filios ſu
os vt cū fide veniant ad cōmunionē dicēs
Paſcha noſtrū īmolatus ꝛc. Aiunt q̄daꝫ
q̄ illud qd̄ d'r ī introitu. Reſurrexi. vox eſt
ſponſi ad ſpōſam eā de morte ſua in pn̄ti
tpe cōſolantis. cui ſponſa rn̄det Poſuiſti
ꝛc. Vel eſt vox generis humani qd̄ ī adaꝫ
cecidit ꝛ ꝑ xp̄m reſurrexit. Cetera ſunt con
centus angelorum ꝛ hoīm de chriſti reſur
rectione gaudentium.

De ſeptem diebus poſt paſcha

Ec prima ſeptima

na paſchalis temporis licet cō
muniter vocetur ſeptimana in
albis tn̄ ſequens magis ꝓprie vocatur in
albis ꝑpter cās in p̄cedēti titulo poſitas.
Et hec eſt cōmunis huic tempori ꝛ p̄cedē
ti. Eſt eīn tota de ſeptuageſima q̄ termina
tur in ſabbato in albis. Inde eſt q̄ tractus
in ſabbato paſchali ꝛ graduale per totam
ipſam hebdomadā dicit qd̄ laborē ſignifi
cat All'a vo ꝛ cetera cātica leticie cantātur
vt dictū ē ſub dn̄ica ſeptuageſime. ꝛ hō pro
pter tēpus regreſſionis qd̄ īcipit ſm̄ quoſ
daꝫ in paſcha ꝑut ibi dictum ē. Iſti ergo
ſeptem dies cōputātur cū ſeptuageſima.
q2 hec ſeptīana ē ſeptima a q̄drageſima
ꝑ quaꝫ idē ſignificat qd̄ ꝑ ſeptuageſimā ī
cuius ſeptima decade filij iſrl' acceperunt
licentiā redeūdi ꝛ iaꝫ quaſi liberi erāt. iō q3
diebus iſtis cātica leticie cātantur. Porro
omnes iſti dies ſeptē ſunt quaſi vna dies
dn̄ica. Unde ſemꝑ cantat in eis Hec dies
quā fecit ꝛc. ꝛ in p̄fatione dic Te quidem
dn̄e omni tpe. ſꝫ in hūc potiſſimū die glo
p̄dicare ꝛc. Et in eis ſemꝑ agitur de reſur

rectione ad oſtendendum q per ſeptem dona ſpūſſancti venitur ad veram reſurrectionē vel potius q: in tota vita iſta q per ſeptem dies currit debemus anhelare ad glīaz reſurrectiōis quantū poſſum⁹. Sic r paſcha in veteri teſtamento p ſeptez dies celebrabatur r ſcenofegia .i. fixio tabernaculorū. quecūq; eñ hac die facim⁹ adeo facere debemus vt ī celo tabernacula nr̄a figamus qd̄ erit p glīam īmortalitatis. vt ille q̄ crucifixus eſt oſtēdat nobis ſuā deitatē cū dicit in officio nocturno Ego ſum q̄ ſum. Et cuz dicit ſe eſſe illū q̄ dixit moyſi. q̄ ē miſit me ad vos. exo. iij. Siq̄dē paſcha ē hebdomadaria feſtiuitas q: q̄libet die hebdomade mutantur offi̅cia. In veteri eñ teſtamento tres habuerunt hebdomadarias feſtiuitates .ſ. paſcha r penthecoſtes quas etiam nos habemus lz ad aliud q̄ illi habuerūt. r ſcenofegiā quā nō habemus niſi quodāmodo vt dicet in phemio ſeptime partis. Quidā vō ſcripſerūt q feſtū penthecoſtes nō fuit ī veteri teſtamēto feſtū hebdomadale Et q in nouo teſtamēto habet ſeptez officia ppter ſeptē ſpūſſancti dona. nō q: ſit feſtū hebdomadale. q: tres vltimi dies nō hn̄t oīno ppria officia. Ad hoc notādū eſt q cuz ī vrbe romana eſſet magna aeris peſtilētia Beatus gregori⁹ in tpe paſchali ordinauit vt ymago beate vginis que ī eccl'ia ſctē marie maioris ſeruat̄ quā btūs lucas pinxiſſe dicit̄. r eidē vgini ſimilima phibet̄ pceſſionaliter portaretur. r dū an pceſſionē reuerenter portaret̄ ecce tota aeris infectio r turbulētia cedebat ymagini fugiens acſi eam ferre nō poſſet: ſic q poſt ymaginē mira ſerenitas remanebat. tunc aūt iuxta ymaginē audite dicūtur tres voces angeloꝝ canētiū Regina celi letare alleluya. q: quē meruiſti portare all'a. reſurrexit ſicut dixit all'a. Statiq; btūs gregorius adiunxit Ora p nobis deuz rogamus all'a. Que antiphona ideo hoc tpe frequētatur. r tūc gregori⁹ vidit ſup caſtrū creſcētij angelū dn̄i q̄ gladiuz cruentatū tergēs in vaginā reponebat. Intellexit ergo gregorius q peſtis illa ceſſaſſet: qd̄ r factum ē Vñ caſtrum illud exinde caſtrū ſancti angeli vocatum ē. Premiſſa imago in eccl'ia beate marie maioris in vrbe ſup limē baptiſterij ſeruat̄ quā romani reginā vocant Per hos aūt ſeptē dies tres tātū dicūtur pſalmi ſicut r in dn̄ica reſurrectionis. In hoc tn̄ intereſt ſm̄ aliquas eccl'ias. q: tunc dicūtur cū tribus antiphonis. in his vero diebus cuz vna ſola. Siquidē iō tres pſalmi p hos ſeptē dies baptiſmales dicūtur. q: qui pure baptiſantur ſeptem ſpūſſancti dona ſuſcipiunt que per hos ſeptem dies ſignantur. Suſcipiunt etiam tres vtutes ſcz fidem, ſpem, r caritatez, que p tres pſalmos intelligūtur que nobiſcū vſq; in finē manere debet. Canim⁹ ergo tres pſalmos vt recolamus nos hec tria habere. Antiphona vō vna eſt. quia vnus eſt a quo hec oīa ſunt. Rurſus vō quia vt p̄miſſum eſt hec tota hebdomada ē quaſi vna dies dn̄ica. inde eſt q per omnes hos ſeptez dies canimus pſalmos de nocturno dn̄ice diei vl' eis adiacētes. Quedā tn̄ eccl'ie ptermittūt pſalmos maiores r laborioſos. ſcz Confitebor. r Diligam te. q: neophicis omnia breuia debent pponi. r ſoror noſtra puula eſt r vbera non habet. Et apl's dicit Lac dedi vobis potum nō eſcam. Sed numerū ſupplemus per illos duos Cum inuocarem r Verba mea. Et ita decem r octo pſalmos perficimus vſq; in ſextam feriam. In ſabbato autem ſumimus tres de adiacētibus quos ī die dn̄ica ad p̄mā cantare ſolemus ſcz Dn̄s regit me Dn̄i eſt terra r Iudica. Sed r illos duos Deus deus meus reſpice. r Ad te dn̄e leuaui ppter cauſam predictam pretermittimus. In ſequenti vō tempore multiplicandi ſunt pſalmi ſicut r bonimores qui per pſalmos intelliguntur p quos ad glīam peruenitur. quem per totū tempus iſtud figuramus. In quibuſdaz tamen eccleſijs non dicunt niſi tres pſalmos vſq; ad penthecoſtē r hoc ex inſtitutione alcuini put dicetur ſub dn̄ica de trinitate. Sed hoc non bene fit hodie. primo q:

cauſa quare illud inſtitutuꝫ fuit: hodie ceſ-
ſat. Secundo qꝛ contra canonem gregorij
faciunt ꝑut dictum eſt in q̄nta parte ſub
titulo de nocturnis. Tertio qꝛ inter canoni
cos regulares ⁊ alios clericos qui vſurpa
to nomine ſeculares dicuntur nulla debet
eſſe quo ad hoc differētia. nā ⁊ ipi magna
ex parte antiquitus regulares fuerunt. Et
certum eſt ꝙ canonici regulares in octaua
reſurrectionis dicunt in nocturnis nouem
lectiones cum nouem rn̄ſorijs ⁊ etiam ec-
cleſia romana. Qui cū dicunt ꝙ omnia fa
cilia debent eſſe eo tp̄e ꝓpter neophicos il
lam facilitateꝫ nimis extendunt. Nā due
tamē ſunt hebdomade neophicoꝝ. ſcꝫ in
paſcha ⁊ pēthecoſtē. ⁊ p̄terea concluditur
eis in aſcenſione vbi ſunt noueꝫ rn̄ſoria et
nouē pſalmi cū ſuis antiphōis. Nulla em̄
ē ſufficiēs rō quare ī ſequēti die poſt aſcēſi
onē dicamus tm̄ tres pſalmos cū vna an-
tiphōa. De h̕ etiā dc̄m̄ ē in titulo p̄cedēti
Nēpe ſm romanū ordineꝫ ī oībus dn̄icis
nouē lectiōes dicūtur. licꝫ magūtinū ꝯcili-
um a paſcha vſqꝫ ad pēthecoſtē tres tātuꝫ
inſtituerit eſſe legēdas vt ſeruitiū matuti-
nū ī die cātet̃. qꝛ ī futuro trinitas cōprehē-
detur ⁊ a ſc̄is in luce dn̄o ƀuiet̃. Ad p̄maꝫ
aūt dicūt q̄dā p totā hebdomadaꝫ totum
pſalmū Cōfitemini ⁊c. In quo p̄cipue de
x̄pi reſurrectiōe agit̃. Alij xo ſolum xſum
Hec dies ⁊c. quē ī p̄ma ⁊ ī alijs horis ꝓ ca
pitulo dicūt. qꝛ vitā illā figuramus in qua
doctrina nulla neceſſaria erit. ſꝫ oīs docti
gratulabimur ⁊ exultabimus. p̄s v̄o Qui
cūqꝫ vult ⁊c̄. toto iſte tp̄e nō dr̄ qm̄ ad fidē
ꝑtinet. hoc em̄ tp̄s ſignificat octauā etateꝫ
vbi nō erit fides q̄ euacuabit̃. ſed res q̄ cō-
prehendet̃ nō erit figura ſed veritas. In q̄
buſdā tamen eccl̄ijs aliter obſeruat̃. qꝛ vbi
fides nō eſt ſuꝑedificari non pōt. Minus
etiam ſimbolū ſcꝫ Credo in deū ob eandē
cām ſubticetur ad p̄mā. Nā cum venerit
qd̕ ꝑfectum eſt euacuabit̃ qd̕ ex ꝑte ē. vnde
in cōdenſis. i. in condēſitatibus ꝑp̄li vſqꝫ
ad cornu altaris. i. ad cōmunionem. Non
dicit̃ etiam capituluꝫ neqꝫ preces vt dictū
eſt in titulo precedenti. Veſpertinū officiū
eſt huius feſtiuitatis claritate illuſtratum.
non em̄ per Deus in adiutoriuꝫ meum in-
tende. qm̄ in illa vita non ſicut hic adiuto-
rio indigemus. ſed per kyrieeleyſon īcho-
atur. quia veſpertina hora ſabbati paſcha
lis baptiſma fuit per kyrieeleyſon inchoa
tum ⁊ in trinitatis nomine celebratum: et
ꝓpterea in eadem hora ⁊ in eiſdeꝫ verbis
per totam hanc hebdomadam ī feſtiue re-
generationis iocunditateꝫ ſancta trinitas
adoratur. Vel per kyrieeleyſon incipitur.
vt quaſi non exiſtens per ſe officium miſſe
officio cōtinuetur. Nam vt in titulo prece
denti diximus hec dies veſperam non ha
bet. quia declinum eternitas non agnouit
Tres pſalmi ſub vno alleluya. id eſt gau-
dio cantatur in quibuſdam eccleſijs quia
per fidem trinitatis ad vnum eternitatis
gaudium peruenitur. Vel hi tres pſalmi
reſurrectioni que tertia die facta eſt conue
niunt ibi. Pro capitulo ſequitur. hec dies
ſicut in alijs horis quia ibi non erit neceſ-
ſaria doctrina ſed exultatio. vel vt notetur
ſolicitudo baptiſatorum adhuc peregri-
nantium ⁊ laborantium. quia nondū ha-
bent gaudium niſi ſpei quo peruenitur ad
alleluya rei. Proinde pro himno ſequitur
alleluya quod eſt proprius illorum ciuiuꝫ
hymnus. Hanc deſcendimus proceſſiona
liter ad fontes cum cereo per totaꝫ hebdo
madam cantantes canticum exultationis
⁊ ꝑp̄l's ſequitur. ſcꝫ viri per ſe. ⁊ mulieres
per ſe. qd̕ fit in memoriam eius qd̕ hebrei
pharaōe ⁊ ſuis ī mari rubro ſubmerſis fe
cerunt q̄ gratiarum actiones de ſubmerſi
one hoſtiū per totaꝫ hebdomadā redibāt
ad mare. viri per ſe ⁊ mulieres p ſe cantan
tes illud canticum moyſi Cantemus dn̄o
glorioſe ⁊c. Siquidem hoſtes noſtri ſunt
demones. mare rubrum eſt baptiſmus in
quo ſubmerguntur omnes hoſtes. i. vicia
⁊ pc̄tā ⁊ demones. Et inde etiā ē ꝙ neophi
ti baptiſati ī ſabbato ſc̄tō p̄cedente ſuo lu
mine. ſ. x̄p̄o redeūt ad fontē baptiſmi his
ſeptē dieb' gr̄as agentes. qꝛ īimici eoꝝ ſub

qre itr ad fontes.

merſi ſunt.ſcꝫ vicia ꝛ peccata ꝛ tunc circa
fontes cantātur pſalmi Laudate pueri.ſcꝫ
nouiter baptiſati.ꝛ in exitu iſrl' de egypto.
qꝛ ꝑ baptiſmum de tenebris pcti exiuimus.
Duo ergo pſalmi circa fontes cantantur.
quia ꝑ geminā dilectionem ad fontē vite
ꝑtingitur.q̄ baptiſatis ꝛ baptiſmo conue
niunt.Baptiſatis.vt Laudate pueri.ꝛ eſt
ām̄onitio laudis ad neophicos qui facti
ſunt pueri.i.a vicijs puri.ꝑ q̄b' mr̄ eccl'ia
iubilat ad fontes ī laudē ei' grē ꝑ quā me-
ruit eſſe:qd̄ in cantico amoris audiuit.fons
ortoꝝ puteus aquarū viuentium.Poſtea
trāſitur ad aliquod oratoriū cum pſalmo
In exitu iſrl' q̄ ꝯuenit baptiſmo cū dicitur
Quid ē tibi mare qd̄ fugiſti.ꝛ fit ſtatio ad
crucifixū ꝛ reddūtur ei grates.qꝛ ipē ē qui
baptiſat.vn̄ in euāgelio Sup quē videri-
tis ſpm̄ ſctm̄ deſcendentē ꝛc.hic ē qui bap
tiſat Et ſalutat̄ qꝛ ꝑ crucē ꝛ ī cruce nacti ſu
mus aīaꝝ noſtrarū redēptionē.Rurſus ꝑ
hos ſeptē dies baptiſmales neophici quo
tidie ad eccl'iam ducūtur Sicut eni filij iſ-
rael licꝫ tranſiſſent mare rubrū in quo ba-
ptiſati ſunt.nō tn̄ ꝑuenerūt ad terrā ꝓmiſ
ſionis.niſi ſub ducibus dn̄o illos paſcēte
ex māna ꝛ colūna ignis eos p̄cedente.ſicꝛ
iſti his ſeptē diebus ſub ducibus.i.p̄ſbite
ris patrinis ꝛ matrinis ducūtur ad eccle-
ſiam ꝛ paſcuntur corpore dn̄i.ꝛ cerei p̄ce-
dunt eos.ꝛ ſic tandē in ſabbato quaſi ꝑue-
niunt ad terrā ꝓmiſſionis.Cereos autem
quos ī ſabbato ſcō dū baptiſarent̄ habue
runt ꝑ hanc hebdomadā in quibuſdaꝫ lo
cis ad miſſas ꝛ ad veſperas accēdunt ꝛ in
ſabbato in albis vel in ſequenti dn̄ica il-
los accenſos offerūt ſacerdoti.Siq̄deꝫ lu-
minaria accenſa bona opa ſunt.q̄bus to-
to tp̄e p̄ñtis vite q̄ ꝑ ſeptenariū ducit̄ luce
re debēt.Offerūtur ſacerdoti qꝛ poſt hanc
vitā ad ſummū ſacerdotē.i.ad xp̄m cū lu-
minaribus bonoꝝ operū veniūt.iuxta il-
lud.Venientes aūt venient cū exul.por.ma.
ſuos.Pōt etiā dici ꝙ ꝓceſſiones veſperti-
nales huius hebdomade reuerſionē ſigni
ficant de captiuitate babilonie.Hec eſt eni
hebdomada reuertentium qui in fine ſue
captiuitatis reuertuntur ad deū.Et veſpe
trina ſtatione cōplētur ſicut ꝛ baptiſmus
in trinitatis noīe celebrat̄.Qui vō fontes
nō habent non exeant ſed q̄nqꝫ pſalmos
continue dicant.ꝛ poſt collectaꝫ diei de cru
ce collectam adiungant.Eedem veſpe q̄ti
die repetuntur.quia ꝓ vna ꝛ eadeꝫ die to-
ta hec hebdomada reputatur.In quibuſ-
dam etiam eccleſijs in his ſeptem diebus
quando deſcenditur ad fontes antefertur
quidam ſerpens imaginarius ſuper vir-
gam ꝛ candela nouo lumine accēſa ſuper
caput ſerpentis retorta affigitur ex qua ce-
reus paſchalis ꝛ omnes alie candele eccle
ſie accendunt̄.Circa ꝙ ſciendū ē.ꝙ ſicut le
gitur numeri.xxj.ca.moyſes in deſerto ere
xit ſuper palum ſerpentem eneum vt qui
percuſſi erant a ſerpentibus per illius ſa-
narentur aſpectum.In quo xp̄i paſſio pre
figurata fuit.vnde ꝛ dominus ait in euan
gelio iohānis Sicut moyſes exaltauit ſer-
pentem in deſerto ita ꝛ exaltari oportet fi-
lium hominis.Ideo ergo ſerpens imagi-
narius fertur ꝛ aſpicitur vt xp̄i paſſio me-
moretur ꝛ per hoc a vulneribus peccatoꝝ
ſanemur.Nam ſerpens in palo eſt xp̄s in
patibulo.Ideo in benedictione baptiſmi
ꝛ cū ad fontes deſcēdit̄ qꝛ baptiſm' a xp̄i
paſſiōe v̄tutē accepit ī q̄ etiā a pctīs ſana-
mur ꝛ mundamur.Fit h̄ in veſpis qm̄ ipē
xp̄s fuit ſacrificium veſpertinū.vnde pſal
mus Eleuatio manuū mearum ſacrificiuꝫ
veſpertinum.Ignis nouus ex ſilice excuſ
ſus eſt xp̄s paſſus qui eſt lumē de lumine
ex quo cetere candele in eccleſia illuminan
tur qꝛ ipē illuminat omnem hominē veni
entē in hūc mundū.Candela in capite ſer-
pētis retorta ē ſpinea corona in capite xp̄i
poſita.In cōpletorio vero in quibuſdā lo
cis p̄termittitur pſalmus Qui habitat ſi-
cut in p̄ma pſalm' Quicūqꝫ.In his autē
ſex diebus dr̄ ad miſſam rn̄ſorium ꝛ all'a.
prout īfra dicetur.Et dicitur primo reſpō
ſorium ꝛ poſt dicitur alleluya.ꝛ hoc tripli-
ci de cā.Primo qꝛ eni ī laborib' vite p̄ñtis

exultandũ eſt. iuxta illud hylarẽ datorẽ di ligit deus. iõ nũc poſt graduale et vſum cõ uenienter ſequitur alleluya. qđ eſt vox leticie. Scđo rñſorium actiuã: alla vo ↄtẽplatiuã vitã ſignificat. Rñſoriũ eĩ ſignificat acti onem quã ſcĩ exercebũt ĩ reſurrectione cor poꝝ. q̄ erit in omni leticia ꝓut vba rñſorio rum huius tpis declarãt q̄ oĩa ſiue verſus eoꝝ excepto eo q̄ cãtatur ĩ tertia feria ꝓut ibi dicetur. ſunt de pſalmo centeſimodeci moſeptimo Confitemini dño. q̄ pſalmus ſonat cõfeſſionez laudis. et eſt de eterna le ticia. Quia igitur oĩs illa laus ↄfeſſionis ſi ue actio ad gaudiũ et dei gl'ificationẽ tẽdit merito ab alla cõcludẽdũ eſt. Et qm̃ eadez actio nihil aliud ẽ q̃ȝ laus dei. iõ ad hoc oſ tendũ poſt hos ſex dies cõtinue canit' ſine rñſorijs alla. Tertio iõ ĩ his ſex dieb' hoc fit. q: ſenarius numerus ad opa ſicut ſepte narius ad requiem refert'. Qui eĩ vult ꝑ uenire ad requiez oportet eũ p̃mo toto tpe p̃ntis vite bñ opari. Circa hoc ſciendũ eſt q: eccl'ia his diebus ſctõrum actum in cor pore cũ fine leticie recolit. ſic ĩcipiẽs actuȝ vt ꝑtingat ad quietem. p̃mus dies mãdat actum. ſeptimus requiem geſtat. octauus glorificat. Nempe rñſorium illam actiõez ſignificat quam ſancti in reſurrectione cor porum exercebũt. aĩe quippe ſanctoꝝ añ re ſurrectionez corpoꝝ in quiete ſunt. ſed duȝ illã recipiẽt in actione erunt. et tunc ſic erit actio vt nõ deſinat quies. In quiete q̄dem erunt q: nõ laborabũt nec cogitationibus fluctuabunt. nec erit etiam in quiete illa ſe gnicies deſidioſa. ſed ſic ab huius vite opi bus ĩ fine quieſcẽt. vt in alterius vite actio ne gaudeant. Hec autẽ actio ideo nobis ꝑ numerum ſenarium in memoriam reduci tur. q: ſicut ſeptenarius numerus requiez ita ſenarius opa rñſorioꝝ ſignificat. Per rñſoria eĩ intelligimus ſctõꝝ actiones q̄ erunt cũ omni leticia vt iam dictum eſt. Et nota q: p̃dicti verſus q̄ canũtur his ſeptez diebus cũ rñſorijs dicũtur eo ordine q: po ſiti ſunt ĩ pſalmo Confitemini dñi ſumpti ſunt exceptis duobus q̄ in q̄buſdam eccle

ſijs prepoſtere ponũtur. Nam in q̄nta fe ria dicunt verſum Bñdictus q̄ venit in no mine dñi et c. qui ibi ponitur vltimo. Et in ſexta feria verſum Lapidem quem repro bauerunt edificãtes et c. et hoc ideo: quia in illo plenius agitur de paſſione ſaluatoris q̃ȝ in alijs vſibus ibi poſitis. et ideo merito illa die cantatur in qua paſſus fuit. Nec ẽ omittendum q: in quibuſdã eccl'ijs in his ſeptez diebus duo cũ albis ſuperpellicijs incipiunt rñſoriũ Hec dies. Et ĩ alijs quoſ dam tropos poſt altare qđ repñtat ſepul crum ꝓ eo q: corpus ibi ĩ eo ſacramentali ter collocatur et conſecratur. gerẽtes typũ duorum angeloꝝ qui ſtantes in ſepulcro xp̃m reſurrexiſſe retulerunt Verba eĩ illa Hec dies et c. ad reſurrectionis diem ꝑtine re noſcuntur Rurſus cantando poſt altare repñtant apoſtolos et mulieres timentes. et xp̃m reſurrexiſſe dicere publice formidã tes. Fit autem hoc ad laudes ad tertiam et ad veſperas. Primo eo q: in his trib' ſpe cialiter horis xp̃i paſſio ẽ expleta. Nã ma ne captus et illuſus / in tertia flagellatus et linguis crucifixus / in veſperis de cruce depoſitus et ſepultus eſt / Secundo ĩ ſignũ q: reſurrectio tribus vicibus nunciata eſt. Primo ſm marcum et matheum per vnũ angelum qui ſm auguſtinum ſtabat ĩ mo numẽto nõ directe ſȝ q̄ſi ad oſtiuȝ / Scđo ꝑ duos ãgelos q̄ ſm iohẽm ſtabãt intus / Ter cio per ip̃m xp̃m iuxta monumentum. Fit etiam hoc in quibuſdam eccl'ijs ad miſſaȝ. eo q: illa in altari celebratur ſup quod xp̃i corpus conſecratur / Ideo autem a paſcha vſq ad octauam penthecoſtes canitur al leluya fere ĩ omnibus antiphonis et reſpõ ſorijs nocturnalibus et in offerẽdis et poſt communionibus. vt celebratio temporis poſt reſurrectionem reducat nobis ad me moriam vitam contemplatiuã. ſicut tpus qđ eſt añ paſcha reducit actiuam. Tẽpus eĩ ante paſcha quod in ieiunijs et oratio nibus agim' ſignificat erumnas hui' vite et tribulationẽ captiuitatis ĩ q̄ nunc ſumus cantica leticie ſubticemus. Tempus vero

poſt paſcha ſignificat beatitudinē ꝛ ppe-tuam exultationē ī qua poſt reſurrectionē erimus. ꝛ iō relaxatis ieiunijs canēdo alleluya q̄ꝺ interpretat̄ laudate dn̄m. in dei laudibus frequētamus de quo dictū eſt in ꝓhemio huius ptis. Illud tamē notādū eſt q̄ ī q̄buſdā eccl'ijs in hac hebdomada all'a cātatur ī miſſa ſine finali melodia. et v̄ſus ꝛ antiphone ſine neuma. ſꝫ in ſequētib' cātatur cū illa. ꝛ hoc ē iō q: in hac cantamus ꝓ dn̄o noſtro q̄ in aīa ꝛ corpe ꝑ reſurrectione iā factus ē glīoſus. ꝛ illa finalis melodia expectationē nr̄am ſignificat. vel etiā ſctōꝝ ſcd̄e ſtole expectationē. Tacemus ergo q: habem' q̄ꝺ optam'. pueli nāq3 plorāt cū panē non h̄nt ſꝫ cū h̄nt q̄ꝺ deſiderant tacēt. ita ꝛ nos quaſi ploramus alio tpe. q: nō habemus q̄ꝺ deſideramus ꝛ ſcī quaſi in deſiderio ſunt expectationis. In q̄buſdā etiā eccl'ijs ī magnis etiā ſolēnitatibus tacet̄ illa melodia ī ſignū q̄ ſcī ꝓ q̄bus celebramus certi ſunt q̄ ſcd̄aꝫ ſtolam quā expectant amittere nō p̄nt. Jubilus q̄dē diuerſa notat vt dictū ē ſub natali. Porro in iſtis octo diebus cātat̄ ꝓ memoria neophicoꝝ. ꝛ ſingulis dieb' ſingula denotata ſunt officia q̄ꝺ nō fit in toto tpe vſq3 ad pēthecoſtē. ꝛ in p̄ma die ſcꝫ in ſabbato ſcō ꝛ ī octaua duplices laudes ponūtur. In p̄ma ẜm dī ī All'a Cōfitemini. ꝛ tractus Laudate dn̄m oēs gentes. In octaua v̄o dicit̄ duplex all'a q̄ꝺ iō fit q: p̄ma vita noſtra q̄ fuit an̄ pcm̄ beata fuit ſꝫ nō ſempiterna. ſꝫ vita q̄ erit in ſeptima ētis erit beata ꝛ ſempiterna. Quia ergo p̄ma vita fuit beata. idcirco cātat̄ p̄mo all'a q̄ꝺ ē vox angelica ī lingua hebraica q: dignior ē. ſꝫ q: nō fuit ſempiterna. iō huī liori līgua latina cātat̄ tractus Laudate. Quia v̄o vita q̄ erit ī ſeptima etate erit beata ꝛ ſempiterna iō ī ſabbato ī albis q̄ ē dies ſeptim'. duplex all'a cātatur. ꝓpter duplicē ſtolā vt ibi dicet̄. Nā vita illa q̄ ī ſeptima ētio dabit̄ nō tollet̄ ī octaua etate q̄ p octauū offm̄ intelligit̄. ſꝫ potius ꝯſummabit̄. Circa cātica leticie notādū ē q̄ q̄ttuor ſunt ſtatus eccl'ie

Primus ē culpe. ſcd̄s culpe ꝛ pene. tertius pene ꝛ gr̄e. q̄rtus gr̄e ꝛ gl'ie. Primū rep̄ntat eccl'ia in ſeptuageſima iōq3 ſubticet te deū laudamus ꝛ all'a. q: nō ē ſpecioſa laus in ore pc̄tōris. ꝛ gl'ia in excelſis deo. q: poſitus eſt īter deū ꝛ hoīes paries inimiciciarum. Scd̄m rep̄ntat in aduentu. iōq3 ſupdicta cantica ſubticētur preter alleluya. q: lex data deū intelligere docuit ꝛ laudare. Tertiū rep̄ntat ī eſtiuo tpe. iōq3 ꝓpt̄ gr̄am acceptam in feſtiuis iſta cātātur. ſꝫ ꝓpter penā iſta ī ferialibus ſubticentur p̄ter alleluya q̄ꝺ etiā quotidie frequētat̄. q: ſpes de reſurrectione futura nō infirmat̄. Quartū rep̄ntat īter octauas paſche ꝛ pēthe. iōq3 ſupradicta cantica leticie frequentantur ꝛ multiplicantur. q: tamē nō dū habemus gl'iam quam expectamus. iōq3 te deū laudamus ꝛ gloria in excelſis. in ferialib' ſubticemus. ꝛ in dn̄icis in quibus quaſi duplicem reſurrectionē rep̄ntamus. ꝛ etiā in feſtis ſanctorum. in miſſa duo alleluya cātamus. ſed in ferialibus vnū vt iam dicetur. Nec te moueat q̄ nō rectum ſꝫ p̄poſterum ordinem eccl'ia rep̄ntat eo q̄ erunt nouiſſimi p̄mi ꝛ primi nouiſſimi. Sic ergo varietas dierum ꝛ ſtatuū humanoꝝ varietates inducit officiorum. Querendum eſt tn̄ q̄re diuina officia ita diſtinguūt̄ vt alia celebrēt̄ cū ſolo r̄n̄ſorio. alia cum ſolo all'a ꝛ h̄ q̄nq3 cū ſimplici all'a q̄nq3 cum duplici all'a alia ſimul cum r̄n̄ſorio ꝛ alleluya. ꝛ alia cum reſponſorio ꝛ tractu. ꝛ alia cum all'a ꝛ tractu. Dici pōt q̄ dies ieiunioꝝ quib' r̄n̄ſoriū ſine all'a canitur recolūt actus eoꝝ q̄ p̄ſbiteris grauia ꝯfitētur vt ab illis cōſiliū accipiant penitendi. Ipſi ergo dies aguntur cū ſolo reſponſorio per quod vita actiua intelligitur que in labore ducitur ſine alleluya quod eſt canticum leticie. quia eccl'ia dolet pro talibus tanq3 pro mēbris vulneratis ꝛ nondum ſanatis. Ex eo eīm q̄ alleluia dimittitur rubor eccleſie monſtratur quē h̄ꝫ de ſuis vulnerib' nōdū ſanatis. Preterea iō tunc non dī all'a. quia nō eſt pulcra laus in ore peccatoris. In diebus v̄o ꝓfeſtis q̄

ſunt ab octaua paſche vſq; ad octauã pen
thecoſtes ſimplex all'a ſine rñſorio canitur
Primo qꝛ dies illi vitã ꝯtẽplatiuã ſignifi
cãt q̃ erit poſt reſurrectiõez ĩ q̃ rñſio nõ erit
qꝛ penitẽtie act⁹ ibi ſupfluus erit. ſ; tñ all'a
canet̃ de ꝑcepta ĩmortalitate. Scḋo qꝛ tũc
ꝓ illis canimus q̃ iã ſunt ĩ patria ad quos
iã nõ ꝑtinet actio laborioſa quã rñſoriũ no
tat ſ; ſunt ĩ dei ꝯtẽplatiõe ꝛ exultatiõe q̃ ĩ-
telligit̃ ꝑ all'a. Tertio qꝛ añ reſurrectionem
corpoꝝ nr̃oꝝ aĩa ſine corpe deũ laudabit
Quarto qꝛ ſancti añ diẽ gñalis reſurrectio
nis ſimplicẽ tñ recipiũt ſtolã. ſ. aĩe. Rurſũ
in ꝓuatis ferijs Glia ĩ excelſis deo ꝛc. ꝛ du
plex all'a nõ dr̃. qꝛ nõdũ habem⁹ ꝑfectã iu
ſticiã nec gl'iaz quã expectam⁹. ſ; qꝛ eccl'ia
iaz ꝓmã h; reſurrectiõez. iõ alio tpe ſꝑ all'a
canit̃ ꝓterq; ĩ ſeptuageſima vt dictũ ẽ ĩ ꝓ-
hemio huius ꝑtis ꝛ ſub ti. de tpe aduẽtus
In octauis xp̃o paſche ꝛ ĩ ſabbato in albis
duplex all'a dr̃. qꝛ tunc tps reſurrectiõis re
pñtamus ꝛ ĩ requie q̃ erit in reſurrectione
duplicẽ ſtolã. ſ. aĩe ꝛ corpis ꝑcipiem⁹. quia
erimus vtroq; hoĩe. i. in aĩa ꝛ ĩ corpe gl'io-
ſi. Erim⁹ eñ ĩcorruptionis gl'ia veſtiti. In
dñicis ꝗ̃ q̃ ſunt ab octaua paſche vſq; ad
octauã pẽthecoſtes duplex all'a dr̃. tũ qꝛ in
reſurrectiõe quã ipĩ dies ſignificãt corpus
ſil'r cũ aĩa laudabit deũ. tũm qꝛ duo ſunt vñ
letari d; aĩa in die ſempiterna. vnũ de ꝑce
pta leticia. aliud de ꝑcipiẽda ĩ reſurrectiõe
tum qꝛ reſurrectio dñi q̃ facta ẽ ĩ die dñica
eſt cã noſtre reſurrectiõis future. ꝛ iõ in om
nibus dñicis q̃ſi octauã dñice reſurrectio-
nis repñtam⁹. In ferialibus vnũ; qm̃ añ
reſurrectionez anima vna dũtaxat fruitur
beatitudine. Rurſus iõ vſq; ad octauã pẽ
thecoſtes duplex all'a dicit̃. quia in octaua
etate in qua erit corpoꝝ reſurrectio erimus
vtroq; homĩe gl'ioſi. In omnibus ꝗ̃ feſti-
uitatibus illo tpe occurrẽtibus duplex al-
leluya dicit̃. Et hoc primo ꝓpter requiem
ꝛ fruitionẽ. Scḋo quia illi iam de duobus
gaudent. ſ. de eterna quiete ꝛ de diuina vi
ſione. Tertio qꝛ cũ iam habeãt gl'iam ani-
me ſecuri ſunt de gl'ia corpis. Sex vero di-
es paſchales vicz inter ſabbatũ ſctũ ꝛ ſab-
batũ in albis ꝛ dñici dies atq; feſtiui quos
celebramus ab octauis penthecoſtes vſq;
in ſeptuageſimã in quibus rñſoriũ; ꝛ all'a
canitur. recolũt actus eoꝝ qui elemoſinas
largiendo/infirmos viſitando/ꝛ ſolũ que
bona ſunt opando/pſeuerantiam haben-
do in ſanctitate quam ĩ baptiſmo recepe-
runt ſine dubio ad contẽplationem dei ꝑ-
ueniunt. Inde ẽ ꝙ poſt rñſorium qḋ vitaz
actiuã ſignificat ſeq̃t̃ all'a qḋ ſignificat cõ-
templatiuã. ſed tũc vnũ tantũ ſine ſimplex
alleluya dicit̃ ꝓpter cauſas ſupradictas.
Prius aũt dicitur rñſoriũ; ꝛ poſtea ſequi-
tur all'a ꝓut ſupꝰ dictum eſt. Dñici autem
dies ꝛ feſtiui a ſeptuageſima vſq; ĩ paſcha
quoꝝ rñſorijs nõ alleluya ſed tractus ſub
ditur. recolunt eos qui ſunt in bonis operi
bus. ſ; vidẽtes laborẽ vie timẽt caſum. nã
tẽptationibus tũdũtur ſine q̃bus hec vita
nõ ducitur. Inter rñſorium eñ ꝛ all'a tra-
ctus eſt medius q̃ neq; ĩ tãta leticia ẽ ſicut
alleluya. neq; in tanto opere vt reſpõſoriũ
In ſabbato vero ſancto gaudentes ꝓ neo
phicis noſtris. quia ab omni peccato libe-
rati ſunt canimus alleluya ſ; qꝛ eos trahẽ
dos varijs videmus laborib⁹ tractũ adij-
cimus per quem labores intelliguntur de
quo dictum eſt ſub titulo de ſeptuageſima
ꝛ in prohemio huius partis. Quomõ offi-
cia iſtorum ſeptem dierum ꝛ officia dñicã
rum q̃ ſunt inter paſcha ꝛ penthecoſtẽ ad
aptentur ſeptẽ donis ſpũſſancti ſub vigi-
lia aſcẽſionis ꝛ ſub ſabbato in albis dicet̃.
Circa euangelia q̃ hoc tpe legũtur ſciẽdu;
eſt ꝙ omnia pertinent ad reſurrectionem ꝛ
iuxta ordinem ſcriptorum ponũtur. Ma-
theus eñ primo ſcripſit/ſecundo marcus
tertio lucas/vltimo iohannes. Unde pri-
mo ponitur euangelium mathei in vigi-
lia paſche. In ipõ vero die paſche euãgeli
um marci. In ſcḋa ꝛ tertia feria euãgeliũ
luce. In q̃rta ꝛ q̃nta feria ꝛ in ſabbato euã-
geliũ iohĩs. In ſexta feria ĩterponit̃ euãge
lium mathei Sane in euangelijs vigilie ꝛ
diei tñ agit̃ de annũciatione reſurrectõis

facta p̱ angelum. In alijs de viſiōe. Cōue-
niebat eñ vt p̄us annūciaret̃ dñi reſurre-
ctio. ⁊ poſtea ad maiorē̄ fidē̄ faciendā̄ cor-
poraliter ipē ab oībus videret̃. Tria v̓o io
hannis euangelia oīno prepoſtere poſita
ſunt. p̄mū nanq̧ fuit qđ legitur in ſabba-
to. poſtea qđ legit̃ ī q̄nta feria. ⁊ aliqn̄ tēpo
re poſt qđ ī q̄rta feria legit̃. nā̄ maria mag
dalena cū veniſſet ad monumētū ⁊ nō īue
niſſet corpus dñi ſublatū credidit ⁊ cucur
rit ⁊ nūciauit petro ⁊ iohā̄ni. q̄ cucurrerūt
ad monumētū. ⁊ iohā̄nes p̄cucurrit ſ; nō
ſtatim introiuit. ſed petrus tandē̄ veniens
introiuit. ⁊ poſtea iohā̄nes ītrauit. ⁊ cum
nō inueniſſent redierunt ad ꝓpria. Hoc le
gitur in ſabbato. Illis redeūtibus maria
remanſit ad monumētum ⁊ inclinans ſe ī
monumētum vidit vnū angelum ſedētē
ad caput. alium ad pedes. q̄ dixerūt Mu-
lier quid ploras. Que dixit Quia tulerunt
dñm meū ⁊ neſcio vbi poſuerūt eū. Et tūc
ꝯuerſa retrorſū vidit ihm̄ q̄ dixit ei. Mu
lier quid ploras. quē̄ queris. Et illa reſpici
ens ⁊ ortulanū eū eſſe credens dixit Dñe ſi
tu ſuſtuliſti eū dicito mihi ⁊ ego eum tollā̄
Hoc legitur ī q̄nta feria. Aliquā̄to tp̄e poſt
petrus iuit piſcatū cū ſex alijs ad mare ty-
beriadis vbi dñs apparuit eis in litore. et
hoc legitur in quarta feria. Sed quare hec
omnia. Solutio. in quarta feria cā̄tatur h̄
qđ cā̄tabit̃ ſanctis ī die iudicij Venite bñ-
dicti patris mei ⁊c. Et in illo euangelio qđ
eadē̄ die legitur dī q̄ dñs apparuit diſcipu
lis in litore maris. ⁊ hoc bene cōuenit. Nā̄
p̱ litus maris vt dicit beatus gregori⁹ ſup̱
illum locū. finis ītelligit̃ mūdi in quo dñs
apparebit ſuis gl̓oſus. ⁊ tūc. petr⁹ trahet
ad litus rete plenū magnis piſcibus cētū-
quadraginta tribu o. nec tñ̄ ſcindet̃ rete. p̱
petrū intelligitur ordo ſctōrum p̄latorū q̄
de fluctu hui⁹ ſeculi ad litus ſtabilitat̄ eter
ne ducēt eos q̄ p̱ ipōs ꝯuerſi ſunt. ſed hoc
attribuit̃ ſoli petro ꝓpter eccl̓ie vnitatem.
S; q̄re legit̃ ī ſabbato ī albis euā̄geliū qđ
tūc legit̃. Rn̄deo q̄ offiñ hui⁹ ſabbati cum
officio p̄cedētis ſabbati ſctī in multis ꝯue
nit. Nā̄ in p̄cedēti ſabbato duplex laus cā̄
tatur ſicut ⁊ ī hoc ⁊ etiā̄ lectio lectiōi ꝯueit
q̄ in lectiōe p̄cedentis ſabbati dī. q̄ ſurſū
ſunt ſapite nō que ſup̱ terrā̄. ⁊ in lectiōe ſe-
quētis dī. Deponētes omnē̄ dolū ⁊c. ⁊ ipi
tā̄q̄ lapides viui ſuperedificamini ⁊c. Et
nihil aliud ē q̄ que ſurſum ſunt ſapere. Cō
ueniebat igitur vt euā̄geliū euā̄gelio corre-
ſponderet. qđ fit ī eoꝝ p̄ncipijs. Nā̄ ī euan
gelio p̄cedētis ſabbati dī. Veſpe aūt ſab-
bati que luceſcit ī p̄ma ſabba. i. diluculo ve
nit maria magdalena. Et ī euā̄gelio ſequē
tis dī. Una ſabbati maria magdalena ve-
nit ad monumētū cū adhuc tenebre eēnt
qđ idē̄ eſt. In h̄ tamē̄ videt̃ differētia. q̄ dī
ibi q̄ venit maria magdalena ⁊ altera ma
ria. hic nō fit mētio niſi de maria magda-
lena. Sed vt ait aug. ī libro de ꝯcor. euan-
gelioꝝ. iō iohā̄nes ſolam mariā̄ magdale
nam nominat q̄ fuit ceteris feruētior. nec
tñ̄ iō ceteras excludit. Euā̄gelium v̓o ma-
thei legitur ī ſexta feria. q̄ dñs p̱ paſſionē̄
meruit ſibi dari ptā̄tē ī celo. ⁊ in terra. vel
potius datā̄ notificari. ⁊ q̄ dñs ī ſexta fe-
ria paſſus eſt. idcirco legit̃ euā̄gelium ma-
thei ī ſexta feria ī qua dñs ait diſcipulis.
Data eſt mihi oīs ptā̄s in celo ⁊ ī terra. Vñ
apl̓s Xp̄s ꝓ nobis factus eſt obediē̄s pa-
tri vſq̧ ad mortem: mortē̄ autē̄ crucis. pro
pter quod ⁊ deus ⁊c. Ubi ergo poneretur
euā̄gelium in quo agitur a iohā̄ne de p̄ria
viſione dñi que facta fuit marie magdale-
ne niſi ī q̄nta feria. In p̄ma eñ die nō po-
terat poni predictis de cauſis nec ī ſecūda
nec ī tertia nec in quarta nec in ſexta nec in
ſabbato. Unde reſtat q̄ in q̄nta feria neceſ
ſario poni debuerit. Aiunt quidam q̄ licȝ
in ſecunda feria legatur euangeliū de ap
paritione dñi facta diſcipulis euntibus in
emauſ: nō tñ̄ illa facta fuit ea die ſed in pre
cedēti. Decem etenī apparitiones poſt xp̄i
reſurrectionem in euangelijs inueniuntur
ad fidem noſtram confirmandam. quinq̧
in prima die. ⁊ quinq̧ poſtea. ſed ī apoſto-
lo dicitur q̄ in die reſurrectionis apparuit
iacobo ⁊ quingentis ſimul fratribus. Et

ſicut quidã dicũt. in ipa etiã dñs ꝑmo apparuit matri vt dictũ eſt in quarta ꝑte ſub ti. de acceſſu põtificis ad altare. ⁊ iacobo ꝙ votũ vouerat nõ comedere. ſꝫ ⁊ ioſeph etiam appuit ꝙ ꝓ eo tenebaᷓ ĩ carcere. Uerũ quia de viſiõe ãgeloꝝ ⁊ d maria magdalẽa euãgeliſte diſcordare videñ iõ aliqua ſup hoc ꝑter ꝓpoſitũ dicamus. Nã matheus dicit ꝙ mulieres viderũt angelũ ſedẽtẽ ſup lapidẽ: ꝙ tamẽ erat extra monumẽtũ. Marcus dicit ꝙ introeũtes ĩ pẽ ĩ monumẽtũ viderunt eũ ſedẽtem ĩ dextris. Johãnes diꝯ ꝙ maria magdalena vidit duos angelos vnũ ad caput aliũ ad pedes ſedentes. Lucas dicit ꝙ duo ãgeli ſtãtes dixerũt marie magdalene ⁊ aliĳs. cur q̃ritis viuẽtẽ ⁊c. Jtẽ iohãnes dicit ſolã vnã veniſſe. ſcꝫ mariã magdalenã. Matheus duas. ſ. eã ⁊ aliam Marcus tres. ſ. eã ⁊ mariã matrẽ iacobi minoris ⁊ mariã filiã ſalome ꝙ fuit mꝛ filiorũ zebedei. ſ. iacobi maioris ⁊ iohis euãgeliſte. ſm chryſoſtomũ tñ ſalome filia fuit. Lucas plures dicit. dicẽm Erat aũt maria magdalẽa ⁊ iohãna ⁊ maria iacobi minoris ſubaudi mater. ⁊ cetere ꝙ cũ ipis erant Et alie venerũt ꝗs nõ nũ erãt euangeliſte. Eccl'ia tñ tres marias repñtat. Rurſus matheus dicit ꝙ mulieres certificate ꝑ ãgelũ inter quas erat ꝑcipue maria magdalena denũciauerũt aplis dñꝫ reſurrexiſſe. Et iohãnes dicit ꝙ maria magdalena nũciauit petro ⁊ iohãni eũ ſublatũ fuiſſe. Uera quidẽ ſunt oĩa ꝙ dicũt euãgeliſte ĩ his ⁊ nõ ſũt aduerſa. ſꝫ qð vnus minꝰ dicit aliꝰ ſupplet Uerũ ẽ eñ ſicut narrat matheꝰ ꝙ ꝑmo viderũt ãgelũ ſedẽtẽ ſup lapidẽ quẽ reuoluerat ab oſtio monumẽti. ꝙ ⁊ dixit eis euꝫ reſurrexiſſe. ⁊ adiecit. Uenite ⁊ videte locum vbi poſuerũt eũ. Et tũc ipẽ ſurgẽs ꝑceſſit eas ĩ monumẽtũ. ⁊ ſedit ĩ dextris ſicut narrat marcus. poſt maria magdalena vidit vnũ ad caput ⁊ aliũ ad pedes ſedẽtes ſicut dicit iohãnes ꝙ dixerũt ei. Mulier ꝙd ploras. ⁊ nũciauerũt eũ reſurrexiſſe. Et tũc ſurrexerũt ipi vt apparerẽt ei ſtãtes ſicut dicit lucas. vt in hoc qð ſurrexerũt dñꝫ ſurrexiſſe oñderent ⁊ cũ ſtarent dixerunt ei ⁊ aliĳs. Cur queritis viuẽtẽ cũ mortuis. i. eũ ꝙ ſurrexit cur q̃ritis in ſepulcro qð ẽ locus mortuoꝝ. Ambroſius dicit duas fuiſſe marias magdalenas. vna ꝙ ſm matheũ ſciuit dominũ reſurrexiſſe. alia ꝙ ſm iohẽ neſciuit ſꝫ corpus ſublatũ credidit. Auguſtinꝰ vo de ꝯcordia euãgeliſtarũ ſic ſoluit. dicit eñ ꝙ cũ maria magdalena cũ aliĳs veniret dicendo. ꝗs reuoluet nobis lapidẽꝫ ab oſtio monumẽti. cũ adhuc aliquãtulũ longe eẽt vidit lapidẽ reuolutũ. ⁊ ſtatim cucurrit ad petrũ ⁊ iohãnem ⁊ ſignificauit eis corpus dñi fuiſſe ſublatũ ꝙ veniẽtes ĩuenerũt monumẽtũ vacuũ ⁊ credẽtes ꝙ fuiſſet ſublatum redierũt. Maria aũt iterũ adiũxit ſe aliĳs ⁊ ꝓpius accedẽs cũ eis vidit angelũ ſedentẽ ſup lapidẽꝫ ſicut dicit matheus ⁊ cetera ſicut ſuperius dicta ſũt. Zacharias ꝙ cõpoſuit vnũ euangeliũ ex quattuor aliter ſoluit. Dicit eñ ꝙ maria magdalena ⁊ alie venerũt ad monumentũ. ⁊ viderũt angelũ ſedentẽ ſup lapidẽ. ſicut dicit matheus. ⁊ poſt ĩ monumẽto ſicut dicit marcus. ⁊ inde duos ſtãtes vnũ ad caput ⁊ alium ad pedes. ſicut dicit lucas ſcꝫ illũ priorẽ cũ alio. vel eo diſparẽte alios duos ꝙ dixerũt Cur q̃ritis viuentẽ cũ mortuis. ⁊ ſignificauerunt eũ reſurrexiſſe. alie crediderũt vbis eoꝝ: maria remanſit ĩcredula. Uñ alie nũciauerũt diſcipulis dñꝫ reſurrexiſſe. illa nũciauit petro ⁊ iohãni eũ ſublatũ fuiſſe que poſt aduentũ ⁊ receſſum eoꝝ ſola remãſit ad monumentũ. ꝙ inclinans ſe ĩ monumẽtum vidit duos angelos ſedẽtes vnum ad caput ⁊ aliũ ad pedes. ſicut dicit iohãnes ꝙ dixerũt ei Mulier ꝙd ploras. Et illa rñdit Quia tulerunt dñm meũ ⁊ neſcio vbi poſuerunt eũ. Et cõuerſa vidit dñm. Qui dixit ei Mulier quid ploras quẽ q̃ris. Et illa putãs eũ ortulanũ eſſe dixit Dñe ſi tu ſuſtuliſti eũ dicito mihi ⁊ ego eũ tollaꝫ. Et tũc dñs eã ex noĩe nominauit. ⁊ ipa tũc eũ cognouit. ⁊ poſt plures locutiones angelorum tũc ꝑmo credidit. ⁊ voluit ꝓcidere ad pedes dñi. ⁊ dñs dixit ei. Noli me tãgere.

non dū em̄ aſcēdi ad patrē meū. ſubintelli
gitur in corde tuo. quaſi diceret. Quē que-
ris tanq̄ mortuū nō credis patri eē equalē
Et adiecit dn̄s Uade ⁊ dic fratribus meis
Aſcēdo ad patrē meū ⁊ patrē veſtrū ⁊c. id
eſt in ꝓximo eſt vt aſcēdā. Et ip̄a cepit ire
iam certificata. ⁊ inuētis alijs mulieribus
fuit pariter cū eis hoc nūciare apl'is. ⁊ i illa
via appuit eis dn̄s dicēs Auete. Que ac-
ceſſerūt ⁊ tenuerūt pedes eius. Predictū
aūt modū loquendi ī quo quaſi generali-
ter dictū eſt q̄ mulieres iuerūt nunciare do
minū reſurrexiſſe. cū tn̄ maria q̄ erat vna d'
illis tūc incredula fuit. ſepe ī ſcripturis in-
uenim'. ſicut ⁊ dn̄s dixit diſcipulis. Et me
ſcitis ⁊ viā meā ſcitis. cū tamē q̄dā eſſent
inter eos q̄ hoc neſcirēt. Un̄ dn̄s ait. Tāto
tpe vobiſcū ſum ⁊ nō cognouiſtis me ⁊c.
Sed illd' p̄mo dictū ē ſciētibus: iſtud igno
rātibus. Ita etiā dr̄ q̄ dn̄s in aſcēſiōe appa
ruit diſcipulis ⁊ exprobrauit īcredulitatē
⁊ duriciā cordis eoꝝ. q̄ his q̄ viderāt eum
reſurrexiſſe nō crediderāt. cū tamē aliq̄ in-
ter eos fuerint q̄ iā crediderāt. ſicut petrus
⁊ alij plures. Sꝫ illd' p̄mo dictū eſt de īcre-
dulis. Hec opinio videt' ꝓbabilior q̄ ſcd'a
Et q̄d dixit ambroſi'. nō eſt credēdū q̄ di-
xerit aſſerēdo ſꝫ alioꝝ opiniones referēdo.
licet ip̄e eā argumentis ꝓbare videat'. qui
bus iuxta p̄dictā opinionē leuiter rn̄detur.
⁊ fere totū q̄d ip̄e inducit p̄ īterēptionē ſol
uitur. v̄bigr̄a q̄d ip̄e dicit q̄ vna maria fu
it ſc̄m matheū q̄ ſciuit dn̄m reſurrexiſſe. h'
eſt falſum. q̄ alijs credētibus v̄bis ange-
li ip̄a remāſit incredula. Auguſtin' vero
nō ſic fuiſſe dicit vt narrat ſꝫ narrat ita po
tuiſſe fuiſſe. Un̄ ꝓbabilior ſn̄ia nō p̄iudi-
cat.

De ſcd'a feria poſt paſcha.

Via per gloriam reſurrectionis impleuit dn̄s que
ꝓmiſit in veteri teſtamento vt
vicꝫ introduceret nos in terrā fluentē lac ⁊
mel: nō dicit eccl'ia in introitu huius ſecūde
ferie Introduxit nos dn̄s in terrā fluentē
lac ⁊ mel. exo. xiij. q̄ xp̄s iā introductus eſt
et eccl'ia triūphans in re. eccl'ia v̄o militās
in ſpe. Ep'la ſumit' de actibus apl'oꝝ. x. ca.
Stās petrus in medio ⁊c. ⁊ intēdit ꝓbare
paſſionē xp̄i ⁊ reſurrectionē. Un̄ dicit. hu
ic om̄s ꝓphete teſtimoniū p̄hibēt. Euāge
lium duo ex diſcipulis. luce. xxiiij c. cōcor-
dat epiſtole de apparitione dn̄i diſcipulis
euntibus ī emaus. ibi em̄ habet' q̄ cogno-
uerūt eū in fractione panis. Quid ē fractio
panis niſi expoſitio ſcripture. ibi eī cogno
ſcitur dn̄s. Rn̄ſoriū v̄o cōcordat cū introi
tu Dicat nūc iſrl'. All'a. Nōne cor nr̄m erat
ardēs ⁊c. eſt de ſcripturaꝝ expoſitiōe. In
alijs eccl'ijs dr̄ all'a Angelus dn̄i. mathei
vlti. ca. Offertoriū Angelus dn̄i ⁊c. eſt de
teſtimonio apl'orum Poſt cōmunio Sur
rexit dn̄s ⁊c. luce vlt. ca. eſt de apparitione
q̄ facta eſt petro Multiplicat igit' appariti
ones vt dictū eſt ad cōfirmandā fidē. Sa-
ne ex hodierno euāgelio ſumitur alleluya.
Nonne. ⁊ offerenda Angelus dn̄i. ex eo q̄
ibi dr̄ mulieres viſiones angeloꝝ vidiſſe q̄
dicūt eū viuere. Similiter ⁊ cōmunio Sur
rexit dn̄s. ex eo q̄ ibi dr̄ Surrexit dn̄s vere
⁊ appuit ſimoni. Ad pietatē q̄ ꝑtinet hoc
offm̄ in quo cōtinet' rememoratio ſcriptu-
rarum. ⁊ per pietatē accedit ad manſuetu-
dinem. Manſuetis autem terra ꝓmittit'
illa de qua dicit' Beati mites qm̄ ip̄i poſſi-
debunt terram. ſcꝫ fluentē lac ⁊ mel. Un̄ in
introitu. Introduxit nos dn̄s in terrā fluē
tem lac ⁊ mel. Et ſunt hec v̄ba moyſi ꝑ'lin
poſt eſum agni de egypto ducētis. Intro-
duxit in quā ſpe. ſed in illā poſtea introdu
cet re. quā caleph dedit axe filie ſue irriga-
tam irriguo ſuperiori ⁊ inferiori. Irrigu-
um īferius timor ē. ſuperius amor Caleph
ētem̄ qui quaſi cor īterpretatur dat anime
deuotionem cū timore pariter ⁊ amore. In
hac ſecunda feria fit in vrbe ſtatio apd' ſan
ctum petrū ꝓpter hoc q̄d in euāgelio ha-
betur. Et apparuit ſimoni. Et quia ibidem
dicitur Nonne cor noſtrum ardens erat in
nobis. q̄ ip̄e p̄ ceteris magis arſit dn̄m
diligēdo. Hac die piſces viuos īſpicimus
recolentes cum gaudio q̄ dn̄s ad proba-

tionem reſurrectionis p̄ters piſcis aſſi comedit. Et in tertia feria ad fontes imus. vt ibi dicet. ꝛ mulieres vberant viros. Etiaꝫ in his tribus diebus eſt feriandum prout ſub paſcha dictum eſt.

De tertia feria poſt paſcha

N tertia feria oſtenditur p̄ qd habeatur hereditas celeſtis patrie. oſtēſo eñi in ſcd̄a feria q̄ i terrā fluentē lac ꝛ mel iā ītroduxit nos deus ī ſpe. ꝛ poſtea ītroducet ī re. oſtēdit p̄ q̄d habeat. q꞉ p̄ diuinā ſciētiā ſiue cognitionē dñi nr̄i. vñ hec tota feria ē de cognitione ſiue ſapiētia dei. ꝛ inde introitus ē. Aqua ſapiēti e ꝛc. eccle. xv. ca. ꝛ ē ſeptimi toni. q꞉ in ſeptē donis ſpūſſancti eſt iſta ſapientia. Jn ep̄la Surgens paulus. actuū xiij. ca. oñditur xp̄i paſſio ꝛ reſurrectio per quā hec ſapiētia habet̄. Qui eñi verā fideꝫ habet de his: habet ſaporē dei. Hec aūt cognitio ē dies quā fecit dñs De graduali ꝑ patet. Et nota q̄ cū oīs graduales verſus huius hebdomade ſumantur de pſalmo cxvij. ſcꝫ Cōfitemini. q̄ eſt nonus poſt dixit dñs. hodiernus ſumit̄ de pſalmo. cvj. ſ. Cōfitemini. q̄ ē decimus ī matutinali Cantate. eo q̄ iſte p̄s exhortat̄ fideles ad laudē dei q̄ p̄ ſapientiā ſuaꝫ redemit ꝛ liberauit eos a quadruplici tēptatione. q꞉ liberauit eos de neceſſitatib⁹ eoꝝ. i. ab fidelitate ꝛ q꞉ liberauit eos de neceſſitatibus eoꝝ. i. a praua ꝯſuetudine. ꝛ liberauit eos a tedio bone actiōis. ꝛ eduxit eos a verſutijs heretice ī pugnatiōis. Alleluya ē Surrexit dñs ꝛ apparuit mulieribus Vel ſm̄ alias eccl̄ias Oportuit xp̄m pati. qd̄ ſumitur de euāgelio. Jn alijs etiā di ī Surrexit dñs vere luce vlti. ca. Jn euāgelio vō Stetit ih̄s ꝛc. Luce. xxiiij. c. Oñdit dñs ꝛ p̄bat reſurrectiōeꝫ ſuā diſcipulis ſuis p̄ q̄ttuor. Primo p̄ ꝯſuetum modū loquēdi cum dixit Pax vobis Loq̄batur eñi eis ſepe de pace. ꝛ amator pacis erat. Vñ ꝛ ip̄e dñs Inquit Jn me pacē habebitis in mūdo aūt p̄ſſuram. Pacem relinquo vobis. pacē meā do vobis. Scd̄o p̄ hoc qd̄ oñdit ſe palpabileꝫ. Tertio quia cum eis comedit. Quarto q̄a eis apperuit ſēnſum ſcripturarū. Et q꞉ hāc ſapiām dñs dedit p̄ ſe ꝛ p̄ ap̄l'os. iō dī ī offertorio Jntonuit de celo dñs. i. de ap̄lis vt oīs credenti illum. Hec eñi īquit iohānes ſcripta ſunt vt credatis. ꝛ credētes vitā eternā habeatis. Jn poſtcōmunione q̄ ē ad col'. iij. c. inuitamur ad hāc ſapiaꝫ. Si cō ſurrexiſtis cū xp̄o q̄ ſurſum ſunt ſapite. ecce de ſapientia. Et q꞉ de ſapīa habet̄ i hac ſcd̄a feria. iō fit ſtatio ad ſctm̄ paulū q̄ fuit ſapientior oībus ap̄lo ſeu cui dñs ſingulariter aperuit ītelligētiā ſcripturaꝝ. de q̄bus legitur in euāgelio ꝛ in ītroitu. Vñ ip̄e dicit Non a me nec ab hoīe accepi euāgeliū meū: ſed p̄ reuelatiōeꝫ dñi mei ih̄u xp̄i. Vel q꞉ p̄ eum maxīe adimpletū ē qd̄ ī euāgelio legitur. ſ. oportuit p̄dicari pnīam ī oīs gētes. iōq꞉ eius p̄dicatio legitur ī hodierna lectione actuū ap̄loꝝ. Hac die viri vberāt mulieres ꝑut ſub paſcha dictū ē. Hac etiam die ad fontes imus ꝑ eo q̄ hodie in ītroitu Viri beati aqua ſapientie potati referūtur et in offertorio fontes aq̄rū appuiſſe memorāt̄

De quarta feria.

Stenſo i tertia feria de celeſti patria: ꝛ p̄ q̄d habeat̄. oſtēſo etiam ī ſcd̄a feria q̄ i terram fluentē lac ꝛ mel ꝛc. ītroducimur. iō nūc ī hac quarta feria īuitamur ad illam. Vñ ītroitus eſt Venite bñdicti patris mei ꝛc. math. xxv. ca. Quia vō dñs dicit Penitentiā agite appropīquabit eñi regnū celorum: ꝛ q꞉ ibi nō ītrant niſi purificati p̄ penitentiā. iō beatus petrus ī ep̄la Aperiēs act̄. iij. īuitat iudeos ad pnīam Jdeo auteꝫ ad pnīam īuitamur homo. vt de filio dyaboli fiat filius dei. ꝛ hec eſt mutatio dextre excelſi. Propter qd̄ ī rñſorio habet̄ Dextera dñi fecit vͥtutem. Seq̄tur all'a de reſurrectione Surrexit dominus ꝛc. Et in alijs eccl'ijs eſt. Chriſtus reſurgens ꝛc. Semper eñi in his diebus aliqua de reſurrectiōe dicuntur. Jn alijs etiam dicitur cuꝫ ſedent.

math.xxv.ca. Quia vero hec mutatio fit etiã qñ homines fiunt filij dei ꝓpter ꝑdicationem. ideo in euãgelio Manifestauit se ihũs ioh.xxi.ca. dicit dño Mittite ĩ dextrã nauigij rete. Hoc facit q̃ tantũ ꝑdicat ꝓpter deum. ⁊ tũc trahũtur magni pisces. Postea dedit eis piscem assum. Piscis assus ẽ xp̃s passus. Hec erit refectio in patria cũ comedemus panẽ angeloꝝ. De quo ĩ offertorio Portas celi ⁊c. Postcõio ẽ Christus resurgens. roñ.vi.c. Et qꝛ beatus laurenti⁹ fuit vnus de magnis piscib⁹ ⁊ fuit assatus pro xp̃o. ideo fit statio ad beatum laurentium

De quinta feria.

Quinta feria est de

cõuersione gentiũ ꝓpter passionem ⁊ resurrectionẽ. Vñ introitus ẽ Victricẽ manũ tuam laudauerũt pariter xp̃iani. qꝛ sapientia aperuit os mutoꝝ Vñ esa.xxv.ca. Tũc claudus saliet sicut ceruus. ⁊ aperient lingue mutoꝝ. Qd factuz ẽ qñ xp̃o demones eijciebat ⁊ faciebat homines mutos loqui. Vñ ĩ euangelio Erat ihũs eijciens demoniũ ⁊ illud erat mutuz In ep̃la vero Angelus dñi. act.viij. significatur cõuersio ista gentiũ. Vñ dr̃ ibi de eunucho q̃ ꝯuersus ẽ a philippo q̃ ĩterpretatr̃ os lãpadis siue os illuminãs. qꝛ qñqꝫ per scripturaꝝ ĩspectionẽ vel ꝑdicationẽ ꝯuertitur homo: vt gẽtiles q̃ significãtur ꝑ eunuchũ. qñqꝫ vero ꝑ inspirationẽ ꝯuertitr̃ ad dñm. vt habetur ĩ euãgelio q̃ apparuit marie magdalene. Quia vero ꝑ cõuersionẽ gentium factus ẽ xp̃s lapis angularis. ideo ĩ vsu rñsorij habetur Lapidẽ quez reprobauerunt edificãtes ⁊c. Et quia vera cõuersio fit ꝑ pniãm. ideo sequitur all'a. math.xxvi. In die resurrectionis mee dicit dominus precedam vos in galileam. i. in trãsmigrationem de vitijs ad v̾tutes. Euangelium Maria stabat. iohan.xx.c. ẽ de apparitiõe dñi marie magdalene in specie ortulani siue ꝑegrini. qꝛ ꝑegrinus ẽ deus homini q̃ diu ẽ in peccato. In offertorio In die solẽnitatis. exo.iiij.⁊.xiij.c. similiter ꝓmittitur conuertentibus vera beatitudo. In postcõmunione vero ppl's ⁊c. i.reg.ij.c. ad laudã dñ inuitamur. Et fit statio ad sanctos apostolos. qꝛ in philippo q̃ ĩterpretatur os lãpadis. ĩtelligũtur oñs apostoli. ꝑ quorum ꝑdicationem cõuersio gẽtium facta ẽ. Itez qꝛ fratres dñi. de q̃bus ĩ euangelio legitur sunt apostoli ꝑ quos os muti aptum est. et diserte lingue infãntium. ideo statio fit ibi

De sexta feria.

Sexta feria est de in

stitutione baptismi. Vñ introitus ẽ Eduxit eos dñs scꝫ de egypto. i. de tenebris peccati. ⁊ ĩimicos eoꝝ operuit mare. i. baptism⁹. ⁊ subijcit ibi ter all'a ꝓpter liberationẽ ab hostibus ⁊ bonũ grẽ Postmodũ sequitur ep̃la Christus semel i.pet.iij.ca. in quã beatus petr⁹ agit de baptismo ⁊ de archa noe. Sicut eñ ĩ diluuio ꝑ archam salue facte sunt anime licet pauce scꝫ octo. similiter et in baptismo. qꝛ sicut in aquis diluuij q̃ inundauerũt totũ mũdum. mũdus a pctĩs purgatus est ⁊ ꝑ arcã anime salue facte sunt. ita ⁊ in aquis baptismi in quo omnia peccata mũdata sunt ꝑ eccl'iam saluati sumus Seq̃tur gradus. Hec dies quã fecit dño. Versus Bñdictus qui venit in nomine dñi. Est eñ homo qui cõsecrat baptisma. sed deus ẽ qui ĩuisibiliter baptisat. Vñ seq̃tur Deus dñs ⁊ illuxit nobis scꝫ ꝑ illuminationez baptismi. ⁊ ꝑ illuminationez legis dñi. Alleluya ẽ Angelus dñi. cũ duplici v̾su. sicut ĩ die pasche In quibusdam eccl'ijs. quia in hac die agitur de institutione baptismi. vnus versus est ꝓpter xp̃i resurrectionem in corpore. alius ꝓpter stolam anime quam ĩ baptismo suscipiunt baptisati. Euangelium vero est de institutione baptismi ſm math.vl'.ca. Undecim discipuli abierunt ĩ montẽ quẽ constituit illis ihs. Et seq̃tur ibi Eũtes docete omnes gẽtes baptisantes eos ĩ nomine patris ⁊c. Et quia ĩ memoria debemus habere istum diẽ. ꝓpter ĩstitutionẽ baptismi. ideo sequitur in offertorio Erit nobis

memorialis dies iſta τc. exo. xij. τ. xiij. cap. Memorialis quidē dꝫ eſſe dies in qua de vicijs ad vꝰtutes trāſimꝰ. hoc em̄ dixit moyſes de die paſche. Poſtcōmunio ē Data ē mihi omnis ptās. math. vlt. c. Quia vero beata vgo creditur īterfuiſſe in īſtitutione baptiſmi. qꝛ vt hiero. ait. hoc apō nazareth in domo eius actum ē. ideo hac die fit ſtatio in eccleſia eius.

De ſabbato in albis.

Sequitur de ſabbato in albis. ī quo ē introitus Eduxit dn̄s ppl'm ſuū in exultatiōe. hoc maxime ī extremo ſabbato fieri ītelligimus qn̄ erit verum ſabbatū. Sed ne iudei credant hoc dictum eſſe de ſe. ſeqtur in ep'la pma beati petri. ij. ca. Fratres deponētes omnē maliciā τ dolum τc. Seqtur duplex all'a ſine graduali. Primo qꝛ nunc terminatur ſeptuageſima. poſt quā ſequitur octaua reſurrectionis qn̄ habebit duplex ſtola anime ſcꝫ τ corpis. τ ceſſabit labor opis. de quo dictū eſt ī phemio huius ptis. τ ſub ti. de ſeptem diebꝰ poſt paſcha. τ in quarta pte ſub ti. de all'a. Scdo quia ī die iudicij duplex erit gaudium p dnica τ noſtra reſurrectione. Tertio gemina t all'a qꝛ tunc erit leticia ſempiterna. qꝛ em̄ erit leticia vnū all'a canitur. qꝛ ſempiterna ſcdm cōcinitur all'a. Quarto qꝛ in octaua reſurrectionis omnis ſolicitudo deponetur. qḋ ſignificatur in hac octaua die ī qua veſtis candida ſiue criſmale deponit. ideo in albis nō cātat graduale ſed duplex alleluya qꝛ tūc erimus ī albis. Item quantū ad reſurrectionē dn̄i nō debet graduale cātari. neqꝫ quātū ad baptiſatos. τ ideo cantatur vnum all'a p baptiſatis. ſ. Laudate pueri dn̄m. τ aliud de reſurrectione dn̄i. ſcꝫ Hec dies quā fecit dn̄s. Preterea iō poſt all'a Hec dies. ſeqtur all'a Laudate pueri. quia de leticia aīarū tranſient ad glīam ī corruptibilem corpoꝝ. Euangeliū vō Una ſabbati. ioh. xx. ca. eſt de duobus diſcipulis ꝙ currebant ad monumentū. petrus. ſ. τ iohannes ꝙ ſignificant duos ppl'os. cucurit tn̄ citius iohānes. i. iudaicus ppl's. qꝛ habebant pphetas. ſ. hieremiā / eſaiā / τ alios ꝙ de paſſiōe dn̄i loquitur. ſed petrus citius intrauit. i. gētilis ppl's. nō tamē ītrauerunt iudei in multitudine. ꝙ em̄ credit intrat. ſicut dicit augu. Et attēde qꝛ ep'la τ euangelium huius ſabbati cōcordant cū epiſtola τ euāgelio ſabbati ſancti. ꝑut dictuꝫ ē ſub ti. de ſeptē diebus poſt paſcha. In offertorio vō de illuminatione p baptiſmū agūtur grates. Bn̄dictus ꝙ venit τc. Poſtcōio eſt Omnes ꝙ in xp̄o baptiſati eſtis xp̄ꝫ induiſtis. gal. iij. Die iſta fit ſtatio ad eccl'iaꝫ beati iohānis in laterano. qꝛ em̄ ibi in precedēti ſabbato baptiſati ſūt pueri. τ ī octaua die ī lege circūcidebātur. ideo recte hac die ipi cōueniunt vt hoc ſpūaliter agatur in baptiſatis. τ hoc ē qḋ dꝛ in ep'la Deponentes omnē maliciā τ omnē dolū τc. quaſi modo geniti īfantes ne p feneſtras ꝗnqꝫ ſenſuū intret mors. Dicitur autē ad horas capitulū Xp̄s reſurgens. Ro. vj. c. τ illud Expurgate vetus τc. j. ad Cor. v. ca. τ illud Chriſtus paſſus eſt. j. petri. ij. Quia vō in tota ſeptuageſima ꝙ vſqꝫ ad hanc diē protenditur pn̄iam egimus. iō eccl'ia hodie celebrat in albis vt magis ac magis albiſimus ſicut dn̄s ait ī euangelio. mathei. iij. Agite pn̄iam appropinquabit em̄ regnuꝫ celoꝝ. Quare hoc ſabbatū dꝛ ī albis dictū eſt ſub paſcha. Hac die dn̄s pa. diſtribuit agnos dei. Alicubi etiā diſtribuitur cereus paſchalis. de quo dictū ē ſub ſabbato ſcō.

De recapitulatiōe dieꝝ pcedētium.

Notſt etiam aliter dicẽ qꝛ iō ī pmiſſis ſeptē diebus baptiſmalia celebrātur officia. vel qꝛ baptiſati ſapiētia ſeptiformi docentur vel qꝛ ipoꝝ tpis vniuerſitas dierū ſeptenario voluit. ꝙbus qꝛ fides / ſpes / τ caritas / pcipue ſunt neceſſaria iō tribꝰ pſalmis vtimur ī nocturnis. Singuloꝝ autē dierū officia ſic poſſumus ſeptē ſpiritibus τ beatitudinibus coaptare. Offm̄ ꝗdem dn̄ice

q̄re d̄r ī albis.

reſurrectionis ꝑtinet ad timorē quo time-
mus terribilem ſniam iudicis. Cū eñ di-
cet pater rex ꝛ iudex oīꝫ Reſurrexi ꝛ adhuc
tecū ſum ī ſuggillationē inimicoꝝ dicētiū.
qñ morietᷣ ꝛ ꝑibit nomē eius. tūc magnus
erit timor ꝛ tremor. Vñ ꝛ ī offertorio Ter-
ra tremuit ꝛc. ſpūs timoris ꝛ fundamētuꝫ
ponitur. Sed quare a timore incipientes ī
ſapientia terminamus cū eſa. cepit a ſapi-
entia ꝛ deſcēderit ad timorem. Rñdeo. eſa-
ias ſaluatorē deſcripſit q̄ carnē aſſumēdo
deſcēdit. Nos vō de terrenis ad celeſtia tē-
dere conamur. ꝛ iō gradus aſcēdendo con-
numerare debemus. vt a timore ad ſapien-
tiam ꝑuenire poſſimus. In ſcōa feria legitᷣ
euāgeliū d̄ duobꝰ diſciplis eūtibꝰ ī emaus
q̄bꝰ dñō appuit. ꝛ ſcripturas moyſi ꝛ oīm
prophetarum aperuit. Et attende ꝙ licet ho-
die legatur euāgelium de apparitione dñi
nō tamē hodie ſed heri apparitio facta fuit.
Ad pietatem ꝑtinet hoc officium in quo
ꝯtinetur rememoratio ſcripturaruꝫ ꝛ acce-
dit ad manſuetudinē ꝓut ibi dictuꝫ ē. In
tertia feria legitᷣ euāgeliuꝫ Stetit ihs. vbi
multifarie ſuam reſurrectionē ꝓbat. ſ. ꝑ vi-
ſum / ꝑ tactū / ꝛ ꝑ guſtū / ꝛ etiā ꝑ audituꝫ / cū
ſcripturas exponit. Quod ꝑtinet ad ſciam.
Vñ de introitu Aqua ſapientie ꝛc. beati
viri potati referuntur. In offertorio Into-
nuit ꝛc. fontes aquaꝝ appuiſſe memoran-
tur. In poſtcōmunione Si cōſurrexiſtis: q̄
ſurſum ſunt querite: ſapere iubentur. ꝛ in
euāgelio ſenſum ad intelligendū ſcriptu-
ras diſcipulis aperitur. Scripturaꝝ quip-
pe intelligentia ꝛ ſcientia lamenti ꝛ luctus
ē cauſa effectiua. Qui eñ legit ī ſcripturis
ꝓphetas ꝛ eoꝝ dñm occiſos: quoquomō
dolore mordetur. Et quanto quis pc̄tā ſua
intelligit. tātō nī luctū ꝛ pnīe lamētū ꝓrum-
pit. Licet igitᷣ his diebus ſit gaudijs vacā-
dum. tamē ineptā leticiā remoueamus. ne
carnes agni ſine lactucis agreſtibus come-
damus. qꝛ beati q̄ lugent. In quarta feria
legitur euāgelium de diſcipulis piſcanti-
bus quos dñs īuitauit ad prādiū. ꝛ dedit
eis panē ꝛ piſcem aſſum. i. cognoſcere xp̄ꝫ
eſſe deū ꝛ hoīem paſſum. Que q̄dem ē illa
ſaturitas de qua dī Beati q̄ eſuriunt ꝛ ſi-
tiunt iuſticiā qm̄ ipi ſaturabūtur. Qd̄ ergo
dī ibi. Venite prandete. hoc ē qd̄ cātaturi
ītroitū Venite benedicti patris mei ꝑcipi-
te regnū. Hoc eñ regnum ē prandiuꝫ eter-
num vbi erūt piſces magni ſꝫ vnus ē ſuꝑ-
piunas nō paſſiōis / ſed amoris. Rōnabi-
liter aūt in feria quarta nobis a xp̄o regnū
ꝓmittitur. qꝛ ī quarta etate regnauerūt da-
uid ꝛ ſalomon. in quoꝛuꝫ manibus xp̄i re-
gnuꝫ ſpālius ꝛ plenius ſignificatᷣ. Et quia
petrus ſupradictū rete traxit in terraꝫ. ipi
eñ cōmiſſa eſt eccl̄ia. ipi ſpāliter dictum ē
paſce oues meas iō ꝓ epl̄a ſumitur eius ꝑ-
dicatio de actibus apl̄oꝝ. ad ſaturitateꝫ ꝙ
ꝑtinet offerenda Portas celi aperuit. ſ. ꝓ-
phetas q̄ p̄dixerunt angelos q̄ annuncia-
uerūt mariā q̄ genuit apl̄os q̄ p̄dicauerūt
doctores q̄ expoſuerunt. Per hos eñ plu-
it dñs manna ī ore egentiū aīaruꝫ. i. dei ver-
bum vel corꝑis ſacramētū vt nō deficerēt
ī via tendētꝫ ad patriā vbi comedēt paneꝫ
āgeloꝝ. Verſus gradualis Dextera dñi fe-
cit ꝟtutem cōgruit illi vbo euāgelij Mit-
tite in dexteram nauigij rete. Et eſt ſenſus.
Dextera dñi fecit ꝟtutem. qꝛ potētia ver-
bi mihi vniti fecit me vincere mortē. Idē q̄
dextera dñi exaltauit me. i. laudabileꝫ me
fecit. ꝛ repetit. dextera dñs fecit ꝟtutem. vt
oñdat reſurrectōis qualitatē. ſ. eternā. Vñ
ſeq̄tur Non moriar. ſed viuam. Iuxta quē
ſenſum capimus cum apl̄o ī alſa ꝛ cōmu-
nione. xp̄s reſurgens Et ꝑtinet hoc ad for-
titudinem. Et qꝛ beatus laurentius fuit pi-
ſcis aſſus forti ī eſurie. ꝛ eſuriens in fortitu-
dine. ideo fit iſta ibi ſtatio. Offm̄ q̄nte ferie
ꝑtinet ad conſilium ꝛ miam. Magnū eñ
fuit conſilium peccatricis pedes xp̄i lauan-
tis cum lacrimis vt miam conſequeretur.
ꝓut ī euāgelio dī. Offm̄ ſexte ferie ꝑtinꝫ
ad mundiciam cordis ꝛ corporis. In bap-
tiſmo nanq̄ de quo ibi agitur lauatur cor-
pus ꝛ anima Et qꝛ mundis cordibus viſio
dei ꝓmittitur: vt ibi. beati mūdo corde qm̄
ipi de.. m videbunt. ꝛ per mundiciaꝫ ad in

tellectum puenitur iō recte ī euangelio dī
ꝗ trāſmigrantes deū videbūt. In ſabba
to legit euangelium in quo dī. ꝗ licet iohā
nes precucurrerit. tamē petrus ſequēs citi
us ī monumentū ītrauit. ⁊ poſtea iohānes
Hi, put ibi dcm̄ ē ſunt duo ppli. Petrus ſi
gnificat gētes q̄ poſteriu s venerūt ad noti
ciam paſſiōis. ſꝫ tū p̄mitus crediderūt. io
hānes ſinagogā q̄ in lege ⁊ ꝓphetis p̄us
audiuit dñi paſſionē. ſꝫ nōdum credere in
mortuū voluit. Credet aūt cū iſrł ſalu' fiet
De his duobus pplis. ſ. credētibus ⁊ non
credētibus loq̇tur petrus ī epl̄a. deponen
tes ⁊c. De credētibus dī in ītroitu Eduxit
dñs pplm ſuū Eduxit dñs iſrael de egipto
cū auro ⁊ argento. ſꝫ illus ī deſerto murmu
rantibus: ⁊ iō peūtibus. eduxit eos qui nō
murmurauerūt de deſerto in terrā ꝓmiſſi
onis. ⁊ ꝓpť eoſdē dimittimus graduale ⁊
duplicatur all'a. q: tūc neophiti laborabāt
nūc deū voce ⁊ ope laudant. Ad eoſdē per
tinet all'a Laudate pueri dñm. Totus eñ
ille pſalmus ad lectionē dirigit gentiū. qđ
ex eius illo fine ꝓbatur. Qui habitare facit
ſterilem ī domo. Eiſdē pueris ꝯuenit qđ ca
nitur ī offertorio Bñdictus q̄ venit ī noīe
dñi. Hūc eñ vſiculū cātauerūt pueri occur
rentes dño ad paſſionē venienti. Quod ſeq̄
tur Bñdiximus vobis de domo dñi: adie
cit mater eccl'ia dicēs pueris ſuis Bñdixi
mus vobis. i. ſignauimus vos baptiſmo.
nos q̄ ſumus familia dñi. q: deus dñs illu
xit nobis. Sequens vſus Hec eſt dies. ad
gaudiū ſpectat credētiū. ille alius Lapidē
quē reprobauerūt. ad ſuggillatōnē ptinet
iudeoꝝ. Ad eoſdē credētes ptinet poſtcōio
Omnes q̄ in xp̄o ⁊c. Pertinet igitur offm̄
iſtud ad pacificos q̄ filij dei vocabūtur. de
dit eñ dñs his q̄ credūt in noīe eius pote
ſtatem filios dei fieri qb' dat ſapīa pfrui.

De p̄ma dñica poſt paſcha.

In octaua paſche in
cipit tempus regreſſiōis, ſeu re
cōciliationis. put dictum eſt in
ꝓhemio huius ptis. Sane in hac die dñi
ca in q̄buſdam eccl'ijs ſiunt octaue paſche
⁊ dicitur rñſoria de die dñica. ⁊ introitum
Reſurrexi. ⁊ graduale qđ derelictum erat
reſumūt hñtes reſpectum ad generalē re
ſurrectionē ad cuius gl'iā p gradus aſcē
ditur. Xp̄i eñ reſurrectio ī octaua etate fa
cta eſt. Sed cū paſchalis ſolēnitas ſignifi
cet illam octauā q̄ ſeq̄tur ſeptenariū huius
vite. q̄ritur quare habet octauas cū etiam
eius ſolēnitas ꝓtēdatur non tantū p octo
dies. ſed etiā vſqꝫ ad diē pēthecoſtes. Re
ſpōdeo q: reſurrectio futura ſignificata eſt
p circūciſionem q̄ octaua die mandata eſt
cuius vere circūciſionis octo ſunt beatitu
dines quaꝝ octaua redit ad p̄mā. ⁊ ideo ad
repñtandū has beatitudines ſolēnib' octo
dierum officijs celebramus octauas dñi
ce reſurrectiōis. q̄ eſt cauſa ⁊ ſignū noſtre
future reſurrectionis ⁊ circūciſionis. Has
beatitudines coaptat auguſtinus in libro
de doctrina xp̄iana ſeptem ſpiritib' omit
tens vltimā. q: redit ad p̄mā. Gradatim eī
a timore peruenitur ad ſapientiam. Vñ Ini
tium ſapientie timor dñi. De hoc dicetur ī
ꝓhemio ſeptime partis. Quia ergo noui
ter baptiſati ſunt pueri. ⁊ q: multos nouel
los in quadrageſima genuit eccl'ia. ⁊ quia
in illo tpe fuerūt apl'i pueri. ꝓpter quod do
minus fuit cū eis quadraginta dieb' poſt
paſcha īſtruēs eos in fide vt poſſēt oīno fi
eri ſpūales ⁊ vt vrerent igne ſpūſſcti. Pro
pter iſtas tres cauſas ſiue nouitates īſtru
it nos eccl'ia ī fide ī hoc tempore. ⁊ ideo ī p̄
ma q̄ndena legūtur apoc. ⁊ actus aplōꝝ
ī quibus libris habetur de ſeptem ſigna
culis vicꝫ de incarnatione/ natiuitate/ ⁊c.
que xp̄s ſolus aperuit q̄ ſunt maxima p̄nci
pia fidei noſtre. Poſtmodum ī alia q̄ndē
na cātatur ī rñſorijs de pſalmis. ⁊ ī lectiō
bus legūtur epiſtole canonice vſqꝫ ad aſcē
ſionem dñi vt ſup̄ fidem edificentur bona
opa. pſalmi eñ ⁊ epl'e bona opa deſignāt.
Et attende q: añ reſurrectionem lex ⁊ pro
phete legebantur. poſt reſurrectionem ve
ro apoc. ⁊ epl'e canonice que ſunt apoſtolo
rum ſcripta legūtur ⁊ cantibus iubilatur

Lex enim et prophete christi paſſionem et reſurrectionem predixerant. ſed apoſtoli iam factam annunciauerunt et teſtificati ſunt. Ideoque reſponſorium illud cantatur. Virtute magna reddebant apoſtoli teſtimonium reſurrectionis. Nonnabiliter quoque legitur apocalipſis et canitur eo quod in eo viſio chriſti et angelorum collocutio memoratur. In illa enim vita quam paſchale ſignificat tempus anime viſione trinitatis et angelorum conſortio gratulabuntur. Legitur autem apocalipſis cum hiſtoria Dignus es domine. Alleluya incipit Ego ſum vitis. Quod autem in quodam reſponſorio dicitur. decantabat populus iſrael alleluya et vniuerſa multitudo iacob canebat legitime et dauid cum cantoribus cytharam percutiebat in domo domini. illud reſpicit quod regno ſaul deſtructo. i. mortis imperio. arca. i. humanitas ſaluatoris in qua ſunt manna. i. verbum et tabule teſtamenti. i. theſauri ſapientie et ſciencie dei abſconditi in hieruſalem ducitur et in tabernaculo collocatur vt eterne pacis viſione fruatur et ad patris equalitatem glorioſus exhibeatur. Cum autem ſuperius temporibus infantie ſaluatoris paulum dixerimus eſſe legendum. nunc vero ſcripta ceterorum apoſtolorum patet quod toto tempore ſiue ante paſſionem ſiue poſtea quo domini preſentia memoratur congrue predicationes noui teſtamenti loquuntur. vt quaſi ab vberibus ſponſi filij conſolationis lacte potentur. Ille namque ſcripture ſunt vbera. de quibus dicitur. Meliora ſunt vbera tua vino. De quibus nos ſic reficiat deus cuius miſericordia plena eſt terra. vt omnes de ipſius plenitudine accipiamus. Et nota quod ſecundum romanum ordinem leguntur noue lectiones in dominicis a paſcha vſque ad penthecoſten prout dictum eſt ſub titulo. de ſeptem diebus poſt paſcha. Propter nouitatem autem triplicem que dicta eſt incipit introitus Quaſi modo geniti infantes &c. j. petri. ij. ca. In epiſtola vero in fide inſtruimur que incipit. Omne quod natum eſt ex deo vincit mundum &c. infra ioh. v. c. oſtendit fidem per teſtimonium in celo et in terra et in conſciencia. In terra cum dicit. Tres ſunt qui teſtimonium perhibent in terra. ſpiritus/ aqua/ et ſanguis. Quod enim clamore magno dominus emiſit ſpiritum. et quod ex eo iam mortuo exiuit ſanguis et aqua iudicium fuit humanitatis. Et hi tres vnum ſunt. i. vnum ſignificant. Tres perhibent teſtimonium in celo: pater in voce. verbum in carne. ſpiritus in columba. et hi tres vnum ſunt. De teſtimonio conſciencie ſequitur in epiſtola Qui credit in filium dei iam in ſe teſtimonium dei habet. i. hoc dictat ei conſciencia. Sequitur duplex alleluya In dominicis enim et feſtiuis diebus ab hac die vſque ad octauam penthecoſtes canitur duplex alleluya. de quo dictum eſt ſub titulo. de ſeptem diebus poſt paſcha. et ſub ſabbato in albis. et ſub ſeptuageſima. Primum alleluya eſt. Poſt dies octo. iohan. xx. ca. eſt de duabus apparitionibus domini. Prima omnibus apoſtolis in ipſo die paſche excepto thoma. alia octaua die preſente thoma. qui vidit/ et credidit/ et tetigit/ et dixit. Dominus meus et deus meus. Aliud vidit aliud credidit. Vidit humanitatem et credidit deitatem. Et congruit factum interpretationi nominis. Thomas enim interpretatur abiſſus nam profunde intellexit que ex eis que exterius vidit deitatis intima penetrauit. Poſtmodum inuitat nos in euangelio beatus iohannes ad credendum ab vtili et honeſto. Vtile eſt enim nobis credere. Vnde dicit Multa ſigna fecit ihesus que non ſunt ſcripta in libro hoc. Poſt communio eſt Mitte manum &c. ioh. xx. ca.

De ſecunda dominica.

Sequitur de ſecunda dominica poſt paſcha. quia enim per chriſti reſurrectionem illuxit deus nobis. non tantum paruulis. ſed etiam perfectis. ideo hec dominica de paſtoribus eſt qui debent plene imitari chriſtum. Vnde introitus eſt Miſericordia domini plena eſt terra. Ea enim non tantum pueri. ſed et magni repleti ſunt. Et ideo ſicut antecedens dominica fuit de paruulis ſic iſta eſt de perfectis. Vnde ſequitur. Verbo domini celi. i. apoſtoli firmati ſunt. Et quia petrus loquitur ad paſtores in epiſtola. Chriſtus paſſus eſt pro nobis &c. prima petri. ij. cap. ideo nunc fiunt ſynodi. et fit ſtatio ad ſanctum petrum. In fine enim dicitur Conuerſi enim eſtis nunc ad paſtorem et epiſcopum animarum veſtrarum. Duo alleluya dicuntur

tur Primū ſcʒ cognouerunt diſcipuli ꝛc.
eſt de reſurrectione. In alijs tamen eccl'ijs
dicitur Surrexit dñs.math.vltimo ca. Ali
ud ſcʒ. Ego ſum paſtor bonus ꝛc.ioh.x.eſt
de prelatis Euangelium vero Ego ſuʒ pa
ſtor bonus.ioh.x.eſt de bonis p̄latis ꝛ mer
cenarijs. Offertorium eſt Deus deus me/
us ad te de luce vigilo. quia p̄lati debent
ſemp̄ vigilare. Unde in canticis canticorū
dicit. Inuenerūt me vigiles qui cuſtodiūt
ciuitatem. Poſtcōmunio ſimiliter eſt de p̄
latis. Ego ſum paſtor bonus.ioh.x.ca.

De tertia dominica.

A p̄cedentibus dua

bus dñicis oſtēſum eſt ꝙ parui
ꝛ magni per xp̄i reſurrectioneʒ
pleni ſunt mīa domini Parui cum dī ī in
troitu p̄cedētis dñice Miſericordia domi
ni plena ē terra Magni cuʒ dī ibidē Uer
bo dñi celi firmati ſunt. In hac v̄o tercia ꝛ
in ſequentibus duabus dñicis añ aſcenſio
nem hortatur nos eccl'ia ad iubilum ꝛ ex/
ultationem ꝓpter xp̄i reſurrectioneʒ ꝛ aſcē
ſionem. Uñ introitus huius dñice incipit
Iubilate deo omnis terra ꝛc. Et ibi ſeq̄tur
alleluya. q̄ꝛ iubilus ē exultatio mentis ha/
bita de eternis. ſoli aūt deo iubilanduʒ eſt.
Seq̄tur Pſalmū dicite eius.i. hilari op̄a/
tiōe ip̄ʒ laudate. ꝛ ſeq̄tur ſimiliter ibi vnū
all'a. q̄ꝛ ab vna radice ortum hñt oīa talia.
i. caritate. Seq̄tur Date gl'iam laudi eius
ꝛ ibidem etiā in fine ſeq̄tur triplex all'a. q̄ꝛ
a potentia patris ꝛ ſapientia filij ꝛ a beni/
gnitate ſpūſſancti ꝓceſſit ꝙ nos liberauit
p̄ paſſionem ꝛ reſurrectionem ſuaʒ. ꝛ ideo
laudādus eſt deus Licet aūt ſit exultatio.
tamē īcutitur timor. ne ſpes ſine timore lu
xuriet ī p̄ſumptioneʒ. Uñ ſeq̄tur v̄ſus Di
cite deo q̄ʒ terribilia ſunt op̄a tua dñe. De/
bet eñ timere nouus populus. q̄ꝛ iudei ex/
cecati ſunt q̄ erant pp'ls peculiaris dñi. qui
licet apposuiſſent cuſtodes tamē dixerunt.
venerunt diſcipuli eius ꝛ furati ſunt eum
Et hoc ē qđ dicit ps. Mentiētur tibi.i. ad
honorem tuū q̄ꝛ ex hoc magis cōfuſi ſunt
inimici tui.i. iudei. Et ſequitur ibi In mul
titudine v̄tutis tue. quaſi diceret. licet vi/
diſſent multa miracula: vicʒ ſolem obſcu/
ratum. ꝛ petras ſciſſas In hoc ē etiaʒ mul
titudo v̄tutis dei ꝙ mendacia inimicoruʒ
v̄tit ī ſuū honorem. In ep̄l'a v̄o monet pe
trus baptiſatos vt ambulent ī nouitate vi
te abſtinentes a carnalibus deſiderijs di/
cens Obſecro vos fratres tanq̄ʒ aduenas
ꝛ peregrinos abſtinere vos a carnalibus
deſiderijs.j.petri.ij.ca. ꝛ concordat cum in
troitu. q̄ꝛ guſtato ſpū deſipit omnis caro.
Quedam eccl'ie dicunt alleluya. xp̄s reſur
gens.rom̄.vj.ca. Euangeliū eſt de reſurre/
ctione. Modicum ꝛ nō videbitis me. mo/
dicum.i. a morte vſq; ad reſurrectioneʒ. ite
rum modicum ꝛ videbitis me poſt reſurre
ctionem. ꝛ modicum quia vado ad patreʒ
iohan.xvj.c.

De quarta dominica.

A quarta etiaʒ do

minica inuitamur ad iubilū ꝛ
ſpecialiter inuitātur ad hoc gē
tes. Unde introitus ſumptus eſt de pſal/
mo inuitante ad cantum qui incipit Can/
tate domino canticum nouum quia mira/
bilia fecit dominus. Berñ. inquit Tria fe/
cit dominus mirabilia in incarnatiōe ſua.
Primū ꝙ mater eſſet virgo. Secunduʒ ꝙ
deus fieret homo. Tertium ꝙ p̄dicta pōt
credere carnalis homo. Seq̄tur ibi Ante
conſpectum gentium reuelauit iuſticiam
ſuam id eſt filium ſuum. Sequitur verſus
Saluauit ſibi dexteram eius ꝛc. quia per
fidem vniti ſunt duo populi ſcilicet genti/
lis ꝛ iudaicus. ideo in oratione habet De/
us qui fidelium mentes vnius efficis vo/
luntatis ꝛc. Rurſus q̄ꝛ iſta dominica quar
ta appropinquat aſcenſioni. ideo dicit euā
gelium. Uado ad eum qui me miſit. ꝛ ne/
mo ex vobis ꝛc.ioban.xvj. Et poſt Expe/
dit vobis vt ego vadam ꝛc. oſtēdit eñ cau
ſa. ſcʒ aſcenſio. Huic conſonat principium
epiſtole beati iacobi.j.cap. Omne datum

optimū ⁊ omne donū ꝑfectū deſurſum eſt
deſcēdēs a patre luminū. Seq̄tur etiaȝ in
euangelio. Cū venerit ꝑaclitus arguet mū
dum de pctō. i. de infidelitate. fides em̄ oē
pctm̄ excludit. Vn̄ arguere de hoc pecca-
to ē arguere de omni pctō. ⁊ de iuſticia ⁊ de
iudicio. Dicit ergo de pctō. ſ. qḋ hn̄t. De iu
ſticia quā nō hn̄t. ſ. ſctōrum. q2 vado ad pa
trem. i. ī cordibus ſanctoꝝ hoīm. ꝑducēdo
eos ad patrē ꝑ cognitionem dei bonā. ⁊ ex
tollendo eos ad patris cōformitatē. ⁊ tamē
nolūt hoīes ſanctis aſſimilari. De iudicio
qḋ nō timent q2 ꝓnceps huius mūdi iaȝ iu
dicatus ē. ⁊ adhuc ſequūtur dānatum. Et
ſufficeret de duobus arguere. ſ. de fide quā
nō hn̄t ⁊ habere poſſent ſi vellēt. ⁊ de iuſti
cia ſiue de bona vita in qua nō imitāt̄ ſan
ctos. ⁊ iō adiecit v̄bū timoris. ſ. de iudicio
qḋ debēt tales ſubire. ſeq̄tur ibi ⁊ q̄cunq3
audiet loq̄tur. ⁊ huic cōcordat finis epiſto-
le. In manſuetudine ſuſcipite īſitum v̄bū
⁊c. Si em̄ ſpūſſanctus audit q̄ loq̄tur. mul
to fortius debet homo audire ⁊ expectare
donec deus ī ipo loquatur. quia qui de ſe-
ipſo loquitur mendacium loquitur

De dn̄ica rogationum.

Vito loco ſequitur

de dn̄ica rogationū ī qua īſtru-
ctos ꝑ quattuor dn̄icas quaſi ar
matos quattuor cardinalibus v̄tutib9 mo
net annūciare alijs vt q̄ audit dicat veni.
⁊ cortina cortinā trahat dicēs in introitu q̄
eſt eſa. xliiij. c. ſ̄m aliā trāſlationē. Vocē io
cūditatis. i. nouū teſtm̄ ī quo ꝓmiſſa red-
dūtur. nō terroris ſicut vetus lex fuit ānū-
ciate ⁊c. Hec aūt dn̄ica dr̄ rogationū ꝓpter
ꝓpinquā aſcēſionē dn̄i quē q2 ꝑ nos ſequi
nō poſſum9. iō ī oīone docemur petere duo
q̄ petēda ſunt. ſ. vt cognoſcam9 ⁊ faciamus
Dicit em̄ oīo Largire q̄ſumus dn̄e ſuppli-
cibus tuis ſemꝑ ſpm̄ cogitādi q̄ recta ſunt
ꝓpicius ⁊ agēdi ⁊c. Vn̄ in epl'a redarguit
beatus iacobus eos q̄ volūt cognoſcere et
nō facere dicēs. Eſtote factores v̄bi ⁊ non
auditores tantū ⁊c. iacobi. j. cap. Quedam
eccl'ie dicūt alleluya. Nōne cor noſtruȝ ar-
dens ⁊c. luc̄ vl't. c. ⁊ vſq3 modo ⁊c. ioh. xvj.
ca. In euāgelio v̄o Amen dico vobis ioh.
xvj. ca. oñdit q̄d debeam9 petere. ſ. eterna
dicēs. Vſq3 modo nō petiſtis quicq̄. q̄ em̄
petit tꝑalia nil petit. qm̄ in eis que nō quie
ſcunt quies eſſe nō pōt. Vn̄ ſeq̄tur Petite
⁊ accipietis. q2 dextera dn̄i ſemꝑ aperta ē.

De rogationibus

A tribus diebus āte

feſtum aſcenſionis dn̄i fiunt ro-
gatiōes que dicūtur letanie. Le-
tania aūt grece apḋ nos ſupplicatio ſeu ro-
gatio ē in qua eccl'ia ſancta deum rogat vt
qui deſtruxit conſilium achitofel deſtruat
conſilium eorum qui nolunt viuere ſuper
pacem eius. Tunc etiam ſupplicamus deo
vt nos a morte ſubitanea ⁊ ab omni infir-
mitate defendat. Rogamus vero ſanctos
vt ꝓ nobis apud deum intercedant. Et de
nominatur letania greco vocabulo ꝓpter
auctoritatem lingue grece. ꝓut dictum eſt
ſub paſcha. Eſt autem duplex letania ſcilȝ
maior ⁊ minor. Maior ē in feſto beati mar
ci. que inuenta fuit a beato gregorio ꝓpter
peſtem inguinariam ſeu inflaturam ī gui-
num cuius inſtitutiōis cauſas paulus mō
tis caſſini monachus longobardorū hiſto
riographus ita deſcripſit dicens. q2 tempo
re pelagij pape tanta fuit inundatio aqua
rum per italiam q2 aque aſcendebant vſq3
ad ſuperiores feneſtras templi neronis qḋ
erat rome. nec aque intrabant templum.
tunc per tyberim effluxit multitudo ſerpē
tum. inter quos fuit maxim9 draco ex quo
ruȝ flatibus aer eſt corruptus. ⁊ inde emer
ſit peſtis inguinaria. qua homines paſ-
ſim ⁊ ſubito moriebantur. Et cum pene to
tus romanus populus deleretur. pelagi-
us papa omnibus ieiunium ⁊ proceſſio-
nem indixit. Sed in ipſa ꝓceſſione ipſe cū
ſeptuagīta alijs expirauit. cui ſubſtitutus
eſt gre. ꝓmus qui ⁊ magnus dictus eſt. et
hanc letaniā vbiq3 terrarum ſeruari prece
pit. ideo q2 hec letania dicit̄ gregoriana vel

romana. Uocatur etiā crucis nigre. qm̄ in
ſignū meroris ex tanta hominū ſtrage ⁊ in
ſignū penitētie. homines nigris īduebā
tur. ⁊ cruces ⁊ altaria nigris velabantur.
Tertio etiam mō dr̄ ꝓceſſio ſeptiformis ex
eo ꝙ btūs gregori⁹ ſepteno ordine tri in ea
ī maioribus eccl'ijs ordinauit. In p̄mo or
dine ſunt clerici. In ſcd̄o religioſi. In ter
cio ſanctimoniales. In quarto pueri. In
q̄nto laici ꝑfecte etatis. In ſexto vidue et
cōtinētes. In ſeptimo ꝯiugati. In alijs ve
ro eccl'ijs q̄d nō poſſum⁹ ī numero pſona
rum ſupplemus ī numero letaniaꝝ. Nam
ſepties letaniā dicere debemus p̄uſq̄ʒ inſi
gnia deponam⁹. Cōtingiſſe autē dr̄ roma
nis p̄miſſa īguinaria peſtis ꝓ eo ꝙ cum ī
quadrageſima ꝯtinēter vixiſſēt. ⁊ ī paſcha
corpus dn̄i recepiſſent. poſtmodum ludis
comeſſatiōibus ⁊ luxurie frena laxabant.
Fuit q̄dē tam ſeua hec peſtis vt ibiq̄ʒ ho
mines ſubito perimeret ita ꝙ ſicut dr̄ cū ali
quiſ ſternutabat ſepe ſpm̄ emittebat. Un̄
cū aliq̄s ſternutabat. audiēs ſtatim occur
rens dicebat. deus te adiuuet. ⁊ abinde vt
dicūt hec adhuc ꝯſuetudo ſeruat̄. vt audi
ens aliquē ſternutantē ſtatim dicat Deus
te adiuuet. Rurſus vt fert̄ cū tūc aliq̄s oſci
tabat frequēter ſubito ſpm̄ emittebat. Un̄
cū aliq̄s ſe velle oſcitare ſentiebat cōtinuo
ſignū crucis ſibi īprimere feſtinabat. q̄ cō
ſuetudo ſil'r vſq̄ʒ hodie obſeruat̄. Minor
v̄o letania q̄ ⁊ rogatiōes ⁊ ꝓceſſiones vo
cat̄. fit trib⁹ dieb⁹ an̄ aſcēſionē. q̄ ſicut legit̄
ī burcardo libro. xiij. c. exigētibus. inuēta ē
ap̄d viennā a btō mamerto ep̄o viēnenſi.
q̄ ꝓpter peſtē lupoꝝ ⁊ aliaꝝ ferarū ī gallijs
hoīes atrociter ꝑimētiū. ⁊ ꝓpt̄ ꝑiculoſos
terremotus illic crebro ꝯtigētes. ī dixit po
pulis ieiuniū triduanū. ⁊ letanias īſtituit.
ceſſante v̄o illa ꝑſecutiōe ieiuniū illd̄ in cō
ſuetudinē ānue obſeruationis deuenit. Et
ſicut q̄dā referūt. fuit p eccl'am ꝯfirmatum
vt vniuerſaliter obſeruet̄. Dicit̄ g̊ hec leta
nia minor. q̄ a minori. ſ. a ſimplici ep̄o. ⁊ in
minori loco. ſ. ī viēna inuēta ē. illa v̄o dicit̄
maior. q̄ ī maiori loco. ſ. rome. ⁊ a maiore

ſcꝫ a magno gregorio ⁊ ꝓ magno ⁊ grauiſ
ſimo morbo inuēta ē. Minor tñ antiqui
or ē tp̄e. Nam īſtituta fuit tp̄e zenonis im
patoris. maior v̄o tp̄e mauricij impatoris.
Fiunt etiā letanie ꝓpter plures alias cās.
Un̄ liberius papa ſtatuit vt ꝓ guerra / pro
fame / ꝓ peſtilētia / ⁊ huiuſmodi aduerſita
tibus īminētibus ſemp letanie fiat. vt ſic
iſta p ſupplicatiōes / orōnes / ⁊ ieiunia effu
giamus. q̄ ergo hoc tp̄e maxīe bella emer
gere ſolent ⁊ fructus terre q̄ adhuc in tene
ritate vel flore ſunt pluribus modis facile
corrumpi ſolent. iō hoc tp̄e fiunt letanie vt
rogemus deum ꝙ talia a nobis auertat. et
ab aeris intemperie ⁊ a beluis ⁊ ab hoſti
bus xp̄iane religionis nos eripat ⁊ defen
dat. ſuper hoc patrocinia ſctōrum ſpeciali
ter ⁊ generaliter implorantes. ⁊ iō rogatio
nes vocantur. Dicūtur etiam ꝓceſſiones
q̄ tunc eccl'ia ꝓceſſionem facit generalem
Et eſt notandū ꝙ rogamus ſanctos ꝓpter
noſtram inopiam. ꝓpter eoꝝ gl'iam: ⁊ pro
pter dei reuerentiam. Qn̄ autē letaniā pro
īminentib⁹ ꝑiculis in penitentiali ⁊ flebili
habitu facimus. illā vltimā ꝓceſſionē mu
lierum plangentiū poſt dn̄m qn̄ ducebat̄
ad crucem repn̄tamus. plāgētes iuxta mā
datū dn̄i ſuper nos ⁊ ſuper filios noſtros
Fiunt etiam hoc tp̄e letanie. quia xp̄o aſcē
dente qui dixit. Petite ⁊ accipietis cōfidē
ciūs eccl'ia petit. ieiunat em̄ tunc ⁊ orat vt
parum habeat de carne ꝓpter carnis ma
cerationem. ⁊ acquirat ſibi alas p orōnē q̄
eſt ala qua anima volat in celum. vt ſic xp̄ꝫ
aſcendentem libere ſequi valeat. q̄ aſcēdit
pādens iter ante nos ⁊ volauit ſuper pen
nas vētoꝝ. Et hec eſt cauſa quare vltimā
letaniā ſiue vltimū ieiuniū aſcēſioni ꝯtinu
amus. vt vicꝫ ꝓpter orōes ⁊ ieiunia depo
ſita mole carnis xp̄ꝫ aſcendentē ſequi poſ
ſimus. In letanijs ergo fit ꝓceſſio ⁊ cāta
tur in q̄buſdam eccl'ijs in p̄ncipio proceſ
ſionis Exurge dn̄e ⁊c. Frequentandū eti
am eſſet ⁊ a pueris dicendum illud cāticū
angelicum. Sancte deus ſancte fortis ſan
cte ⁊ īmortalis miſerere nobis. Nam ſicut

iohannes damaſcenus refert ī libro.iij.cū
apud cōſtātinopolim ꝓpter quādā tribu-
lationē fierent letanie.q̄daʒ puer e medio
ppl'i raptus ē in celū ⁊ hoc cāticū ibidē edo
ctus.Deinde ad ppl'm rediens illud in cō-
ſpectu oīs populi decātauit.⁊ mox oīs tri-
bulatio ceſſauit.Quod cāticū calcedon̄.ſy
nodus approbauit.Huius ḡ cātici laus et
auctoritas colligit̄.Prīo ex eo q̄ angelus
illud docuit.Scd̄o ex eo q̄ ad eius ꝓlatio-
nem illa tribulatio ceſſauit.Tertio ex eo q̄
tantū ꝯciliuʒ illud approbauit. Quarto ex
eo q̄ demones illud valde timēt.Ceterū in
ꝓceſſione ip̄a p̄cedūt crux ⁊ capſe reliqui-
arū ſctōꝝ.vt vexillo crucis ⁊ orōnibꝫ ſctō-
rum demones expellātur.vt dictū ē i quar
ta pte in ti.de acceſſu pontificis ad altare.
portantur etiā vexilla ad repn̄tandū victo
riam reſurrectiōis ⁊ aſcēſiōis xp̄i q̄ cū ma
gna p̄da celos aſcēdit.Vn̄ vexillū p aera i-
cēdēs ē xp̄s in celū aſcēdēs.Et ſicut vexil-
lum in ꝓceſſione ip̄a multitudo fideliū ſe-
q̄tur.ſic ⁊ xp̄m aſcēdētē magna ſanctoruʒ
collectio comitat̄.Portātur etiam vexilla
ad imitationē eius qd̄ dr̄ eſa.xj.ca.Et leua
bit dn̄s ſignū in natiōes ⁊ cōgregabit po
pulos iſrl'.⁊ diſperſos iude colliget a quat
tuor plagis terre.Qd̄ vero cruces ⁊ vexilla
portātur a cōſtātino ſumpſit eccl'ia.qui cū
in ſomnis crucis ſignū vidiſſet.eiq̄ʒ dictū
fuiſſet.vinces ī hoc ſigno.iuſſit crucē in ve
xillis bellicis īſigniri.Qd̄ in letanijs crux
maior a crucis baiulo de altari ſumit̄.reco
lit q̄ de xp̄i humeris tulit eā ſymō cyrene-
us.math.xxvij.In q̄buſdam locis fit leta
nia p cāpos.vt etiā a ſegetibus demones
expellātur vel potius vt a dn̄o cōſeruētur
Cātus aūt in ꝓceſſiōe q̄d ſignificet dictū ē
in p̄cedēti ti.de acceſſu pōtificis ad altare.
cōſueuitq̄ʒ q̄dā draco cū cauda longa ere-
cta ⁊ inflata duobus p̄mis diebus an̄ cru-
cem ⁊ vexilla p̄cedere.vltima v̄o die quaſi
retro aſpiciēs cauda vacua atq̄ʒ depſſa re-
tro ſeq̄tur.Nēpe draco iſte ſignificat dya-
bolum q̄ p tria tp̄a ſcʒ an̄ legē ⁊ ſub lege ⁊
tempore grē q̄ per hos tres dies ſignificā-
tur homines fefellit.⁊ nunc fallere cupit.
In duobus p̄mis temporibus regnauit ⁊
quaſi dn̄s orbis fuit.cauda longa.i.poten
ter ⁊ inflata.i.ſuperbe incedēs.Unde xp̄s
illum mundi p̄ncipem vocat.⁊ iohannes
ait in apoc̄.Vidi ſathanam de celo caden-
tem velut fulgur ⁊ traxit ſecū tertiaʒ ptem
ſtellarum.i.hoīm.In cuius rei figurā duo
bus diebus modo p̄dicto p̄cedit.In tem-
pore v̄o grē p xp̄m victus ē.⁊ data ē apl'is
eijciendi ſpūs imūdos ptās.ꝓpter qd̄ ter
cia die draco q̄ſi ptāte ꝓpter fidei dilatati
onem amiſſa:poſt crucē ſeq̄tur cauda va-
cua ⁊ demiſſa ⁊ nō longa.q2 nō audet ita
potēter regnare vt p̄us ſed p ſuggeſtiones
⁊ latēter hoīes ſeducit q̄s videt pigros in
bonis opibus ⁊ remiſſos.nec viam vite ſe
ctantes.quaſi fur retro aſpiciēs ſi q̄s ober
ret ⁊ a rectitudine fidei cadat.quē ad ſe q̄ſi
caudā trahat ⁊ ſibi icorpet.ſicut ⁊ in deſer
to filios iſrl' īfirmos ⁊ debiles ⁊ q̄ oberrā-
tes remanebāt vltimi:hoſtes poſt tergum
veniētes necabāt.In letanijs debemꝰ ſm̄
aurelianen̄.ꝯciliū ieiunare.vel ſalteʒ cibis
quadrageſimalibꝰ ⁊ capis nigris i ſignuʒ
penitētie vti.nec debet q̄s vti veſte ſolēni
Propter qd̄ vocātur ꝓceſſiones nigre nō
tamen debent cruces nigre vocari.In le-
tanijs q̄ʒ debent omnes a ſeruilibus operi
bus vacare.ſcʒ viri ⁊ mulieres ſerui ⁊ ācil
le.⁊ donec terminet̄ ꝓceſſioni adeſſe.vt ſi-
cut omnes peccauerunt ſic ⁊ om̄s ꝓ venia
ſupplicēt.omnes ad deum corda cum ma-
nibus eleuent.id eſt ſtudium orationis eri
gant.Poſt ꝓceſſionem cantatur miſſa in
aliqua eccl'ia.Et ē introitus Exaudiuit ⁊c.
rememorat em̄ eccleſia preterita dei bene-
ficia ad maiorem ſpem.⁊ dei largitas inuo
catur vt per hoc conijciat futura.ex eo em̄
q̄ multotiens exaudiuit perpēditur q̄ ad-
huc exaudiet.Exaudiuit inq̄ʒ de tēplo ſuo
ſancto ſcʒ per grām.Et quia nō poteſt hu-
ius eſſe exauditio ſine dilectione.ſequitur
v̄ſus Diligam te ⁊c.Iterum q2 non exau-
diuntur niſi p confeſſionem.ideo dicit ia-
cobus in epiſtola Confitemini alterutrum

peccata vestra q̄ est iacobi vlt.ca. Et maior
spes habeatur adhibet exemplū de helya
q̄ petijt vt nō plueret. ⁊ nō pluit annis tri-
bus ⁊ mēsibus sex. ⁊ postea petijt q̄ plue-
ret ⁊ pluit. Si em̄ helyas solus exauditus
est multo fortius tota eccl'a exaudietur. ma
nus em̄ dn̄i nō ē abreuiata. Seq̄tur vnū
all'a Cōfitemini. Sed cū ī diebus an̄ceden
tibus duplex all'a cantet'. quare ī his die-
bus vnicū tantū di. Itē cū ī alijs ieiunijs
nō dicat' all'a quare in hoc di. Ad p̄mū di-
cimus q̄ sicut sepe dictū ē. duplex all'a can
tatur in an̄cedētibus diebus ꝓpter dupli
cē stolā q̄ habebitur ī resurrectiōe cōmuni-
ale vicȝ ⁊ corporis. Offiī aūt paschale qd
hoc significat finitū est. ⁊ iō remota causa
remouet' effectus. Ad scdm dicim' q̄ ideo
ī alijs ieiunijs nō cātatur all'a qd ē cāticū
leticie. q2 fiūt ꝓ peccatis ꝓpter qd dicūtur
ieiunia meroris. hoc aūt ieiuniū ⁊ ieiuniū
pēthecostes sunt exultatiōis. q2 nō fiūt ꝓ
peccatis. sed vt potestas dyaboli remouea
tur ⁊ pestis. ⁊ iō ī eis all'a cātatur. Preterea
ī hoc ieiunio di all'a ꝓpter gaudiū ascēsio
nis qd iminet. In euangelio vo Si q̄s ve
strum ⁊c. luce. xj. ꝯdit q̄ debemus pete
re pseuerāter p amicū q̄ dicit amico. Ami-
ce cōmoda mihi tres panes ⁊c. si pseuera-
uerit pulsans ꝓpter improbitatē eius sur
get. ⁊ dabit ei. Per hoc habet' q̄ etiam exi-
stens ī mortali peccato si pseuerāter petie-
rit exaudiet' ꝓpter improbitatē. Allegori-
ce amicus noster ē xp̄s a quo ītellectus the
oricus petit tres panes. s. fidē spē ⁊ carita
tem q2 amicus. i. ītellectus practicus. s. rō
inferior venit de via. i de cōsideratō etpa-
lium. Seq̄tur. ⁊ nō habeo q̄d ponā an̄ illū.
q2 nō īuenit ī talibus spūalē refectionē. ⁊
sic petit superior intellectus ꝓ īferiori. vel
ꝓ tota aīa. nō em̄ pōt habere aīa vel rō īfe
rior aliquā refectionē spūalē nisi ab intelle
ctu supiori. cuius est ꝯtēplari celestia. Seq̄
tur postea ibidē. nūquid si petierit panē. i.
caritatē: lapidē dabit ei. i. indurationē. qd
est ꝯtrariū caritati. i. nūquid dabit ei ꝯriū.
q.d. nō. Similiter si petierit piscē. i. fidem
que nutritur ī aquis baptismi. nunq̄d pro
pisce dabit ei serpentē. i. īfidelitatē. ⁊ q̄ est
oīs vis peccati. q.d. nō. Aut si petierit ouū
id est spē. q2 in ouo ē spes pulli. nunq̄d por
riget ei scorpionē id est desperationē. que
retro ⁊ occulte pūgit sicut scorpio. desperā
tium em̄ ē retro abire. q.d. nō. Uel p panē
intelligūtur oīa q̄ hoīs victui sunt necessa
ria: vt cibus ⁊ potus. p ouū oīa genera fe
tuum animaliū. ⁊ fructuū. p piscē oīa gene
ra natabilium. Postcōmunio Petite ⁊ ac
cipietis. sumpta est de euangelio. Ad ho-
ras dicitur capitulū Confitemini. ⁊ illud
Helias homo erat. et illud Si quis errauer-
rit. que sunt iacobi. v. ca. In festo autē bea
ti marci dicunt q̄dam ep'lā Qui timet de
um. q̄ est eccle. xv. ca. alij dicūt Similitudo
vultuū. q̄ est ezechie. j. c. Euangeliū ē Ego
sum vitis vera. qd est ioh. xv. ca. Alij uo di
cunt. Designauit. Secunda quoq3 die ro-
gationum est idem officium quod in p̄mis
nisi quia in quibusdā eccl'ijs euangeliū de
matheo legitur. in quo est eadem sententia.

De vigilia ascensionis.

Uia vero ieiunium

de quo premissum est non suf-
ficit sine operibus misericordie
ideo in vigilia ascēsionis que est tertia dies
rogationum eccl'ia monet ad opera miseri
cordie dicens in introitu qui est in quibus-
dam ecclesijs Misericordia domini ⁊c. di
cit em̄ gregorius Si vis orationem tuam
ad celum volare. fac ei duas alas. i. ieiuni-
um ⁊ elemosinam. Cum bonis em̄ deside-
rijs volamus ad celum. Unde de domino
dicitur. Eleuatis manibus ferebatur in ce
lum. In alijs tamē eccl'ijs dicitur Omēs
gentes. Ep'la vero que est in quibusdā ec-
clesijs. Multitudinis ⁊c. non videtur cō-
cordare. imo videt' p̄posteratō. q2 post ascē
sionem dn̄i factum est vt multitudinis cre
dentium esset cor vnum ⁊ anima vna. Sȝ
hoc fit duabus de causis. Prima vt episto
la consonet euangelio Subleuatis oculis
⁊c. ioh. xvij. capi. in quo dicit dominus.

Pater clarifica.i.manifeſta filiū tuū ⁊ poſt
ea rogat.d. Rogo vt vnū ſint ſicut ego ⁊ tu
vnū ſum⁹. Hec aūt vnitas oſtēditur ī epl'a
Alia cā eſt.qꝛ qñ ex ꝟo corde dant' elemoſi
ne reputant' oīa cōmunia ſicut dicit ap'ls.
de māna ꝙ q̄ plus collegit nō plus abūda
uit.⁊ q̄ minus nō habuit minus. Qui em̄
diues ē nō dꝫ ꝓpter hoc amplius comede
re ſꝫ alijs diſtribuere. Et hoc dī in epl'a Et
erāt illis oīa cōmunia. Iō aūt p̄dictū euā
geliū dī hodie.qꝛ q̄ paſſurus orauit homi
nibus intonuit cū aſcēdit Uel qꝛ ī fine cō
cludit'. Ego ad te venio ī quo rogat ꝑ his
quos dedit ei pater. vt ſint in patre vnum
cū oīa ſint in fide ⁊ caritate vnū.i. ꝯcordia
vniti viciſſim. Uñ p̄cedit epl'a Multitu
dinis credētiū Hylari⁹ ꝟo exponit ſic pre
dicta ꝟba Rogo vt ſicut ego ⁊ tu vnuꝫ ſu
mus.ſ.nō tm̄ volūtate ſꝫ etiā natura .ſic et
ipi vnū ſint.ſ. vnitate ſpūs ⁊ grā ſpūſſcī.
In alijs tamē eccl'ijs dī epl'a Unicuiqꝫ ve
ſtrum.ad ephe.iiij.ca. Offertorium ē Uiri
galilei.act.j.ca. Poſtcōmunio ē Nō vos
ioh.xiiij. In alijs ꝟo eccl'ijs dī Petite ma
thei.vij.ca. Quia ergo in hoc officio de ele
moſyna ⁊ opibus mīe agit'.iō ī q̄buſdā lo
cis.vt p̄miſſas ſibi alas acq̄rāt elemoſyna
rum largitioni intendūt quā tamē vſqꝫ in
feſtū aſcēſionis differūt.quaſi tūc poſt xp̄ꝫ
in celū aduolent.⁊ vt tunc liberius vacare
poſſint. Quidā tñ nō incōgrue ſupradicta
officia paſchalis hebdomade p ſeptē do
na ſpūſſancti ad eos referūt q̄ ſunt ī bap
tiſmo renati.vt renatus aflatus ſpū ſapiē
cie dicat Reſurrexi. Per quid reſurrexerit
euangeliū declarat ſcꝫ p reſurrectionē dñi
Quid inde acq̄ſierit ſpūs īſtruit ītellectus
dicens Introduxit nos in terrā.ſ.eccl'iam
Et adhuc addit ſpūs cōſilij.aqua ſapiētie
potauit eos. Quid inde ꝗꝫ acquirere debe
at ſpūs indicat fortitudinis dicēs Uenite
bñdicti patris mei Qd' ex his collatis bñfi
cijs deū laudare debeat ſpūs ſapientie do
cet dicēs Uictricē ⁊c. Quid reſurrectio re
natis attulerit indicat ſpūs pietatis dicēs
Eduxit eos dñs in ſpe ⁊ adhuc ſpūs timo
ris adiūgit dicens: Eduxit dñs pp'lm ſuuꝫ
Pro his oībus bñficijs in baptiſmo colla
tis hoībus.āgeli gratulant'.hoīes deo cō
fitētur.⁊ ad xp̄i p̄conia ſe inuicē exhortant'
grās agunt.iubilāt bñficia.⁊ bñficioꝝ cās
rememorāt.⁊ ad maiora cōfidēter aſpirāt.
⁊ circa hec cetere ptes officioꝝ ſuperſcripte
hebdomade ꝟſantur. Et inde ꝙ hic muta
tur ordo donoꝝ. Et attēde ꝙ p offīm huius
hebdomade ad quattuor introitus quater
ad tres ter ponitur all'a.qꝛ ſancta trinitas
a quattuor mundi ptibus collaudatur. de
xp̄i reſurrectione.⁊ de hoīm redēptiōe. In
p̄ma dñica.ſ. Quaſi modo geniti.baptiſa
ti monētur a matre tanꝗ̄ īfantes īnocēter
viuere.⁊ lac ſancte ſcripture ꝯcupiſcere. vt
paſchale ſacramētū p xp̄i reſurrectionem
acquiſitū.moribus ⁊ vita teneant.mundū
vincāt.vt cū xp̄o triūphent. ⁊ leticiā ī cor
pore ⁊ aīa ſimul obtineant.ꝓpter quā leti
ciam alleluya duplicatur.quia mortē eius
ſerunt.⁊ ſpem vite habere meruerunt. vel
ꝓpter actionem ⁊ contemplationem. vel
ꝓpter gaudium predicatorum ⁊ conuerſo
rum. In ſecunda vero dominica ſcꝫ Mi
ſericordia domini. baptiſati iam inſtructi
xp̄i miſericordiam intonant. ⁊ trinitatem
predicant. Nam in miſericordia ſpiritum
in verbo filium.in deo patrem annunciāt
preponunt vero ſpiritum per quem ſunt
ſanctificati.deinde filium per queꝫ ſunt re
dempti.deinde patrem cui reconciliantur
Et quia trinitatem concinūt.iō ter iubilāt
alleluya. In tertia dñica ſcꝫ Jubilate.ba
ptiſati ad laudem dei totum mūduꝫ inui
tant.⁊ trinitatem perſonant.cū ibi in deo
patrē.in noīe filiū.in laude ſpūſſcm̄ acci
piūt. Et qꝛ p duo p̄cepta caritatis firmant'
ī fide trinitatꝭ iō p̄us bis deīde ter cōcinūt
alleluya. In q̄rta dñica.ſ. Cātate Rurſus
baptiſati ad laudē dei gētes cōuerſas īui
tāt ⁊ trinitatē ꝯmemorāt.dū ibi ī dño preꝫ
p mirabilia.filiū.p iuſticiā ītelligunt ſpūm
ſcm̄. Et qꝛ fidem trinitatis gentes a quat
tuor mundi ptibus acceperunt.iō trinita
tem ſub quarto all'a concludunt. In q̄nta

dñica. s. Vocẽ iocũditatis. rurſus baptiſa ti liberatorẽ ſuũ gentibus ãnũciãt. q̃ trini tatẽ ꝑ ter poſitum ↄcinunt all'a. ꝛ ſicut ibi ꝑtinet inſtãtia ꝑdicãtiũ ſic ĩ officio exaudi uit de tẽplo ſctõ ſuo ſollicitudo ſe ab errore ↄuertentiũ ꝛ in officio vigilie. Oñs gẽtes applauſus ĩ celũ intelligitur aſcenſorum.

Sequitur de feſto aſcẽſiõis dñi

A feſto aſcenſionis

dñi qd celebratur die quadrageſima poſt paſcha. q2 xp̃s die quadrageſime poſt reſurrectionem celos aſcendit fit ꝓceſſio ſolẽnis. Precepit enim dñs diſcipulis ſuis vt ꝓcederent in mõtẽ oliueti vt viderent ipm aſcẽdere. ꝛ fecerũt ei ꝓceſſionẽ ꝛ ipſe eleuatis manibus ferebat in celum. De hoc dictũ ẽ in quarta ꝑte ſub ti. de acceſſu pontificis ad altare. Hec ꝓceſſio ſignificat aſcẽſum de ṽtute ĩ ṽtutem. Et cãtat rñſoriũ de aſcẽſione vt inuitemur ad aſcẽdẽdũ poſt dñz. De bethania autẽ q̃ interpretat obediẽtia de qua eduxit ap̃los aſcendit dñs. ꝑ qd ſignificat ꝙ ſine obediẽtia nullus põt aſcẽdere in celũ. Vñ q̃dam cantant in ꝓceſſione reſpõſoria ꝑtinentia ad ipſam eductionẽ. vt Eduxit dñs Quod ṽo aſcẽdit de monte oliueti ſignificat ꝙ ꝑ opa mĩe oportet nos aſcẽdere. Cur igitur hac die ꝓceſſionẽ rationabilit agamus. nihilominus ꝛ hoc rõnabilius eſt ꝙ nõ celebretur anteꝙ̃ tertia dicat ſz ea cãtata. lz in die paſche ꝛ ceteris dñicis aliter fiat. In paſchali em̃ ꝓceſſione ꝛ in dñicalibus aqua bñdicit in memoriã ꝛ reuerẽtiã ꝛ venerationẽ baptiſmatis. iõꝙ ꝑcedũt tertiaz. in qua ſpũſſanctus ſuꝑ diſcipulos deſcẽdit. vt ſicut prius baptiſamur ꝛ poſtea ſpm̃ſctm̃ accipimus: ſic aqua bñdicta ꝑus nos ꝛ loca noſtra aſpergimus. ꝛ poſtea aduentus ſpũſſancti memoriale. i. tertiaz decãtamus. Cur aũt in dñicis diebus baptiſmatis memoria renouet ſuꝑius enodatur In hac ṽo die tertia cãtata ꝓceſſio celebratur. ſimiliter ꝛ oẽs alie q̃ ſine aque bñdictione celebrãtur. tũ vt miſſe ꝯiũgãtur officio tum q2 nullus eã ſeq̃tur niſi ſanctificatus ſpũſctõ. De hoc etiã ſub dñica ĩ ramiſpalmarũ dictũ ẽ. Facta ꝓceſſione cãtatur antiphona. O rex glie ꝑpter illd. Non vos relinquã orphanos. Seq̃tur introitus Viri galilei q̃d admiramini aſpiciẽtes ĩ celum. Immotis em̃ oculis aſpiciebãt in celum. ꝛ diutius aſpexiſſent niſi ãgeli eis ĩtimaſſent ꝙ recederent dicẽtes Hic ihs q̃ aſſumptus ẽ a vobis ĩ celũ. ſic veniet queadmodum vidiſtis eũ aſcendẽtẽ ĩ celum. i. ſic veniet ad iudicium ĩ nube. Nubes ſignificat grãz. q2 ſine nube. i. ſine grã nullus poteſt aſcẽdere. etiã xp̃o ſz qd homo. ꝛ hoc ſignificabat nubes ĩ qua aſcẽdit. Quia vero de aſcẽſione dñi eſt ĩeffabile gaudiũ iõ ſequit verſus Oẽs gẽtes plaudite manibus. Seq̃tur ep̃la: Primũ quidẽ ſermonẽ ꝛc. Act. j. c. in qua habet de aſcẽſiõe. Poſtea ſequit duplex all'a. q2 dñs aſcendit ĩ duplici ſtola Et ita eadem ratione cãtãtur duo alleluya in aſcẽnſione que durant vſq3 ad penthe. qua ꝛ ĩ tꝑe paſchali Primũ all'a eſt. Aſcẽdit deus in iubilatiõe. i. in gaudio ineffabili antiquorum patrum qui cum eo aſcendebant. ꝛ apoſtolorum ꝛ angelorum dicẽtium Quis eſt iſte rex glorie. Eſa. Quis eſt iſte qui venit de edom. Seq̃tur Et dñs in voce tube. i. ĩ voce horribili. q2 de voce loq̃tur angelorum. vel dñs ꝑ angelos cũ dicebat apoſtolis. Sic veniet ꝛc. Vel q2 inuitabat ad nuptias eternas: ſic ꝛ tuba ſolebãt antiquitus ĩuitare ad nuptias tꝑales. Secundũ all'a eſt. Aſcẽdẽs xp̃s ĩ altũ. Aliq̃ tamẽ dicũt. Non vos. Joh. xiiij. c. Seq̃tur euangeliũ marci rugiẽtis. vlt. ca. Recũbẽtib9 vndecim diſcipulis ꝛc. vbi ſeq̃tur. Et exprobrauit. Ecce rugitus. In fine tamen habetur de aſcẽſione. Dominus quidem ihs poſtꝙ̃ locutus ẽ eis aſſumptus eſt ĩ celum. Põt etiam dici ꝙ eorum que hac die cantãtur quedam ſunt aſcẽſionis peracte narratio vt illud. Poſt paſſionem ꝛc. Et illud. Aſcendit deus ꝛ cetera. quedam ſunt conſolatio ſponſi ad ſponſam. vt illud. Non turbetur cor veſtrum neq3 formidet

Et illud. Tēpus est vt reuertar. Et illō. Si nō abiero paclitus. Quedā sunt ꝯgratulatio spōſe ad ſpōſum. vt illō rū ſoꝛiū Exal tate dn̄e. Et illō Ponis nubē. In narratiōe ſpes cōcipit. in ꝯſolatiōe erigit. in cōgratulatione certificat vel delectatur. Similiter in diurno narrat aſcēſio ī ep̄la r ī euāgelio vbi dī ꝙ dn̄s aſſumptus eſt in celū r ſedet ad dexterā dei ī equalitate patris. Et ī all'a Dn̄s in ſyna. ꝯſolat ſpōſus. In alio all'a. Nō vos relinquā gratulat ſpōſa. In offerenda narrat pfecta eē aſcēſio. r ī cōmunione dicens Pſalite deo ꝗ aſcēdit ſup ce. celorum ad orientē. hoc ē vſqꝫ ad vbū ſibi pſonaliter vnitū. qd nō dī ortū vel oꝛitur ſed oriēs. qꝛ ſemp filius a patre ꝓcedit. Vel ſuper celos celoꝝ ad orientē. h eſt ſup firmamentū celi ad orientalē plagā. Qd aūt cātatur ī itroitu r offertorio Viri galilei. ſumit de ep̄la ī qua clauſula pcutit ab angelis eoꝝ ſupbia ꝗ trāſfixerūt. r eoꝝ mundana ſapientia ꝗ nō cognouerūt. r eoꝝ pigricia ꝗ talēta ſibi cōmiſſa cū lucro debito nō repoꝛtauerūt. r ſolicitatur eoꝝ deſiderium ꝗ aduētū dn̄i diutius expectauerūt. h em̄ offm̄ totum ꝯſiſtit ī ſolicitudine r gaudio. Hoc feſtū hꝫ decē dies ꝓ octauis. vt dictū eſt ſub ti. de paſcha. Hac die fiūt ī ꝗbuſdā ptibus elemoſyne generales. vt dictum ē in p̄cedēti ti. r ī titulo de rogatiōib᷑. Dicit autē hac die ad hoꝛas capitulū Primum ꝗdē Et illō Cūqꝫ ītuerētur. Et illō Viri galilei. que ſunt act. j. ca.

De dn̄ica poſt aſcēſionem.

Nunc conſequenter dicēdū eſt de dn̄ica poſt aſcēſionem. Siꝗdē ablato a ſe ſponſo magis deuota ē eccl'ia. Vn̄ orat ī hac dn̄ica in ītroitu Exaudi dn̄e vocē meā ꝗ clamaui ad te. Et ſeꝗtur ibi. Vultū tuū dn̄e requiram. Quaſi di. Deſiderio r cogitatione ſequar te. qꝛ ſum filius aquile. Sequitur ep̄la Eſtote r c. j. pet. iiij. In qua habet ꝙ vnuſquiſqꝫ ſicut accepit grām illā in alterutruꝫ adminiſtret. r de cōmiſſione talēti. r ꝙ mutua caritate ſectemur eos vt ſint hoſpitales ī uicem ſine murmuratiōe r c. Sic enim adaptat nobis p̄nas v̄tutū ꝗbus volare poſſumus ad celū poſt xp̄m qꝛ bonis operibus ſcꝫ caritate r mīa quaſi de mōte oliueti aſcēdimus. Seꝗtur duplex all'a. vnuꝫ eſt ī ꝗbuſdā eccl'ijs. Dn̄s in ſyna in ſancto Sꝫ ꝗd ē hꝗd dicit. dn̄s eī nō aſcēdit de mōte ſyna ſed de mōte oliueti de bethania. ſic habet luce vlt. Ad qd dicēdū ꝙ de ſyna in ſancto aſcēdit quātū ad īterpꝛetationem. Syna em̄ interpretat mandatū. Aſcendit em̄ de ſancto mandato qd eſt Ite r p̄dicate euangeliū oī creature. Vel mandatum ſcm̄ eſt. Negociamini dū venio. ipe em̄ eſt homo pegre ꝓficiſcēs ꝗ vocauit ſuos ſuos r c. Vel de ſcō mādato aſcēdit. qꝛ p impletōnē mandatoꝝ dei aſcēdit xp̄s ī quātū homo r alij poſt ipm̄. Euāgeliū vō eſt de ꝓmiſſione ſpūſſancti. Cū venerit paclitus qui a patre procedit ſpūs veritatꝭ r c. Joh xv. c. Alia patēt Sicardus ep̄s cremonen̄. dixit In mitrali ꝙ apoſtoli poſt primaꝫ vnctionem quam in xp̄i moꝛte ſuſceperant in ſufflante illo r dicēte. accipite ſpm̄ſanctuꝫ ſecundam expectabant quam pꝛomiſerat dn̄s dicens. Si abiero mittam paraclituꝫ ad vos. Expectantes ergo decantāt introitum Exaudi. qui verſus de pſalmo. xvij. ſ. Dominus illuminatio aſſumitur. cuius titulus eſt. In fineꝫ pſalmus dauid priuſqꝫ liniretur. Agitur em̄ ibi de vnctione dauid ꝗ fuit triplex. Primo em̄ vnctus ē in ſignū regis futuri. ſcdo in regem ſup tribū iuda tertio ſup totum iſrl'. Nos qꝫ idem cantamus quia vnctionem tertiaꝫ expectamus. Prima em̄ vnctio eſt in baptiſmo / ſecūda in confirmatione / aut In penitētie / confeſſione / tertia erit in reſurrectiōe. Vel p̄ma fuit in ap'lis. ſcda in iudeis. tertia ī gētibus. Et qm̄ apoſtoli vt diximus erant expectātes in templo r oꝛantes laudantes r bn̄dicentes deum. idcirco in noſtra expectatione in epiſtola Eſtote prudentes. inuitamur ad oꝛationes. r in offerenda Lauda anima mea dn̄m. pꝛouocamur ad laudes

Quis aũt effect⁹ fuerit illius apoſtolice vn
ctionis euãgeliũ declarat. Cũ venerit. vbi
dicitur. Vos teſtimoniũ phibebitis. q: ab ĩ
itio mecũ eſtis. In quibuſdaz tñ eccl'ijs ē of
fertoriũ Aſcēdit de⁹. ⁊ poſtcōio Pater cuz
eēm. Et attēde q ob pmiſſaz cāz. ſ. qm̃ apl'i
expectabãt idui vtute ex alto hec ebdoma
da dĩ expectatiōis. ĩ qua ſolent quidã ieiuna
re et orōni vocare vſq ad pēthe. eo q apl'i
ieiunaſſe legunt p hoc tps. ſz magr gilber
tus pbat ieiunãdũ nō eſſe. q: eſt de paſcha
li tpe ⁊ de quinquageſima pēthe. Hieroni
mus quoq ambroſi⁹ ⁊ aug. aiũt iter paſcha ⁊ pē
the. nō eē neceſſitate ieiunia ĩdicēda. Volũ
tate em̃ omni tpe a cibis pcipiēdis poſſu
mus abſtinere. ſz ex neceſſitate nō optet. vñ
ambroſi⁹. Per hos quinquagĩta dies ieiuni
um neſcit eccl'ia ſicut ipa dñica qua dñs re
ſurrexit. Sũt eĩ oēs hi dies velut paſcha ⁊
dñica celebrandi ĩ quibus ſicut ait beda ma
ioribus epulis ⁊ himnis celeſtibus ē vacã
dum ob reuerētiã dñice reſurrectiōis. ⁊ ob
memoriã dñice cōuictus cũ diſcipl'is ob ſpē
glorie ĩmortalitatis verũtñ ab hac aucto
ritate penitētes excludũtur. ſz ⁊ greg. leta
nias excipit. ⁊ etiam cōciliũ aurelianẽ. illud
tamen voluntariũ eſt. Illud etiã notabile
eſt q octauam aſcēſionis que deberet ĩ quin
ta feria terminari vlterius oportet proroga
ri. licet em̃ offiñ dñice in quinta feria repetat
tñ in nocturnis officijs ſexte ferie ⁊ ſabba
ti inuitatorium ⁊ rñſoria de aſcēſione can
tantur. Verũtamē nocturnales pſalmos
dicimus cum tribus lectionibus. et Te de
um laudamus omittimus. prorogat ergo
octaua cũ ⁊ apl'i eſſent laudãtes deum. De
hoc dictum eſt ſub paſcha. nec vacat a mi
ſterio qm̃ apl'i expectantes per obſeruatio
nem decem pceptorum paclitum. miſteri
um denarij accipere meruerunt: ⁊ nos eti
am expectãtes per eandez obſeruationem
denariuz vite percipiemus eterne. In his
decem diebus legendi ſunt actus apoſto
lorum quos qui ſequitur ſpiritũ ſanctum
accipiet. ⁊ denarium promerebitur

De vigilia penthecoſtes.

Sequitur de vigilia

penthe. in q ſicut in vigilia pa
ſche celebrat baptiſma. q: iſte
due feſtiuitates ſunt maiores. ⁊ magis ne
ceſſarie inter oēs. In vigilia em̃ paſche ce
lebrat baptiſmus. q: in paſſiōe xpi omnes
baptizamur. i. redimimur ⁊ iuſtificamur.
nihil em̃ naſci nob pfuiſſet niſi redimi p
fuiſſet. Itē redimi nihil pfuiſſet niſi pacli
tus mitteret. ⁊ idō in vigilia pēthe. celebrat
baptiſmus. q: tũc p ſpm̃ ſctm̃ mũdamur. ⁊
ſanctificamur qm̃ dñs ĩ celũ aſcendens di
ſcipulis pmiſit dicēs. Jo. quidez baptiſauit
aq vos baptiſabimini ſpũ ſctō nō poſt mul
tos dies. i. poſt decē dies qd ⁊ factũ ē. Pro
pter h ergo eccl'ia ĩ decima die poſt aſcēſio
nem celebrat baptiſmũ Ad notandũ q no
ſtri neophici baptiſant ĩ ſpũ ſctō quemad
modũ ⁊ illi baptiſat etiã hodie ſolenniter.
Tũ ad h vt poſt paſcha nati vel neceſſita
te ĩpediti baptiſent. tũ q: petr⁹ hodie tria
milia hoĩz baptiſauit. tũ q: dei filius ĩ dei
digito fortē deuicit. ideoq ideō opus p idē mi
ſteriũ repñtat digito veniēti ⁊ filio reſurgē
ti. tũ q: baptiſmi regñatio ppa eſt ſpũs ſan
cti opatio. tũ q: ſicut hodie deſcēdit ĩ apo
ſtolos quē deſcēſum baptiſmũ appellaue
rat dicēs. vos aũt baptiſabimini ſpũ ſctō.
ſic in baptiſmate deſcēdit lz ĩuiſibiliter in
baptiſatos. ſz cũ ſpũs ſctũs die dñica ⁊ ho
ra tercia miſſus fuerit ĩ diſcipulos: qre ba
ptiſmus fit ĩ ſabbato ⁊ hora nona. videtur
em̃ q deberet potius hora tercia celebrari
rñ deo quis baptiſma fiat ĩ ſabbato tñ ad
illud baptiſma ptinet qd apl'i acceperunt
in die pēthe. ⁊ quis illud eadē die vel ho
ra nō celebret pp aliqs fluctuantis mun
di occaſiōes. tñ pp ſacramētũ qd ĩ ſeptimo
imitãdo xpi mortē ⁊ eius reſurrectiōem ne
mēbra caput pcedãt debem⁹ illud baptiſ
ma eidē diei ⁊ dationē ſpũs ſctĩ eidē hore d
putare. In baptiſmo em̃ nō tm̃ repñtat ſe
pultura ſaluatoris. ſz etiã mors ei⁹ p quaz
baptiſmus plenã recipit efficatiã. ⁊ ĩ pe ho
ra nona emiſit ſpm̃ Corneli⁹ q ſic ex actib⁹

apoſtoloꝝ hẽtur eadẽ hora audiuit ab an
gelo. Audite ſunt oꝛõẽs tue. ⁊ eadẽ hora a
beato petro baptiſatus ẽ. ⁊ hora nona an
gelus dñi venit ad eum nũciãs ei vt mitte
ret ad petrũ q̃ eũ baptiſaret. Jñ ẽ mos ſo
leniter vt hora nona fiat baptiſmus ſolẽnis
alie etiã ſunt huiꝰ prerogatiue. put dictũ eſt ĩ
q̃nta pte ſub ti. de nona. iõ autẽ ſpũſſctũs
datꝰ eſt diſcipl'is hora tercia. qꝛ fidẽ ſancte
trinitatꝭ p̃dicaturi erãt. Hoc ſabbatum ĩti
tulat ſabbatũ duodecim lectionũ qꝛ ĩ p̃mi
tiua eccl'ia. xij. lectões legebãtur. vt dictũ ẽ
ſub quarta feria tercie dñice aduẽtꝰ. Offiũ
aũt huiꝰ diei fere idẽ eſt ĩ pluribus eccl'ijs
cũ officio ſabbati paſchalis. Et lectiões le
gũtur añ baptiſmũ ad ĩſtructiõem bapti
ſandoꝝ. ⁊ legũtur ſine titulis. put ibi dictũ
eſt. Uerũtñ q̃dã lectiões ibi leguntur que
nõ h. ⁊ quedam ibi q̃ hic. p̃poſtere tñ. ibi ẽ
enĩ p̃ma lectio Jn p̃ncipio. h' vo eſt prima
Temptauit. Jtẽ ibi p̃us legit Apprehẽdẽt
ſeptem mulieres ⁊c. Scripſit moyſes ⁊c. h'
vo ecõuerſo. Circa qđ notãdum eſt q̄ duo
fuerũt patres. vnus ſm carnẽ ſcꝫ adã qui
ppter ĩobediẽtiam deo diſplicuit. ⁊ ĩ quo
oẽs peccauerũt ⁊ mortui ſunt. alter ſecũdũ
ſpm̃ ſcꝫ abraam. q̃ ppter obediẽtiam pla
cuit deo. ⁊ eiꝰ imitatores liberati ſũt ⁊ viuũt
De p̃mo agit ĩ vigilia paſche. vñ tũc p̃mo
legit Jn p̃ncipio ⁊c. vbi dſcribit dignitas
hoĩs. p quo oĩa facta ſunt. vt cã eius miſe
rabilior appareat. ⁊ inde eſt q̄ nõ ſeq̃tur ibi
cãticum. qꝛ nõ bñ nobis cãtauit imo p eũ
naſcimur ad luctũ. adijcit tñ lectio Factũ
eſt ĩ vigilia ⁊c. in qua p figurã maris rubri
agit đ baptiſmo. ĩ quo egiptijs ſpũalibus
ſubmerſis vere filij iſrael liberati ſunt. vñ
ſeq̃tur ibi cãticum victorie ſeu leticie. ſcilꝫ.
Cãtemus dño. ſꝫ qꝛ imitatores ade ad hꝰ vt
liberẽtur p̃mũ ĩſtruendi ſunt ĩ fide ⁊ poſtea
ĩ moribus. idcirco p̃mo legit ibi lectio illa.
Apprehẽdẽt. ĩ qua de fide agitur. ĩ qua xp̃s
a ſeptiformi grã ſpũſſcti apprehẽdi oſtẽ
ditur. ⁊ poſtea illa. Scripſit moyſes in qua
agit de moribus. Jn hac aũt vigilia agit
de patre ſpũali. ſ. abraam. Vñ legitur tũc
p̃ma lectio ſcꝫ Temptauit deus abraam ⁊
poſt eã dr̃ cãticum leticie. qꝛ nobis bñ cãta
uit. ⁊ p eius fidẽ ad gaudiũ pperamꝰ. Vñ
dictum ẽ ei Jn ſemine tuo bñdicẽtur oẽs
gẽtes. Aiũt tñ q̃dam nullũ tractũ ſequi de
bere. qꝛ poſt pmiſſionẽ ſibi factã nullꝰ ce
cinit canticum abraã. qꝛ nullũ ſociũ cũ quo
cãtaret hẽbat. ſolꝰ dei cultor erat ⁊ pegrinꝰ
ĩ t'ra aliẽa. Hec aũt lectio bñ ꝯgruit huic di
ei. qꝛ ĩ effuſione ſpũſſcti data ẽ gẽtibus bñ
dictio. de qua dixit dñs ad abraã Jn ſemi
ne tuo bñ. ⁊c. Huic etiã recte ꝯgruit oratio
Deus q̃ abrae ⁊c. ſecũda lectio eſt Scripſit
moyſes. q̃ datã legem declarat que hodie
data ẽ ⁊ nouã ſignificat q̃ ĩ cordibus fideli
um diffuſa eſt. Unde cãticum ſequit ĩ quo
eterna leticia repromittit. ſꝫ qꝛ veri abrae fi
lij bonos habuerũt mores añ q̄ ſeptẽ mu
lieres apprehẽderent virũ vnum. i. ante q̄
xp̃s ſeptiformi grã ſpũſſancti repletus na
ſceret. ⁊ poſtea ĩ nouo teſtamẽto per bapti
ſmũ xp̃o ꝯiuncti ſunt. iõ poſtea legit lectio
Apprehendẽt vij. mulieres virũ vnũ q̃ ſep
tem dona ſpũſſancti pnũciat q̃ bonis mo
ribus quelibet virũ ĩformãt vñ ſeq̃tur cã
ticum. qꝛ bonos mores gaudiũ comitatur
Quarta lectio ſcilꝫ Audi iſrael. baruch. iij.
Uirtutes q̃ dona comittãtur. inſinuat. vt
ſapiẽtiã/prudẽtiam/lumen/⁊ pacem. Vñ
cãticum ſeq̃tur. qꝛ p his ⁊ ĩ his eternaliter
gratulabimur. Prima q̃dẽ reſonat hiſto
riam. ſcđa allegoriam. tercia tropologiam
quarta vero anagogen. Prima ergo lectio
eſt Temptauit deus abraã. ſꝫ q̃d ptinꝫ mõ
dicere de ĩmolatione yſaac. magis enĩ pti
neret ad vigiliã paſche. rñdeo. dr̃ ppt p̃o
miſſiones quã ſunt ibi videlꝫ. Multiplica
bo ſemẽ tuũ ſicut ſtellas celi. Baptiſati eĩ
ſunt ſtelle. Et iterum Jn ſemine tuo bene
dicẽtur oẽs gentes. Hoc enĩ ꝯuenit bapti
ſatis. q̃ ſunt verum ſemẽ. i. veri filij abrae.
Jn lectione vo Apprehendent ſeptem mu
lieres ⁊c. p ſeptem mulieres ſignificantur
vij. dona ſpũſſancti. que dãtur ĩ baptiſmo
alia patent. Poſtea fit pceſſio ad fontes ſi
cut in vigilia paſche ⁊ cantatur miſſa ſine

ĩtroitu. q: ecc'ia nõ hȝ adhuc ſpm̃ ſcm̃ ſaltem ĩ tanta plenitudine ĩ quanta expectat eũ ĩ craſtino ꝙ eſt p̃ncipiũ ⁊ finis oĩs boni In vigilijs ꝙ paſche ⁊ pẽthe. ĩcipit miſſa a Kyrieeleyſon ſine ĩtroitu. ꝓut dictũ ẽ ibi. ⁊ dr̃ Glia ĩ excelſis deo. ⁊ h̃ more aplo̾rum ꝙ etiã ꝓuſꝙ ſpm̃ ſctm̃ acciperẽt erãt iugit' in tẽplo laudãtes ⁊ bñdicẽtes dñm. Rurſus q: angeli gaudent de renatis. iõ ſubiũgitur Glia ĩ excelſis. Poſtea ſeqt̃ epl'a de actibus aplo̾ꝝ. xix. ca. Cũ apollo ⁊c. ĩ qua habetur ꝙ paulus baptiſauit baptiſatos a iohãne qm̃ ĩ ſpm̃ ſctm̃ nõ credebãt. dixerunt eñ. ſed neꝙ ſi ſpũſſanctus eſt audiuimus. Poſtmodũ ſeqtur vnũ all'a ſcȝ Confitemini ĩ grãrum actionẽ ꝓ baptiſatꝭ q: ab omni peccato liberati ſunt. Dicit̃ ꝙ hodie All'a. nec dr̃ Flectamus genua. q: hoc eſt ieiuniũ exultatiõis ⁊ leticie ꝓpter reſurrectionem ⁊ aſceſſionẽ. Seqt̃ tractus Sed quare hoc cũ ſpũſſctũs oĩa facit leuia. Ad h̃ dicẽdũ eſt ꝙ hoc fit ꝓpter baptiſatos ꝙ multos tractus miſeriaꝝ paſſuri ſunt ſi vixerĩt Poſtmodũ ſeqt̃ euangeliũ. Joh. xiiij. c. de ꝓmiſſione ſpũſſancti Si diligitis me: mandata mea ſeruate ⁊c. Credo ĩ vnũ deũ non eſt etiam omittendũ q: cũ ſimbolũ hoc deriuatum ſit a ſimbolo aplo̾ꝝ: fidẽ quã habebãt ĩſinuat. Offerenda Emitte ſpm̃ tuũ ⁊c. manifeſte ad ↄpationẽ ſpũſſancti ꝑtinȝ q: ꝑ euȝ renouat̃ facies terre ex delicto a deo maledicte ꝑ eum dñs bñdicitur. ꝑ eũ celũ ſicut pellis extenditur. i. ſcriptura vt quaſi nihil lateat explanat̃. ſimiliter ⁊ cõio. Die feſtiuitatis ⁊c. Jo. vij. c. ad eandem pertinȝ ſpũſſancti ↄpationem ꝙ facit flumina velut aque viue de ventre credẽtis exire. i. affluentiam ſalutaris doctrine. Et eſt vt quibuſdam placet hec miſſa ꝑ bñdicam' dño concludenda. In veſperis hi pſalmi ſ̃m ꝙ rũdam eccl'iarum ↄſuetudinem cõcinũtur ſcȝ Laudate pueri Laudate dñm omnes gentes Lauda anima mea dñm Laudate dñm qm̃ bonus eſt pſalmus. ⁊ Lauda hieruſalem dñm. eo ꝙ in his pſalmis laudes dei magis reſonare videntur. vbi eñ ſpiritus ſpirat. organum ad laudes inuitat.

In die ſancto pẽthecoſtes.

Penthecoſtes ſicut et paſcha apd̃ hebreos celebre feſtũ erat qd̃ poſt ꝗnꝙ d̃cades paſche celebratur vñ ⁊ vocabulum ſumpſit. Nam pẽthecoſtes dr̃ a pẽtha ꝙ eſt ꝗnꝙ. ⁊ coſtes ꝙ eſt decẽ. Vocat̃ eñ penthecoſtes ꝗnquageſimus dies a paſcha ꝓut iam dicetur. Inter hoc feſtũ ⁊ aduentũ dñi cantatur all'a. ⁊ gloria in excelſis ꝓut dictum eſt in ꝓhemio huius ꝑtis ⁊ ſub ti. de ſeptẽ diebus poſt paſcha. Idcirco autẽ all'a freq̃nt̃ cantat̃ ꝑ totã ebdomadã pẽthecoſtes: ꝙ a ꝑ dies pẽthecoſtes eccl'ia ꝑ baptiſmũ deo ꝑplo̾s cõgregat. ⁊ iõ ſaluti eorum congaudens quouſꝙ albis vtunt̃ veſtibus. hĩnũ laudis decantat. Tũc etiaȝ ſtãtes oramus in ſignũ liberationis eorũdẽ. ꝙ ꝑ dona ſpiritusſancti de morte ad vitã reſuſcitari meruerunt. hac eñ die miſſus eſt ſpũſſanctus in aplo̾s ĩ linguis igneis. Sane octaua pẽthecoſtes celebrat̃. q: ſicut ĩ ſeptenario ebdomadaꝝ ꝙ p̃cedit ĩtelligitur perfectio bonorum operũ ſeptiformis ſpũs. ita in octaua ĩtelligit̃ ↄſummatio p̃mioꝝ quoꝝ vtrũꝙ approbatur ſpũiſancto. licȝ tota trinitas vtrũꝙ ↄpetur. qm̃ indiuiſibilia ſunt opera trinitatis. Sed q: ſpũſſctũs eſt amor pris ⁊ filij. ⁊ ex ſolo amore hoc dat ⁊ dabit nob dñs. idcirco ſpũiſancto aſcribitur. Alij ꝟo nõ celebrãt octauaȝ pẽthecoſtes. Nam cũ ſolum ſeptẽ ſint ſpũſſancti dona ſoluȝ ſeptem diebus debet fieri feſtũ pẽthe. Et ideo clemens pa. dicit in ſua epl'a decretali ꝙ h̃ feſtum caret octauis. ſed pari rõne nec paſcha deberet octauaȝ habere. niſi ſolũ vnã diem ꝓpter vnitatẽ. Rurſus hoc feſtũ ſeptem diebus agitur ꝓpter p̃ntis vite ſeptenarium. vl' ꝓpter aĩarum ſabbatiſmũ. vel q: ꝑ ſeptem ſpũſſancti dona corporibus ⁊ animabus plena gaudia cõferũtur. Unde ⁊ ſeptem vltimi pſalmi a laudibus intitulantur q: ꝑ ſeptiformis grẽ ↄpationẽ gaudia conferuntur eterna. De hoc dicet̃ ſub

ſtãtes oramus

i. e. capelanus de ferijs

vomica pͥ̄a poſt pēthecoſtē. Utrꝫ pēthe. ſit ebdomadaria feſtiuitas. dictū ē ſub titulo de ſeptē diebus poſt paſcha. In nocte penthecoſtes legūtur tres lectiones ꝛ dicūtur tres pſalmi cū tribus antiphonis ſicut fit ī nocte paſche. ad notandū vnū eſſe opus totius trinitatis in potētia miraculorum. Quidam tamē nouē legunt lectiōes ſicut fit in alijs dñicis. ſed tamē canonicū eſt tres dumtaxat legere ꝓpter ſacramētū baptiſmi ī trium ꝑſonarū nomine celebrati vel ob triduanam dñi ſepulturā cui ſumus ī baptiſmo cōſepulti. Rurſus iō tres pſalmi cū tribus ā틱phonis dicūtur. quia ſpūſſanctus tria circa apl'os operatus eſt. Nam veteres innouauit ī nouatos confirmauit. ꝛ cōfirmatos ad alios cōuertēdos miſit. Ad pͥmū ꝑtinet qđ dͥ ī pͥma ātiphona. Factus ē repēte de celo ſonus aduenīē. ꝛc. Ad ſcđm qđ dͥ ī ſecūda Confirma hꝫ deus qđ opatus es in nobis. Ad tercium qđ dͥ ī tercia Emitte ſpm̄ tuum ꝛ creabūtur. Eorum em̄ miſterio docti ſunt alij ꝛ ſpiritu ſancto interius recreati. Et qꝛ in ipis apl'is duo opatur ſpūſſanctus. ſcꝫ remiſſionem peccatorum ꝛ opationem miraculoꝝ. Idcirco ille antiphone terminātur ꝑ duplex all'a. Uerū ſi diligenter attēdere volumus ꝛ cōferre pſalmos ꝛ antiphonas que dicūtur in paſcha cū his que dicūtur ī penthe. Alia ratio inuenitur. Nam ibi infra ebdomadā fit variatio pſalmorum antiphonarum ꝛ tonorum. Hic aūt nec in ipa die nec in alijs fit variatio ꝛ omēs ille antiphone ſunt vnius toni. ſcꝫ octaui ꝛ eiuſdem differentie. Ratio aūt eſt. quia quaſi duplex baptiſma legimus apl'orum. Primū in quo ꝑceperunt remiſſionē pctōrum. Nam eos baptiſatos eſſe xp̄i baptiſmo ambigendū nō eſt vt dictū eſt ſub ti. de vigilia paſche. Et ſcđm quod receperunt ad robur virtutum ꝛ opationem miraculoꝝ. ꝛ ad repulſionem illecebrarum omniuꝫ ſecularium. Primo baptiſatus fuerat petrus cum ad vocem ancille xp̄m negauit. Secundo baptiſatus fuit in die penthecoſtes cum coram regibus ꝛ pͥncipibus nō timuit predicare vbūm dei. In pͥmo ergo multa inſtabilitas ꝛ varietas fuit circa diſcipulos. In ſecundo vniformitas ꝛ ſtabilitas. In hunc etiā modū ī eccl'ia dei duo ſunt genera bonorum. ſcilꝫ actiuoꝝ ꝛ contemplatiuorum. Actiua vita cōſiſtit in bonis operibus. id eſt in adminiſtratione exterioꝝ. in qua conſtituti ab amore temporaliuꝫ nō omnino ſeparantur. lꝫ amorē dei amori temporalium preferant. Contemplatiua conſiſtit in dilectione dei ꝛ contēplatione. He due vite per mariā ꝛ martham ſignificate ſunt. Marie pars dicta eſt optima. Iuxta illđ Maria optimā partem elegit ꝛc. nō tamē reprehenditur pars marthe. qꝛ ꝛ ipa actiua vita bona eſt que hic īchoatͬ ꝛ terminatur. Contemplatiua vͦo optima eſt que inchoatur hic ꝛ in futuro cōſummatur. In illa tamē eſt multa varietas. in iſta vniformitas ꝓut ī hac vita eſſe poteſt. Antiphone ergo cum pſalmis que cātantur in paſcha ꝑtinent ad vitā actiuam. Et idcirco ī eis eſt varietas. Antiphone vero ꝛ pſalmi qui cātantur in penthe. ꝑtinent ad cōtemplatiuā vitam ꝛ iō in eis eſt vniformitas. In prima em̄ antiphona que ī paſcha cātatur dicitur. Et conſiliū meuꝫ nō eſt cum impijs. Hic dicitur Factus eſt repente de celo ſonus aduien. ſpiri. ꝛc. Spūs ſeu ventus veniens ſolet puluerē a facie terre deijcere. Magna em̄ differentia eſt īter donū ſpūſſancti quo ſeparantur fideles ab īpijs et donū quo omnis puluis terrenaruꝫ cogitationum a peccatore humano tollitur. Illud ad actiuam vitam pertinet. hoc ad contemplatiuam. In ſecunda ibi dicitur. Poſtulaui patrem meum ꝛc. Hic vero dicitur Confirma hoc deus quod operatus es in nobis ꝛc. Ad omnes quidem fideles pertinet eſſe de hereditate domini: ſꝫ paucos pertinet eſſe a terrenis cogitationibus ſeparatos. ꝛ in hoc confirmatos ne ad terrena redeant ſed ꝑ cōuerſationē eſſe in hieruſalem celeſti. ꝛ ibi all'a cantare nō ceſſent quod hic petitur. in tercia ibi dicitur Ego

ꝯfirmatur anc ꝯfirma tur & duplex alla

dormiui ⁊ ſomnū cepi ⁊c. hic dicit̃: Emitte ſpm̃ tuum ⁊ creabūtur ⁊c. Omnes fideles ⁊ boni a vicijs reſurgunt. vel reſurrexerūt ſicut xp̃s a mortuis reſurrexit qđ ibi dr̃ hic vo ĩ paucis renouat̃ facies terre. i. rõ anime q̄ ſit ab omni puluere terrenorum deſi deriorū ĩmunis. Ibi g̃. hoc eſt. in vita actiua q̄ ibi oſtẽditur eſt ĩchoatio. hic aũt. hoc eſt in cõtemplatiua q̄ hic oſtẽdit̃ ẽ pfectio ⁊ ɔſummatio. Ibi varietas. hic vniformitas. Et ppterea ibi variãtur antiphone et pſalmi hic nõ. Propter hãc ɔſummatõẽ ⁊ vniformitatẽ notandaꝫ antiphone ſunt octaui toni ⁊ eiuſdem differẽtie. quia octo ſunt beatitudines quarū octaua redit ad caput. Nam in pma dr̃ Beati paupes ſpũ qm̃ ipſorum eſt regnũ celoꝝ. ⁊ ĩ octaua. Beati q̄ pſecutionem patiũtur ppt̃er iuſticiã qm̃ ipoꝝ eſt regnũ celorum. Propter hanc eandẽ ɔſummationẽ notandã. in q̄buſdã eccl'ijs celebrat̃ octaua penthecoſtes. Per hos q̄ ſeptem dies tres quotidie legũtur lectiones vt ſeptẽ fratres tres pcurent ſorores. i. ſeptem dona ſpũſſcĩ p illos ſignificata. tres ỽtutes ſcꝫ fidem/ſpem/⁊ caritatem/put gregorius pſequit̃ in moralibus Horum em̃ dierũ officia ſeptem donis ſpiritusſancti adaptãtur. Heſternũ igit̃ ⁊ hodiernum offm̃ ptinent ad ſapientiã ⁊ intellectum vt ex opibus patet. Per totã etiam ſeptimanã ſunt ſolennitates ſeruãde. Dicitur em̃ Gl'ia in excelſis. All'a. Credo. Ite miſſa eſt. ⁊ Te deũ laudamus. put in ſeqn̄ti titulo dicetur. Dicit̃ etiam ad horas capitulum Dum cõplerent̃. Actuũ. ij. Et illud ſpũs dñi. ſap. j. c. Et illđ Caritas dei rom. v. Sequitur videre de officio miſſe ⁊ q̄ dez in die penthecoſtes celebratur feſtũ de aduentu ſpũſſancti. viſibiliter em̃ tunc deſcẽdit in diſcipulos ⁊ fuit hoc miraculũ ⁊ argumentum qđ non potuerũt calũniari iudei. Reſurrectionem em̃. ⁊ aſcenſionẽ calũniabãtur ſed hoc non potuerunt facere de aduentu ſpũſſancti. q̄ꝛ ex omni natione q̄ ſub celo eſt cõuenerant ad diẽ feſtũ. ⁊ tunc deſcendit ſpũſſanctus viſibiliter in diſcipulos. ſicut xp̃s pmiſerat ⁊ loquebantur omnibus linguis corã omnibus. Et idõ incipit introitus ſap. i. c. Spũs dñi reple uit orbem terrarũ. i. eccl'iam. q̄ dr̃ orbis terrarū. Sicut em̃ extra orbẽ terrarũ nil viuit ad litteram ſic extra eccl'iam nil viuit ſpũaliter. Sequit̃. Et hoc qđ ptinet omnia. i. ſpũſſanctus cuius bonitate omnia ſubſiſtũt habꝫ ſcientiam vocis. i. linguarū. Et ita potuit dare ⁊ dedit ap'lis vñ confuſi ſunt inimici xp̃i. Et ideo ſeq̄tur verſus Exurgat deus ⁊ diſſipentur inimici eius. Per ſpm̃ ſcm̃ em̃ omnes demones cõpellũtur ⁊ eijciuntur. Rurſus impleuit orbem terraꝝ. dũ ap'los inebriauit. quoꝝ ſonus in omnẽ terraꝫ exiuit. de quo ſono dr̃. in ep'la Factus eſt repẽte đ celo ſonus. Et qm̃ orbis terre per quattuor climata ſepatur. ideo quater in introitu alleluya concinitur. Duplex vo alleluia quod poſt ep'lam canitur ſignificat duplicandam leticiam vel ſpm̃ ſanctuꝫ bis apoſtolis fuiſſe datum. ſcꝫ de terra ⁊ de celo. vl' eos ſpũ ⁊ mente pſallentes. vl' duorum populorum cõuerſionem. Et hoc quod continet omnia ſcientiã habꝫ vocis. id eſt nouit qua mente quiſq̄ loquebatur. vel habꝫ ſcientiam omniũ per que ⁊ de quibus poteſt vox humana variari. vel ſcientiam vocis id eſt vocem ſcientie habet. i. facit nos habere vt que ipo inſpirãte apoſtoli pferrẽt cum intelligentia pnunciarent. Et nota q̄ ſpũſſanctus paraclitus dicitur quod ỽbũ grece latine ſonat aduocatus. quod nomẽ ⁊ filio ⁊ ſpũiſancto aſcribitur. Unde dominus in euangelio Rogabo patrem meum ⁊ alium paclitum dabit vobis. Et iohãnes in euangelio Aduocatuꝫ habemus apud patrem ihm̃ xp̃m iuſtum. Dr̃ etiam paraclitus conſolator. Nam paclit̃ grece dicit̃ latine conſolator. Poſtmodũ ſequit̃ ep'la de actibus ap'lorum. ij. c. Dum cõplerent̃ dies penthecoſtes. dies ſcꝫ quinquaginta a reſurrectione. ſicut em̃ q̄nquageſima die a paſcha fiebat penthecoſtes iudeoꝝ: ita ⁊ noſtrũ fit. ⁊ ſicut populus iſrael q̄nquageſima die ab ĩmolatione agni paſchal' ſiue

et hoc q^d continet o

mons ſinay nocatur typhon nonabulo …
hic

a paſcha.quod celebrauerūt ī ramathe.ve
nerūt ad montem dei oreb vel choreb vel
ſinai.qđ idem eſt.ꝛtūc legem acceperūt ita
ꝛ die q̄nquageſimo a reſurrectione dn̄i da
tus eſt ſpūſſanctus diſcipulis in ſuperiori
cenaculo illius aduētum expectātibꝰ. Pre
cipitur eñ leuit.xxiij.vt ī die pēthe. offerā
tur noui panes.ſ.ꝓpoſitiōis de nouis fru
gibus.ꝑ qđ ſignificat ꝙ debemꝰ deo grās
agere.ex eo ꝙ eadem die dedit nouā legeꝫ
ꝑ ſpm̄ſctm̄.in qua die data eſt lex vetus ſcꝫ
q̄nquageſima die a paſcha. đ quo dicetur
in ꝓhemio ſeptime ꝑtis. De dono cuiꝰ de
bemus laudare deum.qđ eſt offerre paneꝫ
nouū.qꝛ etiam lex vetus ſpūaliter ītellecta
noua eſt.Et attende qm̄ agnus īmolatus ē
deciaquarta die april.lex vo data ē quar
ta die menſis tercij.Dicit tamen eſſe data
tercia die.Jam eñ:vt īquit ſcriptura adue
nerat tercia dies.ꝛ mane īclaruerat.ꝛ cepe
runt audiri tonitrua.die nāqꝫ tercio deſcē
dit dn̄o noſter ſuꝑ mōtem ad dandā legeꝫ
ꝛ moyſes aſcēdit ad deū.ꝛ deſcendēs nar
rauit omnis plebi:maneqꝫ rurſus aſcēdēs
duas tabulas ſcriptas accepit. Et caue:vt
in ſecūdo menſe triginta dūtaxat cōputes
dies.Scđꝫ lunā ergo ſedecim ī mēſe pmo
xxx.in ſecūdo ꝛ quattuor ī tercio faciūt q̄n
quaginta.Rurſus in q̄nquageſimo anno
erat iubileus.q̄ interpretatur remiſſionis
annus.q̄ ſeptenis annorū ebdomadibus
id eſt quadraginta ꝛ nouem annis texitur
in quo clāgebant tube ꝛ omnia debita re
mittebātur. ſerui manumittebātur. ꝛ liber
tas conceſſa confirmabatur.antique poſ
ſeſſiones alienate omnibus reſtituebātur
vt dictum eſt ſub dn̄ica q̄nquageſima.Si
militer in diebus penthe. hūc numerum
poſt dn̄i reſurrectioneꝫ obſeruamus.ſuſci
pientes aduenientē in nos ſpūſſancti gra
ciam ꝑ quā efficimur filij dei ꝛ vtutū poſ
ſeſſio nobis reſtituit.ꝛ remiſſa culpa ꝛ toti
us debiti cyrographo euacuato ab omni
ſeruitutis nexu liberi efficimur. Preterea
iſte numerus quinquageſimus reſultat ex
ſeptenario numero ducto in ſeipſa ſuꝑad

qn̄ īmolatꝫ eſt
agnꝰ

dita vnitate.Septeꝫ eñ ſunt hebdomade
a paſcha vſqꝫ ad penthecoſten. ꝛ ita com
petenter q̄nquageſima die a paſcha eſt pē
thecoſtes.in quo datur ſpūſſanctus cuius
dona ſunt ſeptem q̄ dantur ab vno. Judei
eī ſeptēnariū nūerū nō ſine figura ī oībus
obſeruāt.ꝓut dictū eſt ſub q̄nquageſima.
Aſcenſio aūt facta fuit quadrageſima die
q̄ eſt numerus penitentie. ꝛ hoc cōpetens
fuit.qꝛ ꝑ penitentiā homo fit ſimilis deo.
ꝛ hoc eſt aſcendere.Sed videtur ꝙ ſicut in
dei ab īmolatione agni tipici q̄nquaginta
dies cōputando ibi faciebant ſuū penthe
coſtē.ita ꝛ nos q̄nquaginta dies ab īmola
tione agni deberemus cōputare.ꝛ ſic debe
remus noſtrum pēthecoſtē facere in die ve
neris aūqꝫ modo facimus.qđ docet cōpu
tatio.Ad hoc dicimus ꝙ nō faciebant cō
putationem ab īmolatione agni.ſed a ſe
quenti dn̄ica. Vn̄ legitur leuitici.xxiij.Nu
merabitis ab altera die ſabbati.i.a dn̄ica
q̄ eſt altera dies poſt ſabbatum.numerabi
tis dico ſeptem ebdomadas vſqꝫ ad alterā
diem ſeptime hebdomade.Hoc dicit ſpūſ
ſanctus per moyſen.innuēs ꝑ hoc penthe
coſtē xpianorum qđ ſemꝑ eſt in die dn̄ica.
Dicit ergo lucas de hac die Dum comple
rentur dies penthecoſtes erant oēs diſci
puli pariter in eodem loco.i.in cōſona ꝛ cō
cordi vnitate.Et factus eſt repente de celo
ſonus.qꝛ exiſtentibus in penitentia que ē
annus iubileus ꝛ completio penthecoſtes
ꝛ exiſtentibus in vnitate datur ſpūſſctūs.
ſꝫ repente.qꝛ neſcit tarda rerū habere mo
limina ſpūſſancti grā. Jn igne autem de
ſcendit.qꝛ ſicut ignis illuminat ꝛ inflāmat
ita ſpūſſanctus illuminat ad cognitioneꝫ
dei.ꝛ inflāmat ad amorem dei. Apparuit
ergo ī linguis igneis vt facūdi eſſent ī om
ni genere linguarū.ꝛ quia ipē eſt lingua q̄
de occulto ſue bonitatis vbuꝫ ꝓtulit ī vte
rum vginis.ꝛ ꝓfert vbum in corde homi
nis Math.x.Non vos eſtis qui loquimi
ni.ſed ſpūs patris veſtri qui loqtur in vo
bis. Jpē eñ quos replet eloquentes facit.
Seqtur quaſi aduenientis ſpūs vehemētis

Hoc autē dicit qꝛ nihil potuit reſiſtere ſpiritui ſancto. nec aplo. Vn̄ dn̄s in euāgelio mathei Ego dabo vobis os ⁊ ſapientiam cui nō poterūt reſiſtere ⁊ cōtradicere om̄es aduerſarij veſtri. Et de beato ſtephano ſcriptum eſt in actibus ꝙ nō poterāt reſiſtere ſapientie ⁊ ſpūi qui loquebatur. Quia vero in epla dr̄ Et factus ē repente de celo ſonus tanq̄ʒ aduenientis ſpūs vehemētis ⁊c. ideo ad hoc repn̄tandū in nōnullis eccl'ijs clanguntur tube dum ſequētia dr̄ Venit enim ſpūſſanctus in ſpū vehemēti. Quia ſic vētus vehemēs ꝓijcit puluerem a facie terre ſic ſpūſſanctus eijcit a corde hominis omnem terrenitatē. Tubis q̄dem vtebantur antiqui. vt legitur in numeris. ad multitudinem ꝯgregandā. ad dimicandum. ⁊ ad congratulandū ī diebus feſtiuis. cū diuerſitate tamē ſonoꝝ quarum vſus fuit tante v̄tutis in iubilo vt ad strepitum ſiue ſonuꝫ earum corruerent muri hierico. He ſiq̄deꝫ ſunt duo teſtamenta vel p̄dicatores. q̄bus ad ꝓcinctū fidei ꝑpl'us euocat. ad penitentiam ⁊ lacrimabilē cōpūctionē excitat. ad laudes dn̄o exhibēdas īuitatur. ⁊ ad montē ſion ⁊ ad ciuitatem ſctāꝫ hierl'm. ⁊ multorum milliū angeloꝝ freq̄ntiā. ⁊ ad futuꝝ dei iudiciū ꝓuocatur. Et vide qꝛ in aduerſis ⁊ ꝓſperis tubis clangitur. qꝛ omne tp̄s ꝯuenit verbo dei. Vn̄ Bn̄dicam dn̄m ī oī tp̄e. ſemꝑ laus eius ī ore meo. De organis dictum eſt in quarta pte ſub ti. de ſanctis. Tūc etiā ex alto ignis ꝓijcit. qꝛ ſpūſſāctus deſcēdit in diſcipulos ī igneis linguis. et etiā flores varij. ad denotandū gaudiuꝫ. ⁊ diuerſitatem linguarū atqꝫ v̄tutū. Columbe etiam p eccl'iam dimittūtur. in quo ipa ſpūſſancti miſſio deſignatur. Poſt epl'am dr̄ graduale in q̄buſdam eccl'ijs qꝛ feſtum paſchale terminatum eſt. Tamē ī q̄buſdā alijs dr̄ duplex alleluya. qꝛ ſpūſſanctus dator eſt gemine ſtole Euangelium Si quis diligit me. ioh. xiiij. ca. manifeſte eſt de ſpū ſancto. Poſtcōmunio eſt Factus eſt. actuū ij. ca. Quare hoc feſtum celebratur a iudeis ⁊ quare a chriſtianis. dicetur in prohemio

De ſecunda feria.

equitur ſecūda feria in qua oſtendit ꝙ nō tantūmō data eſt lex iudeis. ſed etiam gētibus. Unde introitus eſt Cibauit eos ex adipe frumenti. i. intelligentia ſpūali. ⁊ de petra melle. i. melliflua doctrina xp̄i qui ē petra ſaturauit eos. ⁊ hoc habetur in epiſtola Aperiens petrus. actuū. x. c. ī qua habetur ꝙ adhuc loquente petro deſcendit ſpūſſanctus. Vel frumentum xp̄s ē cuius adeps ē ſpūſſanctus. quo fideles ſatiātur cum ſpūſſancto replentur q̄ etiā ſatiantur melle de petra. i. doctrina de xp̄o ꝓcedēte in quo ſunt oēs theſauri ſapiētie ⁊ ſcīe dei. Hic aūt ꝓpter ꝓmiſſiones q̄ ibi ꝯtinētur ꝯcinit q̄ter all'a. ſic ⁊ ī feria tercia ⁊ ſabbato exponetur. De hoc etiam dictum eſt in tercia dn̄ica poſt paſcha. Alleluya eſt Spiritus dn̄i. ſap. j. c. Aliud alleluya eſt Loq̄bātur. actuū. ij. ca. Euangelium. vero ioh. iij. ca. non videtur ꝯuenire ſpūiſancto. ſed cōcordat epiſtole. Ibi eīm oſtendit ꝙ nō tantum iudeis. ſed gentibus data eſt lex dicēs. Sic deus dilexit mundum. ſupple non tm̄ iudeos. vt filium ſuum vnigenitum daret. Et poſtea ſequitur Ut omnis qui credit in illum nō pereat. Et nota terribile verbum ꝙ q̄ non credit in eum iam iudicatus eſt. Preterea pꝫ ꝙ hic de dilectōne mentio fit ſpūſſanctus qui amor eſt. ſatis exprimitur. Poſtcōio eſt Spūſſanctus. ioh. xiiij. ca. Et eſt ſciendū ꝙ per totā hanc ſeptimanaꝫ in miſſa ſunt ſolēnitates ſeruāde. vt Glia in excelſis Credo. Ite miſſa ē. ⁊ Te deū laudamus. ⁊ Alleluya. vt baptiſatorum ſaluti cōgaudeamus. ⁊ vt future leticie plenitudinem figuremus. Poſtremo notandum ꝙ dominus non predicauit gentibus p ſe. ſꝫ per apoſtolos. Unde Ite baptiſate eos in noīe patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti. ſicut yſaac iuniori filio ſuo nihil precepit de offerēdo ſibi cibo. vt bn̄dictionē acciperet. ſed p opa-

tionez reb ecce p̄matū bn̄dictionis accepit ⁊ q꞉ hec facta ſunt dei occulto iudicio. ideo offiū huius ſecunde ferie ptinet ad conſilium quod eſt donum ſpūſſancti.

De tercia feria.

Equitur tercia feria Et q꞉ ſpūſſctūs nō datur niſi p miniſtros. iō in tercia feria dr̄ introitus in pſona p̄latoꝝ. Accipite iocūditatem glorie veſtre In quo q꞉ p geminaz dilectionem ad fidē ptingim⁹ trinitat. iō q̄nq̄es cōcinim⁹ all'a. ⁊ ē ſenſus. Accipite iocūditatē gl'ie. i. ſpm̄ ſctm̄ q̄ vos glificabit. clarificabit vt quiſqꝫ de ſe dicere poſſit qḋ dr̄ i cōmuniōe Spūs q̄ a patre pcedit ille me clarificabit. Seq̄t ep'la Cuz audiſſent ap'li Act. viij. vbi ſeq̄tur Tūc imponebant manus ſup illos ⁊ accipiebāt ſpm̄ ſctm̄ q꞉ i impoſitione manus dabāt ſpm̄ ſctm̄. Euāgelium. ioh. x. ca. ꝯcordat ep'le vbi dr̄ Qui nō intrat p oſtiū ⁊c. Nō eīm intrat i eccl'iaz qui nō intrat p eos q̄ ſunt oſtiū ſcꝫ p xp̄z ⁊ apoſtolos. Nā heretici nō dāt ſpm̄ ſctm̄ niſi inquantū ꝯueniūt cum eccl'ia. Et qm̄ apoſtoli ⁊ eoꝝ ſucceſſores hereſiarchas in ſpū fortitudinis ſunt aggreſſi ⁊ aggrediūtur. ido offm̄ hodiernū ptinet ad fortitudinē. que ē ſpūſſancti donū. Rurſus ſpūſſanctus oſtiarius eſt. q̄ per oſtiū introducit ad patrem quod etiā in offertorio canitur Portas celi. i. apoſtolorum ſcriptura apiet. Poſtcō io eſt Spūs qui a patre. iohānis. xj. c.

De quarta feria.

Equitur quarta feria in qua fiunt ieiunia quattuor tēporuz. Apoſtoli namqꝫ nobis exemplum ieiunandi hoc tpe reliquerūt qui poſt ſuſceptum ſpiritum ſanctum ſicut mentes auerterant a ceteris mundi illecebris: ſic ⁊ ab epularum appetitu. Licet eīm q̄diu cum illis fuit xp̄s non ieiunarēt. poſt oblationem tamen eius ſpontaneis ſe ſubdidere ieiunijs. Sponſo eniz ablato eis ieiunandum erat. ſicut dominus predixerat. q̄n ſponſus auferetur ab eis tūc ieiunabunt. Vnde repleti ſpūſancto ſponte ieiunare ceperunt. quo circa in precedēti ſecunda feria quidaz eſtiualē inchoant quadrageſimam. Alij vero ſanius hodiernuz ieiunium autumant eſſe huius temporis quadrageſime inicium. cui quidam terminum ſtatuunt in feſtiuitate ſancti iohānis ſiue ſex habeat ebdomadas ſiue nō. Tercij feſtiuitatem ſancti iohannis includunt. et eouſqꝫ ieiunantes ſine termino prefixo pcedunt. donec ſenarium compleant numerum. Hanc quadrageſimam probat hieronimus non eſſe neceſſitatis. ſed voluntatis dicens. Nos vnam facimus quadrageſimam illi tres quaſi tres paſſi fuerint ſaluatores non q꞉ per totum annum ieiunare nō liceat. excepto penthecoſte. ſed q꞉ aliud eſt neceſſitate aliud voluntate munus offerre. Sed hoc dixit hieronimus contra montanū hereticuz qui apud ſuos tribus quadrageſimis ſtatuit ieiunandum. Et dicitur hoc ieiuniū eſtatis quod eſt ieiuniuz exultationis in quo genua non flectimus. imo cantica leticie dicimus. vt dictum eſt ſub quarta feria tertie ebdomade aduentus. Hoc autem ieiunium ſtatutum eſt ab eccleſia in tali tempore. quia qui i ſe ſentit gratiam ſpirituſſancti: leuiter ⁊ cum gaudio ieiunat. et etiam quia ſuper ieiunantes deſcendit ſpirituſſanctus viſibiliter. Et iō incipit introitus Deus cum egredieris in conſpectu populi tui ⁊c. Egredietur autez dominus. quādo aliquo ſigno viſibili venit ad auxilium hominum. Egreſſus vero eſt cum dedit nobis filium ſuum qui venit pandens iter ante nos. vt dicit micheas. Egreſſus eſt etiam per ſpirituſſancti miſſionem quando viſibiliter deſcendit ſuper apoſtolos. Et q꞉ per hoc diſſipati ſunt iīimici. ideo ſequitur verſiculus Exurgat deus ⁊ diſſipentur inimici eius ⁊c. Sequitur in quibuſdaz eccleſijs lectio de pn̄cipio ſapientie ſcꝫ. Diligite iuſticiam qui iudicatis terram. Vbi oſtendit qualiter poterit haberi ſpūſſctūs ibi. Spirituſſanctus diſcipline

effugiet fictum. Et in fine dicit Spūs domini repleuit orbem terrarum ꝛc. Poſtmodum ſequitur epiſtola Stans petrus ꝛc. Act. ij. ca. in quo oſtendit ꝙ ſup ieiunātes deſcendit ſpūſſanctus. ꝛ ibi ſeqtur Nō em̄ iſti ſunt ebrij ſicut vos dicitis. cum ſit hora tercia diei ſz hoc eſt qđ dicit dñs per ꝓphetam iohel. Effundam de ſpū meo ſup omnē carnem ꝛ ꝓphetabūt filij veſtri ꝛ filie veſtre ꝛc. In alijs vō eccl'ijs dr̄ p̄ma lectio Stans petrus ꝛ poſtmodū ep'la Per manus aūt. act. v. c. Que itaqz lectiones legūtur. qꝛ duo populi ad fidem ꝯuertūtur. vel qꝛ ordinandi ī vtriuſqz teſtamenti pagina imbuūtur. Seqtur al'la qꝛ eſt ieiuniū exultationis vt dictum eſt. ꝛ dicunt qdam Pater cū eſſem. iohānis. xvij. ca. Sequit euāgelium. ioh. vj. ca. Nemo venit ad me niſi pater qui miſit me traxerit eum. ſ. p ſpiritū ſctm̄. ꝛ poſt ſequit. Patres veſtri manducauerūt manna ꝛ mortui ſunt q māducat ex hoc pane viuet ī eternum. qꝛ egreſſuz eſt corā xp̄ianis manna ſpūale. ſicut añ coram iudeis tp̄ale. ſed māducantes corpale mortui ſunt. q vō māducauerit ſpūale nō morieť morte ſcz incredulitatis ſeu gebennali. Vñ patet ꝙ elegātius egreſſus ē dñs corā nouo pp'lo qꝫ coram veteri. Cōmunio eſt Pacē ꝛc. ꝛ eſt ioh. xiiij. ca. Et attende ꝙ offm̄ huius quarte ferie p̄dicat ſcientiaz q eſt donū ſpūſſancti. q vſqz adeo ſctōs illuminat ꝙ de qnqz libris moyſi pauciſqz ꝓphetarum ſcripturis librorū copia creuit qđ miſtice innuit nobis euāgeliū de qnqz panibus ꝛ duobus piſcibus quod hodie in quibuſdam ecc'ſijs legitur.

De quinta feria.

Equitur quinta feria q ſm aliquas eccl'ias nō hz introitum ꝓpꝛium. ſed qꝛ dominus deſcendit in die dñica p miſſionē ſpiritusſancti. Et qnta feria aſcendit in celum ideo diei dominice ꝛ quinte ferie cōmunis eſt ītroitus A dominica ergo mutuat. nec habet propriuz vt a ſabbato in ſabbatum ſeptem dumtaxat ſint officia ſeptez donis ſpūſſancti deputata. Quidam tñ ꝛ huic officio mutuato non incōgrue donum aſcribunt. huiuſmodi aſcriptiones nō ā ſabbato. ſed a dominica facere incipiētes. In dominica etenim ponunt ſpiritum ſapiētie. In ſecunda feria intellectus. In tercia cōſilij. In quarta fortitudinis. Et in hac qnta ſpiritum ſcientie. qui dat ſcrutari ꝓfunda ſicut cātatur in alleluya. Spūs omnia ꝛc. In quibuſdam vero eccl'ijs cātatur introitus qui in ſequente dicitur feria. ſ. Repleatur os meum laude tua. Alique vō eccleſie habent ꝓpꝛium officium ſcz Deus patrum noſtrorum da nobis ſpm̄ grē ꝛc. in quo eccl'ia orat filijs dari ſpm̄ ſanctum ad remiſſionem peccatorum ꝛ ad facienda miracula. Et quia per ſpm̄ ſctm̄ fiunt miracula. ideo habetur in ep'la Philippus ꝛc. que eſt act. viij. c. ꝙ philippus multos claudos ſanauit. ꝛ ſpiritus immundos eiecit. et factum eſt gaudium magnum in illa ciuitate ſcz ſamarie. Et quia per ſpiritum ſanctum omnia iſta fiunt. ideo ſequitur euangelium luce. ix. ca. Conuocatis ihesus. xij. diſcipulis ſuis dedit eis poteſtatem ſuper omnia demonia. Et poſt Non feretis virgam neqz peram ꝛc. Que fieri non poſſunt niſi ſpiritusſancti habundantia habeatur

De ſexta feria.

Exta feria eſt introitus Repleat' os meuz laude. vt poſſim cātare al'la. qꝛ qui gaudet ore ꝛ corde poteſt ieiunare ieiunio exultationis. Et quia eſt dies veneris in qua paſſus eſt dominus. ꝛ dies ſpiritusſancti. ideo dicit petrus in ep'la Aperiens. actuū. ij. ca. que in quibuſdaz eccl'ijs legit ꝙ xp̄s ſuſcitatus ē a ſpūſancto. Unde ibi habet Suſcitauit ihm ſolutis doloribus inferni ſicut ſcriptum eſt. Non dabis ſanctū tuuz videre corruptionem. In quo ſignificata eſt illa ſpūſſctio patio qua ſinagoga nunc mortua pietate reſurget poſtqꝫ plenitudo

gentium eadē introierit pietate. predicatq̄
hoc offm̄ pietatē. Poſſet etiam ꝑtinere ad
ſpm̄ timoris ꝓ eo qđ dr̄ ī euāgelio Et reple
ti ſunt timore ⁊c. In q̄buſdaꝫ eccl'ijs legit̄
lectio Exultate filie ſyon q̄ eſt Johel'. ij. ca.
⁊ q꞉ ꝑ ſpm̄ ſctm̄ fiunt miracula. ſeq̄t̄ euāge
liū Factū eſt. luce. v. c. de ꝑalitico ſanato.
Et q꞉ ꝓpter hoc dꝫ laudari dn̄s ſeq̄tur of-
fertoriū Lauda aīa mea dn̄m. Cōio ē Spi
ritus vbi vult ſpirat. Johā. iij.

De ſabbato.

A ſabbato eſt introitus

Caritas dei diffuſa eſt ī cordibus noſtris ad Rom̄. v. c. ⁊ cō
petit ſpūiſancto q̄ eſt caritas ⁊ etiā diei ſab
bati q꞉ in ſabbato future quietis maxime
diffundet̄ vt q̄ igniculus ē ī ſyon caminus
ſit ī hierl'm. Et ſeq̄t̄ v̄ſus Dn̄e de. ſa. mee ī
die cla. et no. co. te. Ille em̄ ī quo diffuſa eſt
ſpūſſancti gr̄a laudat deū ī ꝓſperis ⁊ in ad
uerſis. ſeq̄t̄ epl'a Juſtificati ⁊c. ad Ro. v. c.
ī quo hēt̄ur de hm̄ōi diffuſione. Quia em̄
caritas dei diffuſa ē nō ꝑmittit eā paulus
īt̄ra fines terre ꝓmiſſiōis tm̄ coartari. imo
oñdit ꝙ nō tm̄ iudeis veꝝ etiā gētibus da
tus ē ſpūſſanct᷒ dicēs ipis iudeis. Uobis
oportebat p̄mū p̄dicari. ſꝫ q꞉ repuliſtis ver
bum dei ⁊ vos indignos feciſtis vite et'ne
ecce ꝯuertimur ad gētes. In alijs v̄o eccle
ſijs. dr̄ epl'a Conuenit vniuerſa ciuitas ⁊c.
Act. xiij. q꞉ ḡ gētibus datus ē ſpūſſanctus
iō ſeq̄t̄ all'a Laudate dn̄m oīs gētes. In
hoc eī ieiunio nō tacēt̄ur cātica leticie ꝓpt̄
reuerētiā feſti nec ſ'm niceū. cōciliuꝫ. genua
flectimus ſꝫ ſtātes oramus ꝓpter neophi-
tos gaudētes ꝙ a pctīs ſurrexerāt. in alijs
eccl'ijs dr̄ Repleti ſunt oīs. Act. ij. c. ⁊ ſpi-
rit᷒ dn̄i ornauit celos. Jo. xxvj. ca. Poſtea
ſeq̄tur euāgeliū Surgens ih̄s. luce. iiij. ca.
d' ſocru petri ſanata q̄ ſignificat ſinagogā
q̄ ſanata ē a petro ab infidelitate ⁊ perfe-
ctius ꝑ fidem ipius ſanabitur ī futuro. ⁊ ſic
ꝯuenit cū epl'a. Fiunt aūt hac die ordines.
q꞉ ſuꝑ ordināđos deſcēdit ſpūſſanct᷒ ⁊ eti-
am ſuꝑ ieiunātes. ⁊ iō dicunt quatuor le-
ctiones añ lectionem danielis ꝓut dictum
eſt ſub quarta feria tercie ebdomade aduē
tus. Prima ē de p̄ncipio libri ſapientie. in
qua oñditur quibus datur ſpūſſanctus et
q̄bus nō ſcꝫ illis q̄ ſentiunt de dn̄o ī boni-
tate ⁊ ī ſimplicitate cordis q̄runt illum. In
alijs v̄o eccl'ijs prima eſt de Joele. iij. c. Ef-
fundam de ſpū meo ſuper omnē carnē. q̄a
ſicut ſpūſſanctus ſuꝑ apoſtolos deſcendit
viſibiliter. ita ſuꝑ ordinandos deſcendit ī
uiſibiliter. Secunda eſt Locutus eſt. que ē
Leuit. xxiij. ca. Tercia eſt Dixit moyſes. q̄
eſt in deutro. xxvj. c. Quarta eſt. Dixit dn̄s
ad moyſen. que ē leuit. xxvj. c. Offertorium
eſt Intonuit dn̄s. Poſtcōmunio v̄o Non
vos relinquam. de effuſione ſpūſſancti lo-
quitur. Poteſt etiam dici ꝙ hoc offm̄ figu
rat duorum cōcordiā ꝑpl'orum iudei vide-
licet ⁊ gentilis. Hi ſunt duo ceci. de quibus
dr̄ in euāgelio ꝙ ſunt illuminati a chriſto
De qua concordia loquitur paulus in epi
ſtola ad iudeos ⁊ gentiles dicens Juſtifi-
cati ex fide pacem habeamus ad deuꝫ per
dominum noſtrum ihesum chriſtum. Sꝫ
quia pax aut concordia vera non fit niſi per
caritatem. ideo precingitur in introitu Ca
ritas dei diffuſa eſt. in quo ter ponitur alle
luya. quoniā ad fidem trinitatis ꝑuenitur
per obſequia caritatis. Lectiones etiaꝫ ad
ieiunium ꝑtinentes atteſtātur operatōem
⁊ gratiam ſpūſſancti. vt prima Effundam
de ſpiritu meo. Et ſecunda Locutus ē. vbi
dicitur. Numerabitis ſeptem ebdomadas
vſq꜄ ad alteram diem expletionis hebdo-
made ſeptime. preſentem intelligit feſtiui-
tatem que olim dicebatur feſtiuitas ebdo
madarum. Et quia poſtq꜄ gentes intraue-
rint ⁊ reliquie ſaluabuntur. ideo nunc flenti
bus ⁊ ſponſam expectātibus dicit domi-
nus in poſtcommunione. Non vos relin-
quam orphanos. Quia igitur hec concor
dia fiet īminente die iudicij qui etiam ele-
ctis erit cauſa timoris. ideo hoc officium ꝑ
tinet ad timorem. vel quia timor introdu-
cit charitatem. licet charitas foras mittat
timorem. Et attende. quia ſecūdum augu-

ſtinum ĩ ordine iſtoꝝ officioꝝ deſcendẽdo cõputamus. In ordine vero paſchalium aſcẽdendo. quia ꝑ hec deſcenſus ſpũſſancti ad nos: per illa noſter ad ipm̃ ſignificat̃ aſcenſus. Et caue qꝛ ꝓter pͣmiſſa officia ad ieiuniũ ꝑtinentia q̃ ĩ quarta ꝛ ſexta feria ꝛ ĩ hoc ſabbato expoſuimus. alie quidem lectiones ꝛ euãgelia ĩ eiſdẽ diebus ĩueniunt̃ que forte ſolẽnitati magis appropinquare videtur. tamen hec ꝛ illa grãm ſpũſſancti ꝑſonant ꝛ operationem. Unde q̃dam hodie nõ ĩcongrue duas miſſas celebrant. Unã ĩ tercia de feſto cum Gloria ĩ excelſis. ꝛ Credo. Aliam ĩ nona de ieiunio ſine glĩa in excelſis. ĩ qua ſunt clerici ordinãdi. q̃ merito in hac ebdomada ordinãtur vt ſpũſſancti dona ꝑcipere mereamur. Et memẽto qꝛ in hac die determinat̃ q̃nquageſima. ꝛ iõ hodie freq̃ntat̃ ꝛ cãtatur ꝓ graduali all'a. nec flectũtur genua. ꝑtinet em̃ ad octauã. Generale q̃dẽ eſt qꝛ quotiens ĩ die de tp̃e gracie materia laudis aſſumit̃ aut dies ad octauam refert̃ genua nõ flectimus. ſꝫ ĩ orationibus ſtãtes collatã nobis grãm ꝛ cõferãdam glĩam ꝓfitemur. vt cũ olim eſſemus ſerui curui nũc fracto iugo ĩcedamus erecti vt in dñicis diebus. in ſanctoꝝ natalitijs. ꝛ paſchalibus. inclinare tamẽ capita poſſumus vt mulieres deuotas ad monumẽtum venientes imitemur.

De octaua penthecoſtes.

A pleriſqꝫ locis in octaua pẽthe. fit feſtum ſancte trinitatis. Poſtquã em̃ celebrata eſt feſtiuitas patris ĩ natiuitate. qꝛ natiuitas dr̃ feſtiuitas patris. ꝛ poſtq̃ꝫ celebratuꝫ eſt feſtũ filij ĩ paſcha. ꝛ feſtũ ſpũſſancti in miſſione ipſius. merito ĩ octaua pẽthe. fit feſtum eorum ſimul. feſtuꝫ ſcẽ trinitatis vt oſtendatur qꝛ tres perſone ſunt vnus deus. Et hec eſt pͥma cauſa quare celebratur feſtum trium perſonarum diuinarũ ſimul Secunda cauſa eſt. quia ad inuocationem ſancte trinitatis datur ĩ baptiſmo ſpũſſanctus vt pͥmiſſum eſt. Tercia cauſa ẽ vt oſtẽdat eccl'ia filijs ſuis illũ a quo ſunt omnia bona cuius habet imaginẽ. ꝛ cuius dꝫ habere ſimilitudinẽ. videlꝫ dei ꝛ ſancte trinitatis quã ſemꝑ laudare debemus. Et q2 tota intentio eſt laudare ipm̃. Ideo in q̃buſdam eccl'ijs ĩ ſingulis antiphonis laudũ ꝓponitur vſiculus qui laborem ſignificat ad oſtendẽdũ qꝛ toto labore totoqꝫ niſu debemus nos vertere ad laudãdum deum ꝛ ſanctã trinitatem. ꝛ eodẽ modo fit in q̃buſdam eccl'ijs. in feſto beate marie ĩ antiphonis laudũ. ꝓ eo quia ipa ſe totaꝫ vtit ĩ laudem dei. Unde tunc ĩ euãgelio dr̃. Maria aũt cõſeruabat omnia vba hec ꝯferens in corde ſuo. ꝛ quia ipa ꝑuilegiata fuit ĩ vginitate. ipa em̃ eſt vgo vginum. In ãtiphonis q̄ꝫ de beato laurentio. ꝛ de beato paulo ꝛ de beato ſtephano ꝓponũtur q̃dã vſus antiphonis ad maiorẽ laborem notãdum quem ĩ ſuis martyrijs ſuſtinuerunt. Btũs em̃ laurentius grauius ceteris paſſus eſt. vnde beatus ſixtus dixit ei. maiora tibi debentur ꝓ xp̃i fide certamina. beatus vero paulus plus ceteris laborauit pͥdicãdo. et beatus ſtephanus ꝓ xp̃i fide pͥmus martir extitit. ſed in hoc eſt differentia qꝛ in nocturnalibus antiphonis tm̃ de beato laurentio pͥmittuntur quia paſſio ſua ĩ nocte cõſummata eſt. vnde dicit. mea nox obſcurum non habet. Et iterum Non eſt inuẽta in me iniquitas. Et ita apparet qꝛ totus fuit ſacrificiuꝫ laudis Unde ſemper dicebat Gratias tibi ago domine Mane vero corpus fuit conditum. ꝛ ideo tm̃ nocturnalibus ꝛ non laudum antiphonis verſiculi preponuntur. Rurſus quia vſus laborem ꝛ boni operis fructũ ſignificant. prout tactum eſt ĩ prohemio quinte partis: merito in dictorum ſanctorum natalicijs ſpecialiter premittuntur antiphonis: ad notãduꝫ qꝛ ipſi excellentius labores ꝛ bonoruꝫ operum fructus ſuis natalicijs ꝛ martyrijs pͥmiſerunt. In quibuſdam tamẽ eccl'ijs antiphone de martirio beati petri prepoſtere preponuntur verſiculis. ideo qꝛ ipe petijt vt in cruce caput ſuum ad terram vteretur

vſiculi

ĩ feſto bte ma

de bto laurentio ſtephano et pau.

Ubi aūt v̉ſus trophi vocātur q̄ſi laudes ad
ātiphonas ꝯuertibiles· trophos eñ̄ grece
ꝯuerſio dr̄ latine. q̄ꝛ ġ ſemꝑ ſc̄tām trinitatē
laudare debemus. iō ad miſſā dr̄ introitus
Bñ̄dicta ſit ſc̄tā trinitas quez alcuin⁹ ſum
pſit de thobia. xij. Poſtmodū ſeq̄tur ep̄l'a
de apo. Uidi oſtiū aptū i celo ꝛ in circuitu
ſedis. i. eccl'ie q̄ eſt ſedes dn̄i. mare vitreuz
i. baptiſmū ī quo ſubmergūt oēs egiptij. i.
oīa pc̄tā. Et nota q̄ꝛ dicit mare vitreū ꝓpt
corpis fragilitatē ꝛ pſpicuitatē quā recipit
ī baptiſmo ꝛ ē in circuitu. q̄ꝛ ad eccl'iam ve
nire nō poſſumus niſi ꝑ baptiſmuz Seq̄t
Simile criſtallo. q̄ꝛ q̄ prius erant aque fluxi
biles fiūt ꝑ grām ī baptiſmo acceptā firmi
ſicut criſtallus. q̄ fit ex aqua cōgelata ꝛ diu
turno gelu in naturā lapidis ꝯſolidata. Et
hec ē vna cā quare ī hac die legit̃ hec ep̄l'a
q̄ꝛ in ea dr̄ de baptiſmo ī quo ꝑ īuocatōem
trinitatꝭ dantur ſeptē dona ſpūſſc̄ti. Sc̄da
rō eſt q̄ꝛ in ea īuitamur ad laudes trinitatꝭ.
cū ibi ſeq̄tur q̄ aīalia plena oculis an̄ ꝛ re
tro. i. p̄lati dabāt gl'iaz ꝛ honorē ꝛ bn̄dicti
onem ſedenti ſup tronuz viuēti ī ſc̄l'a ſc̄l'oꝝ
Sedens aūt ſuper tronū eſt deus trinitas.
Un̄ ſeq̄t̃ Et ꝓcidebāt. xxiiij. ſeniores ī faci
es ſuas. mittētes coronas an̄ eū. h̊ ſignifi
cat q̄ oīa bona nr̄a debemus attribuere ei
atq̄ oīe illud ex quo meremur coronam.
Seq̄t̃. Et nō habebāt requiem dicētia Sā
ctus. ſanctus. ſanctus. ꝛ ideo in ītroitu ꝛ in
alijs officijs totiēs repetit̃ Bn̄dicta ſit tri
nitas. ꝛ ꝓpter h̊ rn̄ſoriū ſiue etiaz gradua
le qđ rn̄det ep̄l'e eſt Bn̄dictus es dn̄e q̄ ītu
eris abyſſos. Daniel'. iij. c. v̉ſus ē Bn̄dicite
deū celi. Thobie. xij. c. et All'a. Bn̄dict⁹ es
dn̄e deus patrū nr̄orum. Et offertoriū Bn̄
dictus es dn̄e. Et poſt cōio Bn̄dicim⁹ deū
celi ꝛc. thobie. xij. Euāgeliū eſt. Erat homo
ex phariſeis nichodemus. ī quo habet̃ de
baptiſmo q̄ in īuocatione ſancte trinitatꝭ
ſanctificat baptiſatos. ī alijs v̉o eccl'ijs dr̄
ep̄l'a Gaudete pfecti. q̄ eſt ad coꝝ. vltimo c.
Et in alijs dr̄ Uidi oſtium. q̄ eſt apo. iiij. Et
euangeliū Cū venerit paclitus. Jo. xiiij. c.
Sciēdū eſt q̄ hiſtorias de ſancta trinitate
ꝛ de inuentione ſc̄i ſtephani ꝯpoſuit ſan
ctus ſtephanus laudicen. Rurſum cū ati
lia rex q̄ xp̄ianos pſecutus ē fere oīa volu
mina xp̄iane religionis deſtruxiſſet alcui
nus magr̄ karoli ꝛ ludouici filij ei⁹ rogatu
bonifacij archiep̄i maguntineñ. multa đ ec
cleſiaſticis officijs cōſcripſit. Un̄ ꝛ magū
tineñ. cōcil'. approbante īſtituit q̄ a feſto pa
ſche vſq̄ ad dn̄icā iſtam tres tm̄ dicerētur
lectiōes. ꝛ hac die de trinitate cantari vſq̄
ad dn̄icam ſequentē. ꝛ tūc incipere Dn̄e in
tua mīa ꝛc. Et compoſuit offm̄ đ trinitate
videlꝫ rn̄ſoriū antiphonas miſſaz ꝛ ſequē
tiam. q̄ oīa obtulit alexandro pape. Jlle
v̉o reſpōdit nō eſſe celebrandū feſtū de tri
nitate ſicut nec de vnitate. Nam ſingulis
diebus fit feſtū trinitatis ꝛ vnitatꝭ q̄ꝛ ſemꝑ
dr̄ Gloria. p. ꝛ. fi. et. ſſ. Et p̄miſſas hiſtorias
ꝛ offm̄ nō admiſit. Ueruz ſupueniente he
reſi arriana fere fuit fides trinitatꝭ extincta
Sed hilarius euſebius ꝛ ambroſius reſti
tuerunt. Conſenſit igit̃ eadem de cā grego
rius magn⁹. vt de trinitate ſpālia cantare
mus ꝛ eccl'ias ī ipſius honorem edificare
mus. Exinde ergo eſt q̄ de hiſtoria trinita
tis īuenitur varia ꝯſuetudo. alij nanq̄ nō
vtūtur ea ſequētes reprobatōez alexā. pa.
ſed ī qualibet dn̄ica ab octaua pēthe. vſq̄
ad aduētū cantāt ī nocturnis nonū reſpō
ſorium de trinitate. niſi feſtum aliquod im
pediat vt eam cōfiteant̃ ꝑ quā ſaluantur.
et in miſſa cantant all'a eam hilariter ꝓfi
tentes vt dictum eſt ſub. iiij. pte ſub titu. de
all'a. Alij v̉o vtūtur ea cantantes eā ī hac
p̉ma dn̄ica. ſeq̄ntes p̉mā īſtitutionē alcui
ni. Alij ponūt eā in fine tp̄is declinatiōis
ſcꝫ ī vltima dn̄ica videlicet ante dn̄icā de
aduētu. ſeq̄ntes vltimā approbationē gre
gorij. Romani ergo nūq̄ celebrāt feſtū de
trinitate. nec etiā has octauas faciūt. ſꝫ in
p̉ma dn̄ica poſt pēthe. incipiunt hiſtoriaz
Preparate. ſeu Deus omnium. Alij vero
celebrāt hodie de octaua ſcꝫ de ſpiritu ſan
cto ꝛ ponūt eandem epiſtolam ꝛ idem qđ
prediximus euangeliū propter baptiſmatꝭ
ſacramentū. ceteris obſeruatis ſicut in die

penthe. celebrant autē octauā ad inſinuā/
dam pfectionē vel ꝯſummationē operum
ſpūſſcti. Per ſeptē eñ dies opatio grē ſep/
tiformis. In octaua vo ꝯſummatio decla
ratur. ⁊ qm̄ octaua redit ad caput. iō omīa
ſicut ī die feſto a veſpa ī veſpam in ipis ve
ſperis ⁊ in tribus nocturnalibus pſalmis
obſeruāt. De his octauis dicit auguſtinus
Celebrationē octauaꝝ feriaruꝫ noui hoīes
celebramus: baptiſmus neophicoꝝ licꝫ in
ſabbato pagat. ad illū tamē baptiſmū pti
net quē aplī ſuſceperūt ī die penthe. cuius
octaua dies eſt dñica ſeqns. q vo ponūt hi
ſtoriam Preparate. ſeu deus oīm. melius
faciūt q romanā ſequūtur ecclīam noſtre
pegrinationis recolentes ⁊ pcurrētes hi/
ſtoriam. Nā p ſeptuageſimā ſignificamus
expulſionē generis humani de patria pa/
radiſi. p quadrageſimā ſuitutē populi ſb
pharaone. p paſcha īmolationeꝫ agni. per
quadraginta dies paſchales quadragita
annos ī deſerto. p rogatiōes terre pmiſſio
nis īgreſſionē. p ſeptem dies penthecoſtes
in qbus ſeptē dona diuidūtur terre date p
diuiſioneꝫ. p tps qđ ab hodie ſeqtur ſigni
ficamus ppłi afflictionem ⁊ gubernatiōeꝫ
factā p iudices ⁊ reges. iōqꝫ legūtur quat/
tuor libri regum. put in ſeqnti ti. dicetur.

Da pma dñica poſt pēthecoſtes

Ic dicendum reſtat

De pria dñica poſt pēthecoſtes
q ē vna de pncipalibus dñicis.
Et incipit hic quartū tps ſcꝫ pegrinatiōis
q ſumus in via veniēdi ad patriam. ſꝫ q̄a
hoſtes habemus pusq̄ꝫ illuc pueniamus
ſcꝫ. carnem/ mūdū/ ⁊ dyabolū: ideo legitur
de libris regū. in qbus agitur de bellis ⁊ vi
ctoriis. vt īuitemur ad pugnandū fortiter
ꝯtra hoſtes vt victoriā habeamus ſicut iu
dei de philiſteis. ⁊ tandē glorīemur ī celis
q nō ē nobis tm̄ lucta aduerſus carnē ſed
etiā aduerſus aereas ptātes. Un̄ pmo di/
cim᷒ ī veſpis Bñdictus dñs deus me᷒ ⁊c.
Et hiſtoria ē Deus oīm. ſeu ſm romanos
Preparate. ſed q bellum ſine diſcretione
nō bñ geritur. iō ſeqnti tpe ſubiūgūtur li/
bri ſalomonis. Itē q inſurgūt vicia cōtra
que neceſſaria ē patientia. iō ſubſeqnt ſub
iungit hiſtoria de Iob. Recte ḡ īuitamur
ad pugnā q poſtq̄ꝫ digni ſumus ī nume/
ro iuſtoꝝ haberi p librū numeri iā plectū ⁊
in ſtatu pfectōis p nouā legē. ſ. p deutrono
miū ī quo habet Diliges dñm deū tuū ex
toto corde tuo ⁊ ex tota anima tua. ⁊ ſumus
ſub ihu p librū ioſue. ⁊ ſub iudicibus. i. ſub
platis p librū iudicū. ⁊ ſumus ſine accepti
one pſonarū p librū ruth q fuit moabitis.
reſtat tantū pugnare q tūc magis tēptat
dyabolus ⁊ ſic ordinant libri regū. In qui
bus tractat de bellis ipoꝝ ad alios libros
Adaptantur etiam ⁊ aliter pme quattuor
dñice quattuor libris reguꝫ. put dicet ſub
quarta ⁊ ſub ſeptima ⁊ ſub decimaquinta
dñica. Legūtur aūt in tali tpe ⁊ poſt miſſi
onem ſpūſſcti ⁊ poſt feſtū ſctē trinitatꝭ. quia
qñ accipimus grām ſpūſſancti. ex tunc ſu/
mus ſimiles deo ⁊ p hoc filij ſum᷒ ſummi
regis. ⁊ p ꝯſequēs ſumus reges. Unde in
apoc. Fecit nos regnū ⁊ ſacerdotes deo et
patri ſuo ⁊c. ⁊ petrus ī canonica. Uos eſtis
gen᷒ electū regale ſacerdotiū ⁊c. ḡ cū ſimus
reges ⁊ habeamus aduerſarios. nō reſtat
niſi vt regnū noſtruꝫ defendamus. q ex h
nobis inuidet diabolus. q ad illud regnū
ſumus aſſumpti vñ fuit ipe deiectus. et iō
nobis grauis īminet pugna. Sepe oſtēdi
tur nobis dauid ī exemplū q vixit p humi
litatem ⁊ p iocūditatē mentꝭ ⁊ vnctus fuit
ter. Primo a ſamuele ī bethleē in ſignum
regni. Scđo ſup domū iuda ī regē tribus
iuda. a viris iuda in ebron. Tercio iterum
in ebron ⁊ in ꝯfirmatione regni ſup totum
iſrael. Similiter nos ſi bñ pugnabimus.
ter īungemur. Primo ī baptiſmo. ī ſignuꝫ
regni. Scđo ī cōfirmatione. Tercio ī padi/
ſo qñ regnū noſtrū cōfirmabit. Saul etiā
nobis pponitur ī exemplū q per īobedien
tiam amiſit regnū. vñ nō ſimus inobediē
tes ſicut ipe fuit. ne pdamus regnū eter/
num. Dauid aūt fuit humilis ī omnibus
opibus ſuis. qđ patet. q cum luderet corā

arca dñi indutus ephot lineo depoſitis re galibus veſtibus deſpexit eũ michol filia ſaul dicens ei. q nudatus fuerat ſicut vnus de ſcurris. et ille rñdit. Ludã et vilior fiaz añ dñm q elegit me &c. Item qñ venit ad euz nathã pphета et redarguit euz de peccato ſuo publice penituit. Item iocũditatem mẽtis habuit. et oĩa bona a ſe facta ad deum retulit. vñ de eo cantat eccl'ia Preualuit dauid in philiſteũ in funda et lapide ĩ nomĩe dñi. Ecce exultatio ĩ deo Nõ eñ cõfidebat in ſe. Funda dauid ẽ pdicatio p quam fundã pdicatiõis eijcit dyabolus de cordibus hoĩz cũ p durã rephẽſionẽ incutit timor et ↄcipitur penitẽtia. Lapis vo dura rephẽſio eſt qr g hmõi victoria habet p humilitatẽ iõ ad miſſam ĩcipit ĩtroitus Dñe ĩ tua mĩa ſperaui. ecce humilitas dauid. exultauit cor meũ. ecce mentis iocũditas. p hec duo vincit pugna. Et qr ille ſolus vincit q nihil ſibi ſz omĩa bona ſua deo attribuit et ſperat in eo. iõ bñ ſeqtur orõ Deus ĩ te ſperantiũ fortitudo &c. Poſtea ſeqt epl'a d caritate Deus caritas eſt &c. Jo. iiij. c. quia p caritatẽ reges ſumus. et p eã facim⁹ bona opa meritoria regni. p que regnũ noſtrum defendimus et ↄſeruam⁹. vñ ſeqt In h apparuit caritas dei &c. Et poſt deus caritas eſt &c. Ibi etiaz oñdit q diligere debemus deũ et pximũ. In euãgelio aũt. homo quidam erat diues. Luc. xvj. ca. oſtẽdit q non debemus diligere diuitias. p diuitẽ q ĩduebatur purpura et biſſo et p penã ei⁹ vt eñ dicit Eccle. v. ca. qui amat diuitias fructũ nõ capiet ex eis. q amat. ſ. amore libidinoſo. naturali vo vel caritatiuo põt. qa diuites cũ iuſticia et opib⁹ bonis nõ abijcimus habet aũt in euangelio de mẽdico lazaro. in cuius pſona incipit graduale. Ego dixi dñe miſerere mei. et ſequit vſus de opibus mĩe Beat⁹ q intelligit ſup egenũ et paupez i. intelligit et pcogitat illud qd eſt in egeno et paupere ſcilz egeſtas et paupertas vt ei ſubueniat. dicit eñ gregorius q debemus eos vocare patronos et amicos noſtros. qr etiam fratres noſtri ſunt. et ſic facere nobis amicos de mãmona ĩiqtatis. et de male acquiſitis. vt cũ defecerimus p mortẽ recipiant nos in eterna tabernacula. hoc nõ fecit diues ille epulo. et qr ĩ aliquo noluit paupi ſubuenire: iõ cũ eo diſtrictiſſime fecit dñs vt nõ poſſet habere guttam aque ad refrigerium lingue. Et iõ ſeqtur all'a Deus iudex iuſtus fortis et patiens &c. Poſtea ſeqtur offertoriũ in pſona mẽdici ſcz Intende voci orõis mee. Et qr nõ obliuiſcitur deus orões pauperum Seqtur poſtcõmunio Narrabo oĩa mirabilia tua pſalmũ dicaz &c. in qbuſdã tamẽ eccl'ijs legit hodie euãgelium. Eſtote miſericordes. qd eſt luc. vj. ca. Et eſt ſciendũ q vrban⁹ papa quartus ſtatuit fieri feſtũ de corpore xpi. qnta feria poſt hanc dñicã. cõcedens magnã ĩdulgẽtiam tã clericis officiãtibus q ppl'o cõuenietibus ad diuina. put in officio ſup hoc ordinato habetur.

De ſecunda dominica

Jctum eſt quod prima cauſa q defendimus regnũ noſtrũ eſt caritas q dilatat per ↄſideratiõnẽ eternarũ nuptiarũ de qbus in apoc. Beatus qui vocatus eſt ad cenam nuptiarũ agni. vñ in hac ſcda dñica habetur de hmõi cena ĩ euãgelio Luce. xiiij. ca. Homo quidã fecit cenã magnaz et vocauit multos. et miſit ſeruos ſuos hora cene dicere inuitatis vt venirent &c. hora cene eſt ex quo porta padiſi apta eſt p ipm. Sequitur Et ceperũt oẽs ſe ſimul excuſare. nã pmus dixit Villã emi et neceſſe habeo videre illã ſecũdus dixit Juga boũ n emi qnq et eo pbare illa. tercius dixit Vxorem duxi. et iõ nõ poſſum venire. dñs vo dixit ad ſeruum ſuũ Vade compelle ĩtrare vt domus mea impleat. multos eñ cõpellit intrare p tribulationes. Illi g qui vocati fuerant non venerũt qr auari qui p pmũ ſe excuſantez. ſupbi vel guloſi qui p ſcdm. et luxurioſi qui p terciũ ĩtelligunt: hac cena ſe reddunt ĩdignos. Vñ vſus. Villa. boues. vxor cenam clauſere vocatis. Mundus. cura. caro. ce-

lum clauſere renatis. ꝛ quia in hoc iſti ſe redunt indignos. ideo dominus alios vocat. quia vero per conſiderationem huius cene dilatatur caritas ꝛ quia dominus protegit habentes caritatem ideo incipit introitus Factus eſt dominus protector meus ꝛ eduxit me in latitudinem caritatis. Se quitur verſus de caritate Diligam te domine fortitudo mea ꝛc. firmamentum meum ꝛc. In oratione vero petit caritatem ſancti nominis tui ꝛc. in epiſtola Nolite mirari. i. Johannis. iij. ca. habetur de vita eterna per cuius intuitum amor concipitur. ꝛ ſequitur in fine de caritate. Filioli non diligamus verbo neque lingua ſed opere ꝛ veritate. Hec eſt lingua doloſa. qua dicunt amatores mundi. Rogo te habe me excuſatum. Dicunt etiam bonis ꝛ ſanctis viris. Rogate pro nobis. et tamen venire non curant. Et attende quod primi duo excuſant ſe. Per primum enim ſuperbi intelliguntur. per ſecundum omnes qui delectantur in quinque ſenſibus corporis. per tercium vero luxurioſi qui ſe non excuſant quia non habent cor. ſicut habetur in oſee. iiij. Fornicatio vinum ꝛ ebrietas auferunt cor. Magis enim abſorbet hominem fornicatio quam ſuperbia vel auaricia. Quia igitur vt dictum eſt lingua talium excuſantium ſe est lingua doloſa ideo eccleſia a lingua doloſa petit ſe liberari in reſponſorio Ad dominum cum tribularer clamaui. Et in verſu Domine libera ꝛc. Et quia perfectus eſt qui non peccat in lingua ideo ſecundo tono cantatur. Poſtmodum ſequitur alleluia ſimiliter de caritate. Diligam te domine fortitudo mea ꝛc. quia vero conſideratione vite eterne concipitur caritas viſa cena petit conuerti in offertorio Conuertere domine. Et quia ibi cantabimus vocaliter vt ait caſſiodorus ſuper pſalmiſtam Omnis ſpiritus laudet dominum. non erit ibi tantum cena. ſed etiam maxima ſolennitas. vnde in Trenorum. i. Vie ſyon lugent. eo quod non ſint qui veniunt ad ſolennitatem. ideo in poſtcommunione promittit ſe cantaturum ibi domino dicens Cantabo domino qui bona tribuit mihi ꝛ pſalmus. ꝛc.

De dominica tercia.

Ercia cauſa quare inflammamur ad defendendum regnum noſtrum eſt conſideratio beniuolentie dei qui nos cuſtodit ꝛ diligenter querit ideo in euangelio huius tercie dominice. Erant appropinquantes. Luce. xv. ca. habetur Quis ex vobis homo habens centum oues. i. angelos ꝛ homines ꝛ ſi perdiderit vnam ſcilicet hominem. nonne relinquit nonagintanouem in deſerto. i. in celo ꝛ vadit querere perditam ꝛc. Aut que mulier habens dragmas decem ſcilicet angelos ꝛ homines ꝛ perdit vnam ſcilicet hominem in quo imaginem ſuam depinxerat: nonne accendit lucernam. i. naturam humanam. in qua lumen deitatis poſuit vniendo ſe ei. ꝛ querit diligenter donec inueniat. ꝛ cum inuenerit conuocat amicos ꝛ vicinos dicens eis. Congratulamini mihi quia inueni dragmam quam perdideram. ita dico vobis gaudium est in celis angelis dei ſuper vno pec. pe. age. Ecce quanta est beniuolentia dei erga nos Iſta beniuolentia accendit in nobis caritatem. Quia vero ad nuptias eternas non intrant ſuperbi neque luxurioſi neque auari vt premiſſum est. ideo introitus huius dominice eſt Reſpice in me ꝛc. ꝛ dicit Vide humilitatem meam contra ſuperbiam ꝛ laborem meum contra luxuriam. quia inops ꝛ pauper ſum ego contra auariciam. Et propter predicta monet nos petrus ad humilitatem dicens in epiſtola prima vlti. ca. Humiliamini ſub potenti manu dei vt vos exaltet ꝛc. Et poſt ſequitur ibi Sobrij eſtote ꝛ vigilate in orationibus quoniam aduer. ve. dya. tam. leo. ru. cir. que. quem de. Et quia tantam curam habet dominus de nobis. ideo in graduali inuitat nos eccleſia dicens Iacta cogitatum tuum in domino ꝛ ipſe te enutriet. Verſus eſt Dum clamarem ad dominum ex. vo. me. ꝛc. Alleluya eſt Domine refugium. Offertorium eſt Sperent in te omnes qui nouerunt te ꝛc. quia de ſperantibus in ſe habet curam. quia vero dominus non inuenitur niſi quis peniteat. cum vero quis penitet ad dominum clamat ideo ſequitur poſtcommunio Clamabo. Rurſus hoc officium eſt de penitente. ſicut apparet ex ipſa communione ꝛ ex euangelio vbi. per Dauid intelligitur quilibet penitens. ideo etiam dicitur Gaudium eſt in celo ſuper vno pec. pe. age. ꝛc. ꝛ ex introitu ꝛ alijs. ꝛ ideo cantatur circa feſtum iohannis baptiſte. qui legitur populum ad penitentiam prouocaſſe.

De dominica quarta.

Uarta cauſa qua

defendimus regnũ noſtrũ ſunt
opa miſericordie. vñ in euange
lio Luce. vj. qđ legitur ĩ hac quarta dñica ĩ
q̃buſdam eccl'ijs dĩ Eſtote miſericordes ſi
cut ⁊ pater veſter miſericors eſt. Et poſt ſe
quit Menſuram bonã ⁊ ↄfertam ⁊ coagi
tatã ⁊ ſupeffluentẽ dabũt in ſinũ veſtrum
qr v̓o nõ poteſt homo opera miſericordie
facere niſi ꝑus illumineẗ a deo. idõ ĩcipit in
troitus Dñs illuminatio mea. ⁊ qꝛ ꝑ opa
mĩe eſt eccl'ia terribilis. vt caſtrorũ acies or
dinata. ſicut dĩ in cãticis canticorũ. Sequi
tur v̓ſus Si exurgãt aduerſum me caſtra.
nõ timebit cor meũ. ⁊ ſi exurgat ĩ me ꝓliũ
ꝛc. Et poſtea petit in collecta mĩam ⁊ grãz
dandi elemoſinas cũ dicit Protector in te
ſpantium deus ꝛc. In ep'la vero Exiſtimo
enĩ. ad Ro. viij. ca. oſtendit ꝓmiũ vbi dicit
ap'ls Nõ ſunt cõdigne paſſiões huius tẽ-
poris ad futuram gl'iam q̃ reuelabitur ĩ no
bis. Et poſt ſequitur. Et omnis creatura i-
gemiſcit expectans reuelationem filiorũ
dei. Et vt hanc gl'iam eccl'ia poſſit adipiſci
petit in reſponſorio veniam de peccatis.
propicius eſto peccatis noſtris dñe. ſequit
All'a. In te dñe ſpaui qꝛ ĩ ſe ſperãtib' ꝓpi
cius eſt. Vñ pſalmiſta Qm̃ in me ſperauit
liberabo eũ. Adaptantur etiam iſte quat-
tuor p̃cedẽtes dñice quattuor libris regũ
ſic. In ꝑmo enĩ libro habeẗ quomõ dauid
inũctus fuit. Unde in ꝑma dñica ĩcipit in-
troitus Domine in mĩa tua ſperaui. Et in
reſponſorio habetur Et vnxit me vnctiõe
miſericordie ſue ⁊ oleo exultationis. Un-
de ſequitur in introitu Exultauit cor meũ
in ſalutari tuo. Et ita oſtendit ſe vnctũ oleo
leticie ꝑ miſericordiam dei. In ſecundo li-
bro habetur quõ liberatus fuit ab ĩimicis
⁊ vnctus bis. vt haberet latitudinẽ regni.
Vñ in ſcđa dominica incipit introitus Fa
ctus ẽ dñs ꝓtector meus. ⁊ eduxit me in la
titudinem vt late regnaret. In tercio libro
habetur quõ mortuus fuit. Vñ ĩ tercia do-
minica vtitur eccleſia voce decedẽtiũ dicẽs
Reſpice ĩ me ⁊ miſerere mei. ⁊ ĩ verſu In
te dñe ſpaui. In quarto libro habeẗ de ꝓ-
phetis. q̃ illuminati ſunt a deo. vt viderẽt
ventura. ⁊ ideo in quarta dominica diciẗ ĩ
introitu: Dominus illuminatio mea

De dominica quinta

Vita cauſa qua de

fendimus ⁊ obtinemus regnũ
noſtrũ ẽ pax cũ inimicis eccl'ie
⁊ paciẽtia in aduerſis ad quã inuitat btũs
petrus in epiſtola huius quinte dominice
Oñs vnanimes. j. Pe. iij. c. dicẽs. Nõ red
dentes malũ pro malo ꝛc. Vñ in euãgelio
habetur de rethe petri. ſed m'ti ſunt q̃ rũ
pũt rethe beati petri. i. ↄcordiã ⁊ vnitatem
fraternã. ⁊ idõ ĩ ꝑſona tolerãtiũ incipit ĩtroi
tus Exau. do. vo. me. q̃ cla. ad te ꝛc. v̓ſus ẽ
Dominus illuminatio mea ꝛc. Illumĩat'
enĩ a deo ſaluatur ab hoſtibus qꝛ ſꝑat ĩ eo.
ꝓ p̃dicta aũt pace cũ inimicis eccleſie im
petrãda orat eccleſia in collecta dicẽs Da
nobis q̃ſumus dñe vt ⁊ mundi curſus ꝛc.
In aliquibus tñ eccl'ijs dĩ Deus qui dili-
gentibus te. ſequitur euangeliũ Luc. v. ca.
Cũ plurime turbe irruerẽt in iħm ꝛc. vbi
ſequitur Preceptor per totã noctẽ laborã-
tes nihil cepimus. Tales qui laborãt ĩ no
cte ⁊ nihil capiũt ſunt q̃ ꝓ terrenis p̃dicãt
ſequit In verbo aũt tuo laxabo rethe. hoc
facit q̃ habet ſcientiã ⁊ vitã. Talis enĩ ↄclu
dit multitudinẽ piſciũ copioſam. Unđ in
pricipio tot capti ſunt boni ⁊ mali q̄ rethe
rũpitur ꝑ qđ ſignificatur q̄ eccl'ie vnitas
in hac vita rũpitur a quibuſdam. Sz poſt
reſurrectionem capti ſunt multi. ⁊ tamen
non eſt ſciſſum rethe per quod ſignificãtur
boni qui non ſcindunt vnitatem eccleſie. ⁊
ideo ĩ offertorio dicit eccleſia ſe laudare de
um qui quantum ad bonos filios dedit ei
intellectum vt non rumpat rethe. i. vnita
tem eccleſie Benedicã dominuz qui mihi
tribuit intellectum. In cõione vero diẗ ec-
cleſia ſe optare vnitatem ⁊ hãc petere a do
mino. vnam inquit petij a domino. licz ei
plura petat quotidie tñ dicitur vnũ petere

quia ad vnum finē. i. ad habēdū deū om̄ia
petenda petit. Et hoc eſt qđ ibi ſeq̄t. Hanc
req̄ram vt inhabitē in domo dñi oīb⁹ die-
bus vite mee. hoc iō dicit q2 tūc legit pali.
i. vba dierū q̄ habet eandē materiam cū li
bro regum. ⁊ ſignificat q2 q̄ in diebus ſuis
bñ rexerit ſe: habebit diea eternitatꝭ. Et at-
ten de q2 hoc offm̄ cantat circa feſtuz beati
Iacobi q̄ ſicut dr̄ in euangelio Relictis reti
bus ſecutus eſt dñm. ⁊ factus eſt piſcator
hoīm. i. ſupplantator re ⁊ nomine viciorꝫ

De dominica ſexta.

Uia vero non va
lent omnia p̄dicta niſi fiat etiā
plena iuſticia fidei ⁊ ī nouitate
vite iō ī hac ſexta dñica legit ſcđs liber pa
rali. vbi habet q2 ꝯfortauit dñs ſalomonē
p qđ ſignificatur q2 dñs ſpūaliter ſuos cō
fortat dando eis fortitudinē. iō dr̄ ī officio
huius dñice. dñs fortitudo plebis ſue ⁊ ꝓ
tector ⁊c. v̄ſus eſt Ad te dñe leuaui aīaz me
am. q2 ab ipō eſt oīs fortitudo ⁊ tūc bñ re-
gimus regnū noſtrū qđ maxime fit ſi ten-
dat homo ad ꝓmiſſiōes dei. vñ dr̄ in oīoe
Deus q̄ diligētibus te bona īuiſibilia pre
paraſti ⁊c. In ep̄la aūt Quicūq3 baptiſati
ſumus ⁊c. ad Ro. vj. c. hortat nos paulus
vt ī nouitate vite ābulemus. alit em̄ nihil
valēt alia. ⁊ vt hoc poſſim⁹ orat ecc̄ia in
rñſorio Cōuertere dñe aliq̄ntulū ⁊c. Ille ve
ro q̄ ābulat ī nouitate vite ꝑparat ſe ad lau
dādū deū. ī p̄nti ⁊ ī futuro. vñ ſeq̄t all'a. Te
decet hīnus de⁹ ī ſyon. Ad hāc orōez vł ꝑ-
fectionē hortamur ī euāgelio. math. v. ca.
Niſi habūdauerit iuſticia vr̄a ⁊c. Et ſeq̄t
ibi Si offers munus tuū añ altare ⁊c. ⁊ h̄
q2 nō pōt hō facere ſine auxilio dei. iō orat
ī offertorio Perfice greſſus meos ī ſemitis
tuis ⁊c. ⁊ q2 talia pōt offerre ideo ſeq̄tur in
poſtcommunione. Tollite hoſtias.

De dominica ſeptima.

Equitur ſeptīa do
minica ī qua legunt libri ſalo-
monis vt parabole Ecc̄s. canti
ca li. ſapiētie quē philo cōpoſuit ⁊ eccleſia
ſticus quē ihūs filius ſirach edidit. ⁊ tñ ſa
lomoni attribuit. Hi libri q̄ ſunt de operi
bus ſapiētie ſalomonis legūtur a kalēdia
auguſti vſq3 ad kalēdas ſeptēbris. q2 men
ſis iſte calidus eſt. ⁊ eſtū ſignificat viciorꝫ
in quo nos oportet ſapiēter regere ſicut in
medio nationis praue ⁊ ꝑuerſe. vł q2 men
ſis iſte ſcꝫ auguſtus ſextus eſt. vñ ſextil' añ
auguſtum ceſarē vocabat. ⁊ verus noſter
ſalomon ī. vj. etate venit q̄ fecit vtraq3 vnū
q̄ fuit dei v̄tus ⁊ dei ſapiētia q̄ docuit nos
ſapiēter viuere ⁊ docere. Hic eſt xp̄s rex re
gum q̄ ſeptē panibus ⁊ paucis piſcibus vt
legitur ī euāgelio hodierno. Satiauit eos
q̄ de longe venerāt ⁊ eū triduo ſuſtinuerāt
Rurſus in hac dñica īcipit ecc̄ia pabolas
ſalomonis. Poſt feſtuz em̄ trinitatis legit
liber regum. qm̄ homo qñ trinitatꝭ ſimili-
tudinē hꝫ fit rex ⁊ ſacerdos. Uñ ꝓponunt
ei exempla de regibus ⁊ ſacerdotibus. Si
cut ſub p̄ma dñica eſt. Poſtea v̄o ſequūtur
libri doctrinales. ꝓponūtur em̄ exēpla do
ctrinis. q2 plus mouēt facta q̄3 dicta. Act.
j. Cepit ihūs facere ⁊ docere. ⁊ ſic ordinant
libri ad ſe iuicē vt p̄cedāt libri exēplares re
gum ⁊ pali. Et ſequūtur libri doctrinales
ſalomonis q̄ doctrina eſt refectio ſpūal' de
qua habet ī euāgelio huius. vij. dñice. de
hoc dicet ſub dñica. xj. ⁊. xx. Et q2 huic do-
ctrine bonis opibus rñdere debemus. īci-
pit introitus Omnes gētes plaudite ma-
nibus. Et beatus paulus īuitat nos ī ep̄la
ad Ro. vj. ca. vt rñdeam⁹ illi doctrine ſer-
uiendo deo dicēs Humanū dico ꝓpter in
firmitatē carnis veſtre. Uñ ⁊ ī q̄buſdā ec-
cleſijs ſeq̄tur rñſorium Beata gens cuius
eſt dñs deus eo2. i. q̄ deuz habet ꝓ dño ei
ſoli ſeruiendo. Et ſeq̄tur v̄ſus Uerbo dñi
i. doctrina dñi. celi firmati ſunt. i. maiores
ſicut apoſtoli ⁊ alij ſancti. Seq̄tur ī q̄buſ-
dam ecc̄ijs all'a. Attendite popule meus
legem meā. lex eſt illa refectio. Illa autem
refectio oſtenditur in euangelio. mar. viij.
Cum turba plurima ⁊c. Et eſt notandum
q2 ibi dr̄ q2 q̄dam de longe venerunt ſcilicꝫ

illi qui de peccatis enormibus redierunt ⁊ penituerũt. Qui em̃ in pctõ mortali eſt nõ habet q̃d manducet. erãt aũt quattuor milia. ſ. hñtes quattuor cardinales v̈tutes. et comederũt ⁊ ſaturati ſũt q: lex dñi ſatiat. ⁊ remãſerũt. vij. ſporte. Septem ſporte ſunt p̃dicatores hñtes. vij. dona ſpũſſcti. reficiẽtes alios. In alijs v̈o eccl'ijs legit̃ euãgelium Attendite a falſis ꝓphetis. q: v̈o hñs hanc doctrinam videt in q̃to piculo ſit cõſtitutus videt em̃ ſe eſſe ĩ fornace babilõis iõ ĩ offertorio Sicut holocauſtũ ⁊c. daniel' iij. ca. petit ſe liberari ⁊ vtitur voce triũ puerorũ. In poſtcõmunione v̈o Inclina aurem tuã ⁊c. petit liberationẽ accelerari.

De dominica octaua.

Equitur octaua dominica ĩ qua docet nos eccl'ia vitare omnẽ vanitatẽ. hic em̃ debet eſſe effectus doctrine ĩ nobis. q: doctrina docet nos fieri ſpũales ⁊ remoueri a carnalibus deſiderijs ad ſimilitudinez beate v̈ginis cuius feſtũ ĩſtat. vñ introitus incipit Suſcepimus deus mĩam tuã. i. filium tuũ ihm xpm nobis ex mĩa datum in medio tẽpli tui. i. in cõmuni eccl'ia tua ſm nomen tuũ deus. Deus em̃ vbiq: noĩat. ſic ⁊ laus tua in fines terre. i. vbiq:. Templũ etiam eſt beata v̈go ĩ qua vere ſuſcepim⁹ dei mĩam. vñ circa eius feſtum rõabiliter pñs cãtamus offm̃ cũ ſit tẽplũ dñi ⁊ ſacrarium ſpũſſcti. Seq̃tur epl'a. ad Ro. viij. c. Debitores ſumus nõ carni. vt ſm carnem viuamus ⁊c. in qua docemur conculcare omnẽ carnalitatem. ⁊ ad oſtendẽdum q: hoc poſſumus: ſequitur. Non em̃ accepiſtis ſpm̃ ſeruitutis iterum in timore. ſed accepiſtis ſpm̃ adoptionis filiorum quo guſtato deſipit oĩs caro. ſed q: nõ poſſunt hec fieri niſi dñs ꝓtegat. iõ orat in graduali. Eſto mihi in deũ ꝓtectorem. Rurſus q: nõ põt habere hec omnia niſi q̃ gaudet in dño ideo ſequitur all'a. Exultate deo adiutori noſtro. Gaudium em̃ ſpũale excludit omnẽ carnalitatem q: v̈o q̃dam ſunt caſti ⁊ humiles ſed ficte. ab his docet caueri ĩ euãgelio. mathei. vij. ca. Attẽdite a falſis ꝓphetis qui p̃tendunt caſtitatem ⁊ ſunt luxurioſi. vl' ꝓpter humanaz laudẽ ſunt caſti ſicut fatue v̈gines q̃bus dr̃ Amen dico vobis neſcio vos ſed dominus humiles vere ſaluat vnde ſequitur offertoriũ Populum humilez ſaluum facies domine ⁊ oculos ſupborũ humiliabis. q: v̈o p delicias ſpũales omnia cõculcamus. ideo dr̃ in poſtcõmuniõe Guſtate ⁊ videte qm̃ ſuauis eſt dñs ⁊c.

De dominica nona.

Oſtmoduz ſequitur nona dominica in qua legitur liber ſapientie. Sapiẽtia autez eſt cogitare de celeſtibus ⁊ leuare cor ad illa. Vñ monet nos ad hoc ⁊ maxime propter feſtum aſſumptionis beate marie virginis qđ inſtat qñ. ſ. aſſumpta eſt in celum ⁊ q: homo ſe ſup ſe leuare nõ põt niſi eum dñs trahat. iõ dr̃ in ĩtroitu Ecce deus adiuuat me ⁊ dñs ſuſceptor eſt aĩe mee. i. ſurſuz captor. ſic em̃ itur ad celeſtia nõ paſſibus corporis ſed aſſimilatione mẽtis ad deum in quo vitantur omnia mala de q̃bus ſeq̃tur in epl'a. j. ad cor. x. ca. Non ſimus cõcupiſcentes malorum ⁊c. poſtea ſequitur ibi Fidelis deus qui non patietur vos tẽptari ſup̃ id qđ poteſtis. ſed faciet cum temptatione ꝓuentum vt poſſitis ſuſtinere. p̃us tamen timorem incutit dicendo. Qui ſtare ſe putat videat ne cadat. In graduali v̈o q̃ ſurſum rapit̃ reddit grãs deo dicens. Dñe deus noſter q̃z admi. eſt no. tu. ĩ vniuer. ter qm̃ el. eſt magni. tua ſu. ce. ſ. non tãtum in xpo ⁊ beata v̈gine. i. ſup celos materiales ⁊ ſpũales. verũ etiaz in ſanctis ſuper celos materiales. In euangelio. luce. xvj. monet vt ſi non poſſumus p nos volare ad celuz faciamus nobis amicos de mãmona iniq̃tatis. i. de diuitijs inequaliter poſſeſſis dicens Homo quidam habebat villicuz ⁊c. Homo iſte ſciuit ſic p prudentiaz carnis diſpõere q: amor⁹ a villicatiõe fuit receptus in domibus dñi ⁊ hoc p iniquitatem frau

dis. Si ergo ille laudatur q̃ per iniquitatē fraudis ſciuit ſibi in futurꝫ ꝓuidere: multo magis laudabit dñs eos q̃ dāt elemoſinaſ q̃d eſt prudētia ſpūs. de qua dicit apl's Eſt vita ⁊ pax. q̄ hō ſibi ꝓuidet in futuro. poſt ea ſeq̄tur. Quia filij huius ſeculi prudētiores ſunt filij lucis in generatōe ſua. i. ī his q̄ ꝑtinēt ad generatōem ſuā. i. circa tēporalia. Et ego dico vobis. facite vobis amicos de mā̄mona iniq̄tatis: vt cū d̄feceritiſ. ſ. moriendo / recipiāt vos ī eterna tabernacula q̄ ſunt ſua. Vñ bt̄i paupes ſpū q̄m ipoꝝ eſt regnū celoꝝ. ⁊ q̄ nō tm̄ p elemoſinas ſꝫ etiam p oīones volamus ad celeſtia: iō ē all'a Dñe deus ſalutis mee in die clamaui ⁊ nocte corā te. q̄ xo hec tabernacula p opa iuſticie habent / ſeq̄tur offertoriū Juſticie domini recte letificātes corda ⁊c. quo aūt ordine hec fiant oſtēdit in poſtcōione Primuꝫ querite regnū dei. math. vj. c.

De dominica decima.

A dominica decīa

legitur eccleſiaſticus q̃ incipit Oīs ſapiētia a dño deo eſt. vbi oſtendit q̄ nō ſolū ſapiētia ſꝫ etiā omīa bona ſunt a deo. ⁊ ideo ab eo ſolūmodo ſunt petēda ⁊ ad eū debemus clamare: ⁊ iō incipit introitus Dū clamarē ad dñm exaudiuit vocē meā. Et q̄ debemus ipm ſolū orare ſeq̄tur verſus Exaudi deus oīonez meā Et oratio in q̄buſdā eccl'ijs Pateāt aures miſericordie tue dñe precibus ſupplicantium. Jn qua collecta patet quis rogans dignus ſit exaudiri. Vñ ſeq̄tur ibi. Et vt petētibus deſiderata ꝯcedas: fac eos q̄ tibi ſunt placida poſtulare. Et oſtēditur in epiſtola Scitis quoniam ⁊c. prima ad cor. xij. ca. q̄ oīa bona ſunt a deo: ⁊ ideo ei ſunt exhibende gratiarum actiones. Unde enumeratis omnibus donis dicit Hec autē omnia operatur vnus atq̄ idem ſpiritus diuidēs ſingulis ꝓut vult. ſed q̄ bonū cito amittitur quod non a largiente cuſtoditur ſicut dicit grego. ideo ſequit̄ reſponſoriū Cuſtodi me dñe vt pupillam oculi. Jtem quia ad illum ꝯfugere debemus a quo oīa bona habemus Sequit̄ alleluya Domine refugiū factus es nobis. Jn alijs eccl'ijs dicit̄ alleluia Te decet. Euāgeliū vō q̄d eſt in q̄buſdam eccleſijs Cum appropinquaret. Luce xix. c. eſt de ſimoniacis: qui iniuriāt̄ ſpūſcō ſcꝫ in hoc q̄ vēdunt ea que ipſe dat gratis vel ad volūtatē ſuam tn̄ huūt. ac ſi ab illis eſſent illa bōa ⁊ nō a ſpūſctō. Et nota q̄ h̄ euāgeliū in quo hierl'm deſtructio p̄dicat̄ in auguſto legit̄: q̄ prius a nabuchodonoſor: poſtmodū a romanis in hoc menſe deſtructa fuiſſe inuenitur. Jn alijs vero eccleſijs legit̄ Dixit ihs ad quoſdā. ſequit̄ offertoriū Ad te domine leuaui aīam meam. q. d. nō ad ſimoniacos. nō ad p̄latos prauos nō ad quoſdaꝫ fatuos ⁊ ſimulatos religioſos q̃ faciūt ſe a ſimplicibus adorari ſꝫ ad te a quo oīa bona ſunt ⁊ q̄ tūc acceptat de' oīa opera noſtra quādo ſperamus in ipſo ideo ſeq̄tur poſtcōmunio Acceptabis ⁊c.

De dominica. xj.

A undecima dnica

incipit eccl'ia legere Job qui ſimiliter eſt liber exemplaris. ſed eſt exemplum perfectionis id eſt perfece ſapiētie que nō habetur niſi per predictaꝫ refectionē doctrine ſpiritualis. nam refectio facit ſpiritualiter fortes: ⁊ ideo poſt libros ſalomōis legit̄ liber Job Jn ordine aūt biblie omnes libri exemplares ſcilicet Ruth Job ⁊ Thobias. Judith ⁊ Heſter p̄cedūt libri doctrīales ſalomonis propter p̄dictā rationē. de quo etiā dicet̄ ſub dominica. xv ⁊ quia vnanimitas facit fortes ⁊ patiētes ſicut fuit iob ⁊ concordes ſicut fuerunt filij Job qui faciebāt ꝯuiuia per domos vnuſquiſq̄ in die ſuo. ideō incipit introitus Deus in loco ſancto ſuo. i. in humilibus. Eſa. Super quem requieſcet ſpūs meus niſi ſuper humilem ⁊ q̄etum ⁊ tremētem ſermones meos ⁊ ſi deus eſt cū eis nullus poteſt eis ꝑualere. Deus ei habitare facit vnius moris in domo. i. concordes ⁊ vnanimes quales fuerunt filij iob q̃ dabant ſibi iuicē

comedere. vnde eſt verſus. Exurgat deus
ꝛ diſſipent̄ inimici eius. qꝛ foꝛtitudo noſtra
nihil valet niſi dñs nobiſcū cooperet̄ imo
pꝛīcipaliter operetur. In epl'a Notum vo
bis facio. euāgeliū que eſt. j. coꝛ. xv. oſtēdit
beatus paulus humilitatem. vnde ſequit̄
ibi. qui nō ſum dignus vocari apoſtolus.
Et ꝓpter hāc humilitatē raptus fuit vſqꝫ
ad tertiū celuꝫ In rñſoꝛio q̄ꝫ ſequit̄ vox hu
miliū In deo ſperauit coꝛ meum ꝛ adiut'
ſum. ꝛ in verſu Ad te dñe leuaui aīam me
am. ꝛ qꝛ ex tali ſpe ſequitur exultatio. ideo
in quibuſdā eccleſijs eſt alleluya. venite ex
ultemus dño. Euangelium vero eſt de hu
militate ꝛ eius effectu Duo homines aſcē
debant ꝛc. luc. xviij. c. vnde ſequitur Pha
riſeus dicebat Dñe nō ſuꝫ ſicut ceteri hoīꝫ
ꝛc. Ecce ſupbia ſeqt̄. Publicanus dicebat
Deus propitius eſto mihi peccatoꝛi. Ecce
humilitas. ꝛ ideo abijt iſte iuſtificatus ī do
muꝫ ſuā ab illo quia vero humilitatem ſe
quitur exaltatio. Qui eñi ſe humiliat exal
tabitur. ideo ſequitur offertoꝛium. Exalta
bo te dñe qm̄ ſuſcepiſti me. i. ſurſuꝫ cepiſti.
q. d. Exaltabo te qꝛ exaltaſti me. poſtcōmu
nio eſt Honoꝛa dominū de tua ſubſtantia
ꝛc. puer. iij. c. Hoc ad litteram facit hūilis.
dat em̄ libēter pauperibus ꝛ h̄ eſt honoꝛa
re dominū qui ipe p̄cipit vt detur pauperi
bus vel honoꝛa dñm ꝛc. i. oīa bōa tua deo
attribue. ꝛ h̄ eſt ꝓpꝛiuꝫ humiliū. Hec poſt-
cōmunio cōgrue hoc tp̄e canitur quando
frugibus hoꝛrea ꝛ vino cellaria plēa redū
dāt. quibus deuote dominus honoꝛatur.

De dominica. xij.

Vndecima dominica

eſt de oꝛatione ꝛ quaſi exprimit̄
iob oꝛās ꝛ ſedēs in ſterquilinio
cōquerendo de falſis amicis. Legit̄ ei iob
in duabus dñicis. iob q̄ dēī ſterq̄linio mo
raliter eſt aīa in moꝛtali pctō ꝛ fetido. ī quo
dū reſidet nō reſtat niſi oꝛare deuꝫ vt ipaꝫ
ab eo eripiat. vnde incipit introitus Deus
ī adiu. me. intē. do. ad adiu me fe. confundā
ꝛ reuere. q̄ que. a. meā. In offertoꝛio aūt oñ
ditur efficatia oꝛonis. ꝛ totuꝫ offertoꝛiū eſt
oꝛo moyſi ſumpta de exo. quando rogauit
ꝓ filijs iſrael q̄ fecerunt vitulū cōflatilem.
ꝛ incipit Precatus eſt moyſes ī conſpectu
dñi dei ſui ꝛc. qui moyſes ſeipm̄ expoſuit
pꝛo ſalute populi dicens domino. aut di-
mitte eis hanc noxam aut dele me ꝛc. ꝛ re-
duxit ad memoꝛiam merita patrum. Me
mento inquit abꝛaā yſaac ꝛ iacob ꝛc. ꝛ pla
catus factus eſt dñs de malignitate quaꝫ
dixit facere populo ſuo. ꝛ ex hoc ꝓbatur ꝙ
ſanctoꝛuꝫ merita nobis pꝛoſunt. ꝛ nota ꝙ
in hoc offertoꝛio fit v̄boꝛuꝫ geminatio. de
quo dictum eſt ſub ſecūda dominica poſt
ephiam. in epiſtola Fiduciam talem habe
mus per xp̄m ad deum. ij. ad coꝛ. iij. capit.
oſtendit aplus ꝙ oꝛatio ſua ꝛ alioꝛuꝫ bono
rum p̄latoꝛum noui teſtamenti maioꝛem
habet efficaciam q̄ꝫ habuit in veteri teſta-
mento quia etiam moyſes oꝛauit cum fidu
cia. confiſus de meritis patrum. ſed ne vi-
deatur hoc ex arrogantia facere ſubdit nō
ꝙ ſufficientes ſimus cogitare aliq̄d a nob
quaſi ex nobis. ſed ſufficiētia noſtra ex deo
eſt cuius miniſtri ſumus. In euangelio ve
ro oſtenditur ꝙ multum valet oꝛatio p̄la-
toꝛum qđ eſt ī q̄buſdā eccl'ijs. Dū trāſiret
ihūs p medios fines decapoleos adducūt
ei ſurdum ꝛ mutū. ꝛ ſanauit eum dñs. mul
ti ſunt ſurdi qui nolunt audire v̄bum dei.
ꝛ multi muti q̄ nolunt loqui ꝛ poſſunt. ſi-
militer hos debent p̄lati per p̄dicationem
adducere ad dñm in confeſſione ꝛ oꝛo ſal-
uabit eos vñ ī pſona ſurdi ꝛ muti cātat̄ in
graduali. Bñdicā dñm ī oī tp̄e. v̄ſus ē. In
dño laudabit̄ aīa mea. Alla monet ad hāc
laud ē. Venite exultem' dño ꝛc. de offerto
rio ſupꝛa dictū eſt. poſtcōio v̄o eſt De fru-
ctu operū tuoꝛum ſatiabit̄ terꝛa. i. p̄dicato-
res quos dñs replet pri' bonis. ꝛ ipi reple
ti alios replent. In alijs vero eccl'ijs dicit̄
euangeliū Exiens ihūs de finibus tyri qđ
eſt mar. vij. ca. pōt autem dici ſm̄ ſicarduꝫ
ep̄m cremoñ. in mitrali. ꝙ ſalomone moꝛ-
tuo regnum diuiditur. ꝛ ideo menſis ſep-
tembris hiſtoꝛis bipartitur. Pꝛima ps in.

vna hiſtoria conſolidatur alia variat᷑ q2 re
gnū iuda ī dauid familia ſtabilit᷑. ſ3 regnū
iſrael a pluribus occupat᷑. vñ ꝛ hiſtoria de
his iuſti q̄ gētibus ītermixti fuerāt compi
lat᷑. vt de iob thobia iudith. ꝛ heſter. cu3 in
pͥma ſeptēbꝛis hebdomada legatur iob
quem ipe ſcripſit cū rñſorio. Si bona in ſe
cundo liber thobie quē ipe cōpoſuit. ī ter‑
cia iudich. quē achioꝛ edidit. in quarta he
ſter quē mardocheus vel potius heſdras
cōpoſuit. ſ3 ꝛ liber heſdre poſt hec oꝑa reci‑
tatur ꝛ cū his cātāt᷑ rñſoria Peto a donay.
dñe. his tp̄ibus ꝓphetauit helyas q̄ geſſit
typū xp̄i. ſic mortuo ꝯſtātino eccl'ia ſepat᷑
vna ps eſt catholica. alia ꝑ multa ſciſma‑
ta ſepata. a q̄bꝰ catholica eccl'ia multa ad‑
uerſa ꝓ dño tolerauit ſicut illi quoꝝ oꝑa h
tpe legūtur. īter catholicos q̄dā ſunt ꝑfecti
q̄dā imꝑfecti. ꝑfecti ſunt p̄dicatores ydo‑
nei miniſtri ꝛ coopatores dei. qḋ dr̄ ī ep'la.
Fiduciā hi adducunt imꝑfectos ꝛ alienos
ſurdos ꝛ mutos ad gl'iam ihū xp̄i ſicut le‑
gitur in euāgelio. vox itaq3 ꝑfectoꝝ eſt ī in
troitu Deus ī adiu. me. itē. q̄ adiutoriū dei
implorāt vt hereticis valeāt reſiſtere. ꝛ eos
ad dei grām adducere aut ē vox īꝑfectoru3
ꝓficiētiū q̄ vt ꝓficiāt dei implorāt auxiliū
ī graduali Bñdicā ꝛ in all'a. Dñe refugiū
vox ſiq̄dem ē ꝑfectoꝝ gr̄as agentiū de illiſ
ſe a ꝑſecutione aliquotiēs temꝑantibus ꝛ
iſtis ꝓficiētibus. Et q2 moyſes fuit vnꝰ eo
rum q̄ ſe obtulerūt ꝓ pctīs ſubditoꝝ. iō in
offertorio cātat᷑. Precatus eſt moyſes. hi ꝑ
fecti ſunt illa terra q̄ ſatiata fructu operu3
dñi donis vide3 ſpū ſſancti ꝓducit ſenu3
iumētis. i. doctrinā hoībus. vñ cōmunio ē
De fructu ꝛc. ꝛ attēde q2 recte de iob ꝛ moy
ſe ſimul cātat᷑. qm̄ cōtemporanei repiun
tur per quorum exemplum ad patiētiam
ꝛ manſuetudinem inuitamur.

De dominica. xiij.

A tredecima domi

nica legitur liber thobie ꝑ que3
figuratur genus humanum ce
cum factum per peccatum pͥmi parentis
quod non potuit ſanari niſi amaritudine
paſſionis que per ſel ſignificata eſt xp̄o ve
ro per piſcem. q2 piſcis aſſus ē xp̄s paſſus.
Cecū q̄dem erat genꝰ hūanū. q2 habitanti
bus ī regione vmbꝛe mortiſ lux orta eſt eis.
Petit ḡ vt veniat dñs ſic ꝓmiſit. Dñica ei
iſta eſt de ꝓmiſſiōibꝰ. vñ dr̄ in ītroitu Re‑
ſpice dñe ī teſtm̄ tuū. i. in ꝓmiſſiōe tua. vt
ſicut ꝓmiſiſti veniat filiꝰ tuus. Et h ē q2 ſe‑
quit᷑. Et aīas paupeꝝ tuoꝝ ne obliuiſcaris
ī finē. Et h ē qḋ dixit thobias filio ſuo. Me
mēto fili qm̄ paupe3 vitā gerimꝰ. habebis
multa bona ſi timueris deū. vñ ſeq̄t᷑ oratō
Oīpotēs ſempiterne deꝰ de cuiuſ munere
venit ꝛc. ꝛ rogat vt poſſit currere eccl'ia ad
veras ꝓmiſſiōes. ep'la ē Abrae facte ſunt
ꝓmiſſiōes ꝛ ſemini eiꝰ ꝛc. gal. iij. c. vbi agit᷑
de ꝓmiſſiōibus. ꝛ ſeq̄t᷑ ibi. q̄d igit᷑ lex dicit
ap'ls. ſi nō pōt ſanare genꝰ hūanū cecū ſic
thobiā. Et ſeq̄t᷑ rñſio. Lex q̄dē ꝓpt᷑ tranſ‑
greſſores poſita eſt. ſupple ſicut pedago‑
gus. Sequitur reſponſorium Reſpice do
mine in teſtamentum tuum. vbi oſtendi‑
tur vehemens effectus orationis. in alle‑
luya. Quoniam deus magnus ꝛc. oſtēdit᷑
q̄s ē qui poteſt illuminare. in euāgelio oñ‑
ditur q2 lex non poteſt ſanare. Et incipit in
quibuſdam eccleſijs. Beati oculi qui vidēt
que vos videtis. multi ꝓphete ꝛ reges
vo. vi. ꝛc. luce. x. capitu. vbi habetur q2 ſa‑
cerdos et leuita pertranſierunt hominem
qui incidit in latrones. Sacerdos inq̄3 ꝛ le
uita veteris teſtamenti. ſed ſolus ſamari‑
tanus. ſcilic3 chriſtus qui eſt cuſtos noſter
ipſum ſanauit. Et quia lex non ſanat. quo
niam neminem ad perfectione3 ducit. ſed
ſolus deus in quo ſperandum eſt. ideo ſe‑
quitur offertorium In te domine ſperaui
quomodo autem ſanauit illum cecum pa
tet. quia per panem angelorum qui factus
eſt panis hominum id eſt per filium dei in
carnatum. Et ideo ſequitur in poſtcōmu‑
nione. Panem angelorum manducauit
homo. Alie eccleſie dicunt Panem de ce‑
lo ꝛc. Sapientie ſedecimo capitulo.

De dominica .xiiij.

Dn̄ica decima quarta legit liber iudith ⁊ cātatur quō victoria data eſt in manu femine ⁊ monet nos eccleſia ad ſanctimoniā ſiue ad continentiā exemplo iudith. ſicut enim iudith interfecit olofernē qui interp̄tatur eneruans vitulum ſaginatū. ſic monet eccleſia vt interficiamus olofernē. i. dyabolū qui eneruat ⁊ interficit laſciuos mundi qđ fit per ſanctimoniā abſcindendo ei caput. Nam caput dyaboli eſt luxuria. qꝛ quaſi p̄mo de ea incipit hoīes tēptare. ⁊ ideo dn̄s dicit in luca Sint lumbi veſtri p̄cincti. hoc eſt. p̄cingatis vos cōtra p̄mū viciū. Exo. xij. In comeſtione agni renes veſtros accingetis. Alio tn̄ modo ſup̄bia eſt initiū om̄is peccati. qꝛ vero fragiles ſumus ⁊ effeminati: vnde interficere nō poſſumus olofernez niſi adiutorio dei: ideo dicit ī introitu Protector noſter aſpice deus ⁊ reſpice in faciez xp̄i tui. Sequit in q̄buſdaz eccl'ijs ep̄la ad Gala. v. c. Sp̄ū ābulate ⁊ deſideria carnis nō perficietis. caro eīn cōcupiſcit aduerſus ſp̄m ⁊ ſp̄ūs aduerſus carnē. Et ſeq̄t Manifeſta aūt ſunt op̄a carnis. ⁊ noīat ea. Itē alibi dicit Si contenditis nonne carnales eſtis. hoc dicit qꝛ contendimus de carnalibus. ⁊ poſt Fructus aūt ſp̄ūs ſunt longanimitas. pax. patiētia ⁊c. De vincere igit olofernē in nobis eſt facere iſta duo. Per hec q̄ vicia īterficimus in nobis. q̄ guſtamus ſp̄m̄ ſctm̄: quo guſtato deſipit omnis caro. ſed qꝛ non pōt ſanari in nobis carnalitas niſi a dn̄o. qꝛ eſt ſicut lepra. ideo in q̄buſdā eccleſijs ſequit euangeliū Dū iret iheſus. luc. xvij. c. de leproſis qui venerūt ad dn̄m ⁊ dixit eis Ite ⁊ oſtendite vos ſacerdotib' ipſis tn̄ prius ſanatis. per quod ſignificat q̄ prius peccator a domino ſanatur ⁊ poſt ea ī iungitur ei penitentia a ſacerdote ⁊ abſoluitur: quod ſignificatū ē per hoc q̄ diſcipuli dn̄i inſtitas lazari ſoluerunt: ⁊ tn̄ p̄us erat ip̄e reſuſcitatus a dn̄o. Redijt aūt vn' ad eū flexis genibus g̃as agēs. p̄ quod ſignificat q̄ vnitas eccleſie reddit g̃as deo. Vn̄ vnus ſanabat in piſcina. ioh̄. iiij. Et ideo in r̄nſorio in g̃raꝝ actōes dicit eccleſia Bonū eſt ꝯfiteri dn̄o. ⁊ etiā in all'a qđ eſt in q̄buſdā eccl'ijs Cōfitemini dn̄o ⁊ inuocate nomē eius. ⁊ qꝛ hoc non ſufficit niſi ⁊ dn̄s nos cuſtodiat: ideo ſequit in offertorio Immittit angelus dn̄i in circuitu timētiū euz. Quia cuſtodit nos dn̄s per angelos ſequit Guſtate ⁊ videte. quid autez guſtare debemus oſtēdit in poſtcōione ſcz panē q̄ ſaginat aīam nō corpus. Unde eſt offertorium in quibuſdā eccl'ijs Panis quē ego dedero caro mea eſt. p̄ ſeculi vita.

De dominica. xv.

Dominica quindecima habet eandē intētionē cum precedēti. ⁊ ideo in q̄buſdaz eccleſijs in his duabus dn̄icis legit liber iudith. Et introitus eſt Inclina aurē tuā domine. Verſus eſt Letifica animaz ſerui tui qm̄ ad te leuaui aīam meā. q. d. non ad carnalia deſideria. In epiſtola que eſt ad gal. vj. c. mouet nos. vt nō ſimus vitulus ſaginatus ſed ſimus ſp̄uales. Unde dicit ibi paulus Si ſpiritu viuimus ſp̄ū ⁊ ambulemus. qꝛ q̄ ſeminat in ſpiritu de ſpiritu metet vitam eternaz. qui vero in carne/de carne metet corruptionem. Sequitur reſponſorium Bonuz eſt confidere in domino q̄ cōfidere in homine qui dat victoriā in manu femine qn̄ facit hoīem vincere in carne Et qꝛ hoc facit qui preparat cor ſuū ad ſeruiendum deo/ſequitur all'a Paratum cor meum deus ⁊c. In euangelio Nemo poteſt duobus dn̄is ſeruire. qđ eſt math. vj. c. docemur ne ſeruiamus ventri. Et poſt Nolite ſoliciti eſſe dicētes Quid manducabimus aut quid bibemus ⁊c. Sz p̄mū q̄rite regnū dei ⁊c. Nolite ſoliciti eſſe ſcz ſolicitudine ſuffocatōis. ſolicitudine aūt p̄udētie ſoliciti eſſe debetis. In offertorio vero monemur vt ſeruiamus dn̄o nō vētri Expectās expectaui dn̄m vt reſpiceret me. Quis autē ſit ille cibus quo debet aīa refici oſtēdit in

poſtcõmunione que eſt in quibuſdã eccle-
ſijs Qui manducat meã carnem per fidẽz
ſcꝫ. Nã vt auguſtin⁹ dicit Crede ⁊ mandu
caſti ⁊c. Querit̃ aũt quare eccl'ia poſt libroſ
ſalomonis legit librũ iob. ⁊ poſtea librum
thobie ⁊ iudich. cũ aliomõ ordinãtur in bi
blia. ſic̃ eñ dictũ ẽ ſub. vij. dñica p̃cedũt li-
bri exẽplares ⁊ poſtea doctrinales. q꞉ ma-
gis mouẽt facta q̃ꝫ dicta. ⁊ ad vltimum po
nũtur libri machabeoꝝ q̃ ſunt libri exẽpla
res. Ad qđ dicim⁹ ꝙ ꝑ doctrinã ꝑuenit̃ ad
ꝑfectionẽ patientie. q̃ magis fuit in Job ⁊
tamẽ poſtea ſeq̃t̃ thobias q꞉ etiã magnuꝫ
patiẽtie ſignũ fuit ĩ thobia q̃ amiſit mul-
ta ⁊ filiũ ad tp̃o ⁊ oculos q̃ maxime ab ho-
mine diligũtur ex eo ꝙ oculi ſunt p̃ncipiũ
cognitiõis ad quã natus ẽ homo. ⁊ q꞉ etiã
plus valet exẽplũ femine ⁊ magis erube-
ſcẽtiam ĩcutit. iõ liber iudich ĩ quo habet̃
de victoria ĩ manu femine poſt p̃dictos ab
eccl'ia ordinat̃. vltimo v̾o libri machabeo
rũ legũtur. q꞉ ibi habet̃ exẽplũ de ꝯfirma-
tione iuſticie. Machabei eñ paſſi ſũt mar
tirium ꝑ lege defendenda ⁊ cuſtodiẽda ab
antiocho fidei inimico.

De dominica. xvj.

Ad decimaſexta do

minica legit ⁊ cantat eccl'ia de
machabeis vt dicet̃ in ſeq̃nti ti.
q̃ multa paſſi ſunt, ab antiocho ⁊ ſeptẽ po
pulis. Et ibi habet̃ ꝙ tẽplũ qđ pollutũ fue
rat ab illis ꝑpl'is. ab iſtis machabeis puri
ficatũ fuit ⁊ ꝑ hoc ſignificat̃ ꝙ aĩa q̃ tẽplũ
dei ẽ polluta a ſeptẽ capitalib⁹ vicijs non
põt mũdari. niſi purificet̃ a pc̃õ. qđ eſt eaꝫ
reſuſcitare d̾ morte peccati. Vñ h̃ẽtur ĩ euã
gelio de reſuſcitatiõe filij vidue. ⁊ iõ ĩcipit
ĩtroitus Miſerere mei dñe ſcꝫ vt reſuſcites
me. V̾ſus eſt Inclina dñe aurẽ tuã. in epl'a
v̾o apl's ĩuitat nos ad patiẽtiã dicẽs. Ob-
ſecro vos ne deficiatis ĩ tribulatiõibus ⁊c̃
q̃ ẽ ad eph̃. iij. c. Sic eĩ vincũt̃ ĩimici a ma-
chabeis. i. a ſanctis. Seq̃t̃ graduale. Time
bũt gẽtes. q꞉ ſicut poſtq̃ꝫ illi vicerũt inimi
cos ſuos a ⁊ mũdauerũt tẽplũ ⁊ reedificaue

rũt timuerũt gentes ĩ circuitu. ſic ⁊ poſtq̃ꝫ
homo vicerit dyabolũ ⁊ mũdauerit ſe per
confeſſionẽ. ⁊ reedificauerit tẽplũ dei in ſe
timẽt demones. Vñ ſeq̃t̃ v̾ſus Qm̃ edifi-
cauit dñs ſyon. ſed q꞉ nõ põt fieri niſi a do
mino ꝙ homo liberet̃ a vicijs ideo ſeq̃tur
All'a Redemptionẽ miſit dñs ꝑpl'o ſuo ⁊c.
Euangelium eſt in q̃buſdaꝫ eccl'ijs. Ibat
ihũs in ciuitatẽ q̃ vocat̃ naym ⁊c. luc. vij. c.
⁊ poſt. Acceſſit ihũs ⁊ tetigit locum ⁊ dixit
Adoleſcẽs tibi dico ſurge ⁊ ſurrexit ⁊ dedit
illum matri ſue. Sẽpe tãgit dñs loculum
vbi erat mortuus. qñ infirmitate v̾l aliquo
flagello tãgit corpus hoĩs ĩ quo iacet mor
tuus ſpũs hominis. i. anima. ⁊ ſic excitat̃
a ſomno mortis. Vñ eccl'. xxxj. Infirmitas
grauis ſobriam reddit aĩam. Sequit̃ offer
torium quaſi in voce machabeorum. Dñe
in auxilium meum reſpice. Sequitur poſt
communio Domine memorabor iuſticie
tue ſolius. Juſticie inquam. quia omnis
qui venit ad te non eijcietur foras. Poteſt
⁊ aliter dici ꝙ ioſia defuncto: hieruſalem
deſtruitur. populus captiuatur ⁊ p̃mitur.
ideoq꞉ in hoc menſe octobri machabeoruꝫ
hiſtoria legitur ⁊ cantat̃. Ad aperiatur ⁊c.
quia ſuis aduerſarijs admodum preme-
bãtur quorum primã partem ſimon pon-
tifex edidit. aliam filius eius Johannes.
poſteriorem quidam iudeus agreſtis ſed
eruditus. Ibi captiui militantem deſignãt
eccl'iam in qua ſunt duces ⁊ ſatellites do-
ctores ⁊ diſcipuli. perfecti ⁊ imperfecti. Do
ctores vidua ſignificat euangelica que vi-
dua eſt. quia militans cum ſponſo trium-
phanti non eſt. cuius filius moritur cum
diſcipuli ꝑ quouis crimine ab eccleſia cor
pore ſeparantur. reſuſcitantur cũ illis gra
cia infunditur. Hec igitur orat in euange
lio pro filij reſuſcitatione id eſt gratie infu
ſione. Et hortat̃ ĩ epl'a ne deficiãt ĩ tribula
tiõib⁹. ⁊ hui⁹ rei gr̃a flectit genua ſua. Hec
eadẽ orat ĩ ĩtroitu Miſerere. ⁊ in offertorio
Dñe. Graduale reſpicit ad id qđ in euan-
gelio dicitur. Accepit autem omnes ti-
mor Poſtcõmunio. Domine memorabor

gratiarũ eſt actio. Uel hic menſis octobris
vt q̃dam aiunt deſignat octauã. ſicut ẽ iu-
dei finitis plijs. ⁊ tẽplo reſtaurato ĩ hymnis
⁊ pfeſſionibus dño bñdicebãt. ſic ĩ octaua
magne feſtiuitatis ſctĩ feſtiuius exultabunt

De dominica. xvij.

A dominica decima

ſeptima agitur de nuptijs eter-
nis q: pſideratiõe nuptiarũ illa
rũ libẽter patimur tribulatiões. ſicut ⁊ ma
chabei fecerũt. Sũt aũt quattuor dñice in
q̃bus agit eccl'ia de machabeis. Cõſidera
tio em̃ illa tribulatiões leues facit ⁊ ppter
illas nuptias pena q̃libet leuiter ſuſtinet.
De his nuptijs dĩ ĩ euangelio qđ hac die
in q̃buſdam eccl'ijs legit. Cũ iuitatus fue-
ris ad nuptias recũbe ĩ nouiſſimo loco ⁊c.
oĩs inuitati ſumus ad nuptias eternas.
⁊ ſi ĩ nouiſſimo loco nos ponimus hic vtiſſi
mus humiles exaltabimur ĩ padiſo ⁊ ecõ-
tra. Uñ ſtatim ſubiũgitur. Ego autẽ dico
vobis. q: oĩs q̃ ſe exaltat humiliabit. ⁊ q̃ ſe
humiliat exaltabit ⁊c. vñ incipit introitus
Juſtus es dñe ſcʒ ĩ hoc iudicio ⁊ rectũ iudi
cium tuũ. huic em̃ iudicio pcordat eccleſia
ſeu pſentit quo deus exaltat hũiles ⁊ ſuper
bos depmit dicens Juſtus es dñe ⁊c. Jn
ep'la Obſecro vos q̃ eſt ad ephe. iiij. ca. iui
tat nos ad humilitatẽ vt dicat nobis Ami
ce aſcende ſupius. vbi dĩ digne. vt humili
tate ambuletis vocatione qua vocati eſtis
ſcʒ ad nuptias. hoc eſt: eũ nouiſſimũ locũ
tenere. Ad hoc idẽ monet ĩ graduali. Bea
ta gens cuius eſt dñs deus eor̃. Supbi fa
ciunt ſe dños. humiliũ vo deus eſt domi-
nus. vñ v̄ſus eſt Uerbo dñi celi. i. humiles
firmati. i. magnificati ſunt debemus ẽ eſſe
humiles q: nihil habemus niſi a deo. ⁊ iõ
ſeq̃tur ĩ q̃buſdã eccl'ijs all'a. Qui timet de-
um: ſperẽt ĩ eũ. q. d. nõ in ſe. Poſtea ſequit
euangelium de nuptijs ſicut dictũ eſt. Jn
alijs vo eccl'ijs legit Cũ intraret ihũs ĩ do
mũ. luc. xiiij. ca. Notandũ aũt q anq̃ ĩ ipo
euangelio dicat de nuptijs: habet quomõ
ſanauit ydropicũ p quẽ intelligit oĩs ama
tor mũdi. Pri⁹ em̃ oportet q ſitio pmũdi ſa
tietur. q: q̃ biberit ex aq̃ ſitiet iterũ. Jo. iiij.
Q̃diu eĩ hõ erit ydropicus: in illis nuptijs
nõ poterit ſatiari. Jn offertorio ſi'r inuita
mur ad hũilitatẽ. vñ ibi habet orõ daniel'
Oraui deũ meũ ⁊c. daniel'. ix. ca. Et ppter
hanc hũilitatẽ meruit audire archãgelũ
q̃ certificauit eũ de ĩcarnatiõe xpi. Satis aũt
pgrue fit ibi mẽtio de angelo qm̃ hoc offm̃
circa dedicationẽ btĩ michaelis cãtat. Jn
poſtcõione habet de hũilibus ⁊ ſuperbis
Uouete ⁊ reddite dño deo veſtro oẽs q̃ in
circuitu eius affertis munera. i. humiles q̃
attribuitis omnia bona deo terribili ⁊ ei q̃
aufert ſpm̃ pncipum. i. ſuperbiam eor̃. Ec-
ce quia ſuperbos humiliat.

De quarta feria q̃ttuor tẽpor̃.

A quarta feria legi

tur euangeliũ Rñdẽs vnus de
turba. math. ix. ca. d ſurdo ⁊ mu
to quẽ apl'i curare nõ poterãt. eo q: illõ ge
nus demonij nõ eij cit niſi ĩ orõne ⁊ ieiu-
nio qđ bñ huic diei pueniit. hodie nãq; ie-
nium eſt q̃ttuor tẽpor̃. iõ due lectiones le-
gunt. vt ordinãdi ĩ duobus pceptis carita
tis. vel duabus legibus inſtruantur. Pri
ma de calcatore vue ſcilʒ Ecce dies. Amos
ix. in fine tempori pueniit. Secunda videlʒ
Congregatus. Neemie. viij. ca. cõgruit or-
dinandis quibus dicitur in introitu Exul
tate deo qui meditari promittunt in offer-
torio. Meditabor. Communio eſt. Come-
dite pinguia: ⁊ ſumitur de lectione ſecun-
da.

De ſexta feria.

Erie ſexte officiũ pe

nitẽtiam exprimit ordinãdorũ
vñ in euangelio. Factũ eſt. pec-
cata paltico dimittũtur. ⁊ in lectione. con
uertere. Ozee. vlt. c. ad pueſatõem iſtruũ
tur. ⁊ ĩ itroitu Letetur ad querẽdum. dñm
iuitant. Graduale ⁊ poſtcõmunio ſunt ora
tiones electorum. offerenda conſolatio eo-
rundem. Jn alijs tñ eccl'ijs dicit euange-

lium. Rogabat iheſum. Luce. vij. ca.

De ſabbato quattuor temporum

Abbati quoq3 officium ad doctrinam ipſorum ordinandorum fit ne ſint ſteriles vt ficus arbor infructuoſa. de qua loquitur euangelium Arborem fici ꝛc. Luc. xiij. ca. ne vita illorum ſit terrenis implicata. ſicut mulier incuruata. In epiſtola vero Tabernaculum factum eſt ꝛc. que eſt ad hebre. ix. c. vbi de primo ꝛ ſecundo agitur tabernaculo monentur vt ſic ſeruiant in tabernaculis eccleſie militantis vt domino preſententur in tabernaculo triumphantis. In lectionibus vero quaſi hoc ſeptembris ieiunium in dicitur cauſa inſtitutionis ꝛ eius vtilitas intimatur. quarum prima eſt Decimo die leuitic. xxiij. ca. Secunda eſt Quintodecimo die que eſt ibidem. Tercia eſt Domine deus noſter. michee. vlt. c. Quarta eſt Factum eſt verbum. zacharie. viij. ca. Quinta eſt Angelus domini. danielis. iij. c. Cetera ſunt ordinandorum exhortationes: orationes ꝛ conſolationes. Communio ſcilicet Menſe ſeptimo. de leuitici lectione ſumitur. Merito autem in hoc menſe fit clericorum ordinatio quoniam ꝛ in hoc menſe fiebat tabernaculorum celebratio ordinatio vero ſunt eccleſie miniſtri in dei tabernaculo per ſeptiformem gratiam in ſeptem gradibus conſtituti. Unde ꝛ beatus petrus legitur ordinationem feciſſe in ſeptembri ſex epiſcoporum decem presbiterorum ꝛ ſeptem diaconorum. Et celebratur ordinatio in tercia hebdomada que in tempore tercio ſcilicet gratie fuit ab apoſtolis inſtituta. olim tamen alia ratio fuit a ſapientibus aſſignata. nam olim inſtituta fuere ieiunia in prima hebdomada marcij. in ſecunda iunij. in tercia ſeptembris. in quarta decembris. vt comitarentur initia teſſeredecadis. ihesu christi. Cum enim quis ordinatur quodammodo vt christo attineat generatur. Prima ergo perſona prime teſſeredecadis eſt abraam a quo ſumitur ordinatio prime hebdomade marcij. Prima perſona ſecunde teſſeredecadis eſt dauid a quo ſumitur ordinatio ſecunde ſeptimane iunij. Initium tercie eſt Iechonia a quo ſumitur ordinatio tercie ſeptimane ſeptembris. Demum est christus in quarto loco a quo ſumitur ordinatio quarte ſeptimane decembris. Sumuntur autem potius ab his perſonis quam ab alijs ordinationes vel quia fuerunt in genealogia maiores vel propter nominum interpretationes. Dicitur enim abraam pater multarum gentium. dauid fortis. iechonia preparatio domini. ſic ꝛ illi qui ordinantur debent eſſe patres fortes preparati ad euangelium ihesu christi Uel ſicut a perſona in perſonam ſunt quattuordecim generationes. ſic ab ordinatione in ordinationem ſeptimane quattuordecim inueniuntur vt ordinandi periti ſint ꝛ in decalogi ꝛ in euangelij diſciplina. Nunc autem ieiunia ex cauſis premiſſis aliter ordinantur vt dictum eſt ſub quarta feria tercie hebdomade aduentus. Et memento quod apoſtoli vſque ad ſimplicium papam in decembri ſemper ordines celebrabant. vt ordinandos coaptarent generationi ihesu christi. Simplicius vero addidit ordines in februario tribuendos vt ordinandos vicinius incorporet corpori ihesu christi. vide de hoc in prohemio ſcripti. Sed ſi vt premiſſum eſt. ieiunia conſtituta ſunt in predictis ſeptimanis pro his qui ad ordinationem accedunt. numquid commutari poſſunt quando nullus tunc ordinatur: Certe non niſi neceſſitate vrgente. De quo in prohemio ſcripti dictum eſt. Cum enim ſit vna eccleſia omnino debet in actionibus eius eſſe concordia que non eſſet ſi in tam generali ieiunio alij prandrent: alij ieiunarent. preterea licet alicubi non fiat ordinatio. fit tamen alibi. pro quibus ieiunare ꝛ orare debemus vt digni ad ordinationem perueniant Omnes enim fratres ꝛ vnanimes in domo domini ſumus.

De dominica. xviij.

Dictum eſt in precedenti dominica quod dixit homo ſe ponere in nouiſſimo loco vt ponatur in primo ſic ſunt prelati. Unde in hac decimaoctaua dominica agitur de prelatis qui ſunt in primo loco. Unde euangelium eſt in quibuſdam eccleſijs Super cathedram moyſi ꝛc. Introitus vero qui ſumitur eccleſiaſtici. xxxvj. c. incipit Da pacem domine ſuſtinentibus te vt prophete tui. id eſt prelati fideles inueniantur. ſupplendum eſt. Non infideles ſicut ſcribe et

pbariſei. verſus eſt Letatus ſum ĩ his que
dicta ſunt mihi in domũ dñi ibimus. i. ibi
mus ad nuptias. ꝛ de h letatus ſum q: ĩui
tati ſum⁹ ad nuptias. ĩ qbus erit etna pax
In alijs vo eccl'ijs v̓ſus eſt Bonũ ē. Pre-
terea ſcripſerũt qdam ꝙ ideo dr̄ ipe introi
tus. q: tali die zacharias papa fecit pacez
cũ lõgobardis. In epl'a apoſtolus ait gra-
tias de epheſijs. q: hñt fidẽ veram de iſtis
nuptijs dicens Gr̃as ago ſemꝑ deo meo ꝓ
vobis ꝛc. j. ad coꝛ. j. ca. In rñſoꝛio vo Leta
tus ſum ꝛc. oſtẽdit gaudiũ de p̃dictis nup
tijs. ꝛ iõ ꝓpter p̃dictas nuptias ĩ alleluya
Lau. do. om. gen. hoꝛtaꝛ ad laudẽ Euãge-
lium in qbuſdã eccl'ijs Acceſſerũt ad ihm
qd̓ eſt math. xxij. ca. eſt de ſcribis ꝛ phari-
ſeis q infideles fuerũt. Vñ tẽptauerũt dñz
dicẽtes qd̓ eſt mãdatũ magnũ in lege. di-
xit dñs Diliges dñz deũ tuũ ꝛc. Et poſtea
repḧẽdit eos de ĩfidelitate. q: nõ credebãt
ipm deũ eſſe dicẽs Quid vobis videtur de
xp̃o cuius filius ſit. dicũt ei: dauid. ꝛ dixit
eis Quõ g̊ dauid in ſpũ vocat eũ dñz dicẽſ
Dixit do. do. m. ſe. a dex. meis ꝛc. p̃lati non
debent eẽ tales ſcz ĩfideles. ſz ſicut moyſes
d̓ quo habeꝛ ĩ offertoꝛio Sãctificauit moy
ſes altare dño ꝛc. d̓ nt p̃lati offerꝛe ſe totos
ĩcẽſum ꝛ poſtea in multas hoſtias Unde
ſequitur poſtcommunio Tollite. hoſtias
loquitur enim de pꝛelatis.

De dominica. xix.

Ex decima nona do

minica rñdet p̃cedẽti in qua di
ctum eſt Da pacẽ dñe ſuſtinen
tibus te vt ꝓphete tui. i. p̃lati fideles inue
niant. Rñdet inqz ſi faciãt qd̓ habeꝛ ĩ euã
gelio qd̓ legiꝛ ĩ hac dñica ĩ qbuſdã eccl'ijs
ſcz aſcẽdẽs ihs ꝛc. qd̓ ē math. ix. c. ĩ q habe
tur ꝙ adduxerũt ad dñm ꝑaliticũ. Iheſus
aũt vidẽs fidẽ illoꝝ q offerebãt ꝛc. Parali
tici ſunt q ĩ delicijs carnis ſunt q ita diſſo-
luti ſunt ꝙ nõ pñt opa bona facere ꝛ meri-
to fidei p̃latoꝝ ſanãtur. ꝛ iõ bonũ ē habere
bonos p̃latos. Quidã aũt de ſcribis dixe-
runt intra ſe. h blaphemat. qs eſt q pecca-
ta dimittit. ihũs aũt videns cogitationes
eoꝛuz dixit Ut ſciatis ꝙ filius hominis ha
bet poteſtatẽ in terꝛa dimittẽdi peccata di
xit paralitico Tolle grabatũ tuũ ꝛ ambula
ꝛ q: ſolus deus eſt q ſanat ꝑaliſim. iõ inci-
pit introitus Salus ppl'i ego ſum ꝛc. Uer
ſus eſt Atten de popule meus legem meaz
ſubaudi ꝑ quã ſanãtur paralitici. In epi-
ſtola monet apoſtolus paraliticos vt erigã
tur coꝛpoꝛaliter a paraliſi ad bona opera
dicẽs. Renouamini ſpũ mentis veſtre ꝛ in
duite nouũ hominẽ ꝛc. Eph. iiij. ca. Sequi
tur etiam graduale in voce paralitici. diri
gatur oĩo mea ſicut incenſum ꝛc. Verſus ē
Eleuatio manuũ mearuz ꝛc. iam iſte leuaꝛ
ad bona opa. Alleluya vo dicitur in voce
paralitici ſanati ſcilz Dextera domini fecit
v̓tutem. ſubaudi. quia: ſanauit me ſed qa
non ſufficit ſanare niſi dominus cuſtodiat
ſequitur offertoꝛium. Si ambulauero ĩ me
dio tribulationis. ꝛc. vbicunqz enim am-
bulant ſanati a domino cuſtodit eos q̃tũ
in ſe eſt.

De dominica. xx.

A dominica viceſi

ma ĩcipit eccl'ia legere. xij. pro-
phetas ꝛ danielem. ꝛ cantat de
eſaia / daniele / ꝛ hieremia. nõ tamẽ legit de
eſaia ꝛ hieremia. quia in alijs tempoꝛibus
plenius leguntur. De eſaia enim legitur ĩ
aduentu. de hieremia in paſſione. Queriꝛ
autem quare legit eccl'ia pꝛophetas poſt li
bꝛum machabeoꝛum cum ĩ biblia p̃ponã
tur Ad quod dicimus ꝙ biblia pꝛeponit
omnes libꝛos exemplares. eo ꝙ magis mo
uent exempla q̃z doctrina p̃ter libꝛum ma
chabeoꝛũ quem vltimo ponit ꝛ ꝓpter ꝑfe
ctam iuſticiam ꝛ ꝓpter tẽpus quia vltimo
tempe fuerunt. Eccleſia etiam legit vltimo
libꝛum ezechielis quia in eo agitur de tem
plo celeſti in quo eſt conſummatio ꝛ finis
omniuz. Duodecim vero pꝛophetas legiꝛ
ꝓpter fundamentũ fidei. quod ſemꝑ neceſ
ſarium eſt q̃tuncunqz homo ſit perfectus

et vide qd dictū est sub dñica decima q̄nta Incipit ecc'ia legere ezechielē ī p̄ncipio nouēbris. In matutinali hura dñice offi cio p̄mū r̄n̄ſorium eſt in q̄buſdā ecc'iis de eſaia. ſ. Vidi dñm ſedētē ſup ſoliū excelſuz. Vidit eñ eſaias quō añ thronum dei ſunt angeli ⁊ ſcti ī ecc'ia triūphāte ⁊ militāte. ī q̄bus p grām ſedet ille q̄ ē p̄mus ⁊ nouiſſimus. qī ezechiel vidit tēplū celeſte ī quo ſunt nuptie eterne. idō ī euāgelio miſſe qd ī q̄buſdā ecc'iis in hac dñica dī. ⁊ eſt math. xxij. c. habet̄ de illis nuptiis Simile eſt regnū celoꝝ hoī regi q̄ fecit nuptias ⁊ miſit ſeruos ſuos hora cene dicere īuitat̄. omnia parata ſunt venite ad nuptias. illi vō ɔtēpſerūt venire ad nuptias. i. hi ſunt iudei q̄ ɔtempſerūt venire. ⁊ miſit tunc ſuos ſuos dicēs Ite ad exitus viarū ⁊ ɔuocate oēs. ⁊ implete ſunt nuptie diſcūbētium. Et vidit rex quēdā nō habētē veſtē nuptialem. ⁊ dixit ei. Amice quō huc intraſti nō habēs veſtem nuptialē. ⁊ tradidit eū miniſtris ſuis vt ꝓijcerent eū ī tenebras exteriores. huic aūt iudicio q̄ dñs eos q̄ ɔtēpſerūt venire ad nuptias amouit a nuptiis ⁊ alios oīo vocauit cō gaudet ecc'ia in introitu dicens Omnia q̄ feciſti nobis dñe in vero iudicio feciſti. In epiſtola vero monet apl's vt caute ambulemus ad has nuptias. quia ſine veſte nuptiali ꝓijcimur in tenebras exteriores dicens Videte ergo quō caute ambuletis ⁊c. que eſt eph. v. ca. Et diſſuadet econtrario dicēs Et nolite inebriari vino ī quo eſt luxuria ne ſitis in nuptiis dyaboli. ſed ī pleamini ſpū ſancto. Sed quia cibū illarū nuptiarū nō pōt dare niſi ſolus de⁹ Ideo ſeq̄tur in r̄n̄ſorio Oculi omniū in te ſperāt dñe. et tu das eſcam illorum id eſt cibū nuptiarum eternarum in tp̄e oportuno. Et qꝛ de nuptiis illis nō poteſt comedere q̄ eſt in peccato mortali. Seq̄tur in q̄buſdā ecc'iis alleluya De pfundis id eſt: ō peccato clamaui ad te dñe vt me eruas de peccato. et ſic peto nuptiis intereſſe. In offertorio vero oſtendit̄ q̄d ſit intereſſe nuptiis ſcʒ habere memoriā de eternis dicēs. Super flumina babilōis ſcʒ delicias ſecli illic ſedim⁹ ⁊ fleuimus dū recordaremur tui ſyon id ē tui o ecc'ia triūphans. In poſtcōmuniōe vero petit vt det̄ ei ītereſſe nuptiis illis dicēs Memēto verbi tui ſeruo tuo. ī quo mihi ſpez dediſti ⁊c. q̄ſi diceret Memor eſto quia ꝓmiſiſti. Qui eñ ꝓmittit ⁊ nō dat videtur eſſe oblitus. Et nota q̄ tres nuptie leguntur in euangelio. De p̄imis dicitur q̄ ſimile ē regnū celoꝝ hoī regi qui fecit nuptias filio ſuo. Hic filius eſt chriſtus qui hūanā naturā ſibi copulauit vbi fuit thalam⁹ v̄ginis. vñ Tanq̄ ſpōſus ꝓcedēs de thalamo ſuo. Ad has nuptias homīes ſub lege per ꝓphas inuitauit. De ſecundis dicit̄ Vos ſimiles hoībus expectātibus dñm ſuum quādo reuertatur a nuptiis. Hic dominus xp̄s ē verus homo q̄ aſcendēs āgelicam naturam ſibi copulauit. Ad has nuptias gētes per apoſtolos conuocauit. De tertiis vero dicit̄ Virgines que preparate erāt intrauerūt cū eo ad nuptias. Hic ſpōſus eſt xp̄s q̄ ecc'iaz poſt iudiciū ſibi copl'abit. ⁊ in thalamo glorificabit. Ad has per p̄latos ecc'ie quotidie inuitamur. De primis ſolennizat ecc'ia in xp̄i natiuitate. de ſecūdis in aſcēſiōe. De tertiis in reſurrectione. qm̄ in noſtra reſurrectōe xp̄s ſponſaz aſſumet: ⁊ de babilonia mundi introducet ī celariū paradiſi. De quibus nuptiis hic pōt intelligi. Cum eñ intraſſet homo non hñs veſtem nuptialē: eiect⁹ eſt in tenebras exteriores. ceteri nuptialiter īducti ſunt cū dño epulari. Hi ſunt lapides viui ex quib⁹ edificant̄ muri hierl'm. Pōt etiā aliter dici q̄ poſt reuerſionē a captiuitate hierl'm reedificatur. ⁊ templum reſtaurat̄ p zachariā ⁊ aggeū heſdrā ⁊ malachiā per quos aduētus dñi p̄nūciatur. ideoq̄ʒ in h mēſe nouēbri vſq̄ ad aduentū domini cātatur hiſtoria de prophetis Vidi dñm. ⁊ legunt̄ libri ezechielis. danielis. ⁊. xij. ꝓphetarum Captiuitas illa corporalis noſtram ſpiritualē ſignificat a captiuitate reuerſio eſt pctōꝝ remiſſio. rex itaq̄ʒ prophetaꝝ volēs ſupnā hierl'z reſtaurare filio nuptias celebrauit.

Et ſicut in euãgelio legitur. multos ad ce-
leſte prãdiũ inuitauit. Ibi q̃ ĩtrauerũt ſunt
lapides viui. de q̃bus p̃miſſum ẽ. ne igitur
ad captiuitatẽ ſimilẽ reuertamur ⁊ a nup-
tijs excludamur. monet nos paulus ĩ ep̃la
p̃cedẽti. Uidete quõ caute ãbuletis nõ q̃ſi ĩ
ſipiẽtes. ſed vt ſapiẽtes. Introitus. omnia
que feciſti. vox eſt daniel captiuitatẽ p̃teri-
tam recolẽtis. ⁊ eã ſuis meritis dei iudicio
aſcribentis. Similiter ĩ offertorio Sup flu
mina babilonis. captiuitatẽ illã ploramus
ſed in graduali Oculi oĩm gr̃as agimus.
In poſtcõmunione Memento verbi. po-
ſtulamus vt nuptias promiſſas in ſpe. per
cipiamus in re.

De dominica. xxi.

A precedenti domi

nica inſtructi ſumus ⁊ ãmoniti
vt caute eamus ad nuptias q̃ ce
lebrant in tẽplo qd̃ deſcripſit ezechiel. Sz
q2 de his nuptijs maxime ĩuidet nobis dy
abolus p̃ eo q2 de illis eiectus fuit. iõ ĩ hac
xxi. dñica agit eccl'ia de bello ↄtra dyabo-
lum ⁊ de armatura noſtra ↄtra euz. Si em̃
pugnauerim⁹ ĩtrerim⁹ et̃nis nuptijs ſi tñ
hũerimus veſtẽ nuptialẽ q̃ eſt caritas: alit̃
nõ. Uñ q2 cinis ⁊ ciliciũ ſunt arma penitẽ
tie. iõ ĩ ĩtroitu vti t̃ eccl'a voce mardochei in
cilicio ⁊ cinere exiſtẽtis dicẽs de eo In vo-
lũtate tua dñe vniuerſa ſunt poſita. ⁊ nõ ẽ
q̃ reſiſtat volũtati tue. heſter. xiij. ca. Seq̃t̃
Mñ dñs vniuerſoꝝ tu es. ⁊ iõ beati q̃ tibi
ſuiũt. q2 tu liberas eos de manu dyaboli ⁊
adiuuas eos ĩ bello ↄtra dyabolum ſicut ĩ
hac orõne liberaſti mardocheuz de manu
aman. ⁊ ſuſpẽſus eſt in patibulo qd̃ paue-
rat mardocheo In ep̃la monet ap̃lus ar-
mari ↄtra dyabolũ armatura dei dicẽs Cõ
fortamini in dño ⁊ ĩ potentia v̓tutis ei⁹ ⁊c.
q̃ eſt ad eph. vj. ca. Et poſt q̃m nõ eſt nobis
colluctatio aduerſus carnẽ ⁊ ſanguinẽ ſed
aduerſus ſpũalia neq̃cie ĩ celeſtibus ĩ om-
nibus ſumẽtes ſcutũ fidei ⁊c. ſz q2 etiaz bñ
armati nõ pñt p̃ ſe reſiſtere niſi deus adiu
uet. Seq̃tur Dñe refugiũ factus es nobis
⁊c. q2 ſi laſſamur vl' ſautiamur ĩ hoc bello
nõ e refugiũ niſi ad ip̃m. vñ ſeq̃t̃ ĩ q̃buſdã
eccl'ijs All'a. Lauda aĩa mea dñm. q2 vero
ſauciati ĩ h̃ bello nõ ſanantur niſi a dño ⁊
multi ab eo ſanãtur. iõ ĩ q̃buſdã eccl'ijs ſe
q̃tur euãgeliũ de ſanatiõe filij reguli. Erat
q̃dam regulus cui⁹ filius ĩfirmabat̃ ⁊c. qd̃
eſt Joh. iiij. ca. p̃ iſtũ regulũ ĩtelligũt̃ reges
ſcz prelati q̃ reges ſunt ⁊ debẽt eſſe hũiles
⁊ ita ſunt reguli. vñ exaudiũtur. lz habeãt
p̃uam fidẽ p̃ ſanatiõe filioꝝ. Credebat em̃
iſte regulus q2 dñs poterat ſanare filiũ ſuũ
ſz nõ credebat q2 eſſet deus q2 credebat q2
nõ poſſet ſanare niſi p̃ñs. humilitas ergo
valde neceſſaria ẽ p̃latis q2 v̓o p̃ patiẽtiaz
maxime vincit̃ dyabolus. p̃ponit̃ ĩ offerto
rio iob ĩ exẽplũ. Uñ ĩ ſapiẽtia Melior ẽ pa
tiẽs viro forti ⁊ q̃ dñatur animo ſuo ex pu
gnatore vrbiũ. Et ĩcipit Uir erat ĩ t̃ra hus
noĩe iob ⁊c. In v̓ſibus aũt hui⁹ offertorij
fit ſepe v̓boꝝ repetitio de quo dictuz ẽ ſub
dñica ſcd̃a poſt octauã epiphanie. ſz q2 ni-
hil valet patiẽtia niſi homo ſperet ĩ dño.
Seq̃tur poſtcõmunio In ſalutare tuũ aĩa
mea ſp̃auit ⁊c. q2 ſpes pacientiã op̃atur.

De dominica. xxij.

Jcrum eſt quod nul

lus põt ĩtereſſe eternis nuptijs
niſi habeat veſtẽ nuptialẽ q̃ eſt
caritas. ⁊ iõ in hac viceſimaſecũda domi-
nica monemur ⁊ ĩuitamur ad habẽdã ca-
ritatem. nõ vt tantum bene faciamus pro
ximo. ſed etiaz dimittamus ĩiurias nobis
ab eo factas. Unde in q̃buſdam eccleſijs
euangeliuz eſt de ſeruo q̃ debebat decẽ mi
lia talenta. cum quo poſuit dominus ratio
nem. ⁊ ille dixit Patientiam habe in me ⁊
omnia reddam tibi. ⁊ miſertus domin⁹ di
miſit eum ⁊ debitum dimiſit ei ⁊c. Et inci-
pit Simile eſt regnum celorum homini re
gi q̃ voluit ratõem ponere cum ſeruis ſuis
qd̃ eſt. Math. xviij. ⁊ Siquidẽ ĩ die iudicij
ponet dominus rationẽ nobiſcũ ⁊ nullus
poterit cõputare cũ eo quia de tp̃e quõ red
det hõ rõez qd̃ tã bonũ ẽ qd̃ ĩ quolibz mo-

mento eius pōt hō fieri fili⁹ dei. Eiō īcipit
introitus Si iniquitates obſeruaueris dñe:
dñe quis ſuſtinebit.q.d.nullus. Et hoc eſt
Patientiā habe in me. Et ſequit̄ v̄ſus De
profundis clamaui ad te dñe ꝛc. in epiſto-
la Cōfidimus ꝛc. ad phil.c.j. Inuitat nos
apl's ad pfectā caritatē vt dimittamus fra
tri vt deus dimittat nobis. q̄a ſicut habet̄
in fine euangelij Sic ꝛ pater meus celeſtis
faciet vobis ſi nō remiſeritis vnuſq̄ſq; fratri
ſuo de cordibus veſtris. Dicit igit̄ apl's in
ep'la Fratres cōfidim⁹.i.cōfidētiā talē ha-
bemus Et poſtea ſeq̄t̄ Obſecro aūt vos vt
caritas vr̄a magis ac magis abūdet vt ſi-
tis ſinceres ꝛ ſine offenſa Et tūc eſt vnitas
in eccl'ia qñ nō offendimus ꝑpter iniurias
ſ; dimittimus. Vñ ſeq̄t̄ rñſoriū Ecce q̄ȝ bo
num ꝛ q̄ȝ iocūdū habitare fratres in vnū.
Sed qm̄ illos q̄ iraſcūtur ſeruat dñs p ca-
ritatē dū penitent. iō ſeq̄t̄ all'a Qui ſanat
ꝯtritos corde ꝛ alligat ꝯtritiōes eoꝝ. In p̄
miſſo vō euāgelio monemur ad pfectā ca-
ritatē vt caute ambulemus ad nuptias cū
veſte nuptiali Et q: pfecta caritas nō tātū
impēdit bñficia ꝛ dimittit iniurias. ſ; etiā
orat ꝑ inimicis iō ſeq̄tur in offertorio oro
heſter ad aſſuerū regē q̄ īterp̄tat̄ beatitu-
do.i.ad xp̄m ꝛ īcipit Recordare dñe ꝛc. he
ſter.xiiij.c. in quo offertorio rogat ꝑ recōci-
liatione pctōꝝ. Et q: de hac recōciliatione
gaudēt āgeli. ſeq̄tur ī q̄buſdā eccl'ijs poſt-
cōmunio Dico vobis ꝛc. luc.xv.ca.

De dominica.xxiij.

A tribus dominicis

vltimis ſc;.xxiij.xxiiij.xxv. ē idē
offiñ ꝛ in eis oſtēdit eccl'ia ſe ha
bere veſtē nuptialē.i.caritatē q orat ꝑ iu-
deis vt ꝯuertātur qđ fiet in fine mūdi qñ
venient ad fidē noſtrā. qđ figuratū eſt in io
ſeph q̄ noluit longo tp̄e ſe manifeſtare fra
tribus ſuis. poſtea vō ad vltimū ſe mani-
feſtauit eis ꝛ petierūt veniam ab eo ꝛ dixit
eis Nolite timere. ego paſcam vos. ꝛ iebri
atus eſt cū eis. q̄ inebriatio ſignificat letici
am oīm in illa ꝯuerſatiōe iudeoꝝ. Hoc aūt
erit ī fine ꝑegrinatiōis noſtre. ꝛ iō de hmōi
ꝯuerſiōe agit̄ ī fine tp̄is ꝑegrinatiōis. In
quattuor em̄ ptes diuiſum eſt tēpus anni
ꝑut dictū eſt in ꝓhemio huius ptis Et per
has tres dñicas agit̄ de hac ꝯuerſiōe quia
ad fidē trinitatis ꝯuertent̄ In hac g̊.xxiij.
dñica introitus eſt de cōuerſiōe iudeorum
a ꝑmiſſiōe dñi Ipe nāq; dicit ꝑ hieremiā
xix.ca. Ego cogito cogitationes pacis ꝛ nō
afflictionis.q ad h̄ tendūt mala q̄ vobis
infero vt recōcilies vos mihi. Et nota q̄ tē
pore henrici.iij.īꝑatoris brunotullēſ. ep̄s
q̄ de multis ſanctis cātus cōpoſuit factus
papa ꝑ hēricū.iij.imꝑatorē ꝛ vocatus leo
x. dū romā ꝑ papatu veniret: audiuit vo-
ces angeloꝝ canentiū ꝛ dicētiū. Dicit dñs
Ego cogito cogitatōes pacis. Ipe vō cogi
tans q: nō haberet canonicū ingreſſum re
nūciauit. ꝛ iteꝝ a romanis papa eligit̄. ꝛ vi
taȝ cū multis miraculis finiuit. In gradu
ali vō agit dauid gr̄as de ſua liberatiōe a
captiuitate ſpūali ꝛ corꝑali dicēs Libera-
ſti nos ex affligētibus nos ꝛc. In v̄ſu vero
ꝑmittit laudē bonoꝝ operū dicēs In deo
laudabimur tota die ꝛc. Et q: ſolus dñs ē
q̄ ſanat. iō in q̄buſdā eccl'ijs ſequitur all'a
Qui ſanat cōtritos corde In offertorio vō
petit veniā ſicut fratres ioſeph dicens De
ꝑfundis clamaui ad te dñe ꝛc. Et quia io-
ſeph.i.xp̄o rñdit Nolite timere ego paſcā
vos. iō q: ita liberalis eſt dñs ꝛ ita cito di-
mittit ſeq̄tur poſtcōio Amē dico vobis q̄c
quid orātes petitis credite. q: accipietis ꝛ fiet
vobis. math.xviij.ca. q: vō nō itrabūt ad
nuptias niſi q̄ habebūt ſilitudinē dei ido
in euāgelio Abeūtes ꝛc. math.xxij.ca. qđ
legit̄ in q̄buſdaȝ eccl'ijs di Reddite g̊ que
ſunt ceſaris ceſari. ꝛ q̄ ſunt dei deo. ſ. ima-
ginē ſuaȝ ſimilitudine ſua inſignitam. q:
oīa ad ſibi ſimilia conuertūtur In ep'la q̄ȝ
Fratres imitatores ꝛc. ad phil.iij.cap. Mo
net nos apl'us vt reddamus deo imaginē
ſuaȝ. Et poſt ſequitur Conuerſatio noſtra
in celis eſt. q.d. In hoc debetis me imitari
non illos quoꝝ deus venter eſt q̄ ſunt īmi
ci crucis xp̄i. Imitamur autem deū ꝛ apo

ſtolum in humilitate/ manſuetudine/caritate/ꝛ ſanctimonia. Et poſt ſaluatorē expectamus dn̄m iheſum xp̄m q̄ reformabit corpus humilitatis noſtre ꝯfiguratum corpori claritatis ſue. Si em̄ habuerimus ſimilitudinem dei in aīabus noſtris ī futuro nō habebim⁹ illā ſimilitudinē in animabus tantū. ſed etiam in corporibus. quia vt dicit apoſtolus Similes erimus xp̄o.

De dominica. xxiiij.

A viceſimaquarta dominica ſimiliter agit̄ de vocatione ꝛ ꝯuerſione iudeorum. Un̄ incipit in q̄buſdā eccl'ijs euangelium math. ix. c. Loq̄nte ihū ad turbas. ecce princeps archiſinagogus venit ad eū ꝛ dixit ei. Filia mea defuncta eſt. ſed veni ꝛ impone manū tuam ſup eā ꝛ viuet Dum autē iret poſt eū ecce mulier emorroiſſa dicebat Si tetigero fimbriam veſtimēti eius ſalua ero. ꝛ ſanata eſt a dn̄o. Poſtea reſuſcitauit dn̄s filiam archiſinagogi. allegorice archiſinagogus iſte ſignificat moyſē vl' aliquē de ꝓphetis vel etiam ap'lis q̄ rogauit dominū ꝓ ſinagoga ꝛ dn̄s vadit vt ſanet eā quia nō ceſſat corrigere vt ſanet ipſos iudeos p varias tribulatiōes ꝛ ſeruitutes Sed eorum ſanitas fiet in fine mundi Mulier vo patiens fluxū ſanguinis eſt gentilitas q̄ dixit Si tetigero fimbriā veſtimēti eius. i. ſi minima precepta ſeruauero ſalua erō. Per fluxum ſanguinis pctm̄ intelligitur. Poſtea vo ſaluabit̄ ſinagoga. qḋ ſignificatur p filiam yairi poſtmodū ſuſcitatam. Item per yairum q̄ interpretatur illuminans ſiue illuminatus intelligūtur prelati Prelatus em̄ illuminat⁹ a domino alios illuminat ꝛ talis debet orare pro ſubditis ſuis ſicut iſte ꝓ filia ſua. Sicut ꝛ orat ap'ls in epiſtola hui⁹ dn̄ice q̄ ē ad colloceñ. j. ca. Non ceſſamus inquit fratres orantes pro vobis In quibuſdam tamen eccl'ijs dicit̄ hac die euangelium Cū videritis abhominationē. math. xxiiij. Et attende q̄ hec dn̄ica ꝓpium cantuale nō habet offm̄ quia em̄ vexabitur eccl'ia ꝑſecutiōibus antichriſti. ideo ſua continet organa. vel ideo quia p̄cedens offm̄ huic euangelio rectiſſime coaptatur. vel q: hec dominica ſepius ſuperabundat. idcirco proprio vacat officio.

De dominica xxv.

A viceſimaquinta dominica agit̄ de illuminatiōe iudeorum. Un̄ dī in quibuſdā eccl'ijs ī ep'la que eſt de hiere. xxiij. ca. Ecce dies veniunt dicit dn̄s ꝛ ſuſcitabo dauid germē iuſtum ꝛc. Et poſtea ſequit̄ In diebus illis ſaluabit̄ iuda. ꝛ poſt nō dicemus amplius viuit dn̄s q̄ eduxit filios iſrael de terra egipti. ſed viuit dn̄o q̄ eduxit ꝛ adduxit ſemen domus iſrael de terra aquilonis ꝛ de cūctis terris. ī quibus ꝓieceram eos. Quibus vbis p̄cedens cantuale offm̄ concordat Nam ī introitu Dicit dn̄s ego cogito ꝛc. dī ꝛ reducam captiuitatem veſtram de cūctis locis Soluti ergo illa qua nunc tenentur captiuitate. ī graduali Liberaſti nos. gratiarum referūt actionē ī offerēda. De ꝓfundis adhuc porrigunt orationem qui ſue petitionis ī poſtcōmunione Amē dico vobis recipiunt ſanctificationē. euangelium vo eſt de refectione quam fecit ioſeph fratribus ſuis qn̄ recepit eos ad cōuiuium Uidēs ihūs q: multitudo maxima venit ad eum ꝛc. Quinq: panes ſunt ſpūales intelligentia q̄nq: librorū quos modo habent. nec eis poſſunt ſatiari. quia eos frangendo per ſpūalem intelligentiā nō manducant. ſed tunc eos dominus ſaturabit Duo vero piſces ſunt pſ ꝛ euangeliū Tunc em̄ reficiet eos dominus intelligentia legis et pſalmorum ꝛ euangelij. In q̄buſdam tamen eccl'ijs dicitur euangelium Cum ſubleuaſſet ihūs oculos iohan. vi. c. Rurſus in hac vltima dominica ceteras concludente recte ponitur officium quod ad vtrunq: domini pertinere poſſit aduētum vt dictum ī hieremie propheticum. Ecce dies veniunt ꝛ ſuſcitabo ꝛc. ecce primus aduēt⁹. In dieb⁹ illis ſaluabit̄ iuda

Ecce ſecundus Sed in euangelio recte agi
tur de q̄nq̃ panibus. qꝛ poſt quinq̃ milia
annoꝝ datus eſt nobis in p̄mo aduen-
tu panis angeloꝝ Ab hinc etiam q̄nq̃
dñice computantur vſq̃ ad illuꝫ diē ī quo
panis ortus in p̄ſepio predicabitur. Qui-
dam tamen hanc epiſtolam ꝛ hoc euange
lium ponunt cum officio trinitatis In fra
hebdomadā vero fit ſicut ī ceterio feriatis
Et congrue circa feſtum beati andree hoc
euangelium legitur q̄m in eo de ipſo men
tio continetur. Quedam tamen eccl'ie faci
unt in hac dominica feſtum de trinitate.
Alie vero in octaua penthecoſtes vbi de h̄
dictum eſt.

De lectionibus nocturnalibus

Illud poſtremo no
tandum eſt ꝙ nocturnales lecti
ones a prima dominica poſt pē
theco. vſq̃ ad aduentum domini quidam
non inſubtiliter referunt ad illam tempo
ris ſeriem que fuit a dauid vſq̃ ad aduen
tum dñi. Sed ꝛ ad illam cōgrue referri poſ
ſunt que a p̄mitiua cepit eccl'ia. Sicut eniꝫ
ſauli ſucceſſit dauid. Unde primo legitur
de p̄mis libris regum. ſic demonuꝫ cultui.
cultus vnius dei. ꝛ ſicut dauid p̲ roboam
ꝛ ieroboam regnum in ſciſſuras diuiditur
vt legitur in libris ſequentibus ſic eccl'iaꝫ
ſcindit hereticoꝛuꝫ inſania. Deinde ſequū
tur libri ſalomonis. quia poſt pugnas he-
reticoꝛum claruerunt in eccl'ia ſanctoꝛum
doctoꝛum ingenijs. Poſtmodum ſequitur
liber iob. vbi agitur de perſecutionibus et
cōſolationibus eius. quia quantumuis in
pace floreat eccleſia. temptationes tamen
non deſunt ſpūalium aduerſarioꝛum quo
rum quanto eſt occultioꝛ pugna tanto diffi
cilioꝛ eſt. ſed glorioſioꝛ erit acquiſita victo-
ria Rurſus illud quoq̃ adijciendum ē ꝙ
ſingulos menſes preteritis poſſumus ad-
aptare temporibus. Nam per ianuarium
in quo nouus annus inchoatur tempus a
diluuio intelligitur vbi mundus renoua-
tur. Per februarium in quo alleluya depo
nitur illud tempus innuitur ī quo vniuer
ſitas linguarum confunditur Per marci-
um ī quo quadrageſima ſepius celebratur
illud tempus accipitur ī quo dei populus
in egipto affligitur. Per aprilē vbi paſcha
celebratur vel obſeruatur illud tēpus oſtē
ditur in quo populus a pharaone liberat.
Per mayum in quo de pentheco. ſolenni-
ſatur: illud tempus recolitur in quo popu-
lus ī terra promiſſionis gratulabatur. Iu
nius ꝛ iulius in quibus hiſtoria regum le
gitur. regnum ſaul ꝛ dauid commemorāt
Auguſtus in quo liber ſapientie recitatur
regnum ſapientis ſalomonis īſinuat. Re-
liqui quattuoꝛ menſes regna principalia
notant. babilonicum quod eſt in oriente.
perſarum quod eſt in meridie. grecoꝛū q̄d
eſt in aquilone romanoꝛum quod eſt in oc
cidente Igitur hiſtoria iob que legitur in
ſeptembri per duas hebdomadas regnuꝫ
exprimit oriētis. Unde ibi dicitur Erat vir
ille magnus inter omnes orientales. Et le
gitur per duas hedomadas quia regnum
illud durauit per duas annuales hebdo-
madas id eſt per bis ſeptingentos annos
Tot enī anni inueniuntur a tempoꝛe nini
a quo regnum babilonie incepit vſq̃ ad ci
rum regem perſarum in quo defecit In re
liqua parte ſeptembris regnum perſarum
innuitur quo circa due hiſtorie leguntur
eo ꝙ nunc de perſis. nunc de medis reges
aſſumebantur Hiſtoria machabeoꝛum q̄
legitur in octobri grecoꝛū ſignificat regnū
ſub quibus machabei fuerūt afflicti. Per
nouembrem ꝛ decembrem in quibus pro-
phete leguntur regnum romanoꝝ in quo
chriſti religio viget accipitur. Prophetie
maxime de chriſto loquuntur cuius nati-
uitas eſt in fine anni ſic regnum romano-
rum in fine mundi.

Incipit liber septimus de sanctorum festiuitatibus.

Postquam de diuinis officijs ī genere atq3 de dñicis τ dñ festiuitatibus ad dñm ptinētibus ī specie pmi simus vtile est vt τ de officijs festiuitatū sctōꝝ aliqua ī hac septima pte subijciamus Sane ecclīa sctōꝝ festa multis de causis celebrat. Primo vt eis vicē repēdam⁹. q2 ipi iā celebrāt festum de nobis. q2 gaudiū ē ī celo āgelis dei. τ aīab⁹ sctīs sup vno peccatore pñiaꝫ agēte. Scdo q2 eos honorādo rē nrām agim⁹. nā eoꝝ festiuitas nrā ē Vñ apl's Oīa vestra sūt vos aūt xpi Caritas eñ oīa cōmunia facit Tercio vt habeam⁹ eos ītercessores ꝓ nobis. Vñ legit̄. iij. re. j. c. q2 bethsabee q̄ ītepretat̄ puteꝰ sacietat̄. i. ecclīa triūphās īpetrauit filio suo regnū. Quarto vt eos imitem̄ p eoꝝ eñ exēpla ad eoꝝ imitatōem ꝓuocamur Quinto ꝓpt̄ augmētū nrē securitatis τ ad spei subleuatiōeꝫ Si eñ hoīes mortales nobis similes potuerūt ita p sua merita sublimari: τ nos silr poterim⁹. qm̄ manus dñi nō ē abbreuiata. Sexto ꝓpt̄ honorem diuine maiestatis qm̄ illos honorādo ī eis honoramus τ mirabilē p̄dicamus euꝫ q̄ ipos sctificauit Septimo vt visa eorum pulcritudine τ mūdicia ꝯfundat̄ homo de peccatis suis. τ t̄rena ꝯtēnat sicut τ ipi fecerunt Octaua τ p̄ncipal' cā est q2 sctōꝝ dies āniuersaria in eoruꝫ honore nobis ad memoriā reducit̄ ꝓpter nrāꝫ vtilitateꝫ. qm̄ in eis honoram⁹ deū Ipi nāq3 cū sint pfecte beati orōnib⁹ nrīs nō indigēt. q2 omīa eis ad votū succedūt. imo iniuriā fac̄ martiri q̄ p martire orat Johes etiā damascen⁹ ī. li. iiij. c. vij. ponit alias rōes q̄re scti τ pij eoꝝ corpa siue reliq̄e debeāt honorari q̄rū q̄dā sumūtur quātū ad eoꝝ dignitatē τ q̄dam quātū ad corpoꝝ ipoꝝ p̄ciositatem. Dignitas quadruplex est. qm̄ sunt amici dei filij dei heredes dei τ duces nostri. De p̄mo iohannis. xv. Iā nō dicā vos suos τc. De secūdo ioh. j. Dedit eis ptātem filios dei fieri De tercio roma. viij. Si aūt filij τ heredes De quarto ita dicit Si q̄sq3 multū laborat ducē īuenire q̄ eū alicui regi mortali adducat τ p eo ad ipm vbū faciat: quāto magis duces generis hūani q̄ ꝓ nobis ad deū interpellatiōes faciūt honorādi sunt tēpla illis erigēdo τ eoꝝ memoriās venerādo Quātum ad corpoꝝ ipoꝝ vo p̄ciositatē manifestandā: ponit etiā idē q̄ttuor rōes Nā ipsa sctōꝝ corpa fuerūt ꝓmptuaria dei. tēplum xpi. alabastrū spūalis vnguēti. fontes diuini. Et aug. addit q̄ntū. s. organū spūsscti. Circa p̄mū dicit Hi eñ sunt ꝓmptuaria dei cenacula spūsscti De scdo dicit Qm̄ p itellectū ī corpib⁹ eoꝝ habitauit deus Unde aplus Nescitis qm̄ corpa vrā τc. Deus aūt spūs ē. Honorāda ḡ sunt aīata dei tēpla Homo q̄dē delectat̄ in edificatōe murorū deus vo in ꝯuersatiōe sctōrū Vñ ps Dñe dilexi decorē domus tue: decorē. s. quē prestat diuersitas nō marmoꝝ s3 grāru Circa terciū dicit Si eñ ex rupe aqua manauit ī heremo τ ex maxilla asini sansoni sitienti nequaq3 incredibile ē ex martiruꝫ reliquijs vnguētū bñ olēs emanare sitiētibus dei τ sanctoꝝ vtutē Circa quartū dicit Isti eñ viuētes in veritate cum libera pñtia deo assistunt τ fontes nobis salutares dñator xps sanctorū suorū p̄buit reliq̄as multiformia bñficia irrigātes. Circa q̄rtū dic̄ augu. ī li. de ciuitate dei. Nō sunt ꝯtēnēda. s3 plurimū reuerēda sanctorū corpa q̄bus duꝫ adhuc viuerēt spūssanctus quasi q̄busdā organis ad oē bonū vsus est. Vñ aplus An expimentū q̄ritis eius q̄ in me loq̄tur xps Itē ambro. in examerō Hoc ē p̄ciosissimū q2 homo diuine vocis fit organū τ corporibus labijs celeste exp̄mit oraculū. Est autē quadruplex differētia sanctorū noui testa. quos p āni circulū colimus Sunt eñ apl'i martires/ ꝯfessores/ τ vgines. Et hi s̄m rabanū. p. iiij. mundi ptes significāt̄. p orientē

apoſtoli.p meridiē martires.p aqlonē confeſſores.p occidētē vgines Licz aūt feſtiuitates ſctōꝝ celebrāde ſint ꝛ ī eoꝛū memoꝛiam altaria ꝯſtruēda.nulli tñ eoꝛū vl' etiaꝫ angelis ſꝫ ſoli deo ſacrificare debem⁹.Nemo eī antiſtitū ī locis ſctōꝝ coꝛpoꝝ aſſiſtēs altari aliqñ dixit offerim⁹ tibi petre aut paule aut cypriane.ſꝫ qđ deo offert q̄ ſctōs coronauit offert apud eoꝛū memoꝛias quos coronauit vt ex ipſoꝛū locoꝝ amoꝛe maioꝛ affectus aſſurgat ad augēdā caritatē in illis quos imitari poſſumus ꝛ illo adiuuāte poſſumus.Nec em̄ ipi ſcti vl' āgeli exhiberi ſibi volūt qđ vni deo p latriā exhiberi noꝛūt vñ paulus.ꝛ barnabas cū q̄dā miraculis p eos factis cōmoti ipis tāq̄ diis īmolare voluiſſent ꝯſciſſio veſtib⁹ ꝯfitētes ſe hoīes moꝛtales ꝛ nō deos eē h̄ fieri vetuerūt. Et ſicut ī apoc.legit angelus iohēꝫ ipꝫ ī viſiōe adoꝛare volētē ꝓhibuit dicēs Uide ne feceris.frater em̄ tu⁹ ꝛ cōſeruus fratrū tuoꝛū ſum.deū adoꝛa.Jā em̄ xp̄s erat ſup āgelos exaltatus.Antea vō legūtur āgeli adoꝛari vt dictū ē in q̄rta pte ſub quarta pticula canonis ſup vbo ſuitut Et mardoche⁹ noluit aman adoꝛare qm̄ ille diuinā ſibi voluit adoꝛationē īpēdi. Honoꝛādi ſunt g̃ ſcti ꝓpter imitationē nō adoꝛādi ꝓpt religionē Honoꝛādi ſunt caritate nō ſuitute vt dictū eſt ſup dicto vbo ſuitut Trib⁹ aūt de cauſis ſctōs rogamus ꝓut dictū ē ī pcedēti pte ſub ti.de rogatiōibus. Et nota q̄ ſtādo ſctōs rogare debem⁹ vt dictū ē in ꝓhemio q̄nte ptis vbi de hiſtoꝛio agit Poꝛro dierū aliī ſunt ꝓfeſti.aliī feſtiui ſiue ſolēnes Profeſti ſunt q̄ nulla ſpāli celebritate inſigniti ſunt q̄ſi ꝓcul a feſto.ꝛ nota q̄ hebꝛei aliter denoīant dies ſeptimane ꝛ aliter gētiles ꝛ eoꝝ p̄ſbyteri ꝛ alii xp̄iani. Hebꝛei denomināt oēs alios dies a ſabbato q̄ apđ eos p̄cipuus habet Uñ diē ſeq̄ntē poſt ſabbatum vocāt p̄mā ſabbati.aliā ſcđam ſabbati.ꝛ ſic de reliq̄s.ſeptimā vō diē vocāt ſimpliciter ſabbatū.ꝛ q̄nq̄ ſabbatū ſabbatoꝛum.ſextā feriā vocāt paſceue a para qđ ē pre.ꝛ ſceuen qđ ē ſtructio quaſi preſtructio ſeu p̄paratio.q2 tūc iudei p̄parant cibaria ad opus ſabbati.iuxta qđ eis p̄ceptū fuerat de māna.ſ.ſexta die colligatis ex eo duplum.qm̄ ī ſabbato nō licebat eis cibos p̄parare ſicut nec māna colligere.Nos vero hoc nomē qđ eſt cōmune cuiuſlibꝫ ſexte ferie.appꝛopam⁹ illi ſexte ferie q̄ ē ꝓxime añ paſcha ꝓ eo q̄ tūc p̄paratus eſt cibus ſiue māna.quo ꝛ eccl'ia militās mō ꝛ triūphās ī futura req̄e pfruet Et nota q̄ paſceue eſt nomē grecū.ſꝫ iudei ꝓpt varias captiuitates īter grecos diſpſi q̄dā vocabula a grecis ſumpſerūt vt paſceue ꝛ ſinagoga ꝛ alia q̄dā.Gētiles aūt tā vulg⁹ q̄ pħi denoīant dies a planetis.Uñ ſm eos pma dies dī dies ſolis.ſcđa dies lune ꝛc.noīa ſacra ſcriptura nō recepit lꝫ hodie vulgari vſu teneātur. De hoc dicet in pte octaua vbi aget de ſeptimana.Nēpe vulgus iō eos ſic dnoīabat.q2 ſolē lunā martē ꝛ alios planetas a q̄bus dies denoīabāt deos eſſe credebant Philoſophi vō iō.q2 hec ſunt noīa planetaꝝ ex quoꝝ motibus ꝛ naturis oīa ſui vegetatiōeꝫ ſꝫ illos trahūt.Xp̄iani vō duos dies tanq̄ ꝓpꝛiis deſignāt noīb⁹.Nā ſabbatū ſimpl'r ſabbatū vocāt ꝓpter auctoꝛitatē hebꝛaici ſmonis.ꝛ ſeq̄ntē diē dñicā vocāt ꝓpter ſui p̄matū.de quo iā dicet vel q2 ſic ī apoc.vocat vbi dī Johānes dñica die poſt miſſarū ſolēnia deſcēdit ī defoſſuꝫ ſepulture ſue locū. Poſſet etiaꝫ dies dñica p̄ma feria appellari. Diē vō poſt dñicā ſequentē appellāt ſcđaꝫ feriā.aliā terciā feriā ꝛ ſic de aliis diebus vſq̄ in ſabbatum.Jnterptat em̄ feria q̄ſi dies ſolēnis a feriādo dicta Uñ p̄ma dies ſeptimane dies ſolennis eſt.Uocant g̃ ferie a feriēdo.q2 toto tpe a viciis feriare.i.vacare debemus nō q̄ ſit a neceſſariis vite opibus feriandū.vel dī a phādo.i.loq̄ndo.qm̄ ſicut legit ī geñ.Dominus dixit ꝛ facta ſunt. Siqđē btūs ſilueſter nolēs imitari iudeos q̄ dicūt p̄ma ſabbati ꝛc.nec gētiles q̄ dicūt dies ſol' dies lune ꝛc.adinuenit h̄ nomen feria. Jn fine tñ ſeptimane ſeruauit ſabbatū ꝓpter p̄miſſam rōem vel ꝓpter figurā q2 ſabbatū in-

terp̄tatur requies qꝛ tūc dn̄s requieuit ab
omni ope q̄ꝺ patrarat. Unde ⁊ nos ꝑ totā
hebdomadā .i. ꝑ totuꝫ tp̄s vite noſtre q̄ꝺ ꝑ-
curritur ꝑ ſpaciū ſeptē dieruꝫ debemus la
borare ⁊ niti ſummo conamine. vt ad req̄ē
⁊ ad beatitudinē ꝑueniamus. Dies ḡ tri-
pliciter denoīantur Primo ſm ſe. vt dies
lune dies marti ⁊c. Scd̄o iuxta vſum eccl'e
vt pria feria. ſcd̄a fe. ⁊c. Tertio ſꝫ mēſes. ⁊ h̄
etiā tripliciter Primo mō kalē. p̄die kalen
iiij. kalē. Scd̄o mō ydus. p̄die yd'. iiij. ydus.
Tercio mō non̄. p̄die non̄. iiij. non̄. Dn̄ica
v̄o dies p̄matū obtinet ⁊ maior ē īter alios
dies qꝛ ī illa xp̄s ānunciatus fuit ⁊ reſurre
xit ⁊ in apl'os ſpm̄ ſctm̄ miſit ⁊ deus mun-
dum .i. celū ⁊ terrā ī illa fecit ⁊ in eodē q̄ꝫ die
vt dī mūdus diſſoluet̄. Dicit̄ ḡ dn̄ica ꝓpt̄
gaudiū dn̄ice reſurrectiōis q̄ꝺ ī ea celebra
mus. Licꝫ aūt q̄dā dn̄ice oīb' alijs ſint ſu-
ꝑiores videlꝫ paſcha ⁊ pēthe. ⁊ h̄ ꝓpter re
ſurrectionē ⁊ ſpūſſancti miſſionē. tū ⁊ q̄nqꝫ
alie p̄ncipales dicūtur ⁊ ſolēnes in q̄bus
officia mutant̄. ſ. dn̄ica prima de aduentu
dn̄i. dn̄ica ī octauis paſche. dn̄ica ī octauis
pēthe. dn̄ica q̄ cātat̄ Letare hierl'm. ⁊ dn̄i-
ca in ramis palmarū. Addūt etiā q̄dā ſextā
ſcꝫ qua cātat̄ Inuocauit me. Quedā etiaꝫ
alie dn̄ice dicūtur p̄uilegiate q̄bus videlꝫ
hiſtorie ſunt approp̄ate. Et nota q̄ ſunt q̄-
dam dies p̄uilegiati in tp̄e quadrageſime
videlꝫ quattuor quarte ferie. ſ. quarta feria
in capite ieiunioꝝ ⁊ quarta feria ſequentis
hebdomade. ⁊ q̄rta feria q̄ ē poſt letare hie
ruſalem. ⁊ quarta feria an̄ cenā dn̄i. Item
quattuor ſabbata videlicꝫ ſabbatuꝫ p̄oris
hebdomade q̄n ordines celebrātur. ⁊ ſab-
batum quarte. ⁊ ſabbatū q̄nte. ⁊ ſabbatuꝫ
in vigilia paſche. Itē tres dies dn̄ice. ſ. In
uocauit me. ⁊ Letare hierl'm. ⁊ dn̄ica ī ra-
mis palmarū. Itē vna q̄nta feria. ſ. cene do
mini. Itē vna ſexta feria. ſ. in paſceue Itē
tota vna ſeptimana. ſ. vltima q̄ maior dici
tur ꝓut ſub dn̄ica de ramis palmarū dictū
eſt De q̄bus p̄uilegijs in locis ſuis dictum
eſt. Et nota q̄ paſcha ⁊ pēthe. ſunt hebdo-
madarie feſtiuitates. vt dictū eſt in. vj. ꝑte
ſub ti. de ſeptē diebus poſt paſcha ⁊ ſb̄ pē-
the. Incipit aūt dies naturalis ſm egipti
os ab occaſu ſolis ſiue ī principio noctis et
durat vſqꝫ ad veſꝑam ſeq̄n̄ diei iuxta illꝺ
Et factū eſt veſꝑe ⁊ mane dies vnus. Se-
cundū ꝑſas ⁊ grecos ⁊ ſm cōeꝫ vulgi vſuꝫ
incipit mane ab ortu ſolis. Scd̄ꝫ romanos
a media nocte. Scd̄m athenieſes ⁊ ſm ara
bes ⁊ aſtronomicos a ſexta diei hora. quos
oēs varie imitamur. qm̄ quo ad celebratio
nem diuinoꝝ officioꝝ īcipit dies in veſꝑis
iuxta illud A veſꝑa in veſꝑaꝫ celebrabitis
ſabbata vr̄a. quo ad treuge obſeruatiōem
in ortu ſol'. quo ad ꝯtractus īcipit dies ⁊ fi-
nitur ī media nocte quo ad eſum carnium
poſt cenā vſqꝫ ad diluculū quo ad iudiciū
īcipit ⁊ terminat̄ ſero ī fine diei an̄ noctis
tenebras Cōputatio aūt egiptioꝝ vera vi-
detur cū ꝯtineat ortū ⁊ occaſum ſignorum
Pōt tn̄ dici q̄ ſm eccl'iaꝫ īcipit ī media no
cte. qꝛ tūc verus ſol. ſ. xp̄s ortus ē. iux̄ illud
Dū mediū ſilētiū ⁊c. vl' veri' in veſꝑis vt
p̄miſſuꝫ ē. qꝛ nox p̄ceſſit. dies aūt appropin
quabit Licꝫ aūt natural'r dies p̄cedant no
ctea. tn̄ ī nocte paſchali fit ecōuerſo. vt di-
ctū ē in. vj ꝑte ſub ti. de ſabbato ſctō Solē
nes v̄o ſeu feſtiui dies ſunt. ī q̄bus a quoli
bet ope ſeruili ī honorē dei ⁊ ſctōꝝ abſtinē
dū ē ⁊ diuinis laudib' īſiſtēdū. Et eſt no-
tandū q̄ ſolēnitas ē cōiter inſtituta celebri
tas ꝑ aliq̄ p̄rogatiua. Et dī a ſolō q̄ꝺ ē cōe
vel a ſoluto .i. firmo atqꝫ ſolido. qꝛ ob religi
onem mutari nō dꝫ Vel dī ſolēnitas q̄ſi eo
q̄ fieri ſolet in anno. Celebritas v̄o vocat̄.
qꝛ ibi nō terrena ſꝫ ſolū celeſtia agunt̄. So
lēnitas aūt alia ē feſtiuitatū. alia ſtationuꝫ
alia letaniaꝝ. alia ieiunioꝝ. de quaꝝ ſingu-
lio videamus Solēnitas feſtiuitatū que ē
mors ſctōꝝ pluribus noībus deſignatur
Vocat̄ eīm feſtiuitas. feſtū. celebritas. nati-
uitas. natalis vl' natale ſiue nataliciū. tran
ſitus ſeu exitus. obitus. paſſio. aſſumptio.
depoſitio. ⁊ obdormitio. Feſtiuitas dicta ē
a feſtis diebus quaſi feſtiditas. eo q̄ in eis
ſola diuina res agitur q̄bus contrarij ſunt
faſti in q̄bus ius fatur Dicit̄ quoqꝫ feſtiui

tas quaſi ſancti natiuitas. Natiuitas ꝓpͤ dꝛ feſtū illius natiuitatis q̄ eſt ī carne ⁊ ī mūdo ⁊ ſm̄ hoc dꝛ tm̄ xp̄i natiuitas. ⁊ btē marie. ⁊ btī iohā. bap. quoꝝ tm̄ natiuitates in eccl'ia celebrātur. Quare ſctī dicant̄ in morte naſci iam ſeq̄tur et dicet̄ vbi de octaua agetur De celebritate iam dictū eſt Natalis vero vel natale vel nataliciū dꝛ migratio ſanctoꝝ ab hoc ſeculo. qꝛ tunc naſcūtur deo ⁊ celo ad gl'iam ea natiuitate q̄ tendit ad vitam eternam. indifferēter tamen iſta accipiūtur. Trāſitus dꝛ feſtū de morte ſanctorum qm̄ anime illoꝝ a corꝑibus exūtes ꝑ ignota ſibi ⁊ diuerſa loca tranſeunt vt ꝑ celuʒ aereū ⁊ ethereū ⁊ chriſtallinū. vt tandem ꝑueniant ad empireū. Et nota ꝙ maius eſt feſtū trāſit⁹ alicuius ſctī. ꝙ͂ aliquod aliud de illo vt dicet̄ ſub feſto aſſumptōis Obitus dꝛ qꝛ tunc angeli veniūt obuiam anime vt legit̄ de beato martino. Paſſio dꝛ qꝛ tunc maxime corpus patit̄. ⁊ etiā aīa qñ ꝑ violentiā abinuiceʒ ſeꝑant̄. ⁊ obitus vniuſcuiuſqꝫ pōt paſſio nominari. qꝛ ſine amaritudine ⁊ ſine violentia quadā nulla anima de corpore tollitur Aſſumptio ꝓpͤ dꝛ trāſitus beate marie. Depoſitio ꝓprie dꝛ depoſitio beati iohānis euāgeliſte q̄ vt ꝑmiſſum ē locū ſepulture viuus itrauit ⁊ ita ſeipſum depoſuit Obdormitio vͦo dꝛ mors ſanctoꝝ quaſi quies Naʒ ſicut quis poſt ſomnum integer ⁊ validior fit. ſic ſancti ſine difficultate reſurgunt ī corporibus glorificatis quaſi a ſomno euigilātes. Unde dominus de lazaro mortuo dixit Lazarus amicus noſter dormit Unde apoſtolus Nolumus vos ignorare de dormientibus ⁊c. Sequitur de ſtationibus videre. Statio autē ſm̄ yſi. eſt obſeruatio ſtatutoꝝ dierū vel tēporū. Dierū vt quarte ⁊ ſexte ferie ieiuniū ex veteri lege preceptuʒ. de qua ſtatione ī euāgelio. ieiuno bis in ſabbato id eſt ī quarta ⁊ ſexta feria ſabbati. Tēpoꝝ que ſcʒ legalib⁹ ac ꝓpheticis īſtitutōibus determinatis tꝑibus ſtatuta ſunt vt ieiuniū mēſis quarti/q̄nti/ſeptimi/⁊ decimi. Uel ſicut ī euāgelio dꝛ Dies illi ī q̄bus ablatus eſt ſpōſus. Statio q̄ʒ vocat̄ ꝓceſſio ad aliquā eccl'iaʒ ad exoluendū ibi grās deo factā ⁊ dicit̄ ſtatio. qꝛ tunc ſtantes orare ⁊ gratias deo ꝑſoluere non flexis genibus debemus nec ieiunamus tunc nec in eis ſupplicationis voces fiunt. que oīa cuʒ veſtibus humilitatis in letanijs fiunt. Uidentur autem ſtationes a veteri lege initium habuiſſe. qm̄ tunc ꝓpl'us iudeoꝝ ⁊ etiam multi gētiles ꝯueniebant in magnis ſolēnitatibus ſcʒ ī paſcha ⁊ pēth. vt ibi orarēt in templo ⁊ deo grās ꝑſoluerent ⁊ offerebant quod adhuc obſeruat eccl'ia ꝑ̄ſertim ytalie vbi ī hebdomadib⁹ paſche ⁊ pēthe. ꝓpl's de opidis ⁊ villis adiacentibus ciuitatibus ꝯuenit ad eccl'iaʒ ep̄aleʒ. Alie ſtatiōes a romanis habuerūt initiū. q̄ eas maxīe freq̄ntāt q̄ cū interceſſionibus ſanctoꝝ quorum ſuffragia implorabant ꝑicula euaſiſſent. cum ꝓceſſiōe veniebāt ad eccl'iaʒ illi⁹ ſctī cuius patrocinio fuerūt liberati. laudes deo cuʒ gratiarum actionibus ꝑſoluentes. yſi. dicit ī. vj. libro ethimo. ꝙ ſtatio ex militari exemplo nom̄ accepit. ꝓ eo ꝙ nulla leticia caſtris obueniēte ſtatiōeʒ ꝯtriſtatio militū reſcindit. Sūt aūt due ſpēs ſtationū alie nanqꝫ ſunt generales. alie ꝑticulares Generales ſunt q̄ in predictis duabus ſeptimanis ad matricē eccl'iaʒ fiunt. Particulares ſunt q̄ in diuerſis eccleſijs fiunt ꝓ predicta cauſa. Fiunt quoqꝫ quandoqꝫ obſeruatōis cauſa nulla alia cauſa intercedēte vt cuʒ in feſto alicuius ſancti ad eius eccleſiam vadit ꝓceſſio a maiori eccl'ia Fiunt etiaʒ cū ī feſtis dieb⁹ ad diuerſa altaria cū proceſſione ob ſanctorū venerationē venim⁹ Inſtitutio ergo ſtationū ex predictis liquet hoc tm̄ addito. quoniā ſicut romani pro vitādis ſuis ꝑicul' ſtatuerūt ſuas ſtationes in vrbe. ſic ⁊ alij ī ſuis ciuitatib⁹ ab cās ſil'es ſtatōes īſtituerunt. In diebus autē ſtationum voces ſeu cantica leticie cātātur videlʒ reſponſoria vel ātiphone vel aliquid huiuſmodi Quandoqꝫ etiam tunc miſſa celebratur in eccleſia ad quam vadunt. ⁊ q̄nqꝫ non. ſed poſt ſtatiōeʒ oīoe finita redeunt Et nota ꝙ

populus p̄mo ꝯuenit in aliq̄ eccl'ia vicina illi ī qua dꝫ eē ſtatio vt dictū ē ī quarta pte ſub ti. de oīoe. Nēpe btūs gregoꝛi⁹ q̄ ſtati ones ī vrbe oꝛdinauit vigīti omelias euan gelij diuerſo tpe ī illis dicēdas declarauit alias vō ſtomacho laceſcēte alijs ꝓnūciā/das cōmiſit. De ſolēnitate letaniaꝝ ī. vj. ꝑ/te ſub ti. de rogatiōib⁹ dictū eſt. Nota tñ ꝙ ſtatiōes fiunt ꝓpt̄ p̄terita pícula. Letanie vō q̄ rogatiōes vl' ſupplicatiōes īterp̄tant̄ fiūt ꝓ pículis euitādis vt p̄miſſuꝫ ē. De ſo lēnitate ieiunioꝝ ⁊ de vigilijs ſctōꝝ dictuꝫ eſt ī. vj. ꝑte ſꝫ quarta feria quarte dñice de aduētu. Hoc etiā nota ꝙ natale dñi feſtū ē patris. qꝛ ꝑ eū filius īnotuit mūdo. Jn hoc eñ apparuit caritas dei ꝙ nobis dedit fili um ſuū ſic dicit btūs ioħ. feſtū tñ pr̄is filij eſt ⁊ ſpūſſcti. Jn ħ eñ ꝙ dī vbū ītelligitur pater vbi. ⁊ etiā alia rōe. qꝛ. ſ. filius patreꝫ manifeſtauit mūdo. Paſcha vō ē feſtū filij qꝛ tūc xp̄s a mortuis reſurrexit et ver⁹ de⁹ apparuit. Et nota ꝙ ſolēnitas paſche āthonomaſice dī ſolēnitas ſolēnitatū. ſic dī ſcā ſanctoꝝ ⁊ cātica cāticoꝝ eo ꝙ alia ſctā ⁊ alia cātica excedūt. inde ē ꝙ oēs dies dñicos reciprocam⁹. i. oēs dies dñice ſunt octaue huius feſti. Dī etiā feſtiuitas feſtiuitatū. tū qꝛ p̄ma oīm feſtiuitatū. tū qꝛ oīs hac dñica cōicare dñt. Jn q̄buſdam tñ locis qȯlibet magnū feſtū paſcha vocat̄ q̄ſi trāſitus q̄a de vicijs ad vtutes trāſire dbem⁹. Pēthecoſte ē feſtū ſpūſſcti. Et q̄libet iſtarū ſolēnitatū ē ſolēnitas toti⁹ trinitatꝭ. qm̄ indiuiſa ſunt oꝑa trinitatꝭ. lꝫ vt p̄miſſuꝫ ē q̄libꝫ iſtarum magis vni q̄ꝫ alteri appropet̄. Nō ē ēt ignorādū ꝙ pp̄ls iſraeliticus tres p̄ncipaliter celebrat ſolēnitates. Primū erat phaſe ſiue dies azimoꝝ qȯ eſt paſcha. qꝛ tūc deus eos liberauit a ptāte pharaonis de ſuitute egipti. ⁊ a ꝑcuſſiōe angeli linitꝭ poſtibus de ſanguine agni īmolati. Nō eñ fuit domus alicui⁹ egiptij vbi moꝛtui nō iacerent niſi dom⁹ iudeoꝝ vbi nullus moꝛtuus eſt. Scdm erat pēthe. qꝛ tūc ſuſceperūt legē vt dictū eſt in. vj. ꝑte ſub ipō feſto. Terciū ſcenophegia ī ſeptēbri qȯ ex greco īterp̄tatur dedicatio ſiue fixio tabernaculoꝝ. pp̄ls eñ iſraeliticus. xl. annis ī tabernaculis habitauit. ī cuius rei memoꝛiā iudei ħ feſtū celebrāt quaſi ī tabernacul' degētes. ſcenos eī grece tabernaculū dī. Hec feſta q̄ ſeptē diebus ꝓtelabant̄ p̄cipua dicebant̄ ⁊ ſabbatum qȯ īterueniebat dicebat̄ ſabbatū ſabbatoꝝ. i. ſabbatū ſctōꝝ. Verū ſup addiderūt ⁊ alia feſta ob euētus varios vt ēcenia qȯ celebrabāt hebrei in hieme. ſ. in octobri ⁊ vocabāt encenia nouā dedicationē tēpli Cenō eñ grece dī nouū latine Vñ q̄cūq̄ꝫ aliqȯ nouū fuerit dedicatū encenia vocat̄. nā ⁊ ſi q̄s noua tunica induit̄ enceniare dī Nos aūt duo illoꝝ ſeruamus ſcꝫ paſcha ⁊ pēthe. ſed alia rōe q̄ꝫ illi. ipi eñ celebrabāt paſcha. qꝛ tūc ab egiptiaca ſeruitute liberati ſunt. nos vō qꝛ tunc ꝑ xp̄m redempti ſumus. Jlli celebrabāt pēthe. qꝛ tūc ſuſceperūt legē. nos vō qꝛ tūc ſpm̄ ſctm̄ accepimus Jtē illi ſuſceperūt legē in tabulis lapideis ad duriciam coꝛdis notandam extrīſecus ſcriptam. qm̄ vſq̄ꝫ ad ſpiritualeꝫ littere intellectum nō ꝑtingebant. ſed ſpūſſanctus datus eſt. lxxij. diſcipul' ī coꝛde digito dei. ſpūalem intelligentiam eis ditante. Scenophegiam etiā quodāmodo celebramus in aſcenſione dñi. quia ꝑ tabernaculū intelligimus coꝛpus dñi. in quo ſub humanitate diuinitas latuit. iuxta illȯ p̄s Jn ſole poſuit tabernaculum ſuū. Hoc itaq̄ꝫ tabernaculum xp̄s in moꝛtali carne nō figebat qm̄ exultauit vt gigas ad currēdā viā diſcurrens de loco in locū vt ſuſceptū miniſteriū adimpleret. ſed tunc fixit ⁊ ſtabiliuit tabernaculū. i. coꝛp⁹ ſuū cū aſſumptus ē in celū ſedēs ibi ad dexterā dei pr̄is. ⁊ requieſcēs ī p̄rimonialib⁹ patris bonis. donec pōat īimicos ſuos ſca. pe. ſu. Hec itaq̄ꝫ tria feſta recte ī euangelio ſpūalr̄ celebramus. Nam iuxta pſalmiſtam. xp̄s captiuā duxit captiuitatem qñ ī paſcha reſurgēs vinctos ſuos eduxit de lacu in quo nō erat a q̄ aſcēdit in altum cum in aſcenſione exaltatus ē ſuꝑ celos celoꝝ ad oriētē dedit dona hoībus cū ī pēthe. effudit de ſpūſancto ſu

per oẽm carnẽ Quarta vᵒ feria poſt dñicã de paſſiõe ẽ de encenijs ꝓut ibi dictũ ẽ in vj. pte. Erãt ꝙ ⁊ alie quattuoꝛ ſolennitates nõ ita tñ ſolẽnes ſic pcedẽtes videlꝫ ſabbatum feſtũ clãgoꝛis. feſtũ ꝓpiciatiõis ⁊ neomenia Sicq̃ dẽ apd hebꝛeos neomenia dicta ẽ. qꝛ ꝑm lunarẽ curſum mẽſes ſnꝑputabãtur Mene grece luna vocat'. i de neomenia .i. noua luna Apud nos vᵒ neomenie ſũt kalẽde Erãt eẽi apd hebꝛeos ipi dies kalẽdarũ ex legali iſtitutõe ſolẽnes Sane cõſtãtinus ĩpatoꝛ ptes trãſmarinas petens ĩuenit euſebiũ ceſarieñ. epꝫ virũ ſctiſſimũ cui dixit ꝑpete a me vñ eccl'ia tua ditet' Ille vᵒ rñdit. eccl'ia mea ſati abũdat ĩ diuitijs ſꝫ rogo te vt mittas p ptes mũdi ⁊ noĩa ſcõrum ⁊ tpa paſſionũ ⁊ ſub q̃bus ⁊ q̃liter ⁊ ĩ q̃bus locis paſſi ſunt reſcribas Qd factũ ẽ Et refert euſebius ꝙ q̃libꝫ anni die pluſq̃ q̃nq̃ miliũ ſctõꝝ feſta ꝯcurrũt. excepta die kalẽdaꝝ ianuarij q̃ ĩtẽdebãt gẽtiles epul' ⁊ ſolẽnitatib' nõ ad martirizãdum ſctõs Et hiero. dicit idẽ ĩ epl'a q̃ ſuo kalẽdario ꝑponitur Vñ grego. dicit Totus mũdus ẽ plenus ſctis Et ſil'r raymo' dicit de angelis ꝙ ſi q̃s creaturas ſpũales videre poſſet viderꝫ eas ebullire ĩ aere ſicut minimos athomos In ſolio ſplẽdoꝛe. Et nota ꝙ nullus aſcribẽdus ſeu ãnumerãdus ẽ cathalogo ſiue numero ſctõꝝ niſi p romanũ põtificẽ ⁊ niſi facta ꝑus clara fide de illius vita ⁊ miraculis Dicit' aũt cathalogus vniuerſalis ſermo a catha qd ẽ vl'e ⁊ logos qd ẽ ſermo Et letania ſiue kalẽdariũ ĩ q̃bus enũerant' ſancti p romanã eccl'iaꝫ approbati dĩ vniuerſalis ſermo. Ceterũ ſꝫ decretũ cõcilij africani nulla memoꝛia martiꝝ ꝓbabiliter ſiue ſolẽniter accipiat' niſi aut vbi coꝛpus martiris. aut certe reliq̃e ſunt. aut vbi fuit oꝛigo habitatiõis vl' poſſeſſiõis illius Nã altaria q̃ ſomnia ⁊ inanes q̃ſi reuelatões quoꝝlibꝫ hoĩm vbicũq̃ ꝯſtituũtur oĩno reprobãtur Itẽ ſtatutũ ẽ ĩ ꝯcilio aurelianẽ. ꝙ eps ſi ĩfirmitate nõ fuerit ĩpeditus eccl'e cui fuerit ꝓximus puta epali die dñica deeſſe nõ debꝫ Que aũt feſtiuitates celebrãde ſunt patet ex cõcilio lugduñ. in q̃ ſic ſtatutũ eſt. Dies dñici feriãdi ſunt a veſpa in veſpam Itẽ feſtũ natalis dñi. ſctĩ ſtephani. ſctĩ iohãnis euãgeliſte. ĩnocẽtũ. ſancti ſilueſtri. circũciſiõis. theophãie ſiue epĥie. paſcha tota cũ pcedẽti ⁊ ſeq̃nti hebdomadibus. rogationes cũ tribus dieb'. aſcẽſio dñi. pẽthe. cuꝫ duobus diebus ſeq̃ntib'. ſctĩ ioh. bap. duodecim apl'oꝝ. ſctĩ laurẽtij. feſtiuitates btẽ marie. oẽs dies dñici. dedicatio ſctĩ michaelis. dedicatio cuiuſlibꝫ oꝛatoꝛij. feſtũ oĩm ſctõꝝ. ſctĩ martini. ille feſtiuitates. ſcꝫ ſctõꝝ canonizatoꝝ quas ſinguli epi ĩ ſuis eccl'ijs. cũ clero ⁊ ꝑpl'o decreuerũt celebrãdas Reliq̃s vᵒ feſtiuitatibus q̃ p annũ ſunt non ſunt ꝑpl'i cogẽdi ad celebrãdũ ſiue feriãdũ nec ꝓhibẽdi Quot pſalmi quot rñſoꝛia ⁊ quot lectiões. ⁊ q̃re ĩ feſtis dicãtur dictũ eſt in. vj. pte ſub ti. de nocturnis. Quedã autẽ feſta dicũt' ĩ totũ duplicia. q̃dã ſimpl'r duplicia. ⁊ q̃dã ſemiduplicia. Dicũtur q̃dem duplicia in q̃buſdã eccl'ijs ꝓ eo ꝙ rñſoꝛia tam maioꝛa q̃ breuioꝛa ⁊ v'ſus a duobus cãtant'. ⁊ qꝛ oĩa incipiẽda a duobus ĩcipiũtur. ⁊ qꝛ antiphone in matutinis ⁊ veſpis duplant'. dicũtur eñ cõplete ⁊ añ pſalmũ ⁊ poſt ſicut ẽ feſtũ natalis dñi. ſcĩ ſtephani ꝓthomartiris. ſctĩ ioh. euãge. circũciſionis dñi. epĥie. purificatiõis. annũciatiõis. reſurrectiõis. aſcẽſiõis. pẽthe. ſctĩ iohã. bap. apl'oꝝ petri ⁊ pauli. ſctĩ laurẽtij. aſſumptionis btẽ marie v'ginis. natiuitatꝭ eiuſdeꝫ. ⁊ dedicationis baſilice Premiſſa q̃dẽ ſũt maioꝛa duplicia feſta Minoꝛa autem duplicia feſta ſunt. ſecunda ⁊ tercia feria ĩfra octauas reſurrectionis. itẽ ſcda ⁊ tercia feria infra octauas pẽthe. cõmemoꝛatio ſancti pauli apl'i. octaue apl'oꝝ petri ⁊ pauli. et aſſumptionis. ⁊ quodlibet feſtum qd vnaqueq̃ eccleſia duplex oꝛdinauerit celebꝛari Semiduplicia autem feſta ſunt q̃bus premiſſa oĩno nõ obſeruãtur. ſꝫ tñ terciũ ſextũ ⁊ vltimũ rñſoꝛia cãtant' a duob' nec ĩcipit' a duob' nec duplant' antiphone. ſꝫ verſus ⁊ breuia rñſoꝛia a duob' dicant'. Et ſũt hec ſemiduplicia feſta ſctõꝝ. ãdree nicolai

luce.thome apl'i.innocẽtiũ.octaua epĥie:
agnetis.ꝯuerſiõis ſcti pauli.agathe.ma-
thie.cathedra ſcti petri.gregorij auguſtini
ãbroſij.hieronimi.philippi.⁊ iacobi.mar-
ci euã.ĩuẽtiõis ſcte crucis.reuelatiõis ſcti
michael'.octaua aſcẽſiõis.ioħ.añ portã la
tinam.barnabe apl'i.octaua ſcti ioħ.bap.
marie mag.iacobi apl'i.petri aduĩcula.oc
ta ſancti laurẽtij.bartholomei.decollatio
ſcti ioħ.bap.octaua natiuitatis beate marie
exaltatiõis ſcte crucis.mathei.luce.ſimõis
⁊ iude.martini.cecilie.katherine ⁊ alia ſm
ꝯſuetudinẽ cuiuſcũq; eccl'ie. Sane iõ hec
varietas circa feſta h̃ꝫ.qm̃ ſicut ſm apo
ſtolũ ſtella differt ĩ claritate a ſtella.ſic etiã
erit reſurrectio mortuoꝝ.Cũ ḡ ſm btm̃ dy-
oniſiũ eccl'iaſtica gerarchia repñtet aliq̃lit'
ĩ ſuis actiõb' ſeu ordinatiõibus celeſtẽ ge-
rarchiã ĩ qua ſcti ſm diuerſitatẽ meritorũ
ſuoꝝ diſponũtur.iõ ad h' repñtandũ varie
tas diuerſoꝝ officioꝝ in nr̃a eccl'ia reꝑitur.
Que igit' feſta ĩ totũ duplicia.q̃ ſimpliciter
duplicia ⁊ q̃ ſemiduplicia dici debeãt.liq̃-
do patꝫ ſm miſticũ ĩtellectũ Naꝫ ſm ſctõs
viſio dei erit p̃miũ oĩm beatoꝝ Que quidẽ
viſio erit maior vl' minor ĩ oĩb' ſm qđ hic
poſiti magis vl' min' ĩ caritate q̃ eſt radix
oĩm meritoꝝ ꝓfecerũt Verũtñ ſunt q̃daꝫ
ſpãlia merita ſm q̃ aliq̃ ſpãlia p̃mis hũti-
bus alia merita ĩ futura gl'ia cõferẽtur.vñ
ſpãle p̃miũ ſup eẽntialia reddet' martirib'
doctoribus ⁊ v̓ginib' qđ p̃miũ aureola di-
ita q' quãtũ ad h' aliq̃ ſcti duplex hẽbũt p̃-
miũ.ſ.eẽntiale qđ dĩ dei viſio.⁊ accidẽtale
ſcꝫ aureolã ⁊ ſm hec feſta ſctõꝝ poſſunt di
ci maiora vl' minora.ſ.ĩ q̃bus p̃mioꝝ rões
magis vl' minus reꝑiri pñt.Quia igit' btã
v̓go ĩter oẽs ſanctos ſublimiori p̃mio po-
titur quãtũ ad p̃miũ eẽntiale ⁊ rõnes etiãꝫ
accidẽtaliũ p̃mioꝝ ſibi cõpetũt.iõ ei' feſtũ
totũ duplex dĩ eẽ. Sic ẽ etiã ĩ feſtiuitatib'
ad honorẽ xp̃i ſtatutis.Quia v̓o poſt eos an
geli ſcõꝫ obtinẽt locũ ⁊ poſt illos apl'i ⁊ mar
tires.⁊ poſt ipos alij.iõ ſm eorũ plura vel
pauciora eſſentialia ⁊ accidẽtia p̃mia ipo-
rũ feſtũ vel totũ duplex vel ſemiduplex.vl'
ſimplex debet ab eccl'ia militãte q̃ veſtigia
triũphãtis imitat' ꝯformiter celebrari.Qñ
q; v̓o alia ꝯſideratiõe dicũt' feſta duplicia.
qñ videlꝫ eadẽ die duo feſta cõcurrũt.⁊ tũc
minus cedit maiori.Nã die illa de feſto ex
cellẽtiori offm̃ celebrat' ⁊ de minori fit ſolũ
modo cõmemoratio ⁊ illi' offm̃ ad diem ſe-
quẽtẽ reſeruat' ſicut fit de beatis petro ⁊ pau
lo Si ḡ eadẽ die plura feſta ꝯcurrãt ⁊ oẽs
ſunt martires illius q̃ ĩter eos maioris erit
noĩs offm̃ celebret' Si v̓o alter ꝯfeſſor ⁊ ali
us martir vl' martires ſi ꝯfeſſor maioris ſit
noĩs q̃ martir vl' p̃uilegiat' vt btũs marti
nus ⁊ cuius gñaliter offm̃ ĩſtituit eccl'ia di
cẽdũ ẽ offm̃ de ꝯfeſſore.⁊ cõmemoratio fa
ciẽda ẽ de martire.ſin aũt celebrãdum ẽ de
martire. Itẽ ſi feſtũ ſcti andree venerit ĩ p̃-
ma dñica de aduẽtu fiet ĩ ſcđa feria de ſctõ
andrea. Idẽ etiã dicim' de quolibet feſto ⁊
apl'oꝝ ⁊ martiꝝ ſi occurrit ĩ p̃miſſis dñicis
p̃uilegiatis. Item ſi feſtũ hñs vigiliã ꝯtin
git in ſcđa feria:celebratur offm̃ de vigilia
⁊ ieiunatur in ſabbato añcedẽte Si aũt in
quacũq; alia dñica a p̃uilegiatis.ſ.quibus
hiſtorie appropriate inueniũtur euenerit fe
ſtum apl'i vel alicuius p̃cipui martiris vl'
alterius ſancti qui ꝓprium habeat officiũ
attendendum eſt vtrũ ſequẽs hebdoma-
da ſiue ſinguli dies ipſius ꝓprium habeat
offm̃.qđ ſi habet:fiet offm̃ de dñica ⁊ feſtũ
ſancti fiet in ſcđa feria.Si v̓o nõ habet:fi-
et offm̃ de feſto in dñica ⁊ offm̃ dñice fiet in
ſcđa feria.⁊ ſic dñica qñq; cedit feſto.qñq;
ecõuerſo Circa vigilias ſanctorũ que ſic
vocãtur ⁊ vñ ortũ habuerũt dictũ ẽ in.vj.
p̃te ſub quarta feria tercie hebdomade ad
uẽtus. Porro circa feſta q̃ ĩ ſeptuageſima
ſeu in tp̃e paſſiõis ſiue añ illud occurrũt ſi
cut ẽ feſtum ſcte agathe.cathedre ſcti petri
ſcti mathie.ãnũciatiõis dñi.feſtũ ſcti gre-
gorij.feſtũ ẽt patroni cuiuſlibꝫ eccl'ie ſi acci
derit vl' ãniuerſariũ illi' vl' paſche alicuius
ãnotinũ gñaliter dicim' q' cãtica laudis.ſ.
Te deũ laudam' Gl'ia in excelſis ⁊c.⁊ Itẽ
miſſa ẽ ĩ illis dñt cãtari ⁊ oĩa q̃ cãtarẽt ĩ ill'
ſi in alijs tp̃ibus ꝯtingerẽt preter all'a.qñ

ſeſta hmõi ad tp̃s paſche ptinere noſcunt
Sed quare nõ dĩ tũc all'a ſicut alia cantica
leticie: Rñdeo q2 illud ẽ magis cãticũ leti-
cie q̃ȝ alis q̃ ſunt magis obſecrationes ſeu
grarũ actiões q̃ȝ cãtica leticie lȝ etiã in illis
ſit aliqua leticia pſertim ĩ cãtu. Si vo appo
natur q̃ glĩa in excelſis. qd̃ eſt ,ppũȝ natal'
dñi. ⁊ Ite miſſa ẽ: qd̃ ẽ laus ſeu cãticum re
ſurrectõis. ⁊ Te deũ laudam⁹ qd̃ ſignificat
letitiam ,p dragma ĩuẽta nõ debeãt ĩ feſto
annũciatiõis dñi cãtari ,p eo q̃ p̃miſſa in
aduẽtu dñi nõdũ ſua tpa habebãt. q2 dñs
nõdũ ea. in reb⁹ hũanis fuerat ,pſecut⁹ Re
ſpõdent q̃ ſolẽniſare ptẽdũt q̃ hoc feſtũ eſt
oĩm feſtoꝝ xp̃i q̃ſi fons ⁊ origo ſeu ĩitiũ q̃m
⁊ ſi natale dñi vl' paſſio vl' inuẽtio dragme
nõdũ erat ĩ revl'ĩ tpe. hẽbãtur tñ ĩ ſpe qñ
in ſpe eoꝝ ,pdigia p̃cedebãt Annotinũ pa
ſcha vocat qñ aliq̃s diẽ quo baptiſat⁹ eſt
celebrat ãnuatĩ qd̃ forte ſumit a gẽtilibus
q̃ diẽ in quo ad miſeriaȝ naſcebãtur nata-
liciũ obſeruabãt in qua celebratione offm̃
paſche debet cãtari p̃ter all'a ſi in tpe qua-
dragelime cõtingat. Et nota q̃ hec tria ſcȝ
Te deũ laudam⁹ Glĩa ĩ excelſis ⁊ Ite miſ
ſa eſt ſeſe cõcomitant. ⁊ eſt rõ Nã gloria in
excelſis ſignificat illud ineffabile gaudiuȝ
qd̃ angelus paſtoribus nũciauit dicẽs An
nũcio vobis gaudiũ ma. q2 natus ẽ vobis
hodie ſaluator. Ite miſſa eſt qd̃ ẽ dictũ. ite
ad ,ppã miſſa ẽ ꝯſũmata deſignat acceſſuȝ
Paſtoꝝ ad locũ natiuitatꝫ xp̃i dicẽtiũ adiui
cem poſt angelicã ãnũciationẽ. Trãſeam⁹
vſq̃ȝ bethleẽ ⁊ videamus h̊ v̇bũ qd̃ factuȝ
eſt Quia g̊ poſt annũciatõeȝ ãgeli ſecutus
ẽ paſtorũ acceſſus ideo merito qñ ſacerdoſ
dicit Glĩa in excelſis ĩ quo p̃dictũ angeluȝ
repñtat debet etiã dici Ite miſſa eſt Simi
liter ⁊ qñ hec duo dicũtur vl' omittunt Te
deũ laudamus ad nocturnos dĩ vel omitti
tur. qm̃ ibi gaudiũ ⁊ laudes celi ⁊ terre cre
atoris ⁊ creature capitis ⁊ miniſtroꝝ deſi-
gnant Sicut ⁊ in Glĩa in excelſis celũ ⁊ ter
ra creator ⁊ creatura caput ⁊ mẽbra cũ lau-
de ⁊ gaudio nominãtur. imo fere oĩa q̃ ibi
implicite cõtinent: hic explicite ponũtur.

merito igit qñ iſtud dĩ: hoc nõ debȝ omitti
Verũ tñ nõ ſemp p̃miſſa ſe cõcomitãt Nã
in feſto cathedre beati petri etiã ſi occurrat
in quadrageſima quedam eccl'ie dicũt Te
deum laudamus. ceteris laudibus tacitis
q2 hoc cantico vti ſolemus ad intronisan-
dos in ſedes ſuas. ⁊ beatus petrus ea die
fuit in cathedra antiochena intronizatus
Itẽ in cena dñi dĩ Gloria in excelſis ⁊ Ite
miſſa eſt ſi ep̃s aſſit ⁊ criſmatis celebret of
ficium. ⁊ in ſabbato ſancto dĩ Glĩa ĩ excel-
ſis. ſȝ nõ Ite miſſa eſt. in ĩpis tñ dieb⁹ non
dĩ Te deũ laudam⁹. Itẽ ĩ die natiuitatis dñi
dĩ Glĩa ĩ excelſis in p̃ma miſſa. ſȝ ite miſſa
eſt. nõ dĩ ne pp̃l's licẽciatũ ſe credẽs nõ au-
dito matutino diſcedat Et ,pp̃ter hoc etiã
quidã tũc reſeruãt finalem colllectã prime
miſſe donec matutine expleantur conclu-
dentes poſtea miſſam ſub benedicamus
Sed alia ratio ponitur ĩ quarta pte ſub ti.
de oratione nouiſſima. Scdam etiam miſ-
ſam eodem modo finiunt. In quibuſdam
tamẽ eccleſijs dicit tunc Ecce cõpleta ſunt
omnia. nec datur populo licentia recedẽdi
vt ſciat ſe debere terciam miſſam audire ĩ
qua demũ dĩ Ite miſſa eſt In eccl'ijs aũt ĩ
q̃bus fit offm̃ ambroſianũ in tp̃s q̃dragc-
ſime nulli⁹ ſancti feſtiuitas celebrat. ſȝ tm̃
cõmemoratio fit Et id ipȝ antiqua decreta
in alijs eccl'ijs ſeruari iubebãt ⁊ ãtiquitus
cõmuniter ſic fiebat. In illis q̃ȝ eccl'ijs pri
us ſacrificat q̃ȝ euãgeliũ cantet. De officio
feſtoꝝ q̃ tpe aduẽt⁹ occurrũt dictũ ẽ ĩ. vj. pte
in ti. de tpe aduẽtus De feſtis vo a reſurre
ctione vſq̃ȝ ad octauã pẽt. hec regula gñali
ter ĩ q̃buſdã eccl'ijs ſuat q̃ in oĩb⁹ ſctõruȝ
feſtis canit hiſtoria Beat⁹ vir. Hec in apl'is
martiribus ꝯfeſſorib⁹ v̇ginibus hec ĩ vno
⁊ ĩ pluribus frequẽtatur. Vir em̃ iſte btũs
xp̃s ẽ ſȝ regulã canonũ caput ⁊ mẽbris Hic
eſt em̃ martir de quo dĩ in ãtiphona Filie
hierl'm quẽ ſm caput coronauit dñs ſtola
ĩmortalitatꝫ ĩ h̊ tpe ſolẽnitatꝫ ⁊ leticie. ⁊ ſm
mẽbra poſtea coronabit ĩ illo tpe qd̃ p iſtd̃
ſignificat qd̃ erit eternitatꝫ ⁊ glorie. Hic eſt
q̃ loq̃tur in officio qd̃ h̊ tpe frequentat ſcȝ

Protexiſti me de⁹ Hic eſt vitis vera ꝛ ſan
cti ſunt palmites ſicut dr̄ in euãgelio Ego
ſum vitis vera. ioħ. xv. c. qḋ ſil'r ħ tẽpe
frequẽtat. Et ſm̄ p̄miſſa patz ꝙ etiã ĩ ſeſto
duoꝝ vel pluriũ ſctõꝝ dꝫ dici in p̄dicta. añ.
Filie hierl'm venite ꝛ videte martirẽ ſcili-
cet xp̄m ꝛ non martires ꝛ alia in plurali ſi
cut faciũt quidam. Frequẽtamus aũt hoc
tp̄e in feſtiuitatibus ſctõꝝ idẽtitatẽ officio
rũ eo ꝙ ĩ ſuo ſignificato idem erit denari⁹
oĩm ꝛ qꝛ tũc gl'ificati erim⁹ vnũ cũ xp̄o ħ
tp̄e gl'ificato. Sꝫ q̄rit quare ĩ tp̄e paſchali
nõ celebram⁹ feſta ſcõꝝ q̄ cũ xp̄o reſurrexe
rũt vel cũ eo celos aſcẽderũt. deberem⁹ eñ de
illoꝝ gl'ificatiõe gaudere ꝛ ſolenniſare ſi
cut ꝛ de alijs ſanctis cũ certi ſimus eos ce-
los aſcẽdiſſe. Rñdeo iõ nõ ſolẽniſam⁹ qm̄
ad ĩferos deſcẽderũt. ſolenniſam⁹ eñ ſan
ctoꝝ natalitia qñ vꝫ celo nati ſunt vt pre
miſſuz eſt: nõ qñ inferno. de quo dictũ eſt ĩ
vj. pte ſub paraſceue. Poteſt etiã dici ꝙ ḋ
glorificatione illoꝝ ĩ aĩa ĩ paſcha vel ſaltez
in aſcẽſione feſtare deberem⁹: ſꝫ nõ poſſu-
mus ꝓpter autoritatẽ officioꝝ illoꝝ dierũ
Obumbraret ſolẽnitas illoꝝ autoritate
maioris ſolẽnitatis: qꝛ aduenientẽ p̄ncipe
ceſſat magiſtratus. Et iõ ſtatutũ fuit vt per
alia tp̄a ãni diebus q̄bus eis dedicate fue-
rit eccl'ie feſta illoꝝ celebrẽtur. vel ſm̄ be
dã ĩ dedicatiõe eccl'ie ĩ qua nouẽ lectiones
dicũt' fit feſtũ de ill' ſic' feſtũ btĩ ioħ. bap.
fit ad finẽ auguſti. q̄ tñ circa paſcha mor-
tuus fuit. ꝛ feſtũ btĩ iacobi cõpoſtelle in iu
lio q̄ tñ fuit tp̄e paſchali occiſus. Btũs q̄ꝫ
petr⁹ ap'lus fuit ĩcarcerat⁹ ħ tp̄e. Facta ẽ ei
p̄dictoꝝ feſtoꝝ mutatio: qꝛ tãta erat feſti
uitas p̄ncipis oĩm⁹ ꝙ nõ poterãt tũc cele-
brari ſolẽnitates ſatellituz iuxta illḋ. Cede
maiori. Verũtñ feſta ſctõꝝ veteris teſta.
vt abraã. yſaac. dauid. daniel. ꝛ alioꝝ per
gretiaz ꝛ apḋ venetias coli dicũt' ꝛ ibi ħa-
bere eccl'ias. De machabeis dr̄ ꝓut ſb̄ ip̄o
feſto dicet'. Circa octauas notãdũ eſt ꝙ oc-
tauã diẽ leuiticus liber inſinuat dicẽs Di
es octauus erit celeberrim⁹ atqꝫ ſctĩſſimus
Sane octaue ſctõꝝ iõ celebrãtur. qꝛ ſicut
p̄mus dies ſignificat natiuitatẽ eoꝝ. ſ. qua
liter naſcũtur celo ꝛ in ſocietatẽ angeloꝝ
ꝛ ſanctoꝝ patrũ qñ anime eoꝝ a corp̄ibus
ſep̄ant'. ita in octauis recolẽtes reſurrectio-
nem corpoꝝ ↄgratulamur reſurrectioni eo
rum. ꝛ attẽde ꝙ quorũdã ſanctoꝝ celebrãt'
octaue ne ħ miſteriũ lateat. nõ aũt oĩm: ne
vileſcat. Si eñ nõ valem⁹ oĩa feſta celebra
re ſctõꝝ quãto min⁹ octauas eoꝝ Si igitur
alioꝝ ſãctoꝝ octaue ſolẽnes ſunt q̄nto ma-
gis ſctĩ ſanctoꝝ ſcꝫ dñi natiuitatꝭ octaua ſo
lennis erit. Videt' aũt ꝙ natiuitas dñi nõ
habeat octauã. qꝛ illa tẽdebat ad mortem
Obitus eñ ſctõꝝ iõ hñt octauas. qꝛ tũc ip̄i
naſcũtur ea natiuitate q̄ eſt ad vitã eternã
Poſt illã eñ natiuitatẽ q̄ ẽ in morte ſp̄an-
da eſt gl'ia reſurrectiõis q̄ dat' in octaua nõ
poſt natiuitatẽ q̄ eſt ad mortẽ. ſm̄ ħ etiã vi
det' ꝙ natiuitas beate marie. natiuitas btĩ
ioħ. bap. nõ hñt octauã nec etiã reſurrectio
dñi in qua dñs recepit ſtolã corp̄is q̄ gene
raliter oĩbus fidelibus dabit' in octaua. iã
eñ ip̄a dñi reſurrectio facta erat ĩ re. Quia
igit' diuerſe eccl'ie ĩ diuerſis feſtiuitatibus
octauas celebrãt. iõ ne illas rep̄hẽdere vi-
deamur dicim⁹ ꝙ duplex eſt octaua. ſ. reue
rentie ſiue veneratiõis ſiue deuotiõis ꝛ in
ſtitutiõis Octaua reuerẽtie ẽ feſtiuitatum
paſche. pẽthe. natiuitatꝭ beate v̄ginis ꝛ be
ati ioħ. Celebrãtur eñ octaue eoꝝ ꝓ ſola de
uotione nõ ꝓ alio miſterio. octaua etiã de
uotionis eſt in ſanctis patronis eccleſiarũ
ꝛ in ſancto nicolao. ꝛ ĩ maria magdalena
ꝛ in ſimilibus. qui octauas non habẽt ſed
q̄dã eccl'ie ob deuotionẽ eas faciũt. Octa-
ua v̄o inſtitutionis quadripartita eſt. quia ẽ
octaua ſignificationis. ſuppletionis. alteri
us negocij ſignificationis ꝛ future glorifi-
cationis. Octaua ſignificationis eſt. vt oc-
taue ſanctorum vigilias habentiuz ꝛ feſti
dedicatiõis eccleſie quod fit ĩ ſignum ꝙ de
dicabitur eccleſia. i. extrema ꝛ pleniſſima
dedicatione dicabitur tũc. id eſt copulabi-
tur chriſto. dicare enim eſt copulari. Et oc-
taue martirum. qꝛ ip̄i per ea que paſſi ſunt
ꝛ ex eo ꝙ hanc vitã pro nihilo habuerunt

oſtenderūt q̄ erat vita īmortalis. Vn̄ octaue innocentū dici poſſunt octaue ſignificationis: q2 p eas reſurrectio nr̄a ſignificatur. put ſub feſto illo dicet. Et etiā octaue beatoꝝ petri ⁊ pauli ⁊ quorūdam ſctōꝝ: que ſignificāt ſtolā ſecūdā ſcʒ glificatōez: quā in octaua etate habituri ſunt. Sʒ quare ob ſimilē etiā cauſaʒ nō celebrat octaua paſſionis dn̄i. Sicut eni xp̄s q̄ ē ſol iuſticie natus eſt: nō pp̄ter ſe: ſʒ vt lux nr̄is mētibus qui eramus in tenebris appareret. ſicut etiā baptiſatus eſt nō pp̄ter ſe ſʒ vt nr̄a pctā lauaret. ſic mortuus eſt nō pp̄ter ſe: ſed vt nos moreremur pctō p qd nos liberaret a morte. Reſpōdeo ideo q2 ſupueniens feſtū leticie obūbrat ⁊ abolet cōmemoratōem triſticie. Preterea lʒ reddat ratio quare p̄miſſe octaue fiāt: nō tn̄ vſqquaqʒ ī ſilibus exigit q̄ octaue fiāt. Nā xp̄s fuit circūciſus carnaliter vt circuncidamur ſpūaliter. ieiunauit vt ieiunemus. pedes lauit vt lauemus: nec tn̄ octauā iſtoꝝ aut ſimilium celebramus. Sed ⁊ octaue ſctōꝝ ob cauſam diſſimilem celebrant vt p̄miſſum eſt. Rurſus diſſimilem habet cauſam octaua paſchalis ſolennitatis cui nō fit octaue miniſteriū. Octaua tn̄ addit pp̄ter octo beatitudines q̄ in illa ſolēni octaua pcipiunt. put dictū eſt ibi. et etiā octaua pēthe. q̄ ⁊ ideo celebrat vt operum ſpūſſcti cōſūmatio declararet. Eſt eni oīm octauaꝝ ratio generalis. q2 ſcʒ octaua redit ad caput. qd de beatitudībus ī libro de doctrina xp̄iana aſſerit aug. Idcqʒ dies p̄mus eſt ⁊ octauus. ſ. dn̄icus. ⁊ ideo reſurrectio dn̄i dr̄ facta in octaua. i. in die dn̄ica Idcirco igit obſeruat celebritas octauarū vt reuertamur ad p̄mū innocētie ſtatū: in cuius innocētie recordatione in octauo die circūciſio agebat: vt mens circūciſa fieret ab oī carnali ɔtagione. Octaua ſuppletionis eſt octaua natiuitatis dn̄i. q2 in ea ſupplemus qd minus factū eſt in feſto natiuitatis. q2 eni in natiuitate multū actū eſt de partu ⁊ parū de parturiēte: ideo in octaua plenius agit de pturiēte: qd apparet ī rn̄ſoriis ⁊ in antiphonis laudū. ⁊ in diurno officio ipſius octaue. Et ob ſimilē etiā cauſā celebrat octaua ephie. Octaua alterius rei ſignificatōis eſt ſilr octaua natiuitatis put ibi dictū eſt. ⁊ octaua agnetis. in ea eni repſentat q̄ btā agnes octaua die viſa eſt glorioſa a q̄buſdā fidelibus. put ſub ipſo feſto dicet. Octaua future glificatōis eſt vt octaua obitus cuiuſlibet ſancti. Itē nota q̄ tn̄ btūs ſtephanus ⁊ laurētius habēt inter martires octauas inſtitutionis. ſolus vero btūs martinus inter confeſſores. De octauis paſche ⁊ aſcēſionis ⁊ natalis/dictum eſt in. vi. pte ſub ti. de paſcha. Licʒ autem regulariter in octauis feſtiuitatū fiat ī miſſa officiū ſicut in ipis feſtiuitatibus p eo q2 octaua eadē die cū ipo feſto cēſet: hoc tn̄ fallit in octauis aploꝝ petri ⁊ pauli in q̄bus dr̄ offm̄ de martiribus. Licʒ eni vna ⁊ eadē die ambo paſſi fuerint: nō tn̄ eodē die de vtroqʒ ī eccl'ia ſolēniſat: put ſub eoꝝ feſto dicet. Vnde vtriuſqʒ offm̄ neq̄t ī octaua fieri cū vnā diē dūtaxat ambo habeāt pro octaua. optuit ergo q̄ ī eoꝝ octaua aliqd cōmune officiū inueniret: ⁊ iō q2 eoꝝ martirium maximi fuit meriti offm̄ dr̄ de martiribus: q̄uis ⁊ de vtriuſqʒ p̄cipuis actib' mētio in ipo officio habeat. Fallit hoc etiaʒ in octauis btī laurētii: ī quo tria p̄cipue valdē cōmendabilia fuerūt. videlʒ pietas in elemoſinis. firma ſtabilitas ī fidei pfeſſione. ⁊ martiriū ſpeciale. De p̄mo agit ī vigilia. d ſecūdo ī feſto. ⁊ ideo de tertio agi optuit in octaua. Vez lʒ eccl'iaſtica officia ab aduentu dn̄i qd eſt tp̄s renouatōis īchoari ī phemio. vi. ptis dixerimus. ī hac tn̄ pte ſimplicius īcedētes kalēdariū pſeq̄mur a menſe ianuarii īchoādo. de aliq̄bus anni feſtiuitatibus ſeriatim aliquā ſpecialia apponentes. videlʒ De ſctis fabiano ⁊ ſebaſtiano. De ſancta agnete. De cōuerſione ſcti pauli. De ſancto iuliano. De ſancta agatha. De purificatōe beate marie. De cathedra ſancti petri. De annūciatōe btē marie. De ſanctis philippo ⁊ iacobo. De inuētione ſancte crucis. De reuelatōe ſcti michaelis. De ſanctis geruaſio ⁊ prothaſio. De ſancto io

hanne baptiſta. De ſanctis petro ⁊ paulo. De maria magdalena. De feſto ſeptē fratruꝫ. De ſancto iacobo aplo. De ſeptē dormiēntibus. Ad vincula ſancti petri. De machabeis. De inuētione ſancti ſtephani. De trāſfiguratiōe dñi. De ſctō laurētio. De aſſumptōe btē marie. De ſctō bartholomeo De decollatione ſancti iohānis. De ſanctis felice ⁊ audacto. De natiuitate beate marie De exaltatōe ſācte crucis. De ſctō matheo aplo. De ſanctis mauricio ⁊ ſocijs ſuis. De beato luca. De ſimone ⁊ iuda. De feſto oīm ſanctoꝝ. De officio mortuoꝝ. De ſctis quattuor coronatis. De ſancto martino. De ſancto andrea. De ſctō nicolao. De venerabili beda p̄ſbitero. De ſancto thoma aplo De feſtis ſctōꝝ ſtephani. iohānis euāgeliſte. ⁊ innocentū. De aplis. De euāgeliſtis. De martiribus. De cōfeſſoribus. De virginibus. De officio feſti dedicationis ecclie.

De ſanctis fabiano ⁊ ſebaſtiano

In feſto beatoruꝫ fabiani ⁊ ſebaſtiani duplex collecta in q̄buſdam eccl'ijs in miſſa dicitur. ⁊ inſolito more vtraq; vno p dñm noſtrū terminatur. Tum q2 ipſo vnico dei filio ihesu xp̄o mediāte/ambo ad palmam martirij ꝑuenerūt. Tum etiā q2 lꝫ diuerſis paſſi fuerint tꝑibus: ecclia tñ ꝓpt ingētia vtriuſq; merita vtriq; parit ⁊ p̄ncipalit ſolēniſat ⁊ vtrāq; collectā vno eodemq; fine concludit

De ſancta agnete

Feſtum beate agnetis caret octauis ſcꝫ inſtitutiōis habet tñ octauā alteri' negocij ſignificatōis. vt iam dictum eſt in ꝓhemio Qđ ergo dr̄ in kalēdario agnetis ſecundo nō dr̄ ꝓpter hoc q2 illud ſit feſtū octauaruꝫ eiuſdē: nec in ecclia ꝓnūciatur nec in kalēdario ſcribitur octaua. ſꝫ eſt alia ſolēnitas de eadem repetita ꝓpter miraculū quoddaꝫ qđ octaua die poſt eius obitū ꝯtigit ad tumulum illius/parētibus ſuis plorātibus. Intelligitur ergo agnetis ſcđo .ſ. feſto. Vñ melius diceretur ſcđo agneti. De hoc etiā dictuꝫ eſt ſub quarta parte ſub ſimbolo. Quia vō p̄fecti fili' eā adamauit: iō recte ī ei' feſto cātatur ītroit' Me expectauerūt pctōres ⁊c.

De conuerſione ſancti pauli

Conuerſio ſancti pauli apli facta eſt eodē anno quo xp̄s paſſus eſt ⁊ ſtephanus lapidatus: anno quidē nō naturali ſed emergenti. Naꝫ xp̄s paſſus eſt octauo kalēdas aplis. ſtephanus eodē anno tertio die auguſti lapidatus eſt. Paulus vō. viij. kalē. februarij ꝯuerſus eſt. Eius aūt ꝯuerſio potius q̄ alioꝝ ſanctoꝝ celebratur triplici rōne Primo ꝓpter exemplū. ne quiſq; quātūcūq; peccator deſperet de venia: qñ tantuꝫ in culpa ꝯſpicit poſtmodū talē fuiſſe ī gratia Secūdo ꝓpter gaudiū. ſicut eñ ecclia magnam habuit triſticiā in eius ꝑſecutōe: ita maximā habuit leticiā de eius cōuerſione. Tertio ꝓpter miraculū qđ dñs in eo oſtendit/dū de ſeuiſſimo ꝑſecutore fecit fideliſſimum p̄dicatorē. In hoc feſto dr̄ epla Saulus adhuc. q̄ ē act. ix. c. Et euāgeliū Dixit ſimō petr' ad ihm. qđ ē math. xix. c. Dr̄ ⁊ ad horas caplm Erat q̄dā diſcipulus. act. ix. c.

De ſancto iuliano

Iulianus iſte cuius feſtū fit. v. kal. februarij fuit eps cenomaneñ. qui ſimō ille fuiſſe dr̄ quē dñs a lepra mūdauit ⁊ q̄ deū ad cōuiuiū inuitauit. Hic etiā dicitur eſſe ille iulianus q̄ ab itinerātibus p inueniēdo bono hoſpitio inuocatur/eo q2 ī domo eius fuit dominus hoſpitatus. Alij dicūt q2 ille eſt qui patrē ⁊ matrē occidit. đ quo ſequitur. Fuit q̄ꝫ et alius iulianus de alemania q̄ deſiderio martirij ſe vltro perſequentibus offerebat Vñ criſpinus conſularis iuſſit eum occidi Qđ ip̄e iulianus audiēs ſtatim foras ꝓſiliēt ⁊ querēti ſpōte intrepidus ſe opponens ꝓtinus ictū ferientis excepit. Fuit inſup alius iulianus frater btī iuliani q̄ tēpla ydo/

lorum pmiſſu theodoſij impatoris vna cũ fratre deſtruebat. ad cuius verbũ hõ viu' ſup plauſtrũ/mortuũ ſe fingẽs mortuus ẽ. Fuit etiã qrtus iulianus q̃ vtrũq₃ parentẽ neſcius occidit: ſed poſt multã pniam ſub ſpecie mendici leproſi recepit in domo ſua angelũ: a quo audire meruit q̃ dñs ſuã penitentiã acceptaſſet. Fuit etiã q̃ntus iulianus nõ ſanctus ſ₃ apoſtata ſceleratiſſimus. Primo eñi monachus fuit. deĩde iperator romanus. vt dicet̃ ĩ feſto ĩuẽtõis ſctẽ crucis

De ſancta agatha

Sancta agatha poſt multa tormenta in carcere mortua eſt. ad cuius caputi tumulo poſita eſt viſibiliter tabula p angeli miniſteriũ/in qua ſcriptũ erat Mentẽ ſanctam ſpõtaneã/honorẽ deo ꝛ patrie liberatõem. ideoq₃ ↄſuetudo inoleuit/cum tabula eius imaginem continente fieri proceſſionem.

De purificatõe btẽ marie virginis.

Mater cunctos sctõs glorioſa dei genitrix virgo ſem per maria p̃matũ obtinet. vt pote q̃ eſt ſanctis dignior ꝛ excellẽtior vniuerſis: in cuius honorẽ ecclia in q̃ttuor anni tpibus/q̃ttuor ſolẽnes celebrat feſtiuitates. videl₃ annũciatõem. aſſumptõem. natiuitatẽ. ꝛ purificatõem. Quẽ tpe ip̃am ĩ memoria habere debemus q̃ oĩ tpe ad filium ſuũ p nobis pctõribus intercedit: quaru₃ due ſunt ſibi ꝛ dño nr̃o cõmunes. ſ. purificatio. ꝛ annũciatio. Hec aũt q̃ttuor feſtiuitates ſiũt ẽm q̃ttuor bñdictões q̃ ĩ ipius virginis ſalutatione ↄtinent. Prima eſt Aue maria gr̃a plena. q̃ p̃me feſtiuitati cõpetit ſc₃ annunciatõi: qñ videl₃ eã angelus ſalutauit ꝛ de ſpũ ſctõ concepit facta gr̃a plena Secũda eſt Dñs tecũ. q̃ cõpetit aſſumptioni: qñ videl₃ aſſumpta eſt in celũ: q₂ tũc fuit cũ dño ſuo. i. filio vt eſt dñs. ante eñi non viderat eũ dñm ita manifeſte in ſe. Tertia bñdictio eſt Bñdicta tu ĩ mulieribus. q̃ cõpetit natiuitati. q₂ tũc nata eſt mulier i vtero ſctĩficata. nulla eñi alia mulier fuit ĩ vtero ſctĩficata ꝛ iõ dicta eſt caſtrũ ,pp̃t ſingularitatẽ q₂ nũq₃ demoneo caſtrũ illd̃ fregerũt/Quarta bñdictio eſt. bñdict' fruct' vẽtris tui. q̃ ↄgruit quarte feſtiuitati. purificationi: q₂ tũc obtulit illũ bñdictũ fructum in tẽplo/Quidã etiã faciũt q̃ntũ feſtũ. ſ. de ↄceptiõe btẽ marie dicẽtes q̃ ſicut celebratur de morte sctõru₃. nõ ,pp̃t mortem. ſed q₂ tũc recepti ſunt in nuptijs eternis. ſic̃ põt celebrari feſtũ de ↄceptiõe. nõ q₂ ſit cõcepta. q₂ ĩ pctõ eſt ↄcepta. ſed q₂ mater dñi eſt ↄcepta. aſſerẽtes h̃ fuiſſe reuelatũ cuidã abbati ĩ naufragio ↄſtituto. qd̃ tñ nõ ẽ autenticũ. vñ nõ eſt approbandum cu₃ concepta fuerit in pctõ/ſc₃ per cõcubitũ maris ꝛ femine. Verũtñ lic₃ fuerit ↄcepta in peccato dimiſſu₃ eſt ei illud origiale pctũ. ꝛ ſanctificata fuit in vtero. ſicut ꝛ hieremias. et ſanctus iohannes baptiſta/quare merito natiuitas eius ꝛ beati iohãnis baptiſte celebrãtur. natiuitas dico ex vtero q̃ñ vi₃ in lucẽ ſeu ĩ mũdũ ,pdierũt. S₃ natiuitas eo₂ in vtero ſc₃ qñ infuſe ſunt aĩe ĩ corpib' eo₂ nõ celebratur vt p̃miſſum eſt. Sextũ etia₃ feſtũ eſt feſtiuitas parientis/ſc₃ feſtũ natal'. S₃ qñ tunc eſt etiã ſimul feſtũ filij qd̃ plenũ exigit offiñ. iõ nõ ſolẽniſa ̃r de illa vſq₃ in octauas. tũc vero ſolẽniſatur. ſicut iã dictũ eſt in prohemio. Septimũ q₃ feſtũ ẽ beate marie ad martires. de quo ſub feſto oĩu₃ ſanctorũ dicet̃/Quia vero feſtum purificationis ẽm hui' ſeptime partis diuiſione₃ in ordine temporis alia feſta v̾ginis p̃cedit. idcirco h̃ de illo dicam'. Eſt aũt hodie duplex feſtum. primũ q̃ ad ptũ qd̃ dĩ feſtũ ypapãti. i. obuiatio: q₂ in illa ſolẽnitate anna ,pphetiſſa ꝛ ſimeon obuiauerũt beate marie venienti filiũ ſuũ xp̃m in tẽplũ offerre. ypapantos eñi grece dĩ obuiatio latine. ab ypo qd̃ eſt ire. ꝛ anti qd̃ eſt contra. q̃ aduentus dñi in tẽplum ſignificat aduentu₃ eius in eccl'iam ꝛ in mentem cuiuſlib₃ fidelis anime que eſt templu₃ ſpũale. Hũc aduentũ p̃dixit dñs per malachiam prophetam iij. Ecce ego mitto angelũ meũ ꝛ p̃pa

ypapãti

rabit viam ante faciem meã.⁊ ſtatim veni
ct ad tẽplũ ſanctuꝫ ſuum ⁊c. Uel dꝛ ypapã
ti.i. pñtatio ex eo ꝙ xp̃s in tẽplum eſt pre-
ſentatus/Secunduꝫ quo ad pariẽteꝫ.⁊ di
citur feſtum purificationis:qꝛ btã virgo lꝫ
purificatione nõ indigeret.nec legi purifi
catiõis obnoxia teneref:qꝛ nullo mõ ĩmũ-
da fuit.nec peperit ꝯcepto ſemine.tñ volu
it facere ſm̃ p̃ceptũ legis. Dicif em̃ leuitici
xij. Mulier ſi ſuſcepto ſemĩe pepit maſcu
lũ immũda erit ſeptẽ diebus. Jmmũda q̃
dẽ erat a ꝯſortio hoĩm ⁊ ab ingreſſu tẽpli:
expletis v̾o ſeptem diebus munda efficie-
baf.q̃ ad ꝯſortiuꝫ hoĩm.adhuc tñ vſqꝫ ad
diẽ.xxxiij.q̃ ad tẽpli ingreſſuꝫ ĩmũda erat:
donec purgaref iuxta ritũ mẽſtrui fluxus.
Sꝫ cõpleť.xl.diebus.die.xl.templũ intra-
bat.⁊ pueꝝ cũ mũeribus offerebat. Si aũt
feminã pepiſſꝫ:tp̃s duplicabaf.⁊ q̃ ad cõ-
ſortiũ ⁊ q̃ ad ĩgreſſuꝫ.ſicut ⁊ duplicaf quo
ad corporis formationẽ. Naꝫ ĩ q̃dragĩta
diebus corpꝰ maſcli organiſaf ⁊ pficif in
q̃dragesima aĩa ĩfũdif vt ſepiꝰ Corpꝰ v̾o fe
mĩe in octogĩta diebꝰ pficif:⁊ ĩ octogeſima
aĩa ĩſpiraf vt ſepiꝰ. Sic g̃ ſi maſculũ pepat
q̃dragĩta.ſi femĩam octogĩta diebus a die
natiuitatis ptus a tẽpli arcebaf ingreſſu.
Hodie tñ ſtatiꝫ ingredi nõ ꝓhibef ne ſibi
pena ĩ culpã v̾taf. Ueruñtñ mulier dũ ſen-
tit ſibi ĩminere dolores ptus nõ ĩtret eccle
ſiã vel ſaltẽ caueat ne polluat illã. Sacer-
dos autẽ mulierẽ vicinã ptui ſepe moneat
ꝙ cõfiteaf ita ꝙ cũ dolor ptus vrgebit eam
ſit pata accipe eucariſtiã. Nã inhõeſtũ ẽ ꝙ
tp̃e ptus p̃ſbiter diu cũ ea moref/Eſt autẽ
triplex rõ q̃re p̃cepit dñs die q̃drageſimo
pueꝝ ĩ tẽplũ offerri. Prĩo ad notãdũ ꝙ ſic
die q̃drageſimo in materiale tẽplũ ducif.
ſic ĩ quadrageſimo die a cõceptiõe vt ſepi
us aĩa ĩfundif ĩ corpus tãq̃ ĩ ſuũ tẽplũ ꝑ
ut in hiſtoria ſcolaſtica dꝛ..q̃uis phiſici di
cant ꝙ in.xlvj.die corpꝰ pficif/Secũdo vt
anima q̃ in die quadrageſima corpi infu-
ſa ab ip̃o corpore maculaf.in die quadra-
geſima templum ingrediens per hoſtias
expictur/Tertio ad inſinuãdum ꝙ illi me

rentur celeſte templum ingredi q̃ deceꝫ p̃
cepta decalogi cũ fide quattuoꝛ euãgeliſta
ruꝫ obſeruauerĩt. Trãſactĩ g̃ purificatiõis
diebus pariẽs ĩgrediebaf tẽplum:offerẽs
filiũ vel filiã ⁊ munera.ꝓ ſe ſcꝫ ꝓ pctõ pul
lũ colũbe ſiue turturẽ.ꝓ filio v̾o vł filia of
ferebat agnũ ãniculũ in olocauſtũ.q̃ agnũ
habere nequibat:offerebat duos turtures
aut duos pullos colũbaꝝ alterũ in olocau
ſtũ ꝓ ptu.alteꝝ v̾o ꝓ ſe ſcꝫ ꝓ pctõ ſuo. Uñ
in euangelio dꝛ vt offerrẽt par turturũ aut
⁊c.ſm̃ legis cõſuetudinẽ.i.ſicut lex exigere
videbaf. Mulieres igif in h̃ btãm v̾ginẽ
imitanf cũ ĩ q̃buſdã locis poſt ptũ trãſactĩ
quadraginta diebus eccłiam ingrediunf
ſignificãtes ꝙ ſi v̾ginẽ ip̃am fuerint imita
te poſt vitam preſentem ingredienf cuꝫ ea
eternam/Celebraf ergo hoc feſtuꝫ die qua
drageſima a natiuitate dñi:quia btã v̾go
die quadrageſima a natiuitate xp̃i ad tem
plum veniens ip̃m ſm̃ legem preſentauit
/Rurſus h̃ feſtũ ſequif poſt feſtiuitates na
talis dñi/circũciſionis/⁊ ephe.rõne miſte
rij.ſicut etiã rõne miſterij voluit dominus
in tẽplũ pñtari/Et h̃ duplicif. Primũ mi-
ſteriũ eſt. Naſcitur eñ pmo deus p fidem
hoĩe ⁊ ſeq̃tur circũciſio.qꝛ qñ fides eſt ĩ ho
mĩe purificatur hõ. Uñ ĩ actibus. Fide pu
rificãs corda eoꝝ. Qui v̾o hñt bonã fidẽ re
linquũt oĩa mala opa.⁊ tunc apparet deus
ſꝫ tũc faciẽda eſt pñia vt ĩ nobis maneat ſi
cut in tẽplo ſuo.⁊ tũc fit ibi oblatio ⁊ offer
tur ei par turtuꝝ.i.mũdicia mẽtĩ ⁊ corporiſ
qḋ nõ põt fieri niſi ĩ iugi luctu.ſicut turtur
gemit ꝓ cãtu.⁊ duos pullos colũbaꝝ.i.ge
minã ſimplicitatẽ/Secũdũ miſteriũ.qꝛ ĩ tẽ
plũ venit ĩ hac die vt notef aduentus eius
a d mẽtẽ cuiuſlibꝫ fidel.ſiue ĩ eccłiaꝫ ĩ quã
ſemp parat' eſt intrare. Uñ in introitu dꝛ
Suſcepimꝰ deꝰ miaꝫ tuã ĩ medio tẽpli tui.
qꝛ xp̃s eſt lignũ vite ĩ medio padiſi patus
equalif oĩbus ſubuenire ⁊ bona ſua largi
ri.ſm̃ nomẽ tuũ deus ita ⁊ laus tua deus
⁊c.q.d. Sicut creaſti oẽs ⁊ recreaſti.ita et
laudandus es pertotũ mũduꝫ. Hoc etiam
expoſitũ eſt ĩ.vj.pte ſub octaua dñica poſt

penitbe. Ut aūt veniāt in mentē nr̄am hor tat eccl'ia filios ſuos vt occurrāt ei. Unde dicit in p̄ncipio matutinalis officij .ſ. i inuitatorio Ecce venit ad tēplū ſctm̄ ſuū dn̄ator dn̄s. gaude ⁊ letare ſion occurrēs do tuo .ſ. p fidē ⁊ bona opa. Et ppt̄ h feſtū iſtud di ypapāti .i. obuiatio. q̄r ſi volumus q̄ ille veniat in mētē nr̄am / accipiamus in mētem nr̄am eius ſilitudinē. Unde dicit in rn̄ſorio p̄mo Adorna thalamū tuū ſiō .ſ. v̄tutibus purifica te ⁊ ſucipe .ſ. virtutes. vt ſic veniet in te. Ep̄la vō eſt Ecce ego mitto angelum q̄ eſt malach. c. vlt. ⁊ euāgeliū Poſtq̄ impleti ſunt dies. luc. ij. c. ⁊ poſtcōio Reſpōſum accepit ſimeō luc. ij. c. Et nota q̄ tpe iuſtiniani impatoris fuit magna mortalitas apd pſtātinopolim. ⁊ iō tūc cōſtituta eſt ſolēnitas purificatōis marie i reuerētiā eius ob cauſas p̄miſſas. Solet aūt queri cū adhuc pullulēt infinite hereſes quō ſit verū qd in nono rn̄ſorio di .ſ. q̄ btā vgo oms hereſes interemit. Ad qd dicimus q̄ hoc fecit q̄tū in ſe fuit. q̄r ipa oſtēdit eū viſibilē q̄ iuiſibilis fuit. Prīo eī nō poterat iueniri. q̄m q̄dam ipm q̄rebāt in delicijs carnis. quidā in diuitijs. quidā in libris philoſophorū ⁊ nō erat ibi. Un in cāticis Queſiui ⁊ nō iueni eū. Modo vō nō pōt aliq̄s errare i via niſi velit. Un manifeſte habet in eſa. Hec erit recta via: vt etiā ſtultus nō erret p eam Et q̄ erit illa via. Ecce dabo in ſion ſalutē et in hierl'm gl'iam meā. Dī hodie capl'm Ecce ego mitto. malach. iij. c. ⁊ illd. Eradicaui. eccl'. xxiiij. ⁊ illud. Quaſi cedrus. qd eſt ibidē. Fit aūt hac die pceſſio generalis. q̄ ſignificat pceſſionē illā: quā btā virgo ⁊ ioſeph ad tēplū fecerūt. Qui in pceſſione añ cācellos cātāt rn̄ſum accepit ⁊c. ſignificāt pphetas natiuitatē dn̄i ⁊ mīam p̄nūciantes. Melodia rn̄dentiū eſt gaudiū hāc dei mīam ſuſcipientiū. Tenētes igit cādelas in manibus dicamus Suſcepimus deus mīaz tuā ⁊c. Qd vō cātat in ipa pceſſiōe et in euāgelio Accepit eū ſimeō i vlnas ſuas oſtēdit q̄ debemus eū nō tm̄ corde ſz etiaz in brachijs portare. Un in canticis. Pone me vt ſignaculū ſup brachiū tuū ⁊ vt ſigillum ſup cor tuū. Et ad cor. Empti eī eſtis p̄cio magno. glificate ⁊ portate deū in corpore veſtro. Debemus ergo q̄dem portare nō tm̄ deitatē vl' hūanitatē ſz vtrūq̄: ſicut fecit ſimeō qd ſignificat p cādelā quam ferimus in pceſſione. Per ceram eī p apes opere virginali cū melle pductā: nulla eī libidie reſoluūt: humanitas ſiue caro xpi ex virgine ſumpta itelligit. Per lumē deitas. q̄r deꝰ nr̄ ignis pſumēs eſt. deutro. iiij. Per lichiniū i cera aīa cādidiſſima vl' deitas in carne latēs. vel ſm̄ alios mortalitas intelligit. Vel p lumē pater. per cerā filius per lichiniū ſpūſſctūs. Rurſus cādela i manu accēſa eſt fides cū bona opatōe. Naz ſicut cādela ſine lumīe mortua dī: ⁊ lumē p ſe abſq̄ cādela nō lucet ſz mortuū eſſe videt ſic ⁊ opatio ſine fide: ⁊ fides ſine opatione mortua eſſe dī. Lichinius ſub cera occultatus recta intētio eſt. Un grego. Sic fiat opꝰ in publico vt tm̄ intētio maneat in occulto. Cādele aūt bn̄dicūt vt eas digne ferāt oēs Sūt eī mlt'i habētes intus tenebras. licet extra lucere videant. digne ferētes ſūt q̄ ſicut extra lucēt p lumē qd ipi ferunt in manibus: ita lucēt interius p verā fidē. ⁊ in h eſt feſtiuitas ⁊ gaudiū magnū. Portantur itaq̄ in pceſſione cerei ardentes ppter ſex cauſas / Prīo vt vnuſquiſq̄ ſe illuminet ⁊ opa ſua lumīe patefacta alijs inſinuet. Secūdo vt ritū gētiliū in melius cōmutet religio xpiana. Romani nāq̄ de q̄nto i q̄ntū annū in kal'. februarij ad honorem februe matris martis q̄ vt putabāt erat deus belli / luſtrabāt vrbē tota nocte cū cereis ⁊ facibus accēſis vt filius eius eis victoriā d hoſtibus pcederet: cuius matrē tam ſolēniter honorabāt qd feſtū aburbale dicebat. Ipi etiā in mēſe februario ſacrificabāt februo. id eſt plutoni ⁊ ceteris dijs infernalibus p aīabus anteceſſorū ſuorū vt ppiciaret ipoꝝ eis ſolēnes hoſtias offerentes ⁊ tota nocte eorū laudibus cū cereis ⁊ facibus accenſis vigilantes. Mulieres q̄ romanorū his diebus feſtū luminū exercebāt. q̄r ei pluto deꝰ

infernalis ꝯcupiſcēs proſerpinā ſpecioſiſ-ſimā/eā in pncipio huius mēſis rapuit de amqꝫ fecit.quā ceres eius mater ꝛ parētes facibus accēſis p ſiluas ꝺ nocte ethna mō te cicilie multo tpe ꝗſierūt,put poetarū fa bule fingūt. Idcirco ꝛ ipē in pncipio men ſis februarij in memoriā huius rei ꝺ nocte vrbē luſtrabāt ambiēdo ipam cū facibus ardētibus. Ydolatre eni ſicut legit in libro ſapiētie obſcura ſacrificia faciebant. Hoc igit luſtrādi mores ſergius papa mutans in melius ſtatuit feſtū purificatōis ī hono rem matris dñi in eodē mēſe:ꝛ tūc ꝓceſſio nes fieri vt plebs vniuerſa portās cereos ardētes in manibus p eccl'ias ꝓcederet in memoriā celeſtis regni qñ om̄s electi lucē tibus bonoꝝ actuū lāpadibus obuiā ſpon ſo veniētes mox cū eo ad nuptias ſupnecī uitatis intrabūt/Tertio vt p hoc prudētes virgines imitemur/quaꝝ btā virgo eſt ca put:vt accēſa in nobis lāpade caſtitatis et bonoꝝ opeꝝ/cū eis in tēplū gl'ie ad verum ſpōſum ingredi mereamur/Quarto qꝛ lu men qꝺ eſt ad reuelatōem gentiū ſicut di xit ſimeō hac die ꝓ nobis eſt pſentatū.hec ergo ꝓceſſio ſignificat illā ſimeonis/Quī to ad notandū diuinitatē ꝛ hūanitatē xpi vt pmiſſum eſt/Sexto ad oſtēdendū virgi nis puritatē:ne ꝗs audiēs eius purificatio nem credere poſſit eā purificatōe idiguiſſe /Portamus ergo cādelas accēſas: ꝗſi ipſo facto dicat eccl'ia Uirgo btā purificatione nō indiges:ſꝫ tota rutilas.tota ſplēdes. Et ꝓpt cās pdictas candelaria nūcupat Hoc feſtum caret octauis,qm̄ licꝫ xps legaliter fuerit pſentatus in tēplo.nullus tñ doctor nos coartat ꝙ infantes die quadrageſima natiuitatꝭ eoꝝ pſentent in tēplo. Un̄ ſicut pſentatio pueroꝝ ad templū ſm veterē ri tum defecit:qꝛ hodie fit in baptiſmo.ita et octaua ypapātis. In octauis em̄ ſicut per pmū diē recolimus qꝺ factū eſt:ita p octa uam rem ꝓ qua factū eſt. De feſtis annun ciationis.aſſumptionis.ꝛ natiuitatis ī ſu is locis dicetur.

De cathedra ſancti petri

De cathedra ſancti pe

tri eccl'ia ſolēniſat.qñ videlꝫ apꝺ antiochiam cathedrali honore ſublimatus eſſe phibet:quā ſublimatōem dicūt quidā factā eſſe a theophilo pncipe antiocheno:cuius filiū defunctū poſt ānos quattuordecim petrus ſuſcitauit:ꝛ ipſuꝫ ꝛ ptā ciuitatis ꝯuertit:ppt qꝺ ibi eccl'iam ꝯſtruxerūt in cuius medio excelſam cathe dram collocauerūt:ꝛ petrū vt ab oībus au diri ꝛ videri poſſet exaltauerunt:in ꝗ ſedit ſeptē annis. De hoc igit honore ſolēniſat eccl'ia.qꝛ tūc plati eccl'ie ceperunt loco pſta re ꝛ honore ſublimari. Tūc em̄ cōpletū eſt illud po. Exaltēt eū in eccl'ia plebis ꝛc. Et nota ꝙ exaltatus eſt tripliciť ꝛ iō triplex fe ſtum ei celebrat. Primo exaltatus ē in eccl'ia militantiū eidē pſidēdo.ꝛ eā in fide ꝛ mori bus laudabiliť regendo. Ad qꝺ ptinet ho dierna feſtiuitas vt pmiſſum eſt. Secūdo in eccl'ia malignātiū/ipam ſcꝫ diſſipādo ꝛ ad fidē ꝯuertēdo.ad qꝺ ptinet ſcḋm feſtū qꝺ dr̄ vincula. Tūc em̄ eccl'iaꝫ malignātiū diſſipauit ꝛ plures ad fidē ꝯuertit. Tertio in eccl'ia triūphantiū/in eā ſcꝫ introeundo feliciter:ad qꝺ ptinet tertiū feſtū qꝺ eſt paſ ſionis eius. Rurſus fit ei feſtū triplex ꝓpt alias ꝗnqꝫ rōnes. Prīo ꝓpter puilegiū.fu it em̄ p alijs puilegiatus ꝛ iō magis hono ratus in autoritate. Nā fuit pnceps apl'oꝝ et claues regni celoꝝ accepit. Fuit etiā fer uentior in xpi amore ꝛ efficatior in virtute Nā ad eius vmbrā ſanabant infirmi. Se cūdo ꝓpt offm̄.ipē em̄ offm̄ plationis ſup vniuerſam eccl'iam habuit.ꝗ in tres ptes mūdi ſcꝫ aſiam.africā.ꝛ europā diffuſa eſt et iō eccl'ia ter in anno ꝓ eo ſolēniſat. Ter tio ꝓpter bñficiū.qꝛ ipē ꝗ ptātem ligandi atqꝫ ſoluēdi habuit/liberat nos a trib' ge neribus pctoꝝ ſcꝫ cogitationis.locutionis et opationis. Uel qꝛ in deū.in pximū.ꝛ in nos peccamus. Uel hoc bñficiū pōt eſſe tri plex bonū:qꝺ virtute clauiū peccatori in ec cleſia cōſequitur. Primū eſt abſolutionis. a reatu oſtēſio. Scḋm eſt pene purgatorij

ſn tēporalē cōmutatio. Tertiū pene tēpalis
ſm partē relaxatio. Quarto ꝑpter debitū.
q2 ſcꝫ tripliciter pauit ⁊ paſcit nos. ſ. verbo
exēplo. ⁊ tēpali ſubſidio. Quīto ꝑpt exēplū
vt ſcꝫ nullus deſpet: etiā ſi terno xp̄ꝫ nega
uerit ſicut ille: ſi tū velit cū eo deū corde ore ⁊
ope ꝯfiteri. Nec eſt ꝑtermittendū ꝙ hoc fe
ſtuꝫ de incathedratōe ſcī petri / olim feſtū
btī petri epulaꝝ dicebat̄. Fuit em̄ mos gē
tiliū ſm magr̄m iohēm beleth / ānis ſingu
lis in mēſe februarij hac die vinū ⁊ epulas
deo offerre ſup ſeplc̄ra parentū / moti forte
ꝑpter illud thob. iiij. Panē tuū ⁊ vinū tuū
ſup ſepulturā iuſti ꝯſtitue. q̄ꝗ de nocte de-
mones ꝯſumebāt. ipi tū ab aīabus circa ſe
pulcra oberrātibus q̄s vmbras vocabant
vaſtari putabāt q̄ſi aīe a corpibus egreſſe
carnales reqrāt cibos. qđ btūs aug. repro
bat in ſermone huius diei. Hoc etiā ſcī pa
tres extirpare volētes / feſtū de incathedra
tione ſcī petri / tam de illa q̄ rome ꝙ etiam
de illa q̄ antiochie fuit facta / ſtatuerūt fieri
illo die quo talia a gētilibus faciebāt. Vn̄
ab illis epulis hoc feſtū cōſueuit appellari
feſtū btī petri epulaꝝ. Hac tū die nō dr̄ ī q̄
buſdā eccl'ijs niſi vna collecta. Et de illa in
cathedratiōe q̄ fuit antiochie facta. Dr̄ aūt
ep̄la Petrus ap̄ls ſeruus. q̄ eſt. j. pet. j. Et
euāgeliū Venit ihs in ptes. math. xvj. ca.
Tractus eſt Tu es petrus. math. xvj. Ad
horas dr̄ capl'm Petrus ap̄ls. j. pet. j. c. In
feſto btī mathie apl'i dr̄ ep̄la Exurgens pe
trus in medio. act. j. c. Et euāgeliū Confite
or tibi pater. math[illegible] xj. c.

De annūciatōe beate marie virginis

Feſtum annunciati

onis btē marie eſt. qm̄ angelus
ei bonos rumores nūciauit ⁊ ip
ſa ſaluatorē ꝯcepit. Tūc aūt implete ſūt ꝑ
phetie. Vn̄ eccl'ia legit ⁊ cātat de ꝑphetis
quare introitus eſt Rorate celi deſup. ⁊ nu
bes. i. p̄dicatores pluāt. i. annūciēt iuſtū. i.
xp̄m. q̄ anthonomaſice dr̄ iuſtus. apiat̄ ter
ra. i. btā v̄go. aperiat̄ inq̄ꝫ p ꝯſenſum ⁊ ger
minet. i. ꝯcipiat ſaluatorē. i. xp̄m. de hoc di
ctum eſt ſub p̄ma dn̄ica de aduētu. Ep̄la ē
Egredietur v̄ga. eſa. xj. c. Alie tū eccl'ie dicūt
Locutus eſt dn̄s ad achā. q̄ eſt eiuſdē. vij. c.
Euāgeliū eſt Miſſus eſt gabriel. luc. j. c. Et
qđ ibi dr̄. ⁊ hic mēſis ⁊ c. ſic exponit̄. hic mē
ſis ſcꝫ martius in quo btā v̄go ꝯcepit ē ſex
tus illi. i. a ꝯceptione illius. ſ. eliſabeth q̄ vo
catur ſterilis. q2 illa ꝯcepit iohēm baptiſtā
viij. kal. octobris. Dr̄ etiā p horas capl'm
In diebus illis notū faciet deus. hiere. xxx
ca. Cōpetit aūt hoc feſtū tēpi veris. Naꝫ tēpe
veris deus factus eſt hō ⁊ oīa facta ſūt no-
ua. Hoc aūt feſtū eſt de dn̄o ⁊ de btā maria
quare eadē p̄fatio dr̄ in natali ⁊ ī ānūciati
one dn̄i. De annūciatōe dn̄i ꝯſueuit oppo-
ni ꝙ Gl'ia in excelſis ⁊ Ite miſſa ē ⁊ Te de
um laudamus in ea cātari nō debeāt. de q̄
dictū eſt in ꝑhemio huius pn̄s. Si hoc fe
ſtum fuerit in dn̄ica paſſionis vel oliuaruꝫ
ad ſecūdā feriā trāſmutabit̄. hoc enī gene
rale ē in p̄uilegiatis dn̄icis diebus. Si aūt
in triduo an̄ paſcha occurrerit / in ſabbato
ante palmas ſm quoſdā anticipabit̄. Qui
dam v̄o illud trāſferūt ad octauā. Similit̄
ſi fuerit in die paſche nō ꝯgrue poterit īfra
hebdomadam celebrari in quo hiſtoria de
aduentu cōpilata cātat̄. Vn̄ melius ē ſi ad
ſecūdam feriā poſt octauas transferatur.
In hac die vt dr̄ p diuerſa tēpoꝝ curricula
deus multa opatus eſt. Que quidā ſic egre
gijs v̄ſibus ꝯſtrinxit. Salue feſta dies que
vulnera nr̄a coerces. Angelus eſt miſſus.
eſt paſſus ⁊ in cruce xp̄us. Eſt adā factus ⁊
eodē tēpe lapſus. Ob meritū decime cadit
abel fratris ab enſe. Offert melchiſedech.
yſaac ſupponit̄ aris. Eſt decollatus xp̄i ba
ptiſta beat'. Eſt petr' erept'. iacob' ſub he-
rode perēpt'. Corpa ſcōꝝ cū xp̄o multa re
gūt. Latro p xp̄m tam dulce ſuſcipit amē.

De ſanctis philippo ⁊ iacobo apl'is.

Paſchale tempus ſi

cut ſepe dictū eſt / octauā ſigni
ficat etatē: vbi bonū qđ erit ſingu
loꝝ in diſpari caritate erit oīm q2 vnuſq̄ſq̄
de bonis alterius gaudebit vt de ſuo ⁊ bo

numu oĩm erit ſinguloꝝ. Ut ergo tēpus pa
ſchale ꝯcordaret ſolēnitatibus q̄ infra illō
eueniūt: p̄ſertim cū apl'i in eccl'ia p̄mitiua
nō haberēt particulares ſolēnitates / ſtatu-
tum fuit vt in kal'. maij celebraret̄ ſolenni
tas ad honorē oĩm apl'oꝝ. vt dies maij nō
viderentur diuidere quos vna dignitas ⁊
apl'atus in celeſti gl'ia fecit eſſe ſublimes.
qđ feſtū greci celebrare dicūtur ī feſto apl'o
rum petri ⁊ pauli. Hac etiā die feſtū ē apl'o
rum philippi ⁊ iacobi: qꝛ forte die iſta paſſi
ſunt. Sane iacobus iſte dictus ē minor ad
differētiā iacobi cōpoſtelle ſiue zebedei: qui
dictus eſt maior: nō etate ſ꞉ vocatiōe ſicut
ꝯtingit in epis q̄ loco apl'oꝝ ſunt: qm̄ q̄ p̄-
mo ꝯſecratus eſt / alios q̄ntūlibet maiores
antecedit. Prio em̄ a dño vocatus eſt. ⁊ p̄
mo ei adheſit ⁊ ſibi magis fuit familiaris.
In ſecretis em̄ illū vocabat ſcil꞉ qñ tranſfi
guratus eſt. ⁊ qñ ſuſcitauit mortuū ī domo
Dictus eſt etiā iſte iacobus alphei q̄ fuit fi
lius alphei. Dictus eſt etiam frater dñi ſm̄
carnē. qꝛ dī fuiſſe ꝯſil'is ei facie. vel qꝛ erat
filius alphei fratris ioſeph viri btē marie
et marie ſororis eius. Qui em̄ ita ex vtraq꞉
parte ſanguinis ꝯiūgebant̄ / apud iudeos
fratres vocabant̄. Jheſus aūt putabat̄ fili
us ioſeph. vel dī frater dñi. i. ꝯſobrinus qꝛ
filius ſororis marie quē morē tuſci ſeruant
Sed ⁊ ioſeph dī cognatus dñi. vl' qꝛ pater
putatiuus. vel qꝛ cognatus dñi ex p̄te ma-
tris ſc꞉ btē marie. Ad clariorē aūt p̄miſſoꝝ
euidentiā notandū eſt q̄ ioachim pat̄ btē
marie accepit vxorē noīe annā q̄ habuit ſo
rorē noīe yſmeriā. Hec aūt yſmeria genuit
eliſabeth ⁊ eliud. Eliſabeth genuit iohan-
nem bap. De eliud natus eſt eminend. De
eminend natus eſt ſctūs ſeruacius / cui' cor
pus eſt in opido traiecti ſup̄ fluuiū moſai
in ep̄atu leodicē. Anna aūt tres viros dicit̄
habuiſſe. ſ. ioachim. cleophā fratrē ioſeph
et ſalome. De p̄mo habuit filiā ſc꞉ mariā
mrēm dñi quā dedit ioſeph nuptui q̄ xp̄m
genuit. Generatio ip̄i' ioſeph ⁊ marie po-
ſita eſt ī ſexta p̄te ſub feſto natalis dñi. Pri
mo aūt viro defuncto de ſecūdo ſil'r ge-
nuit aliā filiā noīe mariā quā alpheo poſt-
modū in ꝯiugē dedit. Hec aūt maria genu
it ex alpheo q̄ttuor filios ſc꞉ iacobū minorē
ioſeph iuſtū q̄ ⁊ barſabas dictus eſt. ſimo-
nem. ⁊ iudā. Ex tertio vō ſcđo mortuo ge-
nuit aliā ſimiliter filiā noīe mariā: ⁊ zebe-
deo ī ꝯiugē tradidit ex quo duos filios ha
buit ſc꞉ iacobū maiorē. ⁊ iohānē euangeli
ſtam. Porro iacobus iſte merito ſue ꝓfeſſi
onis cognomīatus eſt iuſtus. Ex vtero em̄
dī ſanctus fuiſſe. Ipſe em̄ a petro ⁊ iacobo
et iohāne apl'is ordinatus eſt p̄mus hiero
ſolimitanoꝝ ep̄s. ip̄e etiā cū baſilio ep̄o ce-
ſarieñ. addidit nobis in ſcriptis miſſe cele-
bratōem. Ipſeq꞉ tradit̄ primus celebraſſe
miſſa꞉ poſt paſcha dñi in hetl'm. ⁊ petrus
p̄mus in antiochia. Iſte vinū vel ciceram
nō bibit. nullā carnē comedit. nūq̄ tonſus
nūq̄ vnctus nūq̄ balneo vſus eſt. ⁊ intātū
genibus terre deſixo orabat / vt genua ei'
cameloꝝ excedere duritiā crederent̄. Iſte ꝓ
capitatus eſt a iudeis de pinaculo tēpli cu꞉
nomē xp̄i p̄dicaret. ⁊ cū ꝑtica fullonū inter
fect' ē. Fullo em̄ ē q̄ lineos pānos cādificat
Quidā em̄ dixerūt ꝓp̄t̄ pctm̄ interfectiōis
eius iudeos deſtructos fuiſſe per tytum ⁊
veſpaſianū ⁊ ita nō attribuūt deſtructōē ex
illā morti xp̄i In hoc feſto dicūt q̄dā eccl'ie
ītroitū Exclamauerūt. neemie. ix. c. Ep'la꞉
Stabūt iuſti. q̄ eſt ſap. v. c. Euāgeliū Non
turbet̄ cor veſtrū. qđ eſt ioh. xiiij. c. Et poſt-
cōionē Tāto tp̄e. ioh. xiiij. c. Dī ēt ad horas
capl'm Stabūt iuſti. ſap. v. c. ⁊ illō Nos ēē
ſati. qđ ē ibidē: ⁊ illō. nō eſurient. apo. viij. c.

De inuentione ſancte crucis

A ſancta cruce do
mini ſecūda ſpes habet̄. Sicut
em̄ btā v̄go portauit dñm: ita ⁊
ſancta crux ſuo mō. Et ſicut dat dñs aquis
baptiſmalibus ſctificare ⁊ alijs ſacr̄is: ita
ꝑ tactū dñice carnis ſctificatum fuit illō li
gnum vt nos ſuo mō ſctificare poſſit. Et qꝛ
ita crux ſaluat ꝑ talē effectū quē h꞉: ideo de
eo cātat̄ O crux ſplēdidior ⁊c. q̄ ſola fuiſti
digna. ſ. dignitate tibi data portare talētū

mūdi ⁊c. Et q finis crucis est glīa. iō ī fine pluriū antiphonaꝝ de cruce dī all'a. Dicit aūtē p horas caplm Mihi aūt absit. gala. vlt. c. Fit aūt duplex festū de cruce videlꝫ exaltatōis de quo suo loco dicet. ⁊ inuētiōis q inuēta fuit crux tpe eusebij pape a beata helena matre cōstantini/ mediāte iuda qui tūc iudeus erat. Vñ in canone ipīus eusebij ita legit Crux dñi nr̄i ihesu xp̄i que nuper nobis gubernacula sancte romane ecclesie tenētibus/ q̄nto nonas maij inuēta est in p̄dicto kalēdaꝝ die inuētōis festū vobis solēniter celebrare mādamus. Est autē maius hoc festū q̄ȝ exaltatōis. put ibi dicet Legit aūt de p̄dicto iuda q cōuersus ad fidem/ factus est postmodū ep̄s hierosolimitanus: ⁊ mutato noīe vocatus est q̄riacus De quo dī dyabolus sic prophetisasse. Judas xp̄m morti tradidit. sꝫ iste iudas illuȝ mortuū exaltauit ⁊ artes magicas al's meas detexit. sꝫ iulianus familiaris ⁊ amicus meus cito rex erit: q̄ me de isto vindicabit. Qd factū est. Naȝ iulianus monachus ab ordine apostatās acq̄siuit p nephas consulatum romanū: ⁊ deinde factus impator ⁊ xp̄ianoꝝ psecutor/ illū diuersis penis afflixit ⁊ interfici iussit. Legit q̄ȝ q quidā miles noīe quiriacus hūc iulianū postea interfecit. De isto iuliano legit q adhuc apd constantinopoliȝ de tūba sua fetor intolerabilis pgredit. Si q̄rat quare fit festū de cruce in qua xp̄s fuit dehonestatus ⁊ flagellatus et nō de asina in qua valde fuit honoratus nec etiā de alijs que ipse tetigit. Rñderi potest q laus ⁊ honor sup asinā inpēsus: trāsitorius ⁊ mūdanus fuit. nec ī de salus nr̄a pdijt de quo cūrandū est. Preterea p alia q̄ ip̄e tetigit nō legūtur miracula ⁊ sanitates fieri: nec p illa redēpti sumus. De honestatio xp̄o in cruce facta nostra redēptio fuit Dī hodie introitus Nos autē. gal'. vl. c. Et legit ep'la Cōfido de vobis in dño. gal'. v. ca. p eo q ibi dī Mihi autēȝ absit gloriari nisi in cruce dñi nr̄i ihū xp̄i. Alie eccl'ie dicunt Hoc sentite. ad philip. ij. Euāgeliū est Simile est regnū celoꝝ thesauro abscondito in agro ⁊c. q crux dñi ad litteraȝ inuēta est in agro. Vel aliť in agro ecclesie inuenit crux dñi q̄ dī thesaurus. q emptū est p eaȝ nobis regnū celoꝝ. q̄ videt hūc thesauruȝ in eccl'ia vadit ⁊ vēdit oīa q̄ hꝫ. i. oīs trāsitorias delectatōes: ⁊ emit agrū istū vt sit d eccl'ia. Alij dicūt Erat hō ex phariseis. ioh. iij. c. Et est notandū q festū crucis fit sp cuȝ festo martirū. q crux significat martiriū. ⁊ ideo festiuitatib' scte crucis legūť ī q̄busdā eccl'ijs. vj. lectōes d martirib' ⁊ officia pmiscent. De signo crucis dictū ē ī pheio. v. pti

De reuelatione sancti michaelis

Ecclesia facit festū de angelis duplici rōne. Prima ē q nobis ministrant. oīs enim sunt administratorij sp̄us. i. in ministeriuȝ missi. ppter eos q̄ hereditatē capiūt saluť sicut habet in ep'la ad hebre. Secūda ratō est q pugnāt p nobis cōtra angelos malos nec permittūt nos tēptari supra id qd possumus. De hac pugna dī ī apoc. Factū est pliū in celo. hoc bellū erit maxime tēpe antixp̄i. ⁊ in morte martirū fuit ⁊ etiā semper est. Et eiectus est draco. i. dyabolus de celo. i. de celestibus hoībus ⁊ deiectus ī corda maloꝝ hoīm. Huius autē belli p̄nceps est beatissimus michael ⁊ iō fit ei festū. licꝫ sit de vltima gerarchia de inferiori scꝫ ordine. Sunt em̄ nouē ordines angeloꝝ: prout tactū est in quarta pte sub rī de p̄fatione qui q̄uis oīs mittanť q̄m vt pmissum est sunt administratorij sp̄us. ⁊ in esa. vj. habetur q missus est ad eū vnus de seraphim. raro tū mittunť. Vñ daniel milia miliū ministrabāt ei. ⁊ decies cētena milia assistebāt ei. Eoꝝ vero q̄ mittūtur p̄nceps est michael q̄ fuit p̄nceps eccl'ie iudeoꝝ vt habet in daniele. Mō vō ē p̄nceps eccl'ie xp̄ianoꝝ. In iudeis enī fuit aliq̄n eccl'ia q̄ nūc ē ī xp̄ianis. Hoc aūt festū qd est cōmemoratio victorie scti michaelis inde originē sūpsit. q cū barbari depopularenť apuliaȝ/ xp̄iani triduāo ieiunio īdicto scti michael' auxiliū implorauerūt: p cui' visibile patrociniū fu

ge terga dederūt ⁊ xp̄iani victoriā habue-
rūt. Vocat̄ etiā festū reuelatōis: qꝛ in mōte
gargano reuelatus est vt ſeq̄tur. Sane mi
chael gabriel ⁊ raphael nōīa pſonalia ſunt
angeloꝝ. Alia vero ſūt ordinū vt dictū ē in
quarta pte ſub ti. de p̄fatione. Sed cū hoc
festū ſit cōe oīm angeloꝝ / quare ſpāliter de
noīatur festū ſctī michaelis ⁊ nō gabrielis
vel raphaelis. Rñdeo. michael est qui miſ
ſus in egyptū fecit illas famoſas plagas q̄
diuiſit mare rubrū. q̄ deduxit ppl'm p deſ-
tum ⁊ duxit in terrā ꝓmiſſionis. Ipe est p̄
poſitus padiſi ⁊ custos. ⁊ est ſuſceptor aīaꝝ
et p̄nceps eccl'ie. ⁊ iō magis eū venerari de
bemus. Secūda rō est. qꝛ ipemet fundauit
eccl'iaꝫ ⁊ ꝯſecrauit altare. Vñ dr̄ Stetit an
gelus iuxta arā tēpli ⁊c̄. Hoc fuit in monte
gargano. postea v̄o reuelauit h̄ hoīb' per
ep̄m regionis illius. Tertia rō est vt hoīes
venerātes angelos ꝑueniāt ad ꝯſortiū an-
geloꝝ. Et ea de cā in diebus dñicis ⁊ festi-
uis ſolēnitatibus nouē pſalmi ⁊ nouē lecti
ones ⁊ nouē rñſoria cātant̄. vt p cātū iſtoꝝ
ad ꝯſortiū ꝑueniamus nouē ordinū ange-
loꝝ: quoꝝ ꝓpriū ē deo cātare. Cōgaudēdo
ergo angelis dicit eccl'ia in introitu Bñdi
cite dñm oēs angeli eius. Et qꝛ angeli lau
dant ⁊ nos ſil'r deū laudare debem' Vnd'
ſeq̄tur verſus Benedic aīa mea dñꝫ. Ep'la
vero de apoc̄. j. c. ſumit̄ Significauit deus
q̄ optet fieri cito ⁊c̄. Sequit̄ ibi Iohannes
ſeptē eccl'ijs. p ſeptē eccl'ias vl' p ſeptē ſpūs
q̄tū ad intelligētiā q̄ ad hāc diē ptīnꝫ vni
uerſitas angeloꝝ intelligit̄. p ſeptē eñ dieſ
currit vita p̄ſens. Seq̄tur rñſoriū Bñdici-
te ⁊ verſus Bñdic rōne qua ſupra. All'a est
In cōſpectu angeloꝝ pſallā tibi. Hoc autē
ideo dicit eccl'ia qꝛ parati ſunt angeli defer
re deo oīones nr̄as. Semp eñ nobis aſtāt
et aſpiciūt nos ⁊ auſcultāt. Vñ in canticis
Que habitas in ortio amici. i. angeli auſcul
tant te. Bern̄. Iſtos. ſ. bonos cōpaſſio. illoſ
ſcꝫ malos paſſio. ſ. inuidie cogit vt in nos
ſemp aſpiciāt. Seq̄tur euāgelium Acceſſe
runt ⁊c̄. math. xviij. c. in q̄ p̄cipit̄ vitari ſcā
dalum ꝑuuloꝝ. qꝛ ibi fit mētio de angelis

Amen dico vobis qꝛ angeli eoꝝ ī celis ſp̄ vi
dent faciē p̄ris mei q̄ est in celis. Offo pati
ſint deferre oīones nr̄as / ī offertorio dñ dicit̄
Stetit angelus iuxta arā tēpli. apoc̄. viij. c.
⁊ data ſūt ei īcēſa m'lta. i. oīones īcēſe igne
caritatis. ⁊ aſcēdit fum' aromatū. i. oīo in cō
ſpectu dei d' manu āgeli. In poſtcōione ſo
placuit eccl'ie ſic ꝑus bñdicere. Vñ dr̄ ī qui
buſdā eccl'ijs Bñdicite āgeli dñi ⁊c̄. Sane
ꝙ michael legit̄ cū dracone pugnaſſe ītelli-
git̄ allegorice / michael. i. xp̄s. hiſtorice vero
qꝛ michaelis ⁊ alioꝝ āgeloꝝ eius miſterio
dyabolus deſcribit̄ ī eccl'ia ꝓpt̄ laicos eſſe
depulſus. In hoc festo dr̄ cap'lm Signifi-
cauit. Et illud Btūs q̄ legit. Et illud Iohā
nes ſeptem eccleſijs. que ſunt apoc̄. j. c.

De ſanctis geruaſio ⁊ protaſio.

In festo ſanctoꝝ ger

uaſij ⁊ ꝓtaſij cātat̄ ex iſtitutiōe
gregorij ītroit' Loquet̄ dñs pa
cem in ppl'o ſuo. ex eo ꝙ tali die pax īter ro-
manū impatorē ⁊ agiſulphū regē longo-
bardoꝝ extitit reformata: quem regē celdo
nia eius vxor xp̄ianiſſima / cui gregorius li
brū dyalogoꝝ ſcripſit / ad fidē ꝯuertit. Offi
cia nāq ſctōꝝ partim ꝯueniūt ipis ſanctis
partiꝫ his euētibus q̄ ī ipoꝝ euenere dieb'.

De ſancto iohanne baptiſta.

Via īter natos mu

lieruꝫ nō ſurrexit maior iohāne
baptiſta / merito eccl'ia celebrat
festū d' illo: ⁊ facit ei festū duplex. ſ. natiuita
tis. ⁊. decollatōis. Natiuitatē ꝓpter q̄ttuor
Prīo ꝓpt̄ hiſtoriā. qm̄ dixit dñs d' eo p an
gelū ſic ī euāgelio habet̄. ⁊ m'ti ī natiuita-
te ei' gaudebūt. qd' ēt ꝓpt̄ ſaracenos dictū
ē: q̄ h̄ festū celebrare dicunt̄. Scd'o ꝓpt̄ alle
goriā ⁊ miſteriū. qꝛ p iohānē figurat' est or
tus grē quā nobis attulit xp̄s. Ipm̄ eñ io
hānes p̄ceſſit ī annūciatōe. ī natiuitatē. ī p̄
dicatōe. in paſſiōe. ⁊ in ad īferos deſcēſiōe.
Tertio qꝛ ſic btā v'go ſctīficata fuit ī vtero
m̄ris: ita ⁊ ipe. Quarto qꝛ ipe p̄m' ānūciauit
gaudia etna. iō dr̄ lucifer ⁊ turtur. Vñ ī cā.

Vox turturis audita eſt in terra noſtra. Et iob. xxxviij. c. Nunquid pduces luciferū in tpe ſuo. et eius natiuitas fuit p gabrielē archāgelū nūciata. Ideo aūt iohānes dictus eſt lucifer q obtulit nouū tps. et tñ eſt q in quibuſdā eccl'iis hz miſſam in mane q natiuitas eius fuit qſi aurora. Natiuitas vero xpi fuit qſi ortus ſolis Vel iō dr miſſa in ortu diei q legit in euāgelio luce. q ipſe fuit ſctificatus et ſpūſctō repletus in vtero matris: quare merito laudādus eſt eius creatori in exordio diei q illū dignatus ē honorare in vtero matris. Habet etiā aliā ppriam miſſam ſicut et alij ſcti q dr circa tertiā. Vel pma miſſa ē de vigilia euāgeliſte. Alia dr q ipe fuit martir et pcurſor. Vñ illa miſſa eſt vnius martiris. et eſt introit' Iuſtus vt palma florebit. De ipo nāq pphetiſauerunt eſaias et hieremias. Hieremias ipſo vite actu q fuit ei ſimilis. Eſayas vt i epl'a habet hodierna Audite inſule et attēdite ppl'i de lōge. eſa. xlix. c. Ibi etiā ſeqtur vñ ſumit introitus ſcz De vētre et c. Seqt etiā ibi Poſuit os meū vt gladiū acutum Gladius acutus eſt lingua pdicatoris. qm abſcindit ſupflua. Sequit Poſuit me quaſi ſagittā electā. Sagitta electa eſt pdicator q facit qd docet. Sagitta acuta fuit ioh. cū dixit Genimīa viperar qs docebit vos fugere ab ira vētura. Rñſorū eſt Priuſq te formarē et c. hiere. j. c. et eſt de natiuitate ei'. All'a eſt Tu puer. luc. j. c. et illud Inter natos mulierū et c. math. xj. c. Euāgeliū ē Eliſabeth impletū. luc. j. Dr aūt hac die capl'z Audite inſule. eſa. xlix. c. Et illud Priuſq te formarē. hiere. j. c. et illd Reges videbūt. eſa. xlix. c. Porro in vigilia btī ioh. bap. ieiunamus qſi cōpatiētes ei q in deſerto ieiunauit et aſperā vitā duxit. Et vigilia ipa plenū hz offm. Quia poſt iohānis decollationē xps crucifixus fuit et agnū comedit. Fuit eni iohānes qſi lapis angularis. i. vetus et nouū teſtamentū piungēs. Vñ tunc magis ſolēniſamus pter miſteriū q pro pter pſonā ipam. et qm ipe fuit medius int' vtrūq teſta. q fuit finis veteris et initium nouí teſta. Nam et lex et pphete vſq ad iohannē videlz incluſiue. Hinc eſt q huius diei offm partim de veteri et partim eſt de nouo teſta. In hac aūt die iohānes euāgeliſta obijt: ſz eius feſtū trāſlatū eſt put ſub eius feſto dicet. Feſtū aūt decollatōis non ita ſolēniſat eccl'ia ſicut iſtud. put ibi dicet Fuit ergo vt pmiſſum eſt in vtero ſctificatus ſicut et hieremias. Vñ et de hiere. legit hac die. qd pbat p illud qd dr in euāgelio Et repleta eſt ſpūſctō eliſabeth: et exultauit in gaudio infans in vtero meo. Sz quo genere ſctificatōis nō legimus. Sicut tñ quidam q ab oī pctō mūdatus eſt. Sz in gloſa ſup illo loco Tu vis a me baptiſari ego a te debeo baptiſari. i. ab originali peccato mūdari. dr q in pſona generalis hoīs loqbat. Fuit tñ in pctō originali pceptus. ſimiliter et btā virgo de quo et quare eius natiuitas celebret ſub purificatōe dictū ē. Paulus hiſtoriographus romane eccl'ie dyaconus caſſinēſis monachus quadā die cum vellet paſchale cereū cōſecrare rauce facte ſunt fauces eius cū pus vocalis eſſent. vt g vox ſibi reſtitueret cōpoſuit in honorē btī iohānis hymnū Vt queāt laxis. in cu' pncipio petit vocis reſtitutōem: quā obtinuit ſicut et merito ſctī iohānis reſtaurata ē vox zacharie. In hoc feſto nō cātat freqnter alleluya ſicut fit i feſtiuitatibus petri et pauli et alior in quor vltimis nocturnis pſonat Ratio eſt q ipe figurat legē. et q natale huius fuit añ xpi reſurrectōem et añ gaudiu. Quidā tñ faciūt offm ſine all'a in initio noctis pter figurā legis. et poſtea iterāt officiū cū all'a i medio noctis terminātes illud in pncipio lucis in memoriā antique obſeruatōis. de qua et quare i hoc feſto nocturni cātant i initio noctis dictū eſt in qnta parte ſub ti. de nocturnis. Nota q antiqtus ſolebat vna quadrageſima celebrari ante hoc feſtū. et alia ante natale dñi. Sed poſtea pter fragilitatē hoīm redactū fuit ad tres ſeptimanas ante natale. et tres añ hoc feſtū Vnde phibitū eſt in decretis ne in illis tribus ſeptimanis nuptie fiant. Sed et hodie

hoc oblatū eſt, put dictū eſt in p̄ma pte ſub ti. d̄ ſacris. Fiūt aūt tria ſpālia in hoc feſto. In vigilia nāq; in q̄buſdā ptibus ex antiqua obſeruatōe colligūt hoīes ⁊ pueri oſſa et quedā alia īmūda ⁊ in ſimul cremant: vt inde fumus in aerē pducat̄. Ferūt etiā brādas ſiue faces ⁊ cū illis circuerūt arua. Tertiū eſt q: rotā voluūt. Qui īmūda cremant et fumū in altū pduci faciūt / habent hoc a gētilibus. Antiq̄tus em̄ dracones hoc tpe ad libidinē pter calorē excitati volādo p aerē / freq̄nter ī puteos ⁊ fōtes ſpermatiſabāt: ex quo inficiebant̄ aque. ⁊ tūc erat annus letalis ex aeris ⁊ aquarū corruptione. q: q̄cūq; inde bibebāt moriebant̄ aut grauem morbū patiebant̄. Qd̄ attēdētes phi iuſſerūt ignē freq̄nter ⁊ paſſim circa puteos ⁊ fontes fieri: ⁊ īmūda ⁊ q̄cūq; īmundū redderēt fumū ibi cremari. Nāq; p talē fumū ſciebāt poſſe fugari dracones. Et q: talia hoc tpe maxīe fiebant / iō hoc adhuc ab aliq̄bus obſuat̄. Sūt em̄ dracones aīalia. Vñ ī ps. Laudate dñm de terra dracones nō tracones. i. meat⁹ terre. put q̄dā dixerūt Que quidē aīalia in aere volāt. in aq̄s natāt. per terrā ambulāt. nil in mundū ſuſtinēt et fugiūt pter fumū oliferū: ſicut elephātes pter grinitū ſuū. Eſt etiā alia rō quare oſſa aīaliū cōburunt̄: videlz in memoriā q̄ oſſa iohīs baptiſte a gentilibus in ciuitate ſebaſte cōbuſta fuerūt. Vel pōt hoc referri ad nouū teſtamentū. Abijciūt em̄ pueri vetera ⁊ cōburūt / ad ſignificandū q̄ aduenīente noua lege / vetus teſtamentū dz ceſſare. Dictū eſt em̄ Vetuſtiſſima veterꝫ nō comedetis. ⁊ nouis ſupueniētibus vetera pijcietis. Ferūt q̄z brāde ſeu faces ardētes ⁊ fiunt ignes q̄ ſignificāt ſctm̄ iohēm qui fuit lumē ⁊ lucerna ardēs p̄cedēs ⁊ p̄curſor vere lucis: q̄ illumīat oēm hoīem veniētē in hūc mundū. Vñ dr̄ ioh. v. Ille erat lucerna ardēs ⁊ lucēs añ dñm. q̄ viā dño p̄parauit in heremo. Rota in q̄buſdā locis voluit̄ ad ſignificandūz q̄ ſicut ſol ad altiora ſui circuli puenit / nec altius pōt pgredi: ſz tūc ſol deſcēdit in circulo. ſic ⁊ fama iohannis q̄ putabat̄ xp̄s deſcendit. ſm̄ qd̄ ipe teſtimoniū phibet dicens Me optet minui illū aūt creſcere. Qd̄ dicūt q̄dā dictū eſſe eo q̄ tūc dies incipiant minui: ⁊ in natiuitate xp̄i creſcere. Sz q: añ feſtū ſctī iohīs decreſcūt ⁊ añ natale dñi creſcūt: intelligēdū eſt de natiuitate in matre q̄n ſcilz ꝯceptus eſt vterq;. q̄m iohānes ꝯceptus fuit decreſcētib⁹ dieb⁹ vt in ſeptēbri. ⁊ xp̄s in creſcētib⁹ vt ī aplī. Vel d̄ morte vtriuſq;. Nā corpus xp̄i exaltatū eſt in cruce. corpus iohannis capite minoratum.

De ſanctis petro ⁊ paulo.

E petro et paulo queſtio eſt Vtrū eadem die paſſi ſint. Nam henricus ſolitarius velle videtur q̄ eadem die anno reuoluto paulus paſſus ſit. Sz pelagius ⁊ nicolaus pape ⁊ ambro. ⁊ alij ſctī patres volūt q̄ eadē die ⁊ eadē etiā hora ſub nerone impatore videlz anno. xiiij. imperij eius. alioq̄n falſe eſſent hiſtorie de illis ſcripte. ſz tñ in diuerſis locis lz in vrbe ⁊ diuerſas penas paſſi ſūt. q: petrus in vrbe crucifixus eſt. paulus vō q: ſicut legit̄ ī actibus aplo⁊ / ciuis romanus erat q̄uis natione tarſenſis eſſet / extra muros vrbis decollatus: q̄ pena honeſtior videbat̄: ⁊ de ipō lac p ſanguine legit̄ pfluxiſſe. Verꝫ pcedēte tpe cū ꝯſtātinus īpator in honorē vtriuſq; eccl̄ias ꝯſtruxiſſet ⁊ romanus pontifex vellet eo⁊ corpa ſeparare et dubitaret̄ q̄ cuius oſſa forent / diuinit⁹ reſpōſuz eſt. maiora oſſa ſunt p̄dicatoris. minora piſcatoris. ⁊ ſic ab inuicē ſepata ſunt et in pprijs eccl̄ijs collocata. Poſtmoduz vō ſilueſter papa volens eccl̄ias ipās ꝯſecrare / tā parua q̄z magna oſſa eq̄ lāce cum ſūma reuerētia pōderauit: ⁊ vnā medietatem in vna eccl̄ia ⁊ aliā in alia collocauit. Vñ q̄dā faciūt feſtū d̄ hac diuiſiōe oſſiū in nonis vl̄. viij. ydus iulij. q: die tali facta fuit. Alij illd̄ faciūt. xv. vl̄. xvj. die eiuſdē mēſ. Alij vō dicūt q̄ feſtū diuiſiōis petri ⁊ pauli qd̄ celebrat̄ die illa fit ppt illā diuiſionē q̄ facta ē in hierlꝫ poſt. xij. ānos. q̄n ſepati ſūt

ad p̄dicādū gētibus. In quo feſto cātāt il-
lam magnā ſeq̄ntiā Celi enarrāt gl'iam. Et
euāgeliū aſcēſionis Recūbētibus ꝛc̄. inci-
piētes in fine ibi Dñs q̄dē ibus poſtq̄ ꝛc̄.
Licet aūt eoꝝ feſta eadē die celebrāda ꝯcur
rant. btūs tū grego. inſtituit vt tm̄ offm̄ be
ati petri ipſo die celebraret̄. Tuz q2 tali die
eccl'ia bti petri fuit dedicata. Tū q2 ipe p̄or
fuit ꝯuerſione. Tū q2 fuit maior dignitate.
qm̄ romane eccl'ie tenuerat p̄matū. Et dr̄ ī
miſſa ītroitus Nūc ſcio. act. xij. c. ꝛ collecta
cōis vtriq3 Deus q̄ hodiernā diē. q̄re non
fit alia cōmemoratio de btō paulo. Ep'la
Miſit herodes q̄ eſt ibidē. All'a Tu es pe-
trus. math. xvj. c. Euāgeliū Venitibus in
partes. qđ ē ibidē vbi dr̄ Quē dicūt hoīes
eſſe filiū hoīs. Sz ſm̄ hiero. in hebreo dr̄ fi
liū ſde. Per horas vō dr̄ capl'm Miſit he
rodes rex manuo. act. xij. c. Et illud Ange-
lus dñi. Et illđ. Et petrus ad ſe reuerſus.
q̄ ſunt ibidē. Seq̄nti vō die fit feſtū de btō
paulo. Et dr̄ in miſſa introitus. Scio cui. ij
ad thimo. ij. c. Et collecta De' q̄ multitudi-
nem. Graduale Qui opat' ē petro. gal'. ij. c.
Verſus ē Gr̄a dei. j. cor. xv. c. Ep'la Notum
vobis facio. gal'. j. c. All'a Tu es vas. act. ix.
c. Euāgeliū Dixit ſimō petrus. math. xix. c.
In aliis eccl'iis dr̄ Hoc ē p̄ceptū. ioh. xv. c.
Cōis Amē dico vobis. math. xix. c. Itē ī no
cturnali officio bti pauli q̄dā v'ſiculi p̄mit
tūt antiphis laudū: vt dictū ē ī. vj. p̄te ſub
dñica d' trinitate. Et dr̄ capl'm Bonū certa
mē. ij. ad thimo. iiij. c. In octauis vō aploꝝ
dr̄ illđ Cofitebor tibi dñe rex. eccl'. vlt. Verꝫ
in vigilia dr̄ ītroit' Dixit dñs. ioh. vlt. c. Et
ep'la Petrus ꝛ io. act. iij. c. Euāgeliū Dixit
ihs ſimoni pe. ioh. vlt. c. Hz aūt h̄ feſtū tria
ſcz ieiuniū. ſolēnitio. ꝛ octauā. Ieiuniū q2 ſi
velim' ꝯregnare op3 nos ꝛ cōpati. In die
feſti d' eoꝝ gl'ificatōe gaudem'. In octaua
de eoꝝ futura btītudie ī corpe ꝛ aīa iā certi
letamur. ꝛ e nūc gl'ificatōis meritū expecta
mus. De hac octaua dictū eſt in fine p̄be-
mij hui' p̄t. Et nota q2 leo papa ſcōs orāo
p̄ neapolitanis ciuib' ī mari cū ſaracenis
pugnātib' fecit illā collectā De' cui' dextra be
atū petrū ꝛc̄. Perfecti' vō p̄ eū muris ciuita
tis leoniane ī ponēdo ſeras portis orās fecit illā
collectā De' q̄ btō pe. collatis clauibus ꝛc̄.

De maria magdalena

In feſto magdalene
dr̄ ep'la Mulierē fortē q̄s inue
niet. q̄ eſt in p̄abolis vl. c. ꝛ euā-
gelium Rogabat ihesum. luce. vij. c.

De ſeptem fratribus..

Circa feſtū ſeptē fra
trū notandū eſt tres fuiſſe ma-
tres/quarū q̄libet ſeptē fratres
habuit filios. ꝛ poſt paſſiōes eoꝝ paſſe ſūt
videlz mater machabeoꝝ cui' nomē igno
rat̄. ꝛ felicitas mater iſtoꝝ ſeptē fratrum. ꝛ
ſymphoriana ſapiēs mulier q̄ ſancta fuit.

De feſto ſancti iacobi apoſtoli.

Iacobus maior fili
us zebedei frater iohānis euan
geliſte miſſus eſt ad p̄dicandū
hiſpaniis. ſz cū nō poſſet niſi vnū p̄ncipem
ibi ꝯuertere/rediit hieroſolimis. ſz tandez
ab herode decollatus ꝛ ī hiſpaniā reporta
tus: quos viuus ꝯuertere nequit/mortuus
diuino miraculo ꝯuertit. Fit aūt eius feſtū
viij. kal'. aug. p̄ eo q2 tali die fuit apđ cōpo
ſtellā trāſlatus: nō q2 tūc obierit q2 occiſus
eſt ab herode ī diebus azimoꝝ. videlz. viij.
kal'. aplis ī annūciatōe dñi. ſ. circa paſcha.
vt legit̄ in ep'la huius diei Miſit herodes
ꝛc̄. ꝛ ita tūc p̄pt̄ dies ipos feſtū nō habuit
In kal'. vō ianuarij fuit ſepultus: q2 ab au
guſto vſq3 tunc ſepulcri eius fabrica fuit p̄
telata. Vel ideo fit. viij. kal'. auguſti. hoc fe-
ſtū: qm̄ hac die dedicata eſt ſibi eccl'ia in cō
poſtella. Quare dictus ſit maior/dictū ē ſb
feſto aploꝝ philippi ꝛ iacobi. Hoc autē fe-
ſtū nō hz vigiliā vel ieiuniū. p̄ut dictū ē in
vj. p̄te ſub quarta feria tertie hebdomade
aduētus. Hac die dicūt quedā eccl'ie ep'laz
Iam nō eſtis. eph. ij. c. Alle Bñdictus de'
et pater. eph. j. Et euāgeliū Acceſſit ad ihe
ſum. math. xx. c.

De ſeptem dormientibus

Vnc de festo septem

dormientiū dicendū est. Sex eoꝝ
potētes fuerūt in epheso tēpore
quo decius cesar ꝑsecutus est eccl'iaȝ dei: q̄
q̄cito audierūt ꝑsecutōem fugerūt in mō
tem ⁊ latuerūt in spelūca quadā: ⁊ secū ma
gnā pecuniā portauerūt ſȝ paꝝ cibi: quorū
noīa sunt maximianus. marcus. martinia
nus. dyonisius. iohannes. serapion. ⁊ con-
stantinus. Ubi cū essent in spelūca ꝑ́ma die
comederūt q̄cquid habuerunt comestioni
aptū. ⁊ dixerūt serui suo. Cras emas nobis
cibos: q᷑ parū hodie comedimus. ⁊ postea
dormierūt. Tandē decius q̄siuit eos. nam
audiuit eos esse xp̄ianos: ſȝ dictum est sibi
eos aufugisse in alias regiones vel ī mōte
latuisse. qđ audiēs fecit ostia spelunce lapi
dibus obstrui. Post multū vo tp̄is videlȝ
circater tricētos annos / quidā voluit stabu
lū ꝯtra spelūcaȝ facere ⁊ fecit magnū ignē.
in quo soluti sunt lapides qui erāt in ostio
spelunce: ⁊ statim in spelunca refulsit splē-
dor ignis ⁊ euigilati sunt septē dormiētes
⁊ sex q̄ potētes erāt dixerūt septimo q̄ erat
seruus eoꝝ Dies est / vade nobis emere ci-
bos. Putabāt em̄ se ꝑ vnā noctē nō dormi
uisse. Juit ergo ille ad ciuitatem ⁊ venit ad
macella / mirat᷑ vltra modū q᷑ cruces vide
bat ꝑ vicos ⁊ ī triuijs ⁊ ī q̄driuijs Cūq̄ car
nes emēs obtulisset monetā quā habebat
nō cognouerūt eā carnifices ⁊ dixerūt Unī
habes istos nūmos. Qui ait Ex meo ꝓꝓo
labore. Et illi Unī es tu. Qui ait De patria
ista. Tūc illi Qui sunt parētes tui. Jlle ait
Jste ⁊ Jste. Et nō cognouerunt carnifices
aliquos eoꝝ quos ip̄e noīabat. A lōgo em̄
tp̄e eoꝝ noīa cū illis erāt sepulta. Jteꝝ illi
dixerūt. Sub quo imꝑatore fuit illa mone
ta. Ait ille Sub decio. Tūc illi āmirati / tuȝ
ꝓpter monetā / tū ꝓpter ea q̄ referebat: esti
mātes eū insanū esse / ligauerūt euȝ ⁊ duxe
runt eū an̄ pōtificē ciuitat̄. Cui diligēter in
quirēti q̄s ille esset ⁊ vnde ⁊ vbi hāc īuenis
set monetā: ⁊ de alijs q̄ ip̄e retulerat carni-
ficibus: oīa ꝓut ꝯtigerāt reuelauit. Tunc
ep̄s veniēs cū vniuerso ꝑp̄l'o ciuitat̄ ad spe
luncā / īuenit eos sex q̄ ibi remāserāt iteruȝ
dormiētes: ⁊ euigilatos secū in ciuitate ad
duxit: ⁊ singula sciscitatus ab eis / īuētū est
eos in spelūca fuisse ꝑ annos fere trecētos.
Preterea īuēte sūt plūbee tabule ī ip̄a spe
lūca q̄s illi īposuerāt ibi q̄ mandato decij
obturauerūt os spelūce. Jmꝑatores erant
tūc honorius ⁊ archadius: q̄ cū ꝑ̀us dubi-
tarēt de resurrectōe / h̄ viso firmius credide
rūt. Fuerūt āt cū ep̄o p̄dicti septē iuuenes
ꝑ aliq̄t dies: ⁊ postea mortui sūt libera mor
te. Unī dicti sūt martires: q᷑ tādiu ī spelūca
remanserūt. Ad vincula sancti petri

Estum beati petri

qđ ad vincula dr̄ q̄druplici ꝺe
causa īstitutū fuit. Prīo f̄m be-
dā. q᷑ theodosia vxor theodosij. ij. imꝑato
ris hierosolimā ꝓficiscēs / edidit in alexan
dria festū celebrari in kal'. augusti ad hono
rem cesaris augusti / de triūpho habito de
cleopatra regina egypti ⁊ marco āthonio
viro eius. vñ vehemēter doluit q̄ dānato
et gētili tātus honor exhiberet᷑. Veniēs āt
hierosolimā / catenas q̄bus petrus sub he
rode fuit alligatus acq̄siuit: ⁊ romā rediēs
eas ap̄l'ico p̄sentauit: q̄ alias catenas q̄b᷒
sub nerone fuerat alligatus apportari p̄ce
pit: q̄ se tāgētes vsq̄ adeo sunt miraculose
ꝯiūcte: ac si sp̄ fuissent eedē. Unī pa. ⁊ regīa
mox diē ip̄am vbiq̄ celebrē fore statuerūt:
vt sic solēnitas piscatoris obfuscaret solē-
nitatē īꝑatoris: ⁊ catena petri extingueret
torquē augusti. Scđa cā īstitutōis hui᷒ fe
sti ē ꝓꝑ̄ memoriā liberatōis btī petri ꝑ an
gelū facte a carcere siue a vinculis. ꝓut in
ep̄l'a legit᷑ hodierna. ⁊ f̄m h̄ videt᷑ q̄ dēret
vocari h̄ festū a vīculis. Tertia cā ē: q᷑ cū q̄
rin᷒ tribun᷒ filiā haberet gutturosā / illa ad
mandatū scī̄ alexādri pa. q̄ sext᷒ fuit a btō
petro q̄siuit bogas siue vīcula q̄b᷒ btūs pe
trus fuit īuinculat᷒ rome sub nerone: q̄b᷒
īuētis ⁊ osculat̄ liberata est: ⁊ q̄rinus cuȝ
sua familia baptisatus est. Tūc dictus ale
xāder papa hoc festū in kal'. augu. celebrā

dum inſtituit: ꝛ in honoꝛe beati petri eccleſiam in vrbe fabricauit vbi vincula ipſa repoſuit ꝛ ad vincula noīauit. in qua feſtiuitate ꝑplꝰs illic ꝯueniēs ipa vincula hodie oſculatur. Quarta cauſa poteſt eſſe qꝛ dn̄s petrū a vinculis miraculoſe abſoluit: ꝛ eidem ligādi atq; ſoluendi poteſtatem dedit Nos autē vinculis pctōꝝ ligati tenemur et abſolui indigemus: ideo igit in ſolēnitate ipa q̄ dr̄ ad vincula ipm̄ honoꝛamus: vt ſicut ipe a vinculis abſolui ꝓmeruit ꝛ abſoluēdi poteſtatem accepit a dn̄o: ſic ꝛ ipſe nos a pctōꝝ nexibꝰ abſolui obtineat. Hac die dr̄ epl'a Miſit herodes. act. xij. c. Euangeliū Uenit ihesus in partes. math. xvj. c.

De feſto machabeoꝛum

Machabei iſti ſunt illi de quibus fuit iudas machabeus. de quibus habet .ij. machabeoꝝ. Et cū eccl'ia occidentalis nullius alterius ſancti veteris teſtamēti feſtū celebret. ꝑut dictū eſt in ꝓhemio huius partis iſtoꝝ tn̄ ꝛ innocentū feſtū recolit. Iſtorum quidē ꝓpter quattuoꝛ. Primo qꝛ paſſi ſūt ꝓpter legis obſeruatōem: qꝛ videlꝫ carnes porcinas ꝯtra legem comedere noluerunt Secūdo ꝓpter martirij pꝛerogatiuā. ꝑut legitur in hiſtoꝛia ſcolaſtica. Quia em̄ īaudita ſupplicia ſup ſanctos veteris teſtamēti ꝑtulerūt: ideo in hoc priuilegiati ſunt vt eoꝝ paſſio celebret. Tertio qꝛ ipſi fuerunt ſeptem fratres. ꝛ numerus ſeptenarius eſt numerus vniuerſitatis. Un̄ in eis ſignificantur oms̄ martires veteris teſtamenti celebritate digni: ꝛ oībus illis in iſtis reuerētia exhibet. Quarto qꝛ ipi oſtēdunt in exēplum martiribus noui teſtamenti. vt ſicut illi ꝓ legis moſaice obſeruatione paſſi ſūt ita ꝛ nos ſi maxime neceſſe fuerit parati ſimus pati pro euangelica. Et ſm̄ hoc magis celebꝛatur hoc feſtum ꝓpter ſignificatum / q̄ꝫ ꝓpter ſignificās. Quidam vero dixerunt qꝫ iſti machabei ſunt illi ſeptē fratres qui fuerunt filij felicitatis.

De inuentione ſancti ſtephani

Sancti ſtephani pꝛothomartiris inuentio facta fuit die illa qua celebꝛatur eius paſſio. Et paſſus eſt in die illa qua eius inuentio celebꝛat. ſ. in auguſto. Sed feſta ꝑ eccleſiā quattuoꝛ de cauſis tranſlata ſunt. Primo qꝛ cū btūs ſtephanus fuit ꝓthomartir et martirū ſctōꝝ ſit eoꝝ natale in celis / ſtatim poſt natale dn̄i / natale ꝓthomartiris ſtephani celebꝛat. Secūdo ꝓpter dignitatem. dignius nāq; eſt feſtū qꝺ eſt de moꝛte q̄ꝫ aliud: ꝛ ideo cōpetēter tāq̄ꝫ dignius ſtatim poſt natiuitatē collocatū eſt. Tertio qꝛ offim̄ paſſionis eius ꝯcoꝛdat officio natalis dn̄i. Un̄ eſt illud Heri natus eſt xp̄s in terris vt hodie ſtephanus naſceretur in celis Quarto qꝛ in eius inuētione maxima multitudo hoīm venit: q̄ vidētes miracula plurima q̄ fecit deus in illius inuētione / maioꝛi cultu diē illū celebꝛauerūt annuatim q̄ꝫ etiā diem moꝛtis illius. Statuerūt ergo ſancti patres vt feſtū paſſionis eius trāſferret ad hanc diē inuētionis. ꝛ feſtū inuētionis ad feſtū paſſionis. qꝛ feſtū paſſionis maioꝛi cultu dignū eſt. vt ꝑpl'o hūc diē q̄ natale dn̄i ſeqt ferueͣtioꝛi cultu celebꝛet q̄ꝫ diē eius dē feſti ī auguſto. Alia ēt rō reddet ſub ipo feſto.

De tranſfiguratione domini.

Sequitur de feſto trāſfigurationis dn̄i: qꝺ eſt in die feſti beati ſixti. nō qꝛ tali die tranſfiguratio facta ſit: ſꝫ qꝛ tūc ab apl'is qui ſecū fuerūt in mōte fuit manifeſtata ꝛ publicata ꝛ ꝑ̄dicata. Precepat em̄ ne alicui dicerēt donec a moꝛtuis reſurrexiſſet. illi autē vſq; ad hanc diē ſemꝑ hoc tacuerūt. Trāſfigurationē em̄ ꝯſtat factā fuiſſe circa ꝑ̄ncipiuꝫ veris: eo ſcꝫ die quo dr̄ euangeliū de tranſfiguratione. ſ. ſecūda hebdomada quadrageſime. Et nota qꝫ in q̄buſdā locis hac die ꝯficit ſanguis xp̄i de nouo vino ſi īueniri poſſit. aut ſaltē aliq̄ꝫtulū de matura vua in calice eliquat. bn̄dicūt etiā racemi ex q̄bus populus cōicat. Et eſt ratio hec. In die em̄

An poſſit ꝯfici de matura uua vide tex. ī c. didicimus et ī c. cū omne de ꝯſe. di. ij. et ꝑ tho. ī 3. ſen. q. lxxiiij. vlti. ar. vlti. tꝫ qꝫ nō.

cene dixit iheſus diſcipulis. Amē dico vo/
bis. Amodo nō bibā de hoc genimine vi
tis/ donec bibā illud nouū in regno patris
mei. Quia ergo q dixit nouū ꝛ etiā transfi
guratio pertinet ad illā glorioſam īnouati
onem: quā xps habuit poſt reſurrectionē:
et quā fideles poſt reſurrectionē ſunt habi
turi: ideo in hoc feſto ſanguis xpi ex nouo
vino ꝯficit. ꝛ ppter hoc etiā hac die noue vue
benedicunt. Lucianus papa ſtatuit vt pme
fruges ꝛ fabe ſuper altare benedicantur.

De feſto ſancti laurentij.

Eatus laurentius q poſt beatū ſtephanū inter alios martires pmatum obtinet: vigiliā hȝ. nō q maiorē penā ſuſtinuerit q̄ alij. Nam multi tantā penā ſuſtinuerunt: ſicut btūs vincētius. ꝛ btūs georgius et alij quidā. ſȝ ppter officiū pdicationis ꝛ ppter martirij locū. q rome. ꝛ ppter bonā amminiſtratōem theſauroꝝ ecclie. Unde incipit introitus in vigilia ipſius Diſpſit dedit paupibus. In die vero hȝ pprīū officiū videlȝ Cōfeſſio ꝛ pulcritudo ꝛc̄. Et hoc ideo dr q ppter ꝯfeſſionē fidei fuit aſſatus et exaltatus. ꝛ apparuit eius ſanctitas cum nō timuerit ſic tormētari p xpo. Quia vero ipe in tormētis poſitus iubilabat ac domino laudes cātabat: ideo ſequit vſus Cātate dño cāticū nouū. In collecta vero illa Da nobis qs dñe ꝛc̄. orat ecclia ſic ſe liberari p dñm ab igne vicioꝝ. ꝛ ipſa vicia in ſe extīgui: ſicut btūs laurētius fuit liberatus ab igne tormētoꝝ. Un ipe dicebat tiranno Diſce miſer quāta eſt virtus dñi. Naȝ carbones iſti nō dolorē ſȝ refrigeriū mihi preſtant. In epla vero Qui pce ꝛc̄. ij. coꝛ. ix. c. agit de largitate elemoſinaꝝ faciēda pauperibus. Qd pceptuȝ ſtrenue ipleuit btūs laurētius q theſauros ecclie dedit pauperibus. Et vt eū i hoc imitemur dr Juſticia eius manet in ſeculū ſeculi. Reſpōſoriū de paſſiōe eius eſt eo q igne pbatus fuit ſicut auꝝ i fornace pbat. ꝛ hoc eſt qd dicit Probaſti coꝛ meū ꝛ viſitaſti nocte. q ad lrām d nocte fuit aſſatus ꝛ a dño viſibilit viſitat. Et iō dicebat Mea nox obſcuꝝ nō habȝ ſȝ oīa in luce clareſcunt. Uerſus eſt Igne me examīaſti ꝛ nō eſt inuēta ī me iniquitas. i. ineqlitas: q ſp ꝛ pfecte ī fide ꝯſtās fuit. Ul nō fuit īuēta in eo iniqtas. ſ. pctī. All'a eſt d nobili miniſterio eius. Et q erat pcipuus miniſter: iō in vtute dñi pcipua opabatur Leuita inquit laurētius bonū opus opat eſt q p ſignū crucis cecos illuminauit ꝛ theſauros ecclie dedit paupibus. Leuita ideȝ eſt qd aſſumptus vel offerēs: q ad lrām aſſumptus fuit ad miniſteriū diuinū. Un legit ipm dixiſſe btō ſixto Quo pgrederis ſine filio pr. nūqd degenerē me pbaſti experiri vtrū ydoneū miniſtrū elegeris cui cōmiſiſti dñici ſanguinis ꝯſecratōem. Iteȝ fuit leuita. i. ſeipm offerēs. Un ipe in tormētis poſitus dicebat Ego me obtuli hoſtiā deo in odorē ſuauitatis. Et ideo de eo ī nocturnali officio cātat ecclia Meruit eſſe hoſtia beatus laurētius q dū aſſaret dñm nō negauit: ꝛ ideo inuētus ē ſacrificiū laudis. Et q deus laudādus eſt de tāta patiētia ꝯceſſa martirio pdicta ſub all'a cantat. In euāgelio Vo Niſi granū frumenti. qd eſt ioh. xij. agit dñs de mīſtris ſuis ꝛ de pmio ipoꝝ dicēs pmo de opeipoꝝ. Qui mihi miniſtrat me ſequat. Et poſt de pmio adiūgit dicens Et vbi ſuȝ ego illic ꝛ miniſter meus erit. Si qs m miſtrauerit honorificabit eū pr meus ꝛc̄. Cū igit īter miſtros pcipuus fuerit btūs laurētius: iō iſtd euāgeliū in eius feſtiuitate cātat. Sȝ q puilegiatū miniſteriū eſt pdicatio ꝛ ꝯfeſſio nois dñi corā regib ꝛ pncipibus: nō ſequit offertoriū Cōfeſſio ꝛ pulcritudo ꝛc̄. In poſtcōiōne q agit de miniſtris ꝛ merito ipoꝝ Qui mihi miniſtrat ꝛc̄. Ad horas dr capl'm Qui pce. ij. coꝛ. ix. c. Et nota q iſte ſctūs ppt tres pogatiuas ſup in pncipio poſitas ī trib puilegiat ē. Pmo qm ipe ſolus int martires hȝ ieiuniū īſtitutiōis. Scdo ī octauis qm iſte tm ꝛ btūs ſtephanus octauas habēt īter martires: ſicut btūs martinus int ꝯfeſſores. De hac octaua dictū eſt ī fine pemij hui ptis. Tertio

In regreſſibus antiphonaꝝ. Jn hoc em̄ feſto quidā verſiculi ꝑmittunť antiphonis vt dictū eſt in. vj. pte ſub dn̄ica ḋ trinitate Beatus laurētius fuit archydiacon⁹ rome poſt quē nullus dr̄ archidyacon⁹ ibi fuiſſe.

De aſſumptione beate marie virginis

Jeronimus dicit

Quod beata maria aſſumpta ſuerit / ſiue in corpe ſiue extra corpus neſcio / deus ſcit. Augu. vero dicit q̄ ī corpe. veritas tn̄ eſt q̄ pmo aſſumpta eſt in aīa: vtrū vero corpus in terra remāſerit incertū habeť: ꝛ melius ē pie dubitare q̄ aliquid circa hoc temere diffinire. pie tn̄ credendū eſt eam totaliter fuiſſe aſſumptam Ver ꝗdā religioſiſſima mulier eliſabeth noīe de ptibus ſaxonie aſſeruit ſibi reuelatum fuiſſe q̄ poſt. xl. dies poſt aſſumptōez aīe aſſumptū fuit corpus. ꝛ inde cōpoſuit quendā tractatū ꝗ tn̄ nō eſt autēticus. Refert ephirius q̄ btā virgo qn̄ xp̄m cōcepit erat annoꝝ. xiiij. ꝛ in. xv. ip̄m peperit: ꝛ cū eo mãſit annis. xxxiij. ꝛ poſt mortē xp̄i ſupuixit an: xxiiij. ꝛ ſm̄ hoc tp̄e obitus ſui erat annoꝝ. lxxij. Probabilius tn̄ vt videť dicunt alij q̄. xij. ānis filio ſupuixit. ꝛ ſic ſexagenaria eſt aſſumpta cū apl'i totidē annis pdicauerūt ī iudea ꝛ circa partes illas. Jn hoc feſto dicunť quedā ꝗ in eccl'iaꝝ dedicationibus dicunť: q2 ad eā ptinēt. Cātať etiam ḋ libro cāticoꝝ. ſ. Oſculeť me oſculo ꝛc. Rn̄ſoria em̄ antiphone ꝛ lectiones īde ſumunť: ꝗ liber eſt de amoribus: q2 in carne manēs maiorē habuit dilectōez q̄ aliqua creatura in carne viuēs / excepto xp̄o: ꝛ ido ꝓpter excellentē caritatē quā habuit in terris meruit aſcēdere ſup angelos. Jn carne em̄ pter carnē viuere / nō terrena ſꝫ celeſtis vita eſt. Et cōpetit hoc feſtū eſtiuo tempori q2 p calorē ignis caritas aſcēdit. Rurſus legitur ꝛ cantať de cātico amoris eo q̄ beata virgo figurā tenet eccl'ie: ſicut em̄ ipa mať eſt ꝛ virgo ꝛ ſpōſa: ſic ꝛ eccl'ia mr̄ ſctōꝝ nomen tenet virginitatꝫ ꝛ ſpōſe. Virginitatꝫ inquā mētis ꝛ fidei: ꝗ preualet virginitati carnis. ſpōſe. q2 ipa eſt ſpōſa xp̄i. Vn̄ apl's Deſpōdi vos vni viro virginē caſtā exhibere xp̄o. Eſt aūt vt dicūt quidā cātici legēda medietas vſq3 ad octauas. Alia vero medietas vſq3 ad natiuitatē eiuſdē virginis reſerueť. Hic ergo ɔgrue accedit q̄ circa feſtum illud libri ſalomonis leganť. Et pmittūtur antiphīs ꝗdā vſiculi vt dictū eſt in ſexta parte ſub dn̄ica de trinitate. Jn calcedon̄. ɔcilio qḋ btūs leo papa celebrauit ſtatutū fuit vt virgo maria mr̄ dei appellareť. Alij tn̄ dicunt q̄ in epheſino iuſſu celeſtini pape pmi celebrato. Itē nota q̄ ille ſermo hiero. Cogitis me o paula ꝛ euſtochium. ꝗ a ꝗbuſdā in hoc feſto in eccl'ia legiť / nō dꝫ legi niſi in refectorio vel capl'o: q2 ad hoc factus fuit. Dr̄ aūt ad horas capl'm Jn oīb⁹ requiē. eccl'. xxiiij. c. Jn vigilia aſſumptiōis dr̄ epl'a Ab initio. eccl'. xxiiij. Alie eccl'ie dicunt Ego quaſi. ꝗ eſt ibidē. Euāgeliū ē Exurgens maria. luc. j. c. Alie eccl'ie dicūt Loquēte ihe ſu. xj. c. Offertoriū Dīo mea mūda. iob. xvj. Ceterū in miſſa diei legiť epl'a Jn oībus requiē ꝗſiui ꝛc. eccl'. xxiiij. c. Jn oībus em̄ ꝗſiuit vitā eternā ꝛ ideo habuit illā. Sequiť Et ꝗ creauit me reqeuit in tabernaculo. i. in vtero meo. ꝛ q2 dn̄s ī vtero btē v̄ginis reqeuit: iōip̄e dedit illi ſuū tabernaculū. i. celū. Et ſic ipa fecit dn̄o thronū grandē. Vn̄ ipa dicit Magnificat aīa mea dn̄z. ꝛ. iij. reg. x. c. Thronū fecit rex ſalomō de ebore grandē. ita ei fecit dn̄s thronum grādē in celo qn̄ exaltauit eā ſup angelos. Euāgeliū legiť de martha ꝛ de maria. ſ. Jntrauit ih̄s. luc. x. qḋ pma facie ptinere nō videť: tn̄ bn̄ ptinēs eſt ſm̄ allegoriam. Jntrauit em̄ ih̄s in quoddā caſtellū. i. in beatā virginē ꝗ dr̄ caſtellū q2 eſt terribilis demonibus ꝛ bn̄ ſe muniuit ɔtra dyabolū ꝛ vicia. Diminutiue aūt dr̄ caſtellum ꝓpter humilitatē. ꝛ dr̄ qḋdā ꝓpter ſingularitatē: q2 nec pma ſil'is viſa eſt nec hr̄e ſeꝗntē. Et martha. i. actiua vita recipit eū. diligētiſſime em̄ nutriuit puer ſuū: ꝛ tulit in egyptū. ꝛ p̄us ſe ꝓbauit in actiua vita eundo ad eliſabeth ꝛ ſeruiendo ei. Et ſicut ipa

fuit martha in actiua vita: ita ⁊ fuit maria magdalena in ꝯtēplatiua. Vñ in alio euā-gelio habet̃ Maria ꝯſeruabat oīa verba hec ꝯferēs in corde ſuo. He em̄ due ſorores ſignificāt vitā actiuā ⁊ vitā cōtēplatiuā: q̄ plene fuerūt in btā virgine ꝑ q̄s ip̄a ſubli-miter honorabiliter atq̧ delectabilit̃ in ſe-ipſa recepit xp̄m. Illud aūt notandū eſt ꝙ q̄ttuor ſunt euāgelia de btā maria. vnum eſt Miſſus eſt gabriel. qd̄ nō dꝫ dicī niſi ī aduētu dñi ⁊ in annūciatōe eius. Alia tria poſſunt cantari quotiens de ip̄a peculiarit̃ miſſa cātat̃ tāq̄ꝫ cōia q̄ ſunt iſta Extollens vocē quedā mulier ⁊c̄. Aliud Abijt maria in mōtana ⁊c̄. Aliud Stabat aūt iuxta cru-cem ⁊c̄. Itē nota ꝙ hoc feſtū hꝫ ieiuniūꝫ et octauas. qd̄ nō hꝫ aliud feſtū d̄ illa. hoc em̄ feſtū maius eſt oīb9 alijs q̄ fiūt d̄ illa. Si-milit̃ ⁊ de q̄libꝫ ſctō maius feſtū ē trāſitus illius q̄ꝫ aliud de illo. q̄ꝛ de miſeria tranſit ad vitā. excepto de iohāne bap. Quare au-tem herbe colligant̃ ⁊ bñdicātur in h̄ feſto ip̄a legenda indicat: q̄ꝛ btā maria cō parat̃ roſe ⁊ lilio. Vñ ſicut ſpina roſaꝫ genuit: ita iudea mariā. Officiū btē marie v̄ginis nō dꝫ quotidie ſꝫ ī ſabbato ſolēniter dici. put dictū eſt in. vj. pte ſub ti. de tp̄e aduentus. In q̄buſdā tñ eccl'ijs nō dī a q̄nta feria ce-ne dñi vſq̧ ad octauas pētbe. dicētes ꝙ tūc in eccl'ia oīa breuia eſſe debent. Legit̃ tñ ꝙ cū q̄dā ſacerdos aliā forte miſſam neſciēs oī die miſſaꝫ de btā virgine celebraret/ ep̄s eū ab officio ſuſpēdit. ſed v̄go btā ipſi ep̄o ex hoc grauiſſime cōminata eſt: ⁊ ideo ipſe ſuſpenſionem huiuſmodi relaxauit

De ſancto bartholomeo

Eatus bartholomeus p̄mo p̄dicauit vt dicit btūs theodorus abbas in ligdonia. poſtea in india. deīde ī albania ciuitate ar-menie: vbi p̄mo excoriatus ⁊ poſtea decol-latus eſt. deīde trāſlatus dꝛ̄ beneuēti. Quiſ hodie rome eſſe dicat̃. Quidā aūt celebrāt feſtū excoriatōis ⁊ q̄dā d̄collatōis ſic̄ dictū eſt in. vi. pte ſub q̄rta feria tertie hebdoma de aduētus. Et nota in q̄rētibus beatū bar-tholomeū demō ip̄m ita deſcripſit dicens Capilli eius nigri ⁊ criſpi. caro cādida. ocu-li grādes. nares coeq̄les ⁊ directe. barba p̄-lixa habēs paucos canos. ſtatura eq̄lis. col-lobio albo clauato purpura veſtit̃. īduitur pallio albo qd̄ ꝑ ſingulos angulos habet gēmas purpureas.

De feſto decollationis ſancti iohannis

Feſtum dedicationis beati iohānis celebrat eccl'ia: q̄a p̄ veritate mortuus ē: ſꝫ nō ſic ſo-lēnit̃ ſicut feſtū natiuitat̄ ei9: eo ꝙ deſcēdit ad īferos ſicut dicit greg. ſuꝑ illū locū Tu es q̄ vēturus es an aliū expectamus. Fuit aūt decollat9 ī tp̄e paſchali ꝑ herodē regeꝫ anno. triceſimo ſcd̄o a natiuitate dñi. ſ. an-no p̄cedēte paſſionē dñi. Et ip̄e in anno tri-ceſimo cepat p̄dicare. Et ita h̄ feſtū eſt d̄ de-collatōe. Et nota ꝙ tres fuerūt herodes q̄ꝝ eoꝝ infamis crudelitas fecit famoſos. Pri-mus dictus ē herodes aſcalonita ſub q̄ na-tus ē dñs a q̄ īnocētes occiſi ſunt. Secun-dus antipas q̄ iohānē decollauit. Tertius agrippa q̄ iacobū occidit ⁊ petrū incarcera-uit. Vñ v̄ſus. Aſcalonita necat pueros. an-tipa iohānē. Agrippa iacobū claudēs ī car-cere petrū. Sane decollato iohāne diſcipu-li corpus eius ſepelierūt ī ſebaſte vrbe pa-leſtine. ⁊ caput in hierl'm humatū eſt iuxta herodis habitaculū. ⁊ vbi corpus ſepultū iacebat/ multa deus miracula oꝑabat̃ Vñ multitudo magna xp̄ianoꝝ illic ꝯfluebat qd̄ vidēs iulianus apoſtata iuſſu eius gēti-les ad dedecus ſcī iohānis ꝯfregerūt mau-ſoleū ⁊ oſſa eius ꝑ agros ſparſerūt. Sꝫ cū xp̄iani illuc venirēt ⁊ miracula nō ceſſarēt iteꝝ gētiles oſſa collegerūt ⁊ ꝯbuſſerūt. Sꝫ digitus ille quo dñm ad iordanē venientē mōſtrauit dicēs Ecce agnus dei ⁊c̄. nō po-tuit cōburi. Multi tñ xp̄iani monachi q̄ hieroſolimis q̄ ītererāt cum gētilibus oſſa collegētibus / quoꝝ occultare poterāt reſua uerūt: tulerūtq̧ oſſa ad philippū hieroſoli-mitanū ep̄m q̄ miſit ea ꝑ iulianū diaconū

anaſtaſio alexādrie epo q̄ poſt theophilus vrbis eiuſdē epus in tēplo ſeraphis repoſuit: et baſilicā in honorē eius cōſecrauit. Vn̄ hoc feſtū de decollatōe et cōbuſtione oſſium eſt ſm magr̄m gilbertū: qd celebrat eccl'ia q̄ſi p iam mortuo ſecūdū martiriū: q2 in ſuis oſſibus quodāmodo paſſus eſt. Alij dicūt q btā tecla digitū bti iohānis q̄ cōburi nō potuit/de vltramarinis ptib' afferēs in marinā/ibi ad honorē bti iohis fundauit eccl'am: et hac die dedicata ē ei eccl'ia. Et q2 ſtatutū fuit a dn̄o papa vt hec dies ad honorē bti iohānis p totū mūdū ſp celebris haberet. et ſm hoc videt q d3 dici feſtū dedicatōis. Rurſus btūs iohes caput ſuū qd in hierl'm fuerat humatū reuelauit duob' monachis orietalib' q̄ hierl'm adorare venerāt. q̄ iuxta herodis habitaculū illd .vj. kal' maij inuenerūt. S3 poſt ab alijs platū eſt in emiſſam ciuitatē et in q̄dā ſpecu ignobiliter recūditū. donec denuo marcello pſbitero fuit reuelatū et p eiuſdem vrbis epm iiij. kal' ſeptēbris reuelatū/ex q̄ tpe ccpit in eadē vrbe decollatio celebrari ea die vt arbitror q̄ caput eſt reuelatū: et ita h feſtū pōt dici reuelatōis. Hoc ergo feſtū pōt eſſe de collatiōe vel de collectōe oſſiū vel de dedicatione eccl'ie ad honorē illius. vel de reuelatione. Hac die dicūt q̄dā epl'am Expectatio iuſtor. puer. x. c. Et euangeliū Miſit herodes. mar. vj. c. et all'a Erat lucerna. ioh. v. c.

De ſanctis felice et audacto

Sciendum eſt quod cū btūs felix traheret ad mortē p noie xpi: q̄dā repēte ſe in medio ptulit dicēs Et ego ſū xpian'. Dixerūt carnifices Ergo venies et tu. Cū āt nomē illius ignoraret vocat' ē audac': q̄ſi btō felici audacter aſſociatus: ſicut et btūs iohannes alexādrinus eps ob eximiā in paupes xpi pietatem/iohes elemoſinarius dictus eſt: cuius feſtū. ix. kal' februarij celebratur.

De natiuitate btē marie vginis

Feſtū natiuitatis beate marie qn̄ videl3 in mūdo nata eſt iō celebrat: q2 fuit in vtero ſctificata. iuxta illud pſal'. Sanctificauit tabernaculū ſuū altiſſimus. In hoc feſto legit genealogia ſaluatoris: imo ipius btē virginis: q2 de eadē fuerūt genealogia. Vn̄ legit euāgeliū math. j. c. Liber generatōis. de q̄ dictū ē in. vj. pte ſub natali et ſub feſto aplor philippi et iacobi. Et epl'a Ego q̄ſi eccl'. xxiiij. c. Alie eccl'ie dicūt Dn̄s poſſedit me. puer. viij. Cātatur etiā hiſtoria de laudibus ipſius virginis. In q̄buſdā tn̄ eccl'ijs legūt cātica cāticorū q̄ magis ptinēt ad feſtū aſſumptōis. put ibi dictū ē. Di etiā ad horas capl'm Ego q̄ſi vitis. eccl'. xxiiij. c. Sane hoc feſtū olim nō celebrabat. ſ3 q̄dā vir religioſus pluribus annis audiuit angelos ī hac nocte ſolenniſantes in celis: cui cām q̄reti reuelatū ē angelos gaudere: qm̄ btā virgo nata fuit ī illa nocte: qd apl'icus autēticauit et feſtū celebrari pcepit: vt ī ſolenniſando celeſti curie cōformemur. Nō aūt h3 h feſtū ieiuniū īſtitutōis. pōt tn̄ hre deuotōis. Olim etiā non habuit octauā ſ3 īnocētius papa. iiij. eā inſtituit. Vacāte em̄ romana eccl'ia p obitum gregorij pape. ix. cardinalib' cōcordaren eq̄ untibus: romani poſt plures dies eis īduſis multiplices moleſtias eis inferebāt. p pter qd dicti cardiales regine celi vouerūt q ſi eius meritis cōcordarent et abire libere poſſent/octauā ſue natiuitatis diu neglectam celebrādā de cetero ſtatuerēt. Sicq3 in celeſtinū papā cōuenerūt et liberati ſunt. ſ3 q2 idē celeſtinus vixit ſolū. xviij. diebus nō potuit votū īplere: qd poſtmodū dictus innocētius ei' ſucceſſor īpleuit. Et nota q eccleſia tres natiuitates ſolēniſat ſcz iohānis bap. btē marie. et xpi. Sic q̄dē iohes fuit lucifer: q2 ſicut lucifer pcedit ſolē/ſic ip̄e xp̄m p̄mus em̄ apte p̄dicauit. Maria fuit aurora. natiuitas xpi ortus ſolis: q2 ī eo ſplēdor patris appuit. Predicte aūt tres natiuitates deſignāt tres ſpūales natiuitates. Nā renaſcimur cū iohe in aq̄. cū maria in penitētia. et cū xpo in gl'ia. Cū igit opteat q cōtritio p̄cedat natiuitatē baptiſmi ī adultis

ex natiuitatē glīe ſimilit̃. iō merito ille due
vigilias hñt. Sʒ cū pnīa tota ſit ꝓ vigilia
nō optuit ꝙ ipſa vigiliā haberet. Et iō hoc
feſtū vigiliā ſiue ieiuniū nō hʒ. Et ē ſciēdū
ꝙ btūs fulbertus eps̄ cardinenſis fecit illa
tria reſpōſoria Stirps ieſſe. Solē letitie. ⁊
Chorus noue hierl'm.

De exaltatione ſancte crucis.

Xaltatio ſancte cru
cis dī q2 coſdreas rex pſaꝝ hie-
roſolimā venit ⁊ lignū dñicuʒ
inde ſecū tulit. ⁊ facta domo celo ſimili ī ea
dem ſedē fecit: ⁊ lignū a dextris poſuit loco
filij. gallū vō a ſiniſtris loco ſpūſſcīi: ⁊ ipſe
ſtās ī medio ſe deū vocari iuſſit. Qđ audi-
ens eraclius īpator roman' aciē mouit iux
ta danubriū q̄ fluui' eſt pſaꝝ/ nō hūc q̄ ī ſu
euia naſcit̃ ſʒ aliū eiuſdē noīs. inde victo fi
lio coſdree ſingulari certamīe crucē dñi tu
lit. Et cū appropinq̄ret ī magna pōpa hie-
ruſalē/ porte ciuitatꝭ p angelū clauſe ſūt ne
intraret. Qui cū vehemēter ām iraret̃/ audi
ta eſt vox de celo dicēs regē regū non ſic in
traſſe hierl'm p halleratū q̄n ꝓ oībus pati
venit: ſʒ hūilē ⁊ ſup alīnā ſedētē. Et ſtatī re
cognoſcēs elatōem ſuā/ de equo deſcēdit ⁊
hūiliat' ē valde. ⁊ porte ei ſpōte apte ſūt: et
nudis pedib' ciuitatē ītrauit. ⁊ ī eius ītroi-
tu multi diuerſoꝝ morboꝝ generib' detēti
curati ſūt p crucē. ⁊ īpator ipē in has deuo
tiſſimas crucis prorupit laudes dicens O
crux ſplēdidior cūctis aſtris mūdo celebꝛis
⁊c. Ille ḡ crucē exaltauit ⁊ exaltatōis diez
in futuꝝ epis ſibi ꝯſentiētib' ī ſuo imperio
ſtatuit eſſe ſolēnem. Sergi' vō papa lōgis
poſt tpibus ī ſacrario btī petri īuenit cap-
ſam argēteā ⁊ ī ea crucē ex ſalutiferi ligni
magna portōe cōpoſitā/ lapidib' precioſis
adornatā: q̄ poſita ī baſilica ſaluatoris ado
rat̃ a pplo ī die exaltatōis/ Eſt aūt maius fe
ſtū inuētōis ꝙ̄ exaltatōis ꝓpt̄ autoritatez
inſtituētis. Nā illđ a papa. ſ. euſebio. iſtud
vō ab īpatore inſtitutū eſt. In hoc feſto dī
epl'a q̄ dī ī rami ſpalmaꝝ. q2 ī ea agit̃ de ex
altatōe ſctē crucis. Alij legūt illā Xp̄s fact'
ē ad philip. ij. c. Legit̃ etiā ī q̄buſdā eccl'ijs
euāgeliū ī q̄ fit mētio đ aduētu xpi ⁊ fulgo
re. Sicut fulgor exit ⁊c. qđ ⁊ dici ꝯſueuit tē
pore aduēt'. In alijs vō dī euāgeliū đ nico
demo. qđ q̄dā dicūt ī feſto inuētōis ſctē cru-
cis. Ibi eñ dī. Sicut moyſes exaltauit ſer-
pentē ī deſerto ita exaltari opꝫ filiū hoīs
Cōiter tñ dī ꝙ meli' ē dicere euāgeliū Nūc
iudiciū ē mūdi. ioh. xij. c. ī q̄ dī Cū exaltat'
fuero a terra oīa trahā ad meipſʒ. Prefatio
vō illa dī q̄ añ paſcha p. xv. dies ſeu ī q̄buſ
dā eccl'ijs p q̄nq3 dī. vl' vt alij volūt illa q̄
dī ī tpe paſchali. Dī etiā ad horas capl'm
Chriſtus factus eſt ꝓ nobis. ad philip. ij. c.

De ſctō matheo apl'o ⁊ euāgeliſta.

Eatus matheus le
uita fuit. Erat aūt hebreus. ⁊ iō
hebraice ſcp̄ſit hebreis ī iudea
ſʒ poſtea liber ei' fuit trāſlat' ī grecū deīde
in latinū. Et nota ꝙ euāgeliū qđ ipē ꝓprijs
manib' āno dñi q̄dragēſimo ſcripſit/ cū oſ
ſib' btī barnabe reptū ē. qđ q̄dē euāgeliū
btūs barnabas ſecū ferebat ⁊ ſup egros il
lud ponēs tā fide barnabe ꝙ̄ merito beati
mathei ꝯtinuo liberabat. Marc' vō edidit
aq̄leie euāgeliū āno dñi. xliij. Dicit̃ hodie
epl'a Vnicuiq3 veſtrū. eph. iiij. Alij vō di-
cūt Similitudo vult'. ezech. j. c. Euāgeliū eſt
Dū trāſiret ihs. math. ix. c. In vigilia vō ē
euāgeliū Vidit ihus publicanū. luc. v. ca.
Predicauit aūt ſub gayo caligula in pato
re q̄ ſic dict' eſt q̄m natus ē in expeditōe ⁊
coopertus caligis. Iohēs aūt ſcripſit ſub nu
ma. marcus ſub nerone. De luca incertuʒ
eſt. quidā tñ dicunt ꝙ ſub nerone.

De ſancto mauricio ⁊ ſocijs eius.

Um galli exercuiſ
ſent exercituʒ in romanos/ dux
egypti collegit exercitū ī q̄ fuit
btūs mauricius q̄ ſub ſe habebat legionē
in q̄ erāt ſex milia ſexcēti ⁊ ſexagita ſex. Cū
ergo eſſent ī exercitu/ tyrānus voluit eos
cogere adorare ydola: q̄ noluerūt ⁊ ꝓpter-
ea decimā partē accepit tyrānus ⁊ iterfecit

feſtū [illegible] crucis
eſt maius.

Qd vidēs btūs mauricius ꝯuertit ſmonē ad ſocios orās vt viriliť ſtarent: ꝛ ſic ab eo ꝯfortati paſſi ſunt martiriū. Fuerūt aūt baptiſati añq̃ romā venirēt. Et nota q̄ dī de mauricio ꝛ thebea legiōe q̄ iueniūt plures thebe. Una i egypto vbi ſūt mauri. altera in grecia vbi ſūt thebani. Alia ī india vbi ſūt theſbite. iſti ſocij mauricij erāt d̄ egipto

De feſto beati luce euangeliſte.

Ucas ſirus fuit natione ꝛ ātiochenus pͥarcha: ꝛ p̄dicauit ī bithinia vbi ſuā mortem nō martirio finiuit. Fuit etiā pictor et medic⁹. ꝛ ſm hiero. fuit diſcipulus aplorū et nō dñi. Uenit em̄ ad fidē poſt dñi reſurrectōem. vt legiť ī glo. ſup ezech. lʒ q̄dā dicāt q̄ fuerat d̄ ſeptuagītaduob⁹ diſcipulis dñi. ꝛ ſcripſit euāgeliū ī achaia. Uixit aūt octogītaq̄ttuor ānis. Ipe euāgeliū ꝛ actus aplorū cōpoſuit. Fuit diſcipulus btī pauli a q̄ didicit qd docuit. ſicut ꝛ btūs marcus a btō petro. In ꝓlogo tñ euāgelij ſui inueniť q̄ ipe didicit multa a q̄buſdā q̄ in pͥncipio cū dño fuerūt. Sʒ btūs paulus nō fuit a pͥncipio cū dño. ğ nō didicit ab eo qd docuit. Solutio. q̄dā didicit ab eo. ꝛ q̄daʒ ab alijs: ſʒ maxie a btō paulo. Crediť tñ q̄ ipe ad btāʒ v̄ginē tāq̄ʒ ad arcā teſtamēti recurrēs/ab ea d̄ multis certificat⁹ fuit pͥcipue de his q̄ ſibi ſoli ꝯſtabāt: ſic d̄ āgelica ānūciatōe ꝛ xp̄i natiuitate ꝛ hmōi de q̄bus ſolus lucas agit.

De feſtis ſctōꝝ ſimonis ꝛ iude aplorū

Acobus minoꝛ frater dñi. ꝛ ſimō. ꝛ iudas. ꝛ ioſeph q̄ ꝛ barſabas ꝛ etiā iuſt⁹ cognomiatus eſt. ne ꝓpť iuſticiā ab aplatu fuiſſe reprobat⁹ credat. fratres fuerūt filij marie cleophe q̄ alpheo nupta fuit. Simō autē iſte dictus eſt zelotes. dictus ē etiā ſimō cananeus qd idē eſt a cana vico galilee. Cana em̄ zelus īterp̄tat. habuit em̄ magnū zelū aiaꝝ. Judas etiā multipliciť cognoīatus ē Dictus eſt em̄ iudas iacobi. ſupple frať vt premiſſuʒ eſt. Dict⁹ eſt etiā thadeus a tharta qd ē regia veſtis: ꝛ deus. Ut thade⁹ interp̄taťa ꝯp̄hēdēs pͥncipē. Ipſe em̄ fuit veſtis regia ꝓ ornamēta v̄tutū ꝓ q̄s ꝯp̄hēdit pͥncipē xp̄m. Dictus eſt etiā lebeus qd ſonat cor vel corculus. i. cordis cultor. Jnť p̄miſſum ioſeph ꝛ mathiā ſortes iacte ſūt Et de ſimone dī q̄ crucifixus mortuus eſt. Alij tñ dicūt q̄ nō eſt iſte ſimō q̄ fuit filius cleophe. ſʒ alius ſimō crucifixus eſt. Iſte ſimon p̄dicauit ī egypto. poſtea v̄o venit in hierl'm ꝛ ibi fuit ep̄s poſt beatū iacobū minorē q̄ dictus ē frater dñi. ꝛ ibi crucifixus ē Uixit aūt cētū vigīti annis. ꝛ ſuſcitauit anteq̄ʒ moreref. xxx. mortuos. Uñ ī eius legēda iueniť. Ter denos mortuos merſos fluctibus hūane vite reddidit vſibus. Filiuʒ em̄ hoſpitis ſui merſum fluctibus ſuſcitauit. Mortuus aūt eſt in bothoro ꝛ nō ī paſtoforio. Paſtoforiū vt q̄dā volūt eſt porticus templi in quo iacebāt cuſtodes tēpli. Judas aūt p̄dicauit apud pſas ꝛ medos. et mortuus eſt apud armenos

De feſto oīm ſanctoꝝ

Um ſingula idola romanoꝝ romę templū habere nō poſſent/romani vnū tēpluʒ in honorē ſibeles matris deoꝝ: ꝛ oīm deoꝝ ipoꝝ fecerūt: qd dictū ē pātheon. a pan qd eſt totū ꝛ theos deus. Succeſſu v̄o tp̄oꝝ bonifacius papa petijt a foca ceſare ī patore ꝯſtātinopolitano q̄ p̄erat romanis/templū illd ſibi dari. quo obtēto abiectis inde ydolis dedicauit illd. iiij. ydus maij ad honorē btē marie v̄ginis ꝛ oīm martirū. ꝛ dictū eſt feſtū illud beate marie ad martires Nondū em̄ fiebāt feſta de ꝯfeſſoribus: ſʒ ſolum de martiribus. Uñ tūc īſtitutū fuit feſtū btī iohis añ portā latinā occaſiōe martirij qd q̄tū in ſe fuit ſuſtinuit. Statuit ergo idē papa vt ſingulis annis illa die celebraref feſtū de martiribus. ſicut in kal. eiuſdem menſis celebraf feſtū aploꝝ. Et in honore beate marie ꝛ oīm martiꝝ cātauit ibi Terribilis eſt locus iſte ꝛc. qd tm̄ in dedica.

tione eccl'ie ſolet dici. Vñ᷑ gregorius .iiij. h
feſtū martirū trāſtulit ad kal'. nouēbris. vt
tūc collectis terre frugibus ꝯuenientes ad
hoc feſtū poſſent copioſius victualia inue
nire: inſtituēs tūc fieri feſtū nō ſolū apl'oꝝ
et martirū: ſ ꝫ etiā ſctē trinitatꝭ ꝛ oīm ange-
loꝝ ꝛ ꝯfeſſoꝝ. ꝛ generalit᷑ oīm ſctōꝝ ꝛ ſctāꝝ
et etiā electoꝝ vt patet in hymno. ꝛ illius of
ficiū ordīauit. Inſtitutū aūt fuit hoc feſtuꝫ
quattuor de cauſis. Priō ꝓpt᷑ ꝑmiſſaꝫ tem
pli dedicatōem. Secūdo ꝓpt᷑ omiſſoꝝ feſto
rum ſuppletōem. Nō eñ ꝓpt᷑ ipoꝝ multi-
tudinē de oībus ſpāliter feſtare valemus.
Tertio ꝓpter negligentiaꝝ in feſtis q̄ cele
brauimus cōmiſſaꝝ expiatōem. ꝛ hec ratō
tangit᷑ in ſermone q̄ hac die ī eccl'ia recitat᷑
vbi ita dī. Decretū eſt vt die iſta oīm ſctōꝝ
memoria habeat᷑: vt q̄cquid hūana fragili
tas ꝑ ignorantiā aut negligētiā vel ꝑ occu
patōeꝫ rei ſecularis in ſolēnitatibus ſctōꝝ
minus ꝑegiſſet: in hac ſancta obſeruatiōe
ꝑſoluat᷑. Quarto ꝓpter faciliorē orōnū nrā
rum īpetratōem. Facilius eñ qđ petimus
obtinebimus ſi ſimul oēs intercedāt ꝓ no
bis: q꞉ īpoſſibile eſt multitudinē non exau
diri. Vñ ī orōne hodierna dī. Multiplica-
tis interceſſoribus largiaris. Quare aūt fe
ſta ſctōꝝ celebrent᷑ / dictū eſt in ꝓhemio hu
ius parti. Hoc feſtū hꝫ ieiuniū inſtitutiōis.
nec dꝫ q̄s comedere illa die vſqꝫ ad veſpe-
ras. nec ieiuniū dꝫ mutari vt q̄dā faciūt ꝓ
pter fetm̄ q̄ntinū. Quia v̾o hoc feſtuꝫ oīm
ſctōꝝ eſt generale ıō variat᷑ illius offm̄ pro
ut habet᷑ varietas oīm ſctōꝝ. Prīa eñ an-
tiphona. ꝛ ꝑma lectio. ꝛ ꝑmū rñſoriū de tri
nitate cātat᷑ q꞉ feſtū eſt trinitatꝭ. Secūdo lo
co cantat᷑ de btā maria. Tertio de angelis.
Quarto de ꝓphetꝭ. Quīto de apl'is. Sexto
de martiribus. Septiō de ꝯfeſſoribus. Oc
tauo de virginibus. Nono de btīs oībus
ſimul. Autoritas aūt illius officij obſerua
tur in lectiōibus. Nā in q̄buſdā eccl'ijs in
hoc feſto / maior in eccl'ia etiā eps ſi p̄ſens
fuerit / lectōeꝫ legit de trinitate ſcꝫ ꝑmā: vl'
decanus. vel ſaltē ſacerdos. ꝛ ſic fit deſcen
ſus ꝑ ꝑſonas in legēdo vſqꝫ ad pueros. Oc
tauā nāqꝫ lectōem de v̾ginibus legit vnus
ex pueris. Nā ſemꝑ nonā lectionē amoris
eſt legere. Octauū etiā rñſoriū dicūt de vir
ginib'. ſ. Audiui vocē. qđ cātat᷑ a q̄nqꝫ pue
ris corā altare btē marie virginis ſi fuerit
ibi: cādelas in manibus tenētibus ad rep-
ſentatōem q̄nqꝫ prudētū virginū / lāpades
ornatas ꝛ accēſas habētiū. Dī etiā capl'm
Vidi turbā. apoca. vij. c. Ad miſſam v̾o dī
epl'a Ecce ego iohēs. q̄ eſt apoca. vj. c. All'a
O q̄ꝫ gl'ioſuꝫ. apoc. vij. Euāgeliuꝫ Videns
ihesus turbas. math. v. c. In vigilia v̾o dī
epl'a Ecce ego iohēs. apoc. v. c. ꝛ euāgeliuꝫ
Deſcendens ihesus. luc. vj. c.

Officium mortuorum

Hoc loco de officio mor

tuoꝝ dicēdū ē. ꝛ q̄nqꝫ vocat᷑ agē
da ab ago gis. q꞉ inter ceteras
ſui ſignificatōes agere idē eſt q̄ꝫ celebrare.
inde ergo offm̄ ordinatū ad celebrē defunc
toꝝ memoriā agēda vocat᷑. Q̄nqꝫ etiā vo-
cantur exequie ab exequor exeq̄ris. q꞉ inter
alias ſui ſignificatōes exequi idē eſt qđ ex-
tra alia ſequi. Offm̄ ergo ſeu obſequiuꝫ in
ſepulturis mortuoꝝ exequie vocātur: q꞉ ce
lebrat᷑ dū mortui extra viuos ſepeliendi fe
runt᷑. vel q꞉ extra horas canōicas ſpāles ꝛ
ſingulares hꝫ obſeruātias. Sane hoc offi-
ciū ꝯtinuat᷑ feſto oīm ſctōꝝ. ꝛ ſunt tres di-
es cōtinui / tribus miſterijs deputati. Naꝫ
vigilia oīm ſctōꝝ dies eſt afflictiōis. ſolen
nitas dies eſt exultatōis. hodie v̾o dies eſt
orationis. In ꝑmo nos ieiunando affligi-
mus / p̄ſentis vite miſeriā recolētes. In ſe
cūdo beatitudini ſanctoꝝ congaudemus
gratiarū actiones dn̄o referētes. In tertio
ꝓ his q̄ in purgatorio detinētur oramus
eis modo penā mitiorē modo plenā abſo-
lutionē orōnibus impetrātes. Siquidē cō
memoratio oīm fideliū defunctoꝝ inſtitu-
ta eſt fieri ab eccl'ia tali die vt generalibus
beneficijs adiuuentur qui ſpecialia habe-
re non valent ſicut ꝛ de feſto oīm ſanctorū
premiſſuꝫ eſt. Sicut eñ petrus damianus
ait. Sanctus edilbo cōperiens q꞉ apud vul-

canum ciciliē crebre voces ⁊ vlulatus de-
monū audiebantur plāgentiū: ꝓ eo ꝙ aīe
defunctoꝝ ꝑ elemoſinas ⁊ orōnes de eoꝝ
manibus eripiebant᷑/ordinauit ī ſuis mo-
naſterijs vt poſt feſtū oīm ſctōꝝ fieret com
memoratio defunctoꝝ qđ fuit poſtmodū a
tota eccl'ia approbatū. Primo ergo videa-
mus a q̄bus fuit inſtitutū offiñ mortuoꝝ.
Scđo vbi hūit initiū. Tertio de mō celebrā
di illud. Quarto de mō ſepeliēdi. Fuit autē
p̄mo īſtitutū ab apl'is. ſꝫ nō ab origine vt
teſtat᷑ yſid. in li. de eccl'iaſticis officijs qđ fu
it adauctū ⁊ ex maxima pte ordinatū ab ip
ſo. Vñ ipm cōmēdat btūs augu. in enche
ridion dicēs eū fuiſſe ſcōꝫ ī eccl'iaſticis offi
cijs poſt apl'os. Hoc offm̄ initiū hūit ī ve-
teri lege. Naꝫ ſicut ait ambroſius mortuo
iacob. ioſeph ⁊ alij fratres ſui cū multi egi
ptijs attulerūt eū in ebron. ſꝫ prius euꝫ fle
uerūt. xl. diebus ī egipto. ⁊ poſtea fleuerūt
eū. vij. dieb' ī zab. geñ. l. c. Item legit᷑ ī deu
tro. vl. c. ꝙ mortuo moyſe fleuit ppl's iſrael
xxx. diebus. ⁊ ſil'r fecerūt de aarō ⁊ đ maria
Itē dicit ſalomō. Luctus filij ſapiētis mor
tui. vij. diebus. luctus filij ſtulti ſempiter-
nus. iō q2 ī eternū puniet᷑. Nota aūt ꝙ qui
dā faciūt memoriā ꝓ defūctis die tertia: ſeu
ꝑ tres dies repūtātes triduanā dñi ſepul-
turā ſeu reſpectū hūtes ad reſurrectionem
xpi q̄ die tertia reſurrexit. reſurrectōeꝫ cum
xpo mortuis poptātes. ſeu ad trinitatē. Vt
etiā vt qđ viuētes tripliciter peccauerunt.
vicꝫ cogitatione. verbo. ⁊ ope. remittat᷑ eiſ
dem. Alij vō faciūt miſſam celebrari ſeptē
diebus ſeu ꝑ ſeptē dies. ⁊ vtrūq3 oñditur ī
libro nūeri. xix. c. vbi dī ꝙ q̄ tetigerit cada-
uer mortui hoīs ac ꝓpter hoc ſeptē diebuſ
īmūd' fuerit. aſpget᷑ ex hac aq̄ die t'tio ⁊ ſe-
ptīo ⁊ ſic mūdabit᷑. Sane īmūdus ꝓpt᷑ ca
dauer mortui hoīs ſignificat pollutā aīaꝫ
ꝓpt' mortua opa. Celebrat᷑ g̊ ꝑ ſeptē dies p̄
mo vt defūct' ad ſabbatū eterne quietis citi
us valeat ꝑuenire. Scđo vt ei remittāt᷑ oīa
pctā q̄ cōmiſit ī vita ſua q̄ ꝑ. vij. dies ducit᷑
Tertio ꝓpt' ſeptenariū aīe ⁊ corpis. Aīa eñ

tres hꝫ vires. ſ. rōnabilitatem ꝯcupiſcibili
tatē ⁊ iraſcibilitatē. corp' vō ꝯſtat ex q̄ttu-
or elemētis. vt g̊ pctā q̄ hō ꝑ h̊ ſeptenariuꝫ ſi
ue ī hac vita q̄ ꝑ ſeptē dies ducit᷑ ꝯmiſit de
leant᷑. Septēariū mortuis celebrat᷑. Quar
to ſicut filij iacob p̄re defuncto fleuerūt per
ſeptē dies vt p̄miſſū ē. ita ⁊ eccl'ia ꝓ ſuis de
functis celebrat offiñ ſeptē diebus. Quidā
aūt faciūt nouēdinale. i. offiñ nouē dieruꝫ.
vt ꝑ h̊ offm̄ mortuoꝝ aīe a penis liberate
nouē āgeloꝝ ordinib' aſſocient᷑. h̊ tñ a qui
buſdā nō approbat᷑. ne gentiles imitari vi
deamur a q̄bus h̊ ſumptū eſſe videt᷑. q̄ no
uē dieb' lugebāt mortuos ſuos. ⁊ in nono
die cineres eoꝝ piramidibus vl' ī buſtis re
cōdebāt. Alij vō celebrari faciūt ꝓ ſuis de
functis ꝑ. xxx. dies vl' tricesimo die. p'mo q2 fi-
lij iſrl' tot dieb' fleuerūt moyſen. ⁊ aarō vt
p̄miſſuꝫ ē. Scđo iō q2 ter decē faciūt. xxx. ꝑ
ter em̄ trinitatē. ꝑ decē decalogū ītelligim'
Tricenariū g̊ mortuis facimus. vt qđ ī ob
ſeruatione decalogi ſeu p̄ceptoꝝ xpi. ⁊ cō
tra trinitatem peccauerūt cis dei miſericor
dia ꝯdonet᷑. Tertio quia nūerus lune. xxx.
dieb' ꝑficit᷑. iō tricesima die vl'. xxx. diebus
fit mortuis offm̄. vt opa eoꝝ corā deo plēa
eſſe intelligant᷑. Quidam q̊ꝫ quaterdecies
celebrāt ſiue quadragenariū faciūt. vt qđ
illi in doctrina quattuor euangelioꝝ ⁊ ī de
cē preceptis legis peccauerūt ſibi ꝯdonet᷑.
Rurſus q̄ die q̄dragesimū ſeruāt repreſen
tant dñicā ſepulturā. optātes mortuis glo
riā hr̄e cū xpo. q̄. xl. horis iacuit ī ſepl'cro cō
putata hora nona in qua emiſit ſpm̄. ⁊ vlti
ma hora noctis dñice in qua reſurrexit ſ'm
aug. Repūtant etiā q2 vt p̄miſſuꝫ eſt mor-
tuo iacob filij eius luxerūt. xl. diebus. Alij
q̄nquagenariū faciūt. qm̄ ſic beda ⁊ greg.
dicūt ī glo. ſup locū illū vbi hēt᷑ ꝙ abraā q̄
ſiuit a dño volēte ſubuertere ſodomam. ſi
q̄nq̄gīta fuerint ibi nūq̄d dſtrues eos. ⁊ m̄
dit nō. q̄nq̄geari' nūer' ꝑfect' ē ⁊ ſignificat
ānū iubileū. i. octauā etatē ī q̄ erit remiſſio
⁊ plēa libertas. vt g̊ aīe defūctoꝝ plēariā li
bertatē ⁊ pctōꝝ ſuoꝝ remiſſionē adipiſcāt᷑:

q̃nquagĩta diebus ꝓ illis celebrãt officiũ. Preterea dr̃ in marco Unũ granuz affere- bat triginta ꝛ vnũ ſexagĩta ꝛ vnũ centum Alij ſexagenariũ faciũt ꝓ eo ꝙ ſexageſima ſignificat merorẽ eccl'ie ꝓpt' abſentiã ſpon ſi ꝛ ei ĩ ↄſolationẽ due ale ꝺant' vt dictũ eſt in .vj. pte ſub dñica ſeptuageſime. ꝛ ſic hi repñtãt merorẽ ꝓpter abſentiã defũcti ſui in quoꝝ ↄſolatõez ꝛ aĩe defuncti expiatõez ſacrificiũ ĩ eccl'ia deo offert' ꝛ paupibus ele moſine largiunt'. Nõnulli etiã celebrãt cẽ teſimũ diẽ vt mortui trãſeãt a leua in dex trã. a militia ĩ triũphũ. a terra in celũ. a mi ſeria in gloriã. a morte in vitã. Optant em̃ illis eternã beatitudinẽ q̃ p centenariũ vl- tra quẽ nõ eſt nũerus deſignat'. Quidã vͦ ãniuerſariũ obſ'uãt triplici de cã. Priͦ vt defũcti d' ãnis calamitat' ꝑueniãt ad ãnos eternitat' ſiue ad vitã eternã q̃ ſine fine eſt. ꝛ q̃ſi ãn' ĩ ſe reuoluit' vel q2 ibi ẽ idẽtitas ꝛ nulla reꝑit' varietas. Scđo q2 ſic̃ ſctõꝝ ãni uerſariũ ad ĩpoꝝ honorẽ ꝛ nr̃az vtilitatẽ ce lebram' ꝓut dictũ ẽ ĩ ꝓhẽio hui' ꝑtis. ſic ꝛ ãniuerſariũ d'fũctoꝝ ad ĩpoꝝ vtilitatẽ ꝛ no ſtrã deuotionẽ. Tertio dies ãniuerſarij ꝓ defũct' iõ repetit': q2 ſ'z aug. q̃lit' ſit eis ĩ alia vita neſcim'. ꝛ meli' eſt vt eis ſupſit bñfici um nr̃z q̃3 deſit. Anniuerſariũ aũt ſi ↄtige rit in die dñica vel ĩ aliqua celebrari ſolẽni tate: nõ debet mutari ad ſequentẽ diẽ. ꝓut ſit ĩ feſtis ſctõꝝ ſ3 fiat ĩ die ꝑcedẽti vt citius occurrat' penis defunctoꝝ quas in purga torio ſuſtinẽt. Defuncti em̃ noſtro indigẽt auxilio ꝛ bñficio ſ3 nõ ſancti. die q̃dẽ feſti- uo ãniuerſariũ nõ d3 celebrari nec miſſa ꝓ defunctis dici niſi corpus pñs fuerit. tunc ſic: q2 oĩ tpe põt miſſa ꝓ defunctis celebra ri cadauare pñte: niſi ĩ paſceue. Tũc ei nõ d3 corpus ĩtumulari. nec miſſa ꝓ eo cãtari q2 tũc corp' xp̄i ĩmolari nõ d3 ſ3 vſq3 ĩ craſti nũ reſeruet'. ꝛ tunc .ſ. in ſabbato põt miſſa ꝓ illo cãtari. ꝛ corp' ſepeliri. Silit' ſi q̃s in die paſche moriat': corp' ei' vſq3 ĩ craſtinũ reſ'uet' ſup t'rã ꝛ tũc cũ celebratiõe miſſe ſe peliat'. Nõ ei d3 corp' ſepeliri abſq3 miſſa. q̃3uis ↄ̃riũ fiat ĩ pleriſq3 locis. L3 aũt ſ'3 ga

biloñ. ↄſiliũ q̃tidie ſit ꝓ defunct' orãduz ꝛ ſacrificãdũ. ĩ ꝑmiſſis tñ dieb' h̃ ſpãlit' agit' ab amicis. Si q̃dẽ aliq̃ oĩ tpe feſtiuis dieb' dũtaxat except' general'r orãt pro defũctis in officio veſpt̃ali ꝛ matutĩali. Alij miſſaz q̃tidie ꝓ eis celebrãt. Alij ĩ mẽſis initio no uẽ pſalmos ꝛ nouẽ lectões. ꝛ nouẽ rñſoria cãtãt. Et q̃dez: ſctã ꝛ ſalubris ẽ cogitatio ꝓ defũctis exorare vt a pctĩs ſoluãt'. In qui- buſdã locis nõ dr̃ ĩ eccl'ia offm̃ mortuorũ a q̃nta feria cene dñi vſq3 ad octauas pẽthe. dicẽtes ꝙ oĩa officia illi' tpis dñt eſſe bre- uia. nec in dñicis dieb'. Legit' ꝙ q̃dam ab bas ꝓhibuit mõachos ſuos celebrare dñi cis diebus ꝓ defunctis. ſ3 mortui ꝓpt' h̃ duriſſimis v'berib' eũ afflixerũt: ꝛ iõ prohi bitiõem hmõi reuocauit. Et nota ꝙ ſuffra gia q̃ fiũt ĩ eccl'ijs pro defũctis valde bõis actões ſũt grãꝝ. ille em̃ aĩe q̃ ſũt ꝑfecte bõe ſtatĩ cũ egrediũt' a corꝑib' euolãt ad celos nec ſubſidijs nr̃is egent. pro valde malis fi unt q̃leſcũq3 ↄſolatiões viuoꝝ. eis em̃ ſub- ſidia nr̃a nõ proſunt. quoꝝ illoꝝ aĩe ſtatim deſcẽdũt ad infernuz. Pro mediocrit' bõis q̃ ſcil3 ſunt ĩ purgatorio ſunt expiationes. Pro mediocrit' malis. q̃. ſ. ſũt ĩ inferno ſũt propiciatões ſiue penaꝝ mitigatões. Naz ſ'm aug. q̃bus ꝓſũt. aut ꝓſũt vt ſit plena remiſſio aut certe vt tolerabilior ſit dãna- tio. Quidã tñ ꝓ eodẽ ſumũt mediocrit' bo nos ꝛ mediocrit' malos. q̃s vocãt nõ valde bonos q̃ vic3 ĩtrãt ĩ purgatoriũ: q2 viuẽtes iniũctã pñiaz nõ ꝑfecerũt. q̃bus ꝓſunt ele moſine. orões. ieiunia. ꝛ ſacrificia q̃ ꝓ eis fiũt. Nã vt dicũt: eis q̃ ſũt ĩ ĩferno nihil ꝓ ſunt. Illd' ẽt nota ꝙ ſ'm hiero. cu3 pro cũct' aĩabus pſalmus vl' miſſa dr̃ nil minus q̃3 ſi pro vno quolibet diceret' accipit'. Circa h̃ tamen dici põt ꝙ ſi ſuffragia fiũt ĩ ſpeciali. magis ꝓſunt illis pro quib' ſpãliter fiunt q̃3 alijs. ſ. ſi fiũt ĩ genere ſeu ĩ cõi magis ꝓſũt. illis q̃ plus meruerũt in hac vita vt ſibi ꝓ deſſent ſi inequali vl' maiori neceſſitate exi ſtũt. L3 igit' ſ'm aug. nõ proſunt oĩb' pro q̃ bus fiũt: q2 tñ neſcim' quib' proſint vel nõ pro oĩbus faciẽda ſunt. ne aliq̃s ꝑtermitta

tur. Melius nãq₃ superũt eis q̃bus nec ob ſunt nec ꝓſunt q̃ deſint eis q̃bus proſunt ⁊ iõ dies ãniuerſarij fit vt p̃miſſum eſt Sꝫ nũq̃d ſuffragia eius qui propter mortale pctm̃ in caritate nõ eſt. proſunt ei q̃ ĩ carita te receſſit. Rñdeo opa ſacralia vt miſſa. offi ciũ mortuoꝝ. collecte ⁊ ſĩlia p talez facta bñ valẽt. ⁊ defuncto ꝓſunt. tũ q₂ illa a deo nõ ab operãte efficaciã hñt. tũ q₂ ille nõ ꝓpo noĩe ſed quaſi ſindicus oĩm vicꝫ totius ec cleſie noĩe h̃ agit ẜm ea q̃ dicta ſunt ĩ ꝓhe mio quarte pñs. Si võ tanq̃ p̃uata pſona alia ſuffragia facit. aut h̃ agit alieno noĩe. aut ſuo ꝓpo. Si alieno vt q₂ defuncti ſeu al teri⁹ ĩ caritate exñtio iuſſu de illi⁹ bonio ele moſinã tanq̃ miſter ꝓ eo facit. tũc q̃dẽ illi ꝓ deſt. qñ is ĩtelligit facere cuius mãdato facit. Et q̃ mandat ſolui ipẽ ſoluere videt. Hinc ẽ q̃ pegrinatõis votũ ab vno emiſſũ alter eius iuſſu exequi põt Jdẽq₃ eſt ſi duo quoꝝ alter ĩ caritate eſt alter nõ. ꝓ defunc to pſalteriũ legũt. ⁊ ſi elemoſina dat iuſto vt oret ꝓ defuncto. his eteñ caſibus ꝓdeſt defũcto rõe caritatis hoĩs iuſti a dñicti. Si ãt ſuo p̃uato noĩe. ⁊ de ꝓpo q̃s ꝓ illo eleõ ſinã dat vł orat vł ieiunat vł aliť ſe affligit quaſi cõiter dicũt theologi q̃ talia ĩ nullo ꝓſunt ei. Nã legit iob. ix. Scimus q₂ pctõ res de⁹ nõ exaudit. Sꝫ illud ceci ⁊ nõ euãge liſte fuit v̱bũ. Et eſa. j. Cũ multiplicaueritĩ oĩones nõ exaudiaꝫ. manus eñ vr̃e ſanguĩe ĩ. pctĩs plene ſũt imo ẜ aug. dũ is q̃ diſpli cet ad intercedẽdũ mittit. irati iudicis ani mus ad deteriora ꝓuocat. Deus eñ iniqꝝ dona nõ reſpicit. ⁊ iuſtoꝝ ſolũ oĩones ex audit. Jtẽ dñs p amos ꝓpham. Vota pi guũ terre. ĩ. peccatoꝝ nõ recipiã. Veruꝫ cũ pauci ſine crimĩe viuãt. talis ſentẽtia que miſericordiã ⁊ tot ſuffragia defũcti adimit ⁊ et viuoꝝ caritatẽ ad illos refrigeſcere facit nimis dura: ⁊ iõ nõ ſequenda videt. Si eñ oĩm q̃s pſcia clꝑe arguit ſuffragia ꝯdẽna mus illi paucoꝝ ſuffragijs iuuabũt. Dicẽ dũ ĝ videt q̃ q̃q̃ ſuffragia eius q̃ ⁊ ſi nõ ĩ caritate ſi fide tñ eſt. illi q̃ ĩ caritate deceſſit nõ proſunt ex merito vite agentis. q₂ tñ il la fiũt ẜm doctrinã ecclie. ⁊ ꝓ eũ q̃ in fide ẽ. ⁊ pro eo q̃ talia recipe meruit bñficia vbi deficit caritas agẽtis ſupplet meritũ fidei ⁊ caritas eccłie talia dictantis. ac defuncti ca pacis ſuſcipiẽtis necnõ ⁊ liberalitas dei mi ſerẽtis q̃ ẜm ãbroſiũ bñficia nõ reuocat imo cumulo liberalitatis ãplificat. ⁊ ſua largi tate opus ab alio factũ ꝓinde reputat/ ac ſi ꝓ illũ ꝓ q̃ fit factũ eſſet. Nã ⁊ ẜm iura aliq̃ alienũ d̓bitũ exoluẽte ipẽ debitoꝛ liberat ⁊ ſi ſuo legata ſit libertas ſi ticio decẽ pſtite rit. q̃ cũq₃ illa decẽ pſtãte liber eſt. Sꝫ ⁊ ꝓ eũ q̃ capax nõ eſt alteri legatũ ⁊ hereditas ac quiri põt ⁊ is q̃ ob crimẽ ꝓ alijs poſtulare ꝓhibet ꝓ ſe ⁊ ꝓ his q̃ꝝ curã gerit admittit Et ẜ aug. q̃q̃ ĩ lapideo canali nil generet tñ aq̃ ĩ de trãſiẽs terrã fecũdat. Et hiero. Si qñ videris inter mł'ta opa pctõium queq₃ facere aliqua q̃ iuſta ſunt. nõ eſt tã iniuſtus de⁹ vt ꝓpt mł'ta mala paucoꝝ bonoꝝ obli uiſcat. Sane defuncti ſciunt ſuffragia q̃ ꝓ eis fiũt trib⁹ mõis ẜm aug. Pmõ p diuinã reuelationeꝫ qñ ſcꝫ deus eis reuelat. Scdõ p bonoꝝ ãgeloꝝ mãifeſtationẽ. Angeli. n. q̃ h̃ ſemp nobiſcũ ſunt ⁊ oẽs actus nr̃os cõ ſiderãt q̃ſi ĩ inſtãti pñt ad eos deſcendere ⁊ eis ꝓtinus nũciare. Tertio p aĩarũ hĩc exe untiũ ĩfmationẽ. Quarto per experientiã cũ vicꝫ ſe a penis ſentiũt releuari. Sciẽdũ ãt q̃ ꝑfũcti valdẽ mali neſciũt quid a viuis agitur. niſi q̃tum eis ſcire pmittit. ſilr nec mediocrit bõi adhuc ĩ igne purgatorij pſti tuti q̃ nõdũ dei viſionẽ fruunt niſi quãtũ ꝓ aliquẽ de p̃miſſis modis pmitt eis ſci re. Sed valde boni q̃ iã ea fruunt bñ ſciũt q̃d h̃ agit iuxta illd̓ grego. Quid eſt quod neſciãt q̃ vidẽtẽ omnia vidẽt. Alij tñ dicũt eos ſcire oĩa q̃ eis neceſſaria ſunt ⁊ nõ alia Vñ eſa. ex pſona ppłi affłicti ait. Abraam pater noſter neſciuit de hoc. Et vtꝝ mortu is cura ſit de viuis. aug. late pſeq̃t in li. de cura ꝓ mortuis agenda. Adhuc ſicut aug. ait. mł'ti aliq̃s ex mortuis vł ĩ ſõnis vł alio q̃cũq₃ mõ viuis appere credũt. ⁊ vbi eoꝝ ĩ hũata iacerẽt corpa atq₃ vt eiſ ſeplc̃ia fierẽt ⁊ alia hmõi ĩnũera. ſepe admonuiſſe. ⁊ illa

va reptū eſſe ī dya. grego. ꝛ ī alijs pleriſqꝫ
ſcp̄turis autēticis rep̄it̄. verūtn̄ vt idē aug.
ī p̄miſſo li. ait. Quāuis mortui talia ī ſom-
nis indicare. vł̄ petē videāt̄. nō iō putādū
eſt eos iſta ſētire. Nā ꝛ viuētes plerūqꝫ ap
parēt ī ſōnis dormiētib⁹ dū ipi ſe neſciūt
apparere ꝛ ab eiſ q̄ hͦ ſōniauert̄ audiſſe dicē
tib⁹. ꝙ eos ī ſōnis agētes aliq̄d vł̄ loq̄ntes
viderūt. Vn̄ vt dicit credēdū ē ꝙ he ſūt an
gelice opatōes p̄ diſpēſatōez ꝓuidētie dei
ad q̄lecūqꝫ ſolatiū viuoꝝ. Cōciliū ēt anq̄ri
tan̄. ait ꝙ pleriqꝫ d̄monū illuſiōib⁹ ꝛ fantaſ
matib⁹ ſepe ſeducunt̄. Offm̄ mortuoꝝ imi
tatur oīno triduanā xp̄i ſepulturā. Sic em̄
in illo triduo ita ꝛ ī hͦ officio oīa laudis cā
tica ſubticem⁹. ꝛ ſolēnitates q̄ſlibꝫ ſubtra
him⁹. Nā ī miſſa bn̄dictōes ab ep̄o nō peti
mus. nec in agēda dicim⁹ Dn̄e labia mea
ap̄ies. nec Deus ī adiutoriū meū. nec Bn̄-
dicam⁹. nec īuitatoriū: niſi corp⁹ p̄ñs ſit. ꝛ
ēt ī vigilijs. nec. glı̄a p̄ri ad r̄n̄ſoria vel in fi
ne pſalmoꝝ. nec ad lectōes bn̄dictōez peti-
mus vł̄ dam⁹ nec dicim⁹. tu aūt vł̄ deo gra
tias. nec ī miſſa alleluya. nec. glı̄a ī excelſis
nec. ite miſſa ē. Nā ī veteri lege ꝓhibituꝫ
fuit oleū letitie ꝛ thus ſuauitatı̄ ꝓ p̄ctō of-
ferri. Mors etem̄ ē vīdicta p̄cti. Vn̄ð. Vbi
p̄ctm̄: ibi tenebre. nec dꝫ eſſe letitia. nec cāti
coꝝ letitie decātatio vbi eſt luctus ꝛ contri
ſtatio mētı̄. at exeq̄e ꝓ mortuis celebrāt̄ cū
luctu. Rurſus laudes ſupprimim⁹: q2 quo
mortui trāſeāt ignorātes neſcim⁹ vn̄ lauda
re dn̄ꝫ debeam⁹ de iuſticia vł̄ demia. Gau
diū reprimim⁹: q2 triſtes ī hūc mūdū ītrā-
uim⁹. ꝛ triſtiores exim⁹. nō ergo ſequentia
dꝫ dici q̄ eſt cāticū exultatiōis. Adhuc lꝫ in
miſſa ꝓ viuis debeāt oēs thurificari ad de
ſignādū ꝙ illoꝝ oīones ad celeſtia dirigūt̄
In miſſa tn̄ ꝓ defunctis nō dꝫ thus p̄ choꝝ
portari nec offerri. i. altare thurificari. ſꝫ cir
ca corp⁹ tm̄. q2 hͦ ī lege ꝓhibitū fuit. vt iā p̄
miſſuꝫ ē. Nullus ḡ ī hͦ officio thurificat̄ ad
notādū ꝙ mortui amodo nıl ſuis valēt oīo
nib⁹ ꝓmereri. vn̄ p̄s. Nō mortui laudabūt
te dn̄e. Ip̄a aūt defūctoꝝ corp̄a thurificāt̄.
ꝛ aq̄ bn̄dicta aſp̄gūt̄. nō vt eoꝝ p̄ctā tollāt̄

q̄ tūc p̄ talia tolli neq̄unt ſꝫ vt oīs ī mūdoꝝ
ſp̄ūuꝫ p̄ñtia arceat. ꝛ fiūt etiā ī ſignū ſocie
tatis ꝛ cōionis ſcı̄oꝝ quā nobiſcū dū vixe
rūt habuerūt. vn̄ ꝛ dyoniſius tradit. ꝙ āti
q̄tus viui mortuos oſculabāt̄ ī ſignū vni
tatı̄ quā cū ip̄is hūerūt. Proſunt etiaꝫ hec
ꝛ ſiı̄lia inquātū p̄ talia ip̄i deo reuerētia ex
hibet̄. Quare aūt duplex verſus ponit̄ in
introitu ꝓ defunctis ſcꝫ Te decet. ꝛ Exau-
di oīonē meā. dictū ē ī. vj. p̄te ſub ſabbato
t̄tie hebdomade q̄drageſime. Iteꝫ ī miſſa
ꝓ defūctı̄ nō dꝫ ītermiſceri oīo ꝓ viuis. ꝓ-
ut dictū ē ī. iiij. p̄te ſub ti. d̄ oīone. Pax etiā
nō dat̄. triplici rōe. P̄rīo q2 hoc offm̄ vt iā
dictū ē. triduanā xp̄i ſepulturā veſtigio ſe
q̄t̄. vbi pax nō dat̄ ꝓpt̄ iude oſcl̄m d̄teſtā
duꝫ. Scd̄o q2 nō cōicam⁹ mortuis. q2 nō no
bis r̄n̄dēt. Nos em̄ ſum⁹ ī ſexta etate illi in
ſeptīa. Ïn̄ ē ꝙ corpus nūq̄ꝫ dꝫ eſſe in eccl̄ia
q̄ꝫ diu miſſa de die celebrat̄. imo ſi prius eſ
ſet ibi: debet aſportari extra eccl̄iam ī veſti
bulū eccl̄ie quātacūqꝫ autoritate viuēs ful
geret. ꝛ poſtea ad miſſā d̄ mortuis reporta
ri. Tertio qm̄ ſicut ex multı̄ ḡnis ſimul col-
lectis vnus panis ꝯficit̄. ꝛ ex multı̄ racemiſ
vinū elicit̄. ſic ex multis fidelibus q̄ꝝ q̄dā
boni q̄dā mali ſunt. vna eccl̄ia ꝯſtruit̄ ꝛ co
adunat̄. Quia ḡ d̄ mortuo hoīe neſcimus
adhuc vtrum ſit ip̄e de ꝯformitate eccl̄ie ꝛ
pacē hēat cū ſuo creatore ꝛ recōciliatōeꝫ. iō
pacē ad miſſam nō dam⁹ nec aliq̄s laudeſ
ꝓ mortuis referimus. q2 nō ē vn̄ agēdū ſit
Nō em̄ adhuc apparet eoꝝ red̄es. Quarta
etiā rō poſita ē ī q̄rta p̄te vbi agit̄ de oſcl̄o
pacis. Illud q̄ꝫ notādū ē ꝙ offm̄ mortuoꝝ
incipit a veſperis: poſtea ſequunt̄ vigilie.
quarū tria ſunt genera. In quibuſdā eniꝫ
eccl̄ijs legunt̄ nouem lectiōes de iob. ꝛ in
cipiūt. Parce mihi dn̄e ꝛc. In alijs legun
tur de libro ſapiētie ꝛ īcipiūt Melius eſt
ire ꝛc. In alijs vō de q̄daꝫ ſmone aug. Sꝫ
vn̄cūqꝫ ſumāt̄ abſolute ſine Iube dn̄e bn̄
dicere. ꝛ ſine Tu aūt. vł̄ alio īcipiūt ꝛ finiū
tur. put ī exeq̄is quaſi ī dicto triduo ꝓ xp̄o
celebram⁹ fuat̄. Veruntn̄ ī q̄buſdā eccl̄ijs
loco Tu aūt dn̄e termināt̄. bti mortui q̄ in

dño moriũtur. q̄ verba ſunt ꝺ apoc. xiiij. c.
Freq̄ntaꝛ ãt ĩ h̄ officio pˢ. Te decʒ. qm̄ ibi
agiꝛ de reditu filioꝝ iſrˡ a captiuitate ĩ traꝫ
ꝓmiſſionis. ſic ⁊ defuncti de captiuitatꝭ mi
ſeria ad vitã ꝓficiſcũꝛ eternã. dĩ eĩ pˢ. Dñe
ne ĩ furore tuo. q̄ cũ ſit ſext⁹ ĩ ordĩe pſalterij
tñ ꝓ octaua ĩtitulaꝛ q̄ſi ĩ ſex etatib⁹ p hunc
pſalmũ deũ rogãtes vt ſeptĩe etatꝭ poſſim⁹
tormenta euadere ⁊ ad octauã glĩe ꝑueni-
re. Officiũ mortuoꝝ nõ habet ſcđas veſpe
ras. vt dictũ eſt ĩ. v. pte ſub ti. de veſpis. In
ꝯcilio tholetañ. ſtatutũ ẽ ꝙ ſacerdos miſſã
defunctoꝝ celebrãs vt eius inimic⁹ mortẽ
incurrat deponaꝛ. ⁊ tã ĩpe q̃ʒ eũ ad h̄ īcitãs
exilio ꝑpetuo puniaꝛ. Nũc vidẽdũ eſt qua
liter corp⁹ ſepeliẽdũ ſit. ⁊ q̄dẽ qñ hõ videꝛ
agere in extremis dʒ põi ad t̃rã ſup̃ cineres
vl' ad min⁹ ſup paleas. p qđ ĩnuiꝛ ꝙ cinis
eſt ⁊ ĩ cinerẽ reuerteꝛ. ⁊ fit h̄ exẽplo btĩ mar
tini q̄ vt ĩn ſe alijs daret exẽplũ in cinere ia
cẽs vitã finiuit. ⁊ ſi moriẽs l̃ratus ſit. legi dʒ
paſſio dñi vl' ſalteʒ pˢ illius añ eũ vt ſic ad
maiorẽ ꝯpũctionẽ moueaꝛ. Et dʒ eẽ crux ere
cta ad pedes vt moriẽs eã cernẽs magis cõ
teraꝛ ⁊ ꝯuertaꝛ. Dʒ ẽt ſupinus iacere vt ſp
erecta facie reſpiciat celũ exẽplo beati mar
tini. ⁊ p̃uſq̃ʒ expiret eius aĩa dño cõmẽdeꝛ
Poſtq̃ʒ v̾o expirauerit: cãpane dñt pulſa-
ri. put dictũ ẽ ĩ pma pte vbi agiꝛ ꝺ cãpanis
Deĩde corp⁹ niſi viuẽs nouiꝛ ĩunct⁹ fuerit
dʒ lauari ad ſignificandũ ꝙ ſi aĩa p ꝯfeſſio
nẽ ⁊ ꝯtritionẽ a culpa mũdata ſit. vtrũq̃ʒ. ſ.
aĩa ⁊ corp⁹ et̃nã gl'ificationẽ ⁊ claritateʒ in
die iudicij ꝯſeq̄ꝛ. q̃ꝙ illi ſꝫ iohẽʒ vere ĩ dño
moriũꝛ ⁊ btĩ ſunt q̄ nullã ſecũ portãt macu
lã. ſʒ ĩ h̄ mũdo p pñĩaʒ derelinq̄ũt. Sʒ ciʒ
ꝺ hac lotiõe neq̃ʒ ĩ veteri te. ſ. leuit. x. c. neq̃ʒ
in nouo. ſ. act. v. c. nil agaꝛ: ſi omitteret nõ
multũ vt aiũt q̄dã curãdũ eẽt. ⁊ aug. dicĩ ĩ li.
de cura ꝓ mortuis agẽda. corpi hũano qđ
p⁹ mortẽ ĩpẽdiꝛ nõ ẽ ſalutꝭ p̄ſidiũ ſʒ hũani
tatis offm̄. Verũ tñ cũ maria magdalẽa vn
xerit dñm añ paſſionẽ math. xxvj. c. feĉ em̄
morituro qđ nõ poſſʒ facere mortuo. marci
xiiij. c. p̃uenit ĩquit vngere corpus meũ in
ſepulturã. ex h̄ ꝓbari põt corpa defunctoꝝ
lauãda eẽ. Nã ſicut hiero. ait ĩ origĩali ſup
illđ matth. vj. c. vnge caput tuũ in illis ꝑri
bus vnguẽtis ꝓ valneis vtebanꝛ. Canon
tholetañ. ꝯcilij ſtatuit ꝙ q̄ diuĩa vocatione
ab hac vita recedũt cũ pſalmis tãtũmodo
⁊ pſallẽtiũ vocibus ad ſepulcrũ deferãtur
Dʒ aũt ꝺfunct⁹ portari a ꝯſil'ib⁹ ſue ꝓfeſſio
nis vt ſi fuerit dyaconus a dyaconibus. ſi
ſacẽdos a ſacẽdotib⁹: ſi ſint ibi aliꝛ nõ eſt vis.
q: neceſſitas legi nõ ſubiacet. cleric⁹ a cleri
cis. catholic⁹ a catholicis. Si v̾o fuerit ꝺ ali
qua frat̃nitate ꝺporteꝛ ab illis q̄ ſũt eiuſdẽ
frat̃nitatꝭ. Mulierib⁹ v̾o nõ lʒ corpa ferre.
ne cogãꝛ corpa ſua laſciuiã inſcitãtia denu
dare qđ facile cõtĩgere poſſʒ. Dũ aũt de do
mo ad eccl'iaʒ ſeu ſepulturã portaꝛ ꝭm quo
rũdã locoꝝ morẽ ter ĩ via pauſaꝛ. Primo ad
ſignificãdũ ꝙ ipe ĩ hac vita exñs vt poſſet
digne dño pñtari. ⁊ cũ alijs ſſctĩs ꝑpetua q̄e
te ꝑfrui. ĩ trib⁹ ſpãliꝛ ſeipm exercitauit / vicʒ
in dilectõe dei. ĩ caritate ꝓximi. ⁊ ĩ cuſtodia
ſui. ſiue ꝙ ĩ fide ſctẽ trinitatꝭ vixit atq̃ʒ vitã
finiuit. Scđo ad repñtãdũ ꝙ dñs ĩ triduo
in ventre terre pauſauit. Tertio tres pauſe
fiũt ĩ via. vt p tres dietas pſalmodie q̄ tunc
dĩ. trina fiat ei abſolutio a delictis tribus
mõis. ſ. cogitatiõe. v̾bo. ⁊ ope ꝯmiſſis. exo.
iij. viã triũ dieꝝ ibim⁹ ĩ ſolicitudĩe. Deinde
ponitur ĩ ſpelũca. ĩ q̄ ĩ q̄buſdã locis poniꝛ
aqua bñdicta. ⁊ prune cũ thure. Aqua bñ-
dicta ne demones q̄ multũ eã timẽt ad cor
pus accedãt. Solẽt nãq̃ʒ deſeuire in corpa
mortuoꝝ. vt qđ neq̄uerũt in vita ſaltẽ poſt
mortẽ agãt. Thus vero ibi ponitur ꝓpter
fetorem corpis remouẽdũ. ſeu vt defunct⁹
creatori ſuo acceptabilẽ bonoꝝ operũ ođo
rẽ ĩtelligaꝛ obtuliſſe ſeu ad oñdendũ ꝙ de-
functis ꝓſit auxiliũ oꝛonis. Carbones in te
ſtimoniũ ꝙ terra illa ad cões vſus ãpli⁹ re-
digi nõ põt. Plus em̄ durat carbo ſub ter-
ra q̃ʒ aliud. hedera quoq̃ʒ vel laurus ⁊ hu-
iuſmodi que ſemper ſeruãt virorem in ſar
cofago corpori ſubſternuntur. ad ſignificã
dũ ꝙ q̄ moriũtur in xp̄o viuere nõ deſinũt
nã licʒ mũdo moriãtur: ꝭm corpus tamen
ꝭm aĩaʒ viuũt ⁊ reuiuiſcũt deo. Alia tñ ꝯſi

veratione hēbāt ī funeribus antiq́ cipſſos q: vz ſic cipſſus leſa nō iteꝝ ſurculeſcit ſed tota morit/ita hō mortuꝰ nō reuiuiſcit. Fiunt ēt hec: nō q: cadaueribꝰ inſit ſenſus. ſz i figurā vicz. vl ad reſurrectionē ſperādō vel ad dei miom ſeu beniuolētiā ꝓuocādā cui talia pietati officia placēt. Dz aūt q̄s ſic ſepeliri vt capite ad occidētē poſito pedes dirigat ad orientē ī q̄ ſi ipa poſitōe orat ⁊ innuit ꝙ ꝓmptꝰ ē vt ď occaſu feſtinet ad ortū de mūdo ad ſeculū. Et ī quocūqꝫ loco extra cimiteriū xpianꝰ ſepeliat. ſꝫ crux capiti illius apponi dz ad notādū illū xpianū fuiſſe. q: h ſignū dyabolus valde veret. ⁊ tīet accedere ad locū crucis ſigno cr̄o īſignitū. Debēt qꝫ fideles xpi ſepeliri īduti ſudarijs ꝑut ꝑuīciales obſeruāt. qď ſumūt ex euāgelio ī q̄ legit ď ſudario ⁊ lindōe xpi. Quidaꝫ vō cilicio inſuunt vt hac veſte in ſigna penitētie repn̄tēt. Nō cinis ⁊ ciliciū arma ſūt penitentiū nec dū ī idui veſtibus cōibꝰ. ꝑut in ytalia fit. Et vt q̄dā dicūt dn̄t hīe caligas circa tibias ⁊ ſubtalares ī pedibus vt p h ipos eſſe patos ad iudiciū repn̄tet. Clerici vō ſi ſunt ordīati illis īdumentꝭ induti ſint q̄ reqrūt ordīes q̄s hn̄t. Si vō nō hn̄t ordines ſacros: more laicoꝝ ſepeliant. Verūtn̄ lz ī alijs ordinibus ꝑpter paupertatē h ſepꝰ omittat. in ſacerdote tn̄ ⁊ epō nullo mō ꝑtermittēdū ē. Veſtes eī ſacerdotales ꝟtutes ſignificant. cū q̄bus ꝑ ceteris ſunt dn̄o ꝑn̄tādi. euticianꝰ pa. ſtatuit vt nullus martires ſepeliat ſine dalmatica aut collobio purpurato. Circa h aūt ꝯſiderādū eſt eſt vtrū xpo veſtitus fuerit poſt reſurrectionē ⁊ vtrū celū veſtitus aſcēderit ⁊ vtrū duobus diſcipl'is euntibus in emaus. ⁊ ceteris diſcipulis ⁊ mulieribus veſtitus apparuit. Siq̄dē angeli veſtiti legunt appariuſſe. iuxta illď iob. Vidit āgelos ſedētes ī albis ⁊ alibi Ecce duo viri aſtiterūt iuxta illos in veſtibus albis q̄ ⁊ dixerūt. Hic ihs q̄ aſſūptus ē a vobis ī celū/ſic veniet queādmodū vidiſtis eū eūteꝫ ī celū. Nēpe xpo veſtitus aſcēdit ī celū. iuxta illud Quis eſt iſte q̄ venit de edom tinctis veſtibus de boſra. Itē angeli dixerūt. quare rubꝫ eſt īdumētū tuum. Querit etiā vtrū hoīes erūt nudi poſt diē iudicij an veſtiti. Et videt ꝙ veſtiti. Nā ſꝫ angeli apparere ſolent veſtiti ⁊ xps etiā poſt reſurrectionē cū veſte appuit. ⁊ ī trāſfiguratione veſtitus fuit. Vn̄ ⁊ appebōt veſtimēta eius alba ſicut nix. Econtra videt ꝙ nudi erunt. q: hꝫ autoritas ꝙ ī eadē forma erimꝰ in qua fuit adā priuſqꝫ peccaret ⁊ etiom ī meliori. ſed tūc fuit nudus. g̊ nudi ſimꝰ erimꝰ. Solutio. nil diffinimꝰ de veſte. ſed h ſolū dicimꝰ ꝙ ibi nō erit deformitas nec vlla aduerſitas vel infirmitas. ⁊ erimꝰ veſtiti ⁊ ornati veſtimētis v̉tutū. Quis aūt ⁊ in q̄ loco ſepeliri dz ⁊ vtꝝ locus ſepulture aliq̄d ꝓſerat. dictū eſt in ꝑma pte vbi ď cimiterio agit. Illud aūt nota ꝙ q: ſcp̄tū eſt leuit. xxj c. pontifex ad orationē mortuū etiā patreꝫ vel matrē non ingreditur. neqꝫ egrediet de ſanctis. hinc eſt ꝙ romanus pōtifex ad nullius defuncti domū occedit. Item q: ibidē dicitur Sacerdotes nō radēt caput nō barbā. nec in crinibus ſuis faciēt inſciſſuram. ideo qui de caroꝝ morte triſtant: barbā nutriūt nec crines ꝑſcindūt. ⁊ etiā nigris veſtibus ornāt. vt per nigredinē ⁊ dolorē cōſepulti mortuo videant. Hic etiā queri pōt vtrū voces mortuoꝝ loquant. ⁊ videt ꝙ ſic iuxta illud ꝓph̄e Exultationes dei in gutture eorꝫ. Et hormiſda papa dicit ꝙ illi q̄bus cū falſa miſericordia indulſimꝰ añ tribunal xpi contra nos faciēt queſtioneꝫ. Et auguſti. dicit ꝙ defuncti qui neſciūt q̄ hic fiunt dum hic agunt: poſtea audiūt ab eis q̄ moriendo hinc recedunt. Sꝫ ap'ls ꝯtradicere videt dicēs ꝙ tūc lingue ceſſabūt. ⁊ pſal. Nō mortui laudabūt te. Et nota ſm̄ augu. ꝙ tempus qď inter hoīs mortē ⁊ vltimam reſurrectionē īterpoſitū eſt aīas abdit. i. nobis occultis receptaculis ꝯtiet. Poſtremo nota ſm̄ magiſtrū iohēm beleth ꝙ āntiq̄ ſolebant dicere ꝙ qn̄ aīe in hūanis corpibus vocant aīe. in inferis manes. qn̄ vero celos aſcēdebant ſpūs. qn̄ aūt recēs erat ſepultura ſiue qn̄ ſpūs circa ſepl'turas errabat vmbrā vocabant. Vn̄ pſal. Nā ⁊ ſi ābulauero

In medio vmbre mortis ꝛč. ꝛ ideo tunc panem ꝛ vinū ponebāt ſup ſepulcra mortuorum: vt dictū ē ſub feſto cathedre ſctī petri In miſſa ꝓ mortuis dr̄ q̄n̄qꝫ ep̄la Uir fortiſſimus iudas. j. math. xij. ca. q̄n̄qꝫ Noluimus vos ignorare de dormiētibus. theſſa. iiij. c. q̄n̄qꝫ audiui vocē de throno dicentē apoč. xiiij. c. q̄n̄qꝫ Ecce miſteriū vobis dico j. cor. xv. Dicit etiā q̄n̄qꝫ euangeliū Amen amen dico vobis qꝛ veniet. ioh. v. c. quādo qꝫ Dixit martha. ioh. xj. c. q̄n̄qꝫ Sicut enim patˀ ſuſcitat. ioh. v. c. q̄n̄qꝫ Oē qd̄ dat mi pr̄. ioh. vj. c. q̄n̄qꝫ Ego ſum panis. qd̄ ē ibidem

De quattuor coronatis

De quattuor coronatis hoc notabile reperitur ꝙ q̄nqꝫ fuerūt q̄ venerāt ad ꝯſtruendū templū diocleciani. cognito ꝙ eſſent xp̄iani martirio ſunt coronati: quorū noīa qꝛ nota fuerūt idcirco in collecta ponūtur. poſt duos vō ānos alij q̄ttuoꝛ martiriū ſuſceperūt / quoꝝ corpa ſep̄lta ſunt iuxta corpora p̄dictoꝝ q̄nqꝫ: quoꝝ noīa fuerūt ignota: ideo ſtatuit melchiades papa vt dies eoꝝ ſub noībus p̄dictoꝝ q̄nqꝫ celebris haberetur. ꝛ ſic vocatū eſt feſtū q̄ttuoꝛ coronatoꝝ Poſtea vō fuerūt cuidā religioſo eoꝝ noīa reuelata. ſ. ſeueri. ſeuerini. carpophori. ꝛ victorini. nomē feſti tn̄ ꝓpterea mutatū non eſt: nec etiam dies in kalendario

De beato martino

De beato martino ſciendū eſt ꝙ dr̄ par ap̄lis nō ꝓpˀ ſuſcitat[illegible]m mortuoꝝ quorūdā vt quidā putāt: cū idē mlťi alij fecerīt martires ꝛ ꝯfeſſores: vl ꝓpˀ multitudinē miraculoꝝ: ſꝫ ſpāliter ꝓpter vnū miraculū. Cum eīn eſſet thuroñ. archieps venit ad eū quidam paupˀ ꝛ inops tunicā ab eo petēs: ꝛ ipſe ꝯceſſit. iuſſit ergo ꝓcuratori ſuo vt emeret ſibi tunicā. ille vō iuit ad foꝝ ꝛ tardus. redijt tunicā vilē portās q̄ fere penula quaſi pene nulla poterat dici. vir ſanctus iubꝫ illā ſibi mōſtrari. erat aūt breuis forte vſqꝫ ad genua. manice vſqꝫ ad cubitū. extrahēs ergo ſuā paupˀi dedit ꝛ ipſe paupˀis tunicā induit / nec multo poſt ꝑparat ſe ad celebrādum miſſam: ꝛ ſtās an̄ altare ſicut mos eſt in p̄fatione leuauit manus ad dn̄m manicis lapſis retro labēntibus: ꝫ nec groſſa eius brachia nec multū carnoſa eſſent: ꝛ cū p̄fata penula / nō niſi vſqꝫ ad cubitū ꝓtēderet remāſerūt eadē brachia nuda. tūc venerūt miraculoſe auree torques / ipſaqꝫ decenter operuerūt ꝛ globus igneus apparuit ſupˀ caput eius. ꝑ qd̄ demonſtratū eſt ſp̄m ſctm ſupˀ eū deſcēdiſſe ad robur ſicut ſupˀ ap̄los in pēthe. vñ ꝓpˀ h nō imerito dicˀ eſt par ap̄lis. Eſt etiā par eis in officio. Cōſiderandū aūt eſt ꝙ ipſe ſolus īter ꝯfeſſores īſtitutionis hꝫ octauas ſicut btūs laurētius inter martires. Ille cm̄ dixit Igne me examinaſti ꝛ nō eſt inuēta in me iniquitas. Et martinus in agone mortis dixit demoni aſtanti. Nil īuenies ī me cruēta beſtia. ecce quō ꝯcordāt. ille ꝑpollēs martir q̄re p̄ oībˀ alijs octauas ꝛ vigiliā hꝫ. iſte ꝯfeſſoꝛ excellēs q̄re p̄ oībus alijs octauā hꝫ. capam eius reges frācoꝝ ꝯſuerūt portare ī p̄lijs vt dictū eſt in. ij. p̄te vbi agiť de ſacerdote. Fortunatus poeta vir vita egregius ꝛ ingenio preclarus de ytalia thuronis veniēs geſta btī martini cōſcripſit tempe iohannis pa. iij.

De ſancto andrea apoſtolo

Beatus andreas nigri fuit coloris barba ꝓlixa ſtature mediocris. hoc iō dicimus vt ſciatur qualis in ecc̄lia dꝫ depingi: qd̄ d vnoquoqꝫ ap̄loꝝ ꝛ alioꝝ multoꝝ ſctoꝝ ſciēdum eſſet. Predicauit aūt in achaia ꝛ athenis ꝛ circa partes illas. Excellētis fuit valde meriti nec ſine cā btūs gregorius adeo fuit ſibi deuotus ꝙ ei fecit ꝓpriū offm̄ ꝛ monaſteriū ꝯdidit ꝛ ibidē monachus extitit. vigiliā ex inſtitutiōe nō hꝫ: qꝛ eſt in tp̄e ieiunioꝝ q̄re nō fuit neceſſe inſtitui ei vigiliā et idē ē d btō thoma ap̄lo. Sane oſſa eiˀ ac btī luce euāgeliſte tp̄e ꝯſtātini. ij. īpatoris trāſlata ſūt apd̄ ꝯſtātinopolim. hac die pr̄

P

ep'la Corde credit' ad iuſticiā. Ro. x. c. ⁊ euāgeliū Ambulās ihs iuxta mare. math. iiij. c. Poſtcōio Uenite poſt me. q̄ eſt ibidē. In vigilia xo ē itroit' Dn̄s ſec' mare. math. iiij. ⁊ euāgeliū Stabat iohes ⁊ ex diſcipul' ioh. j. c. Poſtcōio Dixit andreas. ioh. j. ca.

De ſancto nicolao epiſcopo.

Legitur quod cum in quadā eccl'ia q̄ di crux/ſubiecta monaſterio ſctē marie de caritate/nōdū hiſtoria bti nicolai cātaret: fratres eiuſdē loci pͦorē ſuū vt eā ſibi cātare liceret iſtāter rogauerīt. Ille xo: h p̄ciſe negauit/dicens incōgruū fore pͥſtinū morē nouitatibus imutare. Illis vo inſtātibus idigtus rn̄dit Recedite a me q: noua cātica imo ioculatoria q̄dā in mea eccleſia nō cātabunt' Adueniente aūt eiuſdē ſcti feſtiuitate/fratres cū q̄dā animi triſticia matutinar vigilias pegerūt. Cūq3 om̄s i lectis ſe recepiſſent: ecce btūs nicolaus pͦori viſibiliter terribilis apparuit: quē a lecto extrahēs p capillos dormitorij pauimēto alliſit: ⁊ icipiens O paſtor eterne/p ſingulas vocū differētias virgis q̄s in manu tenebat/grauiſſimos ictus ſup dorſum illius ingeminans p ordinē morose cātādo antiphonā ipſam ad finē pduxit. Qibus q̄ illius clamoribus excitati/ſemiuiuus ad lectū deportat'. Qui tādē ad ſe rediēs dixit Ite ⁊ hiſtoriā nouā ſcti nicolai decātate. Tp̄e hērici q̄rti ipatoris oſſa ſcti nicolai apd vrbē barēſem trāſlata ſunt

De venerabili beda preſbitero

Beda venerabilis pſbiter ⁊ monachus ⁊ egregius expoſitor claruit in anglia circa annū dn̄i. dclxxxvij. q̄ l3 i ſctor cathalogo cōputet: nō tn̄ ab eccl'ia ſctūs ſ3 venerabilis appellat' duplici rōne. Pͥmo q: cū p nimia ſenectute eius oculi caligarēt/faciebat ſe duci p villas ⁊ caſtra vbiq3 vbū dn̄i p̄dicādo. Cūq3 quadā vice p quandā vallē magnis lapidibus plenā trāſiret: quidam ex ductoribus deriſorie dixit ei q: ibi magnus erat pp'ls ↄgregatus expectās eius p̄dicationem auide ⁊ ſilēt. ⁊ tūc ille incepit p̄dicare ferueter. ⁊ cū in fine ↄcluſiſſet Per om̄ia ſecula ſeculor. mox om̄s lapides alta voce clamaſſe dicunt' Amē venerabilis p̄r. ⁊ iō veṅabil' pr̄ appellat'. Alij xo aſſerūt q: āgeli rn̄derūt Bn̄ dixiſti veṅabil' pr̄. Scd'a cā ē. q: poſt ei' mortē cleric' q̄dā ſibi deuot' quē dā vſuz edere cupiebat quē in illi' tumulo ſculpi facere intēdebat icipiēs ſic. Hac ſūt in foſſa. volēs vſuz taliter terminare. bede ſancti oſſa. ſ3 q: talē finē vſus ↄgruitas nō patiebat' ⁊ ſedula mēte reuolueret nec congruū finē videret: dū q̄dā nocte multū ſup h cogitaſſ3/māe ad tumulū ,ppcrās/manibus āgelicis talit' vſū ſculptū repit finitū Hac ſūt i foſſa bede venerabilis oſſa. Eius āt corp' apd ianuā deuotiōe ↄgrua di coli.

De ſancto thoma apoſtolo.

Hiſtoria ſeu legenda de ſctō thoma ap'lo. ⁊ li q̄d ex ea i rn̄ſorijs vl' ātiphōis ſūptū repit' iter apocriſa deputat'. In ip̄o aūt feſto legit' ad miſſaz euāgeliū Thomas vn' ex. xij. ioh. xx. c.

De feſtis ſctor ſtephani iohānis euāgeliſte ⁊ innocentum.

Poſt domini natiuitatē ſeq̄nti die fit feſtū de obitu bti ſtephani prothomartiris: ⁊ tn̄ ip̄e fuit paſſus i auguſto. q̄re aūt hoc fiat ſub feſto iuētōis ei' dictū ē. Querit' quare hec tria feſta vic3 ſctor ſtephani iohānis et inocētū imediate poſt feſtuz natiuitatis dn̄i ordinant'. Rn̄deo pͥmo vt xp̄o capiti ⁊ ſpōſo om̄s ſui comites adiūgant'. nat' em̄ xp̄s ſpōſus eccl'ie in hūc mūdū tres ſibi comites adiūxit: de q̄b' di i cāticis Dilectus me' cādidus ⁊ rubicūdus electus ex milib' Cādidus q̄tū ad iohānē euāgeliſtā precioſum virginē ⁊ ↄfeſſorē. Rubicūdus q̄tuz ad ſtephanū ,pthomartirē. Electus ex milibus q̄tū ad magnā turbā inocētū. Secundo vt ſic eccl'ia oīm martirū genera quorū

quidē martirij xp̄i natiuitas causa fuit in‑
ſimul adunaret. Triplex em̄ eſt martiriū.
Primū volūtate ⁊ ope: tale fuit martiriū
bt̄i ſtephani: ⁊ hoc eſt digniſſimū in gene
re. Hoc aūt dicimus q: aliqua circūſtantia
facere poſſꝫ ꝙ aliq̄s ꝯfeſſor aliq̄ martire di
gnior eſſet: ⁊ ideo feſtū eius p̄cedit alia: ⁊ cō
tinuatꝰ feſto dn̄ice natiuitatis. vn̄ in ip̄o fe
ſto legitꝰ Mortē quā ſaluator dignatus eſt
ꝓ oībus pati / hāc ille p̄us p̄ oībus reddi‑
dit ſaluatori. ⁊ iterū. Chriſtus heri natus eſt
in terris vt hodie ſtephanus naſceretꝰ ī ce‑
lis. In feſto bt̄i ſtephani ītroitus eſt Etem̄
ſederūt p̄ncipes ⁊ aduerſum me loq̄bantꝰ.
in quo oſtēduntꝰ inſidie p̄ncipū iudeoꝝ be
ato ſtephano inſidiantiū. Ep̄la eſt act. vj.
ca. Stephanus plenus gr̄a ⁊ fortitudine.
q̄ ſicut dicit augu. in ſermōe huius diei cū
plurimū habeat āmiratōis in ip̄a ſpē nō
minus ꝯtinet ī miſteriis dignitatis in qua
narratꝰ tā paſſio ipſius q̄ꝫ paſſionis cauſa:
et meritū ſue remuneratio. ⁊ hec etiā īſinu
antꝰ ⁊ rep̄ñtantꝰ in rn̄ſorio qđ eſt Sederūt
p̄ncipes. ⁊ in all'a qđ eſt Video celos aper
tos. act. vij. c. Et ī nocturnali etiā officio idē
repetitꝰ vt oñdatꝰ ꝙ ſepe ⁊ ſepius ꝯſiliati ſūt
p̄ncipes ſacerdotū in mortē eiꝰ. Euāgeliū ē
Ecce ego mitto ad vos. math. xxiij. c. Et ſe
quitꝰ Hierl'm hierl'm q̄ occidis ꝓph'as ⁊ la
pidas eos ⁊c. ſtephanus em̄ fuit lapidatꝰ.
Dr̄ etiā ibi A ſanguine abel iuſti. ſicut em̄
ille fuit ꝓthomartir in veteri teſtamēto: ſic
ille in nouo. Hiſtoriā ſc̄ti ſtephani cōpo‑
ſuit alcuinus karoli magni ⁊ capellanꝰ / no‑
cturnales antiphonas de pſalmis q̄bus
intitulantꝰ accepit. cetera de actibus ap̄loꝝ.
Antiphonis etiā laudū q̄dā v̄ſus ꝑmittū
tur ꝑut dictū eſt in. vj. ꝑte ſub dn̄ica de tri
nitate. Freq̄ntatꝰ aūt in v̄ſiculis All'a. vl' ꝓ
pter ſolēnitatē dn̄ice natiuitatis vl' ꝓpter gau
diū de ꝯſortio ſtephani angelice concionis
Dr̄ etiā illđ cap'l'm Stephanus plenꝰ gr̄a.
et illđ Surrexerūt q̄dā. q̄ ſunt act. vj. ca. ⁊
illđ Cū eſſet ſtephanus. act. vj. c. Scđm
martiriū eſt volūtate ⁊ nō ope: quale fuit
martiriū bt̄i iohānis euangeliſte q̄ martir
fuit ſicut patet in illa antiph'a. In feruentis
olei doliū miſſus iohānes ap̄l's diuina ſe
ꝓtegēte gr̄a illeſus exiuit. vt ſicut nō ſenſe
rat carnis eſtū q: virgo fuit mente ⁊ corpe
ſic nec eſtum feruētis olei ſenſit. In natali
aūt eius canitꝰ in q̄buſdā locis vna miſſa ī
exordio lucis: ad notādū ꝙ ip̄e accepto lu‑
mine huius mūdi ſacrificiū v̄ginitatis ſp
obtulit deo. q: em̄ nō poterat h̄re vigiliam
ꝓpter feſtū bt̄i ſtephani / ſtatutū fuit vt du
as miſſas haberet. In miſſa de btō iohan
ne eſt ep̄l'a Qui timet deū. eccl'. xv. c. Euāge
liū eſt Dixit iheſus petro. Ioh. vl. c. ⁊ can‑
tatꝰ all'a Valde honorādus ⁊c. ⁊ qđ ibi dr̄
Qui ſup̄ pectus dn̄i ⁊c. ſumitꝰ de iohā. vlt.
ca. Introitus eſt In medio eccl'ie. Eccl'. xv.
ca. Et rn̄ſoriū Exijt ſermo ⁊c. ioh. vlt. c. Itē
all'a Hic ē diſcipulus. ioh. vlt. c. Cōio Exijt
ſermo q̄ eſt ibidē. Dr̄ etiā ad horas cap'l'm
Cibauit. Eccl'. xv. c. ⁊ illđ Bn̄dictus deus ⁊
pr̄. Ephe. j. c. ⁊ illđ Qui timet deū. Eccl'. xv
ca. Et nota ꝙ btūs iohānes euāgeliſta ī fe‑
ſto bt̄i iohānis bap. obijt. ſꝫ q: nō poterat
tūc eius feſtū fieri trāſlatū eſt ad tertiā diē
natalis dn̄i vt oīms comites ſuos haberet
ſpōſus vt p̄miſſum eſt. ⁊ feſtū bt̄i iohānis
bap. in ſuo die remāſit. nec mirū q: dies il‑
la ab angelo gaudio natiuitatis p̄curſoris
autēticata fuit. nec ē dogmatiſandū ꝙ euā
geliſta baptiſte tāq̄ꝫ maiori ceſſerit ꝓ eo qđ
legitꝰ Inter na. mu. nō ſur. ma. io. bap. naꝫ
nō eſſe de ip̄oꝝ maioritate diſputādū / diui
nitus eſt oſtēſum. Cū em̄ duo magr̄i quorū
vnus baptiſtā: alter p̄ferebat euāgeliſtam
ſolennē ad hoc īdixiſſent diſputatōem: ⁊ q̄
libet valde ſolicite īueſtigaſſet autoritates
et rōnes efficaces q̄bus ſuū iohānē p̄ferre
poſſet. eādē die diſputatōis adueniēte q̄li‑
bet ſc̄toꝝ emulatori ſuo apparuit dicēs Be
ne ꝯcordes ſumus ī celis / de nobis nō diſ‑
putetis ī terris: Tūc illi ſibi adinuicē ⁊ om
ni ꝓp'lo viſionē publicauerūt ⁊ dn̄m bn̄di
xerūt. vel iđ fuit ad tertiū diē poſt dn̄i nati
uitatē trāſlatū: q: forte illa die dedicata eſt
ei baſilica: vl' forte illa die redijt đ pathmos
inſula: vel q: īſulatus eſt: fuit em̄ p̄triarcha

ephesinus. Aiũt q̃dã q̃ btũs iohannes cũ
post celebratã missam descẽdisset in tumu
lum euanuit ab oculis circunstãtiũ. ⁊ cum
terra ibi scaturiat de ꝓfundo addũt euȝ vi
uere ⁊ terrã eius anhelitu scaturire. alij ĩ ce
lum trãslatũ. Igiť ꝑtim ex euãgelio ꝑtim
ex eius tribulatõe hodierna cõpilať histo-
ria. in cuius vltimo r̃ñsorio. s. In medio ec
clesie qd̃ sumiť de libro sapiẽtie in quo agi
tur de spũ intellectus neuma iubilať. qꝛ ꝑ
spm̃ intellectus fuit de ineffabili v̄bo. s. de
deo v̄o locutus. ¶ Tertiũ martiriũ est ope
et nõ volũtate: q̃le fuit martiriũ ĩnocentuȝ
qd̃ sicut tertiũ locũ obtinet ĩ dignitate: ita
et inter festa martirũ. Sȝ quare festũ inno
centiũ celebrať añ festuȝ stelle. i. epiphanie
cũ mortui fuerint post apparitionem stelle:
qñ sciłȝ herodes vidit q̃ illusus esset a ma-
gis. R̃ñdeť q̃ herodes auditis rumoribus
de xp̃o nato turbatus ẽ valde timẽs amit
tere regnũ: vnde cogitauit facere interfici
om̃s pueros vt sic xp̃s nõ euaderet: sȝ fuit
impeditus tũc: qm̃ augustus cesar manda
uit ei q̃ ad eum veniret aristobolo ⁊ alexã
dro filijs ipsius herodis respõsurus coraȝ
eo: ⁊ qꝛ nõ fuit ausus non ire iuit. Postmo
dum v̄o reuersus anno reuoluto q̃rto die
post natale dñi fecit om̃s pueros interfici
a bimatu. i. biẽnio ⁊ infra. Bimatos enim
grece dr̃ latine bienniũ ¶ Queriť quare in
festiuitate ĩnocẽtũ in missa Gl̃ia ĩ excelsis
deo ⁊ All'a ⁊ alia cãtica leticie nõ cantãtur.
Dicũt magr̃i ideo qꝛ mortui sunt ante dñi
passionẽ: ⁊ sic ad inferos descẽderũt: sȝ pa
ri rõne ⁊ in festo bti iohã. bap. subticeri de
berẽt. Dicẽdũ est ĝ q̃ h̃ iõ ꝯtingit qꝛ autor
officij voluit nos ꝯiũgi ĩ hac festiuitate ani
mis deuotaꝝ mulieꝝ de morte innocẽtum
plãgẽtiũ ⁊ dolẽtiũ: vñ cã tristicie earuȝ illa
dimittimus. ⁊ iõ legiť ꝓphetica hiere. xxxj
ca. de ĩnocentibus Uox in rama audita est
q̃ ad lr̃am de bẽiamitis exponiť q̃ ĩterfecti
sunt ꝓpter vxorẽ leui quã oppresserãt. ⁊ ra
chel fuit mater bẽiamin. vel ꝑ rachel q̃ ĩter
ꝑtať ouis vel vidẽs ĩtelligiť eccl'ia q̃ plorat
filios suos. s. triplices. Primi sũt martires

ꝯsiderãs eos esse sibi subtractos ⁊ nõ vult
ꝯsolari in p̃ñti: sȝ oẽm ꝯsolatõem trãsfert ĩ
futuꝝ: qꝛ nõ sunt. s. p̃ñtes. Secundos filios
luget eccl'ia q̃ fere ad partũ veniũt in q̃bus
patiť abortũ. Tertij v̄o sunt q̃ iã renati in
baptismo erãt sȝ ꝑ pc̃ã retrocedunt. hos ⁊
illos luget eccl'ia qꝛ nõ sunt. i. dãnati sunt.
Et iõ qꝛ luget eccl'ia/ cãtica leticie subticenť
Põt eẽ ⁊ alia rõ. nã cãtica leticie ꝓp̃e post
victoriã cãtari debẽt. Uñ ezechie dictuȝ est
Dispone domui tue ⁊c̃. qꝛ post victoriã ha
bitam nõ cecinit cãtica leticie. Sȝ ĩnocẽtes
nõ habuerũt victoriã. nõ enĩ ẽ victoria vbi
pugna nõ est. Media rõ est. Quidã tñ pro
all'a cãtant in missa Laus tibi xp̃e. Alij Ca
tem' eya. Et dr̃ ep'la Uidi sup̃ mõtẽ. apoc.
xiiij. ⁊ euãgeliũ Angelus dñi apparuit. ma
th. xij. c. Si aũt festũ illud ĩ dñica cõtingat
nullũ cãticũ leticie subticeť ꝓpter gaudiũ
resurrectõis. In octauis q̃ȝ eoꝝ cantica leti
cie cãtãť ꝓ significatõe gaudij qd̃ accepturi
sunt in octaua. i. ĩ resurrectiõe. qꝛ lȝ ad infe
ros descẽderũt: resurgẽt tñ nobiscũ in gl'ia
Octaue enĩ festiuitatũ celebranť in memo-
riam generalis resurrectionis quã signifi-
cãt. Rursus qꝛ hac die tristiciã mulieꝝ rep
sentamus/ ĩ multis eccl'ijs dyaconi nõ vtũ
tur dalmaticis/ nec subdyaconi subtilibus
id est tunicellis/ ad notãdũ q̃ ĩnocẽtes sta-
tim in morte ꝑmã stolã nõ receperũt: sȝ ad
infernũ descẽderũt. De h̃ ĩ tertia ꝑte dictũ
est sub ti. de coloribus. In h̃ festo dr̃ caplm
illd̃ Uidi sup̃ mõtẽ. apocal. xiiij. c. Et illud
Hi sunt q̃ cũ mulie[ri]bus. ⁊ illud Hi empti
sunt. q̃ sunt ibidẽ. Et aduerte q̃ antiphõe
nocturnales de psalmis sumũtur. cetera dẽ
ep'la vel euãgelio. Ꝙ aũt dicunť cẽtũ qua-
draginta quattuor milia/ finitũ ponit ꝓ in
finito. Ꝙ etiã dr̃ Uidi sub altari dei aĩas in
terfectoꝝ. sic est accipiẽdũ q̃ iohãnes vidit
aĩas interfectoꝝ sub altari. i. humiliat' ca-
piti suo. vł in abscõso. qꝛ nemo ꝑcipit hic
quõ ibi sint. Sȝ q̃re solẽnisat eccl'ia dẽ mor-
te ĩnocẽtũ q̃ nõ habuerũt volũtatẽ patiẽdi
Uideť q̃ eadẽ rõne si aliq̃s tirãnus interfi
ceret tot pueros/ deberet eccl'ia similiť solẽ

niſare ꝑ illis.qđ veꝝ nõ eſt. Rñderi põt ꝙ
hocfeſtũ ꝓpter tria celebrandũ eſt:ꝫ volũ
tatẽ nõ habuerint patiẽdi. Pꝛio q꞉ xp̃s in
eis querebat᷑ ꝛ occidebat᷑. Scđo q꞉ xp̃s in
eis celabat᷑ dyabolo ꝛ herodi. Tertio q꞉ no
m en dñi nõ loq̃ndo ſꝫ moꝛiẽdo ꝯfeſſi ſunt
q꞉ ꝑ xp̃o ꝛ vice xp̃i occiſi ſunt. Erãt aũt in
nocẽtes q꞉ circũciſi.nã circũciſio erat tũc re
mediũ ꝯtra oꝛiginale pc̃m:ꝫ nõ ita ſuffici
ens ſicut nũc baptiſmus eſt. Illud aũt ſci
endũ eſt ꝙ in q̃buſdã eccl̃ijs in die natalis
dñi/dyaconi veſperis finitis in honoꝛem
btĩ ſtephani q̃ eximius dyaconus fuit/in
tripudio ꝯueniẽtes cantãt antiphonã de
ſancto ſtephano.ꝛ ſacerdos dicit collectaꝫ
nocturnus etiã ꝛ offm̃ craſtinũ celebꝛãt.eti
am bñdictiões ſup lectões dãt:qđ tñ face-
re nõ deberẽt.Et eodẽ mõ faciunt ſacerdo
tes in feſto btĩ ſtephani in veſpis ĩ honoꝛẽ
ſctĩ iohãnis:q꞉ ip̃e ſacerdos fuit.ꝛ pueri ĩ
feſto ſctĩ iohãnis in honoꝛẽ ĩnocẽtũ.Sub-
dyaconi vͦo faciũt feſtũ ĩ q̃buſdã eccl̃ijs in
feſto circũciſionis vt ibi dictũ eſt.ĩ alijs in
epiphania.ꝛ ĩ alijs in octauis epiphanie.
qđ vocãt feſtũ ſtultoꝝ.q꞉ eñ oꝛdo ille anti-
quitus incertus erat:nã in canonibus an-
tiquis qñq꜡ vocat᷑ ſacer ꝛ qñq꜡ non.iõ ſub
dyaconi certã ad feſtandũ nõ habẽt diem
et eoꝝ feſtũ officio celebꝛat᷑ ꝯfuſo.

De apoſtolis

Apoſtolus grece inter
pꝛetat᷑ miſſus latine.ĩde apl̃i di
cti ſũt:q꞉ a xp̃o miſſi fuerũt euã-
gelizare ꝑ vniuerſum oꝛbẽ.Sane eccl̃ia in
cõi de apl̃is ſolẽniſat ꝛ canit in matutinis
Ecce ego mitto vos ꝛc.q꞉ oñis electi ſunt ſi
mul a dño poſt ſermonẽ ad eos factũ ĩ mõ
te:ſicut habet᷑ in matheo ꝛ marco.q꞉ vicꝫ
electi ſunt.xij.de q̃buſdã tñ facit eccl̃ia of-
ficiũ ꝓpꝛiũ ſicut de btõ petro ꝓpter ꝑuile
giũ dignitať.de btõ paulo q̃uis nõ ſit de
xij.ppter ꝑuilegiũ p̃dicatõis.de btõ iohã
ne ppť ꝑuilegiũ amoꝛis ſiue v̾ginitať.ꝛ đ
btõ andrea ꝓpť ꝑuilegiũ crucis quã ita ar
dẽter p̃dicauit ꝯcupiuit ꝛ habuit.ꝑ hoꝛas
dr̃ capl̃m illud,Iã nõ eſtis.Eph.ij.c.ꝛ illđ
Nõ vos me elegiſtis.qđ ẽ ibidẽ.ꝛ illđ Be-
atus vir q̃ ſuffert.Ja.j.c.ꝛ illud Magnifi
cauit eũ in timoꝛe inimicoꝝ.Eccl̃.xlv.c.ꝛ il
lud.Statuit illi dñs teſtm̃ ſempiternũ.ibi
dem.ꝛ illud In fide ꝛ lenitate ip̃ius ſctm̃
fecit illũ.ibidẽ.ꝛ illđ Ibãt apl̃i gaudentes
act.v.ꝛ illud.Nã quos p̄ſciuit hos ꝛ p̄de-
ſtinauit ꝯfoꝛmes.Roma.viij.c.ꝛ illđ Coꝛ
poꝛa ſctõꝝ in pace.Eccl̃.xliiij.c.ꝛ illđ.Non
eſuriẽt neq꜡ ſitiẽt amplius.Apoc̃.vij.c.ꝛ il
lud Nos inſenſati vitã illoꝝ.Sap̃.v.ꝛ illđ
Ipſo ſummo angulari lapide xp̃o iheſu.
Eph.ij.c.Habẽt aũt vigilias ꝛ octauas.q꞉
ſi cõpatimur ꝛ conregnabimus.de hoc di
ctũ eſt in.vj.pte ſub q̃rta feria tertie hebdo
made aduẽtus.inſtãtia tñ eſt de btõ iohã-
ne euangeliſta quo ad ieiuniũ qđ ꝯtingit.
tum q꞉ vt dicũt quidã non fuit martir niſi
aĩo.tũ ꝓpter feſtũ btĩ ſtephani qđ eſt in vi
gilia feſti eius.In vigilijs aploꝝ dr̃ epl̃a
Bñdictio dñi ſup caput.ꝓuer.x.ꝛ eccl̃.xlv
ca.Itẽ illa Permanus aũt.act.ꝛ.c.Et euã
geliũ Ego ſum vitis.Joh.xv.c.In feſtiſ vͦo
aploꝝ dr̃ epl̃a Iam nõ eſtis hoſpites ꝛ ad
uc.Eph.v.c.Itẽ illa Hi ſũt viri.Eccl̃.xliiij
c.Itẽ illa Scimus qm̃ diligẽtibus deum.
Roma.viij.itẽ illa Bñdictus deus ꝛ pater
dñi nr̃i.Eph.j.c.Itẽ illa Spectaculũ facti
ſumus.ad coꝛ.iiij.c.itẽ illa Unicuiq꜡ veſtrũ
ad eph.iiij.c.Itẽ alĩa eſt Ego vos elegi.io-
han.xv.itẽ illđ Uenite ad me oñs q̃ labo-
ratis.math.xj.c.Euãgeliũ vͦo dr̃ Hoc eſt p̄
ceptũ.iohã.xv.c.itẽ illud Hec mãdo vobis
qđ eſt ibidem.itẽ illđ.Ecce ego mitto vos.
math.x.c.itẽ illđ Facta eſt ꝯtẽtio.luc̃.xxij.c.
Itẽ illđ Deſignauit dñs.luc.x.c.ꝛ illđ Ego
ſum vitis vera.Joh.xv.c.Itẽ illud Dixit
ſimõ petrus.math.xix.c.Poſtcõio ẽ Amẽ
dico vobis ꝙ vos q̃ re.math.xix.c.Itẽ illa
Uos q̃ ſecu.q̃ eſt ibidẽ Et nota ꝙ tres apl̃i
legũt᷑ tm̃ viui ĩ fuiſſe rome.ſ.petr᷒.paulus ꝛ
iohãnes.ꝛ tres euãgeliſte.ſ.iohãnes.mar
cus.ꝛ lucas.Notãdũ eſt etiam apl̃os ſiue
xp̃i diſcipulos nõ iõ tm̃ fuiſſe paſſos q꞉ p̄-
dicabãt de xp̃o:ſꝫ q꞉ ip̃m deificatũ aiebãt

ſine romanoꝝ autoꝛitate: qḋ ipſi ꝓhibuerant. Eccl'ia olim ſtatuit fieri cōiter feſtū ḋ oībus apl'is in kal. maij: vt dictū eſt ſub feſto apl'oꝝ philippi ꝛ iacobi.

De euāgeliſtis

Oſt apoſtolos eccleſia venerat̄ etiā euāgeliſtas qui nō tm̄ p̄dicauerūt ſ3 etiā euāgelia ſcripſerūt. Legit̄ em̄ gen̄. ij. c. q̄ fluuius egrediebat̄ de loco voluptat̄ ad irrigandū paradiſum q̄ diuidit̄ in quattuoꝛ capita. ſ. phyſon. geon. tigrim. ꝛ eufratem. Sane allegoꝛice fluuius ille euāgelica p̄dicatio eſt q̄ a xp̄o ꝓcedit a quo generaliter oīs voluptas emanat. Venite īquit ad me oēs q̄ laboratis ꝛ onerati eſtis ꝛ ego reficiā vos: et inuenietis requiē aīabus vr̄is. iugū em̄ meū ſuaue eſt ꝛ onus meū leue. guſtate ꝛ videte qm̄ ſuauis eſt dn̄s: btūs vir q̄ ſperat in eo. Recte aūt hec p̄dicatio fluuio cōparat̄. tū q2 reficit abluit ꝛ fecūdat. tū q2 fluuius ḋ aqua fluēs. ꝛ vt salomō ait Aqua ꝓfunda verba ex oꝛe viri. ꝛ toꝛrēs inūdās eſt fons ſapiētie: q̄ tam lōge lateq3 defluxit vt mundum repleuerit vniuerſum. iuxta illud Eūtes in vniuerſū mūdū ꝛc̄. Quapꝛopter in oēm terrā exiuit ſonus eoꝝ ꝛc̄. Hec irrigat paradiſum. i. fecūdat eccl'iam. iuxta qḋ dicit apl's Ego plātaui apollo rigauit: deus aūt incrementū dedit. hic eſt em̄ fons ortorum. puteus aquaꝝ viuentiū q̄ fluūt īpetu de libano. Fluuius aūt iſte in q̄ttuoꝛ capita diuidit̄: q2 p̄dicatio ihū xp̄i ī q̄ttuoꝛ euāgelia deriuat̄. nā l3 ſcripſerint multi euangelia: q2 lucas teſtāte multi conati ſunt oꝛdinare narratōem reꝝ q̄ in nobis cōplete ſūt tm̄ nō niſi quattuoꝛ recepta ſunt ab eccl'ia. viz mathei. marci. luce ꝛ iohānis. qḋ vtiq3 factū eſt quadruplici rōne. Pꝛio ad oſtēdendum duoꝝ teſtamētoꝝ ꝯcoꝛdiā. ſicut em̄ in veteri teſtō vnus fuit legiſlatoꝛ. ſ. moyſes. et q̄ttuoꝛ maioꝛes ꝓphete. ſ. eſaias. hieremias ezechiel ꝛ daniel. ꝛ. xij. minoꝛes prophete ꝛ multi ſapiētes vt iob. dauid. salomon. ꝛ ieſus ſyrach. ita ꝛ in nouo teſtō vn⁹ fuit legiſlatoꝛ. ſ. xp̄s. ꝛ q̄ttuoꝛ euāgeliſte. et xij. apl'i. ꝛ alij multi doctoꝛes vt hieronim⁹ auguſti. ambꝛo. ꝛ grego. vt p hoc oſtēdat̄ q̄ rota ꝯtinet̄ ī medio rote. ꝛ duo cherubin ſeſe reſpiciūt v̄ſis vultibus ī ꝓpiciatoꝛiu3 Secūdo ꝓ miſterio quadrige aminadab. de q̄ ſpōſa dicit ī cant̄ Aīa mea turbata eſt ꝓpt̄ q̄drigas aminadab. aminadab em̄ interp̄tat̄ ſpōtaneus dn̄i. hic eſt xp̄s q̄ factus hō oblatus eſt q2 ip̄e voluit. huius q̄driga eſt euāgelica doctrina p quā eiu ſ fama per mūdū vehit̄ vniuerſum: cuius q̄ttuoꝛ rote ſunt dicti q̄ttuoꝛ euāgeliſte. ꝓpt̄ hanc quadrigā ſpōſa. i. eccl'ia ſalubꝛi doloꝛe turbat̄ ad penitētiā. Tertio ad deſignādū liberationē generis humani a moꝛte q̄drifica. i. a trāſgreſſione quadruplici. Pꝛīa tranſgreſſio fuit mādati ī p̄adiſo. ſecūda legis naturalis. tertia legis ſcripte. q̄rta euāgelij. Vl' potius pctm̄ fragilitat̄ p īpotētiā. ſimplicitatis p ignoꝛātiā. ſecuritat̄ p negligētiā ꝛ malignitat̄ p īuidiā. his em̄ q̄ttuoꝛ modis peccādi aīa moꝛit̄ ꝛ ſepat̄ a deo. Quarto ꝓ miſterio foꝛme q̄drige. ſicut em̄ int̄ ceteras foꝛmas q̄dratū: ſic inter ceteras doctrinas euāgeliū ſolidius ꝛ ſtabilius pſeuerat: vnā illō vndiq3 ſtat: ꝛ iō legit̄ apoc̄. xxj. c. q̄ ciuitas ī quadro poſita eſt. ꝛ illō ꝓpt̄ ſtabilitatem appellat̄ eternū. p cuius grām hō quadrat̄ in moꝛibus. i. in virtutibus ſolidatur Ceteꝝ iſtoꝝ potius q̄ȝ alioꝝ euāgelia recepta ſunt. tū q2 ipſi diligētius ꝛ aptius hiſtoriā euāgelicā deſcripſerūt. tū q2 l3 aliq̄n varia ſeu diuerſa nunq̄ȝ tn̄ ꝯtraria ſeu aduerſa ſcripſerūt. tū q2 iſti q̄ttuoꝛ p quattuoꝛ aīaliū figuras ī viſiō e iohānis ꝛ ezechielis p̄figurati fuerūt. ezech. j. ca. Mathe⁹ p hominē: eo q̄ eius ītētio p̄cipue circa ſcribendas xp̄i humanitatē v̄ſat̄. vn̄ eius liber ab huāna xp̄i natiuitate ſumit exoꝛdiū Liber generatōis ihū xp̄i ꝛc̄. Marcus p leonē ī deſerto rugiētē. eo q̄ eius intētio p̄cipue circa ſcribēdā eius reſurrectōe3 ꝯſiſtit vn̄ eius euāgeliū antonomaſice ī die reſurrectōis legit̄. Dr̄ em̄ q̄ leo rugitu maximo tertio die ſuos excitat catulos. ita ꝛ deus pi

ſimmēſa potētia ſua filiū ſuū tertia die ſu/
ſcitauit. vñ ⁊ marcus ab exclamatōe icipit
ſcʒ a p̄dicatōe iohānis in deſerto clamantꝪ
et dicētis Vox clamantis in deſerto. Et ſci
as ꝙ marcus fuit lōgo naſo ſubducto ſup
cilio. pulcer oculis. caluus. barba prolixa.
habitudinis optime. etatis medie. canos
aſperſus. Lucas p vitulū eo ꝙ p̄cipue cir
ca deſcribendā xp̄i paſſionē eius intentio
verſat: in qua xp̄s ſe obtulit hoſtiā deo pa
tri. idē ip̄e ſacerdos ⁊ hoſtia. vitulus enim
erat hoſtia ſacerdotalis: vñ a ſacerdotio in
cipit dicens Fuit in diebus herodis regis
iudee ſacerdos quidā ⁊c. Johānes p aq̄/
lam: qꝛ ceteris cū dño gradientibus ipſe in
celū ad deſcribendā xp̄i diuinitatē volauit
dicēs In p̄ncipio erat vbū. De hoc dictū
eſt in p̄ma pte ſub ti. de picturis. Me ſiq̄dē
q̄ttuor p̄ncipales intētiones deſignate ſūt
p figuras illoꝝ q̄ttuor aīaliū quoꝝ qd̄libet
ſm viſionē ezechielis q̄ttuor hʒ facies. qm̄
oñs de ſingulis agūt lʒ quidā p̄ncipalius
de q̄buſdā: p̄ſertim cū oēs agāt de xp̄o cui
q̄ttuor ille figure ꝯueniūt. Fuit nāq; hō na
ſcēdo. vitulus moriēdo. leo reſurgēdo. aq̄/
la aſcendendo. Que vt melius intelligas
imaginare aliqd̄ aīal habēs caput q̄dratū
et in q̄libet ſupficie imaginare vnā faciē
vicʒ a pte anteriori faciē hoīs. a dextris fa
ciem leonis. a ſiniſtris faciē vituli. a parte
poſteriori faciē aquile. Quia v̄o facies aq̄/
le ſup alias eminebat, ppter lōgi colli pdu
ctionē iō dī ꝙ erat deſup. Quodlibet etiaʒ
hoꝝ habebat q̄ttuor alas. Finge enī quod
libet aīal q̄ſi quadratū. in q̄drato ſunt q̄t/
tuor anguli. ⁊ in quolibet angulo erat vna
ala. Porro hi quattuor ſignificati ſunt per
p̄dicta quattuor flumina. Per phyſon io/
hānes. p geō matheus. p tigrim marcus.
p eufratē lucas. ſicut clare pbat Inno. iiij.
de euāgeliſtis in ſermone. Sūt etiā ſignifi
cati p quattuor anulos arce q̄ aurei ⁊ rotū
di erāt. in auro claritas. in rotūditate q̄ ini
cio caret ⁊ fine / deſignat eternitas. Ipi enī
eternā xp̄i claritatē ⁊ clarā eternitatem de
ſcripſerunt. Per duos anulos a ſiniſtris

duo euāgeliſte. ſ. matheus ⁊ iohānes q̄ ab
ipſo xp̄o fuerūt edocti ſignificant. Quidaʒ
tñ p duos anulos a ſiniſtris / matheū ⁊ io/
hannē q̄ adhuc paſſibili ⁊ mortali adheſe
runt accipiūt. Per duos a dextris / marcū
et lucā q̄ poſt aſcēſionē ei iā facto imortali
et impaſſibili adheſerūt accipiūt. Per ſini
ſtram enī mortalitas. p dextrā imortalitas
deſignatur. ſm illud Leua eius ſub capite
meo: ⁊ dextra eius amplexabit me. Et ppt
hāc cām in picturis eccliaꝝ paulus ad de
xtrā ⁊ petrus ad ſiniſtrā ſtatuūtur ſaluato
ris. ⁊ in bulla papali caput pauli a dextris
crucis ⁊ caput petri a ſiniſtris. Sane in q̄/
buſdā ecclijs antiphōa ad magnificat in
eoꝝ officio eſt Ecce ego iohānes vidi oſtiū
apertū i celo ⁊c. apoc. iiij. Per horas auteʒ
dī capl'm In medio eccl'ie apuit os eius.
eccl. xv. ⁊ illō Cibauit dñs illū pane vite ⁊
intellectus. ibidē. ⁊ illō Jocūditatē ⁊ exul
tatōem theſauri. qd̄ eſt ibidē. Oīa rñſoria
ſumpta ſunt de ezechiele. Primū eſt de vi
ſione dei. ſ. Vidi ꝯiūctos ⁊c. In laudibus
vero habet de miniſterio p̄dicatōis eoruʒ
Dilecti deo ⁊ hoībus ⁊c. eccl. xlv. c. Introi
tus miſſe ppriē ē Os iuſti. me. ſa. tñ iohā/
nes euāgeliſta hʒ itroitū ppriū ppt p̄uile
giū amoris ⁊ dignitatis vicʒ In me. ec. ape.
os eius ⁊c. qꝛ ipſe nō tñ fuit euāgeliſta ſʒ
etiā ppha. qd̄ patet i p̄ncipio libri apocal.
vbi dī Beatus q̄ legit ⁊ q̄ audit verba pro
phecie huius ⁊ ſeruat ea q̄ i ea ſcripta ſūt
⁊c. Notandū tñ eſt ꝙ iſte introitus ppter
p̄uilegiū p̄dicatōis ſecundario cōpetit au
guſtino gregorio ⁊ alijs expoſitorib'. Epl'a
in q̄buſdā ecclijs eſt de figura q̄ttuor aīali
um Ecce ego iohānes vidi oſtiū aptū. apo
cal. iiij. c. Alie eccl'ie dicūt illā. ezech. j. c. Si
militudo vultus ⁊c. Rñſoriū eſt Btūs vir
q̄ timet dñm ⁊c. Verſus eſt. Potēs i terra
erit ſemē eius ⁊c. qd̄ itelligit de ſemie v̄bi
dei ⁊ bonoꝝ opeꝝ. Seq̄tur Generatio rec/
toꝝ bñdicet. qꝛ euāgeliſte generāt filios dī
q̄ bñdicunt. All'a i q̄buſdā ecclijs eſt Pri/
mus ad ſyon dicet. ecce aſſuʒ ⁊ hierl'in euā
geliſtā dabo. eſa. xj. c. In alijs v̄o ecclijs dī

alleluya Btũs vir. Euãgeliũ eſt Deſignauit dñs ⁊ alios.lxxij. diſcipulos. Luc.x.c.et ſequitur Et dicebat illis Meſſis quidem multa: operarij vero pauci. Offertoriũ eſt Poſuiſti dñe ſuper caput ⁊c. Poſtcõio eſt Magna eſt gloria eius in ſalutari ⁊c.

De martiribus

Artir grece dicitur teſtis latine. Martires enim teſtes ſunt qꝛ xp̃s paſſus eſt ꝓ oĩbus: ⁊ ipſi ꝓ xp̄o. Sane btũs laurẽtius inť martires vigiliã habet ⁊ octauã ꝓut ſub feſto eius dictũ eſt. Oĩs etiã martires ſingulares habẽt cõia officia: except᷒ ſtephano. laurẽtio. iohã. bap. ⁊ alijs quibuſdam. Et eſt introitus ad miſſam Gloria ⁊ honore coro. eũ. do. vľ Sapiam ſctõꝝ. eccľ. xliiij ca. vel Judicabũt ſcti. Sap. iij. c. vel Sacerdotes dei. Danieľ. iij. vel Letabitur iuſtus Ubi tñ in paſchali tp̄e habẽt aliud offm̃: eo qꝛ in illo tp̄e optet qꝛ freq̃nter repetať allꝉa ꝓpter gaudiũ reſurrectõis. ⁊ tũc eſt introitus Protexiſti me a cõuentu malignãtiũ ⁊c. Et qꝛ corona debeť eis tanq̃ victoribus ideo ſepe fit mẽtio de corona. vñ ſtephan᷒ interp̄tať coronatus. Epľa vͦ q̃nq꞉ dr̃ pro vno martire Juſtus cor ſuũ. Eccľ. xxxix. c. q̃nq꞉ illa Btũs hõ q̃ inuenit ſapĩaꝫ. puer. iij. c. q̃nq꞉ Juſtoꝝ aĩe. Sap. iij. q̃nq꞉ illa Juſtus ſi morte p̄ocupatus fuerit. q̃ eſt ibideꝫ iiij. c. q̃nq꞉ illa Btũs vir q̃ in ſapiẽtia. eccľ. xiiij. c. ⁊. xv. q̃nq꞉ illa Bñdictus deus ⁊ pr̃. ad cor. j. c. q̃nq꞉ illa Memor eſto. ij. ad thimo. ij. c. q̃nq꞉ illa Nemo militãs. q̃ ẽ ibidẽ. q̃nq꞉ illa Btũs vir q̃ inuẽtus eſt. eccľ. xxxj. ca. q̃nq꞉ illa Bñdictio dñi ſup caput. puer. xv. c. q̃nq꞉ Stabũt iuſti. Sap. v. c. Euãgelium vͦ dr̃ q̃nq꞉ Si q̃s vult poſt me venire math. xvj. c. q̃nq꞉ illđ Si q̃s venit ad me. luc. xiiij. c. q̃nq꞉ illđ Niſi granũ. Joh. xij. c. q̃nq꞉ illđ Nolite arbitrari. math. x. c. q̃nq꞉ illđ Nihil opertũ. qđ eſt ibidẽ. q̃nq꞉ illud Si q̃s venit ad me ⁊ nõ odit. luc. xiiij. cap. Pro pluribus vͦ martiribus dr̃ q̃nq꞉ epiſtola Lingua ſapientiũ. puer. xv. c. q̃nq꞉ illa Benedictus deus ⁊ pr̃ dñi nr̃i ih̄u xp̄i. ſ. peť. j. c. q̃nq꞉ Juſtorũ aĩe. Sap. iij. c. q̃nq꞉ Rememoramini p̄ſtinos dies. hebre. x. ca. q̃nq꞉ Sãncti ꝑ fidẽ. hebre. xj. c. q̃nq꞉ Expectatio iuſtoꝝ leticia. puer. xj. c. q̃nq꞉ Ubi ſunt viri. eccľ. xliij. c. q̃nq꞉ Abſterget deus. apocaľ. vij. c. q̃nq꞉ Reddet deus mercedẽ. Sapi. x. c. q̃nq꞉ Juſti aũt imppetuũ viuẽt. Sapi. v. c. q̃nq꞉ quis nos ſepabit a caritate xp̄i ad Roma. viij. ca. Allꝉa eſt Ubi ſunt due oliue. apoc̄. xj. c. Euãgeliũ vͦ q̃nq꞉ dr̃ Cũ audieritis p̄lia. luc. xxj. q̃nq꞉ Deſcẽdens ih̄s de mõte. luc̄. vj. c. q̃nq꞉ Uidẽs ih̄s turbas. math. v. c. q̃nq꞉ Egrediẽte iheſu de tẽplo. math. xxiij. c. q̃nq꞉ Attẽdite a fermẽto phariſeoꝝ. luc̄. xij. c. q̃nq꞉ illđ Sedẽte iheſu ſup montẽ oliueti. math. xxiiij. q̃nq꞉ illud Ue vobis q̃ edificatis. luc̄. xij. c. q̃nq꞉ illđ Qui vos audit. luc̄. x. q̃nq꞉ illud Cõfitebor tibi pater. math. xj. c. Sicuť poſtcõio Amen dico vobis. qđ vni. math. xxv. c. q̃nq꞉ Et ſi coram hoĩbus. Sap̄. iij. c. q̃nq꞉ Quicũq꞉ fecerit. math. xij. c. q̃nq꞉ Dico aũt vobis. mat. x. c. q̃nq꞉ Signa aũt. mar. vl. c. ⁊ q̃nq꞉ Multitudo luc̄. vj. Jn nocturnali vͦ officio primum reſp̄õſoriũ eſt Jſte ſanctus pro lege dei ſui certauit vſq꞉ ad mortẽ ⁊c. ⁊ eſt q̃nti toni: qꝛ petulãtia q̃nq꞉ ſenſuũ fuit mactata ĩ eis. Jn tẽpore vͦ paſchali p̄mũ reſp̄õſoriũ eſt Beatus vir q̃ metuit dñm. ⁊ ẽ octaui toni ꝓpter octauã q̃ ſignificat gľiam reſurrectionis. qꝛ vero ſancti martires in tolerãdis tormẽtis ſe habuerũt ꝯſtãter: ⁊ cõſtãtia a ſolo deo eſt: ideo Jllud reſp̄õſorium O venerãda martiriũ ⁊c. cãtať ꝑ eis. ⁊ eſt q̃nti toni. qꝛ martires q̃nq꞉ ſenſus deo immolauerũt. De martiribus etiã cãtať illud reſp̄õſoriũ Fulgebũt iuſti ⁊ tanq̃ ſcintille in arũdineto diſcurrẽt iudi. na. ⁊ reg. i eter. ⁊c. Sap̄. iij. c. Juſti fulgebunt in futuro diuerſis beatitudinibus. ꝑus tñ in hoc ſeculo diſcurrẽt. i. ꝑ diuerſas mũdi partes curſitando diuina verba alijs annũciabunt. et hoc facient more ſcintillarum diſcurrentium per arundinetũ. ſicut eñ ſcintille ſeu fauille ignis arundinetũ. i. materiã fragilẽ

arundinem atterūt ꝛ annihilant: ſic ꝛ ſancti ſua predicatione ignita. i. diuino igne accenſa / vicia que reſpectu fortium virtutum fragilia ſunt deſtruent. iudicabunt. i. damnabunt nationes. i. illos qui in peccatis ſuis permāſerunt. ꝛ regnabunt in eternum. i. in eternitate cum deo recipient immortalitatem ꝛ impaſſibilitatem: ceteraſq; virtutes. Rurſus in his verbis exp̄mit ſtola carnis quam ſancti recipient: que cōſiſtit in quattuor. ſ. in claritate. ſubtilitate. agilitate. ꝛ impaſſibilitate. Nam fulgebūt clari ꝛ tanq̄ ſcintille ſubtiles in arundineto diſcurrent agiles: ꝛ regnabit dominus eorum imperpetuum ꝛ ipſi cum domino impaſſibiles. Nam abſterget deus omnē lacrimam ab oculis ſanctorum ꝛc. imo exultabunt in gloria ꝛ letabuntur in cubilibus ſuis. quod ad ſtolam ſpiritus refertur quam etiam recipiunt ſancti. Et nota arūdinetum eſt locus in quo ſunt multe arundines ſiue cāne ſicut in paludibus. Flante autem auſtro ex aſſidua confricatione arūdinum ignis accenditur. ſcintille vndiq; aduolant ꝛ accenditur arundinetuꝫ. quod allegorice contingit in ſanctis. De martiribus etiā cantatur Circuierunt in melotis. q. d. in pera. Melota te. eſt veſtis facta de pilis cuiuſdam animalis quod melota vocatur ſiue taxus. eſt eñ habitus neceſſarius ad exercitia operis. Per horas etiam dicitur capitulum illud Beatus vir q̄ ſuffert. Jaco. j. c. ꝛ illud. Beatus vir qui inuētus eſt ſine. Eccl'. xxxj. c. ꝛ illud Beatus vir qui in ſapientia morabitur. Eccl'. xiiij. c. ꝛ illud Juſtorum anime. Sap. v. c. ꝛ illud Juſti autem ibidem. ꝛ illud Sancti per fideꝫ hebre. xj. c. ꝛ illud Potuit enim tranſgredi et non eſt tranſgreſſus. Eccl'. xxxj. c. ꝛ illud Corona aurea ſuper caput eius. Eccl'. xlv. ꝛ illud Stolam iocunditatis induit. ibidem Ibi tamen dicitur Stola glorie. ꝛ illd̄ Sancti ludibria ꝛ verbera. Hebre. xj. ca. ꝛ illud Tanq̄ aurum in fornace. Sapi. iij. c. ꝛ illd̄ Hi ſunt qui venerunt de tribulatione. Sapien. vij. ca. ꝛ illud. Non eſurient neq; ſitient. ibidem. ꝛ illud Juſti tulerunt ſpolia impiorum. Sapien. x. ca. ꝛ illud In bonis iuſtorum exaltabitur ciuitas. Prouer. xj. ca. Illud etiam ſciendum eſt q̄ eccleſia celebrat feſtum quorundam martirum vete. teſtamen. prout dictum eſt de feſto machabeorum.

De confeſſoribus

Confeſſores dicūtur laudatores. licet autem taꝫ martires q̄ virgines q̄ etiam omnes ſancti veri ſint chriſti confeſſores. martires tamen quia in iraſcibili vincunt trāſcendunt ꝛ ſuperlucrantur ſpeciale vocabulum martirum: ꝛ virgines quia vincūt in concupiſcibili nomen virginum. ꝛ doctores quia alios ſuperāt in rationabili doctorum. Et hinc eſt q̄ martires ꝛ virgines et doctores aureola decorabuntur. Sane confeſſores diſtinguntur in epiſcopos ꝛ in preſbiteros. De epiſcopis dicitur ītroitus Statuit. Eccl'. xlv. capi. Et epiſtola Ecce ſacerdos magnus. Eccl'. xliiij. capi. Ipſi eniꝫ ſunt magni ſacerdotes. Et illud de epiſcopis dicitur Inueni dauid ſeruum meum. oleo ſancto meo vnxi eum. quia nō tm̄ vncti fuerunt in baptiſmo ꝛ in confirmatione ꝛ ordinatione in preſbiteros: ſed etiam in conſecratione in epiſcopos: vt habeant miſericordiam ſupereffluentem. ꝛ officia illa que incipiunt ſacerdotes proprie competunt epiſcopis. Cetera ſunt communia et plura ſunt reſponſoria octaui toni. quia affixerunt ꝛ crucifixerunt carnem ſuam cum vicijs ꝛ concupiſcentijs propter octauam reſurrectionis. Rurſus de confeſſoribus dicitur quandoq; epiſtola Dilectus deo. Eccl'. xlv. capi. quandoq; Teſtificor coram deo. ad thimo. iiij. quandoq; Plures facti ſūt ſacerdotes. ad heb. vij. c. quādoq; Dedit dn̄s ꝓfeſſionē. Eccl'. xlvij. c. quandoq; Juſtus cor ſuum. que eſt eccl'. xxxix. cap.

qn̄q; Sapiētia laudabit aīam. eccꝉ. xxiiij. ca. qn̄q; Iuſtū deduxit dn̄s. Sap. x. c. qn̄q; Doctrinis varijs. ad hebꝛe. xiij. c. quādoq; Ego em̄ iam delibor. Alleluya Iuſtus germinabit. Eſa. xxxv. c. Euāgeliū vo dr̄ qn̄q; Sint lumbi vr̄i pcincti. luc. xij. c. qn̄q; vigilate. math. xxiiij. qn̄q; Hō pegre. mat. xxv. qn̄q; Uidete ⁊ vigilate. marci. xiij. quādoq; Hō quidā nobilis. luc. xix. qn̄q; Nemo accendit lucernā. luc. xj. qn̄q; Uos eſtis ſal terre. math. v. ca. qn̄q; Nolite timere puſillus grex. luc. xij. c. Poſtcōio eſt qn̄q; Talē ta. math. xx v. ⁊ qn̄q; fidelis ſeruus. math. xxiiij. c. ⁊ luc. xij. c. Per horas vo dr̄ capꝉm illud Ecce ſacerdos. eccꝉ. xliiij. c. ⁊ illd̄ Bn̄dictionē oīm gentiū. qd̄ eſt ibidē. ⁊ illd̄ Cognouit eū. ibidē. ⁊ illd̄ Iuſtū deduxit. Sapi. x. c. ⁊ illd̄ Iuſtus coꝛ ſuū. eccꝉ. xxxix. ca. ⁊ illd̄ Magnificauit eū i ꝯſpectu regū. eccꝉ. xlv. a. ſ; qd̄ hic dr̄ magnificauit: dr̄ ibi glorificauit. ⁊ illd̄ Labia ſacerdotis cuſtodiūt malach. ij. ⁊ illud Non eſt inuētus ſimilis illi. eccꝉ. xliiij. c. ⁊ illd̄ Fungi ſacerdotio ⁊ habere laudē. eccꝉ. xlv. c. ⁊ illd̄ Talis decebat vt eſſet nobis pōtifex. ad hebꝛe. vij. c. ⁊ illd̄ Collaudabūt multi ſapiam eius: ⁊ vſq; in ſeculū nō recedet memoꝛia eius. eccꝉ. xxxix et illd̄ Honeſtauit illū in laboꝛibus. Sap. x. b. ⁊ illud Cuſtodiuit illū ab inimicis. qd̄ eſt ibidē. e. Illud aūt notādū eſt q; ſi plura feſta in eadē die ꝯcurrāt/ illius qui inter eos maioꝛis erit nomis offm̄ celebꝛet. De hoc dictū eſt in ꝓhemio huius partis

De virginibus

Fficium matutinale virginū maxima ex pte ſumit de pſalmo epitalamico. ſ. Eructauit coꝛ meū. in quo agit de laudib᷒ ſpōſi ⁊ ſpōſe. Uirgines em̄ ſunt ſpōſe xp̄i que ſequūtur agnū quocūq; ierit in coꝛpe ⁊ in aīa ꝓpter integritatē coꝛpis ⁊ aīe. Notandum aūt eſt q; illud rn̄ſoꝛiū qd̄ eſt de ſponſo. ſ. Audiui vocē de celo ⁊c̄. qd̄ in qbuſda; eccꝉijs dr̄ eſt p̄mi toni. q2 vnicus eſt ſponſus aīaꝝ xp̄i. ⁊ ſumit de math. xxv. Illud vero qd̄ eſt de ꝯtēptu mūdi. ſ. Regnū mūdi ⁊c̄. eſt q̄nti toni. q2 ibi oſtēdit ꝯculcatio q̄nq; ſenſuū. De virginibus etiā cātat illd̄ Fulcite me floꝛibus. Cāti. ij. c. qd̄ eſt expoſitum in. v. pte ſub ti. de ſexta. In q̄buſdam eccꝉijs dicūt v̄ſiculū de virginibus illum Elegit eā deus ⁊ p̄elegit eā. ſed alij rectius ꝯſiderātes q; ſola btā virgo Maria p̄electa eſt/ in honoꝛē eius tm̄ dicūt illū. ꝓ alijs virginibus dicūt Elegit eā deus ⁊ dilexit eam. Per hoꝛas etiā dr̄ capꝉm illud Qui gloꝛiat. ij. coꝛ. x. c. ⁊ illud Emuloꝛ em̄. ij. coꝛ. xj. ⁊ illud Sapiētia vincit. ſap. viij. ⁊ illud Memoꝛati ſūt dn̄e miſericoꝛdie tue. eccꝉ. lj. ⁊ illud. Liberaſti me a pditione. ibidem et illud. Accinxit foꝛtitudine lumbos ſuos. puer. xxxj. c. In officio miſſe ſi ſit virgo et martir ꝓpꝛiū officiū eſt Loquebar de teſtimonijs tuis in ꝯſpectu regū ⁊c̄. Alia cōia ſunt: excepto q; d̄ btā agatha dr̄ introitus Gaudeamus oēs in dn̄o. ꝓ eo q; ipa excellēter letiſſima venit ad paſſionē ſicut d̄ ea ſcriptu; eſt. Agatha letiſſima ⁊ gloꝛianter ibat in carcerē: rō eius leticie noſtrā leticiā ſociamus ⁊ cū ea in dn̄o ꝯgaudemus. De btā etiā agnete offm̄ miſſe eſt Me expectauerūt. Rō q̄re pōt ex eius legenda haberi. Et nota q; de virginibus dr̄ qn̄q; epꝉa Cōfitebor tibi dn̄e. eccꝉ. lj. qn̄q; Qui gloꝛiat. ij. ad coꝛ. x. qn̄q; Dn̄e deus meus exaltaſti. eccꝉ. ij. qn̄q; Sapiā laudabit aīam. ſap. xxiiij. qn̄q; Sapiētia vincit maliciā. Sap. viij. qn̄q; De virginibus. j. ad coꝛ. vij. qn̄q; Dn̄s poſſedit me. pu[illegible] viij. Allꝉa ⁊ poſtcōmunio q̄nq; prudētes. math. xxv. c. Euangeliū qn̄q; dr̄ Simile eſt regnū celoꝝ theſauro abſcōdito. math. xxiij. c. qn̄q; Simile eſt regnū celoꝝ decē v̄ginib᷒. math. xxv.

De feſto dedicationis

Onīā in parte pria dictū eſt qualiter eccꝉia dedicata ſit. Reſtat vt hic aliqua de officio qd̄ in feſto dedicatōis eccꝉiaꝝ dr̄ ſubijciamus. Feſtū ergo illd̄ ſolēniter ab eccꝉia celebꝛat. de quo in iohāne habet Facta ſunt

encenia.i.festa dedicatōis in hierosolimis et ihesus ambulabat in tēplo in porticu salomonis ad ꝯfirmatōem illius festiuitatis Et dr̄ porticus salomonis qꝛ salomon solebat ibi orare ꝛ ibi orauit ī die dedicatiōis. Hoc etiā festū in veteri testō fiebat. Uñ legit̄ in p̄mo libro mach. c.iiij. Elegit iudas machabeus sacerdotes sine macula ꝛ mūdauerūt sctā. Eccl'ia eñ militās pōt mūdari ſꝫ nō triūphās. Augu. dicit in om el'. sup p̄dicto v̄bo Facta sunt encenia. Illū diem quo tēplū dedicatū est iudei solēniter celebrabāt. Celebrauerūt aūt iudei ēcenia octo diebus: quare videt̄ q̄ nos siliter festū dedicatōis debemus octo diebus solēnisare ſꝫ mirū est q̄re octo diebus celebrauerūt encenia: cū pascha ꝛ scenopheiā nō celebrauerint nisi p septē dies tm̄. Ad hoc est rn̄sio. qꝛ hec festiuitas spālit̄ significat eternā dedicatōem in q̄ eccl'ia illa.s.aīa sctā ita do dedicabit̄.i.copl'abit̄: vt nō possit ad alios vsus trāsferri: qd̄ erit ī octaua resurrectiōis et iō ī nouo testō hꝫ hoc festū octauas. Hec eccl'ia ꝯstruit̄ in baptismo ꝛ in doctrina ꝛ ī penitētia. hic eñ audit̄ securis ꝛ oīs generis ferramēta.i.oīa genera flagellorū ꝛ disciplinarū.s.in hac eccl'ia militāte q̄ p tabernaculū moysi significat̄: tabernacula eniꝫ militantiū sunt. tēplū v̄o illud salomonis significauit eccl'iam triūphantē ī q̄ hec nō audiūtur. In matutinali officio dicūt̄ illi psalmi in q̄bus fit mētio de portis q̄ spāliter sunt timor ꝛ amor sicut habet̄ ī psalmo illo Dñi est terra. ibi Attollite portas p̄ncipes v̄ras ꝛc̄. Itē illi in q̄bus fit mētio de altari sicut in psalmo illo Iudica me deus ꝛ discerne. Itē illi ī q̄bus fit mētio de ciuitate vt sunt illi Deus nr̄ refugium ꝛc̄. ꝛ Magnus dn̄s ꝛc̄. Itē illi in q̄bus fit mētio de atrijs ꝛ de portis vt sunt illi Quā dilecta tabernacula ꝛc̄. ꝛ Fundamēta eius in mōtibus sctīs ꝛc̄. Sꝫ q̄rit̄ quare tūc dr̄ psalm⁹ ille Dñe deus salutis mee ꝛc̄. Ad qd̄ q̄daꝫ dixerūt q̄ iō qꝛ ibi fit mētio de sepulcris. ſꝫ hec rō nō valet: qꝛ ibi nō fit mētio de talib⁹ sepulcris in q̄bus habitāt siue sepeliūtur corpa fideliū iuxta eccl'iam: ſꝫ de sepulcris malorū. Uñ dicimus q̄ ille dr̄ psalm⁹ eo q̄ est psalmus pnialis. ꝛ spālit̄ ibi d̄ orōne habet̄ q̄ in eccl'ia faciēda est. Uñ ibi dr̄ Intret orō mea in ꝯspectu tuo. Dicit aūt dn̄s de eccl'ia Domus mea domus orōnis vocabit̄. Octauus v̄o psalmus est Qui habitat in adiutorio altissimi.i.in eccl'ia. qꝛ ibi dr̄ Altissimū posuisti refugiū tuū. qꝛ super oēs mōtes in vertice mōtiū fundata est ecclesia. Ultima v̄o āt ipha.s.ad magnificat ī vespis ē Pax eterna. qꝛ ad hoc celebrat̄ dedicatio vt dedicemur ꝛ habeamus illā pacē eternā. p horas aūt dr̄ capl'm illd̄ Uidi ciuitatē. apoc.xxj. ꝛ illd̄ Ecce tabernaculū. quod est ibidem. ꝛ illud Unusq̄sq; ꝓpriā mercedē.j.cor.iij. ꝛ illud Fundamētū aliud nemo pōt ponere. cor.iij.c. Sane huic festo cōpetit q̄ iacob vidit scalā ꝛ angelos ascēdentes ꝛ descendētes.i.totā eccl'iam vidit vna visione ꝛ erexit lapidē.i.xp̄m q̄ ē lapis in summo. ꝛ ē lapis angularis ꝛ fundamētum q̄ oīa sustinet. Erexit inq̄ꝫ in titulū preconialē. memorialē. ꝛ triūphalem fundēs oleū desup. Sic q̄deꝫ iacob.i.p̄latus fundit oleū sup lapidē.i.xp̄m ad ostēdendū eius carismata. ꝛ idē ꝓphauit iacob dicēs Terribilis est locus iste: nō est hic aliud nisi domus dei ꝛ porta celi: vere dn̄s est ī loco isto et ego nesciebā. Terribilis est eñ eccl'ia demonibus ꝓpt̄ dei similitudinē quā habet et ꝓpt̄ hoc ad missam est introitus. Terribilis est locus iste. Gen. xxviij. Sequit̄ Et vocabit̄ aula dei. Hoc apposuit btūs greg. de suo ꝓ eo q̄ ibi patus est deus exaudire sicut dixit dn̄s salomoni. iij. Reg. xiij. Exaudiui orōnē tuā ꝛc̄. Quare āt terribilis sit ostēdit̄ in v̄siculo Dn̄s regnauit decorem induit.s.in mēbris suis. Et iō terribilis ē ecclesia demonibus. In ꝯsecratōe v̄o altaris est īntroitus Dicit dn̄s sermones mei. Esa. lix.c.ꝛ.lxj.c. Ep̄la v̄o sumit̄ d̄ apoc.xxj. Uidi ciuitatē sctām hierl'm ꝛc̄. Rn̄sorīū ē Locus iste.s.eccl'ia materialis sanctus est. q̄a sanctificata est ad hoc vt ibi dn̄s exaudiat p̄ces: ꝛ iō p̄stat orātibus sanctitatem. Sa-

lomon eñ orauit vt dñs orãtes ibi exaudiret. ꝛ dñs dixit Exaudita eſt oõ tua. ħ etiã ſignificatũ eſt. iij. Reg. viij. c. vbi ſalomon dedicato tẽplo ait. Quicũqꝫ orauerit ĩ loco iſto / exaudies in loco tabernaculi tui ĩ celo et cũ exaudieris ꝓpitius eris. Alleluia eſt in q̃buſdã eccl'ijs O q̃ꝫ metuẽdus ẽ. geñ. xxviij. ca. Euãgeliũ vo eſt Egreſſus ihs. lu. c. xix. ca. eo q̃ ibi habet. hodie ſalus domui huic facta ẽ. In q̃buſdã tñ eccl'ijs legit euãgelium ð math. ĩ q̃ habet Et nõ potuerũt ſubuertere domũ illã. fundata eñ erat ſup̃ firmam petrã. Sequitur offertoriũ de vbis dauid in paliꝑ. j. li. vl. c. vl' ſm alios ſunt vba ſalomõis. Dñe deus in ſimplicitate cordiſ mei letus obtuli vniuerſa hec. Obtulerũt eñ ſacrificia ineſtimabilia q̃ ſignificãt bonas opationes ſiue cogitatões ꝛ bona deſideria q̃ ineſtimabilia ſunt ꝛ nũero ꝛ ꝓcio Seq̃t poſtcõio Dom' mea ꝛc. eſa. lvj. ꝛ math. xxj. c. Nota ſi feſtũ dedicatõis eccl'ie occurrerit ĩ paſſiõe dñi fiet ĩ ſeq̃nti hebdomada. ſi vo ĩ feſto aſcẽſiõis de aſcẽſiõe fiet officiũ: ꝛ offiñ dedicatõis differat. Salomõ eñ dedicauit tẽpluñ. xij. die mẽſis ſeptẽbriſ ꝛ. x. die mẽſis occurrebat ſcenophegia. celebrauit aũt dedicatõeꝫ tẽpli ꝑ. vij. dies. ꝛ ꝓrogauit ſcenophegiã vſqꝫ poſt dedicatõem

Incipit octaua pars de cõpoto ꝛ kalẽdario ꝛ de pertinẽtibus ad illa

Quoniam ſicut ait btũs Auguſtinus ſacerdotes cõpotũ ſcire tenẽtur: alioqñ vix ĩ eis ſacerdotij nomẽ conſtabit: ſub quo vbo noticiã curſus tpis lune ac kalẽdarij ĩtelligimus / qm̃ cõpotus ẽ ſcia certificãdi tps ſm ſolis ꝛ lune ꝓgreſſum. Idcirco ad ſimpliciũ ſacerdotũ inſtructõem in hac octaua ꝛ finali pte de ħ aliq̃ claro cõpẽdio ꝓſtringemus ꝓut ad vſum eccl'ie dinoſcit ꝑtinere.

Dicit aũt cõpotus a cõputo tas. q2 ĩ ipo cõputãdo ꝓcedimus: nõ q2 in ipo cõputare doceamur. Et ẽ duplex cõpotus. ſ. aſtronomicus ſeu philoſophicus. ꝛ vulgaris ſeu eccl'iaſticus. ſꝫ de aſtronomico nil ad pñs. Vulgaris cõpotus ẽ ſcia diſtinguẽdi tps certa rõne ſiue ſcia tpis diſcretiua ħꝫ eccl'ie vſuꝫ. Tps vo ꝓut hic ſumit ẽ ſm tulliũ q̃dã quãtitas anni mẽſurni diurniue ſeu alterius ſpacij / Uel tps eſt mora motus rerũ variabiliũ: cuius ptes decẽ eſſe dicũtur. ſcꝫ annus. mẽſis. ſeptimana. dies. quadrans. hora. pũctũ. momentũ. vncia. ꝛ athomus. Annus ꝯtinet. xij. mẽſes. vel. lij. ſeptĩanas et diẽ vnã. vl'. ccclxv. dies ꝛ. vj. horas / Mẽſis ꝯtinet q̃ttuor ſeptĩanas vl' paulo plus. Septimana ſeptẽ dies. Dies q̃ttuor q̃drãtes. Quadrãs ſex horas. Hora q̃ttuor puncta. Pũctũ. x. momẽta. Momẽtũ. xij. vncias. Uncia. xlvij. athomos. Athomus indiuiſibilis ẽ. nã thomos grece diuiſio dĩ. vñ athomos grece ĩdiuiſio latine. Anni ǧ ſolaris fere. xij. ps / mẽſis eſt. Septĩana vo ẽ fere q̃rta ps mẽſis. Dies naturalis ſeptima ps ſeptĩane. Quadrãſ q̃rta ps diei naturalis. Hora ſexta ps q̃drãtis. Pũctũ q̃rta ps hore. Momẽtũ decia ps pũcti. Uncia duodecia ps momẽti. Athomus. xlvij. ps vncie. / Et ꝛ alia tpis diuiſio. ſ. ꝑ euũ. ꝑ etatẽ. ꝑ ſeculũ. ꝑ luſtrũ. ꝑ olimpiadẽ. ꝛ ꝑ ĩdictõeꝫ de q̃b' infra dicet. Ceterum tria ſũt tpa ãnoꝝ ſiue triplex ẽ ãnus. ſ. ſolaris. lunaris. ꝛ magnus. de q̃bus ꝓponimus ĩ hac octaua pte tractare: q̃ duas p̃ncipaliter hꝫ partes. In quarũ pma agitur de anno ſolari ꝛ de magno. In ſecunda vero de lunari

De anno ſolari

In hac prima huius operis parte de anno ſolari tractatur que in quattuor ſubdiuiditur particulas In quarũ pma agit q̃d ſit annus. De initio ãni. De multiplici anno. De duodecim ſignis. De biſexto. De q̃ttuor ãni ptibus ſiue tpib': ꝛ de ieiunijs illorum. De ſolſticijs ꝛ eq̃noctijs. De magno

anno. De era. De olipiade. De luſtro. De etate. De ſeculo. ⁊ de euo/ In ſcđa pte agit de mẽſe. De kal'. De nonis. De ydib⁹. Vñ et qualiter dies denoĩent. De diebus egiptiacis ⁊ canicularibus/ In tertia agit de ſeptimana. ⁊ q̄ ſit littera kalẽdaꝝ cuiuſlibꝫ mẽſis. ⁊ qua die ſeptimane q̄libet mẽſis ĩcipiat. ⁊ de lr̃is dñicalibus. de regularibus ſolaribus. de ↄcurrẽtibus. ⁊ de ĩditiõe/ In quarta agit de die. de momẽto. ⁊ de hora:

De anno in genere

Annus eſt ſolis anfractus cũ pactis trecẽtis ſexagintaq̄nq₃ diebus ad eadẽ loca siderũ redit. Dicit̃ ḡ annus q: mẽſibus in ſe recurrẽtibus voluit̃. ab an qđ eſt circuꝫ ⁊ eo is: q̄ſi circulariter rediẽs. vñ ⁊ annus dĩ q̄ſi annulus. i. circulus eo q̄ ĩ ſe redit. vnde virgilius. Atq₃ in ſe ſua p vestigia voluit̃ annus. ⁊ ob hoc añ inuentas lr̃as ſic apud egyptos annus indicabat̃. Pingebãt em̃ draconẽ caudã ſuã mordentẽ q: in ſe recurrit: ⁊ ſic adhuc a q̄buſdã figurat̃. Alij ãnũ ab ĩnouatõe dicũt: ſp em̃ renouat̃/ Annus ſm̃ diuerſos diuerſa hꝫ inicia. qm̃ arabes et egyptij illũ inchoãt poſt ſolſticiũ eſtiuale. ſ. a ſeptẽbri. p eo qđ legit̃ arbores in p̄ncipio mũdi fructũ habuiſſe. q: ḡ hoc in ſeptẽbri ↄtingit purãt tũc mundũ factũ fuiſſe ſ ideoq₃ ibi incipiũt annũ. Numa v̊o põpilius ⁊ romani annũ a ianuario inceperũt. p eo q̄ tũc vel paulo ante ſol nobis incipit appropinquare/ Iudei a marcio incipiunt q: in eo ↄditus eſt mũdus. ⁊ iõ dĩ q̄. xviij. dies eius eſt p̄mus dies ſeculi: quos omẽs quo ad aliq̄ cõpotiſte imitant̃. ipſi nanq₃ a ſeptẽbri incipiũt regulares lunares ⁊ ẽboliſmos ⁊ epactas ⁊ om̃s annos lunares. A ianuario v̊o incipiũt aureũ numeꝝ ⁊ quaſdam lr̃as dñicales. A marcio regulares ſolares ⁊ ↄcurrẽtes. ⁊ q̄ſdã lr̃as dñicales put in ſecũda parte apparebit/ Sane q̄dã moderni ob reuerẽtiã ſaluatoris ↄputãt ãnos a natiuitate ei⁹. alij v̊o ab ei⁹ ĩcarnatiõe. i. a ↄceptiõe btẽ marie qñ illa dixit Ecce ãcilla dñi ⁊c. ſtatĩ em̃ fuit xp̄s hõ ⁊ plen⁹ ſpũ ſctõ/

Annoꝝ alius eſt naturalis. alius vſualis. alius legittimus. alius emergẽs. alius ſolaris. alius magnus. alius olimpias. alius luſtralis. alius ĩditionalis. alius iubileus. alius benignitatꝭ. ali⁹ eternitatꝭ ⁊ glīe/ Annus naturalis eſt cũ luna ſoli ſupponit̃ vñ ſol eclipſim patit̃. Vſualis ſiue tp̄alis eſt q̄ ſm̃ vſuꝫ hoĩꝫ ſumit initiũ. vicꝫ a ianuario vſq₃ ad ſeq̄ntẽ ianuariũ. Legittim⁹ ſiue cerimonialis eſt q̄ cõputat̃ ſm̃ lunatiões ab ap̄li vſq₃ ĩ ap̄lẽ. ap̄lis em̃ ẽ p̄m⁹ mẽſis apđ hebreos. Emergẽs ẽ in q̄ aliqđ magnũ iudeis vł alijs cõtingit. a q̄ facto ĩ illi⁹ memoriã annũ incipiũt cõputare. ſ. a quouis die/ Annus ſolaris eſt ſpaciũ ĩ q̄ circuit ſol. xij. ſigna zodiaci. quẽ circulũ facit vt p̄miſſum eſt in. ccclxv. diebus ⁊ fere. vj. horis: Fere dixi pp̄t q̄dã momẽta q̄ a dij ciũt̃ ſicut ĩfra dicet̃. Hec aũt ſex hore de q̄rto ĩ q̄rtũ annũ faciũt vnũ diẽ naturalẽ biſextilẽ. ⁊ ann⁹ iſte cõis eſt oĩb⁹ gẽtib⁹: ⁊ ĩcipit q̄libet die. ⁊ q̄libet die finit̃ trãſactꝭ p̄dictꝭ dieb⁹: ⁊ iſte põt etiã dici naturalis/ Signa v̊o p̄dicta ſunt iſta Aries. thaurus. gemini. cãcer. leo. v̊go libra. ſcorpio. ſagittari⁹. cap̄corn⁹. aq̄ri⁹. ⁊ piſces. vñ v̊ſus. Hec ſũt ſigna poli q̄ ſp ſũt via ſoli Eſt aries thaurus gemini cãcer leo v̊go. Libraq₃ ſcor. chyron cap̄cornus vrnula piſces/ Et nota q̄ celi habitatio ſtat circuloꝝ diſtincta zonis. zone aũt ip̄e ſunt q̄nq₃. que ideo zone vel circuli appellant̃: q: in circũductione ſpere exiſtũt. zodiacus aũt circulus eſt q̄ ex lineaꝝ q̄nq₃ angulis ex vna linea ↄſtat. Rurſus zodia grece dĩ aĩal ſiue ſignũ latine. Inde zodiacus dĩ aĩal ſeu ſignifer circulus: ex eo q̄ ĩ medio firmamẽti ſunt. xij. ſigna p trãſuerſum poſita equalit̃ per circulũ diſtincta: que formis ⁊ noĩbus aĩaliũ deſignant̃. q: ſol intrãs in illa p̄petãs aĩaliũ quodãmodo ſortit̃: vel q: ſtelle ĩ ſignis diſpoſite ſũt aĩalium in figuris. Signũ autẽ dĩ duodecima pars zodiaci. Sol quidẽ intrat ĩ aliq̄ de p̄dictis ſignis q̄libet mẽſe in. xv. kal'. ſm̃ eccl'iam. vñ in marcio intrat ĩ arietẽ. xv. kal'. ap̄lis. In ap̄li intrat

ín thaurꝝ.xv.kal.maẏ.ꝛ ſic ꝑ ordinē mēſiū
et ſignoꝝ. ¶ Primū igit̄ ſignū eſt aries ī q̄
dr̄ eſſe factus mūdus:in q̄ ſigno ē ſol circa
pncipia veris.ſic dictū q2 ſicut aries ē aīal
retro debile hn̄s ante aliq̄d roboris:ſic po
ſtrema ſolis illo tp̄e debilia ſūt/frigore ei9
fortitudinē minuēte.anteriora vo q̄ eſtatē
reſpiciūt aliq̄d fortitudinis.i.caloris hn̄t.
Vl̄ q2 ſicut aries ī hieme cubat ī latere ſini
ſtro.ī vere/aūt īcipit cubare ī dextro. ſic ſol
aū illō tp̄s morat̄ ī ſiniſtro latere firmamē
ti.ſ.ī meridie.tūc vo ītrat latus dextrū.ſ. ỽ
ſus aq̄lonē.Antiq̄ hoc ſignū ꝓpt̄ amorez
iouē vocauerūt:ī cuius capite q̄ ſimulacra
faciūt arietis cornua fingūt. ¶ Secūduz ſi
gnū eſt thaurus.ſic dictū q2 ſicut thaurus
fortior eſt ariete:ſic fortioris eſt efficatie ſol
ín illo tp̄e quo ad nos q̄z ī ꝑcedēti. Verūtn̄
aū ē efficatior q̄z poſt:ſicut thaurus aū for/
tior eſt q̄z retro.Antiq̄ iō thaurꝝ int̄ ſidera ī
honorē iouis collocauerūt:q2 ille fabuloſe
fingit̄ in bouē ꝯuerſus qn̄ europā trāſue/
xit. ¶ Tertiū gemini.ſic dictuz q2 ī illo tp̄e
vio ſolis geminat̄.īcipit̄ eñ eſſe calidus et
ſiccus effectiue.vl̄ q2 tūc ꝑcipue res gemi/
nant̄.i.multiplicant̄.aues eñ ꝛ aīalia fet9
ꝓducūt.vl̄ ꝓpt̄ geminos ſiue duos ğdus
q̄bus ſub illo ſigno magis q̄z ſub alio ſol
eleuat̄ a terra Antiq̄ aūt hoc ſignū gemini
vocauerūt ꝓpt̄ caſtorē ꝛ pollucē quos poſt
mortē inter notiſſima ſidera conſtituerūt.
¶ Quartū cācer.ſic dictū q2 cācer ē aīal re/
trogradū:ꝛ tūc ſol retrogradit̄ diſcedēs a
nobis cum ꝑus appropinquauerit nobis.
¶ Quintū leo.ſic dictū q2 leo eſt aīal crude
le ꝛ ſp̄ febricitās:ſic ꝛ tp̄o illud crudele eſt
et generās febres.Rurſus q2 hercules leo
nem fortiſſimū ī grecia occidit:iō ꝓpt̄ vtu
tez ſuā hūc iter.xij.ſigna ſtatuerūt. ¶ Sex
tū virgo.q2 ſicut vgo nihil generat:ſic tp̄s
iſtō ſterile nihil noui generat: generata tn̄
matureſcere fac̄.ē eī tp̄s caniculariū dieꝝ.
¶ Septimū libra.ſic dictū ab eq̄litate mē
ſis ipſi9.q2 ſole ibi exiſtēte dies ꝛ nox eque
ꝑōderata eſt:qn̄ tūc eſt eq̄noctiū autūnale
¶ Octauuz eſt ſcorpius.ſicut eñ ſcorpius
venenoſus eſt ꝛ pūgit:ſic ꝛ tp̄s illō morbo
ſum eſt ꝓpt̄ inequalitatē aeris:eſt eñ ma/
ne frigus pūgēs ꝛ ī meridie calor vreno.
¶ Nonū ſagittarius.ſic dictū q2 venatio
q̄ plerūq3 fit p ſagittarios/tūc ſepe exercet̄.
vel ꝓpt̄ fulgura q̄ tūc ſepe cadūt q̄ ytalici
ſagittas vocant. ¶ Decimū capcornus.ſi
cut eñ capcornus ī abruptis mōtibus ſiue
in excelſis ꝑcipitijs paſcit̄:ſic ſol tūc eſt ī al
tiſſimo gradu vſus meridiē.vl̄ ſicut capri
cornus ī mōtes ſolet aſcēdere:ſic ſol tūc ad
nos aſcēdere īcipit.Rurſus antiq̄ capcor/
ni figurā int̄ ſidera finxerūt ꝓpt̄ capraz io
uis nutricē:cuius poſteriorē partē corpis
in piſcis effigiē formauerūt vt pluuias de
ſignarēt q̄s plerūq3 idē mēſis in extremis
ſolet hr̄e. ¶ Undecimū eſt aquarius.ſic di
ctū q2 tp̄s illō aq̄s ꝛ vētis abūdat. ¶ Duo
decimū eſt piſces.q2 ſicut piſcis eſt aīal aq̄
ticū:ſic ꝛ tp̄s iſtud ꝓpt̄ mlt̄as pluuias aq̄
ticū eſt.vl̄ q2 tūc aquis reſolutis eſt tp̄s pi/
ſcatiōis. ¶ Verū lz ſicut patz ex pmiſſis ſigna
eq̄lia ſint ſm aſtronomos:eccl'ia tn̄ illa nō
ponit eq̄lia.Nā qn̄q3 plures dies ſūt ī vno
ſigno q̄z ī alio:cū vnus mēſis plures dies
habeat q̄z alius.vn̄ plures erūt ğdus vni9
q̄z alterius ſigni.Grad9 aūt dr̄ ſpaciū q̄ ſol
motu ſuo tranſit ī zodiaco die naturali.Ex
iaz dictis aūt facile ſciri pōt ī quoto ğdu ali/
cuius ſigni ſit ſol q̄cūq3 die. Porro dies bi
ſextilis ṽ q̄ dictū eſt dr̄ biſextilis ſm phos
q̄ſi ex biſſe momētoꝝ collecta qd̄ ſic poterit
cōprehēdi.Sol eī ī q̄libet ſigno morat̄.xxx
diebus ꝛ.xxx.triētib9 horaꝝ ꝛ.xxx.biſſe mo
mētoꝝ.Et triēs eſt tertia ps alicuius rei cō
ſtātis ex trib9 ptibus.Biſſe vo ſūt due ptes
ſz multiplicatī duodecies.xxx. dieb9 habe
mus.ccclx.dies.triginta triētes horaꝝ ꝯſti
tuūt.x.horas:q̄ multiplicate duodecies fa
ciūt q̄nq3 dies.triginta biſſe momētoꝝ cō/
tinēt.xx.momēta ꝛ ita duo pūcta:ſz multi
plicatī duodecies duobus pūctis habem9
vj.horas ex biſſe momētoꝝ collectas:que ṽ
quarto in quartū annū ꝯſtituūt vnā diem
que dicitur biſextilis.Rurſus ſm iſidoruz
per ſingulos annos creſcit pars q̄rta aſſis

at vbi quarto anno aſſis cōpleta fuit biſex
tum vnū facit. ⁊ iō ꝑ quattuor annos vnuſ
dies biſextilis adiectus eſt. Dictus ē aūt ſꝫ
eū biſextus qꝛ bis ſexies ductus aſſeꝫ facit
qđ eſt vnus dies. In quo loco kalendarij
poni debeat illa dies his ǒſibus ꝯtinetur
Biſextū ſexte martis tenuere kalēde Po-
ſteriori die celebrat̄ feſtū mathie. Hoc ē di-
cere ꝙ in illa lr̄a vbi dr̄ ī kalēdario .vj. kal.
marcij dꝫ poni dies biſextilis ⁊ tūc ſtam⁹
ſiue ſedemus duob⁹ diebus ſuꝑ illa lr̄a. ⁊
feſtū ſcī mathie qđ deberet illa die celebra
ri / celebrat̄ tm̄ in ſeq̄nti: ita tū ꝙ inter ipſuꝫ
feſtū ⁊ vigiliā nullū ſit mediū: nō intereſt
tū vtrū ip̄m feſtū in p̄ma vel in ſecūda die
p̄dictaꝝ duaꝝ celebret̄: ſꝫ regionis ī hoc cō
ſuetudo ſeruet̄. Iſidorus dic̄ ꝙ a .vj. nonaſ
marcij vſqꝫ in diē kal. ianuarij lune curſu
biſextus ponit̄ atqꝫ inde detrahit̄. Si autē
volumus ſcire qn̄ ſit annus biſextiliſ / debe
mus diuidere annos dn̄i ꝑ q̄ttuor quotieſ
poſſumus: ⁊ ſi nullus ſuꝑauerit tūc erim⁹
in anno biſextili. ſi aūt aliq̄s remāſerit tūc
nō erit biſextus. vn̄ ǒſus. Anni diuiſi dn̄i
per quattuor eque Mōſtrāt biſextū q̄ rati
one ſcias. Hoc aūt verū eſt ſm̄ illos q̄ diui
dunt annos dn̄i incipiēdo a natiuitate vl'
a ianuario: ⁊ nō ſm̄ illos q̄ īcipiūt ab īcar-
natiōe. Alia etiā doctrina ad īueniendū bi
ſextū ponet̄ infra vbi de ꝯcurrētibus aget̄
Tēpora ſiue ꝑtes anni ſolaris ſūt quattu-
or. ſ. ver. eſtas. autūnus. ⁊ hyems. vt dictū
eſt in .vj. ꝑte ſub quarta feria tertie hebdo
made aduētus. Dicta aūt ſunt tp̄a a cōio-
nis tēperamēto eo ꝙ īuicē ſe humore. ſicci-
tate. calore. ⁊ frigore ꝯtēperēt. Hec ⁊ curri-
cula dicūtur qꝛ nō ſtāt ſꝫ currūt. Ver dictū
eſt q̄ꝛ viret. Eſtas dr̄ ab eſtu. i. calore. inde
eſtas q̄ſi vſta ⁊ arida. Autūnus a tēpeſta-
te vocat̄: qn̄ ⁊ folia cadūt ⁊ oīa matureſcūt
Hiems dr̄ rōne emiſperij: qꝛ tūc ſol circlo
voluit̄ breuiori. Vn̄ ⁊ hoc tp̄s bruma dici
tur quaſi brachin. i. breue. vel a cibo qꝛ tūc
maior eſt veſcēdi appetitus. Edacitas eniꝫ
grece bruma appellat̄. Pn̄cipia aūt ꝑtiū an
ni ſm̄ eccl'iaꝫ his ǒſib⁹ ꝯtinēt̄. Feſtū clemē
tis hiemis caput eſt orientis: Cedit hiems re
tro cathedrato ſimone petro. Ver fugat vr
banus. eſtatē ſimphorianus. Id tibi qđ re
ſtat autūni tp̄a p̄ſtat. Hoc eſt dicere. feſtuꝫ
clemētis qđ eſt .viij. kal. decēbris eſt p̄nci-
piū hiemis: ⁊ durat vſqꝫ ad feſtū cathedre
ſcī petri. tūc incipit ver: ⁊ illud feſtū ē .viij.
kal. marcij. ⁊ ver durat vſqꝫ ad feſtū ſancti
vrbani qđ eſt .viij. kal. iunij. tūc īcipit eſtaſ
et durat vſqꝫ ad feſtū ſcī ſimphoriani qđ ē
.viij. kal. ſeptēbris. tunc incipit autūnus ⁊
durat vſqꝫ ad feſtū clemētis in quo incipit
hiems. In his quattuor ꝑtib⁹ ān̄i tri dua-
na ieiunia celebramus: ⁊ ideo ieiunia q̄ttu
or tēpoꝝ appellant̄. Ieiuniū veris eſt in p̄-
ma ſeptimana q̄dragesime. ſ. in quarta fe
ria poſt cineres. Ieiuniū eſtatis eſt in p̄mo
die mercurij poſt pēthe. Ieiuniū autūni ē
in die tertia mercurij ſeptēbris. ſ. in quarta
feria poſt feſtū ſctē crucis. Ieiuniū hiemis
eſt in quarta feria poſt feſtū btē lucie. put
ibi dictū eſt. Vn̄ verſus. Vult crux lucia ci
neres cariſmata dia. Vt det vota pia q̄rta
ſequēs feria. Fiūt aūt hec ieiunia ī quarta
feria. qꝛ in quarta feria xp̄s a iuda traditus
eſt. ⁊ in ſexta feria qꝛ in ea crucifixus eſt. ⁊ ī
ſabbato: qꝛ tūc apl'oꝝ triſticiā d̄ nece ſalua
toris rep̄ſentamus. nā ſi cōpatimur ⁊ cōre
gnabimus. Aduentus aūt dn̄i qn̄ celebret̄
dictū eſt in .vj. parte ſub titulo de aduentu.
Adhuc in anno ſolari contingunt duo ſol
ſticia ⁊ duo equinoctia. ſolſticia ī eſtate ⁊ ī
hieme. equinoctia in vere ⁊ in autumno.
Eſt autem ſolſticium maxima inequalitas
diei ⁊ noctis ſiue ingreſſus ſolis in capri-
cornum ⁊ cancruꝫ. Et dicitur ſolſticiū qua
ſi ſolis ſtatio eo ꝙ tunc ſole ſtante creſcunt
dies vel noctes. Equinoctium eſt maxima
diei ⁊ noctis equalitas. qꝛ tunc equali ſpa-
cio horarum cōſiſtunt. ſiue ingreſſus ſolis
in arietem vel libram. Vbi autem ſit locus
ſolſticioꝝ ⁊ equinoctioꝝ his ǒſibus ꝯtinet̄
Solſticium decimo xp̄m p̄reit atqꝫ iohan-
nem. Equa crucis feſtuꝫ dant tēpora mar-
tis ⁊ ydus. Hoc eſt dicere ꝙ ſolſticium hie-
male eſt ante natiuitatem xp̄i decem die-

bus vicӡ.xviij.kal.ianuarij.quo tpe ſol ici pit altiores circulos petere. Et ſolſtitiũ eſti uale eſt añ natiuitatẽ iohãnis bap.totidẽ diebus vicӡ.xviij.kal.iulij.q̃ tpe icipit ſol ad iferiores circulos remeare.vñ eſtiualis ſolſticij dies maximus ſicut ⁊ hiemalis di es mĩmus iuenit.ſӡ ſm egyptios hyemale eſt.xij.kal.ianuarij.ſm grecos.ix.kal. Eſti uale vo ẽ ſm egyptios.xij.kal.iulij.ſm gre cos.ix.kal. Jtẽ i feſto crucis vł ſm alios.xij kal.octobris ẽ eq̃nocitiũ autũnale.⁊ vbi dĩ in kalẽdario ydus marci:vel ſm alios.xij. kal.aplis eſt eq̃noctiũ vernale. Olĩ eĩ an nuo i duas tñ ptes diuidebat.ſ.i eſtiuale ⁊ hiemale ſolſticiũ.⁊ i duo emiſperia. Ma gnus aũt ãnus cõplet reuerſio planetis oĩ bus ad loca ſue creatõis:qd ſit annis non paucioribus.dxxx.mũdanus vo ãnus erit oĩb' ſtellis ad pma loca reuerſis: qd ſit de mũ poſt.xv.milia ãnoꝝ. Magr̃ dicit in hi ſtoria ſup geñ.vbi agit de ebrietate noe ꝙ magn' ãnus ipletꝑ curricula ſexcẽtoꝝ an noꝝ. Era q̃ vtũt hiſpani ſingulorꝝ ãnoꝝ eſt ꝯſtituta a ceſare auguſto.qñ ad pmũ cẽſuӡ orbẽ deſcripſit.dicta eſt aũt era ab ere ex eo ꝙ oĩs orbis eo reddere ꝓfeſſus ẽ rei publi ce romanoꝝ.duo aũt fuerũt iditõẽs ⁊ poſt ea ere. Olĩpias cõſtituta ẽ apd grecos i eli de ciuitate.elijs a gẽtib' agonẽ ⁊ q̃nquẽna le certamẽ q̃ttuor medijs annis vacãtibus. ⁊ ob hoc tp̃s elidij certamĩs olimpiadẽ vo cauerũt q̃driẽnio i vna olimpiade ſupputa to. Luſtrũ eſt pẽthesin.i.q̃nquẽniũ qd q̃n to ãno dr̃ cõdi ꝓpter olimpiades a roma nis.nõdũ eĩ erãt ꝯſules neqӡ ere.q̃nquen nale q̃d ẽ tp̃s id ſic vocatũ ẽ:q2 cẽſu ꝑ quĩ quẽniũ i republica ꝑacto vrbo romana lu ſtrabat.apd eoſdẽ romanos ẽ ãnus idicio nalis q̃ ter q̃nos ꝯtinet ãnos vt ifra dicet et pmiſſuӡ ẽ. Apd hebreos ẽ ãnus iubileus id ẽ remiſſionis.q̃ ſeptenis cõpletis annoꝝ hebdomadib' celebrat.d q̃ dictũ ẽ i.vj.pte ſub ti.q̃nquageſime. Apd xpianos ẽ ãnus benignitatis ⁊ grẽ quo xp̃s venit ⁊ nos ſo la benignitate redemit. Apud ſctõs cõpre hẽſores eſt annus eternitatis ⁊ glie.in q̃ ex ultabũt ſctĩ in glia ſine fine. Rurſus ſecla generatõib' ꝯſtãt ſic dicta q2 ſequũt.abeũ tibus eĩ alijs alij ſuccedũt. hoc tp̃s q̃daӡ q̃nquageſimũ annũ dicũt quẽ hebrei iubi leũ vocãt vt iã dictũ eſt:⁊ ob hãc cauſaӡ he breus ꝓpt vxorẽ ⁊ liberos amãs dñm ſuũ aure ꝑtuſa ſuicio ſubiugatus ſeruire iube tur i ſeculũ.i.vſq3 ad annũ q̃nquageſimũ. Etas aũt plerũq3 dr̃ ꝓ vno anno.⁊ ꝓ ſeptẽ et ꝓ cẽtũ.⁊ ꝓ quouis tpe.vñ ⁊ etas eſt qd de multis ſeculis inſtruit.⁊ inde dicta eſt etas q̃ſi euitas:q̃ſi ſimilitudo eui. nã euuӡ eſt etas ꝑpetua cui' neq3 initiũ neq3 finis noſcit. Deriuatũ eſt aũt euũ ab eon as qd apud grecos aliq̃n ꝓ ſeculo ⁊ aliq̃n ponit ꝓ eterno. ꝓpe vo etas duob' mõis dr̃ vicӡ hoĩs ſicut infantia iuuẽtus ⁊ ſenectus.aut mũdi cuius pma etas eſt ab adam vſq3 ad noe.ſecunda a noe vſq3 ad abraã.tertia ab abraam vſq3 ad dauid.⁊ quarta ad dauid vſq3 ad trãſmigratõẽ iude in babiloniã q̃nta de iuda vſq3 ad aduẽtũ ſaluatoris in carne.ſexta q̃ nũc agit vſq3 q̃ mũdus iſte fi niatur. Quot aũt ſunt anni ab origine mũ di dictũ eſt i.vj.pte ſub ti.d ſeptuageſima

De menſe

Jtem de anno ſequi tur videre de mẽſe. Eſt autẽ mẽ ſis ſpaciũ tpis q̃ a phebo phe be recedẽs eidẽ cõpleto ſuo circulo ſociat. Et dr̃ mẽſis a mẽſurãdo eo ꝙ annus ꝑ mẽ ſes mẽſurat.vel a mene qd eſt defectus eo ꝙ luna ſingulis menſibus viſu deficit ab humano.vel ſm yſido.a mene grece qd eſt luna latine.apd grecos eĩ mẽſes legitimi nõ ex ſolis circulo ſӡ ⁊ lune curſu ꝯnumerã tur qd eſt de noua ad nouã. Diuidit autẽ annus ꝑ.xij.mẽſes:q2 ſol ꝑagrẽdo zodiacũ duodecim circuit regiones ſignoꝝ:⁊ i his xij.mẽſibus cõmorat. Romulus tñ volu it tñ.x.eſſe mẽſes in anno.incipiẽs a mar cio quẽ marti deo belli quẽ patrẽ ſuuӡ eſſe putabat dedicauit.vñ ouidi' i pmo faſtoꝝ Tempora digereret cuӡ conditor vrbis in annũ Jnſtituit mẽſes q̃nq3 bis eſſe ſuos.

Sed numa pompilius vidēs q̄ annus nō bene decē menſibus cōplebať/ſupaddidit duos pͥncipio.ſ.ianuariū ⁊ februariū Januarius dı̄ a ianua:qꝛ ſicut p ianuā ītramus domū/ita p ianuariū intramus annū. eſt em̄ limes anni. vel dı̄ a iano deo q̄ ab antiquis dicebať pͥncipiū ⁊ finis oīm reruꝫ. Ei em̄ fuit a gētilibus mēſis ille conſecratus. vn̄ ⁊ idē ianus bifrons pingiť vt anni introitus ⁊ exitus demōſtreť. de quo dictum eſt in ſexta parte ſub ti. de circūciſione. Februarius dı̄ a febribus q̄ tūc de facili ꝯtingunt. vel a februis.i. purgationibus. ſunt autē februe oblatōes facte ꝓ mortuis. Romani em̄ illo mēſe memoriā aīaꝝ habebāt et eas purgabāt/celebrādo exequias mortuoꝝ. Vel ſm̄ yſidorū dı̄ a febru.i. plutone cui eo mēſe ſacrificabať. Martius dicitur a marte patre romuli. vel qꝛ eo tēpore cuncta aīantia aguntť ad marē ⁊ ad cōcūbēdi voluptatē. Appellať etiā q̄nqꝫ mēſis nouorum qꝛ eſt anni initiū. Et q̄nqꝫ nouū ver: qꝛ in eo viridētibus fructibus nobis trāſactorum ꝓbať occaſus. Aprilis dı̄ quaſi aperilis. qꝛ tūc terra apeiť ad germinandū. flores aperiunť. ⁊ arbores incipiūt pullulare. Vel aplis ꝓ venere dı̄ quaſi afrodilis. afrodis em̄ grece diciť latine venus. Mayus a maioribus natu dı̄ q̄ erant pͥncipes reipublice. vľ a maia matre mercurij. Junius a iunioribus natu diciť. Erāt em̄ olim maiores.ſ.ſeniores qui appellebanť patres. ⁊ hi ſemꝑ in ciuitate remanebāt/vrbis regimini ꝯſulētes. Erant ⁊ iuniores q̄ ibāt ad pugnandū ꝓ republica. ⁊ ideo mayus a maioribus. iunius a iunioribus nomē acceperunt. ⁊ in illoꝝ honorē inſtituti ſunt. vel dı̄ a iunone. Julius dictus eſt a iulio ceſare q̄ tunc natus fuit. vel qꝛ tunc de hoſtibus triumphauit. Vicit em̄ cleopatrā reginā egypti cū anthonio viro ſuo bello nauali. Julius tm̄ pͥus q̄ntilis dicebať: eo q̄ eſt q̄ntus a martio q̄ ſm̄ romulū pͥncipiū erat anni. Auguſtus ē dictus ab octauiano auguſto q̄ tūc natus fuit. vel qꝛ tūc hoſtes ſupauit. Prius tm̄ dicebāť ſextilis eo q̄ ſextus eſt a martio. September nomē habet a numero et imbre: qꝛ ſeptimus eſt a martio ⁊ imbreſ hꝫ. ſic ⁊ october nouēber atqꝫ december ex numero ⁊ imbribus vocabula acceperunt quē numerū decurrentē decēber finit ꝓ eo q̄ denarius numerus p̄cedētes numeros clauſit. Quot autē dies q̄libet mēſis habeat his vͥſibus ꝯtineť. Junius aplis ſeptēqꝫ nouēqꝫ tricenos. Plus vnū reliqui. ſed hꝫ febrꝰ octo vicenos Cui ſi biſextus fuerit ſupadditť vnus. Hoc ē dicere q̄ iunius aplis ſeptēber ⁊ nouēber habēt. xxx. dies. Reliqui aūt mēſes habēt. xxxj. Sꝫ februarius tm̄ hꝫ. xxviij. ⁊ q̄n eſt biſextus hꝫ. xxix. Sciendum aūt eſt q̄ cuilibet mēſi pͥmo dati fuerūt. xxx. dies q̄ multiplicati duodecies cōſtituunt trecētos ſexaginta dies. De q̄nqꝫ vͦ reſiduis datus eſt vnus ianuario: eo q̄ eſt pͥncipiū anni. ⁊ etiā rōne ipſius numeri qꝛ impar nūerus mūdus eſt ⁊ numero deus impare gaudet. Secūdus datus ē martio ꝓpter eādē imparitatē. Tertius mayo Quartus iulio. Quintus octobri. Ceſar autem auguſtus volēs ſuū menſem eſſe equalem mēſi iulij/abſtulit februario vnā diem qꝛ erat mēſis triſticie atqꝫ luctus ⁊ attribuit eam auguſto: ⁊ ita remāſerūt februario. xxix. ⁊ auguſto. xxxj. Demū aſtrologi romani abſtulerunt aliā diē februario ⁊ addiderunt decēbri. ad hoc vt finis pͥncipio reſpōderet: ⁊ ſic februario remāſerūt tm̄. xxviij. ⁊ decēbri. xxxj. Verūtm̄ ad quandā cōpēſationē vna dies videlꝫ biſextilis ē de q̄rto ī q̄rtum annū februario reſtituta. Qua vͦ die vel qua feria q̄libet mēſis intrat/iaꝫ ſub titulo de ſeptimana diceť. Sane in quolibet mēſe ſunt tres dies celebres q̄ ſolis ꝓprijs noībus noīanť: ⁊ ab eis ceteri denominanť.ſ. kalēde none ⁊ ydus. quos romani ꝓpter dies feſtos vel ꝓpter officia magiſtratuū inſtituerūt. His em̄ diebus in vrbibꝰ ꝯueniebāt. Kalende ſunt pͥmi dies menſis: ⁊ dicūtur q̄ſi colēde. qꝛ tūc ſꝑ erat feſtū iunonis. vn̄ ouidiꝰ. Vendicat anſonias ſaturnia iuno kalēdas. vel qꝛ tunc a romano pp̄lo pͥncipia mēſiū celebrabātur. ſi

cut ſit ab hebreis. vñ ouidi⁹. Salue feſta di es: melior qꝫ reuertere ſemp. A pplo rex digna potēte coli. vł dicunt a calo qđ ē voco Primo nāqꝫ die mēſis pco de more pplm ad nūdinas vocabat / clamās totiens calo. quot dies erāt vſqꝫ ad nonas. Et ideo dicit pl̄aliter kalēde a pluribus vocationibus. vel dicunt a calo qđ eſt bonū omen p totū mēſem habēdū. Tunc enī ſibi mutuo exenia trāſmittebāt. Nonevō ſunt quattuor vel ſex dies in quolibet mēſe q̄ ſequūtur poſt kalēdas. Et dicūtur a nundinis quaſi nūdine: qꝛ tūc romani nundinas colebant. Ideo aūt in aliquo mēſe erāt none ſiue inchoatio nūdinaꝝ in die q̄nta: ꝛ ī aliquo in die ſeptima: ne pdones certū tps ad inſidiandum mercatoribus haberēt. vel dicunt none a nonis. qꝛ dies ille nonus erat ante ydus. vel a non. qꝛ tūc nullū fiebat feſtum Vñ ouidius. Nonarum tutela deus erat. Ydus vero ſunt octo dies q̄ ſequūt poſt nonas. Eſt aūt ydus ſemp in tredecima vł decīaq̄nta die ſcḋm qđ none pcedūt. Si eñ mēſis hꝫ quattuor nonas / ydus eſt ī tredecīa die. Si hꝫ ſex nonas / ydus ē in. xv. die. Qđ aūt pcliū antiochenū dicit qꝙ ydus eſt die. x. hoc aliaꝯſideratōe dicit. Et dicuntur ydus quaſi diuiſio. qꝛ tūc fiebat diuiſio nūdinaꝝ. vel quia in ydibus fit diuiſio mēſis Dicit etiā ydus ab yduo as. i. ſepo ſeparas Inde vidua dī quaſi ydua. i. diuiſa. Plerique latinoꝝ putāt ydus dici ab edendo. eo qꝙ bī dies apud veteres epulaꝝ eſſent. Dies aūt q̄ ſequūtur ſtatim poſt kalēdas ita denoīant. Si eñ eſt menſis q̄ habeat q̄ttuor nonas / debemus dicere in kalēdario ſtatī poſt kalēdas / q̄rto nonas. in tertio / tertio nonas. in quarto pdie nonas. in q̄nto vero nonas dicimus. vt patet in ianuario ꝛ ſilibus. Si vero eſt mēſis q̄ hꝫ ſex nonas / debemus dicere ſtatī poſt kalēdas / ſexto nonas. in tertio die / q̄nto nonas. ī quarto / q̄rto nonas. ī q̄nto / tertio nonas. in ſexto pridie nonas. in ſeptimo nonas. vt patet in martio ꝛ ſimilibus. Dies aūt q̄ ſequūt poſt nonas ita denoīant in quolibet mēſe. viij. ydus. vij. ydus. vj. ydus. v. ydus. iiij. ydus. iij. ydus. pridie ydus. ꝛ ydus. ſicut hec apparēt in kalēdario manifeſte. Dies vero q̄ ſequūtur poſt ydus denomīant a kalēdis mēſis ſeq̄ntis hoc modo Januarius habꝫ xxxj. dies. de iſtis accipe vnā p kalendis. ꝛ q̄ttuor p nonis. ꝛ octo p ydib⁹. ꝛ ſic remanent tm̄. xviij. adde ergo iſtis. xviij. diebus kalēdas ſiue dieꝫ kalēdaꝝ ſeq̄ntis menſis ꝛ ſic erūt. xix. vñ ī mēſe ianuario debemus dicere ſtatī poſt ydus. xix. kalēdas februarij. in ſeq̄nti die. xviij. kał. ꝛ ſic p ordinē vſqꝫ ad finem mēſis ſp minuēdo. Nota tñ qꝙ dī pridie ydus ꝛ pdie nonas. ꝛ pdie kał. ꝛ nō ſecūdo. qꝛ ſecūdus dī a ſequor. ſꝫ illa dies nō ſeq̄tur ſꝫ pcedit. Et exponit hec ppoſitio pre. i. ante vel prius. vnđ pdie q̄ſi priori die. ſiue pre. i. añ diē. Et cuꝫ dī q̄rto nonas intelligit q̄rto die añ nonas. ꝛ ſic de alijs. Quot autē dies denoīent a nonis quot ab ydibus ꝛ quot a kalēdis oīm mēſium his verſibus ptinet. Sex nonas mayus october iulius ꝛ mars. Quattuor ac reliqui. tener ydus quilibet octo. Janus ꝛ auguſtus denas nonaſqꝫ december. Julius october mars mayus epacta deceꝫ. Junius aplis ſeptēber ꝛ ipe nouēber Ter ſenas retinent febrvſqꝫ bis octo kalēdas. Hoc eſt dicere qꝙ mayus october iulius ꝛ martius hn̄t dies vj. p nonis. ſꝫ reliq̄ mēſes hn̄t tm̄. iiij. Et q̄libet mēſis hꝫ octo dies p ydibus. Iteꝫ qꝙ ianuarius auguſtus ꝛ decēber habent. xix dies p kalēdis. iulius vero october martius ꝛ mayus hn̄t. xvij. Juni⁹ aūt aplis ſeptēber ꝛ nouēber hn̄t. xviij. Februarius hꝫ xvj. ꝛ ſi fuerit biſextus ſupaddit ei vnus. Illud aūt notandū eſt qꝙ in quolibet mēſe ſunt duo dies egyptiaci. i. ab egyptijs deprehenſi. In egypto eñ erāt q̄dā aſtrologi q̄ q̄ſdā ꝯſtellationes nociuas hūanis actib⁹ in illis diebus īuenerūt: ideoqꝫ illas notas eē hoībus voluerūt. tñ illaꝝ ꝯſtellationū pūcta ſcire ppter errorē nr̄i cōpoti nō valemus. Vel forte inuenerūt illos dies bn̄ cōſtellatos: ꝛ ideo eos ī kalēdario notauerūt vt in illis diebus potius q̄ ī alijs illis acti

bus inſiſtat: quoꝝ errore ne eccl'ia ſequi vi-
deat a talibus cauet. vel dicunt egyptiaci
ſm quoſdā: q2 dñs in illis diebus pcuſſit
egyptū nouē plagis. Quotus aūt ſit dies
egyptiacus a pncipio vel a fine mēſis his
verſibus ptinet. Augurioꝛ decies audito
lumine clangoꝛ. Linquit oleus abies colu
it colus excute gallū. In his verſibus ſūt
xij. dictōes. xij. mēſibus ſeruiētes. pma pri
mo. ſcda ſcdo. ⁊ ſic p ordinē ſumpto initio
a ianuario: ita q quota erit pma lr̃a prime
ſillabe alicuius iſtaꝝ dictionū in alphabe
to/totus erit dies egyptiacus in illo mēſe
cui ſeruit illa dictio/cōputādo a menſis pn
cipio verſus finē. Itē quota erit pma litte-
ra ſecunde ſillabe in alphabeto/totus erit
dies egyptiacus in illo mēſe cui ſeruit illa
dictio/cōputādo a fine verſus pncipiū. ver
bi grã. Augurioꝛ eſt pma dictio ⁊ ſeruit pri
mo mēſi ſcꝫ ianuario. au eſt pma ſillaba ⁊
a eſt pma lr̃a ipſius ſillabe ⁊ ē pma ī alpha
beto. ergo dies pma ianuarij eſt egyptiaca
Itē gu eſt ſcda ſillaba ⁊ g. ē pma lr̃a ipius
ſillabe. ⁊ g. eſt ſeptima in alphabeto. ergo
ſeptimus dies ianuarij numerando a fine
verſus pncipiū eſt egyptiaca. ⁊ ſic in alijs.
hoc obſeruato q h. in hoc loco p lr̃a nō po
natur. Quilibet aūt pmiſſoꝝ dieꝝ ppt vni
cam horā ſui denoīat egyptiacus. De die-
bus vo felicibus vel infelicibus: quos qui
daꝫ aſtrologi notauerūt/in pſenti opuſcu-
lo nil agit: q2 eccl'ia phibet fidē talibus ad
hiberi. In qbuſdā q3 mēſibus ſunt qdam
dies q caniculares dicunt a cane vl' canicu
la ſtella ſita ī frōte leonis ⁊ añ genua thau
ri. q eſtiuis mēſibus eſt in medio cētro celi
et dū ſol ad eā aſcēderit/ziūcta cū ſole vl' ei
pxima duplicat calor ipſius ex quo diſſol-
uūtur corpa ⁊ vaporant. vn vocat canis
q2 corpa morbis afficit. Et ſunt qnqginta
duo dies in qbus ppter tpis crudelitatē
et caloris ſolis intēperiē malū eſt minui et
pocionari. Qñ aūt illi dies incipiāt ⁊ fināt
his verſibus continet. Incipiunt iulij pri
die ydus caniculares. Et pridie nonas ſe-
ptēbris fine reſultant. Scdꝫ aliquos vero
incipiunt. xiiij. kalendas auguſti.

De ſeptimana.

Equitur de ſeptima

na. Nēpe ptinet ſeptīana ſeptē
dies naturales: quoꝝ repetitōe
et menſes ⁊ anni ⁊ ſecula peragūtur. ⁊ hec
apud grecos hebdomada: ſꝫ apd hebreos
ſabbatū appellat. ⁊ dr ſeptīana a ſeptem ⁊
mane. qſi ſeptē mane. pars p toto. ſ. mane
p tota die. vel a ſeptē ⁊ manet. q2 manet p
ſeptē dies. vel dr ſeptīana qſi ſeptē luces.
nam mane lux eſt ſm yſidoꝛ. Idē etiā ſpa
ciū vocat hebdomada ab hebda grece qd
eſt ſeptē. ⁊ doas qd eſt ſpaciū. vel modos
qd eſt mēſura. ⁊ ſm hoc hebdomada eſt cō
munius nomē q ſeptimana. vnde daniel
Poſt ſeptuaginta hebdomadas ⁊c. ⁊ ſu-
mūtur ibi hebdomade annoꝝ. i. ſeptuage
ſies ſeptē anni. Septīane aūt nequeūt hre
certa noīa: q2 neqꝫ habēt certa initia. ſingu
lis nāqꝫ annis variant. ppt xiiij vel ppter
duos dies q qnqꝫ ſunt ſup integras ſepti-
manas. Oms aūt dies ſeptimanarū inſcri
būtur ſeptē pmis lr̃is alphabeti. Itē dies
ſm gētiles denoīant a planetis. Primus
a ſole q pnceps eſt oīm ſiderū. ſic ⁊ idē dies
caput eſt ceteroꝝ dieꝝ. Secūdus a luna: q ⁊
ſplēdore ⁊ magnitudīe ſoli pxima eſt ⁊ ex
eo mutuat lumē. Tertius a ſtella martis: q
veſper vocat. Quart' a ſtella mercurij quā
qdā cādidū circulū dicūt. Quintus a ſtella
iouis quā fetontē aiūt. Sextus a ſtella ve-
neris quā lucifer aſſerūt: q2 inter cūcta ſide
ra plus lucis affert. Septimus a ſtella ſa-
turni: q ſeptīo celo locata. xxx. annis fertur
explere curſum ſuū. De hoc dictū eſt ī phe
mio ſeptīe partiſ. Sꝫ qrit quare dies nō ita
ordinant in ſeptīana ſicut planete in celo.
qm ī celo ordinant ſm hūc verſuꝫ. Sol ve-
mer. luna ſaturnus iupiter ⁊ mars. vel ſic
Saturnus ioue mars ſol cū vene. mercure
luna. ſolutio dicimus q dies ī ſeptīana nō
ordināt ſm ordinē planetaꝝ ſꝫ ſm regimē
eoꝝ ī ſingulis diebus. vñ q2 viderūt phi q
ſol regnabat pma hora diei dñice ideo di

nota dicz

em illā denoīauerūt a ſole. Itē qꝛ viderunt
ꝙ luna regnabat pͥma hoꝛa ſecūde ferie: iō
diē illū denoīauerūt a luna. ꝛ ſic de ceteris
ſicut ptꝫ ex diſtinctōe hoꝛarū diei facta īter
planetas ꝑ oꝛdinē ſucceſſiue. Rurſus a di-
ctis planetis philoſophi noīa dieꝝ ſump-
ſerūt eo ꝙ a ſingulis aliq̄d eſſe in hoīe vo-
luerūt: vt a ſaturno cādiditatē. a ioue tēpe-
rantiā. a marte feruoꝛē. a ſole ſpm̄. a venere
voluptatē. a mercurio eloq̄ntiā. a luna coꝛ
Et qꝛ oꝛdo planetarū vltra nūeꝝ ſeptenari
um nō ꝓcedit ſꝫ ad pͥmū reuertit᷑: ideo tm̄
ſeptē dies in ſeptīana ſunt a ſapiētibus cō
ſtituti. Nūc vidēdū eſt qua die ſeptīane
quilibet mēſis intret. De hoc duplex ratio
habet᷑. Pͥa ꝑ hos v̄ſus. Alta domat dn̄s
gratis beat equa gerētes. Cōtemnit fictos
augebit dona fideli. In iſtis v̄ſibus ſunt
xij. dictiōes. xij. mēſibus ſeruiētes. prima
pͥmo. ſcd̄a ſcd̄o. ꝛ ſic ꝑ oꝛdinē / ſumpto ini-
tio a ianuario. ita ꝙ q̄cunqꝫ fuerit initialis
lr̄a alicuius iſtaꝝ dictionū eadē erit littera
kalēdaꝝ mēſis cui ſeruit illa dictio. Verbi
gratia Alta eſt pͥma dictio ꝛ ſeruit pͥmo mē
ſi. ſ. ianuario. ꝛ a eſt pͥma lr̄a illius dictiōis
alta. ergo a ē pͥma lr̄a ianuarij. Itē domat
eſt ſecūda dictio q̄ ſeruit ſcd̄o mēſi. ſ. febru
ario. ꝛ d eſt pͥma lr̄a iſtius dictōis. ergo d. ē
pͥma lr̄a februarij. ꝛ ſic de alijs. Idem dicit
ſequēs verſus ꝑ ſillabas q̄ꝫ p̄cedētes ꝑ di
ctiones. Adaꝫ degebat ergo ciffos adriſex
Habita aūt lr̄a kalendaꝝ facile poſſumus
ſcire qua feria q̄libet mēſis intret. Per lit-
terā eīm dn̄icalē illius anni ꝓcede / cōputā-
do dies ꝑ lr̄as ſubſequētes vſqꝫ ad lr̄am q̄
eſt in kalēdis mēſis cuius diei introitū ſci-
re optas. ꝛ in qua feria occurret in tali feria
intrabit ille mēſis. Secūda ratio ꝑ quā ſci-
ri pōt qua feria q̄libet mēſis intret eſt ꝑ re-
gulares ꝛ ꝯcurrētes. Nota ꝙ in anno ſo-
lari ſunt q̄nquaginta due ſeptimane ꝛ vn᷒
dies. vel duo ſi ſit biſextus: ꝓpter quā dieꝫ
variant᷑ ſingulis annis p̄ncipia menſium
Si eīm hoc anno incipiat ianuarius a die
dn̄ico: toto illo anno a. q̄ eſt pͥma lr̄a ianua
rij erit dn̄icalis. Cū ergo ventū fuerit ad fi-
neꝫ anni / illud a finale kalēdarij q̄ꝫ inſcri
bitur illi diei q̄ eſt vltra integras ſeptima-
nas rep̄ſentabit diē dn̄icū: ergo ſequens a
q̄ꝫ iterū eſt initiale ianuarij / rep̄ſentabit ſe
cundā feriā. ꝛ ſic toto illo anno erit illa va-
riatio. Eodē modo ſingulis annis variant᷑
initia mēſiū ꝑ diuerſas ferias. Et ſi ſit biſe
ſextus / duplex erit variatio. Prima in ka-
lēdis ianuarij. ſecūda in feſto ſcti mathie.
Vt ergo cōpotiſte ſcire poſſent qua feria q̄
libet anno q̄libet mēſis inciperet / inuene-
runt duos nūeros. vnū īuariabilē q̄ vocat᷑
regularis ſolaris ferialis. aliū variabilem
qui vocat᷑ ꝯcurrēs. de q̄bus breuiter eſt di-
cendū. Videdū ē aūt pͥmo q̄d ſit regularis
ſolaris ꝛ vn̄ dicat᷑ ꝛ vn̄ habeat oꝛtū. ꝛ quot
regulares q̄ſqꝫ mēſis habeat. Regularis ē
numerus inuariabilis datus mēſi: q̄ adiū
ctus ꝯcurrēti declarat qua feria ſeptimane
q̄libet mēſis intret: cuius fuerit ille regula
ris. Dī aūt regularis a regula qꝛ īuariabi-
lis eſt ſicut regula. Solaris dī ad differēti-
am lunaris. de quo infra dicet᷑. Habēt autē
oꝛtū regulares a martio. Naꝫ in mēſe mar
tij ſunt q̄nqꝫ regulares ſeu q̄nqꝫ ꝓ regula
ri. Martius eīm nō habuit initiū in primo
anno mūdi ſeu ſeculi: imo dī mūdus fact᷒
fuiſſe in illo mēſe in die q̄ dī. xv. kal᷑. aplis.
vel vt alij dicūt. viij. kal᷑. Si eīm cōputes oꝛ
dine retrogrado dies ſeptīane vſqꝫ ad kal᷑.
martij / inuenies ꝙ q̄nta feria mūdus ince
pit ſi tn̄ an̄ martiū fuit. ꝛ hec eſt cauſa qua-
re martius q̄nariū numeꝝ habuit ꝓ regu
lari. Regulares vero alioꝝ mēſiū ſic foꝛmā
tur. Iūgas regulares mēſis cū dieb᷒ eiuſ-
dem. ꝛ ab illa ſumma ſubtrahe. vij. quoti-
ens poteris. ꝛ regularē ſequētis mēſis q̄ꝫ
remāſerint indicabit᷑. Verbi grā. Martius
habet. v. regulares. ꝛ dies eius ſunt. xxxj.
redige in ſummam ꝛ ſunt. xxxvj. ſubtrahe
vij. quotiēs poteris. ꝛ remanet vna dies q̄
datur mēſi ſequēti ꝓ regulari. Itē aprilis
hꝫ. xxx. dies ꝛ vnū regularē q̄ ꝯſtituūt. xxxj
ſubtrahe. vij. quotiens poteris ꝛ remane-
bunt tres q̄ dant᷑ mayo ꝓ regularibus. et
ita de alijs vſqꝫ ad martiū. Poſſumus eti-

ſim ſcire menſiũ regulares p hos vſus Eſt aſtris clara fulgẽtibus ara deoꝝ. Grata bonis extat gratiſſima cuiq; fideli. In iſtis vſibus ſunt .xij. dictões .xij. mẽſibus ſeruiẽtes. p̃ma p̃mo. ſcda a ſecũdo. ⁊ ſic p ordinem ſumpto initio a martio. ita q̃ quota fuerit lr̃a p̃ma alicuius iſtaꝝ dictionũ ĩ alphabeto: tot regulares hz ille mẽſis cui ſeruit illa dictio. Verbi gr̃a Eſt. eſt p̃ma dictio ⁊ ſuit p̃mo mẽſi ſcz martio. ⁊ e eſt p̃ma lr̃a iſti⁹ dictionis eſt. ⁊ eſt q̃nta ĩ alphabeto. ergo martius hz .v. regulares. Itẽ aſtris eſt ſecunda dictio ⁊ ſeruit ſcdo mẽſi ſcz ap̃li. ⁊ a eſt p̃ma lr̃a iſtius dictõis: q̃ lr̃a eſt p̃ma in alphabeto. ergo ap̃lis hz vnũ regularẽ. ⁊ ſic d alijs

Nũc dicamus d ꝯcurrẽtibus. Dr̃ aũt cõcurrẽs q; ſibi inuicẽ ꝯcurrũt ſicut videbit in formatione. vel ideo q; ꝯcurrũt cũ regularibus ad mõſtrãdũ initialẽ feriã menſiũ ſingulis annis. Eſt aũt ꝯcurrens ſuperexcreſcẽtia vnius diei vel pluriũ ſup q̃nquaginta duas ſeptimanas anni ſolaris. Ideo dixi. vel pluriũ: q; in anno biſextili ſuperexcreſcunt duo dies. In alijs v̾o vnus tñ. ⁊ ab illa ſuperexcreſcẽtia habẽt originẽ ꝯcurrẽtes Alij v̾o ꝯcurrẽtes q̃ ſequũtur poſt primuz formãt vno addito ſingulis terminis ſiue annis. ſic tñ q̃ ſeptenariũ numeꝝ non excedant: q; nõ ſunt niſi ſeptẽ ferie. ⁊ q̃ncunq; eſt ſeptimus ꝯcurrẽs illo anno mẽſes hñt eadẽ p̃ncipia/ q̃ in p̃mo anno mũdi ſeu ſeculi habuerũt. q̃libet eñ feria diſtat p ſeptenariũ a ſemetip̃a. Cõcurrẽtes etiã in hac linea demõſtrant .j. ij .iij. iiij. v. vj. vij. j. ij. iij. v. vj. vij. ij. iij. iiij. v. vij. j. ij. iij. v. vj. vij. j. ij. iiij. v. vj. Naz p̃mus annus cicli ſolaris hz vnũ ꝯcurrentẽ. ſecũdus duos. tertius tres. quartus q̃ttuoꝛ. q̃ntus ſex ꝓpter biſextuz. ſextus ſeptẽ. ſeptimus vnũ. q; vltra ſeptenariũ nõ ꝓcedit ſz reuertit ad vnũ. ⁊ ita debemus ꝓcedere vſq; ad .xxviij. annos. tũc reuertimur ad p̃mũ annũ cicli ⁊ ꝓcedimus ſicut p̃us. Vñ trãſcurſus .xxviij. annoꝝ vocatur ciclus ſolaris vel ꝯcurrentiũ. Et dr̃ ciclus q̃ſi circulus p ſil̃itudinem. ſi aũt volumus ſcire quotus ſit annus cicli ſolaris debemus diuidere annos dñi. p .xxviij. quotiẽs poſſumus: ⁊ addere illis nouẽ anteq̃ diuidamus: q; q̃ñ xp̃s natus fuit tantũ iaz ꝓceſſerat ille ciclus. ⁊ quotus annus remã ſerit ſup̃ diuiſionẽ annoꝝ/ totus erit ciclus et ſi nullus remãſerit/ tũc ſumus in vltimo anno cicli ſolaris. Vñ verſus Annis adde nouẽ dñi ptire p octo Viginti. ciclus ſic tibi notus erit. Poſſumus etiã ſcire ꝯcurrẽtes cuiuſlibz anni p lr̃am dñicalẽ illi⁹ anni ſicut declarãt verſiculi ſubſeq̃ntes. A ſex. b q̃nq;. c q̃ttuoꝛ. e duo. d tres. Primus concurrẽs f lr̃a. ſeptimus eſt g. Hoc eſt dicere q̃ q̃ñ a eſt lr̃a dñicalis/ in illo anno ſunt ſex ꝯcurrẽte. q̃ñ b q̃nq;. q̃ñ c q̃ttuoꝛ. q̃ñ e duo q̃ñ d tres. q̃ñ f vnus. q̃ñ g ſeptem. Inuẽto aũt ꝯcurrẽte debemus eũ iũgere cũ regularibus mẽſis/ cuius feriã kalẽdalẽ .i. introitum ſcire volumus. ⁊ quota fuerit illa ſumma ſi nõ tranſcendat .vij. tota ſiue tali feria ſeptĩane ille mẽſis intrabit. Si v̾o tranſcẽdat .vij. quotũ fuerit reſiduũ/ tota feriã ſeptimane ille mẽſis intrabit. Sicut aũt ꝯcurrẽtes ita ⁊ dñicales littere variant. Nam in p̃mo anno cicli ſolaris eſt f lr̃a dñicalis. in ſecũdo e. in tertio d. in quarto c. i q̃nto a. tũc eñ ꝓpter biſextũ ptrãſit b. Qd̾ his verſibus declaratur. Fert ea dux coꝛ amet gẽs fautoꝛ eũ coluit bis. Aro genus eſt d corde bono gignit feruo enſis. Dicta beãt aqua gẽs fons dat cũctis bon⁹ autoꝛ. In his vſibus ſunt .xxviij. dictões .xxviij. annis cicli ſolaris ſeruiẽtes. P̃ma p̃mo. ſecũda ſcdo. ⁊ ſic p oꝛdinẽ/ ſumpto initio a p̃mo anno cicli. ita q̃ quecunq; fuerit initialis lr̃a alicuius iſtaꝝ dictionũ/ eadẽ erit lr̃a dñicalis illo anno cui ſeruit illa dictio. Verbi gratia. Fert eſt p̃ma dictio ⁊ ſeruit p̃mo anno cicli ſolaris. ⁊ f eſt p̃ma lr̃a. ergo f eſt lr̃a dñicalis in p̃mo ãno cicli ſolaris. ⁊ ſic de alijs. Et nota q̃ ille ãnus eſt biſextilis cui deſeruit aliqua dictio deſinẽs in t. ⁊ ita primus annus cicli ſemp eſt biſextilis/ cũ ei deſeruiat dictio deſinẽs in t .ſ. fert. ⁊ ꝓpter hoc p̃ma lr̃a dictõis deſinẽtis in t. non erit lr̃a dñicalis in illo anno cui ſeruit illa dictio/ niſi a loco

biſexti vltra: qꝫ lr̄a dñicalis cū biſexto ſimꝉ
mutat̄. A kalēdis vo ianuarij p̄cedētis ip
ſum biſextū vſqꝫ ad locū biſexti erit lr̄a dñi
calis illa q̄ īmediate ſequitur in kalēdario
poſt illā q̄ deberet eſſe lr̄a dñicalis. Vnd in
p̄mis annis cicli f eſt lr̄a dñicalis a loco biſe
xti vſqꝫ ad kalēdas ianuarij ſeq̄ntiū. A kal.
vero ianuarij p̄cedētis/vſqꝫ ad locū biſexti
g eſt lr̄a dñicalis. ꝛ ita in alijs. Annus autē
cui ſeruit illa dictio ſciri pōt p rationē ſup
us dictā de ciclo ſolari. Nam ratio lr̄e dñi/
calis tūc currētis rōne ſimili incipit ꝛ finit
/ Nūc aliqua de indictione dicamus. Eſt
aūt indictio ſpaciū tp̄is quo romanus p̄n/
ceps tributū gētibus indicebat. Si aūt vo
lumus ſcire q̄ta ſit īdictio/debem⁹ addere
tres ān̄os ānis dñi: ꝛ poſtmodū diuidere
annos dñi p .xv. quotiēs poſſumus. ꝛ q̄tus
annus remāſerit facta diuiſione/tota erit
indictio. ꝛ ſi nullus ſupauerit/in vltīo āno
indictōis ſumus. ꝛ tūc ad p̄mā indictōēꝫ
reuertimur: qꝫ indictio nō trāſcēdit .xv. vn̄
v̄ſus: Si trib⁹ adiūctis dñi diuiſeris ānos
Per ter q̄nqꝫ dat indictio certificata. De i/
dictiōe pleni⁹ dixim⁹ ī ſpeculo iudiciali ī tra
ctatu d̄ īſtrumētoꝝ editiōe. §. j. ver. p⁹ ānos
et .ij. vbi de ciclis ageť. de era ſup̄ dictuꝫ eſt.

De die

Licet iam ſuperius
in pleriſqꝫ locis de die tactuꝫ ſit
nihilominus hic ſpāliter dicen
dum eſt ꝙ duplex eſt dies. ſ. naturalis ꝛ ar
tificialis ſiue vſualis. Naturalis eſt ſpaciū
quo ſol ducit̄ circa totā terrā ab oriēte vſqꝫ
in occidentē. ſ. ſpaciū diei ꝛ noctis qḋ ſemp
ꝯtinet .xxiiij. horas. Et dr̄ dies iſta a dijs q̄
rum noīa romani q̄buſdā ſideribus ſacra
uerūt. vn̄ q̄libet dies ab aliquo deo antiq̄/
tus vocata eſt. vt a ioue ꝛ alijs ꝓut ſub ſep
timana dictū ē. Vel dies dr̄ a dya qḋ ē duo
qꝫ ꝯtinet duo tp̄a noctē. ſ. ꝛ diē vſualē. Qñ
aūt incipiat dictū eſt in ꝓhemio .vij. parti.
Artificialis eſt ſpaciū quo ſol morat̄ ſuper
nr̄ꝫ emiſperiū ab ortu ſolis vſqꝫ ad occaſuꝫ
et hic ſm̄ ſolis aſcēſum ꝛ deſcēſum creſcit
parit̄ ꝛ decreſcit. Dr̄ aūt dies a dyan qḋ eſt
claritas. Et dr̄ vſualis ſiue artificialis. qꝫ ſo
luꝫ h̄ tp̄s aptū eſt vſibus ꝛ artificijs exercē
dis. Reliq̄ ps diei naturalis dr̄ nox a noceo
qꝫ nocet viſui ꝛ vſui. ꝛ ideo vocata eſt dies
a meliori parte ſine cōmemoratiōe noctis.
iuxta illḋ Factumqꝫ eſt veſp̄e ꝛ mane dies
vnus. Rurſus ptes diei ſunt tres ſm̄ yſid.
ſꝫ mane. meridies. ꝛ ſup̄ma. Mane ē lux
matura ꝛ plena: nec iam crepuſculū. Me/
ridies dr̄ q̄ſi medidies. i. medi⁹ dies. vel qꝫ
tūc purior dies eſt. Sup̄ma ē poſtrema ps
diei. Sero dr̄ a clauſis ſeris. Noctꝭ vo ptes
ſunt ſeptē. ſ. veſp. crepuſculū. ꝯticiniū. intē
peſtū. gallicinū. matutinū. ꝛ diluculū. Ve
ſpeꝛ dr̄ a veſpe occidētali ſtella: q̄ tenebras
ſeq̄ntes p̄cedit. ꝛ dicūt̄ tenebre q̄ſi tenētes
vmbrā. Crepuſculū dr̄ dubia lux. ſ. int̄ lucē
et tenebras. Cōticiniū eſt qñ iaꝫ hoīes ſilēt
Intēpeſtū eſt mediū noctis tp̄s qñ nil agi
pōt: ꝛ oīa ſilēt q̄ſi inoportunū. Gallicíniuꝫ
dr̄ ꝓpt̄ gallos lucis p̄nūcios. Matutinuꝫ
eſt inter abſceſſuꝫ tenebraꝝ ꝛ auroꝛe aduē/
tum. Diluculū dr̄ q̄ſi iam incipiens parua
diei lux ꝛ aurora q̄ ſolē p̄cedat. Eſt eñ auro
ra diei clareſcentis exordiū. Et nota ꝙ dies
alij ſunt ſiderales in q̄bus ſidera mouent̄
ꝛ hoīes a nauigatōibus excludunt̄. Alij p̄
liares de q̄bus ī libro regū. q̄b⁹ reges ſolēt
ad bella ꝓcedere. Alij interſcalares quos
ſcim⁹ .xxij. mēſibus ſupeſſe. alij canicłares
alij ſolſticiales. Alij eq̄noctiales. de q̄bus
iam p̄miſſuꝫ ē. alij faſti. ī q̄b⁹ iura fant̄. alij
nefaſti eis cōtrarij. alij feſti. i. feſtiui. vt ſūt
dies azimoꝝ. alij ꝓfeſti q̄ſi ꝓcul a feſtis. vt
feriales. alij mali. vn̄ ap̄ls. Redimētes tp̄s
qm̄ dies mali ſūt. Quia ī eis plus ſolito ho
mīes affligūtur. ꝛ ecōtrario ſūt boni. Alij
egyptiaci d̄ q̄bus p̄miſſuꝫ eſt. Eſt etiā dies
ſalutis ī q̄ dñs veniet ad ſaluādū. Eſt etiaꝫ
dies iudicij ī q̄ dñs veniet ad iudicādū: q̄
erit bonis dies leticie. malis aūt calamita/
tis ꝛ miſerie. Mometū vo ē minimū atqꝫ
anguſtū tp̄s a motu ſideꝝ dictū. ē eñ extre
mitas hore ī breuib⁹ interuallis cū aliq̄d ſi/
bi cedit atqꝫ ſuccedit ſm̄ yſidoꝝ. Hora gre/

cum nomē eſt ꝛ tñ latinū ſonat: eſt eñ finiſ
tpis. Quot aūt horas ↄtinet dies naturalis
dictū eſt in ꝓhemio huius partꝭ. Et nota ꝙ
in menſe ianuarij nox hꝫ. xvj. horas. dies
octo. In februario nox hꝫ. xiiij. horas. dies
x. In martio nox hꝫ. xij. horas. dies totidē
In aplī nox hꝫ. x. dies. xiiij. In mayo nox
hꝫ. viij. dies. xvj. In iunio nox hꝫ vj. horas
dies. xviij. In iulio nox hꝫ. viij. dies. xvj.
In auguſto nox hꝫ. x. dies. xiiij. In ſeptem
bri nox hꝫ. xij. dies totidēꝫ. In octobri nox
hꝫ. xiiij. dies. x. In nouēbri nox hꝫ. xvj. di-
es. viij. In decembri nox hꝫ. xviij. dies. vj.
Aſtrologꝰ tñ curioſus pōt horas aliꝑ eqre
ſꝫ pmiſſa equatio ꝓ vulgaribus ꝛ ſimpli-
cibus ſufficere poteſt.

Incipit ſecūda pars de anno lunari

Equitur ſecūda ps de āno lunari in qua agiꝑ. Pri-
mo qd ſit ānus lunaris ꝛ quot
dies ↄtineat. Secundo. de regularibus lu
naribus. Tertio de epacta. Quarto de em
boliſmo. Quīto de aureo nūero. Sexto de
termīo paſchali ꝛ aliaꝝ mobiliū feſtiuita-
tum. Septimo de ciclis.

Quid ſit annus lunaris

Annus lunaris dici-
tur tribus modis. Prīo mō an
nus lunaris ē ſpaciū quo luna
circuit totū zodiacū: qđ quidē facit ī. xxvij.
diebus ꝛ. ix. horis. Scđo mō dī annus lūa
ris ſpaciū q̄ luna circuit ſolē ab vna īcēſio
ne vſqꝫ ad aliā. ꝛ hꝫ ſciti ī. xxix. diebus. ꝛ. xij
horiſ. Nā cū luna ſepaꝑ a ſole ad pagrādū
zodiacū ꝛ poſtea reuertiꝑ ad eundē pūctuꝫ
in q̄ dimiſerat ſolē/ nō īuenit illū ibi: qꝛ ſol
iaꝫ tantū ꝓceſſit ſuo motu ꝙ luna laborat
recurrere ad eū ſiue āttingere ipm duobuſ
diebus ꝛ tribus horis. Tertio dī annus lu
naris ſpaciū. xij. lunationū ī āno cōi. ꝛ. xiij
in ēboliſmali. đ q̄bꝰ īfra diceꝑ. Cū g̃ lūatio
q̄libꝫ ↄſtet ex. xxix. diebꝰ ꝛ. xij. horis: qꝛ non
curat ecclīa de minutijs. ꝛ ex. xij. horis pce
dētis lunatōis ꝛ ex. xij. ſeq̄ntꝭ ↄſtituiꝑ vna
dies naturalis q̄ ſp lūatōi pcedēti attribui-
tur/ ita ꝙ lūatio pcedētꝭ mēſis ſp hēat. xxx.
dies ꝛ ſeq̄ntꝭ. xxix. niſi aliđ ſit ꝑpꝑ biſextuꝫ
vꝉ ēboliſmū vꝉ ſaltū lune. vñ v̄ſus. Luna
paris mēſis nūq̄ꝫ triceſima fiet Imparter
ceno nūq̄ꝫ niſi fine carebit. Tēpore biſexti
febri triceſima luna ē. Nā iulij luna tūc eſt
viceſimanona. Par mēſis dī q̄ nūerādo a
ianuario p ordinē cadit in nūeꝝ parē vt fe
bruariꝰ. aplis. iunius. auguſtꝰ. october. de-
cēber. qꝝ lunatio ſp ē. xxix. dieꝝ/ excepto fe-
bruario cuiꝰ lūatio ē. xxx. qñ ē biſextꝰ. impar
v̄o ē q̄ ī nūeꝝ cadit ī parē vt ianuariꝰ. mar-
tius. mayꝰ. iuliꝰ. ſeptēber. ꝛ nouēber. qꝝ lu-
natio ſp ē. xxx. dieꝝ/ excepto iulio: q̄ ī vltīo
āno cicli ſolaris ꝑpꝑ ſaltū lune hꝫ tm̄. xxix.
Ex his āt. xij. lūatōibꝰ ↄſtituūꝑ trecēti q̄nq̄-
gīta q̄ttuor dies ī āno lūari. Et ſic ānꝰ luna
ris ī. xj. diebꝰ excediꝑ a ſolari. ex quo exceſſu
oīs varietas etatꝭ lune ↄſurgit: ita ꝙ vbicū
qꝫ fuerit lūa prīa ī prīo āno fit ī ſcđo. xj. ꝓp
ter quā varietatē duo nūeroꝝ gn̄a ſūt īuēta
reglāres vicꝫ ꝛ epacte: đ q̄bꝰ breuiꝑ videamꝰ

De regularibus lunaribus

Nunc videamus de
regularibus. Et q̄dē regularis
lunaris ē nūerꝰ īuariabilis daꝑ
mēſi ad īueniēdū lunā ī kalēdis mēſiū ſin
guloꝝ. Habēt āt ortū regulares ab illis q̄n
qꝫ diebꝰ q̄ ſupſunt ī āno ſolari ſup trecētos
lx. dies. vñ q̄nqꝫ reglāres dati ſūt ſeptēbri
a q̄ ānus lunaris ſumit initiū. Regulares
v̄o alioꝝ mēſiū ſic formāꝑ. Iūge regulareſ
mēſis cū diebꝰ eiꝰ: ꝛ ab illa ſūma ſubtrahe
lunatōem eiꝰ. ꝛ reſiduū qđ remāſerit erit re
gularis illiꝰ mēſis. v̄bi grā. Septēber hꝫ. v
regulares. ꝛ dies eiꝰ ſūt. xxx. q̄ ↄiūcti reglāri
bus ↄſtituūt. xxxv. ꝛ lūatio ſeptēbris ē. xxx.
q̄ ſubtracta remanēt. v. q̄ ſūt reglāres ſeq̄n
tis mēſis. ſ. octobris. ꝛ ſic de alijs vſqꝫ ad ſe
ptēbrē. Nā egyptij ſuū annū īcipiūt a ſep-
tēbri: ꝛ iđ nos annū lunarē īcipimꝰ a ſeptē-
bri. De regularibꝰ tradiꝑ iſte v̄ſus. Dic e g
bis. i. li. bis. ꝛ poſt manet ordo. q. di. Dic e
bis q̄ ē q̄nta ī alphabeto. i. ꝓmis duobꝰ mē
ſibꝰ āni lūaris daꝑ. v. ꝓ regularibꝰ. Itē dic
bis g. q̄ ē. vij. ī alphabeto. i. tertiꝰ ꝛ quartus

menſis habent.vij.p regularibus.Itē dic bis i.q̄ eſt nona ī alphabeto.i.q̄ntus ⁊ ſeptimus mēſis habēt.ix.p regularibus.Itē dic bis k.q̄ ē decia in alphabeto.i.ſextus ⁊ octauus mēſis habēt.x.p regularibus.Et nota q̄ hic fit trāſitus de q̄nto ad ſeptimū et de ſexto ad octauū.vt patet ī formādo ipſos regulares.q: ianuarius ⁊ martius.ix. ⁊ februarius ⁊ aplis.x.habēt.ſ3 poſt manet ordo.i.mayus.xj.iunius.xij.iulius.xiij.auguſtus.xiiij.habent.

De epacta.

Equitur de epacta

Eſt aūt epacta nūerus variabilis datus anno ad īueniēdū lunam in kal'.cuiuſlibet mēſis.Et dī epacta ab epi q̄d eſt ſup̄ ⁊ aucta.q: eſt ſupexcreſcētia āni lūaris a ſolari.Ideoq̄ ānus p̄m' cicli lūaris nullā h3 epactā.q: null'.ānus p̄ceſſit a q̄.xj.acq̄ſiſſ3.Sc̄ds v̄o h3.xj.p epactā:q: epacta oritur ab ill' diebus q̄bus ann' lūaris excedit a ſolari.Tertius v̄o ann' h3 xxij.q: ſp addunt'.xj.ſi nō tranſcendat.xxx. ſi v̄o trāſcēdat.xxx.abiectis illis.xxx.reſiduū erit epacta illius anni.⁊ ideo in quarto anno q: ſumma aſcēdit ad.xxxiij.abiectis.xxx. tres ſunt epacta illius anni.Epacta v̄o grece dicunt' latine adiectiōes annue lunares q̄ p numer̄ vndenariū vſq̄ ad tricenariu3 in ſe reuoluūtur:q̄s egyptij ideo adijciūt vt lunaris emerſio ratiōi ſolis coequet'.Luna eñi iuxta curſu3 ſuū.xxix.ſemis dies lucere dinoſcit':⁊ fiūt in annū lunarē dies trecēti q̄nquagintaquattuor.remanēt ad curſum anni ſolaris dies.xj.quos egiptij adijciūt abſq̄ his nō īuenies lunā quota ſit ī quolibet anno mēſe ⁊ die.Epacte oīm annor̄ cicli lunaris p hāc tabulā denotant':ita q̄ h' verbū nulla r̄ndet p̄mo anno.⁊ ſinguli ſequētes numeri r̄ndent ſingulis annis cicli vſq̄ ad.xj.Nlla.xj.xxij.iij.xiiij.xxv.vj.xvij xxviij.ix.xx.j.xij.xxiij.iiij.xv.xvj.vij.xviij. Sed hoc idē etiā oſtēdit' p hōs v̄ſus.Annis adde monos dn̄i ptire p vn de.Sigiti lune ciclus ⁊ inde patet.Hoc vult dicere ſi volumus ſcire quotus ſit annus epactalis ſiue cicli d̄bemus diuidere annos dn̄i per xix.quotiēs poſſumus ⁊ addere vnū:q: q̄n xp̄s natus fuit tantū pceſſerat ille ciclus.⁊ quota fuerit ſumma q̄ remāſerit totus erit annus cicli epactalis.Vbi gr̄a.Hoc anno cōputamus annos dn̄i mille ducētos octogintaſex.quor̄ mille ducēti ſeptuagītatres ſunt recte p.xix.diuiſi.ſup ſunt.xij.de p̄dicto nūero.addito ergo vno fiūt.xiij.Unde hoc anno eſt.xiij.annus cicli lunaris.ī anno ſequenti erit.xv.⁊ ſic vſq̄ ad.xix.poſtea redit ad p̄mū.Et hoc ver̄ eſt ſ̄m illos q̄ īcipiūt cōputare annos dn̄i a natiuitate xp̄i vel in kalēdis ianuarij.nō aūt ſ̄m eos q̄ illos īmutāt in kalēdis ſeptēbris ⁊ faciunt ibi diuiſionē.nā tūc addēdi ſunt duo anni. Pōt etiā ⁊ alit' inueniri epacta:vt ſi ſūma q̄ remanet de p̄miſſa diuiſione annor̄ dn̄i p tres iūcturas pollicis nūeremus.Si eñ nūerus finit' in p̄ma iūctura debemus demere vnū de ip̄o nūero.Si in ſc̄da debem' addere noue3.Si ī tertia debemus addere xxix.⁊ ſumma īde pueniens eſt epacta.⁊ h' ſi.xxx.nō trāſeat.Si v̄o trāſiret abiectis.xxx. reſiduū ē epacta.vn̄ v̄ſus Deme vnū.poſt adde nouē.poſt dena nouēq̄.Iuncta igit' epacta debemus eā iūgere cū regularibus mēſis cuius lunā volumus īuenire.⁊ quota fuerit ſumma inde pueniēs/tota erit luna in kalēdis illius mēſis:dūmodo.xxx.nō trāſeat.Si v̄o.xxx.trāſierit/abiectis.xxx.reſiduu3 erit etas lune.⁊ ſi ſumma illa fuerit xxx.in kalēdis mēſis/tūc luna erit.xxx.Si aūt epacta nulla fuerit/puta in p̄mo anno cicli lunaris/tūc ad īueniēdū lunam ſolus ſufficit regularis.S3 q̄m epactar̄ rō q̄nq̄ fallit/pp̄ter embboliſmū ſeu ſaltū lune:ideo de ip̄o breuiter videamus.

De emboliſmo

Irca emboliſmū ſiue lune ſaltū notandū eſt q̄ em

boliſmus grece īterp̄tat' latine ſupaugmentū ſeu ſupexcreſcētia anni ſolaris ſup̄ lunarē.Quia ē annus ſolaris excedit lunarē in.xj.diebus.ex illo exceſſu cōſtituūtur.vij.lunatiōes.in.xix.annis cicli lu-

naris multiplicatis illis .xi. diebus. Et dicū‑
tur lunationes embolismales quarū quelibz
est .xxx. dierū ⁊ attribuunt .vij. annis embolis‑
malibus: ita q in quolibet ciclo lunari sunt .vij.
embolismales ⁊ .xij. cōes. Appellat aūt an‑
nus embolismalis q a .xiiij. luna p̄cedē‑
tis pasche vsq ad .xiiij. sequētis hz .xiij. lu‑
nationes siue .xiij. mēses lunares .i. trecen‑
tos octogintaquattuor dies. ⁊ iste est annus
scō moysi diuinit⁹ reuelat⁹. Cōis vō hz tm̄
xij. lunatōes .i. trecētos q̄nquagītaquattuor
dies: quoꝝ dispositōes ptinz iste vsus. Cur
fles has lacrimas odiosuz q̄re tyrānū. In
isto vsu sūt .vij. dictōes .vij. ānis ēbolisma
libus seruiētes. p̄ma p̄mo. secunda scdo. ⁊
sic p ordinē. ita q q̄ta est p̄ma lr̄a alicuius
istaꝝ dictionū in alphabeto / totus annus
cicli epactalis erit annus ēbolismalis. vbi
gr̄a. Cur est p̄ma dictio ⁊ seruit p̄mo anno
embolismali. ⁊ c est p̄ma lr̄a istius dictiōis
q̄ ē tertia ī alphabeto. ergo tertius annus
cicli lunaris est embolismalis: ⁊ ita de alijs
h obseruato q hec dictio has dz scribi cū h
Et dr̄ ann⁹ cōis q: sepe duo ita piūcti in‑
cedūt vt inuicē se in paschali solēnitate se‑
quant. Embolismalis vō sp solus est. Or‑
do aūt istoꝝ annoꝝ cōmuniū ⁊ embolisma
liū patet ī linea subseq̄nti. Cōis cōis embo
lismalis. cōis cōis embolismalis. cōis em
bolismalis. cōis cōis ēbolismalis. cōis cō‑
munis embolismalis. cōis embolismalis.
cōis cōis ēbolismalis. Habito āt āno ēbo‑
lismali / possumus scire in q mēse lunatio
embolismalis ptingat p hūc vsuz. Nobi
lis ibo cibū modo liber habeto coenū. In
isto vsu sunt .vij. dictōes. vij. mēsibus ser‑
uiētes in q̄bus ptingūt lunatōes embolis
males in p̄fatis .vij. annis. p̄ma p̄mo. scda
secūdo. ⁊ sic p ordinē. ita q quota erit p̄ma
lr̄a alicuius istaꝝ dictionū ī alphabeto / to‑
to mēse illius anni cui seruit illa dictio ptin
git lunatio embolismalis. Itē quota erit p̄
ma lr̄a scde sillabe in alphabeto / tota die
mēsis incipit lunatio embolismalis. verbi
gr̄a. Nobilis ē p̄ma dictio ⁊ seruit p̄me lu
nationi q ptingit in tertio āno cicli lunaris
et n. est p̄ma lr̄a hui⁹ dictiōis ⁊ est .xij. in al‑
phabeto. ergo in .xij. mēse ptingit lunatio
embolismalis. Itē b est p̄ma lr̄a scde silla‑
be ⁊ est scda in alphabeto. ergo in secunda
die illius mēsis incipit illa lunatio. ⁊ sic de
alijs. Si aūt velis plenius illi⁹ rei vitatē in
q̄rere / recurre ad epactā ⁊ regulares illius
anni de quo vis scire ⁊ īuenies ita esse. nūc
videam⁹ vbi fallat epacta iūcts regularib⁹
ppt ēbolismū seu saltū lune. Circa qd no
ta q lz in ciclo lunari sint .vij. anni ēbolis
males vt sup̄ius dictū est. nō tn̄ fallit epa
cta: nisi in trib⁹ .s. in .viij. xj. ⁊ .xix. vn̄ versus
Octauo vndeno postremo fallit epacta. in
quo aūt loco vel mēse ⁊ in quot locis fallat
epacta iūcta reglaribus his vsib⁹ denotat
Julius in denis ter. mayus octo vicenis.
Bisext⁹ nisi sit mars peccat ī vndetricenis
In totidē mayus. augustus vo duobus.
Hoc est dicere q in .viij. anno cicli lunaris
fallit epacta cū regularibus ī mayo ⁊ iulio
q: ī kalēdis maij cū luna deberet esse vicesi
maoctaua sm epactā / non repit nisi .xxvij.
ppt embolismū. Itē fallit ī kalendis iulij
eodē anno. q: tūc luna deberet esse .xxx. sm
epactā / tn̄ nō repit nisi .xxix. ppt ēbolismū
vbi credēdū est ēbolismo ⁊ nō epacte. Itez
in .xj. āno fallit epacta. q: in kal. martij sm
epactā deberet esse luna .xxix. sz ppt embo
lismū repit tm̄ .xxviij. Verūtn̄ si ī illo āno
fuerit bisext⁹ / tūc corrigit ille error qm̄ ppt
bisextū addit vnus dies. Itē ī .xix. āno fallit
epacta ī duob⁹ locis. Nā sm epactā lūa de
beret eē .xxix. ī kal. maij. sz ppt ēbolismuz
nō repit nisi .xxviij. ⁊ ī eodē āno fallit ī kal.
augusti. q: sm epactā lūa deberet ibi esse se
cūda: sz ppt saltū lune ibi tertia īuenit. q̄a
lūatio iulij q deret esse .xxx. ī illo āno est tm̄
.xxix. ⁊ h ptingit ppt errorē nr̄i cōpoti. ⁊ tūc
annus lunaris ī .xij. diebus excedit a sola‑
ri. De saltu lune tradit ille vsus. Luna fa‑
cit saltū q̄ntilis luce sup̄ina Retrocedit em̄
luna vna die sicut dixim⁹ ppt errorē nr̄i cōpo
ti vt ī seq̄nti āno ī kal. septēbris luna rede
at sicut dz. Nisi em̄ salt⁹ lune colligeret pti‑
geret error vt ī .xiiij. ciclis diceret luna p̄ia
qn̄ essz plenilunium. Colligit aūt sic iste dies
Quelibz em̄ lunatio ad h vt lunatōes sint

eq̃les haberet.xxix.dies ⁊ dimidiã minus q̃ttuor momẽtis ⁊ vna vncia ⁊ vno athomo Sũt autem in ciclo ducente triginta q̃nq lũatiões.erũt g̃ quattot momẽta q̃ sunt ĩ vniuerso nõgẽtaquadragĩta.q̃ diuisa per q̃dragĩta ↄstituũt.xxiij.horas ⁊ dimidiaȝ Postea ex ducẽtis trigĩtaq̃nq vncijs ↄstituũt.xix.momẽta ⁊ remanẽt.vij.vncie. Et ex ducẽtis.xxxv.athomis cõstituũt.v.vncie q̃ vncie cũ septẽ p̃orib⁹ faciũt vnũ momentũ qđ iũctũ ad.xix.momẽta p̃habita facit dimidiã horã.q̃ iũcta cũ alijs.xxiij.⁊ dimidia fac̃ vnã diẽ.q̃ subtrahit̃ vltĩo ãno a lunatiõe iulij.⁊ dĩ saltus lune. Potest etiam facilius h̾ mõ colligi. Annus lunarius cõstat ex trecẽtisq̃nquagĩtaquattuor diebus min⁹ vna hora ⁊ q̃rta pte vni⁹ hore.⁊ septuagesima sexta pte q̃rte vni⁹ hore.g̃ ĩ.xix ãnis hñtur.xix.hore ⁊.xix.quarte.horarũ ⁊.xix.septuagesime sexte ptes quarte vni⁹ hore.q̃ faciũt ĩ.xix.ãnis quartã ptẽ vnius hore.⁊ ita erũt.xx.q̃rte horaꝝ.q̃ faciunt.v. horas q̃ iũct̃ .xix.horis p̃habitis faciũt vnã diẽ. Est igit̃ saltus lũe q̃dã dies collect⁹ in .xix.annis ex eo sup̃fluo qđ dat̃ lũationib⁹ Et dĩ saltus lune nõ q̃ luna magis saliat illa die q̃ȝ alia.sȝ q̃ nos lunã cõputãtes diem illã sup quam ĩ alijs ãnis lunatio iulij dĩ trigĩta salim⁹ siue p̃termittim⁹.nõ ↄputãtes lunã ĩ vltĩo ãno cicli decẽnouẽal̃.nisi vicesimãnonã. Ideo aũt subtrahitur dies illa a lũatione iulij ĩ vltĩo ãno cicli decẽnouenalis.q̃ iulius est vltim⁹ in ãno epactali inter mẽses hñtes.xxx.dies in lunatione vñ vltimo anno lunatio iulij nõ cõputat̃. xxx.sed.xxix.⁊ iõ aureus nũerus illius anni.s.ȝ decẽnouenalis q̃uis crescat sequit̃ sine interuallo miorẽ ⁊ p ↄsequẽs ĩ alijs mẽsibus sequẽtib⁹ vsq ad ianuariũ.sicut ĩfra dicet̃. Saltus g̃ lune facit duas lunatiões pit esse.xxix.dieꝝ. Ad prefatos ergo errores facilius corrigẽdos inuẽtus est aureus numerus de quo breuiter est videndum.

De aureo numero.

Aureus numerus ille est q̃ ponit̃ in kalẽdario q̃ in quolibet mense indicat lunã primam ad prefatos errores facilius corrigendos inuẽtus. Et dicit̃ aureus nũerus per similitudinẽ.q̃ sicut auruȝ sup̃at oĩa metalla.ita iste nũerus oẽs alias rões lũares excellit quẽ iulius cesar cum tanta diligentia dicit̃ inuenisse.q̃ incipiẽs a q̃cũq ãno cicli lũaris vbicũq ĩuenit lunã primã ĩ p̃rĩo ãno cicli posuit.i.ĩ kalẽdario ĩ latere extrĩseco iuxta lr̃as feriales scȝ in q̃libȝ mẽse.⁊ in scđo anno vbicũq ĩuenit primã posuit.ij.s.ĩ q̃libȝ mẽse.⁊ ĩ tertio.iij.⁊ sic de alijs ⁊ iõ ĩ kalendis ianuarij ternarius est nũerus.q̃ ibi luna ĩuenit̃ tertio ãno p̃rĩa.nec ibi dȝ p̃oi ali⁹ nũer⁹ q̃ȝ ternari⁹.q̃ ĩ nullo ãno ĩ kal̃.ianuarij luna est p̃rĩa nisi ĩ tertio ãno cicli decẽnouenal̃. In q̃busdã tñ kalẽdarijs nũeri ipi designant̃ p lr̃as alphabeti. Nã p vno ponit̃ ibi a.p duob⁹ b.p trib⁹ c.⁊ sic đ aliis nũeris ⁊ lr̃is ⁊ seriatĩ vsq ad lr̃aȝ t.que ẽ .xix.ĩ ordĩe alphabeti. Formant̃ aũt aureus nũerus ab illo ternario q̃ ponit̃ ĩ kalẽdis ianuarij. Nã illis trib⁹ addũt̃.viij.⁊ ↄstituunt̃.xj.q̃ nũerus dȝ poni ĩ tertia lr̃a ianuarij. Itẽ illis.xj.addunt̃.viij.q̃ ↄstituũt.xix. q̃ nũerus dȝ poni cũ interuallo in q̃nta lr̃a ianuarij. Itẽ illis.xix.addunt̃.viij.⁊ sic sũt .xxvij. Sȝ q̃ aureus nũerus nõ trãsit.xix.⁊ iõ abiectis.xix.residuũ.s.viij.dȝ p̃oi ĩmediate post.xix.⁊ sic p totũ kalẽdariũ. Patet g̃ q̃ qñ maior nũer⁹ sequit̃ miorẽ tunc dȝ int̃ vtrũq nũeꝝ dimitti vna lr̃a.⁊ qñ mior seq̃tur maiorẽ:tũc nulla dȝ lr̃a ĩtermitti.vñ đ v̾sus. Dat trib⁹ octo cauẽs supet ne dena nouẽq. Maior sit tern⁹ mĩor aure⁹ esto secundus. Verũtñ form[...]illa fallit ĩ oĩ mẽse cuius lunatio est.xxix.dieꝝ.s.ĩ februario aprili.iunio.augusto.octobri.⁊ decẽbri.ĩ q̃bus p⁹ miorẽ nũeꝝ maior ĩmediate locat̃ seq̃t̃ circa p̃ncipiũ mẽs.qđ patȝ in h̾ versu Mẽse breuis lũe febr⁹ est ars dat cito g̃ãs In isto v̾su sũt.vj.dictões.vj.mẽsib⁹ deseruiẽtes q̃ꝝ lũatio ẽ.xxix.ĩcipiẽdo ĩ medio v̾su vbi dic̃.febr⁹.ita q̃ q̃cũq fuerit initialis lr̃a alicui⁹ istaꝝ dictionũ.sup eadẽ lr̃a ĩ kalendario maior numerus sequitur miorem sine spacio.i.nulla lr̃a dimissa in illo mẽse

cui ſeruit illa dictio. vbi grā Febrꝰ ē p̄ma dictio ꝛ fuit prīo mēſi cuiꝰ lunatio ē. xxix. f februario. ꝛ f eſt prīa lrā. q̄ ſup p̄mū f. menſis februarij maior nūerus ſeqͭr minorē immediate. Silr ſup primū c. aplr ꝛ ſic d' alijs ſꝫ ſup p̄mū g. decēbris. maior ſcꝫ. xiij. ſeqͭr immediate minorē. ſ. ij. ꝛ ſup eadē lrā. q2 eſt ibi duplex aureus nūerus qđ deſignat geminatio huius lr̄e g. ī hac dictiōe ganger. Itē fallit in iulio ꝛ reliq̄s mēſibus vſqꝫ ad ianuariū ī q̄bus circa finē nūerus. xix. ſeqͭr īmediate ad. xj. nūerꝝ. vñ v'ſus. Julius ꝛ reliqui q̄ reſtāt dena nouēqꝫ. Jūgūt vndeno ſic eſt ratus aureus ordo. Itē ſciēdū ē q̄ qñ xix. īmediate ſeqͭr. xj. tūc octauus q̄ ſeqͭr dꝫ tcio loco poni. vñ v'ſus. Qñ ptinuas vndenis dena nouēqꝫ. Maiori ternꝰ tūc octonarius eſto. De termino paſchali.

E termino paſchali

triplex datur rrō. Prima p' claues moſaicas. Secūda p etatē lune. Tertia p tabulas manuales. de q̄rū q̄libet vidēdū ē. Sꝫ prīo de clauibꝰ. Et iō vidēdū eſt qđ ſit clauis ꝛ vñ dicatur ꝛ vñ habeat ortum ꝛ ad q̄d īuēta fuerit. Clauis ē nūerus variabilis āno datus ad inueniēdū principia q̄nqꝫ mobiliū feſtiuitatū. ſ. ſeptuageſime. q̄drageſime. paſchatis. rogationum. ꝛ pēthecoſtes. ꝛ iō ſūt q̄nqꝫ claues. ꝛ q̄libet p̄dictoꝝ feſtoꝝ hꝫ. xxxv. dies ī q̄bus ſemp celebratur. A ſede aūt cuiuſlibꝫ clauis nūerātur dies. xj. vſqꝫ ad initiū ipoꝝ. xxxv. dierū put hec infra patebūt Et dr̄ clauis p ſilitudinē. q2 ſicut p clau[es] oſtia reſerantur. ita per talē nūerꝝ p̄ncipia dictaꝝ feſtiuitatū nobis denotantur. habēt aūt ortū iſte claues terminoꝝ a. xix. annis cicli lunaris ꝛ. vij. diebus ſeptimane. Vñ prīa clauis ē. xxvj. Claues aūt alioꝝ annoꝝ ſic formātur. addamus eīn ſemp claui p̄cedēns anni. xix. ꝛ ſūma inde pueniēs erit clauis ſeqn̄tis anni ſi nō ſuperat. xl. ſi vo ſūma illa ſupat. xl. abiectis. xxx reſiduū erit clauis ſeqn̄tis anni. verbi grā. Clauis p̄ni anni eſt. xxvj. cui ſi iūgantur. xix erūt. xlv. vñ abiectis. xxx. remanēt. xv. qui nūerus eſt clauis ſeqn̄tis anni. ꝛ ita formātur vſqꝫ ad. xix. annos p ordinē q2 non pceditur vltra. xix. numerꝝ: ſꝫ reuertitur ad priorez. Vñ ciclus clauiū aurei nūeri ꝛ epactaꝝ nō differūt q̄ātitate: differūt tn̄ p̄ncipio. q2 ciclus epactaꝝ incipit a ſeptēbri. ciclus autez aurei nūeri ꝛ clauiū a ianuario. vñ d' ſi velimus ſcire quotus ſit annus cicli ꝛ aurei numeri ꝛ clauiū/ poſſumus ſcire p diuiſionez annoꝝ dn̄i factā ſupius ī ti. de epacta. Jnuento quotus ſit annus clauiū poſſumus ſcire q̄ ſit clauis illius anni p hāc aliā rōnē Nūerus eīn ille q̄ remanet de diuiſiōe annoꝝ dn̄i nūerari dꝫ p ſūmitates. v. digitoꝝ inchoādo a pollice: ꝛ ſi nūerus terminatur in pollice/ debemus addere. xxv. ꝛ ſūma inde pueniēs erit clauis illius anni. Si vo nūerus finitur in īdice/ debemus addere. xiij. ſi ī medio. xxxj. ſi in anulari. xix. ſi in auriculari. vij. Et ſi ſūma īde pueniēs excelſerit. xl. abiectis. xxx. qđ remāſerit erit clauis. q̄ additio his v'ſibꝰ ptinetur. Viginti q̄nqꝫ tredecim plus aſſe tricenos. Unde vicena epta digitis p clauibus apta. Sedes q̄dē clauium nūq̄ īueniūtur ī kalēdario niſi ſup hāc lrām g. Prīa ergo g ianuarij eſt clauis ſeptuageſime. vltīa g eiuſdē mēſis ē clauis q̄drageſime. Et ſcd̄a g martij eſt clauis paſchatis. Tertia g aplis ē clauis rogationū. Ultima g aplis eſt clauis pēthecoſtes. vñ v'ſus. Ultīa g prīa iani. martiſqꝫ ſcd̄a. Apl̄lis terna. tibi ſignat ꝛ vltīa clauē. Habita ergo claue āni īcipe cōputare a ſede clauis et cōple illā ī olebꝰ kalēdarij p ordinē pcedēdo: ꝛ vbi terminabitur ibi erit terminꝰ ſolēnitatꝭ. ita q̄ ī prīo die dn̄ico ibi ſeqn̄ti erit initiū ſolēnitatꝭ cuiꝰ ē clauis. ſꝫ rogatōes incipiūt ī ſeqn̄ti die lune. ꝛ ſi fuerit biſextus cuilibꝫ claui ē vna dies addēda. poſſumus etiā ſcire paſchales tmīos p etatē lune cuiꝰ rōnē ſeqmur iuxꝫ pſuetudinē iudeoꝝ. d' q̄ talis datur regula. Accipe lunā q̄cūqꝫ ē ī feſto ephie: ꝛ pfice illā pcedēdo p dies kalēdarij ordīate vſqꝫ ad. xl. dies. ꝛ ſi fuerit biſextꝰ vſqꝫ ad. xlj. ꝛ ī prīo die dn̄ico ſubſequēti erit initiū ſeptuageſime. vñ v'ſ A feſto ſtelle nu

merādo pficelunā. Quadragīta dies poſt
ſeptuageſima fiet. Biſextus qñ fuerit ſup-
additur vnus. Si cadat in lucē dñi/ tūc ſu-
me ſequentē. Si cadat in feriā ſeptenā ſitqꝫ
biſextus Linque diē dñi pmū ſumaſqꝫ ſe-
cundū. Habita ḡ ſeptuageſima / terminos
aliarū mobiliū feſtiuitatū facile ſcire poteſ
Naꝫ a ſeptuageſima vſqꝫ ad q̄drageſimā
ſunt tres ītegre ſeptiane. a q̄drageſima vſ
qꝫ ad paſcha ſunt ſex ītegre ſeptiane. a pa-
ſcha vo vſqꝫ ad diē lune rogationū ſūt q̄n
qꝫ ſeptimane ꝛ vnꝰ dies. a paſchate vo vſqꝫ
ad pēthecoſtē cōputāt q̄nquies decē dies.
Terminū qꝫ paſchalē his vſibꝰ ſcire potes
Poſt nonas martij vbi ſit luna noua reqre
Tertia lux dñi ꝓxia paſcha tenet. Rurſus
vbicūqꝫ poſt. xij. kal. aplis luna. xiiij. repit
in dñica ꝓxima paſcha celebrat. Itē q̄liſ-
cūqꝫ luna fuerit in kalēdis ianuarij / talem
faceā ī feſto ſcti bñdicti / ſiue. xij. kal. aplis.
et illā computes vſqꝫ ad. xiiij. ꝛ ibi erit pa
ſcha hebreoꝝ. Rurſus ab. viij. ydus mar-
tij vſqꝫ ad nonas aplis ſunt dies. xxix. q̄cū
qꝫ ḡ illoꝝ luna fuerit pma cōputet vſqꝫ ad
xiiij. ꝛ ibi erit paſcha hebreoꝝ. Eſt etiā ꝛ alia
ratio īueniēdi paſcha p etatē lune. qm̄ qñ
luna currit p. j. erit paſcha dñica pma poſt
nonas aplis. qñ currit p. ij. erit dñica pma
poſt. viij. kal. aplis. qñ currit p. iij. erit dñi
ca pma poſt ydus aplis. qñ per. iiij. erit dñi
ca pma pꝰ. iiij. nonas aplis. qñ p. v. erit dñi
ca pma poſt. xj. kal. aplis. qñ p. vj. erit dñi-
ca pma poſt. iiij. ydꝰ aplis. qñ p. vij. erit dñi
ca pma poſt. iij. kal. apliſ. qñ p. viij. erit dñi
ca pma poſt. xiiij. kal. maij. qñ p. ix. erit dñi
ca pma poſt. vij. ydus aplis. qñ p. x. erit dñi
ca pma poſt. vj. kal. aplis. qñ p. xj. erit dñi-
ca pma pꝰ. xvij. kal. maij. qñ p. xij. erit dñi-
ca pria pꝰ pdie nonaſ apl. qñ p. xiij. erit dñi
ca pria poſt. ix. kal. aplis. qñ p. xiiij. erit dñi
ca pria poſt. ij. ydus aplis. qñ p. xv. erit dñi
ca prima poſt kal. aplis. qñ p. xvj. erit dñi-
ca pma pꝰ. xij. kal. aplis. qñ p. xvij. erit dñi
ca pria poſt. v. ydꝰ aplis. qñ p. xviij. erit dñi
ca pria poſt. iiij. kal. aplis. qñ p. xix. erit dñi
ca pria poſt. xv. kal. maij. Tabulas inſup-
manuales nōnulli ad inueniēdos paſcha
les terminos ꝯfecere ſicut dyoniſius. yſido
rus ꝛ q̄dā alij: qs ad pſens duximus dimit
tēdaſ / ne difficultas ſit nimiū oneroſa. Ad
pſens igit ſufficiāt carmina infraſcripta.
Eſſe grauē nobis bello karnē kaueamus.
Bellū ſepe gerēs etiā puto deijcit hoſtem.
Mox aīe lucrū inuenies cū religioſis. In
iſtis vſibus ſunt. xix. dictōes. xix. annis ci-
cli lunaris ſeruiētes. pma pmo. ſcda ſcdo.
ꝛ ſic p ordinē ſumpto initio a pmo anno ci
cli. ꝛ quota fuerit pria lra dictōis ī ordīe al-
phabeti q̄ nō deſinat in m. tota die aprilis
cōputādo a menſis pncipio vſuo finē / erit
terminus paſche hebreoꝝ. i. luna. xiiij. ꝛ in
ꝓxia dñica ſubſeq̄nti erit paſcha nrā. ſicut
in pte. vj. ſub tractatu de paſcha plene di-
ctū eſt. Ibi etiā patꝫ q̄re ſup. vj. kal. aprilis
ſcribit in kalēdario reſurrectio dñi. Si vo
dictio deſinit in m. q̄ta erit eius pria lra in
alphabeto / tota die martij computando a
mēſis fine vſus pncipiū erit terminus pa
ſchalis iudeoꝝ. ꝛ in pmo die dñico q̄ poſt-
ea occurrerit deſcēdēdo verſus finē erit pa
ſcha nrm. hoc cautius obſeruādo qꝫ karnē
et kaueamus in pfatis vſibus debet ſcribi
p k. ꝛ hoſtē p h. q̄ī hoc loco p lra reputat.
Pōt ēt ꝛ alit paſcha facile īueniri. pone ei
in kalēdario tuo in margine aureū nūerū
ſeq̄ntē: videlꝫ iuxta. xij. kal. aplis pone. xvj
iuxta. xj. kal. pone. v. iuxta. ix. kal. xiij. iux-
ta. viij. kal. ij. iuxta. vj. kal. x. iuxta. iiij. kal.
xviij. iuxta. iij. kal. vij. Itē iuxta kal. april.
xv. iuxta. iiij. nonas apl. iiij. iuxta. ij. nonas
xij. iuxta nonas. j. iuxta. vij. yduſ. ix. iuxta. v
ydus. xvij. iuxta. iiij. ydus. vj. iuxta. ij. ydus
xiiij. iuxta ydus. iij. iuxta. xvij. kal. maij. xj.
iuxta. xv. kal. xix. iuxta. xiiij. kal. viij. Voleſ
ḡ terminū paſche īuenire adde vnū annis
dñi tūc currētibus. poſtea diuide ipos quo
tiēs poteris p. xix. ꝛ ſi diuiſio pficiat in. xix.
ita qꝫ nil ſupſit recurre ad kalēdariū tuū. ꝛ
in die illa iuxt quā īuenies ſcptū. xix. erit pa
ſcha hebreoꝝ: qđ ſp celebrāt in. xiiij. luna. ꝛ
in ſeq̄nti dñica erit paſcha nrm. Si vo ali
q̄d ſupſit ſup vltiā. xix. puta. v. vl. x. vl. xv.

BIBLIOTHECA NACIONAL DE LISBOA

dies:tūc paſcha hebꝛeoꝝ erit in die illa. iux
ta quā ſcriptū inuenies. v. vel. x. vel. xv. ꝛ ſic
de alijs p̄miſſis nūeris ꝛ diebus. ꝛ in ſeq̄n
ti dn̄ica erit paſcha nr̄m. qđ nō pōt eſſe an̄
xj. kalēdas apl̄. nec poſt. vij. kalēdas. maij
verbigr̄a. Hoc anno computant̄ anni dn̄i
mille ducētio ctogintaſex. quoꝝ mille ducē-
ti ſeptuagintatres ſunt recte diuiſi per. xix.
ſuperſunt ergo. xiij. de p̄miſſo nūero q̄bus
addit̄ vnus. ꝛ fiūt. xiiij. vbi ergo īueneris
in tuo kalēdario hūc numeruꝫ: ibi erit hoc
anno paſcha hebꝛeoꝝ. In ſequēti vero an
no erit vbi īuenies ſcriptū. xv. ꝛ ſic vſqꝫ ad
xix. Poſtea vero redit̄ ad p̄mū ꝛ ſic ꝑpetuo
fiet. Per eūdēqꝫ modū poteris terminū
ſeptuageſime inuenire. Pone em̄ in kalē-
dario tuo in margine iuxta. xvj. kal̄. febru-
arij hūc numeꝝ. viij. Itē in eadē linea. xvj
iuxta. xv. kal̄. febru. pone. v. iuxta. xiij. kal̄.
xiij. iuxta. xij. kal̄. ij. iuxta. x. kal̄. x. iuxta. vij.
kal̄. vij. iuxta. v. kalē. xv. iuxta. iiij. kal̄. iiij.
iuxta. ij. kal̄. xij. Itē iuxta kal̄. febꝛua. vnū.
Itē in eadē linea. xviij. Itē iuxta. iij. nonas
febꝛuarij. ix. iuxta nonas. xvij. iux. viij. yd⁹
febru. vj. iuxta. vj. ydus. xiiij. iuxta. v. ydus.
iij. iuxta. iij. ydus. xj. iuxta ydus. xix. Diui-
ſis ergo annis dn̄i p. xix. vt p̄miſſuꝫ eſt / vi-
de q̄s numerus ſupeſt ſup. xix. ꝛ vbi illum
in ip̄o kalēdario inueneris erit ibi termin⁹
ſeptuageſime q̄ ſemp eſt in luna. x. ꝛ in ſe-
q̄nti dn̄ica ſeptuageſimā celebramus que
nō pōt eſſe an̄. xv. kal̄. febꝛuarij. nec poſt. ix
kal̄. martij. ſicut nec q̄drageſima pōt eē an̄
vj. ydus febꝛuarij. nec poſt. ij. ydus martij.
Eodē etiā modo terminus pēthe. inueniri
pōt. Pone em̄ in tu[o] kalēdario in margīe
iuxta. vij. ydus maij. xvj. iuxta. vj. ydus. v
iuxta. iiij. ydus. xiij. iuxta. iij. ydus. ij. iuxta
ydus. x. Itē iuxta. xvij. kal̄. iunij. xviij. iuxta
xv. kal̄. vij. iuxta. xiij. kal̄. xv. iuxta. xij. kalē.
iiij. iuxta. x. kal̄. j. iuxta. vij. kal̄. ix. iuxta. v.
kal̄. xvij. iuxta. iiij. kal̄. vj. iuxta. ij. kal̄. xiiij.
Itē iuxta kal̄. iunij. iij. iuxta. iij. nonas. xj.
iuxta nonas. xix. iuxta. viij. ydus. viij. Diui-
ſis ergo annis dn̄i p. xix. numeꝝ illū q̄ ſup
erit ſup. xix. quere in p̄miſſis locis kalēda-
rij: ꝛ vbi illū īueneris ibi erit pēthe. hebre-
oꝝ: qđ ſp eſt in luna q̄rta. ꝛ in ſequenti die
dn̄ica erit pēthecoſte nr̄i. qđ nō pōt eē an̄
vj. ydus maij. nec poſt ydus iunij. ſicut nec
rogatōes eſſe poſſunt an̄. vj. kal̄. maij. nec
poſt. iij. kal̄. iunij. Pōt etiā paſcha alit̄ īue
niri p hāc tabulā ſequētē. v. xxv. xiij. ij. xxij
x. xxx. xviij. vij. xxvij. xv. iiij. xxiiij. xij. j. xxj.
ix. xxix. xvij. Iſti nūeri rep̄ſentāt quoſdā
dies apl̄is ꝛ martij: in q̄b⁹ ꝯtingit paſcha
hebꝛeoꝝ. cōputādo dies illos a p̄ncipio ip
ſoꝝ mēſiū. ita ꝙ ip̄i nūeri a viginti infra re
ſpōdeāt apl̄i. a viginti ſupꝛa martio. Hoc
ergo vult dicere hec tabula. ꝙ in p̄mo āno
cicli lunaris eſt paſcha hebꝛeoꝝ in quinta
die intrātis apl̄is. in ſecūdo anno eiuſdeꝫ
cicli eſt in. xxv. die. intrantis martij. ꝛ ſic de
alijs. donec nūeri ip̄ius tabule cōpleantur
Poſtea redit̄ ad p̄mū annū cicli. Qualiter
autē inueniant̄ anni cicli / dictū eſt ſup̄ vbi
agit̄ de epacta. Quare feſta ſaluatoꝛis ex ce
pto feſto natalis ſint mobilia / dictū ē ī ſex
ta pte ſub feſto natalis. Ultimo nota ꝫm
yſidoꝝ ꝙ īter latinos ꝛ grecos eſt varietas
ſup termīo feſtiuitatꝭ paſchalis: qđ ꝓuenit
qꝛ latini a. iij. nonas martij vſqꝫ in. iij. no-
nas apl̄is p̄mi mēſis lunā inq̄rūt. ꝛ ſi. xv.
lūa die dn̄ica ꝓuenerit / ī aliā dn̄icā paſcha
ꝓtrahūt vt p̄miſſū eſt. Greci vo obſuāt p̄-
mam lunā ab. viij. ydus martij vſqꝫ in diē
nonam apꝛilis.

De ciclis quid ſint ꝛ quot ſint.

Uia in pleriſqꝫ hu
ius partis locis de ciclo mētio
facta eſt: ideo de ciclo aliqua di-
camus. Notādū eſt ergo ꝙ ciclus eſt ſpaci
um aliquoꝝ annoꝝ ī ſe rediēs ꝫm aliquos
nūeros. ꝛ dī q̄ſi circulus p duplicē ſincopā
Eſt em̄ ciclus vocatus: eo ꝙ ī oꝛbē digeſtus
ſit: ꝛ q̄ſi ī circulū diſpoſitū oꝛdinē cōplectā
tur ānoꝝ ſine varietate ꝛ ſine arte. Sūt aūt
ſex cicli. Primus ſolaris icipiēs ī. vj. kalē.
martij ī feſto mathie: ꝯſtās ex. xxviij. anniſ
ꝯtinēs ꝯcurētes ꝛ regl̄ares ſolares ꝛ lr̄as
dn̄icales. ꝛ annos biſextiles ꝛ cōes. Scđs

eſt ciclus decēnouenalis ꝯſtans ex .xix. an-
nis. ⁊ incipit a ianuario ꝯtinēs in ſe aureū
numeꝝ ⁊ claues termioꝝ. Tertius ē ciclus
lunaris incipiēs ſimilit a ianuario habēs
xix. annos. Incipit aūt .iiij. anno cicli decē
nouenalis. Hūc iuenerūt romani vt ſcirēt
qua hora luna a ſole aſcēderet. Sꝫ qꝛ ꝓ ceſ
ſu temporis hec inuentio falſificata eſt/ ni-
hil operamur ſm hunc ciclū. Quartus eſt
epactalis incipiēs .v. kal'. ſeptēbris: habēs
ſimiliter annos .xix. continens in ſe regula
res lunares ⁊ epactas ⁊ annos cōmunes ⁊
emboliſmales. Quītus eſt ciclus magnus
conſtans ex q̄ngentis triginta duobus an
nis. vel ſm alios q̄ngentis triginta annis
ſm quē formatᷓ tabula dyoniſij. Sextus ē
ciclus indicionalis ꝯſtās ex .xv. annis ⁊ cō
tinet inditōes. Romani eñ qꝛ difficile erat
de remotis mundi ꝑtibus venire ſingulis
annis romā ad ſoluēda tributa ꝑ eos pro-
uincijs indicta/ ſtatuerūt q̄ ſaltē ſingulis
q̄nquēnijs ſoluerent: ita q̄ p̄mo q̄nquen-
nio apportarēt ꝓ tributo ferrū ꝓ fabrican-
dis armis. In ſecūdo q̄nquēnio argentuꝫ
ꝓ ſtipēdijs militibus erogādis. In tertio
aurū ꝓ ſimulacris fabricādis. ⁊ ſic ſp poſt
auꝝ qd in anno .xv. ferebatᷓ incipiebat quī-
quēniū quo ferrū iteꝝ ſoluebatᷓ: ⁊ ſic erat q̄
ſi quidā circulus tēporis. Quia ergo roma
ni ſic fieri indixerūt: ideo illi āni inditio nū-
cupati ſunt: de quo dictū eſt ſup̄. Premiſ-
ſuꝫ aūt ſpaciū q̄nqꝫ annoꝝ vocatū ē luſtrū
qꝛ veniētib' nūcijs ꝓuīciaꝝ cū tributo/ cū
cereis ⁊ alijs p̄cioſis ſūptib' vrbē luſtrabāt

Finalis concluſio huius libri

Nemo ī hoc opere di
uina officia ſufficiēter exiſtimet
eē expoſita: ne forte opus extol-
lendo humanū/ diuinū improuide extenu
et ſacramentū. In diuinis nāq; officijs p̄-
ſertim miſſe tot ⁊ tāta ſunt inuoluta miſte
ria vt nemo niſi ꝑ vnctōem edoctus ea ſuf
ficiat explicare. Quis eñ nouit ordinē celi
et ponit rōnes eius in terrā. Scrutator q̄p
pe maieſtatis opprimetᷓ a glīa. Ego vō nō
preualens lippientibus oculis ſolē in rota
cōſpicere: tāti miſterij maieſtatē quaſi per
ſpeculū in enigmate mihi viſus ſum intue
ri. nec penetrās ad iteriora cenaculi. ſꝫ pre
foribus aſſidēs in veſtibulo egi diligenter
vt potui: nō ſufficiēter vt volui. cū in hūa-
nis inuētionibus nil ſit ex oī parte pfectū.
Nēpe ꝓpter īnumeras atq; ineuitabiles
negocioꝝ apoſtolice ſedis iniūctas neceſſi-
tudines/ quotidie more fluctuū emergētes
que ſtudētis ⁊ ad ſupiora tēdentis obtun
dunt animū: quaſi perplexus atq; varijs
et ineuitabilibus irretitus nexibus vacare
ad plenū nequiui vt vellē q̄nimo vix valui
meditata dictare nedū ꝯcipere meditāda.
Naꝫ cuiuſq; animus ad plura diuiſus/ ſit
ꝑfecto ad ſingula minor. Quo circa nō ſo-
lum benignū ſedulo imploro lectorē: verū
etiā liberū deſidero correctorē. Enimuero
negare nequeo q̄n plura inſerta ſint ī hoc
opuſculo que poſſunt iuſto iudicio nulla te
meritate culpari. Veꝝ ſi q̄d forte laude di-
gnum reperietᷓ in eo diuine gratie penitus
aſcribatᷓ. Nam om̄e datū optimū ⁊ omne
donū perfectū deſurſum eſt deſcēdēs a pa
tre luminū. Si quid vero indignū inſuffi-
cientie deputetᷓ humane. Nam corpus qd
corrūpitᷓ aggrauat aīam. ⁊ deꝑmit terrena
inhabitatio ſenſum multa cogitantē. Aut
ſiquidē ꝓprie aut eoꝝ fortaſſis quoꝝ dicta
plerūq; potius recitādo q̄ approbādo hic
introducta noſcūtur. Hec eñ tam ex diuer
ſis alioꝝ libellis ⁊ cōmentarijs more mel-
lificātis apis: q̄ ex his q̄ mihi diuina gra-
tia ꝓpinauit fructuoſe collegi. ⁊ hāc doctri
nam interno fluentē nectare. velut fauum
mellis ī diuinis officijs ſpecula volētibus
diuino ſuffultus preſidio ꝓpinaui. hāc ſo-
luꝫ apd hoīes ex ingēti ꝑpeſſo labore mer
cedē expectās. vt apd miſericordiſſimū iudi
ceꝫ ꝓ pctīs meis deuotas orōnes effundāt

Rationale diuinorum
officiorum finit feliciter

LIVRARIA DE D. FRANC. MANUEL

Inc. 1204

Falta a fl 1 (a¹)